
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SEVILLA

Antonij Nebrissensi.

Aelij Antonij Nebrissen. introductiones in latinam grammaticem per eundem recognitae atqz exactissime correctae glossematis cũ antiquo Exemplari collatis.

¶ Cum priuilegio Imperiali.

Liber primus de primis grammaticæ rudimentis.
Liber secundus de gñe / & declinatione / & p̃teritis / & supinis.
Liber tertius de erotematis partium orationis.
Liber quartus de constructione octo partium orationis.
Liber quintus de quantitate syllabarum metris & accentu.
Barbarismus Donati cum eiusdem Antonii expositione.
Differentiarum epitome ex elegantiis Laurentii Vallæ.
Nomina nũeralia / diuidua / ordinalia & aduerbia numerãdi.
De punctis quibus orationis clausulæ distinguuntur.
De ordine partium orationis quam uocant constructionẽ.
Repetitio de accentu latino aut latinitate Donato.
Quædam partes grammaticæ magis explicatæ: hoc est
De litteris & declinatione græca: quibus opus est latinis.
Quędam quoq; regulæ de litterarum prolatione.
De litteris hebraicis & accentu quoq; hebraico opuscula duo.
Lexicon dictionum quæ per totum opus sparguntur.

E s de la libreria Comun de S. Juſtino(?) de Seuilla

¶ Prologus.

O Mihi. Alloqᷣ artē suā Antoni⁹ q̄si filiā q̄ndā ex se genitā· q̄ cū sit m̄lto iā tp̄e domi caste integreq̄ʒ ab illo educata· iubet ip̄aʒ valere· atq̄ʒ ex latebris domesticis in lucē emittit. Qd̄ tñ ꝟgo ē ꝯtaſq̄ʒ ludibrio exposita addit illi gloſſemata q̄ſi comites ſtipatoreſq̄ʒ q̄ illā deducāt· atq̄ʒ ab iuidoꝝ iniuria defendāt aſſerātq̄ʒ. Dat illi p̄terea mādata· vt ſuo noīe ſalutet diſcip̄los q̄ſcū·q̄ʒ aut vbicunq̄ʒ nacta ſit. Impat q̄ʒ illi vt ī p̄mis Regiā domū reuerēter adeat. vbi nō oīno erit hoſpesq̄ppe q̄ illic iuētura ſorores frēſq̄ʒ ad q̄s diuertat. Deīde p̄cipit vt ſuis ꝟb̄ pauca regine ip̄i dicat. ¶ O (iq̄t) ars mea q̄ꝫ gēui. Trāſlatio freq̄ns ē. nā eo mō poete op̄a ſua dr̄ gignere atq̄ʒ amare· q̄ parētes filios autor ē Ariſto. ī li. ethicoꝝ. ix. Tp̄s ī oē. i. ī ꝯtnū ſic Oui. Effice me meritis tp̄s ī oē tuū, ⁊ ꝟgili. Salue mihi maxie Pala ēt nūq̄ʒ vale. Tp̄s ī oē. Iucūda repetitio Sappho poetiſſe freq̄ntiſſima. Tuus genitor. i. autor p̄ſtatq̄ʒ in allegoria. Ne ꝗd poſſit addere aut demere. nā ī recte factis vt ait Ariſto. ij. ethico. nec addi. nec detrahi q̄c q̄ꝫ pōt. Et te iā grādē. ac ſi dicat nubilē ac viro maturā. Exire latebras· vbi ātehac latuiſti. ⁊ viuere ī media luce. i. ꝟſari ī oclis hoīʒ ac freq̄ntia. Sʒ ne ſola. qd̄ ī ꝟgie pic̄loſuʒ ē. Gloſſemata. i. gloſſulas. ſic eñ̄ greci appellāt. q̄ autoꝝ lcōni enarratores de ſuo addūt viua (vt aiūt voce.) Que te circūſtēt. i. ſatellitio ſtipēt. eodē nāq̄ʒ mō gloſſule apponūtᷣ lcōni q̄ ſtipatores cingūt lat⁹ atq̄ʒ circūſtāt eū quē comitantᷣ. Quolʒ. i. in q̄ꝫcūq̄ʒ p̄tē. Comitata his ſcʒ gloſſematis. Vulg⁹. i. multitudinē imp̄itā. Verba maligna. ab iuidia detractoꝝ naſcētia. Qui ſcʒ hoīes imp̄iti ⁊ detractores. Cū nō agnoſcāt te. i. intelligāt q̄d ꝯtineas. Mera ſomnia. i. pura ⁊ q̄ nihil ſignificēt. nā ſunt ēt aliq̄d ſignātia· illa q̄ ſunt vcʒ pituita purgatiſſima. Marti. Sēp̄ māe mihi de me mera ſomnia narras. ꟿg. ī buc. An q̄ amant ip̄i ſibi ſomnia fingūt. Verſus nihili. ocioſos ⁊ nulli⁹ momēti. Suppoſuere meis. i. q̄ſi ſuppoſiticios inſ̄uerūt. Ito bōis auib⁹. i. auſpicijs foelicib⁹. Antiq̄ eñ̄ ſine augurio nihil icipiebāt. Impartire ſalute m̄lta. i. ſaluta meis ꝟb̄ diſcip̄los meos. ſic Terē. ī eu. plurima ſalute Parmenonē ſūmū ſuū impartit Gnato. Vtroq̄ʒ eñ̄ mō decliatᷣ ipartior ⁊ ipartio. Vtroſq̄ʒ ſcʒ diſcip̄los ad diſcip̄loꝝ meoꝝ. At ſi forte. Or p̄mittit autor artem ſuā libere vagari ſuadet illi vt domū regiā ī p̄mis adeat. Auguſte limina. i. regine. Nā vxores ceſaꝝ auguſte appellātᷣ. ꟿgil. j. ꝯtñ. Perge mō atq̄ʒ hic te regie ad limia p̄fer. Nuſq̄ꝫ. i. nll̄o loco. Tota ianua. ſic Martᷣ. Nulli tota magis ianua poſte p̄tʒ. Sorores. duas artes grāmatices. alterā q̄ꝫ ip̄ſi⁹ regie ip̄io e regiōe ꝟſuū hiſpaniēſem fecim⁹. Alterā. ī q̄ ſ̄monē hiſpanū ſub regulas atq̄ʒ artis p̄cepta ꝯtraxim⁹: op⁹ eiuſdē regie auſpicijs editū. Que te ſubcollēt: hūero ⁊ collo ferāt. Varro ī. iij. d̄ re ruſt. de apib⁹: regē (inq̄t) ſuū ſequūtᷣ ⁊ feſſū ſubleuāt. ⁊ ſi neq̄t volare: ſubcollāt. Sueto. ī othōe. Dōec ꝯmiſſa meta ſubcollat⁹. Preterea frēs. i. duo vocabularia alia ſed m̄re. i. diuerſa vocabuloꝝ mat̄ia. Nā alteꝝ ex ſ̄mōe latio ī hiſpanū. Alteꝝ ex hiſpano ī latīas ꝯuerſū dictiōes. Forma ꟿo ē q̄ꝫ ars iducit: noīa ⁊ ꟿba aliaſq̄ʒ p̄tes oronis q̄drās ad ſ̄mōis ſtructurā. vñ ſignātᷣ dixit alia m̄re: alludēs ad materiā vocab̄loꝝ. Gemellos. Qr ſimul geniti atq̄ʒ editi ſūt. Latio. i. latio ſ̄mōi. Ibeꝝ. i. hiſpanū. Si regia. q̄d ip̄i regie oñdit. Nōnihil. i. aliq̄d. ⁊ modeſte d̄ ſe loq̄tᷣ: atq̄ʒ ex Martiale ſumptū ē. Qd̄ ſi dicis o regina te dare nob̄ tp̄a foelicia: ⁊ me⁹ parēs ſua doctrina facit ſec̄la vr̄a illuſtriora.

Ad artem suam auctor.

O Mihi p̄ m̄ltos caste nutrita labores
Ars mea. q̄ genui. tp̄s in om̄e uale.
Tp̄s in omne uale: neq̄ꝫ em̄ tu⁹ addere q̄c q̄ꝫ.
Sed neq̄ꝫ q̄d genitor demere poſſit hēt.
Quē ſua nūc ætas op̄a ad maiora remittit.
Queq̄ꝫ ſibi fuerint inuidioſa min⁹.
Et te iā grandē latebras exire paterni.
Liminis: & media uiuere luce decet.
Sed ne ſola domo uadas: gloſſemata iūxi:
Quæ te circūſtent quolibet ire uelis.
His comitata (metu poſito) ꝯtēnere uulg⁹.
Et detractoꝝ uerba maligna potes.
Qui nō agnoſcāt cū te. mera ſōnia fingūt.
Qui nihili uerſus ſuppoſuere meis.
Ito bonis auib⁹: tū impartire ſalute.
Multa: diſcipuli ſint ubicunq̄ꝫ mei.
Siue ego quos docui: uel ſi q̄s doct⁹ ab illis:
Nam licet & fas eſt dicere utroſq̄ꝫ meos:
At ſi forte roges quo primū uertere curſus:
Quāq̄ꝫ tibi iubeā ꝓtinus ire uiam:
Te prius ad nr̄æ hinc auguſtę limina p̄fer:
Nuſq̄ꝫ tota tibi eſt ianua apta magis.
Inuenies illic ab eadē ſtirpe ſorores:
Quę te ſubcollent excipiantq̄ꝫ ſinu.
Altera qua nr̄o mutatᷣ ſermo latinus:
Altera q̄ Hiſpane nectere uerba docet.
Preterea fratres: alia ſed m̄tre. gemellos
Inuenies: quos tu nō aliena petes.
Alter em̄ Latio ſermonē reddit Ibeꝝ:
Alter ab Hiſpanis uerba latina refert.
Si regina tuos repetet uoluetq̄ꝫ libellos.
Vtq̄ꝫ ſolet uultus forte ſerenus erit.
Pauca tui refers mēoꝛ hęc mādata patētis:
Tp̄ibus ur̄is nōnihil iſte dedit.
Quōd ſi tu nobis fœlicia tp̄a donas:
Et meus illuſtrat ſæcula ueſtra parens.

¶ Petri nuñez delgado pb̄ri ⁊ portionarij hiſpali ꝓfitētis: de Antonio Nebriſſeñ. p̄ceptore ſuo mi ris laudib⁹ extollendo. Ad lectores carmen p̄ridem exaratrum.

Hini geras xp̄o grates: pia fūdite thura.
Qui bon⁹ Antonii ꝯtulit hui⁹ opē.
Pāgite vos m̄rez roſeo fulgore micātē.
Vt lacheſis gelidas tardet amica colos.
Et tm̄ celebrate dec⁹: celebrate parentē.
Si q̄s pieridū tāgere caſtra cupit.
Mūd⁹ erat ſine lege chaos. ſine noīe mo (les
Prebuit at formā iupitᷣ iſte ſophos.
Sol⁹ hic inūeros q̄ iā dn̄ata p̄ ānos.
Barbariē fuerat: repulit arte ſua.
Quas ſanie t̄ras mac̄lauit barbara lexis.
Terſit. ⁊ aonijs iāq̄ʒ rigauit aq̄s.
Nā totū pagrās orbē: ſudauit. ⁊ alſit.
Per magnā heſpiā laurea ſ̄ta gerēs:
Quicq̄d inerptū veteres liq̄re diſerti.
Explicuit chartis. vidit ⁊ excoluit.
Et q̄ ſparſa nimis cecinit laurēti⁹: ⁊ q̄
Garrula p̄ſcoꝝ: ⁊ craſſa minerua cāit.
Et q̄ donat⁹. diomedes, chartaq̄ʒ p̄ſci.
Ars tenet Antonij ſed p̄cioſa breuis.
Hic valet eloq̄o ſup̄are ſcripta p̄oꝝ.
Eſt altᷣ cicero. q̄ntilian⁹ adeſt.
Caſtalio doctas cātādo ī fōte puellas.
Mnemoſines vidit tēdere plectra lyrę.
Et q̄r ſic ligua ē moderator vtraq̄ʒ ſacdoſ.
Tradidit auratā flau⁹ apollo cheli.
Hic vires logices reſecat: ſophiſq̄ʒ ſecre (ta
Naturę. ⁊ repat ſidera fortis atlas.
Eſt ēt cultor legū. ſic oīa callet.
Preui⁹ ſit medicis. vt galien⁹ ope.
Cādida luciferos geſtāt agiographa ſēſ⁹
Et patʒ Antoni cult⁹ vbiq̄ʒ loc⁹.
Dēiq̄ʒ magnanim⁹ ſineret reſpōſa ſibillę
Aeneas: cāit hic certa magis tripode.
Cur ſileāt geniti. vel q̄ naſcētᷣ ab illis.
Nāq̄ʒ oīs reꝝ cognita cauſa ſibi eſt.
Quicq̄d agēt alij. nimiū delebitᷣ inq̄ꝫ.
Sʒ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos.
Nō poterit nomē ſctis abolere vetuſtas.
Morib⁹. ingenio. relligiōe. fide.
Mātua q̄ꝫ meritis d̄coꝛauerat altᷣ hōe (r⁹
Nil valet. ātōi ſʒ volat aſtra ſolū.
ſūtq̄ʒ dracōigerę celebratę āphiōe tebę
Sʒ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos.
Grecia p̄ſpicuos ſe iactat ginere natos
Qd̄ craſſi careāt aeris ingenia.
Fallitᷣ at nimiū. viget hic ſubtilior aer
Sʒ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos
Artib⁹ ingenij laxauit mille labores.
Abſtrahe rhioceros iuida ꟿba. man⁹
Pauca q̄dē refero mior ē ſua glia ꟿo.
Sʒ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos.
Hiſpeā. ⁊ ſtygijs claudar plutōis ī vn (dis
Debetᷣ meritis ni mea vita ſuis.
Quo circa mecū petite hoc iuueneſq̄ʒ ſeneſq̄ʒ.
Flectetᷣ. iuſta uoce rogāte. de⁹.
Viuat ī ꝯternū ſup̄et Antoni⁹ iſte.
Climaticos ānos. neſtoreoſq̄ʒ dies.
Telos.

AELIVS ANTONIVS NEBRISSENSIS Isabelæ principi suæ Salu. Dicit.

VM introductiones meas præclarissimo tuo nomine recognitas atq; interpretatas ędere cœpissem: multi a me petierunt: ut illum ipsum prologum: quo sum celsitudinem tuam præfatus enarrarem: tum ꝙ propter eas antiquitates quæ in eo perstringuntur: subscurus atq; difficilis cognitu uideretur: tum etiam ꝙ rei literariæ professores a prooemio librorum semper auspicari consueuerunt. Et quamq̃ multa erant quæ me id facere prohiberent: tum ꝙ commentarios commentariis inculcando: nimio apparatu tempus insumebatur: tũ ꝙ officium interpretis est multa in commendationem autoris illius dicere quem exponit: tum deniq; ꝙ nullo exemplo aut perq̃ raro id fieret: ut quisq̃ autor suum opus interpretaretur: gessi tamen illis morem: quibus nihil denegare potui. Expositionem igitur præfationis aggrediamur. Ad optimam eandemq; maximam. In titulo siue indice siue inscriptiõe cuiusq; operis duo præcipue annotãda sunt: nomen autoris & subiecta libri materia. Quidam addunt & personam: cuius nomine opus illud inscribitur: quæ si expressa non fuerit: nihilominus tamen intelligimus librum publicæ lectorum utilitati dedicatum. Autor igitur est Aelius Antonius Nebrissensis grammaticus. Materia est recognitio cum cõmentariis introductionum suarum: quas de sermone latino iam bis ædiderat. Persona cui opus dedicatur est optima eademq; maxima Augusta Isabela. Titulus non ut quidam furore perciti diuinant: a Titane hoc est a Sole dicitur: quia illustrat qua de re in illo opere disputatur: sed autore Festo Titulus a tutando uenit: quia tuetur & prohibet: ne plagiarius quispiam librum alieno labore partum pro suo ædat. Index uero dicitur ab eo quod & autoris nomen simul & materiam indicat: & quasi digito demonstrat. Inscriptio quoq; appellatur: quia prima statim fronte atq; libri initio inscribitur. Sed q̃q̃ ordo naturæ desiderat: ut nomen autoris preponi debeat: deinde materia subiũgi: tum demũ persona cuius nomine opus æditur: nos inani quadam ambitione persuasi omnia inuertimus: postponimusq; quod fuerat præponendum. Pari sunt in errore: qui in hunc modum loquuntur. Rex & tu & ego uenimus. Nam si uerum est quod grammatici dicunt uerbum digniori respondere debere: eadem ratione dicendum fuit: Rex & tu & ego uenit. Quod non minus absurdum q̃ ridiculum est dicere: quoniam in orationis serie non tam rerum dignitas: q̃ personarum ordo desideratur. Quare in titulo dicendum fuit potius: Aelii Antonii Nebrissen̄. Grammatici præfatio in recognitionem cõmẽtariosq; introductionum suarum ad optimam eandemq; maximam Augustam. Sed quoniam autor est Aristoteles: multitudinis arbitrio loqui oportere: sentiendum uero esse cum paucis: in titulo qui multitudini legendus proponitur. Augustam nostram anteposuimus. Ad optimam eandemq; maximam. Ego non alio potissimum dignitatis epitheto dignatus sum Hispaniarum Reginam: q̃ quod antiquitas dedit suo Ioui: quem Græcia in arce diuinitatis cum posuisset: optimũ maximumq; appellauit. Optimum uidelicet propter beneficentiam. Maximum uero: quia supremum gradum in uniuersitate rerum optinere putabatur. Idem prope ualeret si dixissem. Ad altissimam eandemq; clarissimam Augustam. Nam Altissimum est quod in summo rerum fastigio collocatum est. Clarissimum uero: quod uirtutis splendore conspicuum atque illustre redditur unde gloria illa resultat: quam Cicero dicit esse consensum bonorum atque incorruptam uocem bene iudicantium de excellenti quadam uirtute: tametsi in epistolis ad Lucillum Seneca: Gloriam a Claritudine distare putet: ut gloria sit consensus multorum: claritudo uero tantum bonorum. Quod uero nonnulli reges serenissimos appellant: id neque usitate neque latine dicitur. Nam si uultus serenitas: que animi tranquilitatem promittit: uirtus est: si iusticia: fortitudo: seueritas grauitas: magnitudo animi: largitas: beneficentia: liberalitas: uirtutes regiæ sunt: ut Cicero pro rege Deiotaro scribit: non minus tantum ad subditos pertinent. Regum igitur propria est celsitudo claritasque: & si ambitiose nimium Vulpianus in libris digestorum titulo de senatoribus dicat senatores quoque posse claros appellari. Augustam. Quemadmodum uxores regum Reginæ: sic imperatorum (ut uulgus loquitur) nõ imperatrices: sed augustæ appellantur. Augustam igitur diximus siue ab Augusto augurio. quod huius auspiciis res omnis Hispana restituta est: siue ab augendo: quia ipsa uires subministrante: ductu atque imperio dultissimi coniugis res publica Hispana aucta propagataque sit. Isabelam. Hispanus sermo nomen hoc a diui Ioannis Baptistæ matre Elisabe ut Hebræi dicunt: siue Elisabet per. t. exile in fine detorsisse uidetur. atque ut græci utrobique penultima acuta: non Helisabet per. t. atque accẽtu acuto in fine ut corrupte in oĩbus libris legebatur proferebaturque corruptius. Sed quia declinationis latine ratio exigebat: ut ab Elisabet Elisabeta diceremus: idque durum tum plærisque: tum eidem ipsi reginæ uisum est: ab Isabel uoce Hispana nouo nomine Isabelam potius q̃ ex Helisabet uoce Hebraica Elisabetam fecimus. Huius nominis tertiam. Prima namq; huius nominis regina fuit Ludouici illius filia: qui primus in Gallia hoc nomine regnauit: quam duxit uxorẽ Alphonsus ille: qui Hispaniarum Imperator est con

salutatus. Secunda fuit huius nostræ ex Ioanne secundo mater fœlicissima Hispaniæ. Hæc Grecis ab Ibero amne siue ab Iberibus: qui illam incoluerunt: Iberia dicta est. A latinis uero Hesperia minor eadem ratione: qua Hesperia maior Italia est a Græcis appellata. A iunioribus deinde ab Hispali Hispania ut nominaretur obtinuit. Ac insularum nostri maris. Quod uulgus Mediterraneum uocat: latini Nostrum siue Herculeum mare appellant: cum mediterranea potius dicantur loca a mari remota ut si dixeris Toletum est urbs mediterranea. Insularum uero. Ambitiose dixit cum nõ omnium sit regina: sed tantum Pityusarum. Balearium. Sardiniæ. Corsicæ. Siciliæ cum reliquis illi adiacentibus insulis. Reginam non qua ratione uxores atq; filiæ regum a latinis reginæ dicuntur: sed quia regnũ Hispaniarum illi dotale fuit. Aelii Antonii Nebrisseñ. grammatici. ut Aelius sit prænomen. Antonius nomen: Nebrissensis cognomen: Grammaticus uero: agnomen ex professione sumptum. Solent multi a me quærere cur Aelii prænomen mihi adoptauerim: cum prænomina gentilicia esse debeãt: hoc est familiæ cuiusq; propria. Quibus ego respondendum esse opinor hoc in loco simul omnibus quod sum singulatim respondere solitus: illam uidelicet fuisse mihi causam prænomen hoc assumẽdi quod Nebrissæ atq; in agro Nebrissensi complura sunt antiquitatis monumenta: in quibus Aeliorum atq; Aelianorum familia marmoribus incisa legũtur. Licuit ergo mihi tanq̃ maioribus meis hæreditario quodam iure prænomen hoc adoptare: cum præsertim in tota Bettica Aeliorum familia fuerit clarissima: ex qua sunt Ael. Traianus. Ael. Hadrianus Cæsarum præstantissimi: qui mihi fuerunt prope dixerim conterranei. Dicet uero quispiam. Aelii atq; Aeliani: quos tu dicis Nebrissam tuam coluisse: quosq; falso maiores tuos fuisse iactitas: quod ipsa nomina præ se ferunt Romanos fuisse constat: qui post annos circiter septingentos a Gotthis Vandalisq; Nebrissa pulsi sunt: atq; rursus Gotthi Rhoderico rege a Pœnis Mauritanisq;: quos tandem post annos circiter quingentos Ferdinandus tertius omnium gẽtis Gotthicæ regũ clarissimus atq; perinde sanctissimus: tam diuturna possessione deiecit. Quo igitur iure quaue iniuria tibi inde hæreditarium nomen usurpas: cuius stemma toties interruptum est? His ego possum illud adhuc respondere. Et si fortuna illius oppidi: quẽadmodum & aliarum rerũ: sæpe mutata est: licuisse tamen a Romanis patriæ quondam meæ colonis: quorumq; uirtutis sum admirator: si non per naturam saltem per adoptionem: aut per Pythagoræ palingenesiam: aut per Anaxagoræ potius homeomeriam. i. omnium partium atq; membrorum inter se similitudinem: quam Maro quarto ęneidos libro significare uisus est cum Elissam his uerbis imprecãtem inducit. Exoriare aliquis nostris ex ossib⁹ ultor: qui face Dardanios ferroq; sequare colonos. Nã quẽadmodũ Dido optat atq; precatur: ut ex cineribus suis aliquãdo oriatur: qui iniuriæ sibi ab Aenea illatæ sit ultor: quod Hãnibal postea fecisse putatur: eadem quoq; ratione possum ego dicere me unũ ex posteritate Romanorũ esse: ex quorum cineribus non minus ego sum ortus: q̃ Hannibal fuit ex ossibus Elissæ. Antonius nomen est genti meæ frequentissimum: quo nomine fuit mihi auus atauusq; materni: uiuitq; adhuc soror Antonia quæ nomine quoq; ipso proauiã refert. Nebrissensis. De antiquitate illius oppidi quoniam multa in aliis quoq; locis carmine & prosa oratiõe conscripsimus: illud tantum in hoc loco nõ dissimulandum. Nebrissam quæ alio nomine Veneria est appellata Turdetanorum esse oppidum perq̃ uetustum in Bettica positum a Libero patre: quo tempore uictor Hispaniã lustrabat: inter æstuaria Bettis: quemadmodum autores sunt Strabo: Plinius: & Ptolemæus: appellatamq; Nebrissam a nebridibus dãmarum pellibus: quarum erat usus in sacris: quæ Bacchus illo in loco instituerat: dicente Sillio Italico punicorum libro tertio. At Nebrissa Dionyseis conscia Thyrsis. Quam satyri coluere leues redimitaq; sacra nebride. & hortano menas nocturna Lyæo. Nam temporibus secundi belli punici iam floruisse Nebrissam atq; singularem in eo bello operam Hannibali nauasse: idem Silius testatur. Grammaticus Nomen est professionis: neq; enim dedignati sumus nos a ꝓfessione censeri: quæ nobis tantum honoris peperit: quantum etiam me tacente obtrectatores mei fatentur. Præfatio. Sic latine dicitur: qui græce prologus siue procemium appellatur. In recognitionẽ cõmẽtariosq;. Et cur utrumq; fecerit: causas in ipsa pręfatione narrabit. Introductionum. Iam ab ipso statim operis initio profitemur nos nõ artem grãmatices absolutam: & cui nihil addi possit: sed introductiones tantum latinas scribere: ne quisq̃ possit calũniari nos aliquid omisisse eorũ: quæ ad grammaticem pertinere existimantur quod assequi erat infiniti cuiusdam operis: & quod magis obesse q̃ prodesse poterat: iis maxime: quibus introductiones nostrę scribuntur. Bis ædiderat. Priores ad perq̃ Reuerendum patrem illustrissimum dominum Petrum Mendoçam. S.R.E. Cardinalem Hispanũ. Quæ quia hominibus carmini Alexandrino assuetis non multum placebant. Secundam adiecimus ad nobilissimum adolescentem Guterrium a Toleto. in quo illa tantum uersibus complexi sumus: q̃ cum sint uaria atq; de rebus minutissimis differentia: in promptu pueris habenda erant: quod uidetur posse facilius carmen de se pręstare.

Hales ille Milesius. Hec præfatio in tres partes distribuitur. Prima enumerat causas cur autor introductiones suas iam bis editas recognouerit. Secunda cur in illas commentarios adiecerit. Tertia cur Elisabe Hispaniarum regine potissimum dedicauerit. In pma pfationis parte artificiosa quadam insinuatione vtitur. Nam cum inconstantie ac leuitatis nec minus ignorantie signum videri posset toties idem opus edere excusat se auctoritate Milesij Thaletis. qui cum aliquando interrogaretur quis esset sapiens. respondit tempus ꝙ omnia inuenit. Hoc igitur autor dicit quedam operi adiecisse. quedam rursus detraxisse. Deinde subdit aliam adhuc causam opus illud emendandi ꝙ inscitia quorundam atqꝫ ignorantia impssorum librariorumqꝫ multa fuerant ex exemplari deprauata. q̄ tamen suis locis reddenda sunt. Dicit igitur proponens Thales Milesius. Quemadmodum Dioge. Laertius scribit Thales patriam habuit Pheniciam: postea vero ciuis Mileti ascriptus que fuit vrbs in Ionia clarissima obtinuit vt Milesius potiusq̄ Phenix cognominaretur. Ille. hoc in loco emphasim quandā habet autore Valla. Qui fuit vnus ex numero septem sapientū. Idemqꝫ pmꝰ in ordine. scilicet illorum septem. Nam cum adolescentes Ionij iactum retis a piscatoribus emissent: essetqꝫ inter illos de tripode aureo cum piscibꝰ educto exorta contentio. ex Apollinis oraculo quod iubebat vt tripus ille sapientissimo traderetur: vtriusqꝫ partis consensu Thaleti datus est. Hinc igitnr pmum sophie idest sapientie nomen exoritur. quemadmoduꝫ philosophie a Pythagora. Illorum septem. Hi prope omnium consensu fuerunt Thales Milesius. Solon Salaminus. Chilo Lacedemonius. Pitacus Militeneus. Bias Prieneus. Cleobulus Lindius. Periāder Corinthius. quamq̄ Plato in Protagora huius loco Misonem Cheneum numerauit. Sapientie studiosos. i. sapientes. non illi quidem simpliciter sapiētes illa scilicet sapientia quam adhuc mortalis nemo consecutus. sed vt vulgus vitaqꝫ communis loquitur: que appellat sapientes viros ingenio doctrinaqꝫ pstantes. Interrogatus aliquando. Interrogandi causa illa fuisse videtur. quod cum sapientie nomen: vt paulo ante diximus: nuper esset inuentum: atqꝫ illi septem qui sapientes esse putabantur: professionem tanti nominis recusarent. Interrogatus Thales quis igitur esset sapiens tempus respondit. et subdidit causam. quia omnia inueniat. E uestigio. i. ꝯtinuo et statim: dictum ab eo ꝙ in eodem vestigio insistentis fit. Deinde ꝓpositam sententiam commendat simul et exponit dicens. Preclara me Hercule vox. Hercule aduerbium est iurandi. quod tametsi videtur significare per Herculem: vel ita me Hercules amet. apud nos tamē aduerbium est dei obtestatione aliquid affirmantis. Nam ꝙ diuus Hieronymus prohibet nos huiusmodi sermonibus vti scribens in illud euāgelij de filio ꝓdigo et frugi. absit ab ore Christiano Iupiter omnipotens et me Hercule. me Castor. loquendi modus ille sua etate fuerit forte periculosus: cum adhuc Rome complures ex gētilitate supessent. nostro vero seculo quis adeo infirmus est vt offendatur: siue vt greci dicunt: scandalizetur: cum audit: me Hercule me Castor et quod poeta noster dixit. Aquel con quien Jupiter tuuo tal zelo. Tali viro. Emphasim habet. quasi velit dicere illo: qui sit ab omnibus sapientissimus iudicatꝰ. Humano ingenio. Nam q̄ diuinitus reuelantur. temporis momento possunt infundi. quamq̄ et ille temporum diuturnitate quibus non sunt reuelate acquirantur. Absoluat. hoc per accidens fit. nā Aristotele autore libro Phisicorum quarto. tempus corruptionis per se causa est generationis vero p accidens. Unde eodem teste ꝓuerbium fuit apud grecos. omnia tempore senescere atqꝫ corrūpi. Hinc et Aristoteles. Superiori Thaletis sententie astipulari dicit Aristotelem. qui primo de moribus libro scripsit. tēpus esse quod res inuenit adiuuatqꝫ. Tempus inuentor adiutorqꝫ. nam teste Prisciano masculina et feminina vel duorum communia in or. inueniuntur etiam neutris coniuncta. vt Vergili. x. enei. Italiam petijt fatis autoribus esto. Illud quoqꝫ figurate dicitur tempus res inuenire. cum intelligendum sit ab hominibus in tempore iueniri. Unde. i. a quo tempore. sic Vergi. Genus vnde latinum. i. a quo latino. Artium siue ille sint practice siue theorice. Facta sunt additamenta. nam sic artes absoluuntur: si nostris atqꝫ aliorum inuentis quotidie aliquid addamꝰ. Sed quemadmodum diximus. hoc per accidens fit, nam per se tempus causa est obliuionis atqꝫ artium interitꝰ. Qd cum a Thalete pmum. Quod Thales pmum deinde Aristoteles in genere dixerunt tempus omnia inuenire. Cleobolus proprie ad eas artes contraxit. quas sermocinales appellant. Nam omnes artes siue scientie aut sunt de rebꝰ aut de sermonibus. De rebus aut sunt practice quarum finis est actio siue opus. aut theorice quarum finis est contemplatio. quo in genere sunt phisica. mathematica. theologia. Circa sermones quoqꝫ tres versantur. grammatica. dialectica. rhetorica. Post annos trecentos. nam floruisse Thaletem circa olimpiada quinquagesimam. quo tempore iudeorum captiuitas fuit Babylonie. autores Laertius Diogenes atqꝫ Eusebius Pamphili. Aristotelē vero circa olympiada centesimam vigesimam omnes confitentur. Cleobulus hic quemadmodum superius est memoratū vnus fuit ex numero septem sapientū. Euagore filius natus Lyndi. que fuit vrbs nobilissima insule Rhodi. Sunt qui dicant hunc non Lyndium. sed ex Caria fuisse: q̄ regio ꝯtra Rhodum in Asie continenti sita est. Thaleti contemperaneus. Nam septem illi quos diximus omnium prope consensu fuisse sapientes. synchroni hoc est contemporanei fuerunt. quandoquidem circa olympiada quinquagesimam floruisse omnes fatentur. Ad eas artes con-

C Ad optimam eandemq; maximam augustam Elisaben huius nominis tertiam Hispaniæ: Insularumq; Maris nostri Reginam Clarissimam: Aelii Antonii Nebrissensis Grammatici in recognitionem Commētariosq; introductionum suarū: quas de sermone latino bis æddiderat: præfatio incipitur.

Hales ille Milesius: qui fuit unus idē q; primus illorum septem quos Græcia iactat sapientiæ studiosos. interrogatus aliquando quisnam esset: sapiens: tempus inquit: subiecitq; e uestigio causam: quod omnia inueniat. Præclara me Hercule uox: & tali uiro digna sententia: quæ declarat nullam esse artem ex iis quæ sunt humano ingenio adinuente: quam non temporis longinquitas absoluat. Hinc & Aristoteles tempus: inquit: rerum repertor est: adiutorq; probus. Vnde & artium facta sunt additamēta. Quod cum a Thalete primum deinde ab Aristotele post annos circiter tercentum dictum sit: Cleobulus Lindius qui fuit prope Thaleti cōtemporaneus: ad

traxit: idest restrinxit: ⁊ ex genere ad speciem reduxit. Que circa sermones. i. quas greci logicas latini sermocinales appellant. qualis est grammatice. i. quo in genere est habenda quoniam circa sermonis congruitatem versatur: quemadmodum Rhetorica circa ornatum. Dialectica circa veri falsiqȝ differtionem. Cuius. hoc est Cleobuli verba que ille soluta oratione dixit: nos addita metri necessitate redegimus in distichon idest in duos versus hoc modo. Copia verborum rerumqȝ inscitia versat. ⁊c. quasi velit dicere: homines in adolescentia duabus rebus inuoluũtur: hoc est rerum ignoratione ⁊ verborum abundantia: sed postea etate perficiuntur ⁊ sapiunt. Quam sententiam similitudine quadam deinde exponit dicens: quod quemadmodum infrumento sato multa ꝓcreantur: que nihil ad rem pertinent: quibus neglectis tantum semina leguntur: sic homines cum rerum inscitia tenentur: abundant verbis quasi herbis floribusqȝ quibusdam cum vero incipiunt sapientie grana legere: verborum illam redundantiam contemnunt. In frumenti satione idest in frumento iam sato. Luxuries illa segetum: que ex nimia terre atqȝ anni fertilitate ꝓuenit. In herba tenera depascendam. id debere fieri Plinius libro secundo naturalis histo. his verbis ꝓcipit. Luxuries segetum castigatur dente pecoris in herba dũtaxat: ⁊ depaste quidem vel sepius nullam in spica iniuriam sentiunt. Maro ꝓcipit. Vergilij verba sunt ex. j. Georgicorum libro quid qui ne grauidis ꝓcumbant culmus aristis luxuriem segetum tenera depascit in herba. Tunc calami idest post frumenti herbam calami ꝓcreantur. Ad certa. puta quaterna vel quinta internodia. Internodium appellatur illud quod duabus calami nodis hoc est geniculis continetur. Tum spice idest post calamos ꝓcreantur spice. Quarum gratia. id est causa vel fine. Natura ludens ac si dicat ociosa q modus loquendi frequens est. vt apud Plinium lib. x. cum de conchis scribit. in quibus ait: est magna ludentis nature varietas. Et in sacris literis ꝓuerbiorũ capitulo. viij. Ludens coram eo omni tempore: ludens in orbe terrarũ. ⁊ illud psalmographi. Draco iste quez formasti ad illudendum ei. cum quo quasi per ocium luderet Quasqȝ. idest ab agricolarum spe M. Varronis verba sunt in primo libro de re rustica. spica autez a spe nominata videtur: eam enim quod sperant fore serunt. Tum vero aristis. eodem autore spica tria habet. granum. glumam ⁊ aristam. granum a gerẽdo dictum: quia vt id spica gerat frumentum seritur. gluma a glubẽdo: quod eo folliculo detracto deglubatur. hoc est detrahatur granum. Nam gluma ꝓprie folliculus est eius fici quem edimus: ⁊ per translationem frumenti siliqua vel vagina. Arista vero dicta ꝙ prima arescit. In etatis flore. idest in adolescentia. vt Iuuenalis flos Asie ante ipsum ꝓcio maiore paratus. Ignoratione propter rerum inexperientiam abundant verbis: quod vitium simul etatis ⁊ ignorantie est. Temere asseuerant. idest sine causa asseuerate affirmant. Quintilianus noster. Vel qꝛ Hispanus ex Calagurre citerioris Hispanie oppido: aut noster quia latinus: aut quia hunc autorem in hoc potissimum opere secuti sumus. verba Quintiliani oratoriarum institutionum libro secundo sunt. Prima est eloquentie virtus ꝑspicuitas: ⁊ quo quis ingenio minus valet: hoc se magis attolere ac dilatare conatur: vt statura breues in digitos eriguntur: ⁊ plura infirmi minantur. Cum vero incipiunt econtrario dicit omnia senes facere. Minus minusqȝ. contra id quod dixit magis abundant verbis. Nihil sine temperamento illo forte contra id quod dixit. Temere asseuerant. Forte aduerbium temperamentum est philosophorum Academiorum maxime: qui nihil affirmare audent. Taciturnitas. vnde Iuuenalis de simulatis philosophis dixit. Rarus sermo illis ⁊ magna libido tacendi. Loquacitas. a qua sermo Hispanus eleganter. quemadmodum ⁊ multa alia. furiosos ⁊ insanos appellat locos: quasi locutuleios ⁊ loquaces. Hec idcirco. ex superioribus colligit autor se tempore admonitum quedam introductionibus suis adiecisse: quedam rursus detraxisse: atqȝ licuisse sibi in opere suo: quod licuit alijs in alieno atqȝ etiam in ꝓprio opere facere. Princeps non princissa: aut principissa quemadmodum neqȝ ducissa aut comitissa: vt indocti quidam dixerunt: cum princeps dux comes duorum generum communia sint. Tam multis. subaudi verba repetita ꝙ si a longe petita. Quedam adiecimus. perpauca illa quidem ⁊ que suis locis reddenda sunt. Que tempus subiecit. i. que inter legendum postea occurrerunt tempore illa suggerente atqȝ subministrante. Quedam detraximus. sed hec pauciora ⁊ que etatis ingrauescentis ratio. idest senecta que plerisqȝ grauis ⁊ molesta videtur. vt Cicero in Catone maiori ostendit. Elimare. idest lima veluti quadam deterere. An mihi non liceat. superiorem conclusionem a preiudicio arguens adhuc confirmat. In opere presertim meo. ac si dicat licet hoc in opere alieno facere: ergo multomagis

eas artes contraxit: que sunt circa sermones: qualis est grammatice quam nos profitemur. Cuius ea de re uerba nos in distichon sic redegimus.

Copia uerborum rerumq; inscitia: uersat
Mortales: tempus perficit atq; sapit.

Et profecto ita res se habet. Nam quemadmodum in frumenti satione primo luxuries illa segetũ procreatur: quam in herba tenera depascendam esse. Maro præcipit: tunc calami ad certa quædam internodia tum spicæ quarum gratia nugas illas natura ludens produxerat: quasq; ab agricolarum spe Marcus Varro dictas esse putauit. tum uero aristis folliculis neglectis grana ipsa deglubuntur: sic in ætatis flore: in qua homines rerum prope omnium ignoratione tenentur: magis abundant uerbis: audacius loquuntur: temere asseuerãt: ut recte Quintilianus noster dixisse uideatur: quo quisq; ingenio minus ualet: eo se magis attollere ac dilatare conatur. quemadmodum statura breues in digitos erigũtur. Cum uero incipiunt aliquid sapere: minus minusq; uerba effuudunt: nihil sine temperamento illo forte affirmant: ut iam nullum sit maius sapientiæ signum quam taciturnitas: quemadmodum e diuerso nullum magis ignorantiæ quam loquacitas. Hæc idcirco sunt a me clarissima princeps tam multis repetita: ut nemo miretur si introductionũ latinarum æditioni secundæ cui nihil iam addi posse uidebatur: quædam adiecimus: quæ nobis interim tempus: rerum omnium inuentor: suggessit: quædam rursus detraximus: quæ uidelicet ætatis iam ingrauescentis ratio elimare suadebat. An mihi non liceat in opere præsertim meo facere: quod licuit multis sacrarum atq; sæcularium literarum

hoc in proprio opere licebit. Sacrarum. quibus Christiana religio continetur. Secularium. i. profanarum. nam quia profanum a nostris in malam partem accipitur: pro eo quod non est sacrum seculare dicunt: cũ omnis res aut sacra sit aut profana. seculare vero sit quod ad seculum pertinet: vt ludi seculares: carmen seculare: quod vtrumq; sacrum est. Infamie nota. ostendendo libros illos heresim aut falsitatem aliquam continere. Inusserunt quasi igne atq; cauterio signum impresserunt: quod seruis erronibus aut fugitiuis fieri consueuit. Libros retractationum. quemadmodu; Aurelius Augustinus qui in opera iam edita libros retractationum fecit. In eos qui ante nos. idest a quorum preceptis atq; doctrina nonnunq̃ discessimus. Posteris. idest futuris. Meq; viuo & sentiente. ex Martiale sumptum est: qui libro epigrammatum primo scribit. Cui lector studiose quod dedisti viuenti decus atq; sentiẽti. Itaq; ego. superioris adhuc conclusionis rationem exemplo grecorum confirmat: que in operibus ab aliqua arte profectis preterito imperfecto tempore subscriptiones apponebant: illud significare volentes: nullum esse mortale opus: cui non aliqd desit quod tempore suppleri possit. In hac quoq; parte. de qua sum statim dicturus. Statuis & imaginibus. statue ex materia solida sunt veluti auro: argento: ere: ligno: marmore. Imagines vero sunt etiã ex coloribus. Ut mos artificum est. qui in basibus statuarũ tabularumq; calcibus nomina sua subscribere cõsueuerunt. dummodo opera illa non essent publicis impẽsis facta. nam fuit lex: que adhuc hodie extat in codice Justiniano: ne quid operi publico liceat inscribere. Et Cicero lib. Thusculanarum questionum primo. quid enim Phidias sui similem speciẽ inclusit in clypeo Minerue: cum inscribere non liceret? Lysippus fecit aut Polycletus. tota hec clausula pene ad verbum ex Plinij prefatione in lib. naturalis historie translata est. Ex illis inquit nos velim intelligi pingiq; conditoribus quorum in libellis his inuenies absoluta opera: & illa quoq; que mirando non satiamur. pendenti titulo inscripsisse. vt Apelles faciebat aut Polycletus: tanq̃ inchoata semper arte & imperfecta: vt contra iudiciorũ varietates superesset artifici regressus ad veniã: velut emendaturo quicquid desideraretur: si non esset interceptus. Lysippus & Polycletus. statuarij fuerunt: quorum opera idem autor illustrabit libro trigesimo quarto. Fecit tempore preterito perfecto: ne significarent opera sua fuisse ab illis absoluta: quodq; nihil illis addi posset quod ipsum magne inuidie haberetur: vt idem Plinius est autor. sed titulo impendenti: quasi tempore imperfecto. faciebat: aut pingebat. quod faciebant: vt superesset artifici regressus ad veniam: idest ex eo qd populus de suis operibus iudicaret. ipsi opus emendarent. artifici inquam: velut emendaturo quicquid desideraretur. i. deficeret. nam & hoc quoq; significat desidero. Si non esset interceptus idest morte raptus. vt Lucanus in primo. abstulit ad manes parcarum Julia seua intercepta manu. Quid quod & illa. aliam quoq; fuisse causam recognoscendi secundam editionem dicit: quia fuerunt nonnulli: qui aut ignorantia aut ausu quodam temerario pleraq; loca inuerterunt. Impressoribus idest qui libros torculis imprimunt: quos quidam chalcographos appellant: hoc est ereis literis cartas imprimendo scribentes. Librarijs: qui libros calamo vel penna scribunt: nam qui vendunt bibliopole dicuntur. Detorta idest a vero exemplo deprauata. Cum prototypo meo idest primo illo meo atq; archetypo exemplari. Contuli idest comparaui. Et qd aberrauerat idest a via recta deprauatum fuerat. Ad lineam veritatis idest ad regulam reduxi. Hos vero commentarios. hoc est secunda prologi pars: in qua duas affert causas: cur in introductiones suas autor hos commentarios ediderit. quarum prima est q reddenda fuit ratio cur ab antiquis grammaticis aliquando discesserit. Amicis. q putabant a me fuisse scriptum quod nec suspicatus quidem sum aut cogitaui. Alienoribus idest non amicis: qui suam ignorantiam simul & maleuolentiam in meos libros transtulerunt. Multis in locis. & qui illi sunt in ipso commentariorum discursu patebit. Antiquorum. puta Diomedis. Phoce Seruij. Prisciani. Donati. Juniorum. puta Alexandri. Ebrardi. Catholici. & ex ijs qui supersunt. Peroti verulani. Nigri. Mancinelli. Sed cum possemus. sed id parce dicit fecisse cum posset adhuc alijs in locis idem facere. Compendio. i. breuiori via: sicut dispendium est vie ambages. Modice. i. cum modo. Intra modum. i. adhuc arctius quam in modo. Plurimum intererat. i. magnum compendium atq; emolumentũ: vt si dicam huius doctrine lucrum faceret. Deinde q cum. hec est secunda causa cur commentarios hos ediderit: quia introductiones ille fuerunt simplices: quippe que puerorũ eruditioni scripte sunt: nunc vero in hoc opere cum adultis: vel potius cum ipsis preceptoribus sermo habendus est. Ingenio tumultum fa

scriptoribus: qui non modo in aliorum libris quosdam locos infamiæ nota inusserunt: uerumetiam in propria opera libros retractationum ædidere. Quod licuit nobis in eos qui ante nos artis grammaticæ præcepta tradiderunt. Quod deniq; posteris meq; etiam uiuo & sententie præsentibus licebit ut aliquid uelint operi meo addere: nonnihil etiam detrahere: quædam rursus in alium ordinem commutare. Itaq; ego græcorum prudentiam quemadmodum cæteris in rebus in hac quoq; parte uehementer admiror: qui statuis & imaginibus non scribebant (ut mos artificum est) Lysippus fecit aut polycletus: sed titulo impendenti. Lysippus aut polycletus faciebat: ut contra iudiciorum uarietates superesset artifici regressus ad ueniam: uelut emendaturo quicquid desideraretur: si non esset interceptus. Quid quod & illa quæ fuerunt ab Impressoribus & librariis detorta: cum prototypo meo: unde omnes codices emanarunt cõtuli: atq; ad lineam ueritatis quod aberrauerat q̃ diligentissime reduxi. Hos uero commentarios ædendi causa illa in primis fuit q cum multis in locis a uulgata præcipiendi uia discesserim: reddenda fuit a nobis ratio: tum amicis tum etiam alienoribus: cur antiquorum iuniorumq; autoritate neglecta: præceptiones quasdam ausus sum in aliam formã commutare: quod cum possemus pluribus adhuc aliis in locis magno huius doctrinæ compendio facere: fecimus id quidem modice: uel intra modum potius: ne alicuius nouitatis essemus autores nisi ubi plurimum intererat hoc uel illo modo præceptiones quasdam tradi. deinde quod cum introductiones nostræ puerorum eruditioni scriptæ sint: habenda fuit ratio ut es

ceret. Horatianum est. stomachoqꝫ tumultum lenta feret pituita: vides vt pallidus omnis cena desurgat dubia. Cū vero iam. quasi dicat. cum erant pueri ac rudes in studio literarum: danda fuit illis doctrina simplex ⁊ quasi lac parvulis: vt apostolus ait. sed prouectis ⁊ in etate progressis porrigendus est doctrine solidior quidam cibus. i. durior ⁊ numerosior. i. magis varius. Lac pulpamentumqꝫ. adhuc in translatione cibi ad doctrinam perstat. vt lac pulpamētumqꝫ sit doctrina simplex facilis. nam pulpamentum est corpus sine ossibus quod facile mandi conficiqꝫ dentib9 potest. ossa vero ⁊ nerui sunt difficultates doctrine secretioris: que non nisi a grandiusculis penetrari percipiqꝫ possunt. Quare nō tam ex superioribus infert cui lectori hos commentarios scripserimus. Tue vero celsitudini. Hec est tertia pars prefationis, in q̄ ponuntur rationes cur hoc opus celsitudini regie dedicatum sit. Extremum laborem. quia nobis in animo est postea q̄ꝫ antiquitates Hispanienses absoluerimus: omne reliquum vite nostre tempus in sacris literis cōsumere. Quante sit tibi cure: hec est ratio cur frontē perfricuit autor: vt rem tenuem atqꝫ ieiunam tāte maiestati dedicarit: quod multis argumentis intellexit: q̄nta illi cura sit ne rei Hispane hoc vnum sermonis latini ornamentum desit: tum quod in eo liberos erudiendos curet: tum ꝙ omnes putant se rem iucundissimā illi facere: ꝗ dent operam literis precipuam. quodqꝫ iam a feminis expectatur: quod viri ante hac vix optare audebant. In hac disciplina. hoc est grammatice: de qua nunc scribimus. Adolescentes. exoletos ⁊ purpuratos regios intelligit. Omnium etatū. quia etiam adulti iam hoc aggrediuntur. Alter sexus. scilicet a virili hoc est muliebris. Nam quid ego. aliud quoqꝫ signum affert: cur huic maxime cure regina intendit: quod ad autorem dederit literas humanissime scriptas: quibus illū admonebat: vt introductiōes latinas e regione versuum Hispanienses faceret ad eum modum quem presul Illiberritanus illi prefinisset. Quas literas quasi dicat quam comiter atqꝫ clementer scriptas. Archiepiscopus. Ferdinandus Atalabrica regius senator atqꝫ illa tempestate presul Abilensis.

Illiberritanus. Illiberri vrbs est que nostro seculo Granata dicitur queqꝫ annis superioribus in deditionem Christianorum venit: cum annos circiter octingentos sub ditione Poenorū Mauritanorumqꝫ fuerit. E regione idest ex opposito. hoc est vt sermo Hispaniensis sit positus contra latinum. Hispanienses vero dixit non Hispanas: quia introductiones ille in Hispanum sermonē non vsqꝫ adeo migrare potuerūt: vt non maximam latinitatis partem retinuerint. nam Hispanum est quod in Hispania atqꝫ ex Hispania est. Hispaniense vero quod non penitus Hispanum: sed aut in Hispania ab extremis geritur: vt bellum Hispaniense quod a Romanis in Hispania: aut extra Hispaniam ab Hispanis: vt Collegiū Hispaniēse: quod est Bononie ab immortalis memorie viro Egidio Albornozio. S. R. E. Cardinali Hispano fundatum. Quam differentiam videtur obseruare Martialis cū in epistola duodecima libri epigrammaton scripsit: se mittere Romam librum iam non hispaniensem sed hispanum. Nam cum superiores libri magna ex parte fuissent Rome conscripti: quia ab homine hispano hispanienses poterant appellari. at vero duodecimus q2 in hispania ⁊ ab homine hispano recte hispanus dici debuit. Nemo igitur me. ex superioribus autor concludit se non ambitiose fecisse: quod opus de rebus leuissimis qualis est grāmatice: tante principi dedicauerit: cum presertim ab ipsa per literas fuerit admonitus: vt iisdem de rebus scriberet. Neqꝫ petulanter. cum grammatice non debeat res parua iudicari quod multis rationibus confirmat. Ambitiose. hoc est quod nos insinuauerimus regie familiaritati: vt honores aut aliquam bonam gratiam aucuparemur: a qua suspitione se purgat cum dicit se iussum iisdem de rebus scripsisse. Petulanter. idest impudenter ⁊ procaciter. quod videlicet illepidum fuerit donum quod est de rebus leuissimis ⁊ parui precij: quod tamen excusatur ostendendo rei literarie dignitatem. Ille inquit. Quintilianus est: qui oratoriarum institutionum lib. j. hoc scribit. An vero est qui. necessitatem simul ⁊ dignitatem huius artis ostēdit. Sermo continetur. nam hoc prestat ars: vt sermoni vitium aliqꝺ irrepere nō possit. Sacramēta. ⁊ mysteria ⁊ sacra secreta. Quasi depositū. hoc ex Quintiliano quoqꝫ de

sent quam simplicissimæ: ne quasi ciborum redundantia stomacho: sic præceptorum uarietas illorū ingenio tumultum faceret. Cum uero iam in literis aliquantulum progressi sunt: quasi solidior quidam numerosiorqꝫ cibus est illis porrigendus: ut non modo lac pulpamentumqꝫ degustent: uerum etiam ossa neruosqꝫ possint obrodere. Quare non tam cum rudibus nouiciisqꝫ rei literariæ professoribus: quam cum prouectis uel potius cū magistris ipsis sermo mihi in his commentariis habendus est. Tuæ uero celsitudini extremum hunc artis grammaticæ laborem meum dedicandi illa ratio maxime fuit: quod nemo est qui nō intelligat quātæ sit tibi curæ rem publicam hāc Hispanam cum cæteris rebus: tum uel præcipue in re literaria quā florentissimam efficere. Quanta diligentia dulcissimos liberos tuos in hac disciplina erudiendos curaueris. Quam tibi sit iucundum quod non modo adolescentes nobilissimi: qui sunt tuo ministerio dedicati: uerumetiam reliqui omnes omniū ætatum atqꝫ ordinum homines dent operam uel præcipuam literis: quas ante hac quasi nimis delicatas atqꝫ animorum eneruatrices oderant. Quodqꝫ alter sexus de se iam præstat: quod uiri antehac uotis omnibus uix audebant exoptare. Nam quid ergo referam quas ad me literas ab hinc septenniū celsitudo tua dedit? Quas præterea mihi Archiepiscopus Illiberritanus ex tuis uerbis atqꝫ sententia reddendas curauit: ut introductiōes meas quas de sermone latino ædideram: e regione uersuum Hispanienses faceremus. Nemo igitur me æquus iudex ambitiose atqꝫ petulanter fecisse iudicabit: ꝙ leuissimis de rebus scribens uigilias meas ausus sum maiestati regiæ dedicare: cum p̄sertim quicq̄d illud est quod elaboramus: tuis auspiciis tuoqꝫ imperio simus aggressi neqꝫ ut ille inquit: existimari parua debeant sine quibus magna cōstare non possunt. An uero est qui paruam audeat artem illam appellare: quū sermo latinus continetur? in quo religionis nostræ imprimis sacramenta quasi deposi-

ductum est: qui de literis scribens ait: hic est vsus literarum vt custodiant voces: ⁊ velut depositum reddant legentibus. nam depositum perfecte seruandum: ⁊ cum reposcitur summa fide reddendum est. Coagmentata. cōiuncta ⁊ conglutinata.

tum quoddam fidelissime seruantur? Quæ cum reliquis omnibus disciplinis ita est coagmentata: ut nec ab aliis facile secerni: illæ uero ab hac quemadmodum disiungantur: nec intelligi ullo modo possit. Nam oro te atq; per deum immortalē obtestor: quotam sibi uitæ nostræ partem reliq̄ omnes disciplinæ uendicant? Quoties in eum sermonem incidimus: ut de numeris magnitudinibusq;. quoties ut de uocum astrorumq; ratione. quoties ut de morib⁹ rerumq; natura? quoties ut de medicina deq; ciuilis & pontificii iuris scientia? quoties ut de religiōe atq; de re diuina disputemus? At uero grammatice om̄i in loco omniq; tempore ita præsto est: ut si quid legas: si quid scribas: si cum alio loquaris: si deniq; tecum ipse quid cogites: sine illa efficere nullo modo possis. Atq; ut de illa Fabius uerissime scripsit: necessaria est pueris: iucunda sensibus: dulcis secretorum scholarum temporibus: sed uita terminatur. Et q̄sq̄ est adeo stupidus & a communi sensu alienus: qui audeat hanc artem tenuem atq; ieiunam appellare: & indignam: cuius libri augustæ nostræ debuerint dicari: cum uideamus non modo uiros summo ingenio singulari quæ doctrina p̄ditos: huius disciplinæ opera maximis principibus dedicasse: uerum etiam duces ipsos imperatoresq; in media totius orbis terrarum administratione occupatos: uolumina iisdē de rebus scripta reliquisse? Sed ego demens: qui de re iam pridem celsitudini tuæ compertissima pluribus disputem. Illud modo tantum hic dicam: q̄d alio in loco magna scholasticorum frequentia testatus sum: tuum atq; dulcissimi coniugis tui præsidium implorans. Vos: inquam: clarissimi atq; inuictissimi principes: quorum ductu auspiciisq; totius Hispaniæ membra dissipata in unum prope corpus rediere: curate obsecro ne fœlicitati quā nostro sæculo dedistis hoc unum latini sermonis ornamentū desit amplissimum.

Nec ab alijs. nam in hoc eius dignitas ostenditur quod ab alijs omnibus est absoluta cū relique sine illa consistere non possint. Nam oro te. necessitatem huius artis demōstrat: q̄ nulla vite pars illius officio vacare potest: cum relique omnes raro in vsum veniant. Quotam. interrogatiue: quasi dicat minimam: quia raro de illis fit sermo cum sine hac nec momento: vt sic dixerim: temporis esse possimus. De numeris: quod est arithmetice opus. De magnitudinibus: quod est geometrie. De vocum ratione. de quibus est musica. Astrorum de quibus est astrologia. De moribus. quod ad ethicen pertinet. De rerum natura: quod ad physicen pertinet. De re diuina: que dicitur grece theologia. Ita presto est. id est presens. Ut si quid legas: hic locus ex prooemio Ciceronis in libro de officijs translatus est. Nulla inquit vite pars: neq; publicis: neq; priuatis: neq; forensibus: neq; domesticis in rebus: neq; si tecum agas q̄d: neq; si cum altero contrahas: vacare officio potest. Fabius. M. Fabius Quintilianus: qui oratoriarum institutionum libro hoc scribit. Iucunda senibus. quia etiam citra necessitatem: altissimam quoq; eruditionem exercere potest. Dulcis secretorum comes: quia per illam dulces curas: cogitationesq; nostras litteris mandamus. Cuius amor: id est voluptas que ex illa percipitur: non terminat̄ dū in scholis versamur sed morte sola. Et quisq̄ est. ad prefationis epilogū accedit. A communi sensu. non quemadmodum physici qui potentiam illam superiorem quinq; sensibus communem sensum. Sed vt Cicero: pro eo in quo pleriq; omnes sapientes conueniunt. Sic Quintilianus in primo. sensum ipsum qui communis dicitur: vbi discet. cum se a congressu segregarit. Seneca in epistolis. hoc philosophia promittit sensum communem ⁊ humanitatem. Horatius. communi plane sensu caret. Tenuem atq; ieiunam. id est aridam ⁊ sterilem. Maximis principibus: vt Iulius pollux ad cōmodum. Cesarem de vocabulis atq; arte grammatica. Duces imperatoresq;. vt Cesar qui de analogia libros scripsit. Compertissima: id est certa ⁊ explorata. Alio in loco in repetione secunda in qua de literis disputauimus.

Prologus.

SVPPOSITVM DE AVTORIBVS GRAMMATICAE latinæ in quo doctissimus quisq; consentit.

SED QVIA NOSTRI SAECVLI SCRIPTORIBVS eatenus fides adhibēda est: quatenꝰ ea q̃ nobis afferunt/ rōne ꝓbauerint nemoq; est adeo imperitus: qui iam nō intelligat antiquis autoribꝰ ideo assentiēdum esse: quia sic locuti sunt. Iunioribus uero quia quod nobis persuadere uolunt: illorum autoritate freti probare contendūt: necessarium esse duxi hoc in loco demonstrare quantum fidei scriptorum cūiq; sit habendum. Neq; enim omnibus illis passim atq; indifferenter credere debemus: sed illis duntaxat: qui floruerunt intra ducentos circiter quinquaginta annos ab ortu Ciceronis ad Antonium Pium: hoc est ante Christianum natalem annis centum ad centesimum quinquagesimum ex quo salutem Christianam numeramus. Nam & latinus sermo quemadmodum & cætera mortalia aliquando incepit: habuitq; suam infantiam: in qua uix quicq̃ effari potuit. Sic locuti sunt ab Origenes primum cum Faunis Vatibusq;. Sic deinceps Latini & Albani. Sic postea Romani ad annum quartumdecimum supra quingentesimum ab urbe condita: quo Liuius Liuii salinatoris libertus fabulam primus latinis uersibus ædidit. Hunc secuti sunt ex poetis Ennius. Nęuius. Plautus. Cæcilius. Terentius. Pacuuius. Lucillius. Actius. Turpilius. Affranius. Tintinnius. Lucius. Laberius. Pomponius. Ex Oratoribus. Cethægus. Cato. Sex: Aelius. Gallus. Scipiones Nasicā & duo Aphricani. Gracchi pater & duo filii. Lælius aliiq; complures: quos Cicero in libro de claris oratoribus ad sua usq; tēpora commemorat. Ex iure consultis. Papyrius. Appii duo. Coruncanus. Attilius. Manilius. Brutus. Rutilius. Virginius. Antipater. L. Crassus. Q. Mutius. Lucillius. Iuuentius. Fuerit atq; hæc latini sermonis pueritia: in qua multa quidem emendate atq; diligenter: plæraq; tamen nimis antique duriterq; dicta sunt. At uero illius iuuenta: in qua & lacertos mouere & uires suas ostentare cœpit: cum Cicerone orta est: cœpitq; cum Cæsare Hadriano consenescere. Hac ætate fuerunt autores illi qui latinā linguam locupletarunt: quosq; imitandos esse dicimus. Ex poetis Catullis. P. Varro. Lucretius. Vergilius. Horatius. Manilius. Tibullus. Propertius. Ouidius. Germanicus. Auienus. Macer. Persius. Seneca. Lucanus. Valerius. Flacus. Silius. Italicus. Martialis. Iuuenalis. Papinius. Ex Oratoribus uariarum rerum scriptoribus. Cicero. Cæsar. Brutus. Seruius. Sulpitius. Pollio. M. Varro. Nigidius. Cato Vticensis. Cælius. Victruuius. Columela. Celsus. Iginius. Pedianus. Festus. Marcellus. Mela. Apicius: uterq; Seneca. uterq; Plinius. Quintilianus. Ex Historicis uero. Salustius. Nepos. Liuius. Valeriꝰ maximus. Fenestella. Solinus. Iustinus. Tranquillus. Tacitus. Curtius. Florus. Aemilius. Ex iurecōsultis. Alphenus. Offilius/ Aufidius. Nam usa. Flauius. Proculus. Antistius. Gellius. Trebatius. Cassellius. Tubero. Capito. Casius. Sabini duo. Labeones tres. Nerua pater & filius. Pegasus. Iabolenꝰ. Celsus. Neratius. Alburnus. Iulianus. Post Hadrianum cœpit in dies latinus sermo languere & quodam quasi senio contabescere quod nimis factum est sub aduentum Gotthorum in Italiā regnumq; Longobardorum ad fatalem illam totius humani generis pestem Mahumetam: quæ cum omnibꝰ ingenuis & bonis artibus sermonem quoq; latinum intercepit. Hanc igitur recte dixerimus latinæ linguæ senectutem: quæ cum annos prope quadringentos quinquaginta ægre spiritum duxisset: tādem cum Imperio populi Romani extincta est. Hoc temporum interuallo pauci admodū reperiunt autores tolerabiles illi quidem: sed qui nullo modo cum superioribus debeant comparari. Ex poetis & Grammaticis aliarumq; rerum scriptoribus. Ausonius. Claudianus. Serenus. Diomedes. Phocas. Cellius. Macrobius. Acron Porphirion. Victorinus. Donatus. Sergius. Seruius. Priscianus. Apuleiꝰ Socraticus. Apuleius grammaticus. Vegetius. Frontinus. Ex Historicis. Spartianus. Capitolinꝰ. Trebelius. Lampridius. Volcatius. Vopiscus. Eutropius. Damasus. Orosius. Ex iureconsultis. Arrianus: Aphricanus. Arcadius. Caius Calistratus. Florentinus. Largus. Hermogenesis. Martianus. Modestinus. Marcellus. Mela Papinianus. Paulus. Scæuola. Tryphonius. Venuleius. Vulpianus. Ex iis qui ꝓ religione nostra scripserunt. Tertullianus. Iuuencus. Cyprianus. Lactantius. Ambrosius. Hieronymus. Augustinus. Ruffinus. Sedulius. Licinius. Prudentius. Sidonius: Boetius. Cassiodorus. Gregorius. Isidorus. Prosper: Qui sequuntur quod ad latini sermonis rationem attinet: nec digni quidem sunt: quorum meminisse deceamus. Qui autores cum sint in triplici temporum diuersitate positi: illorum tantum autoritate nitemur: qui fuerunt medii.

¶ Prima nominis declinatio.
Nominatiuo hæc musa.
Genitiuo musæ.
Datiuo musæ.
Accusatiuo musam.
Vocatiuo o musa.
Ablatiuo a musa.
Plurali ntõ musæ.
Gtõ musarum.
Dtõ musis.
Accusatiuo musas.
Vocatiuo o musæ.
Ablatiuo a musis.
¶ Secunda declinatio.
Ntõ hic dominus.
Gtõ domini
Dtõ dño.
Accusatiuo dñm.
Vocatiuo o domine.
Ablatiuo a dño.
Plurali nominatiuo dñi.
Genitiuo dñorum.
Datiuo dominis.
Accusatiuo dños.
Vocatiuo o dñi.
Ablatiuo a dominis.
Nominatiuo hoc templum.
Genitiuo templi.
Datiuo templo.
Accusatiuo templum.
Vocatiuo o templum.
Ablatiuo a templo.
Plurali nominatiuo templa.
Genitiuo templorum.
Datiuo templis.
Accusatiuo templa.
Vocatiuo o templa.
Ablatiuo a remplis.
¶ Tertia declinatio.
Nominatiuo hic sermo.
Genitiuo sermonis.
Datiuo sermoni.
Accusatiuo sermonem.
Vocatiuo o sermo.
Ablatiuo a sermone.
Plurali nominatiuo sermones.
Genitiuo sermonum.
Datiuo sermonibus.
Accusatiuo sermones.
Vocatiuo o sermones.
Ablatiuo a sermonibus.
Nominatiuo hoc tempus.
Genitiuo temporis.
Datiuo tempori.
Accusatiuo tempus.
Vocatiuo o tempus.
Ablatiuo a tempore.
Plurali nominatiuo tempora.
Genitiuo temporum.
Datiuo temporibus.
Accusatiuo tempora.
Vocatiuo o tempora.
Ablatiuo a temporibus.
¶ Quarta declinatio.
Nominatiuo hic sensus.
Genitiuo sensus.
Datiuo sensui.
Accusatiuo sensum.
Vocatiuo o sensus.
Ablatiuo a sensu.
Plurali nominatiuo sensus.
Genitiuo sensuum.
Datiuo sensibus.
Accusatiuo sensus
Vocatiuo o sensus.
Ablatiuo a sensibus.
Nominatiuo hoc ueru.
Genitiuo ueru.
Datiuo ueru.
Accusatiuo ueru.
Vocatiuo o ueru.
Ablatiuo a ueru.
Plurali nominatiuo uerua.
Genitiuo ueruum.
Datiuo uerubus.
Accusatiuo uerua.
Vocatiuo o uerua.
Ablatiuo a uerubus.
¶ Quinta declinatio.
Nominatiuo hic dies.
Genitiuo diei.
Datiuo diei.
Accusatiuo diem.
Vocatiuo o dies.
Ablatiuo a die.
Plurali nominatiuo dies.
Genitiuo dierum.
Datiuo diebus.
Accusatiuo dies.
Vocatiuo o dies.
Ablatiuo a diebus.
¶ Adiectiua primæ & secundæ.
Nominatiuo bonus bona bonũ.
Genitiuo boni bonæ boni.
Datiuo bono bonæ bono.
Accusatiuo bonum bonam bonum.
Vocatiuo o bone bona bonum.
Ablatiuo a bono bona bono.
Plurali nominatiuo boni bonæ bona.
Genitiuo bonorum bonarum bonorum.
Datiuo bonis.
Accusatiuo bonos bonas bona.
Vocatiuo o boni bonæ bona
Ablatiuo a bonis.
¶ Adiectiua tertiæ.
Nominatiuo hic & hęc & hoc prudens.
Genitiuo prudentis.
Datiuo prudenti.

Accusatiuo prudens.
Vocatiuo o prudens.
Ablatiuo a prudente uel prudenti.
Plurali ntō prudentes & prudentia.
Gtō prudentium uel prudentum.
Dtō prudentibus.
Accusatiuo prudentes uel prudentia.
Vocatiuo o prudentes uel prudentia.
Ablatiuo a prudentibus.
Ntō hic & hæc breuis & hoc breue.
Gtō breuis.
Dtō breui.
Accusatiuo breuem & breue.
Vocatiuo o breuis & breue.
Ablatiuo a breui.
Plurali nominatiuo breues & breuia.
Genitiuo breuium.
Datiuo breuibus.
Accusatiuo breues & breuia.
Vocatiuo o breues & breuia.
Ablatiuo a breuibus.
Nominatiuo hic & hæc breuior & hoc breuius.
Genitiuo breuioris.
Datiuo breuiori.
Accusatiuo breuiorem & breuius.
Vocatiuo o breuior & breuius.
Ablatiuo a breuiore uel breuiori.
Plurali nominatiuo breuiores & breuiora.
Genitiuo breuiorum.
Datiuo breuioribus.
Accusatiuo breuiores & breuiora.
Vocatiuo o breuiores & breuiora.
Ablatiuo a breuioribus.
Nominatiuo hic acer hæc acris hoc acre.
Genitiuo acris.
Dariuo acri.
Accusatiuo acrem & acre.
Vocatiuo o acer acris & acre.
Ablatiuo ab acri.
Plurali nominatiuo acres & acria.
Genitiuo acrium.
Datiuo acribus.
Accusatiuo acres & acria.
Vocatiuo o acres & acria.
Ablatiuo ab acribus.

¶ Irregularia.

Nominatiuo hęc domus
Genitiuo domi uel domus.
Datiuo domui.
Accusatiuo domum.
Vocatiuo o domus.
Ablatiuo a domo.
Plurali nomino domus.
Genitiuo domorum uel domum.
Datiuo domibus.
Accusatiuo domos uel domus.
Vocatiuo o domus.
Ablatiuo a domibus.
Plurali nominatiuo duo duæ duo.
Genitiuo duorum duarum duorum.
Datiuo duobus duabus duobus.
Accusatiuo duos uel duo duas duo.
Vocatiuo o duo duæ duo.
Ablatiuo a duobus duabus duobus.
Plurali nominatiuo ambo ambæ ambo.
Geuitiuo amborum ambarum amborum.
Datiuo ambobus ambabus ambobus.
Accusatiuo ambos uel ambo ambas ambo.
Vocatiuo o ambo ambæ ambo.
Ablatiuo ab ambobus ambabus ambobus.
Nominatiuo hoc plus.
Genitiuo pluris.
Datiuo pluri.
Accusatiuo plus.
Vocatiuo o plus.
Ablatiuo a pluri.
Plurali nominatiuo plures & plura.
Genitiuo plurium.
Datiuo pluribus.
Accusatiuo plures & plura.
Vocatiuo o plures & plura.
Ablatiuo a pluribus.

¶ Pronominis prima declinatio.

Nominatiuo ego.
Genitiuo mei.
Datiuo mihi uel mi.
Accusatiuo me.
Ablatiuo a me.
Plurali nominatiuo nos.
Genitiuo nostrum uel nostri.
Datiuo nobis.
Accusatiuo nos.
Ablatiuo a nobis.
Nominatiuo tu.
Genitiuo tui.
Datiuo tibi.
Accusatiuo te.
Vocatiuo o tu.
Ablatiuo a te.
Plurali nominatiuo uos.
Genitiuo uestrum uel uestri.
Datiuo uobis.
Accusatiuo uos.
Vocatiuo o uos.
Ablatiuo a uobis.
Genitiuo sui.
Datiuo sibi.
Accusatiuo se.
Ablatiuo a se.
Plurali genitiuo sui.
Datiuo sibi.
Accusatiuo se.
Ablatiuo a se.

¶ Secunda pnominis declinatio.

Nominatiuo hic hæc hoc.
Genitiuo huius.

Datiuo huic.
Accusatiuo hunc hanc hoc.
Ablatiuo ab hoc hac hoc.
Plurali ntō hi hæ hæc.
Gtō horum harum horum.
Dtō his.
Accusatiuo hos has hæc.
Ablatiuo ab his.
Ntō iste ista istud.
Gtō istius
Dtō isti.
Accusatiuo istum istam istud.
Ablatiuo ab isto ista isto.
Plurali nominatiuo isti istæ ista.
Genitiuo istorum istaꝝ istorum.
Datiuo istis.
Accusatiuo istos istas ista.
Ablatiuo ab istis.
Nominatiuo ille illa illud.
Genitiuo illius.
Datiuo illi.
Accusatiuo illum illam illud.
Ablatiuo ab illo illa illo.
Plurali nominatiuo illi illæ illa.
Genitiuo illoꝝ illarum illorum.
Datiuo illis.
Accusatiuo illos illas illa.
Ablatiuo ab illis.
Nominatiuo ipse ipsa ipsum.
Genitiuo ipsius.
Datiuo ipsi.
Accusatiuo ipsum ipsam ipsum.
Ablatiuo ab ipso ipsa ipso.
Plurali nominatiuo ipsi ipsæ ipsa.
Genitiuo ipsorum ipsarum ipsorum.
Datiuo ipsis.
Accusatiuo ipsos ipsas ipsa.
Ablatiuo ab ipsis.
Nominatiuo is ea id.
Genitiuo eius.
Datiuo ei.
Accusatiuo eum eā id.
Ablatiuo ab eo ea eo.
Plurali nominatiuo ei uel ii eæ ea.
Genitiuo eorum eaꝝ eorum.
Datiuo eis uel iis.
Accusatiuo eos eas ea.
Ablatiuo ab eis uel iis.

¶ Tertia pronominis declinatio.

Nominatiuo meus mea meum.
Genitiuo mei meæ mei.
Datiuo meo meæ meo.
Accusatiuo meum meā meum.
Vocatiuo o mi mea meum.
Ablatiuo a meo mea meo.
Plurali nominatiuo mei meæ mea.
Genitiuo meorūm meaꝝ meorum.
Datiuo meis.
Accusatiuo meos meas mea.
Vocatiuo o mei meæ mea.
Ablatiuo a meis.
Nominatiuo tuus tua tuum.
Vocatiuo caret.
Ntō suus sua suum.
Vocatiuo caret.
Ntō noster nostra nostrum.
Vocatiuo o nr̄ nr̄a nr̄m.
Ntō uester uestra uestrum.
Vocatiuo caret.

¶ Quarta pronominis declinatio.

Nominatiuo hic & hæc & hoc nostras.
Genitiuo nostratis.
Datiuo nostrati.
Accusatiuo nostratem & nostras.
Vocatiuo o nostras.
Ablatiuo a nostrati.
Plurali nominatiuo nostrates & nr̄atia.
Genitiuo nostratium.
Datiuo nostratibus.
Accusatiuo nr̄ates & nr̄atia.
Vocatiuo o nr̄ates & nostratia.
Ablatiuo a nostratibus.
Nominatiuo hic & hęc & hoc uestras.
Vocatiuo caret.

¶ Nomina per secundā declinationem ꝓnominis declinata.

Ntō unus una unū. unius uni.
Ntō nullus nulla nullum: nullius nulli.
Ntō solus sola solum. solius soli.
Ntō totus tota totum. totius toti.
Ntō alius alia aliud. alius ali.
Ntō alter altera alterum: alterius alteri.
Ntō uter utra utrum: utrius utri.
Ntō neuter neutra neutrum: neutrius neutri.
Ntō uterq; utraq; utrumq;: utriusq; utriq;.
Ntō quis uel qui quæ quod uel quid.
Genitiuo cuius.
Datiuo cui.
Accusatiuo quē quā qđ uel quid.
Ablatiuo a quo qua quo uel qui.
Plurali nominatiuo qui quæ que.
Genitiuo quorum quarum quorum.
Datiuo quis uel quibus.
Accusatiuo quos quas quæ.
Ablatiuo a quis uel quibus.

Coniugatio.

¶ Composita a quis uel qui.

Quisq̄ quæq̄ quodq̄ uel quidq̄. cuiusq̄.
Quisquis quicquid in nominatiuo & accusatiuo tantum.
Quisnam quænam quodnam uel quidnam. cuiusnam.
Quispiam quæpiam quodpiam uel quidpiam. cuiuspiam.
Quisquam quæquam quodquam uel quidquam. cuiusquam.
Quisputas quæputas quodputas uel quidputas. cuiusputas.
Quicūq̄ quæcūq̄ quodcūq̄ uel quidcunq̄. cuiuscunque.
Quidam quædam quoddam uel quiddam. cuiusdam.
Quilibet quælibet quodlibet uel quidlibet. cuiuslibet.
Quiuis quæuis quoduis uel quiduis. cuiusuis.
Aliquis aliqua aliquod uel aliquid. alicuius.
Ecquis ecqua ecquod uel ecquid. eccuius.
Nequis nequa nequod uel nequid. necuius.
Nunquis nunqua nunquod uel nunquid. nūcuius.
Siquis siqua siquod uel siquid. sicuius.
Vnusquisque unaquæque unumquodque uel unumquidque.

Coniugatio.

N coniugatione uerboꝝ explicanda uisum est quædam tempora adiicere. ductique sumus ad id faciendū tū antiquoꝝ autoritate: tū ratione: tū etiam necessitate. Adiecimꝰ inq̄ in indicatiuo alteꝝ futuꝝ in voce simile futuri subiūctiui. Imperatiuo in vtroq̄ tempore adiecimꝰ voces alteras similes futuro optatiui: alteras similes preterito aut futuro subiūctiui. Optatiuo p̄terea adiecimꝰ duo tpa. Infinitiuo futuꝝ propriū vltra duo illa circūloquia q̄ vulgo habentur. Qđ si qs dixerit frustra hec tpa fuisse adiecta: cū ad alioꝝ modoꝝ tpa reduci possint: frustra igit̄ futuꝝ optatiui ponimꝰ: q̄ similis est in voce p̄senti subiūctiui. Frustra quasdā imperatiui personas: cū similes sint eiusdem subiūctiui paribus personis. Non igit̄ per voces distinguunt̄ tpa atq̄ modi verboꝝ. sed ratione significationis: quemadmodū in dictionibꝰ per casus declinatis: casus ⁊ numeri non vocibꝰ sed significationibꝰ distinguunt̄. alioqui nt̄us ⁊ vt̄us idem essent casus: q̄ plerūq̄ similiter desinūt. ablt̄us ⁊ septimꝰ casus vtriusq̄ numeri dt̄us quoq̄ ⁊ ablt̄us plurales q̄ semper eodem modo terminant̄. Qđ si mlto commodius est verboꝝ qualitates cū suis temporibꝰ distincte poni: etiam si aliqđ interim addiscentibꝰ dispendiū fuerit: q̄ omnia miscere atq̄ inculcare: id qđ Joannes pastrana fecit ꝯfundendo modos cū tpibꝰ. ꝯsulamꝰ boni: atq̄ patiamur hanc tantulā morā: q̄ sit nobis postea magnā allatura vtilitatem. Adiecimꝰ inq̄ in indicatiuo tp̄s futuꝝ qđ perfectū dicimꝰ: q̄m alteꝝ qđ est in vsu freq̄ntiori impfectū dici oportet. Nam q dicit ego amabo vxorem: nihil aliud designat q̄ futuꝝ esse tempꝰ in quo vxorem amare incohabit. quemadmodū q dicit amo ⁊ amabam. Qui vero dicit amauero non minꝰ impositurū esse finē vxoris amande significat q̄ is q dicit ego amaui ⁊ ego amaueram. ⁊ ne ꝓ libidine nr̄a hoc dixisse videamur. attulimꝰ. M. varronis verba ex scđo de analogia libro. q̄dam inq̄t sunt tpa impfecta. vt disco discebā. discā q̄dā vero pfecta. vt didici. didicerā. didicero. Uides inter tpa vocesq̄ indicatiui modi a Uarrōe positū didicero in futuro pfecto. qđ est sil̄e futuro subiūctiui modi. Quare si qs dixerit cū didicero bucolica. Uerg. cessabo a labore. subiūctiuꝰ est. Qđ si dixerit intra decem dies didicero bucolica Uerg. indicatiuꝰ est. Et quemadmodū alibi diximꝰ plusq̄ pfectū indicatiui modi poni ꝓ p̄terito pfecto si nō ad aliđ p̄teritū referat̄. id nūc dicimꝰ de futuro pfecto. vt eiꝰ manifesta significatio appareat. indigere altero futuro ad qđ referat̄. Ut: Cicero in ep̄lis ad Appiū. ⁊ sic cū tu in ꝓuinciam veneris ego annuū munꝰ ꝯfecero. id est a me ꝯfectū erit. Impatiui quoq̄ modi scđis p̄sonis p̄sentis tpis vtriusq̄ numeri voces futuri optatiui earūdem personaꝝ sil̄es adiecimꝰ. vt ama vel ames. amate vel ametis. Terentiꝰ in heautō. solicitudinē istam q̄ te excruciat. omittas. qđ tm̄ significat quantū omitte. Horatiꝰ. iij. carmi. Per meos fines ⁊ apzica rura lenis incedas. abeasq̄ in paruis equus alūnis. qđ valet incede. ⁊ abi. Jam cū negatione ꝓhibēdo freq̄ns est hic dicēdi modus vt ne neges. ne facias. ne dicas. pro ne nega. ne fac. ne dic. Nam prohibitiuus modus ad imperatiuū refert̄. quod ꝓhibere quodammodo est imperare. Sed ⁊ alias significationes hic modꝰ habet. Est em̄ ⁊ p̄catiuꝰ. Uergiliꝰ. Parce pio generi. ⁊ propius res aspice nostras. Est ⁊ exhortatiuus. vt o iuuenes tectis succedite nostris. Est ⁊ concessiuꝰ. vt J seq̄re italiam ventis. pete regna per vndas. Et est execratiuꝰ. vt Juuenalis. ite qbꝰ grata picta lupa barbara mitra. In futuro vero imperatiui cur oēs voces p̄teriti pfecti siue futuri subiūctiui p̄terquam prime p̄sone singularis addiderimꝰ. res ipsa nos admonuit. nam voces ille permodū impandi freq̄nter reperiūtur. Cicero in scđo de oratore. tu quemadmodū his satisfacias. videris. Juue. greculꝰ esuriens ad celū iusseris ibit. Per. dixeris hec inter varicosos centuriones. Et illđ eiusdem. verterit hunc dn̄s momento turbinis exit Marcꝰ dama. nec est necesse suppleri cōiūctionem vt ad modū subiūctiuū hmōi constructiones referantur. Jam vero illa ex euangelio. tu videris ⁊ vos videritis. satis liquet ad hmōi tempꝰ pertinere quamquam apđ grecos loca illa futuri sunt indicatiui. Cū particula negatiua frequentius hec constructio reperitur. Uergilius in tertio eneidos. Hic tibi nequa more fuerint dispendia tanti. Horatius in epistolis. Mancipiis locuples eget aeris Capadocum rex. ne fueris hic tu. Plautus in Epidico. Ubi voles pater esse ibi esto. vbi nolis ne fueris pater. Que voces non magis subiūctiui sunt quam ille quas futuro perfecto indicatiui tribuimus. cum non voces sed significationum diuersitas faciat distinctos modos. Optatiui mo-

di preteritum perfectum extricauimus a presenti. propterea quod in sermone Hispano vtrumqz tempus sub eadem
voce diuersos habet sensus. Tempus praeteritum perfectum subiunctiui praeterito adiecimus simile. ductitum Dio
medis autoritate: tum etiam ratione significationis quae in vsu frequenter reperitur. Vergilius sexto Aeneidos. Hac
Troiana tenus fuerit fortuna secuta & Lucanus in secundo. Sed conditor arcis finxerit ista Tages. Cicero in libello
de fato. Posidonius pace magistri dixerim quaedam comminisci videtur. quamquam hic dicendi modus magis
videatur futuri temporis huiusmodi quam praeteriti. Est quoqz figura loquendi cum officium praetermissum fuis-
se a nobis aut ab alijs conquerimur: que locutio ad hunc modum referri potest: qualis est illa apud Terentium in an
dria. hem praediceres. Idem in Heauton. fortasse inquior erat? pateretur. Idem in Phormione. sumeret vel foenore.
Vergilius quarto Aeneidos. Fasces in castra tulissem: implessemqz foras flaminis. natumqz patremqz cum genere ex
tinxem: memet super ipsa dedissem. Idem in eodem. eadem me ad fata vocasses. Idem dolor ambas ferro atqz eadez
hora tulisset. Subiunctiuus cum ab eo dicatur. quod aliud verbum sibi adiungi desiderat: idqz nisi per coniunctio-
nem fieri non possit: non omnes coniunctiones omnibus temporibus conueniunt: sed quaedam quibusdam. Sed
ideo haec coniunctio cum in verbo subiunctiuo praeponitur: quia plaerisqz huiusmodi temporibus aptari potest.
Illud tamen aduertendum subiunctiui tempora non esse satis explicita. nam & praesens magis significat futuruz aut
instans quam tempus praesens. vt si dixeris venio vt legam. lego vt intelligam. Praeteritum quoqz imperfectum nō
nunquam in tempore praesenti rem fieri significat. vt Vergilius sexto Aeneidos. Si nunc foret illa iuuenta. Idem in
buccolicis. Nec tuus hic Meris: nec viueret ipse Menalcas. Futurū quoqz tempus aliquando significat. vt Vergi-
lius. Tyrias olim quae euerteret arces. Item qui mare qui terras omni ditione tenerent. Praeteritum quoqz perfectuz
plaerumqz sensum habet futuri. vt Terentius in Andria. Si inde te exemerim ego pro te molam. Idem in eodē. Cer
te si resciuerim. atqz in vsu frequenti est. vt sic dixerim: cum aliquid improprie aut barbare loquimur. Quare non si-
ne causa Gellius in ambiguo reliquit an eiusmodi voces praeteriti an futuri subiunctiui essent. Est & alia subiuncti-
ui significatio per modum concedendi: que quidem verbi qualitas ab alijs modis distinguenda fuit: vt essent modi
sex. Cicero in Academicis. Sed fuerint illa vetera: si vultis illa cognita. Idem in secundo de finibus. sed esto fecerit
si ita vis. Vergilius quarto Aeneidos. Verum anceps pugne fuerat fortuna: fuisset. In futuro quoqz repitur hic mo
dus. vt Cicero in Academicis. Age restitero Peripateticis. sustinuero epicurios. & per alterum futurum simile praete-
rito. Vergilius secundo georgicorum. haud alios prima nascentis origine mundi illuxisse dies aliumue habuisse te-
norem crediderim. Idem in eodem. Non ego te mensis & dijs accepta secundis transierim rhodia.

¶ Coniugatio huius uerbi sum.

SVm. es. fui. esse. ens. futurus.

¶ Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Sum. es. est. Sumus. estis. sunt.
Præterito imperfecto. Eram. eras. erat. Eramus. eratis. erant.
Præterito perfecto. Fui. fuisti. fuit. Fuimus. fuistis. fuerunt uel fuere.
Præterito plusq̄ perfecto. Fueram. fueras. fuerat. Fueramus. fueratis. fuerant.
Futuro imperfecto. Ero. eris. erit. Erimus. eritis. erunt.
Futuro perfecto. Fuero. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis. fuerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti. es uel sis. sit. Simus. este uel sitis. sint.
Futuro. Esto uel fueris. esto uel fuerit. Fuerimus. estote uel fueritis. sunto uel fuerint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præsenti. Vtinam Essem. esses. esset. Essemus. essetis. essent.
Præterito imperfecto. Vtinam Essem. esses. esset. Essemus: essetis. essent.
Preterito perfecto. Vtinā Fuerim. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis. fuerint.
Præterito plusq̄ pfecto. Vtinā Fuissem. fuisses. fuisset, Fuissemus. fuissetis. fuissent.
Futuro. Vtinam Sim. sis. sit. Simus. sitis. sint.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. Cum Sim. sis. sit. Simus. sitis. sint.
Præterito imperfecto. Cum Essem. esses. esset. Essemus. essetis. essent.
Præterito perfecto. Cum Fuerim. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis. fuerint.
Preterito plusq̄ pfecto. Cū Fuissem. fuisses. fuisset. Fuissemus. fuissetis. fuissent.
Futuro. Cum Fuero. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis fuerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præsenti. Esse. Preterito. Fuisse. Futuro. Fore uel futurum.

Prima coniugatio.

SUm es fui. Hoc v̾bũ ideo ꝓposuim⁹ alijs v̾bis regularibus: qꝛ necessariũ fuit ad circũloquia v̾boꝝ passiuoꝝ aut passiuã vocẽ habẽtiũ declinãda. In impatiuo. es. vel sis posuim⁹: quãquã alias dixim⁹. sis nõ esse hmõi vo cẽ sed es tantũ. Nã si habet sit. ⁊ simus ⁊ site ⁊ sint. cur nõ habeat ⁊ sis? Et cũ Uer. dixit. j. aeñ. Sis bonus o foelixq₃ tuis: cur magis sit optatiui sis q̃₃ deprecatiui hoc est impatiui modi? Sed qḋ de site dixi: apud antigores tñ fuit. vt apud Plautũ in Curgliõe: site mihi volẽtes ꝓpiciae. ⁊ in eodẽ. site causa mea Lydi barbari. Sustulim⁹ v̾o qḋ alij ꝑ perã posuerũt. essendi. essendo. essendũ: q̃ gerũdia nusquã apud latinos repiri verissime scripsit Ualla. Ens v̾o ⁊ si lati ne dici nõ posse Seneca in quadã ep̃la asseuerat: possuimus tñ illũ qꝛ Priscianus ait apud antiquos fuisse: ⁊ ab eo cõ posita absens ⁊ p̃sens adhuc extãt: ⁊ philosophi necessitate coacti vtunt̃ eo ad exprimẽdũ qḋ ex greco iterp̃tat̃. on. vsa on. ꝑ hic ens. hec ens. hoc ens. Futuꝝ quoq₃ ab alio v̾bo sumptũ est: qḋ i vsu nõ extat hoc est fuo fuis: a quo ẽt mu tuati sum⁹ p̃teritũ ⁊ tp̃a q̃ ab eo formant̃. Fore quoq₃ ab eo qḋ est forẽ sumptũ est: ꝑ eo qḋ futurũ est circũloquiũ vel futuri infinitiui modi. Cõposita vero ab hoc verbo rationẽ simplicis sequũtur: nisi qḋ possum a pos ⁊ sum aliquã do recipit. t. mediã vt potes potest potestis poterã. In impatiuo poteste potestote. In preterito ⁊ tp̃ibus ab eo forma tis. f. mutatur in. t. vt potui. In futuro quoq₃ indicatiui. t. interponitur. vt potero. Et in participio presentis tp̃is vt potens, qḋ magis nomen esse videtur. Inuenimus quoq₃ possetur pro posset. Quadrigarius apud Marcellũ. cũ nõ possetur discerni vtrius putaretur victoria. Poteratur pro poterat. Caelius apud eundẽ. sine periculo bellum geri po teratur. Uergilius quoq₃ libro octauo. liquido vt potestur electro dixit. Prosum quoq₃ a pro cõpositũ sequẽti vocali d. recipit. Cum prepositionibus frequenter componitur his. s. ad. ab. de. in. inter. ob. pro. pre. super. vt adsum. absũ. desum, insum. intersum. obsum. prosum. presum. supersum. Sed quemadmodum possum. accepit. t. pro. s. ita pro sum euphoniae deseruiens accepit. d. quando sequitur vocalis. vt proderam. prodero. prodessem.

¶ Prima coniugatio.

AMo amas amaui amare. Amandi amando amandum. Amatum amatu. Amans amaturus. Amor amaris. Amatus amandus.

¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Amo amas amat. Amamus amatis amant.
Præterito imperfecto. Amabam amabas amabat. Amabamus amabatis amabant.
Præterito perfecto. Amaui amauisti amauit. Amauimus amauistis amauerunt uel amauere.
Præterito plusq̃ perfecto. Amaueram amaueras amauerat. Amaueramus amaueratis amauerant.
Futuro imperfecto. Amabo amabis amabit. Amabimus amabitis amabunt.
Futuro perfecto. Amauero amaueris amauerit Amauerimus amaueritis amauerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti. Ama uel ames amet. Amemus amate uel ametis ament.
Futuro. Amato uel amaueris: amato uel amauerit. Amemus uel amauerim⁹: amatote uel amaueritis Amanto uel amauerint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præsenti: utinam Amarem amares amaret. Amaremus amaretis amarent.
Præterito imperfecto. Vtinam Amarem amares amaret. Amaremus amaretis amarent.
Preterito perfecto. Vtinã Amauerim amaueris amauerit. Amauerimus amaueritis amauerint.
Præterito plusq̃ pfecto. Vtinã Amauissẽ amauisses amauisset. Amauissem⁹ amauissetis amauissent.
Futuro. Vtinam Amen ames amet. Amemus ametis amẽt.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. Cum Amem ames amet. Amemus ametis ament.
Præterito imperfecto. Cum Amarem amares amaret. Amaremus amaretis amarent.
Præterito perfecto. Cum Amauerim amaueris amauerit. Amauerimus amaueritis amauerint.
Preterito plusq̃ pfecto. Cũ amauissem amauisses amauisset. Amauissemus amauissetis amauissent.
Futuro. Cum Amauero amaueris amauerit. Amauerimus amaueritis amauerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præsenti. Amare. Præterito. amauisse.
Futuro. Amaturum: uel amaturum esse: uel amatum ire.
Gerundia substantiua. Amandi amando amandum.
Supina uerba. Amatum amatu.
Participia uocis actiuæ. Amans amaturus.

¶ Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Amatur.
Præterito imperfecto. Amabatur.
Præterito perfecto. Amatum est uel fuit.
Præterito plusq̃ perfecto. Amatum erat uel fuerat.
Futuro imperfecto. Amabitur.
Futuro perfecto. Amatum erit.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Ametur. Futuro. Amator uel amatum sit.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præsenti utinam Amaretur. Præterito imperfecto. utinam Amaretur.
Præterito perfecto. utinam Amatum sit uel fuerit.
Præterito plusq̃ perfecto utinam Amatum esset uel fuisset. Futuro utinam Ametur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Ametur. Præterito imperfecto. cum Amaretur.
Præterito perfecto. cũ Amatũ sit uel fuerit. Præterito plusq̃ perfecto. cum Amatum esset uel fuisset.
Futuro cum Amatũ erit uel fuerit. ¶ Infinitiuo modo.
Tempore præsenti. Amari. Præterito. Amatum esse uel fuisse.
Futuro. Amandum. uel Amandum esse. uel amatum iri.

¶ Passiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Amor. amaris uel amare amatur. Amamur: amamini: amantur.
Preterito imp̃fecto Amabar. amabaris uel amabare: amabatur. Amabamur: amabamini: amabant.
Præterito p̃fecto. Amatus. a. um. sum uel fui. Præterito plusq̃ p̃fecto. Amat⁹. a. um. erã uel fueram.
Futuro imp̃fecto. Amabor: amaberis uel amabere: amabit. Amabimur: amabimini: amabuntur.
Futuro perfecto. Amatus: amata: amatum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Amare uel ameris: ametur. Amemur. amamini uel amemini: amentur.
Futuro. Amator uel amatus sis. Amator uel amatus sit. Amemur uel amati sim⁹. amaminor uel ama-
ti sitis. amator uel amati sint. ¶ Optatiuo modo.
Tempore præsenti. utinã Amarer. amareris uel. ere. amaretur. Amaremur. amaremini. amarentur.
Præterito imperfecto. utinã Amarer. amareris uel. ere. amaretur. Amaremur. amaremini: amarent.
Preterito p̃fe utinã Amat⁹. a. ũ. sim uel fueri. Preterito plusq̃ p̃fe. utinã. Amat⁹. a. ũ. essem uel fuissem.
Futuro. utinã Amer. ameris uel. ere. ametur. Amemur. amemini: amentur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Amer. ameris uel amere: ametur. Amemur. amemini: amentur.
Præterito imp̃fecto. cũ Amarer. amareris uel. ere. amaretur. Amaremur: amaremini: amarentur.
Preterito p̃fe. cũ Amat⁹. a. ũ. sim ul' fueri. Preterito plusq̃ p̃fecto. cũ Amat⁹. a. um. essem uel fuissem.
Futuro. cum Amatus. a. um. ero uel fuero. ¶ Infinitiuo modo.
Tempore præsenti. Amari. Præterito. Amatus amata amatum esse uel fuisse.
Futuro. Amandum uel amandum esse. uel amatum. iri.
Participia uocis passiuæ. Præteriti. Amatus. a. um. Futuri. Amandus. da. dum.

¶ Secunda coniugatio.

Doceo doces docui docere. Docendi docendo docendum. Doctum doctu docẽs docturus. Do-
ceor doceris doctus docendus.

¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Doceo doces docet: Docemus docetis docent.
Præterito imperfecto. Docebam docebas docebat. Docebamus docebatis docebant.
Preterito perfecto. Docui docuisti docuit. Docuimus docuistis docuerunt uel docuere.
Preterito plusq̃ perfecto. Docueram docueras docuerat. Docueramus docueratis docuerant.
Futuro imperfecto. Docebo docebis docebit. Docebimus docebitis docebunt.
Futuro perfecto. Docuero docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Doce uel doceas doceat. Doceamus docete uel doceatis doceant.
Futuro doceto uel docueris. doceto uel docuerit. Doceamus uel docuerimus. docetote uel docueri-
tis. docento uel docuerint. ¶ Optatiuo modo.
Tempore præsenti. utinam Docerem doceres doceret. Doceremus doceretis docerent.
Præterito imperfecto. utinam Docerem doceres doceret. Doceremus doceretis docerent.
Præterito perfecto. utinam Docuerim docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.
Præterito plusq̃ pfecto. utinã Docuissem docuisses docuisset. Docuissemus docuissetis docuissent.
Futuro. utinam Doceam doceas doceat. Doceamus doceatis doceant.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. Cum Doceam doceas doceat. Doceamus doceatis doceant.
Præterito imperfecto. cum docerem. doceres doceret. Doceremus doceretis docerent.
Præterito perfecto. cum Docuerim docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.

Preterito plusq̃ perfecto.cũ Docuissem docuisses docuisset. Docuissemus docuissetis docuissent.
Futuro cum Docuero docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.

℄ Infinitiuo modo.

Tempore p̃senti. Docere. Præterito docuisse. Futuro docturũ uel docturũ esse uel doctũ ire.
Gerundia substantiua. Docendi docendo docendum. Supina uerba. Doctum/doctu.
Participia p̃sentis. Docens. Futuri. Docturus.

℄ Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore p̃senti. Docetur. Præterito imperfecto. Docebat. Præterito perfecto. doctũ est uel fuit.
Preterito plusq̃ pfecto. doctũ erat uel fuerat. Futuro impfecto. docebit. Futuro pfecto doctum erit.

℄ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Doceatur. Futuro. docetor uel doctum sit.

℄ Optatiuo modo.

Tempore præsenti utinam doceretur. Præterito imperfecto. utinam doceretur.
Præterito perfecto. utinam doctum sit uel fuerit. Præterito plusq̃ perfecto utinam doctum esset uel fuisset. Futuro utinam doceatur. ℄ Subiunctiuo modo.
Tp̃e p̃senti. cũ doceatur. Præterito imperfe. cũ doceretur. Præterito perfecto. cũ doctũ sit uel fuerit.
Præterito plusq̃ perfecto. cum doctum esset uel fuisset. Futuro cum doctũ erit uel fuerit.

℄ Infinitiuo modo.

Tp̃e præsenti. doceri. Præterito. doctũ esse uel fuisse. Futuro. docendũ uel docẽdũ esse uel doctũ iri.

℄ Passiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. doceor. doceris uel docere docetur. Docemur: docemini: docentur.
Preterito ip̃fecto Docebar. docebaris uel. are. docebatur. Docebamur: docebamini: docebant.
Præterito pfecto. doctus. a. um. sum uel fui. Præterito plusq̃ pfecto. doct⁹. a. um. erã uel fueram.
Futuro impfecto. Docebor: doceberis uel. ere. docebit. Docebimur: docebimini: docebuntur.
Futuro perfecto. Doctus: docta: doctum ero.

℄ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Docere uel docearis: doceatur. Doceamur. docemini uel doceamini doceantur.
Futuro. docetor uel doct⁹ sis. docetor uel doctus sit. Doceamur uel docti sim⁹. doceminor uel docti sitis. docentor uel docti sint. ℄ Optatiuo modo.
Tempore p̃senti. utinã Docerer. docereris uel. ere. doceretur. Doceremur. doceremini. docerentur.
Præterito impfecto. utinã Docerer. docereris uel. ere. doceret. Doceremur. doceremini: docerent.
Preterito pfe utinã doct⁹. a. ũ. sim uel fueri. Preterito plusq̃ pfe. utinã. Doct⁹. a. ũ. essem uel fuissem.
Futuro. utinã Docear. docearis uel doceare. doceatur. Doceamur. doceamini: doceãtur.

℄ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Docear. docearis uel doceare: doceatur. Doceamur. doceamini: doceãtur.
Præterito impfecto. cũ Docerer. docereris uel. ere. doceretur. Doceremur: doceremini: docerentur.
Preterito pfe. cũ doct⁹. a. ũ. sim uel fueri. Preterito plusq̃ pfecto. cũ doct⁹. a. um. essem uel fuissem.
Futuro. cum Doctus. a. um. ero uel fuero.

℄ Infinitiuo modo.

Tp̃e p̃senti. Doceri. Præterito. Doct⁹. a. um. esse uel fuisse. Futuro. Docendum uel docendum esse, uel doctum iri. Participia uocis passiuæ. Præteriti. doctus. a. um. Futuri. docendus. da. dum.

℄ Tertia coniugatio.

Lego. legis. legi. legere. Legendi. legendo. legẽdũ. Lectũ. lectu. Legẽs. lecturus. Legor. legeris. lectus. legendus. ℄ Actiua uoce. Indicatiuo modo.
Tempore præsenti. Lego legis legit. Legimus legitis legunt.
Præterito imperfecto. Legebam legebas legebat. Legebamus legebatis legebant.
Preterito perfecto. Legi legisti legit. Legimus legistis legerunt uel legere.
Præterito plusq̃ pfecto. Legeram legeras legerat. Legeramus legeratis legerant.
Futuro imperfecto. Legam leges leget. Legemus legetis legent.
Futuro perfecto. Legero legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.

℄ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Lege uel legas legat. Legamus legite uel legatis legant.
Futuro legito uel legeris. legito uel legerit. Legamus uel legerimus. legitote uel legeritis. legunto uel legerint. ℄ Optatiuo modo.
Tempore præsenti. utinam Legerem legeres legeret. Legeremus legeretis legerent.
Præterito imperfecto. utinam Legerem legeres legeret. Legeremus legeretis legerent.
Præterito perfecto. utinam Legerim legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.

Preterito plusq̄ perfecto. utinam Legissem legisses legisset. Legissemus legissetis legissent.
Futuro utinam. Legam legas legat. Legamus legatis legant.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Legam legas legat. Legamus legatis legant.
Præterito impfecto. cū Legerem legeres legeret. Legeremus legeretis legerent.
Preterito pfecto. cū Legerim legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.
Preterito plusq̄ pfecto. cū Legissem legisses legissent. Legissemus legissetis legissent.
Futuro. cum Legero legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore p̄senti. Legere. Præterito Legisse. Futuro. lecturū uel lecturū esse uel lectū ire.
Gerundia substantiua. Lgendi legendo legendum. Supina uerba. Lectum/lectu.
Participia p̄sentis. Legens. Futuri. Lecturus.

¶ Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore p̄senti. Legitur. Præterito imperfecto. legebat. Præterito perfecto. lectū est uel fuit.
Preterito plusq̄ pfecto. lectū erat uel fuerat. Futuro impfecto. leget. Futuro pfecto lectum erit.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. legatur. Futuro. legitor uel lectum sit.

¶ Optatiuo modo.

T pe p̄sen. utinā Legeretur. Præterito iperfe. utinā legeret. Præterito pfecto. utinā lectū sit uel fuerit.
Præterito plusq̄ perfecto. utinam lectum esset uel fuisset. Futuro utinam legatur.

¶ Subiunctiuo modo.

T pe p̄senti. cū Legatur. Præterito imperfe. cū legeretur. Præterito perfecto. cū lectū sit uel fuerit.
Præterito plusq̄ perfecto. cum lectum esset uel fuisset. Futuro cum lectū erit uel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

T pe præsenti. Legi. Præterito. lectū esse uel fuisse. Futuro. Legendū uel legēdū esse uel lectū iri.

¶ Passiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Legor. legeris uel legere legitur. Legimur: legimini: leguntur.
Preterito ipfecto Legebar. legebaris uel legebare. legebat. legebamur: legebamini: legebantur.
Præterito pfe. lectus. a. ū. sum uel fui. Præterito plusq̄ pfecto. Lect⁹. a. ū. erā uel fuerā. Futuro impfe.
Legar legeris uel legere. leget. Legemur: legemini: legent. Futuro pfecto. Lectus. cta. ctum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Legere uel legaris: legatur. Legamur. legimini uel legamini legantur.
Futuro. legitor uel lect⁹ sis. legitor uel lectus sit. Legamur uel lecti sim⁹. legiminor uel lecti sitis. legūtor uel lecti sint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore p̄senti. utinā Legerer. legereris uel. ere. legeretur. Legeremur. legeremini. legerentur.
Præterito impfecto. utinā Legerer. legereris uel. ere. legeret. Legeremur. legeremini. legerent.
Preterito pfe utinā Lect⁹. a. ū. sim uel fueri. Preterito plusq̄ pfe. utinā. Lect⁹. a. ū. essem uel fuissem.
Futuro. utinā Legar. legaris uel legare legatur. Legamur. legamini. legātur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Legar legaris uel legare legatur. Legamur legamini legantur.
Præterito imperfecto. cum Legerer legereris uel. ere. legeretur. Legeremur legeremini legerentur.
Preterito pfecto. cū lect⁹. a. ū. sim uel fuerim. Præterito plusq̄ pfecto. cū lect⁹. a. ū. essem uel fuissem.
Futuro. cum. lectus lecta lectum. ero. uel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

T pe p̄senti. Legi. Præterito. Lect⁹. a. um. esse uel fuisse. Futuro. Legēdū uel legēdū esse uel lectū iri.

¶ Participia uocis passiuæ.

Præteriti. Lectus. lecta. lectum. Futuri. legendus. legenda. legendum.

¶ Quarta coniugatio.

Audio. audis. audiui. audire. Audiendi. audiendo. audiēdū. Auditū. auditu. Audiēs. auditurus. Audior. auditis. auditus. audiendus. ¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Audio audis audit. Audimus auditis audiunt.
Præterito imperfecto. Audiebam audiebas audiebat. Audiebamus audiebatis audiebant.
Preterito perfecto. Audiui audiuisti audiuit. Audiuimus audiuistis audiuerunt uel audiuere.
Præterito plusq̄ pfecto. Audiueram audiueras audiuerat. Audiueramus audiueratis audiuerant.
Futuro imperfecto. Audiam audias audiat. Audiemus audietis audient.
Futuro perfecto. Audiuero audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.

¶ Imperatiuo modo.

Quarta coniugatio.

Tempore præsenti. audi uel audias audiat. Audiamus. audite uel audiatis audiant.
Futuro Audito uel audiueris. audito uel audiuerit. Audiamus uel audiuerimus. auditote uel audiueritis. audiunto uel audiuerint.

Optatiuo modo.

Tempore præsenti. utinam Audirem audires audiret. Audiremus audiretis audirent.
Præterito imperfecto. utinam Audirem audires audiret. Audiremus audiretis audirent.
Præterito pfecto. utinam Audiuerim audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.
Preterito plusq̃ pfe. utinam Audiuissem audiuisses audiuisset. Audiuissemus audiuissetis audiuissent.
Futuro utinam. Audiam audias audiat. Audiamus audiatis audiant.

Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Audiam audias audiat. Audiamus audiatis audiant.
Præterito impfecto. cũ Audirem audires audiret. Audiremus audiretis audirent.
Preterito pfecto. cũ Audiuerim audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.
Preterito plusq̃ pfecto. cũ Audiuissem audiuisses audiuisset. Audiuissemus audiuissetis audiuissent.
Futuro. cum Audiuero audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.

Infinitiuo modo.

Tempore p̃senti. Audire. Præterito audiuisse. Futuro. auditurũ uel auditurũ esse uel auditũ ire.
Gerundia substantiua. Audiendi audiendo audiendum. Supina uerba. Auditum/auditu.
Participia p̃sentis. Audiens. Futuri. Auditurus.

Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore p̃senti. Auditur. Præterito imperfecto. Audiebat. Præterito perfecto. Auditũ est uel fuit.
Preterito plusq̃ pfecto. Auditũ erat uel fuerat. Futuro impfe. Audiet. Futuro pfecto Auditum erit.

Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Audiatur. Futuro. Auditor uel auditum sit.

Optatiuo modo.

Tpe p̃sen. utinã Audiretur. Præterito iperfecto. utinã audiret.
Præterito pfecto. utinã Auditũ sit uel fuerit. Præterito plusq̃ perfe. utinam auditum esset uel fuisset.
Futuro utinam audiatur.

Subiunctiuo modo.

Tpe p̃senti. cũ Audiatur. Præterito imperfe. cũ audiretur. Præterito pfecto. cũ auditũ sit uel fuerit.
Præterito plusq̃ perfecto. cum Auditum esset uel fuisset. Futuro cum Auditũ erit uel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tpe præsenti. Audiri. Præterito. auditũ esse uel fuisse. Futuro. audiẽdũ uel audiẽdũ eẽ uel auditũ iri.

Passiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Audior audiris uel audire auditur. Audimur audimini audiuntur.
Preterito ipfecto Audiebar audiebaris uel. are. audiebat. Audiebamur audiebamini audiebantur.
Præterito pfe. Auditus. a. ũ. sum uel fui. Præterito plusq̃ pfecto. Auditus. a. ũ. erã uel fuerã.
Futuro impfe. Audiar audieris uel. ere. audiet. Audiemur audiemini audientur.
Futuro pfecto. Auditus audita auditum ero.

Imperatiuo modo.

Tpe p̃senti Audire uel audiaris audiatur. Audiamur audimini uel audiamini audiantur.
Futuro. Auditor uel auditus sis. auditor uel auditus sit. audiamur uel auditi simus. audiminor uel auditi sitis. Audiuntor uel auditi sint.

Optatiuo modo.

Tempore p̃senti. utinã Audirer audireris uel. ere. audiretur. Audiremur audiremini audirentur.
Præterito impfecto. utinã Audirer audireris uel. ere. audiret. Audiremur audiremini audirent.
Preterito pfecto utinã auditus audita auditũ. sim uel fuerim.
Preterito plusq̃ pfe. utinã auditus audita auditum. essem uel fuissem.
Futuro. utinã audiar audiaris uel audiare audiatur. Axdiamur audiamini audiatur.

Subiunctiuo modo.

Tempore præsenti. cum Audiar audiaris uel audiare audiatur. audiamur audiamini audiantur.
Præterito impfecto. cum audirer audireris uel. ere. audiretur. Audiremur audiremini audirentur.
Preterito pfe. cũ auditus. a. ũ. sim uel fuerim. Præterito plusq̃ pfecto. cũ auditus. a. ũ. essem uel fuissem.
Futuro. cum auditus. a. um. ero. uel fuero.

Infinitiuo modo.

Tpe p̃senti. audiri. Præterito. auditus. a. ũ. esse uel fuisse. Futuro. audiẽdũ uel audiẽdũ eẽ uel auditũ iri.
Participia uocis passiuæ. Præteriti. auditus. a. tum. Futuri. audiendus. a. dum.

E formatiōe. Analogia quā ꝓportionē Quintilian⁹ iterp̄taꝛ: in nulla grāmatices parte magis deseruit no-
bis q̄ꝫ in verboꝝ cōiugatiōe vt vel sola propemodū possit in hac vna parte sufficere: p̄terq̄ꝫ in p̄teritis ꝛ su-
pinis q̄ a ꝓportiōe plaerūqꝫ discesserūt. Nā si amo.as. fecit in p̄terito imꝑfecto indicatiui amabā: ꝛ in futu
ro amabo. possis nullo p̄cepto sed sola analogia duce ab eo ꝙ est porto.as. ꝛ ab eo qđ ambulo.as. facere por
tabā ambulabā. portabo ambulabo. Qꝛ tñ video graecos ꝛ latinos circa tēpoꝝ formationē atqꝫ ēt ꝑsonarū q̄ a prima
verbi positiōe defluxerūt laborasse: nō oīno ꝛ nos ocio
sum esse putauimus hac de re praecepta tradere. Amo.
doceo. lego. audio. Cū verborū cōiugatiōes q̄tuor sint:
quarū diuersitas colligiꝛ p̄cipue ex scđa ꝑsona p̄sentis
indicatiui modi ꝛ p̄sentis infinitiui. proponit quatu-
or verba: q̄ explicita per oēs voces modos numeros ꝛ
personas exibēt nobis imaginē totius cōiugationis: et
quibus in locis illi⁹ partes inter se cōueniāt. Dicit igiꝛ
in primis ꝙ prima verbi positio: hoc est ꝙ prima perso
na praesentis indicatiui nō formatur aliūde: quin poti
us ipsa gignit ex se reliqua alia tēpora. Est.n. haec in ṽ
bo: qđ in noīe rectus. Et quēadmodū gignēdi casus in
noīe ostēdit nobis quotae declinationis est nomen: eo-
dē modo scđa persona p̄sentis indicatiui que primum
discessit a verbi positione: ostēdit quotae cōiugationis
est verbū. nā q̄ mittunt in.as. sunt primae: q̄ in.es. sunt
secūdae. q̄ in.is. breuē sunt tertiae. q̄ in.is. productam
quartae. quā quidā nō quartā sed tertiam productā di

De formatiōe uerborū regularium. Cap. vi.

Amo: doceo: lego: audio: non formantur aliunde: quin potius alia tempora formantur ab eis.

Amabam: docebam: formantur a secūda persona singulari præsentis indicatiui modi ablata.s.& addita.bam.

Legebam: audiebam: formantur a prima persona singulari præsentis indicatiui modi.o. mutata in e.& addita.bam. præter.eo.is. quod mittit.ibam & queo.quis.quibam.

Amaui: docui: legi: audiui: non formantur aliūde: quin potius reliqua tempora quæ circumloquimur in uoce passiua formantur ab eis.

xerūt. Sed quēadmodū prima verbi positio semp̄ terminaꝛ in.o. vel in.or. p̄terq̄ꝫ in verbis defectiuis ꝛ irregularib⁹ tñ
ita scđa cōiugatio hꝫ propriā terminationē in eo: ꝛ q̄rta semp̄ in.io. p̄ter eo ꝛ queo cū cōpositis: q̄ cuꝫ sint quartae: tñ
terminaꝛ in eo. Sūt p̄terea pauca verba primae cōiugatiōis q̄ terminātur in.eo. vt meo.as. creo.as. nauseo.as. ꝛ ali-
q̄ñ plura tertiae q̄ terminātur in.io. vt facio facis. fodio fodis. fugio.is. Primae itaqꝫ cōiugatiōis positio mittit secū
dā personā.o. mutata in.as. vt amo amas. porto portas. Scđae vero.o. mutata in.s. vt doceo doces. studeo.es. estqꝫ
minor vna syllaba. Tertiae vero cū in.io. desinit.o. mutata in.s. estqꝫ minor aeq̄ vna syllaba. vt facio facis. fugio. gis.
Alia tñ eiusdē ꝯiugatiōis q̄cūqꝫ lr̄a p̄cedēte.o. mutata i.is. vt scribo.bis. dico dicis. scādo.dis. lego.gis. Quartae ꝯiu
gatiōis.io. vel.eo. mutatis i.is. vt audio audis. polio polis. eo is. queo q̄s. Tertia ꝑsona fit.s. finali scđae ꝑsonae mu
tata in.t. vt amas amat. doces.cet. legis.git. audis.dit. Prima ꝑsona p̄lalis fit.mu. interposita inter.s. finalē scđae ꝑso
nae ꝛ p̄cedētē vocalē. vt amas amam⁹. Scđa ꝑsona pluralis fit.ti. interposita. vt amas.atis. Tertia ꝑsona pluralis in
prima quidē ꝛ scđa cōiugatiōe fit a tertia ꝑsona singularis.n. iterposita iter.t. finalē ꝛ vocalē p̄cedētē. vt amat amāt.
docet docēt. In tertia vero ꝛ q̄rta fit primae positiōis.o. finali mutata in unt. vt lego legūt. facio faciūt. audio audiūt.
eo.eūt. Amabā. docebā. Praeteritū imꝑfectū primae cōiugatiōis atqꝫ scđae fit a scđa ꝑsona singulari p̄sentis indica
tiui ablata.s. ꝛ addita.bā. vt amas amabā. doces. docebā. Legebā ꝛ audiebā. hoc est verba tertiae ꝛ q̄rtae cōiugatiōis
fiūt primae verboꝝ positiōis.o. finali. mutata in.e. ꝛ addita bā. vt lego. gebā. facio faciebā. audio audiebā. Eo tñ ꝛ q̄o
sequūtur rōnē verboꝝ primae ꝛ scđae cōiugatiōis: q̄ formāt p̄teritū imꝑfectū: vt diximꝰ a scđa ꝑsona p̄sentis indica
tiui ablata.s. ꝛ addita.bā. vt queo.q̄s.q̄bā. eo.is.ibā. Ad quoꝝ silitudinē antiq̄ores poetae ꝑfertiꝫ hoc tp̄s formabāt
in oīb⁹ verbis q̄rtae cōiugatiōis. vt ṽg. viij. aeñ. Tūc mihi prima genas vestibat flore iuuēta. Idē in eodē. Certatis
squāmis serpētū auroqꝫ polibāt: ꝑ vestiebāt: ꝛ poliebāt. Secūda ꝑsona singularis fit.m. mutata i.s. amabā. amabas.
Tertia ꝑsona singularis fit.m. mutata in.t. vt amabā. abat. Prima ꝑsona pluralis fit addita.us. amabā amabamus
Scđa ꝑsona pluralis. fit.m. mutata in.tis. vt amabā. amabatis. Tertia ꝑsona eiusdē nūeri fit.m. mutata i nt. vt ama
bā. amabāt. Amaui. docui. legi. diui. Oīs p̄teriti ꝑfecti indicatiui modi prima ꝑsona singularis desinit in.i. que tamē
nullā certā ꝓportionē verborū sequiꝛ a q̄bus descēdit: nisi ꝙ verba primae ꝛ q̄rtae cōiugatiōis plaerūqꝫ formantur a
scđa ꝑsona p̄sentis indicatiui.s. ablata ꝛ addita.ui. vt amas. amaui. porto portas. aui. audio.is. audiui. polio.is. iui.
Sed de vltimis ꝛ penultimis syllabis p̄teritoꝝ in tertio cap. li. scđi explicabim⁹. Secūda ꝑsona singl'aris fit supra pri
mā.sti. assūpta. vt amaui amauisti. Tertia ꝑsona eiusdē nūeri fit.t. assūpta. vt amaui amauit. Prima ꝑsona p̄lalis fit
assumpta.mus. vt amaui amauim⁹. Secūda eiusdē nūeri fit.stis. assūpta vt amaui amauistis. Tertia eiusdē nūeri fit.
i. finali mutata in.e. ꝛ assumpta rūt. vel re. vt amaui amauerūt vel amauere. Hoc tp̄s crebras recipit abscisiōes. neqꝫ
id tñ in carmine. verūetiā in ꝓsa oratiōe: maxime in verbis primae cōiugatiōis. q̄ mittūt p̄teritū in.aui. p̄terq̄ꝫ laui:
quod ipsum videꝛ abscissum ab eo qđ est lauaui. neqꝫ.n. possem⁹ dicere lasti ꝓ lauasti. ꝛ in ṽbis tertiae ꝛ q̄rtae q̄ mit
tūt p̄teritū i.iui. sꝫ in ṽbis primae recipit tñ absciśionē i secūda ꝑsona singl'aris nūeri: ꝛ i secūda ꝛ tertia p̄lalis vt ama
sti ꝓ amauisti. amastis ꝓ amauistis. amarūt ꝓ amauerūt. In ṽbis tertiae ꝛ q̄rtae oēs ꝑsonae p̄nt recipe absciśionē. vt
sapij sapijsti sapijt ꝓ sapiui sapiuisti sapiuit. et i p̄lali sapijm⁹. sapijstis. sapierūt vl' sapiere. ꝓ sapiuim⁹ sapiuistis sapi
uerūt vel sapiuere. audij audijsti audijt. ꝓ audiui audiuisti audiuit audijm⁹ audijstis audiuerūt vel audiere. ꝓ audi
uim⁹ audiuistis. audiuerūt vel audiuere. Et i oībus cōpositis ab eo.is.iui. semp̄ fit absciśio. vt p̄terij poti⁹ q̄ꝫ p̄teriui.
redij. adij. inij. ꝑdij. poti⁹ q̄ꝫ rediui. adiui. iniui. ꝑdiui. ꝛ eodē mō de reliq̄s. Illud ēt est aduertēdū in secūdis ꝑsonis
vtriusqꝫ nūeri duplex i. absciśoꝝ posse ꝑ synaeresin coire i vnū. i. lōgū. vt sapisti ꝓ sapijsti. Martia nubere vis prisco,
nō miror paula sapisti. eodē mō dicimus polisti polistis. ꝓ polijsti polijstis. audisti audistis. pro audijsti audijstis: faci
mus etiā syncopā in hoc verbo noui. vt nosti ꝓ nouisti. nostis ꝓ nouistis. Ab eo quoqꝫ quod est admoueo Verg. di
xit i. iiij. aeñ. Hyrcanaeqꝫ admorūt vbera tigres. ꝛ primo aeñ. ab eo ꝙ est accedo accesti. Idē quoqꝫ dixit. Accestis sco
pulos vos ꝛ cyclopeia saxa: ꝛ ab eo quod est dirigo direxi. dixit in. vj. dardana q paridis direxti tela manusqꝫ Hora.
quoqꝫ ab eo quod est euado euasi dixit in. ij. sermonū. euasti credo metuēt doctusqꝫ cauebis. Et catull⁹ ad ortalum. ꝛ

tu nosti orbū luxti deserta cubile.pro luxisti a lugeo.⁊ Oui.xj.meta.⁊ q̄ pars admosiet abstit pro abstitit dixit ⁊ Propertius:quoties raro duxti suspiria motu.pro duxisti. Amaueram.docueram.legeram.audiueram.hoc est primū ex circumloquijs vocis passiuae que formantur a preterito perfecto indicatiui.i.finali mutata in.e.⁊ addita ram.vt amaui amaueram.docui docueram.legi.legeram.audiui audiueram.Scd̄a persona fit.m.finali mutata in.s. vt amaueram.ras.docueram.ras.legeram.ras.audiueram.ras.Tertia eiusdem numeri fit.m.mutata in.t.vt amauerat docuerat.legerat.audiuerat.Prima pluralis fit addita. us. vt amaueram amaueramus.Scd̄a eiusdē numeri fit. m.mutata in tis.vt amauerā amaueratis. Tertia eiusdē numeri.fit.m.mutata in.nt.vt amauerā amauerāt. Recipit tñ hoc tēpus abscisionē in verbis fere ijsdē quibus p̄teritū perfectū recipiebat:⁊ hoc in oībus p̄sonis. vt amaram.ras.rat.ramus.ratis.rant.noram.ras.rat. noramus.ratis.rant.cupierā.ras.rat.ramus.ratis.rāt audierā.ras.rat.ramus.ratis.rant.Abeo quoq̃ qd̄ est remoueo dixit.Hora.in.ij.ser.verum vbi se a vulgo ⁊ scaena in saecreta remorāt.sed hoc fortasse tm̄ in carmine:qd̄ p̄sa oratio nō admitteret. ⁊ ab eo qd̄ est surripio dixit idē Hora.iiij.car.q̄ me surpuerat mihi. pro surripuerat. Idē.ij.ser.vnū me surpite morti.pro surripite. Amabo.docebo.hoc est ꝙ futurū indicatiui modi primae ⁊ scd̄ae cōiugatio.format a scd̄a p̄sona presentis indicatiui modi ablata.s.⁊ addita.bo. vt amas amabo. doces docebo.Scd̄a p̄sona eiusdē nūeri fit.o.finali mutata in.is.vt amabo.amabis. Tertia quoq̃ fit. o.mutata in.it.vt amabo amabit.Prima p̄sona pluralis fit. o.mutata in imus.vt amabo.bimus.Scd̄a p̄sona eiusdē numeri fit.o.mutata in.tis.vt amabo.bitis. Tertia eiusdem numeri fit.o.mutata in. unt.vt amabo amabunt.Legam audiam.hoc est ꝙ futurū indicatiui modi tertiae ⁊ quartae cōiugationis fit a prima verbi positione.o.mutata in.am.vt lego legā.antiquiores in em. terminabāt.Quin.li.j.Quid nō Cato Cēsorius dicā ⁊ faciā dicē ⁊ faciā scripsit.eūdēq̃ in caeteris q̄ silr cadūt:modū tenuit:qd̄ ex veteribus eius libris manifestū est:⁊ a Messala in li.de.s.lr̄a.positū. Scd̄a p̄sona eiusdē nūeri fit.am.mutata in.es.vt legā leges. Tertia eiusdē nūeri fit am.muta.in.et.vt legā leget.Prima p̄sona pluralis fit.am.mutata in.emus.vt legā legemus.Secūda eiusdē numeri fit.am.mutata in.etis.vt legā legetis.Tertia eiusdē nūeri fit.am.mutata in.nt.vt legam.gent.Duo tñ verba eo.is.queo.quis.miserūt hoc tempus ibo.quibo.retinētq̃ alterū.i.per vtrūq̃ numerū ⁊ oēs p̄sonas.vt ibo ibis.bit.bimus.itis.ibūt. qbo. qbis.quibit.bimꝰ.ibitis.quibūt. Antiquiores quoq̃ ad horū silitudinē declinabāt in futuro verba q̈rtae cōiugatiōis.vt audibo.ibis.audibit.audibimꝰ.bitis.audibunt.Caecilius audibis male si male dicis mihi.Ennius in Telamone. Ubi molarū strepitū audibis. Propertius lenibūt tacito vulnera nr̄a sono.Plautus in Aularia.testudinuū istū grādibo gradū.Amauero.docuero.legero.audiuero.hoc est futurum perfectū indicatiui modi qd̄ est vnū ex circūloquijs vocis passiuae.formatur a p̄terito p̄fecto eiusdē idicatiui in prima p̄sona.i.finali mutata in.e.⁊ addita.ro.vt amaui.uero.docui.cuero.legi legero.audiui audiuero.Scd̄a p̄sona eiusdē nūeri fit a prima p̄sona.ro.mutata in.ris.Tertia eiusdē nūeri.ro.mutata in.rit.Prima pluralis fit.ro.mutata in.rimꝰ.Scd̄a eiusdē nūeri.ro.mutata in.ritis.Tertia eiusdē nūeri.ro.mutata ī.rint.Recipitq̃ hoc tp̄s abscisionē in v̄bis fere ijsdē qbꝰ p̄teritū recipiebat.Qua tñ rōne ⁊ autoritate hoc futurū cū alijs qbusdā tp̄ibꝰ adiecerimꝰ: sup̄ius disputauimus.

De formatiōe imp̄atiui.Ama.doce.lege.audi.Qr imperatiuus aliquātulū diuersitatis habet in declinatiōe: decet formare oēs p̄sonas numeri atq̃ tp̄is vtriusq̃.Tñ aduertendū est tria illa dic.duc.fac.recessisse a formatione aliorū:ne cōcurrāt vt aiunt:cū obliquis horū nominū dica dice. dux duce.fax face.⁊ ab eis cōposita.vt maledic.praedic.deduc. benefac.malefac.que apud antiquiores fuerunt dice.duce.face.Unde ⁊ Vergili.antiquitatis amator edice pro edic dixit.tu Volusi armari volscorū edice maniplis.a facio vero cōposita si p̄positionē acceperint:ad regulam veniunt.vt inficio infice.Ouid.ij.metamor.infice tabe tua natarum Cecropis vnā. deficio defice.Verg.ij aeñ.dubijs nec defice rebus.Illud quoq̃ animaduertēdū est.ꝙ oēs fere grammatici posuerūt in futuri tertia persona plurali esse duplicem terminationem:vt amanto vel amantote.docento vel docentote, sed terminationes illae secundae discesserunt ab vsu:atq̃ ideo a nobis quoq̃ sublatae sunt.

Amauerā.docueram.legeram.audiueram. formātur a prima persona singulari pręteriti perfecti indicatiui modi.i.mutata in.e.& addita.ram.

Amabo:docebo formātur a secūda p̄sona singulari p̄sentis idicatiui modi ablata.s. & addita.bo.

Legam.audiam.formantur a prima persona singulari pręsentis indicatiui modi. o. mutata in. am. pręterq̄ eo.is.ibo.queo.quis.quibo.

Amauero:docuero:legero:audiuero:formantur a prima persona pręteriti perfecti indicatiui modi. i.mutata in.e.& addita.ro.

De formatione imperatiui.

Ma:doce:audi:formantur a secunda persona singulari pręsentis indicatiui.ablata.s.

Lege.formatur a secūda persona pręsentis indicatiui modi.is. mutata in e.Dicimus tamen dic.duc.fac.pro dice. duce.face.& eodem modo de compositis ab illis.

Amet:doceat:legat:audiat:similia sunt tertię p̄sonę singulari futuri optatiui modi.

Amemus:doceamus: legamus: audiamus : similia sunt primę p̄sonę plurali futuri optatiui modi.

Amate.docete.legite.audite.formātur a tertia p̄sona singulari pręsentis indicatiui modi addita.e.

Ametis.doceatis.legatis. audiatis.similia sunt secūdę personę plurali futuri optatiui modi.

Ament.doceant.legant.audiant.similia sunt tertię personę plurali futuri optatiui modi.

Amato.doceto.legito. audito. formantur a tertia persona pręsentis indicatiui modi.addita.o.

Amemus.doceamꝰ.legamus.audiamꝰ.similia sunt primę personę plurali futuri optatiui modi.

Amatote.docetote.legitote. auditote. formātur a secūda p̄sona singulari eiusdē futuri addita te.

Amāto.docēto.legūto.audiūto.formātur a tertia p̄sona plurali p̄sentis īdicatiui modi addita.o.Cętera huius tp̄is similia sunt futuro subiunctiui.

De formatiõe optatiui. Amarē docerē legerē audirē hoc ē q̄ p̄ñs optatiui modi formaṫ a scđa psona pñ tis ipatiui addita rē. vt ama. vtinā amarē. doce vtinā docerē. lege vtinā legerē. audi vtinā audirē. Scđa psona fit .m. mutata i s. Tertia .m. mutata i .t. Prima pl'alis addita .us. Scđa eiusdē nũeri .m. mutata i tis. Tertia adhuc eiusdē .m. mutata i .nt. vt vtinā amarē amares amaret amarem⁹ amaretis amarēt. Sȝ illa dicerē ducerē facerē sequunṫ regulā antiq̄ȝ a dice duce face. Amarē docerē legerē audirē hoc ē p̄teritū ipfectū optatiui modi eodē mō formaṫ quo p̄sens eiusdē optatiui modi. Amaueri. docueri. legeri. audiuerim. hoc ē p̄teritū pfectū optatiui modi qđ ē vnū ex circũloquijs vocis passiuae: formāṫ a p̄terito pfecto idicatiui modi i pma psona .i. finali mutata i .e. & addita rim. vt amauerim docuerim legerim audiuerim. Scđa psona eiusdē nũeri fit a pma psōa .m. finali mutata i .s. Tertia eiusdē nũeri fit ab eadē pma .m. finali mutata i .t. vt amaueris amauerit. Prima psona pl'alis fit a pma singl'aris addita .us. Scđa eiusdē nũeri .m. mutata i .tis. Tertia eiusdē q̄ȝ nũeri .m. mutata in .nt. vt amaueritis amauerit. Recipit tñ hoc tp̄s easdē abscissiões quas reliqua circũloqa q̄ a p̄terito indicatiui formāṫ. Amauissez. docuissez. legissez. audiuissem hoc ē p̄teritū plusq̄ȝ pfectū optatiui modi: qđ ē vnū ex circũloquijs vocis passiuae: formāṫ a p̄terito pfecto idicatiui modi addita .s. & sem. vt amaui. vtinā amauissem. docui vtinā docuissem. legi vtinā legissem. audiui vtinā audiuissem. Scđa psona eiusdē numeri fit .m. mutata i .s. & rursus. Tertia .m. mutata i .t. & pma pl'al' addita .us: & scđa eiusdē .m. mutata i .tis. & tertia adhuc eiusdē .m. mutata i .nt. vt vtinā amauissez. uisses. uisset. amauissemus. uissetis. uissent. Hoc tp̄s atq̄ȝ etiā p̄teritū plusq̄ȝ pfectū subiũctiui qđ ē i terminatiõe illi sile: atq̄ȝ ēt p̄teritū ifinitiui: qđ vtriq̄ȝ .m. finali subtracta similaṫ: recipiũt abscisionē i oib⁹ psonis vtriusq̄ȝ nũeri: i v̄b pme ɔiugatiõis mittētib⁹ pteritũ i .aui. a. & .u. ɔsonāte extritis. In v̄bis tertiae & quartae q̄ mittũt p̄teritū i .iui. u. tm̄ ɔsonāte displosa aut facta syncresi .i. & .u. reiectis. vt vtinā amassez. cũ amassez. amasse. p vtinā amauissez. cũ amauissez. amauisse. vtinam cupijssem. vl' cupissem. cũ cupijssem. vl' cupissem. cupijsse vl' cupisse. p vtinā cupiuissem. cũ cupiuissem. cupiuisse. vtinā audijssez vl' audissez. cũ audijssem vl' audissez. audijsse vl' audisse. p vtinā audiuissez cũ audiuissem audiuisse. Sȝ hȩ abscisiões carmini atq̄ȝ orōni solutae cōes sunt illae tm̄ poeticae. a viuo vixi vixet. p vixisset. V̄g. xj. eñ. Vixet cui vitā de⁹ aut fortuna dedisset. & ab extigo. is. extinxi. extinxē. Idē. iiij. eñ. cum gñe extinxē: memet sup ipsa dedissez. Repo repis repsi. repsem. Hora. j. s̄mo. nũq̄ȝ. repsem⁹ p repsissem⁹. Idē in eodē. natis diuisse duob⁹: p diuisse. sicut & i alio loco dixit: seruis dō munia didit p diuidit. Abscessez p abscessissez. Sili⁹ li. viij. punicoꝝ. Neq̄ȝ abscessez thalamo in magna minat⁹. Ab eo q̄ȝ qđ est noui licet in psa orōne dicere: vtinā nossem. cũ nossem. nosse. illđ v̄o qđ Hora. dixit. ij. s̄monũ. Dispeant ni summosses oēs. licet i carmine tm̄ dicere. Quinti. lib. j. vbi de analogia disputat etiā in psa orōne nō putat eē vtendũ v̄bo integro ex rōne pportiõis in hoc tp̄e & silib⁹. pmittam⁹ inq̄t ijs scȝ q ɔtra vsum analogiā defendũt. dicere audiuisse & sciuisse. Et paulo post. dicere ɔseruauisse poti⁹ q̄ȝ qđ dicim⁹ hoc est ɔseruasse. Amem. hoc est q̄ verba pmae ɔiugationis formant futuꝝ optatiui modi .o. finali p̄sentis indicatiui mutata in .em. vt amo. vtinam amem. Doceā legā audiā hoc est q̄ in scđa tertia & quarta ɔiugatione futuꝝ eiusdē optatiui fit ab eadē prima v̄bi positione .o. mutata in .am. vt doceo doceā. lego legā. audio audiā. Scđa psona eiusdē nũeri fit a prima psona eiusdez futuri .m. mutata in .s. & tertia psona eiusdē .m. mutata in .t. vt amem ames amet. Prima psona pl'alis fit a pma psona singl'ari addita .us. Scđa eiusdē nũeri ab eadē prima psona singulari .m. mutata in .tis. Tertia eiusdē nũeri ab eadem pma psona singulari .m. mutata in .nt. vt amemus ametis ament.

De formatione optatiui.

Vtinam amarem: docerem: legerē: audirem: formantur: a secũda persona singulari p̄sentis imperatiui modi addita rem. Præteritum imperfectum eodem modo formatur quo p̄sens.

Amauerim: docuerim: legerim: audiuerim: formātur a prima psona p̄teriti pfecti idicatiui modi .i. mutata in .e. & addita rim.

Amauissem: docuissem: legissem: audiuissem: formantur a prima psona singulari p̄teriti pfecti indicatiui modi addita s. & sem.

Amem formatur a prima psona p̄sentis indicatiui modi .o. mutata in .em.

Doceā: legā: audiā: formātur a prima psona p̄sentis indicatiui modi .o. mutata in .am.

De formatione subiunctiui.

Amem: doceam: legam: audiam: eodem modo formantur: quo futurum optatiui modi.

Amarē: docerē: legerē: audirē: eodē modo formantur quo p̄sens optatiui modi.

Amauerim: docuerim: legerim: audiuerim: formantur a prima persona singulari præteri perfecti indicatiui modi .i. finale mutata in .e. & addita rim.

Amauissem: docuissem: legissem: audiuissem: eodē modo formantur: quo p̄teritum plusq̄ pfecto optatiui modi.

Amauero: docuero: legero: audiuero: formantur a præterito perfecto indicatiui modi .i. finali mutata in .e. & addita ro.

De formatiõe subiũctiui. Amē doceā legā audiā quia futuꝝ optatiui simile est p̄sentis subiũctiui modi: nō est op⁹ hoc loco ab itegro formari. Amarē docerē legerē audirē. idē dicit de p̄terito ipfecto subiũctiui: est sile p̄terito ipfecto optatiui modi: atq̄ȝ hic nō ē necesse iteꝝ formari. Amaueri docueri legeri audiuerim. nō est op⁹ formari. quia sile est p̄terito pfecto optatiui: easdemq̄ȝ patiṫ abscisiones. vt amari amaris amarit amarim⁹ amaritis amarint. Audierim audieris audierit audierim⁹ audieritis audierint. Hora. ij. sermo. ac ille q me cōmorit. Silius quoq̄ȝ q memet finib⁹ vnq̄ȝ amorim Ausonijs. Amauissem docuissem præteritum plusq̄ȝ perfectum subiunctiui easdem abscisiones formationēq̄ȝ habet: quas p̄teritũ optatiui. Amauero docuero: idest futurũ subiũctiui eodez modo formatur. easdēq̄ȝ abscisiões habet quas futurũ pfectũ indicatiue modi.

DE formatione infinitiui. Praesens eo modo formatur: quo praesens optatiui: ⁊ praeteritum eo modo quo praeteritum eiusdem optatiui. vt amare amauisse. ⁊c.

DE formatione gerundiorum. Amandi amando amandum hoc est ꝙ gerundia substantiua formantur a genitiuo singulari participij praesentis temporis. tis. finali mutata in. di. pro primo gerundio. ⁊ in. do. pro medio: ⁊ in. dum. pro vltimo. Quemadmodum vero participium ipsum formetur statim dicturus est.

DE formatiõe supinoꝝ. Amatũ amatu. Q̇ᵭ supina nõ hñt aliqd prius vnde formẽt: ⁊ ꝙ de ꝑterito ꝑfecto indicatiui modi diximus ꝙ nullã sequit̃ ꝓportionẽ verboꝝ a quibꝰ deriuat̃. Et ita videt̃ i verbo tres esse positiões: a qbꝰ tota cõiugatio deducit̃: ꝑsens indicatiui: ꝑteritũ ꝑfectũ eiusdẽ. ⁊ supinũ. ⁊ quẽadmodũ a ꝑterito formant̃ reliq̃ sex tp̃a: que circũloquimur in voce passiua: ita a supino formatur participiũ futuri tẽporis actiuae vocis. ⁊ participium ꝑteriti passiuae.

DE formatiõe ꝑticipioꝝ. Amãs. docẽs. legẽs. audiens. hoc est participiũ ꝑsentis tp̃is cuiuscũq; cõiugatiõis formatur a prima ꝑsona ꝑteriti imꝑfecti indicatiui modi. bã. syllaba finali mutata in. ns. vt amabã amãs. Memineris tñ participia duoꝝ verborũ. eo. is. cũ suis cõpositis: recepisse. e. mediã scd̃z rõnẽ huiꝰ formatiõis. Itaq; ab eo. is. dicimꝰ. iens. eũtis. a queo qs quiẽs queũtis. qᵭ magis in eoꝝ cõpositis intelligit̃. vt ꝑteriẽs. rediẽs. ꝓdiẽs. nequiens. Amaturus. ꝙ participiũ futuri tp̃is actiuae vocis format̃ ab vltimo supino addita. rus. vt amatu. amaturus amatura amaturũ. Amatus. ꝙ participiũ ꝑteriti tp̃is vocis passiuae format̃ ab eodem vltimo supino addita. s. vt ab amatu. amatus amata amatum. Amãdus amãda amãdũ. ꝙ participiũ futuri tp̃is passiuae vocis: cui gerũdia adiectiua ꝑ oĩa similantur ꝑterq̃ȝ in significatiõe: format̃ a gt̃o singulari participij ꝑsentis actiuae vocis. tis. finali mutata in dus. da. dũ vt amãs amãtis. amãdus amãda amãdũ. Antiqores tñ participia ⁊ gerũdia tã adiectiua q̃ȝ substantiua tertiae ⁊ q̃rtae cõiugatiõis in vndus vnda vndũ. mittebant. Vñ adhuc sunt apud iurecõsultos tituli de cõi diuidũdo: et finiũ regandorũ ⁊ familiae herciscũdae. ⁊ apud Plautũ in nr̃is mercimonijs emundis vendundisq;. ⁊ ius dicundũ. sed haec exoleuerũt ꝑterquam in hoc verbo. eo. is. ⁊ suis compositis. vt adeundi adeundo adeundum adeundus. adeunda. adeundum.

DE formatiõe indicatiui. Amor. doceor. legor. audior. hoc est prima persona presentis indicatiui modi passiuae vocis formatur ab eadem prima persona vocis actiuae addita. r. vt amo amor. doceo doceor. lego legor. audio audior. Scd̃a ꝑsona eiusdẽ nũeri format̃ ab eadẽ scd̃a persona actiuae vocis. s. mutata in. ris. vel in. re. in verbis tñ tertiae cõiugatiõis eiusdẽ ꝑsonae. is. mutata in. e. ⁊ addita. ris. vel. re. vt amor amaris vel amare. doceor doceris vel docere. legor legeris vel legere. audior. iris. vel ire. Tertia eiusdẽ nũeri fit a tertia sil'i actiuae vocis addita. ur. vt amat amat̃. docet docet̃ legit legit̃ audit audit̃. Prima pluralis fit a prima sil'i actiuae vocis. s. mutata in. r. Scd̃a eiusdem nũeri. tis. mutata in. mini. fit a sil'i scd̃a ꝑsona actiuae vocis. Tertia vero fit a sil'i tertia ꝑsona actiuę vocis. addita. ur. vt amamur. mini. ant̃. docemur. ini. ent̃. legimur. ini. unt̃. audimur. ini. unt̃. Amabar. docebar. hoc est ꝙ praeteritũ iꝑfectũ idicatiui passiuae vocis format primã ꝑsonã singularẽ a sil'i ꝑsona vocis actiuae. m. mutata in. r. vt amabar. docebar. legebar. audiebar. Scd̃a fit ab hac addita. is. vel. e. vt amabaris. vel bare. docebaris vel docebare. legebaris vel bare. audiebaris vel. bare. Tertia fit in sil'i tertia ꝑsona vocis actiuae addita. ur. vt amabatur docebat̃. legebatur. audiebat̃. Prima ꝑsona pl'alis fit a sil'i ꝑsona vocis actiuae. s. mutata in. r. Scd̃a a sil'i ꝑsona vocis actiuae. tis. mutata in mini. Tertia a sil'i ꝑsona vocis actiuae addita. ur. vt amabamur. amabamini. amabãtur docebamur docebamini. docebantur. legebamur. legebamini legebantur. audiebamur. audiebamini. audiebantur. Amabor. docebor. ꝙ prima persona futuri indicatiui modi vocis passiuae in verbis primae ⁊ scd̃ae coniugatiõis formatur ab eadẽ prima persona vocis actiuae addita. r. vt ab amabo amabor. a docebo docebor. Scd̃a persona eiusdẽ nũeri fit ab his. o. mutata in. e. ⁊ addita. is. vel. e. Tertia vero eiusdem numeri a simili ꝑsona vocis actiuae addita. ur. vt amabor. amaberis vel amabere amabit̃. docebor doceberis vel docebere docebit̃. Prima pluralis fit a prima simili actiuae vocis. s. mutata in. r. Secunda eiusdem numeri a simili persona actiuae vocis. s. mutata in. mini. Tertia eiusdem numeri fit a simili persona actiuae vocis addita. ur. vt amabimur. amabimini. amabuntur. docebimur. docebimini. bũtur.

¶ De formatione infinitiui.

AMare. docere. legere. audire. formãtur a secũda persona singulari præsentis imperatiui modi addita. re.

Amauisse. docuisse. legisse. audiuisse. formãt̃ a ꝑteriti ꝑfecti prima ꝑsona singulari addita. s. & se.

¶ De formatione gerũdiorũ: supinorum: & participiorum.

AMãdi. amãdo. amãdũ. Docẽdi. docẽdo docẽdũ. Legẽdi. legẽdo. legẽdũ. Audiẽdi. audiendo. audiendũ. formãtur a genitiuo singulari participii ꝑsentis. tis. mutata in. di. do. dũ.

Amatũ. amatu. doctũ. doctu. lectũ. lectu. auditum auditu. non habent unde formari possint.

Amans. docens. legens. audiens. formantur a prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi bam. finali mutata in. ns.

Amaturus. docturus. lecturus. auditurus. formant̃ ab ultimo supino addita. rus.

Amatus. doctus. lectus. auditus. formãtur ab ultimo supino addita. s. litera.

Amandus. docendus. legendus. audiẽdus. formantur a genitiuo singulari participii præsentis. tis. finali mutata in. dus. da. dum.

¶ De formatione indicatiui modi uocis passiuæ.

AMor. doceor. legor. audior. formantur ab eadẽ prima ꝑsona singulari præsentis indicatiui modi actiuę uocis addita. r.

Amabar. docebar. legebar. audiebar. formantur ab eadẽ prima persona singulari præteriti imperfecti Indicatiui modi uocis actiuę. m mutata in. r.

Amabor. docebor. formantur a prima persona singulari eiusdem futuri indicatiui modi actiuę uocis addita. r.

Legar:audiar:formantur a prima persona singulari eiusdem futuri.m.mutata in.re.

ℭ De formatione imperatiui modi.

AMare.docere.legere.audire.formantur a secunda persona singulari p̃sentis imperatiui modi actiuæ uocis.addita.re.

Ametur.doceatur.legatur. audiatur. similia sunt tertiæ p̃sonæ singl'ari futuri optatiui.

Amemur. doceamur.legamur. audiamur. similia sunt primæ p̃sonæ plurali futuri optatiui.

Amamini:docemini.legimini:audimini:formanẽ a scd'a p̃sona plurali p̃sentis impatiui modi actiuæ uocis.te mutata in mini.

Amemini.doceamini.legamini.audiamini.similia sunt scd'æ p̃sonæ plurali futuri optatiui.

Amentur.doceãtur.legãtur.audiãtur.similia sunt tertiæ p̃sonæ plurali futuri optatiui.

Amator.docetor:legitor.auditor.formãtur a tertia persona singulari futuri eiusdẽ impatiui modi addita.r.

Amemur. doceamur. legamur. audiamur. similia sunt primæ p̃sonæ plurali futuri optatiui.

Amaminor.doceminor.legiminor.audimior. formantur a secũda persona plurali futuri eiusdem imperatiui modi actiuæ uocis. tote. mutata in. minor.

Amantor.docentor.leguntor.audiũtor. formanẽ a tertia persona futuri eiusdem imperatiui modi actiuæ uocis addita.r.

ℭ De formatione optatiui modi.

AMarer.docerer.legerer.audirer. formãẽ a prima persona singulari præsentis eiusdem optatiui modi actiue uocis. m. mutata in.r.

Præteritum imperfectum eodem modo formatur quo præsens.

Amer.docear.legar.audiar.formantur a prima p̃sona singulari futuri eiusdẽ optatiui modi actiue uocis.m.mutata in.r.

ℭ De formatione subiunctiui modi.

AMer. docear. legar. audiar.eodem modo formantur:quo futurũ optatiui modi passiuæ uocis.

Amarer.docerer. legerer. audirer. eodẽ modo formantur : quo præsens optatiui modi passiuæ uocis.

ℭ De formatione infinitiui modi.

AMari.doceri.audiri.formãẽ a p̃senti infinitiui modi actiuæ uocis.re. mutata ĩ.ri. Legi formaẽ ab eodem infinitiuo actiuæ uocis.ere.mutata in.i.

Futurũ infinitiui modi circũloquimur per primum supinum. & hoc uerbũ ire in uoce actiua. & iri in passiua.aut per participium futuri in.rus.& hoc uerbũ esse in uoce actiua : & per participiũ futuri in.dus.& idem uerbũ esse in passiua.

Legar.audiar.ꝙ prima persona futuri indicatiui modi vocis passiuae in verbis tertiae ⁊ quartae coniugationis formatur ab eadem prima persona vocis actiuae.m.mutata in.r.vt a legam legar.ab audiã audiar. Secunda eiusdem numeri fit ab eadem prima.a.mutata in.e.⁊ addita.is.uel.e.vt legar.legeris. vel legere: audiar audieris vel audiere. Tertia a simili tertia persona actiuae vocis addita.ur.vt legetur audieẽ. Prima pluralis a simili persona vocis actiuae. s. mutata in.r.Secunda a simili persona vocis actiuae.tis.mutata in.mini. Tertia eiusdem numeri a simili persona vocis actiuae addita.ur.vt legemur legemini legẽtur. audiemur audiemini audientur.

ℭ De formatione imperatiui:quia personas omnes vtriusq; temporis atq; numeri huiusmodi satis explicite formauimus in ipsa operis lectione:ad sequentia properemus.

ℭ De formatione optatiui. Amarer.docerer. legerer. audirer.hoc est p̃sens optatiui modi formatur a p̃ma persona eiusdem p̃sentis optatiui actiuę vocis.m.mutata in.r.vt amarẽ amarer.docerem docerer. legerẽ legerer.audirem audirer. Secunda persona eiusdẽ numeri formatur a prima p̃sona addita. is.vel.e. vt amarer.eris.vel.ere docerer.eris.vel.ere.legerer. eris. vel. ere.audirer.eris.vel.ere. Tertia persona eiusdẽ numeri fit a prima simili persona actiuae vocis addita. ur. vt amaretur.doceretur.legeretur.audiretur. Prima p̃sona pluralis numeri fit a prima simili persona vocis actiuae.s.finali mutata in.r.Secunda eiusdem numeri fit ab eadem secunda persona vocis actiuę.tis.mutata in mini.Tertia eiusdem numeri fit a simili tertia persona vocis actiuae addita.ur.amaremur.mini.rẽtur.doceremur.mini.rentur.audiremur.mini.rẽtur. Amarer.docerer.legerer.audirer.hoc est p̃teritum imperfectum optatiui modi eodem modo formatur quo p̃sens eiusdẽ modi. Amer.docear. legar.audiar.hoc est futurum optatiui modi formatur a prima persona eiusdem futuri actiuae vocis. m. finali mutata in. r. vt amem.er.doceam.ar.legam.ar.audiam.ar. Secũda persona eiusdem numeri fit a prima addita.is. vel e.vt amer.eris.vel.ere.docear.aris.vel.are.legar.aris. vel legare.audiar.aris.vel.are. Tertia eiusdem numeri fit a simili tertia vocis actiuae addita.ur.vt ametur doceatur.legatur.audiatur. Prima p̃sona pluralis fit a simili persona vocis actiuae.s.mutata in.r.Secũda eiusdem numeri a simili p̃sona vocis actiuę.tis.mutata in mini.Tertia eiusdem numeri a simili p̃sona vocis actiuae addita.ur.vt amemur amemini amẽtur. doceamur.amini.antur.legamur.amini.antur.audiamur.amini.antur.

ℭ De formatione subiunctiui. Amer.docear.hoc est p̃sens subiunctiui eodem modo formatur quo futurũ optatiui:⁊ p̃teritum imperfectum eiusdẽ subiunctiui simile est p̃terito imperfecto optatiui.

ℭ De formatione infiniti. Amari.doceri.audiri.hoc est ꝙ p̃sens infinitiui modi p̃mae ⁊ scd'ae ⁊ quartae cõiugatiõis formatur ab eodem p̃senti infinitiui modi actiuae vocis.re.mutata in.ri.vt amare. amari. docere.ceri.audire.iri.Legi hoc est p̃sens eiusdẽ infinitiui vocis passiuae fit ab eodem p̃senti infinitiui actiuę vocis.ere.mutata in.i.vt legere legi.vel breuius a scd'a p̃sona p̃sentis indicatiui vocis actiuae ablata.s. Futurũ infinitiui.q̃ ratio sic circumloq̃ndi futurum tã in voce actiua q̃ʒ in voce passiua libro quarto cũ de infinitiuo disputabiẽ copiosius dicemus.

Circũloquia vocis passiuae: hoc est illa tp̄a qb⁹ sermo latinus caret: circũloqmur ꝑ participiũ p̄teriti tẽporis ⁊ hoc verbũ sum.es.fui. Per p̄sens em̃ ⁊ p̄teritũ ꝑfectũ indicatiui circũloquimur ipsuz p̄teritũ. vt amatus sum vel fui. Per preteritum imperfectũ ⁊ preteritũ plusq̃ perfectũ eiusdem indicatiui circũloquimur ipsum praeteritum plusq̃ perfectũ. vt amatus erã vel fuerã. Per futurũ impfectũ eiusdẽ indicatiui circũloquimur ipsum futurum perfectum. vt amatus ero. Per futurum ⁊ preterituz perfectũ optatiui circũloquimur ipsum p̄teritũ perfectũ optatiui. vt vtinam amatus sim vel fuerim. Per praesens ⁊ praeteritum plusq̃ ꝑfectum optatiui circũloquimur ipsum praeteritũ plusq̃ perfectũ optatiui. vt vtinam amatus essem vel fuissem. Per praesens ⁊ p̄teritum perfectũ subiũctiui circũloqmur ipsum p̄teritũ ꝑfectũ subiũctiui. vt cũ doctus sim vel fuerim. Per praeteritũ impfectũ ⁊ plusq̃ perfectũ eiusdem subiunctiui circumloquimur ipsum praeteritum plusq̃ perfectum subiunctiui. vt cum amatus essem vel fuissem. Per futurum indicatiui ⁊ futurum quoqz eiusdem subiunctiui circumloquimur ipsum futurum subiunctiui. vt cum amatus ero vel fuero. Per praesens ⁊ praeteritum infinitiui circumloquimur p̄teritum infinitiui vt amatum esse vel fuisse.

De verbis irregularibus. Sunt quedaz verba: que non sequuntur analogiã neqz formationẽ verborum regularium: quedam rursus que deficiunt certis temporib⁹ numeris ⁊ personis. quare visum est hoc loco illa cõmodissime debere poni. Atqz in primis hoc verbum fero fers. qđ cum ad tertiam coniugationẽ sit reducendum: pro eo quod esse debuit feris in scđa persona singulari p̄sentis indicatiui differentiae causa abscissionem fecimus. pro eo qđ ferit in tertia ꝑsona fert. ꝑ eo qđ feritis in scđa ꝑsona pluralis fertis. In imperatiuo quoqz pro eo qđ est fere in scđa presentis ꝑsona singulari dicimus fer. ⁊ pro eo qđ esse debuit ferite: in scđa plurali dicimus ferte. In futuro quoqz eiusdẽ impatiui. pro eo qđ est ferito ⁊ feritote diximus ferto ⁊ fertote In p̄senti optatiui ⁊ p̄terito imperfecto subiũctiui ⁊ p̄senti infinitiui. ꝑ eo qđ esse debuit ferrerẽ ferrere: dicimus ferrẽ ferre. In p̄senti indicatiui passiuae vocis. pro eo qđ esse debuit ferreris: dicimus ferris vel ferre. In scđa persona singulari p̄sentis impatiui. pro eo qđ esse debuit ferrere: dicimus ferre. ⁊ in futuro proferitor fertor. In praesenti optatiui ⁊ in praeterito imperfecto subiũctiui. ꝑ eo qđ esse debuit ferererferereris vel ferere: dicimus ferrer ferreris vel ferrere. Et in p̄senti ifinitiui. ꝑ eo qđ esse debuit fereri: dicimus ferri: reliq̃ tp̄a ⁊ ꝑsonae sequũtur rõnẽ verborũ tertiae. Volo. vis. vult. volumus. vultis. pro volis volit. volim⁹. volitis. Imperatiuo caret: quẽ supplem⁹ ex futuro optatiui. ab illius cõposito nolo dicimus in p̄senti noli nolite. Nolito. tote. in futuro ex proportiõe quartae cõiugationis. Diomedes tamẽ in instãti imperatiui in scđa persona fac velis dicit. ⁊ totũ pluralẽ ponit velimus. itis. int. ⁊ in futuro. velito. velimus. tote. velint. Mora. modo velis: q̃ tua virtus expugnabilis est. In futuro optatiui ⁊ in praesenti subiũctiui. ꝑ eo qđ volim: dicimus velim velis. velit. q̃q̃ Cicero. ij. de natura deoruz dixit: quo facilius id quod docere volimus intelligi possit. volimus pro velimus scripsit. Alia tempora sequuntur rationem verborum tertiae coniugationis. Phocas tamen carere hoc verbum dicit gerundijs supinis ⁊ participijs. sed quia vtuntur illis iuniores: ideo posui.

Circũloquia uocis passiuę nõ formantur. sed circũloquimur ea per participium pręteriti temporis passiuae uocis: & hoc uerbum sum. es. fui.

Verbũ impsonale sic est tertiis personis singularis nũeri passiuę uocis. nisi q̃ in circũloquiis participiũ est quasi substantiuum in genere neutro.

De uerbis irregularibus & defectiuis. Capi. vii.

FEro. fers. tuli. ferre. ferẽdi. ferẽdo. ferẽdũ latũ. latu. ferens. laturus. Feror. ferris uel ferre. latus. ferendus.

¶ Indicatiuo modo.

Tp̄e pręsenti. Fero. fers. fert. Ferimus. fertis. ferunt.

¶ Imperatiuo modo.

Tp̄e pñti. Fer. uel feras. ferat. Feram⁹. te. uł. atis rãt

Futuro. Ferto uel tuleris ferto uel tulerit. Feramus uł tulerim⁹. fertote uel tuleritis. ferũto uł tulerĩt.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præsenti. utinam Ferrem. ferres. ferret. Ferremus. ferretis. ferrent.

¶ Subiunctiuo modo.

Præterito ip. cũ Ferrẽ. ferres. ferret. Ferrem⁹. etis. rent.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præsenti. Ferre.

¶ Passiua uoce. Indicatiuo mõ.

Tempore præsenti. Feror. ferris. uel ferre fertur. Ferimur. ferimini. feruntur.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Ferre. uel feraris. feratur. Feramur. feramini. ferãtur. Futuro Fertor. uel latus sis. fertor uel latus sit. feramur uel lati simus. feriminor uel feruntor uel lati sint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præsenti. utinam Ferrer. ferreris uel ferrere. ferretur. ferremur. ferremini. ferrentur.

¶ Subiunctiuo modo.

Præterito imperfecto. cum ferrer. ferreris. uel ferrere. ferretur. ferremur. ferremini. ferrentur.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præsenti. ferri.

Alia tempora declinãtur per proportiõnem tertiæ coniugationis.

VOlo. uis. uolui. uelle. uolendi. uolendo. uolẽdũ. uolitũ. uolitu. uolẽs. uoliturus.

¶ Indicatiuo modo.

Tp̄e p̄senti. Volo. uis. uult. uolum⁹. uultis. uolunt.

Impatiuo modo caret. sed ab eo cõpositũ nolo habet i p̄senti noli nolite. In futuro nolito nolitote.

¶ Optatiuo modo.

Tp̄e pñti. utinã vellẽ. uelles. uellet. uellem⁹. tis. ent.

Futuro utinã Veli. uelis. uelit. Velim⁹. uelitis. lint.

¶ Subiunctiuo modo.

Tp̄e pñti. cũ uelim. uelis. uelit. uelim⁹. uelitis. uelĩt.

Pręterito ipfecto. cũ Vellẽ. uelles. let. lem⁹. tis. lẽt.

¶ Infinitiuo modo. Tẽpore p̄senti. Velle.

Alia tempora formãtur per proportionẽ tertiæ coniugationis.

¶ De v̄bis defectiuis. Sunt q̄dam v̄ba q̄ deficiunt modis & t̄pib⁹ aut p̄sonis. vt es ē. cui⁹ nō mō p̄ma positio deficit: verū etiam nihil aliud habet: q̄ꝫ es. est. essem. esses. esset. essem⁹. essetis. essent. esse. Uerg. iiij. aeñ. est mollis flāma medullas. Idem. j. geor. vt mala. culmos esset rubigo. & Mar. si vis esse satur: nr̄m pōt esse priapum. In voce q̄ꝫ passiua estur tm̄ pro editur. Es in sc̄da persona imperatiui numeri singularis. Plaut⁹ in milite. es bibe aio obsecro mecum. Oui. j. de ponto. estur vt occulta vitiata putredine nauis. Forē. res. ret. rent. Neqꝫ eñ vsq̄ꝫ lectū est forem⁹. etis. et q̄d ē in hoc v̄bo singulari fore p̄ futurꝫ esse in futuro infinitiui: oīa alia v̄ba carent. hn̄t q̄ꝫ ab eo ꝯposita affore. &c. Aio pro dico dissyllabum ē habetqꝫ f̄m Phocam p̄sens & p̄teritum imperfectum sustulim⁹ tm̄ aijm⁹ & aijtis: q̄d ex ꝓportione dicendū erat: qm̄ eas voces videt̄ aures nr̄ae quodammodo reformidare. Aiebā in p̄terito imperfecto. Aiā in futuro ex ꝓportione. Plaut⁹ in rudente. vel tu mihi aias vel neges. Cice. de finib⁹: q̄si ego id curē q̄d ille aiat aut neget. Adiecim⁹. q̄ꝫ secūdā personā singularē p̄sentis impatiui modi. Ai. q̄d apd̄ Plautū reperit̄. an nata ē sponsa p̄gnans: vel ai vel nega. & apud Terentiū. saepe ain. q̄d Cic. de p̄fecto oratore interp̄tat̄ ain pro ais ne. Aiens. Apule. vj. meta. sic aiens crystallo dedolatū vasculū tradidit. Inqo inqs q̄q̄ꝫ ex ꝓportione videatur posse declinari per oēs modos t̄pa & personas tertiae ꝯiugationis nos tm̄ illa posuimus q̄ in vsu reperiūtur hoc ē inqo. Cice. de orat. Aucupari v̄ba oportebit inqo. Inqs Persi⁹. hoc iuuat hic inqs veto q̄sq̄ꝫ faxit oletum. Inqt. Iuuena. qn̄ artibus inqt honestis. Inqunt. Cic. in verrē. vbi sunt Pamphile inqunt scyphi. Reperit̄ tm̄ freq̄ntius inq̄ꝫ in p̄ma positione indicatiui modi dicēte Diomede et Phoca. Inq̄ꝫ p̄mā p̄sonā ꝯtra morē oīꝫ ꝓfert vtrūqꝫ numerꝫ modi indicatiui p̄n̄tis t̄pis. Inqsti Cice. ij. de ora. tu v̄o inqsti. molestus non eris. Inqat. idē ad herenniū. Quid eñ tibi vis aliqs inqat. Inque Terēti⁹ in phormi. te emittere inuitū eam inque. p̄ eo q̄d ē dic. Quaeso vt dicit Phocas p̄mā habet personā singlarē p̄sentis indicatiui modi. Habet ēt pluralē eiusdē t̄pis vt Cice. in. j. de legib⁹ q̄ꝫobrem aggredere q̄sum⁹. & Silius in li. xiij. punicorꝫ. Nō ardua regnis q̄sum⁹ aut in hora tuis. Quae sit q̄ꝫ dicit Lucretius in. j. Ni diuū pacem votis adit. & p̄ce q̄sit. Apd̄ Salustiū q̄ꝫ referēte Phoca q̄sere lectum est. Sed quēadmodū p̄orib⁹ duobus vti possumus: ita his posterioribus nō est vtēduꝫ. Infit p̄ inqt. V̄g. x. aeñ. Tunc p̄r ops rerꝫ cui summa p̄tās infit. & in. xij. ita turbidus infit. Uar. apd̄ Prisc. li. viij. p̄mā ponit p̄sonā infio. Ouat q̄qꝫ Phoca teste tm̄ habet tertiā personaꝫ singularē p̄n̄tis indicatiui et participiū ouās. vt V̄g. j. geor. & ouātes gutture corui. Faxo. faxis. Idē Phocas dicit tm̄ habere futurꝫ indicatiui: nos tm̄ inuenimus faxo. faxit. faxitis faxint. V̄gi. libro nono. Haud sibi cum Danais rem faxo & pube pelasga. & Liuius libro sexto. ab vrbe. faxo ne iuuet vox ista. & Ennius apud Ciceronē in libro de senectute. Nemo me lachrymis decoret. nec funera faxit. & Liuius libro. xxxiiij. Quod faxitis deos omnes fortunare velim. Faxint frequenter apud Plautum & Terent. legitur. Ausim primam tantum habere personam futuri indicatiui modi testis est Phocas. Liuius libro. j. Nec si forsan dicere ausim. Uerg. quoqꝫ. ij. geor. Ausim vel tenui vitem cōmittere sulco. vbi Seruius exponit ausim p̄ ausus sum vel audebo. Festus quoqꝫ Pompeius ausis p̄ audeas exponit & ausit. Oui. in. vj. meta. & nil est quod nō in operino captus amore ausit. Catull⁹ in epitha. qs huic deo comparari ausit. sed hoc rarissime inuenit̄ apud autores. Cedo. cedite. Cice. de cla. ora. Cedo q̄so orōnis sunt eñ. & Iuue. in. vj. Cedo. si breue parui sortita est lateris spaciuꝫ. Cedite q̄ꝫ in plurali p̄ dicite Plau. est vsus. Cete quoqꝫ pro cedite. Neuius in lycur. apud Mar. pro industria cete regem propugnatū patrem. Enni⁹ in me saluete optima corpora cete man⁹ vestras measqꝫ accipite. Actius in menaeneū aliqs cete in conspectū aut nos vbi es ducite ad eū. Pac. in atalanta. is. vr̄m vter sit ei⁹ signū datū ē cete. Salue saluete. Uerg. v. aeñ. Salue sancta parens. iterꝫ saluete recepti. Salueo tamen in p̄ma positione dixit Plaut⁹ in truculento. Salue inqt satis est mihi tuae salutis: nil moror non salueo. Cicero quoqꝫ ad atticū futuro indicatiui ē vsus. & saluebis inquit a meo Cicerone. Auete et auere a Phoca tollitur: cum tamen apud Mar. reperiantur. Mane tibi p̄ me dicit auere liber. Quin. dicit in p̄mo fuisse virꝫ valde iratum: q salutauerit sic auete: cum ab vsu iam defecisset

¶ De uerbis defectiuis.

Es. est. pro eo quod edis edit in secunda & tertia persona singularis indicatiui modi. Essem esses. esset. essemus. essetis. essent. in praesenti optatiui & in praeterito imperfecto optatiui & subiunctiui. Esse in praesenti infinitiui. Estur in praesenti indicatiui modi uocis passiuae. Quae deficiunt supplentur ab hoc uerbo. edo. is.

Forem. fores. foret. forent. p̄ essem. esses. eēt. eēnt. in praesenti & in p̄terito impfecto optatiui modi: & in praeterito imperfecto subiunctiui reperitur. & fore p̄ futurum esse in futuro infinitiui. In aliis locis deficit.

Aio. ais. ait. aiunt. in p̄senti indicatiui modi. Aiebā. aiebas. aiebat. aiebamus. aiebatis. aiebant. in p̄terito imperfecto eiusdē modi. Aiā. aias. aiat. in futuro eiusdem. Ai in secunda persona singulari p̄sentis imperatiui modi. Aiens. in participio praesentis.

Inquio uel inquam. inquis inquit. inquiunt in praesenti indicatiui. Inquisti in secunda persona p̄teriti eiusdem indicatiui. Inquiat in tertia singulari futuri eiusdem indicatiui. Inque in secūda persona singulari praesentis imperatiui modi. Aliis in locis deficit.

Quaeso quaesumus in primis personis utriusq̄ numeri p̄n̄tis indicatiui modi reperitur in usu.

Infit pro inquit. & Ouat in tertiis personis singularibus p̄n̄tis indicatiui modi reperiuntur.

Faxo. faxis. imus. itis. int. in futuro tantū indicatiui modi.

Ausim in prima persona singularis futuri indicatiui modi tantum.

Cedo p̄ dic. & cedite pro dicite in sc̄dis personis tm̄ utriusq̄ numeri imperatiui modi.

Salue. saluete. saluere. Aue. auete. auere. in eisdem secundis personis imperatiui. & in praesenti infinitiui.

Odi. odisti. Haec v̾ba cũ tñ in p̃terito ⁊ tp̃ib⁹ ab eo formatis reperiant̃: hñt tñ sensum etiã alioꝝ tempoꝝ. ecõtrario ad ea tp̃a q̃ circũloq̃mur in voce passiua. Nam queadmodũ mutuamur p̃sens indicatiui ad circũloq̃ndũ illius p̃teritum ꝑfectũ. ⁊ p̃teritũ impfectũ ad circũloq̃ndũ illius plusq̃ ꝑfectũ ita ediuerso p̃teritũ ꝑfectũ accõmodat suã sig̃ ionẽ praesenti. ⁊ p̃teritũ plusq̃ ꝑfectũ impfectũ. Itaq̃ p̃teritũ perfectũ hoꝝ v̾boꝝ habet sensum p̃sentis atq̃ suiip̃ius. Praeteritũ plusq̃ ꝑfectũ eiusdẽ modi habet suũ sensuз ⁊ p̃teriti impfecti. Praeteritũ optatiui habet suũ sensum atq̃ etiã p̃ñtis. Plusq̃ ꝑfectũ subiũctiui suum sensuз atq̃ etiã p̃teriti impfecti eiusdẽ modi. P̃teritũ ꝑfectũ suũ sensuз atq̃ p̃sentis eiusdẽ subiunctiui cũ futuro optatiui. Futuꝝ subiũctiui hз sensuз atq̃ etiã futuri indicatiui modi. P̃teritũ infinitiui suũ atq̃ etiã p̃ñtis. P̃terito caret Furio qđ aliunde assumpsit insaniui. Ferio qđ a ꝑcutio sumpsit ꝑcussi. Tollo qđ olim habuit tetuli a sustollo sustuli mutuat⁹ est. Quatio. is. qđ in vsu nõ hз quassi: vt dicem⁹ in p̃teritis tertię cõiugationis: vbi etiã de glisco ⁊ inchoatiuis.

Odi odisti. Noui nouisti. Cœpi. isti. Memini. isti. in uoce tm̃ hñt p̃teritũ perfectũ indicatiui: & tp̃a q̃ formantur ab eo: significationẽ uero etiã omniũ alioꝝ tempoꝝ.

Præterito & temporibus q̃ ab eo formantur carẽt. Furio. is. insaniui. Fero tuli. Ferio percussi. Tollo sustuli. Quatio. is. Glisco. is. cũ uerbis q̃ dicuntur inchoatiua.

ℂ De primis puerorum p̃exercitamentis. Cap. viii.

Partes orõnis octo sunt. Nomen. Pronomen. Verbũ. Participiũ. Præpositio. Aduerbiũ. Interiectio. Coniunctio. Quattuor ex his declinantur. Nomẽ. Pronomẽ. Verbũ. Participiũ. Quattuor non declinantur. Præpositio. Aduerbiũ. Interiectio coniunctio.

Nomẽ est qđ declinatur p casus: & nõ significat cũ tempore: ut hæc musa musæ.

Pronomẽ est qđ ponitur loco noĩs ꝓprii ut ego. tu. ille. & sunt illa quindecim tantum.

Verbũ est qđ declinatur per modos & tempora sine casu. ut amo amas amaui. amare.

Participiũ est quod declinatur per casus cũ tempore & deriuatur a uerbo semper. ut amans. amat⁹. amaturus.

Prępositio est q̃ p̃ponitur nomini per appositiõem & aliis etiam partibus per compositionẽ. ut adeo adeum.

Aduerbiũ est qđ additũ uerbo: nomini aut participio significationẽ ei⁹ auget aut minuit aut mutat ut ualde amat. min⁹ amat. nõ amat. satis doctus.

Interiectio est q̃ aliquẽ mentis affectũ significat uoce incõdita. ut hei mihi. heu me.

Coniunctio est q̃ diuersas partes orõnis cõiũgit ut Pompeius & Cæsar amat & docet.

Genera noĩm: ꝓnoĩm & participioꝝ q̃nq̃ sunt. Masculinum quod declinatur cum hic. ut hic dominus. Fœmininum quod declinatur cum hæc. ut hæc musa. Neutrum quod declinatur cum hoc. ut hoc templum. Cõe duũ quod declinatur cum hic & hæc. ut hic & hæc homo. Cõe trium qđ declinatur cũ hic & hæc & hoc: ut hic & hęc & hoc fœlix amans.

Numeri nominũ pronominũ uerborũ & participiorũ duo sunt. Singularis qui de uno tm̃ loq̃tur. Pluralis qui de pluribus loquitur.

Partes orõnis octo sunt. Post simplicẽ noĩs ⁊ cũ eo participij ꝓnoĩs v̾biq̃ declinationẽ: sequens opa pueris adhibẽda est: vt incipiãt partes dignoscere nõ q̃dẽ adhuc exacte admodũ sed q̃ntũ illa aetas capere põt: deinde q̃uo inter se cõstruunt̃: vt iam incipiãt quasi degustationẽ quandã habere eoꝝ: q̃ postea enodaci⁹ tradẽda sunt. Dicit igit̃ in p̃mis q̃ octo sunt orationis partes quas enũerat. Sed nemo miret̃ postea cũ dixerimus gerundia ⁊ supina alias esse orationis partes ab octo supiorib⁹: q̃đq̃ li. iij. dicturi sum⁹ alios posuisse tres tantũ. vt Aristo. ⁊ Theodectes: alios quattuor vt Stoici. Alios distinxisse vocabulũ ⁊ appellationem a noĩe. Alios adiecisse asseuerationẽ attractionẽq̃. Sed nihil necesse est pueritiae teneritudinẽ tãta veluti ciborũ varietate farcire: satisq̃ illi fuerit octo orõnis ptes distinguere: q̃ numer⁹ p̃mũ. Aristarcho ex graecis: deinde Palemoni ex latinis placuit: quos deinde oẽs grãmatici graeci ⁊ latini secuti sunt. Ita tñ q̃ gręci interiectionẽ partẽ aduerbij esse dixerũt: latini interiectionẽ ab aduerbio separãt. Articulũ v̾o q̃ latin⁹ s̃mo nõ agnoscit: ad ꝓnomẽ referũt. Itaq̃ oĩno ptes esse octo dicũt. Quattuor ex his declinant̃. Qđ ex haꝝ octo partiũ nũero quattuor sunt declinabiles: ⁊ quattuor rurs⁹ indeclinabiles: quas explicat. graeci q̃з articulũ declinẽt: latini q̃з gerũdiũ ⁊ supinũ. q̃ distingũt vocabuluз ⁊ appellationẽ a noĩe: tria illa eodẽ mõ declinant. Nomẽ est qđ declinat̃ p casus: haec non ẽ diffinitio noĩs: sed q̃dã ꝓprietas: p quã puer magis venit in noĩs cognitionẽ: q̃ p diffinitionẽ: q̃ lib iij. reddituri sumus. Nomen ẽ pars orõnis declinabis corp⁹ aut rẽ ꝓprie cõiter ve significans: ⁊ eodẽ mõ de reliq̃s partib⁹ orõnis: quaꝝ ꝓprietates ponit p quas possint a pueris rudib⁹ l̃raꝝ dignosci. postea v̾o li. iij. hui⁹ opis illaꝝ diffinitiões: q̃ magis naturã ostẽdũt: explicabim⁹. Genera noĩm. declinabiliũ orõnis partiũ ẽ egit q̃dã accidẽtia sine q̃b⁹ nõ põt fieri illa quã dixim⁹ cõstructio in noĩe, ꝓnoĩe ⁊ participio: gen⁹ nũeꝝ ⁊ declinationẽ. In v̾bo cõiugationẽ. vocẽ. sig̃tionẽ. atq̃ in oĩb⁹ his p̃sonã. De gñe noĩm, ꝓnoĩm ⁊ participioꝝ q̃m alijs in locis copiosi⁹ disputabit̃ q̃ ad hũc locũ attinet: dicim⁹ gña esse q̃nq̃. Masculinũ qđ declinatur cũ hic ⁊c. Sed hęc q̃ sufficiẽter dicãtur q̃s nõ videt. Primũ vt alijs i locis dixim⁹ q̃ nõ ideo nomen ẽ aut masculinũ qđ declinatur cũ hic. aut foemininũ qđ declinatur cũ haec. aut neutrũ qđ declinatur cũ hoc sed q̃ ẽ vel masculinũ vel foemininũ vel neutrũ ideo declinatur. aut cũ hic. aut cũ haec. aut cũ hoc. Deinde q̃ noĩa adiectiua q̃ p p̃mã ⁊ scđam noĩs declinationẽ inflectũtur. ⁊ ꝓnoĩa ⁊ participia nõ declinãtur p hic ⁊ haec ⁊ hoc. sed per suas cuiq̃ generi terminationes accommodatas. Praeterea q̃ dubij ⁊ ꝓmiscui generis nulllam facit mentionem. Sed vt diximus haec pueris adhuc rudibus proponuntur. quae ꝑfectioribus accurate magis postea tradentur. Numeri noĩm. numer⁹ cõis ẽ omnibus partibus orõnis quae declinant̃

Casus nominum pronominum & participiorum septem sunt. Ntũs. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Vocatiuus. Ablatiuus. Effectiuus.

Declinationes nominũ: ad quas etiã reducitur participiorũ declinatio: quinq; sunt. Prima q̃ mittit gtm̃ in. æ. diphthongõ: ut hæc musa musæ. Secũda quę mittit genitiuũ in. i. ut hic dñs domini. Tertia quę mittit genitiuũ in. is. ut sermo sermonis. Quarta q̃ mittit gtm̃ in. us. ut sensus. sensus. Quinta q̃ mittit genitiuũ in. ei. ut dies diei.

Declinatiões ꝓnoim quatuor sunt. Prima q̃ mittit gtm̃ in. i. ut ego mei. tu tui. sui. Secunda q̃ mittit gtm̃ in. ius. ut ille illiꝰ. iste istiꝰ. Tertia q̃ ad primã & secũdã nois declinationẽ refertur. ut meus. a. um. tuꝰ. a. ũ. Quarta q̃ ad tertiã nominis declinationẽ refertur. ut nr̃as nostratis uestras uestratis.

Cõiugatiões uerborũ quatuor sunt. Prima q̃ habet a. ꝓductam ante. re. in infinitiuo. ut amo. as. are. Secũda q̃ habet. e. ꝓductã ante. re. in infinitiuo. ut doceo. es. ere. Tertia q̃ habet. e. correptã ante. re. ĩ ifinitiuo: ut lego. is. ere. Quarta q̃ habet. i. ꝓductã ante. re. in infinitiuo. ut audio. audis. audire.

Voces uerborũ tres sunt. Actiua. ut amo amas. Impersonalis. ut amatur. Passiua ut amor amaris.

Modi uerborũ quinq; sunt. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.

Tp̃a uerborũ sex sunt. Præsens. Præteritũ imperfectũ. Præteritum perfectũ. Præteritum plusq̃ pfectũ. Et futurũ imperfectũ. Et futurũ perfectum.

Tp̃a participiorũ tria sunt. Præsens ut amans. Præteritũ ut amatus. Futurũ ut amaturꝰ. amandus.

Personæ nominũ pronominũ & uerboꝝ tres sunt. prima ut ego amo. secũda ut tu amas. tertia ut ille amat. Vergilius docet.

Omnis ntũs est tertię personæ: præterq̃ ego quod est primæ: & tu quod est secũdæ: & omnes uocatiui: qui sunt secundæ personæ.

Nomẽ substãtiuũ est: qđ declinaẽ p unũ articulũ uł p duos tm̃. ut hic dñs. hic & hęc hõ. Adiectiuum qđ declinatur per tres articulos uel per tres diuersas terminationes: ut hic & hęc & hoc fœlix: bonus. bona. bonum.

Casus vero nomini pronomini ꝛ participio tm̃: sed de his postea copiosius dicetur. Declinationes noim. Sũt aũt quinq; tm̃: qui numerꝰ ex gti diuersitate colligitur. Pronoia p duas ꝓprias declinatiões: ꝛ p duas itẽ: q̃ ad nois declinationẽ referũtur. participia per primã ꝛ secũdã ꝛ tertiã nois declinationẽ variãtur. Cõiugatiões verborũ q̃tuor sunt. haec diuersitas ex scda psona p̃sentis indicatiui modi accipiẽda erat. nã verba q̃ mittũt illaꝫ in. as. sunt primae cõiugatiõis. q̃ in es. scde. q̃. in. is. correptã tertiae. q̃ in. is. ꝓductã q̃rtae. quã quidẽ tertiã ꝓductã appellãt. sed q² pueri nondũ percipiũt quid sit syllaba producta quid correpta in fine dictionis visum est hanc diuersitatem ex infinitiuo distinguere. in quo accentus potest ostendere que syllaba sit longa que breuis in penultimo loco. vt q̃ verba habent. a. productam ante re. finalem sint primae: hoc est q̃ habent accentum in penultima. ꝛ eodem modo de reliquis coniugationibus. Voces verborũ tres sunt. Quia nondum pueri capaces sunt significatiõis verborũ: que in actiuã. passiuã. neutrã deponẽtẽ. communẽq; spargiẽ: de quibꝰ li. iiij. dicturi sumus: hoc loco tantũ admonẽdi sunt tres esse verboruꝫ voces. Actiuã. vt amo. as. amat. Impersonalem vt amatur. amabatur. amabitur. Passiuã. vt amor. aris. vel amare. loquor. loqueris vel loquere. Quaelibet rursus vox diuiditur in quinq; modos quos Quinti. qualitates appellat. Indicatiuũ quo indicamꝰ aliquid fieri. vt ego amo. tu doces ille legit. Imperatiuũ: quo imperamus vt o vergili audi. Optatiuũ: quo aliquid optamus. vt vtinã veniret Antonius. Subiunctiuũ: quo verbũ verbo subiũgimus: vt si legeris soluã tibi mercedem. Infinitiuũ. quo indiffinite aliquid dicitur qđ altero verbo diffiniẽdum est vt oportet nos legere. bonum est nos audire. Modus iterũ diuiditur in sex tẽpora hoc est praesens quod rẽ instãtẽ significat. vt ego lego. Praeteritũ imperfectũ: quo demonstramus ꝙ aliquid faciebamus sed nõ dicimus an perfectum sit. vt ego legebã Praeteritum perfectum: quo ostendimus aliquid fuisse perfectum. vt ego legi. Praeteritum plusq̃ perfectũ: quo significamus ante factũ fuisse aliquid posteaq̃ aliqua res facta fuit. vt iam ego legerã cũ tu venisti. Futurũ imperfectũ: quo ostẽdimus aliquid faciẽdũ esse. vt legã. Futurum perfectũ: quo ostẽdimus aliquid factũ fore. vt ad duas horas legero. Meminisse aũt debet puer nõ oia tẽpora esse in oibus modis. sed in indicatiuo sex. In optatiuo ꝛ subiunctiuo quinq;. In infinitiuo tria: p̃sens praeteritũ ꝛ futurũ. In impatiuo duo tantũ. praesens ꝛ futurum. tẽpora participiorũ tria sunt tm̃. praesens praeteritum ꝛ futurum. praeteriti imperfecti tp̃is ꝛ praeteriti plusq̃ perfecti ad vocem participij tẽporis praeteriti reducitur. vt Vergi. j. aen. ꝛ qua vectus Abas. ꝛ qua grandeuus Alethes. quod exponit Ser. i. qua vehebatur: q² nos participio p̃teriti impfecti caremus. qđ tñ graeci habent. Personae noim psona proprĩũ accidẽs est ꝓnois ꝛ verbi: sed noia ꝛ participia cũ sint tertiae psonae oia. vtũs tñ ab oibus illis est scde psonae: vt paulopost dicturi sumus. Ois ntũs est tertiae personae. ac si dicat ois dictio q̃ p casus declinatur: hoc est nomẽ ꝓnomẽ ꝛ participiũ est tertiae psonae. ꝛ facta regula ex ijs q̃ sunt plura: facit exceptionẽ huius pronominis ego: qđ est primae psonae. atq; iterũ huiꝰ ꝓnois tu: qđ est scdae psonae: atq; huiꝰ ꝓnois rõne excipiunẽ oẽs vocatiui in qbꝰ subintelligiẽ tu in singulari ꝛ vos in plurali: nã queadmodũ ꝓnomẽ poniẽ loco nois proprij: ita vocatiuꝰ oim partiũ q̃ p casus declinanẽ poniẽ loco huiꝰ ꝓnois tu. Nomẽ substãtiuũ est. Quid sit nomẽ substãtiuũ ostẽdit ex quadã illius ꝓprietate hoc est q² declinaẽ p vnũ articulũ vel p duos tm̃. Adiectiuũ vo ex alia ꝓprietate ostẽdit qđ sit: hoc est q² declinaẽ p tres articulos vel p tres diuersas terminatiões. hoc nõ est docere sed q̃si p qdã signa vł ꝓprietates ostẽdere qđ sit nomẽ substãtiuũ. qđ adiectiuũ Sed si cõsideramꝰ q̃lẽ discipulũ instituimꝰ: nulla poterit aptior diffinitio excogitari: ꝛ ex qua magis possit distinguere adiectiuũ a substãtiuo. Nã queadmodũ alio loco dicturi sumus: nõ propterea nomẽ est substantiuũ qđ per vnũ vel per duos articulos declinatur: neq; ideo adiectiuum q² p tres articulos vel per tres diuersas terminationes inflectitur: sed quia illud substantiuo: hoc adiectiuo accidit. Accidentia aũt q̃ substantiae notiora sunt pueris praesertim rerũ oim ignaris: lib. tamẽ. iij plenius hac de re instructur.

Relatiuum est quod refert aliquod antecedens. Antecedens uero est qđ refertur ab aliquo relatiuo.

Adiectiuum & substantiuum in tribus cōueniunt: in genere numero & casu. ut uir bonus.

Relatiuū & antecedens in tribus conueniunt in genere numero & persona. ut ego amo qui doceo.

Ntūs & uerbū in duobus conueniunt: in numero & persona. ut ego amo. tu doces.

Omne uerbum actiuum uel actionem significans exigit ante se nominatiuum pro persona agenti. & accusatiuum uel alium casum pro persona patienti.

Omne uerbum passiuum uel passionem significans exigit nominatiuū pro persona patienti: & ablatiuum cum præpositione. a. uel. ab. uel datiuum pro persona agenti.

Getūdia supina & participia exigunt post se casum: cum quo cōstruitur uerbum a quo descendunt.

Præpositiones accusatiuo deseruiētes sunt. Ad. apđ āte. aduersus. aduersum. cis. citra. circū. circa. circiter. cōtra. erga. extra. iter. intra. infra. iuxta. ob per. ꝓpter. prope. propius. proxime. pridie. ꝓcul. post. præter. penes. supra. secundum. secus. trans usq̧. ultra.

Præpositiōes abltō deseruiētes sunt. a. ab. abs. absq̧ cum. coram. clam. de. e. ex. pro. præ. palam. sine tenus. quæ aliqñ gtō iungitur.

Præpositiones actō uel abltō deseruientes sunt. in. sub. super. subter.

Præpositiones q̄ tantū in compositione reperiuntur sunt. an. con. dis. di. re. se.

Ntūs semper regitur a uerbo exꝑsso uel subintellecto in ratione suppositi.

Gtūs plærumq̧ regitur a nomine ex ui possessionis: nōnunq̄ ex natura nominis uel uerbi.

Relatiuū est. Aliā noīs differentiā ondit. Aliđ nāq̧ ē relatiuū: aliđ antecedens: ꝛ qđ vtrūq̧ sit oñdit. Ex quo manifestū est relatiuū ꝛ antecedens noīa esse ad aliqđ dicta. posito eñ relatiuo: necesse ē poni antecedens: atq̧ e diuerso necesse ē posito antecedenti poni relatiuū. Adiectiuū ꝛ substantiuū. Ponit tria ꝑcepta q̄ non sermonis latini ꝓpria verūetiā oib⁹ linguis cōia publica ꝛ quodāmodo naturalia sunt: si qdē naturale ē: vt inqt Aristo. qđ apđ oēs gētes idē est. Primū itaq̧ ꝑceptū naturale ꝛ ꝯtra qđ si qs peccauerit nō tm̄ indoct⁹ sed plane barbar⁹ habeaṫ ē ꝙ adiectiuū et substantiuū in trib⁹ ꝯuenire debēt. in gñe. nūero. ꝛ casu. hoc est qđ vtrūq̧ sit eiusdē gñis nūeri ꝛ cas⁹. Qñ tñ hoc ꝑceptū exceptionē patiṫ suis locis dicem⁹. Relatiuū ꝛ antecedens: hoc ē scđz ꝑceptū naturale: ꝙ relatiuū ꝛ antecedens in trib⁹ ꝯueniūt in gñe nūero ꝛ psona. hoc ē ꝙ vtrūq̧ sit eiusdē gñis nūeri ꝛ psonae. De rōne aūt hui⁹ ꝯuenientiae lib. iiij. copiosi⁹ disputabiṫ. Ntūs ꝛ vbū. Hoc ē tertiū ꝑceptū naturale: ꝙ ntūs et vbū ꝯueniūt in duob⁹ hoc ē nūero ꝛ psona. i. ꝙ ābo debēt eē eiusdē nūeri ꝛ personae. Figurate tñ aliqñ videṫ esse discōuenientia inter ntm̄ ꝛ vbū. quēadmodū li. iij. cū de figuris ꝯstructionis ageṫ: pleni⁹ dicendū ē. Oīne verbū actiuū: subaudi personale qđ habet vocē actiuā. vel actionē significans: quale ē deponēs ꝛ cōe: ea parte qua significat actionē: exigit ante se hoc est in ratione suppositi ntm̄ pro persona agēti: et accusatiuū sed non necessario pro persona patienti vel alium casum: sed tūc passio illa non recta ꝛ transitiua sed obliqua est. Omne verbum passiuū: quod etiam de personali intelligendū est: vel passionem significans: qualia sunt illa exulo. vapulo. veneo. fio. liceo. exigit nominatiuum pro persona patienti atq̧ in ratione suppositi: ꝛ ablatiuū cū præpositione a. vel ab. vel etiā datiuū pro persona agenti. vt ego amor a te vel tibi. exulo a rege: vbi non ausim dicere regi pro a rege. Gerūdia supina ꝛ particia. De gerūdijs quod diximus intelligendum est de gerūdijs substantiuis actionem significantib⁹. vt veni causa legendi. Vergili. ꝛ inseruiendi amicis. ꝛ carendi voluptatib⁹. ꝛ miserendi viduarū. De supinis præterea intelligendū est de primis: nam vltima cū nullo casu post se construūtur: quemadmodum libro. iiij. dicturi sum⁹. vt eo venatū feras. inseruitum amicis. Participia vero siue illa sunt actiuae vocis siue passiuae eandem rationem seruant. Nam participia ꝑsentis temporis cū actionē significant construuntur post se cum accusatiuo. vt amans virtutes. aut dtō vt seruiens amicis: aut abltō vt carens voluptatib⁹. aut gtō vt miserens filiorum. Eodem modo de participio temporis futuri vocis actiuae. Participia quoq̧ vocis passiuae passionem significantia ꝯstruūṫ cū abltō ꝛ præpositione a. vel ab. aut dtō. vt amat⁹ a te: amand⁹ ab illis. Praepositiones actō deseruientes. Praepositiones aut separabiles sunt aut inseparabiles Separabiles sunt q̄ pñt appositioni casib⁹. Inseparabiles sunt q̄ nūq̄ reperiūṫ nisi in compositione. De separabilib⁹ itaq̧ ponit primam reglām ꝙ praepositiones actō deseruientes sunt apđ. ante ꝛc. q̄ sequūṫ. Deinde subdit praepositiones abltō deseruientes. atq̧ mox q̄ sunt vtriq̧ casui deseruientes. tūc demū ponit praepositiones: q̄ nūq̄ reperiunṫ nisi in compositione. cū reliqs partib⁹ orationis: sed haec vberi⁹ explicabunṫ libro tertio. vbi de praepositione disserem⁹. Enumerauim⁹ aūt hic praepositiones: vt pueri haberent illas in promptu: cū incipiūt partes orationis inter se connectere. Ntūs semper regiṫ a verbo. Regi aliam dictionem ab alia: nihil aliđ est q̄ esse appendicem illi⁹: vt in ordine constructionis aliqđ significet. Sed cū verbū vt ait Aristote. sit orationis forma: neq̧ sine verbo possit esse illđ qđ graeci vocant axioma: qđ Boeti⁹ enūciationem: Cicero tū pronūciatū tū proloqū interpretat⁹ est, conseqñs est vt omnes partes orōnis a verbo regaṫ immediate: vel media aliqua parte orationis. Dicit igiṫ in primis ꝙ ntūs a verbo ꝛc. Nam vt verbū personale nūq̄ potest esse sine nominatiuo. sic nominatiuus sine verbo personali esse nō potest. ergo merito ab illo regitur tanq̄ ab orationis forma: ꝛ dat illi suppositū tanq̄ accidenti. Genitiuus praeter illaz communē significationem: qua regitur a nomine appellatiuo ex vi possessionis: aliquando regiṫ ex natura speciali nominis. vt vini plen⁹. vel verbi vt impleo vini vasa a nomine inq̄ appellatiuo: q̄ si ꝓprio iūgaṫ: appellatiuū ibi subintelligiṫ. Vergil. j. aeneidos vni⁹ obnoxam ꝛ furias aiacis oilei. vbi Serui⁹ notat ex figura graeca dictū eē: qua vtimur circa patres ꝛ maritos tantū. vt aiacis oilei intelligam⁹ filiū. deiphobe glauci intelligim⁹ filiaz. hectoris andromache: intelligim⁹ vxorem: quinimmo haec figura latius patet. Nam Eusebi⁹ Pamphili dictus est subaudi amicus. et Terentius in Andria. huius Byrriam: subaudi seruum. nam pronomen loco nominis proprij ponitur.

Datiuus plaerūq; regitur a verbo ex vi acquisitionis: atq; etiā cuiuscūq; rei attributiōis siue illa sit vtilis siue dāno sa siue indifferēs: regitur etiā nōnunq̄ a noie ex speciali significatiōe. vt vtilis amico. difficilis vxori. iucūdus familiaribus. Actūs plaerūq; regitur a verbo ex vi trāsitiōis. vt amo vxorē: vel a parte ante ex natura infinitiui. vt oportet me amare. vel media ꝑpositiōe. vt eo ad forū. vel ex vi synecdoches a noie adiectiuo. vt niger oculos. vel a verbo vt expleri mentē nequit. vel a participio. vt nodoq; sinus collecta fluētes. Vocatiuus. haec regula multū nouitatis attulisse videtur ijs qui dicebāt vocatiuum aliqn̄ poni absolute: qd̄ est cū oratio ex recta fit obliqua: hoc est ex scd̄a persona ad quā loquimur fit trāsitus ad tertiam de qua loquimur. vt si dicas o Caesar legat Pōpeius. intelligitur audi vel ausculta vel intende: qd̄ ita esse facillime probatur ex interpretatiōe psalmi. xxj. cuius initium est apud haebreos idipsu; qd̄ dominus noster atq; saluator dixit ī cruce hoc est eli eli lama azabtani. qd̄ euangelista interpretatur. deus meus deus meus vt qd dereliquisti me. At vero septuaginta interpretes verbū subintellectum: vnde vocatiuus ille regebatur: expresserunt dicentes. Deus deus meus respice in me: q̄re me dereliquisti. aut qua ratio fuit aliquid addendi: qd̄ in hebraico nō legebatur. si non erat in illis ipsis verbis cōclusum. Illud qd̄ adhuc maius est ausim affirmare: etiam si exprimatur scd̄a imperatiui modi ꝑsona: adhuc verbum qd̄ attentionem significet subintelligendū esse: a quo vocatiuus ille regatur. Quale est illud quod Marci. cap. v. legimus dicente dn̄o. talita cumi. qd̄ interpretatur puella surge. at euangelista cum interpretat̄: tibi dico interposuit: quod tantum valet quantum audi. qd̄ erat inclusum in eo qd̄ dixit puella surge. neq; enim saluator noster dixit tibi dico: sed aliquid morae adiecit: quod fere semper facim⁹ quoties vocatiuo vtimur: vt adiutor paret se ad ea quae dicturi sumus. Nam & vocatiuus a graecis rectus dicitur: quemadmodū & nominatiuus: quia vterq; recte stans rectam substantiam significet: vnde & verbo suppositum dare possunt. Ablatiu⁹ regitur a verbo media praepositione: aut ex speciali nominis vel verbi significatione. vt plenus vino. impleo vino. Effectiuus de quo plura libro. iij. cum de casibus nominum disputaturi sumus dicenda sunt: plaerumq; regitur a verbo. vt malo me Galatea petit. caesus ferroq; petitus. regitur etiam ex vi comparationis. vt doctior illo. aut ponitur absolute. vt ducente deo expedior. ducente deo non regitur. quia per se orationem quodammodo facit licet imperfectam qualis est subiunctiui modi: in quam resolui consueuit. vt nato Jesu in Bethleē. pro quo Hieronymus vertit. cum natus esset Jesus in Bethleem.

Datiuus plerūq; regitur a uerbo ex ui acquisitionis
nōnunq̄ uero a nomine ex speciali significatiōe.
Accusatiuus plærumq; regitur a uerbo ex ui transi
tionis: uel a parte anteriori ex natura īfinitiui: uel
media præpositione: nonnunquam etiam a no-
mine adiectiuo uel uerbo uel participio ex ui sy-
necdoches.
Vocatiuus semper regitur a uerbo secundæ perso-
næ imperatiui modi in ratione suppositi sunt qui
dicant aliquando poni absolute.
Ablatiuus plærumq; regitur a uerbo media præpo
sitione nonnunq̄ ex speciali nominis uel uerbi si
gnificatione.
Effectiu⁹ plærūq; regitur a uerbo uel participio ex
ui instrumēti quo aliquid fit. aliquando ex ui cō-
parationis: aliquando ponitur absolute.

¶ Liber secūdus de genere & declinatione nominū & de præteritis supinisq; uerborum.

Iber secundus. In superiori libro iacta sunt prima artis grammaticae fundamenta: rudia illa quidē & inelaborata sed que paulatim elimanda sunt. & cum puerorum aetate coalescere debēt. Quale est illud quod de genere nominum pronominum & participiorum dicebamus masculinum esse quod declinatur cum hic foemininum quod declinatur cum haec. neutrum quod declinatur cum hoc. In sermone namq; graeco. hebraico. punico. aut deniq; cuiusq; alterius linguae quae articulis vtitur praeceptum illud sufficiens erat cum in serie orationis nomina plaerumq; articulos habeant connexos. At vero latinis qui ex idiomate articulos ignorant regula illa non suffragatur neq; ob aliam causam fuit proposita nisi vt pueri confusam quandam generis haberent cognitionem. Nam si puero interroganti musa cuius generis est foeminini respondeas quia declinatur per haec subijciet ille rursus quare declinatur per haec. respōdebis opinor quia generis est foeminini. ergo circulum fecisti. quod in doctrina q̄ sit vitiosum Aristot. in posterioribus analyticis praeclarae demonstrat. Quoniam si foemininum iccirco est quia per haec declinatur. & rursus per haec declinatur q̄ est foemininum nunq̄ omnino scire poterimus musa cuius generis est. Quare ne pueri diutius a nobis eludantur tradendae sunt illis regulae quibus non per articulos qui in sermone latino nulli sunt. sed per significatiōes aut terminationes possint genera nominum cognoscere. Sed quemadmodum supra memorauimus iccirco nominum gen⁹ cum declinatione & verborum praeterita cum supinis hoc est capita quattuor sumus carmine prosecuti quod in tota grammatices arte nihil est tam varium. tam multiplex. tam lubricum & labile sed neq; quod magis in promptu sit habendum quam rem facilius carmine assequi poterimus. Illud autem mihi in hoc loco praefandum est non esse carmina haec talia ex quibus laudem mihi posse comparari sperem. quippe quae sunt ijs de rebus. quas musae plurimum aduersantur atq; reformidant. & quas plaerumq; propter syllabarum contumaciam versus heroicus quo facillius res huiusmodi scribuntur non admittit. vt atagen. comparatiua. inchoatiua. in quibus dictiōibus syllaba breuis duabus clauditur longis. Circuitiōe vero si vteremur res ipsa obscurius diceretur quod fecimus in illo hemisticho. Et quod dat seruio nomen. proco qd̄ est seruitus quod heroicum carmen nō recipit. Cumq; nulla dictio latina per. eu. diphthongon scribi possit. nos ita hoc nomine neuter neutra neutrum vsi sumus perinde ac si graecū esset. Nam. e. & u. vocales in diphthongon coire saepe fecimus nisi mauis id per syneresim posse fieri. Cu; enim scripsi Neutra siler robur. si eu. non coeat aut per diphthongon aut syneresim primus pes proceleumaticus est quē hic versus recusat. Cum vero dixi. Dictio non nomen pro nomine sit tibi neutra. anapesto vsus sum qui paria habet tempora cum spondeo & dactylo.

Liber secundus.

ℭ Capitulum primum de genere. nominum.

Foemina masq3 gen⁹ nullo mõſtrãte reponũt
Maſcula ſunto tibi q̃ſi maſcula. foemineũq3.
Sit quaſi foemineũm. Mars eſt pro teſte. Venuſq3.
Eſt duplicis generis recipit quod ſexus uterq3.
Eſt cõe trium: quod ad hæc iungis quoq3 neutro.
Menſes cum fluuiis ſexu diſtingue uirili.
Arboris eſt nomen muliebre. Sed excipiatur.
Hic rubus & dumus foliiſq3 oleaſter amarus.

Oemina maſq3 genus. Praemittit regulas gñales q̃ colligũt ex noĩm ſignificatiõe gñali: ꝛ q̃ terminationũ reglis ꝓferẽdae ſunt. Eſt igit̃ ſigtiõis regl'a: ꝙ noĩa ꝓpa ſiue appellatiua ſexus alterutrius ſi ſunt maſculoꝝ gñis ſunt maſculini. Si foeminaꝝ foeminini: quã rẽ ſola natura duce poſſum⁹ itelligere: ẽt ſi ne b id mon ſtrauerit nemo. Nã vt Priſcian⁹ ait: duo ſunt gña q̃ ſola ratio naturę nouit: maſculinũ ꝛ foemininũ. Ne q3 id ſolũ i hũana ſpecie: vt hic vir. hęc mulier. hic papa. haec obſtetrix. hic Byrria. haec Glyceriũ: ſed etiã i alijs rebus: in quibus pe. genitalia membra aut p certa quaedam ſigna marem a foemina ſeparam⁹ quemadmodum equum ab equa, aſinum ab aſina. ceruum a ceruą, canem ꝛ bouem mares a foeminis genital': gallu3 vero a gallina tum criſta: tum cauda: tum etiam calcaribus. atq3 alias animantes certis quibuſdam inſignibus natura diſtinxit. In quibus vero ſub altero tantum genere ꝛ terminatione vtrũq3 ſexum intelligimus: qualia ſunt illa quae graeci epicaena: latini ꝓmiſcua conſueuerunt appellare: ſi neceſſe habuerimus ſexũ diſtiguere: additamento id facere poſſumus: vt qm̃ perdix gñe foeminino ſemp latini hm̃õis vſus ꝓfert: ſi fuerit grãdiuſcl'a: aut calcarib⁹ armata: aut foeminã inierit: aut aliđ q̃ddã fecerit qđ ſit maris ꝓpriũ: recte poſſum⁹ dicere hic pdix maſcul⁹ ẽ. Ambro. q3 in epl'a ad Ireniũ tractãs illđ Ieremie cap. xvij. clamauit perdix: congregauit q̃ non pepit: graecos ſecutus ſemp perdix genere maſculino ꝓtulit. eodẽ mõ aquila maſcul⁹. piſcis foemina. Oui. in .ij. de arte. Inuenit in media foemina piſcis aqua, Et Varro Fabiũ pictorẽ ſecut⁹ lupũ foeminã dicit. quẽadmodũ Quin. in. j. lib. refert. Maſcula ſunto tibi. Scđa ſigtionis regula eſt: ꝙ noĩa eaꝝ rex q̃ ſexũ diſcretũ non habent: ſi res illas tales imaginamur ꝛ fingimus: aut de illis ita loqmur quaſi ſint maſculi aut foeminae: generis ſunt maſculini aut foeminini. vt hic mars. haec venus. ſic eñ de dijs gentiũ poetae fabulant̃. quaſi ſexũ habeant. ꝛ qđ mars venerẽ adulterauit. quodq3 illa ex Anchiſe gneã genuit: ꝛ talia q̃dam q̃ in naturã diuinã cadere nullo mõ poterant. Sic ꝑterea illũ pingunt armatũ ꝛ viriles pugnas tractantẽ. quẽadmodũ ꝛ illã fluxiori veſte ꝛ mũdicijs muliebrib⁹ deditã. Quãq3 Varro in ꝑmo li. de re ruſtica venerẽ inter deos mares poſuit: qđ etiã Vgi. ſignificare viſus eſt cũ. ij. aeñ. dixit. Ducẽte deo. i. venere flammã inter et ignẽ expedior. Idẽ q3 li. ſatur. j. Macrobi⁹ ꝯfirmat autoritate Calui. Leuini. Ariſtophaniſq3 poetaꝝ. Eadẽ ratiõe angeloꝝ q̃dã ꝓpria noĩa gñis ſunt maſculini. vt michael. gabriel. raphael. thron⁹. ꝑtim foeminina. vt vt⁹. dñatio. poteſtas. ꝑtim neutra. vt daemoniũ cherubin ꝛ ſeraphin. q̃ in nũero mltitudinis nr̃i gñe neutro protulerũt: cũ tñ autore Priſcia. in. v. li. hebraica lingua gen⁹ neutrũ nõ habeat: ſed forte fecerũt vt oñderet ſpũs illos nõ habere ſexum diſtinctũ: quẽadmodũ oſtreũ. ſcortũ. mancipiũ. ſeruitiũ. ſub qb⁹ vtrũq3 ſexũ intelligi voluerũt. Dicit ergo ꝙ noĩa quaſi maſculina ſunto. i. ſint maſculina. i. gñis maſclini. ꝛ nomẽ quaſi foemineũ ſit foemineũ. i, gñis foeminini. vt mars de⁹ belli: ꝛ ven⁹ dea amoꝝ. ꝓ teſte. i. ꝓ exẽplo. Qđ ſi ꝓ metonymiã mars ꝓ bello accipiat̃. lar ꝓ domo, neptunus pro mari. aut rurſus ven⁹ ꝓ libidine, ceres ꝓ frumẽto. tell⁹ ꝓ terra: q̃ figura freqñs eſt apđ poetas: nihilomin⁹ ſuũ genus retinent. Eſt duplicis gñis. Tertia ſignificationis regula ẽ: ꝙ noĩa q̃ ex ipſa reꝝ ſigtione ad mares ꝛ foeminas ꝑtinẽt, cõia ſunt duoꝝ geneꝝ vt hic ꝛ haec pauꝑ. homo teſtis. Noĩa ꝑterea q̃ ex ipſa reꝝ ſigtione ad mares ꝛ foeminas ꝑtinent: atq3 etiã neutris iũgi pñt. cõia ſunt triũ geneꝝ. hic ꝛ haec ꝛ hoc prudẽs ſapiẽs. foelix. Sed qm̃ haec regula ad innumeras ꝓpe dictiões ꝑtinet: in qb⁹ aliqua fuerit difficultas quo gñe ſint ꝓferẽdae ꝑ reglas terminationũ facili⁹ explicabit̃. Dicit igit̃. illđ nomen ẽ duplicis gñis qđ vterq3 ſex⁹. hoc ẽ maſculinũ ꝛ foemininũ recipit. Et illđ nomen ẽ cõe triũ genꝝ: qđ ad haec. i. vltra duo illa gña iũgis neutro q2 maſculinis ꝛ foemininis ꝛ neutris iũgi poteſt. Mẽſes cũ fluuijs. Quarta regl'a ſigtionis ẽ ꝙ q2 menſis gñis ẽ maſculini noĩa quoq3 mẽſiũ gñis ſunt maſculini. vt hic aprilis. q̃ntilis. ſextilis. ſeptẽber. Praeterea q2 fluui⁹ gñis ẽ maſculini nomia quoq3 fluuioꝝ gñis ſunt maſculini. vt hic arar. garũna. baetis. atax. Prop. lib. ij. Teſtis arar rhodanuſq3 celer. magnuſq3 garũna. Mar. baetis oliuifera crinẽ redimite corona. Itẽ in eodẽ. Quẽ tremeret forti milite vict⁹ atax. Sequunt̃ tñ aliq̃ gen⁹ terminationis. Lu. in. vij. Et dãnata diu Romanis alia faſtis. Oui. iiij. faſto. Clauiger ꝛ tanto ẽ albula pota deo. nã albula is ẽ q poſtea tybris fuit appellat⁹ Mar. tñ lib. xj. maſculino iũxit dicens. Cui rector aquaꝝ albula nauigeꝝ ꝑ freta tendit iter. Luca. neutro gñe li. ij. Cruſtumi ũq3 rapax ꝛ iũcto ſapis iſauro. Idẽ in. iiij. Et tepidũ in molles zephyros diſcurrit iader cruſtumiũ ꝛ iader etiã rõne ſigtionis pñt eſſe neutri: q2 flumina intelligunt̃ qđ Hora. expſſit in arte poetica dicẽs aut flumẽ rhenũ aut pluui⁹ deſcribit̃ arc⁹. Idẽ. iiij. car. Teſtis metauꝝ flumẽ ꝛ hãnibal deuict⁹. nã teſtis etiã neutris iũgi poſſe ſuo loco dicem⁹. Arboris ẽ nomen. Quinta regl'a ſignificationis ẽ ꝙ q2 arbor gñis ẽ foeminini noĩa quoq3 arboꝝ gñis ſunt foeminini. vt haec prun⁹. pyr⁹. ſorb⁹. pin⁹. laur⁹. ꝑplus. Excipiunt̃ gñis maſculini. hic rub⁹ dum⁹. S3 rubus q2 frutex potius ẽ qđ ad arboris altitudinẽ nõ aſſurgit. Vg. in buco. Ferat ꝛ rub⁹ aſper amomũ q̃q̃ ſerenus foemininũ etiã ꝓtulit dicens. Mandit̃ apta rub⁹ gingiuis. Dum⁹ vero q2 nõ tã certũ quoddã genus fruticis q̃ fruticẽ ipm ſigt. Oleaſter quoq3 q2 degenerat ab oliua maſculino gñe quaſi fruticẽ protulit Vergi. ij. geor. Iudicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem plurimus. Quod vero dixit amarus folijs. alluſit ad illud Vergilij. folijſq3 oleaſter amaris. Calphurnus tamen neutro genere protulit aeglogis. Me teneras ſalices iuuat aut oleaſtra putare aut poteſt eſſe ab eo quod ẽ hoc oleaſtrum. ſic eñ poſſum⁹ dicere ab oleaſter oleaſtrum, a pyrus pyraſter ꝛ pyraſtrum. Plinius libro. xv. pinaſter nihil aliud eſt q̃ pinus ſilueſtris. copioſam dat haec materiam genere foeminino dixit haec. Theophraſtus quoq3 interprete Theodoro gaza libro quarto de ſtirpibus ſicut pinaſtri inquit quae in locis vmbroſis naſcuntur. Idem quoq3 autor eodem interprete ſub alia terminatione in genere neutro protulit in primo eiuſdem operis pinaſtrum inquit ampliſſimum pulcherrimumq3 apricis locis emigrat. Idem in. ij. Exit ex pyro vitiatum pyraſtrum cũ alias pyraſter ſaepe dixerit. Spinus ſpini Vergil. ij. georgicorum. ſpino ꝛ pruna ferentes. genere maſculino dixit.

Neutra filer: robur: cum fubere iunge laburnū.
Infula cincta mari: nauis: cumq̄ʒ urbe poema.
Fœminei generis funt caufa fignificati.
Dictio non nomen pro nomine fit tibi neutra.
Neutras pone notas feu grecas fiue latinas.
Sepe tamen profert muliebre fermo latinus.

Regule terminationis.

NOmen quod fit in.a. finitum: dic muliebre.
Accedūt marib⁹ popa uēter: fcriba: lanifta.

Neutra quoq̄ʒ funt. filer. robur: fuber. laburnū. Vergi.ij geor. molle filer lēteqʒ genifte. vbi Seruius notat gen⁹ neu-
trum raro de arbore inueniri. Theophra.li.ij. de ftirpibus Theodoro interprete. quidā robur ꝛ nucē auellanā flore-
re exiftimāt. Idē eodē interp̄te.li.j. Suber etiā viride leue eft: nifi forte hic de ligno locutus neutro gn̄e eft vfus. nam
Pli.li.xvj. mafculino gn̄e dixit. ferotino aūt germine malus tardiffim⁹ fuber. Idē in eodē. iuglādes caftanee. labur-
nū alpina hec arbor nec vulgo nota: q̄ cū fola materia cēfeatur merito gn̄is eft neutri: p̄fertim cū gn̄is neutri termina-
tionē habeat. queadmodū Verg. de materia hebeni di-
xit. India nigrū fert hebenū. Idē li.j. eiufdē operis. ꝛ
torno rafile buxū. Et.vj eneid. mirata volubile buxū.
Oui.j. de amoribus. At nuper vile fuiftis acer. Multa
p̄terea arborū peregrinarū noīa quarū materia tantuʒ
ad nos p̄uenit: neutro gn̄e inueniūtur ab oratoribus p̄
lata. vt bdeliū: balfamū. cinamomum. Infula cincta
mari. Sexta regula eft. ꝙ q̄ infula. nauis. vrbs. fabula
poetica gn̄is funt feminini: noīa quoqʒ infularū. naui-
um. vrbiū. fabularū. ex ratione fignificatiōis gn̄is funt
feminini. Itaqʒ quattuor partes cōtinet. Prima eft. ꝙ
noīa infularū feminina funt. vt Samos. Chios. Lef-
bos. Verg.j.en̄. pofthabita coluiffe famo. Hora.j.epl'a.
quid tibi vifa chios Bullati notaqʒ lefbos. Sequūtur tn̄ aliq̄n genus terminatiōis. vt Oui.xj.met. ꝛ mytylinei po-
tiūtur littore lefbi. Hora. igit̄ ex rōne fignificatiōis p̄tulit lefbos gn̄e feminino. Oui.tn̄. refpiciens terminationē gn̄e
mafculino. Nauiū quoqʒ noīa gn̄is effe feminini poetarū vfus oftēdit. vt cētaurus. piftris. argo. Vergi.v.en̄. Cētau-
ro iuebit̄ magna fcyllaqʒ cloāth⁹ cerulea. ꝛ ibidē. partē roftro p̄mit emula piftris. Ibidē in buc. erit altera q̄ vehat ar-
go delectos heroas. Noīa p̄terea vrbiū gn̄is funt feminini. vt feftos. abydos. fagūtos. caftulo. p̄nefte. Oui.i. epl'a Leā-
dri. vel tua me feftos: vel te mea fumat abydos. Sill'.li.j. ceu tua fagūtos igne micet. Idē li.iij. fulget p̄cipuis p̄nafia
caftulo fignis. Ver.viij.en̄. p̄nefte fub ipfa. Iuue.q̄s. timet aut timuit gelida p̄nefte ruinā. Idē tn̄.j. geo. terminationē
refpiciēs dixit. pōt⁹ ꝛ oftriferi fauces tētant̄ abydi. Luca.li.iij. obfeffum Peno geffit q̄ marte fagūtū. ꝛ Ju. atqʒ co-
ronatū ꝛ petulās mādidūqʒ tarētū. Verg.vij.en̄. q̄qʒ altū p̄nefte viri. Sill'.iij.pu. ꝛ celebre oceano atqʒ alternis flucti-
bus hifpal. ꝛ Mar. fluctus pafferis aut fup̄bus anxur. q̄ oppidū etiā gn̄e neutro p̄tulit Hora.j.fer. īpofitū faxis la-
te cādētib⁹ anxur. Noīa quoqʒ poematū hoc eft comediarū tragediarū ꝛ fabularū poeticarū gn̄is funt feminini: vt
eunuchus heautōtimorumenos. thyeftes. eneis. ilias. Terē. eas fe nō negat p̄fonas trāftuliffe in eunuchū fuā. Idē. ho-
die fum acturus heautōtimorumenō duplex: q̄ ex argumēto facta eft fimplici: ꝛ fi cū Quin. dicā varij thyeftes cuili-
bet grecorū cōparāda eft. Papi.xij.the. neqʒ tu diuinā eneida tēta. ꝛ Perfi. nulla tibi vēdo iliada. Q̄ vero Ju. dixit
fcript⁹ ꝛ in tergo necdū finitus oreftes. ad virū potius illū q̄ȝ ad fabulā refpexit. Sūt q̄ dicāt nomē fabule cū eft ap-
pellatiuū: debere effe gn̄is feminini. cū vero p̄p̄riū: retinere genus fuū. Nā q̄ Verg. buc. geor. neutro gn̄e infcripfit: a-
lia figura dictū eft: cū neqʒ illa p̄p̄e poemata dicātur: q̄ Arift. autore i li. de arte poeti. debēt effe vni⁹ rei ꝛ cōtinuate.
ad q̄ videt̄ allufiffe. Oui. cū in principio fue meta. fcripfit. Primaqʒ ab origine mūdi: ad mea p̄petuū deducite tēpo-
ra carmē. Dicit igitur infula cincta mari. ad differētiā infule vrbane. hoc eft noīa infularū: ꝛ nauis i. noīa nauiū: ꝛ
poema. i. noīa fabular̄. cū vrbe i. cū noībus vrbiū. funt gn̄is feminini ex rōne fignificatiōis. Dictio nō nomē. Sep-
tima regula eft ꝙ dictio q̄ a prima pofitiōe fua nō eft nomē: fi ponatur p̄ noīe gn̄is eft neutri: q̄ regula nō de p̄noīe fʒ
de alijs p̄tibus orōnis itelligitur: q̄ p̄nomē nō ponitur p̄ noīe fimp'r: fed p̄ noīe p̄prio tm̄. dictiones aūt hm̄ōi aut
funt verba. aut participia. aut aduerbia. vt hoc amare. viuere. aue. falue. vale. Terē. i eunu. extrema linea amare nō
nihil eft. i. amoris. Per. aūt gen⁹ exp̄ffit in.j. faty. Nr̄m iftud viuere trifte afperi. i. nr̄am iftā vitā triftē. Mart. aue la-
tinū chere nō pōt grecū exprimere. Oui i epl'a Laodomie. vix illud potuit dicere trifte vale. Participia quoqʒ vt hoc
incōueniēs. accidēs. cōtingēs. antecedēs. gn̄s. Intelligo aūt de p̄ticipijs q̄ nō iūgunt̄ fubftātiuis mafculini aut femi-
nini gn̄is: cū exprimunt̄: aut cū fupprimūtur. nā illa oriēs. occidēs mafculina funt: q̄ itelligit̄ fol. p̄fluēs. ꝯfluēs. tor-
rēs eque mafculina: q̄ fubintelligit̄ fluuius: aliq̄n tn̄ aq̄ p̄fluēs dr̄. vt apud Liuiū.j. ab vrbe. pueros in p̄fluētē aquā
mitti. Cōtinēs p̄ feminīnū eft q̄ terra fubintelligit̄: cōfonās q̄ lr̄a fed de his cū de gn̄e participiorū differet̄: plura
dicem⁹. Aduerbia quoqʒ gn̄is funt neutri vt decēter. belle. euge. fophos. cras. Perfi. quin optes tepidū hoc audire de-
cēter. Idē euge tuū ꝛ belle. nā belle hoc excute totū. Idē ecce aliud cras egerit hos ānos. Mart. audieris cū grāde fo-
phos dū bafia iactas. Idē alio loco. Q̄ tā grāde fophos clamat tibi turba togata. interp̄tatur aūt fophos fapienter.
Illa quoqʒ decies. vicies. cēties. ponūtur fepe pro noīe ꝛ funt neutrius gn̄is. Mar. nō plenū modo vicies habebas.
Idē in alio loco. Dic vbi fit decies mater q̄ auara reliquit. Neutras pone notas. Octaua regula fignificatiōis eft:
q̄ noīa lr̄arū grece ꝛ latine gn̄is funt neutri: ꝛ hoc q̄ grece grāmata: dn̄r latine vero elemēta. vt hoc alpha. beta. iota
theta. Mart. eft operepreciū difcere theta nouū. ꝛ Perfius. ꝛ potis es vitio nigrū p̄figere theta. Hierony. in euangelio.
Nō pertranfibit neqʒ vnū iota. neqʒ vnus apex. eadē quoqʒ ratiōe dicemus. omicron. ypfilō: ꝛ vnū. a. ꝛ duo. b. tria
c. Ex rōne quoqʒ fignificationis q̄ litera generis eft feminini: literarū nomina aliq̄n genere feminino p̄ferimus. vn-
de alias appellamus vocales. alias femiuocales. alias mutas. alias liquidas. Dicit igitur neutras pone notas. i. lr̄as
hoc eft literarum nomina: fiue fint greca fiue latina. ꝛ funt indeclinabilia.

NOmē q̄ fit in.a. Propofitis reg'lis gn̄alib⁹ ad cognofcēdū gen⁹ noīm ex rōne fignificatiōis. nūc q̄ reliquū eft
q̄ōqʒ fub nulla ex illis regulis cōtinet̄: p̄ terminatiōes ordinis alphabetarij difponit: fic tn̄ vt prius vocales de-
inde cōfonātes digerātur. Dicit itaqʒ in p̄mis ꝙ noīa terminata i.a. gn̄is funt feminini. vt hec mufa. grāmatica. ter-
ra: fortūa. Excipiunt̄ pauca gn̄is mafculini popa cū p̄ vētre p̄pigui accipit̄. nā gn̄is effe mafculini. Phocas teftat̄. di-
xit aūt popa vēter alludēs ad illud Per. aft illi tremit omēto popa vēter. Pope etiā dicebātur miniftri facrorū fiue
victimarij. Prop.li.iiij. fuccinctiqʒ calēt ad noua facra pope. Spartia. in geta. p̄cuffit iquit hoftiā popa noīe Antoni⁹
Per. itaqʒ nō tā p̄pigui ꝛ obefo q̄ȝ p̄ phagone ꝛ beluone vētre dixit. aft illi tremit omēto popa vēter. Scriba. lanifta.

Scurra.lixa.qꝛ noīa sunt officioꝝ ad solos mares ꝑtinētia:ideo sub gñe tm̄ masculino ponūt. Adria quoqꝫ ꝑ mari siue adriatico sinu semꝑ masculinū repit. Luc.i.v.sonat ionio vagꝰ adria pōto. Hoꝛa.ij.car. Adria diuisus obiecto remittas q̄rere.⁊ in.iij.impꝛobo iracūdioꝛ adria.⁊ in eodē.dux inqeti turbidus adrie. Sene.i.thyeste. aut seuo rapidus freto vētosi tumoꝛ adrie. Prisc.in ꝑihegesi.necnō sinus adria vastus. Vacia.pāsa.verna.rabula.cacula.agrippa ⁊ si rōne significatiōis ad mares feminasqꝫ ꝑtinere pūt:nunq̄ tm̄ nisi de masculinis dr̄. Noīa quoqꝫ greca veniētia

Scurraqꝫ cum lixa:sinus:adria:uacia:pansa.
Vernaqꝫ cū rabula:caculaqꝫ:agrippaqꝫ iunges.
Et quod ab es greco constat uenisse latinum.
Cuius fœmineum plerumqꝫ fit in tria uel.tis.
Quod declinatum dat tertia:dicito neutrum.
Compositum a uerbis:esto:commune duorum.

a noibus terminatis in es.q̄ ad primā nois declinationē latinā referunt gñis sunt masculini:quēadmodum ⁊ apud grecos erāt.vt hic scythes.e. scytha.e. hic nautes.e.nauta.e.hic sophistes.e.sophista.e.⁊ hic poetes.e. poeta.e.hic ꝓphetes.e.ꝓpheta.e hic thecnites.e. thecnita.e.hic sarmates.e.sarmata.e.hic getes.e. geta.e. āmonites.e. ammonita.e. moabites.e.moabita.e. Hoꝛa.ij. car.quid bellicosus cantaber aut scythes. Cic.v.thusc. Scythes anacharsis potuit pro nihilo pecuniā ducere Idē in academicis.at quis est nūc sophistes:sic eni appellant qui ostētatiōis aut q̄stus causa philosophātur. Verg.in v.cōsilijs pare q̄ nūc pulcherrima nautes dat senioꝛ.nautes eni nauta interpꝛetat.vnde ⁊ Pꝛopertius nauta cognominatus est:qꝛ ex familia nautarū fuit. Deute.xxiij.ammonites ⁊ moabites etiā post decimā gñationē nō intrabūt ecclesiā dñi.⁊ eodē modo de reliquis que oīa sub hac terminatiōe gñis sunt masculini. nā feminina in.tis. vel in tria exeunt.vt scytha.e.scythis.idis. Oui.v.meta. Exercere artes scythides memoꝛātur easdē. Eodē modo nauta.e.nautis idis.sophista.e.sophistis.idis.poeta.e.poetis.idis ꝓpheta.e.pꝛophetis.idis.vel pꝛophetissa. Persius. coꝛuos poetas ⁊ poetidas picas:nō poetridas:vt quidā codices habēt. Israelita.e.israelitis.idis. Leuit.xxiij. Ecce nūc egressus filiꝰ mulieris israelitidis quē peperat de viro egyptio inter filios israel.iurgatus est in castris cū viro israelita. Sedulius quoqꝫ leuitis gēs dixit in paschali. Ambꝛo.tm̄ in euāgeliū Luce cū loq̄ret de Elisabet ⁊ Maria cognata:inquit:qꝛ ambe israelite erāt:sed suspicamur medū esse.qꝛ idē paulopost dixit: vtiqꝫ Ruth intrauit in ecclesiā:⁊ facta est israelitis. Pꝛudentiū vero nulla ratio excusare pōt:cū in psychomachia dixit:sodomita libido.⁊ in vita Emetherij ⁊ Celedonij martyꝛum hymnistas idē dixit. Madianites.itis. Nume.xxv. Mulier madianitis: q̄ pariter interfecta est: vocabatur cozbi,⁊ pauloante.qui occisus est cū madianitide. Jezraelita.itis.carmelita.itis. Parali.j.cap. iij. Dauid habuit pꝛimogenitū ammon ex achinoe iezraelitide:scd̄m Daniel de abigail carmelitide. Judicū.iiij.erat aūt delboꝛa ꝓphetis.⁊ Lucas.eodē interpꝛete.erat anna ꝓphetissa.pꝛo quo in greco habetur pꝛophetis. A moabita quoqꝫ idē Hiero.fecit moabitis.idis.li. Ruth.sepe.vt hec est moabitis q̄ venit cū noemi de regione moabitide.a.Sauromata.atis Pōponius mella.li.iij. Amazones:quas sauromatidas appellabāt.⁊ a sarmata.atis.idis. Mar. Venit ⁊ epoto sarmata pastus equo. Oui.j.de pōto. Terreat ⁊ manes sarmatis vmbꝛa meas. Dicimus tm̄ a cytharistes.rista. iste. ⁊ cytharistris.istrie.tympanistes.nista.e.tympanistria.istrie.psaltes.psalta.e.psaltria.e.cymbalistes.lista.e.cymbalistria.e.sambucistes.cista.e.sambucistria.e. Liui.ab vꝛbe condi.li.xxxix. Tūc psaltrie sambucistrie: ⁊ conuiualia ludionū oblectamēta. Juue.q̄ psaltria penē maioꝛē intulerit. Quin.masculino vsus est li.j.si psaltes inquit ⁊ geometres multa dicit dedisse.ab eo quoqꝫ qd̄ est tympanistes istria.fecit Hiero.in psal. Jn medio inquit iuuenculaꝝ tympanistriarū. Illud etiā cōsiderandū est nullū esse nomē latinū:qd̄ in ista terminet.vt ignari latini sermonis dicūt. artista. terminista.licet tm̄ a grecis hmōi denoīatiua foꝛmare:vt hic canonistes vel canonista.oꝛigenistes vel oꝛigenista. quoꝝ feminina mittūt in.tis.vt canonistis.idis.oꝛigenistis.idis. Rōne quoqꝫ significatiōis ieniūtur noīa mōtiū in hac terminatione gñis masculini. Oui.in ibin.vtqꝫ dedit saltus ⁊ fumo thessalus ossa.in eodē. Plurima q̄ flāma sicanus ethna vomit. Idē tm̄ alibi terminationē respexit dicēs. Ingestaqꝫ olympo ardua deuexū peliō ossa tulit. Qd̄ declinatū.ꝙ tertie declinatiōis noīa in.a.terminata gñis sunt neutri.vt hoc emblēma.atis.toꝛeuma.atis.peripetasma atis. schema.tis. Antiquioꝛes tamē per pꝛimā declinationē sub feminino gñe ꝓtulerūt.vt Plau.in persa.cū decoꝛa schema. Laberius nec pythagoꝛeā dogmā doctus. Pōponius:liber diademā dedit. Oui.tm̄ singulari exēplo polēta posuit in genere neutro cū sit latinū declinationis pꝛime. Ait.n.meta.v.dulce dedit testa qd̄ coxerat ante polēta. ⁊ paulopost cū liquido mixta ꝑfudit diua polēta. Tolerabilius nr̄i māna.māmona.⁊ pascha neutro gñe pꝛotulerūt:cū sint barbara ⁊ indeclinabilia:q̄q̄ sunt qui pascha declinari contēdant tū per pꝛimā tū per tertiā. Cōpositū a verbis.ꝙ noīa a verbis cōposita:quoꝝ significatio ad mares ⁊ feminas ꝑtinet cōia sunt duoꝝ generū sub hac terminatione. vt a gigno.is. hic hec terrigena.e.alienigena.e.a colo.is.hic hec celicola.e.agricola.e.a venio.is.hic hec aduena.e. conuena.ne. a sequoꝛ sequeris.hic hec assecla.e.pedissequa.e.a fugio.is.hic hec transfuga.e.perfuga.e.ab ago.is.hic hec auriga.e.a cedo.is.hic hec homicida.e.parricida.e.a lego.as.hic hec collega.e. Phocas sub gñe posuit masculino pleraqꝫ ex huiꝰ vt assecla.collega.transfuga.perfuga.homicida.parricida quasi non ⁊ sequi aliū: ⁊ esse ex coꝛpoꝛe alicuius collegij.⁊ transfugere ad hostes:⁊ parentē cedere ad feminas etiam multomagis pertineat q̄ aurigam esse cū Verg.li.xij en.dicat:nec currus vsq̄ videt aurigamqꝫ soꝛoꝛē. Qd̄ vero quidā dicūt verbigenā ex ratione significatiōis esse tm̄ generis masculini:qꝛ vnus tantū Chꝛistus Jesus est verbigena:nihil ad grāmaticū pertinet:qui recte poterit dicere solē verbigenam.lunam verbigenam.quid qd̄ nec Chꝛistus verbigena debet appellari cū non sit verbo genitus. quin potiꝰ ipse sit verbū genitū:qꝛ generatione interna dicit a patre: ⁊ per qd̄ reliqua omnia creata sunt:dicēte sacra scriptura. verbo dñi celi firmati sunt. Oia ergo preter vnū Chꝛistum sunt verbigena.i.verbo genita.quēquidē a gigno cōposita illo modo significāt terrigena ex terra genitꝰ.martigena ex marte genitus. Junonigena ex iunone genitus. ex ꝓpoꝛtione igit verbigena verbo genitus qd̄ de Chꝛisto an recte dicat isti viderint:quibus nō magis assentioꝛ q̄ Pꝛudentio qui in ode ante cibū scripsit:o crucifer bone omīps pie verbigena.qd̄ ipse quoqꝫ in hymno natalis chꝛisti interꝑtat dicens. Ex oꝛe quālibet p̄ris sis oꝛtus ⁊ verbo editus:inueniunt q̄dā ex his noibus neutro generi adiuncta: vt qd̄ pauloante diximus oia verbigena.sed figurate:vel potius ꝙ antiquioꝛes hmōi noīa ꝑ tres terminationes ⁊ tria gñā declinabāt. Pacuuius.capꝛigeno generi gradibus gressio est.⁊ Cice. in pꝛognosticis. capꝛigeni generis custos. Actiꝰ ex taurigeno semine oꝛtam fuisse.⁊ hac ratione Valerius maxi.in.j.li.dixit.duo eiusdem generis alienigena exempla.

Neutrū nomē in.e.ꝙ noia latina terminata in.e.gñis sunt neutri. vt hoc mare.cubile.monile. ⁊ a noibus adiectiuis duoꝝ generū cōibus sub hac terminatiōe.is.vel masculinoꝝ in.er.foemininoꝝ in.is.neutra p.e. vt hic haec breuis ⁊ hoc breue.hic alacer.haec alacris,hoc alacre.vel hic ⁊ haec alacris hoc alacre.graeca tamen generis sunt foeminini. vt haec libye.es.synechdoche.es.pētecoste es. Nerine.es. Unū nomē in.i.ꝙ noia in.i.desinentia gñis sunt neutri: q̄q̄ Priscianū secuti vnū tm̄ posuimus hoc gūmi. Pli.li.xiij.gūmi optimū esse ex aegyptia spina conuenit. vermiculatū

Neutrum nomen in.e.Muliebria sint tibi græca.
Vnum nomen in.i.sed neutrum dicito gummi.
O finita dabis maribus uelut unio gemma.
Foemineis iunges per io nec habentia corpus.
Additur atq; caro:cœnatio: portio: quodq;.
Desinit in.do.go.Tamē hæc sunt mascula ꝑdo.
Ordo:pedo:comedo:spado:udo:cardoq; cerdo.
Et cudo:burdoq;:harpago:mango:ligoq;.
Ad duo cōmunis homo nemo iunge latronem.
Est comune trium præsto quod sum comitatur.
Neutrum nomen in.u.cornu est pro teste geluq;.
C.D.neutra dabis,reperis tamen hæc quoq; raro.

purum.deterius ex amygdalis amaris. pessimū ex pru nis. Colu.lib.xiij.de re rusti.genere foeminino est vsus sub terminatione.is.satius esse inquit noua dolia gummi liquida perluere. ⁊ infra serias crassa gūmi liuerūt: ⁊ iterum talis materies:qualis est gūmis. Eodem modo sinapi gñi neutro posuit Phocas. vnde Seren⁹. sepius ergo decet mordax haurire sinapi:atq; in hūc modum semper vsus est Cornelius celsus. Reperitur tamen ⁊ sinapis gñe foeminino. Plau.in.pseu.teritur sinapis scelerata.⁊ Colume.seq; lacessenti fletū factura sinapis.ami quoq; moly.meli.⁊ quedam alia noia peregrina sub hac terminatione in gñe neutro reperiūtur ꝓlata. Pli.li.xx.est cumino simillimū:q̄d graeci vocant ami.quidā vero Aethiopicū cuminū. Vg.i priape.quē cur moly vocāt:mētula moly fuit.meli quoq; q̄d mel interp̄tatur:huius gñis est:sed nō rep̄itur apud nos nisi in cōpositione.vt melilotos.melimelū. Nihili vero ⁊ hm̄oi huiuscemodi genitiui sunt casus:ab eo q̄d est nihilum ⁊ modus:quemadmodū frugi ⁊ mancipi datiui:ab eo q̄d est fruges ⁊ manceps.vnde apud Plautū saepe legimus. est vir bonae frugi.Ergo haec nomina non sunt cōia triū generū:vt dixit Phocas.sed quēadmodū Priscia. obliqui casus figurate cū omnibus casibus adiūcti.O finita.ꝙ noia in.o.desinentia gñis sunt masculini. vt hic sermo. histrio. vnio pro gēma vel margarita potius grandiori.nā pro vnitate si vspiam reperiretur. gñis esset foeminini. ergo addidit gēma.vt significaret lapillū rē corporeā.Sed autore Phoca.i.ante.o. habētia q̄ rē incorpoream significant: generis sunt foeminini.vt haec religio.rebellio.talio.perduellio.⁊ q̄ dr̄r verbalia.vt lectio.auditio. Caro quoq; gñis est foeminini:qm̄ antiquiores haec carnis declinabāt. Liuius in odyssea:carnis ait: vinūq; q̄d libant. Liuius. xxvij.ab vrbe con.carnis q̄ dari debet data non fuerat. Coenatio p̄terea.i.locus vbi coenamus ⁊ si rem corporeā significat:nihilominus tamē generis est foeminini. Mar.mica vocor.quid sim cernis.coenatio parua. Portio quoq; qm̄ rei corporeae pars est corpus significat tm̄ semper generis est foeminini:superioribus etiam annumerantur desinentia in do. vel in.go.vt haec albedo.fortitudo.formido.ferrago.fuligo.virgo quā nemo vnq̄ apud autores idoneos legit masculino genere:etiam si de Joanne euangelista nostri dicant:ꝙ illi virgini Christus virginem matrem cōmendauit. Ab hac exceptoria regula rursus excipiuntur pauca nomina:quae duobus versibus continētur: quoniam gñis sunt masculini. vt hic predo.⁊c.ordo.inis.pedo.onis.idest qui pedes habet grandiores.comedo.onis.qui nimium comedit.spado.onis.vdo.onis. Mar.in disticho.cuius titulus est vdones Cilices: ⁊ in digestis titulo de auro ⁊ argento legato l.argumento.alia inquit est causa vdonū.qui vsus calciamentorum prestant. Cardo.inis.cerdo. onis. cudo. onis. Silius lib.viii.puni. Spicula bina gerunt capiti cudone ferino.capitis est armamentum ex corio. burdo.onis. etiam his iungitur.vt digestis titulo de legatis.iij.l.item legato.sella inquit vel burdones.iiij. quoq; regum lib.cap. v.harpago.onis. Liui.xxx.ab vrbe con.asseres ferreo vnco prefixos harpagonas vocant milites. Plautus. noui ego hos harpagones.mango mangonis.ligo ligonis. Ad duo cōmunis homo. ꝙ haec tria noia.homo.inis.nemo.inis. latro.onis.cōia sunt duoꝝ generū. Uerg.j.aen̄.nec vox hominē sonat.o dea certe. Teren.in andria hoc ego scio vnū: neminem perperisse hic. Tintinius q̄d rogas neminem decet bonam. Latro quoq; a neotericis cōis duorum generum ponitur:cum apud idoneos autores nunq̄ foeminino genere reperiatur.sicut nec leo:q̄q̄ dicat Seruius esse cōe duorū generū.⁊ fullo cū eodem autore non mittat foemininum in.a.nisi sit vsurpatum. Nec dissimulandus est hoc in loco circulus:quem praeter vnum Phocam grāmatici omnes fecerunt:in genere supponentes declinationē: ⁊ in declinatione genus. Nam quomodo reliqui omnes grāmatici p̄cepta tradiderunt:nunq̄ omnino scire poterimus noia in do.vel in.go.desinentia cuius sint gñis.aut quēadmodū mittūt gtīn. Est commune trium presto.ꝙ hoc nomen indeclinabile presto cōe est trium generū: ⁊ semper iungitur huic verbo sum es fui. vt presto sum.presto fui. pro p̄sens sum. presens fui. Cicero in epistolis ad Appium.fabius legatus mihi presto fuit.reperitur etiā praesto est pro efficax est. vt Celsus lib.vj.neq; medicamentū presto est.i.presens ⁊ efficax. Pseudo propterea nō posuimus:qui nusq̄ est nisi in cōpositione.vt pseudoprophetes.pseudostomos.pseudographia. Neutrum nomē in.u.ꝙ nomina in.u. desinētia gñis sunt neutri.vt hoc cornu.veru.pecu.gelu.penu.tonitru. Oui.ix.meta.rigidum fera dextera cornu dū tenet. declinat quoq; hic cornus.us.genere masculino. Luca.in.vij.cornus tibi cura sinistri. Celsus.lib.vj. ceruini cornus combusti.⁊ paulopost.q̄ cornū habet. Plinius quoq; multis in locis hoc genere ⁊ declinatiōe est vsus. Dicimus quoq; hoc pecu.⁊ hoc pecus.oris. Pli.li.viij.natura.hist.equinoctio verno ⁊ caetera pecua admittitur.ab eo quod est pecu dicit pecua.hoc gelu ⁊ hic gelus. Lucre.lib.vij.q̄ saeue gelus q̄d cōtinet in se emittit. Actius in prometheo. ꝓfusus flamine hiberno gelus. Hoc genu ⁊ hoc genus.i. Uerg.j.aen̄.nuda genu nodoq; sinus collecta fluentes. Idem in.v.genua aegra trahentem. Cicero in ara.iam dextrum genus ⁊ decoratā lumine suram. Idem in eodem. tertia sub cauda ad genus ipsum lumina pandit.ac rursus ibidē.ac propter leuū genus omni ex parte locata. Hoc tonitru ⁊ hic tonitrus. Pli.li.xxxvj.tonitru intus terribile existat. Oui.j.meta.humanas motura tonitrua mentes. Idem.j.de tristibus hoc mihi nō ouiū fibrae tonitrus ve sinistri. Silius li.xij.puni.fulminaq; ⁊ tonitrus ⁊ nymbos concutit aer. C.D.neutra dabis ꝙ noia desinētia in.c.vel in.d.gñis sunt neutri.vt hoc lac.halec.aliud.q̄d.q̄d.⁊ de ꝓnoibus id.illd.istud. nec alia serie inuenies. Antiquiores tamen hoc lacte lactis declinabant: a quo videtur abscissum fuisse lac. Plau.in me

nechmis.neq; lacte est lacti mihi credere vsq; similius.haec lactis.aliud significat.est enim intestinū:p qd̄ labitur cib⁹ Tintinius craticula.cerebellū:lactis agnina:sed magis vtimur in plurali.Pli.li.xj.a ventriculo lactes in hoīe ⁊ oue: per quas labitur cibus.Pōpeius.oro te per lactes tuas.Halec quoq; ⁊ haec alecis posse declinari Prisci. autoritate p̄bi grāmatici cōfirmat id qd̄ ⁊ nos fatemur:sed qd̄ vtrūq; putat nomē esse piscis:id nos asseuerāte negamus.cū halex piscis sit:ex quo sale macerato exudabat sanias:q̄ vtebātur p salsamēto:qd̄ dicebatur halec.sed de pisce.Mar. hale-

Al neutrum pones.tamen hic sal debet habere.
Et duo sunt neutris cum melle fel annumeranda.
Nil nihil est neutrum.uigil & pugil esto duorum.
Solus in ol.est sol.Hic consul dicitur esse.
Sed tamen ad duo sunt cōmunia præsul & exul.
Sit commune trium tibi nequam.nec uariatur.
Vm neutris iunges.exemplo sit tibi templum.
Græcū nomen in.an.& in.in.sit semper & est mas.
En dabitur neutris.sed sunto mascula:lichen:
Ren:splen:atq; lyen:attagen:cū pectine flamen.
Addis hymen.& quod cano cōponit tibi nomē.
Nomen in.on.gręcum tibi sit:maribusq; repones.
Ex his pauca tamen sunt fœmineis adhibenda.

cem sed quā protinus illa voret. Cato de re rust.vbi oleę comesę erūt.halecē dato.Colume.diminutiuo vsus est dicens:in escam pisciū præberi cōuenit haleculas putremq; sardinā.⁊ paulopost.haleculā inquit modo captam.Theodo.in lib.de animali.halecē interpretat̄ menā.Halec vero pro salsamēto posuit Hora. in.j.ser. siler.halec aecula coa.⁊ in.ij.ego faecem cogitare primus ⁊ halec.Halex quoq; gn̄e foeminino posuit Pli.lib.ix. Mart. apicius inquit:e iecore muloꝝ halecē excogitare puocauit:cuius ntūs nō est halecis.vt Prisc. putauit: sed halex.vt Pli.li.xxxj.vnguiū scabriciā tollit halex.⁊ ibidē vitiū gari est halex imperfecta nec colata faex. Al neutrū pones.q noīa in al.desinentia gn̄is sunt neutri vt hoc tribunal.ceruical.vectigal.animal.lupcal.Vnū tamē reperit̄ gn̄is masculini hic sal.Pli.li.xxxj. aiunt dentes nō erodi nec putrescere:si quis cotidie mane ieiunus salē contineat:donec liquescat.Salust. in iugur. nec salem.nec alia irritamenta gulae querebant. ⁊ illud Teren.in eunu.qui habet salem qd̄ in te est .i.que res. Antiquissimi tamē ⁊ iuniores neutro genere protulerunt.vt Affra.quicquid loquimur:sal merū est.Sere.sal.niueū sumes:baeticū qd̄ noīe dicūt.Et lucas Hiero. interprete: bonū sal est.⁊ Aug.qd̄ si sal infatuatū fuerit.Et duo sunt neutris.q in el.duo tm̄ reperiuntur noīa gn̄is neutri.hoc mel.hoc fel.Nil nihil est neutrū.q hoc nomē nihil atq; ab eo abscissum nil.gn̄is sunt neutri.Vigil ⁊ pugil cōia sunt duoꝝ generū ex rōne significatiōis.⁊ si Phocas ⁊ Pris.pugilē sub gn̄e tm̄ masculino posuerūt.Aug.in libel.de grāmatica in.lra ntās exiēs in cōibus vigil ⁊ pugil.affertq; illud Terē.in eunu.si q̄ paulo est habitior:pugilē esse aiunt. nam ⁊ foeminas pugillatu exerceri solitas Iuue.ostēdit in.ij.satyra.luctātur paucae.comedūt coliphia paucae.⁊ in.vj.Aspice q̄ fremitu mōstratos pferat ictus:⁊ quāto galeę curuet̄ pōdere.⁊ q̄ sequunt̄.Mugil.ilis.⁊ mugilis.lis.declinat̄.Phocas mugil declinat.vt Pli.li.ix.nat.hist.mugil ⁊ lupus mutuo odio flagrāt.Iuue.quosdā moechos ⁊ mugilis itrat. Sil neutro gn̄e pigmēti genus est.de quo multa Pli.li.xxxiij.sil inqt ceruleum.sil ppriē limus est.Solus in ol.est.q in.ol. vnū tm̄ est masculinū:hic sol.Vnū quoq; eiusdē gn̄is in.ul. vt hic cōsul.⁊ qd̄ Enni⁹ apud noniū dixit mortalē summū fortuna repēte reddit summo regno famul vt optimus esset.p famul⁹ famul.is.dixit. ea nāq; dignitas viroꝝ tm̄ fuit.Praesul tm̄ ⁊ exul cōia sunt duoꝝ geneꝝ.Mac.j.sat.luna q̄ corpoꝝ p̄sul est.Sed seduli⁹ in pascha.ēt neutro iungit.ligno p̄sule dicēs.Sit cōe triū neq;.q in.am.vnū tm̄ repit̄:qd̄ est cōe triū geneꝝ ⁊ est indeclinabile: qd̄ ipsū argumēto est nullū nomē in.am.terminatū posse declinari.Vm neutris iūges.q in.um.desinētia gn̄is sunt neutri. vt hoc tēplū.regnū.donū.bellū.tectū.Graecū nomē in an.⁊ in.in.q nomina in.an.⁊ in.in.desinētia oīa sunt gn̄is masculini.vt hic peā.acarnā.delphin.Peā igit̄ p phoebo manifestū est gn̄is esse masculini. Sed ⁊ pro hymno apollinis eiusdē gn̄is est.Vg.in.vj.laetūq; choro pęana canētes.⁊ Sili.herculeū paeana canūt.Acarnā p pplo epirotaꝝ. Vgi.v.gn̄. quoꝝ vn⁹ acarnā.Delphin q̄ ⁊ delphis ⁊ frequēti⁹ delphin⁹ dr.Pers.⁊ q caeruleū dirimebat nerea delphin.Auiē.in ara.tū curu⁹ caudā subit inter sydera delphis.Iuue.q̄tū delphinis balęna britānica maior.En dabit̄ neutris.q nomina terminata in.en.gn̄is sunt neutri.vt hoc fulmē.flumē.nomē.semē.glutē.munimē.solamē.Masculina tm̄ sunt hic lichē.Mar.li.xj.nec triste mētū sordidi ve lichenes.interptat̄ aūt impetigo.Pli.li.xx.impetiginē inqt ⁊ scabiē:q̄s psorē ⁊ lichenē vocāt.Vtit̄ quoq; hoc noīe Hippocrates in aphorismis ⁊ Galenus multis in locis.Hic rē.Cel.li.iiij. renes diuersi:q lūbis sub imis coxis in haerēt a parte eaꝝ resimi.dr quoq; hic riē testib⁹ Phoca ⁊ Prisc.Hic splē hic lyen vl' lyēnis.Cel.li.iiij.lyen sub ipso septo a sinistra parte.⁊ ibidē.at lyenis vbi effectus est.Attagē auis:q̄ ⁊ attagena dicitur.Hora.in epodo.nō attagen ionicus iucūdior.Mar.cōeq; duobus attagenā.in distichis ionicarū gustus attagenaꝝ.attage.es.Hiero.in epl'is.tu attagen ructas.Pectē pro pisce ⁊ pube ⁊ instrumento quo lana ⁊ capilli pectuntur: sub genere masculino posuerunt omnes grāmatici.Pli.in.ix.pectines in mari ex eodem genere habentur. reconditi ⁊ ipsi in magnis frigoribus.Seruius in illud Verg.in.vj.aen̄.iam pectine pulsat eburno.pectē pro plectro gn̄is esse neutri dicit.Nam qd̄ Iuue.in.vj.satyra dixit.inguina traduntur medicis iam pectine nigro.pro pube.⁊ Vg. in.vij.aen̄. arguto tenues percurrens pectine telas pro instrumento textorio:nō potest distingui genus cū eadē sit terminatio masculini ⁊ neutri in ablatiuo scdae declinationis.Flamen pro sacerdote masculo.Sueto.in Caesare: flamē dialis destinatus:nam pro foemina flaminica vl' flaminia dicimus. Flamen vero pro vēto gn̄is est neutri. Cice. in ara. inferior paulo est aries ⁊ flamē ad austri.Hymē p deo nuptiaꝝ p̄side.gn̄is esse masculini vl' ex significatione gn̄ali pōt intelligi eiusdē quoq; gn̄is est p tenui illa mēbrana q̄ infantes aliq̄n nascūtur inuoluti.p mēbrana ēt posuit Arist.in.ij.lib.de aīa.Et qd̄ cano cōponit.q ab hoc verbo cano.is.cōposita sub hac terminatiōe masculina sunt: q̄ oīa mittūt foemininum per.a.vt hic tubicē.haec tubicina.tibijcen.tibijcina.fidicē.fidicina.lyricē.lyricina.siticen.siticina. oscen quoq; oscinis ex pportione oscina mittet foemininū.Hora.in car.oscinem coruū prece suscitabo solis ab ortu. Nomē in.on.graecū.q noīa in.on.desinētia graeca sunt oīa gn̄is masculini.vt hic canon.daemon. daphnon. platonon.lacō.horizō bison.Pli.li.xxxiiij.q̄ canona artifices vocāt lineamenta artis ex eo petentes.Plinius iunior in epistolis.quid platanon opacissimus.Martia.daphnonas platonas ⁊ aerias cyparissos. Idem. caesus matre iubente lacon. cuius foemininum est lacena.Iginius horizon circulus appellatur is:qui terminat ea quae perspici aut videri nō possunt

delfinus .i. delfini .is.
delfinus .i. et recep-
... secunde decli-
nationis vt delfin
... natare doces
... alio in dicat...
attagena ... des...
... amento ...
... pedes
attagen potest declinari
attagen .is. et attages .is.
et attagena .e. et atta-
ge .es.

Martia. cesserũt illi bubalus atq̃ bison. Pli. li. viij. insignia boum feraꝝ gña bisontes iubatos. Unũ. tñ sub hac ter-
minatione reperitur foemininũ sindon. onis. nã vrbiũ nomina vt babylon. calydon. pleuron ad vrbiũ regulã gene-
ralẽ referẽda sunt. Barbiton vero gñis est tñ neutri. barbitos foeminini. q̃re apud Oui. in epl'a Sapphus legẽdũ: nõ
facit ad lachrymas barbitos vlla meas. nõ barbitõ. Sindõ gñis esse foeminini Mar. li. xj. demõstrat cũ dicit: quo tu
quo liber ociose tendis cultus sindone nõ cotidiana. ⁊ illud ex Euãg. Matth. xxvij. inuoluit eũ in sindone mũda. Sy-

Est neutrum quod non declinat tertia nomen.
Nomen in. ar. neutrum sed par tria debet habere.
Er. finita tibi sunt mascula. neutra tamen sunt.
Spinther: iter: ruder: lasser: piper: atq̃ papauer.
Et cum uere siser: uber: cicer: adde cadauer.
Zinziber: & tuber: cum matre reponito linther.
Commune est pauper cũ pubere: degener: uber.
Ir. maribus iunges: hir: gadir: sint tibi neutra:
Mascula sunt & in. or. Muliebris ponitur arbor.
Neutra dabis tñ cor: ador: cũq̃ ęquore marmor
Collatiua duplex retinẽt gen⁹. & memor & autor
Et quod componit corpusq̃: colorq̃: decusq̃.

don vero vrbis nomẽ ad regulã generalẽ referenduz est.
Luca. in. iij. preciosaq̃ murice sydon. Python serpen-
tis quẽ Apollo occidit nomen: plaerumq̃ generis mas-
culini. vt Oui. j. met. strauit ⁊ innumeris tumidum py-
thona sagittis. tamen genere foeminino dixit Tibullus
vbi delphica python. Est neutrum q̃d. Cũ nomina in.
on. desinentia aut sint secundae declinationis: aut ter-
tiae. aut indeclinabilia: ⁊ quemadmodum diximus ter-
tiae declinationis nomina omnia sint masculina pter-
q̃ sindon: reliquum est vt scd̃e declinatiõis omnia sint
neutra. vt hoc ilion. epithetõ. antitheton. Vergi. ij. aeñ.
ceciditq̃ supbũ ilion: q̃d etiam sub alia terminatione
foemininũ reperitur. vt apud Oui. sed mihi quid pro-
dest vestris disiecta lacertis ilios. ⁊ q̃ nostri nõ sunt ausi
declinare generis sunt neutri. vt diapason. diatessaron.
diapenidion. Nomen in. ar. q̃ noia in. ar. desinentia
generis sunt neutri. vt hoc pulninar. nectar. torcular. instar. laquear. lacunar. iubar. q̃d Ennius apud Prisc. masculi-
no gñe protulit dicens. interea fugit albus iubar hyperionis cursum. Lar quoq̃ pro domo p metonymiã vt diximus
gñis est eiusdẽ cuius ⁊ deus. Par vero ⁊ ab eo cõposita cõpar. impar. dispar. suppar. separ. ex rõne significatiõis cõia
sunt triũ geneꝝ. Reperit quoq̃ par substantiuũ in gñe neutro. Luca. in. vj. parq̃ suũ videre dei. ⁊ Hora. ij. ser. luderẽ
par impar: equitare in arũdine lõga. Nepar grecũ est: q̃d ad nos nõ ptinet. Er. finita tibi. q̃ noia in. er. desinẽtia gene-
ris sunt masculini. siue illa sint scd̃ae siue tertiae declinatiõis: vt puer. eri. magister. tri. anser. is. passer. is. Vesper. is.
nusq̃ enim q̃ ego sciã gñe neutro reperit: q̃d plaeriq̃ ex iunioribus grãmaticis dixerũt. Vgi. j. geor. deniq̃ q̃d vesper
serus vehat. Idẽ in. iij. cũ frigidus aera vesper tẽperat. Vale. Flaccus. iiij. argonau. iam frigidus ęthere vesper. Idem
in. vij. te quoq̃ thessalico iam serus ab aethere vesp. Neutra vero sunt q̃ hic digeruntur. Spinther. eris. q̃d fibulã si-
ue armillã in mũdo muliebri significat. Plau. in menech. iubeas spinther nouũ recõciliarier. ⁊ ibidẽ. spinter nouum
nunq̃ repies. Pro cognomẽto tñ Lẽtuli spintheris Romani ciuis ex significatione gñis est masculini. Iter: q̃d etiam
itiner dicit ab antiquiorib⁹. Manilius. i. astronomicõ fecit ⁊ ignotis itiner cõmertia terris. Ruder: q̃d freq̃nti⁹ rud⁹
eris. declinat: nã ruder adhuc nõ legi pterq̃ apud grãmaticos. Lasser. eris. Pli. lib. xix. lasser pissiũ inquit: q̃d graeci
silphiũ vocãt in Cyrenaica puincia repertũ. cuius succũ vocãt lasser. Et in libris digestoꝝ de pe. liga. l. nõ omne piper
lygusticum. ⁊ carreũ. ⁊ lasser. Papauer. eris. piper. eris. ver veris. siser. eris. radix est edulis: quam Pli. li. xx. etiã gene-
re masculino protulit: nemo inquit tres siseres possit edere. alibi eodẽ in. li. siser erraticũ satiuo sile est effectu. ⁊ Col. iã
siser assyrio venit q̃ semine radix. Vber pro mãma ⁊ p nimia agri fertilitate. Hor. q̃dq̃ aliena capella gerat distẽtius
vber. Vg. in. vij. aeñ. nõ vobis rege latino diuitis vber agri Troiae ve opulẽtia deerit. Cicer. eris. Persius. cicer inge-
re large rixanti populo. Cadauer. eris. zinziber. eris. hanc alij gingiberim. Pli. li. xij. singiuerim appellat. Tuber pro
terrae callo. sic Pli. li. xix. appellat. vbi dicit Laertio licinio accidisse vt mordenti tuber dephensus inde denarius pri-
mos dentes inflecteret. Pro tumore quoq̃ Oui. x. meta. immodico pdibant tubere tali. ⁊ Hora. j. ser. qui ne tuberib⁹
ppriis offendat amicũ postulat: ignoscet verrucis illius. nã pro re tumida ⁊ pro arbore ad regulas generales recurren-
dum est. pro illius arboris pomo. Mart. gñe foeminino vsus est dicens. ⁊ vernae tuberes: quid tibi cum libycis. Sue-
to. tamen masculino. nisi in alterutro mendum est. ait namq̃ in Domitiano: cum oblatos tuberes seruare iussisset in
crastinum. Cum matre reponito lynther. ac si dicat lynther gñis est foeminini: quemadmodum ⁊ mater: sed mater ra-
tione significatiõis: lynther ratione terminatiõis. Liuius. vj. ab vrbe iã in altũ expulsã lynthre. Cõmune est paup. q̃ q̃-
tuor haec noia paup. puber. degener. vber. cõia sunt duoꝝ geneꝝ: tametsi figurate possunt etiam neutris in obliq̃s ma-
xime iungi. Vg. in buc. paupis ⁊ tuguri cõgestũ cespite culmẽ. ⁊. vj. aeñ. Curibus paruis ⁊ paupe regno. Idẽ. iiij. gñ.
degeneres animos timor arguit. Luca. in. j. degenerẽ patiere togam. Puber. eris. sic enim iubet Caesar declinare in li.
de analog. cum Probus pubis puberis declinet. Vber. eris. Lucre. in. vj. sequitur grauis imber ⁊ vber. Cato in origi-
nibus. res. vber fuit: anteq̃ vastassent regiones. Idem quoq̃ de tubere dicendum. Ir maribus iunges: q̃ nomina in
ir. desinentia gñis sunt masculini: vt hic vir. treuir. ⁊ in. yr. per. y. psilon. vnũ reperitur hic martyr ⁊ ab eo cõpositũ p-
tomartyr: q̃ apud graecos tñ gñis sunt masculini. nisi tñ eo q̃si duoꝝ geneꝝ cõi vtuntur. Abadir siue sit deus: siue la-
pis ille quẽ Saturn⁹ dr deuorasse: ad regulã gñalẽ deferẽdus est. Duo tñ reperiũtur neutra hoc hir ⁊ gadir. q̃d neutro
gñe protulit. Salust. ij. histo. tartessum inquit ciuitatem quã nunc tyrij mutato nomine gadir habẽt. Mascula sunt ⁊
in. or. q̃ noia in. or. desinentia gñis sunt masculini. vt hic amor. dolor. timor. color. Arbor tñ est foemininũ. q̃ et haec
arbos arboris declinatur. Vg. ij. geor. herculeaeq̃ arbos vmbrosa coronae. sic ⁊ plura ex masculinis. vt vapos. colos.
labos. p vapor. color. labor. Soror pterea ⁊ vxor ex significatiõe foeminina sunt. Quatuor vo haec noia cor. ador. aeq̃r
⁊ marmor neutra sunt. Collatiua tñ. i. cõparatiua sub hac terminatiõe cõia sunt duoꝝ geneꝝ. nam neutrum termina-
tionẽ habet propriã in. us. vt hic ⁊ haec nobilior hoc nobilius. Antiq̃ores etiã generi neutro terminationem in. or.
iũxerũt. Valerius antias. prior bellũ q̃d cũ his gestũ erat. Idem cõmemorant Graccho foedus prior non esse seruãdũ.
Senior Pri. dicit tantũ generis esse masculini: cũ etiã Cornelius Celsus in quinto quasi in comparatiuo dixerit. cor-
pora seniora tentant. ⁊ Pli. xj. naturalis historiae. de apibus dixerit. seniores intus opantur. q̃ flores cõportant priorib⁹
pedibus. nihil ergo phibet senior gñis esse cõis duoꝝ cũ psertim seneꝝ etiã foeminino gñe sit repertum apud Varro.

barbiton potest declinari barbitonis et barbitos ontis et barbitus et barbituz.i.

Vr. neutrale dabis. Sed mascula sint tibi quinqꝫ.
Turtur: auis: piscis: uultur: satur: astur: & anxur.
Cōmunis gn̄is tria sunto: fur: lygur: & augur.
Foemineum pones quod in. as. finitur. ut aestas.
Sed iunges maribus as assis. uas uadis & mas.
Neutra tamen dices uas uasis fasqꝫ nefasqꝫ.
Sit commune trium nomen gentile. dabuntur.
Partim foeminea tibi: partim mascula gręca.
Esto nomen in es muliebre: Virilia sunto.

His addūtur memor ⁊ autor. qđ vnū cū videatur verbalis formā habere: foemininū plaerūqꝫ repitur. Vg. xij. aen̄. aut tor ego audēdi. Macro. vij. satur. natura huius fabricae autor ⁊ nutrix. Neutro ēt iūxit Luca. in. v. Italiā si coelo autore recusas. ⁊ Vg. x. aen̄. dicēs. Italiā petijt fatis autoribus esto. quēadmodū ⁊ memor. Idē. iiij. aen̄. si qđ nō aequo foedere amātes curae numē hꝫ iustū memorqꝫ ꝓcat. ⁊ in. ix. nulla dies vnq̄ꝫ memori vos eximet aeuo: sꝫ figurate sic isti. Pris. in. vij. dicit. Cōposita quoqꝫ a corpe ⁊ colore ⁊ decore duoꝝ geneꝝ cōia repiūtur. vt discolor. cōcolor. decolor bicolor. Oui. etiā neutro cōiūxit. iij. elegi. d. discolor agmē eqs. A. Gel. li. vj. noc. atti. tunica muliebri indutus ⁊ pallio vsicolore. A corpe tricorpor fecit Vgil. in. vj. ⁊ forma tricorporis vmbrae. A decore quoqꝫ Verg. indecor. ⁊ Salust. dedecor fecerūt. Vr. neutrale. ꝙ nomina in. ur. dsinētia generis sunt neutri. vt hoc sulphur. murmur. qđ masculinū ꝓtulit interpres Ioā. vij. murmur multus in turba de Christo. iecur. fulgur. guttur. qđ ēt masculino gn̄e protulit Plautus in aulularia. ne obturat gutturē inferiorē. Masculina vero sunt haec quinqꝫ. Turtur pro aue. Oui. ij. elegi. tu tamē ante alias turtur amice dole. Idē in epistola sapphus. ⁊ niger a viridi turtur amatur aue. Plau. quoqꝫ tibi ob istos turtures dixit. Iuue. cariturus turture magno mulorūqꝫ iubis. Neqꝫ audiendus est Seruius: qui dixit posse esse gn̄is foeminini turtur. qđ probare nititur carmine illo Verg. in buc. nec gemere aeria cessabit turtur ab vltimo: cū aeria ex ratione carminis aptius vltimo q̄ꝫ turturi iungatur. quasi nō aerius pro altus frequētius repiatur: q̄ꝫ qđ ille vult pro aerij coloris. vt Vg. in buc. Aerij specula de mōtis in vndas. Idē. iij. aen̄. aerię q̄rcus: aut coniferae cyparissi. ⁊ Mart. daphnonas. platanonas ⁊ aerias cyparissos. Sed turtur ꝓ pisce apud vnū tm̄ ex ijs: qui autoritatē habent Ambro. in hexame. legit. atqꝫ ibi in gn̄e tm̄ foeminino: deceptus est ex eo ꝙ in basilio vnde opus illud interꝑtatus est: trygon legitur: qđ apud graecos tū piscem: tū auē significat. apud latinos tn̄ nusq̄ꝫ legitur turtur ꝓ pisce sed pastinaca. neqꝫ est q̄ꝫ vulgus opinat tructa: sed ex gn̄e pisciū planoꝝ ⁊ cartilagineoꝝ. Vultur quoqꝫ qui ⁊ vulturius ⁊ vulturis ab antiquoribus est appellatus. Catullus. lingua exerta auido sit data vulturio. Idem suscitat a cano vulturiū capite. Ennius apud Pris. vulturis in siluis miserū mandebat homonē. Satur. Iuue. satur est cū dicit Hora. ehe. cuius foemininū satura ⁊ neutrū saturū est. Terē. in ecyra. sed tu cū satura atqꝫ ebria eris: puer vt satur sit facito. Astur. Lu. in. iiij. erat impiger astur. Silius. j. punico. Astur auarus visceribus lacerae telluris vescitur imis. genus vero foemineum ad possessiuū potius est referendū. vt Idē. li. xvj. Laelius asturica rapidos de gēte iugales. Anxur. Mar. vj. epigr. i. fluctꝰ passeris aut supbus anxur. Idē alio loco. cādidus anxur aquis. qđ etiā neutro gn̄e posuit. Hora. in. j. ser. impositū saxis late cādentibus anxur. vtrūqꝫ pro oppido ponit. nā cū anxur iouē imberbē significat: ex rōne significatiōis masculinū erit. Furfur posuit. Serenus in gn̄e masculino nūeri singularis. d. additur excessus niuea similagine furfur: plaerūqꝫ tn̄ in nūero multitudinis furfures legimꝰ: atqꝫ ideo inter pluralē numeꝝ tm̄ hn̄tia posuimus. Cōis gn̄is duoꝝ tria reperiūtur fur. Hora. iulius ⁊ fragilis pedacia furqꝫ voranus: foemininū nō facile repias. Lygur. qđ ēt lygus declinat Luca. in. j. ⁊ nūc tonse lygur quādo ꝑ colla decor. Salust. in iugurtha. forte qdā lygus ex cohortibus auxiliarijs. Vgi. xj. aen̄. vane lygus frustraqꝫ animis elate supbis. Persi. mihi nūc lygus ora intepet. Salu. ij. hist. corsa noieqꝫ lygꝰ mulier. Augur cū nomē dignitatis est: ad viros tm̄ ptinet: quoꝝ fuit Romae collegiū: cū vero officiū augurādi significat cōe est duoꝝ. Vg. iiij. aen̄. nūc augur apollo: nūc lyciae sortes. venerē quoqꝫ dixerimus augurē. cū in. j. aen̄. ipsa dicit frustra auguriū vani docuere parētes. Foemineū pones qđ in. as. ꝙ noia in. as. desinētia gn̄is sunt foeminini. vt haec aetas. bonitas. pietas. probitas. autoritas. honestas. Masculina vero sunt. as. assis. Priscianus de ponderibus. siue assi ex quo qđ capimus perhibemur habere. Vas vadis. Cice. iij. officioꝝ. vas factus est alter alterius sistendi. Idem. v. thuscu. cū alterū vadē mortis accepissem. foemininū vero nusq̄ꝫ repitur: ꝓpterea ꝙ foemininis iure interdictū est vadimoniū: figurate tn̄ possumꝰ dicere foemina nō pōt esse vas. sicut neqꝫ cōsul neqꝫ ꝓtor nec aedilis. Mas maris. qđ rōne significatiōis solis cōuenit masculis. nā foeminae siles maribus masculae potius dn̄r. vt apud Horat ū. tēperat alcaei musam pede mascula sappho. Neutra vero sunt tria. vas vasis. vt Hora. synceꝝ est nisi vas. Fas ⁊ ab eo cōpositū nefas. Vg. j. geor. qppe vbi fas versum atqꝫ nefas tot bella ꝑ orbē. Sit cōe triū. ꝙ noia gentilia cōia sunt triū geneꝝ vt hic ⁊ hęc ⁊ hoc arpinas. priuernas. sarsinas. casinas. tolosas. capenas. Iuue. arpinas alius volscoꝝ in monte solebat. Mar. metāqꝫ lactis sarsinate de silua. vnde ⁊ Plautus sarsinas est dictus. Liuius. xxij. vt se in agrum casinatē ducat. Silius li. viij. puni. priuernatumqꝫ maniplos. Mar. li. xij. nec quadra deerat casei tolosatis. Quod vero phocas ⁊ Priscia. haec noia sub cōi duoꝝ gn̄e posuerūt: refellunt autoritate Cice. qui scribēs ad atticū ait. in quo fluxꝰ est ad iter arpinas. Idē in alio loco. vt veni in arpinas. i. in agrū arpinatē. noia eīm ꝓdioꝝ prope aliqđ oppidū ex noie possessiuo illiꝰ oppidi in gn̄e neutro figurabātur: vt hoc thusculanū thusculani. formianū formiani. albanū albani. cumanū cumani. eodē modo hoc arpinas arpinatis. ꝓdiū iuxta arpinū: siue in agro arpinati. Pli. li. xiiij. priuernatia vina dixit: quemadmodū ⁊ Luci. oleū cassinas. atqꝫ vt in declinatiōe pronominū diximus. ex hoꝝ ꝓportione Ci. in epl̄is ad Celiū vba nostratia dicere nō reformidat. Dabūtur partim foeminea. ꝙ nomia graeca partim sunt masculina. vt adamas adamātis. elephas elephātis. gigas antis. arcas. adis. Iuue. adamas notissimus ⁊ beronices factus in digito ꝓciosior. Hora. ij. epl̄aꝝ. siue elephas albus vulgi cōuerteret ora. Vg. de euād. non equidē extimui danaū qđ ductor et arcas. ⁊ oia noia q̄ ad primā declinationē latinā referūtur. vt tiaras. ę. Vg. vij. aen̄. sacerqꝫ tiaras. q̄lia etiā vētoꝝ. vt boreas. ae. ectesias. ae. cecias. ae. aparctias. ae. Pli. li. ij. aparctias ⁊ boreas dicti. ⁊ ibidē pflant diebus quadraginta quos ectesias vocāt. Gell. li. ij. est etiā vētus quē noie vocant ceciam. partim sunt foeminina. vt haec olympias. adis. Helias. adis. monas. adis. decas. adis. Est nomē in. es. ꝙ nomina tertiae ⁊ quintae declinationis terminata in. es. generis sunt foeminini: nam vt diximꝰ primae declinationis omnia sunt masculina. vt haec vulpes. is. proles prolis. seges segetis. teges tegetis. res rei. progenies progeniei. scabies scabiei. Masculina vero sunt quae hic digeruntur.

Limes:pes:fomes:termes:cum palmite trames.
Et gurges:merges:uerres:cum poplite magnes.
Et paries:aries:stipes:cespesq;:satelesq;.
Atq; dies mediusq; dies pro tempore certo.
Et græcum primę uel quod dat tertia nomen.
Sed cōmunia sunt miles:comes:atq; superstes.
Antistes:cocles:diues:cumq; hospite sospes.
Et pedes:interpres:eques:indiges:hęres:hebesq;.
Et teres:& præpes:locuples:& perpes: & ales.
Inquies & uates. quod format pes sedeoq;.

Limes.itis. Vg.xij.aeñ.limes.agris positus litē vt discerneret agris. Pes.edis.cuius cōposita cōia sunt triū generū: vt hic haec hoc bipes.tripes.alipes.pterq; vulpes ꝛ cōpes. Fomes.itis. Luca.in.viij.excitat in validas admoto fomite flāmas. Termes itis. Gel.li.iij. Palmae termes ex arbore cū fructu auulsus spadix dr. nā qd Seruius scribit in illud Vg.j.geor.aut tēpestiuā siluis euertere pinū:importuno tpe arbores caesę cito termites faciūt:opinor debere scribi teredines:cū teredo ,ppie sit ligni vermis:nā termes surculus est arboris. Hora.ē epodo.germinat ꝛ nunq; fallētis termes oliuę. Palmes.itis. Gellius.li.xviij. vberrimos vinū palmites decidit. Trames.itis. Vg.v.aeñ.nulli visa cito decurrit tramite virgo. Gurges.itis. Idē.j.gñ.apparēt rari nātes in gurgite vasto. Merges.itis. qui teste Seruio in illud verg.ij.geor. Cerealis mergite culmi manipulus spicarū est. Uerres.is.q rōne sexus ꝛ geniturę masculini gñis est. Poples.itis. Luca.in.iij. Nisi poplite lapso vltia curuati ,pcederet vngula tauri. Magnes.etis.cū alijs grāmaticis cōe duor posūeram⁹.nūc vero masculinū esse dicimus:tū q nusq; foemininū reperiť tū q etiā eius foemininū in magnessa ꝛ magnetis exit:quēadmoduz in fine capitis huius diceť. Paries.etis. Oui.iiij.met.fisus erat tenui rima quā duxerat olī cū fieret paries. Aries.etis.rōne sexus ꝛ geniturae masculini gñis est. Stipes.itis. Vg.in moreto paruulus exusto remanebat stipite fum⁹. Cespes.itis. Persi. nūc ꝛ de cespite viuo frāge aliq d. Satelles.itis. Iuue.dirusq; a pōte satelles. Dies diei.,p ambitu solis diurno:ꝛ hz numerū multitudinis.vt dies natalicius.dies lustric⁹.dies dñicus nō natalicia lustrica dñica. Pro tpe vero foemininū est : ꝛ caret plurali:vt lōga dies hoi docuit parere leones. Vg.ij.aeñ.venit summa dies ꝛ ineluctabile tps. A die pro eo qd est solis ambitus diurnus aut latio eius sup horizōta dr meridies:q̄si medius dies eiusdē gñis cū in eadē significatiōe accipiatur. Sed posuit medius dies ,p meridies qd in carmine heroico vix recipiť. Pli.frequentius vtiť medio die q̄ meridie:vt de fonte Cyrenaico a medio die ad mediā noctē aqs feruētibus totidē horis ad mediū diē rigentibus. Et gręcū primae.q noia graeca p primā vel p tertiā declinationē latinā inflexa gñis sunt masculini:vt planetes.ę.cometes.ę.priamides.ę.pelides.ę.ꝛ vētor noia.vt apeliotes.ę.ꝛ q̄ supra nūerauimus:cū de terminatis in.a.disseruim⁹. Lebes.etis.tapes.etis.cres.etis. Oui.in epl'a briseidis.addidit ꝛ fuluos pcioso ex ęre lebetes. Vg.li.x.aeñ.arma craterasq; simul pulchrosq; tapetas. Sed excipiūtur etiā in .es.terminata neutri gñis. vt hippomanes.cacoetes.scyllites. myrtites Iu.tenet insanabile multos scribēdi cacoetes. Vg.iij.geor.hinc demū hippomanes vero qd noie dicūt pastores: lentū distillat ab inguine virus:hippomanes qd saepe male legere nouercae. Iuue. Hippomanes carmēq; loquar coctūq; venenū. Pli.l.xxx.in aceto scytille decocti.ꝛ.xxxij.idē ex aceto scyllite. Idē lib.xiiij.multa de vino myrtite qūo fiat ex autoritate Catonis. Sed cōia sunt.q noia hic explicata cōia sunt duor generū:vt hic ꝛ hęc miles. Oui.ij.metam.de Callisto.miles erat phebes nec menalō attigit vlla gratior hac triuie. Comes.itis. Uerg.ij.aeñ.nec comitē hinc asportare Creusam.qd etiā neutris iungi pōt.vt Lu.rerū nos summa sequeť imperiūq; comes. Supstes.itis. Oui.j.meta. o soror o cōiūx o foemina sola supstes. Etiā neutro idē iunxit.iij.elegia.post mea māsurū fata supstes opus.huic etiaz pōt annumerari pstes.itis. Mar.capella.geniū etiā pstitē qd psit gerūdis oibus vocauerūt.ꝛ Mac.j.satur. deos pstites hoi nascēti q̄tuor esse.sed a pstādo potius q̄ a psidēdo:salua Mar.autoritate deductū videť. Antistes.itis. Cice.j.de ora.vix qui sit prim⁹ ei⁹ artis antistes.foemininū frequētius repiť in.a.antistia.ę. Cic.in verrē sacerdotes cereris atq; illius fani antistiae maiores natu ,pbatae. Vg.in iri.icta ve barbarico Cibeles antistia buxo. Ouid.iij.met.tractisq; comis antistia phoebi. Cocles itis.qd rōne significatiōis ad vtrūq; sexū ptinet. Pli.li.xj.ab oculis qui altero lumine orbi nascūtur coclites vocātur. Diues.itis. Vg.carthago diues opū.iūgiť etiā neutris:vt apud Uale maxi.in.ij.diues ꝛ ppotēs naturae regnū scrutatus. Oui.ij.fastor.pietas p diuite grata est munere. Hospes.itis. Lu.in.v.hospes in externis audiuit curia tectis.cuius foemininū etiā in.a.reperiť apud eūdē.li.iij. tūc obtulit hosp'ita tellus puppibus accessus faciles. Vg.iij.aeñ.bellū o terra hospita portas.iūgitur etiā neutris. Hor.j.epl'a.nā q̄ deserta ꝛ inhospita. tesqua credis. Sospes.itis.cuius foemininū etiā in.a.exit. Oui.ij.fastor de iunone sospita dlubris creditur aucta nouis. Pedes.itis. Vg.iiij.aeñ.congressus pedes hūc veniētē cuspide lōga. Interps.etis. Vg.iiij.gñ. nūc ioue missus ab ipso interps diuū. Eques.itis.qd cū nomē dignitatis est:ad viros tm̄ ptinet.cū vero insidētē equo sigt : ad foeminas etiā ptinet:sicut ꝛ pedes.itis. Indiges.etis. Oui.xiiij.meta.de ęnea.quē turba quirini nūcupat indigetē. Haeres.dis.cuius significationē manifestū est vtriq; sexui cōpetere. Hebes.etis.qd etiā neutris iūgiť. Iuue.hebeti lautissima ferro. Teres etis.qd neutris quoq; iūgitur. Vg.vij.aeñ.sed haec tereti mos est aptare flagello. Col.aut teretis mali aut tectae cortice glādis. Praepes.etis. Luca.in ix.de perseo.ꝛ subditus ppes cyllenida sustulit harpē. Cū neutro etiā iunxit Enni⁹ apud.vj.saturnaliū nec respirādi sit copia ppete ferro. Locuples.etis. Iuue.vidua est locuples: que nupsit auaro.qd etiā autore Priscia.neutris iungi potest. Perpes.etis pro perpetuus ꝛ cōtinuus. Iust.li.v.ppeti nocte fortunam publicā questibus iterāt.ꝛ in hymno.ppes corona psulū.potest etiā quēadmodū ꝛ supiora neutris aptari. Ales.itis. Vg.in moreto.excubitorq; diē cantu predixerat ales. Mart.alitis eximiae cauda superba fuit. Inquies triū generum est teste Priscia. Gell.lib.viij.labor hic vigiliarum inquies. Salust.apud. Prisc.in.j.histo.vitio humani ingenij: quo inquies atq; indomitum semper. Eius quoq; simplex apud antiquiores reperitur trium generum. Ennius.namq; eius mentem fecerat fortuna quietem. Licinius.non minimo opere milites quietes volebant esse. Uates.is. Iuuena.sed vatem egregium cui non sit publica vena. Uergilius.iij.aeñ. aut quem tum vates Cassandra moneret. Quod format pes sedeoq;.q cōposita ab hoc noie pes.dis.ꝛ ab hoc verbo sedeo.es.supioribus annumeranda sunt: sed de compositis a pede paulo ante diximus.ꝛ a sedeo hic ꝛ haec preses.idis.reses.idis.obses.idis. deses desidis. Luc.in.x.natura deside torpet.ꝛ a sedeo quoq; Martia.capella.praestes.itis.deduxit.ait namq; de philologiae nuptijs.genium prestitem quod presit gerundis omnibus vocauerunt. Macro.in.j.satur.deos praestites homini nascenti quatuor esse.

Liber secundus.

Est quoqꝫ nomen in.is.muliebre.Sed esto uirile.
Corbis & ædilis.fascis quoqꝫ. piscis & axis.
Et collis.uermis & callis.follis: & ensis.
Mensis cum uecti:postis:glis:fustis & anguis.
Et torris:caulis:lapis:unguis:torquis & orbis.
Et sanguis:cucumis.iūges cum uomere puluis.
Queqꝫ silent alii lybis atqꝫ canalis aqualis.
Et quibus.n.præit.is.Et quod componis ab asse.
Adiectiua dabis communia:iunge tricuspis.
Samnis.dis.iuuenis:ciuis:testis:canis:hostis.

Est quoqꝫ nomen in.is.ꝙ noīa in.is.desinētia foeminina sunt.vt haec auis.puppis.classis.nauis.messis. Mascula ꝟo sunt q̄ ponūtur in serie quinqꝫ versuū sequentiū.hic corbis.is.Serui⁹ tñ.j.geor.foemininū esse dicit Cice.autoritate:q ait:messoria se corbe cōtexit.Aedilis.is.qđ magistrat⁹ nomē ad virostm̄ ptinet.Fascis.is.ꝟg.in buc.ego hoc te fasce leuabo.Piscis.is.ꝓ foemina.Oui.in.ij.de arte dixit inuenit in media foemina piscis aqua.Axis.is.Idē.ij.meta.aureus axis erat.Collis.is.ꝟg.collē qui pluribus vrbi iminet.Uermis.is.cuius diminutiuū vermiculus masculinū esse ostēdit.Callis.is.ꝟg.in.vj.secreti celāt calles. Follis.is.a quo diminutiuū est folliculus paru⁹ follis. Ensis.is.Iuue.ense velut stricto quoties lucili⁹ ardēs.cui⁹ diminutiuū ensiculus ⁊ ensicula est.Mēsis.ꝟg.totosqꝫ ex ordine mēses.Uectis.is.postis.is.ꝟg postesqꝫ sub ipso nitūtur gradibus.Glis.iris.Mart.somniculosos ille porrigit glires.Fustis.is.a quo diminutiuū declinaꝛ fusticulus.i.Anguis.is.ꝟg.ij.aeñ. gemini immēsis orbibus angues.Uale.maxi.in.j.foemininū ꝓtulit haec anguis.Torris.is.Flaccus.iij.argo.viuoqꝫ reluxit torre focus.Caulis qui etiā colis dicitur.vñ coliculus.Hora.ij.ser.cole suburbano qui siccis creuit in agris.Torquis:qđ frequēti⁹ gñe foeminino reperitur.Gel.li.viij.torqs ex auro quā ex hoste quē occiderat detractā induit.⁊ paulopost torquē detraxit:eāqꝫ sanguinolētā sibi in collū imposuit.Iusti.li.xliij.torq̄ aurea donatus.Apule.ij.floridor circulo minco veluti aurea torq̄.Hie quoqꝫ multis in locis.vt Iudicum.viij.ꝑter torques aureas camelor.sed ⁊ masculinū reperiꝛ.vt apud Silliū.iiij.puni.colla viri fuluo radiabant lactea torq̄.⁊ Liui.vij.ab vrbe cōdita in tñ vno torq̄ spoliauit quē respersum cruore collo circūdedit suo.Sueto.in augusto.lapsu debilitatū aureo torq̄ donabit.Quaeqꝫ silēt alij.cū oēs grāmatici libys ⁊ canalis ⁊ aqualis cuius sint gñis siluerint: dicit ꝙ gñis sunt masculini.nā cū libys gētile sit:posset quispiā putare ꝙ est cōe duor generū:nos dicimus nusq̄ reperiri nisi gñe masculino.Mar.⁊ libys in lōgo puluere sudet eques.⁊ Luca.in.vj.cū iaculū parua libys amētauit arena.eius foemininū libyssa est vel libystis.vt infra dicem⁹.Canalis quoqꝫ cū oēs sub gñe foeminino reliq̄rint.tñ Seruius grāmatic⁹ id exp̄ssit.ait em̄ in illud.Uerg.iij.geor.currētē ilignis portare canalibus vndā.canalis melius gñe foeminino ꝓferimus.Ego cōtradixeri vsitati⁹ gñe masculino esse ꝓferēdū.vt ꝟg.in.etna.qđ si diuersos emittit terra canales.⁊ iterū: nec tñ in rigidos exit cōrēta canales.atqꝫ iterū adhuc ꝑ̄ssoqꝫ canali huc illuc ageret vētos.Sene.iij.na.q.amisso canali suo flumina ꝑ̄mū refundūtur.Idē in.iiij.tādē tenuissimos canales tenēt:ꝑ quos angusta rupiū effugiunt.Idē in.iiij.sulphuratā aquā circa canales suos durari.⁊ in eodē:qbus torrēs in canali suo cursus est.Pli.li.viij.sanguisuga vbi in ipso amne canali se fixit.Li.xxiij.ab vrbe.vtraqꝫ est in capitolio canali vno discreta.Cel.li.iiij.vulua recta cōtinuataqꝫ ceruice:quē canalē vocāt.Sene.in ep̄la.cviij.illū turba ꝑ lōgi canalis angustias tractū.Apuꝛ.vj.meta.canali directo ꝑgas ad ipsam orci regiā.⁊ ibidē.angusti canalis exerto cōtēti tramite.⁊ in libris digestor.ti.de riuis.l.seruius.si qs nouū canalē vel phystalā.Eius quoqꝫ diminutiuo vsus est Celsus.li.viij.excipiēda sunt ex ferula facto canaliculo.Nō inficior ego apud antiquiores inueniri aliqñ etiā foemininū.vt apud Cato.⁊ apud Uarro.sed ego de optimor vsu loquor.nā Cato.⁊ Uarro.q̄ŧū autoritatis haberi debeat:initio testati sumus.Aq̄lis ꝑterea nemo est qui ex regulis traditis nō dicat eē gñis foeminini:sed quō Uarro dixit de origine linguae latinae:ab aq̄ aq̄lis ē dict⁹:vñ ēt ꝑ diminutionē aq̄liculus fit:qđ ip̄m argumēto fuerit aq̄lis esse gñis masculini.Et qb⁹.n.ꝑit.is.ꝙ noīa hñtia.n.ante is.gñis ēt sunt masculini.vt hic panis.cinis.ignis.funis.qđ gñis eē masculini Quin.ex illius diminutiuo funicul⁹ oñdit.Tametsi Luc.foeminino sit vsus apud Gel.li.xij.aurea de coelo submisit funis ⁊ arua.Clunis.is.Iuue.ad terrā tremulo descēdūt clune puellę.Hora.tñ.j.ser.foemininū esse oñdit.qđ pulchrę ing clunes.Amnis antiqores quoqꝫ gñe foeminino dixerūt.Et qđ cōponis ab asse.ꝙ ab asse cōposita sub hac terminatiōe gñis sunt masculini quēadmodū ⁊ as assis.vt semis.cētussis.bessis.tressis.octussis.decussis.bigessis.In libris digestor titu de vulgari ⁊ pupillari substitutiōe.l.si pr̄.vt vn⁹ semis apud te maneat.Persi.curto cētusse liceꝛ.⁊ Lucil.apud Gel.lib.ij.fanni cētussesqꝫ misellos.Adiectiua dabis cōia.qđ noīa adiectiua sub hac terminatiōe cōia sunt duor gener.vt hic ⁊ haec nobilis fortis.breuis.tricuspis quoqꝫ ⁊ si nō hꝫ genus neutrū tricuspe:pōt tñ in obliqs casib⁹ ēt neutris iungi.Ouid.j.meta.positoqꝫ tricuspide telo.Sānis.itis nō solū vtriqꝫ sexui aptari potest autore Caesare in libris de analogia: verūetiā antiqores hoc samnite ꝓtulerūt:vt Neuius in carmine belli punici.Liuius tñ li.x.ab vrbe.nō est ausus gñi foeminino aptare:cū nusq̄ repiaꝛ nisi masculino.ait em̄ cohortiū samnitiar paulisꝑ recruduit pugna.Dis.tis.qđ etiā neutro iūctū inueniꝛ.Hora.j.ser.bruto ꝑtore tenēte ditē asiā.Lu.in.viij.nō illic lybicae posuerūt ditia gētes tēpla.atqꝫ ēt in singulari hoc dite:qđ Pri.negat repiri posse.Flac.tñ.ij.argonau.non ꝑplos nō dite solū nō vlla parēti regna peto.Testis plaeꝛūqꝫ gñi neutro coniūctū reperiꝛ.vt Lu.in.ix.teste tulit coelo victi decus orionis ⁊.Hora.testis metaurū flumē.⁊ Propt ius sydera testes.⁊ Hie.ad eustochiū.testis est tribunal:ante qđ iacui.Sūt q putēt his ꝑceptionib⁹ deesse pauca noīa q̄ iuniores grāmatici posuerīt.bipēnis.altilis.molaris.Sed opinor hi non putabāt hęc noīa triū gener esse cōia.qđ si vspiā q̄si substātiua repiātur:illius erūt gñis cuius est substantiuū qđ subintelligitur:vt hic ⁊ haec bipēnis ⁊ hoc bipēne declinaꝛ.ꝟg.xj.aeñ.ferro sonat alta bipenni fraxinus.Idē tamen quasi substantiuū posuit.ij.aeñ.correpta dura bipēni robora ꝑfringit.Eodē modo hic haec altilis ⁊ hoc altile declinaꝛ.Pli.lib.xix.heu prodigia vētris.ecce altiles spectanꝛ asparagi.Idē in.ix.cochleę quoqꝫ altiles ganeā implerent.Cū vero Iuue.dixit ad nos iā veniet minor altilis:gallina intelligiꝛ:qđ Mar.exp̄ssit in dist.cuius titulus est gallinae altiles.Eadem quoqꝫ ratione hic haec molaris declinatur:nimirū a mola possessiuū:sed cū dixit Iuue.pressoqꝫ diu stridere molari.itelligitur dēs.⁊ cum Papi.v.theba.vastaeqꝫ sudes fractiqꝫ molares:intelligūtur lapides.quod Uergilius.expressit in etna.quippe molaris illius incēdi lapidis.⁊ paulopost ardenti lapidem causam esse molarem.Graeca nomina sub hac terminatione foeminina sunt plaerumqꝫ:sed reperiuntur aliquando masculina:vt apud Uerg.iij.georg.⁊ lapidis arua timaui.

Nomen in os. ꝙ noia in os. finita gñis sunt masclini. vt ros. mos. flos. labos. vapos. lepos. colos. p co quod coloꝛ.
Pli. li. xxxv. glebis suus colos: ꝛ fere nūq̃ aliter i casu noiandi vtif. Heros. is. cuius foemininū est heroina vel herois
vel heroissa. Foeminina ṽo sunt duo haec dos. tis. haec cos. tis. q̄ alio mō hęc cautes. is. declinat: ꝓpter eā affinita-
tem q̄ est iter. au. diphthōgō ꝛ. o. Arbos q̃z alteri⁹ terminatiōis gen⁹ seqf. Sed neutra sunt hoc epos. i. gen⁹ carminis.
Hora. j. ser. forte epos acer vt nemo vari⁹ ducit. Mar. scribebam⁹ epos. coepisti scribe: excessi. Argos. i. Oui j. de re-

Nomē in. os. dabit maribꝫ. sed foemineis sunt
Hæc addenda duo. dos. cos. neutris epos. argos.
Et chaos. atq̧ melos. iunges os oris & ossis.
Est cōe duum bos. custos atq̧ sacerdos.
Et q̄ cōponit potis & pote. cōpos & impos.
Vs declinatū per quartā siue secundam.
Dic matibus iunctū. Sed fœmineis referantur
Aluus. humus. uānus. ficus. domꝫ & colꝫ addes.
Porticus atq̧ tribꝫ. superaddis acusq̧ manusq̧.
Et q̄ uertentes permutant græca latinis.
Hoc plærūq̧ gradu. maribꝫ quandoq̧ reponis.
Hæc tria neutra facis. uiris. uulgus. pelagusq̧.

me. vacuū litib⁹ argos erat. Luca. in. vj. vbi nobile quō-
dam nūc sup argos arāt. Chaos. i. Idē in. ij i chaos ā-
tiquū ꝯfundimur. Melos. i. Persi⁹. cātare credas pe-
gaseiū melos. q̃q̃ ratio carminis nō melos s; carmen
recipiat. Os. oris. Verg. ṽginis os habitūq̃z gerens.
Os ossis. Cato. si qs membꝛū rupit: aut os fregit. qd
ēt ossum. i. antiqores declinabant. sic Pac. ossuim ibu-
matū dixit. Communia duoꝝ geneꝝ sunt bos. is. ṽg.
ille meas errare boues. Custos. dis. cōmune duoꝝ eē
cū oēs fatenf: tū maxime Serui⁹ exponēs illud ṽg. vj.
ēñ. cernis custodia qualis. nam cū de Tisiphone poe a
loqref: custodia ꝑ custos vsurpatū esse dicit. Iuue. ēt
neutro iūxit dicens tituliq̃z cupido hęsuri saxis cineꝝ
custodib⁹. Sacerdos. tis. ṽg. i. j. ēñ. donec regina sacer-
dos Marte grauis. Gell. li. ix. foemininū ꝓtulit sacer-
dotissa: eędē inqt cerimoniae sunt: quas flaminas sa-
cerdotissas diales seorsum aiūt obseruitare. Supiori-

bus ēt iūgūtur ab hic haec potis ꝛ hoc pote composita: sunt aūt duo: hic hęc compos. tis. impos. tis. Oui. j. de arte. i
seq̄re ꝛ voti post modo cōpos. eris. Hora. in poe. post ēt inclusa est voti sententia compos. Gell. i. j. nō idoneus ad di-
cendū sed ad tacendū impos. Vs. declinatū ꝙ noia. ij ꝛ. iiij. declinatiōis i. us. finita gñis sunt masclini: vt hic de⁹. i.
diis. i. sensus. us. auditus. us. Foeminina vero sunt q̄ hoc loco explicaf. haec aluus. i. ṽg. ij. ēñ. in latus inq̃z feri cur-
uam compagibus aluū. Actius maselinū ꝓtulit: maia nem⁹ retinens grauido ꝯcepit i aluo. Humus. i. qd gñis foemi-
nini semp repif. Vān⁹. i. ṽg. j. geoꝛ. ꝛ mystica vān⁹ Iacchi. Ficus. i. vel fic⁹. us. qd ꝑ arboꝛe ex gñali fig. iōe. ij. ꝛ. iiij.
declinatiōis foemininū repif. Iuue. ad q̄ discutiēda valēt sterilis mala roboꝛa fici. Cic. de oꝛa. vxoꝛē suā se de ficu sus-
pendisse dixit. Pꝛo pomo q̃z repif vtriusq̃z declinationis gñis foeminini. aliqñ ēt masclini. sed scdę declinatiōis tm̄.
Sueto. i augu. caseū bubulū manu pssum ꝛ ficus biferas petebat. Pli. q̃z li. xv. ficos ꝛ ficus sub gñe foeminino ꝓtu-
lit ꝑ pomo. Var. in. j. de re rust. fici. inqt quē edimus. ꝛ Lucil. apud Noniū Marcellū sicuti cū pmos ficos: ꝑ palaꝝ
recētes ꝓtulit: pcipio ingenti dat pmitus pmos. Pꝛo moꝛbo ṽo gñis esse masclini atq̃z scdae declinationis testatur.
Mar. cū. i. epla lib. scribit dicem⁹ ficos Cęciliane tuos. quem ṽsum ego nō ignoꝛo a diuersis autoꝛib⁹ aliter atq̃z ali-
ter legi. Pris. ēt ꝑ moꝛbo quartę declinatiōis esse putat gñis masclini: atq̃z ita legit: dicem⁹ fic⁹ Cęciliane tuos. Valis
ꝑ moꝛbo gñis masclini. Pris. astipulaf: sed de declinatiōe ab eo dissentit: ꝯtenditq̃z sic debere legi carmē: dicem⁹ ficos
Cęciliane tuos. Geoꝛ. Merula nō putat Mar. in eo loco de moꝛbo sensisse: sed de ipso arboꝛis pomo. Neq̃z. n. vt ait
illi erat cū Ceciliano ꝯtentio: nisi de nois declinatiōe: quēadmodū voluit Aristo. interps in li. elē. ac si poeta voluisset
dicere: neq̃z dicem⁹ ficus: quas scimus i arboꝛe nasci: sed dicemus ficos tuos. i. quēadmodū tu sentis. qd. s. ficus pꝛo
pomo gñis sit masclini. Nam qd Galeotus Martius exposuit. dicemus ficos tuos. i. ꝑuos ꝛ familiares ficosos ridi-
culū est. Qd ṽo Geoꝛ. putat Martialē nō fuisse adeo impudentē: vt tam illoto atq̃z illiberali ioco vteref: ego non in-
telligo cur tam bene de illo sentiat: cū sint illius poetę alij ioci multo turpioꝛes. neq̃z in eo Merulę assentioꝛ: qd putat
ficū ꝑ moꝛbo nō ꝑtinere ad anni circulū: sed tm̄ ad caput eūq̃z esse quē gręci sycosim vocāt: cū Mar. idē atq̃z ṽg. in
pape. in illū podicis moꝛbū sępe iocenf: qd de moꝛbo capitis frigidiuscule diceref. Grossus q̃z ꝑ fico cū pomū sigt tū
gñis masclini tū foeminini repif. Cels. li. v. grossi inqt in aqua cocti. Plin. lib. xv. depꝛhensasq̃z in his hyeme grossos.
Domus q̃z ꝛ colus vtriusq̃z declinatiōis repiūtur: sed de domo li. j. diximus de colo. Iuue. sed graue tardas expecta-
re colos. Cic. ij. de oꝛa. quō ad me venis cū tua colu ꝛ lana. Porticus. us. tribus. us. acus. us. manus. us. foeminina
sunt quartae declinationis: nisi qd acus. i. ꝑ pisce gñis est masclini declinatiōis scdę. Et q̄ ṽtentes. ꝙ noia graeca in
os. finita q̄ transeūt ad nr̄am declinationē. os. mutata in. us. plęrūq̃z sunt foeminina. vt hęc papyr⁹ i. Mar. pdite ni-
liacas musę mea dāna papyꝛos. Hęc biblos. biblus. i. Luca. in. iiij. nondū flumineas mēphis ꝯtexere biblos. Crystal-
los. allus. i. ṽg. in pape. rigetq̃z dura barba iūcta crystallo. Costos. costos. i. Catullus. regia quā suaues expirās cost⁹
odoꝛes. ꝛ Luca. in. ix. eoaq̃z costus. Smaragdos smaragdus. i. Pli. li. xxxvij. smaragdus in qua exculpta fuerat amy-
mone. q̃q̃ idē autoꝛ freq̄ntius vtif gñe masclino. quēadmodū ꝛ Mar. scythas smaragdos appellauit. Phasellus q̃z
ꝛ si gñis sit foeminini apud gręcos: Catullus gñe masclino dixit phasellus ille quē videtis hospites: aiūt fuisse nauiū
celerrimū. Dicit igif: tu repones plęrūq̃z in hoc gradu. i. inter foeminina illa q̄ ṽtentes. i. iterptes q ex sermone gręco
in latinū interptaf qñq̃z terminationē latinā respiciētes: repones illa marib⁹. i. iter masclina. vt i illo ṽsu. insula cīcta
mari dixim⁹. Tria ṽo repiūtur gñis neutri. hoc virus. i. Mar. virus vt hoc alio fallax ꝑmutet odoꝛe. Vulgus i. ṽg.
ij. ēñ. scindif incertū studia in ꝯtraria vulgus. in eodē quoq̃z masclino gñe ꝓtulit dicens: ꝛ spargere voces i vulgum
ambiguas. Salust. i iugur. vulgū effusum quod oppido cedere. Pli. li. viij. id vulgū credidisse video. Pelag⁹. gi. spe-
cus quoq̃z antiqoꝛes tū gñe foeminino: tum neutro ꝓtulerūt. Gel. li. vij. specū quandam nactus remotā tenebꝛosam.
q̃z penetro. ꝛ Pacu. aduenio in scrupulosam specū. Cato. speca opposita quo aqua deuia abiret. freq̄nti⁹ tm̄ masclinū
repitur. Hora. iij. car. quos agoꝛ in specus. Oui. iij. meta. est specus in medio siluis ꝛ vimine densus. Genus. i. ꝑ eo
quod est genu: quēadmodū supꝛa de noibus in. u. terminatis dixim⁹: gñis est neutri. Penus. i. penus. us. ꝑ secūdā et
quartā gñis sunt masclini vel foeminini. hoc penus. oris. tertię semp est neutrū. Plau. in pseu. nisi mihi annuus pen⁹
ab amatoꝛibus congerif. Luci. magno penus paruo spacio ꝯsumpta pibit. Est pterea titulus in lib. digest. de penu le-

gata.sed ibidē freq̄ntius hoc penus.oris.legim⁹:quēadmodū apđ Hor.portet frumēta penusq̄ȝ. Affrani⁹ queq̄ȝ in pen⁹ herile dixit:ab eo qđ est hoc pen⁹. Sex⁹ q̄ȝ neutro gn̄e Plau in rudēte ꝓtulit.o.virile sexus nunq̄ȝ vllū habui. Tertia qđ nomē.ꝙ noīa in.us.desinētia tertię declinatiōis gn̄is sunt neutri.vt hoc tp̄s.oris.corpus.oris.syd⁹.eris.vuln⁹.eris.rud⁹.eris q̄ȝ vt diximus ruder q̄ȝ ruderis declinat̄. Masclina ꝟo sunt duo.hic lepus.oris.hic.mus.ris. Iūgit̄ illis.ꝙ hoc nomē pus podos qđ ex grȩco interp̄tat̄ pes pedis.ꝛ ab eo ꝯposita sunt gn̄is foemini.vt dipus.dis.tripus.dis.decap⁹.odis.chytrap⁹.odis.dasip⁹ odis.lagopus.odis.inātopus.odis.scropus.odis.sacrop⁹ odis. Foeminina sunt octo tm̄ haec ꝟtus.utis.iuuēt⁹.utis.palus.udis.salus.utis.ꝛ qđ dat seruio nomen.i.ꝟbale siue ꝑticipiale nomē ab hoc ꝟbo seruio.is.hoc est seruitus.utis.pecus.udis.ꝓ vna tm̄ gregis aiante.nam ꝓ toto grege hoc pecus.oris.dr̄ incus.udis.senectus.utis. Subscus.udis.foemininū q̄ȝ esse ostendit. Pacu.apud Festū dicēs.nec vlla subscus ꝓhibet ꝯpagē.reqre in declinatione. Sint ꝯiūcta tribus.ꝙ huius ordinis duo nomina reperiūt̄ cōia triū genez.hic hȩc hoc vetus.eris.ꝓ quo antiqores veter.eris.dicebant. Actius.veter fatoꝝ terminus sic iusserat:vn̄ ēt superlatiuū declinat̄ veterrimus. Intercus q̄ȝ intercutis cōe triū est. Gell'.li.xviij.liberatū se esse aq̄ intercutis morbo. Idē li.xj.intercutibus ipsi vitijs madētes.quēadmodū ꝛ Cato dixerat intercutibus stupris inqnatus. Duobus sint ꝯiūcta qđ duoꝝ genez cōia.tria tm̄ repeiunt̄.hic ꝛ hȩc sus.is. ꝟg.iij.geor.dētesq̄ȝ exacuit sabellicus sus. Idē.iij.aen̄.inuēta sub ilicibus sus. Lygus vel lygur vt supra diximus.cōis duoꝝ genez ē.sȝ vt ego suspicor lygur gn̄is est masclini lygus ꝟo cōis duoꝝ. Grus.is. ꝟg.j.geor.strymoniaeq̄ȝ grues:Hora.ij.ser.discerpta ferentes mēbra gruis spersi. Masculus est hic pręs,ꝙ in es.diphthōgo finita duo tm̄ reperiūt̄:hic pręs.dis.mascu.ꝛ hoc.ęs.eris.neutrū.ꝛ in aus.quoq̄ȝ diphthongon itidē duo foeminina.hȩc laus.dis:ꝛ haec fraus.dis. S.muliebre dat̄.qđ noīa finita in.s.hn̄tia ꝯsonātē an̄.s.generis sunt foeminini.vt hȩc puls.tis.hyems.is.glās.dis.ars tis.frōs.dis.ꝓ arboris folio:qđ ēt hȩc frōdis declinat̄. frōs.tis. ꝟg.j.aen̄.frōte sub aduersa scopulis pēdētibus antrū. Idē in.vj.sȝ frōs laeta parū ꝛ deiecto lumine vultu. Gel.tn̄ li.xiiij.tū rōne analogiae tū autoritate antiquoꝝ ꝯtēdit rectius debere ꝓferri frōs in gn̄e virili q̄ȝ in foeminino:citatq̄ȝ Caeciliū:q ait:nā ij sunt inimici pessimi frōte hilaro.ꝛ Cato in.vj.originū dicentē.postridie signis collatis aequo frōte pugnauit. Probat ēt ex ꝓportiōis rōne:q₂ oīa noīa in.ns.terminata si adiectiua nō sunt:masclina ſp repiunt̄.vt hic mōs.pōs.fons.dēs.q̄ ꝓculdubio masclina sunt. Seps q̄ȝ sepis masclinū est ꝓ serpēte.addit igit̄ tabificus alludēs ad illud Luca.li.x.ossaq̄ȝ dissoluēs cū corpe tabificus seps.hūc Pli.li.xx sepa ī gn̄e foeminino posuit. multipedē inqt sepā graeci vocāt oblongā.pilosis pedibus.pecori ꝑcipue nociuā. Idē.xxxij.cerastē: aut quas sepas uocant. Calybs.bis.siue ꝓ illis ponti prope Paphlagoniā pplis:siue ꝑ metonymiā ꝓ ferro. ꝟg.j.georgi.at chalypes nudi ferrū:qđ ex ꝓportiōe eo modo facit foemininū chalybissa:quo arabs.issa. Hiero.in ꝓlo.Iob.ꝛ accepit vxorez arabissam. Lybs quoq̄ȝ ꝓ vento quem latini Affricū appellāt:ex fictione gn̄ali masclini gn̄is est:vt reliqua ventoruȝ noīa. Polysyllaba iūges.ꝙ noīa pluriū syllabaꝝ in.ps.desinentia masclini gn̄is sunt.vt hic hydrops.opis.merops.opis.epops.opis.europs.opis.cyclops.opis.adeps.ipis.manceps.ipis.aethiops.opis.cuius foemininū. Hiero.posuit aethiopissa.ae.nūeri.xij.locutaq̄ȝ est maria ꝛ Aaron ꝯtra Moysen ꝓ vxore eius aethiopissa. Reperit̄ tn̄ forceps gn̄e foeminino.vt apud Oui.ij.meta.quem forcipe curua faber duxit. Per.labefactent forcipe adūca. Et partes assis.ꝙ partes assis siue ꝓ libra duodecim vnciarū:siue ꝓ solida haereditate gn̄is sunt masculini.vt hic triens.entis.quadrans.antis.qncunx.uncis.sextans.antis.septūx.cis.dodrans.antis.dextans.antis.decūx.uncis. Iuue nec hȝ quē porrigat ore trientem. Mar.ꝛ quadrans mihi nullus est in arca. Pris.de ponde.septūcē dēpto qncūce vocarūt. Dodrantem reliquū vocent quadrante retracto. At si dextantem retrahas erit illi decūces. Tn̄ est cōe duoꝝ.quod qnq̄ȝ noīa q̄ vno ꝟsu complexus est:cōia sunt duorū generū. Caelebs. Hora.de seipso.iij.car.martijs caelebs qd agam calendis. Idē.j.ep̄la.nil ait esse ꝑus melius nil caelibe vita. Princeps. Iuue.cytharoedo ꝑncipe natus. Uergil'.x.aen̄.tu mihi nūc pugnae ꝑnceps:tu diua secūdo. Pro quo iuniores dixerūt ꝑncipissa:sicut a dux ducissa:a comes comitissa. Infans pro puero ꝛ puella q ꝑ aetatem nondū fari p̄nt:nam pro non loq̄nte cōe est triū generū.ꝛ sic dicim⁹ ora infantia:ꝛ homo infantissimus. Bifrons duas habens facies. Uerg.xij.aen̄.ianūq̄ȝ bifrontem:ꝛ sic rem quampiā bifrōtem possumus dicere.ꝛ Dianam trifrontem quemadmodū Uerg.iiij.aen̄.tria ꝟginis ora Dianae.ꝛ eūdem Ianum quadrifrontem:autore Macro.ꝛ Mar. Parens vterq̄ȝ.i.pater ꝛ mater. Uerg.v.aen̄.salue sancta parens. Idē in.ij.alma parens confessa deam. Adiectiua tribus.ꝙ noīa adiectiua rōne fictionis communia sunt triū generū.vt hic ꝛ haec ꝛ hoc prudens.ingens.discors.iners.inops.ꝛ a capite cōposita.vt biceps.anceps.ꝛ a capio.is.vt particeps.municeps.q̄ȝ in plurali vix possent neutris iungi:quod aliud significare viderentur municipia.participia.sed manceps.ipis.vt diximus a generis masculini:quod tantum viris eius fictio cōpetit:quemadum ediuerso forceps generis est masculini:tametsi a capio declinetur. Quod vero de torrens qdam obijciunt.ij.mihi non videntur intelligere qd torrens significet:neq̄ȝ eīn tantum est fluuius temporarius:sed ēt qcqd fluit.vt Iuuena.torrens dicendi copia.et alio loco. Ipse o inqt torrentior. Uerg.in buco.torrentia flumina dixit. Nefrens quoq̄ȝ pro oblactato porcello ab eo dictus.vt Uarro in.iij.de re rust.scribit:quod nondum fabam aut glandem frendere hoc est frangere potest ex ratione significationis nunq̄ȝ reperitur nisi generis masculini.q₂ semper subintelligitur porcellus:nec de alia re dicitur.

Tertia qđ nomē declinat:dicito neutrum.
Sed duo mascula sunt leppus & mus.iūgit̄ illis
Pus podos hoc est pes:& q̄ cōponis ab illo.
Fœmineo gn̄e sunt uirtus atq̄ȝ iuuentus.
Et palus atq̄ȝ salus.& qđ dat seruio nomen.
At pecus pecudis.incus.subscusq̄ȝ.senectus.
Sint cōiuncta trib⁹.uetus.intercusq̄ȝ.duob⁹
Sint cōiuncta tibi tria tantū.sus.lygus & grus
Masculus est hic præs.Sed neutrū dicitur hoc æs
Et duo fœminea laus laudis.fraus quoq̄ȝ fraudis.
S.muliebre datur:si cōsona iungitur illi.
Attamen esto mas fons.dens.pons.tabific⁹ seps.
Et cū mōte calybs.& arabs.polysyllaba iunges.
In q̄bus anteuenit.p.lr̄a.qđ ꝓbat hydrops.
Et partes assis.tn̄ est cōmune duoꝝ.
Cælebs & princeps.infansq̄ȝ.bifrōsq̄ȝ.parēsq̄ȝ.
Adiectiua tribus iungunt sua significata.

Neutrum pone caput.git.ſinciput.occiput. & frit.
Si monoſyllaba ſunt in.x.finita:referto.
Fœminino gñi.ſed thrax phryx maſcl'a rex grex
Et calx cũ pedis eſt.nam calx hęc ſtringit arenã.
Ad duo dux facies cõe.huic adiice cõiunx.
Sunt polyſyllaba in.ax.tibi tm̃ maſcula thorax.
Nycticorax.limax.dropax.cũ ſtorace.abaxqꝫ.
Et duo fœminea tibi ſunt cũ ſmilace fornax.
Ex.finita tibi ſunt maſcula.fœminea halex.
Et forpex.uibex.carex.imbrexqꝫ ſupellex.
Quod nomen fit in.ix.muliebre eſt. Excipe fornix.
Atqꝫ cilix.phœnix & onyx.maſtix & iapix.
Atqꝫ calix & oryx.natrix.calyxqꝫ.uarixqꝫ.

Neutrum pone caput in.t.neutrũ reperit hoc caput.itis.⁊ duo ꝯpoſita ab illo.ſinciput.pitis.⁊ occiput.pitis.nam interciput qđ qdam dixerunt nõ eſt latinũ. Iuue.comedã ego flebile nati ſinciput.⁊ Perſiꝰ.occipiti cęco poſticae occurrite ſannę. Plinius ⁊ Celſus nunq̃ occiput: ſed ſemꝑ occipitũ appellant.⁊ Sueto.in caio.comatos quotiens ſibi occurrerẽt:occipitio deturpabat. Duo qꝫ reperio neutra indeclinabilia.hoc git frit. Pli.lib.xx.git ex gręcis alij melãthion alij melãſpmõ vocant:optimũ q̃ exacitatiſſimi odoris:⁊ q̃ nigerrimũ. Eſaiae cap.xxviij.ſeret git ⁊ ciminum ſparget. Uarro.j.de re ruſt.illud autẽ in ſumma ſpica iam matura:qđ eſt minus q̃ granũ.vocat frit. Si monoſyllaba.ꝙ monoſyllaba in.x.deſinẽtia generis ſunt foeminini.vt hęc pax.fax.lanx.nix.nox.lux. Maſcula ꝓo ſunt hic thrax. Hora.thrax eſt gallina ſyro par.eius foemininum eſt thraiſſa.non threiſſa.nam ai.diphthõgus eſt graeca quae ſoluit.non ei.vt notauit Geor.merula in illud Uerg.j.aeñ.qualis equos thraiſſa fatigat harpalice. Phryx.is.cuius foemininum eſt phrygia. Uerg.x.aeñ.o verę phrygiae.neqꝫ eñ phryges: hoc eſt o verę foeminae Troianae ⁊ non Troiani. Rex.gis. grex.gis.calx.cis.pro ea pedis parte:qua terram calcamus.vt Seruius inquit in illud. Uerg.v.aeñ.calcẽqꝫ terit iam calce diores. Apu.vij.meta.expugnata patientia mea calces validos extuleram. Reperitur etiam foemininum in hac ſignificatione Uerg.ix.aeñ.quadrupedemqꝫ citum ferrata calce fatigat. Cice.j.tuſ.nunc video calcem:ad quam cum ſit decurſum. Gell.li.xiij curſus eorum ad eandem virtutis calcem tendentium.nam vtrobiqꝫ per tranſlationem pro fine ſiue extrema alicuiꝰ rei parte accipitur ſicut planta corporis eſt terminus. Calx quoqꝫ pro lapide in cineres ignibus ſoluto:qua vtimur in ſtructuris generis eſt foeminini.ideo dixit haec calx ſtringit arenam.quia ſine calce intritum ex terra ſiue argilla facile ſoluitur. Unde Caius Caeſar autore tranquillo Senecę genus dicendi aiebat eſſe arenam ſine calce. Duorum generum commune eſt hic ⁊ haec dux. Uerg.j.aeñ.dux foemina facti pro quo vt ſupra memorauimus qdam perperã dicũt ducíſſa. Cõiunx quoqꝫ duoꝝ generũ commune eſt:qđ extra ordinem inter monoſyllaba poſuit qꝛ ſolũ cũ duce in genere conueniebat. Sũt polyſyllaba in.ax.ꝙ nomina polyſyllaba in.ax.deſinentia pauca reperiuntur haec fere.thorax.acis. Sil'.lib.iiij.paſſurus dextra atqꝫ irrita vulnera thorax. Uerg.xj.aeñ.bis ſex thoraca petitũ perfoſſumqꝫ lorícis. Nycticorax.acis.qđ generis eſt maſculini apđ graecos quemadmodũ ⁊ corax vnde deriuat:interpretat eñ nycticorax corvꝰ noctis. Limax.acis. Colu.implicitꝰ conchȳlimax hirſutaqꝫ campe. Dropax.acis. Serenꝰ.nec non appoſito curant dropace membra. Mart.lib.x.leuis dropace tu quotidiano. Storax.acis. Uerg.in ciri.nõ ſtorace ideo flagrantes picta capillos.declinat etiam ſtyrax.acis.⁊ ſtyrace.aces.ſed hoc vltimũ genere foeminino. Abax.acis.ꝙ teſte Priſcia.idem eſt qđ abacꝰ.i. Iabole.lib.xxxij.digeſto.q eſt de legatis.iij.l.heres.cui corinthia inquit vaſa legata eſſent abaces quoqꝫ eoꝝ vaſoꝝ collocandoꝝ cauſa paratos videri.pro quo in omnibꝰ fere codicibꝰ extrita.a.litera baces nihili verbũ reperit. Duo quoqꝫ dicit foeminina reperiri. Smilax.acis.ſpecies hederae ẽ.vt refert Pli.li.xvj.i quã puella dr̃ fuiſſe conuerſa dicente. Ouid.iiij.meta.⁊ crocon in paruos verſum cũ ſmilace flores. Fornax.acis.eſt q̃ grece dr̃ caminꝰ. Ex finita tibi.ꝙ nomina deſinentia in.ex.maſclina ſunt.vt hic pulex.veruex.pollex.vertex. Foeminina vero ſunt halex.ecis.nam pro piſce:⁊ pro garo generis eſt foeminini:quemadmodũ ꝓbauimꝰ cũ de nominibꝰ in.c.finitis dictũ eſt. Forpex quoqꝫ ſicut forceps generis eſt foeminini.nam alteꝝ ab altero per antiſtechon dictuꝫ eſt. Uibex.icis. Perſi.ſi puteal multa cautꝰ vibice flagellas. Carex.icis. Uerg.iij.geor.⁊ carice paſtꝰ acuta. Imbrex.icis. Pli.li.xxxv. primuſqꝫ perſonas regulaꝝ extremis imbricibꝰ impoſuit:q inter initia prototypa vocant. Seruiꝰ in illđ Uergil'.iiij.geor.anguſtiqꝫ imbrice tecti licet inqt hic imbrex lectũ ſit:melius ſcđm Plau.haec imbrex dr̃.ait eñ fregiſti imbrices meas. Plau.in milite:ꝙ meas fregiſti imbrices ⁊ tegulas. Supellex.lectilis. Perſi.noris q̃ ſit tibi curta ſupellex. Culex Plautꝰ in caſſina.genere foeminino protulit.dicens.cho tu nihili cana culex. Qđ fit in.ix.ꝙ nomina in.ix.deſinentia foeminina ſunt.vt haec perdix.cornix.filix.lodix. Iuuena.magnae mentis opꝰ nec de lodice parãda.q̃q̃ Aſinius pollio ſermonis latini autor exactiſſimꝰ hos lodices genere maſculino protulit.vt Quin.li.j.refert. Maſcula vero ſunt hic fornix.icis. Auienꝰ in arato.demittat gemino ſe fornice circulꝰ. Cilix.icis. Lucanꝰ.o nunq̃ pacate cilix.a quo foemininũ eſt ciliſſa. Oui.j.faſt.⁊ ſonat accẽſis ſpica ciliſſa focis. Phoenix.icis.ꝓ aue.⁊ ꝓ vẽto.⁊ ꝓ q̃cũqꝫ re maſcula ex phoenice regione:nam foemininũ mittit pheniſſa. Uerg.j.aeñ.hũc pheniſſa tenet dido.⁊ in.iiij.eñ.at nõ infoelix animi pheniſſa. Onyx.chis. Luca.in.x.totaqꝫ effuſus:in aula calcabat onyx.⁊ Mar.vnguẽtũ qđ paruꝰ onyx.ab eo ꝯpoſitũ ſardonyx.vt ſtatim dicemꝰ etiã foemininũ repit. Maſtix.gis.qđ flagellũ interptat:a maſtico vel maſtizo.qđ eſt flagello.as.hic dictꝰ Homeromaſtix.⁊ gillo maſtix.ciceromaſtix. Homerij Uergilij Ciceroniſqꝫ rephenſor ſiue flagellũ. Pli.in ꝓemio libroꝝ na.hiſt.vt obiter hos fugiã homeromaſtigas. Gel.li.xvj.laertiã liciniꝰ:cuiꝰ liber etiaꝫ fert infando titulo ciceromaſtix. Iapyx.igis.ꝓ vento:q ſpirat ab apulia. Hora.in.iij.car.ne qd albꝰ pecet iapyx. Calix.icis.ꝓ vaſe potorio. Idem ſcđi calices quẽ nõ fecere diſertũ. Oryx.igis. Iuueñ.⁊ getulꝰ oryx ⁊ phoenicopterꝰ ingens. Natrix.icis.ꝓ ſerpente. Luca.in.ix.⁊ natrix violator aquę.q̃q̃ Luci.foemininũ ꝓtulit.dicẽs.ſi natibꝰ natricẽ impſſit craſſam ⁊ capitatam. Calyx.ycis.ꝓ echino glandis ſiue caſtanee. Pli.lib.xv.armatũ his echinato calyce vallũ.dr̃ aũt calyx a calypto qđ eſt velo.as.vnde eſt apocalypſis reuelatio. Uarix.icis. Celſus lib.ij.at varix oriꝰ vel ꝓ ora venarũ ſubita ꝓfuſio ſanguinis. Spadix.icis. Ug.iij.geor.honeſti ſpadices. Gel.lib.iij.palmę termes ex arbore cum fructu auulſus ſpadix dr̃. Bombyx pro materia illa:ex qua fiunt veſtes.generis eſt foeminini.vnde ⁊ Plinius libro.xj.caput inſcripſit de bombyce coa.⁊ in eodem.aſſyria inquit bombyce foeminis credimus.pro verme tamen ad genus generale referri debet:vt ſic hic bombyx vermis.haec bombyx lanugo illa. Martialis.bombyx pendulus vrget opus.

Uoluox.ocis.ex terminatis in.ox.tm̄ masclinū est:est em̄ ꝟmis:q ꝛ cōuoluolꝰ ꝛ inuoluolꝰ dr.Foeminina ꝟo sunt solox.ocis.ꝑ lana hirta:ꝙꝗ pōt ēt triū genez esse cōe.vt apd̄ Lucil.mōtano hirco atqꝫ soloce.ꝛ Tintinnius lana soloci ad purpurā data.Celox.cis.quoqꝫ qd̄ est genꝰ maiꝰ apd̄ Pli.in.vij.aliosqꝫ autores.Phalanx quoqꝫ addit supioribus.ꝟg.ij.aeñ.ꝛ iam argiua phalanx instructis nauibꝰ ibat.ꝛ Juue.iūctęqꝫ vmbone phalanges.Sirynx ꝑ fistula sic dicta a syringe nympha in calamū palustrē ꝯuersa.Oui.ij.meta.nymphe syringa vocabāt.Menynx.gis.ꝑ pannicuLo cerebri:quo verbo etiam nunc vtuntur medici.naꝫ ꝑ insula aegypti ad regulā generalē refertur.Jynx.auicula est q̄ latine dr torquilla siue turbo.de qua Arist.li.ij.de aialibus.ꝛ theocritꝰ.Generis quoqꝫ masclini ponit quattuor thominx.cos.ꝙꝫ nos appellamus thomicen.Spelinx.gos.ꝙ interp̄tatur spelunca.Pharynx.gos.pro fauce gutturis.ꝛ larynx.gos.pro ipso gutture:quas Galeni interpres pharyngas ꝛ laryngas appellat.

Quę dantur maribus.uoluox quoqꝫ iungitur illis.
Fœmineis addes solox.celoxqꝫ.phalanxqꝫ.
Sirynx & menynx & iynx.Sed mascula sunto.
Thominx thomicos.spelinxqꝫ pharinxqꝫ larinxqꝫ.

De genere dubio.

AMbigui generis tibi tradunt pauca poetę.
Cum talpa.dama.cardo.panthera.cupido.
Et margo.bubo.finis.cum puluere clunis.
Torquis.stirps & adeps.cū scrobe.specusqꝫ.penu sqꝫ.
Cortex.atqꝫ silex.cum pumice.lynxqꝫ latexqꝫ.
Et nomen lapidis quod gignit sardus onyxqꝫ.

DE gñe dubio.Septē sunt gña noīm quemadmodū libro in seq̄nti dicturi sumus.mascu.foemi.neutrū.cōe duoz.cōe triū.ꝓmiscuū.dubiū.sed de gnqꝫ priorībꝰ hucusqꝫ dictū est.ꝓmiscuū etiā ad genꝰ terminationis refertur.Nunc ꝟo de gñe dubio dicit esse pauca noia:q̄ autores alio gñe ausi sunt ꝓferre:ꝙꝫ vsus atqꝫ grāmatices regulae exigebāt.vt talpa.dama.cū rōne terminatiōis gñis sint foeminini.vt apd̄ Hora.j.car.ꝛ superiecto pauidae natarūt aequore damae.ꝟg.autoritate sua vtrūqꝫ sub gñe masclino ꝓtulit.vt in buc.cū canibꝰ timidi veniēt ad pocula damę.ꝛ.j.geo.aut oclis capti fodere cubilia talpę.Quin.li.ix.fiūt ꝛ circa genus figurę in oibꝰ.naꝫ ꝛ oclis capti ꝛ damę timidi a ꝟg.dñr:sed subest ratio:qr sexus vterqꝫ altero significat.Panthera nusꝙ nisi gñe foeminino legi.vt apud Hora.ij.epl'a.diuersum ꝯfusa genꝰ panthera camelo.apd̄ grecos tm̄ panther.eris.masclinū est.Cardo.inis.cū plaeriqꝫ oēs gñe masclino ꝓtulerint.Gracchꝰ in atalāta ꝓportionē secutꝰ dixit.o grata cardo regiū egressum indicās.Cupido.inis.ꝑ deo amoris.gñis est masclini vel ex regl'a fictiōis gñali compꝑtū habemꝰ nam ꝑ cupiditate foemininū est rōne terminatiōis.Hora.tm̄ in hac etiā fictione masclinū ꝓtulit.ij.car.dicēs.cupido sordibus aufert.Margo quoqꝫ rōne terminatiōis foemininū est.vt apud Juue.summi plena iam margine libri.Papi.tm̄.ij.the.dixit:soluerat hesperij deuexo margine ponti.Bubo ediuerso gñis est masclini.Oui.v.meta.ignauus bubo dix mortalibus omē.Jdē in.xv.eiusdē.stygiꝰ dedit oia bubo.Pli.li.x.bubo funebris ꝛ maxime abominatꝰ.ꝟgi.iiij.aeñ.autoritate sua foemininū ꝓtulit dicēs.solaqꝫ culminibꝰ ferali carmine bubo.Finis ꝛ clunis ideo sunt masclina qm̄ em̄ hñt ante.is.ꝟg.v.aeñ.fessisqꝫ sub ipm finē aduentabāt.ꝛ Juu.ad terrā tremulo descēdūt clune puellae.ꝟg.tm̄.ij.gñ.dixit haec finis ꝑami fatoz.ꝛ Hora.j.ser.qd̄ pulchę clunes breue qd̄ latꝰ.miror qꝫ Seruiū in illd̄ ꝟg.haec finis priami putasse neqꝫ dici posse hic finis.neqꝫ haec clunis ait namqꝫ his ꝟbis oia latina inaia simplicia a ꝟbis nō venientia in.nis.syllaba terminata masclina sunt.inaia ꝓpter canis.simplicia ꝓpter bipēnis.a ꝟbo nō veniētia ꝓpter finis ergo Juue.bene dixit termulo descendūt clune puellae.Hora.male:qd̄ pulchrae clunes.Puluis.eris.masculinum est.Hora.j.car.aut puluere troico nigrū melionē:qd̄ etiā ab illo diminutiuū ꝯfirmat puluisculū.Apul.ꝑ magia.tenuē.candificū.nobilē puluisculū.Prop.tm̄.li.elegi.j.foemininū ꝓtulit.d.sit mihi p̄cipue puluis ethrusca dolor.Jdē li.ij.ꝛ duo sint ꝟsus q nūc iacet horrida puluis.Torquis etiā:vt suo loco diximꝰ freq̄ntius foemininū ꝙꝫ masclinū repit.Stirps quoqꝫ ꝑ arbore tum masclinū tum foemininū esse testat.Ser.in illud ꝟgi.vij aeñ.quorumqꝫ a stirpe nepotes stirpē inqt cū de gñe dicimus tm̄ foemininū est.vt Jdē in eodē.heu stirpē inuisam:cū de arbore masclini ꝛ foeminini gñis inuenit.Hora.stirpes raptas ꝛ pecudes ꝛ domos.Sed de masclino.ꝟg.ij.geor.admorso signata in stirpe cicatrix.Jdem li.xij.sed stirpē teneri nullo discrimine sacrū.Adeps.ipis.apud Celsum semꝑ foemininū repio.vt.v.lib.adipis anserinae.apud Pli.ꝟo semꝑ masclinum:nisi qd me fallit.nunꝙꝫ em̄ aliter loqtur:nisi adeps anserinus.verrinus.hūanus.ꝛ li.xxviij.admixto anseris adipe seuoqꝫ tauroz.Scrobs.bis.ex gñali regl'a foemininum est.Luca.lib.viij.exigua posuit scrobe.Serui.quoqꝫ dixisse contra artem a Lucano positum miror.cū etiam Oui.vij.meta.dixerit.scrobibus tellure duabꝰ.ait nāqꝫ in illud.ꝟg.ij geor.scrobibus mandet mutata subactis.nos scrobes dicimꝰ genere masclino:sed Luc.dixit contra artem.exigua posuit scrobe.neqꝫ em̄ qr Plau.in amphy.dixit.scrobes effodito sexagenos:parū latine Lucanū Ouidiūqꝫ dixisse putandi sunt immo magis ex arte scrobē foeminino gñe protulisse.Specus.penus.de vtroqꝫ satis multa in gñe diximꝰ.Cortex.cis.silex.icis.pumex.icis.latex.icis.rōne terminationis masclina sunt.Uerg.raptꝰ de subere cortex.ꝛ Mart.cortice deposito mollis echinus erit.Juuena.nec melior silicem pedibus quae conterit atrum.Uerg.vj.aeñ.latebroso in punice nidi.Jdem in.j.aeñ.laticemqꝫ lyęum.ꝛ.iij.geor.latices infundere cornu lenęos.Jnueniuntur tamen autores etiam genere foeminino protulisse.Uerg.in buco.musco circūdat amarę corticis.vbi Seruius ait masclino potius esse vtendum.Jn illud quoqꝫ Uerg.vij.aeñ.stabat acuta silex his verbis scribit.pene omnes hunc silicem dixerunt.nam ꝛ Uarro ꝛ Lucretius ita dicunt.Tanta tamen est Uergilij autoritas:vt persuadeat nobis etiam hanc silicem dici.Jdem quoqꝫ Seruius scribit in illud Uergilij.ecce maris magni claudit nos obice pontus.melius inquit dicit hic obex ꝙꝫ haec obex.Ouidius.quas obice firmo clauserat iliades.sed de hoc nomine in defectiuis dicetur:atqꝫ ea causa hic non positum est.Eo modo Catullus posuit sub genere foeminino pumicē.quemadmodum ꝛ Ennius latycem.Lynx praeterea cum ex regula foemininū sit:vt apud Uerg.iij.geor.quid lynces bacchi variae.Hora.tamen in.ij.carmi.masculinum protulit dicens:nec curat orion leones aut timidos agitare lyncas.Et lapidis.nomen.qr sardonyx hoc genus carminis non recipit:circuitione vtitur dicēs.ꝙ ille lapillus:cuiꝰ nomen est cōpositū ex sardꝰ ꝛ onyx.est generis dubij.Juuena.radiant testudine densi sardonyches.Jdē tamen alio loco dixit.atqꝫ ideo conducta Paulꝰ agebat sardoniche.Alia fortasse reperiūtur noia generis ambigui:q̄ scriptores autoritate sua freti contra vsuꝫ artēqꝫ protulerūt genere diuerso sed nos haec tm̄ annotasse sufficiat.

Dē nominib⁹ masculinis. Quū illa regula figtionis: quam pncipio hui⁹ libri posuim⁹: q̄ noia q̄ ad mares pertinent gn̄is sunt masclini: z q̄ ad foeminas foeminini z q̄ ad vtrūq3 cōmunis duoꝝ: nimis ɔfuse atq3 insufficiēter fuit posita: pārtim explicata est a nob p regulas terminationū: partim ēt hoc loco explicabit. Non dico nūc de illis noib⁹ q̄ hn̄t vtriusq3 sex⁹ distictas terminatiōes. vt magister. istra. lup⁹. pa. roman⁹. ana. lz de illis q̄ cū possint eē gn̄is foeminini ex rōne terminatiōis atq3 illoꝝ figtio ad vtrūq3 sexū ptinere. tn̄ hn̄t p alterutro sexu diuersas termiatiōes. vt ecce draco rōne terminatiōis ita potuit esse cōe duorū geneꝝ: quēadmodū hic z haec homo: z q̄si epicenū sub gn̄e masclino ɔphendere foemininū: masclinū tn̄ appellam⁹ dracone: foemininā vo dracenā. Eodē mō de leone lea vl' leena dicim⁹. Oui. iiij. meta. vt lea saeua sitim multa compescuit vnda Vg. in buc. torua leena lupū seqtur. Strabo. strabo. teste Pris. iiij. car. facit. A caupone q3 fullone z latrone. q2 nunq̄ nisi de viris dicuntur: vsurpant vt inqt Ser. foemina in. a. vt caupona. fullona. z latrona. sed caupona in vsu est. fullona z latrona nondū legi: sed si mihi esset necesse illā noiare: q̄ nobis lintea polire solet ego poti⁹ fullonā q̄ fullonem appellarē: quandoq dē fullo masclo͡ꝝ est ppriū: z eodē mō latronā foemināā potius q̄ latronē: z si cuz grammaticoꝝ vulgo supra dixi: homo nemo iungi latronē. Lacon tn̄ figt marē ex lacedemone vrbe: Mar. nondū adhuc matre iubente lacon. foemininū ab eo. Vg. ptulit. ij. aeñ. nec tibi tyndaridis facies inuisa lacaenae. Cōposita quoq3 a cano. nis. in. cen. finita masclina sunt. foeminia vo mittūt in. a. vt supra dixim⁹: cū de noibus terminatis in en. disputarem⁹. Flamē. inis. sacerdos tn̄ de viris dr nā sacerdotissa flāminica z flaminia dr. Astur cū masclinū esse dixerim⁹: p foeminino asturica dicim⁹. Sambucistes. ae. vl' sambucista. e. foemininū mittit sambucistria. Cymbalistes vl' cimbalista. listria. Citharistes vl' rista. ristria. Tympanistes vl' nista. nistria. Psaltes vl' psalta. tria. Prophetes vl' ppheta. etis. tidis. vl' pphetissa. poetes vl' poeta. etis tidis. qdā etiā dixerūt poetissa Scythes vl' scytha. scythis. scythidis. Sarmates vl' sarmata atis. tidis. de quibus oibus ɔplura diximus cū de gn̄e noim in. a. terminatoꝝ disserebam⁹. Magnes. tis. semp sub hac terminatione masclinū repitur siue p lapide siue p populo Thessaliae. nam foemininū mittit magnetis. tidis. vl' magnessa. Oui. in epi. Medeae. cur vnq̄ colchi magnetida vidimus argo. nauis eñ cū sit nomē. foeminini generis est. Hora. iij. car. magnessam hippolytē duz fugit abstinens. Pari ratione. Cres. tis. cretis. idis. vl' cressa. e. mittit foemininū. Sil'. ij. pu. cres erat erisonis Curetum aduect⁹ ab antris. z Tibul. de dedalo li. iiij. phoebo gratissima dona cres tulit. Auso. q3 in monosyllabis. q̄ dedalo cres posuit. Oui. j. de arte. cressa thyesteo si se abstinuisset amore. Vg. v. aeñ. cressa genus pholoe gemini circum vbera nati. Iuuc. nec minus sthenoboea q̄ cressa excanduit. Ex terminatis in. bs. Lybs. yssa. vl' lybissis. idis. Uerg. v. aeñ. horridus in iaculis z pelle libystidis vrsae. Sil'. li. j. vrsaeq3 libysse isignis sagulo duris certare maniplis. Arabs. issa. Chalybs. bissa. z in. ps. aethiops. pissa. quemadmodum in genere terminatorum in. bs. z. ps. dictū est. Ex terminatis in. x. thrax. issa. cilix. issa. phoenix. issa. phryx. igia. rex regina. q̄ omnia suo quoq3 loco in genere terminationum requirenda sunt. Quedam sunt nomina. Seruius in illud. Uerg. vj. aeñ. cernis custodia qualis: loqns eñ de tisiphone inqt. custodia est q custodit. vsurpatū est aūt sicut hospita. nam hic z haec custos facit. Idem q3 dicēdum de sospes. antistes. z sacerdos.

DE nominibus masculinis quæ ex diuersis terminationibus mittunt fœminina in. a. uel. in. is.

Draco dracena.	Flamen flamina.
Caupo caupona.	Astur asturica.
Leo leæna uel lea.	Sambucistes. cistria.
Fullo fullona	Cytharistes. ristria.
Lacon lacena.	Cymbalistes. listria.
Fidicen fidicina.	Tympanistes. panistria.
Lyricen lyricina.	Psaltes psaltria.
Siticen siticina.	Prophetes pphetis.
Tubicen tubiicina.	Poetes poetis
Tibiicen tibiicina.	Scythes scythis.
Cornicen cornicina	Sarmates sarmatis.
Oscen oscina.	Magnes. etis. uel. nessa.
Cres cretis. uel cressa	Chalybs chalybissa.
Moabita moabitis.	Aethiops æthiopissa.
Amonita amonitis.	Thrax thraissa.
Nepos neptis.	Cilix cilissa.
Heros heroina	Phoenix phoenissa.
Lybs lybissa.	Phryx phrygia.
Arabs arabissa.	Rex regina.

C Quedam sunt nomina quæ tametsi communia duorum generum reperiuntur. habent tamē aliā propriam terminationem generis fœminini. ut Hospes hospita. Sospes sospita. Sacerdos sacerdotissa. Custos custodia. Antistes antistia.

C De nominum declinatione. Cap. ii.

NE sit opus toties eadem pcepta resumi.
Accipe q̄ teneas in nominibus uariandis.
Compositi formā simplex & cōpositiuum.
Simplicis obseruant. Exanguis dat tibi sanguis.

Cap. ij.

Dē qnq3 noim declinatiōib⁹. Jam puer eo videt adoleuisse: vt qd ante hac faciebat: nō debeat inflectere noia p p portionē illoꝝ: q̄ in pncipio hui⁹ opis posita sunt: cū declinandi mod⁹ ille sit paulo incertior atq3 ɔfusus. sed p regl'as z pcepta q̄ i hoc. ij. cap. tradunt. Principio itaq3 ponit documēta oibus qnq3 decliationibus cōia. deinde singl'atim de vnaquaq3 illaꝝ qnq3 declinationū regl'as psequetur. Dicit igit q̄ ne oporteat autorē saepius eandem pceptionem repetere: hoc ē in qualibet declinatiōe idē dicere: o auditor accipe q̄ teneas memoria in noibus variādis. s. in declinādo noia. Cōpositi formā. Primū pceptū ad analogiā grāmatices ptinet: q̄ vt ait. Quin nō rōne nitit sed exēplo. z ex certis incerta pbare nitit. vt cū exploratū habueris q̄ iber facit in gtō iberi: intelliges q̄ celtiber ɔpositū a celta z iber facit in gtō celtiberi. Atq3 ediuerso si exploratū tibi sit q̄ celtiber facit celtiberi intelliges etiā q̄ iber fecit i gtō iberi. Haec regl'a q2 declinationi seruit maxime: visum est autori hoc loco illā ponere. Dicit itaq3 q̄ nomē simplex seruat formā ɔpositi. i. pportionē. z ɔpositū seruat ecōtrario formā simplicis. Habet regl'a exceptionem: q2 nō vsq3quaq3 vera est. vt sanguis gtīn facit sanguinis vna syllaba crescente: exanguis vero fecit exanguis parium syllabarum.

Præterea cū vulpes ⁊ apes a pede ɔposita videanꝶ:qm̄ vulpes autore.Quin.quasi volipes dicta est:apes quoqȝ vel q: sine pedibꝰ nascanꝶ:vel potiꝰ qđ pedibꝰ ꝑ mutua nexis.vt Vg.vij.ēn.ait in vuę modū pendeāt:debuerꝫ facere in gtō vulpedis ⁊ apedis:sed amissa vna syllaba fecerūt vulpis ⁊ apis.q̄ꝗ̄ ꝓ cypselo aue apedis q̄ȝ facit. Lepꝰ q̄ȝ si vt autor est Quin.quasi leuipes đr:leuipedis debuit facere:sed fecit leporis.Pubes q̄ȝ mittit gtm̄ pariū syllabaꝝ:sed ab eo ɔpositū impubis:vt Probꝰ ⁊ Phocas voluerūt:vel impuber vt Cęsar in li.de analogia impuberis in gtō facit.Cice.iiij. inuectiuaꝝ. Filiū eius impuberē legatū a pr̄e missum. Vg.tñ regulā secutus impubis Juli.dixit. ⁊ Hora. ij. car.nec impubē parētes Troilū.⁊ Oui.ix.meta.facietq̄ȝ viros impubibꝰ annis.Quies.etis.ꝑterea cū sit tertiae declinationis:ab eo ɔpositū reqes qntę repitur.vt apud Vg.iiij.aeñ.tp̄s inane peto reqem spaciūq̄ȝ furori.q̄ꝗ̄.⁊ quies quiei antiqores ēt ꝑ qntā declinabāt. vt Affraniꝰ.solicito corde corpꝰ non potiꝶ nec quie.c. Neuius.ɔplexo summo corpa opiunꝶ ac suaui quiei. Atqȝ ɔtrario Cicero in Catone maiore dixit:vt meae senectutis requietē oblectamentumq̄ȝ noscatis. Macro.q̄ȝ in.j.de somno Scipionis.q: ⁊ illa inqt regetis est inscia.Multa q̄ȝ alia sunt q̄ nō sequunꝶ simpliciuȝ declinationē.vt centimamꝰ giges dictꝰ est ab Hora. sȝ in gtō centimani gigę dicemꝰ. Alia q̄ȝ ɔplura passim repies:q̄ nō sequunꝶ ex regula ꝓportionē. Quartus cū qnto.Scđa regula est.ꝙ noia neutra. ij.iij.⁊ iiij.declinationis qm̄ ꝑmę ⁊ qntę nullū est neutrū: hn̄t actm̄ et vctm̄ siles ntō:⁊ in plurali semꝑ terminantur in.a.vt hoc tēplū tēpla.hoc corpꝰ corpa.hoc veru verua.Estq̄ȝ vctūs recto silis. Tertia regula est.ꝙ vctūs oim̄ qnqȝ

A pede fit uulpes & apes nec regula seruit.
Impubis dat.eris.sed pubes dat tibi pubis.
Est requies quintæ.declinat tertia simplex.
Quartus cum quinto semper recto similātur.
In neutris.sed in.a.pluralem ponis ubiq̧.
Est q̧ uocatiuus recto similis ꝓpe semper.
Præterq̄ quintæ pluralibus in genitiuis.
Syllaba nonnunq̄ colliditur.u.capitales.
Tertius & sextus plurales assimilantur.

De prima nominis declinatione.

Cum sint quinq̧ puer declinandi tibi formę.
Quas unus uariis ex rectis dat gtūs.
Prima sit in.as.es.sed.græcis.a.q̧ latina.
Est gtūs in. æ.diphthongon.sed tñ ai.
Dat tibi nonnunq̄.dat &.as.sed & id quoque raro.
Octo triū generꝝ sunt nomina.q̄ dant in.ius.

declinationū in vtroqȝ numero silis est ntō.Sed dixit nō semꝑ sed ꝓpe.i.quasi semꝑ ꝓpter noia scđae declinatiōis terminata in.us.q̄ alio mō exeunt:⁊ ꝓpter noia graeca:de qbꝰ suo loco differemꝰ. Præterq̄ꝫ qntę.Quarta regula.ꝙ gtūs pluralis oim̄ declinationū ꝑterq̄ꝫ quintę pōt recipe syncopā hoc est abscissionē.vt in ꝑma ęneadū ꝓ aeneadaꝝ.graiugenū ꝓ graiugenaꝝ:Vg.j.aeñ.qs genꝰ aeneadū:qs Troiae nesciat vrbē.Jdē in.viij.optime graiugenū cui me fortuna ꝑcari.Jn scđa viꝝ ꝓ viroꝝ.diuū ꝓ diuoꝝ.Vg.j.aeñ.arma viꝝ tabulaeq̄ȝ.Jdē in.ix.turne qđ optanti diuū ꝓmittere nemo.Jn.iij.agrestū ꝓ agrestiū.coelestū ꝓ coelestiū.prudētū ꝓ prudētiū.mēsum ꝓ mēsium.Oui.xij.met.⁊ quos sustinui bis mēsum qnqȝ labores.Vg.j.geor.⁊ vos agrestū ꝑsentia numina fauni.⁊ Oui.j.met.vltima coelestū terras astrea reliqt.Jn.iiij.passum ꝓ passuū nurū ꝓ nuruū.currū ꝓ curruū.Mar.sȝ duo sunt q̄ nos distinguūt milia passum.Lucil.apđ Macro.in.j.satur.hūc mille passum q vicerit atqȝ duobꝰ cāpanꝰ sonipes.Jdē.li.xij.cinctaqȝ adest vgo matrūq̄ȝ nurūq̄ȝ caterua.Vg.vj.aeñ.q̄ gr̄a currūt armorūq̄ȝ fuit viuis.Neqȝ solū in car.fit huiꝰ casus abscissio:verūetiā in ꝓsa orone.vt Cice.in ora.ꝓ sextio.vr̄aꝝ inquit sedū tēplorūq̄ȝ causa.⁊ in noibꝰ nūeralibꝰ.vt duū ꝓ duoꝝ quadragenū ꝓ quadragenoꝝ.tricenū ꝓ tricenoꝝ.e diuerso ales in gtō plurali.u.suscepit tm̄ metri causa.vt dixit Seruius in illđ.Vg.viij.aeñ.alituū pecudūq̄ȝ genꝰ.alituū eīm ꝑ epenthesiȝ ꝓ alitū posuit.sicut ⁊ Maniꝶ.in vltimo astro.alituūq̄ȝ genus studiū censusq̄ȝ volabit.Tertius ⁊ sextus:ꝙ dtūs ⁊ abltūs numeri pluralis in terminatione siles sunt in omnibus quinqȝ declinationibus.Jtaqȝ cum simul datiui terminationem posuerimus:ablatiui eandem esse intelligemus. vt dtō musis:abltō a musis.

De ꝑma nominis declinatione.Formae declinationū vt quibusdā (Diomede referente)visum est : septem sunt. Nam ex scđa nr̄a duas fecerūt:alterā eoꝝ qui gtm̄ in.i.simplex alterā eoꝝ qui in.i.duplex terminanꝶ. Duas q̄ȝ ex quarta nr̄a:alterā eoꝝ q̄ mittūt gtm̄ in.us.alterā exaptotis in.u.desinentibꝰ q̄ nō declinanꝶ in nūero singulari.Qui declinationū nūerus ad quinariū redactꝰ est:qm̄ tot videbanꝶ esse genitiui diuersitates.Dicit igiꝶ ꝙ ꝑma nois declinatio terminatiōes hȝ nominatiui tres in.as.es.a.Sed in.as.⁊ in es.tm̄ graecoꝝ.vt aeneas.ę.archias.chiae.anchises chisae.planetes.netae.Jn.a.Vo tam graecoꝝ q̄ꝫ latinoꝝ.vt musa.ae.helena.enae terra.ae.fabula.ae.Jtaqȝ dixit.a.latina.nō ꝙ omnia nomina ꝑmae declinatiōis in.a.desinētia latina sint:sed ꝙ cū in.as.⁊ in.es.omnia sint graeca in.a. finita sunt ēt latina.Estq̄ȝ illud ēt hoc loco repetendū ꝙ in cap.supiori dictū est.ꝙ nomina huiꝰ declinatiōis in.as. ⁊ in.es.finita omnia sunt graeca:⁊ masclina in.a.Vo ꝑtim graeca ꝑtim latina.ꝑtim masclina.ꝑtim foeminina.nā neutrū nullū est ꝑmae declinatiōis:ꝑterq̄ꝫ qđ Oui.v.meta.bis posuit in neutro gn̄e polēta.idq̄ȝ singlari:vt diximus exēplo:quē opinor nr̄i secuti sunt.cū hoc pascha.chae.in neutro gn̄e posuerꝫ.Est gtūs in.ae.diphthōgō.ꝙ nomina ꝑmę declinatiōis a quacūq̄ȝ veniāt nominatiui positiōe mittūt gtm̄ in.ae.diphthōgō.vt aeneas.eneę.āchises.sae.musa.ę. terra.ae.ita tñ vt gtūs sit pariū syllabaꝝ.Poetae Vo aliqñ soluūt diphthongō illā in.ai.syllabas.Vgi.iij.aeñ.aulai in medio libabāt pocula bacchi.Jdē in.vj.aurai simplicis ignē.⁊ in.ix.Diues pictai vestis ⁊ aurai.Cice.in arato. Atqȝ oculos vrget pedibꝰ pecusq̄ȝ nepai.ꝓ aulae:aurae.pictae.nepae.sed hoc poetis tm̄ licitū fuit.neqȝ omnibꝰ qdē sȝ antiquioribꝰ:aut antiquitatū amatoribꝰ:quales fuerꝫ Vgiliꝰ.Lucre.Cic.Exit ēt hic gtūs in.as.sed id quoqȝ apđ āntiquos ⁊ quidē raro.Liuiꝰ ādronicꝰ.atqȝ escas habemꝰ mētionē ꝑ escae ab eo qđ est esca.Neuiꝰ.rūcꝰ atqȝ purpureus filij terras ꝑ terrae.Unde ēt nūc pr̄familias.mr̄familias.filiusfamilias.dicimꝰ ꝑ familiae:qđ antiqui sic loq̄banꝶ. Deinde dicit ꝙ illa nomina adiectiua q̄ ꝑ ꝑmā ⁊ scđam nominis declinationē inflectunꝶ:mittūt gtm̄ in.ius a quacūq̄ȝ noiatiui terminatiōe exeāt siue ꝑmae siue scđae sint declinatiōis. Ea sunt vnꝰ a.um.uniꝰ.i. Ullꝰ.a.um.vlliꝰ.li.Nullus.a. um.nulliꝰ.li.Solꝰ.a.um.solius.li.Totus.a.um.totius.ti.Alius.ia.iud.alius alij.Alter.a.um.alterius.ri.Uter.a.ū. vtrius.ri.Et ab his composita. vt Neuter.a.um. Uterqȝ.aqȝ.vmqȝ. Uterlibet.alibet.vtrumlibet. Uteruis.auis. vtrumuis.Utercunqȝ vtracūq̄ȝ vtrūq̄ȝ.Alteruter.utra.utrū.q̄ omnia mittunt gtm̄ in ius.⁊ datiuum in.i. Sequū.

...rima nominis declina ... pote
... habere ... desinen...
... as et in es et in a. et
... et in am as et es
... semper sunt greca ...
... aliq̄ est greca aliq̄
... am. vero semper ...
... hebrea vt habraam adam
... hec nomina aliq̄ de...
... nant preprimam ...
... vt abraam. ...
adam. ... aliq̄ sunt inde...
... nabilia vt habraam. ...
... declinant per seq...
... declinationem ...
... in .j. vt abraam ...
adam ...

tur tn̄ aliqñ ꝓportionē nominū activoꝝ ꝑme ⁊ scd̄e declinationis. Cice. nō vne rei sed oībus consuli putetur. ꝓ vni. Idē ad Herenniū. nō res tote rei necesse ē similis sit. ꝓ toti. Teren. in heautonti. altere dū narrat forte audiui. ꝓ alteri. Idē in eunucho. mihi sole ridiculo fuit. pro soli. Cecilius. nulle nationi tot victorias tam breui spacio datas arbitror. pro nulli. Sed in noīe neuter frequentius reperitur genitiuus regularis: ꝗ̄ gtūs in. ius. ⁊ dtūs in. i. Pone datiuis. e. ꝙ dtūs in. e. diphthongon terminatur: similisq₃ est gtō. Nomina tn̄ que miserunt gtīn in. ius. ablata. us. faciunt dtīn in. i. vt vnus vnius vni.

Pone datiuis in. æ. diphthongon. sed genitiuus.
Cum tibi fiet in. us. us. rapta pone datiuum.
Omnibus ex rectis finitur in. am. tibi quartus.
Atq₃ uocatiuus fit in. a. cui iungito sextum.
Rectus pluralis fit in. æ. gtūs in. arum.
Atq₃ dtūs in. is. finitur. Pauca tamen sunt.
Quæ faciunt. abus. uelut est equa. filia. nata.
Mula. dea. liberta. ambabus iunge duabus.
Accusatiui plurales. as. tibi mittunt.

Omnib⁹ ex rectis. ꝙ accusatiuus ꝑme declinationis a quacunq₃ exeat terminatione nominatiui. in. am. desinit: fitq₃ a genitiuo ae diphthongon mutata in. am. vt musa. e. musam. sed in oībus grecis accusatiuus grecus plerumq₃ a latinis vsurpatur quemadmodū in declinatione greca dicem⁹. Atq₃ vctūs fit in. a. ꝙ vctūs i. a. terminatur: etiā cū venit a nominib⁹ grecis in. as. ⁊ in. es. desinentibus. vt aeneas o aenea. anchises o anchisa. atrides o atrida. Vergilius. x. eneid. vigilas ne deum gens enea vigila. Idem. iij. eneidos coniugis anchisa veneris dignate superbo. Hora. ij. ser. ne quis humasse velit aiacē atrida vetas cur? Abltūs quoq₃ similis est vctō in terminatione. Sed qd̄ de actō diximus: idē quoq₃ de vocatiuo ⁊ abltō dicendū est: freqn̄tius in noibus grecis in. as. ⁊ in. es. desinentib⁹ vsurpari casus grecos: vt suo loco dicem⁹. Rectus pluralis. ꝙ ntūs pluralis hui⁹ declinatiōis in. e. diphthongon desinit: ⁊ est similis gtō ⁊ dtū numeri singularis. sicut musa muse. plurali ntō muse. Gtūs in. arum. ꝙ gtūs pluralis in. aꝝ. terminat᷑. fitq₃ ab abltō singulari addita. rū. vt hec musa a musa. aꝝ. Atq₃ dtūs in. is. ꝙ dtūs pluralis terminat᷑ in. is. fitq₃ ab abltō singulari. a. mutata in. is. vt musa. is. Excipiunt᷑ tn̄ paca q̄ differētie causa faciunt dtīn in. abus. ⁊ q̄ sunt illa subiungit. equa equab⁹. filia filiab⁹. nata. ab⁹. mula. ab⁹. dea deab⁹. liberta. ab⁹. ambe ambab⁹. due duab⁹. Priscia. inter hec numerat asina asinab⁹. qd̄ Valla posse dici negat. Antiqssimi quoq₃ ab is ea id. eab⁹ dixerūt. Cassius. hemina pōtifici q cū eab⁹ stuprū fecerat. Iuniores aīa aīab⁹ dixerūt. vt Serui⁹ multis in locis ⁊ nostre religionis autores. Neq₃ dissimuland⁹ est hoc in loco illoꝝ error: q nō intelligētes verba Prisciani qd̄ ille de paucis noib⁹ scripsit: ad infinita prope noīa extendunt. Dicit em̄ lib. vij. vbi de datiuo ⁊ abltō pluralib⁹ ꝑme declinationis disserit. Inueniunt᷑ tn̄ pauca gn̄is feminini q̄ ex masculinis trāsfigurant᷑ non habētib⁹ neutra: q̄ animalium sunt demonstratiua naturaliter diuersum sexum hn̄tia q̄ differentie causa in abltō singulari. b⁹. assumpta faciunt dtīn ⁊ abltīn plurales. ⁊ q̄ sunt illa pauca subdit. natab⁹. filiabus. deabus. mulabus. libertabus. asinab⁹. ambabus. duabus. Isti vero dū putant se latinū sermonē locupletare. funditus euertunt: cū artis grāmatice ꝑcepta cōtrahenda atq₃ limitanda poti⁹ sint ꝗ̄ ampliāda. Quis em̄ vnꝗ̄ apd̄ autores idoneos legit qd̄ isti faciunt ab agnus. agna. abus. ab iuuencus. ca. abus. a lupus lupa. abus. a. ceruus. ua. abus. ⁊ alia innumera: q̄ solēt sine autoritate in exemplū deducere. Quid qd̄ neq₃ illa ipsa q̄ Priscia. ⁊ Valla dicūt exire in. ab⁹. semp ita faciūt nisi tm̄ differētie causa q̄ si aliūde ꝑcepi pōt: nihil necesse est illa noīa in. abus. terminare. vt equa rōne discriminis potuit mittere equabus. vn̄ ⁊ Varro in. ij. de re rust. fecit caput de eqs et equab⁹. vt vtrūq₃ sexū ꝯplecteret᷑. At vero Papini⁹ li. xxij. dige. titulo de vsuris ⁊ fructib⁹. l. eqs. eqs. inqt p fidei ꝯmissum relictis post morā foet⁹ quoq₃ ꝑstabūt᷑. Vulpian⁹ in titulo de varijs ⁊ extra ordinarijs cog. l. de vsu. itē de eqs alienis a sciēte possessis foetuq₃ eaꝝ. nō dixerūt equabus. q₂ de partu eaꝝ vterq₃ iure ꝯsult⁹ mentionē fecit: neq̄ ambiguū erat de quo sexu loq̄rent᷑. Colume. quoq₃ lib. vij. de re rust. cū de admissura equoꝝ in equas loq̄ret᷑: admissariū inqt ceteris eqs facit inimicū. Qd̄ si ex adiūctis nō satis cōstat: de quo sexu loqmur: equab⁹ poti⁹ ꝗ̄ eqs dicem⁹. vt Ser. iij. geor. Equab⁹ inqt ei⁹ imisit furorē. Filia ꝑterea differētie causa potuit facere filiab⁹. Enni⁹ tn̄ in andromeda dixit: filijs ꝓpt te innocēs obiecta suꝫ nerei: nō dixit filiab⁹: q₂ de nereidib⁹ loq̄bat᷑. Plau. quoq₃ in sticho. ego intrabo ⁊ gratulabor aduentū vr̄m filijs. nō dixit filiab⁹: qm̄ antipho senex de duab⁹ filijs panegyri ⁊ pinatio ad generos duos loq̄bat᷑. Hiero. quoq₃ interpres Geneseos. cap. xxxj. qd possum facere filijs ⁊ nepotib⁹ meis: cum Labā de Lia ⁊ Rachel dephensis loq̄ret᷑. Nata quoq₃ ⁊ si differentie causa pōt aliqñ exire in ab⁹. Papini⁹ tn̄ in achilleide dixit. charisq₃ para cōnubia natis: quas tibi sydereis diuaruꝫ vultib⁹ equas sors dedit. nō dixit natab⁹: q₂ Lycomedes rex scyri filias tm̄ habuit: cū ꝑsertim vt sex⁹ ambiguitateꝫ tolleret: adiunxit: quas equas vultibus diuaꝝ. Oui. quoq₃. xiij. meta. euboea duab⁹ ⁊ totidem natis andros fraterna potita est: q₂ duab⁹ dixit. nihil necesse habuit natabus dicere. Qd̄ vero Laurenti⁹ asina ab hac regl'a excluserit: illa forte ratio fuit: qd̄ non habuit autores: quoꝝ testimonio fret⁹ auderet dicere asinab⁹: ꝑter vnū Prisci. cui nō solet multū fidei adhibere. Nam Pli. lib. xj. Asinis inqt a foetu mamme dolent: ideo sexto mense arcent partus nihil necesse fuit dicere asinab⁹: q₂ statim subiūxit de mammarū dolore atq₃ illarū foetu. In. j. etiam libro regū Hiero. interprete legim⁹: ⁊ de asinis quas perdidisti ne solicit⁹ sis. non dixit asinab⁹: q₂ statim adiecit quas perdidisti. Eadē preterea ratione. Cicero scribens ad filiam ⁊ vxorem dixit. duab⁹ animis suis non animabus: q₂ illō adiunctū duab⁹ tollebat sexus ambiguitatem. Nam qd̄ Serui⁹. atq₃ religiōis nr̄e autores dicūt ab aīa aīab⁹. ne coincideret cum animis qd̄ est ab anim⁹: recte id fecissent si autoritate niterent᷑. Et qd̄ a dn̄a qdam faciūt dn̄ab⁹ facile refellit testimonio. Q. curtii. q de vxore ⁊ filia Darij scribens dixit actū est de dn̄is: nisi forte velint dicere: qd̄ q₂ historicus de foeminis loq̄batur: ideo dixit dn̄is. nunꝗ̄ tamen isti autorem idoneū mihi monstrabūt. q vnꝗ̄ dixerit dominab⁹. Nā qd̄ nonnulli afferūt ex epistola diui Hieronymi ad demetriadem: dn̄ab⁹ ille non dn̄abus: sed dn̄i scripsit: incedentibus inqt dn̄is ancilla ꝟgo procedit ornatior. Atq₃ vt vno verbo colligam qd̄ sentio: tūc vtemur datiuo ⁊ ablatiuo in abus. cū potest esse dubiū de quo sexu loqmur: neq₃ id passim sed in illis tm̄ noibus: in quib⁹ optimi autores hoc fieri voluerunt. Ambe vero ⁊ due ꝗ̄uis nulla simili differentie causa cogente. vt Priscia. ait habeāt dtīn ⁊ ablatiuū ambabus duabus. Accusatiui plurales. ꝙ actūs numeri pluralis exit in. as. addita. s. ablatiuo singl'ari vt musa. as.

Liber secundus.

De secunda nominis declinatione.

Altera dat rectis tibi sex.er.ir.ur.uel.us.aut.um
Atq; eus diphtōgō.sed & hāc tātūmō grecis
Fit genitiuus in.i. Sed rectum non superabit.
Excipias gibber.lacer.& socer.asper.adulter.
Presbyter atq; liger.miser & gener & tener addes
Et prosper.dexter.puer.& quod fit tibi nomen
A gero siue fero.uir.treuir.iunge saturq;.
Liber bacchus & ingenuus.cui iunges Iberum.
Sed diphthongus in eus.ei.dat uel ei genitiuo.
Atq; datiuus in.o.dabitur.Cui iungito sextum
Accusatiuo.um.dat declinatio nostra.
Vs recti mutans in.e.casum pone uocandi.
Sed dices fili.fluuius.deus atq; latinus.

De scd'a nois declinatiōe.Scd'a nois declinatio terminatiōes hꝫ nti sex.er.ir.ur.um.us.eus.q̄ oēs mittūt gtūꝫ in.i.vt puer.eri.cap.i.vir.iri.treuir.i.satur.uri.qd' in.ur.solū repit:nā mater latie nō dr̄:ēt Priscia.autore:q dicit in ur.vnū tātū repiri satur.Tēplū.li.lignū.i.dn̄s.i.deꝰ dei.In us.diphtōgō finita oia sunt greca. vt pētheus ei.orpheus.ei,Repiunt ēt due terminatiōes in os.ꝛ in.on.noim.tātū grecoꝝ q̄ ad hāc declinationē referunt quēad modū in declinatiōe greca disseremus.vt hic logos.gi.hoc iliō.ij.Sed rectū nō supabit.Oēs gtōs scd'e declinatiōis in.i.terminari diximꝰ sed q2 partim crescūt vna sylla ba:partim sunt eq̄liū syllabaꝝ vt tollat hāc ambiguita tē:dicit ꝙ gtūs huius declinatiōis equalis est suo ntō in nūero syllabarū.vt hoc tēplū.li.hic dn̄s dn̄i.Excipit pauca noia q̄ hic numerātur.gibber.eri.Sueto.de orbilio grāmatico.gibberosos se de sole in vmbrā trāsferre r̄ndit.erat enim murena gibber.Pli.li.viij.Syriacis nō sunt palearia sed gibber.ꝓ gibbo posuit.Mar.in dist.sigillū gibberi fictile ꝓ gibberoso.Nam quēad modū gibbus tū ipsum tumorē significat siue dorsuꝫ nasi.vt Iuue.medijsqꝫ in naribus ingēs gibbus.tū rē ipsam gibbū habētē.vt Mart.nō aliter ridet Atlas cū corpore gibbo ꝛ Celsus lib.iiij.Extrinsecus gibbū:intrinsecus cauū est iecur.sit gibber tū ipsum dorsi tumo rē designat.tū eū qui tumorē habet quem gibberosum appellat iurecōsultus in titulo de edilitio.l.vel proterui vel gibberosi.Lacer.i.Ver.vj.eñ.lacerū crudeliter ora Socer eri.Idē in.ij.eñ.ad soceros ꝛ auo puerū astyanacta trabebat.Asper.eri.ꝙ etiā ꝑ syncopā obliquos habet aliquando equales.Verg.ij.eñ.improuisum aspris veluti qui sentibus anguē pressit.Adulter.eri.Liber.eri.pro eo qd' est bacchus.ꝛ pro eo qd' est ingenuus siue non seruꝰ Nam pro libro scripto ꝛ pro cortice libri facit.Iber.i.pro hispanus.Luca.in.vj.si tibi durus iber aut si tibi terga dedisset.Verg.iij.georgi.aut implicatos a tergo horrebis iberos.Nam pro flumine iberus.eri.posuit Luca.in.iiij.qui prestat terris aufert tibi nomen iberus.Iber.eris.per tertiam populus est septentrionalis iuxta armeniam. Ab iber.eri.fit celtiber.eri.nomē compositū a celtis ꝛ iberis.Luca.in.iiij.gallorū celte miscentes nomen iberis:nō vt historiographi nostri delirāt dicti quasi cetus tubalis.Presbyter.eri.pro eo qd' greci dicunt presbyteros.i.interptaturqꝫ senior.apud nostros pro eo qd' est sacerdos:quemadmodū ꝛ abbas.pro eo qd' est pater:ꝛ papas pro eo qd' auus:nomina sunt honoris.Liger.eri.nomen est celebre apud Verg.x.eñ.faterqꝫ liger:sed frater anhelos flectit equos:ꝛ paulo post genitiuū expressit diceos.ve sani talia late dicta volāt ligeri.Miser.eri.gener.eri.tener.eri.necessitate ordinis literarū crescūt vna syllaba in gtō:quoniā.n.vel.s.nō possunt in eadem syllaba.r.literam precedere.Prosper.eri.qd' etiam prosperus dicit Cice.in.vj.de repu.scribens.Deinde hoim gn̄i prosperus ꝛ salutaris.Dexter.i.quod etiā per syncopē dextri facit in gtō.Puer.eri.pro quo antiquissimi puerus pueri faciebāt.Ceci age puere duce me ad patrios fines.Affranius.o puere puere sine me prospicere mihi.Et noia cōposita a gerēdo ꝛ ferendo.vt armiger.eri.setiger.i.corniger.eri.furcifer.eri.armifer.eri.Vir.ri.ꝛ ab eo cōposita duumuir.iri.leuir.iri.Treuir.iri.populus est Gallie.Lu.in.j.tu quoqꝫ letatus cōuerti ꝑlia treuir.Satur.uri.Iuue.satur est cū dicit Hora.hoc.Minuuntur etiā gti vna syllaba ꝑ syncopē.siue mauis apocopē:quoties gtūs in.i.duplex desinit.altero.n.ex illis detracto gtūs vna syllaba d' curtatur:vt Antonius.oni.pro antonij.peculium.uli.pro peculij.tugurīū.uri.pro tugurij.Iuue.antoni gladios potuit contēnere si sic oia dixisset.Verg.in buc.nec spes libertatis erat:neqꝫ cura peculi.Idē in eodē opere pauperis ꝛ tuguri cōgestū cespiste culmē.Sed diphthōgus in.eus.ꝙ noia in.eus diphhthōgo dcinētia q̄ oia diximus esse greca duplicē habēt genitiuū in ei.diphthōgō copulatū.vel in ei.syllabas diuisum.Nā in eos.mere grecus est:vt tereus terei.vel terei vel tereos.ꝓmetheus.ethei.vel ꝓmethei.theos.Ver.in buc.aut vbi mutatos terei narrauerit artus.Idē in eodē ope.causas easqꝫ refert volucres furtūqꝫ ꝓmethei.Mart.flet philomela nefas incesti tereos ꝛ q̄.sed hic gtūs ex greco vsurpat:quare in suū locū referēdus est.Ambiget ꝟo quispiā mulciber quō mittet gtm̄.nā si mulciberi facit:turpe est a nobis fuisse ꝑtermissum:cū ab alijs qbusdā grāmaticis hoc in loco positū sit.Ad qd' illud est r̄ndēdū:hoc nomē Pri.teste duos habere gtōs:sed vtrūqꝫ tertie mulcibris ꝛ mulciberis:quēadmodū suo loco dicemus.Ci.tū.ij.thus.mulcebri dixit in scd'a declinatiōe:qd' colligit ex rōne carminis senarij qd' ex Aeschilo poeta greco vertit in latinū sermonē in hūc modū.iouisqꝫ numē mulcibri asciuit manus:vbi neqꝫ mulcibris neqꝫ mulciberis:sꝫ neqꝫ mulciberi esse pōt.vt in qbusdā codicibꝰ legit.necesse est eni vt iābus sit in q̄rto loco.Cōferte obsecro vos nūc:q̄ alios autores admirari soletis:breuitatē n̄ram simul ꝛ facilitatē ꝛ copiā cū alioꝝ ꝑceptis inextricabilibꝰ:ꝛ cū m̄lta ꝟborū ꝑplexitate diminutis.Atqꝫ dtūs in.o.ꝙ dtūs ꝛ abltūs singularis in.o.terminant.siūtqꝫ a gtō.i.finali mutata i.o vt dn̄s.i.dn̄o a dn̄o.puer.eri.ero.a puero.Actō.ꝗactūs i.ū.desinit:fitqꝫ a gtō.i.finali mutata i.ū.vt dn̄i dn̄ꝫ.pueri rū qd' de noibꝰ latinis aut grecis latine declinatis est dicēdū:atqꝫ ideo adiecimꝰ declinatio n̄ra.i.latīa.Nā si q̄sieris a me theseꝰ quēadmodū mittit actm̄:r̄ndebo theseū vel thesea:sꝫ theseū declinatiōe latina:thesea declinatione greca.q casus vt alias dicemꝰ a latinis vsurpat.ꝟg.in.vj.qd thesea magnū qd memorē alcidē.Cic.de natura deoꝝ actm̄ latinū ꝓtulit.theseū ingt ꝛ hippolitū.Vs recti mutās:q2 supiꝰ posuit regulā gn̄alē ꝙ vctūs est silis ntō.imo apd' ātiqores ide fuit i terminatiōe:atqꝫ a grecis vterqꝫ rectꝰ appellat:ꝛ q2 i regl'a illa gn̄ali adiecimꝰ tpamētū ꝓpe:nūc ꝑceptū illud limitās dicit.ꝙ cū ntūs terminat in.us.vctūs exit in.e.us.nti mutata i.e.vt dn̄s o dn̄e.marcꝰ o marce.Patit tm̄ regl'a illa exceptione:qm̄ hoc nomē filiꝰ debuit facere filie ꝛ facit fili:qd' ēt apd' ātiqores filie fecit.Liuiꝰ andronicꝰ ꝑ n̄ saturni filie.fluuiꝰ quoqꝫ deꝰ ꝛ latinꝰ atqꝫ ēt si vis ppl's ꝛ fortasse alia hmōi noia apd' antiqores in vctō siles ntō repiunt.ꝟg.viij.eñ.corniger hespidū fluuiꝰ regnator aq̄rū.ꝓ o fluuie.Idē in priape.de cera facta dat tibi poma deꝰ.sꝫ hoc nomē de antiqtate nihil videt mutasse.nemo eñ dixit o dee.Idē socer arma latinꝰ habeto.ꝓ o latine.sic quoqꝫ

Lucanus dixit in.ij.degener o populus vix saecula longa decorum: ⁊ quod in re diuina cotidie audimus. agnus dei qui tollis peccata mundi.pro agne. ⁊ alio in loco.attendite popule meus.pro o mi popule. Si tamen est proprium.ꝙ nomina propria in.ius.finita mittunt vocatiuum in.i.ablata.us.nominatiui.vt Vergilius o vergili. Mercurius o mercuri.larius o lari.qui lacus est Italiae.de quo Verg.ij.geor.te lari maxime teq; fluctibus assurgens. Genius quoq; ⁊ si nomen est appellatiuum:plures enim sunt genij hominum ⁊ locorum:tamen quasi nomine proprio Tibullus vocat eum li.iiij mane geni cape thura libens.Antiquores tamen q̄ȯ de filius diximus:haec quoq; nomina in e.terminabant.vt Vergili⁹ o vergilie.Mercuri⁹ o mercurie.Illud quoq; animaduertendū est vocatiuū hūc quandoq; desinere in.i.vocalē.q̄nq; in.i.consonantē. Nam si in ntō.i.consonans est ante.us.ablata.us.relinquitur in fine.i.consonans.vt vulteius o vultei.Hora.j.epistolarum.durus ait vultei nimis attentusq; videris.vbi vultei disyllabum est ratione carminis.ergo in i.consonantem desinit. Nam in actō qui ntō par est in numero syllabarū:vulteiū trisyllabum posuit dicens. vulteium nomine menā.Q̄ȯ si ante.us.in ntō est vocalis in vocatiuo quoq; ablata.us.vocalis erit.vt caius o cai.Mar.q̄ȯ peto da cai non peto cōsilium. Nam in ntō trisyllabum posuit idem autor alibi dicens.Cai⁹ vt fiat Julius ⁊ proculus.Q̄ȯ vero Oui.pompei trisyllabum posuit in.iiij.li.de ponto cum dixit.Accipe Pōpei deductū nomē ab illo:eadem ratione potuisset Pōpeius in ntō quadrisyllabum ponere.Q̄ȯ si rectus trisyllabus est.vt apud Lucanum Pompeius veparē: necesse est vocatiuum duarum esse syllabarum.Rectus pluralis.ꝙ ntūs pluralis secundae declinationis in.i.terminatur.estq; in terminatione similis genitiuo singulari:vt dn̄s dn̄i.plurali dn̄i.Genitiuus in.orum.ꝙ genitiuus eiusdē numeri ⁊ declinationis in.orum.terminatur.fitq; ab ablatiuo singulari assumpta.rum.vt a dn̄o dn̄orum.Atq; datiuus in.is.ꝙ datiuus pluralis eiusdem declinationis terminatur in.is.fitq; ab ablatiuo singulari.o.finali mutata in.is.vt a dn̄o dn̄is.Ambo vero ⁊ duo.q̄ noīa ad hanc declinationem potissimū referuntur: quēadmodū in alijs quoq; locis diximus:in hoc casu ambobus ambabus ambobus:⁊ duobus duabus duobus fecerunt. Sed deus in ntō atq; consequenter in vctō pluralibus facit dei regulariter:⁊ dij per synaeresim.atq; eadem ratione in datiuo deis vel dijs.Luca.in.ij.o vtinam coeliq; deis herebiq; liceret.Accusatiui.ꝙ actūs in.os.terminatur:fitq; ab abltō singulari addita.s.vt a dn̄o dn̄os.Noībus neutris.q̄ in principio huius scd̄i capitis dictum est.ꝙ nomina neutra tres casus habent similes ntm̄ actm̄ ⁊ vocatiuum:⁊ in plurali terminabantur in.a.nunc regula illa contrahitur magis atq; limitatur:dicitq; formari a genitiuo singulari.i.finali mutata in.a. Nam si genitiuus in.i.duplex desinit:neutra pluralia in.a.purum.i.vocali antecedente desinunt.vt hoc augurium augurij.haec auguria.hoc paeculiū paeculij.hęc pęculia.si vero in vnico.i.desinit gtūs singularis:pluralia neutra in.a.mixtum cum consonante que praecedit illud.i.desinunt.vt hoc templū templi templa.hoc donum doni dona.

Si tamen est proprium per ius.tunc.us.rapiatur.
Rectus pluralis fit in.i.Genitiuus in orum.
Atq; datiuus in.is.Sed dat tibi dii deus & diis.
Accusatiui plurales.os.tibi mittunt.
Nominibus neutris in.a.uertitur.i.genitiui.

De tertia nominis declinatione.

Tertia diuersos dat declinatio fines.
Et quamq̄ uarie tamē exit in.is. gtūs.
Ex.a.ponit.atis.Ex.e.facit.is.gtūs.
Onis ab.o.fiet.Per.inis.nonnulla dabuntur.
Cardo:ordo:turboq;:homo:nemo:iūgis apollo.
Et quod foeminei generis datur in.do.uel in.go.
Vnedo.dat.onis.seu pomum siue sit arbos.

De tertia nominis declinatione.Quemadmodū prima declinatio tres habuit nominatiui terminationes.scd̄a vero sex.ita tertia habet multo plures:que oēs mittūt gtm̄ in.is.atq; ideo dicit tertia diuersos dat declinatio fines:q̄ q̄uis literę terminales huius declinationis sint vndecim.a.e.o.c.d.l.n.r.s.t.x.terminationes q̄nquaginta sunt ⁊ eo amplius:q̄s cū de gtō disputabimus.ex ordine ꝓsequemur.Ex a ponit.atis.ꝙ nomina tertiae declinationis in.a desinentia:super.a.nominatiui.tis.assumpta mittūt gtm̄ in.atis.vt hoc toreuma toreumatis.schema.atis.pęgma.pęgmatis.syrma syrmatis.pneuma pneumatis.haec antiquiores etiam per primā declinabant:suntq; omnia gręca:vt in genere diximus.Ex.e.facit.is.gtūs.ꝙ huius declinatiōis noīa in.e.finita mittūt gtm̄.e.mutata in.is.vt hoc mare maris.cubile cubilis.mantile mantilis.suntq; omnia neutra atq; latina:nā gręca foeminina sunt:reducunturq; ad primā declinationē latinam.Onis ab.o.fiet.ꝙ nomina tertiae declinationis in.o.desinentia mittūt gtm̄ in.onis.super.o.nti assumpta.nis.vt hic sermo sermonis.harpago harpagonis.vnio.onis.porphyrio.onis.Per.inis.nonnulla dabūtur.ꝙ hęc noīa q̄ vno versu cōplectūtur:mittūt gtm̄ nō in.onis.sed in.inis.hic cardo cardinis.ordo ordinis.turbo turbinis.pro vētorum vertigine:aut ꝓ puerorum trochisco. Verg.in.j.turbine corripuit:scopuloq; infixit acuto.Hora.in epodo.citūq; retro solue turbinē. Nam cū propriū est nomē gladiatoris cuiusdā generalē regulā sequitur.Idē.ij.ser.rides turbonis in armis spm̄.Homo.inis.⁊ nemo.inis.q̄ȯ ab hoīe cōpositum est.apud antiquiores genitiuum misit in.onis.Ennius apud Priscianum.vulturis in siluis miserum mandebat homonem.Ipse quoq; genitiuus neminis antiquus est.quo vix vti possumus.Plautus in captiuis.neminis misere certum est. ⁊ Lucillius.neminis ingenio quemq̄ confidere oportet.Apollo apollinis.cuius genitiuus atticus est apollo.vt Paulus in epistola ad Corinthios.j.Hierony.interprete.ego quidem sum Pauli.ego autem Apollo.sed de hoc in declinatione gręca dicemus.antiquiores quoq; Festo autore apellinis dicebāt.Et q̄ȯ foeminei generis.ꝙ nomia etiam desinentia in.do.vel in.go.q̄ sunt generis foeminini:mittunt gtm̄ in.inis.vt haec teredo teredinis.formido formidinis.virgo virginis.vligo vliginis.Vnedo tamen pro arbore ⁊ pro pomo ⁊ si generis est foeminini genitiuum fecit vnedonis.Plinius.lib.xvj.quibusdam arboribus cortex cadit:vt malo:vnedoni. Idem lib.xv.de vnedone arbore ipsa fructicosa cui nomen ex argumento sit vnum tantum edendi.Mendum est incredibili consensu in omnibus libris receptum:quod a me primū est deprehensum in expositione Seruij super illud Vergi.j georgi.arbuta sacrae deficerēt siluae.ait namq; arbuta sunt rubra poma siluarum:quae Plinius oredones vocat:ꝙ asperitate sua plures edi non possunt.atqui Plinius.nō oredones: sed vnedones appellat.ergo vel meo periculo emendandus est iste locus.atq; fidei pristinae restituendus.

Ast anio & nerio dant.enis. dat caro carnis.
Lac tibi dat lactis. halec halecis habebit.
Bogud format udis.nostri dixere Dauidis.
Additur.is.post.l.Sed lis.mel felq̃ recepit.
Nomen qood fit in.n.assumit.is.in genitiuo.
Men finita dabunt.inis.& quod desinit in.cen.
Atq̃ unguē:pectē:iunges cunq̃ inguine gluten.
Et quandoq̃ datur ex.on.genitiuus in.ontis.
Is.post.r.iunges tamen.r.tibi far geminabit.
Cris dat acer:uolucer:alacer:bris accipit imber
Et sua composita:celeber : quibus adde saluber.

Ast anio.ꝛ nerio.ꝙ hęc duo noia.hic anio vel aniē.ꝛ hęc nerio vel neriē.mittūt gtīm in.enis.vt aniēnis neriēnis. Hora.j.car.ꝛ pceps anio ac tiburti loc⁹.qd antiqssimi scdm analogiā declinabāt aniē.enis. Cato.nō minus q̃ꝫ qndecim milia aniē abest.Papi.ēt in siluis priscos imitat⁹ pceps aniē dixit. Declinat̃ ēt hic anienis.vt Sil. li.j.puni.q̃ pater acceptis anienis ditior vndis.q̃ꝫ pōt esse gtūs anienis:siue igit̃ prima nti positio sit anio siue aniē siue anienis. gtīm hꝫ anienis.Luc.in.ij.gelidas anienis ad vndas.Oui.xiiij.met.quaqꝫ anienis aq̃ cursuqꝫ breuissim⁹ almo. Nerio quoqꝫ.v.A.gelli⁹ li.xij.noc atti.scribit.a veterib⁹ sic declinabat̃ q̄si anio.nā perinde inqt vt aniēnē.sic neriēnē dixerūt tertia syllaba pducta.Plau.in truculento.Mars peregre adueniēs salutat neriēnē vxorē suā.Mar.in nuptijs philologiae certūqꝫ esse gradiuū nerienes cōiugis amore torreri.declinat̃ ēt haec nerienes.is.vt Var.in saty.menipea.nerienes inquit minerua fortuna ac ceres. Caro pterea a regula excipitur facitqꝫ i gtō carnis.qīm apud priscos haec carnis.is.dclinabat̃.Liuius andro. carnis ait vinūqꝫ qd libant.Tit.Liuius.xxv. ab vrbe. laurentibus carnis q̃ dari debet data nō fuerat. Itaqꝫ ab eo qd est caro carūcula:ꝛ ab eo qd est carnis carnicula diminutiua declinata sunt.Animaduertēdū hoc i loco qd in graecoꝝ declinatione diximus: nomia graeca foeminina in.o.longū desinētia in.onis. fecisse gtīm apud priscos atqꝫ reliquos casus cōsequēter. vt io.ionis.calypso.onis.dido.onis.Plau.in aulu.argus quē quondaꝫ ioni iuno custodē dedit.Liuius andro.apud nymphā atlātis filiā calypsonē.Ennius poenos didone oriūdos. Sed hmōi declinatiōe iā nō esse vtēdū ostēdit Quin.li.j.his verbis.mihi aūt placet latinā rationē sequi quousqꝫ patit̃ decor.neqꝫ eīm calypsonē dixerim vt iunonē.q̃ꝫ secutus antiquos Caesar vtit̃ hac rōne declinādi. Illud pterea est annotādū.masculina graeca in on. finita in hāc terminationē plaerūqꝫ a latinis referri. vt tarchō.co.raphō.pho.agam menō.eno.Vg.ix.ęn.hinc tarcho ꝛ thyrrheni tuta tenebat.Idē in.x.partheniūqꝫ rapho ꝛ pdurū virib⁹ orsen. Papi. in achi.stimulatqꝫ agāmeno volētes.Lac tibi dat lactis.ꝙ in.c.duo tīm noia repiunt̃ hui⁹ declinatiōis. hoc lac lactis qd antiqssimi hoc lacte lactis declinabāt.Plau.in menech.nec lacte est lacti vsq̃ꝫ similius.nā lactes in pli:vt alias diximus sunt intestina p q̄ labit̃ cib⁹.vt scribit Pli.li.xj.nat.hist.singlr quoqꝫ lactis in ntō dixit Pōponi⁹ in ferētinati. cerebellū inq: lactis agnina.Halec quēadmodū in gn̄e memorauim⁹ salsugo erat ex piciulis halecibus sale maceratis cōfecta:qd etiā garū vocabat̃:facit in gtō halecis.quēadmodū ꝛ halex.ecis.vt infra dicim⁹. sed halec caret nūero multitudinis:quēadmodū ꝛ alia multa hmōi noia.Bogud format.udis.ꝙ in.d.vnū tīm repit̃ nomē hui⁹ declinatiōis bogud:q fuit rex Mauritaniae.facitqꝫ in gtō bogudis.Liui⁹ apud Pris.li.cxiij.ab vrbe cōdit. cassius inqt ꝛ bogud castra adorti.Idē in eodē.bogudis causa exercitū in Aphricā traijcere conatus sit. Opius in cōmētarijs. rex bogud cōiūctis suis copijs ꝛ cognito regis Iubę egressu.ꝛ ibidē pauloante:pfect⁹ ab vtica in Mauritaniā regnūqꝫ bogudis est ingressus.Nri dixere dauidis.ac si dicat ꝙ hoc nomē dauid cū finalē syllabā acuat:neqꝫ possit declinari q2 barbarū est tīn nri hoc est religiōis Christianae scriptores aliqn ausi sunt hic dauid . idis. declinare penultima in gtō longa: q2 dauid vltimā acuit.ergo necesse est vt gtīm habeat penultima pducta.vt Michael.elis. Daniel.elis vtit̃ illa ratiōe declinādi Iuuēcus in q̄tuor euāgelia. Addit̃.is.post.l. ꝙ huius declinatiōis noia in.l.lrām finita:faciūt gtīm assumpta.is.sup nti terminationē.vt hoc aial.tribunal.alis.vectigal alis.Michael.elis.vigil.ilis.sol.olis.cōsul.ulis. Deinde dicit ꝙ hęc duo noia mel ꝛ fel in gtō assumūt.lis.pro.is.itaqꝫ gtūs ꝛ reliq casus q pēdent a gtō duplici.l. scribunt̃ vt mel.lis.fel.lis.melli.felli.a melle felle. Nomē qd fit in.n.ꝙ noia in.n.finita mittūt gtīm.is.assumpta. vt hic titan. is.hęc syrē.is.delphin.is.canō.is.sed quēadmodū in gn̄e diximus in.an.ꝛ in.in.ꝛ in.on.finita oia sunt gręca.in en vero partim graeca partim latina.Men finita.q2 supior regula tīm finali syllabae gti pspexit. dicit nūc ꝙ noia terminata in mē.vt hoc fulmē.numē.ꝛ in cen.vt cōposita a cano.is.q̄lia sunt tubicē.fidicē.cū his q̄tuor noibus.vnguē.pectē.inguē.glutē.mutāt.e.nti in.i. vt fulminis.numinis.tubicinis.fidicinis.vnguinis.pectinis.iguinis. glutinis. qd Pli.li.vij.glutinū dixit.glutinū inqt ppēdiculū ꝛ terebrā.Hymē vo q̄uo mittat gtīm nō expssit:q2 nusq̃ꝫ eius obliqui a me repti sunt.qd si declinaret̃ nihil dubiū est qn hymenis gtīm faceret:ꝛ reliquos casus cōseqnter. In.on.vo q̄ vt dixim⁹ oia sunt gręca:pti mittūt gtīm in.ōtis.vt lacoō.ontis.demophoō.ontis.hippocoō.ontis.hippomedō.ōtis.phaetō.ontis acherō.ōtis.tarchō.ontis.bison.ōtis.ptim i.onis. vt demō.onis.canō.onis.daphnō.onis.sindō.onis sipō.onis.sinō.onis.hierō.onis.Euā qꝫ vnū de Bacchi noib⁹ autore Pris. tis.in gtō assumit:dicimusqꝫ Euātis. Papi.v.theb.ꝛ a sumis auditus mōtib⁹ Euā.Vg.vj.ęn.illa choꝝ similās euātis orgia circū. Serui⁹. participiū esse vult euātis.q̄si bacchātis.Sꝫ de his vbi de gręca declinatiōe plura.Is post.r.iūges. ꝙ hui⁹ declinatiōis noia in.r.lrāꝫ terminata assumūt i gtō.is q̄cūqꝫ vocali pcedēte.vt puluinar.aris.torcular.aris.anser.eris.passer.eris.gadir.iris. amor oris.decor.oris.murmur.uris.fur furis.Far vo accipit in gtō.ris.itaqꝫ p.r.duplex scribit̃ far farris.ꝛ reliq cōsequēter casus q a gtō formant̃ farris aūt ideo putāt.r.in gtō sumpsisse:ne coincideret cū scda psona hui⁹ vbi for faris. Deinde dicit.ꝙ tria noia in cer desinētia mittūt gtīm.cer mutata in cris.ea sunt acer acris.p fortis ꝛ vehemēs ꝛ acutus nam p arbore aceris in gtō facit.Solin⁹ de ture scribēs.ramis inqt ad aceris eq̃litatē. Volucer.cris.alacer.cris. Deinde ꝙ hoc nomē imber.ꝛ ab eo cōposita septēber.october.nouēber.decēber.mulciber formāt gtīm.ber. mutata in bris. vt imbris.septēbris.octobris.nouēbris.decēbris.mulcibris.nā a mulcendo ꝛ imbri cōpositū videtur : ꝛ recte simplicis declinationē seruat sed Oui.in.ij.de arte mulciberis posuit dicēs:mulciberis capti Marsqꝫ Venusqꝫ dolis. Cic.vt in.ij. declinatione diximus gtīm mulcibri ptulit.ij.thus. Celeber quoqꝫ ꝛ saluber gtōs faciūt celebris ꝛ salubris.possunt aūt haec duo adiectiua cū illis trib⁹ acer.volucer.alacer.ꝛ cū illis q̄ terminant̃ in ster etiā ꝛ sub terminatione in.is. p gn̄e masculino.ꝛ foeminino declinari.vt hic ꝛ haec alacris ꝛ hoc alacre.hic ꝛ haec acris ꝛ hoc acre. Vg.vj.ęn.anchises alacris palmas vtrasqꝫ tetendit.Enni⁹ apud.Pris.somnus repente in campo passim molissimus perculit acris.

In tris.plura dabis.q̄ in ter.desinētia noīa multa reperiunť mittētia gtīn in tris.nō tñ oīa vt qdā putauerūt:qm̄ grę ca oīa mittūt gtīn in .eris.vt soter.eris.pāther.eris.character.eris.physeter.eris.stater.eris.luter.eris. spinther.eris. nō spinthris.ꝛ cōplura alia:de qb⁹ li.v.cū de cremētis noīm diceť pleni⁹ disserēdū est.Quę vero in tris.mittunt.gtīn hęc sunt fere.frater.tris.mř.tris:př.tris.ꝛ ab eo ꝯposita vt diespiter.itris. marspiter.iris. opiter.tris. iupiter.tris.qd̄ etiā iouis facit.sȝ hoc a ntō iouis est quēadmodū iupitris a iupiter:q̄ declinādi rōne Jgini⁹ freq̄nter vtiť.vt vter.tris

In tris plura dabis:frater:mater:pater:uter
Accipiter:uenter:linther:quod desinit in.ster.
Iupitris atq; Iouis dat Iupiter.O.facit ex.u.
Femur:ebur:robur:iecur:at cor dat tibi cordis.
Suscipit.atis.ab.as.genitiuus.Demitur inde
Vas uadis & uasis.as.assis.mas maris.Atqui
Græcum ponit.adis.genitiuo ponit & antis.
Cum sit nomen in.es.mas aut commune duorum.
Dat genitiuus.itis.Sed uerres dat tibi uerris.
Et uates uatis.Dat etis.paries q;aries q;.
Perpes & interpres:teres:indiges:p̄pes.hebes q;.
Inquies & locuples.magnes.Heres q; dat.edis.
Pes pedis.At nomen dat.idis.quod de sedeo fit.
Graecum nomen in.es.genitiuum mittit in.etis.
In propriis ex.es.facit.is.quando q; dat.etis.

accipiter.itris.vēter.tris.lynther.thris. etiā si graecum sit.Et noīa adiectiua ꝑ gñe masculino desinētia in ster. mittūt quoqȝ gtīn in stris.vt siluester stris.qd̄ cū est viri ꝓpriū siluester.estri.ꝑ scd̄am declinatur rurester.stris equester.stris.pedester.stris.paluster.stris.cāpester.stris seq̄ster.stris.qd̄ etiā ꝑ scd̄am ꝛ primā declinať.seq̄ster.stra.strū.Sed q̄ret fortasse q̄spiā cur nō fecit mētionem hoc loco hui⁹ noīs iter. Ad qd̄ illud dicim⁹ hoc nomē in vsu nr̄o ex duob⁹ rectis constare hoc est iter iteris. itiner.eris.sed in ntō ꝛ duob⁹ reliq̄s casibus.qui neutris noībus sunt ntō similes magis est in vsu iter.in obliq̄s magis est itiner.sed de hoc infra iterū dicem⁹ cū de habētib⁹ duplex cremētū dissereť. Eadē rōne: cū Jupiter ꝛ Jouis in ntō dicať:atqȝ in gtō Jupitris ꝛ Jouis. Jupiter in ntō magis est in vsu quēadmodū ꝛ Jouis in genitiuo qui est ab eo qd̄ hic Jouis. Caecilius apd̄ Prisci.nō nobis quidē deus reptus est Jouis. ꝛ Acti⁹ apd̄ eūdē.lucifera lāpade exurat Jouis arietē. O facit ex.u. q̄ haec q̄tuor nomina femur.ebur.robur.iecur. ꝛ si regulā sequūtur terminatoꝝ in.r.q̄ꝫtū ad syllabā gti terminalē attinet:tñ in penultima mutāt.u.nti.in.o.dicimusqȝ femoris.eboris.roboris.iecoris.qd̄ ēt in gtō iecinoris vl̄ iocinoris fecit.q̄ꝫq̄ꝫ videatur ab eo qd̄ est ieciuus vel iocinus declinari.Persi.rupto iecore exierit caprificus. Liu.viij. ab vrbe caput iocineris a familiari parte caesum.Antonius gnifo:quē Cicero post fori laborē frequenter audiebat:ab eo qd̄ est ebur ꝛ robur ebura ꝛ robura faciebat:autor est Quin.in.j.deinde dicit q̄ hoc nomen cor accepit.d. litteram mediā:fecitqȝ in gtō cordis.Hepar vero qd̄ apud graecos hepatos gtīn facit:ideo nō posui: q̄r hoc nomen a latinis receptū nō est:cū propriū habēt iecur.ꝛ qd̄ ex antiquioribus grāmaticis nullus posuit qd̄ ipsum argumēto est eo nō esse vtendū. Lar quoqȝ pro rege veientū:qd̄ Pris.posuit facere gtīū lartis:ego nō posui: qd̄ huius nominis tñ obliquos repio. Liui.li.iiij.larte tolūnio rege veientoꝝ.ꝛ Oui.larte ferox.caeso cossus opima tulit Suscipit.atis.ab.as. q̄ nomina tertiae declinatiōis in.as.finita mittūt gtīn in.atis.s.nti mutata i.tis.vt pietas.atis.sanctitas.atis.ciuitas.atis. veritas.atis.ꝛ nomina gētilia.vt arpinas.atis.altinas.atis.tolosas.atis.q̄ antiq̄ores p.is.ꝛ.e.declinabāt.vt arpinatis.ate.altinatis.ate.Excipiunť q̄tuor monosyllaba q̄ aliter exeūt in gtō.ea sunt vas.dis.Cice.iiij.offi.vas fact⁹ est alter eius sistēdi.Hora.j ser.ille datis vadibus q̄ rure extract⁹ in vrbē.Vas vasis.qd̄ ēt antiq̄ores hoc vasum vasi declinabāt.atqȝ ideo in pl'ali tñ scd̄ae repiť declinatiōis.Cato apud Gel.li.xij.noct.atti.neqȝ vasum neqȝ vestimētū vllū est in manu p̄ciosum.As.assis.ꝑ libra.duodecim vnciaꝝ siue ꝑ solida haereditate.Mas.aris.ꝑ masculo in qualibet specie.qd̄ aliq̄n figurate etiā neutris iunximus q̄r masculinū sicut ꝛ foemininū versus heroicus nō recipit.itaqȝ aliq̄n nomē mas aliq̄n masculū diximus quod vtrūqȝ impropriū est. Atqȝ graecū ponit adis.q̄ noīa graeca ꝑtim mittūt gtīn in adis.vt arcas.adis.pallas.adis.monas.adis.ogdoas.adis.decas.adis.hellas.adis.arcas.adis.partim in antis.vt pallas.antis.calchas.antis.thoas.antis.elephas.antis.gigas.antis.adamas.antis.atlas.antis. Sed q̄ sunt illa q̄ mittūt in adis.q̄ in antis a declinatiōe graeca petēdū est.nā q̄ illi mittūt in ados.nos in adis. qui illi in antos. nos in antis vertere debemus. Cū sit in es nomē.q̄ noīa masculina aut cōia duoꝝ geneꝝ terminata in.es.mittūt gtīn in.itis.e.nti mutata in.i.ꝛ.s.mutata in.tis.vt hic stipes stipitis.hic trames.itis.hic ꝛ haec miles.itis.hic ꝛ haec sospes.itis.Excipiunť duo.hic verres.hic ꝛ haec vates.q̄ formāt gtīn.es.mutata in.is.vt verres.ris.vates.tis. In.etis. ꝯo mittūt gtīn vndecim nomina q̄ sequunť.paries.etis.aries.etis.p̄pes p̄petis.interp̄s.etis.teres.etis.indiges.etis. praepes.p̄petis.hebes.etis.Inquies inq̄etis.locuples.etis.magnes.etis.mansues.etis.quod apud priscos fuit.Acti⁹ in meleagro.misericordia māsuetus fit.Plaut⁹ in asinaria.reddā ego te fera fame māsuetē.Apuľ.vij.meta.māsuetes ac māsues inde factos.Idē in.xj.vide ꝛ vrsam māsuē.ab eo qd̄ māsuis.e.videť fecisse vtrobiqȝ.impes impetis.tñ in abltō siue septimo casu repiť.atqȝ ideo ad defectiua nomina reiecimus.apud Columelā quoqȝ reperi in.ij.de rust.cōpitibus ab eo qd̄ est cōpes cōpitis.a vepribus inquit cōpitibusqȝ cōgesta colligere.Duo tñ ponit mittētia genitiuū in edis.heres.edis.ꝛ pes.dis.Cōposita quoqȝ a sedeo.es.exeūt in.idis.vt obses.idis.reses.idis.p̄ses.idis.Grecū nomē in.es.q̄ nomina gręca in.es.finita.plaerūqȝ mittūt genitiuū in.etis.vt cres.etis.lebes.etis.tapes.etis.quod etiā hoc tapete vel tapetū declinari pōt.Silius.iiij.puni.illū sidonio fulgētē ardore tapeta.verg.in.ix.aeñ.pulchrosqȝ tapetas.Pli.li.viij.in tapetis antiq̄ssima grā.ꝛ dige.in titulo.de auro ꝛ argēto legato.l.argumēto.tapeta inquit vesti caedūt.q̄ aut sterni aut inijci solent q̄ꝫq̄ꝫ tapeta posse legi alibi diximus.nam qd̄ verg.ix.aeñ.dixit: qui forte tapetibus altis.ab eo quod est tapes tapetis.vel tapete tapetis esse potest.Nomina vero propria viroꝝ q̄nqȝ mittunt genitiuū.es mutata in.is.vt ioānes ioānis diomedes.diomedis.vlysses vlyssis.achilles achillis.q̄nqȝ mittūt genitiuū.es.mutata in.is.atqȝ etiā in.etis.vt dares daris vel daretis.thales thalis vel thaletis.chremes chremis vel chremetis.rhānes.is.vel rhānetis.pheres.is.vel pheretis.Vergilius.v.aenei.vastis cum viribus effert ora dares.Atqȝ iterum p̄cipitē darem ardens agit.ꝛ paulopost.fessumqȝ dareta eripuit mulcens dictis.Juuena.ꝛ mitte thaletis ingenium.Terenti.in andria.puerum inde abiens conueni Chremis.Idem in eadem.Chremetis affinitatem effugere potero.Vergili⁹ ix.aeñ.eurialus phaleras rhānetis:ꝛ aurea bullis.Papinius.ix.theba.inde pheres acerqȝ ticbus: sed cassa pheretis.

Es.tibi fœmineum conuertit in.is.genitiuum.
Sed teges atq; seges:abies:quiesq; dat.etis.
Merces mercedis facit.in cereris ceres exit.
Is.finita tibi mittunt similem genitiuum.
Cuspis format.idis.cassis:lapis: additur illi.
Semis semissis.dat sanguis sanguinis:& quæ
Dãt eris.ut cucumis:uomis:& cinis addito pl'uis
Impubis iunges glis gliris.lisq; dat.itis.
Samnis samnitis.dis.ditis. adde quiritem,
Græcum mittit.idis.Simois pyroisq; dat. entis.
Quod fit in.in. & in.is.dabit inis.iungito pollis.

Es tibi foemineũ.ꝙ nomina foeminina in.es.desinentia mittunt genitiuũ .es.mutata in.is.vt apes.is.vulpes.is.proles.is.soboles.is.q̃tuor vero foeminina q̃ hic explicant.mittũt gtm̃ in.etis.ea sunt teges.etis.seges.etis.abies.etis.quies.etis.qđ vt supra diximus.veteres p quintã nominis declinationẽ ꝓferebãt.merces facit mercedis.⁊ ceres cereris.Qđ ꝟo iuniores ab eo qđ est agnes.etis.in gtõ fecerunt:arte exẽploq; caret.nullũ enim graecũ foemininũ est hui⁹ declinationis qđ faciat gtm̃ in.etis.⁊ diuus Ambro.qui nobis vitã atq; historiã btẽ agnes scriptã reliquit:cũ freq̃nter nomen virginis repetat:nunq̃ agnetis agneti agnetem ab agnete dixit.sed agne agnes ⁊ reliquis casibus graecae declinationis semper vsus est. nam cum agne nomen sit graecũ.interpretatur nãq; casta. aut declinatione graeca flectendum est:agne agnes vel agnes agneos:aut latina agna agnae.vt Hora.j.ser.delectat veluti balbinum polypus agnae.quid qđ in codicibus antiquis atq; fidei probatissimae in quibus rei diuinae mystica pertractantur:cum virginis martyrisq; cõmemoratio fiat:non agnetis ⁊ agnete: sed agnes ⁊ agne legit. quã scripturam adhuc retinent viri religiosi.atq; antiquitatum veraeq; lectionis diligentissimi indagatores: qui habitu moribus ⁊ vitae sanctimonia diuũ nobis Hiero.repraesentant. Is finita tibi mittunt. ꝙ nomina in.is.desinentia habent genitiuum similem ntõ: vt panis panis.ignis ignis.nauis nauis.classis.is.Tria tñ nomina mittunt gtm̃ in.idis.Cuspis.idis.atq; ab eo cõpositũ,tricuspis.idis.Oui.j.meta.posito tricuspide telo.Cassis.idis.qđ etiam haec cassida declinatur.Verg.li.xj.aeñ.aurea fuit cassida.Lapis.idis.a quo Ennius.in.vij.casu fecit lapi.dicens occumbunt multi loetum ferroq; lapiq;.Semis preterea facit semissis.vt in dige.libris de vulgari ⁊ pupillari substitutione.l.etsi per bonorũ possessionem semis ei ablatus sit.Gtm̃ posuit Pris.de ponderibus ⁊ mensuris.d.post haec semissis solidi pars maxima fertur.Cũ vero non sex vncias aut assis medietatem:sed tantum alicuius integri dimidium significat:siue sit aduerbium siue sit nomen indeclinabile est.Sanguis.inis.a quo exanguis compositũ exanguis fecit in gtõ non exanguinis:vt supra memorauimus.Et q̃ dant eris.ꝙ quinq; noĩa q̃ hoc in loco explicãtur mittunt gtm̃ in.eris.Cucumis.eris.Vg.in copa.⁊ pendet iunco ceruleus cucumis.declinatur etiã cucumer.eris.immo quantũ suspicamur haec nomina duplices habuere casus ex duplici nominatiui terminatiõe profectos cucumer vel cucumis.eris.vel cucumis cucumeri vel cucumi.cucumerem vel cucumin.Pli.li.xix.cucumin vero ⁊ in odore ⁊ in colore similẽ.Idẽ li.xx.cucumin siluestrẽ esse dicimus multo infra magnitudinẽ satiui.⁊ paulopost cucumin qui magnificãt.Vomer vel vomis vomeris.Seruius.j.geor.vomer inquit vel vomis ab vtroq; vomeris.Et eodem modo ciner vel cinis.eris.puluer vel puluis.eris.⁊ puber vel impubis.eris.quemadmodũ in principio huius libri diximus.Caesar in li.de analogia puber puberis declinare precepit.Probus vero grãmaticus eruditissimus pubis puberis.nos tamen cum apud Cice.in.ij.de ora.legamus:ꝙ nisi puberẽ te iam inquit haberẽ.⁊ apud Salust.in iugur.deinde oẽs puberes numidas atq; negociatores interfecit:suspicamur ex analogia quam habent inter se dictiones simplices ⁊ ab eis compositae duplices fuisse nominatiui terminationes.atq; vtrãq; regularẽ habuisse gtm̃ puber puberis:a quo fit cõpositum impuber.eris.quemadmodũ Cicero in iiij.inuecti.dixit filiũ eius impuberẽ legatũ a patre missum.⁊ hic ⁊ haec impubis ⁊ hoc impube.q̃ declinãdi rationẽ.Vg.secutus ait.impubis iuli.⁊ Hora.ij.car.impubẽ parẽtes troilũ.⁊ idẽ in epodo.tremẽti q̃stus ore cõstitit puer impube corpus.Glis.iris.aĩal notũ est de quo Martia.in disticho.cui⁹ lẽma est glires:inq̃t.tota mihi dormit hyems ⁊ pinguior illo tpe sum:quo me nil nisi somnus alit.Qđ ꝟo quidã glitis ⁊ glissis ab eo qđ est glis fecerũt:adhuc nusquã legi.Lis litis.samnis.itis.dis ditis.gtm̃ in.tis.miserũt.Quirites quoq; qđ Phocas in numero tm̃ multitudinis declinat:ex proportiõe in singulari quiris quiritis declinari potest.quã rationẽ Ouidius secutus in elegijs dixit.an si pulsassem minima de plebe quiritẽ.⁊ Persius.quibus vna quiritẽ vertigo facit.Graecum mittit.idis.ꝙ nomina grẹca hui⁹ declinatiõis terminata in.is.mittũt gtm̃ in.idis.vt paris paridis.adonis adonidis.eupolis eupolidis.doris.idis.thetis.idis.iaspis.idis.Aliq̃n habẽt gtm̃ pariũ syllabarũ.cũ scʒ gtũs apud graecos in.os.purũ desinit.vt paris parios.paris paris.adonis adonios.adonis.adonis.neapolis neapolios.neapolis neapolis.Pleraq; tamen ex his que graeci terminant in.ios.in gtõ mittũt apud nos gtm̃ i.idis.vt tigris tigrios vel tigris tigridis.Simois pyroisq;.ꝙ haec duo nomina graeca pyrois ⁊ symois reperiũtur apud latinos facere gtm̃ in.entis.vt pyrois pyroentis.simois.simoentis.Oui.ij.meta.interea volucres pyrois eous ⁊ ethon.Valle.flacus.in.v.argonauticae.⁊ formidantem patrios pyroenta dolores.Verg.j.aeñ.vbi tot simois correpta sub vndis.Idem in eodem.alma Venus Phrigij genuit simoentis ad vndam.Quod fit in.in.ꝙ nomina grẹca q̃ in ntõ duplicẽ habẽt terminationem hoc est in.in.vel.in.is.mittũt genitiuum in.inis.vt eleusin.eleusis eleusinis.salamin vel salamis salaminis.trachyn vel trachys trachynis.delphin vel delphis delphinis.phorcyn vel phorcys phorcynis.Ouidi.in epistola.phoedrẹ.tempore quo nobis inita est cerealis eleusis.Idem.vij.metamor.cerealis eleusis iterum dixit.Seruius in illud Vergilius.j.georgicorum.vomis ⁊ inflexi primum graue robur aratri:graeci inquit delphin ⁊ delphis dicunt eleusin ⁊ eleusis.sed verius in.n.desinunt qđ in obliquis habent n.delphinos.eleusinos.dicitur etiam ⁊ eleusina.Iustinus.li.v.tyrãnos inquit eleusina emigrare iusserat.Oui.xiiij.meta.dñae sub imagine signũ seruat adhuc salamis.Hora.j.car.teucer salamina patremq; cũ fugeret.Trachyn ⁊ trachys quod interpretatur aspera:vrbs est Boetiae.Lucanus trachyn precioq; nefandae lãpados.⁊ Oui.in.xj.meta.herculeã trachyna iube.qđ vero dicit iungito pollis.quãtũ ad terminationẽ.is.intelligendũ est:nã illa.in.inis.penultima lõga faciũt:hoc penultima breui.illa preterea graeca sunt:hoc latinũ declinatur etiam pollen pollinis autorib⁹ Probo ⁊ Cẹsare in li.de analogia.Phocas vero ⁊ Carisius pollis.inis.declinant.sed quemadmodum de recto non satis constat:ita de obliquis exploratum est.Serenus proderit ⁊ madida frumentum polline turgens.Celsus.li.ij.ex polline infirmissim⁹ cibarius panis.Pli.lib.xxxiiij.illinũt inq̃t cũ polline.

Otis nomen in.os.mittit. Tamen exit in.oris.
Ros:flos:mosq; lepos.os.transit in.oris. & ossis.
Custos custodis dat.bos bouis. Et tamen.ois.
Græca dabunt.ut tros:thos:minos:addit heros.
Vs.tibi mittit.oris. Per.eris.sed plura dabuntur.
Vlcus:acus:uiscus:fœdus:cum pōdere sidus.
Vellus:holusq;:scel⁹:funus:gen⁹ addito uulnus.
Mun⁹:onusq;:latus:uetus:atq; op⁹. Et tñ.udis.
Dant subscus:incus:palus & pecus hęc muliebre
Telluris. Venerisq; dabunt tellusq; uenusq;.
Cætera fœminei generis mittuntur in.utis.
Quę polysyllaba sũt.monosyllaba dant inuris.
Grus & sus dat.uis. Intercus.utis.tibi mittit.
Græcum nomen in.us.gtm̃ mittit in.untis.
De pus exit.odis.tibi sit pro teste melampus.
Dat diphthōg⁹ in.æs.præs.p̃dis.& æs.dabit æris.
Dat diphthōg⁹ i.aus.la⁹ laudis. fra⁹ quoq; fraudis.

Otis.nomen in.os.alij hanc regulam de terminatis in.os.aliter posuerũt dicētes mittere frequētius gtm̃ in.oris. nos aũt illam inuertētes diximus gñaliter facere gtm̃ in.otis.qđ plura in.otis.facere reperiũtur q̃ in oris. vt rhinoceros otis.monoceros.otis.niceros.otis.ęgoceros.otis.eros erotis.phileros.otis.nepos.potis. dos dotis. cos cotis. sacerdos.tis.compos.otis.impos.otis.Marti.in.j.que non promisit.prelia rhinoceros. Idem in eodem. ⁊ pueri nasum rhinocerotis habent. Pli.li.viij.asperrimã autem feram rhinocerotem. Luca. humidus aegoceros. nec plus leo tollitur vrna. Mart.cum placeat phileros tota tibi dote redemptus.⁊ paulopost.perpetuam dij tē faciant philerotis amicam.⁊ in lib. digesto.titulo de fideicommissis. l.Lucius eros eroti liberum non dedit. In oris. vero exeunt pauca:que hic enumerat.ros roris.flos.oris.mos oris.lepos.oris.os.oris.⁊ que terminantur etiam in or. vt arbor vel arbos.oris.color vel colos.oris.vapor. vel vapos.oris.odor. vel odos odoris. honor vel honos. oris. Verg.in buc.nũc omnis parturit arbos. Pli. xxxv. glebis inquit suus colos. atq; ibidem saepius ea declinandi ratione vtitur: Lucre.li.v.⁊ volitans permanat ad hos frigusq; vaposq;. Plau.in captiuis. cui⁹ odos sub basilica nos omnis adegit in forũ. Vergi.j.aeñ. hic pietatis honos:sic nos in sceptra reponis. timor etiam vel timos apud Marcel.legit. Os quoq; in alia significatiōe ossis.facit.custos.dis. bos bouis. Et tñ ois. q̄ q̃dã noia gręca reperiũtur mittentia gtm̃ in.ois.vt minos.ois.tros.ois.thos.thois.heros.ois.ab eo qđ est minos.onis.fecit. Salust.apud Pris.in.ij.histo.dędalus. inquit Sicilia profectus quo minonis fugeret iram. sz potest esse hic gtũs ab eo qđ minon. Verg.j.aeñ.tros tiriusq; mihi nullo discrimine agetur. Et in codez. troas reliquias danaũ.⁊ troes te miseri vētis maria oia vecti. Pli.li.viij.nã thoes luporũ id genus est. Vs. tibi mittit. saepe de hac quoq; regula inuertēda cogitauimus:ppterea q̄ aliquãto plura excipiebant:q̃ cōtinebat. sz ne sim⁹ tãtę nouitatis autores dicam⁹:q̄ huius declinatiōis noia terminata in.us.mittũt gtm̃ in.oris.ea fere sunt corpus. oris. decus. oris.lepus.oris.littus.oris.foenus.oris.frigus.oris.nemus.oris. pectus.oris.pignus.oris.pecus.oris.stercus.oris.tēpus.oris.tergus.oris.facinus.oris.⁊ noia cōparatiua sub terminatiōe.us.vt nobili⁹.oris.breuius.oris. Excipiunt vero septēdecim noia:q̄ tribus versibus cōtinent:qm̃ gtm̃ mittũt in.eris.vlcus.eris.acus aceris. viscus. eris. foedus. eris.pōdus.eris.sydus.eris.vellus.eris.hol⁹.eris.scelus.eris.funus.eris.gen⁹.eris.vulnus.eris.munus.eris. onus. eris.latus. eris.vetus.eris.opus. eris. Illa quoq; duo pign⁹ ⁊ foenus etiã in.eris.quoq; exeũt. Iuu.milia foen⁹ pigneribus positis.a foenere quoq; foeneror ⁊ foenero declinata sunt. Et tñ.udis.q̄ hui⁹ declinatiōis q̃tuor tm̃ noia exeunt in.udis.subscus.udis.incus.udis.palus.udis.pecus.udis. Quatuordecim anni sunt ex quo hãc regulã magno honoris nr̃i piculo cepim⁹ ędere.vt aliorũ autorũ pplexitatē fugerem⁹:q hac in parte gen⁹ cũ declinatiōe atq; vtrũq; cũ syllabarũ quãtitate cōfundũt:in quo quãto breuiores facilioresq; fuerim⁹ q̃ caeteri addo etiã copiosiores:etiã maleuolis iudicãdũ relinquo. Sed in tãto tpis interuallo ex frequēti librorũ lectiōe:quos lexici mei gr̃a excussi: vnũ tm̃ reperi nomē:qđ regulis a me traditis nō cōtinebat:cuius neq; alij quoq; grãmatici mētionē fecerãt. Id erat subscus.udis. Ennius apud festũ.neq; vlla subscus phibet cōpagem. Cato de re rusti.subscudes ilignas adindito. Quod vero dixit pecus haec muliebre.dictũ est ppterea q̄ hoc pecus.oris:facit in gtō. Caetera foeminei gñis. sunt aũt tm̃ quinq; vt in gñe disputauimus.virtus.tis.iuuentus.tutis.senectus.utis.salus.tis.seruitus.tutis. Monosyllaba dantur. q̄ nomina monosyllaba huius declinatiōis terminata in.us.mittũt gtm̃ in.uris.vt mus.ris.ius.ris.crus cruris.thus.ris pus.ris.quo frequēter ēt obliqs. Celsus vtitur. Grus tñ facit gruis.⁊ sus suis. Lygus. pro ratiōnē monosyllabarũ sequit.aut gtm̃ ab altera terminatiōe hoc est lygur accepit:fecitq; cũ illo lyguris. Hoc nomē intercus.t.in gtō accepit:ppterea qđ ab inter ⁊ cutis cōponit. Graecũ nomē in.us.q̄ noia graeca terminata in.us.mittũt gtm̃ in.untis. vt amathus.untis.sipus.untis.phycus.untis.hiericus.untis.opus.untis.trapezus.tis.hydrus.untis. Vergilius.x.aeneidō. amathus est celsa mihi paphos. Oui.x.meta.at si forte roges foecundã amathunta metalis. Luca. in.vij. ⁊ subdita sipus montibus. Silius.ix.puni.terras.⁊ litora sipus.vrbs est Apuliae.que postea sipontus dicta est. Pli.in cyrenaicae descriptione promontoriũ inqt.phycus p creticũ mare excurrit. Luca.in.ix. saeuas meritum phycũta ruinas sparsit. Ptole.in.palestinae descriptione hiericus in recto posuit.actm̃ vero Pli.li.v.hiericuntē inqt palmetis consitam fontibus irriguã. Opus.untis.oppidũ a Ptolemęo ponitur in Achaia. Oui.in.j.de ponto.cede puer facta patroclus opũta reliquit. Pli.li.vj.a phenice centũ milia passuum trapezus.⁊ paulopost.a trapezunte. inquit centum quadraginta mille passus. Curtius.regionē meã vsq; ad trapezunta defendere. Luc.in.vij. quas auius hydrus antiquusq; bares Pli.in.iij.ab hydrũte in pmis Italiae portu nobili. Cice.in eplis.ab hydrũte inqt ludibũdi puenim⁹. Phli⁹ quoq; ab Ptolemęo in Sicyonia ponitur.pythagorã vero ad leontē phlionta venisse legimus. De pus exit odis.q̄ noia composita a pus podos graece qđ interpretatur pes:mittunt gtm̃ in.odis.vt tripus tripodis.non tripos tripodis. vt idocti grãmatici dicunt.oedipus oedipodis. Martia. qui legis oedipodem caligantemq; thyestem. Plautus in penulo per secundam declinauit. Isti inquit orationi oedipo opus est coniectore. Suetonius quoq; in Caesare eadem declinatione vsus est. Papinius etiam in primo thebaidis.con dicit oedipode confusa domus.ab eo quod est hic oedipodes.de Melampus.hic diuinus fuit Amithoanis filius:a quo melampodium herba dicitur reperta. Dat diphthongus in.aes.q̄ duo reperiuntur nomina in.aes. diphthongon finita hoc.aes. quod facit in genitiuo. eris. ⁊ hic praes quod facit praedis. In.aus.quoq; duo haec laus.haec fraus.quod vtrumq; facit genitiuũ in.dis.fraudis.laudis.

Si.b.p.phi.pręit.s.ꝙ noīa hn̄tia.b.aut.p.aut.ph.q̃ a graecis dr.phi.ante.s.formāt gtm̄ īterposita.i.inter.b.p.ph.⁊.s vt arabs.bis.plaebs.bis.chalybs.ybis.scobs.bis.vrbs.bis laelaps.apis.seps.sepis.stirps.pis.inops.opis.gryphs. yphis.cinips.phis.q fluuius est Aphricae ad garamantes.q̃ꝫq̃ꝫ graeci in recto p.p.exile scribāt:in obliqs per.ph.aspiratū.E mutatur in.i.haec regula ad gti penultimā ptinet:dicitqꝫ ꝙ noīa pluriū syllabaꝝ habētia.e.ante.bs.aut.ps. mutāt illud.e.in.i.gtō.vt celebs.ibis.princeps.pis.ꝙ si monosyllaba sunt:nō mutant.e.in.i.vt plaebs.bis.seps.pis.

Si.b.p.phi.præit.s.mediam dabis.i.genitiuo.
E.mutatur in.i.quando præponitur illis:
  Si polysyllaba sunt. Tñ aucupis exit ab auceps.
Ponit hyems hyemis.puls pultis mittere debet.
Si præit.n.aut.r.mediam dat.ti.genitiuus.
  Lēs lēdis mittit.frōs frōdis.glās quoqꝫ glandis.
  Nefrens nefrendis. Quod pendo libraqꝫ gignit.
  Vt cor dat cordis:sic q̃ componis ab illo.
  Vncia quod nomen componit.mittit in.uncis.
Dat capitis caput.incipitis sua compositiua.Et
  Quæ dant crementū tibi duplex. Adde supellex
  Atqꝫ iter aut itiner.dant lectilis hæc in erisqꝫ.
X.finita dabunt.x.rapta.cis.genitiuo.
  E.mutatur in.i.quando pręponitur illi.
  Dum polysyllaba sint.ueruex:halexqꝫ dat.ecis.
  In.gis.multa dabis.lex.rex.grex.addito remex.
  Inqꝫ petix & frux.A coniux coniugis exit.

Auceps tamen neqꝫ fecit aucepis:nec fecit aucipis sed aucupis.Probus tamen eos dicit errare:qui dicūt auceps aucupis:cum dicendum sit aucupes aucupis.Sꝫ ego nescio quid sibi voluerit vir doctissimus:cū nunq̃ꝫ aucupes:sed frequenter auceps.reperiatur:vt apud Oui.xj.metam.laqueis quos callidus abdidit auceps. Ponit hyems hyemis.ꝙ in.ms.vnum tantum reperitur nomen haec hyems.qđ fecit hyemis.⁊ in.ls.vnum quoqꝫ haec puls.qđ fecit pultis.Pli.lib.xviij.videtur tam puls ignota Gręcię fuisse q̃ꝫ Italiae polenta. Iuue. ⁊ grandes fumabant pultibus ollę.Si preit.n.aut.r.ꝙ nomina habentia.n.aut.r.ante.s.mittunt gtm̄ interposita.ti.inter.ns.aut.rs.vt hic dodrās.antis.sextans.antis.sapiens.entis.mens.entis.tiryns.this.qđ.th.aspiratū recipit.frons.ontis.aruns.untis. In.dis.tñ gtm̄ faciunt quinqꝫ.Lens.dis.animal illud siue bestiola:q̃ in capillis palpebrisqꝫ innascitur.Seren⁹.vnda maris lendes capitis decutit iniquas.Pli.lib.xxxv.itē lendes in palpebris tollit.lens vero cū facit lentis.legumen est notū.Frons.dis.Uerg.ij.geor.pcipue dum frons tenera.vbi Seruius.ait:veram lectionem esse frondis:sed a fronte ⁊ a fronde vnum ait esse ntm̄.Uarro quoqꝫ in libris de re rust.etiam frons in ntō protulit:cū vero facit frontis:partē capitis aut faciē alicuius rei significat.Glans dis.Oui.xiiij.meta.missa solet medio glans intabescere coelo.Caesar in cōmentarijs.eodē tpe glans missa est inscripta.⁊ digestis de glande legata.glandis nomine omnis fructus cōtinetur.Uerg.tm̄ pluit ilice glandis dixit.Nefrens.dis.pro porcello vt in gñe diximus:qui cū ablactatus sit nōdū tamē fabā aut glandē frendere hoc est frangere potest. Libripens.dis.ꝙ a libra ⁊ pēdo pendis.a quo est appendo ⁊ suspendo.Pli.li.xxxiij.stipis ponderandae pensatores dicūtur libripendes.Liuius Andronicus apud Prisciā.impubis libripens esse nō potest.Ut cor dat cordis.ꝙ etiam cōposita a corde faciūt in gtō quemadmodum simplex cor cordis.vt concors.ordis.discors.dis.vecors.dis.secors.dis. prauicors.ordis.misericors.ordis.Uncia qđ nomen.ꝙ cōposita ab vncia mittūt gtm̄ in.vncis.vt quincuns.vncis. sextunx.uncis.decuns.uncis.deuns.uncis.Sūt qui p.x.in fine pcipiāt scribere.quincūx.sextunx.deunx.decunx.illa opinor ratione ducti:qđ propriū est definētiū in.x.mittere.gtm̄ in.cis.Dat capitis caput.in.t.finitū nomē qđ declinetur vnū tm̄ reperitur nomē caput qđ facit in gtō capitis.⁊ duo ab illo cōposita sinciput ⁊ occiput facientia gtm̄ in cipitis.sincipitis ⁊ occipitis.Dicit pterea in cipitis mittere gtm̄ cōposita a capite.habētqꝫ duplex genitiui crementū. vt biceps bicipitis.triceps.itis.anceps.itis.pceps.itis.q̃ etiam antiquissimi ancipes.itis.⁊ precipes.itis.declinabant. Plau.apud Pris.in commorientibus.saliam in puteum misisti precipes.Idem in rudente.altrinsecus est securicula ancipes.atqꝫ e diuerso pcipes.ipis.atqꝫ anceps ancipis.declinabant.Liuius Andronicus apud Prisciā.seqꝫ in alta maria precipem inops dedit.⁊ Ennius apud eundem.intra muros aut extra precipe causa Superioribus quoqꝫ annumerantur duo nomina duplex crementum habentia.suppellex supellectilis.⁊ iter itineris.sed iter vt supra dixim⁹. iteris fecit.quēadmodum itiner itineris.de quibus duobus eruditior aetas vnum conflauit iter itineris.itaqꝫ nō dicimus.itiner in recto.neqꝫ iteris.iteri.itere in obliquis.Supellex vero ideo fecit supellectilis ꝙ antiquiores hacc supellectilis declinabant.sic Cato apud Prisci.quasi supellectilis inquit solet.nunc vero hęc supellex dicimus.vt Hora.campana supellex.⁊ Persius.quam sit tibi curta supellex.Uergi.j.georg.vergea preterea coeli vilisqꝫ supellex:vbi ait Seruius.supellex vsurpatum est:nam artis supellectilis est:qr gtūs aut par esse debet aut maior vna syllaba.si duabus contra artem idest.X.finita dabūt.ꝙ nomina desinentia in.x.faciunt gtm̄ ablata.x.⁊ cis addita:vt haec pax pacis.faex faecis.merx mercis.pix picis.vox vocis.lux lucis.Deinde dicit ꝙ si noīa plurium syllabarum terminata in.x.habuerint.e.ante.x.illud.e.mutat in.i.vt hic index indicis.pollex.cis.iudex.cis.ilex.cis.vindex.cis.cortex.cis.q̃ vero vnius syllabae sunt:nihilominus.e.retinent.vt faex faecis.nex necis.Duo quoqꝫ noīa ponit:q̃ cum sint plurium syllabarum:etiam in gtō ⁊ in reliquis obliquis:qui ab eo formantur.e.retinent.ea sunt veruex veruecis.Iuue.sutor ⁊ elixi veruecis labra comedit.⁊ alio loco.veruecum in patria crassoqꝫ sub aere nasci.Halex halecis.de quo require supra:quod in capite generis nominū terminatoꝝ in.c.diximus.Duo praeterea reperio terminata in.ex.q̃ gtm̄ ęque mittunt in.ecis.sed ideo non posui qm̄ apud autores rara sunt inuēta.ea sunt myrmex myrmecis ppriū serui nomen apud Apuleium.ix.libro.meta.resex.ecis.quo vtitur Colume.in lib.de re ru.pro subsidiario palmite.In gis multa dabis.ꝙ ⁊ si noīa in.x.finita mittūt plaerūqꝫ gtm̄ in.cis.multa sunt tñ q̃ in.gis.exeūt.ea sunt fere.lex.legis.rex regis. grex gregis.remex.gis.qđ secutū est rationē habentiū.e.ante.x.pluriū syllabarum.Impetix.tigis.p eo quod impetigo.ginis.autore Festo.quam nos impetiginem dicimus graeci lichenem.diciturqꝫ ab impetendo.Sed quia syllaba breuis posita est inter duas longas.vsi sumus epenthesi hoc est syllabae interpositione vel potius themesi.Frux frugis.Ennius dictum factumqꝫ facit frux.Idem si iam data sit frux.Ausonius quoqꝫ Burdegalensis inter monosyllaba posuit.frux.gis.dicens.Ante equidem campis q̃ꝫ spicea suppeteret frux.Coniux.gis.ꝙ non a coniungo coniūgis venit:sed a coniugo.gas.quod multis rationibus probauit.Lauren.Abstemius contra Prisciā.⁊ alios autores.

Illex atq; aquilex. compluraq; nomina graeca.
Syrinx & menix & iynx: iapixq; lelexq; (rinxq;
Sphinx phryx atq; phalāx: styx stryxq; pharinxq; la/
Allobrox: mastyx & oryx. cū pōpholige & iazyx
Et reges Galli: quorum fit rectus in orix.
Inchis dant mastix & onyx. thomynxq; diorix.
Et duo dant actis hipponax: astianaxq;.
Nix niuis atq; senex senis ifert. nox quoq; noctis
Fitq; datiuus in. i. si tollas. s. genitiui.
Accusatiuus fit in. em. Sed in. im. tibi mittunt.
Haec sitis & tussis: uis: buris: peluis. At ista
Dantur in. em. uel in. im. restis turrisq; securis.
Et puppis febris. Sed in. im. tantūmodo graeca.
In quibus est recto non dissimilis genitiuus.
Quae danť & in. in. plaerūq; ut naso charybdin.

Illex. gis. p. l. duplex. q2 p vnū. l. arbor est. cū vo facit gtm̄ illicis est res blādicijs ꝛ illecebris ad se trahēs. at vo cū legi
bus inobediētē sigt. e. atq3. g. simplicis vñ cōponit retinet. Plau. in psa. ipure. inhoneste. iniuriae. illex. Eadē. quoq3
rōne exlex. exlegis. facit. Cice. p cluētio. nō qd illi exlegē syllā arbitrenť. Aqlex. gis. Uarro hoc pacto iquit vtilior tbu/
scus aqlex. Sene in. iij. natu. q. sudorē aqlēges vocāt. q2 guttae qdā vel pressura loci elidūtur vel aestu euocanť. Plin.
xxvj. tussilago vbi nasciť: subesse aqs credūt. hoc habēt signū aqleges. sunt aut putearij. hoc est q putei effodiēdi certis
in locis rationē hnt. Compluraq3 noia. q multa nomia
greca terminata in. x. mittūt gtm̄. in. gis. vt syrinx. gis.
nympha in calamū palustrē vsa: de q Oui. j. meta. na/
ias vna fuit nymphe syringa vocabāt. Meninx. gis. p
cerebri. pāniculo quā medici corrupte vocāt miringā.
fuit ꝛ meninx lotophagorū in Aphrica regio ꝛ ibidem
nympha. Iynx. gis. auicula est: de q in gñe diximus: quā
latini vocāt torqllā veneficijs adhibi solitā vt est apud
Theocritū. Iapyx gis. vētus q spirat ex Apulia nauigā
tibus Athenas. de quo Hora. j. car. ventor regat pr ob
strictis alijs pter iapyga. Lelex. gis. Oui. viij. met. narici
usq3 lelex. vg. viij. aeñ. hinc lelegas carrasq3. Sphynx.
gis. animal fuit ꝛ monstrū solitū viatoribus enigmata
pponere ab oedipode occisum. Phryx. gis. Oui. in epi
stola. phryx erat ꝛ nostro genitus de sanguine. vg. j. aeñ.
hac phryges instaret curru cristatus Achilles. Phalāx.
gis. vg. ij. aeñ. ꝛ iā argiua phalāx istructis nauib9 ibat.
Et ibidē. Agamēnoniasq3 phalanges. Styx. gis. p pa/
laude inferor filia tethyos ꝛ oceani. vg. in. vj. styx iter/
fusa coercet. Oui. xv. met. qd styga qd manes. Strix.
gis auis nocturna. Sere. pterea si forte pmit strix atra puellos. Tibullus ꝛ e tectis strix violēta canat. Oui. vij. met. stri
gis. ꝛ infames ipsis cū cornibus alas. Pharinx ꝛ larinx. in gis. quoq3 mittūt gtm̄ de qbus in gñe diximus. Allobrox.
gis. Hora. in epodo. nobisq3 reb9 infidelis allobrox. Iuue. ruffus. qui toties Cice. allobroga dixit. mastix. gis. qd in/
terptať flagellū. vnde Homeromastyx. gis. ciceromastyx. gis. vergiliomastyx. i. flagellatores siue rephensores Home.
Cice. vgilij. Oryx. gis. Mar. saeuus oryx cōstat quot mihi morte canū. Pli. origē ingt appellat aegyptus. Pōpholix.
gis. Pli. li. xxxiiij. etiā nūc in aerarijs reperiūtur qua vocāt pōpholigen ꝛ spondion differētia: qd pōpholyx lotura pa
ratur spondios illota est. Hispane dicimus atutia. iazyx. gis. iaziges populi sunt septētrionales. Et reges Galli. q etiā
noia quorūdā regulor galliae in orix finita mittūt gtm̄ in origis. vt orgētorix. gis. dūnorix. gis. ambiorix. gis. vercigē
torix. gis. Caesar in cōmē. belli gallici primo. nobilissimus ꝛ ditissimus fuit orgētorix. ꝛ paulopost orgentorigē ex vin
culis causam dicere coegerūt. Idē in eodē dūnorix gratia ꝛ largitiōe apud sequanos plurimū poterat. ꝛ ibidē legatos
dūnorigē heduū mittūt reliqua adhuc in modū in eodē ope frequēter declinata repies. Nix. uis. ꝛ senex. nis. pter alio
rū pportionē miserūt genitiuū. nox pterea qd in gtō. t. sup. c. accepit dicimusq3 noctis atq3 ab eo cōpositū pnox. ctis.
Sed ꝛ nix apud antiqores ninguis fecit. quos imitās Apu. in herinago. dixit oia ningue cādebāt. Et ab eo qd est senex
ecis. in gtō ptulerūt. vt in cistellaria Plau. doctores bellissimi negocioli senecis soletis esse. Noctis quoq3 gtūs a grae
cis pendet: qui nix nyctos declināt. In chis dāt mastyx. q quatuor hic exposita mittūt genitiuū in chis. hoc est p ch
aspiratū. mastyx. chis. onyx. chis. ꝛ ab eo cōpositū sardonix. ichis. thomix. inchis. quā nos tomicē vocam9: ꝛ diorix.
ichis. qd interpretať fossa. Pōponi. mela. ex nili alueo dioriche adductus. Et duo dāt actis. q duo haec nomina hip/
ponax ꝛ astyanax mittūt genitiuū in actis. assumpta. t. sup. c. dicimusq3 hipponax. actis. astianax. actis. Ruffin9. vti/
tur hipponax hoc metro saepius autor. Pli. li. xxxvj. qd hipponax indignatus. ꝛ ibidē hipponactis aetate poetae. atq3
iterū hipponacti notabilis foeditas vultus erat. Oui. xiij. me. mittitur astyanax illis de turribus. Idē ad liuiū. ꝛ pr et
cōiux astyanaxq3 puer. Uerg. iij. aeñ. o mihi sola mei sup astyanactis imago. Et in. ij. eiusdē puerū astyanacta trahebat
Fitq3 dtūs in. i. q dtūs singularis tertie declinatiōis in. i. terminať. fitq3 a gtō eiusdē numeri ablata. s. vt pris. i. cor/
poris. i. foelicis. i. Actūs fit in. em. q actūs eiusdē declinatiōis atq3 numeri terminať in. em. fitq3 a gtō. is. mutata in.
em. vt patris patrē. foelicis. cē. hois hominē. Quaedā tñ q hic explicātur mittūt acm̄ in. im. ea sunt. Sitis. im. vg. in
buc. dulcis aq saliēte sitim restingere riuo. Tussis. im. Pli. li. xxvj. tussim sedat bechiō que ꝛ tussilago dr. Uis vim. v
gi. vj. aeñ. nec vim tela ferūt. Buris. im. Idē. j. geor. domať in burim ꝛ curui formā accipit vlmus aratri. Pel9. iuim.
qd oēs dicūt mittere acm̄ in. im. sed exēplū non mihi succurrit. At vero in. em. simul ꝛ in. im. faciūt hec. Restis restē
vel restim. Terē. in eunu. ad restim mihi quidē res redijt. ab eo qd est restē reste fecit in abltō Iuue. dicēs pute9 nec lō/
ga reste mouēdus. Turris turrē vel turrim. vg. ij. gñ. turrim in pcipiti stātē. Securis securē vel securim. Idē in eodē
ꝛ incertā excussit ceruice securim. Puppis. im. Idē. j. gñ. ingēs a vertice pōt9 in puppim ferit. Febris febrē vel febrim
Mar. nō habui febrim symache: nūc habeo. De terminatione in. em. vbiq3 reperies exēpla. Uer. ix. aeñ. gratā quatiēs
tarpeia securē. Iuue. discedūt statue: restēq3 sequūtur. Aqualis quoq3 apud Plau. date iquit isti sedē: vt sedeat aqlim
cū aqua. Sed in. im. tātūmodo graeca. q noia graeca terminata in. is. hñtia gtm̄ ntō similē actōs i. im. mittūt: vt ecli
psis. sis. sim. leucaspis. is. im. mephitis. is. im. opis. is. im. magudaris vel magydaris. magudarim magydarim. vg.
vj. gñ. leaucaspim ꝛ liciae ductorē clasis orontē. Idē in. vj. sguāq3 exhalat opaca mephitim. Idē. xj. velocē interea su
peris in sedib9 opi. Pli. li. xix. alter genus silphij est: qd magudaris vocať. Colu. li. vij. radix inquit quā greci vocāt
magudari: nra 9suetudo laserpiciū appellat. qd si graecū est. qd opus fuit a grāmaticis iter noia latia explicari: cū ad
regulā grecor potuerit reduci? Qd vo vg. i bu. dixit aut arari pthus bibet aut germāia tigri. arari nō est ab eo qd a/
rar: sz ab eo qd araris: nā i vtrāq3 teriationē desinēs repiť. Sz i. i. actūs latiae declinatiōis ē. In. i. vo p. n. graeca dcli
natiōe ē. vt suo loco dixim9. vt charybdis. is. i acis. idis. vl acis. i. Oui. de pō. charibdi achei. Idē. iiij. met. aci amas.

Nomẽ in.e.uel.in.al.uel in.ar.modo sit tibi neutrũ
Exit in.i.sexto.Sed.in.e. perpauca dabuntur.
Far:præneste:iubar:soracteq; gausape:nectar.
Mittis in.i.menses.& in.as.gentilia iunges.
Et quę fecerũt uel in.im.uel in.in. tibi quartum.
Nã q̃ dantur in.em uel in.im.dãt.i.uel.e.sexto.
Ciuis:auis:nauis:clauis:iungatur & anguis.
Vnguis & amnis:uectis:postis:neptis & ignis.
Strigilis & classis:pugil & uigil:atq; supellex.
Additur his imber.uerbaleq; quod facit in trix.
Adiectiua trium generum uel in.i.uel in.e.pones.
Dũ modo neutra per.e.non declinet tibi rectus.
Quæ sic declinans:per.i.tantum mittere debes.
Degener & pauper.uber:cumq; hospite sospes.
Dant ablatiuos per.e.tantum. plus quoq; pluri.
Ast ablatiuos per.e. tantum cætera mittunt.
Rectus pluralis fit in.es.cui iungito quartum.

pfersq; meis amplexibus acin. Nomẽ i.e.abltũs tertię declinatiõis:qñ in.e. vel in.i. desinit. Pͥo ponit regulas noĩm desinẽtiũ in.i.tm̃ aut i.e.vl' in.i.deĩde terminatoꝝ in.e.tm̃. Dicit igit̃ in pmis: ꝙ hui⁹ declinatiõis noĩa desinẽtia i.e. vel in.al. vel in.ar.si gñis sunt neutri mittũt abltm̃ in.i.tm̃.vt hoc mare a mari.hoc rete a reti:q̃ ipsa etiã antiq̃ores in e.terminabãt.vt Plau.in rudẽte.dicãt in mare cõmuni captos.Oui.v.fasto cur tibi p lybicis claudũtur rete leęnis. Sueto.quoq; in Nerone.rete aurato dixit.q̃q̃ videri possit ab eo q̃d est ntõ hęc retis q̃d Plau.in truculẽ.gñe posuit masculino dicens.nõ vides pferre me vbidũ retẽ. & ibi dẽ iterũ.vt dimisi retẽ atq; hamũ. In.e.tamen ablatm̃ mittũt q̃ sequũtur.hoc far a farre.Juue.cũ farre & vino ianũ vestamq; rogabat. Prẽneste a prẽneste Vg. vij.ẽñ. quiq; altũ prẽneste viri.atq; idẽ in.viij. cũ primã aciẽ prẽneste sub ipsa.figurate eñ ad vrbẽ retulit sub ipsa. Jubar a iubare.Vg.iiij.aeñ.it portis iubare exorto delecta iuuentus.Soracte a soracte.q̃q̃ Plini.lib.viij.masculino gñe dixit.quod sit ad montẽ soractẽ. nã Hora. hoc soracte.is.dixit in.j.car. vt alta stet niue cãdidũ soracte. Gausape.a gausape. Per.balanatum gausape pectis. Hora.ij.ser. gausape purpureo mensam perterfit. Nectar.a nectare. Vg.j.ẽñ.dulci distẽdũt nectare cellas. Mittis in.i.menses.ꝙ noĩa mensiũ q̃ per tertiam declinationẽ inflectũtur:mittũt abltm̃ in.i. vt quitilis a q̃ntili.sextilis a sextili.septẽber a septẽbri. decẽber a decembri. Juue.medio seruare minutal septẽbri. Jdẽ alio loco.toto vinũ nescire decẽbri. Et in.as.ꝙ nomina gentilia terminata in.as.mittũt etiã ablatiuũ i.i.vt arpinas ab arpinati.cassinas a casinati.naz & Pris.li.vj. inquit perfecta eorũ reperiũtur apud antiquos in.tis.desinentia.vnde neutra quoq; eoꝝ in.e.desinunt & abltm̃ in.i. more eoꝝ q̃ in.is.desinũt & in.e.q̃ etiã apud priscos in.e.terminare abltm̃ repimus.vt apudOuid.in epla paridis hoc mihi nã recolo fore.vt a celeste sagitta. Et q̃ fecerũt vel in.im.ꝙ noĩa mittẽtia actm̃ in.in.per.n.vel in.im.per.m. mittũt abltm̃ in.i.q̃ vero fecerũt in em.vel in.im.mittũt in.e.vel in.i.vt tussis a tussi. puppis puppẽ vel puppim.a puppe vel puppi.charybdis charybdin.a charybdi. In.e.pterea & in.i.mittũt abltm̃ noĩa hic posita. Ciuis a ciue vel ciui. Juue.q̃d illo ciue tulisset. Cice.in philippi.in principe ciui nõ est satis. Auis ab aue vel aui. Hora.j.car. fata mala ducis aui domũ. Nauis a naue vel naui. Teren.in andria.naui facta apud Andrũ. Clauis a claue vel claui. Vg. in more. & reserat clausa q̃ puidet ostia claui. Anguis ab angue vel angui. Hora.j.epla. alter mileti textã cane peius & angue. Vnguis ab vngue vl' vngui. Jdẽ in eodẽ.acuto ne secer vngui. Amnis ab amni. Vg.j.geor. prono rapit alueus amni. Vectis a vecte vel vecti. Terẽ.in eun.in mediũ huc agmẽ cũ vecti. Postis a poste vel posti. Oui.v.met.raptaq; de dextro robusta repagula posti. Neptis a nepte vel nepti superioribus annumeratur:sed exemplũ non succurrit. Jgnis ab igne vel igni. Vg.iiij.ẽñ. vulnus alit venis:& cęco carpitur igni. Strigilis a strigile vel strigili. Hora.ij.serm.qui puer vuã furtiua mutat strigili. Classis a classe vel classi. Vg.viij.aeñ.aduectũ aeneã classi.victosq; penates. Pugil & vigil a pugile vel pugili.a vigile vel vigili. Juue.preterea lateris vigili cũ febre dolorẽ. Supellex a supellectile vel supellectili.vnde est in lib.digest.tit.de supellectili legata. Jmber imbre vel imbri. Verg.in buco.iupiter & laeto descendet plurimus imbri. Verbaleq; q̃d facit in trix.ꝙ nomina verbalia siue participialia foeminina terminata in trix. mittũt etiã ablatiuum in.e.vel in.i. vt victrix a victrice vel victrici. Luc. in.j.in sua victrici conuersum viscera textra. vnde tẽ in plurali cũ figurate neutris cõiungimus victricia & vltricia dicimus. Jdẽ in eodẽ. tollite iãpridem victricia tollite signa. Verg.iij.aeñ.res agamẽnonias victriciaq; arma secutus. Adiectiua triũm.ꝙ noĩa adiectiua huius declinatiõis nõ habẽtia genus neutrũ in.e.terminatũ mittũt abltm̃ in.e.vel in.i.vt hic & hęc & hoc prudẽs a prudẽte vel prudenti. foelix a foelice vel foelici.velox a veloce vel veloci. Q̃d si genus neutrũ habẽt in.e. mittũt abltm̃ in.i.tm̃ vt hic & haec breuis & hoc breue a breui.hic acer haec acris hoc acre:ab acri. Deinde dicit ꝙ nomina quinq; vno versu explicata & si neutris iungi possunt quẽadmodũ in genere diximus abltm̃ tñ per.e.tantũ mittũt: vt degener a degenere. pauper a paupere. vber ab vbere.hospes ab hospite.sospes a sospite. Jllud etiã animaduertẽdũ nomina propria ab adiectiuis in.is & in.e.desinẽtibus deducta:mittere etiam ablatiuũ in.e.tantũ vt iuuenalis a iuuenale.ab eo q̃d est hic & haec iuuenalis & hoc iuuenale. Eodem modo Mar.laterensis.annalis Mar.cũ Juuenale meo quid me committere tentas? Cicero pro Plancio.confiteor in Laterense summa ornamẽta esse. Jdẽ pro Fundanio apud Priscia. non hoc modo a Julio annale factũ probari potest. Reperiuntur quoq; adiectiua in.is.& in.e.desinẽtia mittere abltm̃ in.e. Oui.xv met.finẽ speciei celeste re sumpta luctibus imposuit. Jdẽ in epistola Paridis. fore vt a coeleste sagitta. Jdem quoq; in fastis.amne perẽne latens anna perẽna vocor. Ast ablatiuos.ꝙ reliqua omnia huius declinationis nomina mittunt ablatiuum in.e.a quacũq; veniant terminatione.vt emblẽma ab emblẽmate. sermo a sermone. lac a lacte asdrubal a asdrubale.titan a titane.caesar a caesare.pietas a pietate:caput a capite.pax a pace.

Rectus pluralis fit in.es.ꝙ nomina tertiae declinatiõis masculina vel foeminina vel cõia duoꝝ generũ mittunt ntm̃ & actm̃ atq; etiam cõsequẽter vocatiuũ plurales in.es.is.gti singularis mutata in.es. vt hic pater patris hi patres o patres.haec mater matres o matres.hic & haec breuis breues o breues. Jlla vero que fecerũt genitiuũ in yos. vel in.ys.diphthõgõ a noibus desinẽtib⁹ in.ys.mittũt giuralẽ in.yes.vt hic libys.yos. vel libys. plurali libyes. haec erinnys nyos.vel erinnys.yes. Proper.li.ij.tum me vel tragicę vexent erinnyes. Salust.in iugur. Affricã in initio habuere Getuli & libyes. Reperiũtur etiã pauca nomina graeca mittentia praedictos casus in.is. vt haec trallis. syrtis. alpis.sardis. Eusebius interpte Hiero.trallis inquit terraemotu conciderunt. Horat.j.epla. quid croesi regia sardis

Quod si mittis.ium.ꝙ noīa hui⁹ declinatiōis mittētia gtm̄ pluralē in.iū.quoꝝ gtīs singl'aris nō crescit sup nt̄m plęrumqꝫ mittūt actm̄ pluralē in.is.vt hic ⁊ hęc oīs:gtō pl'ali oīm:actō oīs.hoꝝ rōnē sequunt̄ plural'r declinata:q̄ si haberent numeꝝ singularē:ex illoꝝ ꝓportiōe declinarent̄:vt plurali ntō tres actō tris. ꝟg.j.ęn̄.tris not⁹ arreptas in saxa latentia torq̄t.paulopost.tris eur⁹ ab alto in breuia ⁊ syrtes vrget.eo mō dicit tris:quo Salust. in cati.oīs hoīes q sese student ceteris p̄stare aīantib⁹.antiquores terminationē illā p.ei.diphthongō scribebāt:quo designarēt illā esse longā: qḋ etiā docti nr̄i seculi obseruant.

Quod si mittis.iū.pluralib⁊ in genitiuis.
Accusatiui q̄nq̄ per.is.tibi fient.
Cū dedit.i.sextus.per ia.tibi neutra dabunt̄.
Collatiua tn̄ per.a.solū mittere debes.
Plus & aplustre uetusque adduntur collatiuis.
Dat gtūs.ium.si fecit in.i.tibi sextus.
Tolle uigil.pugil.& supplex.opifexque.uetusq̄.
Artifici memor.& cōsors addūtur inopsq̄.
Præterq̄ pluri qḋ comparat additur illis.
Et q̄ de capio componis iungere debes.
Abltūs in.e.si desinit.um.tibi mittit.
Sed p.iū.dabit as.mas.uas uadis.& caro corque
Os.nix.nox.samnis.lis.dis.glis.adde quiritē.
Et q̄ dantur in.s.nec crescūt in gtō.
Excipias tn̄ hęc iuuenis.panisque canisque.
Quę monosyllaba sunt qb⁊.s.b.ꝓuenit aut.p.
Et qb⁊.l.aut.n.aut.r.subit.s.subit aut.x.
Nomen in.es.tm̄ pluraliter & uariatum
Mittit.ium.sed &.um.penitus si conlisus aures.

Cū dedit.i.sextus. hęc regula limitatio est illi⁹ quartus cū qnto semper recto similant̄ in neutris.vbi dixit neutra in plurali tribus in casib⁹ terminari in.a nunc vero dicit ꝙ noīa illa q̄ fecerit abltm̄ in.i.accepta.a.hn̄t in plurali.i.ante.a. vt a puluinari.aria.a.breui breuia.q̄ vero fecerit abltm̄ in.e.tm̄ mutant illḋ.e.in.a. vt a tpe tpa.ab emblēmate.ata.Deinde dicit.ꝙ noīa ꝯparatiua q̄uis fecerit ablatiuū in.i.non tn̄ in plurali mittūt neutra per.ia.sꝫ tm̄ per.a.vt a breuiore vel breuiori non breuioria:sed breuiora dicim⁹.praeterea hoc nomen plus qḋ ⁊ si quātū ad vocem ꝯparatiuū non videat̄:quantū ad significationem ꝯstructionemqꝫ attinet comparatiuū est:cū fecerit in abltō pluri:in plurali neutro non tm̄ pluria et ꝯpluria:qḋ apḋ ātiqssimos freq̄nter legim⁹:sed etiam plura ⁊ complura dicim⁹.Aplustre quoqꝫ qḋ in abltō fecit aplustri:non tm̄ aplustria sed ⁊ aplustra fecit i numero multitudinis. Sill'.libro.x.puni.laceroqꝫ aplustria velo.Cicero in ara.nauib⁹ assumptis fluitantia q̄rere aplustra.Uetus qḋ fecit vetere vel veteri.non veteria:sed vetera fecit.Dat gtūs.iū.ꝙ noīa fecerūt ablatiuum singularem in.i.mittūt gtūm pluralem in.iū. vt ab aiali aliū.a prudente vel prudenti prudentiū:q̄ tm̄ plęrūqꝫ abscissionē recipiūt:vt supra diximus:⁊ dicimus hoc modo ꝟba sapientū.responsa prudentū.ꝓ sapientiū ⁊ prudentiū.In.um.ꝟo mittūt ea q̄ sunt hic posita.a vigili vigilū.ꝟgi.ix.ęn̄.interea vigilū excubijs obsidere portas.Ex ꝓportione quoqꝫ pugili.um.dicem⁹. Supplex a supplici supplicū ne coincideret cū hoc noīe supplicio.ij.Opifex ab opifici opificū:ne coincideret cū hoc noīe opificiū.cij.Cicero ꝓ Ligario.nos iacētes ante pedes supplicū voce ꝓhibetis.ꝟg.j.ęn̄.artificūqꝫ man⁹ inter se operūqꝫ laborē.Memor quoqꝫ a memori nō memorium:sed memoꝝ facit.⁊ ꝯsors a ꝯsorti nō ꝯsortiū sed ꝯsortū.⁊ inops ab inopi nō inopiū sed inopum.Et oīa ꝯparatiua.vt a breuiori.breuioꝝ.a meliori.oꝝ.Preterq̄ plus.ꝙ cū sit ꝯparatiuū qua rōne superi⁹ dixim⁹:fecerit qꝫ in abltō pluri:in gtō plurali non pluꝝ sed pluriū fecit:⁊ ab eo ꝯpositū ꝯpluriū.vt Cice.ad heren.compluriū negocioꝝ.A capio ēt composita q̄uis abltm̄ in.e ⁊ in.i.fecerint.in gtō plurali non.ium.sed in um.faciūt.vt particeps a participe vel participi participum.ne coincidat cum hoc nomine participiū participij.Municeps a municipe vel municipi municipuꝫ.ne coinciderer cum hoc noīe municipiū municipij.Manceps mācipe vel mācipi mācipū.ne coincideret cum hoc noīe mancipiū mācipij.Abltūs in.e.si desinit.ꝙ noīa q̄ fecerūt abltūm singularē in in.e.mittūt gtm̄ pluralē in ū.e.ablatiui mutata in.um.vt a toreumate toreumatū.a Cicerone ciceronum.a ꝯsule.um.a noīe noīm.a cęsare cęsaꝝ.a sacerdote sacerdotum.a capite capitum.a fornace fornacum.In.ium.ꝟo faciunt vt vult Pris.noīa latina in.as.finita vt ciuitas ciuitatium.ꝓbitas ꝓbitatium.bonitas bonitatium:sed p syncopā fecere bonitatum ciuitatum ꝓbitatuꝫ.qḋ ego nō auderē dicere:cum illa supiora nunq̄ legerim:hęc ꝟo inferiora plęrumqꝫ repiant̄. In.ium. ꝟo mittunt gtm̄ pluralem q̄uis miserunt abltm̄ in.e.q̄ sequunt̄.as.assis.ab asse assium.mas maris a mare marium.vas vadis a vade vadium.nam vas vasis in plurali p scḋam declinationē effertur vasa vasoꝝ.Caro carnis a carne carnium. Cor cordis a corde cordium.Os ossis ab osse ossium.Nix niuis a niue niuium.Nox noctis a nocte noctiū.Samnis samnitis a samnite samnitium.Lis litis a lite litium.Dis ditis a dite ditium.Glis gliris a glire glirium. ⁊ ex analogia. Quiris q̄ritis a q̄rite q̄ritum.Et q̄ dantur in.s.ꝙ noīa in.s.desinentia non crescentia in gtō singulari.q̄ sunt fere in es.⁊ in.is.finita:gtm̄ pluralem mittunt in.ium.licet abltm̄ singularē in.e.fecerint:vt hic verres a verre verriuꝫ:hic vates a vate vatium.hęc cędes a cęde cędium.hęc sedes a sede sedium.hic collis a colle collium:hic mēsis a mēse mensium.q̄ vt supra memorauimus aliq̄n syncopā recipiunt.vt Cice.ꝓ Sextio vr̄aꝝ sedum tēploꝝumqꝫ causa.ꝟg.iiij.ęn̄.heu vatum ignare mētes qd vota furentē.Oui.v.fast.cum tua sint cedātqꝫ tibi ꝯfinia mēsum.Ab hac rursus regula exceptoria excipiunt̄ hęc pauca mittētia gtm̄ pluralē in.um. panis a pane panū.si mō panis numeꝝ hꝫ mltitudinis.iuuenis a iuuene.um.canis a cane.um.Quae monosyllaba sunt:ab illa quoqꝫ regl'a.abltūs in.e.excipiunt̄ noīa monosyllaba terminata in.bs.aut.ps.aut.ls.aut.ns.aut.rs.aut lx.aut.nx.aut.rx.desinentia.q̄ ⁊ si fecerit abltūm in.e.nihilomin⁹ tn̄ mittunt gtm̄ pluralē in.ium.vt haec trabs a trabe trabium.plębs a plębe.ium.scobs a scobe.iū.vrbs a vrbe.ium.daps a dape.ium.seps a sepe.ium.stirps a stirpe.ium.puls a pulte.ium.glās a glande.ium.gēs a gente.ium.mōs a mōte.ium.ars ab arte.iū.sors a sorte.iū.falx a falce.iū.lanx a lāce.iū.lynx a lynce.iū.arx ab arce.iū.merx a merce.iū.Nomē in.es.tantū.ꝙ noīa hui⁹ declinatiōis plural'r declinata mittūt gtūm iū vt hi i manes.iū.pēates.iū.casses.iū.hę vires.iū.fores.iū.tres.ium.Dicit tn̄ ⁊ haec ⁊ alia ꝯplura posse mittere gtūm in.iū.si gtūs ille in.iū.foret absonus:quare dicit ꝯsulendas esse aures penit⁹.i.ꝓfunde:sed nō quorūcūqꝫ sed tantū eruditoꝝ:queadmoduꝫ et musici facere ꝯsueuerunt:q non omnia ꝑmittunt rationibus ⁊ arti.sed aliqd etiā sensui auditus putant esse tribuendum.Ego namqꝫ potius dicerem penatum ⁊ ꝓcerum ⁊ ciuitatum q̄ penatium:ꝓcerium ciuitatium.

Atqꝫ boum dat bos. ꝙ hoc nomen bos cũ in abltõ a boue fecerit debuit facere gtĩm pluralem bouum ⁊ facit boum. u. consonante extrita. Preterea cum ex alioꝝ ꝓportione in dtõ ⁊ abltõ debuerit facere bouibus: expuncta. ui syllaba fecit bobus aut bubus quemadmodũ apd̃ Catonem. Uarronem. Columelam ⁊ Pliniũ saepe legimus. Uerg. iij. aeñ. laeta boũ passim campis armenta videmꝰ. ⁊ Hora. in epo. paterna rura bobꝰ exercet suis. Datqꝫ dtũs ibus. ꝙ dtũs plralis huiꝰ tertiae declinationis in ibus terminat̃: fitqꝫ a gtõ singulari. bu. interiecta. inter. i. ⁊. s. finales. vt bois boibus. patris patribus. Sed noia in. a. desinentia. q̃ oia grȩca esse diximꝰ: hunc casum non in ibus sed in atis. plaerũqꝫ mittũt. vt hoc peripetasma peripetasmata. atis. emblẽma emblemmata. atis. poema poemata. atis. Cice. in Uerrem. nũc de peripetasmatis quemadmodum expedias non habes. Idem in eodem. scaphia inqt cũ emblemmatis: ⁊ in. iiij. ad Herenniũ de orõnibꝰ aut poematis Sed q̃q̃ haec declinatio videatur esse ab eo qd̃ est in ntõ hoc peripetasmatũ peripetasmati. emblẽmatum emblemmati. poematũ poemati. illd̃ est certissimũ autores idoneos potius vsos in his noibus tertia declinatione: atqꝫ dtm̃ ⁊ abltm̃ in. atis. potius q̃ in. ibus. terminasse.

Atq; boum dat bos. sed bobus pone dtõ.
Datq; dtũs. ibus. dat. atis. sed cũ dat. a. rectus.

De quarta nominis declinatione.

Quarta dat. us. recto. dat &. u. sed dic uariari
Plurali tm̃. Ctũs in. us. tibi fiet.
Sæpe dtũs. ui. sed &. u. non sȩpe reponit.
Actõ dabis. um. dabis. u. quoq; sexto.
Rectus pluralis fit in. us. cui iungito quartum.
Dat gtũs. uum. sed. ibus. tu pone dtõ.
Dant. ubus. hȩc tm̃. ficus. tribus. arcus. acusq;.
Et partus. portus. lacus. & quercus. specus. artus.
Cumq; ueru quæstus qđ quæro dat tibi nomen.

DE quarta declinatione. Quarta dat. us. recto. ꝙ quarta nois declinatio duas hꝫ noiatiui positiones in. us. ⁊ in. u. sed in. us. masclinoꝝ ⁊ foemininoꝝ. in. u. neutroꝝ tantũ. quȩ cũ in singulari aptota sint: in plurali ꝑ hanc declinationẽ inflectunt̃. vt hic sensꝰ sensus. haec manꝰ manꝰ. hoc cornu cornu. plurali cornua cornuũ. Gtũs in. us. tibi fiet. ꝙ gtũs huiꝰ declinationis in. us. terminat̃. estqꝫ ntõ silis in terminatione lraꝝ: non tñ in tpibus vt suo loco dicemꝰ. In. u. vero finita vt diximꝰ non declinant̃: nam qd̃ Luca. in. vij. dixit cornus tibi cura sinistri lentule. ⁊ Celsus. li. vj. ceruini cornus combusti. ⁊ paulo post. q̃ cornum habet. ⁊ Plinius multis in locis non est ab eo qd̃ cornu in ntõ. sed potius ab eo qd̃ est hic cornus. us. Repit̃ quoqꝫ gtũs huiꝰ declinationis in. uis. syllabas terminatꝰ. vt apd̃ Teren. in heauton. eius anuis opinor causa: q̃ erat mortua. Cato. anuis eñ vt sanguis deterior sit ⁊ lac. Uarro. ij. de rust. eius siluam esse fructuis veneno. ꝓ anus ⁊ fructus. ⁊ gtũs ille est a quo exit dtũs in. ui. diuisas: vt statim dicemus. Saepe dtũs. ui. ꝙ dtũs huiꝰ declinatiõis in. ui. syllabas terminat̃. vt hic sensus sensus sensui. haec manus manus manui. Exit tamen aliquando in. u. vt Uergili. iiij. geor. namqꝫ aliȩ victu inuigilant ⁊ foedere pacto. ⁊ paulopost. qd̃ nec ꝯcubitu indulgent. ꝓ victui ⁊ ꝯcubitui dixit Seruiꝰ ̾gi. posuisse. Idẽ. j. aeñ. flectit equos curruqꝫ volans dat lora icdo: vbi Seruiꝰ his ̾bis scribit. ars antiqua volebat ꝙ ntũs pluralis regat gtm̃ singularem: vt hȩc musȩ huius musȩ. ⁊ dtũs singularis regat̃ a gtõ singulari. ergo hi currꝰ huius currus facit. ⁊ huic curru: nam huiꝰ curruis huic currui hoc modo irreglaria sunt. sed vsus obtinuit vt in gtõ currus freq̃nter. curruis raro ⁊ in dtõ curru raro: currui freq̃nter dicamꝰ. Gel. tamen li. iiij. noc. affirmat. M. Uarronem. ⁊. P. nigidium viros illo saeculo eĩm doctissimos nõ aliter fuisse locutos atqꝫ etiam scripsisse: q̃ senatuis. domuis fluctuis. in gtõ ab eo qd̃ est senatus domus fluctus. Actõ dabis. um. ꝙ actũs huius declinationis in. um. desinit. nominatiui. s. mutata in. m. vt hic sensus. um. haec manus. um. Dabis. u. quoqꝫ sexto. ꝙ abltũs huius declinationis finitur in. u. fitqꝫ a ntõ ablata. s. vt hic sensus a sensu. haec manus a manu. Rectus pluralis. ꝙ ntũs ⁊ actũs plurales quartae declinationis terminantur in. us. ⁊ sunt similes gtõ singulari. vt hic sensus. hi sensus sensus. haec manus. hae manus manus. Dat genitiuus. uum. ꝙ gtũs pluralis in. uum. terminatur. fitqꝫ ab abltõ singulari addita. um. vt a sensu sensuum. a manu manuum. Sed. ibus. tu pone datiuo. ꝙ datiuus pluralis in. ibus. terminatur. fitqꝫ ab ablatiuo singulari. u. mutata in. ibus. vt a sensu sensibus. a manu manibus. Pauca tamen nomina quae hic explicantur: exeunt in. ubus. ablatiui. u. retenta. ea sunt ficus ficubus. sed in hac terminatione adhuc non legi. sed neqꝫ ficubus sed tantum ficis per secundam. sed icirco posui. quod video artis grammaticae scriptores ficubus posuisse. Tribus tribubus. Sueto. in augusto. legauit populo quadringenties tribubus quinquies tricies sestertium. Seneca in eplis. q̃ putas esse iucundum tribubus vocatis. Arcubus ab eo quod est arcus. ideo sic exire grammatici dicunt ne coincideret cum arcibus ab eo quod est arx arcis. sed cur acubus ab eo quod est acus acus non fecit acibus: quandoquidem a nulla alia nominatiui positione venire poterat. nimirum quia totum hoc vsu constat. Partus partubꝰ. quemadmodũ Seruiꝰ. iiij. georgico. exponens illd̃ Uergil. aut foetꝰ nixibꝰ edũt. nixibꝰ partubꝰ exponit. ⁊ Hora. in epo. si vocata partubꝰ lucina veris affuit. Portꝰ portubꝰ. Pompo. in. ij. de cosmographia: mare caspium est atrox sine portubꝰ. Priscia. in perihegesi. auris difficilis nautis vel portubꝰ aptae. Lacꝰ lacubꝰ. Ouidi. iij. fasto. ꝓmia de lacubꝰ proxima musta tuis. Idem. xij. metamor. qd̃ forcipe curua cũ faber eduxit lacubꝰ demittit. Quercus quercubꝰ. cũ omnes sic exire dicant: nullius autoris mihi succurrit exemplũ. Specꝰ specubꝰ. Uergi. iij georgico. ipsi in defossis specubꝰ secura sub alta. Artꝰ artubꝰ. Seruiꝰ in illd̃. Uergil. iij. georgico micat auribꝰ ⁊ tremit artꝰ. artus pro artubꝰ exponit. Ueru verubus. Idem primo aeneidos. verubusqꝫ trementia figũt. Quaestubꝰ. a. q̃ro q̃ris. nam a q̃ror. eris. quaestibꝰ exire nemo vnq̃ dubitauit. Uergi. ix. aeneidos. coelũ de hinc questibꝰ implent. Idem. iiij. geor. integrat. ⁊ maestis loca late questibꝰ implet. Seneca in thyest. fasqꝫ omne ruptũ q̃stibus vanis agis. Flaccꝰ libro secũdo argona. tũ voce deos tũ questibꝰ implent. Idem libro ꝑmo. q̃stibꝰ ⁊ magni numen maris excitat ille. Idem in. vij. commotis q̃stibꝰ actꝰ. Et in eodem. hinc coelũ q̃stibꝰ implent. Iusti. libro. v. perpetim nocte fortunam q̃stibꝰ iterant. Ego non inficior reperiri semel apd̃ Ciceronem de artificijs ⁊ q̃stibꝰ. ⁊ iterũ apd̃ Ouidiũ. iiij. fastoꝝ: multa professurũ q̃stibꝰ apta Uenꝰ. Seneca de vita beata. opes siue tanq̃ iniuria partas siue sordidis q̃stibus. ab eo quod est quaero quaeris. Sed aut nostra vel potius Lauren. differentia nihil est: aut credibilius est vnum aut alterum q̃ centũ locos fuisse deprauatos.

De quinta nominis declinatione.

Quinta dat.es.tm̄ rectis.Gtūs in.ei.
Atq3 dtūs erit. Em quartis.e.dato sextis.
Rectus pluralis fit in.es.cui iungito quartū.
Erum.ebusq3 dabis genitiuis atq3 datiuis.

De nominibus anomalis. Capi.iii.

Sunt q̄dam nomina q̄ dicūr anomala.hoc est irregularia.aut quia mittunt genus aut declinationem.aut carent altero numero.aut deficiunt certis casibus in alterutro numero.

Masculina in neutra.

Menalus.i.menala ox.Ismarus.i.ismara.ox.
Gargarus.i.gargara.orum. Dindymus.i.dindyma.orum.
Pangæus.i.pangæa pangæox.
Tænarus.i.tenara.ox.Tartarus.i.tartara.ox.
Auernus.i.auerna.ox.Pileus.i.pilea.ox.
Intybus.i.intyba.ox.Baltheus.i.balthea.ox.
Sibilus.i.sibila.ox.Supparus.i.suppara.ox.

De quinta declinatione.Quinta dat.es.tm̄.q̄ qnta nois declinatio vnā tm̄ hȝ noiatiui terminationē in.es.semp foemininox:ptercq3 in vno masclino hic dies:z ei⁹ ꝯpositū hic meridies. Cui⁹ gtūs z dtūs semp exeunt in.ei.vt haec pgenies.niei.haec materies.riei.haec species.ei. Antiqores tm̄ hūc gtm̄ tū in.e.tū in.es.tū in.ij. duplicē terminabāt.Salu.dubitauit acie pars.p aciei.Vg.j.geor.libra die somniq3 pares vbi fecerat horas.vbi Serui.dicit.hunc esse gtm̄ regularē:q2 vt paulo añ dixim⁹ ntūs pluralis debet regere gtm̄ singularē:vt cū illo sit pariū syllabax.Gel.li.viij.noct.att.multis testimonijs pbat atq3 cōfirmat hunc gtm̄ in.es.q3 z duplex.ij.aliqñ extitisse.Enni⁹.postreme longinqua dies cū fecerit ętas.p diei.Cic.p sextio.eqtes daturos illius dies poenas.Adducit q3 Gell.testes q dicebant se vidisse librū.Vg.idiographū.i.ppa illi⁹ manu scriptū in quo legebat libra dies somniq3 pares vbi fecerat horas.atq3 eiusdē Vg.manu fuisse scriptuȝ in.j.ęn.munera lęticiāq3 dij nō dei vt qdā legūt. neq3 die vt Ser.sed dij p diei. Nā sic dies dij a veterib⁹ declinabat.vt fames.ij.pnicies.icij.species specij.progenies.nij.luxuries.rij.acies acij .Cato.pueri atq3 mulieres extrudebant famij causa:p famei nā p gntam hoc nomē antiq declinabāt:cui⁹ abltūs adhuc in vsu repitur.Luci.rugosum.ingt atq3 famij plenum. Sisenna Romanos ferendę pnicij causa venisse.p pniciei. Cic. etiā.p sextio.Quox nihil pnicij causa diuino cōsilio:sed vi ipsa z magnitudine rex factū putamus.Paccu.pr supreme nrę pgenij pris p pgeniei.Macti⁹.an maneat specij simulachrū in morte silentū. Gracchus.ea luxurij causa aiūt institui.p luxuriei.In dtō q3 eodeȝ Gellio teste q purissime locuti sunt:nō faciei vt nūc dr sed facie dixerit.Luci.z primū ingt facie honestas accidit.Idē q te diligit:aetati facieq3 tuae se fautorē ostēdit. Quin.li.j.videt excludere.ex vsu ēt gtm̄ singlarē hui⁹ nois pgenies quasi dux.qd ingt refert nulla sint an pdura.nā qd pgenies gtō singulari:qd species plurali facit:quasi velit pgeniei non posse dici.Em quartis.q̄ actūs singularis in.em.desinit in.s.nominatiui mutata in.m.vt hic dies diem.haec species speciem.E.dato sextis.q̄ abltūs in.e.terminatur:fitq3 a ntō ablata.s.vt hic dies a die.haec species a specie.Rectus pluralis fit in.es.q̄ ntūs z actūs plurales huius declinationis in.es.terminantur:suntq3 similes ntō singulari.vt hic dies.hi dies.Erum.ebusq3 dabis.q̄ gtūs pluralis in.erum.desinit.fitq3 ab abltō singulari assumpta.rum.vt a die dierum.Dtūs in ebus.desinit.fitq3 ab eodem abltō addita.bus.vt a die diebus.a rebus.nam haec duo nomina tantū habent numerum pluralem integrum.deficiunt:vt paulopost:cum de deficientibus in certis casibus agetur caetera.

De noib⁹ anomalis.cap.iij.Anomaliā voco omnē varietatē aut gn̄is aut declinationis aut casuū defect⁹.nam dictiones aliq̄ inueniunt accidētib⁹ qbusdā orbatae:qd fit aut fictionis repugnātia neq3 eñ dicim⁹ puerperus queadmodū dicim⁹ puerpa.aut incōsonātia siue lrax incōseqntia.vt ab eo qd ē cursor nō recte dicim⁹ custrix.nec a nutritor nutritrix.vt fas nō hȝ gtm̄ faris.aut fatis.aut fastis:ne cū alijs dictiōib⁹ coincideret.aut deniq3 q2 pdura in vsu nō sunt.Itaq3 cū supiora duo capita ad noia reglariter atq3 solide iflexa ptinerēt:i hoc.iij.ca.de illox irregularitate aeq3 defectu ptractabit:atq3 declarabim⁹ i qb⁹ noib⁹ aliq̄ ē declinatiōis diuersitas.qd fit aut q2 gen⁹ a singlari in plalē mutāt.vt hic mȩnal⁹.i.hęc mȩnala.aut q2 mutat declinatio.vt hoc vas.haec vasa.aut q2 vtrūq3 mutat.vt hic euēt⁹.us.hęc euēta.ox.aut q2 carēt altero nūero.vt acetū plurali z manes singlari.aut deficiūt casib⁹.vt tabi tabo.

Masclina in neutra.sunt q̄dam noia in singulari masclina in plurali vo neutra:qualia sunt q̄ hic describūt. mȩnal⁹.i.mȩnala.ox.Vg.in buc.mȩnal⁹ argutūq3 nem⁹ pinosq3 loqntes.Idem.j.geor.pan ouiū custos:tua si tibi mȩnala curae.mons est Arcadiae.Ismar⁹.i.ismara.ox.Idē in buc.nec tm̄ rhodope mirat z ismar⁹ orphea.Idem.ij geor.iuuat ismara baccho ꝯserere atq3 olea igentem vestire taburnū.Gargar⁹.i.gargara.ox.gargarus autore Macro.vocatur.vrbs est i imis radicib⁹ idae siluae posita.gargara aūt sunt ipsa montis capita.Vg.j.geor.ipsa suas mirant gargara meses.Pangęus mons Thraciae in singulari ponit a Plinio.Ptolaemeo i plali pangaea.ox.Vg.iiij.geor.altaq3 pangaea.z Lucan⁹ in.j.video.pangęa niuosis cana iugis.Dindym⁹.i.Ouid.iiij.meta.dindymon z cibelen.teste Ptolaemeo mons est phrygiae.quem ēt in plurali dindyma appellant.Vg.x.aeñ.alma parens idaea deū:cui dindyma cordi.z Sil.libro.xvij.punicox.gemino q dindyma monte.Taenar⁹.i.mōs est Laconiae q ēt in plurali taenara.ox.dr Luca.in.ix.z apertam taenaron vmbris.Tartar⁹.i.tartara.ox.Vg.vj.aeñ.tū tartarus ipse bis patet in preceps tantū.Idem in.v.non me impia namq3 tartara habent. Auern⁹.i.auerna.ox.Idem in.vj.inde vbi venere ad fauces graueolentis auerni.atq3 ibidem z auerna sonantia siluis.Pileus.i.pilea.ox.declinat aūt hic pileus in singulari teste Seruio.ij.aeñ.q dicit tyara phrygius pileus est.quamq3 Lauren.in Raudensem negat genere masclino reperiri.z apud Festum legimus albogalerus capitis pileum est.hinc igitur Persius dixit.haec mera libertas hanc nob pilea donant.z Mar.totis pilea sarcinis redemi.Intybus.i.intyba.orum.Celsus libro.ij.radicula intybus ocymum.Verg.j.geor.z amaris intyba fibris.Baltheus.i.balthea.ox.Verg.xij.aeñ.infoelix humero cū apparuit alto balthe⁹.Iuue.quoties rumorib⁹ vlciscunt balthea.Sibil⁹.i.sibila.ox.Vg.i buc nam neq3 me tm̄ veniētis sibil⁹ austri.Idē ij.aeñ.sibila lambebant linguis vibrantibus ora.Serui⁹ tamen in buco.res inquit ipsa sibilus est:sibila vero participialiter accipitur pro sibilantia.Supparus.i.suppara.orum.Luca.in ij.suppara nudatos cingūt angusta lacertos.

Locus.i. loca. orum. uel loci. Iocus.i. ioca. orum. uel ioci.
Cetus.i.Cete indeclinabile. Euetus.us.euenta. orũ.
Iussus.us.iussa.oꝝ. Permissus.us. permissa.oꝝ.

Fœminina in neutra.

Pascua.æ.pascua.oꝝ. Carbasus.i.carbasa.oꝝ.
Supellex supellectilis.supellectilia supellectilium.
Pergamus pergami.pergama pergamoꝝ.

Neutra in masculina.

Porrum.i.porri.oꝝ. Rastrum.i.rastri.oꝝ.
Cœlum cœli.cœli.oꝝ. Argos.i.argi.oꝝ.
Frenum. i. freni uel frena frenorum. Capistrum.i. capistri.orum.

Neutra in fœminina.

Epulũ.i.epulę.aꝝ. Deliciũ.ii.deliciæ.aꝝ
Balneũ.i.balneæ.aꝝ. Cepe indeclinabile.cepę.aꝝ.

Variæ declinationis nomina.

Iugerum.i.iugera.um. Vas uasis.uasa.orum. Penoris.penus.us. Specum.i.specus.us. Laurus.i.laurus.us. Pinus.i.pinus.us. Quercus.i.quercus.us. Cornus.i.cornus.us.

Cetus.i.cete indeclinabile. Auien⁹ in ara. distātē Andromedā ꝓlixo tramite mũdi pterret cet⁹. Pli. li.ix.hoc gen⁹ solũ: vt ea q̃ cete appellāt aīal parit. ꝟg. immania cete. Loc⁹.i.loca.oꝝ. ꝟg.j.gẽ̃.loca foeta furētib⁹ austris. Idē in eodez. deuenere locos vbi nũc ingētia cernis moenia. Ioc⁹.i.ioca.oꝝ. Oui. ⁊ cũ iunone remissos agitasse iocos. Salu.in iugur. ioca seriaqꝫ cũ humillimis agere. Permissus.us.ꝑmissa.oꝝ. vt in digestis titulo de acqrēdo reꝝ.d.l.in laqueũ.ꝑmissu inqt ei⁹ cui⁹ fund⁹ erat. Iussus.us.iussa.oꝝ.a quo ē ēt iniussus.us. vt Cic. in vj. de rep. neqꝫ iussu ei⁹ a quo ille ē vob dat⁹. Euētus.ta.oꝝ. Oui. qsqs ab euētu facta notāda putat. Nō tñ dicim⁹ in pl'ali ꝑmissib⁹. iussib⁹ eu ētib⁹. sꝫ ꝑmissis. iussis. euētis. vt Ualla ostēdit. ꝟg. i buc. accipe iussis carmina cepta tuis. Cic. in li. de ora. ex alioꝝ factis aut dictis ⁊ euētis. Idē ad Lucretiũ. fabulā reꝝ euētoꝝũqꝫ meoꝝ. Ad cui⁹ silitudinē. Oui. dixit. ij. met. successoꝝũqꝫ Mineruę indoluit: qđ vtrũqꝫ repit ēt quartę. Foeminina in neutra. sunt pterea q̃dā noīa in singlari foeminina ⁊ in pl'ali neutra. vt pascua pascuę. pascua.oꝝ. vt in psal. xxij. Hiero. interpte. i loco pascuę ibi me collocauit. Oui. iiij. met. axe sub hesperio sunt pascua solis equoꝝ. Carbasus.asi.oꝝ. ꝟg. viij. glauco velabat amictu carbasus. Luca.i.iij. fluxa coloratis astringũt carbasa gēmis. Supellex. ctilis. ctilia. ctiliũ. qđ Diom. inter pl'ali nũero carētia nũerat: ⁊ adhuc re ꝟa nō memini me legere. Pergam⁹ ꝑgami.a.oꝝ. sed q̄ꝗ̄ hoc nomē inter heteroclita ponaꝶ a grāmaticis: re ꝟa nō ē. Est eñ Pergamus ciuitas in Asia minori: q̃ fuit Attali regia: ⁊ cui⁹ meminit diu⁹ Ioā. i apocal'. Pergama ꝟo Phrygiae vrbs fuit regia ꝑami: de qua ꝟg. nāqꝫ videbat vti bellātes ꝑgama circũ. Reꝑio tñ apđ vnũ Senecā in troade ꝑgam⁹.ꝑ ꝑgama positũ. Neutra in masclina ꝗ sunt q̃dā noīa in singulari neutra: ⁊ in nũero mltitudinis masclina. vt hoc porrũ porri. porri.oꝝ. Iuue. qs tecũ sectile porrũ sutor: a quo etiā in pl'ali porra neutro gñe repiꝶ. apđ ꝟg. in moreto. ait eñ ⁊ siser ⁊ capiti nomē debētia porra. Codices tñ ꝟgiliani quos nō dubitarē castigatiores eē sic hñt. hic cicer ⁊ capiti debētes noīa porri. sic ediuerso apđ Celsum porrus in singl'ari gñe masclino legimus. Ait eñ li. iiij. porrus cũ pullo gallinaceo coctus sit. Rastrũ.i.rastri.oꝝ. ꝟg. in buc. nō rastros patieꝶ humus nō vinea falcē. Coelum.i. coeli.oꝝ. Coelũ qꝫ vnũ tñ est nũero multitudinis carere Caesar in li. de analo. ad Ciceronē scribit referēte Gel. lib. xviij. noc. att. Uarro. tñ in plurali vsus ē in origine linguę latinę dicēs. Coeli dñr loca supa ⁊ ea deoꝝ. Lucre. quoqꝫ dixit. qs totidē ꝟtit celos. Argos.i.argi.oꝝ. Luca. vbi nobile quondā desup argos arāt ꝟg. ij. gẽ̃. si patrios vnq̃ remeassem victor ad argos. Frenũ.i.freni.oꝝ. Cicero de claris ora. alteri se calcaria adhibere: alteri frenos. ꝟg. tamen. iij. geor. dixit. frena pelectronij lapithę giroſqꝫ dedere. Eodē mō dicimus capistrũ.i.capistri.oꝝ. ⁊ capistra.oꝝ. filũ.i. fili.oꝝ. vel fila.oꝝ. claustrũ.i.claustri.oꝝ. vel claustra.oꝝ. Neutra in foeminina. ꝗ repiunꝶ q̃dā noīa in singlari neutra: in plurali ꝟo foeminina: vt hoc epulũ.i.epulę.aꝝ. q̄ꝗ̄ autore Ualla. epulũ sit ꝯuiuiũ nũerosis ciuibus paratum. Gel. li. xj. solēni die Ioui epulũ libareꝶ. ⁊ Iuue. vñ epulũ possis cētũ dare pythagoreis. epulę ꝟo sunt ēt singlis nō mō hoibus: sed ⁊ religs aīantibus paratę ꝟg. iiij. gẽ̃. epulasqꝫ draconi q̃ dabat. Deliciũ.ij. delicię.aꝝ. Catullus. passer deliciũ meae puellae: atqꝫ illũ imitatũ Martia. stellae deliciũ mei colũba ꝟg. in buc. delicias dñi. nec qd speraret habebat. Reperiunꝶ tñ etiā apđ Plau. delicia in singlari. mea inqt voluptas mea delicia. Balneũ.ei. balneae.aꝝ. Gel. li. ix. parũ cito balneas sibi traditas esse: ⁊ parum lautas fuisse. dñr ēt balineae. vt apđ Pli. li. xxxiij. stratas argento mulierũ balineas. Reperitur ēt in plurali balnea ab eo qđ est balneum. Iuue. ⁊ crudũ pauonē in balnea portas. Cepe indeclinabile in singulari. Gel. li. xix. cepe inqt reuirescit: ⁊ cōgerminat decedēti luna. Iuue porrũ ⁊ cepe nefas violare ⁊ frāgere morsu: declinatur ēt cepa.ae. Uerg. in moreto. cepa rubens sectiqꝫ famē domat area porri. Uariae declinationis noīa. reperitur ēt varietas in declinatione: qm̄ q̃dam noīa reperiunꝶ alterius declinatiōis in singulari alterius in plurali. Praeterea q̃dā reperiunꝶ per duas atqꝫ ēt plures declinationes inflexa. ⁊ ponit aliqua: cum alia multo plura reperianꝶ. Dicit igiꝶ in ꝑmis: ꝗ iugeꝝ in singulari scđae est declinationis. Uarro. in j. de re ru. iugeꝝ dictũ qđ quadratos duos actus habeat. Idē de origine linguae latinae. iugeꝝ dictum iũctis duobus actibus quadratis. ⁊ Colu. duos actus iugeꝝ efficiũt. Et ibidē. actus duplicatus facit iugeꝝ. In plurali ꝟo est tertiae. Mar. ⁊ casa iugeribus nō onero sa suis. ⁊ illđ iureconsulti. ex mille iugeribus q vnũ iugerũ ꝑ indiuiso solidũ hꝫ. Reperimus tñ in singulari ēt tertiae apđ Proper. vt multo innumerā iugere pascat ouem. Econtrario vas vasis in singulari tertiae est declinatiōis in plurali scđae q̄ꝗ̄ ēt in singulari apđ antiqores reperitur scđae. Cato apud Gel. xij. noc. att. neqꝫ vasum neqꝫ vestimentũ vllum est in manu preciosum. Penus. oris. vel penus. us. specum speci. vel specus specus. de gñis atqꝫ declinationis varietate in his duobus noibus (cũ de gñe noim terminatoꝝ in. us. differebamus) abũde dictũ ē. Laurus. i. hęc noia q̃ sequunꝶ ⁊ scđae ⁊ quartae declinatiōis reperiunꝶ in vtroqꝫ nũero: sed qdā sunt casus in alterutro freqñtiores. ꝟg. in buc. ⁊ vos o lauri carpam ⁊ te ꝓxima myrthe. ⁊ ibidē. fragilis incēde ⁊ bitumine laurus. Pinus. i. vel pinus. us. ꝟg. in buc. menelaus argutũqꝫ nemus pinosqꝫ loqñtes. Idē in. xj. altas ad sydera pinus. Quercus querci vł querc⁹. us. Cicero in chronographia. ibi. quercoꝝ rami ad terram iacent. Uerg. viij. aen. arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Cornus. i. vel cornus. us. Serenus. vel corno ex arbore sertum. Papi. vij. thebai. cornu depressus achiua.

Ficus.i.vel ficus.de hoc multa in gñe diximus. Lacus.i.vel lacus. Seneca iiij.natura.q̃stionũ.cõtinuatis aqs in fa
ciem laci ac turbidi maris. Colus.i.vel colus. Vg.viij.aeñ.cui tolerare colo vitam tenuiq; Minerua. Papi.vj.the-
bai.extra iã colu.fila dat ordo. Domus.i.vel domus.de varietate declinatiõis & quos ex vtraq; casus h;.li.j.dixim⁹
Neq; ab re fuerit hoc loco dicere qđ. Sueto.trãquillus animaduertit in eplis Augusti Caesaris: semp in gtõ singla-
ri domos & nũq̃ domus scriptũ.qđ ẽ cõsentaneũ epitaphio antiq̃tatũ multaꝝ pleno:qđ anno supiori Romę eruderatũ est:cuius ẽt mihi copiã fecit amicus haꝝ rerũ curiosus indagator: scriptio aũt fuit hmõi.

Ficus.i.ficus.us. Colus.i.colus.us. Domus.i.dom⁹ us. Acus.i.acus.us. Arcus.i.arcus.us. Fasti.orum. fastus.uum.

C. MAN. C. MAN. F. INFERNO
PLOTONI. TRICORPORI. OXO-
RI. CARISSIMAE. PROSERPINAE.
TRICIPITI. QVE. CERBERO. MV-
NVS. MECVM. FERENS. DAMNA-
TAM. DEDO. ANIMAM. VIVAM.
QVAE. HOC. ME. CONDO. MONI-
MENTO. NE. OBRVTIS. DOMOS.
LAPSV. FILIVS. SEX. QVOS. P. SCI-
PIO. PATRIIS. CAMERTIBVS. ASA-
LE. EX. LIBYA. INCOLVMES. RE-
STITVERAT. IN DESOLATA. OR-
BITATE. SVPERSIM. MISERA. VIXI
ANN. LVI. M. I. D. V. HORAS. SCIT. NE
MO. VALE VITA.

¶ Masculina plurali carentia.

Sanguis sanguinis.	Arena.æ. Bilis bilis.
Limus limi. Fum⁹ fumi.	Cholera.æ. Culpa.æ.
Fimus fimi. Muscus.i.	Caries cariei.
Mundus mundi.	Diligentia.ę.
Pontus ponti.	Dementia dementia.
Nemo neminis.	Dies diei pro tempore.
Sol solis.	Eloquentia.ę.
Vesper.eris. Carcer.eris.	Fames famis. Fides.ei.
Fœminina pl'ali carẽtia.	Fuga fugæ. Fama.æ.
Auaritia auaritiæ.	Gaza gazæ. Humus.i.
Amentia amenciæ.	Infamia infamiæ.

Qđ est Caia mãlia. Caij mãlij. filia inferno Plotoni tricorpori. Oxori charissimae. Proserpinae. tricipitiq; cerbero
munus mecũ ferẽs dãnatã dedo aiam viuã:q̃ hoc cõdo monimẽto:ne obrutis domos lapsu filijs sex:q̃s. P. scipio
p̃ris camertibus a sale ex Libya icolumes restituerat:idesolata orbitate supsim misera. vixi ãnos q̃nquagita sex. men
sem vnũ. dies q̃nq; horas scit nemo. vale vita. Acus.i.vel acus. Mar. & satius tenuẽ ducere credis acos. Juue. emeri
ta q̃ cessat acu. Arcus.i.vel arcus. Cice. in.iij. de natu. deoꝝ cur arci spẽs i deoꝝ numero p̃ponat̃ Ennius. apđ Pris.
arcus vbi aspiciũt mortalibus q̃ ꝓhibent̃. Fasti.oꝝ. fastus.uũ. vtrũq; i plurali tñ p li.i quo cõtinent̃ ãnales.atq; fa
sti & ꝓfesti dies. vñ. Oui. opus illud suũ fastoꝝ iscripsit. Luca.i.x.p quartã ꝓtulit dicẽs. nec meus eudoxi vicet̃ fasti-
bus ãnus. qđ ex errore scripsisse Luca. testat̃ Ser.i.iij.li.gñ. vergilianae. Cęteꝝ ipe fallit̃:cũ Ho.q; in.iij. dixerit p me
mores genus oĩe fastus. Uarro p̃terea i ephemeride. causa Julij Caesaris q fastus porrexit:mẽsis Julius appellat⁹
est. fastus i singulari supbiã & arrogãtiã sig̃t. ¶ De plurali carẽtibus & p̃mo de masclinis. Sãguis.inis. cuius plura-
lis ẽ abus⁹ freq̃nter i sacris l'ris. vt i psal'. Libera me de sanguinib⁹. & alio loco. viꝝ sanguinũ & dolosum abominabit̃.
dñs Limus.i. fumus.i. quo i numero multitudinis vsus ẽ in cõmẽ. Caesar p signis illis q inter hostes p diẽ fumis
solẽt fieri:queadmodũ p noctẽ ignibus. Mar. quoq; in alia sig̃tiõe dixit:vẽdere nec vanos circũ palatia fumos. Fi-
mus.i. muscus.i. mũdus.i. q2 cũ nõ sit nisi vnus mũdus:merito caret nũero plurali:sicut supra de coelo diximus:s;
figurate dixit Pli.i.ij. natu. histo. alios inumerabiles tradidisse mũdos. Põtus.i. Nemo.inis. Sol.is. Uesper.is. qđ
de coelo & mũdo diximus:idẽ de sole & luna & vespe & phosphoro. & reliq̃s stellaꝝ planetarũq; noibus dicẽdũ est:qđ
q2 singl'ares sunt nũero multitudinis carẽt:sed figurate p̄nt habere: Vg.j.aeñ.qd tñ oceano ꝓperẽt se tigere soles hi-
berni. & qđ legimus tris soles Romae simul ortos paulatim i eũdẽ coijsse orbẽ. & Pli.li.ij. totidẽ tñ soles totidẽq; lu
nas. & Claudia. in eutrop. binasq; polo cõcurrere lunas: & geminos soles mirari desinat orbis. Addit quoq; supiori
bus Phocas genius.ij. cũ Pli.li.ij. dixerit. totidẽ faciat iunones geniosq; adoptãdo sibi. Alij addũt vespe.is. & hes-
perus hespi q̃ p stella siue diei parte carẽt pl'ali. nã vespi vespoꝝ:qđ isti dicũt:qua rõne posset dici ego nõ video. s; ne-
q; vespę vesparũ:cũ potius dicere debeamus illos psalmos vesptinos:q2 vespi canunt̃. has horas vesptinas. q2 eo tpe
agit̃ aut agi debebat res diuina quo vesp ꝓpter solis occasum icipit apparere. Nã multa hmõi q2 in cõpendiũ scrip-
ta sunt:pperam legunt̃ vt qđ in re diuia canitur. dum pplus aut sacerdos i psona ppli corpus xpi Jesu degustat: qđ
cõmunicare a nostris đr. & p eo quod impiti legunt post communicandã:debet legi post communionẽ. hoc est oro il-
la quam sacerdos i psona ppli atq; sua recitat. eodẽ modo dicunt p̃sa p eo quod esse debet ꝓsa. nam distiguitur a v'
su. & capitula p capitulum. & alia complura de q̃bus alias. Carcer.eris. p loco vbi detinẽtur in cõpedibus noxij:nu-
mero multitudinis caret. nam carceres i pl'ali. vt paulopost dicemus:aliud sig̃t. Foeminina pl'ali carentia. Phocas.et
Diom. pauca huius ordinis noia ponunt alij mulo plura q̃ repiuntur plaerũq; i numero multorũ. vt vita p aia. Vg.
vj.aeñ. tenues sine corpe vitas. & p viuendi modo Laer. scripsit vitas phõꝝ. Hiero. vitas patrum. Glia quoq; i plu-
rali dixit. Gel.li.j. has inq̃t ille glias cũ iactaret. Plau.i Trinũmo. has ine i me ꝓpter res maledicas famas ferunt. Et
eodem modo de reliq̃s q̃ sequunt̃:q̃ & si raro iueniantur i numero multitudinis:aliq̃n tñ autores illis vsi sunt. vt Lu
ca.li.vij. eoasq; p̃mũt tentoria gazas: & Sene. in hercule furẽti gazis inhian: & est cõgesto paup i auro. Arenas quoq;
etsi Caesar i li. de analogia ad Cicero. dicat viciose dici i numero multitudinis Lucan⁹ tñ li.x. dixit: & diras calcauit
Caesar arenas. Mortes quoq; i plurali dixit Opius siue Hirtius i cõmẽtario Hispaniẽsi. mortibus iḡt mortes ex-
aggerabãt. Augusti. lib.iij. de ciuitate. ne minus haberet mortium Roma q̃ vicerat. & iteꝝ ifra. Sene.j.natu.q̃st. ergo
tu i tantis erroribus es:vt existimes deos mortiũ signa p̃mittere. Pax ẽt & si Diomedes & Phocas scribãt plurali ca-
rere Hora. tamen.j.episto. dixit bellaq; & paces longum diffundit in aeuum. et Plautus in persa etiam Paces dixit.
Sic et philosophi dicunt tres esse labes rerum publicarum:cum grammatici dicant labem carere numero plurali

Insania.æ.Iuuēta.æ.
Indoles indolis.
Lues luis.Labes labis.
Mors mortis.
Negligentia.æ.
Parsimonia.æ.
Pax pacis.Proles.plis.
Pauptas.atis.Pix picis.
Pernicies.ciei.Rabies.ei.
Senecta senect æ.
Stultia.tiæ.Sal⁹ salutis
Strues struis.Tabes.is.
Tussis tussis.

Neutra plurali carentia.
Ador indeclina.Aeuū æui
Barathrū barathri.
Cœnū cœni. Fœnū fœni.
Fas & nephas indeclinabi.
Halec halecis.Iusticiū.ii.
Instar.aris.Lœthū lœthi.
Lutū.i.Necessū & necesse.
Nihil.nihilum.nil.
Pelag⁹ pelagi.Pus puris.
Salum sali. Senium senii.
Solium solii.Vulgus.gi.
Viscum uisci. Ver uerus.

Plurali præterea nūero carent propria nomina deorum hominum:montium:siluarum:fluuiorum:insularum.urbium.cæterarumq; rerum nisi quæ pluraliter declinātur. Dicimus tñ scipiōes:fabios metellos & eiusmodi pͥpria uirorum nomina in numero plurali.sed tūc appellatiua potius q̄ propria dicēda sunt.

Carent quoq; numero multitudinis nomina elemētorum ut aer.ignis.aqua.terra.ęther. Et nomina metallorum. ut aurum. argentum. plumbum. stannum.orichalcum. Et nomina significantia res liquidas & aridas.quæ in pondus & mēsuram referuntur.ut triticum.ripha.cicer.panicum.acetum.sapa.defrutum.passim. Quæ tamen non nunquam pluraliter efferuntur.maxime cum illarum rerum genera significare uolumus. ut cū dixi uinum simpliciter:omne uinum significaui. Cum uero dixi uina in plurali multas uini diuersitātes puta falernum. albanum. fundanum. signaui.

Masculini singl'ari carētia.
Antes antiū.Art⁹ artuū.
Cancelli.orū.Cani.orū.

Carceres.ez.Casses.iū.
Codicilli codicilloz.
Cœlites cœlitum.

Neutra plurali carētia. Diom̄.tm̄ ponit hęc pauca inter ea q̄ nūez pluralē nō hñt.vir⁹.i.pus.ris.barathrū.i.aliū allij crocū.i.ingeniū.ij.halec.cis.iusticiū.sinapi.sz aliū & igeniū in freq̄nti vsu hñt pluralē. Crocū & sinapi ad res q̄ mēsurātur ptinēt. Halec p salsamēto caret plurali sicut & garū. Halex q̄z p eo qd̄ halec ēt pl'ali caret.nā p pisce nūez mltitudinis h̄z. Phocas.addit coenū.i.foenū.i.lutū.i.viscū.i.gnū.i.vulg⁹.i.pelag⁹.i.pen⁹.oris.siue pen⁹.i.vel penus.us. Solū q̄z soli plęriq; his ānūerāt.cū Vg.j.geor.dixit.ne saturare fimo pigui pudeat sola. Sic Apu.in.iij.meta.i asini inq̄t faciē foena rodebam⁹. Plurali p̄terea carēt noia ppria deoz.vt Jupiter.Mars.Vulcan⁹.hoiz vt pam⁹ hector achilles.mōtiū.vt apenin⁹.pyreneus.syluaz.vt ida.hercinia.fluuioz.vt anas tag⁹.isulaz vt sardinia sicilia.vrbiū.vt corduba hispalis.cęterarūq; rez.vt canū equoz boū capraz. vt apd̄ Oui.lelaps.apud Vg.theb⁹. Inueniunt tñ q̄dā ppa ex his pluralr declinata & tūc carēt nūero singl'ari.vt gades.iū.baleares.iū.athenę.az.celenę.az.cythera.oz.ēt aliq̄n sub diuersis gñib⁹ inueniūt declinata in vtroq; nūero vtꝰ dixim⁹ męnela⁹.i.męnala.oz.tęnar⁹.ari.tęnara.oz. Aliq̄n ēt sub eodē gñe.vt mycene.es.mycenę.az.Vg.v.aeñ.argolico ve mari dephēsus & vrbe mycene. Idē i.ij.& nūc qd̄ patrias vēto petiere mycenas.sz cū dicim⁹ scipiōes fabios.metellos.camillos.curios. scauros.iā desinūt eē ppa:& incipiūt eē appellatiua.nā cū sit nomē pprīū qd̄ de vno dr appellatiuū qd̄ de plurib⁹.cū dico scipiones intelligo plures ex ea familia:vt cneiū. & publium scipiōes:ergo scipio tūc appellatiuū est:cū de oib⁹ illis dicat̄.sic Juue.dixit.q curios simulāt & fictos ɔtēnūt scauros.& Luca.ad syllas mariosq; redis. Noia elemētoz carēt ēt nūero multitudinis. vt aer aeris.ignis ignis.dicim⁹ tñ in pl'ali ignes.tñ.p particlis ipi⁹ elemēti.vt apd̄ Vg.crebris micat ignibus ęther.& alio loco. aut ignib⁹ ęgra ordere. Et noia metalloz. vt auz.argēteū.plūbū.neq; eñ dicim⁹ in pl'ali aura.argētea.plūba.dicim⁹ tñ ęra in trib⁹ casib⁹ p reb⁹ ex illa materia fabricatis:vt paulopost dicturi sumus. Et noia sigñtia res aridas & liq̄das:q̄ in pōd⁹ & mēsurā referūt.vt triticū.cicer.piper.crocū.neq;.n.dicimus tritica.cicera.pipera.croca. Dicim⁹ tñ ordea.vt Vg.in buc.grandia sępe qb⁹ mādauim⁹ ordea sulcis p granis ordei.sic ēt dicimus fabas.lupinos & pisa p granis illoz leguminū.& Juue.spirātesq; crocos & in vrna ppetuū ver.p flores. Vinū q̄z & mustū.sapa.defrutū.passum.lac.serū.amomū & alia liq̄da hmōi nūero pl'ali carēt plęrūq;.dicim⁹ tñ in pl'ali.vina.musta.defruta.mella.balsama.cinnama.cū partes aut gña illaz rerū significamus. Vg.in buc.vina nouū fundā calatis aruisia nectar. Idē.iiij.geor.aut igni piguia mlto defruta. Idē.j.gñ.redolētq; thymo fragrantia mella. Juue.spirans opobalsama collo q̄ tibi.& Mar.cinnama q̄ redolēt hęc. Sēr.in.ij.geor.dicit in plurali tñ habere tres cas⁹ nam. Oui.nimis licēter in pl'ali mustis dixit ab eo qd̄ est mustum. Itaq; in hmōi nominib⁹ multominus sigt pl'alis nūerus q̄z singl'aris.nam cū dixit terrā totū elementū intelligo:cū Vo terras:particulas quasdā aut terrae gña. Vergil.ij.georgico.difficiles p̄mū terrae colesq; maligni. multo ergo minus dixisti cū dicis habeo duas aut tres terras q̄z cū dicis habeo terrā. Eodē quoq; modo aera dicim⁹.vt Mar.aera.sz acuneis vlteriora petis. Cato q̄z vt inq̄t Fest⁹ aerib⁹ dixit. ¶De masculinis singl'ari carētibus.p̄mo ponit masclina.vt plurali ntō ātes ātiū p vitiū ordie vg.ij.ge.iā canit extremos effoet⁹ vinitor ātes. Art⁹.uuz.nā qd̄ Vg.iij.dige.rit micat aurib⁹ & tremit art⁹.art⁹ actūs pluralis ē figurate iūctū cū v̄bo tremit.vñ Ser.exponit art⁹ p artubus. Cācelli.oz.p signis trāsuersis fenestraz vel septoz. Cice.v.in Verrē.circūdati cācelli vidētur in sua puincia. Cani canoz.p capillis canis.nā de vno capillo cano recte diceret.hic capill⁹ catenus est. Carceres carcez p repagulis equoz. Vg.j.geor.vt cū carcerib⁹ sese effudere quadrigae. Idē tñ.v.aeñ.in singulari carcere p carcerib⁹ posuit dicēs.ruuntq; effusi carcere currus.qd̄ & Seruius adnotauit dicens.carcerē vsurpauit.nā carcer in singulari est custodia noxioz.carceres in plurali ostia qbus equi arcētur. Casses cassiū. Oui.de arte.decidit in casses p̄da petita meos. Seneca tamen in agamēnone in singulari posuit dicens at ille vt altis hispidus siluis aper cū casse vinctus. Codicilli codicilloz.p testamento illo secūdario.nā p paruo codice vel libro singulariter dici potest codicillus.vñ Cato de re rust.i tabulato inq̄t condito cōdicillos oleaginos. Coelites coelitū.& si cōmunis duoz generū esse potest: ab autoribus tamen inter masculina singulari carentia ponitur. Fasti fastoz vel fastus fastuū secundae & quartae declina

tionis p eo qđ est liber annaliũ: vt paulo ante dixímꝰ singularẽ numeꝝ nõ habet. Fori.oꝝ. p parte illa nauis p quã
a prora in puppim discurrit. Uerg. vj. aeñ. deturbat laxatqꝫ foros singulari vsus est dicens. multa foro ponens agea
qꝫ longa replet. Furfures.um. p pustulis q ex capite resoluunt. nam p farinae purgamento singulari nũero dixit Se-
renus. addit excussus niueã similagine furfur. Inferi.oꝝ. p dijs infernis. Liuiꝰ andro. in odyssea in singulari dixit.
inferꝰ aut superꝰ tibi fert deꝰ funera vlysses. Loculi.oꝝ. p nummoꝝ receptaculo. vnde Mar. in disti. cuiꝰ tema est lo-

Fasti.oꝝ. uel fastus fastuũ.	Antię antiaꝝ.
Fori.oꝝ. Furfures.uꝝ.	Antennæ antennarum.
Inferi inferorum.	Aedes ędiũ. Bigæ.arũ.
Loculi loculorum.	Calendæ calendarum.
Liberi.oꝝ. Lemures.uꝝ.	Cerimonię. arum
Manes.iũ. Maiores.oꝝ.	Copię.aꝝ. Cunæ. aꝝ.
Minores minoꝝ.	Diuitiæ diuitiaꝝ.
Natales.iũ. Optimates.tũ.	Diræ.aꝝ. Excubiæ.aꝝ.
Penates.iũ. Posteri.oꝝ.	Exuuiæ exuuiaꝝ.
Primores.oꝝ. pceres.eꝝ.	Exequiæ exequiaꝝ.
Pugillares pugillariũ.	Ferię.aꝝ. Facetię.aꝝ.
Quiries.itũ. Sales salium.	Fortunę fortunaꝝ.
Superi superoꝝ.	Genæ genarum.
Vepres uepriũ.	Gingiuæ gingiuarum.
Fœminia singl'ari carẽtia.	Inferię inferiaꝝ.
Argutiæ.arum.	Inimiciciæ.arum.

culi. locellꝰ in singulari ptulit dicens: ipse locellus erit.
Liberi.oꝝ. p filijs ꝛ nepotibꝰ posterisqꝫ vsqꝫ adeo sin-
gularem numeꝝ reformidat: vt de vno tñ liberos di-
camus in plurali. Lemures p phãtasmatis nocturnis.
Hora. in epi. nocturnos lemures incẽdia magas. Ma-
nes.iũ. p dijs manibꝰ q̃q̃ Apule. in li. de deo Socra-
tis singulariter ptulit lemurẽ ꝛ manẽ. hunc inqt vete-
re latina lingua inuenio lemurẽ dictitatũ: ꝛ paulopost
vtrũ lar sit in larua noie deũ manẽ vocant. Maiores.
oꝝ. p ijs q nos pcesserunt: sicut minores p illis q nos
sequũtur. vtrũqꝫ numero singulari caret: q2 de pluri-
bus semp illo modo loqmur. Natales.ium. p generis
nobilitate. vt putauit Diome. vel potius vt Ualla pro
conditione nascendi. nam in singulari diez natalitium
sigt. Optimates.um. ꝛ dñr principes ciuitatis si boni
sunt ciues in republica. Penates.ium. p dijs priuatis
cuiusqꝫ domꝰ aut ciuitatis aut gentis. Posteri.oꝝ. p
nepotibꝰ ꝛ ijs q nos sequentur. alias posterus.a.um.
integrũ est p re seqnti. Primores.um. p pncipibꝰ ciui
tatis. Hora. pmores ppli diripuit populũqꝫ tributim.
Sil. tñ li. xj. puni. singulariter dixit excissum pmori in
parte Saguntũ. Proceres.um. p pncipibꝰ ciuitatis. Iuue. tñ in singulari dixit: agnosco pcerẽ salue getulice. Pugil-
lares.ium. p tabellis scriptorijs q q2 plures sunt merito pluraliter declinant: alioq hic hęc pugillaris declinat p req
pugillo ↄtinetur. aut pugilli magnitudinẽ ęquat. Quirites.itũ. p romanis a qrino hoc est Romulo dicti. a poetis tñ
in singulari d2 in obliqs maxime. vt apđ Hora. j. epl'a. ꝛ amici dona qritis. ꝛ apđ Persiũ. heu. steriles veri qbus vna
qritem vtigo facit. Sales.iũ. p facetijs. Luca. in. ij. nõ soliti lusere sales. ꝛ Iuue. ꝛ salibꝰ vehemens intra pomeria na
tis. in hac quoqꝫ sigtione dixit Terẽ. in eunu. q habet salẽ q in te est. Supi.oꝝ. p dijs supis sicut dicimꝰ inferi.oꝝ. pro
inferis dijs. alioq superꝰ. a. ũ. declinat. Uepres.iũ. autores in nũero plurali tñ repiri dixerũt. Ouid. tñ singulari vsus
est abltõ. ꝛ qđ plus est. Colum. li. xij. dixit manifestũ est hũc veprẽ interire nõ posse. Foeminina singulari nũero carẽ
tia. argutiae.aꝝ. Phocas in hoc ordine posuit. Apu. tñ in. j. meta. argutia inqt nilotici calami scripta. ꝛ ab eo diminu-
tiuũ fecit Gel. argutiola li. ij. argutiola qppe hęc inqt friuola ꝛ inanis est. Antię.aꝝ. Apu. in met. crines inqt apollinis
pmulsis antijs. Aedes.iũ. p priuata domo: nã in singulari templũ sigt. vnde semp addit cuiꝰ dei est. aut ↄsecratio. vt
ędes castoris. ędes sacra. Antennę.aꝝ. q̃q̃ Hiero. in epl'a ad Heliodoꝝ dixit. ꝛ antẽna crucis figat in frõte. Bigę.aꝝ.
quadrigę.aꝝ. addit etiã Phocas trigę.aꝝ. Pli. tñ li. xxxv. biga dixit in singulari. Euclides inqt pinxit bigã regis cuꝫ
victoria. ꝛ Papi. xij. the. tenuauerat aera biga. Quadrigas quoqꝫ ꝛ si Caesar in lib. de analo. ad Ciceronem referẽte
Gellio dicat semper nũero pluratiuo dicendas esse. Pli. tñ. li. xxxiiij. quadriga inqt regit ab alcibiade. Et in eodẽ di-
minutiuũ ptulit dicens. leua tribꝰ digitis quadrigulã tenuit. ꝛ in li. digest. de legatis tertio. l. peculiũ quadrigę legatũ
equo postea mortuo. Gel. li. xxviij. qđ vnũ rarissimũ videbat inuenimꝰ quadrigã nũero singulari dictã in. l. satyrarũ
Uarronis q inscriptꝰ est Demetriꝰ. Copię.aꝝ. p exercitu teste Ualla nũero singulari caret. nam Uergil. qđ dixit in. ij.
eñ. respicio: ꝛ q sit me circũ copia lustro. ibi etiã Serui. notat quasi autoritate sua fretꝰ de exercitu copiam in singulari
dixit: cum copias de exercitu numero plurali dicamꝰ. vt Salust. memorare possum qbus in locis maximas hostium
copias pplo roma. parua manu fuderit. sed Uerg. excusare potest metri necessitas. qm copiae.aꝝ. in plurali carmẽ he-
roicũ non recipit. Cunę.aꝝ. Phocas ꝛ Diome. in hoc ordine posuerũt. Cerimoniae.aꝝ. Diom. etiam posuit: Cicero
tñ in. ij. de legibꝰ. magnam inqt religionẽ cerimoniamqꝫ declarat. q̃q̃ Fronte apđ Gel. lib. xviij. dicat: scriptores ve-
teres nunq̃ cerimoniã singulari numero appellasse. Diuitiae.aꝝ. delitiae.aꝝ. a Phoca ꝛ Diom. inter superiora nume-
rantur: sed quemadmodũ supra diximus delitiae ꝛ delitia ꝛ delitiũ in singulari habuit. Dirae.arũ. furiae.arũ. ꝛ Eu-
menides semper in nũero plurali reperiunt: q2 triplices sunt quemadmodũ ꝛ gratiae: nisi de vna illaꝝ loquaris. Vg.
in. iiij. aeñ. vltricesqꝫ sedent in limine dirę. ꝛ ibidẽ. heu ferijs incensa feroꝝ. atqꝫ etiã ibidẽ. Eumenidũ veluti demens
videt agmine pentheꝰ. Excubiae.aꝝ. exuuiae.aꝝ. exequiae.aꝝ. a Phoca ꝛ Diom. ꝛ Frontone in hoc nũero ponuntur.
Uerg. in. iiij. excubias diuũ aeternas. ꝛ in eodem: dulces exuuiae dum fata deusqꝫ finebant. ꝛ in. vij. at pius exequijs
Aeneas rite solutis. Ambro. in euange. Lucę cap. xij. non eñ solicitam deꝰ curę numerantis intẽdit excubiam: in sin-
gulari dicit. Feriae.aꝝ. a Phoca ꝛ Diome. ꝛ Gellio nunq̃ nisi in pluratiuo numero efferri dñr. nostri tñ aliter acci-
piunt. cũ dicunt feria scđa. feria. iij. feria. iiij. Facetiae.aꝝ. Phocas inter haec numerat. Diomedes. fores.iũ. Hora. tñ
in. j. ser. dixit exclusus fore cũ Longarenus foret intus. Fortunae.arum. pro diuitijs ac fortuna pspera. vt apđ Teren.
in andria. laudare omnes fortunas meas. in singulari media est ꝛ ad bonam ꝛ ad malam. Genae.arũ. Phocas inter
haec posuit. Diomedes vero ginguiuae.aꝝ. possis tñ si opꝰ fuerit dicere hic habet genam dextram eminentiorez sini-
stra ꝛ Iuue. dixit. frangendus misero ginguiua panis inermi: atqꝫ eius diminutiuo Apuleius p magia est vsus com
planatorem inqt tumidae gingiuulae. Quod vo Caesar in libris de analogia. atqꝫ Diomedes ꝛ Phocas inimicicias
in plurali tñ declinari putant. ego non video cur non eadem rõne dicamus inimiciciam: qua inscitiam. impotẽtiã.
iniuriã. vt Cice. thus. iiij. dixit inimicicia est ira vlciscendi tempꝰ obseruans: atqꝫ ibidẽ sępe singl'ari vtimur nũero.

Illecebꝛe.aꝝ.ab oib⁹ grammaticis fere ponunt in hoc oꝛdine. Cicero tñ in.j.de legibus dixit:q̃ ⁊ ſi eſt illecebꝛa turpitudinis. ⁊ Gel.li.ij.cũ audiẽdi quadã illecebꝛa induit. Plau. in aſinaria illecebꝛa exijt tãdẽ. Induciꝫ.aꝝ. Inſidiꝫ.aꝝ. Idus.iduũ quemadmodũ ⁊ calendꝫ.aꝝ.⁊ nonꝫ.aꝝ.ſemp pluratiua repiunt. Latebꝛꝫ.aꝝ. Phocas ſupioꝛib⁹ annumerat. Cicero tñ in epl'a ad Appiũ.ne in tabellꝫ qdẽ latebꝛa abſconditã maleuolentiã.⁊ Gel.li.xj.dicit impunitatẽ ex ea latebꝛa ſperarent. Lactes.iũ.p inteſtinis hoim atq; ouiũ p quas labit cib⁹.vt ſupꝛa ex Plinij vbis annotatũ eſt cũ de hoc noie lac diſſerebam⁹. Lrꝫ.aꝝ. p epl'a:vt dicit Diomedes.nũero tm̃ plurali vtimur:excuſant tñ poetꝫ carminis neceſſitate.vt Oui.in epl'a briſeidis.quã legis a rapta briſeide litera venit.vnde fit vt q꜡ heroicu꜠ atq; elegũ carmen:literꝫ.aꝝ.in plurali non recipit:frequentius vtamur ei⁹ diminutiuo literulae.aꝝ. Minae.arũ. manubiae.aꝝ.ſemp pluratiuo reperiunt.quemadmodũ ⁊ nũdinae.aꝝ.⁊ nugae.aꝝ.⁊ nuptiae.aꝝ. Nam nꝫniꝫ.aꝝ.⁊ nares.ium.etiã in ſingulari declinant aliqñ. Hoꝛa.j.epl'a.an pueroꝛum naenia: q̃ regnum recte facientib⁹ offert.⁊ in odis:dicet merita nox quoq; naenia. Oui.v.meta.acta retro naris:medioq; eſt fixa palato. Opes. opũ. pꝛo diuitijs.nam in ſingulari opis. opem.ab ope.vt infra dicet auxilium ſigt. Paleae.aꝝ. qđ ⁊ ſi a grammaticis inter nomina pluratiua ponit. Verg.tñ in ſingulari eo vtit.j.geoꝛ.ait pinguis paleae terit area culmos.vbi Serui⁹ notat paleam dicta꜠ eſſe ſingulari nũero contra artem:quia vt dicit quꝫ ex pluribus conſtat numeri ſunt tm̃ pluralis.vt cancelli. bigꝫ.ſcopae. Praeſtigiae, arum. phalerae.arum.plagae. arum.pꝛo reti.pꝛimitiae.arum.hui⁹ eſſe oꝛdinis Diome.⁊ Phocas teſtant.nam qđ. Ouid. xij.meta.dixit. ꝑmiciu꜠ toꝛrem ab eo qđ eſt ꝑmicius.a.um. adiectiuũ ſubſtantiue tamen exceptũ pꝛo re ꝑmicia pꝛimiciꝫ. aꝝ. declinatur. Quiſquiliae.arum.pꝛo purgamento atq; reparui aut nulli⁹ pꝛecij:⁊ q̃ pꝛoijcienda eſt quaſi inutilis. Apule.j.met.at has quiſquilias quanti paraſti:de piſcibus minimi pꝛecij dixit. quiſquiliam vero ꝑ arbuſcula ſiue frutice:quae coccum pꝛocreat.dixit Pli.libꝛo.xvj.omnes inquit has dotes ilex ſolo pꝛouocat cocco.granum hoc ꝑmoq; ceu ſpecies frutices paruos aquifoliae ilicis.quiſquiliam vocant. Reliquiae.arum. ſuperioꝛibus a Phoca additur. Apu.tamen pꝛo magia dixit.conuerritoꝛem pꝛidianae reliquiae:ne qua viſatur tetra labes ſoꝛdium. ſed poteſt excuſari q꜡ eſt carmen.nam in pꝛoſa oꝛone vix dici poſſet. Soꝛtes.iũ.pꝛo oꝛaculo atq; deoꝝ reſponſo a Diomede ⁊ Phoca inter haec noia ponit:in ea tñ ſigtione etiam ſinglariter dictũ eſt illđ ex actib⁹ apoſtoloꝝ:cecidit ſoꝛs ſuper Matthiã.i.ſpũſſancti oꝛaculũ:quo Apoſtol⁹ eſt declarat⁹.neq; em̃ de tanta re viri ſanctiſſimi ſoꝛtirent: ſed poti⁹ expectare debuerant.q̃ in ea re diuina erat volũtas. Soꝛdes.iũ.pꝛo auaricia ⁊ immũdicia. Scopae. aꝝ.⁊ ſcalae. arum. Caeſare Gellio. Phoca. Diomede. ⁊ Seruio inter pluraliter declinata nũerant. Hiero.altero vſus eſt in ſingulari in Eſaia.altero in libꝛo Geneſ.iureconſult⁹ in digeſt.titulo.de furtis.l.ſi ꝑus armariũ ingt vel ſcalã. Suppetiae.arum. immo vero ſuppetias tm̃ in actõ plurali cũ his verbis fero ⁊ mitto:vt Valla putat. Cꝫſar etiã in cõmen.cũ venio venis iũxit decens.auxilia magna eqtat⁹ oppidanis ſuppetias venire. Sentes.ium.tenebꝛae.arum.thermae.arum.trichae.arũ.valuae.arũ. nunq̃ niſi in nũero multitudinis reperiunt. Neutra ſingulari carentia. Arma.oꝝ. quod ideo Pꝛiſcia.numero ſingulari carere putat.ꝙ varias res hoc nomen ſignificat:quaꝝ ſingula habent ſua noia:vt ſcutum. galea.tibiale. Caſtra.oꝝ.pꝛo exercitu.aut exercit⁹ ſtatiuis:qđ etiam de ſimilib⁹ eſt dicendũ.vt aeſtiua.oꝝ.hiberna.oꝛũ. ſtatiua.oꝝ. Caſtrũ in ſingulari.idem eſt qđ caſtellũ.vt apđ Verg.in.vj.caſtrũ inui bolamq; coꝛamq;. Crepũdia.oꝝ. cibaria cibarioꝛum. quoꝝ pꝛius inter hui⁹ oꝛdinis nomia poſuerũt Diomedes ⁊ Phocas.poſteri⁹ Diomedes tãtũ. quemadmodũ ⁊ exta extoꝝ Phocas ſol⁹. Cunabulo.oꝝ.incunabula.oꝝ.ſemper pluralia reperiũt.⁊ ilia iliũ.nam ꝙ Serui⁹ dicit.hoc ile ilis in ſinglari declinari.non magis reperit in vſu q̃ ꝙ Maryl⁹ mimograph⁹ eodẽ Seruio referente ad fabulã alludens dixit.tu vt hectoꝛ ab ilio nunq̃ diſcedis. Iuga oꝝ.pꝛo montiũ ſummitate. Verg.tamen lib. vj.hoc ſuperate iugũ dixit. Iuſta.oꝝ.pꝛo exequijs nũero ſingulari caret. Flacc⁹ in. v.argonauticae.tũ comiti pꝛa iuſta tulit. Saluſti.in iugurthi.poſtq̃ illi moꝛe regio iuſta magnifice fecerant. Luſtra.oꝛũ pꝛo ferarũ atq; meretricũ latibulis. Verg.ij.geoꝛ.non abſunt illi ſaltus ac luſtra ferarũ.pꝛo lupanari apđ Plautũ q̃ ſaepiſſime.in ſinglari vero quattuoꝛ annoꝝ ſpaciũ ſignificat q̃ graece đꝛ olympias. Moenia.iũ.magalia.iũ.⁊ mapalia mapaliũ. ſemper pluralia ſũt. Pꝛaecoꝛdia.oꝝ.non pꝛaecoꝛdiũ ſic em̃ apđ Celſum legit ſemper.vt libꝛo ꝑmo. Qui crudũ ingt ſine pꝛaecoꝛdioꝝ dolore ructat.⁊ diu⁹ Thomas in hymno:⁊ ex pꝛaecoꝛdijs ſonent pꝛaeconia. Spolia.oꝝ.licet Verg.in ſingulari ſpoliũ dixerit. Serta.oꝝ.pꝛo coꝛona ex floꝛib⁹.ſeria ſeriae.in ſingulari poſuit Cato de re ruſt.pꝛo herba quam graeci melilothon medici ſertulam campanam vocant. Ait namq; iris aridae contuſae heminam ⁊ ſertam campanicam. Spõſalia.oꝝ. vel ſponſaliũ. Gel.libꝛo.iiij.hos ius ſponſalioꝝ obſeruatum dicit. ⁊ de ſponſalibus eſt titulus apud iureconſultus. Tripudia oꝛum.teſqua.oꝛum.tempe indeclinabile ſicut.tot.quot.⁊ pondo cuius ſingulare vt Phocas dicit in libꝛã effertur. Itaq; dicimus vna libꝛa:⁊ non vnum pondo:⁊ econtrario duo ⁊ tria pondo:non duae aut tres libꝛae. Feſtorũ.quoq; noia.vt ſaturnalia.oꝛũ.vel ſaturnaliũ:ſed quemadmodũ Macro.in.j.ſatur.deducit in gtõ plurali freq̃ntius vtimur ſecũda declinatione:in datiuo ⁊ abltõ freq̃ntius tertia. Nam ſaturnaliũ ⁊ ſaturnalijs vix põt dici.at vo.

Illecebre illecebrarum.	Therme thermaꝝ.
Induciæ.arum.	Tricæ.aꝝ. Valuæ.aꝝ.
Inſidię.aꝝ. Idus iduũ.	Neutra ſingulari carẽtia
Lactes.iũ. Latebrę.aꝝ.	Arma armorum.
Literę.aꝝ. Minæ.aꝝ.	Crepundia crepundiorũ.
Manubiæ manubiaꝝ.	Cunabula cunabuloꝝ.
Nares.ariũ. Næniæ.aꝝ.	Cibaria.oꝝ. Exta.oꝝ.
Nonæ.aꝝ. Nugę.aꝝ.	Incunabula.abulorũ.
Nundinę nundinaꝝ.	Iuga.oꝝ. Iuſta.oꝝ
Nuptiæ nuptiaꝝ.	Ilia iliũ. Luſtra.oꝝ.
Opes opũ. Paleę.aꝝ.	Magalia.iũ.mapalia.iũ.
Plagæ plagaꝝ.	Mœnia mœnium.
Præſtigiæ pſtigiaꝝ.	Pręcordia pręcordiorũ.
Primiciæ primiciaꝝ.	Serta.oꝝ. Spolia.oꝝ.
Quiſquiliæ.aꝝ.	Sponſalia ſponſalioꝝ.
Quadrigæ.aꝝ.	Tripudia tripudioꝝ.
Reliquię reliquiaꝝ.	Teſqua indeclinabile.
Scalæ.aꝝ. Sentes.iũ.	Tempe indeclinabile.
Sortes.iũ. Sordes.iũ.	Tot indeclinabile.
Scopę ſcopaꝝ.	Quot indeclinabile.
Suppetiæ.aꝝ.	Pondo indeclinabile.
Tenebræ tenebraꝝ.	Feſtoꝝ quoq; noia. ut.

saturnaliorum & saturnalib⁹ fere semper. Verrius Flaccus. saturnaliorum inqt dies apud graecos quoqȝ festi habent. Atqȝ iterū de cōstitutiōe saturnaliorum scripsisse arbitror. Itē Juli⁹ Modestus de ferijs saturnaliorum inqt ferię. Hor. ij. ser. qd fiet? ab ipsis saturnalibus hoc fugisti. Eadē rōne Salust. apud Gell. li. iij. historiarum bacchanaliorum dixit: cui⁹ singulare Plautus in bacchidibus ptulit vicēs. qr bacchis bacchas metuo & bacchanal tuū. Masurius quoqȝ sabinus vinaliorum inquit dies Joui sacer est. & Ualerius Antias. agonaliorum repertorē Numā pōpiliū refert. Eodem ꝓterea modo quinquatria. orū. quinquatribus. Hor. ij. epistolarum. festis quinquatribus olim. & Juue. totis quinquatribus optat. Cicero in epistolis ad Caeliū. ita tumultuosę cōciones: ita molestę qnquatrijs afferebātur. nisi forte mēdū est quinquatrijs pro quinquatribus. at vero ecōtrario dicimus potius floraliū ꝙ floraliorū. liberalium ꝙ liberaliorum. lucariū ꝙ lucariorum. Uarro ferialiū inqt dies a ferendis in sepulchra epulis dicti. & idē alio loco. floralium: non floraliorum dixit. Masurius quoqȝ Sabinus: liberaliū inquit dies a pōtificibus agoniū Martiale appellatur. & idē alio loco. eam noctē deiceps in sequentē diē qui est lucariū. erant aūt lucaria festa: in quibus fiebant lucorum sacra. Libri quoqȝ eorum. vt rhetorica. orū. nam si de arte rhetorica plures libri partiales sunt rhetoricorum inscribuntur in numero multitudinis. sin tamen est tm̄ vnus: rhetoricus potius in singulari dicitur. Sic eñ citare solemus Aristote. in rhetoricis ad Theodectē: & in rhetorico ad Alexandrū qr noīe illius tres libros de arte rhetorica scripsit: ad hūc vero vnū dūtaxat libellū. Duos pręterea quos de re familiari libros scripsit coeconomicorum appellauit. at vero Xenophon qui ea de re vnum composuit coeconomicon inscripsit. vt Hiero. in Eusebij interpretationem de tēporibus cum Aratum inquit hexametris versibus Romanū fecisset: in Xenophontis coeconomico lusit. Sic preterea dicimus bucolica Uerg. quia decē sunt. & georgica qr quatuor libros opus illud continet. at vero cū de vno loquimur dicemus & citabimus Vg. in. j. vel. ij. buco. Cōia triū generū. carēt etiā numero singulari noīa nūeralia. preterꝙ vnus vna vnum. qđ caret numero multitudinis: nisi cū iūgitur noībus pluraliter declinatis. Salustius in Catilinario: hi posteaꝙ in vna moenia conuenere. idem in Jugurtha. vbi vnae & alterae scalae comminutae sunt. & in digestis titulo de damno infecto. l. si aedibus. & si vnas inquit aedes cones. nam vt supra diximus moenia. scalae. aedes. pluraliter declinātur. Nomina quoqȝ diuidua siue in singulos distributiua carent numero singulari. vt singuli. ae. a. bini. ae. a. &c. vt si dicas pdices eūt singulae. aut binae. aut ternae. dicis ꝗ q̄libet incedit singularis aut solitaria. aut q̄libet duę aut q̄libet tres incedunt. aut si rursus dixeris ciuib⁹ distribuuntur singuli aut bini aut terni aurei: dicis ꝗ cuilibet ciui datur vnus aureus aut duo aurei aut tres aurei. Poetae tamen aliquando ponunt distributiua pro numeralibus. Uerg. j. aeñ. bina manu lato crispans hastilia ferro. bina dixit pro duo. & Luca. in. viij. gurgite septeno dixit pro septē gurgitibus. Jungūtur etiā hmōi noīa distributiua noibus pluraliter declinatis eo modo quo vnus vna vnū. cū pluraliter declinatur. vt Cicero. binas litteras tuas accepi. & Uerg. viij. aeñ. terna arma mouenda: ter loco sternendus erat. ¶ Nomina certis casibus deficientia. dictum est hucusqȝ de nominibus integris aut altero nūero deficiētibus. nūc de illis agit: q̄ certis casibus deficiūt. dicitqȝ in primis ꝗ nomina interrogatiua & infinitiua & relatiua & negatiua & distributiua siue diuidua carent vocatiuo. Oīa enim haec vocatiuū habere nō possunt: qr vt Pris. ait vctūs ad aliquā praesentem personā atqȝ finitam fit. ad quā sermo dirigitur. Jus iuris. ꝗ hęc quatuor noīa cū nominibus quintae declinationis ꝓterꝙ hic dies haec res carent gtō datiuo & ablatiuo pluralibus. Pli. tñ iunior in eplīs. fontibus. ruribus. & agro dixit. Uerg. viij. aeñ. componens manibusqȝ manus atqȝ oribus ora. & rursus lib. x. quinquagita oribus ignē pectoribusqȝ arsisse. In gtō etiā plurali oriū dixit Pli. li. xx. vitia inqt oriū sanare affirmat. Aes aeris ęribus. Politianus dixit in rust. & tūdunt aeribus aera. Caesar in cōmen. paulo latiores inquit ꝙ quibus in reliquis maribus vtimur. Eisdē quoqȝ casib⁹ deficiūt noīa quintae declinatiōis. neqȝ. n. dicimus specierum speciebus. facierū facieb⁹. ꝙꝙ apud antiquos & antiq̄rios legamus haec & alia hmōi. Apuleius in li. de mūdo. perseuerātia inquit amicitiae inter se dedit elemētis specierū ipsarū partitio. Cato Cēsorius apud Priscianū. earū facierū signa domi pro supellectili statuere. iuniores quoqȝ non dubitant dicere faciebus & speciebus. qđ Cicero reformidat. scribit enim in topicis. in diuisione formae sunt quas graeci ideas vocant: nostri si qui haec forte tractant species appellant. non pessime id quidem sed inutiliter ad mutandos casus in dicēdo. nolim enim nisi latine dici possit specierū & speciebus dicere: & saepe his casibus vtendum est. at formis & formarum velim.

Saturnalia saturnaliorum Quinquatria orum.
Bacchanalia bacchanaliorum. Agonalia agonaliorū
Vinalia uinaliorum.
Vulcanalia uulcanaliorū. Dyonisia dyonisiorum
Neptunalia neptunaliorū. Et similia quę omnia fere & in ium.
Lupercalia lupercaliorū.

Libri quoq; eorum qui graece: aut ad imaginē graecorum opera sua inscripserunt. ut rhetorica rhetoricorum oeconomica oeconomicorū. ethica ethicorum. bucolica bucolicorum.

Cōmunia triū generū sunt nomina nūeralia. carēt q; nūero singulari. ut duo duae duo. tres & tria q̄tuor: qnq;: sex: & quae sequūtur: praeterq̄ un⁹ una unū. quod caret numero multitudinis. nisi cū iūgitur noibus pluraliter declinatis. Sūt aūt oīa indeclinabilia usq; ad cētū praeterq̄ tria illa: hoc est: unus una unum. duo duae duo. tres & tria.

Singulari praeterea nūero carent noīa diuidua siue per certos nūeros distributiua. ut singuli singulę: singula. bini: binae: bina. terni: ternae: terna. quaterni: quaternae: quaterna. quinqueni. ae. a. seni. ę. a. septeni. ae. a. octoni. ę. a. noueni. ę. a. deni. ę. a

Nomina certis casibus deficientia.

Vocatiuo carent nomina interrogatiua. ut quis? q̄lis? quantus? cum interrogatiue proferuntur. Et infinita. ut quidam: aliquis. Et nomina relatiua ut qui: qualis: quantus cum aliquid referunt. Et nomina negatiua. ut nullus: nemo. Et distributiua. ut ambo: uterq;. & quae supra memorauimus diuidua ut bini binae bina. terni. ae. a.

Os oris. ius iuris. rus ruris. aes aeris. mare maris. & nomina qntae declinatiōis: ꝓterq̄ hic dies: & haec res gtō datiuo & abltō numeri pluralis deficiunt.

Liber secundus.

Satias ⁊ saties.nã vtrũqz legit̃:ntm̃ tm̃ singularẽ habere dicit Phocas.Sil'.iiij.puni.nec finis saties ve noui sed sanguinis ardor.⁊ Gell'.li.vij.quorũ satias nunq̃z est.Actm̃ tñ secuti proportionẽ fecimus in quodã disticho in quo solonis celebrẽ sententiã cõplexi sumus.diuitiae gignũt satiẽ:satiesqz supbũ. Praesto quoqz ꝓ eo qd̓ est p̃sens Valla dicit semp iungi verbo sum es fui in vtroqz nũero in ratiõe suppositi. Cicero pro murena laborauit.p̃sto miltis fuit. Idẽ ad herẽniũ.hirũdines estiuo tpe p̃sto sunt:hyeme pulsae recedũt.Memini me tñ legere in actõ p̃sto cũ infinitiuo hui' verbi sum es fui cõstructũ:idqz notauerã opinor in epistolis familiaribus Ciceronis:expes ꝓ eo qd̓ est sine spe ntm̃ hz ⁊ ꝯsr vctm̃ tm̃.Horat.in poe.qd hoc si fractis enanat expes nauibus.Fors ntm̃ hz ⁊ vctm̃ ⁊ ablatiuũ tm̃.In ntõ ab Ausonio inter monosyllaba numeratur Terẽtius vctm̃ posuit dicẽs.o fors fortuna Verg.j.eñ.abltm̃ forte sua lybicis tẽpestas appulit oris.Vis gtõ et datiuo caret.in ntõ.Verg.j.geor.ni vis humana quotãnis.⁊ Salu.in catil.cis nr̃a vis in aĩo ⁊ in corpore posita est.Vg.vj.aeñ nec vim tela ferũt.Et in.j.vi superũ ⁊ saeue memorẽ Iunonis ob irã.In nũero multitudinis vires viriũ viribus vires o vires a virib' dicim':sed an sit a prima positiõe nti singularis hoc est vis: an nomẽ per se pluraliter declinatũ. siue ab alia positione nũeri singularis que nõ sit id vlu· grãmatici dubitare vidẽtur.nã Lucre. antiquitatẽ secutus has vis in plurali dixit.Tabi a tabo.Phocas ⁊.Diom.hoc nomen abltm̃ tm̃ habere dicũt: ⁊ reuera gtm̃ nõ memini me legere.Tabes vo in ntõ actõ ⁊ abltõ tm̃ repi.itaqz si gtõ esset opus:potius vteremur tabi q̃ tabis dictũs a neutro est.Ditionẽ a ditione.haec tria noĩa duos tm̃ habere casus actm̃ ⁊ ablatiuum numeri singularis Diomedes ⁊ Phocas testãtur.Ditionis tamen in gtõ ⁊ ditioni in datiuo frequenter vtitur Hiero.in interpretatione sacraꝝ literarũ quemadmodũ Geñ.cap.xxxvij.nũquid rex nr̃ eris aut subijciemur ditioni tuę.Lateres quoqz ⁊ lateribus vtitur Pli.li.xxxv.lateres inqt nõ sunt e sabulo:⁊ ibidẽ:luto ⁊ lateribus crudis extrui qs ignorat? Idem quoqz ab eo qd̓ est vicẽ a vice.in plurali dicimus vices viciũ vicibus.Tantũdẽ a tm̃ ⁊ dem particula cõpositũ in ntõ gtõ ⁊ actõ solũ reperitur.nemo enim tantodẽ dixit.at tantidẽ saepe reperias.vt apud Teren.in adel.tantidẽ emptã.⁊ in digestis titulo de diuor.tantidem aestimata redderes.O macte.est aũt mactus vt sic dixerim autore festo magis auctus:sed nunq̃ reperitur nisi in vctõ cũ exhortatione quadã ad virtutẽ ⁊ gloriã.Verg.ix.aeñ.macte puer virtute noua sic itur ad astra.⁊ Horat.in.j.ser.macte virtute esto inquit sentẽtia dia Catonis.⁊ in plurali.Pli.li.ij.macti ingenio coeli iterp̃tes.Spõte abltm̃ tm̃ habere Phocas dixit.Vg.ij.geor.spõte sua veniũt:vbi Seruius dixit.nomẽ esse nõ aduerbiũ.qr iunctũ est ei genus cũ dixit sua.Sed ⁊ Gell'.li.xij.genitiuũ posuit dicẽs.spõtis suae mortẽ.⁊ Colume.li.xij.de re rust.neqz suae spontis aquã ministrare patitur.Spõs quoqz in ntõ Auson' posuit inter monosyllaba.Impete idẽ Phocas ⁊ cũ eo alij cõplures grãmatici in ablatiuo tantũ plurali posuerũt.Oui.iij met.impete nũc vasto ceu cõcitus imbribus annis fertur.Idẽ in.viij.sic ipete vulnificus sus fert̃.genitiuũ etiã ꝓtulit Silli' li.vj.punico.nec frustra rapidi stimulãte dolore fuisset impetis.⁊ Lucreti' li.j.ablatiuũ puralẽ posuit dicẽs.quãlibet in partẽ tradũt res ante ruũtqz impetibus crebris.Natu quoqz qd̓ videt̃ esse ab eo qd̓ est natus in abltõ tantũ repit̃.vt cũ dicimus grãdis natu.maior natu.minor natu.pro eo qd̓ est aetate.Obiice inter abltm̃ tm̃ habẽtia posuit Phocas in numero singulari.Sillius tñ.l.iiij.puni.dixit in actõ plurali ⁊ firmos certant obijces arcessere silua.⁊ abltm̃ eiusdẽ numeri Vg.posuit.ij geor.dicẽs.q̃ vi maria alta tumescant obijcib' ruptis.Noctu.diu.qui casus abltĩ nõ sunt a nox ⁊ dies:sed ab alia forsam positione venerũt:q̃ in vsu nõ est:sed neqz semper aduerbia sunt:q̃uis aliquãdo aduerbialiter posita reperiãtur.Ennius apud Gelliũ.qua galli furtim noctu summa arcis adorti moenia concubia.ex duobus igitur adiũctis nocte ⁊ cõcubia colligit̃ noctu esse nomẽ.Idẽ quoqz in.iij.annaliũ.hac noctu filo pẽdet hetruria tota.⁊ etiã quadrigarius apud eundẽ Gelliũ.senatus de noctu plurima conuenire ⁊ noctu multa domũ demitti.Illud adhuc qd̓ oẽm supat antiqtatẽ reperi in q̃dã lege.xij.tabulaꝝ.Si nox inquit furtũ factũ sit:si ira aliqs occisit iure caesus esto.nox posuit ꝓ noctu vel nocte.De diu nõ ita succurrit exemplũ vt ex adiunctis possit ostendi esse nomẽ.nã illud Salust.diu noctuqz laborare.⁊ illud Gell'.lib.xvj.fumare noctu etiã flãmigare.Ser.in.j.geor.aduerbia esse dicit.Suppetias ⁊ inficias.vt ait Valla.semp in actõ plurali reperiuntur.sed illd̓ constructum fere cum his verbis fero.mitto.eo.venio.hoc vero cum eo is tantum.Plau.tñ in epidico.auxilia inqt ⁊ suppetiae mihi sunt domi.Inficias ire idem est qd̓ inficiari ⁊ negare.Grates in plurali tm̃ repitur.nemo tñ vnq̃ legit gratiũ ⁊ gratibus.sed grates.Vg.j.aeñ.grates persoluere dignas.⁊ si dixeris magnae grates habẽdae sunt bñfactori.q̃q̃ Laurentius hoc nomen poeticum esse dicit.⁊ si Cicero in.vj.de repub.scripsit.grates tibi ago summe sol.Opis opem ab ope genitiuũ accusatiuũ ablatiuum singularis numeri habet pro eo quod est auxilium.Verg.j.aeñ.nõ opis est nostrae dido.⁊ in.ij.nec spes opis vlla dabatur.In plurali vero pro diuitijs vt auxilio tutos dimittã opibusqz iuuabo.Ops opis est cybele Saturni vxor.Opis opis nympha.de qua Vergi.iiij.geor.atqz ephyre.atqz opis.Idem.xj.aeñ.velocem interea superis in sedibus opim.Verbere ab eo quod esse debuit verber.eris.tantum in ablatiuo numeri singularis reperitur.nam in plurali verbera verberum verberibus integrum est.

Satias uel saties tantũ ntm̃ singularem habet.
Præsto ntm̃ utriusq; numeri tantum habet.
Expes o expes ntm̃ & uocatiuũ tantum habet.
Fors o fors a forte nominatiuum uocatiuũ & ablatiuum habet.
Vis.uim.o uis.a ui.ntm̃ accusatiuũ uocatiuum & ablatiuum tantum habet. in plurali uires uiriũ uiribus integrum est:siue sit a ui siue aliunde.
Tabi a tabo gtm̃ & abltm̃ tantum habet.
Ditionem a ditione.Laterem a latere.Vicem a uice.actm̃ & ablatiuũ singularem tantũ habet. In numero plurali integra sunt duo posteriora.
Tantundem & tantidem ntm̃ gtm̃ & accusatiuum singularis tantum habet.
O macte macti uctm̃ utriusq; numeri tantũ habet.
Sponte.Impete.Obiice.Natu. Diu.Noctu.abltm̃ singularis numeri tantum habent.
Suppetias & inficias actm̃ pluralem tantũ habent.
Grates nominatiuum accusatiuum & uocatiuũ numeri pluralis tantum habet.
Opis opem ab ope ntõ datiuo & uocatiuo caret.
Verbere abltm̃ in singulari tantum habet. in plurali uero uerbera uerberum integrum est.

De pteritis verboꝝ.ca.iiij. Cōpositi formā simplex.qd in principio declinatiōis noim ꝓposuit: noia simplicia seq rōnem cōpositoꝝ atq3 ediuerso cōposita ratione simpliciū:idē quoq3 nūc in declinatiōe verboꝝ repe it vez ꝙ vbū simplex seruat rōnē cōpositi.ꝛ ecōtrario cōpositū rōnē simplicis.vt si exploratū habueris qd ipleo est scdē cōiugatiōis:ꝛ facit in pterito ipleui itelliges ēt ꝙ pleo.es.qd verbū nō est in vsu:fuit eiusdē cōiugatiōis: fecitq3 in pterito pleui. Atq3 ecōtrario si exploratū habueris ꝙ sono.as.qd est verbū primae cōiugatiōis fecit in pterito sonui: itelliges ēt ꝙ isono.as.verbū eiusdē cōiugatiōis:facit in pterito insonui. Habet tamen haec regula exceptionem que partim hoc in loco partim in capitibus preteritoꝝ ꝛ supinoꝝ sequentibus explicanda est. Principio itaq3 excipiuntur cōposita ab hoc verbo do das.di. qd cum sit primae coniugatiōis : omnia composita ab illo sunt tertiae. vt addo.is.addidi.trado.is.didi perdo.is.perdidi.vendo.is.didi.credo.dis.didi.sequuntur tamen simplicis rationē tria tantū venūdo.as venundedi.circundo.as.dedi. pessundo. as. pessundedi. Composita quoq3 a lauo lauas.qd est primae coniugatiōis omnia sunt tertię.vt alluo.is.ui.perluo.is perlui.diluo.is.dilui.interluo.is.interlui.proluo.is.prolui. Composita praeterea a cubo .as.quod est etiam primae coniugationis si recipiūt.m.inter.u.ꝛ.b.hoc est si finiuntur in umbo.omnia sunt tertiae.vt incumbo.is. incubui.procūbo.is.procubui.accūbo.is.accubui.Quod si.m.nō recipiunt nihilominus sequuntur simplicis rationē. vt incubo.as.incubui.ꝛ procubo.as.procubui . accubo.as.accubui.Et mico dat micui.hoc verbum mico.as.in praeterito fecit micui:ꝛ ab eo compositum emico.as emicui.Luca.in.j.qualiter expressum ventis per nubila fulmen emicuit.Dimico tamen:qd ab eo cōpositū est facit dimicaui.qd Pris. autoritate Liuij probat qui li.xxiiij.ab vrbe condita scribit:iusta quoq3 acie ꝛ collatis signis dimicatū est.quod non potuit dici:nisi a dimico fuisset preteritū dimicaui ꝛ supinū dimicatū.Oui.tamen simplicis rationē secutus i.ij.elegiarū.dixit.hac tibi sit pugna dimicuisse satis.Dat maneo mansi.ꝙ maneo .es.facit in pterito māsi:quam rationē sequūtur cōposita ab illo vt ꝑmaneo ꝑmansi.remaneo.ansi.Quae vero in cōpositiōe mutāt.a.i.i.mittūt pteritū in.ui.syllabas.vt ꝑmineo.es.ꝑminui.emineo.es.eminui imineo.es.iminui ꝑmineo.es.preminui.Praeterita illa mittūt supina in sum.vt maneo i supino habet māsum ꝑmaneo.ansum.remaneo.remāsum.emaneo.ansum.hęc vo carēt supinis.qd vero dicit sed in.e.p.prae.itelligit qd cōposita a maneo cū illis ꝑpositionibꝰ si modo mutāt.a.i.i.faciūt pteritū i.ui.syllabas.Atq3 oleo dat.ui.ꝙ oleo oles:vt ifra dicemꝰ mittit pteritū in.ui.syllabas: tñ ab eo cōposita maxime q̄ mutāt sigñtionē:mittūt pteritū in.eui.vt adoleo.es.adoleui.aboleo.es.aboleui.soleo qd ab eo cōpositū videt.solitꝰ sum vel solui trisyllabū fecit.Salus.ij.hist. neq3 subsidijs vti soluerat a quo rursus cōpositū obsoleo obsolui fecit.Et cio vel cieo.ꝙ ab hoc vbo.cio cis.qd est q̄rtae cōiugatiōis.vel cieo cies:qd est scdae : oīa cōposita sunt q̄rtae cōiugatiōis.vt cōcio.is.cōciui.accio.is.acciui.excio.is iui.Plau.i milite.ego illū ꝑhc iā oneratū huc acciebo dixit.Lego legi.ꝙ hoc vbū lego legis.cū suis cōpositis mittūt pteritū in.egi.vt lego.gi.ꝑlego.gi.relego.gi.colligo.gi.tria tñ mittūt pteritū i.xi.intellligo.exi diligo.exi.negligo.exi.Quāq3 aemiliꝰ macer simplicis rōnē secutꝰ dixit. oīm nr̄m neglegerit autoritatē:p neglexerit.Dat sapio sape.ꝙ hoc vbū sapio.is.tertiae cōiugatiōis est atq3 ab eo cōpositū desipio.is.desipe.resipio :ñ autore Dicim̄.nō resipe sed resipire facit.ac si p q̄rtā verboꝝ cōiugationē declinetur Qd trahis a pario.ꝙ a pario.is.cōposita:q̄uis suū simplex sit tertiae cōiugatiōis:ipsa p quartā dclinant.vt cōperio.is.cōpire.repio.is.repire.opio.is.opire.apio.is.apire.Qd si pteriti.ꝙ vba cuiuscūq3 cōiugatiōis geminātia in pterito syllabas ꝑmas cū i cōpositionē veniūt:amittūt ex illis priorē.vt spōdeo es.spopōdi.respōdeo.es.respōdi.despondeo.es.despōdi.pēdeo.es.pepēdi.depēdeo.es.depēdi.tōdeo.es.totōdi.detōdeo.es.detōdi.p quo antiqores ēt detotōdi ꝑtulerūt.vt Uarro detotōderat forcipibꝰ.Sūt aūt vba geminātia ꝑmas in pterito syllabas:nisi qd me fallit: tria ꝛ viginti.ꝑmae cōiugatiōis duo.do.das.dedi.sto.as.steti.scdae q̄tuor.mordeo.es.momordi.spōdeo spōdes spopōdi todeo.es.totōdi.pēdeo.es.pepēdi.Reliq oīa sunt tertiae.Pario.is.pepi.disco.is.didici.posco.is.poposci. parco.is pepci.cado.is.cecidi.caedo.is caecidi.pēdo.is.pepēdi.tēdo.is.tetēdi.tūdo.is.tutudi.tango.is.tetigi.pungo. is.pupugi.pāgo.is.pepigi.fallo.is fefelli.pello.is.pepuli.tollo.is.tetuli.cano.is.cecini.curro.is.cucurri. Scindo quoq3 apud antiqores scicidi faciebat.Affra.satis fortiter paulo vras scicidistis colus.Actius, nō ergo vt ꝑdicāt sciciderat pectus.Neuius.imo qd sciciderā cōscindā atq3 abijciā.Enniꝰ:cū saxū sciciderit.Apud iuniores tñ scidi facit.Luc.in.iij.q̄ mare tellurē subitis aut obruit vndis:aut scidit.Papi.viij.theba.ꝛ viridē scidit horrida vestē.siue igit geminet pteritū cōposita ꝑorē syllabā amittūt:siue nō geminet rōnē simplicis sequūtur.vt abscido.dis.abscidi cōscindo.dis.cōscidi.rescido.dis.rescidi.Deinde dicit.ꝙ ab hac regula excipiūtur cōposita a posco.is. poposci. ꝛ a disco. is.didici.q2 in pterito ꝑores syllabas nō amittūt .vt deposco.is. depoposci.reposco.is.repoposci.addisco.is. addidisci.dedisco.is.dedidici. Practera cōposita a sto stas steti. ꝛ do das dedi retinēt ēt priorē illā syllabā in pterito: nisi ꝙ mutāt.e.i.i.vt resto.as.restiti.consto.as.constiti ꝑsto.as.ꝑstiti.trado.is.tradidi.reddo is.reddidi.credo.is. credidi. Sz a do cōposita que cū simplici p primā cōiugationē declinant:nō mutāt in pterito.e.i.i.vt venūdo.as. venūdedi. circūdo.as.circūdedi.pessundo.as.pessundedi.Pūgo.gis.qñ componit cū re.repupugi facit.vñ Cap apud Pri.cū ei q nos pupugit talionē.idest vicē a nobis redditā ostēdimꝰ:repupugi dicimꝰ:cū alijs ꝑpositiōibus cōpositum alterius pteriti hoc est punxi rationē sequitur.vt expungo.gis.expunxi.dispungo.gis.dispunxi. compungo gis. compunxi.

De preteritis uerborum. Cap.iiii.

Compositi formā simplex:& cōpositiuum.
Simplicis obseruat uerbū:quod ponis ubiq3.
Præter uenundo:circundo:do quoq3 pessum.
A do compositum declinat tertia.iunges.
Quod lauo: quodq3 cubo componens: mittit in umbo.
Et mico dat micui:sed dimico mittit in.aui.
Dat maneo mansi sed.in.e.pro.præ minui.dant.
Atq3 oleo dat.ui.sed in.eui.compositiua.
Et cio uel cieo ciui:sed compositiua
Semper sunt quartæ.Lego legi.sed tamen.exi.
Hæc tria dant:intelligo:diligo:negligo tantum.
Dat sapio sapere:sed resipio resipire.
Quod trahis a pario infinitum mittit in ire.
Quod si præteriti geminetur syllaba prima:
Verbaq3 componas:ex illis tolle priorem.
Quam retinēt posco cum disco. stetiq3 dediq3.

Curro quoq; cum p̄ etiam eandem retinet. vt Plau. in sticcho. precucurri vt nunciarem nuncium exoptabilē. Terentius in ecyra. vna illarum interea propere precucurrit. alias vero eandem amittit. Verg. iiij. aeñ. ecce fere summo deiectae vertice caprae decurrere iugis. Liuius. xx. ab vrbe condita. ⁊ si fortius procurrissent.

De preteritis primae coniugationis. Quoniam supra dictum est in coniugatione verborum proportionem esse sequendam illorum quatuor que in primo li. per modos tempora numeros ⁊ personas explicauimus: atq; insuper ne quid in ea re fallere nos possit formationem adiecimus iam tēpus est vt de preteritis verboꝝ atq; supinis differamus: quia ipsa ab analogia verborum aliquāto discessere. ⁊ quodāmodo alterae verborum positiones habendae sunt. nā a preterito sex illa tēpora formanť. q̄ in voce passiua circūloquimur ⁊ a supino tū participia q̄ dā: tū nomina participialia formari docemus. In primis illud animaduertēdū est p̄teritū pfectū indicatiui modi aut pariū esse syllabaꝝ cū prima persona p̄sentis eiusdē modi. vt iuuo. ui. lauo. ui. doceo cui. habeo. bui lego. legi. scribo. psi. audio. iui. munio. iui. aut minuiť vna syllaba. vt faueo faui. facio feci. comperio. eri. Aut crescit vna syllaba. vt amo. aui. cado cecidi. Praeterea exit p̄teritū in varias terminationes. in bi. tm̄ tertie. vt bibo bibi. In. ci. etiā tertię. vt facio feci. In. di. vnū tm̄ primae do dedi. secūdae plura. vt sedeo. di. tertię adhuc plura vt scādo. di. In. gi. tm̄ tertię. vt fugio fugi. In li. tertię quoq; tm̄. vt fallo fefelli. In. mi. vnū tm̄ tertiae. vt emo emi. In. ni. tm̄ tertiae. vt cano cecini. In. pi. tertiae tm̄. vt rūpo rupi. In. ri. tertiae ⁊ quartae. vt pario peperi. cōperio. eri. In. si. scd̄ae tertiae ⁊ quartae. vt fulgeo fulsi. ludo lusi. fulcio fulsi. In. ti. tantū tertiae. vt verto verti. atq; vnū primae. sto steti. In. xi. scd̄ae tertiae ⁊ quartae. vt lugeo. xi. dico. xi. sancio. xi. In. u. syllabā oīm quattuor cōiugationū. vt amo. as. aui. faueo. ui. sino. ui. audio. iui. In. ui. vocales etiā oīm quatuor. vt seco. cui. doceo. cui. colo. ui. amicio. cui. Igitur primae cōiugatiōis. ꝟba mittūt p̄teritū perfectū indicatiui modi in aui. fiūtq; a scd̄a psona p̄sentis indicatiui modi nūeri singularis. s. finali mutata in. ui. vt amo. as. aui. ambulo. as. aui. Excipiūtur tamē pauca mittētia p̄teritū in. ui. diuisas ea sunt. crepo. pas. pui. ⁊ ab eo cōposita. vt discrepo, as. pui. Ci iij. de ora. nil sane ad rē pertinet si qua in re discrepuit ab antonij diuisione. Hora. in poe. nō discrepui. sentētia delphis: cōcrepo. pui. increpo. pui. qd̄ apud Pla. repitur increpaui. Persi. increpui: cessa3 nugator. Nexo. as. xui vel nexo. is. xui. nā primae ⁊ tertiae cōiugatiōis reperiť. ꝟg. v. aeñ. nexantē nodis: seq; in sua mēbra plicātē. Liui. andro apud Pris. nexebant multa interflexu nodorū dubio. Verg. v. aeñ. ⁊ parib⁹ palmas amboꝝ inexuit armis. Cubo. as. bui. ⁊ ab eo cōposita q̄ sunt primae atq; etiā tertiae cōiugatiōis. vt accubo. as. bui. acūbo. is. bui. Plau. in mene regulā secut⁹ dixit. prandi potaui scortū accubaui. Apu. vj. meta. europam inquit tauro succubasse. Hie. quoq; in Ezech. ca. xviij. ēt simplex in. aui. fecit qre mr̄ tua leęna inter leones cubauit. Tono. as. ui. ⁊ ab eo cōposita. vt ꝓtono as. ui. itono. as. nui. Sono. as. ui. Manil'. tñ. v. astro. regulā secut⁹ dixit. aura ꝑ extremas resonauit flebile ripas. Apul. quoq; i. v. met. aciē dixerit: ⁊ classicū ꝑsonauit. Domo. as. mui ꝑdomo. as. mui. idomo as. mui. Veto. as. tui. seco. as. cui. mico. as. cui. Oui. vij. me. neq; n. micuerūt sydera frustra. Dimico tñ vt supra dixim⁹: dimicui ⁊ dimicaui facit. Frico. as. fricui. S3 duo dāt ⁊ i aui. ꝙ hec duo ꝟba plico. as. ⁊ neco. as. mittūt p̄teritū. nō solū in ui. syllabas. s3 ēt in. aui. vñ. dicit. s3 duo dāt ⁊ ꝑ ēt in aui vt plico. as. cui: vel plicaui. ⁊ ab eo cōposita: vt explico. as. explicui. vel. aui. iplico. as. icui. vel. aui. applico. as. cui. vel aui. supplico tñ duplico. triplico. multiplico. ⁊ silia cū noibus nūeralibus a plico cōposita mittūt p̄teritū in. aui semꝑ. vt supplicaui. duplicaui. multiplicaui. Neco. as. cui. vel. aui. De iuuat accipe iuui. ꝙ hoc verbū iuuo reiicia ꝓportiōe ꝟboꝝ primae cōiugatiōis mittētiū p̄teritū in. ui. diuisas ⁊ in. aui. misit p̄teritū extrita syllaba. fecitq; iuui. q̄q̄ Manil'. in. iiij. astro. ēt iuuaui. dixit. Syllabā quoq; expūxit. lauo. as. qd̄ fecit laui: q̄q̄ ⁊ lauaui apud autores repiať. Praeterea diuersum in modū exeunt haec duo verba sto stas quod fecit steti. ⁊ do das quod fecit dedi. De compositis illorum paulo ante diximus.

Dic pupugi cum re: sed cum prę pone cucurri.

De pręteritis primæ coniugationis.

PRæteritum primæ facit aui. demito pauca.
Quæ mittunt in. ui. diuisas. ut crepo: nexo.
Et cubo cūq; tono: sono iūge: domoq; uetoq;.
Et seco: cūq; mico: frico. Sed duo dant & in aui.
Hæc plicat atq; necat. Sed de iuuat accipe iuui.
Præteritum sto. do. misere stetiq; dediq;.

De præteritis secundæ coniugationis.

PRæteritum per ui. uocales pone secundæ.
Ardeo: mulceo: rideo: suadeo: torqueo: dāt si
Algeo: mulgeo: fulgeo: tergeo: turgeo: iunges.
Vrget & indulget: manet: hæret: sorbeo sorpsi.
Siue. bui. iubeo iussi. quod & . s. geminauit.
In. xi. prætereunt hæc frigeo: conniueoq;.
Augeo: mulgeo: lugeo: luceo: quatuor in. di.

De p̄teritis scd̄ę ꝯiugatiōis. ꝙ ꝟba scd̄ę cōiugatiōis mittūt p̄teritū in. ui. diuisas. vt debeo. es. debui. noceo. es. cui. studeo. es. dui. vigeo. es. vigui. doleo. es. dolui. tumeo. es. tumui. teneo. es. nui. stupeo. es. pui. deliqo. es. cui. dēseo. es. sui. niteo. es. tui. Ardeo. mulgeo. qd̄ in. si. mittūt p̄teritū verba q̄ hic ponūtur. Ardeo. es. si. exardeo. es. arsi. Mulceo. es. si. ꝑmulceo. es. si. Enni⁹ apud Pris. mulserat huc nauē cōpulsam fluctib⁹ pōti. Rideo. es. risi. derideo. es. derisi. Suadeo. es. si. ꝑsuadeo. es. si. Torqueo. es. torsi. cōtorqueo. es. si. Algeo. es. alsi. Mulgeo. es. mulsi. quod etiā misit p̄teritū cōe cū mulceo. ꝟg. iij. geor. qd̄ surgēte die mulsere horisq; diurnis. Fulgeo. es. fulsi qd̄ etiā fulgo. gis. ꝑ tertiā declinať. tergeo. es. tersi. qd̄ etiā tergo. is. ꝑ tertiam d2. Turgeo. es. si. Enni⁹ apud Pris. cyclopis venter velut olim turserat altim carnib⁹ hūanis distētus. Vrgeo. es. si. q̄q̄ Phocas de hoc ꝟbo dicat nesciri qūo preteritū mittat. Indulgeo. es. si. Iuue. ⁊ veniri indulsit nō omne legumē. Maneo. es. mansi. de cui⁹ cōpositis in superioribus dictū est. Haereo. es. haesi. adhaereo. es. adhesi. Sorbeo. es. psi. absorbeo. es. absorpsi. exorbeo. es exorpsi. quae mittūt etiā p̄teritū regulare in. ui. diuisas. sorbui. absorbui. exorbui. Luca. in. iiij. absorpsit penitus rupes ac tecta ferarum. Cicero in philippicis. sanguinem ciuilē exhausit vel potius exorbuit. Iubeo. es. qd̄ in preterito iussi per. s duplex fecit. In. xi. pretereunt. ꝙ verba que hic ponūtur: mittūt preteritū in. xi. vt frigeo. es. frixi. non vt quidam dicūt frigui. Iuue. ⁊ si perfrixit cantat bene. Mart. perfrixisse tuas questa est prefatio fauces. ⁊ Terentius refrixerit res. Conniueo. es. connixi. Turpil'. apud Priscia. dū ego connixi somno. Augeo. es. auxi. adaugeo. es. adauxi. Mulgeo. es. mulxi. quod quemadmodū paulo ante diximus fecit etiā mulsi. Lugeo. es. luxi. atq; etiā luceo. es. luxi. preteritum habent commune.

Quatuor in .di. ꝙ q̄tuor verba q̄ hic explicantur: mittunt praeteritum in .di. ea sunt. video. es. di. prouideo. es. di. sedeo. es. di. desideo. es. desedi. strideo. es. stridi. vel strido. is. per tertiam qd̄ etiā facit stridi. prandeo. es. di. qd̄ etiā pransus sum facit. quēadmodū ⁊ illa gaudeo ⁊ audeo: que apud antiquissimos fecerunt preterita gauisi ⁊ ausi. nūc gauisus sum. ⁊ ausus sum dicimus. Liuius. andro. apud Pris. qm̄ audiui inquit pacem: gauisi. Cato. censo. apud eūdē. ex illo die nō ausi recusare. Sed tamē addes. ꝙ quatuor verba q̄ hic ponūtur: mittūt etiā preteritū in .di. geminantq₃ primas praeteriti eiusdem syllabas. ea sunt mordeo. es. momordi. qd̄ etiam: vt autor est Gelli. vij. noctiū atti. memordi fecit apud antiquiores. Enni⁹. atsi me canis memorderit. ⁊ Laberius. de integro patrimonio meo centum millia nummum memordi. Nigidius. serpēs si memordit gallina diligitur. Spōdeo. es. spopōdi. qd̄ etiā spepondi fecit. Gracchus q̄stor mācino in hispania fuerat. ⁊ caeteri qui pacem spoponderant. Pēdeo. es. pependi. tondeo. es. totondi. quorū alterum. e. habet ab altero tetondi nō reperit. Aleo siue pleo. ꝙ verba composita. a leo. es. ⁊ pleo. es. que verba non extant: mittūt preteritū in .eui. vt deleo. es. deleui. releo. es. releui. suppleo. es. eui. compleo. es. compleui. duo quoq₃ verba mittūt etiam preteritum in .eui. fleo. es. fleui. neo. es. neui. Cieo es. ciui. Verg. j. aeneid̄. bella cient: primaq₃ vetant consistere terra. Idē in .vj. lachrymasq₃ ciebat. ⁊ in eodem. aere ciere viros Martemq₃ accendere cantu. ⁊ in .iiij. tonitru coelum omne ciebo. Reperitur etiam p quartam. Lucre. auarum cimus ad ortus. ⁊ illud ex hymno qui in re diuina canitur. Iesum ciamus vocibus. Pli. etiam frequēter hac ratione declinādi vtitur dicēs. Aluum cit: vrinam cit. Composita vt diximus semp sunt quartae coniugationis. vt accio accis acciui. excio excis exciui. Oleo. es. olui. Hora. j. epistolarum. vina fere dulces oluerunt mane camoenae. Martia. atq₃ oluere lares commessatore Lyaeo. q̄uis ⁊ oleui posse facere ex analogia coniectamus: quia fecit in supino oletum. Persius. veto quisq₃ facit oletum. nam ab eo composita ea maxime que mutant significationem a simplici: in .eui. mittunt praeteritū: quēadmodum supra diximus. Sed. ueo. dat. ui. ꝙ verba desinentia in .ueo. mittunt praeteritum in .ui. syllabā. ueo. mutata in .ui. vt moueo moui. foueo. ui. ferueo. ui. voueo. ui. caueo. ui. paueo. ui. cōniueo. ui. Crassus in iliade. nam conniui ego oculos deinde sopore. quod etiam connixi praeteritum fecit.

Mittunt praeteritum: quę sunt uideo: sedeoq₃.
Strideo seu strido cum prandeo. Sed tamē addes
Quorum praeteriti geminatur syllaba prima.
Haec sunt mordeo: spondeo: pēdeo: tōdeo tātū.
Aleo siue pleo deductum mittit in .eui.
Adde fleo atq₃ neo. Sed dat cieo tibi ciui.
Dic oleo per ui. diuisas. Sed ueo dat ui.

¶ De preteritis tertiae cōiugationis.

Tertia praeteritum diuerso fine reponit.
Dat iacio ieci. facio feci. Tamen. exi
Allicio mittit & pellicio: illicioq₃.
Quod spicio uerbum componit iungitur illis.
Elicio dat. ui. diuisas. meioq₃ minxi.
Dat fodio fodi. Sed dat fugio tibi fugi.
Dat rapio rapui. Sapio sapui atq₃ sapiui.
Et quatio quassi: gemino. s. cupioq₃ cupiui.
Dat pario peperi. Sed dat capio quoq₃ coepi.
Coepio non extat: sed coepi mansit ab illo.

De p̄teritis tertiae coniugationis. ꝙ verba tertiae coniugationis mittūt p̄teritū in multo plures terminationes q₃ aliarū triū cōiugationū. ⁊ primo ponit praeterita verbo⁊ habentiū. i. ante. o. in prima positione: deinde prosequitur de habentibus consonantes ante. o. dicit igitur in primis ꝙ duo reperiūtur verba desinentia in. cio. mittentia preteritū in .eci. ea sunt iacio ieci. facio feci cū suis compositis. vt abijcio. eci. deijcio. eci. perficio. eci. conficio. eci. ⁊ composita a licio. is. ⁊ spicio. is. quae verba non extant quae mittunt praeteritum in .exi. vt allicio. is. allexi. pellicio. is. exi. illicio. is. exi. que etiam in .ui. syllabas reperiūtur. vt Piso. apud Priscia. cuius vnius p̄mio multo⁊ allicuit animos. ⁊ Varro: deinde vbi pellicuit dulcis leuis vnda saporis. Elicio vero tantum elicui facit. Liuius li. iiij. ab vrbe condita. ad colloquiū vatem elicui. De compositis a spicio. is. aspicio aspexi. respicio. exi. cōspicio. exi. inspicio. exi. circunspicio. exi. Meio meis. qd̄ h₃. i. cōsonātē ante. o. minxi facit in p̄terito. nec est ab eo qd̄ mingo: qd̄ nusq₃ reperit. Hora. ij. sermo. ditior aut formae melioris meiat eodem. Mar. matella curto rupta latere meiebat. Idē. minxisti currente semel Pauline carina. meiere vis iterū: iā Palinurus eris. ⁊ Iuue. cuius ad effigiē nō tantū meiere fas est. Participiū quoq₃ p̄sentis posuit Catullus dicēs. meiētis mulae cūnus olere solet. nam qd̄ in sacris literis legit saepe nō reliquit vsq₃ ad mingetē ad parietē: aut mendū est: aut nō d̄r latine. Dat fodio. di. ꝙ in dio vnū tantū reperitur verbū fodio. is. qd̄ facit fodi. ⁊ ab eo cōposita vt defodio. di. effodio. di. Vnū quoq₃ i. gio. fugio. gi. ⁊ ab eo cōposita. vt confugio. gi. refugio. gi. In. pio. repiūtur. rapio. is. rapui. ⁊ ab eo cōposita. vt corripio. pui. eripio. ui. sapio. ui. vel. iui. Plau. in rudē. pol magis sapuisset si dormisset domi. Affra. eadē nunc resipui postq₃ pectus laeticia est onustū. Neuius qn̄ ego plus sapiui: qui fullonē cōpressi. Sed resipio quēadmodū diximus: ad quartā cōiugationē ptinet autore Diom. Cupio. is. iui. qd̄ etiā antiquiores per quartā declinabāt. Lucre. effingere vt arte naturae primus terra⁊ claustra cupiret. Capio. is. cepi. sine diphthōgo. nā coepi per. oe. diphthongon ab eo qd̄ est coepio coepis venit. qd̄ non est in vsu: quā q₃ apud Terentiū in adelphis: repitur. prius inquit olfecissem quā ille quicq₃ coeperet pro inciperet. Plautus in menechmis. neq₃ pugnas velitis coepio. Cato. coepiam seditiosa verba loqui. ab hoc cōponi videt incipio. pis. scd̄a producta: quod facit in p̄terito incoepi per. oe. diphthongō: sed nō reperit in vsu. nā a capio capis. incipio. is. scd̄am breuiat. ⁊ in p̄terito incepi sine. oe. diphthongo facit. erit igitur incipio magis a capio q₃ a coepio cōpositū. Interposuit quoq₃ duo verba alterū in. rio. hoc est pario: qd̄ facit in p̄terito peperi. qd̄ veteres p quartā etiā cōiugationē pferebāt. vt Ennius. oua parire solent pēnis genus condecoratū. Alterū in tio. hoc est quatio quatis. qd̄ fecit quassi per duplex s. qd̄ preteritum ⁊ si in vsu non est: reperiūtur tamē cōposita ab illo. vt cōcutio cōcussi. percutio percussi. discutio discussi. Furio furis. q₃uis a grammaticis inter verba carentia praeteritis numeratur. Sedulius tn̄ dixit: nec min⁹ ⁊ Dacij furuerūt iussa tyranni. V. si vocalis. u. litera apud latinos triplici fungit officio. nam aut est vocalis. aut liquida. aut consonans. Vocalis est cum sequentem vocalem non ferit. vt ruo ruis. Liquida est cum neq₃ sonum habet vt vocalis: nec sequentem vocalem ferit: sed quodammodo in pronunciatione languescit. vt tinguo. is. Consonans est cu₃ vocalem sequentem ferit: vt soluo soluis: triplex ergo ponitur regula verbo⁊ habentium. u. literam ante. o. finalem.

V.si uocalis præueniat.o.tibi purum:
Præteritum per.ui.diuisas ponere debes.
At fluo dat fluxi.struo struxi. sed pluo pluui.
Si tamen.u.liquidum præit.o.tūc præterit in. xi
Vt tingo:linguo:coquo:sed dat linquere liqui.
Quatuor in.uo.sunt hæc uoluo:soluoq; caluo:
In.ui.præteritum mittentia. Viuoq; uixi.
Bo.finita dabis in.bi.Sed nubere nupsi.
Scriboq; dat scripsi.per ui.quæ de cubo ducis.
In.ui.prẹteritum mittit quod desinit in sco.
S.tamen ablata.de posco mitte poposci.
Dedisco didici.Sed præteritis caruere
Clisco cum uerbis quæ dicunt inchoatiua.
Aut certe capiunt a uerbis unde trahuntur.
Compesco dat.ui.dispesco iungitur illi.
Ico dat.ici.uincoq; uici.parco peperci
Seu parsi.dico dat dixi.ducoq; duxi.
O mutatur in.i.si uerbum desinit in do,
N.tamen amittunt tria:scindo:findoq; fundo.
Sed geminat tundo tutudi.cædoq; cecidi.
Pendo pependi dat:cecidi cado:pedo pepedi.

Prima nāqz dicit ꝙ verba habētia.u.vocalē.ante.o.purū.i.cū nulla cōsonante mixtū:nā vocalis pura dr a grecis. quā nulla consonās ferit.mittūt p̄teritū in.ui.diuisas.vt acuo.is. cui.imbuo.is.imbui.induo.is. indui. metuo.is. metui.arguo.guis.gui.nuo.is.nui. In.xi.vero mittūt p̄teritū duo ex illis fluo.is.fluxi.⁊ struo. is. uxi. Pluo quoqz aliū in modu misit preteritū:hoc est pluui.Liuius.ij.ab vrbe.lapidibus pluuisse.Et iterū.xxiiij.sanguine pluuit.Si tamē.u.liquidū:ꝙ verba.u.liquidū ante.o.habētia mittūt p̄teritū in.xi.vt tingo.is,xi.extingo.is.xi.vnguo.is.xi.linguo.gis.xi.ninguo.gis.nixi.coquo.is.coxi.stiguo. is. xi.Linquo tñ amissa.n.lr̄a diuersum in modū misit p̄teritū hoc est liqui.⁊ ab eo cōposita. vt delinquo deliq. relinquo.reliqui.Quatuor in.uo.sunt. ꝙ habentia.u. consonantē ante.o.tria mittunt p̄teritū in.ui. syllabam hoc est voluo.is.lui.soluo.is.solui.caluo.is.ui.Salustius.iij.histo.apud Priscia. infinitiuū passiuū ꝓtulit dicēs.cōtra ille calui ratus.pro decipi.sed deponēs protulit Plau. in cassina.vbi domi sola sum soror manꝰ caluitur.i.decipitur.inter haec posset numerari cauo. is. ui.pro eo qđ est caueo.es.neqz enim scđam personā imperatiui modi singularis numeri in.e.breuē terminaret nisi huius esset ordinis.Proper.tu caue ne tristi cupias pugnare puellae.⁊ Horat.tu caue ne minuas: tu ne me maius facias id.Unū vero misit preteritum in.xi. viuo is.xi.Bo.finita dabis in.bi.incipit differere de preteritis verboꝝ habētibus cōsonantē ante.o.finalem.⁊ primo desinentibus in.bo.⁊ dixit qđ mittūt preteritū in. bi.bo.mutata in.bi.vt bibo.is.bi.scabo.is.bi.glubo. is.bi.lābo.is.bi. Oui.vj.met. vberaqz ebiberat auidi lactentia nati. Lucil. iucundusqz puer: qui lāberat ore placentas. Idē scaberat vt porcus contrictis arbore costis. In psi vero duo verba mittūt preteritum nubo.is. psi ⁊ scribo.bis.psi. Cōposita vero a cubo.as.que accepta.m.lr̄a.per hāc cōiugationē inflectūtur: extrita. m. mittūt preteritū in.ui.disiūctas:de quo in principio capitis huius dictum est. In.ui.preteritum. ꝙ verba desinentia in sco.mittūt praeteritū in.ui.ablata.s.⁊.co.finali mutata in. ui.vt pasco.is.paui.cuius cōposita q̄ mutant.a. in e.vt statim dicemus in.ui.syllabas mittūt p̄teritū.cōpesco.is.cui. dispesco dispescis dispescui.cresco.is.creui.nosco.is.ui.quiesco.is.eui.suesco.is.sueui.Sed duo verba gemināt in praeterito primas syllabas:mittūtqz p̄teritum in ci.ea sunt posco.is.poposci.disco.is.didici.Antiquiores tñ.vt Gell.lib.vij.noctur.atti.scribit peposci pro poposci dicebāt. Ualerius Antias in annalibus.dic̄.a.Q.martio p̄tore peposcit.Deinde dicit ꝙ verba q̄ ab alijs grāmaticis dn̄r inchoatiua a Laurentio cōtinuū incremētū significantia:carēt p̄teritis.Laurētius tñ illa p̄terita magis propria esse dicit inchoatiuorū q̄ primitiuoꝝ.vt calesco.is.calui.cuius opinioni refragari. Uidet Nonius Marcell. qui dicit hoc verbū calesco.cis.apud antiquiores fecisse calesci.inducitqz Catonē censorē de bello Carthaginēsi dicentē. aures nobis calescerūt ad iniurias. Ratio aūt Uallae in hoc stat:quod cū iter macreo ⁊ macresco illa sit differētia ꝙ cū macreo significet macer sum:marcesco macer fio.macrui in p̄terito potius significat macer factus sum q̄ macer fui:⁊ eodem modo de similibus.His dicit annumerari hoc verbū glisco.is.quod ipsum cū inchoatiuū nō sit:formā tamē inchoatiuorū habet.antiquiores gliscor.eris.declinabant.vt Marcell.autoritate Sempronij probat.Cōpesco.is.⁊ dispesco. is.⁊ si cōposita sunt a pasco.is.paui.compescui.⁊ dispescui fecerūt.Ico dat.ici. de non habentibus.s. ante. co.dicit: ꝙ hoc verbū.ico.is.facit praeteritū ici.Celius apud Prisc.qui cū his ita foedus icistis. Uinco p̄terea ablata.n.facit vici.⁊ parco quod in p̄terito primā geminauit peperci.Luca.in.ij.sanguinis effudit iugulo: flammisqz pepercit. facit etiā parsi.vt apud Terentium hāccine ego vitā parsi perdere. Plau. duorū ego hoim labori parsissem libens.fecit quoqz apud antiquiores parciui. Neuius apud Marcell.nemo parciuit suo labori.Duo sunt facientia preteritum in xi.dico.is.xi.duco.is.xi.O mutatur in.i.ꝙ huius cōiugationis verba finita in.do.mittunt praeteritum.o.finali mutata in.i.vt scādo.is.di.pādo.is.di.defendo.is.di.offendo.is.di.ascendo.is.di.descēdo.is.di. qđ etiam fecisse descēdidi finali syllaba geminata confirmat Gellius autoritate Ualerij Antiatis:qui dixit:deinde funere locato ad forū descendidit.Laberius quoqz in Catulario apud eundem Gelliū.ego inqt mirabar:qūo māmae mihi descendiderāt. A fido.is.Priscia.dicit se p̄teritū nō repire:ex ꝓportiōe tñ fidi debuit facere: queādmodū ⁊ strido stridis. vel strideo strides stridi. Ab edo.is.pro eo ꝙ est comedo Martia.fecit edi in p̄terito.Boletus inqt qualez Claudius edit edas: nam pro eo qđ est publicare:edidi facit cū a do das compositū sit.Deinde dicit ꝙ n.lr̄am in p̄terito dispungūt tria verba.scindo scindis scidi.findo findis fidi. Fundo fundis fudi.Gellius lib.vij.noctium atticarū.a scindo.is.praeteritū dicit fuisse scicidi prima syllaba geminata.idqz Priscianus Actij autoritate confirmat dicens:non ergo aquila vti predicant sciciderat pectus:quod ⁊ Assimonius in arte quam ad Constantinum Cęsarem scripsit: solum in vsu esse putat.cum Lucanus in.iij.dixerit:tellurem subitis aut obruit vndis aut scidit.⁊ Martialis. vnguentum fateor bonum dedisti conuiuis here:sed nihil scidisti.Deinde dicit ꝙ sex verba quae hic explicantur: geminant primas praeteriti syllabas.vt tundo tundis tutudi.quod.n.in praeterito amisit:quemadmodum ⁊ tria superiora caedo caedis per ę.diphthongon pro eo quod est ferio:qđ facit cecidi penultima longa. nam cado cadis cecidi. pro eo quod est labor. eris.penultimā breuiat. Pēdo pēdis pepēdi.pro eo qđ est soluo pensionem siue suspendo: habetqz praeteritum commune cū hoc verbo pēdeo pēdes.quod significat suspensum esse. Pedo pedis pepedi. Hora.quantum vesica pepedi.

Tendo:is.tetēdi.Cōposita quoqꝫ a do das dedi.q̄ per hāc cōiugationē declinātur:gemināt finales praeteriti sylla-
bas.vt addo.is.addidi.pdo.is.didi.trado.is.didi.pdo.is.didi. sed quēadmodū facile apparet a do das verba esse
cōposita cū ppositione:ita nō satis liquet an credo ⁊ vēdo sint cōposita illud a cretus ⁊ hoc a venū. est.n. credo qua-
si cretū do.⁊ vēdo quod venū do.Prēdo quoqꝫ q̄si a do cōpositū geminauit.Hiero.in.xxj.afferte inquit de piscib⁹:
quos prēdidistis.In.si.ptereūt ꝙ verba q̄ hic enūerātur:mittūt pteritū in.si.vt claudo.is.clausi.ꝙ ēt cludo.is,clusi

Atq; tetendi dat tendo.Sed di geminatur
A do compositis.his credo uendoq; iunges.
In.si.pretereunt hæc claudo diuido plaudo.
Et ludo.ledo.cum rado.rodoq;.trudo.
Et uado.cudo dat cussi:cedoq; cessi.
In.go.quod uerbum finitur preterit in.xi.
Spargo sparsi.mergo mersi.tergoq; tersi.
Egi.mittit ago.lego.frango.pangoq;.iunges.
Quod dedit & pepigi uel panxi:pungoq; punxi.
Sed dabit & pupugi.tetigi sed dat tibi tango.
A ueho dic uexi.sed de traho dicito traxi.
Lo.finita lui mittunt.dat fallo fefelli.
Et pello pepuli.tollo tetuli dedit olim.
Percello tibi dat perculsi perculeratq;.
Exculit excello.de sallo dicito salli.

declinatur ppter illā affinitatē: que est inter.au.diph-
thongon.⁊.u.Mar.videor mihi meo iure facturus:si
epistolā versibus clusero.Diuido.is.uisi.Plaudo.is.
plausi.cuius cōposita mutāt au.in.o.ppter affinitatē q̄
est inter au.⁊.o.vt cōplodo.is.losi.explodo.is losi.dis
plodo.is.losi.Ludo.is.lusi.laedo.is.laesi.cuius cōpo-
sita mutāt.ae.diphthōgon.in.i.lōgū vt colido.is.lisi.
illido.is.illisi.allido.is.lisi.rado.is.rasi.rodo.is.rosi.
trudo.is usi.cudo cudis.ussi.scdm Diom.Carisiū ⁊
Phocā.At vero Priscij.illud Verg.j aeñ.ac primū si
licis scintillā excudit Achates:excudit inquit tā praesen
tis q̄ pteriti est:sed q̄ Vg.suscepit subiūxit:melius pte
ritū pōt intelligi.idqꝫ etiā Seruius cōprobat exponēs
illud verbū.excudit inquit.i.feriēdo eiecit. Cedo pte-
rea pro eo ꝙ est do locū cessi facit.⁊ ab eo cōposita. vt re
cedo.is.essi.cōcedo.is.essi.procedo.is.essi.Cado vero
pro eo ꝙ est labor.eris. cecidi facit: vt paulo ante diri-
mus:differentia q̄ hoc primaꝫ breuiat illud producit
eandem.nam caedo pro eo ꝙ est ferio per.ae. diphthō-

gon scribitur:quemadmodū modo dicebamus.In.go.ꝙ verba huius coniugationis desinentia in go.mittūt prae-
teritum in.xi.vt pingo.is.pinxi.cingo.is.cinxi.ango.is.xi.rego.is.rexi.cuius composita in presenti mutant.e.in.i.
vt corrigo.is.correxi.dirigo.is.direxi porrigo.is.porrexi.ꝙ etiam per syncopam porgo.is.porrexi facit:quemadmo-
dū pgo.gis.perrexi.pro perrigo.is.dicimus quoqꝫ surrigo.is.surrexi.⁊ p syncopam.surgo.gis.surrexi. Deinde po-
nit exceptionē dicens:ꝙ tria verba huius terminationis mittūt pteritum in.si.vt spargo spargis.si. cui⁹ cōposita q̄n-
qꝫ mutāt.a in.e.q̄nqꝫ nō mutāt.vt dispargo.gis.parsi.vel dispergo.gis.dispersi.cōspargo.gis. cōsparsi. vel cōsper-
go.gis.psi.respargo.gis.resparsi.vel respgo.gis.respsi.mergo.gis.mersi.tergo.is.tersi.q̄d etiā scdo reperit: vt supra
diximus:vergo.gis.versi.vel in.xi.Diom. Egi.mittit ago.ꝙ verba:q̄ tribus versib⁹ explicātur:mittūt pteritū in gi.
sed varijs modis.nā ago facit in pterito ēgi:cuius cōposita mutāt in psenti.a.in.i.vt redigo.igis.egi.adigo.gis.ade
gi.exigo.gis.exegi.cogo.gis.coegi.a litera dispuncta ab ago.agis.⁊.n.quemadmodū in redigo redegi.d. littera inter
posita.Lego legis legi.cuius composita quaedam mutant.e.in.i.vt colligo colligis collegi.seligo seligis selegi. quae-
dam nihil mutant.vt relego relegis relegi.perlego perlegis perlegi.Ex ijs quae mutant.e.in.i.quaedam etiam mittūt
praeteritum in.exi.sunt autem vt supra in principio huius capitis dictum est tantum tria: intelligo.gis.intellexi.dili-
go diligis dilexi.negligo.gis.neglexi.quae ⁊ ipsa aliquando miserunt praeteritum cū simplici. Frango.gis.fregi.cu-
ius composita in praesenti mutant.a.in.i. vt infringo infringis infregi. confringo confringis confregi. refringo re-
fringis refregi.Pango pangis pegi.Pacuuius apud Priscianū.in medio tonsillam pegi laeto in littore.ab eo cōposi
ta in praesenti mutant.a.in.i.vt compingo compingis compegi.impingo impigis impegi. Lucanus in.v. fortunae
q̄d te nr̄is impegit arenis.facit quoqꝫ scdm Carisiū pepigi ⁊ panxi.sed autore Quintiliano pepigi nō est a pāgo.gis.
sed a pago pagis.scribit enim oratoriarum institutio.lib.j.memoria repeto conuictos a me qui reprehēderāt: q̄d hoc
verbo pepigi vsus essem.nā id quidē dixisse summos autores confitebant:rationē tamen negabant permittere:quia
prima positio paciscor cum haberet naturam patiendi:faceret tempore praeterito pactus sum. nos praeter autoritatē
oratorum atqꝫ historicorum analogia hoc quoqꝫ dictum tuebamur. Nam cum in duodecim tabulis legeremus ni
ita pagunt:inueniebamus simile huic cadunt.inde prima positio etiam si vetustate exoleuerat:apparebat pago.vt ca
do.vnde non erat dubium sic pepigi nos dicere:vt cecidi.Quid quod Cicero in.ij.ad Herēnium.eo verbo est vsus:
ꝙ Quin.exoleuisse dicit.rē inquit vbi pagunt oratione pagunt.Deinde dicit.ꝙ hoc verbum pungo facit in praeteri-
to per regulam punxi.a quo sunt composita dispungo.gis.dispunxi.expungo.gis.expunxi.compungo.gis.compū-
xi.facit etiam pungo pupugi.a quo est repungo.is.quod pro eo ꝙ est retaliare facit repupugi.facit praeterea pūgo pe
pugi.ꝙ Gell.lib.vij.noc.atti. Actij autoritate cōfirmat dicētis.in aedilitio.si pepugero: metuet. Tango quoqꝫ tetigi
facit cuius cōposita mutāt.a.in.i.tā in psenti q̄ in pterito.vt contingo.gis.contigi.attingo.gis.attigi. A clango.gis
Hierony.facit clangui.in lib.numerorum cap.x.si semel inquit clangueris venient ad te principes. A veho dic vexi.
duo reperiuntur verba in.ho.desinentia.quae mittunt praeteritum in.xi.veho vehis vexi.traho trahis traxi. Lo fini
ta lui.ꝙ huius cōiugatiōis verba finita in lo mittūt pteritū ī lui.vt colo colis colui.molo.is.molui.alo alis alui. vo
lo vis volui.cōsulo cōsulis cōsului.occulo.is.occului.Tria verba gemināt in pterito primā syllabā.ea sunt fallo.is
fefelli.pello pellis pepuli.tollo tollis tetuli.q̄n pteritū nō est in vsu:sed cōpositum ab eo ꝙ est substollo substuli. Terē-
tius referente Diomede.huc inquit tetulissem pedem. ⁊ Catullus ad oxalum si reditū tetulissetis. aut in tēpore lon-
go.Plautus in amphytri.me salutauisti ⁊ ego te.⁊ osculum tetuli tibi.Percello duplex habet praeteritum perculsi et
perculi.Terentius in andria.perculsit ilico animum. Vergili.v.aeñ.perculit ⁊ fulua moribundum extendit arena: ⁊
quemadmodum percello fecit perculi: ita etiam ex analogia excello excellis exculi debuit facere. nam excellui ab eo
est praeteritum quod excelleo excelles. Cicero in epistolis ad filium. quare effice ⁊ elabora vt excelleas. Sallo sal-
lis salli. Lucillius apud Priscianum sallere murenas mercem in frigidaria ferre. Reperitur etiam per quartā:
vt apud Celsum libro secundo de medicina. Pisces inquit qui salem non patiuntur solidi ve saliuntur.

Liber secundus.

Vello dat uelli uel uulsi. psalloqꝫ psalli.
Mo. tibi mittit. ui. diuisas. sed dabis in. psi.
Quatuor hæc. como cũ demo. sumoqꝫ. promo
S. duplici pressi premo dat. sed emo facit emi.
Pono dat posui. gigno genui: ceciniqꝫ
Dat cano. sed per. ui. quę componuntur ab illo.
Temno dat tempsi. sino siui: cernoqꝫ creui.
Et sperno. spreui. sed sterno mittit in aui.
De lino dic lini uel liui. dic quoqꝫ leui.
In po. pauca dabis mittentia preteritum in psi.
Sed strepo dat strepui. de rumpo fit tibi rupi.
Dat uerro uerri uel uersi: dat gero gessi.
Mittis ab uro ussi. de curro mitte cucurri.
Quæro quæsiui. tero triui. dat sero seui.
Cuius compositum per. ui. mittatur & eui.
So tibi dat siui. tria dant si. uiso capesso.
Atqꝫ facesso. sed de pinso pinsuit exit.
Xi. duo dant plecto cum flecto. Sed duo dant xi.

Vello. is velli vel vulsi. Vg. in buc. cinthius aurẽ vellit ⁊ admonuit pastorẽ. Luca. in. iiij. castrorum siccas de cespite vulserat herbas. Psallo. is. psalli. bassus calliope princeps sapiẽti psallerat ore. Plau. in amphy. ne ego homo infoelix fui: qui non interuelli alas. Mo. tibi mittit ui. diuisas. ꝙ verba finita in. mo. mittunt pteritũ in. ui. syllabas. vt vomo. is. ui. gemo. is. ui. tremo. is. mui. fremo. is. mui. Quatuor tñ verba q̃ sequũtur mittũt pteritũ in. psi. como. is. cõpsi. demo. is. dempsi. sumo. is. psi. promo. is. psi. Premo tñ facit in pterito pssi. cuius cõposita in psenti mutãt. e. in. i. comprimo. mis compressi. imprimo. is. impressi. reprimo repressi. Emo. is. facit in pterito emi. sed ab eo composita mutant. e. in. i. i psenti vt redimo. mis. emi. perimo. is. emi. adimo. is emi. dirimo. is. emi. qđ euphoniae causa. r. mediam accepit, quemadmodũ redimo ⁊ adimo. d. literam acceperunt. Coemo. is. non mutauit. e. in. i. Pono. is. posui. quod in. no. desinentia reperiuntur pauca verba. que quia nõ possunt sub regula colligi: singulorum pterita explicantur. Itaqꝫ dicit ꝙ pono. is. facit in pterito posui: ꝓ quo antiquores posiui dixerunt. Plau. apud Prisci. in viridularia. vitulũ sequestrum posiuimus. ⁊ Apule. in hermagora. cibatũ quem iucundum esse vobis animaduerteram. eum apposiuerunt. Gigno. is. genui quod veteres geno. is. genui. declinabant. Varro in andabata. sed quod haec aliquid genunt. Lucre. in. iiij. totum posse extra corpus durare: geniqꝫ pro gigni posuit in infinitiuo. Cano. is cecini. cuius composita mutant. a. in. i. mittuntqꝫ praeteritum in. ui. syllabas. vt cõcino. is. nui. pcino. is. nui. occino. is. nui. qđ Salust. in. j. histo. ita composuit. vt. a. in. i. non mutaret iussu inquit Metelli cornicines occanuere. Temno. is. tempsi. cuius compositum contemno. is. contempsi magis est in vsu. Sino. is siui. Teren. in adel. quia non siuit egestas. Diomedes etiam sini in pterito posse facere dicit autoritate Publij: qui de vita sua scribens inquit. ꝙ si me inuitũ abire sinisset: melius tñ vt ait dicimꝰ siui. queadmodũ Varro in cõplexionũ. iij. ad mortẽ non siui me pducẽs. Plautus in cistellaria. nunq̃ ego hãc viduam cubare siui. Cõpositũ quoqꝫ ab eo desino. is. desiui. facit nõ desini. Cerno. is. creui. Plau. in cistellaria. cũ ego te amaui mea antiphila: ⁊ mihi amicã esse creui: pro eo ꝙ est vidi. Sperno. is. ui. sterno. is. straui. Lino. is. triplex habet pteritum. lini. liui. leui. sed lini vel liui raro sunt in vsu. vt apud Varronẽ de re rusti. cum obliuerit vasa. Leui vero potius ab eo simplici nascitur quod non est in vsu. leo. les. ui. a quo sunt deleo. es. eui. releo. es. eui. dicimus quoqꝫ a lino linis. relino. is. eui. vt apud Terentium in heauton. releui dolia oia. simplex etiã ptulit Hora. in. j. carminũ. cõditũ leui datus in theatro cũ tibi plausus. In po. pauca dabis. ꝙ huiꝰ cõiugatiõis verba in. po. desinẽtia pauca sunt mittẽtia pteritũ in psi. vt carpo. is. carpsi. cuius cõposita mutãt. a. in. e. vt decerpo. is. decerpsi. cõcerpo. is. cerpsi. discerpo. is. discerpsi. repo repis repsi. serpo. is. serpsi. scalpo. is. scalpsi. a quo est cõpositũ exculpo. is. exculpsi. clepo clepis. qđ raro inuenitur: clepsi fecit in praeterito. Strepo strepis strepui: atqꝫ rumpo rumpis rupi. aliũ in modũ q̃ superiora pteritũ misere. Dat verro verri in. ro. verba desinẽtia cũ nõ possint in vnã quãdã regulã cõtrahi: eorũ pterita singulatim explicauimꝰ. nã verro scđm Seruiũ versi: ⁊ scđm Carisium verri facit. qđ magis vsu pbatur. Licinius. hisce etiã reliquias auerterũt. ⁊ Publius cellas inquit seruorum cum verri. Gero. is. gessi. vro vris vssi. s. duplex in praeterito acceperunt. Curro. is. primam geminãs syllabam cucurri fecit. Verg. ij. aeñ. gelidusqꝫ per ima cucurrit ossa tremor. fecisse etiam cecurri autor est. Gell. lib. vij. noctiũ attica. dicitqꝫ pbũ annotasse verba Aelij tuberonis ad Oppiũ scribẽtis. si generalis spẽs occecurrit: pro eo qđ est occurrit. Quaero quaeris quaesiui: cuius cõposita mutant. ae. diphthongõ in. i. lõgũ. vt cõquiro. is. cõquisiui. acquiro acquiris acquisiui: requiro. ris. requisiui. Tero. ris. triui. Sero seris seui. antiquiores serui quoqꝫ p ui. diuisas dixerunt. vt Ennius. quã tanto studio serui. sed cõposita a sero seris cum retinent simplicis significationem: faciunt in eui. vt consero. is. seui. insero. is. inseui. assero. is. asseui. Hora. j. ser. nunq̃ tibi vitiorum inseuerit olim natura. Qđ si mutant simplicis significationem in. ui. syllabas mittũt praeteritum: vt consero. is. serui. insero. is. inserui. assero. is. asserui. So. tibi dat. siui. ꝙ verba huius cõiugatiõis in so desinẽtia mittunt praeteritũ in. iui. vt accerso. is. iui. lacesso. is. siui. quaeso q̃sis q̃siui. pro eo ꝙ est rogo. a quo iam nõ extat aliud q̃ quaeso ⁊ quaesumus. Salust. in. j. histo. curionem inquit q̃siui vti adolescentior ⁊ populi suffragijs integer aetati concederet mamerti. In si. tamen mittũt pteritũ tria verba secundũ Diomedẽ ⁊ Carisium. viso. is. visi. capesso. is. capessi. facesso. is. facessi. Cicero in diuina. ne innocenti periculum facesseris. frequentior tamen vsus habet vt verba hmõi mittant pteritum in. ui. vt Cicero apud Augustinum in. ij. lib. de ciuitate dei. Aeschines inquit cum adolescens tragoedias actitasset. rempub. capessiuit. Salustius apud Priscia. li. ij. histo. diuersa solet vti rebus perditis capessiuit. Idem in. iiij. legiones pridie in monte positas lacessiuit. ⁊ Cicero. pro Roscio accersiuit inquit aliquem. Incesso. is. apud autores varijs modis reperitur: sed frequentius incessi. Seruius. in illud. Verg. iiij. georgicorũ. regibus incessit magno discordia motu: incessit exponit pro inuasit. Salustius in cathilina. tanta cupido gloriae incesserat. Gellius li. xiij. cap. ij. obiurgatione iusta incessuit: nisi forte pro incessuit legendum sit incessiuit. Pinso pinsis in praeterito pinsui debere facere Probus autoritate Pomponij affirmat dicentis neqꝫ molis molui. neqꝫ palatis pinsui. Xi. duo dant plecto. cum verba huius coniugationis desinentia in. to. non possint sub vna regula comprehendi: explicat singulorum praeterita dicens: quod in. xi mittunt praeteritum haec duo verba plecto plectis plexi: flecto flectis flexi. Liuius andronicus apud Priscianũ in solito pexi munere. Vergilius. ij. aeneid. nec prius amissam respexi animumue reflexi. Duo quoqꝫ mittunt praeteritum in. xi.

ſimul ⁊ in.xui.necto.is.xi.vel nexui.Sal.in.j.hiſto.nexuit inqt catenae mō.Vgl.v.aen.⁊ parib⁹ palmas amboꝝ innexuit armis. Prop.at tibi q nr̄o nexiſti retia lecto.Pecto.is.pexi vel pexui.Mecę.in octaui.pexui capillū naturae muneribus gratū.facit q̄z Capro autore pectiui:a quo Colume.facit ſupinū pectitū:ſed penultima breui vt ſuis locis dicem⁹.Mitto.is.ſi.Uerto.is.ti.In.ui.ſyllabis duo mittūt p̄terita.ſterto.tui.Perſi.poſtq̄z deſtertuit eſſe męonides quintus.Meto.is ſſui.qd̄ in p̄terito.s.duplex accepit.Cato apd̄ Priſ.in campo inqt tiburti:vbi ordeū demeſſui. Peto.

Siui.xui.necto cū pecto qd̄ dat & iui.
Dat mitto miſi.de uerto ponito uerti.
Ster tuit a ſterto.meto meſſui.atq̄ petiui
A peto.ſed ſiſto ſtiti mittit ſteteratq̄.
Nexo p̄teritū per.ui.dat.texoq̄ iūges.

is.tiui.Sed ſiſto ſtiti mittit.hoc v̄bu ſiſto.is.aut actiuum eſt:facitq̄z in p̄terito ſtiti.aut abſolutū neutrū:facitq̄z ſteti.quemadmodū ⁊ ſto ſtas cui ſimile eſt gn̄e et ſigtione.ab hoc ꝯpoſita mittūt p̄teritū.e.mutata in.i.obſiſto.is.ſtiti.reſiſto.is.ſtiti.ꝯſiſto.is.ꝯſtiti.quemadmodū ⁊ ꝯpoſita.a.ſto.as.vt obſto.as ſtiti.reſto.as.ſtiti.ꝯſto.as.ſtiti.inſto.as.ſtiti. Quo piaculo mihi ſatiſfacere p̄nt qui ꝓ eo qd̄ ego ſcripſi ſiſto ſtiti.ꝓ ſtiti ſtatui ſuppoſuerūt:forte illa rōne ducti quod legerant apud Priſ.ſiſto qn̄ actiuam hȝ ſigtionem in p̄terito deficere itaq̄z vt v̄bi defectū reſarcirent:a ſtatuo.is.p̄teritum ſtatui mutuati ſunt.itaq̄z mihi accidit tale qd̄ē hoc in loco:quale narratur a Gellio accidiſſe.M.Catoni cū ꝯuerſis q̄buſdam ſuoꝝ operū emendatoribus. Nam ego cū ſtiti hoc in loco ſcripſerim id qd̄ in archetypis cōmentarijs meis adhuc monſtrare poſſum:audaculi iſti emendatores ꝓſtiti.ſtatui poſuerunt.V̄ba Gelij ex lib.ij.noctiū atti.huiuſmōi ſunt in li.veteri.M Catonis.q inſcribitur ꝯtra Tibe.exulē.inſcriptū qdē ſic erat.qd̄ ſi vadimoniū capite obuoluto ſtitiſſes:⁊ recte inqt ille ſtitiſſes ſcripſit:ſed falſi emēdatores.e.ſcripto per libros ſtetiſſes fecerunt:tanq̄z ſtitiſſes vanū ⁊ nihili v̄bum eſſet.cum potius ipſi neq̄ ⁊ nihili ſint:q ignorāt ſtitiſſes dictum a Catone:qm̄ ſiſteretur vadimonium nō ſtaretur.Nexo p̄teritum.⁊ duo v̄ba reꝑiuntur finita in.xo.mittentia p̄teritū in.ui.diuiſas.nexo.is.xui.⁊ texo.is.xui.

℄ De p̄teritis quartae coniugationis.

Quartae p̄teritū prope ſemper mittit in.iui.
In.xi.p̄tereūt duo.ſancio.uincio.tantū.
Dat ſalio ſalui.micui facis ex amicire.
Sepio dat ſepſi.ſed ab haurio mittit hauſi.
Quoꝝ p̄terita plærūq̄ reponis in.iui.
Fulcio.ſarcio.farcio.raucio.ſentio dant ſi.
Et uenio ueni.Sed q pario tibi format
Præteritū per.ui.diuiſas mittere debēt.
Comperio.dat.eri.cui iūgitur & reperire.

De p̄teritis quartae coniugationis.ꝙ verba quartae ꝯiugationis mittunt p̄teritum in.iui.ſcd̄ę ꝑſonae p̄ntis indicatiui modi.s.finali mutatā in.ui.vt audio.is.audiui.munio.is.iui.inſanio.is.niui.ſcio.is.ſciui.nutrio.is.triui.Deinde dicit ꝙ duo tn̄ v̄ba mittunt p̄teritū in.xi.ſancio.is.xi.Hora.ij.epi.tabulas peccare vetantes.quas biſq̄nq̄z viri ſanxerūt.Uincio.is.vinxi.ꝓ eo qd̄ eſt vinculo aſtringere.Duo quoq̄z dicit reꝑiri v̄ba huius ꝯiugationis mittētia p̄teritū in.ui.ſyllabas.ſalio.is.ui.Oui.j.faſtoꝝ ꝑ flammas ſaluiſſe pec⁹ ſaluiſſe colonos.cuius ꝯpoſita mutāt.a.in.i.vt inſilio.is.lui.deſilio.is.ſilui.ꝓſilio.is.lui.Luca.in.iiij.inſilui ſolo nocitur⁹ pōdere.Vgi.v.aen̄.haud mora ꝓſiluere oēs.Idē in.xj.portis regina ſub ipſis deſiluit.Amicio.is.Diom̄.autore amicui q̄q̄z facit. vt Brut⁹ in laudatiōe Appij claudi.toga inqt p̄texta amicuit:apd̄ Actiū q̄z lectū eſt ab amicio.is.ixi.in p̄terito.Sepio.is.pſi.haurio.is.ſi.Vg.j.aen̄.at ven⁹ obſcuro gradientes aere ſepſit.Idē in.iiij.vocē his aurib⁹ hauſi.ſed hęc oīa v̄ba ex ꝓportiōe v̄boꝝ quartae ꝯiugatiōis mittūt aliqn̄ p̄teritū in.iui.vt ſanctio.is.ciui.vincio.is.iui.ſalio.is.iui.amicio.is.ciui.Pōpo.ſcd̄s.ſancierat ius vtile ciuitati.ꝓ ſanciuerat.Papi.ix.theba.excuſſi ſalierūt cuſpide dentes:ꝓ ſaliuerūt.Vg.ij.geor.mollib⁹ in pratis vnctos ſalierę vtres.ꝓ ſaliuere.Var.ad Cice.cū idē quoq̄z haurierit.ꝓ hauriuerit dixit.Eſa.cap.v.Hiero.interp̄te.ſepiuit eā ⁊ lapides exegit.Deinde dicit ꝙ q̄nq̄z v̄ba q̄ vno v̄ſu ꝯplectunt̄.mittunt p̄terita in.ſi.ea ſunt fulcio.is.fulſi.Oui.in epla.Deianirae.hercule ſuppoſito ſydera fulſit Atlas.Phocas tamē hoc v̄bū in.xi.dixit exire fulxi.Sarcio.is.ſarſi.farcio is.ſi.cui⁹ ꝯpoſita mutāt.a.in.e.vt refercio.cis.referſi.differcio is.erſi.Cic.ij.tuſculanaꝝ.cui⁹ v̄b ēt oia referſeīt.Raucio.cis.rauſi.Cic.j.ď orato.ꝯſopū ēt ſi paulo irrauſit.Sētio.is.ſi.Uenio.is.p̄ter morē v̄boꝝ q̄rtę ꝯiugatiōis fecit p̄teritū veni.Deide dicit qd̄ a perio.is.ꝯpoſita mittūt praeteritum in.ui.ſyllabas vt apio.is.rui.opio.is.rui.coopio.is.rui duo tn̄ a perio ꝯpoſita miſerīt p̄terita in.eri.comperio.is.eri.reperio.is.eri.

℄ De ſupinis uerboꝝ. Cap.v.

Præteritis in.bi.tum.iuncta pone ſupinū.
In.ci.finitis.tum.debes ponere ſemper.
Dat parſi parſum.per.itū ſed mitte peperci.
Ex.di.p̄teritis in ſum.tranſmitte ſupina.
Dum deo p̄ſentis.dio uel do in ſum uarietur.
S.geminat ſedeo ſeſſum.fodio quoq̄ foſſum.

De ſupinis v̄boꝝ.Cap.v.Tota ꝯiugationis difficultas verſat̄ in cognoſcenda prima verbi poſitione.deinde p̄terito:tū demū ſupino:ſed q2 ſupina ex p̄teritis plerūq̄z naſcunt̄:viſum ē ex p̄teritoꝝ varia terminatiōe ſupina oīm ſimul ꝯiugationē elicere ſeruato lraꝝ ordine.Dicit igit̄ in p̄mis:ꝙ v̄ba q̄ fecerūt p̄teritū in.bi.mittūt ſupina in itū ſup.i.finalē p̄teriti addita tū:vt bibo.bis.bibitū.glubo.bis.bi.bitū.Lābo.bi.⁊ ſcabo ſcabi ſupinis carēt.In ci.finitis:ꝙ verba q̄ fecerunt p̄terita in ci mittūt ſupina in ctū.ſunt autem duo p̄cipue facio facis feci:factū.iacio.is.ieci iactū:quoꝝ ꝯpoſita in ſupinis mutāt a.in.e.ſi in p̄ma poſitiōe mutauerūt a.in.i.vt ꝑficio ꝑficis ꝑfeci ꝑfectū:inficio inficis infeci.ctū.reficio reficis refeci refectū.Ico icis.hoꝝ rōnē ſeq̄ns q2 fecit in p̄terito ici.in ſupino q̄z ictum fecit.At v̄o parco parcis q2 duplex hȝ p̄teritū pſi ⁊ peperci:a pſi facit pſum:a pepci pcitū.Pli.li.xxxiij.natu.hiſto.Italię pcitū ē vetere interdicto patrū.Mte.q̄z ad heliodoꝝ nō te p̄ri p̄citūꝝ eſſe nō mri.Ex.di.p̄teritis ꝙ v̄ba q̄ fecerūt p̄terita in.di.mittūt ſupina in ſum.ita tn̄ ꝙ v̄ba ſcd̄ae ꝯiugationis terminata in.deo.⁊ tertię in dio vel in do.mittūt ſupina deo.vel dio.vel do.mutata i ſum.vt tōdeo tōſum:fodio foſſū.ſȝ hoc.s.geminauit vt ſtatī dicem⁹.Scādo.ſum.cado.ſum.caedo.ſum Deide dicit ꝙ q̄nq̄z v̄ba hic poſita hn̄t duplex.s.i ſupinis ea ſunt ſedeo.ſeſſum fodio foſſū.ſcindo.ſſum.findo.ſſum.pādo.ſſum.quoꝝ tria poſteriora amittūt.n.i ſupinis quēadmodū ⁊ duo q̄ addit.fūdo.ſū

⁊ tundo tusum. qđ euphoniae causa Seruiꝰ atqȝ Pris. dicūt eē factū. Sed in ꝯpositiōe huiꝰ ṽbi tūdo. n. semp exterit vt ꝯtūdo. sum. retūdo. sum. ptūdo. sum in simplicitate potiꝰ retinet. vt apđ ṽg. ij. aeñ. suppliciter tristes ⁊ tūsę pectora palmis. Tēdo. is. duplex hȝ supinū tēsum ⁊ tētū. Luca. in. j. ⁊ varias ignis tēso dedit aere formas. Idē in. ij. tēsisqȝ rudētibꝰ actę. ṽg. in pape. tētaqȝ ad exēplū sit sua turba dei. In ꝯpositis qȝ vtrūqȝ repit. vt osido. is. ostētū. vl. suȝ. ꝓtendo ꝓtentū vel ꝓtēsuȝ. intēdo. tū. vel sum. extēdo. tū, vel sum. Edo es duplex hȝ etiā supinū estū ⁊ esum. qđ magis in ꝯpositis apparet. vt comedo comestū vel comesum,

Scindoqȝ scissum: findoqȝ fissum. pādoqȝ passum.
N. tñ amittunt cū fundo tundoqȝ tusum:
Dat tñ & tunsum. de tendo dicito tensum
Vel tentū. sed edo dabit estū: mittit & esum.
A do pone datū. Sed q̄ componis ab illo.
Si nō sunt primæ: per itum misere supinū.
Actum mittit ago. cū pango. tangoqȝ. frāgo.
Dat fugitū fugio. lego lectū. pungo punctum.
Dat fallo falsum. sallo salsum atqȝ salitum.
Vello uulsum. pello pulsum: tolloqȝ latum.
Percello culsum dabit: excello quoqȝ celsum.
Emptū mittit emo. Venio uentū. cano cantum.
Et rumpo ruptū capio cū cœpio dant. ptum.
Dat linquo lictū cui iunges cōpositiua.
De curro cursum: de uerro ponito uersum.
Dat pario paritū uel partū. Compositūqȝ.
Quod uenit a pario: semper mittatur in ertum.

Cice. ꝓ cluentio. potiꝰ comestū q̄ȝ epotū in venas atqȝ oēs partes corpis ꝑmaneret. ⁊ Salu. referente Diomede. comesta inqt patrimonia. Iuue. ⁊ cito rapturus de nobilitate comesa quod superest, alia potius in esuȝ q̄ȝ in estum mittunt. vt ambedo. sus. adedo. sus. exedo. sus. Vergi. in. iij. aeñ. ambesas subigat malis ꝯsumere mensas. Idem in. ix. ⁊ postibus haesit adesis. Idē. j. geor. nigris exesa chelydris. A do pone datum. ꝙ hoc verbum do das. dedi. facit in supino datum ⁊ ab illo composita si sunt ꝑmae coniugationis habent etiā simplicis rōnem. vt circundo. as. dedi. datum. Sin vero sunt tertiae mittunt supina in. itum. vt trado. is. didi. ditum. vendo. is. didi. ditum. credo. is. didi. ditū. abscondo. is. abscondi vel abscondidi. sum. vel absconditum: sed quemadmodū Diome. ait melius dicimꝰ absconditum. Pedo. is. pepedi. aut caret supinis. aut peditum facit. Catullus. subtile ac leue peditum liboni est. Actum mittit ago. in. gi. reperiuntur tantū sex verba facientia praeteritū quoꝝ supina singulatim explicat. ea sunt ago. gis. egi. actū tango. is. tetigi tactū. pango. is. pegi. vel potiꝰ. pago. is. pepigi. pactum. frango. gis. fregi fractum q̄ duo in supinis euphoniae causa eñ lrām extriuerūt. sed ab eis composita etiā si in ꝓsenti mutant a. in. i. in supinis illđ. a. retinent. vt ago. is. egi. actū. redigo. is. redegi redactū. adigo. is. adegi. adactū. tango. is. tetigi tactū. contingo. is. contigi contactū. attingo. gis. attigi attactū. frango gis. fregi fractū. infringo. gis. infregi īfractū: ꝑfringo. gis. gi. perfractū: pango. gis. pepigi pactū. impingo. gis. gi. impactū: fugio quoqȝ qđ in ꝓterito fecit fugi: in supinis fecit fugitum. Lego legis legit: fecit lectū composita vero ab illo q̄ mutāt. e. in. i. retinent illđ. e. vt colligo. gis. collegi collectum. seligo. gis. selegi selectum. pungo. gis. pupugi punctū: tam ab eo qđ est pepugi q̄ȝ ab eo ꝙ pūxi. Dat fallo falsum. in lib. praeteritū mittentia haec ferere periuntur mittentia supinum in sum. fallo. lis. fefelli falsuȝ. sallo. lis. ꝓ eo qđ est saltem infundere alicui rei: tertiae coniugationis fecit in praeterito sali. atqȝ inde mittit in supino salsum. hinc Munius dixit. isthaec sum multo sale salsurus: ⁊ dicimꝰ homines salsos ⁊ insulsos reperit etiam quartę coniugationis. ⁊ tūc facit in praeterito saliui: ⁊ in supino sallitum qđ freqntius reperitur q̄ȝ falsum. Liuius andronicus saliturus isthaec inqt mittā salem. Corne. seuerꝰ. ad quē saliti pomiliones afferebant. Idem alio loco. distractos atqȝ salitos. Salu. apđ Diom. in. iiij. histo. reliq̄ inqt cadauera salita. Itaqȝ cū tertię ꝯiugatiōis est ꝑmā ꝓducit positione. l. duplicis: vt facile apparet ex Lucilij poetae versu illo. Sallere murenas mercē in frigidaria ferre. Itaqȝ ca rōne. l. accepit duplex qua religio ⁊ relliquiae. Cū vero est quartae q̄ nusq̄ȝ in carmine repit p. l. simplex scribi debet salio. is. Diom. putat salitus a sallo nō a salio deduci: scribūt eñ his ṽbis veteres ambiguitatē appellatiōis vitātes et analogiā salitꝰ sum dixerūt a sallo. is. nō a salio. nos tñ cū apđ Celsum li. ij. de medicina legerimꝰ. pisces q salem non patiunt solidi ve saliunt. ⁊ apđ Lucā. Hiero. interpte. ꝙ si sal euanuerit: in quo salietur? vtrāqȝ ṽbi positionē ī vtraqȝ ꝯiugatiōe posuimꝰ. repit etiā salleo. es. scđę ꝯiugatiōis apđ Fabia. referēte Diom. cū caro sallet: diuturnꝰ est inqt. Vello vellis: duplex habet ꝓteritū velli vulsi: sed ab vtroqȝ misit supinū vulsum. ꝓ quo antiqores dicebāt volsum: Martia sed mens est panniche volsa tibi. Pello. is. pepuli pulsum. Tollo. is. qđ apud antiqores vt diximꝰ fecit tetuli. in supino debuit facere latū: sȝ cū in vsu nō sit quemadmodū loco tetuli posuimꝰ sustuli: ita ꝓ eo quod esse debuit latum. suffecimus sublatum. Percello. is. duplex habet praeteritū perculi ⁊ perculsi: sed ab vtroqȝ misit supinū ꝑculsum. vt apđ ṽg. quarū sacra fero ingēti ꝑculsus amore. Excello. is. culi. celsum. nā cū scđę ꝯiugatiōis est excelleo: vix habere potest supinū ex ꝓportionis ratione. A psallo. is. li. supina non repiunt: ideo eiꝰ nō meminit hoc in loco. Emptum mittit emo: ꝙ vnū modo verbū repitur ꝙ facit ꝓteritum in mi. emo. is. emi. facitqȝ in supino emptum cuiꝰ cōposita retinent. e. ꝓteriti in supinis: vt redimo redemi redemptū: adimo ademi ademptū. In ni duo tantum repiunt fecisse ꝓteritum: venio. is. veni. ꝙ fecit ventū: ⁊ cano. is. cecini. qđ fecit cantū. Hiero. tñ in apoca. ca. viij. canituri dixit. Et rūpo ruptū. in pi. tria ṽba mittūt ꝓterita rūpo. is. rupi qđ facit ruptū. capio. is. cepi. ꝙ facit captū coepio. pis. coepi: a quo tñ est in vsu ꝓteritū coepi ⁊ tꝑa q̄ formant ab eo: facitqȝ in supino ceptū. Dat linquo ꝙ hoc ṽbū: linquo cū suis compositis mittūt supina in ctū. vt linquo lictū: ꝙ nō est in vsu: sed in ꝯpositis repit: vt delinquo delictū: relinquo relictū. De curro cursuȝ. ꝙ tria ṽba q̄ hic ponūt mittētia ꝓteritū in ri. mittūt supina variū in modū: nā curro. is. cucurri facit cursuȝ: verro. is. verri facit verritū vel ṽsuȝ: sȝ ab eo ꝙ ē versi videt esse ṽsum: ab eo ꝙ est verri verritū. ṽg. j. eñ. ṽsa puluis inscribit hasta: ꝙ participiū teste Seruio ibidē nō a ṽto. is. sȝ a verro. is. deducit quēadmodū ⁊ Plau. dixit in vētū oīa ṽsa. Apuleiꝰ in apologia ꝓ magia ab eo ꝙ ē ꝯuerto: is. ꝯuerri. rritū. dixit ꝯuerritorem tumidę gingiuulę. Pario. is. ꝙ ex deriuatis ab eo possumꝰ intelligere: duplex hȝ supinū partū ⁊ paritum nam a partu diximꝰ partꝰ. a. um. partꝰ. us. parturio. is. ab eo qđ est paritū. Papi. x. thebai. dixit atqȝ hosti veniat paritura marito. Cōposita ṽo a pario q̄ oīa vt diximꝰ quartę sunt ꝯiugatiōis: siue mittāt ꝓteritū i. ri. siue i. rui semp mittūt supina in ertū. vt cōperio. is. cōperi. reptum: repio. is. repi. reptum: apio. is. apui. aptum. opio. is. operui opertum.

In si.p̄teritū. q̄ verba facientia p̄teritū in si mittūt supina in sum/ vt mulceo.es.mulsi mulsum. vñ Cic. apd̄ Prisc. ꝑmulsa atq; recreata. ⁊ Uarro apd̄ eūdē capite ꝑmulso dixit. Salu. in. iij. hist. postera inq̄t die liberalib⁹ v̄b ꝑmulsi sūt. Ludo. is. si. lusum. lędo. is. si. lęsum. sentio. tis. si. sum. raucio. is. rausi rausum. Luci. rausuro tragic⁹: q carmina ꝑdit Oreste. Quiq; tñ v̄ba q̄ hic ponūt gemināt. s. in supinis. ea sunt mitto. is. misi. ss. ūcedo. is. cessi cessū. cudo. is. cudi vł cu ssi. ssū. ab vtroq; p̄terito fecit in supino cussuz. iubeo. es. iussi. ssū. p̄mo. is. ssi. ssū. indulgeo. es. indulsi ex ꝓportiōe facit indulsū: sʒ ⁊ indult⁹ dixit Marcel. tāq̄ licētia in q̄t crudelitati idulta. gero. is. gessi gestū. torq̄o. es. torsi tortū vel torsum: vro. is. vssi vstū. sartio. is. sarsi sartū. vnde sartores ⁊ sarta tecta dr̄: fartio. is. farsi fartū. a quo fartus. a. um. ⁊ fartores dicti: fulcio. is. fulsi. tuz. Juue. nos vrbē colim⁹ tenui tibijcine fultam. haurio. is. hausi vel hauriui hastū vel hausum vel hauritum. v̄g. iiij. ęn. q̄ bella exhausta canebat. Idē in eodē. supplici hausuꝝ scopolis ⁊ noīe Dido sępe vocatuꝝ. Apuleius. ij. meta. lagena inq̄t facilis hauritu. Idem in. iij haurito plusculo vncto corpis mei membris ꝑfricui: ⁊ in. iij. rorem rigentem hauritū ista confestim deferto vrnula. Cambio. is. nunq̄ nisi in Apuleio ꝓ magia legi. operas inq̄t tuas cū vicinis cambias. eius p̄teritū referente Prisc. Carisi⁹ ꝓtulit campsi, qđ ideo non posuim⁹: q2 nusq̄ inuenimus. Itaq; supinū hoc in loco extra ordinem posuim⁹: q̄m ab eo deriuat̄ freq̄ntatiuū campso. as. quo Ennius vsus est. leucatam inq̄t campsant. ⁊ iuniores ab eo fecerunt campsor campsoris.

In si.p̄teritū plærūq; reponitur in sum.
S. geminat missum de mitto. cedoq; cessum.
Et cudo cussum. iubeo iussum. p̄mo p̄ssum.
Indulsi indultū dat & indulsum. gero gestum.
Tortū uel torsum dat torq̄o. at uro dat ustum.
Sartio sartū. fartio fartū. fulcio fultum.
Haustū uel hausum dedit haurio. Cābio cāpsum
Quod si p̄teritum dat psi. ptum pone supino.
Statum siue statum dat sto cum sisto. sed illud.
Quod sto ꝯponit, dat itum. q̄nq; dat. atum.
Quæ tibi dat sisto per itum misere supina.
Vertoq; dat uersum de. xi. ctum mitte supina.
N. tñ amittunt hæc pingo. stringoq; fingo.
Ringoq; cum meio. sunt q. dicāt quoq; mingo.
Necto. fluo. figo. cū pecto. flectoq; dat xum.
Mittit. itū. qd̄. ui. diuisas p̄teritum dat.
Sed necui nectum. fricui frictum. seco sectum.
Censeo censum. misceo mixtum. torreo tostū.
Et doceo doctum. teneo tentum. pateoq;

Qđ si p̄teritū: verba illa q̄ fecerūt p̄teritū in psi. mittūt supina in ptum. vt nubo. is. nupsi nuptum como. is. compsi comptū. sorbeo. es. sorpsi sorptū: nam ab eo qđ est sorbui sorbitū fit: vnde est sorbitio ⁊ sorbitiūcula. Persi⁹ sorbitio tollit quem dira cicutae. Statū siue statū in ti. tria tantū verba mittūt p̄teritū sto steti: sisto steti vel stiti: verto verti/ qđ sine controuersia facit in supino versum quemadmodū ⁊ verro verris verri. Sed sto steti facit statū p̄ma indifferenti: qđ significat̄ cū dicit statū siue statū dat sto/ nam in p̄ori sta ꝓducit̄ in posteriori sta. breuiatur: in simplicitate tamen semper stat⁹. a. um: breuiat̄ staturus producit̄. In compositione si. a. mutat̄ in. i. breuiat̄/ vt presto prestitū/ insto institū si manet integra ꝓducit̄/ vt p̄sto p̄stas praestatū. insto instas instatū. Sed de his libro q̄nto disserem⁹/ nūc vero tantū dicamus qđ a sto stas composita mittūt supina in. itū. vel atū. vt consto constas constitū vel atū. asto. as. itū vel atū p̄sto p̄stas p̄stitū vel p̄statū/ a quo freq̄nter in libris digestoꝝ legimus p̄statio. Sisto. is cū absolutū est eandem rōnem seq̄tur in supino quam sto stas cū quo verbo p̄teritū ⁊ supinū habet cōe. vt sisto. is. steti statū/ sed composita semper exeūt in itū. vt circūsisto. is. stiti circūstitū. assisto. stis. astiti astitū. Sisto. is. stiti. cū actiuum est, ego non abnuerim habere supinū in atū/ sed p̄ma ꝓducta/ a quo ē stator ꝓ eo q sistit aliquem coram praetore vel alio magistratu. vnde Jupiter stator q stitit. i. stare fecit. Romanos fugientes. Oui. vj. fastoꝝ temp⁹ idem statoris erat. sed de his suo loco disputabit̄. De. xi. ctū. mitte supina. q̄ verba q̄ fecerunt p̄terita in. xi. mittūt supina in. ctum vt lugeo. es. xi. ctū. dico. is. xi. ctū. vincio. is. vinxi. ctū. sancio. is. xi. ctū. nam ab eo qđ est sanciui. citū. dixim⁹. Lucre. qđ porro neq̄as sancitū quandoq̄dem extat. Quinq; tamen verba q̄ hic ponunt̄. amittūt em̄ in supinis. ea sunt pingo. gis. pinxi. ctū. stringo. is. xi. ctū. fingo. is. xi. ctum. ringo. gis. xi. rictum. qđ etiam ringor. eris. declinat̄. meio. is. minxi. ctum. qđ nonnulli mingo. gis. declinauerunt se. sed quemadmodū supra dixi: ego nusq̄ legi. Deinde dicit q̄ altera q̄nq; verba q̄ fecerunt p̄terita in. xi. mittunt supina in. xum. ea sunt necto. ctis. nexi vel nexui nexum. siue enim fit a necto. is. xi. vel nexui: siue a nexo. xas. vel nexo. is. xui. semper facit in supino nexum. Fluo. is. xi. xum. vnde fluxas vestes ⁊ fluxa corpora dicimus. ⁊ fluxus aquarum. Antiquiores quoq; autore Prisc. fluctum a fluo. is. dixerūt: vnde est adhuc fluctus. us. ⁊ murena flucta. Figo. is. fixi. xum. quamq̄ Scaurus apud Diom. sagitta confictus dixerit. Pecto pectis. xi. xum. nam a pectiui pectitum fecit. a pexui aeque pexum. Flecto flectis. xi. xum. Plexi quoq; ab eo quod est plecto plectis quod sumus pene obliti plexum in supino facit. Catullus. hos inflictis plexos tulit ipse corollis. sic est ab amplector amplexus. a complector complexus. Mittit itū qđ verba facientia p̄teritū in. ui. syllabas mittunt supina in itū. penultima breui. vt domo. as. ui. itū. quamq̄ ab eo qđ est domatū. Tibul. lib. iiij. dixit te dulce nō alias conuersus terga domator. ⁊ domatio nomen participiale. Ualla formauit. sono. as. itū. ⁊ si ab eo qđ est sonatu. Hora. dixit. magna sonatuꝝ des noīs hui⁹ honorem. sicut a tono. nas. atum. Idem in epodo dixit. Si quos eois intonata fluctib⁹ hyems ad hoc vertit mare. Sene. in. ij. natu. q. illa vt sic dicam comminatio ⁊ tonatio sine ictu. Neco tamen cū duplex habet p̄teritū necui ⁊ necaui ab eo qđ est necui facit nectū ab eo qđ necaui atū. Sed inter necat⁹ ⁊ nectus nō est illa differētia q̄ putauit Prisc. vt necat⁹ sit ferro. nect⁹ v̄o alia vi ꝑempt⁹ sed poti⁹ necat⁹ est oīno extinct⁹. vt Cic. veneno necat⁹ dixit. ⁊ Quin. fame necat⁹. nect⁹ v̄o quasi exaiat⁹ ⁊ mortuo filis. Cic. ij. thus. nect⁹ siti Tantal⁹ ⁊ Hora. in epi. bos est nect⁹ arādo. Fico. as. cui. ctū. Juue. si prurit frict⁹ ocelli angul⁹. ab eo tñ q̄ est fricatū. Pli. lib. viij. dixit pātheras ꝑ carnes fricatas aconito venant̄ barbari. Celsus li. vj. ante oleo ꝑfricatus. ⁊ Macer. vrtic̨ follijs reuocat̄ vulua fricata. Seco. as. cui. ctū. v̄g. j. geor. via secta ꝑ ambas. Apu. j. met. a secatu dixit impetu teli p̄secata gula. Censeo. es. sui. sum. qđ s̄m analogiā facit censitū. misceo. es. cui. mixtū. ꝑ. x. qđ etiā in marmorib⁹ antiq̄s ꝑ. s. mistum legimus. Torreo. es. rui. tostum. Doceo. es. cui. ctum. Teneo. es. nui. tum. Pateo. es. tui. ssum. qđ etiā a pando. is. ⁊ patior. eris. supinū est cōe. v̄g. j. aeñ. Crinibus iliades passis plaerūq; ferebant: quod a pando vel pateo esse pōt.

Careo.es.rui.ritũ.vel cassum. Sed a caritu formaꝶ participiũ futuri in.rus.caritur⁹. Juue. caritur⁹ turture magno mullorũq₃ iubis. a cassu formaꝶ participiũ p̄teriti cassus. Vg.ij.aeñ.nũc cassum lumine lugẽt. Si p̄sens dat.uo disiunctas.qđ verba tertiae ꝯiugationis desinentia in.uo.uocales mittũt supina in.utũ.vt nuo.is.nui nutũ.suo.is.sui sutũ.acuo.is.cui.acutũ.arguo.is.ui.utũ. Plau.i pseudulo. Argut⁹ inq̃t maloꝝ facinoꝝ. Sal.tñ apđ Pris.in.ij.hist.arguitur⁹ quasi ab arguitu dixit.multi inq̃t ex bithynia volẽtes occurrere falsum filiũ arguituri. Ruo.is.rui.semp facit ruitũ i supio. Luca.i.iiij.ruituraq₃ semp stat moles. ab illo v̄bo ꝯposita oĩa exeũt i utũ.vt obruo.is.ui.utũ. diruo.is.ui.utũ.eruo.is.erui.utũ. rapio.is.pui. facit ptũ.meto.is.ssui.ssum.p.ss.duplex facit ẽt supinũ. Cõsulo.is.lui.ultũ. Colo.is.lui.ultũ. Excello.is.lui.siue exculi excelsum. Alo.is.lui.itũ.facit p regulã aliq̃ñ sed freq̃nti⁹ alt⁹ repiꝶ. Salu.in iug.oẽm inq̃t aetatẽ arpini alt⁹.repiꝶ etiã altoꝛ ꝛ altrix ab altu formata. Vg.iij.eñ. ꝛ terrã altricẽ diri execramur Ulyssi. Occulo.is.cului ultũ. Pinso.is.sui.pistũ.a quo ẽ pistoꝛ.oris. Texo.is.xui.xtũ. Nexo.is xui.xũ. Pecto.is.pexi vel pexui.xũ.nã ab eo ꝙ est pectiui.ctitũ.exit. Colũme.lib.xiij.pparatae sint ꝛ pectitae lanae. Idẽ etiã de cura hortoꝝ. verũ vbi iã puro discrimine pectita tell⁹.sed qꝛ penultimã breuiauit põt videri ductum ab eo qđ est pecto.is.ciui.qđ null⁹ vnq̃ posuit. Cõposita v̄bo a cano.is.mittũt supina in entũ.vt occino.is.nui.entũ.concino.is.nui.entũ.accino.is.nui.entũ. A pario.is.ꝯposita tã illa qua fecerũt in.ri.p̄teritũ de qb⁹ paulo añ dixim⁹:q̃ illa q̃ in.rui.de qbus nũc agim⁹ mittũt supina i.ertũ.vt apio.is.rui.aptũ.opio.is.opui.optũ. A sero.is.q₃ ꝯposita q̃ mutãt simplicis sigtionẽ q̃q₃ dixim⁹ facere p̄teritũ in.ui.syllabas:mittũt supina in.ertũ.vt dissero.is.rui.dissertũ.assero.is.rui.assertũ.cõsero.is.conserui.ꝯsertũ. In.ui.p̄terito.ui.semp v̄tiꝶ in.tũ.ꝙ verba faciẽtia p̄teritũ in.ui.syllabã mittũt supina.ui.mutata in.tũ.vt amo.as.aui.atũ.moueo.es.ui.tũ.cupio.is.iui.itũ.audio.is.iui.itũ.excipiũꝶ v̄bo pauca verba mittẽtia supinũ aliter:ea sunt potoꝛas.aui.qđ facit potũ.Vg.in buc.huc ipsi potũ veniẽt p prata iuuẽci.ꝛ ibidẽ.ꝛ potũ pastas age Tityꝛe ꝛ iter agẽdũ. Luca.in.v.poturae tenile grues. Terẽ.tñ ꝓportionẽ secut⁹ dixit i phormione.nã apud me potaturus est. Lauo.as.laui.lotũ vel lautũ:propter affinitatẽ q̃ est inter.au.ꝛ.o.vel lauatũ. Terẽ.in eunu.abeũt lauatũ. Oui.iiij.fasto.sacra lauaturas mane petebat aquas. Horati.ast vbi me fessum sol acrioꝛ ire lauatũ admonuit:quod nimis licenter dici putatur. Caueo.es.caui.utũ. Faueo.es.faui.fautum ab illo est cautus ꝛ cautio:ab hoc fautoꝛ:quam̃q̃ Plau.in Amphytrione:regulam secutus dixit fauitoꝛ. Adoleo vel adolesco.lui.vel adolcui adultus. Pasco.is.stum.quod solũ in supino.s.retinuit. Agnosco.is.noui.nitũ.cognosco.cis.noui.nitũ. Juuena.agnitus accipies iubet a p̄cone vocari. Luca.in.iij.calida mihi cognitus axis. Aegypto. Salu.tamen regulam secutus in secũdo histo.dixit neq₃ inermes ex p̄lio viros quemq₃ agnoturũ. Sero.is.seui satum:cui⁹ ꝯposita retinentia simplicis sigtionẽ q̃ fecerũt p̄terita in.eui.mittũt supina in itũ:ea sunt insero inseris inseui insitũ:ꝯsero.is.seui ꝯsitũ. Vgi.ij.geoꝛ.mutatamq₃ insita mala fere pirũ. Cice.quoq₃ in Uerrem ab eo qđ est obsero.ris.seui:dixit vt cũ obsitũ leontinũ agrũ vidisses:ꝛ ab assero.is.seui.situ. De facientibus p̄terita in.ui.paulo ante dixim⁹ mittere p̄teritũ in ertũ. Soluo soluis solui:ꝛ voluo voluis volui.fecere supina solutũ ꝛ volutũ.u.ꝯsonante in vocalẽ mutata ꝛ extrita.i.atq₃ ex hoꝝ ꝓportione caluo caluis debuit facere calutũ:nisi qđ in vsu nõ est. Ueneo venis veniui venũ pro eo quod esse debuit venitũ nunq̃ reperitur nisi coniunctũ aut compositũ cũ hoc verbo do das dedi. dicimusq₃ venũdo.as.dedi. Sepelio.lis.liui.sepultũ. Vg.ij.aeñ.inuadũt vrbem somno vinoq₃ sepultam. Cato proportionem secutus dixit mortuus est/sepelitus est.

Dat passum.careo cariturus.dat quoq₃ cassus.
Si p̄sens dat.uo.disiunctas exit in.utum.
Sed ruitũ semp ruo dat. Quæ ducis ab illo.
Dant tibi semp utũ.rapio raptũ.meto messum.
Cõsulo cõsultũ.colo cultũ.excelloq₃ celsum.
Deq₃ alo dic alitũ.dat & altũ.ast occulo cultum.
Pinso pistus.texo textus.nexoq₃ nexus.
Pectoq₃ dat pexus.& pectitus.& tñ entum.
Q đ cano cõponit. Pario.& sero mittit in ertũ.
Amicui dat.ctum.dat amixi.dat amiciui.
In.ui.p̄terito.ui.semp uertitur in tum.
Poto dat potũ.lauo lotũ.& utrũq₃ dat atũ.
Et caueo cautum.faueo fautum.sed adultum.
Mittitur ex adolet.de pasco mittito pastum.
Dat gnitus agnosco.cognoscoq₃.dat sero satũ.
Insitus inseui.conseui consitus.atqui
Dant utum soluo cum uoluo.ueneo uenum.
Et salio saltum.mittit sepelire sepultum.

De supinis uerborum deponẽtiũ & cõmuniũ. Cap:vi.

DEponentium & communium uerborum supina fiunt ex proportione uocis actiuę. ut lætor lætaris.læto lætas lętaui lætatum.uereor uereris.uereo.ueres.uerui.ueritũ.Fungor fungeris fungo fungis funxi functum.

Pauca tamen quæ sequuntur aliter exeunt.

Reor reris ratum.	Fateor fateris fassum.
Misereor.eris.misertum.	Gradior.eris.gressum.

DE supinis verboꝝ deponentiũ communiũ cap:vj. Qm̃ in capite supiori exposuit regulas supinoꝝ deductas a p̄teritis verboꝝ actiuae vocis:hoc in loco ostidit qua rõne a v̄bis deponentib⁹ ꝛ cõib⁹ formari debeant supia. Itaq₃ dicit in primis qđ si volum⁹ scire supinũ alicui⁹ verbi deponentis aut cõis:debem⁹ ex analogia fingere vocẽ illi⁹ verbi actiuam:ꝛ per reglas superi⁹ traditas formare supina:vt ecce laetoꝛ laetaris:ex ꝓportione debuit facere in p̄terito laetaui:facit igiꝶ in supino laetatũ per illam regulam in.ui.p̄terito.ui.semper vertiꝶ in tũ.p̄terea vereoꝛ.eris ex ꝓportione debuit facere in p̄terito verui.ergo in supino faciet veritũ per illam regulam mittit.itũ.quod ui.diuisas p̄teritum dat. Fungoꝛ.eris.ex ꝓportione debuit facere in p̄terito funxi:faciet igitur in supino functũ per illam regulã de.xi.ctum.mitte supina. Quaedam tñ verba nõ seruant reglas atq₃ ꝓportionẽ:vt reoꝛ.reris.qđ debuit facere rui.atq₃ in supino ritum.facit tñ ratum. Vg.ij.aeñ.nos abijsse rati ꝛ vento petijsse Micenas. Misereoꝛ.eris.qđ debuit facere in p̄terito miserui:ꝛ in supino miseritũ:fecit tñ misrtũ. Fateoꝛ.eris.debuit facere in p̄terito fatui:ꝛ in supio fatitũ ꝛ fecit fassuꝫ. Gradioꝛ.eris.ex ꝓportiõe hui⁹ v̄bi fodio.is.debuit facere gradi i p̄terito ꝛ i supio grassũ:ꝛ fecit gressuꝫ.

Patior.eris.fecit paſſum ſecutꝰ ꝓportionē huiꝰ ꝟbi quatio.is.quaſſi quaſſum potiꝰ ꝙ̄ huiꝰ potior.ris. qđ fecit potitus. Loquor.eris.ex ꝓportiõe huiꝰ ꝟbi linquo.is.debuit facere loctū ⁊ interiecta.u.fecit locutū.eadē quoqꝫ rõne a ſequor.eris.fecimus ſecuꝫ.q.mutatā.c.ꝓpter affinitatē vtriuſqꝫ lrę.Fruor.eris.debuit facere in p̄terito frui. ⁊ in ſupino frutū.⁊ interiecta.c.fecit fructū.quēadmodū ſtruo.is.ſtruxi ſtructū.Cicero in Hortēſio.autoritate ſumma fructꝰ eſt.Ulpianus tñ fruiturus dicit in participio futuri tpis figtionis actiuę. Labor. eris. debuit facere in p̄terito lapſi laptū.ſcribo ſcripſi ſcriptū.⁊ fecit lapſum. Comminiſcor.eris.debuit facere comminiui.comminitum:et fecit commentū.Proficiſcor. eris. debuit facere profíciui.itum.⁊ fecit ꝓfectum.Nanciſcor.eris.debuit facere nanciui nancitū.⁊ fecit nactū. Paciſcor.eris.debuit facere paciui.itū.⁊ facit pactū.Adipiſcor.eris.debuit facere adipiui adiptū.⁊ facit adeptum. Ulciſcor.eris.debuit facere vlciui vlcitū.⁊ facit vltum.Obliuiſcor.eris.debuit facere obliui.iuitum. ⁊ fecit oblitum. Expgiſcor expgiſceris.debuit facere expgiui expgitū.et fecit experrectū.ꝙ̄ꝙ̄ Lucilius penultima breui expgitꝰ dixit.e ſomno pueros cū mane expgitus clamas.Defeciſcor defeciſceris.quo ꝟbo vſus eſt Terē.in phormione:neqꝫ defeciſcar vſqꝫ adeo experirier.Idem quoqꝫ participiū fecit.defeſſus ſum iam ambulando.cū ex ꝓportione debuit facere defeciui defecituꝫ.Queror quereris.potius ſecutū eſt ꝓportionē hoꝝ verboꝝ gero geſtū ⁊ vro vſtū:ꝙ̄ huius ꝟbi quęro q̄ſitū.itaqꝫ dicimus queſtū.Utor.eris.ſic fecit vſum ſicut verto verti verſum.⁊ Nitor niteris.niſum vel nixū ſicut verto verti ꝟſum.⁊ flexo flexi flexū. Amplector ⁊ cõplector ideo amplexū ⁊ complexū fecerūt:q2 illorum ſimplex.plecto plectis plexi plexū fecit. Tueor tueris.ꝓ eo qđ eſt defendere tutū.tuor tueris ꝓ eo qđ eſt cernere tuitum facit habentqꝫ idē infinitiuū teſtibus Marcello atqꝫ Priſciano hoc eſt tueri:ſed ab eo qđ eſt tueor manifeſtū eſt exire tueri.Qui.de arte.nõ minor eſt ꝟtus ꝙ̄ q̄rere parta tueri:ab eo ꝟo qđ eſt tueor.eris infinitiuus eſt tui. Põponius apđ Marcel.incepi inqt cõtui. Turpilius apud eūdem.Ocli longa intercapedine appetūt cupidē contui. Sed ⁊ in alijs modis ⁊ tpibus tuor ꝓ aſpicio fere ſemper tertię coniugationis reperitur.Plautus in aſinaria:nam ego illud argentum tam paratum filio ſcio quā me hunc Scipionem contui.Papinius in achileide.namqꝫ modo infenſos vtero mihi contuor enſes. Seneca i hippolito:hippolite tales intuor vultus tuos:non intueor vt in omnibus legitur libris:quod ratio carminis iambici reformidat.⁊ apud Teren.in heauton.hic adoleſcens qui intuitur nos.Lucretius lib.iiij.cum tuimur miſceri abſynthia tangit amator.Idem in eodem:contuimur miras ſimulachraqꝫ luce carentum.Ergo quantū ego ſuſpicor.tueor pro defendo ſemper eſt ſecundae coniugationis.tuor.pro cerno ſemper eſt tertiae.ſupina vero habent mutua.nam a tuor tueris tutus tutor ⁊ tuitio reperitur.Macrob.ij. ſatur.ſi tacere talia vis videri tuitione pudoris.atqꝫ ediuerſo a tuor.eris.dicimus intuitus ⁊ obtutus.Uerg.j.aeñ.dum ſtupet obtutuqꝫ manet defixus in vna. Ordior. iris.debuit facere ordiui.itum.⁊ fecit orſum.Hierony.tamen pſalmum ſecundum ex Hebraica veritate interpretans:ego (inqt) orditus ſum regem meum.Joannes qnoqꝫ baptiſta in carmine Alfonſiano bellum orditurus ⁊ arma dixit. Expior. iris. debuit facere experiui experitum ⁊ fecit expertum. Metior.iris.debuit facere metiui metitum.⁊ fecit menſum. Unde eſt menſor ⁊ menſura.Morior morieris vel moriris quod tam tertiae ꝙ̄ quartae coniugationis reperitur. habetqꝫ ſupinum moritum a quo eſt participium futuri temporis moriturus.mortuus vero ꝓ eo quod eſſe debuit moriturus participium eſt aut nomen potius ꝓ participio temporis p̄teriti. Eodem modo orior oreris vel oriris.tertię ⁊ quartę coniugationis reperitur.habetqꝫ ſupinū oritū a quo eſt oriturus participiū tpis futuri ⁊ ortū a quo eſt ortus participiū tpis p̄teriti. Adorior adortus facit vel adorſus niſi forte ab adordior deſcendit.ſed eiuſdem figtionis reperitur. Naſcor quoqꝫ naſceris ſupinū habet naſcitū.a quo participiū futuri tpis naſciturus ⁊ natū.a quo eſt participium praeteriti temporis natus.

Patior pateris paſſum.	Queror q̄reris queſtum.
Loquor.eris.locutum.	Vtor uteris uſum.
Sequor ſeq̄ris ſecutū.	Nitor.eris.niſū uł nixū.
Fruor.eris.fructū uł.itū.	Cõplector.eris.cõplexū.
Labor laberis lapſum.	Amplector.eris.ãplexū.
Cõminiſcor.eris.cõmētū.	Tueor.eris.tutū uł tuitū
Proficiſcor.eris.fectū.	Tuor.eris.tutū uł tuitū.
Nãciſcor.eris.nactum.	Ordior.iris.ſum.uł itū.
Paciſcor.ceris.pactum.	Experior.iris.expertū.
Adipiſcor.eris.adeptū.	Metitor metiris mēſum.
Vlciſcor ulciſceris ultum.	Morior.eris.uł moriris.
Obliuiſcor.ceris.oblitū.	mortuus moriturus.
Expgiſcor.ris.exprectū.	Orior.eris.ł.iris.ortꝰ.urꝰ
Defeciſcor.eris.defeſſū.	Naſcor.eris.natꝰ.citurꝰ.

¶ Verba actiua ſupinis carentia. Cap.vii.

Arceo.es.arcui.	Caluo caluis calui.
Vrgeo.es.urſi.	Lambo lambis lambi.
Timeo.es.timui.	Scabo.is.ſcabi.
Metuo metuis metui.	Compeſco.cis.cõpeſcui.
Luo luis lui.	Diſpeſco.is.diſpeſcui.
Reſpuo reſpuis reſpui.	Diſco.is.didici.
Lingo lingis.xi.	Scando ſcandis ſcandi.
Linquo linquis liqui.	Ango angis anxi.

De verbis carentibꝰ ſupinis. Cap.vij. Sūt q̄dam verba a qbꝰ ſupina in vſu non reperiūť qualia ſunt ex actiuis Arces.es.arcui.qđ ex ꝓportione debuit facere arcitū:ſed non eſt in vſu niſi in compoſitis ab illo vt coerceo.es.coercitū.exerceo.es.exercui.exercitū.Urgeo.es.vrſi.qđ debuit facere vrſum.timeo.es.timui.qđ timitū metuo.is.metui.quod metutum.luo.is.lui.quod lutum.reſpuo.is.pui.quod reſputum.lingo.is.xi.quod linctum.ꝙ̄ꝙ̄ apđ Celſum linctus.us.legimus.Linquo.is.liqui.qđ debuit facere lictū.ſed non reperiť niſi in compoſitione.vt delinquo.is.deliqui.ctū.relinquo.is.reliqui lictum.derelinquo.is.dereliqui derelictum.Caluo.is.calui.quod ex proportiõe atqꝫ Priſ.autoritate debuit facere calutū.Lambo.is.lambi.qđ lambitū.Scabo.is.qđ ſcabitū. Cõpeſco.cis.ꝯpeſcui dipeſco.is.dipeſcui:q̄ verba Priſ.ex rõne ꝓportionis dicit facere compeſcitū quemadmodū diſco.is.ci.diſcitum.et poſco.is.ci.poſcitū.ſed in vſu non ſunt.Scando.is.di.quod debuit facere ſcanſum a quo eſt ſcanſilis.⁊ ab eo ꝯpoſita aſcendo.is.ſum.deſcendo.is.ſum.conſcendo.is.conſcenſum.Ango.is.xi.qđ debuit facere anctū.ſed quēadmodū inqt Diom.in voce paſſiua tpa deficiētia circūloqmur ꝑ anxius.a.um.loco participij per hoc ꝟbum ſum es fui

Ambigo.is.ambegi. Psallio psallis psalli.
Tollo.is.tetuli. Cerno cernis creui.

Neutra supinis carentia.

Aestuo æstuas æstuaui. Cōquinisco.cis.conq̄xi.
Ardeo.es.arsi. Sido sidis sidi.
Strideo strides stridi. Rudor rudis rudi.
Fulgeo fulges fulsi. Dedo dedis dedi.
Turgeo turges tursi. Satago satagis sategi.
Lugeo.es:xi.Frigeo.es.xi. Sterto stertis sterti.
Cōniueo.es.cōniui. Obedio obedis obediui.

Et uerba secundæ coniugationis mittentia p̄teritū in.ui.syllabas p̄ter hæc sex uerba.

Placeo.es.placui placitū. Doleo.es. dolui dolitū.
Noceo.es.nocui nocitū. Soleo.es.solui solitū.
Valeo.es.ualui ualitū. Pateo.es. patui passum.

Deponentia supinis carentia.

Reminiscor reminisceris. Liceor liceris.
Vescor uesceris. Liquor liqueris.
Medeor mederis. Opperior opperiris.

Carent etiam supinis uerba p̄teritis carentia.ut

Aio ais.Ferio feris. Furio furis.Glisco.cis.

Et uerba q̄ dñr īchoatiua ut pallesco pallescis.turgesco.is.tepesco tepescis.

De uarietate quadā uerboꝝ. Cap̄.viii.

Verba diuersis cōiugatiōib⁹ declinata sunt.
Lauo.as.lauo.is. Accubo.as.accūbo.is.
Arto.as.artio.is. Procubo. as.p̄cūbo.is.
Sono sonas.sono.is. Recubo.as.recūbo.is.
Denso densas.denseo.es. Succubo.as.succūbo .is
Et cōposita a cubo.as.ut Nexo nexas.nexo nexis.

Ambigo.is.ambegi.qđ debuit facere ambactū.Tollo.is.tetuli.q̄ debuit facere latū:sed nō repitur nisi in cōpositiōe sublatū.Psallo.is.psalli.q̄ psallū.⁊ cerno.is.creui.q̄ cretū sed in hac sigtione non repitur. Neutra supinis carētia sunt.mico.as.micui ⁊ ab eo ꝯpositū emico.as.emicui.dimico tñ vt diximus alio loco dimicatū facit in supinis. Aestuo.as.aestuaui.a quo quasi ab actiuo aestuatū fecit Hiero.in fine eccliastici.in medio inqt ignis nō sum aestuatus. Ardeo.es.arsi.qđ ex ꝓportiōe diximus fecisse arsum. Algeo.es.alsi.qđ alsum:Fulgeo.es.fulsi.qđ fulsum. Turgeo.es.tursi.qđ tursum.Strideo.es.uel strido.is.stridi. Cōniueo.es.ꝯnixi.qđ debuit facere connictū. Congnisco.conq̄xi.qđ verbū fuit apđ antiquos.significabatq; caput inclinare ⁊ quasi conniuere.Pomponi⁹.ad eū cōquexi.interim mulieres ꝯspiciūt Sido.is.sidi.qđ verbū supina a sedeo.es.mutuaꝛ.vel poti⁹ caret illis. Rudo.is.rudi.qđ debuit facere rursum. Dego.gis.degi.qđ dactū.Satago.is sategi.qđ satactū:q꞉ composita ab ago.is.egi actū.Sterto.is.stertui.quod stertitū. Obedio.is.obediui.qđ obeditū a quo Pli.li.xvij.natu.histo.obeditur⁹ dixit.ramo inqt oleę q̄ maxime sequaci atq; obedituro.Et verba neutra scđe ꝯiugatiōis facientia p̄teritū in.ui.syllabas q̄ debuerant mittere supina in.itū.vt hebeo.es.bui.flacceo.es.flacui.studeo.es.studui.vigeo.es.gui.oleo.es.olui.ab eo tñ.Persi.fecit oletū:vt suo loco diximus.tumeo tumes tumui.seneo.es.senui.a quo antiq̄ores.senectus a.um participiū fecerūt.Pauca tñ huius ordinis verba hñt supina:ea fere sunt placeo.es.placui placitū a quo sunt participia placitus ꝓ placens ⁊ placitur⁹:noceo.es.nocui nocitū.a qub est nocitur⁹.Juue.nocitura togę.nocitura petūꝛ militię.Valeo.es.valui valitū a quo teste Prisc.valitur⁹ fecit Lice.Doleo.es.dolui dolitū.repiꝛ dolitur⁹.⁊ a caleo.es.lui.calitur⁹.a soleo.es.tñ solit⁹.a.ū.repiꝛ.neq;.n.vsq̄ lectū est solens aut solitur⁹.hoc verbū pateo.es.tui.vt alijs i locis diximus cōe hꝫ supinuꝫ cū pando.is.⁊ patior.eris. Illđ q̄ꝫ notandū est hoc verbū fio fis.neq; habere supina neq; participia.neq;.n.vsq̄ repiꝛ fiens neq; fiend⁹ vt inqt Diome.nā fact⁹.a.um.atq; faciend⁹.a.ū a facio.is.feci.mutatū est.

¶Deponentia supinis carentia sunt. Reminiscor.eris qđ debuit facere reminitū:⁊ vescor.eris.qđ defuit facere vetū.⁊ medeor.eris.qđ debuit facere meditū.opperior.iris.q̄ debuit facere opperitū.quoꝝ circūloq̄a vt iqt Diom.aliūde supplenꝛ reminiscor eris.recordatus sum.vescor.eris.past⁹ sum.medeor.eris.medicatus sum.opperior.iris.oppert⁹ sum.liquor.eris.qđ debuit facere licitū:in circūloquijs dicim⁹ liq̄fact⁹ sum vł fui.liq̄fact⁹ erā vel fuerā ⁊c.Liceor.eris.qđ debuit facere licitū qđ cū in vsu nō sit:ab eo tñ est licitor.aris.eiusdē ꝓpe sigtiōis verbū.p quod supplenꝛ circūloq̄a sui p̄mitiui. Carent ēt supinis oīa verba p̄teritis carentia:nā cū supina ex p̄teritis quodāmodo pendeāt:merito deficiētib⁹ p̄teritis deficient ēt supina.ea sunt aio ais.quod a dico.is.p̄teritū mutuaꝛ.Furio.is.quod suppleꝛ ab isanio insaniui.Sido.is quod Pris.p̄terito dicit carere mutuaꝛ illud tñ vt putat a sedeo sedi.atq; ꝯseq̄nter supinū vt paulo āte dicebam⁹. Ferio.is.quod a pcutio mutuaꝛ p̄teritū pcussi.Ambro.tñ de obitu Theodosij Imperatoris a ferio feritur⁹ fecit.Isaac inqt p fidē nec gladiū ferituri parētis expauit.Sisto.is.quod p̄terito carere autores sunt Phocas ⁊ Pris.nos tñ Gellij ⁊ Catonis autoritate psuasi cū actiuū est stiti facere diximus i supino statū.cū absolutū steti ⁊ ęque statū i supīo.Quatio.is.p̄terito carere dicit Phocas q̄ ex analogia quassi ⁊ quassum facere compositis manifestū est.dicim⁹ enī cocutio.is.ssi.ssum.percutio.is.ssi.ssum.Praeteritis ēt caret vt supra dictū est hoc verbū glisco.cis.Et verba inchoatiua q̄ ꝯsequenti supina non habent.

De varietate quadam verborū.cap̄.viij.Et si de verborū varietate sparsim p singulas coniugationes aliq̄d perstrinximus:visum tamen est hoc in loco simul de oībus hmōi verbis dicere.Ponit igiꝛ in p̄mis verba p̄mae atq; aliarū coniugationū.Lauo.as.lauo.is.per tertiam.Verg.iij.aeñ.fluidū lauit inde cruorem.Idē in.x.lauit in p̄ba teter ora cruor.p̄sentis.n.indistīm.esse vtrobiq; ex quantitate syllabae dep̄hendim⁹.nam i p̄nti p̄ma breuiatur in p̄terito ꝓduciꝛ.arto.as.artio.is.iui.quartae ꝯiugationis.Neu.apud mar.artiuit linguā in palatū:cepit labia suggere.Idē apud eūdem.conat⁹ inqt artiuit mī.Sono.as.sono.is.per tertiam.Luc.i caligare oculos:sonere aures. Idē alio loco.littora lata sonūt.Denso.as.denseo.es.p secūdam.Vg.x.gñ.extremi addēsent acies.sic.n.legēdū eē ꝓs.testaꝛ.Idē.j.ge.denset erant q̄ rara mō.q̄ densa relaxat.Cōposita a cubo.as.as.quod alijs in locis diximus p p̄mā ⁊ tertiam declinanꝛ.habentq; p̄teritū cōe.vt incubo.as.incūbo.is.accubo.as.accumbo.is.p̄cubo.as.p̄cūbo.is.recubo.as.recūbo.is.dicim⁹ tñ secubo.as.⁊ non secūbo.is.atq; ediuerso succumbo.is.⁊ non succubo.as.Nexo.as.⁊ nexo.is.Vg.v.aeñ.nexantē nodis seq; i sua mēbra plicantē.Liui.andro.apud Pris.nexebant multa iterflexu nodorū dubio.

Deinde ponit verba scdae & tertiae ɔiugatiōis. Strideo.es.strido.is.de quo in scda ɔiugatiōe diximus. Fulgeo.es. fulgo.is. Vg. v.aen. ductores auro effulgent. Idē viij.auroq3 effulgere fluct9. Tergeo.es.tergo.is. Iuue. vasa laspa tergeat alter. Hor. quā gallina tergere palatū. de tertia ɔiugatiōe nō succurrit mihi exēplū: atq3 idcirco de idustria. Hora. verum illū imitati quodā in loco diximus. si placare famē tibi vētris oluscula possent. nō tua sordidior tergeret ora cib9. Claudeo.es.claudo.is.p eo qd ē claudico.as. Cecil. aut vbi vos sitis: ibi ɔsiliū claudeat. Salu.iij.hist. ɔiuratiōe claudit p eo qd claudicat. Cōniueo.es.ɔniuo.is. Caluus. cū grauis ingēti ɔniuere pupula somno. Persi9. ve nisi ɔniues. Ferueo.es.feruo.is. Vg.j.aen. feruet op9. redolētq3 thymo fragrātia mella. Idē in.viij. feruere leucatē: auroq3 effulgere fluct9. Luci. q3 apd Quin.li.j. orato. institu. feruit aqua & feruet: feruit nūc feruet ad annū. Caueo.es.cauo.is. nā tertiae ɔiugatiōis etiā fuisse supra notauim9 cū de vb in.uo. syllabā desinētib9 dictū est. Oleo.es.olo.is. Plau. in cornicula apd Diom. olūt ędes arabicae. Excelleo.es.excello.is. de quo in tertiae ɔiugatiōis vbor pteritis diximus. Rideo.es.rido.is. Brut9 de patiētia apd Diom. Irridūt hor lachrymas. Cieo.es.cio.is. quēadmodū in supiorib9 dictū est tā scdae q̃ q̃rtae ɔiugatiōis repit: in ɔpositiōe vero tm̄ quartae: qd ēt de pario.is. & suis ɔpositis dicēdū ē. nā p tertiā dixit Terē. in phormiōe: nec parere haec iā diu p aetatē pōt. & p quartā Enni9: oua parire solet gen9 pēnis ɔdecoratū. Cui9 ɔposita oia sunt q̃rtę ɔiugatiōis. Cupio.is. cū plaerūq3 tertiae repiat. Lucre. in.j. dixit portar claustra cupiret. Atq3 e diuerso cū venio.is. p quartā ppe semp repiat. Enni9 apd Mart. dixit: senex sum & mortē occupē pusq̃ euenat: quasi p tertiā eueno.is, declinet. Seduli9 q3 in paschali scdā3 psonā pn̄tis idicatiui modi nūeri singlaris q in q̃rta cōiugatiōe semp in fine pducit pinde ac si eēt tertiae breuiauit dicēs. puenis ad xpm nō xps puenit ad te. Potior.eris potior.iris. tertiae ɔiugatiōis plaerūq3 repit: nōnūq̃ ēt q̃rtae maxie in infinitiuo. Vg.iij.aen. polydor obtrūcat & auro vi potit. Oui. xiij. meta. tuq3 tuis armis nos te poteremur Achille. Neui9 apd Pris. foecūdę penetrat penit9 thalamoq3 potit. Lucil. apd eūdē deficit alma ceres nec plębes pane potit. in infinitiuo nō poti s3 potiri semp facit. Morior.eris. & morior.iris. Luca. in.iiij. nō gratis morit iuguloq pūocat ensem. Vg.ij. aen. nūc morere. Enni9. nūc ē ille dies: cū glia maxia sese nob oñdat. seu viuim9 siue morimur. Terē. in eu. risu emoriri oēs. freq̄nti9 tm̄ infinitiuo mori q̃ mori repitur. Orior oreris. orior.iris. Vg.ij. gñ. nror obruimur oriturq3 miserrima caedes. cuius infinitiuum semper reperies quartae coniugationis oriri. Complura alia verba repeiuntur diuersarum cōiugationum. sed diuersi generis & significationis. vt albo.as. primae coniugationis actiuum est. albeo.es. secundo neutrum: eodē modo nigro.as. nigero.es. duro.as. dureo.es. atq3 etiam tertiae. albesco.is. nigresco. duresco.is. Liquo liquas. per primam actiuum est. Persius. vatum & plorabile si qd reliquat. Verg. in more. foraminibusq3 liquatur emundata ceres. liqueo.es. per secūdam & liquesco.is. per tertiaz neutra sunt absoluta. liquor.ris. deponens est absolutum. Miseror.aris. per pmam: & misereor.eris. per secundaz. preterea: medico.cas. siue medicor.aris. per pmam. & medeor.deris. per scdam sola constructione & ɔiugatione differūt: sed de constructione suo loco dicetur. Tueor.eris. p eo qd est defendo. tuor.eris. p eo qd est cerno: ɔiugatiōe & sigtiōe differunt vt supra diximus. Varię sigtionis. sunt q̄dam vba q cū eandem habeant positionē ɔiugatione mutata mutant ēt sigtionem. vt mando.as. mandaui. qd est ppemodū commendare. mando.dis. qd est dentibus conficere cum illud sit pmae ɔiugationis. hoc vero tertiae. Eodē modo fundo.as. p eo qd est fundamentū iacere. fundo.is. p eo qd est spargere. Dico.as. p eo quod est appropiare siue consecrare dico.is. pro eo qd artificiose loq. Praedico.as. p eo qd est laudo. praedico.is. pro eo quod est ante dicere siue diuinare. Volo.as. ad aues pertinet. volo vis ad homines atq3 deos immortales. Lego legas: est mittere legatum aliquo. siue testamento aliquid post mortem alicui relinquere. Lego legis. est colligere: furari. & libros legere. Sero seras. est claustra adhibere. sero seris. est semen spargere. Educo educas. pro eo quod est nutrire. educo educis. pro eo quod est extra vel sursum duco. Appello.as. & compello.as. pro eo qd est alloquor siue voco. composita verba a pello.as. quod in vsu nō est. at vero appello.is. & compello.is. composita sunt a pello.is. pepuli. significatq3 illud applicare. hoc vero cogere siue adunare. Eadem pterita est & alia in verbis consideratio: q̄ q̄dam sunt pterita a diuersis verborum positionibus deriuata: vt aceo.es. p eo quod est acidū esse. & acuo

Strideo.es.strido stridis.	Rideo.es.rido.dis.
Fulgeo.ges.fulgo.gis.	Excelleo.es.excello.is.
Tergeo.es.tergo.is.	Cieo cies.cio cis.
Claudeo.es.claudo.is.	Pario.is.parere & parire.
Cōniueo.es.cōniuo.is.	Potior poteris ul potitis.
Caueo caues.Cauo is.	Orior oreris & oritis.
Ferueo ferues.feruo.is.	Morior.eris.& moritis.
Oleo oles.olo.is.	

¶ Verba diuersarum coniugationum sed diuersi generis.

Duro.as.dureo dures.	Miseror.aris.misereor.is
Liquo liquas.liqueo.es.	Medico.as.medeor.eris.
Liquesco.cis.liquor.eris.	Tueor.eris.tuor.eris.

¶ Verba uariæ significationis & diuersarum coniugationum.

Mando.as.mando.is.	Preterita duplicia
Fundo.as fundo.is.	ab eodē uerbo.
Dico.as.dico dicis	Plico.as.plicui uel.aui.
Prædico.as.prædico.is.	Neco.as.necui uel.aui.
Abdico.as.abdico.is.	Lauo.as.laui uel lauaui.
Volo.as.uolo uis.	Sorbeo.es.sorbui ul.psi.
Lego.as.lego legis.	Sapio.is.sapui uel sapiui
Sero.as.sero.is.	Parco.is.pepci uel parsi.
Educo.as.educo is.	Pāgo.is.pepigi ul panxi.
Appello.as.cōpello.is.	Vello.is.uelli uel uulsi.
Eadē pterita a diuersis instantibus.	Lino.is.lini ul liui ul leui
	Sino.is.sini uel siui.
Aceo.es.acui acuo.is.acui	Verro.is.uerri uel uersi.
Frigeo.es.xi.frigo.is.xi.	Necto.is.nexui uel neui.
Luceo.es.xi.lugeo.es.xi.	Pecto.is.xui.xl.xi.ul iui
Fulgeo.es.si.fulcio.is.si.	Sancio.is.sanxi uel.iui.
Paueo.es.ui.pasco.is.ui.	Vincio.is.uixi ul uinciui
Pēdeo.di.pēdo pepēdi.	Salio.is.salui uel saliui.
Cerno.is.eui.cresco.is.ui.	Amico.is.amicui ul.iui.
Fero fers tuli.tollo.is.tuli.	Sepio.is.sepsi uel sepiui.
Sto stas steti.sisto.is.steti.	Haurio.is.hausi uel.iui.

is.ꝑ eo qđ est acutū facere: idē atqꝫ cōe hn̄t ṗteritū. atqꝫ eodē mō de reliqs v̄b q̄ hic ponunꝭ Preterita duplicia ab eodē v̄bo. Sūt ecōtrario qdā v̄ba duplex hn̄tia ṗteritū. vt plico. as. cui. vl' plicaui. ⁊ ab eis ꝯposita. vt explico. as. explicui vl' explicaui. sꝫ de his copiosi⁹ i capite ṗteritoꝝ disputatū ē. Eadē supia a diuersis v̄bis: vt verro. is. ⁊ v̄to. is. qđ vtrūqꝫ facit i supio v̄suꝫ. ⁊ pateo. es. patui. pādo. is. pādi. patior. eris. q̄ oīa cōe hn̄t supinū passuꝫ. Supina duplicia. e diuerso sunt q̄dā v̄ba q̄ duplicia supia hn̄t. vt torq̄eo. es. tortū vl' torsuꝫ. Sꝫ de his oib⁹ in capite ṗteritoꝝ ⁊ supinoꝝ pleni⁹ dictū ē. nūc tm̄ volum⁹ lectorē admonere quēadmodū in v̄bis diuersitates hmōi repianꝭ.

De ꝯpositiōe v̄boꝝ. Prepositiōes ꝯponūꝭ cū reliqs oib⁹ fere orōnis ꝑtib⁹: sꝫ cū v̄b freq̄ntissime. Itaqꝫ visuꝫ ē in hoc loco pauca de ꝯpositiōe v̄boꝝ et alioꝝ partiū orōnis cū ṗpositiōib⁹ ānotare. Cū igiꝭ ṗpositiōes veniūt in ꝯpositionē cū v̄b: aut corrūpūtur v̄bi integritate manēte. vt appono. is. apposui. qđ cū ex ad ṗpositiōe ⁊ pono. is. ꝯponaꝭ. corrūpiꝭ ad. d. mutata i. p. ipo v̄bo manēte itegro. Aut corrūpūꝭ v̄ba ipsis ṗpositiōib⁹ manētib⁹ itegris. vt ꝑficio. is. ꝑfeci. qđ ex ꝑ ṗpositiōe ⁊ facio. is. ꝯponiꝭ: v̄bū corrūpiꝭ. a. mutata in. i. ṗpositiōe itegra manēte. Aut ṗpositiōes siml' ⁊ v̄ba corrūpūꝭ. vt efficio. is. qđ ꝯponiꝭ ab ex ṗpositione ⁊ facio. is. corrūpiꝭ ex. x. mutata i. f. ⁊ facio v̄bū. a. mutata i. i. Aut ṗpositiōes simul ⁊ v̄ba manēt itegra. vt deamo. as. qđ ex de ṗpositiōe ⁊ amo. as. ꝯponiꝭ. Sꝫ q̄q̄ de ṗpositionū corruptiōe i ea ꝑte q̄ ē de orthographia copiosi⁹ dispuṫ: ne hoc a nob̄ itactū oīno reliq̄ꝭ libuit pauca delibare. ṗus tn̄ de ṗpositiōib⁹: deinde de v̄b disserem⁹. Igiꝭ ṗpositiōes i. b. desinētes sūt ab. ob. sub. Sꝫ si ꝯponaꝭ ab cū dictiōe icipiēti a vocali exili vl' aspirata: itegra māet. vt abactor. oris. aberro. as. abigo is. abominor. aris. abūdo. as. abhorreo. es. Cū icipiētib⁹ a. b. nō ꝯpōiꝭ. nā abbreuio. ⁊ si cū. b. ab aliqb⁹ scribaꝭ. ex ad nō ex ab ꝯponiꝭ qđ ēt de adbibo dicēduꝫ est. Cū icipiētib⁹ a. c. abs. ꝯponiꝭ vt abscedo. is. abscōdo. is. Cū icipiētib⁹ a. d. māet itegra. vt abdico. as. abdo. is. abduco. is. Cū incipiētib⁹ ab. f. parti māet itegra. vt absui absutur⁹. absore. parti. b. mutaꝭ in. u. vocalē. vt aufero aufugio. Cū incipiētib⁹ a. g. nō ꝯponiꝭ. Cū incipiētib⁹ ab. l. māet itegra. vt ablacto. ablego. abluo. Cū icipiētib⁹ ab. m. nō ꝯponiꝭ ṗterq̄ cū hoc noīa matertera. dicimusqꝫ abmatertera. Cū incipiētib⁹ ab. n. māet integra. vt abnego. abnepos. abnuo. Cū incipiētib⁹ a. p. nō ꝯponiꝭ ṗterq̄ cū hoc noīe patru⁹. dicimusqꝫ abpatru⁹. Cū duob⁹ v̄b. b. mutatur in. s. porto. as. ⁊ pello. is. dicimusqꝫ asporto. as. aspello. is. Cū incipiētib⁹ ab. r. b. aliqn̄ mutaꝭ in. r. vt arrept⁹. a. ū. arripio aliqn̄ māet integra. vt abrado. abrogo. abrūpo. Cū incipiētib⁹ ab. s. integra māet. vt absumo. absorbeo. Cū incipiētib⁹ a. t. abs ꝯponiꝭ. vt abstraho. abstergo. abstineo. Cū incipiētib⁹ ab. x. vel a. z. nō ꝯponiꝭ. Cū icipiētib⁹ ab. i. ꝯsonāte māet integra. vt abiuro abiudico. Cū incipiētib⁹ ab. u. ꝯsonāte nō ꝯponiꝭ ab: sed. a. vt auoco. as. auerto. is. Ob ṗpositio q̄nqꝫ manet integra. q̄nqꝫ trāsit in ꝯsonātē q̄ seqꝭ. q̄nqꝫ abijcit. b. cū incipiētib⁹ a vocali māet integra. vt obaudio. oberro. oborior. obūbro. Cū incipiētibus a. b. manet integra. vt obbibo. is. Cū incipientibus a. c. recipit. s. mediā aliqn̄: vt obscurus: qđ ex ob ⁊ carus ꝯponiꝭ obscoenū qđ ex ob ⁊ coenū. obsoleo. qđ ex ob ⁊ oleo. aliqn̄ b. mutaꝭ in. c. vt occūbo. is. occurro. is. occido. is. Cū incipiētib⁹ a. d. manet itegra. vt obdo. is. Cū incipiētib⁹ ab. f. b. mutaꝭ in. f. vt officio. is. ex ob. ⁊ facio. offendo. is. ex ob ⁊ fendo: qđ v̄bū nō est in vsu. diximus tn̄ ab ob ⁊ sum obsuꝫ obses obsui in ṗterito. Cū incipiētibus a. g. b. mutaꝭ in ipam. vt oggānio. is. ex ob ⁊ gānio. Cū incipiētibus ab. l. māet integra. vt oblat⁹. oblecto. obligo. oliquor. obluctor. Cū incipientibus ab. m. partim manet integra. vt obmurmuro partim. b. obteriꝭ. vt omitto. omutesco: sunt q scribāt ꝑ. b. obmutesco. Cū incipiētib⁹ ab. n. māet integra. vt obnitor. eris. obnuo. is. obnoxi⁹. Cū incipiētib⁹ a. b. p mutaꝭ in ipaꝫ. vt oppono. is. oppugno. as. Cū icipiētib⁹ a. q. nō ꝯpōiꝭ Cū incipiētib⁹ ab. r. māet integra. vt obrado. is. obrepo. is. obruo. is. Cū incipiētibus ab. s. māet integra. vt obsideo obsto. obstupeo. obstrepo. Cū incipiētibus a. t. māet integra. vt obtineo. obturo: obtempo. in qbus autor Quin. potius. ꝑ. q̄. b. sonat. vn̄ sunt q putēt ꝑ. p. scribēda esse. Cū incipiētibus ab. i. vel. u. ꝯsonātibus māet integra. vt obiuro. as. obiurgo. as. obijcio. is. obuerto. is. obuio. as. Cū incipiētibus ab. x. ⁊. z. nō ꝯponiꝭ. Sub ṗpositio in ꝯpositiōe aliqn̄ manet integra. aliqn̄. b. mutaꝭ in ꝯsonātē q̄ seqꝭ. Cū incipiētib⁹ a vocali māet itegra. vt subaudio. is. subeo. is. suborno. as. Cū incipiētibus a. b. māet integra. vt subbibo. is. subblādior. iris. Cū incipiētib⁹ a. c. trāsit. b. i. c. vt succurro. is. succūbo. is. Cū incipiētib⁹ a. d. māet integra. vt subdo. is. subduco. is. Cū incipiētibus ab. f. trāsit. b. in. f. vt suffero. ers. sufficio. is. suffundo. is. Cū incipiētib⁹ a. g. trāsit ēt in ipam. vt suggero. is. Cū incipiētib⁹ ab. l. manet integra. vt subleuo. as. subligo. as. subluo. as. Cū incipiētib⁹ ab. m. b. trāsit in ipaꝫ. vt sūmitto. is. sūministro. as. sūmoueo. es. Cū incipiētib⁹ ab. n. māet integra. vt subnecto. is. subnitor. eris. Cū incipiētibus a. p. b. mutaꝭ in ipaꝫ vt suppono. is. supprimo. is. supputo. as. Cū incipiētibus a. q. nō ꝯponiꝭ. Cū incipiētib⁹ ab. r. māet integra. vt subrado. subrepto. subruo. is. Cū incipiētib⁹ ab. s. māet integra. vt subsano. as. subsideo. es. subsuꝫ. es. aliqn̄ abijcit. b. vt suspiro. as. a. sub ⁊ spiro: nisi forte a sursum ꝯponiꝭ. quēadmodū ⁊ suspicio. is. Cū incipiētibus a. t. māet integra: vt subtero. is. subticeo. es. subtraho. is. cū hoc v̄bo. teneo. s. accipit loco. b. vt sustineo. nisi mauis a sursū ⁊ teneo ꝯpositū eē. Cū incipiētib⁹ ab. i. ⁊. u. ꝯsonātib⁹ māet itegra. vt subiūgo. is. subuenio. is. Cū icipiētib⁹ ab. x. ⁊. z. nō ꝯponiꝭ

Supia eadē a diuersis uerb.	Tēdo. is. tētū uel tēsum.
Verro. is. uersū. uerto is. sū.	Abscōdo. is. itū. uel sū.
Pateo. es. ssū. pādo. is. ssū.	Alo. is. alitū uel altū.
Patior pateris passum	Figo. is. fictū uel fixū.
Supina duplicia ab eodem uerbo.	Fluo. is. fluctū ul' fluxū.
	Ruo. is. rutū uel ruitum
Torq̄o. es. tortū ul' torsū.	Nitor. eris. nisū ul' nixū.

De compositione uerborum cum præpositionibus.

PRæpositiones cum ueniunt in compositionē cum uerbis aut corrumpuntur uerbi integritate manente. ut pono ponis. impono imponis. aut ipsis manentibus integris uerba corrumpuntur. ut incipio. is. aut inuicem pręposiṫiones & uerba corrumpunt & corrumpuntur. ut impero. as. aut utrumq; manet integrum. ut infundo. is. Sed quemadmodum præpositiones corrumpãtur in ea parte quę est de orthographia. disseritur. nunc quemadmodum uerba corrumpantur dicemus monentes in primis.

Ad ꝑpoſitio in cõpoſitione aliqñ manet integra. qñq; tranſit in cõſonãtẽ q̃ ſequitur. qñq; penitus exteritꝛ. cũ dictiõi bus a vocali exili vel aſpirata incipiẽtibus manet integra: vt adamo.as. adeo.is. adoꝛo.as. aduro.ris. adhęreo.res. adhoꝛtoꝛ.aris. Cũ incipiẽtibus a.b. manet integra: vt adbibo.is. adbꝛeuio.as. Cũ incipiẽtibus a.c. trãſit in ipſam. vt accurro.is. accõmodo.as. Cũ incipiẽtibus a.d. manet integra. vt addico.is. addo.is. adduco.is. Cũ incipiẽtibus ab f. trãſit in ipſam. vt afficio.is affero.ers. Cũ incipiẽtibus ab.g. trãſit in ipſam. vt aggero.as. Cũ incipiẽtibus a. gn .d penitus expũgitur: vt agnoſco.is. agnitus agnatus. Cũ incipiẽtibus ab.l. tranſit in ipſam. vt alleuo.as. allido is. alludo.is. allubeſco.is. quo ꝟbo frequẽter vtiꝛ Apuleius atq; nõnunq̃ Martian⁹ capella: cũ antiquitate. d. quoq; retinuit. Cũ incipiẽtibus ab.m. itegra manet. vt admitto.tis. admoueo.es. admurmuro.as. Cũ incipientibus ab.n.d. tranſit in ipſam. vt annitoꝛ.eris. annoto.as. annumero.as. Cũ incipiẽtibus a.p. tranſit in ipſam. vt apparo.as. appeto.is. Apio.is. qd̕ ex ad ⁊ pario cõponitur. d. extriuit atq; primã bꝛeuiat. Cũ incipientibus a.q.d. tranſit in.c. vt acquiro.iris. acquieſco.cis. Cũ incipiẽtibus ab.r.d. vertiꝛ in ipſam. vt arrideo.es. arrogo.as. Cũ incipiẽtibus ab.s.d. tranſit in ipſam. vt aſſumo.is. aſſimulo.as. Qd̕ ſi cõponaꝛ cum dictionibus ab.ſc.⁊.ſp. incipiẽtibus.d. penitus exteritur. vt aſcendo.is. aſciſco.is. aſpicio.is aſpgo.is. aſpernoꝛ. aris. Cũ incipiẽtibus a.t. in ipſam vertiꝛ. vt attero.ris. attingo.is. attono.as. Cũ incipientibus ab.i. ⁊.u. conſonãtibus integra manet. vt adiuuo.as. aduerto.is. aduoco.as. Dis ⁊ di ꝑpoſitiones inſeparabiles cõponunꝛ aliqñ integrae manẽtes. aliqñ.s. mutata in ſequentẽ cõſonãtẽ. Cũ dictionibus a.c.p.q.ſ.t. incipiẽtibus cõponiꝛ dis. vt diſcalcio. diſcedo. diſputo. diſpicio. diſquiro. diſſono. diſſoluo. diſturbo. Cũ incipiẽtibus a.d.g.l.m.r. di. cõponitur. vt diduco.is. digero.is. diluo.is. dimitto.is. diruo.is. Cũ incipiẽtibus ab.f.s. mutaꝛ in.f. vt diffido.is. diffundo.is. Cũ incipiẽtibus ab.i. conſonãte. dis cõponitur. vt diſiũgo.is. diſijcio.is. Cũ incipiẽtibus ab.u. cõſonãte di cõponiꝛ. vt diuerto.is. diuẽdo.is. Ex ꝑpoſitio in cõpoſitione aliqñ manet itegra aliqñ.x. mutaꝛ in conſonãtẽ q̃ ſubſequiꝛ. aliqñ.x. exteritur: integra manet cũ dictiõibus incipiẽtibus a vocali exili vel aſpirata. vt exaudio.is. exero.is. exigo.is. exoro.ras. exudo.as. exhaurio.is. exheredo.as. exhibeo.es. exhoꝛreo.es. integra quoq; manet cũ dictiõibus incipiẽtibus a.c. vt excrucio.as. excurro.is. a.p. vt expello.is. expũgo.gis. a.q. exqro.is. ⁊ a.t. extẽdo.is. extrudo.is. Cũ incipiẽtib⁹ ab.f.x. mutaꝛ i ipaз: vt efficio.is. effugio.is. Cũ icipiẽtib⁹ a reliqs ꝯſonãtib⁹.e. ꝯpõiꝛ. vt ebullio.is edico.is. egero.is eluo.is. emitto.is. enũero.as. erudio.is. euado.is. Cũ icipiẽtib⁹ ab.s. itegra mãet: ſ; exteriꝛ.s. ne duo.s. iculcenꝛ. alter ꝙ qd̕.x. hʒ iplicitũ alter ipi⁹ dictiõis cũ q̃ ꝯpõiꝛ. vt exanio.as. exeqr.ris. exicco.as. exudo.as. Reliq̃ oẽs ꝑpõnes cũ i ꝯpoſitionẽ veniũt fere integrę manẽt niſi ꝙ i ⁊ cõ. cũ dictiõib⁹ a.b.m.p. icipiẽtib⁹. ꝯpoſitę.n. mutãt i.m. vt ibuo.is. imitto tis. iputo.as. cõbibo.is. ꝯmuto.as. ꝯputo.as. Cõ. ẽt. cũ dictiõib⁹ a vocali icipiẽtib⁹ ꝯpoſita exterit.n. lraз ꝑterq̃ i hoc ꝟbo cõedo qd̕ ex cõ ⁊ edo ꝯponiꝛ.n. mutata i.m. ⁊ i hoc ꝟbo ꝯburo. i q̃ b. ẽ aſſũpta poſt.m. nã ex cõ ⁊ vro ꝯponiꝛ ſicut ãburo ex am ⁊ vro: cũ dictiõib⁹. ab.r. icipiẽtib⁹.n. mutaꝛ i.r. vt coꝛrigo.is. coꝛruo.is. Aliqñ ẽt d̕trahiꝛ lr̃a. vt dẽo is. qd̕ a d̕ ⁊ emo ꝯpõiꝛ. d̕beo.es. qd̕ a d̕. ⁊ habeo. ꝑbeo.es. a pꝛę ⁊ habeo. d̕go.is. qd̕ a d̕ ⁊ ago.is. cogo.is. qd̕ a cõ ⁊ ago. a rego.is. ſurgo.is. poꝛrigo.is. ꝑgo.is. Aliqñ addiꝛ lr̃a. vt redamo as. ꝙ a re ⁊ amo. redigo.is. qd̕ a re ⁊ ago. redimo. is. qd̕ a re ⁊ emo. Deide notat ꝑpõnes i ꝯpoſitiõe cũ ꝟbis aliqñ augere ꝟbi ſigñtionẽ. vt deamo.as.i. valde amo. d̕mereoꝛ.eris. ꝑ valde mereoꝛ. aliqñ minuere. vt dedoceo.es. ꝙ ẽ falſũ oñdere ꝙ ali⁹ docuit. d̕ficio.is. ꝑ eo ꝙ factũ ẽ diminui. aliqñ i totũ mutare. vt mico.as. ſigñt ſplẽdere. dimico.as. ferro d̕certare. emico.as. cũ ꝑ exilio accipiꝛ. ꝟg. in. vj. iuuenũ man⁹ emicat ardẽs litt⁹ i heſperiũ. De ꝟbis mutãtib⁹.a in.e. ſupioꝛi pte dixim⁹ quẽadmodũ ꝑpõnes i ꝯpoſitione cũ ꝟbis coꝛrũpũtur. nũc dicit ꝙ ẽt ꝟba i ꝯpoſitiõe coꝛrũpũꝛ. vt lacto lactas. ꝙ ẽ lac ꝑbere ꝯpõiꝛ cũ.ab. dicimuſq; ablacto.as. ꝙ ẽ depellere atq; a lacte remouere: ſ; i illa ꝯpoſitiõe nihil imutatũ ẽ. lacto lactas ꝑ trãſlationẽ eſt blãditijs delinire. vñ eſt illud Salomõis. Hiero. iterpte: fili mi ſi te lactauerint pctõꝛes: ne acqeſcas eis. ab hoc ꝟbo in hac ſignificatiõe ꝯponũtur oblecto.as. ⁊ delecto.as. ꝑ eo ꝙ eſt voluptatib⁹ demulcere. Eodẽ mõ de reliqs ꝟbis q̃ hic ponũtur q̃ cũ in ꝯpoſitiõe veniũt: nõ ſꝑ mutãt lr̃as alias in alias. vt mãdo.as. demãdo.as. remando.as. commẽdo.das. halo halas. exhalo exhalas. anhelo.as. apto aptas. adapto adaptas. ineptio.eptis. tracto tractas. pertracto.ctas. retracto. tractas. detracto.ctas. obtrecto obtrectas. Spargo ſpargis. diſpargo diſpargis. vel diſpergo diſpergis. conſpargo. conſpargis. vel cõſpergo cõſpergis. reſpargo reſpargis. vel reſpgo reſpergis. paſco paſcis. depaſco.ſcis. vel depeſco depeſcis. cõpaſco.ſcis. vel cõpeſco.cis. diſpeſco.cis. ꝙ eſt quaſi a paſtu arcere. itaq; cõpeſcere ⁊ diſpeſcere ſi originẽ vñ deriuãtur aſpicias: ꝓpꝛie eſt pecudes a paſtione ꝓhibere. ſed per trãſlationẽ accipiũtur pꝛo eo qd̕ eſt frenare. De mutãtibus.a. vel.e. in.i. amico.as. inimico.as. q̃ cõpoſitio pꝛius facta eſſe videꝛ in amic⁹ ⁊ inimic⁹: ſ; nihil refert. Maneo.es cũ his ꝑpõnib⁹ ꝑ re. cõ. nõ mutat a. in.i. vt ꝑmaneo.es. remaneo.es. cõmaneo.es. cum his pꝛępoſitionibus.e. in. pꝛo.

præpoſitiones in compoſitione aliquando augere uerbi ſignificationem. ut amo.as. deamo.as. aliq̃n do minuere. ut doceo.es. dedoceo.es. aliquando in totum mutare. ut mico.as. dimico.as.

De uerbis mutantibus.a.in.e.

Lacto.as. delecto.as. oblecto.as.
Mando.as. commendo.as.
Patro.as. perpetro.as. impetro.as.
Halo halas. anhelo anhelas.
Sacro.as. conſecro.as. execror.aris.
Damno.as. condemno.as. indemno.as.
Apto.as. ineptio.is. uel ineptior.iris.
Tracto.as. obtrecto.as. contrecto.as.
Arceo.es. coerceo.es. aberceo.es.
Pario.ris. comperio.is. reperio.is.
Paſco.is. compeſco.is. diſpeſco.is.
Scãdo.is deſcẽdo.is. cõſcẽdo.is. Parco.is depco.is
Fatiſco.is. caret preterito. a quo defetiſcor.eris.
Spargo.is. diſpergo.is. conſpergo.is.
Carpo.is. decerpo.is. concerpo.is.
Paciſcor.eris. depeciſcor.eris.
Partior.iris. impertior.iris. diſpertior.iris.
Gradior.eris cõgredior.eris. Patior.eris. ppetior.eris.
Farcio.cis. confercio.is. refercio.is.

De mutantibus.a.uel.e.in.i.

Amico.as. amicaui. inimico.as. inimicaui.
Maneo.es. emineo.es. immineo.es.

f

prae mutat.a.in.i.vt emineo. promineo. immineo.es. praemineo.es.dicimus tñ emaneo.es.immaneo.immanes. Placeo.es.cóplaceo.es.compositum cum dis mutat.a.in.i.vt displiceo.es.cũ con vero non mutat.vt cóplaceo.es.Facio facis compositũ cũ praepositionibus mutat a.in.i.vt afficio afficis conficio conficis.cũ alio vero nihil mutat. vt tepefacio.is. calefacio. is. frigefacio.cis.pro eo quod est facere aliq̃ ré tepere.calere. frigere.nisi inauis a nominibus ꝛ verbis composita esse vt sit calefacio.frigefacio.tepefacio.calidum.frigidum.tepidum facio.cum quibusdam nominibus compositũ mutat.a.in.i.sed mutat cóiugationé atqꝫ pteritũ suum.i.vt amplifico as.magnifico.as.cádifico.as.fortifico.as.pro eo quod est amplũ magnũ candidũ fortem facio.Cado.is.ꝛ cędo.is.in compositis suis eandem habent literaturam:differunt tamen accentu.nam a cado cóposita breuiant.ci.a caedo.is. producunt eandem. vt occido.idis.occidi.penultima breui a cado.dis.occido.is.cidi.penultima lóga a caedo.is.Ago.gis.egi.cũ per cópositũ nihil mutat.vt perago peragis peregi. cum reliquis praepositionibus mutat.a.in.i.

De mutantibus.au.in.e. vt audio. dis. obedio. dis.nam ex ob ꝛ audio componitur.reperitur ét obaudio obaudis:sed in contraria significatione et q̄ est obedio.Defrudo pro eo quod est diminuo:vnde est vinum defructum dictum quod fit decoctione defraudatum.i.diminutum.

De mutantibus.a.in.u.Scalpo scalpis. a quo sũt exculpo ꝛ insculpo.nam sculpo ꝛ sculptile:quod in aliquibus libris legimus:mendum esse suspicamur: pro exculpo ꝛ exculptile. aut pro suis simplicibꝰ scalpo ꝛ scalptile.

De mutantibus.e.in.i.Sedeo.es.cũ sup cópositũ nihil mutat:dicimusqꝫ supsedeo supsedes supsedi.cũ reliquis mutat.e.in.i.Lego.gis.cũ per.ꝛ.re.nihil mutat.dicimusqꝫ perlego perlegis perlegi. relego relegis relegi cum reliquis mutat.e. in.i.

De quibusdã alijs verborum considerationibus. Reperiuntur adhuc in verbis aliae communes considerationes.qualis est illa.quod si in prima positione hoc est in prima persona aut scd̃a p̃sentis indicatiui modi reperitur.a.etiam si in preterito mutetur: in supino quoqꝫ redditur.vt sto.stas.steti.statum.do das dedi datum.facio.is.feci.factum.iacio.is.ieci iactum capio is.cepi.captum.pario.is.peperi partum.cado cadis.cecidi casum.ago agis egi actum. frango.gis.fregi fractum.pango.gis.pepigi pactum.fallo.is.fefelli.falsum cano canis.cecini cantum.Gradior tamen in supino.a mutauit in.e.dicimusqꝫ gressus non grassus.

¶ Si in cópositióe.alia cósideratio est q̀ᵒ si in cópositione verbũ mutat a in.i.aliquando in praeterito manet.e.simplicis.vt iacio iacis ieci.conijcio conijcis conieci. proijcio proijcis proieci.facio facis feci.conficio conficis confeci.proficio proficis profeci. capio capis cepi. cócipio .cócipis cócepi.recipio recipis recepi. frãgo frãgis fregi.cófringo.cófringis cófregi. ago. agis egi. exigo exigis exegi.cogo cogis coegi.pango pangis pepigi. vel pegi.cópingo.gis.cópegi.impingo.gis.impegi. tango.gis.tetigi.ꝛ cado dis cecidi.sequũtur in p̃terito regulã geminãtiũ primas syllabas. In supinis vero qñqꝫ retinét.a.simplicis.vt frago fractum.infringo infractum.perfringo pfractũ. tango tactũ. contingo contactũ.intingo intactũ.pango.ctum.impingo impactum compingo pactum.ago.actum.redigo redactum. adigo.actum cado.ssum.occido.occasum.recido recasuꝫ.

Taceo.es.conticeo.es.reticeo retices.
Placeo.displiceo.complaceo non mutant.a.
Habeo.es.adhibeo.es.cohibeo.es.
Lateo lates latui.deliteo.es.delitui.
Fateor.eris.confiteor.eris.diffiteor.eris.
Iacio is.adiicio.is.proiicio.is.reiicio.is.
Facio.is.officio.is.perficio.is.deficio.is.
Sapio.is.desipio.is.resipio.is.uel resipisco.is.
Rapio.is.diripio.is.corripio.is.arripio.is.
Capio.is.accipio.is.percipio.is.concipio.is.
Cado.is.occido.is.concido.is. decido.is.
Cædo.is.cecidi.concido.is.occido.is.incido.is.
Lædo is.allido.is.illido.is.collido.is.
Quæro.is.acquiro.is.conquiro.is.
Ago.is.adigo.is.prodigo.is.redigo.is.
Frango.is.confringo.is.perfringo.is.
Tango.is.contingo.is.attingo.is.
Pango is.impingo.is.compingo.gis.
Cano.is.accino.is.concino.is.præcino.is.
Salio.is.assilio.is.resilio.is.desilio.is.

De mutantibus.au.in.e.o uel.u.

Plaudo.is.complodo.is.explodo.is.
Claudo.is.concludo.is. discludo.is.
Fraudo fraudas fraudaui.defrudo.as.

De mutantibus.a.in.u.

Quatio.is.concutio.is.discutio.is.
Salto.as.resulto.as.assulto.as.insulto.as.
Calco.as.conculco.as.proculco.as.
Scalpo.is.exculpo.is.insculpo.is.
Capio.is.cœpi.occupo.as.occupaui.

De mutantibus.e.in.i.

Teneo.es.contineo.es.pertineo.es.
Sedeo.es.assideo.es. consideo.es.
Rego.is.arrigo.is.dirigo.is.erigo.is.
Lego.is.colligo.is.diligo.is.intelligo.gis.
Emo.is.adimo.is.eximo.is.perimo.is.
Premo.is.pressi.apprimo. is. comprimo.is.

De mutantibus.u.in.e.

Iuro iuras.deiero deieras.peiero peieras.

De quibusdam aliis uerborum considerationibus.

Si in prima uerbi positione fuerit.a. etiam si in præterito mutetur: semper manet in supinis. ut do das dedi datum.sto stas steti statum. pario paris. peperi partum.tango tangis tetigi tactum.fallo fallis fefelli falsum.frango frangis fregi fractũ. facio facis feci factum. Iacio iecis ieci iactum.Cado cadis cecidi casum.

Si in compositione uerbi.a. mutatur in.i. aliquando in præterito manet.e.simplicis &.a.in supinis ut frango frangis fregi fractum.infringo infringis infregi infractum. Pango pangis pepigi pactum. Impingo impingis impegi impactũ. Ago is.egi actum. Adigo.is.adegi adactum.

Quãq3 a ꝟtiꝭ i.e. vt iacio. iactũ. ꝯijcio cõiectũ. ꝓijcio ꝓiectũ. facio. ctũ. cõficio. ectũ. ꝑficio. fectũ. rapio. ptũ. corripio. ep:ũ. diripio. eptũ. capio. ptũ. cõcipio. eptũ. cano cãtũ. cõcino. cẽtũ. accino accẽtũ. fateor faſſũ. ꝓfiteor ꝓfeſſũ. ꝯfiteor cõ feſſum. Sũt ꝟba q̃ i cõpoſitiõe. alia ꝯſideratio eſt qꝺ q̃dã ꝟba ſũt q̃ cõpoſita mutãt ꝯiugationẽ ſui ſimplicis: ſ3 ꝺ hoc i ꝑncipio capitis qꝺ ẽ de ꝑteritis dictũ ẽ. Sũt q̃ mutãt genꝰ. alia ꝯſideratio ẽ qꝺ q̃dã ſũt ꝟba q̃ cõpoſita mutãt genꝰ ſui ſimplicis. ꝛ ponit exẽpla de cõpoſitis ab eo. is. ꝛ facio. is. Sũt q̃ repiunꝭ. alia cõſideratio ẽ ꝙ ſunt q̃dã ꝟba q̃ tantũ in

Aliquando. a. ſupini uerbi ſimplicis uertitur in. e. ut Facio. is. feci factũ. Conficio. is. confeci. fectum. Iacio. is ieci. iactũ. Coniicio. is. coniectum. Capio. is. cepi. captum. Cõcipio. is. concepi. ceptum Rapio. is. pui. raptũ. Corripio. is. ipui. correptũ. Cano. is. cecini cantũ. Occino. is. occinui. entũ.

Sunt uerba quæ in compoſitione mutant coniugationem ut do das dedi. reddo. is. reddidi. addo ad dis addidi. Cubo cubas cubui. accumbo accumbis accubui. procumbo procumbis procubui. Facio. is. feci. amplifico. as. amplificaui. Sapio. is. ſapere. reſipio. is. reſipire.

Sunt etiam uerba quæ mutãt genus in compoſitione. ut eo is. quod eſt neutrum. prætereo. is. adeo. is. & fere omnia compoſita ab illo quæ ſunt actiua. Præterea facio. is. quod non habet facior faceris perficio perficis habet perficior perficeris. Mutat etiam genus in compoſitione uerſificor uerſificaris quod eſt deponens.

Sunt etiam quæ reperiuntur tantũ in compoſitiõe. ut pello pellas. appello. as. cõpello. as. Clino. as. inclino. as. reclino. as. declino. as. Cuſo. as. accuſo as. recuſo. as. incuſo. as. Sipo ſipas. diſſipo. as. Frigero. eras. refrigero. eras. Fragor. aris. refragor aris. ſuffragor. aris. Pleo ples. impleo iples. compleo. es. depleo. es. Leo les. deleo. deles. releo reles. Spicio. is. deſpicio. icis. cõſpicio. icis. reſpicio reſpicis. Licio licis. elicio elicis. pellicio pellicis. allicio allicis. illico illicis. Fendo. dis. offendo. dis. defendo defendis. Pedio pedis. impedio. is. compedio. is. præpedio. is.

¶ Liber tertius qui eſt de erotematis hoc eſt de interrogatiõibus quibus pueri de omnibus grammaticæ partibus interrogandi ſunt.

De erotematis grãmaticæ. Cap. i.

Ic mihi quam artem profiteris? Grammaticam.

Quid eſt grammatica? Scientia recte loquẽdi recteq3 ſcribẽdi ex doctiſſimorũ uirorũ uſu atq3 autoritate collecta.

compoſitione reperiũtur. vt apello appellas. compelo. as. quae a pello pellas. cõponũtur: qꝺ verbum nõ eſt in vſu. ꝛ eodẽ modo de reliq̃s ꝟbis q̃ hic explicantur.

Ic mihi quã artẽ ꝓfiteris? Poſteaq̃3 libris ſuperioribus inſtituti ſunt a nobis pueri in declinatiõe nois ꝛ ꝟbi: in q̃ velut in q̃buſdã cardinibus tota ꝓpe res literaria ꝟſaꝭ: iã paulatim quaſi manu ducendi ſunt per omnes artis grammaticę ptes vt a ꝑceptoribus interrogati ſciant reſpõdere: quid de quaq3 re ſentiãt. Nã ꝛ hoc cõtra dialogorũ rationẽ fecimꝰ: in q̃bus rerũ de q̃bus diſputatur minꝰ eruditi doctiores interrogare ꝯſuerũt illiſq3 aſſentiunꝭ: nos ꝟo ꝑceptorẽ inducimꝰ ꝑcõtãtẽ q̃d de interrogatis diſcipulꝰ ſentiat. Tũ q2 illud ipſum Quintil. oratoriarũ inſtitutionũ li. j. iubet ꝑceptores facere: vt crebro pueros interrogẽt ijs de rebꝰ: crebraſq3 ab illis opas exigãt Tũ q2 in hac re lõge difficilius eſt interrogare q̃3 rñdere Tũ etiã q2 ꝓuectiores iã aliquãto diſcipulos interrogamus. Dicit igiꝭ preceptor diſcipulũ interrogãs. quã artẽ ꝓfiteris. i. diſcis. Nã ſi ad ꝑceptorẽ referas: ꝓfiteri ẽ docere. ſi ad diſcipulũ: eſt diſcere. Cui diſcipulus reſpõdet. grãmaticã. ſubaudi ꝓfiteor. Et eadẽ ratiõe ſunt interrogata ꝛ reſpõſa q̃ ſequunꝭ. Quid eſt grammatica? Queſtio an aliq̃ res ſit: queadmodũ inq̃t Ariſtoteles: reliquas oẽs q̃ſtiões ꝑcedere debet ſeq̃ns ꝟo eſſe debet q̃d res eſt. Sed q2 nemo eſt vt Quint. de rhetorice ait: adeo nõ ab eruditione modo ſed ab oi ſenſu remotus: vt fabricãdi ꝛ texẽdi ꝛ e luto vaſa fingẽdi artẽ putet: grãmaticẽ vero exiſtimet ſine arte venire poſſe. Reliqua eſt illa q̃ſtio q̃d ſit grãmatica. q̃ quia de ſubſtantia grãmatices inquirit: diffinitione mõſtrandũ eſt qꝺ q̃ritur. grãmatica eſt ſcientia recte loquendi. ꝛ q2 vt Quint. ait ſcribendi ratio cũ loquẽdo coniuncta eſt: vt rem magis explicaret: ſubiunxit recteq3 ſcribendi. Ex doctiſſimorũ3 virorꝫ vſu. hoc adiecimus ad illorꝫ temeritatem coarguendã qui putant in hoc aliud eſſe artẽ: aliud vſum cõſuetudinẽq3. Dicũt. n. aliq̃d ex arte poſſe dici: quod vſus reformidet. atq3 e diuerſo aliq̃d ex vſu poſſe dici: qꝺ ars repudiet: nõ enim vt Quintilianus ait: cum primũ fingerenꭍ hoies analogia miſſa coelo formã loquendi dedit: ſed inuẽta eſt poſtq̃3 loquebãtur ꝛ notatum in ſermõe quid quoquo modo caderet. itaq3 nõ rõne nititur: ſed exẽplo. An ꝓpterea hõ facit in gtõ hominis: q2 nos ita dicere ars docuit: an potius hoc in artẽ reductũ eſt: ꝙ vſus frequẽtior doctiſſimorꝫ in ſermõe latino virorꝫ hoc habet. Nã quo tpe Ennius poeta dixit: vulturis in ſiluis miſerꝫ mandebat homonẽ: ne quis putet ex arte fuiſſe dictũ: tã vſus fuit illius ſaeculo dicere homo homonis: q̃3 nr̃o hõ hois: ſed queadmodũ diximꝰ alio loco: priſcus ille vſus ab eruditiori ſaeculo eſt exploſus

vt vel ide hoies intelligãt totã hãc rõnẽ vſu cõſtare quẽ penes arbitriũ vis eſt ꝛ norma loq̃ndi. Sed de quo vſu itelli
gamus ſubiũgit. doctiſſimorꝫ virorꝫ. nã indoctorꝫ potius abuſus q̃3 vſus appellãdus eſt. Atq3 vt pulchre Quinti. ait:
cõſuetudo nõ ex eo accipiẽda eſt ꝙ plures faciũt: nã haec rõ piculoſa eſſet nõ mõ in ſermõe. verũ etiã in vita hũana ſ3
ex eo qꝺ optimꝰ atq3 ſapiẽtiſſimus q̃ſq3 exeq̃ꭍ. vt ſit ꝯſuetudo ſermõis eruditorꝫ: queadmodũ viuendi cõſenſus bo
norꝫ. Sed dicet q̃ſpiã: ſi res lr̃aria vſu cõſtat: q̃d mihi ars cõferet? Hoc loco repetendũ nobis eſt: qꝺ ſcripſimus in pri
cipio illius artis: in q̃ ſermonẽ Hiſpanũ ſub regulas atq3 ꝑcepta cõtraximꝰ. artẽ licet ſit collecta ex vſu doctiſſimorũ
virorꝫ: ꝓhiberet tñ apud hoies ꝓbati vſus impitos ne abuſus irrepere poſſit: vt latinũ ſermonem corrũpat. Nã quia
vſus loq̃ndi mlto indiget tpe: neq3 facile niſi ab ijs q̃ ſunt in tenera etate cõparari põt. excogitata eſt ars que nõ modo
ſit vtilis latinae linguae impitis verũetiã peritis. impitis inq̃3 vt p ea ipſa ꝑcepta in vſum illũ facilius deducanꭍ. peri
tis ꝟo: vt ea q̃ ſunt ꝓpe infinita ꝛ ſparſim ex lõgo vſu didicerũt: ſub paucis regulis atq3 praeceptis complectantur.

Vnde dicitur grammatica? A grammatis: hoc est a literis: quasi scientia literalia.

Quotuplex est grammatica? Quintiliano autore duplex. Historice: quæ in enarrandis autoribus uersatur: ad imitationem proposita. Et methodice: quæ artis præcepta continet.

Quot sunt partes præceptiuæ grammaticæ? Quatuor Orthographia: cui respondet litera. Prosodia: cui respődet syllaba. Etymologia: cui respődet dictio. Syntaxis: cui respődet partium orationis constructio.

De erotematis Orthographiæ. Cap. ii.

Quid est orthographia? Scientia docēs quibus literis quæq; dictio scribenda sit.

Vnde dicitur orthographia? Ab orthos quod est rectum. & grapho scribo: quasi scientia recte scribendi.

Unde dicitur grammatica? Sequens questio est vnde dicitur grammatica: hęc questio cum ad omnes qui aliqua de re disputant pertinere possit vt inquirant vnde id dicatur de quo disputant: tum maxime ad grammaticum: cuius officium est demonstrare vnde cuiusq; dictionis origo sit: si modo aliunde dicatur. A grammatis graece respondet: qd est a litteris latine. vt sit grammatica sciencia vel ars litteralia. non vt indocti dicebant a gramma littera & tica sciētia: grammaticam esse dictam. nam in grammatica non plus addit. q̃ vt Cicero ait in topicis. timus infinitimus & legitimus aut ensis in Hispalen. Corduben. Italicensis. neq; enim in illis dictionibus timus & ensis aliud sunt q̃ productiones nominum deriuatiuorum a fine. lege. Hispali. Corduba. Italica. Sed homines graecarum litterarum ignari occasionem errandi habuerunt ex eo qd inueniebant pro grammatica interpretatum in latinum sermonē: sciencia vel ars literaria: pro dialectica sciēcia vel ars disputatiua. pro rhetorica scientia vel ars oratoria. Nam scientiarum nomina que sunt gręca plerumq; a latinis in hunc modum verti consueuerunt. vt politice respublica. oeconomice res familiaris. Georgice res rustica: & eodē modo grāmatice res literaria. Quotuplex est grāmatica? Quasi velit dicere grāmatica in genere accepta in quot partes diuiditur. huic questioni respondet ex Quintiliani autoritate: qui oratoriarū institutionum libro primo his verbis inquit. Et finitae quidem sunt partes duae quas haec professio pollicetur. id est ratio loquendi. & enarratio autorum. quarū illā methodicem: hanc historicem vocant. Idem quoq; Diomedes grammaticus sentit alijs tamen verbis dicens. Grāmaticae partes sunt duae: altera que vocatur exegetice: altera historice. nam tota grāmatica consistit precipue intellectu poetarū scriptorum & historiarū prompta expositione: & recte loquēdi scientia. Quā ergo grāmatices partem Quintilianus vocat historicē. i. narratiuā: qm̄ historeo graece interpretatur narro: hanc eandem Diomedes exegeticem nominat: que aeque narratiua interpretatur. Quam rursus Quin. methodicem appellat. i. doctrinalē qm̄ methodus doctrina interpretatur: eam ipsam Diomedes vocat historicem. i. diffinitiuam: quia horizo graece est latine definito siue termino. Ergo recte dixit historicē siue exegeticē versari in enarrandis exponendisq; autoribus ad quorū imitationē post artis precepta se debent pueri cōponere. Methodicē vero siue horisticem versari circa eadē ipsa artis precepta: q̄ vt diximus ex optimo autorum vsu collecta sunt. Quot sunt partes preceptiuae grāmaticae. Omissa altera grāmatices parte: quā diximus historicē siue exegeticē: q̄ non est huius considerationis. rursus interrogat quot sunt partes methodices siue horistices: hoc est preceptiuae grammaticae. & respondet esse quatuor illius partes. quae vero illae sint: & q̄ cuiq; subiecta materies: enumerat. Nā orthographia disputat de lr̃a. prosodia de syllaba. etymologia de dictione. syntaxis de partium siue dictionū inter se constructione. Ex quo Joannis Pastranae cōuincitur erratū atq; artis dialecticae ignorātia: qui in principio illius operis quod in perniciē sermonis latini casso labore cōposuit: scripsit partes orationis esse quatuor quas nos partes grāmatices esse diximus lr̃am. syllabā. dictionē. orationē. Aliud enim est grāmatica. aliud oratio. illius partes sunt cōsiderare de lr̃is. qd est minimū in oratione. aut de syllabis: q̄ lr̃is cōstāt. aut de dictiōibus q̄ syllabis cōficiūtur. aut de oratione: q̄ ex dictiōibus cōstruit. huius vero partes sunt in quas oratio ipsa diuiditur: queādmodū aliud est rhetorica. aliud est orō qd est opus rhetorices. nā partes rhetoricae sunt inuētio. dispositio. elocutio. mēoria. pnūciatio. Orōnis vero. exordiū. narratio. partitio. confirmatio. confutatio. cōclusio. queādmodū enim nulla est pars orationis rhetoricę in qua nō sit inuētio. dispositio. elocutio. memoria. pnūciatio. eadē quoq; ratione nulla est pars orationis grāmaticae: in qua nō cōsideremus qbus lr̃is scribēda sit: quo accētu queq; syllaba enūcianda quid dictio significet. & q̄ habeat accidentia. & qua ratione in constructiōe orationis veniat. Nō recte igit̃ Pastrana cōfudit partes orationis cū partibus grāmatices. Queādmodū enim dialectici definiūt: & vsurpat̃ a Cice. in. ij. li. de finibus bonorum & malorum: vitiosum est in diuidēdo partem in genere numerare. qd hic noster facit. qui lr̃am q̄ pars syllabae est: & syllabā q̄ pars dictionis & dictionē q̄ pars orationis sub vno genere hoc est oratione ex aequo diuidit: quod est vt Ciceronis verbis vtar: non partiri sed frangere non aliter q̃ si quis animalis corpus diuidat in caput oculū & pupulā cū pupula pars oculi sit. oculus capitis. caput vero totius corporis.

De erotematis orthographiae. Totum artis grāmaticae negociū Quin. autore in duobus maxime cōsistit in recte loquendi recteq; scribēdi rōne. Recte loquendi regulas continet prosodia. etymologia. sintaxis. Recte scribēdi vero ea quā graeci orthographiā vocāt: & a qua potissimū tota grāmatica nomē assumpsit. Quęrit igit̃ i primis. quid est orthographia. Cui rn̄det. Sciētia docēs quibus literis quaeq; dictio scribēda sit. Breuius & fortasse melius dixisset scientia recte scribendi. Cuius ratio vt inquit Fabius non in hoc posita est vt nouerimus quibus quaeq; syllaba literis constet: sed tota eius artis subtilitas versatur circa rectā scriptionē dictionū graecarum: atq; etiam latinarum quae non sunt in vsu frequenti. & quae diphthongo quae vocalibus aspiratis aut consonantibus. quae per ypsilon scribantur. nam si Aristotele autore virtus & ars circa difficile versantur: hic labor hic tota difficultas orthographiae versatur. Quae & si consuetudini seruit ideoq; saepe mutata est quemadmodum ait Quintilianus. illā tamen scribendi rationē sequemur in quā doctissimus quisq; consentit. Atq; vbi illi inter se varij sunt in qd plures illorum cōueniūt. Rursus q̄rit vnde dr̄ orthographia: & qr graeca dictio atq; composita est respondet quod ab orthos qd interpretatur rectū & grapho qd est scribo cōponit̃ vt sit qd ipsa orthographiae diffinitio explicat scientia recte scribendi.

Quid est lr̃a? Q: vt diximꝰ orthographia circa lr̃as q̃si circa subiectã materiã ꝟsat. iteꝶ q̃rit: qd est lr̃a: memineris aũt lr̃as ab elemẽtis autore Pris. distare: ꝙ lr̃ę sunt ductꝰ siue characteres q scribunt. Elemẽta ꝟo sunt ꝓnũciatiões ipsae q̃ scribunt. cõfundũt tñ autores hãc differẽtiã alteꝶ ꝓ altero accipiẽtes. Rñdet ꝟo ex diffinitiõe Pri. dicẽs. lr̃a est vox idiuidua: q̃ scribi põt. hic lr̃am ꝓ elemẽto accipit. sꝫ q: vt ingt fabiꝰ: sic qdqꝫ scribẽdũ est queadmodũ sonat: q: hic est vsus lr̃aꝶ vt custodiãt voces: ⁊ veluti depositũ legẽtibꝰ reddãt. ꝙ de lr̃a ꝓlata dicimꝰ de scripta queqꝫ est intelligẽdũ.

Quid est littera? Vox quæ scribi potest indiuidua. Vnde dicitur littera: a lituris quod antiqui tabulis ceratis scribere solebant & postea delere.

Quot sunt lr̃æ in usu apud latinos? Duæ & uiginti & .h. quæ non est litera sed aspirationis nota.

Quot sunt genera litterarum? Duo. quędam enim sunt uocales. quædam uero consonantes.

Quid est uocalis? Litera quę per se & pura pronunciari potest. Vnde & uocalis dicitur: quod per se ipsam uocem habeat.

Quot sunt uocales? Sex. a. e. i. o. u. y. psilon.

Quid est cõsonãs? Littera quæ nisi feriat uocalem pronunciari non potest: unde & consonans dicitur: quod cum uocalibus sonet.

Quot sunt cõsonãtes? Sedecim reliquæ a uocalibꝰ.

Quot sunt species consonantium? Duæ. quædam enim sunt mutæ & quædam semiuocales.

Quot sunt mutę? Nouem. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

recte igit Prisc. definiuit. lr̃a est vox q̃ scribi põt indiuidua. Si eñ scribi nõ potest: q̃les sunt volucrũ voces: ⁊ mugitus boũ ⁊ gemitus hoium: q̃s Pris. illiteratas vocat: illa nõ recte appellabit lr̃a. Indiuidua aũt subiecit: q: vt alia diffinitione Prisc. oñdit. lr̃a est minima pars vocis cõpositę: minimũ aũt est qđ ampliꝰ diuidi nõ potest cuiꝰmodi est lr̃a. Ex quo infert. psi. lr̃aꝫ apđ gręcos ⁊ .x. apud gręcos ⁊ latinos nõ esse lr̃as: q̃ñqdẽ altera in ps. altera in. cs. vel. gs. diuidit. sꝫ potiꝰ dicẽdũ est vtrãqꝫ figurã binaꝶ lr̃aꝶ esse cõpẽdiũ. Vñ đr lr̃a? Rñdet ex Prisci. ꝟbis lr̃am dici a lituris. ꝟba Prisc. sunt. đr aũt lr̃a q̃si legitera: eo qđ legendi iter praebeat. vel a lituris vt quibusdã placet: quod plaerũqꝫ antiqui in ceratis tabulis scribere solebant: ⁊ postea delere. Ideo autẽ ex hac ratione. t. geminauit: q: litura primã syllabã breuiat: q̃ in lr̃a lõga est. ergo hic de lr̃a scriptili rñdet. Quot sunt lr̃ę in vsu: hic quoqꝫ de nũero lr̃aꝶ q̃ scribunt inquirit. Neqꝫ enim recte duo ⁊ viginti respõdisset cum apud latinos sex ⁊ viginti sint ꝓnũciatiões lr̃arum distinctę: ⁊ totidẽ cõsequẽter debeãt esse lr̃ę queadmoduꝫ paulopost dicemꝰ: ⁊ exactiꝰ disputatũ est in repetitione: quã de lr̃is habuimus: ⁊ in ope illo ꝙ de sermonis Hispani grãmatica fecimus: qbus in locis đductũ est octo esse vocales apud latinos. ⁊ duo de viginti consonãtes. Ergo figurae lr̃arũ q̃ scribũtur: duae sunt ⁊ viginti. ⁊. h. q̃ ⁊ si quãtũ ad figurã lr̃a sit: atqꝫ in ordine lr̃aꝶ ponatur: non est elementũ. q: non sonũ: sed tm̃ spm̃ siue flatũ habet: vnde ⁊ illã flatilẽ plures dixerũt. q̃ cũ additur lr̃is. c. p. t. quodãmodo sonũ illaꝶ alterare videt: ⁊ aliud genus lr̃aꝶ efficere: qđ q: in vocalibus ⁊. r. lr̃a nõ apparet: graeci. c. p. t. aspiratis diuersos characteres dederũt. r. vero nõ dederũt. q: aspiratio illi nõ cohaeret: sed potius vocali q̃ seqtur. vocalibus ꝟo q: in illis nõ eminet atqꝫ ideo graeci vocalibus aspiratis apices aspirationẽ designãtes imponũt. Quot sunt gña literaꝶ. ac si dicat lr̃ae in quot partes siue spẽs diuidũtur vt lr̃a sit genus: ⁊ querat de eius partibus siue speciebus vt dicũt dialectici: qđ tñ Cice. dicere reformidat. Rñdetqꝫ duo esse gña. alterũ vocaliũ alterũ cõsonantiũ. Quęrit inde quid est vocalis? Rñdet vero ⁊ quid sit ⁊ vnde dicat. Est eniꝫ vocalis lr̃a que ꝑ se ⁊ pura. i. nulli alteri lr̃ae admixta pronũciari põt. vt cũ dico. a. sic sonat pura ⁊ impmixta: vt a nulla vndiqꝫ alia litera feriat. Ex qua diffinitiõe originẽ vocalis ostẽdit dicẽs qđ vocalis ex eo đr ꝙ ꝑ seipsam vocẽ habeat. Postea de nũero vocaliũ inquirit dicẽs. quot sunt vocales? Rñdet aũt esse sex. a. e. i. o. u. y. psilõ. Ex quo facile apparet questionẽ hãc de vocalibus esse q̃ scribunt. nã que a tẽpestatis nostrae hoibus enũciant quinqꝫ sunt tm̃. que vero ab antiquioribus octo. a. e. i. o. u. y. psilõ. ⁊ duę alię vocales altera q̃ sonat inter. e. i. altera inter. i. u. queadmodũ in repetitiõe supius memorata satis copiose deduximꝰ. Illud tñ interim nõ est dissimulãdũ vocales illas oẽs in eadẽ gutturis ꝑte formari sed oris labiorũqꝫ distorsionẽ facere illaꝶ diuersitatẽ vt ex eo vel facile intelligi possit cũ innumerae sint oris labiorũqꝫ figurae infinitas quoqꝫ esse posse vocales nedũ octo illas q̃s supra memorauimꝰ differẽtias tñ illarũ nõ sentiri. Nã queadmodũ in arcu coelesti q vt Verg. ait mille trahit varios aduerso sole colores: oculi nõ ꝑcipiunt nisi tres tm̃ ⁊ in quo vt Oui. ait niteãt cũ mille colores: trãsitus ipse tñ spectãtia lumina fallit vsqꝫ adeo ꝙ tãgit idẽ est: tñ vltima distãt. eodẽ mõ cũ aures nr̃ę tm̃ vocales quinqꝫ sentiãt: rõ tñ intelligit tot esse quot possunt esse oris diuersitates. nã ⁊ mathematici dicũt q̃ntitatẽ ꝯtinuã nõ hr̃e finẽ in diuidẽdo. Quid est ꝯsonãs? ⁊ rñdet eẽ lr̃am q̃ ꝑ se nõ põt enũciari: nisi vocalẽ feriat. vt si velis ꝓnũciare. b. nõ possis efficere nisi vocalẽ sequentẽ aut ꝑcedẽtẽ feriat: ⁊ potest tñ sequẽtẽ media altera ꝯsonãte ferire. Ex hac cõsonãtis diffinitiõe infert originẽ vñ đr: q: ab eo qđ cũ vocalibus sonet. Quot sunt ꝯsonãtes? q: de nũero q̃siuit: rñdet esse sedeci reliq̃s a sex vocalibꝰ. cũ tñ sint aliquãto plures queadmodũ e vestigio deducemꝰ. Quot sunt spẽs cõsonãtiũ? q̃rit adhuc an ꝯsonãs q̃ erat lr̃ae spẽs: possit in ꝑtes diuidi. ⁊ dicit esse duas adhuc cõsonãtiũ spẽs: alterã mutaꝶ. alterã semiuocaliũ. Sed cũ dixit nouẽ esse mutas: ⁊ septẽ semiuocales manifestũ est de simplicibꝰ lr̃aꝶ figuris rñdisse. nã ꝓnũciationes vt diximꝰ duo de vigiti sunt: duodeci mutarũ et sex semiuocaliũ: ꝙ sic ꝓbari põt. ait Pli. li. na. hist. vij. latinos habere vim oim lr̃aꝶ q̃s gręci hñt. nã dictiões gręcas cũ lr̃atura in latinũ sermonẽ trãsferre placuit. Illi nãqꝫ nouẽ hñt mutas in triplici differentia positas. p. c. t. subtiles. ph. ch. th. crassas. b. g. d. medias. quaꝶ subtiles ⁊ medias hñt latini. hñt quoqꝫ ⁊ spissas sed tm̃ in dictiõibꝰ graecis. vt phia. chorꝰ. thalamꝰ. q̃s q: figuras nõ habemus ꝑ subtiles aspiratiõe addita repsentamus cũ diuersae oino sint ab illis. multoqꝫ magis in ꝓnũciatiõe distẽt quã ab illis q̃s diximꝰ esse medias. Cũ ergo diuersitas lr̃aꝶ nõ in figuris sed in ꝓnũciatiõe sit manifestũ est. ph. ch. th. alterius eẽ gñis q̃. p. c. t. cũ nõ aspirant. hñt ꝑterea latini tres mutas q̃s ignorãt gręci. f. i. u. cõsonãtes. vt eñ alio in loco ꝓbauimꝰ inter. f. ⁊. ph. tãta est differẽtia vt iter duas lr̃as eiusdẽ gñis nulla maior esse possit. f. ꝟo mutã esse oẽs grãmatici testant. a q̃ nõ multũ in ꝓnũciatiõe differt. u. cõsonans ꝙ antiquiores digama aeolicũ appellabãt. i. cõsonãs quẽ habeat sonũ fateor me ignorare. nã queadmodũ cõpertũ habeo nõ eũ esse quẽ Hispani ꝓferũt queqꝫ ego cõtẽderim nõ aliũde q̃ a poenis Hispaniã accepisse ita suspicor proxime accedere ad sonũ. i. vocalis. nisi ꝙ. i. sibi ipsi insidet reliquasqꝫ vocales frangit. sed interim reijciamus illã in numerũ mutaꝶ.

Liber tertius.

Colligamusqꝫ duodeci esse mutas:tres graecoꝝ ꝓprias.ch.ph.th.tres latinoꝝ.f.i.u. cōsonātes. sex cōes grecis ⁊ latinis.b.c.d.g.p.t.nā.k.q.ociosae sunt:cū eūdē sonū habeāt quē hꝫ.c.neqꝫ figurarū diuersitas debeat numerū augere lraꝝ.sex tn̄ esse semiuocales diximꝰ:cū reliqui oēs grāmatici greci ⁊ latini dixerint esse septē.⁊ quē fecimus rn̄dentem discipulū septē quoqꝫ esse dixit.Sed hi oēs de figuris loquunt̄ literaꝝ:nos vo de illaꝝ vi potestateqꝫ disserimꝰ: cuius rō cōuincit.x.nō esse literā:sꝫ vt supra memorauimus:duarū literaꝝ cōpēdiū.quarū altera hoc est.c.vel.g. ad mutas altera hoc est.s.ad semiuocales referēda est. Quare dn̄r mutae:cui q̄stioni rn̄det:mutas ideo dici nō quia illae partes vocis nō sint:sed qꝛ cōparatiōe vocalium ⁊ semiuocaliū nihil ꝓpe sonēt.Qd̄ exēplo Priscia.ostēdit sic. quēadmodū informis dꝛ mulier nō q̄ caret forma:sꝫ qꝛ est male formata.sic ēt muta dꝛ nō qꝛ oīno caret voce:sꝫ qd̄ exiguā partē habeat.Immo vero possem ego dicere mutas iccirco appellatas ꝙ per se nulla rōne possint enūciari:cū in ea oris parte formētur:qua nullo modo possit vocis esse iter:nā.p.b.ph.ore clauso labrisqꝫ ꝑssis extingūtur.t.d.th.lingua inter dentes cōpressa priori parte.c.g.ch.ipsius arteriae faucibus clausis.f. vo ⁊.u consonas prioribus dētibus inferiori labro impssis:nisi qd̄.f.vt Quin.ait per dentiū discrimina extrorsuꝫ efflatur.u.vo spū quodāmodo intus attracto.i.vero cōsonās quā habeat vocē iam cōfessi sumus nos ignorare. Cū igit̄ oībus in his locis ea fit oris figura: vt nulla ratione vox exire possit:quia per se nō potest enūciari nisi vigore dūtaxat vocaliū:merito dn̄r mutae quippe q̄ nullā ꝑ se vocē habeant. Quare dn̄r semiuocales: rn̄det ideo sic appellatas:ꝙ in sonoritate ꝓxime ad vocales accedāt. Nā vt ait Prisc.sic appellate sunt:qꝛ plenā vocē non habeāt:vt semiuiros appellamus.non qd̄ dimidiā partē habēt viroꝝ.sed qꝛ pleni viri non sunt. Cur aūt magis q̄ꝫ mutae:minus aūt q̄ꝫ vocales sonēt: ratio est qꝛ in ea oris parte figuraqꝫ formant̄ in q̄ hoc effici possit. Nā ore faucibusqꝫ semiadapertis lingua ad palatū coelūqꝫ ipsum illisa semiuocales enūciant̄ ꝑter q̄ꝫ.m.q̄ ⁊ ipsa potius inter mutas enumerari deberet:ꝓpterea qd̄ in pronūciatione ad.b.proxime accedat:nisi ꝙ.b.labijs clausis cū vocali sequenti erumpit.m. quodāmodo ꝑ nares efflatur. Quot accidūt literae? postea q̄ꝫ dixit quid est lr̄a:atqꝫ illā in partes diuisit:q̄rit quot sunt illius accidētia:respōdetqꝫ esse quinqꝫ. Nomē est quo vnaqueqꝫ appellat̄.Figura q̄ describit̄. Potestas qua ꝓnūciat̄. Cognatio q̄ꝫ cū alia hꝫ lr̄a. Ordo quo cū alia syllabicat̄ .Quid est nomē in lr̄a. vocabulū ingt:quo vnaq̄qꝫ appellat̄.vt q̄ꝫ greci vocāt alpha.hebrei aleph. poeni alipha. nos ipsiꝰ vocis noīe appellamꝰ.a.magna ꝑfecto vtilitate illoꝝ q̄ ex illis lr̄is icipiūt syllabas ꝯiūgere.nā grecis hebreis ⁊ poenis euanescūt potestates lraꝝ cū in syllabicādo illas lōgo circuitu noim suaꝝ appellāt. ex quo fit vt hac vna in re mlto plus latini triduo ꝑficiāt quā illi mēse. Quid est figura in lr̄a? Descriptio ingt siue lineaꝝ ductus certis lineamētis ⁊ characteribus terminata:qd̄ exēplo declarat.vt.l.lōga.i.breuis.o.rotūda.⁊ cōposita ex lōga ⁊ rotūda. b.d.p. ex breuibus.mn.⁊ eodē mō de reliqs. Illud mō memineris lineamētoꝝ varietatē nō facere diuersitatē lraꝝ. Quid est potestas in lr̄a? Ipsa rn̄det lr̄ae ꝓnūciatio.nā quēadmodū lraꝝ diuersi ductus atqꝫ tractus nō diuersificāt lraꝫ:ita ediuerso si vna lr̄ae figura plures soni repsentētur:plures quoqꝫ lr̄as illā vnā esse itelligemus. Quid est cognatio in lr̄a? Hāc lr̄e accidētiā Quin.ꝑcepit vt pueri sciāt.scribit eñ his vbis.quare discat puer qd in lr̄is ꝓpriū: qd cōe: q̄ cū quibus cognatio:nec miret̄ cur ex scāno fiat scabellū.neqꝫ has mō nouerit mutatiōes quas afferūt declinatio aut ꝑpositio sed ⁊ q̄ rectis casibus aetate trāsierūt. Quibus in vbis q̄tuor modos mutatiōis lraꝝ in alias litteras tāgit. Deriuationis cū dicit:cur ex scanno fiat scabellū qꝛ ꝓpter eā cognationē q̄ est.m.cū.b. Declinatiōis.vt cū subdit secat secuit. Praepositionis ꝑ quā intelligimus cōpositionē.qꝛ ꝑpositiones placrūqꝫ veniūt in cōpositionē.vt cū subdit cado excido. De interptatiōe siluit.tn̄ adiecit aliū modū cognationis cū dicit q̄ rectis casibꝰ.i. manēte prima nois positione: aetate.i.tpis vetustate trāsierūt.i.aliae literae in alias mutatae sunt.vt valesij ⁊ fusij in valerios ⁊ furios s.mutata i.r. Ergo a lida fit leda.i.mutata est in.e.a tego toga.e.mutata est in.o.ab amicus inimicus.a mutata est in.i.a facio feci.a mutata in.e.ꝓpter eā quā diximus lraꝝ cognationē.cuius cōsideratio:qꝛ latissime patet: satis erit in ꝑsentiaꝝ pueros admonuisse cognatiōis lraꝝ ne postea mirētur cur aliae in alias trāseāt. Quid est ordo in lr̄a? Accidit ꝑterea lr̄ae ordo nō quēadmodū Isidorus ait qd̄.a.ponit̄ ante.b.⁊.b.ante.c.⁊.c.ante.d.qm̄ ille ordo litteraꝝ est q̄ scribunt̄:nihilqꝫ ad grāmaticū ꝑtinet. sꝫ q̄rit de ordine litteraꝝ enūciataꝝ:cū in vnā syllabā colligūtur.ideo rn̄det ordinē in littera esse rationē q̄ demōstrat q̄ ꝑponi q̄ subsequi debeat:nō in scriptura:sed in ꝓnūciatione.Sed quia litterae aut sunt vocales aut consonātes:q̄rit primo de ordine vocaliū dicēs. Quis est ordo in vocalibus:qꝛ tamen vocales in syllabam coire non possunt nisi diphthongō:respōdet ꝙ cū in diphthongō coeunt quedā semꝑ preponūtur. quedā semꝑ postponūtur.q̄dam aliq̄n ꝑponunt̄ aliq̄n postponūtur. Cū enim apud latinos sex in vsu diphthongi sint.ae.au.ei.eu.yi.oe.facile colligitur.o.a.y.prepositiuas esse.i.u.postpositiuas.e.vero communem.nam in.ei.ꝑponitur in.ae. postponitur.

Quot sunt semiuocales? Septem.l.m.n.r.s.x.z.

Quare dicūtur mutæ? Quia comparatione uocalium & semiuocalium nihil prope sonent.

Quare dicuntur semiuocales? Quia in sonoritate proxime ad uocales accedant.

Quot accidūt literæ? Quinqꝫ. Nomen. Figura. Potestas. Cognatio. Ordo.

Quid est nomē in litera? Vocabulū quo una queqꝫ appellatur ad aliarum litterarum discretionem.

Quid est figura in littera? Eius descriptio certis lineamentis terminata.puta lōga.breuis. rotūda.

Quid est potestas in littera? Ipsa litteræ pronunciatio propter quā & figuræ & noīa sunt inuenta.

Quid est cognatio in littera? Quædam affinitas q̄ alia in aliam commutatur aut per interpretationem ut a lida leda.aut per deriuationem. ut a tego toga aut per compositionem. ut ab amicꝰ inimicus. aut per declinationem ut a facio feci.

Quid est ordo in littera? Ratio demōstrās quæ præponi:quæ subsequi debeat in pronunciatione.

Quotuplex est ordo in litteris? Duplex scilicet ī uocalibus & in consonantibus.

Quid est ordo in uocalibus? Quod cum in diphthongon coeunt:quędam semper præponuntur ut.a.o.y.quædam semper postponuntur.ut.i.u. quædam aliquando præponūtur:aliquādo postponuntur.ut.e.

Quid est diphthōgus? Conglutinatio duarum uocalium in eadem syllaba suam uim retinētium.
Vnde dicitur diphthongus? A dis quod est bis & phthongus sonus: quasi duplex sonus.
Quot sunt diphthongi quibus utūtur latini? Sex. ę ubi supprimitur. a. & ꝓfertur. e. ut musæ. au. ubi profertur. a. & rapitur. u. ut audio. ei. ubi supprimitur. e. & profertur. i. ut penthei. eu. ubi. profertur. e. & rapitur. u. ut pentheus. yi. ubi utraq; uocalis in. i. lōgum profertur ut harpyia. œ. ubi supprimitur. o. & profertur. e. ut pœna.
Quid est ordo ī cōsonātibꝰ? q̄d plures q̄ tres nō possunt p̄cedere uocalē: nec plures q̄ totidē succedere. ut scrobs. stirps. & quod si sequens syllaba incipiat a uocali necesse est precedentē in uocalem desinere: quodq; si præcedens syllaba in consonātem desinit: necesse est sequentem a consonante incipere. quodq; non est necesse si sequens syllaba a consonante inceperit: præcedentem quoq; in consonantē desinere. Quæ regulę sūt ueræ in dictionibus simplicibus nō tamē in compositis.

Quid est piphthōgꝰ? occasiōe habita ex eo q̄d diphthōgi meminit: q̄rit rursus q̄d est diphthōgꝰ. Cui rn̄det est ꝯglutinatio. i. ꝯstricta q̄dā ⁊ ferruminata ꝯiūctio duaꝝ vocaliū: nā tres Quint. autore nunq̄ pn̄t coire in sermōe grępco aut latino: cū tn̄ in hispano frequēter coeāt: queadmodū alio loco ꝓbauimꝰ. Q̄d si q̄s obiecerit has ꝑticulas q̄. q̄ro. vę. vęcordia. i q̄bꝰ p̄ores syllabę ternas hn̄t vocales: dicimꝰ in p̄oribꝰ illis. u. nō eē vocalē s; vocalē ligadā: in posterioribꝰ v̄o eē ꝯsonātē. Q̄d. n. Hor. in. j. car. dixit nūc mare nūc siluę. vbi. u. ex rōne carminis vocalis est: dicimꝰ factā esse illic solutionē vt. u. iā nō ꝑtineat ad diphthōgō q̄ sequit᷑: sed per seipsam syllabā efficiat. Et subiūgit deide in eadē syllaba suā vim retinētiū. q̄d si verū est idq; oēs grāmatici antiq ⁊ iuniores fatent᷑ ego nō video cur tāta iniuria d̄beat fieri vocalibꝰ illis q̄ exterunt᷑: vt oīno illas supprimamꝰ. Q̄d si Quin. ⁊ cū illo oēs q̄ d̄ orthographia scripserūt: recte dixisse putant᷑. cū aiūt sic scribēdū esse vt ꝓnūciamꝰ. atq; e diuerso sic ꝓnūciandū vt scribimꝰ: ego nō intelligo q̄d ad rē ꝑtineat diphthōgos scribere si proferendae nō sunt. aut si in eadē syllaba suā vim retinēt: cur ambae illae vocales enūciari non debeāt. q̄d v̄o q̄dā dicūt illud suā vim retinētiū debere intelligi quātū ad syllabae quātitatē: ridiculū est: cū vel ex ipsa diphthōgi deriuatiōe facile appareat vtrāq; vocalē debere enūciari. Dicit᷑ em̄ diphthōgꝰ vt statim subiūgit. a dis grępce. q̄d est bis latine ⁊ phthōgus sonus. q̄si duplex sonꝰ. S; q̄d ego hac de re sentiā in sequēti erotemate declarabo. Quot sunt diphthōgi? sex diphthōgi sunt apud latinos. ae. au. ei. eu. yi. oe: quaꝝ tres. ei. eu. yi. in dictiōibꝰ tm̄ grecis reperiunt᷑. Reliq̄ tres. ae. au. oe. in grępcis pariter ⁊ latinis. Sed queadmodū vocales in diphthōgis pronūciari debeāt: significauimus in hūc modū vt in ae. ei. oe. priores vocales supprimātur idest paululū q̄dā atq; obscurū sonēt. quō Oui. j. met. dixit supprimit extēplo vocē. sequētes vero vocales plene enūciētur: i reliquis vero tribus. au. eu. yi. priores vocales enūciētur integre: sequētes vero rapiant᷑. i. raptim ꝓferātur. vt inter supprimere ⁊ rapere faciamus differentiā quantū ad hūc pertinet locū: q̄d supprimere sit minus q̄ rapere quemadmodū ⁊ rapere minus est q̄ ꝓnūciare siue enūciare siue ꝓferre. Q̄d v̄o in. yi. diphthōgō diximus vtrāq; vocalē in. i. lōgū proferri: volebamus significare ꝙ cū. y. subtilis sonus sit nobis incognitus. i. v̄o latini oībꝰ notus vtraq; vocalis in sonū nobis cognitū cōfunderet᷑. Quis est ordo ī ꝯsonātibus? hęc q̄stio ꝑquā vtilis est tū librarijs: tū incipiētibꝰ primas lr̄as in syllabā ꝯiūgere: tū deniq; ipsi ꝓnūciatiōi cuius causa ⁊ libri scribunt᷑ ⁊ lr̄as legimus. Librarijs inq̄ ⁊ reliq̄s scriptoribus q̄d cū in fine lineaꝝ dictiones lōgiusculas diuidere necesse est. nesciūt q̄s cōsonātes in sequētē lineā trāsferāt: q̄s ve relinquāt. in quē errorē ne augustus Caesar incurreret: cōsueuit lineas cū dictiōibus finire: scribit. n. Trāq̄llꝰ in vita illiꝰ his v̄bis. Notaui ⁊ in chirographo eiꝰ illa p̄cipue nō diuidere v̄ba: nec ab extrema ꝑte versuum abūdātes lr̄as in alteꝝ trāsfert: s; ibidē stati subijcit circūducitq;. hoc quoq; obseruamꝰ hodie fieri ab hebraeis ⁊ poenis: q̄d Suetoniꝰ dicit augustū obseruasse. Prodest ēt pueris illorūq; paedagogis: vt in syllabicādo sciāt q̄s cōsonantes p̄cedēti vocali q̄s in seq̄nti ꝯiūgere debeāt. Cōfer q̄; ad ꝓnūciationē vt in ꝓferēdo sciamus q̄ cōsonans cui vocali adhaereat. Q̄d plures q̄ tres. ponit primo huiꝰ negotij regulas q̄sdā gn̄ales: deinde subiūgit particulares. Prima igitur regula est ꝙ in eadē syllaba nunq̄ pn̄t p̄cedere vocalē plusq̄ tres cōsonātes. vt scribo. stratū. scrobs. nec rursus pn̄t subseq vocalē plusq̄ totidē vt stirps. Et ꝙ si sequēs syllaba. Sc̄da regula est: ꝙ si in dictiōe pluriū syllabaꝝ sequens syllaba incipit a vocali: necesse est p̄cedentē in vocalē desinere: vt deus tuus. rō aūt huius est q̄r aut inter duas vocales nihil est mediū aut est vna cōsonās. aut duae aut plures: si nihil est mediū h; locū sc̄da regula. Si fuerit media vna tātū cōsonās: h; locū q̄rta regula: qm̄ illa semꝑ ꝑtinet ad vocalē sequētē p̄terq̄ in dictiōibꝰ cōpositis: vt stati disseremꝰ. Si v̄o plures fuerint ꝯsonātes: aut ꝑtinēt ad sequētē syllabā oēs: vt scriptꝰ. rescribo. aut q̄dā ēt ꝑtinēt ad p̄cedentē; vt forte. ꝑscribo. quo in casu h; locū tertia regula. Sed qn̄ cōsonātes ꝑtinēt ad vocalē p̄cedentē: qn̄ ad sequentē stati; explicabimꝰ. Dicit tn̄ regulas supiores esse veras in dictiōibꝰ simplicibus qm̄ in cōpositis cōsonātes erūt illius vocalis: cuius fuerāt ante cōpositionē. vt inimicus cōponit᷑ ex in ⁊ amicus: q̄uis em̄ cōsonās sit in medio duaꝝ vocaliū: deberetq; ex rōne regulae supioris ad vocalē sequētē ꝑtinere: ex hac limitatiōe non ꝑtinet nisi ad p̄cedētē. Eodē mō si fuerint plures ꝯsonātes vt resto. rescribo. q̄ cōponunt᷑ ex sto ⁊ scribo cū hac p̄positiōe re. manifestū est oēs illas cōsonātes medias ꝑtinere ad seq̄ntes vocales. Quin. li. j. est ēt in diuidēdis v̄bis obseruatio mediā lr̄am cōsonātē priori an sequēti adiūgas syllabae. Aruspex em̄ q̄r a spectādo pars eiꝰ posterior est. s. lr̄am tertiae dabimus. abstemius q̄r ex abstinētia temeti cōposita vox est: primae relinq̄tur. Sed videamus qn̄ in dictiōibus simplicibus cōsonātes mediae ꝑtinēt ad vocalē sequentē. qn̄ ad p̄cedētē. qua de re hmōi regulas dabimus. in q̄bus etiā ostēdemus q̄ cōsonantes an̄ q̄s esse pn̄t i p̄ncipio ⁊ i medio dictionū. B. pōt. an̄. d. poni. vt bdeliū. abdera. an̄. l. vt blādus hybla. an̄. r. vt breuis. fabrica. an̄. s. vt absyrtus. C. pōt poni ante. l. vt clarꝰ. amyclas. an̄. m. vt pyracmō. ante. n. vt cnidos. aracne. ante. t. vt ctesiphō. doctꝰ. an̄. s. h; sonū q̄ nūc p. x. rep̄sentat᷑. D. pōt poni an̄. l. vt abodlas. an̄. m. vt admetus. an̄. n. vt cidnꝰ. an̄. r. vt draco. cedrꝰ. F. pōt poni. an̄. l. vt flagellū ꝓflo. an̄. r. vt frāgo refrigo. G. pōt poni an̄. l. vt gladiꝰ. aegle. an̄. m. vt agmē. an̄. n. vt gnauꝰ. ignis. an̄. r. vt gratꝰ pigritia. L. an̄ nullā ꝯsonātē poni pōt. s; ipsa postponit᷑. b. c. d. f. g. p. t. M. an̄ nullā ꝯsonātē poni pōt p̄terq̄. n. vt mnemosyne. āmnis. somnꝰ. solēnis. cōtemno. ꝓ quo imꝑiti huius rōnis. p. interiecta

scribebant sompnus. solēpnis. cōtempno. M. ante nullā consonantē ponitur: sed ipsa postponi pōt aliis. P. pōt poni ante. l. vt placeo duplico. añ. n. pneuma. añ. r. vt pratū. capra. ante. s. vt psalmus ante. t. ptolomeus. Q. ante nullā cōsonantē poni pōt: q2 ipsa semp ponit añ. u. liqdā. R. añ. nullā cōsonātē ponit: sed ipsam reliq̄ p̄cedūt. S. pōt poni añ. b vt asbestos. añ. c. vt scribo: ascra. añ. l. vt slatari⁹. ante. m. vt smaragd⁹. añ. p. vt spaciū, aspis. añ. q. vt squalor. ante. t. vt status iste. T. pōt poni ante. l. vt tlepolemus. atlas añ. m. vt tmol⁹. añ. n. vt etna. X. ante nullā cōsonantē pōt poni.

¶ De erotematis prosodiæ. Cap. iii.

Quid est prosodia? Scientia demonstrās quo accentu q̄q3 dictionis syllaba proferat.

Vnde dicitur prosodia? A pros quod est ad & ode cantus quasi accētus. hunc latini tum uoculationem: tum tenorem: tū tonum interpretati sunt.

Quid est syllaba? Comprehensio literarum enūciata: quę uno accentu & uno spiritu indistanter profertur.

Vnde dicitur syllaba? A syllabin quod est comprehendere.

Quot accidunt syllabæ? Quatuor. tenor. spiritus. tempus & literarum numerus.

Quid est tenor in syllaba? Modus quo aut eleuatur aut deprimitur. aut eleuatur simul & deprimitur.

Quot sunt tenores? Tres. Acutus. Grauis. & circunflexus. Acutus em̄ est quo syllaba eleuatur. Grauis quo syllaba deprimitur. Circūflexus. quo syllaba partim eleuatur partim deprimitur.

Quid est spiritus in syllaba? Qualitas quædā qua aspere uel leniter syllaba profertur.

Quid est tempus in syllaba? Duratio uel tractus in quo syllaba pronunciatur.

Quotuplex est tēpus in syllaba? Duplex: quia aut habet unum tempus in quo profertur & dicitur breuis. aut habet duo tempora & dicitur longa.

Quid est numerus in syllaba? Comprehensio literarum syllabam constituentium.

Quot possunt esse literæ in syllaba? Vt multū sex. ut minimum ūna. Sed tunc proprie non dicitur syllaba: cum plures literas non comprehendat.

De prosodiae erotematis. Scōm partitionem grāmatices: qua superius vsi sumus: haec est secūda pars: in qua querit de prosodia ⁊ de syllaba hoc est materia circa quā prosodia versatur. Et principio q̄rit qd est prosodia? Scientia inquit demonstrās quo accētu q̄q3 dictionis syllaba p̄feratur. Nā in vna quaq3 dictione vt paulo post dicemus: est vna syllaba in qua est accētus predominans acutus vel circunflexus: relique omnes proferuntur accētu graui. Unde dicitur prosodia? Rñdet: a pros p̄positione graeca qđ est ad. ⁊ ode odes qđ interpretatur cantus: vt sit verbum ex verbo accentus: quem latini vt autor est Gell. tum voculationē. tū tenorē. tum tonum interpretati sunt. Nā quēadmodū ait Boetius in arte musica: poetarum carmen inter sermonē ⁊ cantilenā est: ac si velit dicere ꝙ hō cū loquitur: ⁊ poeta cū in carmine quosdam flexus facit: ⁊ musicus cū cantus modulatur: omnes suo modo canunt. Igit quia qui loquitur quasdam in dictionibus attollit voces: quasdā deprimit: quasdā circūflectit: quodāmō videtur canere. ⁊ hmōi modulatio est accētus hoc est quasi cantus. Quid est syllaba? Ad diffinitionē Prisciani addit enunciata ⁊ indistāter: ⁊ tollit qđ ille dixit consequēs. Ait eñi: syllaba est cōprehensio litterarū cōsequēs sub vno accentu: ⁊ vno spiritu prolata. Cōprehēsio inquit lraꝝ: nam si vna vocalis syllabam facit per seipsā nō appellabitur proprie syllaba cum etymologia ⁊ diffinitio syllabae non conueniat illi: que est syllaba est comprehensio litterarū. enūciata iquit: quia syllabae forma enūciatio est. non scriptio. ⁊ quod Priscianus addit cōsequens: magna ex parte explicat syllabae diffinitionē: quia si litterę non sunt cōsequentes. i. nō possint syllabicari: non erit syllaba prolata sub vno accētu: ⁊ vno spiritu: q2 vt diximus q̄libet syllaba hȝ vnū accentū qui est forma illi⁹ syllabae. adiecimus autem indistanter: quia omnes illę litterę colligendę sunt sub vnum vocis ictū. Unde dicitur syllaba? Et quia originem habet graecā: dicit ꝙ a syllabin graece quod est comprehendere latine: vt sit quod ipsa diffinitio demonstrat comprehensio litterarū. Quot accidunt syllabę? Quatuor esse respondet syllabae accidentias: quas enumerat. atq3 iterū de singulis illarū querit: ⁊ primo. Quid est tenor in syllaba? Diximus supra quem accentum grammaticoꝝ vulgus appellat: tum voculationem: tū tenorem. tū tonum: a viris doctis fuisse vocatū: ⁊ respondet esse modū siue modulationē: quo syllaba eleuatur: cū profertur accētu acuto aut deprimitur cū profertur accentu graui. aut eleuatur ⁊ deprimitur cū profertur accentu circunflexo. simul aūt dixit non qđ eodem tpe eleuatur ⁊ deprimitur: sed qđ prior pars duratiōis in syllaba eleuatur: posterior vero deprimitur: ⁊ ita fit quasi quidam flexus a sursum deorsum. Quot sunt tenores? Q2 dixit quid tonus esset: querit rursus de numero partiū illius. Rñdetq3 esse tres ⁊ nominatim exprimit quid vno quoq3 illorū efficiat. sed q2 hoc negociū ad quinti libri dispositionē pertinet: q̄ hoc loco cursim tetigimus: in illū reijcienda sunt: vbi copiosius disputabūtur. Quid est spūs in syllaba? Ex quatuor syllabae accidentibus. spiritus pertinet ad q̄litatē. tenor ⁊ duratio ad quantitatē continuā. numerus litterarum ad quantitatē discretā. Itaq3 respōdet spiritū esse qualitatē qua syllaba aspere vel leniter p̄fertur. Asperū enim ⁊ lene p̄prie sunt differentiae tangibiliū: transferunt tamē ad sonos qui perueniūt ad aures demulcēdo aut exasperando sensum auditus. Quid est tēpus in syllaba? Hic de longitudine durationis in syllaba querit quemadmodum de tenore interrogatus de syllabae profunditate querebat: ⁊ quia pars maior quinti lib. est de hac re: hic tantum dicit esse durationem siue tractum siue extensionem siue porrectionem in qua syllaba pronunciatur. Quotuplex est tempus in syllaba? Quod est satis puero nondum in re scrupulosa erudito. Respondet esse duo tempora breue ⁊ longum. lib. tamen quinto dicturi sumus alios ista exquisitius distinxisse in quinq3 temporum diuersitates: hoc est vnum. vnum ⁊ semis. duo. duo ⁊ semis. tria. Quid est numerus in syllaba? Hic de quantitate syllabae discreta quaerit hoc est quot lr̄is constat. Nā quēadmodū lr̄a indiuidua est ita syllaba in lr̄is diuiditur. Itaq3 respōdet ex syllabae diffinitiōe esse cōprehensionē certi numeri literarum ex quibus syllaba constituitur. ⁊ rursus quaerit de numero. Respondetq3 esse posse sex cū plurimae sunt vt scrobs. stirps. possunt esse vna min⁹ vt trās. p̄nt esse q̄tuor. vt tran. p̄nt esse tres. vt tra. p̄nt esse duae vt ra. vt minimū pōt esse vna. vt. a. sed vt supra memorauimus tunc proprie non dicitur syllaba cum neq3 diffinitio neq3 etymologia syllabae illi conueniat.

DE erotematis etymologię cap. iiij. Quid ē etymologia. Incipit inq̄rere de tertia grāmatices pte hoc ē d etymologia: q̄ circa dictiōes singl'as v'saꝛ. etymologia ꝓcipue q̄rit de origie dictionū: vñ sunt deductę. vt an coelebs dicaꝛ q2 coelestis: eo qꝺ onere grauissimo vacet: vt vult Sabiniꝰ. an ab eo vt putauit Modestꝰ. q2 coelo Saturnꝰ gēitalia abstulerit hoc noie appellatū q vxore careat: sꝫ ꝯsiderat ēt de reliqs accidētibꝰ singl'aꝝ ptiū orōnis. vt ad dictionū substātiā ptineat qd significēt ⁊ vñ dicāꝛ. reliq vo sint illaꝝ accidētia. Q̄ṅo aūt etymologia q̄ est accidēs dictiōis de-

De erotematis etymologiæ. Cap. iiii.

QVid est etymologia? Scientia ostendens ueram dictionum originem cum reliquis accidentibus.

Vnde dr̄ etymologia? Ab etymō qd' est uerū. & logos sermo. quasi ueriloquiū qd' Cicero reformidans notationē appellat. hæc ab Aristotele symbolū: a qbusdam originatio dicitur.

Quid est dictio? Minima pars orōnis cōstructæ. id est in ordine compositę.

Dictiōi quot accidūt? Quattuor. Significatio. Etymologia. Figura. Ordo.

Quid est significatio in dictione? Illud quo breuiter ostenditur quid dictio significet.

Quid est etymologia? Dixi esse scientiā qua ōndiꝛ uera dictionum origo.

Quid est figura in dictione? Forma qua dictio simplex a cōposita distinguitur.

Quid est ordo in dictiōe? Qualitas qua in oratione alia semper ꝓponitur. alia semper postponiꝛ alia modo ꝓponitur modo postponitur.

Partes orōnis quot sunt? Octo. Nomē. Pronomē. Verbum. Participium. Præpositio. Aduerbium. Interiectio. Coniunctio.

Quot sunt partes orōnis declinabiles? Quattuor. Nomen. Pronomen. Verbum. Participium.

Quot sunt partes orationis indeclinabiles? Quattuor. Præpositio. Aduerbium. Interiectio. Coniunctio.

mōstret substātiā ipam ⁊ accidētia illiꝰ. nihil ad grāmaticū ptinet q pinguiori. Minerua res hmōi cōsiderare debet. Vñ dr̄ etymologia: ab etymō qꝺ ex greco interp̄taꝛ veꝝ ⁊ logos s̄mo q̄si fit latine verilogū hic locus ex Quin. sumptꝰ ē q li. j. institu. orato. ait his v'b. etymologia q̄ v'boꝝ originē inq̄rit: a Cic. dicta ē notatio: q2 nomē eiꝰ apꝺ Aristo. inueniꝛ symbolū: qꝺ ē nota: naꝫ v'bū ex v'bo ductū. i. verilogum ipe Cicero q finxit reformidat. sunt q vim potiꝰ intuitu origiationē vocēt. hęc Quin. Quid ē dictio? q2 etymologia circa dictiōes v'saꝛ: q̄rit qd ē dictio. rñdetqꝫ ex Pris. v'b in hūc modū diffiniētis. Dictio ē pars minima orōnis ꝯstructę. i. in ordie ꝯpositę. Pars inqt Pris. q̄ntū ad totū intelligēdū. i. totiꝰ sensus itellectū: q2 si dictio diuidaꝛ nō ad totū intelligēdū hęc fit diuisio vt si diuidas vires in vi ⁊ res: nihil ptes illę sig̃nt quātū ad totiꝰ rōnē ptinet: et quēadmodū vna l'ra ꝓpe nō facit syllabā cū syllaba ꝓprie sit ꝯphēsio l'raꝝ: sic nec syllaba dictionē cū debeat dictio ꝯstare syllabis nec dictio orōnē: q̄ debet cōstare dictiōibꝰ q̄ sunt ptes orōnis. pōt tñ vna l'ra facere non mō syllabā sꝫ dictionē ⁊ orōnē vt si dixeris. i. in scd'a impatiui ꝑsona ab hoc v'bo eo. is. iui. sꝫ nō in q̄ntū ē l'ra aut syllaba aut dictio: sꝫ q̄tenꝰ orōnis hꝫ vim. Dictiōi q̄t accidūt? Ac sic dicat dictiōis si i gñe acceptę q̄t sunt accidētię? rñdetqꝫ eē q̄ttuor q̄s enūerat. ⁊ rursꝰ de singlis q̄rit ⁊ p̄mo de sig̃tiōe q̄ꝫ dicit eē illꝺ q̄ breuiter ōndiꝛ qd dictio significet. hoc ꝑ diffinitionē maxie exp̄miꝛ. sed qꝺ ad grāmaticū spectat: satis est digito vt aiūt qd q̄qꝫ dictio significet ōndere. q̄ꝫ ptē assecuti sumꝰ i octo codicibꝰ: q̄s de vocabuloꝝ sig̃tiōe ptim ędidimꝰ ptim sunt ędēdi. Quęrit rursus. Quid ē etymologia? Etymologia hic ꝓpe accipiꝛ ꝓ illa scꝫ grāmatices pte q̄ ōndit verā dictionū originē ⁊ tūc ps siue species ē eiꝰ etymologię: q̄ꝫ supra diffiniuimꝰ ad q̄ꝫ ptinet ꝯsiderare nō solū dictionū originē: sꝫ ⁊ sig̃tionē ⁊ alias cuiusqꝫ dictiōis accidētias. Quid ē figura? Quāq̄ꝫ figura oibꝰ accidat orōnis partibus ꝓcipue de illa disseremꝰ in capite erotematū nois ⁊ v'bi q2 numerosior ē illic figurę disputatio. Quid ē ordo? De ordie q̄ꝫ pauca diximꝰ li. j. nōnihil ēt dicēdū ē in fine huiꝰ tertij cū de syntaxi agemꝰ. nā totꝰ liber quartꝰ hac de re ē. Dicit igiꝛ quasdā dictiōes semꝑ ꝓponi. vt nomen v'bo. adiectiuo substātiuū. relatiuo ātecedēs. ꝓpositio dictiōi q̄ ꝑ casus decliaꝛ v'bū aduerbio. Sꝫ hic ordo nō ꝓ serie ptiū orōnis accipiꝛ: sꝫ ꝑ ordine q̄ in disponēdis clausalę cuiusqꝫ dictiōibꝰ vtimur. nā in serie orōnis sola ꝓpositio ⁊ ꝯiūctio aliq̄ñ ꝓponiꝛ. vt ad. apꝺ. ⁊ at aliqꝺ postponiꝛ vt tenꝰ. v'sus. qꝫ. q̄ꝫ. aliq̄ñ ꝓponiꝛ ⁊ postponiꝛ vt ꝯtra. cū. ergo. itaqꝫ. Interiectio ⁊ ꝓponi ⁊ postponi pōt: q2 idcirco dicta ē interiectio, q2 iterponiꝛ reliqs ptibꝰ orōnis quaꝝ seriē pōt abrūpe. Quot sunt ptes orōnis? Q2 dictio nihil aliꝺ ē q̄ꝫ ps orōnis. q̄rit de nūero ptiū orōnis ac si velit dicere q̄t sunt gña dictionū, ex qbus vt veluti ex qbusdā ptibꝰ integralibꝰ orō ꝯstruiꝛ. Rñdet aūt eē octo q nūerꝰ Aristarcho p̄mū placuit, quē deide secuti sunt gręci et latini artis grāmaticę scriptores. Sꝫ quēadmodū li. j. diximꝰ. gręci iteriectionē aduerbio ānūerāt. articulū v'o a ꝓnoie distingūt quē latini q2 nō agnoscūt in ꝓnomē reiecerꝫ. Fuerꝫ tñ q pauciores orōnis ptes q̄ꝫ octo posuerꝫ fuerꝫ etiaꝫ q plures. nā referēte Quin. Arista. ⁊ Theode. v'ba mō ⁊ noia ⁊ ꝯiūctiōes tradiderꝫ. vcꝫ q in v'b s̄mōis formā i noibꝰ materiā in ꝯiūctiōibꝰ aūt coꝝ ꝯplexū indicauerꝫ. Dialectici cęteras orōnis ptes a noie ⁊ v'bo syncathegoreumata vocāt. i. ꝯsignificātia: paulatim deide a philosophis auctꝰ ē nūerus. Stoici nomini v'bo ⁊ ꝯiūctiōi ꝓnomē ⁊ vocabulū addiderꝫ. articulū ꝓnomini ānūerātes. post adiectę sunt ꝓpositiōes noibꝰ, appellatio deide. ⁊ pticipiū deide mixtū v'bo. Sꝫ vt diximꝰ Aristarchꝰ octo ptes orōnis posuit. Nomē. ꝓnomē. articulū. v'bū. pticipiū. ꝓpositionē. aduerbiū. ꝯiūctionē. Palęmō vicētinꝰ apꝺ latios itē octo. Nomē. Pronomē. Verbū. Participiū. Prępositionē. Aduerbium. Interiectionē. Cōiūctionē. hūc secuti sunt autores grāmaticę q post illū fuere. Hic ē ille Palęmō: q interrogatꝰ quo distaret gutta ab stilla: gutta inqt stat: stilla cadit. qqꝫ dixit v'g. de se vaticinatū dixisse i buc. audiat hęc tm̄ vl' q venit ecce Palęmō: qppe m'ltas i grāmatica enodaturꝰ erat q̄stiōes: quēadmodū ille iudex arbitrariꝰ fuit inter: dametam ⁊ menalcā disceptātes. Qui vocabulū a noie distinxerꝫ: nouē faciūt. q rursus appellationē a vocabl'o: decē. vt nomē eē tm̄ id qꝺ nos ꝓpū diximꝰ. vt Cęsar. Pōpeiꝰ. Vocabulū qꝺ sig̃t rem corporeā visu tactuqꝫ manifestā: vt aqua. lapis. Appellatio. cui alteꝝ deest. vt coelū. aer. vel utrūqꝫ vt deꝰ. v'tus. Fuerꝫ q adijcerēt asseuerationē. vt heu. qdā attractionē. i. ꝯtractionē. i. cū aliqd ꝑ multa trahiꝛ. vt viritim. alij ifinitū: qꝺ qdā nomē ifinitū qdā v'bū ifinitū ꝓdixerꝫ. Sed nos appellationē ⁊ vocabulū ad nomē. asseuerationē ad iteriectionē. attractionē ad aduerbium. ifinitum ad verbum reduximus. gerundia vero ⁊ supina alias ab octo superioribus posuimus.

De erotematis nominum. Cap. v. Musa quae pars orationis est? Incipit de erotematis nominum differere. et
cum interroganti musa quae pars orationis est? respondisset nomen: subiecit rursus quid est nomen: respon-
detqꝫ iam non tanq̃ rudis in arte. vt .j. libro nomen est quod declinatur per casus ⁊ non significat cum tempore: sed
nomen est pars orationis declinabilis corpus aut rem proprie communiterue significans haec eñ diffinitio dialecti-
ca est constans ex genere ⁊ generis differentijs. Declinabilis autem dicit ad differentiam indeclinabilium. Corpꝰ aut
rem dixit vt sub hac diffinitione comprehendat voca-
bulum ⁊ appellationem. Proprie communiterue signi-
ficans vt intelligamus nomen non tantum dici de ꝓ-
prio quod faciebant qui vocabulum ⁊ appellationem
a nomine distinguebant. Corpus autẽ a re distinxit p-
inde ac si corpus non sit res. quemadmodum ⁊ iuris-
consulti distingunt actionem in rem ⁊ i personã qua-
si persona non sit res: sed hi rem accipiunt pro eo qđ
quisqꝫ possidet. in diffinitione vero nominis pro re i-
telligimus omne quod non est corpus. naꝫ omnis res
aut est corporea aut incorporea. res corporea dicitur cor-
pus. res incorporea quia non habet nomen appellatur
nomine sui generis. quod multis in locis fit vt cum
species caret nomine: generis nomen accipiat. Dona-
tus in diffinitione adiecit cum casu Diomedes. cum
casu sine tempore vt disligueret nomen a verbo ⁊ par-
ticipio. Priscianus. paulo obscurius sed tamen ver-
bis idem significantibus definiuit. nomen est pars ora-
tionis quae vnicuiqꝫ subiectorum corporum seu rerũ
communem vel propriam qualitatem distribuit.
Unde dicitur nomen? Et respondet ducere originem
ex graeco. illi enim onoma. atos dicunt a quo detracta
o priori fecimus nomen, inis. Priscianꝰ. mauult a ne-
meo quod est distribuo deducere: quod ipsum verbũ
in diffinitione nominis expressit. vel potest dici nomẽ
vt ait Seruius ab eo quod res notas efficiat. vt si no-
men quasi notamen media syllaba vt Diomedes. in-
quit per syncopam subtracta. Quotuplex est nomen?
Inquirit de quadam differentia quae ad nominis di-
stinctam cognitionem est necessaria: respondetqꝫ esse
duplex nomẽ substãtiuũ ⁊ adiectiuũ: ⁊ subiũgit substãtiuũ esse qđ substãtia vel q̃si substantiã sig̃t. vt homo. albedo.
Adiectiuũ vero esse quod adiectum substantiuo sig̃t in eo aliquod accidens: atqꝫ ideo adiectiuũ dr̃ ꝙ adijci solet no-
minibus proprijs aut appellatiuis substantiam significantibus ad manifestandam eorum qualitatem aut quantitatẽ
quae augeri vel minui sine substantiae consumptione possunt vt bonus homo. arbor procerior: albedo intensa: ni-
gredo remissa. Uides quemadmodum puer iam dedignatus est respondere ex eo quod libro primo didicit? Nomen
substantiuum esse quod declinatur per vnum articulum vel duos. adiectiuum vero quod per tres articulos vel per
tres diuersas terminationes. neqꝫ enim propterea est nomen substantiuum vel adiectiuum quia illo vel illo modo de-
clinatur. Nam quia adiectiuum potest iungi nominibus substantiuis quae sunt aut masculina: aut foeminina: aut
neutra: ideo est commune trium generum: declinaturqꝫ vel per tres articulos vel per tres diuersas terminationes.
Musa igitur quale nomen est. Respondetqꝫ esse substantiuum. ⁊ ex eo quod supra dixerat causam reddit cur sit sub-
stantiuum: quia inquit significat rem per se subsistentem obnoxiamqꝫ accidentibus. vt musa. docta. pulchra. cano-
ra. Nomini quot accidunt? Cum nominis accidentias alij aliter enumerauerint. respondet esse sex accidentias siue
obseruationes nominis. vt ait Diomedes qui cum Donato numerat inter eas comparationem. silet speciem. Prisci.
tollit comparationem ⁊ addit speciem. quae qualitatem quasi proprietatem quandam in nominis diffinitionem re-
iecit. Quid est qualitas in nomine? Per qualitatem nominis voluerunt grammatici significare illud per qđ nomen
proprium distinguitur a communi siue appellatiuo. ⁊ rursus quęrenti quid est nomen proprium: respondet esse quod
vni tantum conuenit. i. quo res indiuidua demonstratur. denominaturqꝫ vt calliope est nomen proprium: quia eo
designamus vnam ex nouem musis. hoc est principem illam sui chori. Sed est aduertendum quatuor esse proprij no-
minis species. praenomen. nomen. cognomen. agnomen. Praenomen est quod praeponitur nomini gentilico. vel diffe-
rentiae causa: quod plures in eadem familia vno nomine vocabantur. vt. P. scipio. L. scipio. vel potius in signum
nobilitatis aut honoris. vt Horatius secundo sermo. quinte puta aut publi: gaudent praenomine moles. vnde ⁊ serui
praenomina non habuerunt: vt colligimus ex Persi. carmine. hic dama est non tressis agaso. et sequitur momento
turbinis exit Marcus dama. hui Marco spondente recusas credere tum nummos. quin potius male meritis de re-
publica in notam ignominae quamuis essent nobiles detrahebatur. vt. M. manlio qui capitolium defenderat. affe-
ctati regni crimini damnato constitutum: ne quis in illius familia Marci praenomen haberet. Scribuntur autem
praenomina in compendium singulis aut binis aut ternis literis. singulis si a vocali aut simplici consonantem inci-
piant. vt A. pro aulus. C. pro gaius. D. pro decius. L. pro lucius. M. pro marcus. P. pro publius. Q. pro quintus.
T. pro titus. Binis. vt. Cn. pro gneus. Sp. pro spurius. Ternis si a consonante incipit prima praenominis syllaba
⁊ in consonantem desinit. vt Sex. pro sextus. Tul. pro tullius. ꝙ fit differentiae causa ne si primas tantum lr̃as pone-
remus: aliud posset intelligi. vt si pro tullio. T. poneremus quispiam legeret non tullius sed titus.

¶ De erotematis nominum. Cap. v.

MVsa quae pars orationis est? Nomen. Quid est nomen? Pars orationis declinabilis corpus aut rem proprie communiter ue signifi-cans.

Vnde dicitur nomen? Ab onoma grece: quod latine interpretatur nomen.

Quotuplex est nomen? duplex substantiuum & adiectiuum.

Quod est nomen substantiuum. Quod substantiam uel quasi substantiam significat. ut homo albedo.

Quod est nomen adiectiuum. quod adiectum substantiuo significat in eo aliquod accidens. ut homo bonus.

Musa igitur quale nomen est? Substantiuum. significat enim rem per se subsistentem obnoxiamqꝫ occidentibus.

Nomini quot accidunt? Sex. qualitas. species. genꝰ numerus. figura. casus cum declinatione.

Quid est qualitas in nomine? Accidens per quod proprium nomẽ a communi siue appellatiuo distinguitur.

Quod est nomé ꝓprium? Quod uni tm̄ cōuenit:ut calliope.uni ex nouem musis.

Quod est nomen cōe? Quod pluribus conuenit ut musa.calliope.uranię.clio.

Quid est species in nomine? Illud quo primitiuum nomē a deriuatiuo separatur.

Species nominū quot sunt? Duæ.primitiua q̄ aliunde nō trahitur.ut mons. Deriuatiua q̄ aliunde deriuatur.ut montanus a monte.

Musa igitur cuius speciei est? Deriuatiuæ speciei.dr̄ em̄ a moso qd' est inquiro.

Deriuatiuoꝝ nominū quot sunt differētiæ. Nouē. Patronimicū. Possessiuū. Denominatiuū. Diminutiuū. Gomparatiuū. Superlatiuum. Verbale. Participiale. Aduerbiale.

Quod est nomē patronymicum? Quod significat filiū uel filiam. nepotem uel neptem. uel aliquem ex posteris illius a quo deriuatur.

Nomen ꝓprium est vniuscuiusqꝫ ꝓpriū.vt Pris.inqt.addit Diom̄.esse gentiliciū.i.qḋ originē gentis vel familię declarat vt Porti⁹.Corneli⁹.Juli⁹.Et aduertendū est nomē ꝙ ꝑus erat gen⁹ ad ꝓprium nomē ꝛ appellatiuuꝫ:nunc est nois ꝓprij species. Cognomē est toti⁹ cognatiōis ꝛ familię cōe.vt Scipio.Cicero.subiungiturqꝫ semꝑ gētilicis noibus. Agnomē est qḋ ab aliquo euētu imponiṫ vt african⁹.pōtic⁹.isauric⁹.q affricā.pōtum.isauros deuicit:deqꝫ eis triumphauit.vt si dixeris.P.cornelius Scipio african⁹.P.ꝑnomē est ad.cn.differētiā:siue nobilitatis insigne mōstrandū. Cornelius nomē ꝓprium:ꝙ originē Cornelię gentis ondit. Scipio cognomē qḋ in ea familia sic oēs cognoiabanṫ:qḋ in illo ꝑmo Scipiōe fuit agnomē:q scipiōe.i.baculo innitebatur. Africanus aūt a deuicta Affrica.eodē mō.M.portus.Cato Cēsorius. M.tullius Cicero arpinas siue orator. Estqꝫ illḋ aiaduertēdū noia ꝓpria aliqñ poni ꝓ appellatiuis:ꝛ ediuerso appellatiua ꝓ ꝓprijs.vt Venus pro venustate aut libidine. Bacchus ꝓ vino.ꝛ Cupido ꝓ illo deo amoꝝ ꝑside. Donatus.foelix.Macer.ꝛ fere nullum est nomē proprium qḋ nō fuerit aliqñ appellatiuum nisi qḋ in plęrisqꝫ originē nescimus. Estqꝫ hoc miruꝫ in Hebraico sermone ꝓpria esse appellatiuā cuꝫ ꝑsertim antiqor sit graeco atqꝫ latino. Ponunṫ q̄ꝫ ꝑnoia ꝓ noibus ꝓprijs ꝛ cognois ꝛ a agnoi ꝓ se inuicē. Qḋ est nomen cōe? Querit de altero diuisionis mēbro qḋ est nomen cōe: ꝙ alij appellatiuum appellāt:dicitqꝫ esse illḋ qḋ pluribus ꝯuenit.i.de pluribus dr̄.aut queādmodum dialectici dicunt de pluribus ꝑdicaṫ:vt musa q̄ dr̄ de qualibet soroꝝ:cōe est calliopę vranię.clio.melpomonae.hō cōe est Cęsari.Pōpeio.Marcello.ꝛ reliqs indiuiduis sub specie humana ꝯtentis. Quid est species in noie? Jngrit de scḋa nois accidētia.i.de specie.ꝛ ꝑmo q̄rit qd sit species in noie.nā cum spēs multis modis dicatur:quantū ad grāmaticū attinet:species in noie accipiṫ ꝓ illo quo ꝑmitiuū a deriuatiuo distinguiṫ. Jtaqꝫ occasione inde accepta q̄rit de nūero vt sic dixerim specieꝝ:ꝛ dicit esse duas ꝑmitiuā ꝛ deriuatiuā:vt sit ꝑmitiua q̄ nō trahiṫ.i.deriuaṫ aliunde.vt mōs.schola. Deriuatiua q̄ aliunde deriuaṫ.vt mōtan⁹ a mōte.scholaris scholastic⁹ a schola. Sed cū nullū sit nomē nō mō apḋ latinos:verumetiā vt Plato in cratylo deducit apḋ grecos:qḋ nō aliunde ducaṫ:dicimus tñ illḋ nomē esse ꝑmitiuū:siue vt Varro dicit ꝑmogeniū:cui⁹ deriuatio nō est in ꝓmptū cum forte a Graeco vel Osco vel Opico vel deniqꝫ alteri⁹ lingue vel antiqoris vel incognitę ꝟbo deriueṫ. Musa igiṫ cui⁹ speciei est? Musa aut ꝑmitiuū est.aut a moso ꝙ ē interrogo vel inqro deriuaṫ:vt sint musę quasi inqsitrices reꝝ aut inuētrices. Deriuatoꝝ noim.i.noim q̄ aliunde deriuanṫ:quot sunt spēs siue differētię siue modi? Rñdetqꝫ esse nouē. Quas ꝑmo enūerat.deinde ꝓseqṫ de singlis eaꝝ. Qḋ est nomē patronymicū? Querit de ꝑma noim deriuatiuoꝝ specie.ꝙ est patronymicū dictū q: plęrūqꝫ a noibus patrū formaṫ. Rñdetqꝫ esse illḋ qḋ sigt filiū vel filiā.nepotē vel neptē vel aliquem ex posteris vt sic dicā descēdētibus ab illo:vñ nomē patronymicū formaṫ vt ęacides sigt filiū eaci hoc ē peleū.vel nepotem hoc ē achillē:vel aliquē ex posteris.vt pyrrhū achillis filiū ꝛ pyrrhū regē epirotaꝝ:q ab illo ducebat originē. Formanṫ etiā patronymica a noib⁹ matrū.vt ab ilia Jliades Romul⁹.a maia Maiades Mercurius.a phyllira Phyllirides Chirō. Oui.xiiij.met.quas obijce firmo clauserat iliades.fit etiā a noibus fratrū:vt ꝟg.in buc.tū phaetontiadas musco circūdat amarę corticis.i.sorores phaetōtis.ꝛ Oui.j.met.mala tanta phoronidos vltra.i.Jus q̄ fuit soror phoronei.ꝛ a filijs.vt althea meleagris ab ibico dicta est:referēte Diomede.fiunt ꝑterea a noibus ꝑncipū.vt Cecropidę ꝛ theseidę dicti sunt atheniēses a cecrope ꝑmo vrbis ꝯditore ꝛ a theseo illoꝝ q̄ꝫ rege. Patronymica masclina in nominib⁹ ꝑmae declinatiōis formaṫ a gtō.ae.mutata in ades.vt aeneas aeneae eneades.ae.maia.ae.maiades.ae. Jn noibus scḋae declinatiōis fiunt a gtō addita.des.vt eacus eaci eacides.ae.ꝑamus.i.ꝑamides. Quae tñ in eus diphthongon terminanṫ cum duplicē habeant gtīm in.ei.alteꝝ solutas ꝛ in ei diphthongon alteꝝ:formant ex se patronymicum ab hoc scḋo gtō addita.des.vt ꝓmetheus ꝓmethei vel ꝓmethei ꝓmetides.ae.theseus thesei vel thesei thesides thesidae. Oui.j.meta.inde ꝓmethides placidis epimethida dictis.ꝛ ꝟg.ij.geor.ꝑmiaqꝫ ingentes pagos ꝛ compita circū thesidae posuere. Jn noibus tertiae declinationis patronymica formanṫ a dtō addita.des.vt nestor.oris.ori.nestorides.antenor.oris.antenori.rides. ꝟg.vj.aeñ.tris antenoridas cereri sacrum polybeton. Sed haec regula nō est vsqꝫquaqꝫ vera.nam autores aliqñ addunt aliquid.aliqñ detrahunt:vt ab atlas atlantis atlanti atlantiades.amphytrionis.oni.amphytrioniades. Oui.risit atlantiades ꝛ me mihi decipes inqt. Verg.viij.eñ. Amphytrioniadae magno diuisqꝫ ferebat. Ouid.in epistola penelopes.siue menaeciadem falsis cecidisse sub armis. Ab aeneas quoqꝫ fecit ꝟg.aenides.viij.aeñ.sit satis aenide telis impune numanum. Jdem quoqꝫ scipiades fecit ꝓ Scipionides dicēs.duo fulmina belli scipiades.ꝛ Hora.ij.sermo.virtus scipiade ꝛ mitis sapientia laeli.ꝛ Oui.deucalides ꝓ deucalionides. Declinanturqꝫ oia per primam nois declinationem. Patronymica foeminina fiunt a patronymicis masculinis ablata de.vt priamides.ae.priamis.idis.aeolides.ae.aeolis.idis. Aliqñ tamen aliter exeunt.vt ab aeneades.ae.aeneis.idis.a theseides.ae.theseis.idis. Papi.lib.xij.thebai.viue precor nec tu diuinam aeneida tenta ꝛ Juuena.vexatus totie raucis theseide codri.declinanturqꝫ per tertiam nois declinationem. Reperiuntur quoqꝫ noia foeminina patronymica terminata in.ne.per primam nominis declinationem variata.vt nerine filia nerei.adastrine filia adastri.acrisione filia acrisij. Vergil.in buc.nerine galathea thymo mihi dulcior hyblae. Patronymica non sunt in vsu apud eos q̄ in orone soluta scribunt:sed tñ apḋ poetas ꝛ raro qdem a noibus latinis.nam illa q̄ videnṫ patronymica:iustin⁹ iusti,

ut priamides filius uel nepos uel aliquis ex posteris priami.

Quod est nomen possessiuum. Quod cum genitiuo sui principalis significat aliquid ex his quæ possidentur : ut Euandrius ensis : pro Euandri ensis.

Quod est nomen denominatiuum? Quod a nomine deriuatur : neqꝫ denominatur ab aliqua speciali significatione : ut a iustus iusticia. a sapiens sapientia.

Quod est nomen diminutiuum? Quod significat diminutionem sui principalis. ut a rege regulus.

Quod ē nomē cōparatiuū? Q d' cū intellectu positiui uel aliquo pticipe sensꝰ positiui significat ma

filius. albinus albi filius. longinꝰ longi filiꝰ. potiꝰ dicendū est eē possessiua ꝓ patronymicis sicut ediuerso ponūtur patronymica ꝓ possessiuis. vt Vg. ęneis. ꝓ ope illo Vg. Sed de patronymicis alias differet pluribꝰ. Qd est nomē possessiuū? Scda species noim deriuatoꝝ ē eoꝝ q̄ dn̄r a grecis: ctetica. a latinis possessiua dicta vt discipulꝰ ex Pris. Vbis rn̄det. ꝙ cū gtō principali. i. illius nois vn̄ deriuaṫ sigt aliqd ex ijs q̄ possidenṫ. Cū. n. gtūs possessionē plęrūqꝫ significet nomē qd dr possessiuū ęqpollet gtō illi vn̄ deduciṫ. vt ꝙ Vg. x. ęn. dixit. nam tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis pinde est ac si dixisset euandri ensis. Sunt etiā q̄dam noia possessiuis silia. hoc ē q̄ cū nō sint possessiua ꝓprie tn̄ hn̄t formā possessiuoꝝ. vt Quin. Julianꝰ. Gētilia qꝫ possessiuis silia sunt vt romanꝰ. hispanꝰ. Exeūt aūt hmōi possessiua siue gētilia in varias terminationes in eus penultima breui. vt ęthereꝰ. a. um. nestoreꝰ. a. um. In. ęus. penultima ę diphthōgo scripta. vt thebęus. a. um. achęꝰ. a. um. actęꝰ. a. um. q̄ ꝓpria sunt gręcoꝝ. In. ius. penultima breui. vt pselꝰ. a. ū. phineiꝰ. a. um. In. ius. penultima lōga. vt dius. a. ū. chius. a. ū. phthiꝰ. a. um. q̄ ⁊ ipsa ꝓpria sunt gręcoꝝ. In. ous. qꝫ gręca sunt. vt argous. a. ū. herous. a. ū. myrtous. a. ū. In. us. quacūqꝫ ꝓcedente ꝯsonāte. vt arabꝰ. a. ū. lybicus. a. ū. indꝰ. a. ū. Exeunt ꝓterea noia gētilia plaerūqꝫ in ensis. vt ab ithaca ithacēsis. ab athenis atheniēsis. a carthagine carthaginensis Exeunt ⁊ in. as. vt a cesena cesenas. atis. ab arpino. as. atis. a sasina. as atis. Exeunt ⁊ in er. is. e. vel. is. ⁊. e. vt campester. stris. stre. siluester. stris. stre. eqster. stris. stre. a campo silua equo. Qd est nomē denominatiuum? Rn̄det ex Prisc. Vbis. Denoiatiuum nomen est ꝙ a noie deriuaṫ. qꝛ patronymica ⁊ possessiua de qbꝰ supra diximꝰ diminutiua. ꝯparatiua ⁊ suplatiua. de qbꝰ infra dicendū est a noie deriuanṫ. possetqꝫ aliqs illa rōne ductꝰ appellare denoiatiua subdit neqꝫ denoiaṫ ab aliqua speciali sigtiōe. Nā patronymicū ex eo dr ꝙ a noie prīs deriuaṫ. possessiuū ex eo ꝙ sigt aliqd ex ijs q̄ possidenṫ. Diminutiuum ꝙ sigt diminutionē sui ꝑncipalis. Cōparatiuum qd cum intellectu positiui sigt magis aduerbium. Suplatiuum qd oibꝰ supponiṫ. At vo denoiatiuū nō ab aliqua hmōi speciali sigtiōe: sed tm̄ a gn̄ali appellaṫ denoiatiuum qꝛ vt sępe diximꝰ quoties species nomē non hꝫ necesse est vt a noie gn̄is appelleṫ. Exeunt itaqꝫ denoiatiua in. a. vt iustꝰ iusticia. a prudēs prudētia. a cautꝰ cautela. a cantꝰ cātilena. Exeunt in. o. vt a capite capito. onis. a naso. naso. onis. a fronte. frōto. onis. Exeunt in. al. vt a ceruice ceruical. a tribuno tribunal. a puteus puteal. In. il. vt a pugilꝰ pugil. In. ium. vt a sole solarium. a rosa. rium. In. etum. vt oliuetum ab oliua. coryletum a corylo. In. bulum. vt a cunis cunabulum. a veste vestibulum. In. ar. vt a lupa lupanar. a lacu lacunar. In. er. vt ab oleo oleastar. a pyro pyraster. In. as. vt a bonꝰ. itas. ꝓbus. itas. In. es. vt ab equus eq̄s a pes pedes. In. is. vt a fides fidelis. a crudꝰ crudelis. In. os. vt a lepus lepos. In. us. vt a tribꝰ tribunus. In. ceus. a. um. ⁊ in cius q̄ materiā sigt. vt triticeꝰ. harundinaceꝰ. cementiciꝰ. ex materia triteci. arundinis. cementi. In. eus. vt terreꝰ. aureus. frondeꝰ. arbuteꝰ. ex materia terrae. auri. frondis. arbuti. In. osus. habitationem siue copiā sigt. vt animosus. saxosus. idest hn̄s animi vehemētiā ⁊ copiam saxoꝝ. Quod est diminutiuum? Ex. Prisci. propemodum Vbis rn̄det. diminutiuum est qd diminutionem sui ꝑncipalis siue ꝑmitiui demonstrat. vt a rege regulus. a fratre fraterculꝰ. Pris. addit absolute ad comparatiuoꝝ differentiam qꝛ comparatiua aliqn̄ minuunt vim primitiui: sed non absolute sed comparatiue. Exeunt diminutiua in varias terminationes: sed plaerumqꝫ in ulus. a. um. vt a frater fraterculꝰ. a soror sororcula. a munꝰ munusculum. a bonꝰ bellꝰ bellulꝰ bellula bellulum. a bimꝰ bimulꝰ. a. um. Exeunt aliqn̄ in. i. o. vt ab hoie homuncio. a sene senecio. aliqn̄ in. aster. a. um. q̄ ꝓprie non sunt diminutiua: sed imitationem quandam signtia vt a pyro pyraster. a filia filiastra. a mēta mētastrum. Exeunt ⁊ in. olus. a. um. vt a sergio sergiolꝰ. a corona corola. a pallio palliolum. Aliqn̄ in ellus. a. um. vt a cane. catelꝰ. a puera puella. a scamno scabellum a tener tenera. erum. tenellus tenella. um. Aliqn̄ in illus. a. um. vt a pugnꝰ pugillꝰ. ab horeste horestilla. a paruo pusillꝰ. a. um. Aliqn̄. in. eus. vt ab equeo equuleus. Aliqn̄ in. iscus. vt a pan paniscꝰ. a petrus petriscus. a syro syriscus. sꝫ hęc forma est a noibus graecis. Sunt q̄dam q̄ cum formam diminutiuoꝝ habeant diminutiua non sunt. vt ab auunculꝰ. i. cuniculus cuniculi. musculus. sculi. ꝓ neruosa torositate. pediculus. i. cuculus. i. cicerula. e. nouacula. ae. lenticula. ę. acicula. ę. auricula. ae. mentula. ae. fidicula. ae. cubiculum. i. curriculum. i. vmbraculum. i. crepitaculum. i. q̄ videṫ deducta ab auo. cunno. mure. pede. cicere. nouo. lente. acu. aure. mente. fide. cubili. curru. vmbra. cubitu. Quod est nomen comparatiuum? Comparationem vt supra memorauimꝰ Dicm̄. ⁊ Donatꝰ inter nois accidentia numerant: nos aūt plęrosqꝫ grammaticoꝝ secuti ꝯparationē in speciei ptes reiecimꝰ illa psuasi rōne qd nō oibꝰ sꝫ certi cuiusdā gn̄is ⁊ sigtiōis noibꝰ accidit ꝯparatio. Cuiꝰ gradꝰ cum sint tres hoc est positiuꝰ. ꝯparatiuꝰ ⁊ suplatiuꝰ. omisso positiuo hoc est ꝑmo ꝯparationis gradu. a quo tanq̄ ꝑma positione reliq duo formanṫ tria de quolibet illoꝝ q̄rit. Primū q̄ sint ꝯparatiua ⁊ suplatiua. Scdm a qbꝰ noibꝰ deriuanṫ. Tertiū q̄uo debeant formari. Cū qbꝰ casibꝰ ꝯstruanṫ li. iiij dicturi sumꝰ. Igiṫ interroganti ꝙ est nomē ꝯparatiuum rn̄det non qd est sed qd significet dicēs ex Pris. Vbis. comparatiuū est qd cū intellectu positiui. i. vltra illd qd sigt nomē positiuum aut aliquo participe sensus positiui. i. quacunqꝫ alia parte orōnis q̄ poniṫ loco nois positiui. puta verbo. participio. ꝓpositione. aduerbio a qbus vt mox diceṫ ꝯparatiua pn̄t deriuari sigt aduerbium magis. vt fortior magis fortis. Nam oia ꝯparatiua in magis ⁊ suū positiuū resolui pn̄t. ꝓterq̄ ipm magis ꝙ cum sit ꝯparatiui aduerbium ab eo qd est maior ⁊ maius lrarū facta mutatione non potest in aliqd aliud resolui. Qd vero Lauren. ait comparatiua ęque posse resolui in plus. vehementius ⁊ validius. vt fortior plus fortis. vehementius fortis. validius fortis. non inficior sed ea ipsa rursus in magis resoluuntur. vt plus. i. multo magis validius magis valide. vehementius magis vehementer. ipsum magis in aliud non potest

gis aduerbiũ. ut iustior magis iustus. inferior magis infra.

Comparatiua unde formantur? A nominibus adiectiuis: quæ possunt incrementum diminutionemq́ʒ suscipere. ut a bonus. a. um. melior. a doctus. a. um. doctior. Et a uerbis ut a detero deterior. & ab aduerbiis & ꝑpositionibus. ut a pridem prior ab ultra ulterior.

Comparatiua quomodo formantur? In nominibus adiectiuis secundæ declinationis formantur a genitiuo terminato in. i. addita. or. ut albus albi albior.

In nominibus uero tertiæ declinationis a datiuo addita. or. ut fortis forti fortior. A nominibus habentibꝰ uocalem ante. is uel. us. comparatiua non formantur sed supplentur ex hoc aduerbio magis & positiuo. ut tenuis magis tenuis. arduus magis arduus.

Quod est superlatiuum nomen? Quod ad plures sui generis comparatum omnibus superponitur. uel per se prolatum significat quantum positiuum cum hoc aduerbio ualde: ut Plato græcorum doctissimus. & Plato doctissimus. i. ualde doctus.

Superlatiua unde formantur? Ab eisdē nominibus adiectiuis unde formantur comparatiua.

Superlatiua q̄uo formanť? in nominibus adiectiuis

nā isto mō in resoluēdo terminꝰ occurreret. Sʒ cū ꝯpatiuꝰ aliqd addere velit positiuo: quoties repiť absolutū hoc est nō ꝯpatū: aut idē valet qđ positiuꝰ dicēte Quin. j. insti. vtimur vulgo ꝯpatiuis ꝑ positiuis vt si qs se ifirmiorē appellās. nō dixit ꝑ minꝰ q̄ʒ infirmꝰ. aut ēt minꝰ sigt q̄ʒ positiuus. vt Pris. exponēs illđ Vgi. j. ęn. tristior ⁊ lachrymis oclos suffusa nitētes. tristior inqt ꝑ ex pte tristis. Seruiꝰ ꝑ tristis tm̄. hoc ē ꝑ positiuo exponit. Neqʒ assentior Vallę q auidiuscule repħēdit Ser. ⁊ cū illo Varronē Pliniūqʒ dicētes: senior ⁊ iunior eē ꝯpatiua ꝑ iminutionē: vt sit senior nōdū aut nō satis senex. iunior nō satis iuuenis. Qui mihi rectius q̄ʒ Valla sentire videť. Quoties nāqʒ nō exꝑmiť is ad quē fit ꝯpatio, quēadmodū supra mēorauimus: ꝯpatiuū minꝰ sigt q̄ʒ positiuū aut tātūdē. vt Vg. vj. ęn. de Carōe: iā senior: sʒ cruda deo viridisqʒ senectꝰ. qd em̄ āplius desideramꝰ: cū ipe Vg. exponit qd sit senior subijciēs: sʒ cruda deo viridisqʒ senectꝰ. hoc ē nō adulta aut ꝑceps. sʒ viridis ⁊ cruda hoc ē incipiēs. qđ vo Laurē. affert ex Oui. de tristibꝰ. sospite sic te sit natꝰ q̄ʒ sospes. ⁊ olīʒ impiū regat hoc cū seniore senex. Nō videt hō auiditate carpēdi cecus figtionē hoc loco senioris augeri: q2 fit ꝯpatio senioris ad senē. Pris. aūt Seruius Varro ⁊ Piniꝰ de absoluto nō de ꝯpato itelligebāt. Eadē qʒ rōne ꝯpatiuus vt mox diceť: pōt trāscendere suplatiuū si illi superponať. vt si dixeris. Hector fuit fortissimꝰ: sʒ Achiles fortior. idē quoqʒ dicēdū est de eo ꝙ affert ex Quin. de Isocrate. eoqʒ iam seniore. octauū em̄ ⁊ nonagesimū ꝯpleuit ānū. manifestū ē em̄ ꝯpari Isocratē iā seniorē sibijpsi seni, vt si dicat senex ad decē ānos sum futurꝰ senior. Cic. i fine tertij offici. Vale mi Cic. tibiqʒ ꝑsuade te mihi eē charissimū: sed mlto fore chariorē si talibꝰ monumētis ꝑceptisqʒ lętabere. Cōpatiua vñ formāť? rñdetqʒ nō passiʒ ab oibꝰ ꝑtibus orōnis formari sʒ tm̄ a noibꝰ adiectiuis q̄ pñt incremētū diminutionēqʒ suscipe. aut quēadmoduʒ aiūt Diom. ⁊ Dona. q̄ q̄litatē aut q̄ntitatē signt. Naʒ ꝙ ab ipe ipa ipʒ. Plau. fecit ipsissimus: ⁊ i penulo nullus me ē penus penior: ⁊ q a nerōe neroniora lapide lapideor fecerť nimis licēter abusi sūt ꝯpatiuo ⁊ suplatiuo. A pticipio futuri i. rus. siue i dus. ꝯpatiua ⁊ suplatiua nō formāť nisi ꝙ Plau. more suo i rudēte finxit a piturus piturissime cędo iqt sis mihi talētū magnū argēti piturissime: ⁊ qđ iuniores dicūt reuerēdissimus ⁊ obꝑuādissimꝰ. Ex q̄ inferť ꝯpatiuū nō posse formari a noibꝰ: quoꝝ sigtio nō pōt crescere aut minui q̄lia sunt. ingēs. vnicꝰ. summꝰ. imꝰ. oipotēs. q̄ʒq̄ʒ Macro. dixit oipotētissimꝰ. Noia ēt nūeralia siue sint distributiua siue ordinē signtia. vt ꝑmꝰ. scđs. tertiꝰ. ⁊c. nō repiūť ꝯpatiua neqʒ suplatiua. Sūt ꝑterea qdā ꝯpatiua ⁊ suplatiua sine positiuo. vt ocyor ocyssimꝰ. Cōpatiua q̄uo formāť? rñdetqʒ ꝙ cū nomina adiectiua ex qbꝰ pñt ꝯpatiua formari aut sint ꝑme declinatiōis ⁊ scđę aut ēt tertię i illis ꝑoribꝰ formāť a gtō terminato i. i. posterioribꝰ a dtō addita. or. a ꝑpositiōe aduerbio ⁊ vbo nullā certā rōnē sequūť. Qđ ē nomē suplatiuū? q̄rit rursus tria eadē q̄ de ꝯpatiuo. Rñdetqʒ ꝑmū ex Prisciani vb suplatiuū eē: qđ ꝯpatū ad plures sui gñis: q2 ꝯparatiuus ēt ad vnū ⁊ ad plures diuersoꝝ geneꝝ pōt ꝯpari: oibꝰ supponiť. i. oēs in significato superlatiui trāscēdit. vt plato gręcoꝝ lōge doctissimꝰ: plato em̄ cū sit gręcus ad reliquos oēs ꝯparatus oibus supponiť: neqʒ em̄ recte atqʒ latiē diceref: plato latioꝝ doctissimus: cū plato latinus nō fuerit. At vo ꝑ ꝯpatiuū recte dixeris gręci doctiores sūt latinis. ⁊ plato eloq̄ntior Cicerōe: ⁊ addit vl' ꝑ se platū. i. nō facta ꝯpatiōe sʒ absolute positū sigt q̄ʒtū positiuū cū hoc aduerbio valde. vt plato doctissimus. i. valde doctꝰ ꝙ inepte a Pris. exponi Valla his vb ośdit. qd inqt absurdius q̄ʒ cū exponamus ꝯpatiuū ꝑ ꝯpatiuū exponere suplatiuū ꝑ positiuū. sʒ quēadmodū hoc auidius. ita illđ iustissime repħēdit qđ Pris. exponit. fortissimus gręcoꝝ fuit Achilles. i. sup oēs gręcos fortis. eēt em̄ sup se fortis achilles: nisi subintelligať relatiuū diuersitatis hoc ē sup cęteros gręcos cū sit gręcus. Itaqʒ ifert exponēdū fuisse potiꝰ achilles fuit graecoꝝ maxime fortis q̄nqdē fortior exponiť magis fortis. sʒ de graduū ꝯpatiōe li. iiij. qđ reliquū ē dicturi sumꝰ. Suplatiua vñ formātur? ab eisdē rñdet noibꝰ adiectiuis: a qbꝰ formāť ꝯpatiua. hoc ē ab ijs q̄ icremētū diminutionēqʒ pñt recipere. Suplatiua quēadmodū formenť: satis explicite demōstrat. Regulae tñ supiores q̄ de ꝯparatiuis ⁊ suplatiuis traditae sunt patiunť ex pte aliq̄n exceptionē. vt i his. Bonus. a. ū. a quo debuit eē bonior bonissimus: ⁊ dicimꝰ: melior optimus. Malus. a. ū. ꝑ malior malissimus dicimus peior pessimus. Magnū. a. ū. ꝑ magnior magnissimus dicimꝰ maior maximus. Paruus. a. ū. ꝑ paruior paruissimus dicimus minor minimus. Multus. a. ū. ꝑ mltior mltissimus dicimus plus tm̄ gñe neutro i singl'ari ⁊ i pl'ali plures ⁊ plura cōe triū geneꝝ i ꝯpatiuo. ⁊ i suplatiuo plurimus. a. um. Dexter. a. ū. qđ ēt ꝑ syncopā dexter dextra dextrū dr ꝑ dextrior dexterissimus vel dextrissimus: dicimus dexterior dextimus. Salu. i iugurtha. sylla cū eqtatu apđ dextimos Varro de gresibus a ꝑmo cōpito dextimā viā munit. Eadem quoqʒ rōne a sinister. a. um. ꝑ sinistrior sinistrissimus dicimus sinisterior sinistimus. Senex senis cū sit substantiuum gñis masclini: fecit ex se cōparatiuū tm̄ senior: quēadmodū ⁊ iuuenis iuuenior ꝑ iunior. neqʒ tñ dicimus senissimus ⁊ iuuenissimus. Nequā cū indeclinabile sit: tñ ex ꝑportiōe regulariū formauit neqor neqssimus. Maturꝰ. a. ū. debuit

in.er.desinentibus superlatiua formantur addita rimus.ut tener tenerrimus.pauper pauperrimus. Alias uero aut positiua sunt secundæ declinationis aut tertiæ. Si secundæ declinationis. superlatiua formantur a genitiuo terminato in.i. addita.s.& simus. ut albus albi albissimus. Si tertiæ formantur addita simus tantum.ut fortis.is.fortissimus.

Patiuntur istę regulę exceptionem? Nimirũ patiuntur quoniam & a uerbis & ab aduerbiis & a præpositionibus aliquando formantur. Sed & a nominibus irregularia quædam non legitime formantur de quibus alias.

Quod ē nomē uerbale? Q̃ d' a uerbo deriuaꝛ.ut ab amo.as.hic hęc amabilis & hoc amabile.

formare suplatiuũ maturissimꝰ.⁊ fecit maturrimꝰ.vt Cice.de ora.qppe q oim maturrime ad causas publicas accesserim.q̃q̃ idē in.v.ad heremũ dixit:in ętate maturissima velint ꝯparare.Eadē qꝫ rõne vetꝰ formauit suplatiuũ veterrimꝰ ꝓ veterissimꝰ.Vg.ij.ęñ.ingēs ara fuit iuxta veterrima laurꝰ.q̃q̃ videri pōt eē deriuatũ ad eo ꝙ antiqores veter dicebāt.vt Enniꝰ.Cũ veter occubuit ꝑamꝰ sub marte pelasgo.Magnificꝰ ⁊ reliqua huiꝰ formę a facio cōposita qualia sũt munificꝰ.mirificꝰ.maleficꝰ.bñficꝰ.a formatiōe alioꝝ descēdētia fecerũt ꝯparatiuũ in entioꝛ.⁊ suplatiuũ in entissimꝰ.vt magnificꝰ magnificētioꝛ magnificētissimꝰ munificꝰ munificētioꝛ munificētissimꝰ.mirificꝰ mirificētioꝛ mirificētissimꝰ.maleficꝰ maleficētioꝛ maleficētissimꝰ.bñficꝰ.cētioꝛ.bñficētissimꝰ antiqores tñ ꝓportionē secuti mãificissimꝰ ⁊ bñficissimꝰ dicebāt.vt Cato de Ptolomeo rege bñficissimo.⁊ Actiꝰ magnificissimo excellētissimoqꝫ honore.⁊ Terē.i phormiōe.qdnã arbitrare nescio atq mirificissimꝰ.Maledicꝰ qꝫ bñdicus.veridicꝰ.i hũc modũ gradꝰ formãt maledicētioꝛ maledicētissimꝰ.bñdicētioꝛ bñdicētissimꝰ.Veridicētioꝛ veridicētissimꝰ.Bñuolꝰ.maleuolus.ad supioꝝ formã bñuolētioꝛ bñuolētissimꝰ.⁊ maleuolētioꝛ maleuolētissimus faciũt.Vaniloquꝰ.multiloquꝰ ⁊ silia a loquor.eris.ꝯposita eodē mō mittũt ꝯpatiuũ ⁊ suplatiuũ.vt Magniloquꝰ magniloq̃ntioꝛ magniloq̃ntissimꝰ.multiloquꝰ multiloq̃ntioꝛ multiloq̃ntissimꝰ vaniloquꝰ vaniloq̃ntioꝛ vaniloq̃ntissimꝰ.Facilis.agilis.hũilis.gracilis.silis.suplatiuũ misere i limꝰ.vt facilis facillimus agilis agillimꝰ.hũilis humillimꝰ.gracilis gracillimꝰ.silis simillimꝰ.A ṽb duo venerũt ꝯpatiua ⁊ totidē suplatiua.q̃q̃ sunt q̃ illa eadē a noibꝰ deriuare ꝯtēdãt.a deter qꝺ i vsu nō ē deterioꝛ deterrimꝰ.qꝺ a detero potiꝰ deriuaꝛ ⁊ a potis ⁊ pote potioꝛ potissimꝰ qꝺ a potioꝛ.iris.magis deriuari videꝛ:cũ a sigtiōne potis ⁊ pote recesserit.Ab aduerbijs qꝫ ⁊ ꝓpositiōibꝰ formãꝛ ꝯparatiua ⁊ suplatiua.vt a Penitus penitioꝛ penitissimus.Apuleiꝰ Socraticꝰ i hermagora.trahere iqt se i penitiorē partē domus.Plau.ꝓterea i ꝑsa.furtiuã aduectã ex arabia penitissima.q̃q̃ pñt videri formata a noie ꝑsco penitꝰ penita penitũ:quo Plau.i asinaria ē vsus.Age q̃so hercule vsqꝫ ex penitis faucibus.A pridē prioꝛ ꝑmus.nã suplatiuũ eē hoc ex ꝯstructiōe itelligiꝛ.dicimꝰ eñ ꝑmus oim.Ab extra dicimus exterioꝛ extimus.ab intra iterioꝛ itimꝰ.a citra citerioꝛ citimus.ab vltra.terioꝛ.vltimus.q̃q̃ exterioꝛ extimus ⁊ extremus.a q̃ iteꝝ ꝯpatiuũ fecit Apu.j.met.dicēs si qd ē tñ nouissimo extremiꝰ.pñt videri formata ab exter extera exteꝝ.q̃ Vg.vsus ē.iiij.ęñ.⁊ nos fas extera q̃rere regna.⁊ Pap.xj.the.ne qs sua pignora curę exter honos.A citer.a.ũ.q̃ ē vsus Cato ⁊ Affranius:citerioꝛ citimus.Cic.vj.de rep.ea minima q̃ vltia a coelo citima a terris luce lucebat aliēa.A supra supioꝛ supmus.ab ifra iferioꝛ ifimus.q̃ ⁊ ipa pñt videri formata a supus.a.ũ.⁊ iferus.a.ũ.qbus ē vsus Li.ãdro.iferus an supus tibi fert deus fũera vlysses.nũc tñ i plali dicimus supi.oꝝ.⁊ iferi.oꝝ.Post qꝫ format ex se posterioꝛ ⁊ postremus.q̃q̃ videri pōt deductũ a posterus.a.ũ.Ante format ꝯparatiuũ ãterioꝛ suplatiuo caret:sicut a sene senioꝛ.Prope fecit ꝯpatiuũ:ꝓprioꝛ:⁊ suplatiuũ ꝓximus.ꝙ ⁊ ipꝫ ex se facit ꝯpatiuũ ꝓximioꝛ.Vulpianus ad edictũ.si qs ꝓximioꝛ cognatus nasceret:⁊ Vegetius ꝓximioꝛ dextra sit:q̃ plagã possit inferre.A nuꝑ Cic.fecit nuꝑrime scribēs ad herē.qꝺ nuꝑrime iqt dictũ ē:facile memorię mãdaꝛ.pōt ⁊ ab eo ꝙ ē nuꝑus.a.ũ.q̃ Plau.vtiꝛ i captiuis ðriuari.recēs iqt captũ hoiēꝫ nuꝑeꝝ ⁊ nouiciũ.Ocyor ꝓ velocioꝛ nō hꝫ positiuũ latinũ vñ formeꝛ.ocyssimus hꝫ ꝓ velocissimus:deriuãꝛ tñ ab ocys grece ꝙ velox interꝑtaꝛ.Cōpatiua qꝫ ⁊ suplatiua nō formãꝛ a noibus adiectiuis hñtibus.i.vl'.u.vocales ante.is.vl'.us.vt pius.arduus.q̃ supplēda sũt ꝑ aduerbia illa magis ⁊ valde.ãtiqores tñ piētioꝛ piētissimus dicebãt.⁊ ab Egregiꝰ Ju.dixit.egregius coenat meliusqꝫ mihi rimus.ꝓ egregijus ⁊ Pacuui.mulier egregijssima forma.⁊ a strenuus strenuioꝛ fecit Plau.i epidico.d.nã strenuiori deterioꝛ si ꝓdicat suas pugnas.⁊ Lucil.villicus strenuioꝛ si euaseris.Ad idustrius qꝫ idustrioꝛ.C.gracchus i tuberonē.vti me idustrioꝛ sis q̃ꝫ i te.⁊ ab inoxius inoxioꝛ.Cato ãtiqorē animũ indocēt eē q̃ꝫ inoxiorē.⁊ a ꝑpetuo ꝑpetuioꝛ ⁊ ꝑpetuissimus.idē Cato fecit dicēs.Idqꝫ ꝑpetuius atqꝫ firmius repsit ⁊ alio loco idē.fugit maxia flagella ꝑpetuissimo curriculo.Qꝺ ē nomē vbale? Vbalia noia sub varijs formis exeũt a vbo.In.a.vt a cãdeo cãdela.a suadeo suadela a caueo cautela.siue sit a cautus.a.ũ.In.e.vt a sedeo sedile.a cubo cubile.In.o.vt lateo latro.a lenio leuo.a palpo.as.palpo.onis.In.il.⁊ i.ul.vt a vigilo.as.vigil.a ꝯsulo.is.ꝯsul.ab exulo.as.exul.a ꝑsũ.es.ꝑsul.In.bulũ.vt a voco.as.vocabulũ.a sto.as.stabulũ.a pasco.is.pabulũ.In culũ.diuerto.is.diuerticulũ.ab oro.as.oraculũ.a ꝓpugno.as.ꝓpugnaculũ.Alia exeũt i mētũ:vt ab iduo.is.mētũ.a munio.is.munimētũ.a fulco.is fulcimētũ.In mē.vt foro.as.foramē.a certo.as.certamē.a nuo.is.numē.⁊ sũt hmōi noia plerũqꝫ poetica.vt solamē inis.munimē.inis.molimē.inis.oblectamē.inis.In.er.vt a rubeo.es.ruber.a macero.cer.a lacero.cer.In.or.vt.a coloro color.ab honoro.or.a laboro.bor.In.ur.vt a murmuro.mur.ab auguro.gur.a saturo.tur.In.es.vt a tego.is.teges.tis.a mergo.is.merges.itis.a struo.is.strues.is.In bilis q̃ passionē signt vt ab amo.bilis.a lego.bilis.audio bilis.i.qꝺ pōt amari.legi.audiri.Exeũt i ilis.alijs.ꝯsonãtibus ꝓcedētibus.vt a doceo.lis.sētio.sēsilis.Lucre.i.ij.ex i sensibili ne credas sensile nasci.ab vtor vtilis.i.qꝺ pōt doceri sentiri.⁊ q̃ possumus vti.penetrabilis tñ actiue repiꝛ.Vg.j.ge.penetrabile frigus adurat.⁊.xij:ęñ.aspice nũ mage sit nr̃m penetrabile telũ.⁊ Oui.xv.met.penetrabile fulmē.Idē tñ li.xij.eiusdē passiue dixit.nullo penetrabile telo.Gressibilis qꝺ gradiꝛ.rõnabilis actiue ⁊ passiue.Terribilis qꝺ terret.⁊ q̃ dialectici finxerũt risibilis.hinnibilis.ꝓ risiuus.hinnitiuus ⁊ silia.vt cruciabilis ⁊ dissociabilis.In.os.vt a custodio.is.custos.dis.a do das.dos dotis.In.us.vt a supbio.is.supbus.ab orbo.as.orbus a parco.is.parcus In bũdus signt cũ pticipio pñtis tpis ⁊ q̃dã nimietate nō vt Pris.putauit silitudinē.vt vitabũdus valde vitãs mori bũdus valde moriēs.In.ax.vt a voro.as.vorax.cis.teneo.es.tenax.cis.a peto.is.petax.cis.a sagio.bis.sagax.cis.

In.ex.vt a lateo.es.latex.icis.a ꝯto.is.ꝯtex.icis.In.ox.vt a voco.as.vox vocis.In.ux.vt a luceo.es.lux.a duco.is.
dux.In.nx.vt a ꝯiungo ꝯiunx.sunt q malint ꝯiux a ꝯiugo.as.In.rx.vt ab arceo.es.ars.a mercor.aris.merx. Qđ ē
nomē participiale.Noia ꝑticipialia sunt q̄ a ꝑticipijs siue a ꝯbis ꝑticipialibꝰ:q̄ alij dicũt supina formantur horum
q̄dam terminanť in.io.fiũtq3 ab vltimo supino.u.finali mutata in.i.⁊ addita.o.vt a lectu lectio.ab auditu auditio.
a visu visio.dicimus tñ a cubo.as.cubitũ cubitu nõ cubitio.sed cubatio. Varro de origine linguae latinae.a cuba-

Quod est nomē participiale? Quod a participio de
riuatur.ut a lectus.lector & lectio.
Quod est nomē aduerbiale? Quod ab aduerbio de
riuatur.ut perendie perendinus.a.um.
Quid est genꝰ in noie? Illđ quo masculinũ a fœmi
nino distinguitur.& neutrũ ab utroq3.
Genera nominũ quot sunt? Septē.masculinũ fœmi
ninum.neutrũ.cõmune duoꝝ.cõmune triũ.du-
bium.ꝓmiscuum.
Quod est nomen masculinum? Quod declinať cũ
hic.ut hic dñs.hic sermo.
Quod est nomē fœmininum? Quod declinatur cũ
hæc.ut hæc musa.hæc terra.
Quod est nomē neutrũ? Quod declinatur cũ hoc.
ut hoc templum. hoc regnum.
Quod est nomē cõe duoꝝ? Quod declinať cũ hic
& hęc.ut hic & hæc sacerdos.conuiua.
Quod est nomen commune trium? Quod declina
tur cum hic & hęc & hoc.ut hic & hęc & hoc pru
dens.fœlix.
Quod est nomen dubium? Quod declinatur cum
hic uel hæc.ut hic uel hæc finis.hic uel hæc cor-
tex.
Quod est nomen promiscuum? Quod cum arti-
culo hic uel hæc significat animalia utriusque
sexus. ut hic miluus. hic mus. hæc aquila. hæc
dorcas.

tiõe inqt cubiculũ est.a domo.as.domitũ domitu non
domitio sed domatio:q2 vt in supinis diximꝰ etiã do-
mator a domitu deduciť.a lauo.as.lotũ non lotio sed
lauatio ab alio supino qđ est lauatu3. Cicero ad Var-
ronē.añ te certiorē faciã:vt lauatio parata sit. a frico.
as.frictũ frictu frictio.ab eo qđ ē fricatũ fricatio.Cel-
sus.li.j.in ipso q3 itinere freq̄ns frictio.Pli.li.xxxiiij.
frictiões inhibeat oculoꝝ.Colume.lib.vij.cũ fricatio
nihil ꝓfuit:scarificatiõe demiť.eodē mõ autore Valla
a tonatu potiꝰ dicimꝰ tonatio:q̄3 a tonitu tonitio.a so
natu sonatio potiꝰ q̄3 a sonitu sonitio.a p̄stitu p̄sta
tio.potiusq̄3 a p̄stitu p̄stitio. Quaedã terminantur in.
or.q̄ formãtur ab vltimo supino. u. finali mutata in.
or.vt ab amatu amator.ab auditu auditor.⁊ oĩa signt
actionē p̄ter vnũ vector qđ actionē ⁊ passionē sigt.cu3
vc3 q vehit ⁊ q vehiť.Luca.i.iiij.vectoris patiēs tumi
dũ supemicat amnē.Idē in.v.causa timoris vectorē
nõ nosse tuũ.vtrobiq3 passiue.Martia. posuit actiue.
ꝑ te perq3 tuã vector lasciue puellã.⁊ Seneca in hercu-
le furente.tyrię ꝑ vndas vector Europae nitet. Ab his
rursus formanť foeminina noia terminata in trix.tor
mutata in trix.vt amator amatrix.creator.trix.altor.al
trix.ab eo qđ est nutritu nutritor euphonię causa dixi-
mus nutrix ⁊ nõ nutritix.Propter inconseq̄ntiam q̄3
lraꝝ noibꝰ terminatis in sor.formantes foeminina.t.
interponimꝰ vt assessor assestrix.a possessor possestrix.a
tõsor tonstrix.ab expulsor.s.lra extricta expultrix. Af-
franius assestricē me sibi adesse vocat.⁊ philo. Hiero-
nymo interp̄te da mihi sediũ tuaꝝ assestricē sapientiã.
Maria.tõstrix suburę faucibꝰ sedet ꝑmis:sed ista ton
strix amiane nõ tõdet.Cic.v.thus.de phia.indagatrix
inqt v̄tutũ expultrixq3 vitioꝝ.Sũt tñ q̄dã:a qbus ne-
mo audeat formare foemininũ in trix. vt a cursor cu-
strix.a derisor deristrix.a morsor mostrix.a ꝑsuasor ꝑ-
suastrix.Plau.in bacchidib.ꝓbri plecebrę ⁊ ꝑsuastrices.⁊ silia.In tilis.silis.⁊ ilis.desinētia in sigtiõe silia sunt partici
pijs vñ formanť.vt fictilis.rasilis.nexilis.qđ fictũ.rasum.⁊ nexũ ē.In cius.q̄3 terminata eiusdē ꝓpe sunt sigtiõis cũ
ꝑticipijs vñ formanť.vt scripticiꝰ.facticiꝰ.dediticiꝰ.ꝙ factũ.scriptũ ⁊ deditũ est.In iuus iua iuũ.tñ actionē tũ passio
nē signt.vt actiuꝰ ꝙ agit.passiuꝰ ꝙ patiť.indicatiuꝰ ꝙ idicat:isitiuꝰ nõ ꝙ iserit.sed qđ inseriť.Hor.in epo.vt gaudet
insitiua decerpēs poma.Qđ est nomē aduerbiale? aduerbialia dñr noia nõ tm̃ q̄ ab aduerbijs deriuãť:s3 ēt q̄ a ꝑposi
tionibꝰ:q̄ quoties casualibꝰ suis nõ apponunť aduerbia potiꝰ dñr.vt ab hodie hodiernꝰ.ab heri hesternꝰ.a cras cra-
stinꝰ.a pendie pendinꝰ.ab infra infernꝰ.a supra supnꝰ.ab extra externꝰ.Quid ē genꝰ in noie? genꝰ in noie aut natura-
le ē:aut ab vsu atq3 autoritate descēdit.naturale ē eaꝝ reꝝ q̄ sexu distinguũť:hoc ē mariũ ⁊ foeminaꝝ:q̄ sunt in natu-
ra gñatiõis ꝑncipia.vñ ⁊ ab his duobꝰ gña dicta sunt a gñando:de qbꝰ Pris.dixit duo gña sunt q̄ sola ratio naturae
nouit ⁊ masculinũ ⁊ foemininũ.Genꝰ illđ alteꝝ qđ ab autoritate defluxit.nullũ sexũ ꝓsefert:s3 illđ tm̃ seqť qđ vsꝰ cõ-
firmauit.vt lapis.terra.cũ natura nulliꝰ certi sunt sexꝰ:alteꝝ masclino alteꝝ foeminino gñe vsꝰ ꝓtulit.ergo recte dixit
genꝰ in noie eē notionē quãdã:qua masculinũ a foeminino distinguiť aut natura duce.aut vsu.⁊ neutrũ ab vtroq3.
nã ex illis duobꝰ ⁊ ex hoc reliqua gña sunt.Gña noim quot sunt? ad gña q̄ li.j.⁊.ij.posuit.duo reliq̄ adiecit dubiũ et
ꝓmiscuũ.de qbꝰ iteꝝ singlatim q̄rit.Qđ ē nomē masculinũ nõ magis satisfacit hoc loco q̄3 li.j.nã vt illic dicebamꝰ:
nõ ꝓpterea dñs ē masclini gñis qđ declinať ꝑ hic:s3 declinať cũ hic q2 ē gñis masclini:s3 i hoc seqť vulgarē rõnē.na3
ꝯa ratio erat:cur dñs sit gñis masclini:aut q2 repiť ꝯiũctꝰ cũ noibus adiectiuis gñis masclini aut rõne sigtionis:q̄ ad
masclos tm̃ ꝑtinet:aut deniq3 q2 scđę ē declinatiõis i.us.terminatũ.s3 vt in capite gñis dictũ ē:illa ratio valet apđ grę
cos plurimũ:q loquũť ꝑ articlos.apđ latinos nulliꝰ ē momēti.Qđ est nomē dubiũ? q2 de dubijs siue incertis gñibꝰ
in fine capitis ꝙ de gñe scripsimꝰ:satis copiose dictũ ē.nihil aliđ hoc loco dicimꝰ.q̄3 ꝙ dubiũ genꝰ differt a cõi duoꝝ
in eo qđ dubiũ ē:quo autores nulla rõne ducti s3 sola autoritate sub alio gñe vsi sunt.Cõe ꝯo ē:vbi visu secernimꝰ
sexũ quē vtrũq3 sub vna terminatiõe ꝓferimꝰ.vt hic ⁊ hęc hõ.hic ⁊ hęc canis in quo ēt ab epiceno differt.vt stati3 di
cemꝰ.Qđ ē nomē ꝓmiscuũ:ꝙ gręce epicenũ:latine interp̄tať ꝓmiscuũ siue ꝯfusum:inter qđ ⁊ cõe hoc distat:ꝙ cõe ē
vbi visu secernimꝰ sexũ.epicenũ ꝯo:vbi visu nõ secernimꝰ sexũ:⁊ sub vno articlo quē vc3 firmauit autoritas.vter-
q3 sexꝰ intelligiť. Cũ eñ naturalr nõ possumꝰ in ꝓmiscuis sexũ dep̄hēdere:vocē illiꝰ sexꝰ seqmur quē vsus elegit.na3
cũ in natura sit distinctꝰ sexꝰ cuiusq3 speciei aĩaliũ ꝑfectoꝝ.puta milui:aqlę:cũ nos alteꝝ ab altero distinguere nõ pos-
sumus:placuit in altero masculinũ in altero foemininum eligere:ita tñ vt sub altero illoꝝ subintelligeremus alterũ

Musa igitur cuius generis est? Fæminini generis. declinatur enim cum hoc articulo hæc. ut hæc musa musæ.

Da regulam gn̄is. Nomen qđ sit in. a. finitum dic muliebre. neqꝫ em̄ ab ea excipiť musa.

Quid est numerus in noie? Incrementū quantitatis ab uno usqꝫ ad plura ꝓcedens.

Numeri nominum quot sunt? duo. Singularis qui unum significat. ut homo. Pluralis qui plura. ut homines.

Musa igiť cuius numeri est? Singularis numeri. qa unum significat tantum.

Quid est figura in noie? Illud quo nomen simplex a composito distinguitur.

Figuræ nominum quot sunt? Duę. simplex q̄ non pōt diuidi in partes significatiuas eius qđ integrū significat ut parens. Composita q̄ potest diuidi in partes significatiuas eius qđ ante cōpositionē significabant. ut parricida.

Musa igitur cuius figuræ est? Simplicis: nihil enim significant. mu. & sa. per se separata.

Quid est casus in noie? Quidā gradus declinatiōis per quos nomen inflectitur.

Casus nominum quot sunt? Septem. Ntūs. Gtūs. Datiuus. Actūs. Vctūs. Abltūs. Effectiuus semper ablatiuo similis.

Musa igitur cuiꝰ gn̄is est? rn̄detqꝫ adhuc ꝑmo tanq̄ rudis in hac gn̄is rōne: sed iteꝝ interrogatꝰ affert regulā: ꝙ musa ꝓpterea est gn̄is foeminini: qꝛ terminať in. a. potuisset etiā illā rōnē siue regulā afferre. ꝙ noia foeminaꝝ aut quasi foeminaꝝ gn̄is sunt foeminini. Cū igitur musae quasi foeminae dicātur genitae ex ioue ⁊ mnemosyne. i. memoria: iuste gn̄is foeminini dicēdū fuit esse musa. Quid est nūerus in noie? rn̄det esse incrementū q̄titatis subaudi discretę ꝓcedens ab vno. q nūerus est finitꝰ est: ad plura ꝓcedens: qꝛ ad infinita nūero extendiť illius sig̃tio. ad quā infinitatē determinandā numeri sunt inuēti. vt centū hoies. mille hoies: nā cū dixi tm̄ hoies: nil definite locutus sum. Numeri noim quot sunt? duo inqt sed vniꝰ ꝓprie numerus nō dꝛ: sed qꝛ ꝑncipiū est numerādi: ⁊ in ipm reliqui numeri resoluunť: quodāmodo nūerus est: quēadmodū ntūs inter casus numerať: nō ꝙ in declinatione ab alio cadat sed ꝙ ipe ꝑncipiū est cadendi. Illđ q̄ꝫ aiaduertendū est gręcos tres nūeros habere. singulareꝫ q ad vnū ꝑtinet. dualē q ad duos. pluralē q ad plures q̄ duo. at ꝟo latinus sermō dualē nō hꝫ: nisi tm̄ in his noibꝰ ambo ambę ambo. duo duę duo. q̄ nō minꝰ carent nūero multitudinis. q̄ singulari. Sed q̄ noia singulari: q̄ plurali nūero carent: libro suꝑiori disputabimus. Quid est figura a noie? Figura in noie dꝛa similitudine figurae q̄titatis in corꝑe. nam quēadmoduꝫ corꝑis figura lineamētis ꝓtrahiť: sic in noie alia est figura q̄titatis in simplici. alia in cōposito. Dixit ergo ꝙ figura in noie est illđ quo simplex nomē a cōposito distinguiť. Deinde rursus q̄rit. Figurę nominū quot sunt? rn̄det ex autoritate Donati atqꝫ Seruij cū Sergio: duas esse figuras in noie simplicē atqꝫ cōposituꝫ. Pris. graecos secutꝰ addit etiā decōpositam. hoc est q̄ deriuať a dictiōe iam ꝯposita. vt parricidiū a parricida. magnanimitas a magnanimo. addit Prisc. causaꝫ cur decōposita figura nō sit idē ꝙ cōposita. qm̄ cōposita pōt diuidi in partes q̄ ꝑ se aut integrae sunt aut corruptae vnaq̄qꝫ illarū aliqd sig̃t. neqꝫ rursus simplex. qm̄ a ꝯposita deriuať. Magnanimitas ꝟo parricidiū ⁊ hmōi non pn̄t diuidi in partes aliqd sig̃ntes. animitas em̄ ⁊ cidiū nihil ꝑ se sig̃t. Sed haec ratio. Pris. atqꝫ graecoꝝ quantū valeat ꝯtra Donati autoritatē nemo est q nō intelligat: si ꝯsideret eandē esse rōnē partiū corruptaꝝ cū in ꝯpositionē veniūt. parri em̄ ⁊ cida nihil magis ꝑ se sig̃nt. q̄ cidiū ⁊ animitas. Utcunqꝫ tamen sit nos dicamꝰ figurā compositā esse dictionū q̄ per se componunť aut deriuanť a dictionibꝰ per se compositis. Dicit ꝟo in partes significatiuas eiꝰ qđ integrū significat: ideo qꝛ parens potest diuidi in partes significatiuas hoc ē in par ⁊ in ens: sed nō significatiuas eiꝰ quod integrum significat: quod est pater aut mater. Composita q̄ potest diuidi ⁊c. ꝙ intelligendum si compositio fiat ex duobus nominibꝰ. aut ex nomine ⁊ verbo. aut ex alijs partibus orationis ꝑter q̄ si fiat compositio ex ꝓpositione q̄ plaerumqꝫ significationem mutat. vt ab emo perimo. a facio interficio. Cōponunť aūt noia quatuor modis. Ex duobus integris. vt resp. suburbanus. E duobꝰ corruptis. vt efficax municeps. Ex integro ⁊ corrupto. vt ineptus ꝙ ab in ⁊ aptus cōponiť. inermis ꝙ ab in ⁊ armis. Ex corrupto ⁊ integro. vt omnipotēs. ex ois ⁊ potens. nugigerulꝰ. a nugis ⁊ gerulꝰ. Cōponūtur ēt ex pluribꝰ. vt impꝑterritꝰ. ex in ⁊ ꝑ ⁊ territꝰ. Inexpugnabilis: ex in ⁊ ex ⁊ pugnabilis. sine ꝓpositionibꝰ raro fit triū dictionum ꝯpositio. atqꝫ vt Quin. inqt. hoc latino ꝑmoni incōcessum est: q̄uis. capsis Cice. dicit in li. de ꝑfecto ora. compositū esse ex cape. si. uis. Et solitaurilia ex sue oue ⁊ tauro. dicente Var. in. ij. de re rusti. Populꝰ rom̄. cū lustrať solitaurilibꝰ: circūagūtur verres. aries. taurꝰ. Sed vt Quin. subdit. haec nō tam ex tribꝰ q̄ ex particulis triū coeūt. Ex duobꝰ nominatiuis composita ab vtraqꝫ parte declinanť vt respublica reipublicae. Ex recto ⁊ obliquo a parte nominatiui tm̄. vt senatusconsultū. senatusconsulti. Praefectus praetorio ꝑfectipꝛtorio. Alteruter tam etsi ex duobꝰ rectis componať. a priori parte non inflectiť. itaqꝫ dicimus alteruter alterutriꝰ alterutri. ⁊ cur ita fiat laborat. Prisc. afferre causam. Quid est casus in nomine? Et respondet esse quosdam gradus declinationis per quos nomen inflectitur. i. gradatim cadit. Prisc. dicit casus est declinatio nominis: q̄ maxime. i. plaerūqꝫ fit in fine. nam ⁊ aliqn̄ fit in medio: vt in dictionibus cōpositis quales sunt plaerusqꝫ plaeraqꝫ plaerūqꝫ. q̄libet cuiuslibet cuilibet. Casus noim quot sunt? Et rn̄det esse septē. nam ⁊ septimū adiecimus ꝯtra cōmunē doctrinā: ꝓpterea ꝙ autores plaerūqꝫ illiꝰ meminerūt: ⁊ ꝙ noster Quin. grammaticū iubet ingrere an sit apđ latinos vis q̄dam septimi casus. nam subdit. cū dico hasta percussit: non vtor ablatiui natura. Laborat Priscia. ⁊ q̄dem iudicio meo frustra: ꝓbare non esse casum septimū apđ latinos: idqꝫ ꝑcipue illa rōne: ꝙ nulla differentia vocis disset a sexto: quae ratio si vera esset neqꝫ ex diuersitate significationis potius q̄ terminationis casus distingueret: idem esset abltūs pluralis dtō eiusdē numeri: ⁊ vctūs cū ntō qꝛ terminatione semꝑ sibijpsis similes sunt. qđ ꝟo idē. Pris. ait neminē appellare septimū casum illū cū quo ꝯstruiť ꝯparatiuū: immo nullꝰ autor est q septimū casum admittat: q idē nō dicat ꝯparatiuū ꝯstrui cū septimo casu nūq̄ ꝟo cū abltō. Ergo cū dicit semꝑ abltō similis intelligendū est in terminatione: nō in sig̃tione: qm̄ simile cū dtō iunctū similitudinē q̄titatis ⁊ lineamentorum sig̃t.

Quare dicitur ntūs? Quia per illum nominamur. Rectus uero idē dicitur: quia aliunde non cadit.
Quare dicitur gtūs? Quia per eum oſtendimus cuius ſumus filii: ut Antonius Ioannis.
Quare dicitur datiuus? Quia in eo caſu ponimus illum cui aliquid damus. ut do tibi pecunias.
Quare dicitur actūs? Quia in eo caſu ponimus illū quē accuſamus. ut Pōpeius accuſat cæſarem.
Quare dicitur uctūs? Quia in eo caſu ponimus illū quē uocamus. ut o muſa mihi cauſas memora.
Quare dicitur abltūs? Quia in eo caſu ponim⁹ illū a quo aliquid auferim⁹. ut ego aufero a te libros
Quare dr̄ effectiu⁹? Quia in eo caſu ponimus iſtrumentū quo aliquid efficitur. ut ego peto te ſaxo.
Muſa igitur cuius caſus eſt? Nominatiui ſiue uocatiui ſiue ablti: qa in his caſibus declinādo repitur
Quid eſt declinatio in noīe? Vocis uariatio q̄ circa finem tantum attenditur: ut muſa muſæ muſam
Declinationes nominū quot ſunt? Quinq;. Prima quę mittit gtm̄ in. æ. diphthongon ut muſa muſę. Secunda quæ mittit gtm̄ in. i. ut domin⁹ dn̄i. Tertia q̄ mittit gtm̄ i is. ut ſermo ſermōis. Quarta quæ mittit genitiuū in. us. ut ſenſus. us. Quinta quæ mittit gtm̄ in. ei. ut dies diei.
Muſa igitur quotæ declinationis eſt? Primę. mittit enim gtm̄ in. æ. diphthongon. ut muſa muſæ.
Quotuplex eſt nominū inflexio? Sexcuplex. Monoptota inflexio eſt cū per oēs caſus nuſq̄ nomē uariatur. ut nominatiuo ador genitiuo ador datiuo ador &c. Diptota inflexio eſt: cum p duos caſus tantum nomē uariatur. ut ſapho ſaphus. Triptota inflexio eſt: cum per tres caſus nomē uariatur. ut templum templi templo. Tetraptota inflexio eſt: cū per quatuor caſus nomen uariatur. ut deus dei deo deum. Pentaptota inflexio eſt: cum per quinq; caſus nomē uariatur. ut ſermo ſermonis ſermoni ſermonem a ſermone. Hexaptota īflexio eſt: cum per ſex caſus nomen uariatur. ut unus unius uni unum o une ab uno.

De erotematis pronominū. Cap. vi.

Ego quæ pars orationis eſt? Pronomē. Quid eſt pronomē? Pars oratiōis declinabilis quę pro nomine proprio cuiuſq; accipitur: perſonaſq; finitas recipit. ut ego. tu. ille.

Quare dr̄ ntūs. Caſus oēs ſiue ab ſpeciali quadā illoꝝ ſignificatione dicti ſunt: vt ntūs: q᷑ per eum nominamur. vt ego vocoꝛ Antonius: cur nō ⁊ factiuus vel actiuus cū per eū quid facimus vel agimus. cur nō paſſiuus: cū per eū patimur? Eodem modo gtūs dr̄: q᷑ in eo caſu ponimus nomē genitoꝛis: cur nō poſſeſſiuus cū eius ſignificatio cōmunioꝛ ſit poſſeſſio. cur nō ſuperlatiuus: qn̄quidē ſuplatiuus gradus cū illo cōſtruit. Et eodē modo de reliquis praeter vocatiuū cuius ſignificatio ſemp habet vocādi vim. Ntūs vocatur etiam rectus: q᷑ cū caeteri caſus ab illo cadāt. vnde etiā obliqui dicūtur: ipſe etiam in pꝛima ſua poſitione rectus ſubſiſtit. vnde etiam impꝛopꝛie caſus nominaṫ: vt paulo ante memoꝛauimus: cum de numero agebaṫ. Vocatiuum quoq; graeci rectum appellant: ⁊ ſi nōnunq̄ a nominatiuo cadat. Gtūs quoq; tum caſus patrius tum paternus tum gignendi vocatur. P. nigidius teſte Gell. lib. xij. interrogādi caſum appellat vt cuius? Dtūs eodē modo dandi caſus. ⁊ Accuſatiuus accuſandi caſus: quem etiam Diomedes incuſatiuum nominat. Vocatiuus etiam vocandi: ⁊ ablatiuus etiā auferendi caſus dicitur. Effectiuum quoq; nouo nomine ad ſuperioꝛem ſimilitudinē nos pꝛimū appellauimus: cū ab alijs ſemper ſeptimus voceṫ vt abltūs ſextus latinus a Diom. vocatur. Et q̄uis effectiuus alias habet ſignificationes q̄ cum inſtrumentū aliquid efficimus: nominatur tamē ab hac ſpeciali ſignificatione quēadmodum de reliquis ſupioꝛibus dicebamus. Sūt qui octauū caſum ponāt: cū ſcʒ vtimur datiuo p accuſatiuo ⁊ ppoſitione. vt Verg. it clamoꝛ coelo. i. in coelum. Illud quoq; eſt aduertendū nomina aptota dici q̄ tm̄ ntō caſu repeiūtur. vt Jupiter fas. inſtar. ſed in illis caſus ntō ſimiles etiā repiūtur. vt in maſculinis ⁊ foemininis vocatiuus. in neutris actūs ⁊ vocatiuus. vt hic Jupiter o Jupiter. hoc fas. actō fas vctō o fas. ⁊ dr̄ aptotū. ab. a. quod pꝛiuat ⁊ ptoſis caſus. quaſi reliqs caſibus carens. Quid eſt declinatio in noīe? Declinatio dr̄ a declinādo: hoc eſt diſcedēdo diſcedūt eni atq; declināt: vt diximꝰ reliqui caſus a recto idq; fit per quoſdā veluti ſcalarū gradus q̄ declinatio fit in fine. Declinationes nominū quot ſunt? quinq;. Alij ſeptē declinationes fecerūt. Nā tertiā fecerūt ex noibus q̄ mittūt gtm̄ in. ius. ⁊ datiuum in. i. atq; ex tertia nr̄a fecerūt quartā: ⁊ rurſus ex quarta noſtra nominū maſculinoꝝ ⁊ foemininoꝛū fecerunt quintā. ⁊ ex quinta fecerunt ſextā. Septimam vero fecerūt ex noibus neutris in. u. terminatis q̄ nos p quartā nominū declinationē inflectimus. Muſa igitur quotę declinationis eſt? Quoties de oꝛdine q̄rimus p quotꝰ quota quotū interrogare debemus de ſubſtātia vero p quis vel qui. Itaq; cū q̄rimus muſa quotae declinationis eſt? rn̄deri debet p nomē oꝛdinale qd̄ eſt pꝛimus pꝛima pꝛimū. Qd̄ ſi q̄reremꝰ cuius declinatiōis eſt rn̄dendū fuiſſet eius q̄ mittit gtm̄ in. ae. diphthongon. Quotuplex eſt nominū inflexio? De foꝛmis declinationū q̄rit quot ſunt: ⁊ rn̄det ſex eſſe foꝛmas. Monoptotā q̄ p oī caſu vna eadēq; terminatiōe fungiṫ qua inflexiōe declinātur oīa noīa lr̄aꝝ ⁊ nomina nūeroꝝ a tribus vſq; ad centū. Mille quoq; cū eſt adiectiuū pluraliter declinatur. nā cū eſt ſubſtātiuum hoc mile milis mili milia milium milibus declinatur. hac quoq; foꝛma declinātur nomina barbara: que per noſtram declinationē in flecti non poſſunt in quibus ſola conſtructio facit caſuum diuerſitates non articuli cum latini illos non habeant.

De pronomine.

Ego q̄ pars oꝛōnis eſt? Rn̄detq; ex Priſcia. diffinitiōe. pnomē eſt pars oꝛōnis: adiecit tn̄ declinabilis ad differentiā partiū indeclinabiliū. q̄ pro noīe ppꝛio cuiuſq; accipiṫ. nō tn̄ vt ait Ser. in artē Donati pnoīa ideo dicentur eſſe noīa q᷑ noīm fungūṫ officio qm̄ ⁊ ſi noīm vim exprimūt nō tn̄ plene exprimūt. vn̄ in pnoīm diffinitiōe Diomedes ⁊ Donatꝰ pene aduerbiū adiecerūt dicētes. pnomē eſt pars oꝛōnis q̄ p noīe ppꝛio poſita idē tātūdēq; pene ſigt̄ pſonaſq; finitas recipit. nō oīa pnoīa pſonas finitas recipiūt vt moꝛ dicemꝰ. q̄re Diom. ⁊ Donatꝰ nō dixerūt ſimpliciter perſonas finitas recipit ſed adiecerūt in pnois diffinitiōe pſonaſq; finitas interdū recipit. vt ego tu ille. haec tria pnomina vt ait Ser. pſonas finitas tm̄ recipiūt: q᷑ ad pꝛeſentem pſonaʒ referunṫ. q̄uis ille variat vt ſtatim dicemus.

Unde dr̃ pronomẽ? Origo pronõis satis expssa est in diffinitione illius. Pronomini quot accidũt? Rñdet ex Priscia. sentia sex esse pnõis accidẽtias: quas enũerat. Diom. ⁊ donatus adiecerũt supiorib⁹ q̃litatẽ: ⁊ substulerũt speciẽ. Diomedes etiã adiecit ordinẽ. Quin. in pnoĩe ⁊ oẽs grãmatici antiquiores psonã posuerũt. Ea triplex erat. finita. infinita minus q̃ finita. Finita est q̃ notat certũ nũerꝝ: ⁊ gestũ dirigit ad certã psonã. vt ego. tu. Infinita q̃ certã nõ recipit psonã: sed cuilibet põt aptari q̃lia sunt illa septẽ: q̃ illi inter pnoĩa nos inter noĩa ponim⁹. qs. talis. q̃lis. tãtus. q̃nt⁹. tot⁹. quotus. Noĩa eñ queãdmodũ ⁊ tertię ṽborũ personę infinita sunt: cũ nulla in eis certa finiat psona: nisi pronomini finito adiũcta. Minus q̃ finita est q̃ certis ⁊ incertis psonis aptari põt: q̃lia sunt illa. sui. hic ille. iste. ipse. is. Pronoĩa aũt possessiua ⁊ infinita ⁊ minus q̃ finita esse possunt. Pronoĩm spẽs duę sunt sicut in nomine Primitiua ⁊ deriuatiua: ⁊ enumerat pnoĩa primitiua q̃ dicit esse octo: ⁊ rursus deriuatiua: q̃ dicit esse septeꝫ vt sint oĩa quindecim: cũ alij duo ⁊ viginti. Diomedes aliquãto plura posuerit. Ego igit̃ cuius speciei est? Ex superiori enũeratiõe rñdet esse primitiuę: cũ tñ videatur ex gręco sermõe deriuatũ. Sed queãdmodũ diximus paulo ante cũ de specie noĩm agebamus cũ in promptu nõ habemus vnde nomẽ vel quecũqꝫ alia dictio deriuatur: dicimus esse primitiuã. Fac ex eo deriuatiuũ ⁊ facit meus mea meũ. fac rursus noster nostra nostrũ. fac adhuc. nostras. nostratis. Genera pnoĩm quot sunt? Et rñdet eẽ q̃tuor. qᵭ inductiõe pbat. nã aut hñt tres articulos. vt hic ⁊ haec ⁊ hoc nostras. ⁊ sic sunt cõia triũ generũ. aut hñt tres diuersas terminatiões. vt meus mea meũ: ⁊ sic primae rñdet genus masculinũ. scdae foemininum. tertiae neutrũ. aut illoꝝ significatio cõis est tribus generibus. vt ego. tu. sui. Nũeri. pronominũ quot sunt? Oĩa repetẽda sunt ex ijs q̃ diximus cũ de numero nominuꝫ disserebam⁹. Figurę pronominũ quot sunt? Et dicit esse duas sicut in noĩe. simplicẽ ⁊ cõpositã. ⁊ subdit modos q̃tuor cũpositiõis pronominũ. Cũ nomĩe vt hmõi huiuscemodi: q̃ Prisc. noĩbus annumerat. Cuꝫ altero pronomine. vt isthic ab iste ⁊ hic. sed aduertẽdũ hãc cõpositionẽ nõ fieri nisi per ntm̃ actm̃ ⁊ abltm̃ singulares ⁊ p ntm̃ ⁊ actm̃ plurales tm̃ gñis neutri vt isthic isthaec isthoc. isthunc. isthanc. isthoc. ab isthoc. isthac. isthoc. Plurali ntõ isthaec actõ isthaec. que per aspirationẽ nõ esse scribẽda miror placuisse Prisciano. Cũ praepositione quoqꝫ pronomẽ cõponit̃ p anastrophẽ hoc est inuersionẽ pronominis ⁊ ppositionis. ea fit tantũ in casu cui seruit haec praepositio cũ: ex qua cõponũtur tria tm̃ pronomia triũ personarũ hoc est mecũ. vobiscũ. tecũ. nobiscũ. secum in vtroqꝫ nũero. Cũ quis vel qui etiã qᵭ ipsum inter pronomina antiquiores numerabãt: vt quicũ quibuscũ. Cõponũtur quoqꝫ cũ aduerbio: sine syllabicis adiectiõib⁹. vt idẽ: qᵭ ab is ⁊ demũ facta vtriusqꝫ finis abscisione. vt sit idẽ quasi iterũ. is. in neutro quoqꝫ geminat̃ cõpositio: dicimusqꝫ idẽtidẽ: qᵭ magis videat̃ aduerbio cedere: vt significet idẽ qᵭ saepe. Cicero in. vj. de repub. hęc ego. admirãs referebã tamẽ oculos ad terram identidẽ. Idẽ in. iij. thuscu. q̃st. scindens dolore idẽtidẽ intonsas comas. Eccũ. eccã. ellum. ellam. eccos. eccas. ellos. ellas. Prisc. ⁊ Sergius in Donati artem pronomina esse dicunt ab ecce ⁊ is. ea. id. ⁊ ille illa illud composita. que tamen Laurentius in aduerbia resoluit. Ex eo quod dicit aut syllabicis adiectionibus. Quęrit rursus quot sunt hmõi syllabae: dicitqꝫ esse quatuor. met. te. ce. pte. Met iungitur pronomini primę personę p omnes casus. vt egomet. meimet. mihimet. memet. a memet eodẽ modo in plurali. Cũ pronomine vero scdę personę tantũ iungitur obliquis singularibus ⁊ omnibus casibus pluralis. dicimusqꝫ. tuimet. tibimet. temet. a temet. ⁊ eodẽ modo in plurali. in ntõ singulari non dicimus tumet: ne videatur coincidere cũ tertia persona singulari presentis indicatiui huius verbi tumeo. es. tumet. Dicim⁹ tamen pro tumet tute te syllaba breui adiecta. aut tutemet Lucre. in. j. accipe preterea q̃ corpora tute necesse est. Idẽ in eodem. tutemet a nobis iã quouis tẽpore vatũ. iũgit̃ quoqꝫ met. tertię psonae triptoto. suimet sibimet. semet. a semet. Pte. quoqꝫ iũgit̃ ablatiuo tm̃ gnqꝫ pronominũ possessiuorũ mea. tua. sua. nr̃a vr̃a. Dicimusqꝫ meapte. tuapte. suapte. nostrapte. vestrapte. Cice. in. j. de finib⁹ bonoꝝ. qua vos doceat ⁊ ad se alliciat suapte natura. Et idẽ. iij. de pfecto oratore. P. Crassum suapte interfectã manu. Idẽ etiã masculino gñe protulit in. j. thuscu. q̃stio. suopte inq̃t nutu ⁊ suo põdere ad pares angulos ferantur. Ce particula tm̃ addit̃ casib⁹ illorũ pronoĩm hic. ille. cũ in. s. lr̃am terminant̃. vt huiusce. hisce. hosce. hasce. illiusce. veteres tñ hicce. hocce. illice. illucce. dicebãt: qᵭ vsus reformidat. At vero Priscia. ex his particulis nõ fieri cõpositionẽ asseuerat: cũ per se ⁊ separatae nihil significẽt q̃ ratio si vera est: neqꝫ ex prepositionibus inseparabilib⁹ posset fieri compositio: qm̃ nusq̃ nisi in compositione reperiuntur: quod nemo vnq̃. sed neqꝫ ipse Priscianus dixit. quid quod eodem Prisciano teste additae significant aliquid. ne putentur vt ille dicit esse pronominum porrectiones siue extensiones. vt quod affert ex Terentio in adelphis. egomet rapui intelligitur ego ⁊ non alius ac si dixisset ego ipse. Quae igitur partes orationis sunt dicet aliquis? Ego aduerbia inseparabilia dicerem quemadmodum particulas illas re. con. se. di. an. praepositiones inseparabiles.

Vnde dicitur pronomen? A pro præpositione & nomen quia pro eo ponitur in oratione.

Pronomini quot accidũt? Sex. Species. Genus. Numerus. Figura. Persona. Casus cũ declinatione.

Species pronominũ quot sunt? Duæ sicut in nomine primitiua. ut ego. Deriuatiua ut meus.

Quot sunt pnomina primitiua? Octo. ego. tu. sui. hic. iste. ille. ipse. is.

Quot sunt pronomina deriuatiua? Septem. meus. tuus. suus. noster. uester. nostras. uestras.

Ego igitur cuius speciei est? Primitiuæ. non enim aliunde trahitur: quãq̃ græce dicitur. Fac ex eo deriuatiuum. meus mea meum.

Genera pronominum quot sunt? Quatuor. masculinum. ut meus. Foemininum. ut mea. Neutrum ut meum. Commune trium. ut ego. nostras.

Numeri pronominum quot sunt? Duo sicut in nomine. singularis. ut ego. pluralis ut nos.

Figuræ pronominum quot sunt? Duæ sicut in nomine. simplex. ut hic hæc hoc. Composita ut isthic. isthec. isthoc.

Quot modis componuntur pronomina? Quatuor. Primo cũ nominibus ut eiusmodi: huiusmodi. Secundo cũ altero pronomine. ut isthic. isthec isthoc. Tertio cum præpositione. ut mecum. tecum. Quarto cum aduerbiis aut syllabicis adiectionibus. ut egomet.

Quot sunt adiectiones syllabicę? Quatuor. met. te. ce. pte. ut egomet. tute. hicce. meapte.

Persone pronominum quot sunt? Tres. prima quę de se loquitur. Secūda ad quam prima loquitur. Tertia de qua prima loquitur.

Quot sunt pronomina primæ personæ? Vnū tantum Nominatiuo ego. Genitiuo mei.

Quot sūt ꝓnoīa scdę ꝑsonæ? Itē unū. Ntō tu. Gtō tui. cū oībꝰ uocatiuis noīm: ꝓnoīm. & pticipiorū

Quot sunt ꝓnoīa tertiæ personæ? Reliqua oīa.

Casus pronominū quot sunt? Septē sicut in nomine. carent tamen uocatiuo oīa pronomina. præterq̄ tu. meus. a. um. noster. a. um. nostras nostratis. caret etiam ntō cū uctō. Genitiuo sui.

Declinationes pronoīm quot sunt? Quatuor. Prima q̄ mittit gtīm in. i. ut ego mei. tu tui Gtō sui. Secunda quæ mittit gtīm in. ius ut hic huius. iste istius. ille illius. ipse ipsius. is eius. Tertia quæ mittit genitiuum in. i. æ. i. ut meus. a. um. mei meæ mei tuus. a. um. tui tuæ tui. suꝰ. a. uum. sui suæ sui. noster. a. um. nostri nostrę nostri. uester. a. ū. uestri uestrę uestri. Quarta quæ mittit genitiuum in. is ut nostras nostratis. uestras uestratis.

¶ De erotematis uerborum. Cap. vii.

Amo quæ pars orationis est? Verbum.

Quid est uerbum? Pars orationis declinabilis cum modis & temporibus sine casu agēdi uel patiendi significatiua.

Vnde dicit̄ uerbū? A uerbero uerberas: qa uerberato aere oratio ꝓfert̄: q̄ sine uerbo esse non potest.

Verbo quot accidūt? Octo. Genus. Modus. Tēpus. Numerus. Persona. Species. Figura. Cōiugatio.

Genera uerborum quot sunt? Quinq̧. Actiuū. Passiuum. Neutrum. Commune. Deponens.

Quod est uerbum actiuum? Quod desinit in. o. & habet passiuū in. or. ut amo amas. amor amaris.

Quod est uerbū passiuū? Qd definit in. or. & habet actiuum in. o. ut amor amaris. ab amo. amas

Quod est uerbum neutrum? Quod desinit in. o. & non habet passiuum in. or. ut seruio. is.

Persone pronominū quot sunt? Respōdetqꝫ esse tres: ⁊ quid proprietatis q̄libet habeat subiūgit dicēs. Prima ꝑsona est q̄ de se loquitur: haec ratio nō placet Pris. sed dicit prima ꝑsona est cū ipsa q̄ loquit̄ de se pronūciat: qꝛ vcꝫ pōt prima ꝑsona nihil de se loqui sed de scda ꝑsona vel tertia essetqꝫ dubitatio. Itaqꝫ videt̄ Pris. facere differētiā inter loqui ⁊ pronūciare de se est loqui de se vt aliqd de seipso dicere: pronūciare de se est ex ꝑsona sua aliqd de se vel de alijs dicere Qđ si in hoc vlla differētia est magis exprimeret̄ per has prepositiones de ⁊ ex. q̄ꝫ p verba loquor ⁊ ꝓnūcio. vt loquor ⁊ pronūcio de me sit habere sermonē de me. loquor ⁊ ꝓnūcio ex me sit habere sermonē in ꝑsona mea vel đ me vel de te vel de alijs. Quot sunt ꝓnoīa primę ꝑsonae? et rn̄det esse vnū tm̄ ego: idqꝫ in singulari tm̄. Nā in plurali cōceptionē facit aliaꝝ personaꝝ scdaꝝ q̄n ad ipsas ꝑsentes loquimur. vt ego ⁊ vos faciamus. Tertiarum q̄n ad scdam ⁊ alios vel ꝑsentes vel absentes sibi adiūgit. vt ego ⁊ vos ⁊ illi fecimus. Eodē quoqꝫ mō dicit esse vnū tm̄ pronomē scdae ꝑsonae sed in vtroqꝫ nūero: sed adijcit oēs vocatiuos noīm ⁊ reliquoꝝ pronominū cū participijs. Casus pronoīm quot sunt? Dicitqꝫ esse septē: nisi qđ carent vocatiuo oīa p̄ter q̄ꝫ tu. meus. noster. nostras. ⁊ quēadmodū paulo āte diximus: ntō ego ⁊ vt libro primo dictū est ntō suus sua suū: sed illa non proprie sed figurate. Declinationes pronominum quot sunt? Et ostendit per exempla esse quatuor. Nā per primā declinātur tria. ego. tu. sui. per scdam quinqꝫ. hic. iste. ille. ipse. is. per tertiam quinqꝫ. meus. tuus. suus noster. vester. per quartam duo. nostras. vestras.

De verbo. Amo q̄ pars orationis est? Respōdetqꝫ est verbū: dicitqꝫ esse partē orationis declinabilē ad differentiā partiū indeclinabiliū. cū modis: ad differentiā nominis ⁊ participij. ⁊ tēporibus. ad differentiā nominis. sine casu. ad differentiā participij agēdi vl' patiendi significatiua. Donatus addidit aut neutrū significans propter verbū impersonale qđ ꝓprie neqꝫ actionem neqꝫ passionē significat. Vn̄ dr verbū. dicitqꝫ a verbero verberas deriuari: qꝛ verberato aere oratio profertur: qđ licet oībus oratiōis partibus accidat: tm̄ p̄cipue in hac dictiōe q̄si propriū eius accipit̄: q̄ frequētius vtimur in oratiōe: atqꝫ in cuius vi reliquae oratiōis ꝑtes significāt. Unde ⁊ in illius diffinitiōe Diomedes adiecit p̄cipue dicens: verbū est pars oratiōis p̄cipue sine casu. Verbo quot accidūt. dicitqꝫ octo esse verbi accidentias: quas enumerat. Deinde q̄rit rn̄detqꝫ de singulis illarū. Gn̄a verboꝝ quot sunt? Genus in v̄bo alij significationē v̄bi appellant. vt enim in noībꝰ sunt gn̄a quibus exploraт̄ sexus: ita in verbo genꝰ est quo significat̄ vtrū actiuū sit an passiuū. Sunt aūt quinqꝫ gn̄a verborū. Loq̄mur aūt de verbis integris. nā reperiūtur q̄daꝫ v̄ba defectiua quorūdā p̄dictoꝝ accidentium: q̄ reduci nō possunt ad vnū quoddā ex his quinqꝫ gn̄ibus qđ fit vt Pris. ait vel naturae necessitate vel fortuna ⁊ casu vel differentiae causa. Naturae necessitate. vt pluo sereno. q̄ verba cū similibus cū ad solā pertineant naturā: quantū ad sermonē nostrū attinet defectiua sunt: nisi fiat ꝓsopopeia. i. ꝑsonae fictio. Fortuna ⁊ casu. aut qꝛ inusitata sunt: aut qꝛ turpia ⁊ inconcinna. inusitata vt qꝛ a faris ⁊ fare ⁊ daris vel dare nō habeamus for ⁊ dor: inconcinna ⁊ turpia. ⁊ q̄ a metuo non habeamus participia metutus ⁊ metuturus. differentiae causa vt a facio. dico. duco. fero in scda persona singulari imperatiui dice. duce. face. fere non diximus ne coincideret cū obliquis casibus quorundā nominū. Quod est verbū actiuū? qđ desinit in. o. subaudi in prima verbi positione: ⁊ habet passiuum in. or. Quid aūt dicendū est de hoc verbo do? qđ vt paulo ante dicebamus: nō habet in voce passiua dor. Diximꝰ hoc verbū esse mancū nō repugnāte significatiōe sed vsu: nusq̄ꝫ eīn apud autores lectū est dor. ergo quātū ad rationē significatiōis actiuū est. Idē quoqꝫ de facio facis dicēdū est. qđ nō misit passiuū in. or. supplet̄ tm̄ ab alio v̄bo qđ est fio fis. Quid est v̄bū passiuū? qđ desinit in. or. ⁊ hꝫ actiuū in. o. Inuenimꝰ tm̄ aliq̄n i voce atqꝫ significatiōe passiua: q̄ nusq̄ꝫ rep̄iūtur in actiua: vt cōsternor ꝑ exanimor. Oui. ij. meta. cōsternātur equi: atqꝫ idē. xij. cōsternatiqꝫ timores. ⁊ Liuiꝰ. xviij ab vrbe cōdi. consternati e cornibꝰ in mediā aciē sese intulerāt. nusq̄ꝫ tm̄ legimus cōsterno cōsternas. Eiusdē ꝓpe significatiōis repit̄ in voce ⁊ significatiōe passiua tm̄ linquor aio. vt Sue. in vita Caesaris. nisi qđ extremo tp̄e linq aio solebat. nemo tm̄ diceret animꝰ linquit me. aut ego linquo te aio. Qđ est verbū neutrū? huiꝰ gn̄is significatio latissime patet. aliud nāqꝫ actionē siḡt. vt ābulo. curro. aliđ passionē. vt vapulo. exulo. aliud in quo nec agētis nec patiētis significatio dignoscit̄. vt sedeo. sudo. algeo. esurio. q̄ꝫq̄ꝫ quo ad grāmaticum.

attinet: hęc potius actionem significare dicēdū est. hęc quidā supina: alij absolutiua: nōnulli depositiua appellāt. Qđ est verbū deponēs? Deponēs verbū dicit̃ vt ait Diom. vel per antiphrasim hoc est ecōtrario. q̄ verbū. r. līa finitū deponere eā nō pōt. vel q̄ cū oīa verba deponētia apud antiquiores cōmunia essent. alterā .i. passiuā significationē deposuerūt. vt loquor. eris. sequor. eris. Qđ est verbū cōe? Verbū cōe dr. qđ sub vna voce actiuā ⁊ passiuā significationē habet. quēadmodū ⁊ nomē cōe dr: qđ duo aut tria gn̄a sub vna voce cōplectit̃. Impsonalis verboꝝ significatio ī actiuā passiuāqꝫ vocē referunt̃. Modi v̄borum quot sunt? Modꝰ in v̄bo: quē Qui. appellat q̄litatē: ē inclinatio varios animi affectꝰ demōstrās: hi sunt qnqꝫ. Indicatiuꝰ. quē alij finitiuū. alij diffinitiuū. alij pn̄ūciatiuū appellāt. Impatiuꝰ qui ⁊ pcōtatiuꝰ. Optatiuꝰ Subiūctiuus. q ⁊ cōiūctiuus ⁊ adiūctiuꝰ ab alijs dicit̃. Infinitiuꝰ qui ⁊ impsonatiuus dr: q̄ psonas diffinitas nō hꝫ. dr ⁊ ppetuꝰ q̄ finē nō hꝫ. Quis est indicatiuus modus? Quo indicamus inqt siue ostēdimꝰ siue pn̄ūciamus aliqd fieri sine vlla alterꝰ modi inclinatiōe: vn̄ et finitiuus a Diomede dr: q̄ q̄si finita ⁊ simplici vtimur expositiōe cū p ipsum mētis sensum depromimꝰ. Quis est iperatiuus modus? Quo impamꝰ inqt aliqd fieri. plaerūqꝫ aūt ⁊ p eū p̄camur: vnde ab Aristo. dep̄catiuꝰ dr. vt Verg. musa mihi causas memora: neqꝫ eīn tā imperat q̄ p̄cat̃. hꝫ ⁊ alias cōplures significatiōes vt alibi diximꝰ. Quis est optatiuus? Hūc modū vsurpamus cū p̄cibus aliqd a dijs exposcimus vt inqt Diom. vnde optādi aduerbijs illū adiūgimus. vt vcꝫ ⁊ vtinā ⁊: o. ⁊ osi in sermone Hispano mutuamur a Poenis oxala: qđ interp̄tat̃ deus velit. deus faciat. Reperit̃ etiā sine aduerbio optādi. vt Luca. i. j. dij visa secūdēt: ⁊ fibris sit nulla fides. Quis est subiūctiuꝰ? Subiūctiuꝰ qui dubitatiuus dr: ideo dictus est qđ p se nō exp̄mit sensum nisi alteri v̄bo iūgatur alterū. qđ fit media cōiunctiōe vt si audieris legā. cū amaueris docebo. Quis est infinitiuꝰ? Qui caret inquit nūeris ⁊ psonis. hoc ⁊ impsonale v̄bū habet: indiget verbo alterius modi. hoc ⁊ subiūctiuus hꝫ: sed vtrūqꝫ simul solus infinitiuus. His quinqꝫ supioribus modis quidā adiecerūt sextū quē appellauerūt pmissiuū: vt ego amabo. ego docebo. sed hunc indicatiui futurū nos fecimus. quidā impsonalē modū cōiungūt: vt sint modi septē sed nos vt diximus in actiuā passiuāqꝫ vocē hūc modū reduximus. Adhuc alij cōmēdatiuū ab impatiuo separant: qm̄ p imperatiui p̄sens siue instans vt confestim aliqd fiat impamus: quē ideo imperatiuū dixerūt. p futurū vero tēpus vt aliquid in ppetuū ⁊ ad multa tpa fiat cōmēdamus. atqꝫ ideo hūc quasi diuersum a supioribus modū mandatiuū appellauerūt. fuerūt adhuc q cōiūctiuū a subiunctiuo separarēt vt essent modi nouē. adhuc alij adhortatiuū ab impatiuo separāt. Gerūdia quoqꝫ ⁊ supina verbi modos esse dicūt. Sed nos quinario modoꝝ nūero cōtēti fuimus ad quos reliq sunt reducti. nisi q̄ gerundia ⁊ supina nō recusamus ab octo partibus oratiōis separare. Tpa verboꝝ quot sunt? Tp̄s in v̄bo vt inqt Diom. est vicissitudo rerū triformi mutabilitate cōprehēsa. Cū vero tēpus vt philosophi dicūt idiuiduū sit: nos illud in partes diuidimus: sed nō tam ipsum tp̄s q̄ actiōes nr̄as per tpa diuidētes ea quantū ad nos attinet tria sunt. presens. q̄ a quibusdā instans appellatur. p̄teritū ⁊ futurū. q̄ a nōnullis vt supra dictū est promissiuus dr modus. qđ alij infinitū tēpus appellant q̄ incertū sit. quod duplex quoqꝫ est impfectū alteꝝ ⁊ alterū perfectū. de quo alibi plura diximus. Praeteritū in triplici differētia est. impfectū. perfectū ⁊ plusq̄ perfectū. Praeteritū impfectū q̄ inchoatiuū alij dicunt: est p qđ significamus nos aliquid in tpe perfecto incepisse nec perfecisse tamē. vt ego amabā. Praeteritū perfectū est: p qđ significamus nos aliquid in tempore p̄terito incepisse: atqꝫ perfecisse. vt ego amaui. Plusq̄ perfectum omnes antiqui ⁊ iuniores grāmatici vidētur mihi nō recte diffiniuisse. dicunt enim esse cum tempus iam pridem exactum demonstramus: ita vt per praeteritum perfectum rem factam breui aut non multo tempore ante ostendamus. per plusquā perfectum vero illud quod iam longo tpe inueteratum est. Quae ratio si vera est nō possemus latine atqꝫ grammatice dicere: qđ in ipso statim sacraꝝ litteraꝝ initio scriptū est. In principio creauit deus coelum ⁊ terram. ⁊ qđ sequitur: dixit deus fiat lux ⁊ facta est lux: qua actione nulla prior. nulla antiquior est. Sed neqꝫ rursus diceremus recte cū tu venisti ego iam legeram: quod de re paulo ante facta dici posse nemo est adeo stupidus qui non confiteatur. Sꝫ hęc duo tēpora non eo modo censentur quo isti putant: sed illo potius qđ praeteritum plusq̄ perfectū p̄terito perfecto cōparatū antiquius est: siue id in multo siue in paruo tempore exacto sit: atqꝫ ideo adiecimus inueterasse citra praeteri-

Quod est uerbū deponēs? Quod desinit in. or. & tamen habet actiui significationē. ut loquor eris.

Quod est uerbum commune? Quod desinit in. or. & habet actiui & passiui significationem. ut amplector amplecteris.

Amo igitur quod uerbum est? Actiuum.

Modi uerborū quot sunt? Quinqꝫ. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiūctiuus. Infinitiuus.

Quis est indicatiuus modus? Quo indicamus aliquid fieri. ut ego amo. tu amas. ille amat.

Quis est imperatiuus modus? Quo imperamꝰ uel prohibemus uel exhortamur aut permittimꝰ aliquid fieri. ut o Antoni lege. ne legas.

Quis est optatiuus modus? quo optamus aliqd fieri ut utinam ego legerem.

Quis est subiunctiuus modus? Qui indiget altero uerbo: ut perfectum sensum significet: ut si legeris audiam.

Quis est infinitiuus modus? Qui caret numeris: & personis: & indiget uerbo alterius modi: ut aliqd determinatum significet: ut cupio legere.

Amo igitur cuius modi est? Indicatiui modi.

Tempora uerborum quot sunt? Sex. Præsens. Præteritum imperfectum. Præteritum perfectum. Præteritum plusq̄ perfectum. Futurum imperfectum: & Futurum perfectum.

Quod est tempus præsens? Quo aliquid in præsentiarum fieri ostendimus. ut ego lego.

Quod est præteritum imperfectum? Quo ostendimus q̄ aliquid fiebat. sed non fuit perfectum. ut ego legebam.

Quod est præteritum perfectum? Quo ostendimus aliquid iam factum atqꝫ perfectum esse. ut ego legi.

Quod est p̄teritum plusq̄ perfectum? Quo ostendimus id quod factum est: inueterasse citra præteri-

tū perfectū. vt si dixerim. ego legerā cū tu venisti: dico te venisse post id tp̄s quo ego legi. sic Oui. j. meta. sic mō q̄ fuerat rudis ⁊ sine imagine tellus. induit ignotas hoim̄ cōuersa figuras. qd̄ si p̄teritū plusq̄ p̄fectū p̄terito perfecto non cōparetur: nihil aliud quā ipsum preteritū p̄fectū significat. vt Oui. legerat huius amor titulū nomēq̄ libelli. i. legit. Sed indicatiuus ⁊ optatiuus cū subiunctiuo habēt oīa quinq̄ tp̄a: qm̄ per illa oīa possumus indicare quid facim⁹. fecimus aut facturi sumus. cuius est per oīa similis subiūctiuus. Impatiuus duo tm̄ habet tp̄a. instās ⁊ futurū: sed i

tum perfectum. ut ego legeram anteq̄ tu uenisti.
Q̄d est futurū iperfectū? Quo ostēdim⁹ aut p̄mittimus nos aliquid inchoaturos. ut ego legā cras.
Quod est futurum perfectū? Quo ostendimus aut promittimus quod ad certum tempus aliqd erit a nobis factum. ut ad horam legero.
Amo igitur cuius tēporis est? Præsentis temporis.
Numeri uerborū quot sunt? Duo sicut in nomine. Singularis qui de uno loquitur. ut ego amo. Pluralis qui de pluribus loquitur. ut nos amamus.
Amo igitur cuius numeri est? Singularis numeri.
Personæ uerborū quot sunt? Tres. Prima quæ de se sola uel de se cū aliis loquitur. ut ego amo. nos amamus. Secunda ad quam solam uel cum aliis prima loquitur. ut tu amas. uos amatis. Tertia de qua sola uel de quibus prima loquitur. ut Cicero legit. homines legunt.
Species uerborū quot sūt? Duę sicut in noīe. Primitiua. ut lego legis. deriuatiua. ut lectito lectitas.
Deriuatiuorū uerborū formæ quot sunt? Septē Inchoatiua. Meditatiua. Desideratiua. Frequētatiua. Diminutiua. Denominatiua. Aduerbialia.
Quę dicūtur inchoatiua? que Laurentius dicit continuum incrementum passionis innate significare: fiuntq̄ tantum a uerbis neutris absolutis secūdæ coniugationis. formanturq̄ a secunda persona presentis idicatiui modi addita co. ut a tepeo. pes. tepesco. is. i. in horas magis tepesio.

singulari primā nō admittit p̄sonā. Absurdū nāq̄ esset quēq̄ sibi imperare cū p̄ptus sua spōte sit imo vltro facere qd̄ vult. externae vero p̄sonae imp̄io indigēt nisi figurate q̄si ad aliū loquēs in scd̄a p̄sona seipsum proferat. vt Iuue. tecū prius ergo voluta haec. in pluralī vero etiā primā adhibet: q: cū iperat se quoq̄ ad idē ministeriū vocat. Sed aīaduertendū q̄ per imp̄atiui p̄sens imperamus aliquid e uestigio fieri: vt puer lege. i. fac vt statim legas. p̄ futurū vero imperam⁹ aliqd in posterū faciēdū atq̄ vt ita dicā in p̄petuū. Est quoq̄ eadē differētia inter futurū iperatiui ⁊ alior̄ modor̄ futura. q̄ haec indifferēter futurū tp̄s significāt. qd̄ est p̄ aduerbia distinguēdū. vt ego legā mox. cras. perēdie. die q̄rti. die quinti. die p̄rimi. Imperatiui vero futurū nō significat. vt cōfestim aliquid fiat: sed vt diximus semp̄ imposterū faciēdū esse: vt si vis esse doctus legito libros i. fac vt semp̄ legas libros. q̄ possis commode facere. neq̄ opus est adiungere aliquid q̄ temporis diuturnitatem illā exprimamus. Inuenitur tm̄ apud antiquiores futurū pro presenti. vt Terē. in heautō. loquitor paucula. ⁊ idē in adelphis. de te largitor puer: pro eo qd̄ est loq̄re largire. quos Verg. antiquitatis amator secutus dixit v. aeñ. primus equū phaleris insignem victor habeto. ⁊ paulopost tertius argolica. hac galea contentus abito: p̄ eo qd̄ est habeat ⁊ abeat. In voce passiua plurale futuri tp̄is h̄mōi rep̄itur: idq̄ apud antiquiores tm̄ in legibus ⁊ foederib⁹ q̄ fiūt ⁊ p̄mulgātur: vt sic dixerim: ad p̄petuā rei memoriā. Optatiuus quinq̄ tp̄a habet vt alibi diximus: q̄q̄ fuit tēpus quo putabam⁹ tria tātū habere tēpora. Sūt qui ab optatiuo p̄sens tēpus excludāt: qm̄ futura sunt q̄ optamus. Sed dicet quispiā q̄uo possumus p̄terita optare? Ad qd̄ dicēdū quod non solū futura optare possum⁹: verū etiā plaerūq̄ optamus nos aliquid fecisse: qd̄ tm̄ nō fecimus. vt vtinā ego legissem. Infinitiuus tria tēpora habet. presens. preteritū et futurū. Vsurpat̄ tm̄ plaerūq̄ p̄sens infinitiui pro p̄terito iperfecto indicatiui: quo gn̄e dicēdi plaerūq̄ vtunt̄ historici. Salu. eqtare cursu. cū eq̄libus certare: cū oīs anteiret: oib⁹ tm̄ charus esse. p̄ equitabat: certabat. erat. Nūeri verborū quot sunt? Duo inqt sicut in noīe. Fuerūt tm̄ q in tertia p̄sona plurali p̄teriti p̄fecti indicatiui modi dualē numerū a p̄lali distinxerūt in illis duabus vocalib⁹ amauerūt vel amauere. vt amauerūt sit ad plures amauere ad duos tm̄ referēdū. sed vt Quin. refert. apud nr̄or̄ neminē haec obseruatio rep̄it̄: cū ecōtrario Ver. j. aeñ. dixerit. deuenere locos: vbi nūc ingētia cernis. Et idē in. ij. cōticuere oēs intētiq̄ ora tenebāt. ⁊ Ouid. xiij. meta. cōsedere duces: ⁊ vulgi stāte corona. hi apte nos docēt: nihil horū ad duos p̄tinere. Personae verbor̄ quot sunt? Tres inquit. ⁊ repetēdū est hoc loco id qd̄ de p̄sona in capite sup̄iori diximus: cū de p̄sonis pronoīs agebatur. Illud tm̄ addimus: qd̄ Diome. ait p̄sonā esse rationabilē substantiā: qd̄ proprie in prima ⁊ scd̄a persona rep̄itur: nisi fiat p̄sopopeia. Species verborū quot sunt? Duae inqt sicut in noie. Primitiua ⁊ deriuatiua. Deriuatiuor̄ rursus septē dicit esse formas: quas Diom̄. ⁊ Donatus ad verbi referūt q̄litatē. alij ad genus siue significationē. Deinde q̄rit r̄ndetq̄ de singulis septē verbor̄ formis. Quae dicūtur inchoatiua? Oēs grāmatici q vnq̄ fuere ante Laurētiū Vallā: appellauerūt verba inchoatiua qui in sco desinūt: qualia sunt frigesco. tepesco. albesco. dixeruntq̄ inchoationē quandā significare. quod esse falsum validissimis rōnibus cōuincit: quin potius haec verba incremētū passionis innatae significare vidētur: quā significant verba a qbus deriuātur. vt aegresco. i. magis magisq̄ aegersio. albesco. nigresco. i. in dies magis magisq̄ albeo ⁊ nigreo ⁊ vel vt ipse exponit: albesio ⁊ nigresio. Haec verba alij ante Laurētiū dixerūt a verbis neutralib⁹ tm̄ deriuari: nos aūt adiecim⁹ a verbis neutris: nō quidē oībus sed tm̄ scd̄ae cōiugatiōis. nā ab alijs cōiugatiōibus deducta non tā inchoatiua q̄ inchoatiuor̄ filia esse dicēda sunt vt illa labasco. cis. integrasco. cis. ⁊ ab hio hias hisco hiscis. a cōcupio. pis. cōcupisco. cis. Sūt preterea huius formae verba: quor̄ primitiua in vsu non sunt. vt herbesco herbescis. siluesco siluescis. lignesco lignescis. ignesco ignescis. iuuenesco iuuenescis. ⁊ similia que possunt videri a nominibus. herba. silua. ligno. igne. iuuene. potius q̄ ab herbeo herbes. silueo silues ligneo lignes. igneo ignes. iuueneo iuuenes deriuata. Nā verba huius formae certis regulis cōstant: quarū vna si defuerit: inchoatiua siue vt Laurētius mauult: augmētatiua nō erūt. prima est qd̄ in. sco. desināt. Deinde qd̄ a scd̄a persona p̄sentis indicatiui modi verbor̄ neutralīū scd̄ae coniugationis passionem innatā significatiuū formentur. praeterea qd̄ deficiant in p̄terito perfecto indicatiui modi ⁊ in reliquis temporibus que formantur ab eo. quodq̄ per tertiam verborū coniugationem declinentur.

Quae dicũtur meditatiua? Secũda verborũ forma est.meditatiua:q̃ Laurẽtius ⁊ quidẽ recte desideratiua siue optatiua esse dicit.neqꝫ enim esurire est meditari comedẽdũ esse qđ ad intellectũ ptinet.sed cupere seu optare:qđ est op⁹ partis appetitiuae.Formãtur aũt ab vltimo supino addita rio.repiturqꝫ haec verborũ forma in paucis verbis: apud antiquiores fortasse in pluribus.sed quorũ ego memini in his fere.ab edo edis.esum esu esurio.is.a coeno.as. atũ.atu. aturio.a pario.is.partũ partu parturio.a meio.is.mictũ mictu.urio.a caco.as.atũ.cacatu.urio. ab emo. is.emptũ emptu empturio.i.cupio siue libido mihi icessit edere. coenare.parere.meiere.cacare.emere. Iuue. esurit intactam paridi nisi vendat agauẽ Marti.xj.epigra.coenaturii Uacerra nõ cacaturit. Iuue.noctibus hic ponunt lecticas micturiũt hic. Uerg.in buc.nũc oĩs parturit arbos. Uarro.ij.de re.rust.te empturiẽtẽ in campos macros adducũt crebro pedes.ex quib⁹ exẽplis facile colligitur inter meditatiua ⁊ formae perfectae siue absolutae verba illã esse differentiã:quod absoluta actũ meditatiua effectũ mentis nõ meditationẽ significãt.vt Liuius qđ diu parturiuit animus vester aliqñ pariat. ⁊ illđ psalmographi.Ecce parturit iniusticiam concepit dolorem ⁊ peperit iniquitatem.ergo parturire est cupere a partu liberari.parere illud ipsum qđ cõceptũ est: quod qꝫ cupimus parere in lucem edere. Dicturio a dico.is. dictu. Macrobius.vj.satur.vlus est. quid duces inqt ⁊ milites:qui fortiter a se facta semp dicturiunt. Idem lib.j.ne vltra te dicturientem tardem.⁊ Apuleius.a nubo.is.nuptu nupturio.sine vlla vnq̃ magia iam olim nupturisse. Inter scaturio.is. qđ videtur hui⁹ formae verbũ esse ⁊ scateo.es.a quo deriuari videtur. nulla talis differẽtia reperitur:idem nãqꝫ est scaturio ⁊ scateo. declinantur autem huiusmodi formae verba oĩa p q̃rtã verborũ cõiugationẽ. Quae dñr desideratiua? Tertia verborũ forma est eorũ que dicũtur desideratiua. Laurẽtius tamẽ nõ affectũ mẽtis desideriũqꝫ haec significare dicit:sed actũ corporis. Nã qđ Priscia.affert illud Uerg.in.viij.nã memini hesionẽ visentem regna sororis Laomedõtiadẽ priamũ.exponitqꝫ visentẽ pro cupientem videre omnino ratione caret.nã si visere est cupere videre:semp Priamus sororẽ Hesionẽ visebat posteaq̃ ablata fuit nec minus cũ erat in Troia:q̃ cũ vt illã videre profectus est Salaminã. Ergo visere nõ cupere videre:sed ire ad videndũ significat.quod si viso cupio videre significaret nunq̃ Cice.ad atticũ scripsisset:cupio Alexandriã reliquamqꝫ epirum visere.sed viso Alexandriam reliquamqꝫ Aegyptũ. Usurpãtur tamẽ haec verba pro ipsorũ primitiuis.vt lacesso pro eo ad lacerandũ vel lacero.facesso. eo ad faciendũ vel facio. Uerg.iiij aeñ.ocyus omnes imperio laeti parent ac iussa facessunt. Reperitur tamẽ pro eo quod est recedere vel ire ad recedendũ. Cice.j.de legibus paulisper facessant rogemus. Reperitur etiã facesso pro prohibeo. Cice. in verrẽ. ne innocenti periculũ facesseris. Idẽ quoqꝫ in eodẽ.cũ audiuissent ei negociũ facessitũ. Capesso.is. pro capio vel eo ad capiendũ. Uerg.j.aeñ.mihi iussa capessere fas est. Cice.j.thuscu.is animus superiora capessat necesse est. accerso.is. vel arcesso literis inuersis pro eo ad vocandũ. Terẽ.in andria.obstetricem accerso.sed cũ oĩa huius formae verba sint tertiae coniugationis ⁊ in so desinãt:hoc reperitur etiam in.io.terminatum declinatumqꝫ per quartam cõiugationẽ. vt Cice.de claris ora accersiuisti ex vrbe ea que domus est semper habita doctrinae. Et actuum ca.x. mitte in ioppẽ et accerse Simonem quendam. Ex quibus exẽplis colligimus verũ aut vero proximũ esse quod Ualla suspicatur:praedictarũ formarũ verba ab antiquissimis aliter fuisse appellata q̃ a grãmaticis iunioribus nũc dicũtur. ⁊ illorꝫ noĩa sic fuisse inuersa:vt pro meditatiuis dixerint inchoatiua.p desideratiuis meditatiua.pro actũ corporis significãtibus desideratiua. Sed que nos ex eo qđ significãt nouo nomine dicimus augmentatiua: Laurentius opinatur ab antiquioribus fuisse meditatiua appellata ex illa reconditiore significatione qua meditor significat exerceri. vt apud Iuueñ.statua meditatur prelia lusca.⁊ alibi. Marmorea meditatus ꝑlia villa. vt sit calesco quasi exerceor calore.frigesco exerceor frigore ⁊ silia eodẽ modo. Quae dñr frequẽtatiua? Frequẽtatiua verborꝫ forma.quã Diomedes iteratiuã appellat est q̃ assiduã vel potius frequẽtẽ in agẽdo vim habet:vnde ⁊ appellationẽ hꝫ qm̃ frequẽter agendo iterat affectũ. Formant aũt ab vltimo supino.u.finali mutata in.o.declinãturqꝫ p primã ↄiugationẽ.vt a curro.ris.cursu.curso.as.a quo est occurso occursas.i.frequẽter occurro. Vg.in buc.occursare capro cornu ferit ille caueto. A duco.is.ductu ducto.ctas.i.freq̃nter duco. Salu.in catilina. L.sylla exercitũ quẽ i Asia ductauerat. A mergo.is.su.merso. sas.i.freq̃nter mergere. Vg.j.geor.fluuio mersare salubri.est ⁊ freq̃ntatiuũ a freq̃ntatiuo cursito cursitas. Hora.ij. sermo. veluti succinctus cursitat hospes in vrbis tñ primae cõiugatiõis mittẽtibus supinũ in atũ. fiũt frequẽtatiua a penultima in i.breuẽ mutata.vt ab impero impas impatu impito iperitas. Hora.j.ser.olim qui summis legiõibus impitarũt.a volo.as.volatu volito volitas.a rogo rogas rogatu rogito rogitas.ab ago agis actu nõ dicim⁹ acto actas sed actito actitas. Marti.cogit me titus actitare causas.dicimus etiã ab ago agis.in alia significatiõe agito agitas. Vg.ij. geor. ipse dies agitat festos fususqꝫ p herbã.a dico dicis dictu dicto dictas:quod est alio scribente dicere. Iuue.celso dictare paratae.dictito dictitas.quod videtur esse frequẽtatiuũ a frequẽtatiuo est frequenter dicere. Hora.ij.epistola. dictitet Albano musas in monte locutas. A quaero quaeris.debuit esse q̃sito quaesitas.penultima longa.sed dicimus quaerito quaeritas.eadem breui. A scribo scribis scriptu scriptito scriptitas. A scio scis sciui scitu.scitor scitaris.⁊ sciscitor sciscitaris. A nosco noscis noui notu.noto notas.noscito noscitas. A cogo cogis coegi coactu nõ coacto coactas:sed cogito cogitas.dicimus.⁊ a sequor sequeris secutu.non secutor secutaris.sed sector sectaris formatur.

Quę dicuntur uerba meditatiua? quæ Laurentius appellat desideratiua:fiũtq; ab ultimo supino addita.rio. hęc fere ab edo.is. esu. esurio. a cœno.nas.atu.cœnaturio.a pario.is.partu.parturio. a meio.is.mictu.micturio.a caco cacas cacatu. cacaturio.ab emo.is.emptu empturio.

Quæ dicuntur desideratiua? quæ Laurentius non mentis affectum sed actum corporis significare dicit.Sunt uero q̃ rarissima. ut uiso uisis.lacesso.is.facesso.is.capesso.is.

Quę dicũtur frequẽtatiua? Quę assiduã in agẽdo uim habere significãt.fiũtq; ab ultimo supino. u mutata.i.o.ut a curro.is.cursu.curso.sas. aduco is.ductu.ducto.as. Aĩaduertẽdũ tamẽ est in uerbis primę cõiugatiõis supina a qbus formantur frequẽtatiua mutare a penultimã supini in.i.breuẽ.ut ab impo.as.iperatu.iperito impitas. Dicimus tñ ab ago agis. actito actitas. & agito agitas.a dico dicis dicto dictas. & dictito dictitas.

Quae dñr diminutiua? Est quīta verboꝝ forma eoꝝ q̃ dñr diminutiua: eo qđ significāt diminutionē a suo pncipali vñ deriuantur. vt a sorbeo.es.sorbillo.as.q̃si minuti sorbere.a garrio.is.garrulo.as.a caluo. is.cauillo.las. ꝛ cauillor. ris. Sūt ꝑterea q̄dā diminutionū formā habētia sine origine formae pfectae. vt pitisso.as.ꝑ minuti bibere. vacillo.as pro eo qđ est alterno motu fluctuare. Terē. in heau. pitissando mō mihi quid vini assumpsit. Cice. de cla. ora. cum ex eo toto corpe vacillāte q̃siuit: qs loq̃retur e linthre. huius ordinis vidētur mihi esse verba illa: q̃ paulo ante frequētatiua esse diximus. vt dormito.as. scriptito.as. qđ est non ꝓfunde dormire: aut plene scribere: sed ꝑ interualla id facere significāt. vt sit dormitare min⁹ q̃ꝫ dormire: scriptitare minus q̃ꝫ scribere. vt illud dormitauerūt oēs ꝛ dormierūt. Quae dñr denoiatiua? Sexta verboꝝ forma est eoꝝ q̃ dñr denoiatiua: eo qđ a noibus deriuātur. vt a pr̃e patrisso. issas. a gracco graecisso. issas. ꝛ graecor.aris. ab attico atticisso.cissas. q̃ vba imitationē quādaꝫ significāt. dicim⁹ quoqꝫ a pabulo.lor.aris. a frumēto. entor.ris. a ligno lignor.aris. ab aqua aquor.aris. ꝓ eo qđ est ire q̃situ pabulū. frumētū. ligna. aquā Liui. xxv. ab vrbe cōdita. lignatū pabulatūqꝫ ꝓgressos exciperet. Gel. li. xvj. noct. atti. ca figura est captant q̃ lignātur pabulant ꝛ aquant Liui. xxij. tertiā ptē militū frumētatū dimisit. Dicim⁹ quoqꝫ a rure rusticor.aris. Cice. ij. de ora. laeliū semꝑ fere cū Scipiōe solitū rusticari. pro quo antiquiores ruro.ras. ꝛ ruror.aris. dicebāt. a philosophia philosophor.aris. a poeta poetor.aris. q̃ posteriora significāt dare operam philosophiae poeticae. Quae dñr aduerbialia? Septima vboꝝ deriuatoꝝ forma est eoꝝ q̃ dñr aduerbialia: eo qđ ab aduerbijs deriuant. vt a ꝑendie pēdino.as. qđ est in diē tertiaꝫ differre. a cras crastino.as. ab intra. intro.as. Amo igit cui⁹ speciei est? Primitiuae inqt. neqꝫ eñ hꝫ vnū deriuet. sꝫ tēperamētū adiecit: qđ ego sciā. fieri eñ pōt vt originē hēat vnde dicat. Sed neqꝫ format ex se inchoatiuū vt isti dicūt amasco.ascis. neqꝫ desideratiuū amasso amassis. nec meditatiuū amaturio.turis. neqꝫ frequētatiuū amito.itas Figurae verboꝝ quot sunt? Due inquit queadmoduꝫ in noie. Siplex. vt amo.as. clamo.as. cōposita vt deamo.as. declamo.as. cōponunt aūt verba q̃tuor modis sicut ꝛ nomē. ex duob⁹ integris vt examo.as. deamo. as. ex de ꝛ amo.as. ex ītegro ꝛ corrupto. vt diligo.gis. ex di ꝛ lego.gis. aut ex corrupto ꝛ integro. vt alligo.as. ex ad ꝛ ligo.gas. aut ex duob⁹ corruptis. vt officio. ex ob ꝛ facio.cis. Cōponūtur eñ verba frequēter cum ꝓpositiōibus: sed nōnunq̃ꝫ cū noibus. vt tepefacio a tepid⁹ ꝛ facio versificor a versus ꝛ facio. belligero a bellū ꝛ gero. Cōponūtur ēt ex ꝓpositiōe noie ꝛ verbo. vt ꝑterrefacio cis. a ꝑ ꝛ terrorē ꝛ facio. ex duab⁹ ꝓpositiōibus et verbo vt recōpēlo.as. recōdis.is. Sed queadmodū in cōpositiōe corrūpātur: i fine li. supioris dictū est. Cōiugatiōes verboꝝ quot sunt? Antiqores grammatici fere oēs tm̄ ponebāt cōiugatiōes tres sed tertiā rursus diuiserūt in breuē siue correptā. ꝛ in longā siue productaꝫ. Nos aūt iuniores secuti grāmaticos. q nihil referebat q̃tuor cōiugatiōes posuim⁹. Cōiugatio est ꝯñs verboꝝ declinatio. dicta ꝙ vna eadēqꝫ rōne declinatiōis plima cōiugant verba. vt ad sil'itudinē amo.as, oia verba primae cōiugatiōis. haec a graecis syzigia dr. Prima q̃ scđam ꝑsonā. Iā puer nō rñdet ex eo qđ li. j. didicit prima coniugatio est q̃ hꝫ a. ꝓductā ante re in infinitiuo qđ ex ipsa ꝓnūciatiōe atqꝫ accētu ꝓterat intelligere sed ex eo qđ iā lib. v. audiuit. Scđam personā presentis indicatiui modi primae cōiugationis in nūero singulari in.as. longā terminari. Secūdae vero in.es. aeque longā. Tertiae in.is. breuē. Quartae in.is. lōgā. q̃ ratio ꝛ si eadē est cū superiori: hic rñdit q̃si prouectus ex Diom. Donati. Phocae. Prisci. oiumqꝫ antiquoꝝ verbis: qui ex scđa persona indicatiui colligunt diuersitatē cōiugationū. illic vero quasi rudis didicit rē ex eo quod erat intellectu facillimū.

Quae dicūtur diminutiua? Quę a suo pricipali diminutionē significāt. ut a garrio.is. garrulo.as. a sorbeo.es. sorbillo.las. a caluo.is. cauillor.aris

Quae dñr denoiatiua? Quę a noie deriuantur. ut a patre patrisso.as. a graeco graecisso.as. & graecor aris. a frumēto frumētor.aris. a pabulo.lor.aris. a rure rusticor.aris.

Quę dñr aduerbialia? Quę ab aduerbio deriuātur ut a pēdie.no.as. a supra supo.as. ab itra itro.as.

Amo igitur cui⁹ speciei est? Primitiuę speciei. Non eñ habet quod ego sciā unde possit deriuari.

Figurę uerborū quot sunt? Duae sicut in noie. Simplex ut amo amas. Cōposita ut deamo deamas.

Amo igitur cui⁹ figurae est? Simplicis figurae. Non eñ potest diuidi in partes significatiuas eius qđ integrum ante compositionem significabat.

Cōiugatiōes uerborū quot sunt? Quatuor. Prima q̃ scdam ꝑsonā singularē ꝑsentis indicatiui modi mittit in.as. ꝓductā in uoce actiua. Et in aris uel are. i uoce passiua. ut amo.as. laetor.aris. uel.are. Secūda q̃ eādē secūdā ꝑsonā mittit in.es. ꝓductā in uoce actiua. & in.eris. uel.ere. in uoce passiua. ut doceo.es. medeor.eris. uel ere. Tertia q̃ eandē secūdā ꝑsonā mittit in.is. correptā in uoce actiua & in.eris. uel.ere. penultima correpta i uoce passiua ut lego.is. loquor.eris. uel.ere. Quarta quae eandē secūdā personā mittit in.is. productam in uoce actiua. & in iris. uel.ire. penultima ꝓducta i uoce passiua ut audio.is. audior.iris. uel.ire.

De erotematis participiorum. Cap. vii.

Amans q̃ pars oratiōis est? Participiū. Quid est participiū? Pars oratiōis declinabilis que pro uerbo accipitur: ex quo deriuatur: genus & casus habens ad similitudinē nois: & accidētia uerbi sine discretione modorū & personarum.

Vnde dicit pticipiū? Quasi particapiū: quia partem accipit a noie: partem a uerbo. partem ab utroqꝫ.

Participio quot accidūt? Sex. genus. tēpus. significatio. figura. numerus. casus. cū declinatione.

¶ De participio.

Amās q̃ ps orōnis? Deide rñdet pticipiū esse partē orōnis declinabilē ad differētiā indeclinabiliū q̃ ꝑ vbo accipit ex q̃ driuat. nā verboꝝ sigñatiōes hꝫ atqꝫ ꝑ verbo poit sꝫ ab eo differt: qm̄ gen⁹ ꝛ cas⁹ hꝫ ad sil'itudinē nois a q̃ rursus differt: q accidētia vbi hꝫ modos ꝛ ꝑsonas qb⁹ pticipiū caret. Vñ dr pticipiū: ab eo rñdet qđ duaꝝ ptiū q̃ sunt pricipes i orōne: hoc ē nois ꝛ verbi partē capiat ꝛ participet vt sit participiū queadmodū cū Seruio dicit Sergi⁹ q̃si pticapiū. accipit eñ vt dixim⁹ a noie gña ꝛ casus ꝛ a vbo tpa ꝛ sigatiōes. ab vtroqꝫ nūeꝝ ꝛ figurā. Participio quot accidūt? Sex inqt: duo q̃ dixim⁹ accepisse a noie. i. gen⁹ ꝛ casus. Duo quoqꝫ q̃ a vbo: hoc est tps ꝛ sigatio. Duo

ꝑterea q̄ ab vtroqȝ:hoc est figura ⁊ nũer⁹.Gña pticipioꝝ qt sũt:Quatuoꝛ eē dicit gña pticipioꝝ. masculinũ eoꝝ q̄ terminãt i.us.vt amatur⁹ amat⁹ amãd⁹.foemininũ eoꝝ q̄ terminãt i.a.vt amatura.ata.amãda.Neutrũ eoꝝ q̄ terminãt i.ũ.vt amatuꝝ amatũ amãdũ.Cõe triũ eoꝝ q̄ terminãt in.ns.vt hic ⁊ haec ⁊ hoc amãs.hic ⁊ haec ⁊ hoc docẽs. Repiũt tñ pticipia i.ns.termiata i gñe masculio q̄si substãtiue posita ex eo qḋ i illis subĩtelligit nomẽ substãtiuũ gñis masculini.vt hic oriẽs.hic occidẽs vbi ĩtelligit sol.Vg.v.aeñ.⁊ me saeu⁹ eqs oriẽs afflauit anhelis.aliqñ tñ ipm substãtiuũ exprimit.dicimusqȝ ab oriẽte sole ab occidente sole.rudẽs q2 intelligit funis torrẽs q2 fluui⁹.gñis q̄qȝ sunt masculini.ꝓfluẽs ⁊ cõfluẽs q2 subintelligit aque gñis sunt foeminini.Liui⁹.j.ab vrbe cõdita pueros i ꝓfluẽtẽ aquã mitti.Caesar i cõmẽtaris.cũ ad ꝓfluentez mosae ⁊ rheni ꝯuenissent.⁊ Justinus in trogi epitome.ps q̄dã in cõfluẽtẽ Danubij ⁊ sabij cõsedit.Est aũt profluẽs in ea pte fluminis q̄ est violẽtior aq̄ vena cõfluẽs vo q̄ duo flumia iũgũtur.quã Ptolomaei iterps scissionẽ flũinis appellat.Cõtinẽs quoqȝ ꝓ terra.q̄ nõ est i suia ẽt gñis foeminini.q2 subintelligit terra.Pli.li.vj.a lymnũ a ꝓxima cõtinẽte abest septẽ mille cẽtũ qnquaginta passus.Cõsonãs quoqȝ ꝓ lr̃a q̄ nõ est vocalis hoc genere ꝓfert.Aians tũ gñe masculino repit.vt Hor.ij.ser.sed hic still⁹ haud petet vltro quẽq̄ȝ aiantẽ.tũ feminino vt Cice.in.j.de legib⁹ nã cũ caeteras aiantes adiecisset ad pastũ.Repit quoqȝ gñe neutro:sȝ i plr̃ali tm̃ animãtia.Serpẽs foemininũ repit.Juue.⁊ mouisse caput visa est argẽtea serpẽs Vg.ij.aeñ.masculinũ ꝓtulit dicẽs.serpẽs cõplex⁹ vterqȝ.Pregnãs quoqȝ qḋ pticipij formã hȝ sine origine verbi rõne significatiõis tm̃ gñis est foeminini.Jn neutro gñe pticipia reperiũtur q̄si substãtiua.vt antecedẽs ꝯñs.decẽs.couenies.Tpa participiorũ quot sunt:Tria inquit.sed aiaduertẽdũ est qḋ non ex omni Vbo oĩa tpa nascũtur.queadmodũ statim de significatiõibus participiorũ dicemus.illud quoqȝ est cõsiderãdũ.qḋ licet latini nõ habeãt participia ꝑteriti impfecti tpis ⁊ plusq̄ȝ pfecti.inueniũtur tñ ꝓ illis participia ꝑteriti posita.vt apud Vg.j.aeñ.⁊ q̄ vect⁹ abbas: ⁊ q̄ grãdaeu⁹ alethes.qḋ Serui⁹ ꝓ vehebat exponit.Sigtiões pticipioꝝ quot sunt? Duae ingt actiua ⁊ passiua. sed q̄ pticipia significẽt actionẽ.q̄ passionẽ subiũgit dicẽs.ꝙ a verbis actiuis ⁊ neutris nõ qdẽ oĩb⁹ sed q̄ signt actionẽ.participia pñtis ⁊ futuri in.rus.significãt actionẽ.vt amãs q amat.amatur⁹ q amabit.seruiẽs q seruit.seruitur⁹ q seruiet. A verbis passiuis vel passionẽ significãtib⁹ q̄lia sunt.exulo.vapulo.caleo.ardeo pticipia oĩa significãt passionẽ.vt amatus quẽ amauit q̄spiã.amãdus q amabit.vapulãs q Vberat.vapulaturus q verberabit:exulãs q mittit in exiliũ.exulatur⁹ qui mittet.Quin.in.j.adde qḋ vapulãtibus multa dictu deformia Cice.iij.thus.q̄st.Thelamonẽ pulsum patria exulantẽ atqȝ egẽtẽ.Justinus in epito.trogi.illae q̄si in ꝑpetuũ cũ viris exulaturae.A verbis deponẽtibus q̄tuor veniũt pticipia:sȝ pñtis ꝑteriti ⁊ futuri in.rus.actionẽ significãt:futuri vero.in.dus.passionẽ.qḋ q2 Alexandrini nõ recipiebãt:autoritate ꝓbandũ est.a loquor loquẽdus.Hora.iiij.car.ꝓlia cõiugib⁹ loq̄nda.a sequor seq̄ndus.Oui.in epis.phillidis.nõ tibi sic dices phylli seq̄ndus erã.ab inficior inficiãdus.idẽ in epl̃a deianirae.Decolor ⁊ factis inficiãda tuis.a patior patiẽd⁹.Jdẽ in.iij.de arte multaqȝ tyroni nõ patiẽda feret.ab imitor imitãdus.Jdẽ i epl̃a phed.arcus ⁊ arma tuae tibi sũt imitãda dianae.a fateor fatẽdus.Oui.in.j.de tristibus.sunt tñ euẽtu dura fatẽda meo.⁊ ab illius cõposito ꝓfiteor ꝓfitẽd⁹.Jdẽ in.j.de arte.nec spẽs veneris sꝑ ꝓfitẽda rogãti.a tueor tuẽdus.Jdẽ in.iij.de arte.huic eqtes illi signa tuẽda dedit.A modulor modulãdus.Hora.i.ij.epis.fidibus modulãda latinis:⁊ fere ab oĩb⁹ Vbis deponẽtibus q̄ cũ actõ cõstruũtur:passim repies hmõi pticipia.Sũt ẽt ex deponẽtib⁹ q̄ cũ alijs casibus cõstruũtur vt ab vtor vtẽdus.Gel.li.vij.q iumẽtũ aliorsum duxerat.quã quo vtẽdũ accepat.Et i digestis tit.de acq̄rẽda possessiõe.l.si qs rẽ vtẽdã dederat:sȝ hoc Vbũ ẽt cũ actõ ꝯstrui pot:vt apḋ Cice.ij.de ora.si aerarij corpus vtimur ad belli adiumẽta ⁊ ornamẽta pacis.⁊ Gel.li.xviij.q̄s voces nos possemus vti.Quid qḋ ⁊ actiuũ repit.vt apḋ Neuiũ.q2 supellex mĺta q̄ nõ vtit:emit.Eodẽ mõ a vescor legimus vescẽdus.q2 Pli.li.viij.dixit caprinũ iecur si vescat.ab eo qḋ est vesco vescis.⁊ a fungor fungẽdus.q2 Terẽ.in adel.dixit aeschinus tuus neqȝ boni neqȝ liberalis functus est officium viri.⁊ qḋ Plau.in trinũmo ẽt actiue ꝓtulit dicẽs.munus fungas tuũ.Qḋ si dixerit q̄spiã haec Vba olim fuisse cõia:atqȝ ide ꝓuenisse haec pticipia futuri in dus.ego nõ inficior sed illud dico qḋ aut nullũ est verbũ deponẽs:aut si qḋ est qḋ deponẽs dicat si cũ actõ cõstruit:posse habere pticipiũ futuri in dus:qḋ passionez significet.Participiuȝ quoqȝ ꝑteriti aliq̄ñ significat passionẽ illa rõne qḋ olĩ cõia fuerũt.vt a comitor comitaris comitatus Vgi.j.aeñ.ipse vno gradit comitatus achate ab imitor imitatus Oui.ix.met.nec abest imitata voluptas.A verbis cõibus q̄tuor veniũt pticipia pñtis ⁊ futuri in.rus.q̄ significãt actionẽ.⁊ ꝑteriti qḋ significat actionẽ ⁊ passionẽ.⁊ futuri in dus.qḋ passionẽ.vt criminãs q accusat:criminaturus q accusabit:criminatus q accusauit ⁊ q accusatus est.criminãdus q accusabit.Repit quoqȝ nõnũq̄ȝ a Vbis neutris pticipiũ in dus.vt a careo carẽdus.Oui.in epis.penelopes.virqȝ mihi dẽpto fine carẽdus abest.⁊ ab ipsonalibus.vt a pudet pudẽdus.vt Oui.i epi.deianirae:huic victor victo nẽpe pudẽd⁹ eras.a piget pigẽdus.Cice.de cla.ora.ad miaȝ iducit ad pudẽdũ ad pigẽdũ.a facio.is.faciẽd⁹.nõ fiẽd⁹ dr̃.A Vbis q̄ȝ neutris absolutis vt a reuiuisco.Pli.li.vij.silis ḋ asseruãdis corpib⁹ hoiȝ ac reuiuiscẽdis ꝓmissa.ꝓ reuicturis

Genera participiorũ quot sunt? Quatuor. masculinũ ut amatus.foemininum ut amata.neutrũ ut amatũ.cõe trium.ut hic & hęc & hoc amans.

Amans igitur cuius generis est? Commune trium.

Tpa participiorũ quot sunt? Tria. p̃sens ut amãs. ꝑteritũ ut amatus. futurũ ut amaturus. amandus.

Amãs igitur cuius tẽporis est? Pręsentis temporis.

Significationes participiorum quot sunt? Duę actiua ut amans.passiua ut amatus.

Quę participia significãt actionẽ? A uerbis actiuis & neutris actionẽ significãtibus actionẽ significãt participia p̃sentis & futuri in.rus.ut amans. amaturus.seruiẽs.turus. A uerbis passiuis uel neutris passiuis. uel neutris passionẽ significantibus participia omnia significant passionẽ ut amatus: amãdus:uapulãs:uapulaturus. A uerbis deponẽtibus participia p̃sentis & ꝑteriti & futuri in.rus. significant actionẽ.futuri uero in. dus. passionẽ ut loquens:locutus:locuturus:loquendus.

A uerbis cõmunibus participia p̃sentis & futuri in.rus.significãt actionem:prӕteriti actionẽ & passionem.futuri in dus.tãtum passionem. ut criminans:criminaturus:criminatus: criminandus.

Antonio Sanchez

Est ne hoc semp verum? ppemodũ id quasi & fere verum est: facit tñ exceptionẽ dicẽs qd a verbis actiuis & neutris participia pteriti aliqñ signt actionẽ. Ut ab arguo.is. qd est actiuũ: argut9.a.ũ. i. acute arguẽs & inuestigãs. inde argutiae dictae sunt ingenij cautelę: & argutor.aris. argute loq. Adult9.a.ũ. q adoleuit. ab adolesco.is. qd est neutrũ. Ausus.a.ũ. q audet: ab audeo.des. qd ẽt passiue acceptũ repit. Mar. hoc tibi p meritis & talib9 impcor ausis. & ab eo cõpositũ i ausus a.ũ. Idẽ nil intẽtatũ. Seli9 nil lingt inausum. Assuet9.a.ũ. ab assuesco.is. q assueuit: & qd assuetũ ẽ passiue. & eodẽ mõ

Est ne hoc semper uerum? Propemodũ id quidem nisi qd' a uerbis actiuis & neutris participia pteriti significant nonnunq̃ actionem. ut

Argutus.a.um. ab arguo.is.
Ausus.a.um. ab audeo.es.
Adultus.a.um. ab adolesco.is.
Assuetus.a.um. ab asuesco.is.
Cautus.a.um. a caueo.es.
Cassus.a.um. a careo.es.
Circunspectus.a.um. a circunspicio.is.
Consuetus.a.um. a consuesco.is.
Consideratus.a.um. a considero.as.
Contentus.a.um. a contineo.es.
Cœnatus.a.um. a cœno.as.
Decretus.a.um. a decresco.is.
Defectus.a.um. a deficio.is.
Discessus.a.um. a discedo.is.
Disertus.a.um. a dissero.is.
Excretus.a.um. ab excresco.
Exoletus.a.um. ab exolesco.is.
Euasus.a.um. ab euado euadis.
Falsus.a.um. a fallo.is.
Fluxus.a.um. a fluo.is.
Iuratus.a.um. ab ignosco ignoscis.
Osus.a.um. ab odi odisti.
Passus.a.um. a pateo.es.
Placitus.a.um. a placeo.es.
Potus.a.um. a poto potas.
Pransus.a.um. a prandeo.es.
Profusus.a.um. a profundo profundis.
Scitus.a.um. a scio.is.
Sparsus.a.um. a spargo.is.
Tacitus.a.um. a taceo.es.
Titubatus.a.um. a titubo.as.

Reperiunt̃ quoq; participia pñtis tpis a uerbis actiuis significantia passionem. ut uoluens. uolutans quassans. pcipitans pro eo qd' uoluitur. uolutat̃. quassatur. pcipitatur. Et qd' dr̃ euidẽs negociũ. i. quod uidetur & perspicuum est.

Amãs igit̃ cui9 significatiõis ẽ? Actiuę significatiõis.

csuet9 q csueuit: & qd est csuetũ. Caut9.a.ũ. i. q cauet: & qd cautũ est. Cõsiderat9: q csiderat: & qd ẽ csideratũ. Insuet9 q insueuit & qd est isuetũ. Circũspect9 q circũspicit. & qd circũspect9 ẽ. Cõtẽt9 q ctinet: & qd ctinet̃. Cassus q caret tñ. nã a verbis neutris hmõi participia actionẽ tñ signt quemadmodũ ab actiuis actionẽ & passionẽ. Coenat9 q coenauit. Disertus q disserit: qp a suo simplici alterum.s. expũxit: vñ & pma breuis repitur. Defect9 q deficit. Mar. dulcia defecta modulat̃ carmina ligua. Quin. defecta labore senect9. Discessus q discessit: quẽadmodũ occasus q occidit. & obit9 q obijt. Cecili9 custodib9 discessis multi interficerent̃. Lucil. q̃ hortis sublata duabus oĩa sunt sole occaso ductoq;. Liui9. ãdro. cupidi9 miserulo obito. sic Claudi9 quadrigarius ab itereo iteritus fecit: acriter inqt cõmissa pugna mltis interitis. A senesco. scis. Saluſ. fecit senectus.a.ũ. cibus inqt qbus senecto corpe animus militaris erat. Decret9.a.ũ. q decreuit: a decresco decrescis. Liuius ãdro. nocte dieq; decretũ & auctũ. Excret9. q̃; q excreuit. Exoletus q exoleuit & adultus ẽ: aut quẽad modũ Festus ait: q adolescere desijt. Vg. iij. geor. multi iã excretos phibẽt a mrĩbus haedos. & Mar. stat exoletus suggeritq; ructãti. Euasus q euasit. Liui. xxij. ab vrbe cdita: exercitũ inqt cęsum seq; euasum eẽ. Falsus q fallit & qd falsum hoc ẽ deceptũ ẽ. Vg. j. geor. solẽ qs dicere falsum audeat. i. fallentẽ. Fluxus qd fluit. vñ et vestes fluxas & ętatẽ fluxã senectutẽ dicimus. Iurat9 q iurauit. & iniuratus q nõ iurauit. Iuue. q̃uis iurato metuã tibi credere testi. Gel. li. vij. atq; iureiurãdo satisfacto iniurati abijssent. Ignotus q ignouit hoc ẽ ignorauit. Qui. ne qs tñ erret. ignotus nõ ẽ filij mei nouerca. Profusus q pfundit. Salu. alieni appetẽs sui pfusus Passus p patẽs siue qd patet. Vg. j. eñ. crinibus iliades passis peplũq; ferebãt. Placit9 q placet. Idẽ. ij geor. placitã paci nutritor oliuã. i. placẽtẽ. Pransus q prãdit. Hor. i poetria. nec prãsae lamiae viuũ puerum extrahat aluo. Pot9 q potauit. i. bibit. Terẽ. in ecyra. cũ vgine vna cubuerit pl9 pot9. Scit9.a.ũ. q scit & sapit. Oui. ix. meta. nesus adit mẽbrisq; valens scitusq; vadorum. Sparsus.a.ũ. i. q spargit. Vg. iiij. geor. pus haustus sparsus aquarum p spargẽs. Tacit9.a.ũ. q̃ tacet. vg. ij. tacita p amica silẽtia lunę. hoc ẽ tacẽtis alias tacitus qd tacet̃. Idẽ in. vj. qs te magne Cato tacitum aut te Cosse relinquat. Titubat9. i. q titubat. Idẽ in. v. aeñ. vestigia presso haud tenui titubata solo. p titubantia. Exosus & perosus actionẽ semp signt quẽadmodũ & suũ simplex osus: itaq; cũ actõ cstruut̃. Repiũt̃ q̃;. Cũ a verbis actiuis participia pñtis tpis ex idiomate hmõi latini semp significẽt actionẽ: aliqñ ad imitationẽ grecorum repiũt̃ signe passionẽ. vt voluẽs p eo qd voluit̃. Vg. j. geor. tardaq; eleusinae mrĩs voluẽtia plaustra. i. q̃ voluunt̃. Idẽ. j. aeñ. olim voluẽtibus ãnis. Volutãs. i. qd volutatur. Idẽ in. iij. genibusq; volutãs haerebat p volutatus. Quassans p quassatus. Idẽ. j. geor. siliqua quassante legumẽ & Apu. ij. meta. tũc illa capite quassanti abi iqt fatue. Idẽ i. iij. quassanti capite ac demussata ctumelia. Plaut9 i asinaria. quassanti capite incedit. Inuehẽs p inuectus. Quadrigarius apud Gellium. li. ij. ei csuli pr̃ pconsul obuiam in equo vehẽs venit p vectus. Inuehẽs quoq; p inuectus. Cice. in. ij. philippica in te inuehẽs q̃stus est. Idem in. iij. in me absentem inuehens. Intolerans etiã p intolerabilis posuit Neuius apud Gellium lib. xviij. curis inquit intolerãtibus. Praecipitãs quoq; p pcipitatus. Vg. vj. aeñ. pcipitans traxi mecũ. qd Diom. frustra dicit esse figuratum vt subintelligatur me. Nam si in carmine id poterat ex licencia poetica fieri: vt actũs ille in psona patienti subricere tur: qũo poterit excusari Cice. q in. iij. de orato. dixit: in amne precipitante nõ possumus: pro pcipiti siue pcipitato. Sed potius dicẽdũ est: pcipito esse verbũ neutrũ passiuũ quale ẽ exulo vt in seqnti li. dicetur cũ de verbis neutris q̃rte spẽi agem9. Atq; eodẽ modo de vibro dicendũ vibrans p vibratus. Vg. ij. aeñ. linguis vibrãtib9 ora syllaba lãbebãt.

Figurae participioꝝ quot sunt? Duae inqt autoritate Donati. Simplex ꝛ ꝯposita: ꝛ si Prisc. ꝯtendat nullū esse parti- cipiū ꝯpositae figurae. q꞉ participiū ꝑ se nō ꝯponit͛ sed ꝯpositionē ꝟbi seqt͛. Numeri participioꝝ quot sunt? Nūeri participioꝝ duo sunt quēadmodū in noīe ꝓnoīe ꝛ ꝟbo. Casus ꝟo septē quēadmodū in noīe ꝛ ꝓnoīe. Declinatio- nes ꝟo ad nomē referunt͛ vt sint tres: q꞉ nullū est participiū quartę ꝛ qntę declinatiōis noīm. Composita ꝟo ab iens quēadmodū ꝛ ipm mittūt gtīn in eūtis. vt rediens redeūtis. ꝑteriens ꝑtereūtis. inens ineūtis. Sūt ꝟo qdā noīa parti cipijs silia: vt tunicat⁹ galeat⁹ togat⁹ qdam rursus sine ꝟbi origine. vt innocens indoctus.

AD q̄ pars orōnis est? Postea q̄ꝫ de partib⁹ orōnis declinabilib⁹ disseruit: accedit ad indeclinabiles inter quas a ꝑpositiōe incipit. Nā quēadmodū in par tib⁹ declinabilib⁹ a noīe orsi sum⁹: ita ī declinabilib⁹ a ꝑpositiōe ꝓpter eā affinitatē q̄ꝫ hꝫ cū noīe: cui apposi ta ius sibi dictiōis defendit. Deinde ponit diffinitiōeꝫ ꝑpositiōis dicēs: ꝙ est pars orōnis. i. vna ex octo par- tib⁹ orōnis indeclinabilis ad differētiā partiū declina biliū: q̄ alijs partib⁹ orōnis ꝑponit͛ aut ꝑ ꝯpositioneꝫ vt ꝑduellis indoct⁹ aut ꝑ appositionē. ꝑ vicos. i vrbē. Unde dr̄ ꝑpositio? Suū atqꝫ ꝓpriū est ꝑpositiōis ꝑpo- ni: atqꝫ inde sibi nomē vsurpauit nā ꝯtra naturā suā ꝑpostere ponit͛ vnde ꝛ accentū mutat: quēadmodū li. v. dicturi sum⁹. vt in his dictiōibus tecū pube tenus. Praepositiōi quot accidunt tria inqt figura. ordo. ca- sus. Figurae ꝑpositionū duae sunt sicut in noīe. Sim plex. vt ab. abs. circū. Cōposita vt absqꝫ ex abs ꝛ qꝫ ꝯiunctiōe. ꝛ circūcirca. ex circū ꝛ circa ꝑpositiōibus. Cōsiderandū tn̄ ꝑpositiōes esse q̄ nunq̄ꝫ reꝑiunt͛ nisi in ꝯpositiōe. ꝛ sunt sex. con. re. se. an. di. dis. vt ꝯduco. reduco. seduco. angro. diuido. distrabo. Sūt quoqꝫ q̄ nunq̄ꝫ in ꝯpositiōe reꝑiunt͛. vt apd̄. iuxta. pone. penes. Sunt q̄ componi ꝛ apponi pn̄t. vt ad. ante. ꝑ. in. Cō- ponunt͛ aūt ꝑpositiones cū noib⁹. vt ꝑbon⁹. iniustus. deformis. Cū ꝓnoibus. vt mecū. tecū. secū. nobiscuꝫ. vobiscū. Cū ꝟbis. ut adamo. deamo. dedoceo. Cum participijs. vt indoct⁹. ꝑlectus. Cū aduerbijs. vt ꝑpul chre. iniuste. Cū ꝯiunctiōibus. vt absqꝫ. Cū alijs ꝑpo sitiōibus vt circūcirca. Illud qꝫ hoc loco ē annotādū qd̄ Quin. li. j. scribit: q̄ri solere in scribendo ꝑpositio- nes sonū quē iunctae efficiunt: an quē separatę obꝟua re ꝯueniat. Nam cū dico obtineo scdam. b. lr̄aꝫ ratio poscit: aures magis audiūt. p. atqꝫ hęc potissimū fuit ratio cur ꝑpositiōes in ꝯpositiōe corrūperent͛. Quotu plex ē ordo? Accidit ēt ꝑpositioni ordo: ꝛ si quēadmo dū diximus: ꝓpriū illius sit semꝑ debere ꝑponi. Quę veniūt in ꝯpositionē semꝑ ꝑponunt͛ illis dictionibus cū qbus ꝯponunt͛. pōt ēt ꝑponi alteri ꝑpositioni iā cō positae: vt ꝑterritus. imꝑterritus. extricabilis. iextrica- bilis. Cū ꝟo ꝓnoib⁹ postposita ē: nō dr̄ ꝓprie cū illis ꝯponi: sicut nec ten⁹ cū hac. q̄ꝫq̄ꝫ videt͛ in vnā dictio- nē vtraqꝫ particula coalescere. vt hacten⁹ aruoꝝ cult⁹ ꝛ sydera coeli. Per appositionē accidit ꝑpositioni or- do. qm̄ sunt q̄ semꝑ ꝑponunt͛. vt ad. in. vt eo ad vrbē. ꝑueni in vrbe. Sūt q̄ semꝑ postponunt͛. vt ten⁹. ꝟsus dicimus eīn capulo tenus: ꝛ nō tenus capulo: dicim⁹ qꝫ eo vrbē ꝟsus: ꝛ nō ꝟsus vrbē. Sūt q̄ ꝑponi ꝛ post- poni pn̄t: vt cū q̄ semꝑ ꝑponitur ablr̄o noīm ꝓnoīm ꝛ participioꝝ. ꝑterq̄ꝫ ablatiuis trium ꝓnoīm ꝛ huius noīs qs vel q. qd̄ ipm plaeriqꝫ ꝓnoibus annūerant. dicimusqꝫ mecū. tecū. secū. nobiscū. quocū. quacū. q- cū. qbuscū. ꝛ nō ecōtrario. sed hac ꝑpositiōs inuersio- ne necessario vtimur in prosa orōne nedum in carmine: in reliqs huius ordinis ꝑpositionibus hac ꝑpostera immu- tatione vti nō possumus nisi tm̄ in carmine. vt Uerg. j. aeñ. errabāt acti fatis maria oīa circū. Idem in. v. immissis Uulcanus habenis transtra ꝑ ꝛ remos. atqꝫ iteꝝ in. iiij. te ꝓpter lybicae gentes numadūqꝫ tyranni odere: infensi tyri te ꝓpter eundē. Cum ꝑpositiones ponūtur mediae inter relatiuum ꝛ antecedens: aut adiectiuū ꝛ substantiuum: illis vti possumus indifferenter in ꝓsa ꝛ in ꝟsu vt quamobrē. quas ob res. quēadmodū quē in modū. bonas ad artes. multis in locis. q̄ꝫq̄ꝫ illa quēadmodū. quamobrem coniunctiōes possunt videri: sicut quapropter eapropter. idcirco

Figuræ participioꝝ quot sunt? duæ. Simplex. ut a- mans. Cōposita ut adamans. Quāq̄ sunt q dicāt quia participiū per se nō cōponitur: non esse cō- positæ. sed de cōpositæ figuræ.

Amans igitur cui⁹ figuræ est? Simplicis figuræ.

Numeri participioꝝ quot sunt? Duo sicut in noīe. Singularis ut amans. Pluralis ut amantes.

Amans igit͛ cui⁹ nūeri est? Singularis numeri.

Casus participioꝝ quot sunt? Septē sicut in noīe.

Amans igitur cui⁹ casus est? Noīatiui casus.

Declinationes participiorum quot sunt? tres. Nam participia ꝑteriti & futuri tam in. rus. q̄ in. dus. de clinantur per primam & secundam nominis de- clinationem. Presentis uero per tertiā. nisi ꝙ iens participiū ab eo. is. mittit gtīn in euntis cū cōposi tis. ut iens euntis. abiens abeuntis. Ambiens tamē facit ambientis.

Amās igit͛ quotæ declinatiōis est? Tertię noīs.

ℭ De erotematis ꝑpositionū. Ca. ix.

AD q̄ pars orōnis est? Præpositio. Quid ē ꝑposi tio? Pars orōnis indeclinabilis: q̄ aliis partibus orōnis præponitur: aut per compositionē aut per appositionem.

Vnde dr̄ ꝑpositio? Ab eo ꝙ aliis partib⁹ orōnis ꝑpo nitur. Nam cōtra naturā ꝑpositionis est ꝙ postpo natur. ut cum. tenus. uersus.

Præpositiōi quot accidūt? Tria. figura. ordo. casus.

Figuræ ꝑpositionū quot sunt? Duę simplex ut abs. circum. Cōposita. ut circūcirca. absq̄ꝫ.

Ad igitur cui⁹ figuræ est? Simplicis figuræ. quia nō potest diuidi in partes significatiuas.

Quotuplex est ordo præpositionum? Triplex. pręꝑ positiuus. postpositiuus. communis.

Quis est ordo præpositiuus? Qui præpositiōem in constructione semper debere ꝑponi ostendit. ut ad. ab.

Quis est ordo postpositiuus? Qui ꝑpositionem in constructione semper debere postponi ostendit. ut tenus. uersus.

Quis est ordo communis? Qui præpositionem in constructione modo ꝑponi modo postponi debe re ōndit. ut cū. per. propter.

Ad igitur cuius ordinis est? Pręposititui quia semꝑ in constructione ꝑponitur.

Casus præpositionū quot sunt? Tres. Accusatiuus: & Ablatiuus. & nonnunꝗ Genitiuus. Prepositiones genitiuo deseruientes quot sunt? Tres pridie. postridie. tenus.

Præpositiões actō deseruiētes quot sunt? xxx. octo. Ad. apud. ante. aduersus. aduersum. cis. citra. circiter. circum. circa. contra. erga. extra. inter. intra.

Casus ꝑpositionū quot sunt? Tres inqt. nā cū alij duos tm̄ posuerint casus ꝑpositioni accidere: nos gtm̄ adiecimus ꝓpterea qꝺ haec ꝑpositio tenus repiꝉ gtō in nūero tm̄ plurali postposita. Vg. iij. geor. ⁊ cruꝝ tenꝰ a ineto palearia pendent. Idē in. x. exterrēt freta cui lateꝝ tenꝰ hispida nāti. Quin. q haec nō vocibꝰ sibi nota atqꝫ noibꝰ aurium tenꝰ in vsum lingua ꝑcepit. Curtiꝰ pauci hostiū tenꝰ exacti penetrauere ad portū. Apu. j. florido. aqla cū se nubiū tenꝰ altissime sublimauit. Oui. tm̄ cū abltō plurali iunxit in. xiiij. metamor. atqꝫ iteꝝ in. xv. dicens pectoribusqꝫ tenus. Pridie quoqꝫ gtō reperiꝉ ꝯiūctū. vt ꝑdie illiꝰ diei. ⁊ i digestis titulo de testamētis. l. qua aetate. si testamentuꝫ ꝑdie calendaꝝ fecerit. reperitur ēt ꝑdie cū actō iunctū vt Cic. ad atticū. ꝑdie compitalia. ⁊ in digestis titulo de diuortijs. l. fructꝰ. Nam si mulier ꝑdie vindemias doti dederit. potest tm̄ ꝑdie aduerbiū esse ea rōne qua Seruí. dicit esse aduerbiū. nos tm̄ recte ꝑpositionibꝰ annumeramus: siqdē casibꝰ aponiꝉ: quēadmodū econtrario ꝑpositiões aduerbia fiūt si casualibꝰ nō sint appositae. Qꝺqꝫ de ꝑdie diximꝰ: de postridie qꝗꝫ dicendum est. postridie iduū ⁊ postridie idus. postridie calendarum ⁊ postridie calendas. Liuiꝰ. li. vj. postridie idus rebus diuinis supersederi iussi. Praepositiones actō deseruiētes quot sunt? Cū antiqores grammatici oēs dicant esse triginta nos octo adiecimꝰ. quas illi inter aduerbia numerant: nos inter ꝑpositiones posuimꝰ: qm̄ casibꝰ inueniunꝉ appositae. hae sunt, ꝓpius. ꝓxime. ꝑdie. postridie. ꝓcul. Vsus. Vsuꝫ ⁊ ab eo composita aduersum. de qbꝰ suo loco dicemꝰ. Ad ꝑpositio tam in ꝯpositione ꝙ̄ appositione reperitur. sigtqꝫ ꝓpe semꝑ ꝓximitatē. vt adsum ꝓpe sum. ad vrbē eo. i. accedo. nam Diom. atqꝫ Dona. testibꝰ: ad vrbē venire aut ire est ad vrbē accedere: ēt si nō ingrediaris in vrbē. venire est intrare. ad villā ꝯfero me recte dr: quēadmodū ⁊ in villaꝫ ꝯfero me. sed nō aeque possumꝰ dicere in Catonē ꝯfero me: quēadmodū ad Catonē ꝯfero me: nam cū dicimꝰ ꝯtuli me. nō licet ꝑ in. sed ꝑ ad addere alterā ꝑsonā. ad. placerūqꝫ gtō nois alicuiꝰ dei iungiꝉ: vbi tēplū vel aedē subintelligimus. Liuiꝰ. li. j. ab vrbe. ad Murtiae inqt datae sedes latinis. subaudi ad aedē veneris q murtia dicta ē. Terē. vbi ad dianae veneris: abito ad dexterā. Hora. j. ſmo. vētū erat ad vestae. Cice. in epi. ad atticū senatꝰ ad Appolinis datꝰ ē. Porphiriō in illō Hora. vētū erat ad vestae. subaudiēdū inqt aedē vel aliqd tale. amāt em̄ eclysim in relatione sui sacra loca. sic deniqꝫ Terē. ait vbi ad dianae veneris. sic deniqꝫ nos hodie in claudij vel telluris dicimꝰ: nec addimus tēplū aut aedē. haec porphiriō cui Acrō astipulaꝉ. Apꝺ nunꝙ̄ nisi ꝑ appositionē reperiꝉ: sigtqꝫ in loco siue ꝑsona autore Festo. vt apꝺ foꝝ. i. in foro apꝺ Platonē. i. in Platone. vel in loco vbi est Plato. Ad Vo sigt ad locū ⁊ ad ꝑsonā. vt eo ad foꝝ. eo ad Antoniū. Aliqn̄ ēt repiꝉ ad ꝓ apꝺ. Vg. ꝑma qꝺ ad Troiā ꝓ charis gesserat argis. Añ repiꝉ in ꝯpositione ⁊ appositiōe: idemqꝫ ⁊ vtrobiqꝫ sigt. vt Vg. iiij. aen̄. q qbꝰ anteferam? Idē in. j. qs ante ora patrum troiae sub maenibꝰ altis. Reperiꝉ ēt sine casu ꝓ aduerbio antea positū. vt Vg. in buc. añ leues ergo pascenꝉ in aethere cerui. Aduersus. aduersum ꝓ eo qꝺ est ꝯtra vel erga. vt Terē. in and. idqꝫ aduersum te gratū fuisse habeo grām. Cōponūꝉ ex ad ⁊ Vsus vel a Vsum. qm̄ vtrūqꝫ repiꝉ: vt suo loco dicemꝰ. Compositū Vo cū ex aduerbio cedit. vt idē in phormiōe ei loco ex aduersum tōstrina erat qdā. Cis. citra. inter cis ⁊ citra nulla penitꝰ differētia ē: nisi ꝙ antiqores vt autoreꝫ Gel. li. xj. has tres particulas citra. intra. vltra. qbꝰ certi locoꝝ fines demonstranꝉ singularibus apꝺ veteres syllabis appellabanꝉ cis in. vls. q qm̄ paruo exiguoqꝫ sonitu obscurius ꝓmebanꝉ: addita ē his tribꝰ eadē syllaba. ⁊ qꝺ dicebaꝉ cis tyberim. ⁊ vls tiberim. dici ceptū est. citra tybirim. ⁊ vltra tiberim. haec Gelliꝰ. Cōponiꝉ haec ꝑpositio cis: dicimusqꝫ gallia cisalpina. i. q citra alpes ē. citra nunꝙ̄ ꝯponiꝉ vtraqꝫ tm̄ separata apponiꝉ noibꝰ fluminū aut montium aut deniqꝫ alicuiꝰ rei cuiꝰ fit traiectio paulo difficilior. vt cis rhenū cis tauꝝ. montē. citra tauꝝ mōtē. Extendiꝉ eiꝰ sigtio ēt ad tp̄s. vt citra calendas. cis natale Christianū. Reperiꝉ etiā citra ꝓ sine apꝺ iureconsultos. maxime vt in digestis titulo de diuortiis. l. quoties citra volūtatē inqt filiae stipulari ⁊ in titulo de donatiōibꝰ. l. in aedibꝰ. citra corporis dationē. Circiter ad tp̄s tm̄ pertinere Pris. dicit: vt apꝺ Hora. j. epl'a. octauā circiter horā dū redit. pōt ēt autore Valla ad numeꝝ locumqꝫ pertinere. vt circiter mille eqtes circiter decē mille hoies. affertqꝫ Cassij haeminae Vba dicentis. lapidē quadratū circiter in medio arce iunctū candelis. vbi circiter aduerbiū est locūqꝫ sigt. Circū circa, ꝓ eo qꝺ est in circuitu loci. Sed circū reperiꝉ in ꝯpositione cū noie vt circūforanꝰ cū Vbo vt circūfero. cū participio vt circūcisus. cū aduerbio vt circūscripte. ꝯponiꝉ ēt cū circa teste Donato: dicimusqꝫ ex circū ⁊ circa circūcirca. Ipsum Vo circa rursus ꝯponiꝉ cū quo: fitqꝫ ꝯiunctio quo circa. Vg. j. aen̄. quo circa cape añ dolis ⁊ cingere flāma. Cōponitur qꝫ cū id. a. finali mutata in. o. dicimusqꝫ idcirco: q est ꝯiunctio aeꝗ causalis. Circū repiꝉ positū aduerbialiter. vt apꝺ Vg. iiij. aen̄. anna vides toto ꝓperari littore circū. Cōtra ꝯposita ⁊ apposita repiꝉ. Cōponiꝉ em̄ cū noie. vt ꝯtrouersia: cū Vbo vt ꝯtrouerto. cū participio vt ꝯtrouersus. cū aduerbio vt ꝯtrouersim. Vg. in est ⁊ nō. sin ꝯtrouersim ꝯtentio subijciet non. per appositionē ꝯstruiꝉ cum actō. Vg. viij. gn̄. ꝯtra Neptunū ⁊ venerē ꝯtraqꝫ mineruā. Repiꝉ qꝫ aduerbialiter positū. Idē in. j. sic venꝰ ⁊ veneris ꝯtra sic filiꝰ orsus. ꝓ ediuerso. Erga semꝑ affectꝰ ꝓximitatē sigt. Cice in epi. ego omi officio ac potiꝰ pietate erga te. semel tm̄ reperi sigcare loci ꝓpinqtatem in digestis titu. de Vboruꝫ sigtione. l. statuae. Extra ꝯposita est ab ex ⁊ tra syllaba q in aliaꝝ ꝑpositionū ꝯpositionē qꝫ venit. Repiꝉ in ꝯpositiōe. vt extra ordinariꝰ. ⁊ in appositiōe. vt apꝺ Terē. in phormi. extra vnā aniculā. ⁊ Iuue. extātē extra pocula caprum. ⁊ ꝓ aduerbio posita. vt apꝺ Persi. pinge duos angues. pueri locꝰ est sacer extrameite. Inter. intra eodē mō fiunt ab in quo ꝓpter a pro subter a sub extra ab ex. citra a cis. Inueniꝉ inter in ꝯpositione cū noie vt iter nuncius. cū Vbo vt interpono. cū aduerbio vt interdiu: ⁊ sigt tam in ꝯpositione quā in appositiōe duo extrema inter q fit vel est aliqd. Vg. xj. ꝯuersiqꝫ oculos inter se atqꝫ ora ferebant. hoc est qꝺ alter alteꝝ intuebaꝉ. vt si dicas inter prodigū ⁊ auaꝝ media est liberalitas. dicis qꝺ inter illa duo extrema certis interuallis distans media est liberalitas. Intra Vo sigt fere idē qꝺ in aliqua re: vt intra domū. i. in domo. intra calendas. i. in calendis. intra oppidū. i. in oppido. sic em̄ exponit. A. gelliꝰ. xj. lib. vbi multa de vi huiꝰ prepositionis intra disseruit. Sed fortasse adhuc arctius significat intra vt in Cicero. pro Sestio. anthiocū maiores nostri in montem taurum regnare iusserunt. i. in locis qui finibꝰ montis tauri clauduntur

⁊ si nõ oĩbus/certe qbusdã. vt ego sum intra domũ.i.in aliqua parte q̃ claudit̃ terminis domꝰ. Infra ab in ꝑpositiõe queadmodũ inter ⁊ itra deriuatur. Sed itra ad nũez ⁊ spaciũ refertur. vt itra vigiti dies. nõ ĩfra vigiti dies. itra cubicutũ. nõ ĩfra cubiculũ. Infra ad locũ ⁊ dignitatẽ. vt ĩfra tectũ/⁊ quod Teren. i eunu. dixit. ego te esse ĩfra oẽs infimos puto. Deniqꝫ ĩfra habet relatiuũ supra: itra ꝟo habet extra. Sed itra nõ põt esse aduerbiũ ꝓ quo vtimur itro ⁊ itus. Infra ꝟo aduerbiũ esse põt. vt ego sedeo ĩfra tu supra. Iuxta ꝑpositio est/⁊ idẽ sigt quod ꝓpe. Repitur etiam aduerbiũ ꝓ eo quod est similiter. vt Liui. ab vrbe ꝯdi. li. vj. parere atqꝫ imparere iuxta paratos. Salustiꝰ in catilina. cor ego vitã morteq̃ꝫ iuxta ęstimo. q̃m de vtraqꝫ silet̃. ⁊ alio loco. iuxta bonos ⁊ malos libidinose interficere. Ob. repit̃ i ꝯpositione sigcatqꝫ ꝯtra vel circa vt obuiꝰ. obuio. obuiã. obambulo.

infra. iuxta. ob. pone. per. prope. propius. proxime. pridie. postridie. ꝓcul. post. penes. præter. propter. supra. scđm. secus. trans. usqꝫ. ultra. uersus. uersum.

In appositione aliqñ sigt propter causale. Verg. j. aeñ. cunctus ob Italiã terraꝝ clauditur orbis. Aliquando pro eo quod est pro. Idẽ. iiij. geor. haud q̃q̃ ob meritũ. Pone ab oĩbus grãmaticis inter ꝑpositiões accusatiui numerat̃: ego aũt nisi semel nõ memini me legere pone nisi ꝓ aduerbio positũ. ꝟg. ij. aeñ. pars caetera pontũ pone legit. Idẽ in eodẽ. pone subit coniunx. ⁊ geor. iiij. supas veniet ad aures pone sequens. Lucã. in. j. patriaqꝫ a sede reuulsos pone seq. i. retro. Pli. li. iiij. natu. histo. pone eos montẽ vltraqꝫ aqlonem gens foelix. Per in ꝯpositiõe ꝓ valde plaerũqꝫ accipit̃ cũ noĩbꝰ positiuis illoꝝqꝫ aduerbijs. vt ꝑpulcher ꝑpulchre. ꝑfacetꝰ ꝑfacete. ꝑdoctꝰ ꝑdocte. Nonnũq̃ sigt in malũ. vt ꝑiurꝰ. ꝑfidꝰ. ꝑtinax. ꝑuersus. ꝑfuga. saepe accipit̃ quasi ꝑ mediũ. vt ꝑlucidus. perspicuꝰ. perfluo. is. perpluo. is. Aliqñ sigt ad finez deducere. vt perficio. peruigilo. perlego. in appositione aliqñ sigt inter. vt ꝟg. in. j. geor. circũ perqꝫ duas in morẽ fluminis arctos. sigt etiã per locũ ⁊ tp̃s. vt per foꝝ. per viã. per noctẽ. per diẽ. sigt etiã per causam. vt per ꝟtutẽ fio laudabilis. Est aliqñ obtestantis. vt ꝟg. in. iiij. aeñ. per ego has lachrymas dexteramqꝫ tuam te oro. Prope. Propiꝰ. Proxime. ꝑpositiones semper reperiunt̃ appositae. ꝟg. vij. eñ. est ingẽs gelidũ lucus ꝓpe ceritis amnẽ. Cicer. in philipicis. nec ꝓpiꝰ vrbem milia passuũ ducenta. Caesar in cõmen. partẽ insulae. q̃ ꝓpiꝰ solis occasum. nam cũ dtõ potius aduerbiũ esse putandũ est. vt Siliꝰ lib. j. punico. ꝓpiusqꝫ fuere periclo. ⁊ ꝟg. in. viij. ꝓpiusqꝫ periclo it metus. Cicer. ꝓ milone ꝓxime deos accessit clodiꝰ. Et in digestis titu. de ser. pre. vt. l. si ꝓpiꝰ aedes tuas. Et in eodem. l. Seruitutes q̃ inclivos ꝓpiꝰ ianuam meam facere possum. Salu. in iugur. ea loca q̃ ꝓxime carthaginem numidia appellat̃. ⁊ paulopost. ꝓxime hispaniã mauri sunt. ⁊ Cice. ad atticũ offm̃ meũ putaui exercitũ habere ꝓxime hostẽ. Et cęsar in ꝯmẽ. ꝓxime atteguam vt flumen sit. ⁊ Gel. lib. xiiij. q̃rcũ vidit ꝓxime viam. Reperit̃ quoqꝫ ꝓpe in eadem sigtione aduerbiũ. Teren. in andria. ꝓpe adest cũ alieno more viuendũ est mihi. Reperit̃ ⁊ compositũ ex ꝓpe ⁊ modꝰ ꝓpemodũ ꝓ quasi Cice. de perfe. orato. de syllabis ꝓpemodũ dinumerandis ⁊ dimetiendis. Pridie ⁊ postridie diximꝰ posse construi cũ gtõ. Construunt̃ etiam cũ actõ: vt pauloante ꝓbauimꝰ. Procul quoqꝫ tum ꝑpositio reperit̃ huiꝰ ordinis. vt apd̃ Pli. in fine lib. noni historiae natu. paulisippũ villa est campaniae haud ꝓcul neapolim. Curtiꝰ quoqꝫ ꝓcul vrbem dixit. tum aduerbiũ. vt Iuuena. ꝓcul o ꝓcul este ꝓphanae: clamat̃. Post in compositione reperit̃. vt posthumꝰ. postpono. postea. posthac. ⁊ in appositione. ꝟg. iij. geor. post montẽ oppositũ. Reperit̃ quoqꝫ ꝓ aduerbio positũ. vt idẽ in ꝑmo. post mihi nõ sili poena cõmissa luetis. Idẽ in buc. ꝓspexit tñ ⁊ longo post tp̃e venit. vbi Ser. dixit post antiqores etiã cũ abltõ iũxisse. Penes nõ repit̃ in ꝯpositiõe. in appositiõe sigt dominiũ ac ꝑtãtem. nam inter apd̃ ⁊ penes autore Festo illa est differentia: q̃ vt supra memorauimꝰ: apd̃ personam ⁊ locũ sigt. penes personam ⁊ dominiuz. vt si dixerim penes me ẽ liber. sigt qd̃ ⁊ habeo in ꝑtãte mea librũ: ⁊ meꝰ ẽ. qd̃ si dixero apd̃ me ẽ liber: ẽ qd̃ habeo illũ domi ẽt si non sit meꝰ. Praeter in compositione reperit̃. vt ꝑ̃terlabor. ꝑ̃teruehor. ꝑ̃terfluo. sigtqꝫ semper ꝓpe. in appositione vero magis. sigt extra accipere: vt si dicas omnes sapiũt aut sapere volũt ꝑ̃ter Hispanos. Propter eodẽ modo componit̃ a ꝓ interposita. p. quo ꝑ̃ter a pre. in compositione nusq̃ reperitur. in appositione tũ causalis ẽ. vt ꝟg. iiij. aeñ. te ꝓpter libycae gẽtes numadũqꝫ tyrãni: odere infensi tyri te ꝓpter eũdẽ. tũ ꝓ eo qd̃ ẽ ꝓpe accipit̃. vt ꝟg. in buco. ꝓpter aq̃ riuũ viridi ꝓcũbit in vlua. qd̃ Ser. exponit ꝓ iuxta ⁊ iiij. geor. ꝓpter aquã tardꝰ ingens vbi flexibus errat minciꝰ. ⁊. ix. aeñ. athesim seu ꝓpter amoenũ. Reperit̃ q̃ꝫ ꝑ̃ter ꝓpter ꝑpositio ex duabꝰ ꝑpositiõibꝰ ꝯposita. vt Enniꝰ apd̃ A. gelliũ. Imꝰ huc. hinc. illuc. cũ illuc ventũ ẽ: ire illinc libet. Incerte errat animꝰ ꝑ̃ter ꝓpter vitã viuit̃. qd ꝟo ꝑ̃ter ꝓpter in eo loco significet nec ip̃e Gel. ausus ẽ exponere ꝑ̃ter ꝓ sine in abltõ. Salu. in catilina. ꝑ̃ter reꝝ capitaliuz ꝯdemnatis. Pris. lib. xviij. Supra in ꝯpositione non reperit̃. in appositione significat in parte superiori. ꝟg. iij. eñ. olli caeruleꝰ supra caput astitit imber. In eadẽ q̃ꝫ significatiõe reperit̃ ꝓ aduerbio positũ. Salu. in iugur. pauca supra repetã. Scđꝫ in appositiõe semper reperit̃: sigtqꝫ aliqñ iuxta. ꝟg. iij. geor. dulcibꝰ illa qdẽ illecebris aut plena ꝓm flumina. ⁊ in digestis de via pu. l. aediles. eas q̃ ꝓm ciuitates sunt vias. Aliqñ sigt post Quin. in gladiatore. Nã qd̃ viuũ mihi fortuna ꝓm patrẽ videbat̃ parasse ꝑsidiũ. Cic. ꝓxime aũt ⁊ ꝓm deos hoies hoibꝰ maxime esse vtiles pñt accipit̃ etiã pro eo qd̃ ẽ pro. vt Gel. li. v. sin ꝟo ꝓm te iudicatũ erit. ⁊ li. xiij. tũc illi vnde petit̃ credere. ⁊ ꝓm eum iudicare. In eo ꝟo qd̃ diximꝰ ꝓm Thomã: ꝓm Cice. ꝓm pro iuxta accipit̃. Secꝰ ꝑpositio pro iuxta raro inuenit̃ apd̃ autores: i sacris lris saepe quale ẽ illd̃ psalmi ꝑmi. ⁊ erit tanq̃ lignũ qd̃ plãtatũ ẽ secꝰ decursus aquaꝝ. aduerbialiter ꝟo positum secꝰ sigt aliter. Persiꝰ. nõ secꝰ ac si oculo rubricã dirigat vno. ꝟg. li. xij. haud secꝰ accenso gliscit violẽtia turno. Trãs reperitur in ꝯpositiõe freq̃nter. vt trãstyberinꝰ. transalpinꝰ. transcribo. traduco. In appositione quoqꝫ ꝟg. iij. geor. illas ducit amor trans gargara transqꝫ sonantẽ Ascaniũ. Vltra nõ reperit̃ in ꝯpositione. in appositione ꝟo significat ꝯtrarium eiꝰ qd̃ ẽ citra. nã citra ẽ ante locum: vltra ẽ post locũ: intra ꝟo ẽ in loco. Iuue. vltra Sauromatas fugere hinc libet. reperitur ẽt pro aduerbio positũ. vt apd̃ Censorium. nil vltra facies. Vsqꝫ ꝑpositio nõ videt̃ multis: qꝛ sine alia ꝑpositione nunq̃ repitur: vnde vtriqꝫ casui adiungit̃ pro qualitate ꝑpositiõis illiꝰ cui fu erit copulata. vnde Sergiꝰ ait nouo quodã mõ sibi semper adiũgere aliã ꝑpositionẽ. ꝟg. xj. protei menelaꝰ adusqꝫ colũnas exulat. nã si ꝯiuncta sit: iam non aduerbiũ erit sed potiꝰ habet naturã suã. Versus ⁊ ꝟsum. solꝰ Valla inter ꝑpositiones numerauit: semperqꝫ ꝯtra naturã suã postponiunt̃. Salu. in iugur. quem locum Aegyptum ꝟsus imperij finem habuere Carthaginenses. Cice. de diuinatione. q̃ cum exercitu lustrato arctium ꝟsus castra mouisset. dicimꝰ quoqꝫ deorsuz ꝟsus vel deorsum ꝟsum. quoquo ꝟsus ⁊ quoquo ꝟsum. nam sic ꝟsus ⁊ ꝟsum dicimꝰ sicut aduersus ⁊ aduersuz.

Prępositiones abltō casui deseruientes quot sunt?
Quindecim A.ab.abs.absq̄.cum.coram.clam.
de.e.ex.pro.præ.palam.sine.tenus.
Præpositiones actō uel abltō deseruiētes quot sunt?
quatuor.in.sub.super.subter.

Pręposítiones abltō deseruientes quot sunt? q̄ndecim sunt ꝓpositiões abltō deseruiētes.quaꝝ.a.ab.abs.tam in ꝯpositione q̄ȝ in appositiõe repiunt̃:ablationemq̄ȝ sigñt. In appositione ꝟo sigñt tū ablationē.vt rapio a te libros. tū locum.vt discedo.a te.tum tp̃s.vt a meridie te expecto.tū ordinē.vt tertius ab hercule.tum ꝟbis passiuis iūgūtur cū ꝑsona agēte vel faciēte.vt a me amaris. Utimur tñ ꝓpositiõe ab cū dictiõibꝰ incipientibꝰ a vocali exili vel aspirata vt ab Antonio.ab hoie. Utimur ꝟo a cū incipiētibꝰ a ꝯsonāte.vt a Bruto.a Catone.a Decio. Cū icipiētibꝰ tñ vel ab.i.ꝯsonante.vel ab.l.vel ab.r.plaerūq̄ȝ apponimus ab.vt Uerg.in buc.ab Joue ꝓncipium musae. Jouis oīa plena. Et ibidem.hinc tibi q̄ semꝑ vicino ab limite sepes. Jdem.xj.pacem Troiano ab rege petendum. Cū incipientibus ꝑterea a.q.t.nonnunq̄ȝ apponimꝰ abs. Ut Teren.in adelphis.abs quis hoie bñficiū accipe.ꝛ Hector ille Neuij.apd̓ Cicero.laetus sum laudari me abs te p̄r laudato viro. Absq̄ȝ qd̓ ab abs et q̄ȝ particula componitur sigñtq̄ȝ idem qd̓ ꝑter/siue sine.vt absq̄ȝ iniuria absq̄ȝ metu. Cum nunq̄ȝ nisi apposita reperitur.q̄ꝛ illius loco componitur con.sigñt ꝟo cum ꝓpositio quandam veluti comitantiam.vt ego cum Antonio misimus tibi libros eum pecunijs:neq̄ȝ iungitur nomini significāti instr̃m quo aliq̄d fit.vt nūc vulgo loquūtur.ꝑcussit illū cū gladio.scribit cū calamo.in quo loq̄ndi genere non ablatiui sed effectiui natura vtimur:quemadmodū cū de septimo casu loq̄bamur explicitū est.cōponit̃ aūt vt paulo ante diximus:cu ablatiuis illis triū pronoīm.vt ego tu sui. Coram non componitur:in appositione ꝑsentiam ꝑsonarum sigñt:vt coram iudice.coram testibꝰ. Reperit̃ freq̄ntius aduerbialiter positū.vt Uerg.j.ęñ.corā quē q̄ritis adsum.et in eodem. Postq̄ȝ introgressi ꝛ coram data copia fandi. Clam non venit in compositionem/in appositione habet cōtrariam sigñtionem ei q̄ est coram.ꝛ ei q̄ palam. Teren.in andria/nec clam te est quam illi nūc vtręq̄ȝ res inutiles. Inuenitur;etiam ꝓ aduerbio posita.vt ꝟg.j.aeñ.clam ferro incautū superat securus amor. De plaerūq̄ȝ in compositionē veniat.atq̄ȝ aliq̄ñ auget.vt deamo.demereor.i.valde amo.valde mereor.aliq̄ñ minuit.vt dedoceo.despero.sigñt aliquando deorsum.vt despicio.descendo. In appositione tum localis est. vt de villa venio.tum memoratiua.vt de re subtilissima disputo.tū ablatiua.vt Cato de re rust.de dño bono colono bonoq̄ȝ aedificatore melius emet̃. Cic.in ep̄lis.emi domū de Crasso. E.Ex.tam in compositione:q̄ȝ in appositione inueniunt̃:atq̄ȝ aliq̄ñ augent.vt eluceo.edoceo.i.valde luceo valde doceo aliq̄ñ minuūt:vt enodis sine nodo.ex lex sine lege.aliq̄ñ sigñt extra.vt emitto extra mitto.effundo extra fundo. In appositione cū dictionibꝰ a vocali incipientibꝰ semꝑ ponimus ex. Cū incipientibꝰ a ꝯsonante tū.ex.tū.e.apponimꝰ.vt ex vrbe ex domo.vel e domo. Cū incipientibꝰ tñ ab.r.semꝑ ponimꝰ.e.vt e regione.e.re p.ere.mea.in compositione ꝟo cū incipientibꝰ a vocali diximꝰ.ex.vt exaudio.exhaeredo. Cū incipientibus a ꝯsonante partim ꝯponit̃.e.vt ebullio.edico.egero.eludo.emano.enato.euito.partim ex.vt excindo.expromo.expiro.extimesco.partim.x.mutat̃ in ꝯsonantē vt effundo.efficio. In appositione tū localis est vt venio ex vrbe.tū tp̄alis.vt ex anno superiori scribo.tū materiae apponit̃.vt anulꝰ ex auro.domꝰ ex latere.ponit̃ etiam teste Ualla ꝓ eo qd̓ est ꝓ.vt e republica.i.ꝓ re publica. Quin.saluos esse eos magis e republica fit:q̄ȝ puniri.i.ꝓ reip.vtilitate.dicimus ꝑterea hic pōt ex tp̄e orõnem habere.i.imp̄meditatus ꝛ ex improuiso.sic Persius inq̄t.ex tp̄e viuis.laborat e dolore vel ex dolore renū vel laborat e renibꝰ. Dicimꝰ quoq̄ȝ ex sententia hoc mihi euenit.i.vt ego cupiebam. Pręin ꝯpositione ꝛ appositiõe accipitur ꝓ ante.vt p̄cedo.p̄pono.pręoculis.p̄conspectu. Inuenit̃ quoq̄ȝ in ꝯpositione ꝓ valde.vt p̄diues.p̄dulcis.p̄durus.p̄clarus.p̄celsus. Inuenit̃ ꝛ ꝓ ab Teren.in eu.p̄ amore hūc ecclusisti foras.i.ex parte amoris. Inuenit̃ aliq̄ñ cōparatiue.vt idē in eodē hic ego illū ꝯtempsi prę me:ꝓ ad ꝯparationem mei.pręme fero.pręte fers.pręse fert.est ipsa statim fronte qualem opinionem de aliqua re habes ꝯfiteri. Cice.in ep̄lis.pręte fers ꝑspectū mihi q̄dem:sed tñ dulcem et optatū amorem. Quin.fiduciam igitur pręse ferat orator. Pro in compositiõe ꝛ appositione complures habere significationes Gell'.lib.x.colligit.aliq̄ñ namq̄ȝ accipitur ꝓ ante.vt ꝓ rostris.ꝓ curia.ꝓuideo.ꝓspicio. Salu.in catili.q̄ni maturasset ꝓ curia signum socijs dare. Teren.tibi ꝓspexi ꝛ stulticiae tuae. Aliquando ꝓ in.vt ꝓ muro. Salust.in iugurtha. Pro muro dies noctesq̄ȝ agitare.i.in muro aut ꝓ defensione muri.dicimus quoq̄ȝ ꝓ p̄re habeo habeo te.i.loco patris.proconsul loco consulis.ꝓuinciae p̄fectus. Palam semꝑ apponitur.differtq̄ȝ a Coram qd̓ hoc ad ꝑsonas illud ad omnia ꝑtinet.vel potius vt dicit Uulpianus in lib.digestorum.titu.qui est de verborum significatiõe.l.palā est coram pluribꝰ.coram etiam vno p̄sente.vnde Donatus ꝓ exemplo posuit palam omnibus. Reperitur etiā aduerbialiter positū. Teren.in eunu.si falsum aut fictum continuo palam est. Sine.nunq̄ȝ in compositione repitur.naȝ qd̓ quidā dicunt syncerus dictꝰ quasi sine caera.refelluntur a Ualla:cum potius a syn ꝓpositione graeca compositū sit.in appositione valet quantum absq̄ȝ. Uerg.iij.geor.te sine nil altum mens inchoat. Tenus:quam postpositiuam esse diximus contra naturam ꝓpositionum:construitq̄ȝ in plurali cum genitiuo:in singulari semꝑ postponitur ablatiuo. Uerg.ij.aeñ.capulo tenus abdidit ensem. Jdem in.iij.pube tenus postrema immani corꝑe pistrix. Praepositiões vtriq̄ȝ casui deseruientes quot sunt? Quatuor sunt huius ordinis ꝓpositiones. In.sub.super.subter. In cum significat ad locum vel contra locum actō apponitur.vt Uerg.in.vj.itur in antiq̄ȝ siluam. Jdem in.ix.ibant in curialū:et cuȝ affectum significat.vt Cice.q̄ fuit pietas in omnis suos.q̄ñ vero ponitur ꝓ in loco iungitur abltō.vt in domo.in vrbe. In compositione ꝑter significationes suꝑiores aliq̄ñ auget vt insignis.aliq̄ñ minuit.vt infamis. Sub quoq̄ȝ cum ꝓ ante ponitur.vel ꝑ:accusatiuum sibi adiungi vult.vt Uerg.i.geor.sub ip̄m acturum tenui sat erit suspendere sulco. Jdem in.iij.sub lucem exportant calathis.ꝓ ante arcturū.ꝛ ante lucem. Ablatiuum vero desiderat cum ꝓ in loco ponitur. ꝟg.viij.aeñ.arma sub aduersa posuit radiantia quercu/ꝛ in.vj.ibant obscuri sola sub nocte ꝑ vmbram. In compositione modo minuit.vt sublustris.subrideo.modo locum inferiorem designat.vt subeo.suburbanus. Suꝑ ꝛ Subter componuntur.vt suppono.subterlabor. In appositione aūt differūt tm̄ positione. Nam suꝑ partē suꝑioreȝ.subter inferiorē.atq̄ȝ vtraq̄ȝ sine interuallo sigñt.vt suꝑ aquas natat.subtus aquas vrinatur.suꝑ lapidē sedeo.subter.terrā iacet.ecōtrario differūt sub ꝛ supra.vt sub celo est terra.supra terrā ignis. Cū abltō quoq̄ȝ ꝯstruunt̃ q̄ñ ponuntur ꝓ ablatiui ꝓpositione. Uergiliꝰ.j.aeneidos. Multa suꝑ ꝑamo rogitans.suꝑ hectore multa.ꝓ de priamo de hectore

Præpositiones inseparabiles. hoc est q̄ nunq̄ nisi in compositiōe reperiuntur: quot sunt? Sex. an. cō. dis. di. re. se.

Ad igitur cui casuali deseruit? actō qm̄ tali casui apposita semper reperitur.

De erotematis aduerbiorum. Cap. x.

VBi quæ pars orōnis est? Aduerbiū. Quid est aduerbium? Pars orationis indeclinabilis quæ addita uerbo significationem eius aut cōplet. aut mutat. aut minuit. ut iam faciam non faciam. parum faciam.

Vnde dicitur aduerbiū? quasi ad uerbū: qm̄ uerbo fere semper adiungi desiderat.

Species aduerbiorum quot sunt? Duę sicut in noīe. Primitiua ut nuper. Deriuatiua. ut nuperrime.

Vbi cui⁹ speciei est? Primitiuæ. neq̧ em̄ habet aliqd unde dsriuetur. qđ sit antiquius.

Figurę aduerbioꝝ quot sunt? Duę sicut in nomine. Simplex ut ecce. Composita ut eccum.

Vbi igiṫ cuius figuræ est? Simplicis figuræ. neq̧ em̄ potest diuidi in partes significatiuas.

Significationes aduerbiorū quot sunt? Innumeræ. Nūeralis. semel. bis. ter. quater. quinquies. sexies.

Præpositiōes inseparabiles. ꝓpositiōes quēadmodū supra diximꝰ aut sepabiles sunt aut insepabiles. Sed de sepabilibꝰ dictū est. nūc incipit de insepabilibꝰ differere: dicitq̧ esse numero sex. scꝫ An. q̄ valet circū. vt amburo amburis: ambio. is. ex an atq̧ vro ⁊ eo amplector. eris. amputo. as. angro. is. ansancius ansancta ansanctum. Con q̄ tm̄ valet quantū simul ⁊ cū alijs: vt cōcors cōpono congro. Dis di. q̄ separationē sigñt. differūt tm̄: qm̄ dis ꝯponiṫ cū dictiōibus q̄ incipiūt a. c. vt discutio discutis: vel. p. vt disputo disputas: vel. q. vt disgro disgris: vel. s. vt dissuo. is. vel. t. disturbo disturbas: vel ab. i. cōsonante: vt disiungo. is. Cū incipiētibꝰ ab. f. euphonię causa. s. mutaṫ in. f. vt a dis ⁊ fundo. dis. diffundo. dis. Di. ꝟo cōponiṫ cū dictionibꝰ incipientibꝰ a quacūq̧ alia ꝯsonante. vt diduco. cis. digero. ris. diluo. is. diminuo. is. dirimo. is vel. u. ꝯsonante: vt diuello diuellis. Re aliqñ sigñt retro vt respicio. cis. reuertor ris. aliqñ sigñat iterꝫ: vt repeto. tis. regro. ris. aliqñ vertit sigñtionē in ꝯtrariū: vt recludo. dis. id qđ est clausum aperio: regelo. las. qđ est gelatū liquefacio: recingo. is. retego. gis. resero. ras. Se. q̄ valet seorsum: vt seduco. cis. separo. ras. seiungo. gis. secerno secernis.

VBi q̄ pars orōnis est? Scđa pars ex indeclinabilibꝰ est aduerbiū: q̄ sic desiderat ꝟbo subiūgi quēadmodū ꝓpositio casualibus ꝓponi. Diffiniṫ aūt: aduerbiū est vna ex octo partibꝰ orōnis: q̄ addita ꝟbo vñ ⁊ adiectiuū ꝟbi đꝛ eiꝰ sigñtionē cōplet. Nā cū dico Antoniꝰ legit: nōdū satis plane dixi: nisi adiecero qualiter legit: hoc est bene vel male. Nā eo mō se hñt aduerbia ꝟbis: quo adiectiua noībꝰ substātiuis adiuncta. vt prudēs homo prudēter facit: bonꝰ hō bñfacit. Sed modꝰ ille determinādi ꝟbū aut cōplet augetq̧ verbi sigñtionē vt faciā satis. valde. nimiū. iā aut mutat. i. in totū tollit vt nō faciā. nequaꝙ legā: minime audiam. aut minuit: aliqdq̧ ex ꝟbi sigñtiōe remittit. vt parū facit: tepide legit: frigide audit. Vñ đꝛ aduerbiū? rñdet aduerbiū ab eo dici qđ in illiꝰ diffinitiōe est expssum. hoc est qđ ꝟbo semꝑ adiungi desiderat. sed adiecit fere qm̄ ⁊ noībꝰ adiectiuis nōnūꝙ adiūgiṫ atq̧ participijs adhuc freq̄ntiꝰ: ipsaq̧ tanꝙ ꝟba modificaṫ. vt valde bonꝰ. nimis doctꝰ satis facetꝰ. vehemeter iratus. Species aduerbioꝝ quot sunt? Aduerbia aut a se nascunṫ. vt nuꝑ. saepe. aut aliūde deriuāṫ. Idq̧ fit vel a noīe ꝓprio: vt a Tullio tulliane vel appellatiuo vt ab ostio ostiatim. vl' a ꝓnoīe vt meatim vel tuatim a meꝰ ⁊ tuus. vel a ꝟbo. vt a curro cursim. vel a noīe ⁊ ꝟbo. vt a pede ⁊ tento pedetentim. vel a participio. vt ab amans amanter. vel ab altero aduerbio. vt a nuper nuperrime: a saepe saepius ⁊ saepissime. aut a praepositione. vt ab inter interim. Exeunt autem aduerbia in varias terminationes: quemadmodum inuestigare volenti facile apparebit. Figurae aduerbiorum quot sunt? duae inqt sicut in noīe. Simplex vt diu. Composita vt interdiu. Eccum ꝟo Valla contra Pril. Sergiumq̧ ꝯtēdit non esse ꝯpositum ex ecce ⁊ eum vt sit eccum. i. ecce eū: vel potius ecce hūc. sed ex ecce ⁊ hic. vt sit eccuꝫ. i. ecce hic. subaudi de quo loq̄bamur. nā si eccū in ecce eū resolutereṫ: cū Terē. ait eccū parmenonē: qd sibi volebat? an qđ isti dicūt ecce eū: aut ecce hūc Parmenonē: ꝙ purgata mēte nemo auderet dicere. Sigñtiones aduerbioꝝ quot sunt? complures sunt aduerbioꝝ sigñtiones. sed illas oēs ad paucas species reduximꝰ. Quaꝝ ꝑma est aduerbioꝝ: q̄ ex noībus nūeralibꝰ deducunṫ. vt semel quod vna vt sic dixerim vice fit. bis duabus. eodē mō ter. quater. qnqes. sexties. septies. octies. nouies. decies. vndecies. duodecies. tredecies. quatuordecies. qndecies. sexdecies. septēdecies. duodeuicies. vndeuicies. vicies. vicies semel. vel semel ⁊ vicies. vicies bis. vel bis ⁊ vicies. vicies ter. vel ter ⁊ vicies. vicies ⁊ quater. vel quater ⁊ vicies. vicies qnqes. vel quinqes ⁊ vicies. vicies ⁊ sexies. vel sexies ⁊ vicies. vicies septies. vel septies ⁊ vicies. vicies octies. vel octies ⁊ vicies. vel duodetricies. vicies nouies. vel nouies ⁊ vicies. vel vndetricies. tricies. quadragies. qnquagies. sexagies. septuagies. octogies. nonagies. centies. ducenties. trecenties. quadringenties. qngenties. sexcenties. septingenties. octingenties. noningenties. vel nongenties. milies. bis milies. ter milies. quater milies. quinqes milies. sexies milies. septies milies. octies milies. nouies milies. decies. vicies milies. tricies milies. quadragies milies. qnquagies milies. ⁊ eadem rōne coniungendo aduerbia aduerbijs. quemadmodum numeros numeris adiungere ꝯsueuimus. Pro eo quod vulgo đꝛ cuento: latine dicimus decies centum milia. ꝓ eo quod dos cuentos. vicies centū milia. ꝓ tribus tricies centum milia. pro quattuor: quadragies centum milia. pro quinq̧. quinquagies centum milia. pro sex. sexagies centum milia. pro septem septuagies centum milia. pro octo: octogies centū milia. pro nouem. nonagies centum milia. pro decem. centies centū milia. ꝓ vndecim. centies decies centum milia. pro viginti: ducenties centū milia. ꝓ triginta. tricentiis centū milia. ꝓ quadraginta. quadringenties centum milia. pro quinquaginta: quingenties centum milia: ꝓ sexagīta sexcentis centum milia. pro septuagīta: septigenties centum milia. pro octogīta: octigenties centum milia. pro nonagīta: noningenties vel nongenties centū milia pro centum. milies centum milia. pro ducenties: bis miles centum milia. pro trecenties: ter milies centum milia. Et eodem modo de reliqs q̄ sequuntur: q̄ numerandi ratio ex eo prouenit. qđ antiqores autore Plinio. xxxiij. natura. histo. non numerabant nisi ad centum milia. deide numerum illum ꝑ aduerbia repetebant. vt supra diximꝰ. sed de his in aeditiōe vltima ītroductionum plura diximꝰ.

Tpalis.aduerbia tpalia aut sunt tpis p̄sentis aut p̄teriti aut futuri.p̄sentis siue instãtis est nũc.diei p̄sentis hodie.pxi me p̄teriti est heri:⁊ deinceps nudiᵒ tertiᵒ.nudiᵒ quartᵒ.nec ampliᵒ hęc ratio pcedit.q̃q̃ Plau.poetica vel potius sua licentia dixit nudiᵒ qntᵒ.nudiᵒ sextᵒ.nudiᵒ septimᵒ.⁊ deinceps. Cice.q̃z in.v.philippica.Recordamini q dies nudiᵒ tertius decimus fuerit.⁊ paulopost itez.Philelphus quoqz in quadã eplã dicere ausus est nudius decimus septimᵒ. hęc eñ aut aduerbia sunt aut aduerbialiter posita.De die pxime futuro dicimus cras. postea pendie. die quarti. die

Temporalis.ut hodie.cras.perendie.heri.nuper.
Localis.ut hic.isthic.illic.huc.isthuc.illuc.
Negatiua.ut non.haud.minime.nullatenus.

qnti.die sexti.die septimi.⁊ deinceps.nam ⁊ hęc aduerbia esse.A.gellius autor est q scribit die quarti.die qnti die sexti.⁊ simĩa p aduerbijs copulate poni. ⁊ subdit hoc igit̃ intererit:qd die quarto de p̄terito dicimᵒ. die quartae vel die quarti de futuro:eodem q̃z modo dicẽdum esse putat die pristini p pridie.die crastini p cras die perendini p perendie.De tpe vero p̄senti pximo siue illud sit p̄teritum siue futurum.modo iam dudum. vt modo feci.modo faciam.iam feci.iam faciam.dudum feci.dudum faciam.Vg.ij.aeñ.iam dudũ sumite poenas. Juue.in.iij.dudum vigilantibus orbis:hoc de p̄terito:illud de futuro.significatqz autore Ualla spacium horae vnius aut paulo plus minus ve p qualitate rei de qua loquimur.de futuro quoqz p̄senti pximo dicimus.statim.mox.ɔtinuo.illico.Nuper vero paucis diebus ante.Pridẽ.⁊ iampridẽ paucis mensibus Olim ⁊ quondam de tpe a p̄senti remoto.siue illud sit p̄sens siue futuꝝ aliqñ de tpe indifferenti.de p̄terito.Hora.olim truncus eram ficulnus inutile lignũ. Cice.in catilinam.fuit ista quondam in hac repu.virtus.de futuro.Vg.j.aeñ.certe hinc Romanos olim voluentibᵒ annis.⁊ si dicas veniet veniet quondã illa dies.de tpe indifferenti.Vg.v.gñ.qd tu midis summersum tundit̃ olim. Idem.ij.gñ.quondã etiã victis redit in p̄cordia virtus.Eodẽ quoqz modo aliqñ.vt aliqñ factũ fuit aliqñ fiet. Sũt ⁊ alia complura aduerbia tpis.vt semp.nunq̃.saepe.raro.Localis.aduerbia quoqz loci complura sunt.sed nunc tñ de discretis dicendũ est:cũ cõia passim reperiantur.Itaqz aduerbia localia in quadruplici sunt differentia.nam aut sunt in loco:aut ad locũ.aut per locũ.Ubi ⁊ vbinam q̃rit de loco in quo.vt vbi est Antoniᵒ?Unde q̃rit de loco a quo vt vnde venisti? Quo ⁊ quorsum q̃rit de loco ad quem.vt quo.is. Qua q̃rit de loco per quem. vt qua iturus est. Significantia locũ in quo.hic.vbi ego sum.ponit̃ etiam pro illic.Uergi.j.aeñ.hic illius arma hic currus fuit.p illic. ponit̃ etiam p tunc aduerbio temporis.Juuena.hic tunc Umbritius:qñ artibus inqt honestis.Isthic:hoc est vbi tu es.Vgi.ij.aeñ.patet isthic iauna laeto.Illic vbi aliqs est.Juue.viuat Arturius illic ⁊ Catullus.Ubi qñ grauatur sigt in quo loco relatiue.Vg.i.j.gñ.seuus aeacidae telo iacet hector.Responsiue quoqz grauat̃.vbi est Caesar interroganti si dixeris vbi Pompeius:in p̄mo syllaba finalis acuit̃.in scdo grauat̃:Eodem modo dicimus sicubi p si in aliquo loco Necubi p ne in aliquo loco.alicubi p in aliquo loco.vbiuis.vbiqz.vbilibet.vbiubi.vbicunqz.p in quocunqz loco.Ibi p in eo loco. ibidem p in eo ipso loco.Alibi p in alio loco. Inibi p in eodem loco. Usq̃ p aliquo in loco. Nusq̃ p nullo in loco.Intus p in tempore interiori.Foris p in parte exteriori.Supra p in parte superiori.Infra pro in parte inferiori.Nomina vrbiũ ⁊ oppidorũ ppria si sunt p̄mae et secũdae declinationis singularia ponũtur in gtõ aduerbialiter.vt Romę.p in vrbe Roma.Tarenti.p in oppido tarento.Si vo sunt tertiae declinationis aut plãlia ponũtur in dtõ.vt carthagini.p in vrbe carthagine.Plau.in plogo cassinae.ego aio hoc fieri in gręcia ⁊ carthagini. Idem in cistella.fuere Sicyoni iamdiu Dionysia.Uerg.iiij.aeñ.tyria carthagine q nũc expectat.Quamq̃ Seruius in locũ illũ Uerg.dicit:noĩa hmõi locoꝝ cũ aduerbialiter ponũtur nõ in abltõ sed in dtõ debere poni. Ait eñ his vbis tyria carthagine p carthagini.⁊ p aduerbio in loco de loco posuit.Apuleius in libris floridoꝝ.semp carthagini: nunq̃ carthagine ponit aduerbialiter.sic Hora.Romae tybur amen ventosus tybure romam.Idem quoqz dicẽdũ est de pluraliter declinatis vt pisis fundis.trallibus.hoc est in illis vrbibus.Sed in his nihil refert cũ dtũs in terminatione sĩlis abltõ sit.Ad sĩitudinem superioꝝ ponũtur aduerbialiter illa.togę.i.in pace.militię.i.in bello.domi.i.in domo.ruri.i.in rure.vesperi.i.in vespere.luci p in diẽ.qd si haec in abltõ reperiant̃:aut aduerbia non sunt:aut ablatiuus p dtõ ponit̃ vt Hora.j.epi.qnqz dies tibi pollicitus me rure futurũ.Significantia locũ ad quem huc.i.ad hũc locũ in quo ego sum.isthuc.i.ad istũ locũ in quo tu es.illuc.idest ad locũ in quo aliqs est.Si quo.i.si ad aliquẽ locũ. Ne quo.i.ne ad aliquem locũ.Alio.i.ad aliũ locũ.Utroqz.i.ad vtrũqz locũ.Quoquo.quocũqz.quolibet. quouis.i. ad quemcũqz locũ.Eo.i.ad eũ locũ.Eodem.i.ad ipm eodem locũ.Intro.i.ad partem alicuiᵒ loci interiorez.Foras.i. ad partem loci exteriorem.Sursum.i.ad partem loci superiorem.Deorsum.i.ad partem inferiorem. Sinistrorsuz.i. ad sinistrã partem.Dextrorsum.i.ad dextram.Horsũ.i.ad aliquem locũ.Noĩa quoqz vrbiũ ⁊ oppidorũ ppria ponũtur aduerbialiter in actõ.vt romã.i.ad vrbẽ romã.tarentũ.hispalim.pisas.fundos.hoc est ad illas vrbes.Significãtia locũ p quẽ.hac.i.p locũ vbi ego sum.isthac.i.p locũ vbi tu es.illac.i.p locũ vbi aliqs est.Si qua.i.si p aliquẽ locũ Ne qua.i.ne p aliquẽ locũ.Alia.i.p aliũ locũ.Quauis.qualibet.quacũqz.i.p quamcũqz partẽ. vtraqz.i.vtrãqz partem.Ea.i.p eũ locũ.Eadem.i.p eũdem locũ.Intus.i.per locũ interiorẽ.Foris.i.p locũ exteriorẽ.Noĩa quoqz vrbiũ ⁊ oppidoꝝ ppria ponũtur in abltõ vt roma.i.p vrbẽ romã.tarento.hispali.pisis.fundis.trallibus.i.p illas vrbes.Significantia locũ a quo.hinc.i.ab eo laco.vbi ego sum.Isthinc.i.ab eo loco.vbi tu es.Illinc.i.ab eo loco vbi aliqs ẽ. Sicũde.i si ab aliquo loco.Necũde.i.ne ab aliquo loco.Aliũde.i.ab alio loco.Utrinqz.i.ab vtroqz loco.Undiqz.vndelibet.vndeuis.vndecũde.vndecũqz p ex quacũqz tpe siue loco.Inde.i.ab eo loco.Indidez.i.ab eodẽ ipso loco.Intus.i.a loco interiori.Foris.i.a loco exteriori.Supne.i.a loco supiori.Inferne.i.a loco inferiori.coelitᵒ.i.a coelo. Nomina quoqz vrbiũ ⁊ oppidoꝝ ponũtur i abltõ aduerbialr.vt roma.i.ab vrbe roma.Eodẽ modo tarento.hispali.pisis.fundis.trallibus.i.ab illis vrbibus.Repitur tñ sepe apd autores hmõi noibus vrbiũ pprijs adiũcta p̄positio. vt Cice.in Uerrẽ.Ea die verres ad Messanam venit. Salu.i iugurtha.ad cirtham oppidũ iter construunt. Item i catilina.nam Brutus ab Roma aberat.Liuius.viij.ab vrbe condita:⁊ ab lauinio venerant antiqua auxilia. Ecõtrario cũ noibus regionũ ⁊ puinciarũ p̄positiones addi debeant.aliqñ ab autoribus detrahũtur.Uerg.j.aeñ. Italiam fato pfugus lauinaqz venit.i.ad italiam.Et in eodem.si datur italiam socijs ⁊ rege recepto tendere. Negatiua sunt aduerbia etiam negandi:per quae aliqd negamus vt non:quod imperatiuo iungi non potest:sed alijs modis.vt non lego haud amo.minime doceo.nullatenus audio.Ne particula potius est dehortatiua. Uergilius.iij.aeñ.tu ne caede ma-

lis:sed ɔtra aduẽrsio rito Sz in carmine iũgit̃ hec pticula impatiuo ⁊ optatiuo.in psa orone aut optatiuo.vt Terẽ.in phor.q̃ᵭ vtinã ne phormiõi id suadere in mẽtẽ incidisset:aut subiũctiuo.vt si dixeris oro te ne facias:sz tũc ɔiũctio ẽ: ⁊ accipit̃ p eo qᵭ ẽ vt nõ. Affirmatiua.aduerbia affirmãdi sunt:p q̃ aliqd affirmamꝰ.vt ẽt cũ p aduerbio ɔsentiẽtis accipit̃.vt ẽ in digestis titu.de vboꝶ oblig.rñderit ẽt.qd ni:nã ⁊ qd ni interrogatiue platũ aduerbiũ ẽ affirmãdi:exponiturqz.i.cur nõ:pfecto.nimiꝶ.nẽpe.certe.⁊ ijs silia. Demõstratiua.demõstrãdi aduerbia sunt:qbꝰ aliqd q̃si digito indicamꝰ.vt en.ecce.q̃ ntõ ⁊ actõ iũgi pñt Vgil.j.gñ.

en pamꝰ sunt hic ẽt sua pmia laudi. Idẽ in buc.en q̃tuor aras:ecce duas tibi daphni duoqz altaria phoebo Terẽ.in eunu.ecce autẽ alter:q̃ si occepit amare.nã alter nõ alteꝶ eo loco eẽ legendũ. Donatꝰ pcipit. Plau. in bacchidibꝰ opꝰ.ne erit tibi aduocato tristi iracũdo: ecce me.hem magis ẽ poeticũ affectui debuiẽs atqz admiratiõi. Optatiua.optãdi aduerbia sunt q̃ optatiuo mõ iũgi pñt vt o. Vg.in buc.o tm̃ libeat mecũ tibi sordida rura. Si idẽ.vj.gñ.si nũc se nob ille aureꝰ arbore ramꝰ.vt Hor.ij.ser. Jupiter vt peat positũ rubigie telũ. Utinã. Vg.j.gñ.atqz vtinã rex ipse nothos cõpulsus eodẽ afforet gneas.iũgimꝰ ẽt hec vt osi.o vtinã. Oui.i epi.penelopes.o vtinã tũc cũ Lacedemõa classe petebat Pers.o si ebullet patruũ pclaꝶ funꝰ.⁊ osi argẽti crepet mihi seria. Ordiatiua.ordinãdi aduerbia sunt qbus medijs plura ordiamꝰ.vt ɔtinuo. Vg.vj.gñ.ɔtinuo audite voces vagitꝰ. Dñde.idẽ i eodẽ.pxima deinde tenẽt moesti loca. Deiceps. Cice.iiij.thu.q.vt deiceps q accubarẽt:canerẽt ad tibiã. Interrogatiua qbꝰ iterrogamꝰ.vt cur. Juue.cur desiderio bibulę ptoriꝰ ardet? q̃re. Mar.nec possum dicere q̃re.i.q̃obrẽ ⁊ quapropt nũqd ⁊ nũ. Oui.i epi.sapphꝰ nũqd vbi aspecta est studiose lr̃a dexterę. Dubitatiua qbꝰ sigmꝰ nos dubitare. vt fors Vg.xj.gñ.fors vt vota facit cumulataqz altaria donis.p forte ⁊ fortasse forsaz forsitã. forsit. Hor.j.s. qr nõ vt forsit honorẽ iure mihi iuideat. Uocatiua q. bꝰ aliquẽ vocamꝰ.vt o regina nouã cui ɔdere Jupiter vrbẽ.neqz em̃ articulꝰ ẽ qm̃ sexũ nõ demõstrat.heusq vocãtis simul ⁊ hortãtis ẽ.vt idẽ in eodẽ. ac por heus inqt iuuenes mõstrate.oho vocãtis q̃z ẽ sz magis poeticũ. Discretiua qbꝰ discernimꝰ ⁊ separamꝰ.vt seorsũ. seorsis. Vg.i est ⁊ nõ.pariter nõnũq̃ sępe seorsis.diuisim.separatim.sigillatim.distincte.bifariã.trifariam. multifariã. Cõgregatiua qbꝰ multa i vnũ ɔgregamꝰ. vt simul.vna pariter q̃ tpis ⁊ loci sunt. Juratiua.sunt

Affirmatiua.ut etiam.pfecto.nimiꝶ.
Demonstratiua:ut en.ecce.
Optatiua.ut.o.si.ut.utinam.
Ordinatiua.ut continuo.deinde.deinceps.
Interrogatiua.ut cur?quare?quamobrẽ?nunquid?
Dubitatiua.ut fors.forte.fortasse.forsan.forsitan.
Vocatiua.ut.o.heus.o ho.
Discretiua.ut seorsum.diuisim.bifariam.
Congregatiua.ut simul.una.pariter.
Iuratiua.ut edepol.mehercule.mecastor.
Hortatiua.ut eia.age.agedũ.agite.
Intensua.ut ualde.penitus.uehementer:
Remissiua.ut sensim.palatim.pedetentim.
Diminutiua.ut belle.argutule.clanculum.
Comparatiua.ut magis.melius.fortius.
Superlatiua.ut maxime.optime.fortissime.
Similitudinis.ut ceu.sicut.tanquam.
Quantitatis.ut multũ.parũ.minimũ.
Qualitatis.ut bene.docte.sapienter.
Vbi igitur cuius significationis est?Localis.

¶ De erotematis interiectionum. Cap.xi.

Heu quę pars orationis est?Interiectio. Quid est interiectio?Pars orõnis indeclinabilis affectũ mentis incõdita uoce significans.
Vnde dicitur interiectio?Ad interiiciẽdo.eo q̃ aliis partibus orõnis interiicitur.
Interiectioni quot accidunt?Sola significatio.

⁊ aduerbia iurandi.vt Hercule.hercle.mehercle.mehercule.i.p herculẽ.vel ita me hercules amet.castor mecastor.i.p castorẽ.vel ita mecastor amet.⁊ sic mediusfidius.i.p Jouis filiũ. Hortatiua.exhortandi aduerbia sunt.eia. Hora.j s. eia qd statis? Age.agite.agedũ.sed p age vnũ exhortamur.p agite plures.p agedũ vnũ ⁊ plures. Quinti.agedũ si videt extra portas pspicite.dicimꝰ q̃z ɔiunctim.eia age. Vg.in.iiij.gñ.eia age rũpe moras. Intensiua.intensiua sunt qbꝰ intense ac nimiũ aliqd fieri aut esse sigcamus.vt valde.penitꝰ.oĩno.vehemẽter.funditꝰ. Remissiua sunt his ɔtraria p q̃ aliqd fieri remisse ⁊ frigide dr.vt sensim.paulatim.pedetẽtim.frigide.tepide. Diminutiua.vt clã.clanculum.⁊ q̃ ab adiectiuis diminutiuis fiũt.vt a bellꝰ belle.ab argutulꝰ argutule.a mollicuꝰ mollicule. Cõparatiua q̃ a ɔparatiuis deriuant̃.vt a maior magis.a melior melius.a fortis fortiꝰ. Suplatiua:q̃ a suplatiuis deriuant̃.vt ab optimꝰ optime.a maximꝰ maxime.a fortissimꝰ fortissime. Silitudinis aduerbia sunt:quasi.ceu.velut.veluti.vt.vti.sicut.sicuti.hęc ẽt ɔiunctionũ vim hñt causaliũ:vt postea dicemꝰ suo loco. Quãtitatis aduerbia sunt.multũ.minimũ.parum.nimis. Qualitatis aduerbia latissime patẽt.nam ⁊ ab oĩbꝰ fere noĩbꝰ adiectiuis dñr:vt a bonus bone.a malꝰ male.⁊ a participijs.vt a docto docte.ab amante amanter. Sunt multae aliae aduerbioꝶ sigĩones:vt q̃ dñr attractiua q̃ vtĩ memorauimus autore Quin.a qbusdã pars orõnis distincta ab alijs partibꝰ ponit̃.vt viritim p singulos viros.oppiditatim p singula oppida.municipatim p singula municipia.

De interiectione. Cap.xj. Interiectionem quemadmodum supra memorauimus:graeci inter aduerbij sigtiões annuerant:quia haec quoqz sicut ⁊ aduerbium verbo adiungitur aut expresso aut subintellecto.vt si dicas pape quid video:vel si per se dicas pape subauditur miror:vel aliud verbum.quod admirationem significet. Latini vero interiectionem ab aduerbio seperarent aut quia videtur in sese affectum habere verbi:⁊ plenam motus animi significationem:etiam si non addatur verbum:vel qr cum articulis careant:voluerũt ęquare cũ gręcis partes orõnis: vt hac vna rõne octo eẽnt apud nr̃os quemadmodũ ⁊ apud illos. Dicit igit̃ partes diffinitionis explicans:interiectionem esse vnã ex octo partibus orõnis:sed qr ex illis quattuor sunt declinabiles ⁊ quattuor indeclinabiles dicit vnã eẽ ex quattuor indeclinabilibꝰ sigñtem affectum.i.passionem.in quo vt dicimꝰ latini eam ab aduerbio differre voluerũt. qᵭ vero additur voce incondita hoc etiam illam ab aduerbio seiungit.qm̃ per exclamationẽ quandã ⁊ vocẽ incõditam.i.ppe inarticulatam pfertur. Interiectio autem ideo est appellata quod seriem orationis rumpens interijcitur

⁊ cū aliquo mētis affectu ꝓfertur. vt Uerg. j. aeñ. nauibus infandū amissis vnius ob irā ꝓdimur. Ordo cū erat nos ꝓdimur nauibus amissis ob irā vnius iunonis. sed cū exclamatiōe interiecit Infandū. q̄ſi dicat ꝓ ſcelus indignum. Hȝ igit̄ interiectio varias significatiōes. Lugētis. Terē. in eun. cū iducit Dorū lugētē. hei. hoi. dicit. heu quoqȝ ⁊ hei q̄ dolētis dixim⁹ ēt lugētis sunt: dolētis. virg. i. j. hei mihi q̄lis erat. Idē in. x. o dolor atqȝ dec⁹ magnū. Idē i buc. ah silice i nuda cōnixa religt. Timētis. Terē. in and. hei vereor ne qd andria apportet mali. Idē i eadē. hei metui a Chrisidē. Uerg. in buc. ah ne te frigora laedant. ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. Exultantis. Teren. in heauton. vah ergo mea antiphila. Idem in adel. oh lachrymo prę gaudio. Admirantis. Teren. in eu. papae. facie honesta. ⁊ iterum. papae noua figura oris. Ideȝ in and. vah consilium callidum. Exclamantis Luca. pro si remeasset in vrbem. Teren. in andria. vah perij: hoc malum integrascit. ⁊ illud ex euangel'. vah qui destruis templum dei. Ridentis. Teren. in andria. ah ah he: mirum vero. Idem in eunu. ah ah ah. defessa iam misera sum te ridendo. Deridentis. Teren. in and. hui tā cito? ridiculum. Idem in eu. hui mihi illā tu laudas? Silentis. Teren. in eu. au ne comparandus hic quidē ad illum est Idem in eodē. au obsecro mea Pythias. si quod est silētis apud Terē. apud Plau. st. legitur. Laudantis. Mart. effecte. grauiter. cito. nequiter. euge beate: ⁊ illud ex psalmo: qui dicunt mihi euge euge. Uitantis. Teren. in eu. apagesis ego formidolosus. Idē in eadem. apagete. Uocantis Oui. ac quis io siluae crudeli⁹ inquit amauit. Teren. in adel. oh qui vocare. Dephendentis. Terē. in and. at at hoc illud est: hinc illae lachrymae. Idem in eunu. at at data hercle verba.

Significatiōes interiectiōis quot sunt? Plures.

Lugentis. ut heu. hoi. hei. Dolentis. ut hei. ah.
Timentis. ut hei. ah. Silentis. ut au. si. st.
Exultātis. ut euax. uah. oh. Laudantis. ut euge.
Admirātis. ut papę. uah. Vitātis. ut apage. esis. ete
Exclamātis. ut pro. uah. Deprehendētis. ut. at. at
Ridentis. ut ah ah he. Vocantis. ut io. oh.
Deridētis. ut hui. Heu cui⁹ significatiōis est? lugētis

¶ De erotematis coniunctionū. Cap. xii.

Et que pars orationis est? Coniunctio. Quid est coniunctio? Pars orationis indeclinabilis connectens ordinansq̧ sententiam.

Vnde dicitur coniūctio? Ab eo quod cōiūgat: & orationis pro uinculo interponatur.

Coniunctioni quot accidunt? Tria. Figura. Ordo. Potestas. siue species. siue significatio.

Figuræ coniunctionis quot sunt? Duæ sicut in nomine. Simplex. ut at. et. Cōposita. ut atq̧. etem̄.

Et cuius figuræ est? Simplicis figuræ.

Ordo coniūctionis quotuplex est? Triplex. quædā enim semper præponūtur ut et. ac. at. ast. aut uel. nec. ne. neq̧. Quædam semper postponuntur ut q̧. ne. ue. quidem. quoq̧. autē. uero. enim. Quædam modo præponuntur. modo postponuntur. ut atq̧ igitur. itaq̧. quoniam. quia. etsi.

Et cuius ordinis est? Præpositiui.

Potestates coniunctionis quot sunt? Complures.

Copulatiua quæ sensum & uerba cōiungit. ut et. q̧. atq̧. quoq̧. autem. uero. quidem.

Disiunctiua: quę quamuis dictiones coniungit: sensum tamē disiūctū habet. ut aut. uel. ue. siue. seu.

Subdisiunctiua est: quę uoce disiuncta utrūq̧ adesse significat uel simul uel discrete. ut Alexāder siue Paris dormit uel legit tota die.

Causalis: quæ causam cōtinuatiōis explanat. ut qm̄ nam. namq̧. enim. ut.

¶ De coniunctione. Cap. xij.

Ultima ex quatuor indeclinabilib⁹ oratiōis partibus est cōiunctio. cuius propriuȝ est diuersas orationis partes cōiūgere. Itaqȝ diffinitur. coniunctio est pars oratiōis indeclinabilis cōnectēs ordināsqȝ sentētiā. cōnectēs inq̧ quādo simul res aliquas inesse significat. vt aeneas pius et fortis. vel cōnectēs verba ⁊ disiungēs sentētiā. vt aeneas bonus vel malus: ordinans q̄n alterū sequitur ad alterū. vt si currit mouet̄. ex his manifestū est vnde cōiūctio dicit̄. Cōiunctioni quot accidūt? Prisc. dicit tria. figura. ordo. spēs. quā alij potestatē alij significationeȝ appellāt. Figurae cōiūctionis quot sunt? Duae rn̄det sicut in nōie. Ordo cōiūctionis quotuplex est? triplex inquit. Deīde mēbra diuisiōis explicat. Potestates cōiunctiōis quot sunt? Et qr nō habēt certū numerū dicit esse cōplures. ⁊ enumerat q̄sdā ex ijs q̄ sunt magis notae hoc est copulatiuā. disiūctiuā. subdisiūctiuaȝ. causalē. collectiuā. dubitatiuā. aduersatiuam. approbatiuam. Causalis rursus diuidit̄ in cōtinuatiuā. subcōtinuatiuam. adiūctiuā ⁊ effectiuā. De quibus singulis ostēdit ⁊ q̄ sint: subiūgēs exēplū cuiusqȝ. Sed qr coniūctiones sub eadē voce inueniūtur diuersarū potestatū siue significationū visum est de singulis aliquod dicere: idqȝ scd̄m ordinē alphabetariū quo facilius volēti inqrere occurrāt. Ac igit̄ reperit̄ copulatiua vt bonus ac sapiēs. Repit̄ etiā posita pro q̄̄. vt Uerg. haud sec⁹ ac iussi faciūt. Salust. i iugurtha. castra mouebāt iuxta ac si hostis adesset: At ꝓ saltē aduersatiua est. Vg. vj. aeñ. at ramū hūc agnoscas. est ēt exclamātis aduerbiū. vt Hora. in epo. at o deoꝝ qcquid in coelo regis terras. virg. ij. at tibi ꝓ scelere exclamat ꝓ talibus ausis. Ast ediuerso copulatiua. Uer. j. aeñ. ast ego q̄ diuū icedo regina Iouisqȝ. sed tm̄ poetice. qm̄. s. recipit at: vt cū breuis esset: produceret̄. Atqȝ copulatiua est. Vg. j. aeñ. atqȝ equidē memini teucrū sidona venire. repit̄ etiā posita p q̄̄. Terē. in phormiōe: ne fili vtamur fortuna atqȝ vsi sum⁹. Atq inter collectiuas ponit̄ a Pris. Terē. in eunu. atqui ita op⁹ est. An dubitatiua simul est ⁊ interrogatiua. Uer. j. aeñ. an phoebi soror. an nympharū sanguinis vna. Idē in iij. eloquar an sileā? Inter an ⁊ aut Quintilia. hoc distare putat qd̄ per aut nō possumus interrogare. per an possum⁹. Aut disiūctiua est. Iuue. aut dic aut accipe calcē. verg. ij. aeñ aut terebrare cauas vteri ⁊ tētare latebras. reperit̄ etiā copulatiua pro et. Autē reperit̄ copulatiua: vt Abraā genuit Isaac. isaac aūt genuit Jacob. iacob aūt genuit Judam. reperit̄ etiā cōpletiua. Cū reperit̄ causalis simul ⁊ adiūctiua. Uirg. in buc. cū faciā vitulā ꝓ frugibus ipse venito. Dū quoqȝ causalis siue adiūctiua repit̄. Vg. multa quoqȝ ⁊ bello passus dū cōderet vrbē. Ergo collectiua siue illatiua siue rōnalis. Lucan⁹. ergo pari voto gessisti bella iuuētuȝ. repitur etiā completiua. Terētius mihi ne tibi ergo. Enim causalis reperitur frequenter sed ⁊ completiua. Uerg. j. aeñ. progeniem sed enim Troiano a sanguine duci audierat.

Collectiua siue illatiua quę supiora colligit. ut igit̃ ergo. itaq̃. quare. quapropter. quamobrem.

Dubitatiua: q̃ dubitationem aliquam cũ interrogatione significat. ut an. ne necne.

Aduersatiua quæ aduersam sententiam sequenti aut præcedenti monstrat. ut licet. quanq̃. q̃uis. et si. saltem.

Approbatiua q̃ rem aliquã approbat. ut si. siquidẽ. quando. quandoquidem. quidem.

Completiua: quę ornatus causa aut metri necessitate ponitur. ut quidem. enim. nam. namq̃. uero.

Causalis rursus diuiditur in continuatiuam. subcõtinuatiuam. adiunctiuam. effectiuam.

Continuatiua est: q̃ cõtinuationẽ & consequentiã rerum significat. ut si. cum. dum. ubi.

Subcõtinuatiua est: q̃ causam continuationis ostẽdit cum essentia rerum. ut quoniam. quia.

Adiũctiua est: quæ uerbis subiunctiuis adiungitur. ut si. ut cum ubi. quando.

Effectiua est: quæ reddit causam effectus. ut eni. nã namq̃.

Et cuius potestatis? Copulatiuę.

Idẽ in eodẽ. hic tibi fabor. n. qñ haec te cura remordet: sed cũ est causalis semꝑ postponitur. ꝓposita vero semꝑ ponit̃ cõpletiue sequẽte vero vel nõ sequẽte. Terẽ. in adel. n. nõ sinã. Idẽ in andria. enimuero Daue nihil loci est segniciae. Equidẽ repit̃ approbatiua. Vg. nõ equidẽ inuideo miror magis vndiqꝫ totis. Idẽ. xij. aeñ. eqdẽ merui nec deprecor inquit. põt ẽt poni cõplectiue. Et ponit̃ copulatiue. vt aeneas pius ⁊ fortis. ponit̃ etiã causalis pro qr. Quin. li. j. harum verba effingere imitando cõabit̃ puer: ⁊ natura tenacissimi sumus eorꝫ q̃ rudibus annis ꝑcipimus. Reperitur etiam cõpletiua cũ ꝓponit̃ sibi ipsi vt aeneas ⁊ piꝰ ⁊ fortis fuit. Primũ enĩ ⁊ abũdãt: sed ponit̃ ornatꝰ causa: qđ ⁊ đ reliquis copulatiuis ⁊ disiũctiuis dici põt. Et si aduersatiua est: cui respondet tñ. Cice. in orõne ꝓ milõe et si vereor iudices ne turpe sit: ⁊ sequitur. tñ haec noui iudicij noua forma. Etiã si aduersatiua est: quẽadmodum tametsi: qbꝰ aeq̃ rñdet tñ. Igitur itaqꝫ. iccirco. collectiuae siue illatiuae siue rõnales sunt. Cicero ꝓ ligario. habes igit̃ qđ est accusatori maxime optãdũ cõfitẽtẽ reũ. Idẽ in eodẽ. itaqꝫ quo me vertã nescio. ex supius nãqꝫ dictis hae inferũtur alias cõpletiuae sunt. Immo illatiua quoqꝫ est sꝫ e diuerso: vt Terẽ. dictũ puta. imo alid. Ne dubitatiua simul ⁊ iterrogatiua est. Vgi. j. aeñ. q teneãt: nã iculta videt: hoĩes ne ferae ne. Idẽ in. xj. iusticiae ne priꝰ mirer belli ne laborꝫ. Dicimꝰ ẽt nõne ꝓ annõ. Vg. in buc. nõne fuit satiꝰ tristes amarillidis iras atqꝫ supba pati fastidia: nõne menalcã. Iũgit̃ ẽt abscissa ꝑ cõpositionẽ cũ alijs partibꝰ orõnis. Uerg. iij. aeñ. pyrrhin cõnubia seruas. ꝓ pyrrine seruas connubia. Idez in. x. oꝑs genitor tãtõ me crimine dignũ duxisti: ꝓ tantone. Inuenit̃ etiã ne approbatiua qđ est qñ nec dubitatiue nec interrogatiue ponitur. vt Hora. ij. ser. clarus erit fortis. iustus. sapiẽs. ne etiã rex. Idẽ in eodẽ. o seri studiorꝫ q ne putetis. Repit̃ q̃qꝫ ne causalis. ⁊ neuane ⁊ ve cõposita. Vg. ij. aeñ. ne recipi portis aut duci in moenia posset: neu pplm antiq̃ sub religiõe tueri. Necne qꝫ pro an nõ: dubitatiue simul ⁊ interrogatiue ponit̃ Cice. pro Flacco. vtrum vultis ꝓtori flacco licuisse necne. Nec. neqꝫ copulatiuae sunt ꝑ abnegationẽ: vt si dixeris. Antonius nõ legit neqꝫ lecturus est aut nec lecturus est. Nã ⁊ nãqꝫ causales sunt. Uerg. aeole nãqꝫ tibi diuũ pater atqꝫ hominũ rex. Reperiũtur etiã cõpletiuae. vt idẽ in. v. heu. qr nã tanti cinxerũt aethera nymbi. Quã reperit̃ electiue posita. Terẽ. in and. q̃ inhoneste hic voluit diuitias parare q̃ꝫ honeste in patria pauꝑ viuere. Quãuis ⁊ q̃q̃ aduersatiuae sunt quibus rñdet tñ qđ aliqñ subintelligit̃. vt Uerg. ij. aeñ. q̃q̃ animus meminisse horret luctuqꝫ refugit. incipiaꝫ subaudi tñ. Que copulatiua est. ponitur etiã nõnunq̃ cõpletiue. Uerg. v. aeñ. dixitqꝫ ⁊ ꝓlia voce diremit. Quia subcõtinuatiua est. repitur aũt in sacris literis frequẽter ꝓ vt adiũctiua siue causali. Quidẽ a Pris. inter cõpletiuas ponit̃ qđ multis testimonijs confirmat. itaqꝫ miror tantã auiditatẽ fuisse Hierony. Paulũ aplm reprehẽdẽdi. Tractãs enĩ verba illius q̃ sunt scripta ad Colossenses: nemo vos superet in humilitate mẽtis. illud inquit qđ crebro diximus ⁊ si imperitus sermone: nõ tñ sciẽtia. nequaq̃ Paulũ de humilitate sed de cõsciẽtiae veritate dixisse etiã nũc approbamꝰ. ⁊ qđ apostolus in eadẽ epla subdit q̃ sunt rationẽ quidẽ habẽtia sapiẽtiae. hoc ait loco quidẽ cõiũctio supflua est qđ in plaerisqꝫ locis propter imperitiã artis grãmaticae apostolũ fecisse reperimus. neqꝫ enĩ sequitur sed vel alia coniunctio: q̃ solet: vbi quidẽ positũ fuerat respõdere. nã qdẽ plaerũqꝫ aduersatiua reperit̃. haec Hierony. Quin teste. Pris. ponit̃ collectiue siue illatiue. Uerg. x. aeñ. quin occidit vna sarpedon mea progenies. ponitur etiã pro cur non pũti indicatiui iuncta: ⁊ semꝑ interrogatiue. vt Persius. quin damus id superis de magna qđ dare lãce. Uerg. in buc. quin aliquid saltẽ viminibus molliqꝫ paras detexere iunco. vtrobiqꝫ pro cur nõ ponitur ⁊ pro qđ nõ cũ subiũctiuo. Idẽ in. iij. aeñ. hic tibi ne q̃ morae fuerint dispendia tanti quin adeas vatem. Si adiunctiua est cũ verbo subiũctiuo adiũcta. vt si legeris eris doctus. est etiã si causalis siue cõtinuatiua. vt si stertit dormit. si ambulat mouetur. Est quoqꝫ approbatiua cũ indicatiuo iũcta. Uerg. j. aeñ. si quid vsq̃ iusticiae est: ⁊ mẽs sibi cõscia recti. Idẽ in. ij. di. si qua est coelo pietas. q̃ talia curet. Repitur etiã abnegatiua. Uerg. xj. aeñ. tu nũc stares immanis trũcus in armis. esset par aetas: ⁊ idẽ si robur ab annis. Est aũt cõiũctio abnegatiua q̃ verbis cõiũcta posse fieri rẽ ostẽdit. sed ꝓpter causam aliquaꝫ ne fiat ĩpediri. vt fecissem si potuissem. Saltẽ aduersatiua est. Uerg. iiij. aeñ. saltẽ si qua mihi de te suscepta fuisset. Sꝫ ⁊ sedenim copulatiuae sunt ex aduerso. Vg. j. aeñ. ꝓgeniẽ sedenĩ troiano a sanguine duci. Seu ⁊ siue disiũctiuae sunt. Uer. ij. aeñ. siue errore viae seu tẽpestatibꝰ acti. Repiunt̃ ẽt subdisiũctiuae vt si dixeris: alexãder siue paris. atrides seu agamẽnõ. Tñ aduersatiua est. rñdẽs illis etsi. tametsi. q̃uis. q̃q̃. Cicero ꝓ milõe: ⁊ si vereor iudices: deide sequit̃ tñ haec noui iudicij noua forma. ⁊c. Reperit̃ etiã cõpletiua cũ supiori aduersatiuae nõ rñdet. vt apud Papiniũ. xj. thebai. me miserã vinces: tñ haec prius arma necesse est expiare domi. Tametsi aduersatiua est quẽadmodũ eius simplex etsi. Tũ copulatiua est iungitqꝫ res pares cũ succedit alteri tũ: cũ vero succedit cõiũctioni cũ iungit aliquid qđ maiꝰ est. vt Laurentius diligẽtissime colligit. Ue ⁊ vel: disiũctiuae sunt. repitur etiã vel subdisiunctiua simul. vt Terẽ. in eunu. vel rex semper maximas mihi gratias agere. pro etiam posuit. Reperitur ⁊ subdisiunctiua discrete: vt si dixeris. toto die vel dormit vel legit. Uero copulatiua siue distributiua est. quia distribuit diuersas res diuersis personis. vt Aeneas fuit pius Ulysses vero callidus: reperitur etiam cõpletiua. Ut causalis est: vt si dixeris venio vt legã exerceo te vt sis sanus. Reperitur ⁊ adiunctiua. Ut Terentius. si est inquit patrue vt antipho culpam in se admiserit

E partibus orationis: q̃ aliae pro alijs: & pro se inuicẽ ponũtur. cap. xiij. Solet turbare hoc plaerũqꝫ grammaticae artis ignaros. q eãdẽ particulã sub diuersis partibus oratiõis reperiũt. Itaqꝫ cũ singulatĩ de octo partibus oratiõis disputatũ sit. hoc in loco inducit caput in quo ostẽdit quẽadmodũ particulae q̃dã orationis ponũtur ꝓ alijs q̃ꝫ in prima positiõe fuerãt atqꝫ rursus q̃dã ponũtur ꝓ seipsis inuicẽ: vt nomẽ ꝓnomine. ꝓnomẽ pro pronoĩe &c. Nomẽ igit̃ pro participio positũ repit̃. vt apud Vg. ij. aeñ. sibila lãbebãt liguis vibrãtibus ora. vbi Ser. dicit sibila poni pro sibilãtia. nã participiũ est. Idẽ. j. geor. corrusca fulmina molit̃ dextra: qd eodẽ modo pro corruscãtia exponit. Nomẽ pro aduerbio. vt recens pro recenter. Verg. iij. geor. sole recẽs orto: aut noctẽ ducẽtibus astris. Salust. coria recens detracta veluti glutino adhaerebãt. Gell'. li. xj. recẽs natis notũ familiarem victũ offert. Verg. ij. geor. flos apprima tenax: pro apprime. & in eodẽ: dẽsa fere pro dense. & in. iij. asper acerba sonãs pro acerbe. Nomẽ pro interiectiõe. Ver. j. aeñ. nauibus infandũ amissis vni⁹ ob irã: neqꝫ eñi aduerbiũ tm̃ est hoc in loco infandũ ꝓ infande: sed q: cũ affectu mẽtis ꝓfertur incõdita voce: interiectio est. hoc eni tm̃ ab aduerbio distat quẽadmodũ suis locis diximus. Nomẽ pro coniunctione. vt q̃re q̃ ex quis & res cõponit̃. q̃obrẽ. quapropter ex noĩe & ꝑpositione. Pronomẽ pro noĩe proprio. semp. n. ꝓnomen sic ponit̃ vt ex illius diffinitiõe manifestũ est. sed su⁹. a. ũ. plaerũqꝫ ꝓ proprius. a. ũ. reperit̃. vt suũ est hoĩs ridere. i. ꝓpriũ. Pronomẽ ꝓ aduerbio. Vgi. viij. aeñ. hoc tunc ignipotẽs coelo descẽdit ab alto. vbi Seruius inqt hoc pro huc posuit secũdũ antiquũ morẽ. nã antea hoc aduerbiũ loci fuit. nũc aboleuit: sicut illo ꝓ illuc. Pronomẽ pro cõiũctiõe. vt ideo. q̃ ab id & eo cõponit̃. Propterea q̃ ex ꝓpter & ea. quapropter: q̃ ex qua & ꝓpter. Verbũ pro noĩe. Terẽ. in eunu. extrema linea amare nonnihil est. pro amoris. Persius nostrũ istud viuere triste. pro vita tristis. Verbũ pro aduerbio. Mar. dic inquis rogo marce. dic amabo. nã aduerbiũ blãdiẽtis est: quẽadmodũ & sodes. quo frequẽter vtũtur poetae comici. Verbũ pro iteriectiõe vt age pro eia. Ver. iiij. aeñ. vtrũqꝫ cõiũxit dicẽs. eia age rũpe moras. Idẽ in. j. q̃re agite o iuuenes. Verbũ pro coniũctione Luca. in. vij. oĩa maiorũ vertamus busta licebit pro q̃uis. Mar. larior hexaphora tua sit lectica licebit. Ouid. j. meta. placeat sibi quisqꝫ licebit. Hora. j. ser. licebit ille repotia natales aliosue dierum. de licet pro q̃uis vbiqꝫ se offerũt exẽpla. Participiũ pro noĩe. de hoc abũde sumus dicturi libro in sequẽti cũ disputabimus quot modis participium transit in vim nominis. Participium pro aduerbio. Vergi. vj. aeñ. ac belua lernae horrendum stridens. pro horrende. Praepositio pro aduerbio. Vergi. j. aeñ. postq̃ꝫ introgressi & coram data copia fandi. Iuue. fiet fient ista palam. immo quemadmodum saepe diximus quoties prepositio non iungitur casibus: aduerbium est. Praepositio pro interiectione. vt pro cũ circũflectitur. q̃ vt ait Prisc. interiectionis loco ponitur. Salust. in catili. pro deum atqꝫ hoĩm fidẽ. Verg. iiij. pro iupiter ibit hic ait. Idẽ in buc. ah silice in nuda cõnixa reliquit. vbi Serui. inquit ad hoc pertinet praemissa dolentis interiectio. sunt qui aspirationem in fine addant differentiae causa. Praepositio pro coniunctione vt propterea quapropter. Aduerbium pro nomine. vt Mar. lusistis satis est. & si dixeris satis est mihi diuitiarum Verg. vij. aeñ. terrorum & fraudis abunde est. Aduerbium pro coniunctione. Idem. j. aeñ. hic tibi fabor enim: qñ haec te cura remordet. Cõiũctio pro aduerbio. vt cũ pro qñ: immo frequẽter aduerbiũ & coniunctio sibi cedũt: ita vt nõ facile quibusdã in locis discernere possis coniunctio an aduerbium sit aliqua particula oratiõis. Cõiũctio pro interiectione. Hora. ij. ser. vt pereat positũ rubigine telũ. nisi enim interiectiue proferas vt frigidiuscule dixeris. qd alias erit concitatissimũ. Quae partes orationis. Nomen ponitur pro nomine. vt Dardanus pro dardanius hoc est primitiuũ pro deriuatiuo. Verg. iiij. aeñ. hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus. i. Aeneas Dardanius. & eodẽ modo ꝑ reliqua noĩs accidentia. Verbũ ꝓ verbo. vt populo pro populor. Verg. iiij. aeñ. ac velut ingentẽ formicae farris aceruũ cũ populãt. Proper. li. iij. hic olim ignaros luctus populauit achiuos. ꝓ eo qd est populãtur & populati sunt. nã pplo in sermonis latini vsu frequẽti nõ est: sed pplor. multa quoqꝫ alia verba hm̃oi repiunt̃: q̃ Noni⁹ ex antiquorũ vsu diligẽtissime colligit. Participiũ ꝓ pticipio. vt Salust. alieni appetẽs sui ꝓfusus. ꝓ ꝓfundẽs. nã pticipiũ est loco noĩs positũ. Praepositio ꝓ ꝑpositiõe. vt Vg. ix. aeñ. ibat in eurialũ. ꝓ cõtra. Idẽ. j. geor. sub ipsũ arcturũ tenui sat erit suspẽdere sulco. qd Serui⁹ exponit ꝓ circa. Aduerbiũ ꝓ aduerbio. Ver. j. aeñ. hic illi⁹ arma hic curr⁹ fuit. ꝓ illic. & hic aduerbiũ loci pro aduerbio tpis. Idẽ in eodẽ. constitit hic: arcũqꝫ manu celeresqꝫ sagittas. hic posuit pro tunc. & notandum aduerbia loci plaerumqꝫ poni pro aduerbijs temporis: sed non econtrario aduerbia temporis pro aduerbijs loci. Cõiunctio pro cõiũctiõe. vt Teren. in phor. ne simili vtamur fortuna atqꝫ vsi sumus. atqꝫ posuit ꝓ q̃ꝫ.

¶ De partibus oratiõis: q̃ alię pro aliis & pro se inuicem ponuntur. Cap. xiii.

Væ partes orationis alię ꝓ aliis ponũtur? Omnes fere queãdmodũ q̃ sequuntur.
Nomẽ pro participio. ut sibilus ꝓ sibilans.
Nomen pro aduerbio. ut recens pro recenter.
Nomẽ pro interiectiõe. ut infandũ uoce incõdita.
Nomen pro coniunctione. ut quare. quamobrem.
Pronomẽ pro noĩe proprio. ut ego pro Antonius.
Pronomen pro aduerbio. ut hoc pro huc.
Pronomẽ pro cõiunctione. ut ideo pro propterea.
Verbũ pro noĩe. ut amare ꝓ amor. uiuere pro uita.
Verbum pro aduerbio. ut amabo. sodes.
Verbum pro interiectione. ut age agite.
Verbum pro coniunctione. ut licet. licebit.
Participium pro nomine. ut sapiens. diligens.
Participiũ pro aduerbio. ut horrẽdũ pro horrẽde.
Præpositio pro aduerbio. ut coram. palam.
Præpositio pro interiectione. ut pro. a.
Præpositio pro cõiunctiõe. ut. ꝓpterea. quapropter
Aduerbiũ pro nomine. ut satis est. abunde est.
Aduerbiũ pro cõiunctione. ut quando pro quoniã.
Coniunctio pro aduerbio. ut cum pro quando.
Coniunctio pro interiectione. ut at.
Quę partes orationis ponũtur inuicẽ pro seipsis.
Oẽs fere. nomẽ ꝓ noĩe. ut dardanus ꝓ dardani⁹.
Verbũ pro uerbo. ut populo pro populor.
Participiũ ꝓ participio. ut ꝓfusus. pro profundens.
Præpositio pro prępositione. ut in. pro contra.
Aduerbiũ ꝓ aduerbio. ut hic loci pro tunc tpis.
Coniunctio pro coniunctione. ut uel pro &.

Liber tertius.

E syntaxi cap.xiiij. Cũ tres libri superiores circa singulas orationis partes versati sint: liber sequens cũ breui comate huius libri tertij totus est de constructiõe q̃ graece syntaxis dicitur. Itaq3 primo dicit quid syntaxis. & vnde dicitur. quid cõstructio quid oratio. Deinde orationẽ diuidit in quatuor formas. hoc est pfectã imperfectã. finitam infinitã. q̃ omnia quoniam plana sunt: ad difficiliora properemus. Quid est figura cõstructionis? quẽadmodũ inquit Seruius in. v. aeñ. inter barbarismũ & lexin. hoc est latinã elocutionẽ & pfectã metaplasm⁹ est: qui vno sermõe fit rõne vitiosus. Idẽ inter soloecismũ & schema. i. pfectã sermonũ connexionẽ figura est: q̃ fit cõtextu sermonũ rõne vitiosa. Ergo metaplasm⁹ inquit & figura media sunt: & discernunt peritia & imperitia. Sed de barbarismo & soloecismo. de lexi & schematis atq3 metaplasmo suo loco dicetur. nũc de figura quõ a Seruio accipitur figura sintaxeos hoc est cõstructiõis agendũ est. Dicit igitur figurã constructiõis esse modũ dicẽdi nouatũ. hoc est a naturali & cõsueto sermõe mutatũ, ac perinde vitiosũ: nisi aliq̃ ratione excusetur: qui quidẽ modus versatur circa grãmaticas cõstructiones: hoc est in contextu partiu3 orationis. Quotuplex est figura constructiõis? Multo plures sunt figurae cõstructiõis quã octo: sed reliquis in aliũ locũ relictis: de his que frequẽtius in vsu reperiũtur disserit: q̃s enumerat. Euocatio q̃ graece eclesis vocatur: fit quoties nomen tertiae personae reducitur ad primã vel ad scdam. Impropietas aũt in hoc est qd cũ dico ego Antonius lego. Antoni⁹ qd alias est nomẽ tertiae psonae sic sedit pnoi primae psonae: qd verbu3 huic nõ illi redditur. Excusat aũt haec iproprietas: qm̃ verbũ semp digniori rñdere debet. Prima nãq3 psona ordine naturae dignior est scda. & scda tertia. Appositio q̃ prosthesis graece dr est immediata duorum substantiuorũ cõiũctio. & põit exẽplũ ex primo aeñ. miratur molẽ aeneas magalia quondã. Improprietas aute3 in hoc est: qd duo substãtiua sine cõiunctione esse non possunt in oratione: sed excusatur vitiũ: qd dictio apposita sic iũgitur apponẽti: quasi adiectiuũ qd aliquid in substãtiuo determinat & exponit. Prolepsis q̃ latine interptat presumptio: est (vt a Donato atq3 Diomede diffinitur) psumptio rerũ ordine secutarũ. & vterq3 ponit exẽplu3 ex Uerg. xij. aeñ. interea reges ingẽti mole latinus. Quadrijugo inuehitur curru. & sequitur bigis it Turnus i albis. hinc pater aeneas Romanae stirpis origo: & iuxta ascanius magnae spes altera Romae procedunt castris. Sed quẽadmodũ Pris. li. xvij. que est d cõstructione dicit: si in cõstructione diuiduorũ p prolepsim pponitur verbũ plurale ad vtrũq3 sequẽs licet nominatiuũ ante ferre. vt aquilae euolauerũt haec ab oriente: illa ab occidẽte. sin ad ea q̃ diuidũtur verba singulariter consequant: gtõ oportebit pponi puralẽ diuidẽdo. vt aqlarũ altera volauit ab oriẽte: altera ab occidẽte. Excusatur aũt: q2 verbũ siue ppositũ siue cõsequẽs iure exigit sibi ntĩn. Est & plepsis implicita: q̃le est illud apli: alter alteri⁹ onera portate. intelligit eñ qd alter portet onus alterius: & alter alteri⁹. Sile est illud Vg. ij. aeñ. alterũ in alteri⁹ mactatos o sanguine cernã. hoc est Anchisen in ascanij & Ascanij in anchisen: & creusam in ascanij & ascaniũ in creusae. &c. Est quoq3 aliud plepsis genus: cũ id qd posterius accidit: ante tps ascribit: quale est illud Vg. lauinaq3 venit littora. Lauiniũ eni3 queadmodũ Diomedes & Seruius dicũt nõdũ erat: quo tpe aeneas Italiã venit. & apud Salustiũ. mõtẽ sacrũ & auẽtinũ insedit: qui mõs ob hoc qd illũ plebs insederat: postea sacer dict⁹ est. Syllepsis: q̃ latine interpretatur cõceptio: a Donato & Diomede diffinitur sic: Syllepsis est dissimiliũ ac diuersarũ clausularũ per vnũ verbũ cõglutinata cõceptio. vt Uer. j. aeñ. hic illius arma. hic currus fuit. Idẽ in buc. sunt nobis mitia poma: castaneae molles: & pressi copia lactis. Est etiã syllepsis quoties fit adductio indignioris ad dignius. qd tribus modis cõtingit. genere numero & psona. genere vt masculinũ cõcipiat foemininũ & neutrũ: foemininũ cõcipiat neutrũ. Nũero: vt pluralis cõcipiat singularẽ. Persona vt prima cõcipiat scdam & tertiam. scda vero tertiã. Qd vero dicit in cõceptiõe requiri copulatiuã cõiunctionẽ vel cũ praepositiõnẽ intelligendũ est cũ praepositio (quẽadmodũ ait iuriscõsultus) ponit p &. vt si dicas tu cũ Antonio legitis. p eo qd tu & Antoni⁹. Tale est illud. Vg. j. aeñ. remo cũ fratre quirinus iura dabũt. pro eo qd remus & frater. in illo vero qd Horatius dixit. tu qd ego & populus mecũ desiderat audi: nulla est figura: nedũ psonarũ cõceptio. quẽadmodũ ediuerso nimis licenter: atq3 haud scio an tolerabiliter dictũ sit: qd legimus in euangelio Hieronymo interprete. pater tuus & ego dolentes quaerebamus te. nam & si numerorũ & personarum conceptio recte fata est: ordo tñ illarũ est inuersus: qui debuit esse ego & pater tuus dolẽtes q̃rebamus te. Quod si Hebraici sermonis idioma illud tolerare potest: graecus tamen atq3 latinus reformidat: de quo in prologo huius operis plura diximus.

De syntaxi & orationis constructione. Ca.xiiii.

Vid est syntaxis? Scientia qua bona constructio a mala dignoscitur.

Vnde dicitur syntaxis? A syn quod est con & tatto ordino. a quo est taxis: quasi coordinatio.

Quid est cõstructio? Cõgrua dictionum ordinatio cõgruã perfectamq3 sententiã demonstrans.

Quid est oratio? Vt Scaurus diffinit: ore missa & p dictiones ordinata pronunciatio.

Quotuplex est oratio? Quadruplex perfecta q̃ pfectũ sensum in animo auditoris generat. ut ego amo deũ. Imperfecta: q̃ iperfectũ sensum in animo auditoris generat. ut si deũ amaueris. Finita in qua uerbũ finitũ ponitur. ut ego amo. Infinita in qua uerbũ infinitũ ponitur. ut me amare.

Quid est figura constructionis? Est aliqua ratione nouatus dicendi modus. qui circa grammaticas constructiones uersatur.

Euocatio est reductio tertię personę ad primam uel secundam ut ego Antonius lego. tu Ioannes audis. Et requiruntur quatuor in euocatione. persona euocans. persona euocata. remotio copulæ. & uerbum conueniens cum persona euocantẽ.

Appositio est imediata duorũ substãtiuorũ cõiũctio quorũ alterũ exponit alterũ. ut miratur molem aeneas magalia quondã. Et requirũtur duo i appositione. dictio apponẽs. & dictio apposita.

Prolepsis est attributio pprietatis toti in suas partes diuiso ut interea reges ingẽti mole latinus &c. & requirũtur quinq3 in prolepsi. hoc est totũ. partes distributio partium. proprietas & ordo.

Syllepsis ẽ diuersarũ dictionũ sub plali pprietate cõ

Zeugma q̃ latine interptat̃ iugatio. siue iũctura siue adiũctio: est quẽadmodũ Donat⁹ atq3 diomedes diffiniũt vni⁹ verbi cõclusio diuersis clausulis apte cõiũcta. addit Diom̃. cũ duo aut cõplura ad vnã partẽ orationis iungẽda refe runt̃. aũt fit p̃ zeugma variatio p̃sonarũ. vt ego lego ⁊ tu ⁊ Cicero. nũeroꝝ: vt Romani pugnãt ⁊ Hanibal. p̃sonaruz vt illud apostoli. hebraei sunt ⁊ ego. Huius aũt figurae cõuersio tribus locis poni potest. aũt enim ponitur vnum ver bũ: ad qd̃ sequẽtes sensus cõferãtur. vt vicit pudorẽ libido. timorẽ audacia. rationẽ amẽtia. aut cũ in medio sensuũ

ceptio. ut ego & tu docti legimus. & requiruntur quinq; in syllepsi. hoc est dictio concipiẽs. dictio cõcepta. copulatiua cõiunctio uel præpositio cũ. uerbũ uel nomẽ adiectiuũ numeri pluralis, p̃prie tas concordans cum dictione concipiente.

Zeugma est uni⁹ proprietatis ad diuersas clausulas facta redditio. ut ego & tu & Cicero scribit. & re q̃rũtur tria hoc est plura substãtiua. copula. p̃prie tas quæ conueniat cum propriori substantiuo.

Antiptosis est casus pro casu positio sub aliqua pro prietate. ut urbem quam statuo uestra est. & req- runtur tria. hoc est unum subiectũ. una proprie- tas: & q̃ casus ponatur pro casu.

Synthesis est attributio p̃prietatis uni uel plurib⁹ co pulatis: qd̃ fit nõ grã uocis sed significati. ut ps in frustra secãt. & req̃runt̃ tria. hoc est unũ subiectũ uel plura copulata. proprietas. & attributio p̃prie tatis concordans cum significato & nõ cũ uoce.

Synedoche est attributio partis ad totum sub pro- prietate uerbi uel participii. uel nominis adiecti- ui. ut expleri mentem nequit. nuda genu nodoq; sinus collecta fluentes. & requiruntur tria hoc est totum. proprietas. & pars in accusatiuo posita.

loco positũ reperit̃. vt apud Vg. iij. aeñ. troiugena inter pres diuũ: qui numina phoebi: qui tripodas: clarij lau ros: qui sydera sentis ⁊ volucrũ linguas. ⁊ p̃petis omi na pẽnae. sentis enim verbũ tã primis quã vltimis iũ- gitur. ob id mesozeugma. i. zeugma a medio nõiatur. aut cũ vno verbo sensus claudũtur quale est illud Ci ceronis in catilina. nihil te nocturnũ praesidiũ palatij: nihil vrbis vigiliae: nihil timor populi: nihil cõcursus bonorũ oĩm: nihil hic munitissimus senatus habendi locus: nihil horũ ora vultusq3 mouerũt: oẽs sensus sup̃iores cõclusit vno verbo mouerunt. ⁊ inde hypo- zeugma dicitur: hoc est zeugma ab ĩferiori. Antiptosis dicitur ab anti quod est pro ⁊ ptosis casus. vnde ⁊ Dio me. atq3 Donatus dicũt soloecismũ esse per casuum i- mutationẽ: cũ vero subest ratio aliqua: figura est: q̃ la- tissime patet. Atq3 omissis que Marcellus colligit ex vario autorũ vsu nt̃s ponitur pro gt̃o. Vergili. v. aeñ. cressa genus pholoe: gemini circum vbera nati. i. gene- ris Cretensis. Gell. lib. xviij. Aristotelis inquit libri sunt omnes genus elegantiae referti idest omnis gene- ris. Et in digestis titulo de fundo instructo eadem ra- tione ponitur actũs pro gt̃o. nisi forte ⁊ nominatiuus est. in. l. cuius initium est quaesitũ. supellecticarios inqt ⁊ caeteros id genus seruos pro eius generis. Liui⁹ quo q3 apud Priscia. quãdo duo inquit cõsules eius anni alter morbo alter ferro perisset: suffectum consulem ne- gabant comicia habere posse. duo ordinarij cõsules di xit pro duorũ cõsulũ ordinariorũ. nã quẽadmodũ dixi mus in prolepsi: si ad ea quae diuidũtur: verba singu- lariter cõsequantur: gtĩ oportet praeponi pluralem diuidendo. Ntũs quoq3 ponitur pro vocatiuo. Verg. j. aeñ. gna te mace vires mea magna potẽtia solus. Plinius lib. vij. naturalis histo. salue primus oĩm parens patriae appellate. Nominatiuus pro ablatiuo. Cicero in laelio. quid enim indigens Affricanus mei. pro in quo. ⁊ illud ex euangelio. si quid aliquem defraudo: reddo: quadruplum. pro in aliquo. Genitiuus pro nominatiuo. Cicero in. j. de diuinatio ne. cum illius diei mihi venit in mentem. pro ille dies. qd̃ exemplum inter idiomata sermonis latini Diomedes posu it. Idem quoq3 Cicero in verrẽ. ita velim mihi deos propitios: vt cum illius mihi temporis venit in mentem. pro il lud tempus. Valla aliquod substantiuum in his clausulis sub intelligendum esse opinatur. puta conditio aut status aut fortuna. Genitiuus pro nominatiuo vel accusatiuo ex figura graeca. Terentius quot illic hominum litigant. pro quot homines. Idem dij boni boni quid porto. pro quod bonum. Hora. j. sermo. ille repotia. natales alios ve dieruz. pro alios dies. Genitiuus pro ablatiuo. Cicero ad herenium. oratoris officiũ est ijs de rebus posse dicere: quo ad eius fieri poterit. idest habeo. Datiuus pro accusatiuo ⁊ praepositione. Verg. j. aeñ. inferretq3 deos latio. i. in latium. ⁊ in eo dem venturum excidio lybiae. i. in excidium. Accusatiuus pro nominatiuo. Vergi. j. aenei. vrbem quam statuo ve- stra est. pro vrbs. Vocatiuus pro nominatiuo. septimus casus pro genitiuo. Vergi. j. aeñ. sunt mihi bis septem praestã ti corpore nymphae. pro praestantis corporis. Plinius. lib. vij. naturalis histo. gentem siluestrem stridoris horrendi. hirtis corporibus. oculis glaucis. dentibus caninis. Alia ratione Plautus in cassina posuit septimum casum pro ge- nitiuo. habet inquit gladium sed duos. quibus altero te occisurum ait. altero villicũ: quibus dixit pro quorũ. Syn- thesis graece latine interpretatur compositio: que quoties fit: soloecismus est: nisi aliqua ratione excusetur. vt Vergil. j. aeñ. pars in frustra secant: verubusq3 trementia figunt. pars posuit pro alij. Hora. iactamus iam pridem omnis te Roma beatum. omnis roma posuit pro omnes romani. Terentius in adelphis. aperite aliquis actutum ostium. pro aliqui ex vobis aperiant. Apuleius. iij. floridorum. ingens frequentia conuenere. pro homines frequentes. Synecdo- che. graece interpretatur comprehensio. ⁊ est quoties id quod est partis: datur toti: vt niger capillos. pro eo quod est habens capillos nigros. dicit autem posse fieri per verbum subaudi neutrum aut passiuum. Vergi. iij. georgi. micat auribus ⁊ tremit artus. Idem primo aeneidos. expleri mentem nequit. i. non habet mentem expletam. Idem quin- to. flauaq3 caput nectentur oliua. per participium. Verg. j. aeneid. nodoq3 sinus collecta fluentes. hoc est habens si- nus fluentes collectos. Per nomen adiectiuum. vt idem in eodẽ. nuda genu. idest habens genu nudum. Horatius in carmine. quam notam dixit viuens videri caetera fuluus. haec figura q̃q̃ poetis tantum sit permissa: vtimur aliq̃n do illa ⁊ historici: qui nonnunq̃ in genere dicendi poetas imitantur. Liuius. xxij. ab vrbe at vero Hannibal ipse duz murum incautus subit aduersum femur tragula ictus cecidit. Pomponius mella de Britannis vitro inquit corpo ra infecti. Idem alio loco. Sarmatae totum brachati corpus: ⁊ nisi qua vident: ora tecti. Apuleius primo metamor- phoseos. tremor inquit viscera quatior.

¶ Finis tertij libri.

In librum quartum praenotatio.

Iber quartus. Quẽadmodũ libro superiori dictũ est: p̃ceptiuae grãmaticae partes sunt q̃tuor. Ortho-
graphia: q̃ de litera. Prosodia: q̃ de syllaba. Etymologia: q̃ de dictione. Syntaxis: quae de octo parti
um orationis cõstructione disputat. De litera pauca in eodẽ libro tetigimus: q̃r eius cõsideratio p̃ sin
gulas fere dictiões spargitur. atq̃ ex libris quos de vocabulorũ significatiõe partim aedidimus: par-
tim aedituri sumus petenda est: quandoquidem singularia sub generalibus p̃ceptis cõprehendi non
possunt. De syllaba copiosius libro in sequẽti differetur. De etymologia parte illa q̃ circa singularum
dictionũ accidẽtia versatur tribus libris sup̃ioribus per oĩa fere disputatũ est. Nã deriuationes significationesq̃ ad
memoratos vocabulorũ libros refertur. De quarta grãmatices parte quã graeci syntaxin nos partiũ orationis ordi-
nẽ siue constructionem vocamus: in hoc quarto libro disputabimus. Resumẽtes in primis q̃ de cõbinatiõe adiecti-
ui cũ substãtiuo. relatiui cũ antecedẽti. nominatiui cũ verbo primo libro scriptũ est. q̃dq̃ in fine libri superioris de fi
gura cõstructiõis diximus. Igitur primũ p̃ceptũ constructiõis id qđ libro primo diximus. propemodũ naturale est
qđ adiectiuũ ⁊ substantiuũ in tribus cõueniũt in. gñe. numero. ⁊ casu. Qđ si adiectiuũ cũ substãtiuo in illis tribus nõ
coueniret solecismus esset manifestarius: nisi aliqua ratione vitiũ illud excusaretur: vt Cicero ad atticũ. Solius eniz
meũ peccatũ corrigi nõ põt. Idẽ pro murena. ex tuo ipsius animo cõiecturã aperis. Idẽ in pisonẽ. Dico mea vnius
opera republicã liberatam. ⁊ illud ex euãgelio Lucae. tuã ipsius animã pertrãsibit gladius. Excusatur aũt hoc vitiũ
qđ genitiui illi solius ipsius vnius ad gtõs substãtiuos referunt: qui recesserũt ab vsu: in quorũ locũ substituta sunt
pronoĩa possessiua: quẽadmodũ lib. j. diximus. Et infra cũ de cõstructione verborũ imp̃son aliũ interest ⁊ refert dictu
ri sumus agetur. nã qđ Cicero in. iij. de oratore dixit. volũtati vestrae omniũ parui. nõ põt eadẽ necessitate excusari:
cũ potuisset dicere volũtati vestrũ oim p̃ui. Illud vix tolerabile: qđ Oui. in ep̃la. aenones scripsit. ⁊ flesti: ⁊ nr̃os vidi
sti flẽtis ocellos. nã ⁊ nostros posuit pro meos. ⁊ meos pro mis. flentis vero quẽ gtm̃ esse ex syllabae quãtitate deprehẽ
ditur. nõ ad vocẽ: sed ad significationẽ retulit. Qđ si post illa p̃noĩa possessiua q̃ pro substãtiuorũ genitiuis ponunt:
alterũ substãtiuũ sequatur in gtõ: intolerabilis erit cõstructio. quale est illud Boetij in. j. de cõsolatiõe. solãtur moesti
nũc mea facta senis. ⁊ illud ex. iij. lib. regũ. tulit filiũ meũ de latere meo ancillae tuae. ⁊ illud queq̃ Pauli apostoli in. j
ep̃la ad Corinti. Salutatio manu mea Pauli nisi forte sit appositio duorũ substãtiuorũ, p̃ mis senis. mis ancillae. mis
Pauli. neq̃. n. potuit dici mis senis. meae ancillae. mei Pauli: q̃r error esset similis illi: cuius merito Valla Priscianũ
refellit dicentẽ. mei Prisciani eges. tui prisciani egeo. significabat em̃ idẽ qđ meo Prisciano eges. tuo prisciano egeo.
nõ me prisciano eges. te prisciano egeo. Ablatiui preterea numeri singularis horũ noim siue participiorũ p̃sens absens
iũguntur cũ ablatiuis pluralibus quorundã substantiuorũ. vt apud Terentiũ in eunucho. nescio quid p̃fecto absen
te nobis turbatũ est domi. pro absentibus nobis. Plau. in amphy. neq̃ nobis p̃sente aliquis quisq̃ nisi seruus. Põ
ponius attelanarũ scriptor. quid em̃ apud forũ p̃sente testibus mihi vẽdidit. p̃ p̃sentibus testibus. Neuius. volumus
dono dare p̃sente oibus. pro p̃sentibus oibus. Actius. est res aliqua quae praesente his prius natura instituit. pro praesen
tibus his. Praeterq̃ autoritate põt excusari hoc vitiũ illa ratione Marcelli: qui putat has dictiones absente praesen-
te formae esse monoptotae. Genera quoq̃ ⁊ numeri cõfundũtur cũ nõ ad vocẽ: sed ad rẽ adiectiuũ refert. vt Vg. vij.
aeñ. pars arduus altis puluerulẽtus eqs. Idẽ in. iiij. pars grãdia trudũt obnixe frumẽta humeris. ⁊ Hora. in. j. ser. le
gati missi magnis de rebus vterq̃. ⁊ Oui. de remedio. vtraq̃ formosae me iudice sunt venerãdae. Idẽ in ep̃la. aeno-
nes. Miscuimus lachrymas maestus vterq̃ suas. Huc etiã pertinet illud Vg. xij. aeñ. dant sonitũ spumosi annes ⁊ in
equora currũt q̃sq̃ suũ populatus iter. Idẽ in eodẽ. p̃ se q̃sq̃ viri summa nitũtur opũ vi. ⁊ illud Liuij. ausi sumus
cũ parẽtibꝰ certare q̃q̃ ciuitas suis. Gerũdiũ quoq̃ adiectiuũ gti singularis posse iũgi cũ substãtiuo plurali suo lo-
co dicemus. Cõstruunt etiã inter se gña diuersa. vt Vg. dulce satis humor depulsis arbutus haedis ⁊ qđ sequit. Triste lu
pus stabulis maturis frugibus imbres: vbi dulce ⁊ triste diuersi gñibus copulant. Illud quoq̃ Luca. in. j. hinc leges
plebiscita coactae. Relatiuũ. duplex est relatiuũ. alterũ substãtiae. alterũ accidẽtis. Relatiuũ substãtiae est qđ refert an
tecedẽs substãtiuũ: q̃lia sunt. qui. quae. qđ. suus. a. um. ⁊ alia p̃noĩa relatiua: q̃ dicũtur idẽtitatis. Sũt alia relatiua q̃
dicũtur diuersitatis. vt alius. alter. reliquꝰ. caeter caetera caeterũ: si caeter vspiã reperit. Relatiuũ accidẽtis est: qđ re-
fert antecedẽs adiectiuũ cuiusmodi sunt q̃lis. quãtus. quotus. cuias. Relatiuũ accidẽtis cũ antecedẽte debet cõueni-
re: si nõ sequat alterũ substãtiuũ cũ quo iũgi possit. vt si dicas misi tibi libros mẽdosos. quales mihi dederas. Qđ si al
terũ substãtiuũ sequatur cũ illo debet cõuenire. vt est aial variũ qualis est mulier. est tẽplũ magnũ quantus est mons.
Horatius tñ in epodo singulari exẽplo relatiuũ accidẽtis antecedẽti retulit dicẽs. Sed incitat me pectus ⁊ mãmae pu
tres: aequina quales vbera. Relatiuũ vero substãtiae cũ antecedẽte debet in gñe ⁊ in numero cõuenire: vt ego amo q
doceo. Si tñ quis vel qui inter duo ponat substãtiua. vtriq̃ illorũ referri potest. vt si dixeris: est animal qđ appellant
orygẽ. vel quẽ appellat orygen. si tñ substantiuũ qđ sequit nomẽ est p̃priũ: relatiuũ illi debet respõdere. vt Salustiꝰ in
catilina est locus in carcere qđ tullianũ appellat. ⁊ Liuius: anxur fuit. quae nũc sunt terracinae. ⁊ Paulus in ep̃la ad
galatas Hieronymo interp̃te. semini tuo: qui est christus. Verg. j. aeñ. est locus hesperiã graij cognomine dicunt: vbi
Seruius notat debere subintelligi quã: ⁊ nullo modo quẽ. Soloecismũ tñ fecit Ennius apud Diomedẽ: cuz inquit.
Quis tu es mulier qui me insueto nũcupasti noie: qui dixit pro quae. Sed quẽadmodũ hoc vitiũ intolerabile est. ita
illud excusari põt: qđ Boetius de cõsolatiõe scribit. nihil imbecilius hoie: quos morsus muscularũ necat. nã cũ hõ i
diffinite significet: retulit ad singulos qui sub specie humana cõtinent. illud quoq̃ Salustij in catilina. interea serui-
tia repudiabat: cuius initio ad eũ magna copia cõcurrebat. cuiꝰ dixit pro quorũ. excusari potest: qđ seruitia pro seruis
singulari numero caret. qđ si haberet. ita dixisset seruitiũ p̃ seruis: sicut iuuẽtutẽ p̃ iuuenibꝰ. sed hoc in singulari di-
cimus. illud tm̃ in plurali. vel potius dixit cuiꝰ substãtiue in gñe neutro: p̃ cuiꝰ rei. quale est illud Terẽtij in eunucho.
qui habet salẽ. qđ in te est. i. que res. Ad rẽ quoq̃ nõ ad vocẽ refert q̃ñq̃ relatiuũ. vt apud Terẽtiũ in andria. lauda-
re oẽs fortunas meas qui haberẽ gnatũ tali ingenio p̃ditũ. meas dixit p̃ mis ea rõne qua supra diximus in p̃noibus
possessiuis subintelligi gtõs illorũ quorũ in locũ successerãt. Ergo laudare p̃ laudabãt oẽs fortunas meas. i. mis. q ha-
berẽ gnatũ ⁊ caetera. Ecõtrario idem in eodẽ. Si quisquã est qui placere se studeat bonis quam plurimis: in his poe
ta nomen profitetur suum. excusatur vitium: quod quisquam ad plures pertinet. Nominatiuus ⁊ verbum. Soloe-
cismi quoq̃ fiũt cõtra hoc praeceptũ: sed excusantur aliqua ex figuris: de quibus in fine libri superioris dictum est

Iber q̈rt⁹ de ꝯstructiõe. Queãdmodũ oẽ vbũ ꝑsonale ante se cũ ntõ cõstruit̃ ita post se varios casus recipit quã rẽ nũc aggredimur ab illo potissimũ faciẽtes initiũ: qꝺ verba ꝑti sunt ꝑsonalia: ꝑti ĩꝑsonalia. Itaqȝ ꝑsonale ꝛ ĩꝑsonale duo prima gña sunt v̈boꝝ: cũ Diom̃. atqȝ Donatus partim ad sĩgatiõẽ v̈boꝝ: parti ad modos verbũ impꝑsonale referãt. Illi nãqȝ ad quinqȝ gña verborũ siue significatiões addũt sextum qꝺ appellãt ĩpersonale. ꝛ ad quĩqȝ modos sextũ quẽ aeq̃ vocãt impꝑsonalẽ. Nos tñ qui significationẽ in quinqȝ gña ꝛ modos in numerũ quinariũ diuidimus. prima diuisione verbũ impꝑsonale ꝛ in ĩꝑsonale partimur. vt sit illud ꝑsonale: cuius tp̃a ꝑ nũeros ꝛ ꝑsonas explicant̃. ĩꝑsonale: cuius tp̃a nũeris ꝛ ꝑsonis carẽt. Differt aũt ab infinitiuo mõ: q aeque nũeris ꝛ ꝑsonis caret. qꝺ infinitiu⁹ v̈bũ alteri⁹ modi desiderat nũerosqȝ ꝛ ꝑsonas hȝ sed implicitas. ĩꝑsonale nõ ĩdiget verbo alteri⁹ modi: qn potius ipsum libere ꝑ oẽs modos spargit̃. Sed verbi impꝑsonalis cõsideratiõe in aliũ locũ reiecta: verbũ ꝑsonale in q̃nqȝ gña vt dialectici dicũt subalterna diuidimus. actiuũ. passiuũ. neutrũ. deponẽs. cõe. de qb⁹ singulatiȝ differẽtes dicimus. actiuũ verbũ esse illud qꝺ in. o. desinit: habetqȝ passiuũ in. or. hęc diffinitio nõ oĩa sȝ plaeraqȝ huius gñis verba cõplectit̃. nã audeo es. volo vis. facio. cis. do das. actiua esse nemo dubitat: q̃ tñ in voce passiua nõ hñt audeor. volor. facior. dor. illa quoqȝ defectiua. odi odisti. noui nouisti. memini meministi. coepi coepisti. iter actiua ꝓprie nũerãda sunt: qñquidẽ cũ actõ cõstruunt̃: q̃ tñ neqȝ vocẽ actiuã in. o. neqȝ passiuã in. or. hñt. Et exigit ante se ntm̃. hoc cõe est oĩbus verbis ꝑsonalibus. Pro ꝑsona agẽti vel faciẽti. hoc ꝓpriũ est verbi actiui vel neutri actionẽ significãtis. naȝ reliq̃ verborũ gña possunt etiã passionẽ significare. exigũtqȝ ante se ntm̃ ꝓ ꝑsona patiẽti. vt exulo. as. laetor. aris. criminor criminaris. Actm̃ in ꝑsona patiẽti: hoc ẽt cõi ꝛ deponẽti cõe est. nisi qꝺ oĩa actiua possunt cõstrui cũ actõ nõ tñ oĩa sed q̃dã cõia ꝛ deponẽtia. Qꝺ vero dixit in ꝑsona agẽti vel faciẽti nõ ociose dictũ est. Nã differẽtia illa inter agere ꝛ facere: qua vtit̃ Arist. in. vj. ethicoꝝ. ꝛ. ix. methaphysicorũ. nõ solũ a philosophis: verũetiã studiosis lĩguae latinae obseruat̃: vt facere sit rerũ in materiã exteriorẽ trãseũtiũ. vt feci domũ. feci librũ. feci opus. agere vero est rerũ immanẽtiũ. vt ago fortiter. ago prudẽter. ago orationẽ. Ego hoc loco non possum satis mirari q̃ demẽtia grãmaticos ceperit partim iuniores: partim etiã quosdã ex antiquioribus: vt verbũ actiuũ diffiniãt: qꝺ põt cõstrui cũ actõ noĩm significantiũ aĩal rõnale. neqȝ eñ aliã ob causam illos hoc scripsisse arbitror nisi vt difficultatẽ augerẽt ijs in rebus in q̃bus nulla erat difficultas. nã quid ꝑ deũ imortalẽ obsecro te ad grãmaticũ rei lr̃ariae ꝑsertim adhuc rudẽ scire attinet: quid sit trãsire in aĩal rõnale: quid in animal irrationale: aut si dicere possumus ego exerceo terrã: tu seminas agrũ. ille comedit panẽ. cur ẽt si rerũ natura nõ patiat̃ nõ possumus dicere: ego aro mulierẽ. tu semias filios. ille comedit puerũ. atqȝ in voce passiua. ego aror: queãdmodũ apud Oui. ij. met. tellus dicit. totoqȝ exerceor anno. ꝓ aror. sicut Uer. j. geor. exercetqȝ frequẽs tellurẽ atqȝ impat aruis. ꝛ qꝺ Paulus ad thimotheũ cap. iiij. scribit. ego. n. iã delibor. qꝺ si seminor a p̃re: comedor a lamia. ꝛ silia dicere nõ possumus: qm̃ illud dici posse rerũ natura nõ patiat̃: atqȝ licebit dicere ego nõ aror. nõ seminor. nõ comedor. sed nec arari neqȝ seminari. neqȝ comedi possũ. neqȝ illud dici posset. asinus cẽtipes volat. bos alatus disputat. vulpes arguta cauillat̃. ꝛ nõ ĩtelligũt hoĩes ꝑditi aliud esse grãmatice loqui: aliud verũ a falso distinguere: qꝺ ꝓpriũ est dialecticae. Pari stulticia sunt q rẽ neqȝ phĩs quidẽ oĩbus ꝑfectã conãtur ad grãmaticẽ trãsferre: quo miserorũ simpliciũqȝ pueroꝝ ĩgenia vexẽt. ꝛ torqueãt in re: q̃ nihil ad illos ꝑtineat. Aiũt nãqȝ verba illa metuo. timeo. formido. ꝛ q̃ ad sensus exteriores interioresqȝ ꝑtineãt: qualia sunt. video. audio. tãgo: ĩtelligo. sentio. cõstrui cũ ntõ in ꝑsona patiẽti ꝛ cũ actõ in ꝑsona agẽti vel faciẽti. vt si dixeris ego video lapidẽ: q lapis sensum vidẽdi moueat: iccirco agere putãdus sit. Hoc est simplicitatẽ puerilẽ erudire: an nugis vel poti⁹ nebulis q̃busdã ĩuoluere: Aut cũ dr̃ ego video lapidẽ: quõ puer ĩtelliget lapidis speciẽ oculos meos mouere: cũ etiã inter phõs sint q̃ dicãt visionẽ ꝑ radiorũ ex oculis emissionẽ fieri. Eadẽ rõne pauca admodũ verba essent: q̃ nõ haberẽt significationẽ ĩuersam: vt in voce actiua ꝑsona agẽs vel faciẽs sit ĩ actõ: atqȝ e diuerso patiẽs ĩ ntõ: cũ ꝑserti phi dicãt: qꝺ oĩs agẽs agẽdo repatit̃. hoc eñ mõ q aliq̃d amat. ab illo patit̃: cũ amor: vt physici dicũt affect⁹ vel vt iuniores dicũt: passio sit. Sed hoc nõ magis ad grãmaticũ ꝑtinet q̃ʒ veꝝ a falso distiguere: cũ hoc ad dialecticũ vt dixim⁹ illud ad phm̃ ꝑtineat. Ei⁹ hoc est verbi actiui cõplures sunt spẽs. siue grad⁹. siue ordines. sũt eni sex. Nã cũ sit verbi actiui ꝓpriũ posse cũ actõ ꝯstrui: aut cõstruit̃ tm̃ cũ actõ. aut cũ actõ ꝛ gtõ: vel dtõ. vel altero actõ. vel septimo casu vl' abltõ cũ ꝓpõne. a. vel. ab. ex quo fit: vt verbi actiui sex sint spẽs. Spẽs aũt nõ eo mõ accipim⁹ quo grãmatici: q ĩ singl'is ꝑtibus orõnis ponũt speciẽ ꝓ illa forma: q̃ ꝓmitiuũ a deriuatiuo distiguit̃: sȝ quo dialectici: q gñi supponũt spẽs: vt cũ sint q̃nqȝ gña verboꝝ. qꝺ libet gen⁹ rursuȝ diuidat̃ in spẽs. Prima igit̃ verboꝝ actiuoꝝ spẽs est. q̃ post se cõstruunt̃ cũ actõ tm̃. vt amo vxorẽ. doceo filios. nõ qꝺ vllũ sit verbũ qꝺ p̃ter actm̃ nõ possit alios q̃ʒ casus recipe. sed qꝺ plaerũqȝ actõ ꝯtẽtũ sit. vt ego amo vxorẽ voluptati amore q̃dã singl'ari. doceo tibi filios grãmaticã tãti quãti ali⁹ dialecticaȝ. Atqȝ ecõtrario nullũ verbũ est qꝺ nõ possit absolutũ repiri. vt Oui. prima mihi nutrix aeole dixit amas. neqȝ. n. expsit quẽ amaret. Posuimus aũt in qualibet specie pauca verba illa p̃cipue. in quibus aliqua differẽtia est. nam reliqua a lexico illo nostro diffusiori repetenda sunt. Amo. as. interamo. as. redamo. as. deamo. as. adamo. as. diligo. is. colo colis. hoc interest q amare est vehementer atqȝ cum affectu quodam caeco ꝛ immoderato aliquid amore prosequi.

¶ Liber quartus de constructione octo partium orationis. Cap. primum de constructione uerborum actiuorum.

Verba partim sunt personalia: partim impersonalia.

Personalia sunt quæ habẽt numeros & personas.

Impersonalia quæ carent numeris & personis: de quibus postea dicemus. Personalia rursus in quinq̃ genera diuiduntur. actiuũ. passiuum. neutrum. commune. deponens.

Actiuum uerbum est illud quod desinit in. o. & habet passiuum in. or. & exigit ante se nominatiuũ in persona agenti uel faciẽti. & accusatiuũ in persona patienti. eius complures sunt species.

¶ Prima species uerborum actiuorum est: quę post se construũtur cum accusatiuo tãtum. qualia sunt.

Amo. as. aui. por amar cõ passiõ. ut ego amo filiũ.

Redamare vero est repensionem in amore facere. vt Apul. in lib. de philosophia. nec reciprocari queant vt ament: qui redamantur. Deamare est adhuc vehementius ⁊ plusq̃ amare. vt Teren. in heauton. deamo te inquit syre. Adamare est idipsum facere: sed lasciuiori quodam atq; amatorio modo: quae differentia vel Quin. verbis ostenditur in declamatione pro vxore. Matres inquit liberos suos tanq̃ adamarint: amant: ⁊ quomodo id fiat subiungit: videbis oculos nunq̃ a facie vultuq; deflectere comere caput. habitumq; componere: ⁊ que sequuntur. Cicero. tamẽ in epistola ad curionem pro amare tantum posuisse videtur: cum scribit: quarum laudum gloriam adamaris. Diligere vero rationem quandam atq; electionem prae se fert. vt diligere sit opus rationis: amare vero ei⁹ partis irrationalis qua concupiscimus. Unde ⁊ in sacris literis frequentior est vsus dilectionis q̃ amoris: quod huic passio: illi vero ratio subest Cicero. in epistola ad brutum. L. Clodius valde me diligit: vel emphaticoteron. idest expressius valde me amat. Idem alio loco. Dolobellam antea diligebam nunc etiam amo. Atq; adhuc alio in loco. sic igitur facies: ⁊ me amabis: aut quo sum contentus diliges. Colere est superiores gradu ac dignitate cum obseruantia quadam amare: quã differentiam disticho illo Martia. ostendit. Uis te sexte coli: volebam amare. Sed si te colo sexte: non amabo. Nam omisso sensu turpiori in quo plaeriq; volũt videri ingeniosi: hoc vult poeta significare: cum amicitia teste. Aristotele nõ possit esse nisi inter aequales: o sexte tu vis coli tanq̃ ab amico inferiori. ego volebã amare te tanq̃ aequalem. sed si colo te quasi maiorem amicum: non amabo te: quia iam non es aequalis ea ratione qua vis a me coli ⁊ obseruari. Colo colis colui. p̃ter eam significationem quam supra memorauimus. significat etiam exercere vel adornare vnde ⁊ agricolas ⁊ colonos dicimus: qui colunt agros. ⁊ faciem colere foeminae dicuntur. Est etiam colere habitare. vt apud Uergi. in bucco. Pallas quas condidit arces ipsa colat ⁊ Iuue. nos colimus vrbem tenui tibijcine fultam. Traho trahis traxi. est violenter raptare. ducere vero est ijs que sponte sequũtur quasi ductũ exhibere. quam differentiam Seneca in epistola. cviij. ad Lucillũ ostendit dicens fata volentem ducunt. nolentem trahunt. A duco praeterea composita deduco ⁊ reduco. praeter generalem significationem: significant etiam specialiter comitatus officium alicui praestare. Hora. j. ser. ocurram in triuijs. deducam. Mar. dum te prosequor ⁊ domum reduco. Inter deducere quoq; nauem ⁊ subducere nauem est differentia. quod deducere est ex nauali in aquam immitere. Uer. iij. aeñ. deducũt socij naues. Idem in. iiij. ⁊ littore celsas deducunt toto naues. Liui. xxiij. ab vrbe cõdita. nauibus lõgis ad caralis subductis. ⁊ paulopost nauibus longis deductis. Uerg. j. aeñ. vrbem quam statuo vestra est. subducite naues. Agere quoq; oues. boues capras est quasi ante se cogendo impellere. Oui. j. meta. hac agit vt pastor per deuia rura capellas. Uerg. in buco. en ipse capellas protinus aeger ago. hanc etiã vix tityre duco. Nã capram illam q̃ partu soluta erat deducebat. i. se illi ducem exhibebat. vixq; sequi poterat reliquas agebat. est etiam agere equum. asinum. mulam. illos tergo insidendo moderari. vt in epigrãmate illo Martial. quo plaerasq; huius verbi significationes complexus est poeta. Semper agis causas: ⁊ res agis attale semper. Est non est quod agas: attale semper agis. Si res ⁊ causae desunt. agis attale mulas. Attale ne quid agas desit. agas animam. Sed quemadmodum ducere ⁊ trahere ⁊ agere dicimur illa quae non sustinemus nostro corpore: ita illa portare. ferre. baiulare. gerere dicimur quae nobiscum ⁊ in aliqua corporis parte habemus. Uehere autem ea tantum quae humeris aut capite portamus. sic equus vehit sessorem, nauis nautam. ⁊ illud Ouidij primo metamorphoseos fuluos vehit vnda leones. ⁊ Uergilius. vj. aeneidos. Hi quos vehit vnda sepulti. Quae vehuntur dicuntur etiam portari. ferri. baiulari. Uergilius primo aeneidos portantur auari pygmaleonis opes pelago. sed quod manu portatur. non recte dicetur vehi. Inchoo inchoas. semper cum accusatiuo construitur. vnde Diomedes inter idiomata incusatiui illud posuit. Uergilius. iij. georgicon. te sine nil altum mens inchoat. Idem. vj. aeneidos, nocturnas inchoat aras. hinc Georgius Merula iure Galeotum martium praeceptorem meum refellit. quod in titulo cuiusdam operis sui scripsit. liber inchoat primus. Incipio ⁊ si cum accusatiuo construi potest. recte forsitan possis dicere liber primus incipit: sed rectius profecto liber primus incipitur.

Redamo redamas redamaui. por amar en retorno ut ego redamo amantem me.

Deamo. as. aui. por mucho & cõ aficiõ amar. ut Terentius. deamo te.

Adamo. as. adamaui. por amar como enamorado ut mater filium amat quasi adamet.

Diligo diligis dilexi. por amar con razon y elecion ut ego diligo res honestas.

Colo colis colui. por amar al mayor en dignidad. ut ego colo principes terrę.

Colo. is. por labrar afeytar o morar. ut colo agros colo faciem. colo domum.

Traho trahis traxi. por lleuar o traer por fuerça. ut trahe me post te.

Duco ducis duxi. por lleuar o traer guiando. Terẽtius. duc me ad illam.

Deduco deducis. por acõpañar a otro desde su casa ut deduc me in forum.

Reduco reducis. por acompañar a otro hasta su casa. ut reduc me domum.

Deduco deducis. por echar las naues al agua. Vergilius. deducunt socii naues.

Subduco. ducis. por sacar las naues del agua. Vergilius. subducite naues.

Ago agis. por lleuar delante de si. ut capellas protinus ago.

Ago agis. por lleuar la bestia caualgando. ut ago mulas.

Veho uehis uexi. por lleuar o traer encima de si. ut uehe me humeris.

Porto portas portaui. por lleuar o traer en su cuerpo. ut porto pecunias.

Fero fers. Gero geris. Baiulo baiulas. por aquello mesmo. ut fero libros. &c.

Inchoo inchoas inchoaui. por comencar. Vergilius. nil altum mens inchoat.

Incipio incipis. por començar como quiera. ut incipio legere & incipio rem arduam.

Ineo inis autore Valla cū in hac sigtione accipit: nunq̄ nisi de reb⁹ maximi momēti dici solet. vt ineo pacem. ineo societatē. sed nō ita possis dicere ineo prandiū ineo ꝯuiuiū. Hui⁹ quoq; vbi participiū p̄ntis positū absolute sine accusatiui ꝯstructiōe maiorib⁹ reb⁹ adhibet: vt ineūte vere. ineūte pueritia. nō aūt recte possis dicere. ineūte die. ineunte dormitiōe: sed poti⁹ incipiēte. Disco. is. discere ē eoꝝ q̄ ignoram⁹ cognitionē asseq. Mar. disce qd ignoras marsi: docti q; pedonis. Ediscere ē illa q dicim⁹ memoriae mādare. Cice. j. de oratore. exercenda ē memoria ediscēdis ad ꝟbuz quā plurimis. Dediscere ē illa q̄ didicimus obliuisci. Idē in. iij. eiusdē, ob eāq; causam dediscere ediscēdo iuuētus nr̄a. Oppugno oppugnas. oppugnare ⁊ impugnare ē pugnando aliquē locū aggredi. Vergili. v. aen̄. ille velut celsam oppugnat q molib⁹ vrbem. Propugnare ē oppugnantib⁹ repugnare. vnde ⁊ turrium ꝓpugnacula dicta sunt. Expugnare ē oppugnando capere. Ex quo interp̄tis error vel potius librarioꝝ ꝯuincitur q in psalmo ꝓ saepe impugnauerūt vel oppugnauerunt me a iuuentute mea. scripserūt saepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Nā si expugnauerūt idest si pugnādo ceperunt ꝓphetā: quō non potuerunt illi p̄ualere. esse aūt librarioꝝ non interp̄tis errorem ex eo suspicari possumus: qd in psalmo. xxxiij. differētiam obs̄uauit dicens. Iudica dn̄e nocentes me: expugna impugnantes me. Capio capis coepi. cape vel accipe spōte vel non sponte. vt magnā coepi molestiā. magnum coepi dolorē. accepi vulnus in p̄lio. accepi pecunias in bello. Sumere est tm̄ sponte. Valerius maximus. non coactus ensem accipe: sed sua sponte sumere videtur. Dicimus p̄terea reciproce capio voluptatem: ⁊ voluptas capit me. Cicero in epi. magnā coepi ex tuis literis voluptatem. Idē me summ⁹ coepit voluptas. Paco pacās. pacare ē pacem victis imponere atq; leges illis dare. Verg. in buco: pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem. Placare ē ab indignatione ad lenitatē reducere. Verg. ij. aen̄. sanguine placastis ventos ⁊ v̄gine caesa. Pacificare tum placare tum pacē facere sigt. Catullus hostia coelestes pacificasset haec res. Silli⁹ ii. xv. pacificās diuos Salustius in iugurtha. metelius initio iugurtha pacificante p̄sidiū imposuerat. Iustinus lib. vj. pacificari cū altero statuit. Lasso. as. lassare ē ꝓpemodū fatigare: ⁊ pertinet tantū ad animata. Iuuenalis. ⁊ lassata viris nondū satiata recessit. Laxare vero est quod erat contractum explicare: ⁊ pertinet ad inanimata. Lucanus in. v. totosq; rudentes laxauere sinus. Eadem differentia ē inter lassus ⁊ laxue: quoniaz lassus est labore fatigatus: laxus vero fluxus atq; solutus. Terentius. lassus sum sed nō defatigatus. Vergi. j. aeneidos. ⁊ p̄mere ⁊ laxas sciret dare iussus habēas. Abdico abdicas. abdicare est expellere filium a bonis dum viuit pater: aut quomodolibet aliquid alienare. Terentius generum abdicat. Exhaeredare vero ē post mortem illud idem facere. Martialis. exhaeredauit te philomuse pater. dicim⁹ quoq; abdicauit se ꝯsulatu. abdicauit se magistratu pro eo qd vulgo dr̄ resignauit consulatum ⁊ magistratum.

¶ Secunda verboꝝ actiuoꝝ species. Impleo imples. Vergilius. j. aeneidos implentur veteris bacchi pinguisq; ferinae. Luca. in. j. implentur valido tyrone cohortes. Accuso accusas verba quae ad accusationem pertinent huius ordinis sunt. vt accusauit appium dolobella repetundarum vel crimine repetundarum vel de repetundis: postulauit etiam illum repetundarum vel repetundarum crimine vel de repetundis. ⁊ cōuicit illum ambitus vel de ambitu. ⁊ damnat⁹ vtriusq; criminis vel vtroq; crimine. Incuso incusas ad hūc ordinem non pertinebat sed interpositum est: ut differentia inter illud ⁊ accuso denotetur: ne putet quisquam idem vtrumq; verbum significare: sed neq; cum eisdem casibus construi debere. Insimulo quoq; accuso. Plautus in Amphitrione. atq; insimulabit eam probri. Idem in eodem. neq; me perpetiar probri falso insimulatam.

Ineo inis iniui. por començar alguna cosa notable ut ineo amiciciam tecum.

Disco discis didici. por aprender algo de nueuo. ut disco prima elementa.

Edisco. is. edidici. por deprēder algo decoro. ut edidici Vergilium.

Dedisco dedisers dedidici. por oluidar lo deprēdido. ut dedidici pacem.

Oppugno. as. aui. por combatir algun lugar. ut oppugnauit oppidum.

Impugno. as. aui. por aquello mesmo. ut impugnauit hostes.

Propugno. as. aui. por defender lo combatido. ut propugnauit urbem.

Expugno. as. aui. por tomar por combate. ut expugnauit arcem.

Capio capis. por tomar queriendo o no q̄riendo. ut cœpi uoluptatem. cœpi molestiam.

Sumo sumus sumpsi. por tomar por nr̄a uoluntad. ut sumpsi negocium.

Paco. as. aui. por apaziguar alos uēcidos: ut Scipio pacauit Lybiam.

Placo. as. aui. por amansar al ayrado. ut ego placaui illum.

Pacifico. as. aui por aq̄llo mesmo: o hazer paz.

Lasso. as. aui. por fatigar lo que tiene anima. ut ego lassabo hominem.

Laxo. as. aui. por afloxar lo apretado. ut ego laxabo uincula.

Abdico as. aui por desheredar al hijo en uida. ut Terentius. generum abdicat.

Exhæredo exhæredas exhæredaui. por desheredar lo enla muerte. ut exhæredauit filium.

¶ Secunda uerboꝝ actiuoꝝ species est q̄ p̄ter accusatiuum construuntur etiam cum gtō uel abltō ut impleo granarium frumēti uel frumēto. Qualia sunt hæc.

Impleo. es. repleo. es. compleo. es. por hinchir alguna cosa.

Accuso. as. por accusar en juyzio o fuera. ut accusabo te criminis uel crimine.

Incuso. as. por reprehendiendo quexarse de algūo. ut hic incusat matrem.

Postulo. as. por demandar en juyzio. ut postulabo te apud iudicem homicidii uel homicidio.

Damno damnas. por cōdēnar o obligar. Vergili⁹. damnabis tu quoq; uotis uel uotorum.

Emo.redimo.paro.comparo.por comprar:ut emi librum tanti uel tanto precio.

Vendo.uenundo.distraho.por uender. ut uendidi pluris & maiori precio.

Aestimo.taxo.as.apprecio apprecias.por apreciar. ut æstimo centum aureis.uel quanti tu.

Animaduertendum est ꝙ uerba precium significantia construuntur cum ablatiuo precium denotante:preterquam cum his genitiuis tanti. quanti. pluris. maioris. minoris. tantidem. quantidem. quantiuis. quantilibet. & quod Vergilius dixit. non assis faciunt.& Catullus Veronensis. Omes unius æstimemus assis.

¶ Tertia uerborum actiuorum species est: quæ preter accusatiuum construuntur etiam cum datiuo qualia sunt hæc.

Do.as.di.por dar como quiera.ut do tibi pecunias. libros.

Dono donas donaui.por dar gracioso y de balde. ut dono tibi uestes.

Dedo dedis dedi. por dar se a si mesmo. ut hostes dedunt se uictori.

Præpono præponis.ꝑfero præfers.Antepono. por preferir.ut præpono te Homero.

Commoda.as.por prestar lo mesmo que se torna. ut commodo tibi equum.

Emo emis.vba ꝑcium signtia nō ꝯstruunt passim cū gtō ⁊ abltō/sed quēadmodū statim dictur⁹ est cū gtō quorūdā noim/⁊ cū alioꝝ abltō.vt Plaut⁹ quāti eā emit:rñdetq₃ alter vili.Hora.quāti emptae:paruo/quāti ergo:octussib⁹. Leuitici tñ.xxvij.quāto valere pōt tāto aestimabit.ex quo regl'a illa grāmaticoꝝ exceptionē h₃ aiūt namq₃ eodē casu rñdendū nobis esse quo interrogamur tuā interrogamur ꝑ gtīm ⁊ rñdem⁹ ꝑ abltm̄.Terē.qd agas nisi te vt redimas quātū queas minimo/⁊ si neqas paulo/at quāti queas.Juue.balnea sexcētis ⁊ pluris portic⁹ empta. Paro paras ꝑ cōparo cōparas.Luca.in.j. magneq₃ aeterna parant regna deis.Juue.flos Asiae ante ipm ꝑcio maiore paratus.Sto stas.ꝑ consto.as.Vg.li.x.haud illi stabūt aeneia paruo hospitia.Martia.ꝯstatura fuit megalensis purpura cētū.Juue.tāti part⁹ aeq̄ quanti venefica ꝯstat.Cice.i verrē.tātidē aestimasse:quāti sacerdotez. Juue.quāticūq₃ dom⁹ ꝯstet.Aiaduertēdū ē.haec annotatio ex li.iij.elegātiaꝝ Laurētij vallēsis trāslata ē:q hoc ꝑceptū a se pimū fuisse excogitatū gliat.scribit em̄ hos duos gtōs tanti ⁊ quāti substātiuos iu neutro genere cū illoꝝ compositis tantidē. quantidē. qnantilibet.quāticūq₃.⁊ duos gtōs cōparatiuoꝝ pluris ⁊ minoris adiūgi his vbis emo.vēdo.aestimo.⁊ reliqs preciū aut aestimationē significantib⁹.cū reliqs vo noib⁹ nō posse ꝯstrui.neq₃ em̄ possis recte dicere vēdidit hic auri patriā.sed cū Verg.vj.aeñ.auro ⁊ in.j.eiusdē exanimumq₃ auro corp⁹ vēdebat Achilles.recte tñ dixeris emi librū tanti quanti tu ⁊ minoris ꝙ̄ Antonius⁊ pluris ꝙ̄ Caesar.Neq₃ licet his genitiuis adiungere substantiuū nisi in abltm̄ ꝯuerteris:vt tanto ꝑcio emi quāto tu vēdidisti.⁊ minori precio emi quā Caesar:⁊ maiori ꝑcio quā Antonius.⁊ quātolibet ꝑcio:vl'quātouis ꝑcio emeris librū numerabo pecunias bibliopolae Juue.quāto metiris ꝑcio:ꝙ ni tibi deditus essez. Valerius Maximus.magno vbiq₃ ꝑcio virt⁹ aestimatur:tantodē tñ precio nō dicim⁹.q2 dtō ⁊ abltō caret tantūdē.Jtaq₃ nō licet exponere.quāti emisti subaudi ꝑcij:sed quāti idest quāto ꝑcio. tanti idest tanto ꝑcio.fallit em̄ hoc etiā in loco regula grammaticorū ꝙ oportet exponēs ⁊ expositū eiusdē esse casus. Neq₃ solū in verbis hui⁹ speciei seruit haec regula/s₃ ialijs oib⁹ ꝑciū quocūq₃ mō significātib⁹.vt veneo venis. qd̄ ē neutrū passiuū.vt mercor mercaris.qd̄ est deponēs.Liui⁹.xlviiij.ab vrbe.mancipia minora annis viginti q̄ post proximū lustrū decē milibus aeris aut pluris venissent/ea quoq₃ decē tāto pluris quāti eēnt aestimarēt Cicero in epistolis.in licitatione ꝑus ponam quā illud minoris veneat.vg.ij.aeñ.magno mercent Atridę.Alia q₃ verba quoꝝ act⁹ mercede fiūt etiā hoc mō ꝯstruunt. vt doceo doces.Juue.chrysogon⁹ quāti doceat.vel Pollio quāti.Pli.xxv.naturalis historiae.neminē ingt minoris docuit Ago agis.Juuena.atq₃ ideo pluris quam cossus agebat.Licentius dixit Plinius libro.viij.naturalis historiae.tanti perire potuisti/atq₃ etiam hodie minoris.pro tanto periculo ⁊ minori periculo.Contra hanc tamen Laurentij ꝑceptionem stat quorundam scriptorum autoritas/sed Valla de vsu frequentiori semper loquitur.Vergi.in priapeis non assis faciunt/euntq₃ recta.⁊ Catullus omnes vnius aestimemus assis.facio enim ⁊ aestimo praecium significāt/quae tamen genitiuo assis iunguntur.Jlla quoq₃ paruifacio.paruipendo.floccifacio.floccipendo.nihilfacio.nihili pendo.naucifacio.naucipendo.⁊ quod Apu.j.metamor.scribit.istud quidam quod polliceris aequi boniq₃ facio. contra Vallae ꝑceptionem dicta esse videntur.¶ Tertia verborum actiuorum species ē/eorum quae dicuntur acqsitiua.Do das.etiam accusatiuo ⁊ duobus datiuis construi potest.vt do tibi pecunias dono.do tibi vestem pignori. exempla sunt Diomedis in idiomate constructionis huius verbi.Dicimus preterea do tibi fidem sicut habeo tibi fidem sed dare fidem ē fidem obligare.habere fidem ē credere.Dicimus quoq₃ do tibi poenas.i.persoluo.sicut pendo tibi poenas/⁊ do tibi verba idest decipio te.Dicimus etiam.do tibi literas.significatq₃ dare non vt illas legas/s₃ vt ad alium perferas qui legat/vnde ⁊ accusatiuum cum ꝑpositione ad iungimus/vt do tibi literas ad Antonium. tibi vt perferas.ad Antoniu m vt legat.Salustius.Vulturno literas ad Catilinam dat.sed dare vt dicit/ē quomodocunq₃ donare vero ē dare gratis cum huius ordinis ē.vt dono tibi coronam.Si vero ē quintae speciei significat vt ait.Valla facere id premij aut beneuolentiae gratia.Cicero pro archia poeta.Silla cum Gallos ⁊ Hispanos ciuitate donasset.videlicet in premium meritorum.Plautus in aulularia.dij immortales quot ⁊ quātis me donatis gaudijs quod ē magis beneuolentiae quam meriti.Vergilius.v.aeneidos.sergestum aeneas promisso munere donat. et in eodem.hoc iuuenem egregium praestanti munere donat.hic quoq₃ in meriti premium mun us donatur.Dedo.is.ē seipsum alicuius fidei atq₃ autoritati tradere.Vnde ⁊ obsides dicuntur dedere se victori ⁊ in de deditio. ⁊ serui dedititij.i.qui se misicordiae victoris dediderunt.Praepono.is.vt ego.ꝑpono Ciceroni Demosthenem ꝑfero Homero Vergilium.antepono callimacho Ouidium.Commodo.as.inter commodo.as.⁊ mutuo.as.hoc interesse cōstat qd̄ accōmodam⁹ res q̄ eadē nūero reddēdę sunt.vt libros.vestes.argēti phialas.gēmas.mutuam⁹ vo res q̄ eadē nūero reddēdę nō sunt s₃ tm̄ i specie.vt frumētū.vinū.pecūias.nēo.n.hic accipet mutuo ea lege vt illa ipa redderet

Sed queadmodū dicimꝰ ego mutuo tibi pecunias: ita ēt tu mutuaris a me pecunias. Repit̃ q̄ꝫ cōmodo tm̃ ꝓ do. vt apd̓ Luca. in. j. nec ꝯmodat inuidiā fortunā suā. Repit̃ ⁊ neutrū scd̓ꝫ speciei ꝓ eo qd̓ ē ꝓsum. Apu. in. ij. florido. bn̄ ficio mr̄is ꝯmodasti: ⁊ exēplo oibꝰ ꝓfuisti. sic ediuerso incōmodo. as. ꝓ nocco. Idē ꝓ magis. ne qd eo noīe suis incō modaret. Terē. in ādria. magis vt icōmodet mihi: quā vt obsequat̃ gnato. Loco locas: iter loco. as. ⁊ ꝯduco. is. hoc distat ꝙ locare ē mercede aliqd alicui vtēdū tradere. vt domū bouē iumētū agrū ꝯducere est illa eadē mercede accipe.

Mutuo. as. aui. por prestar lo q̄ se torna en specie. ut mutuo tibi nummos.

Loco. as. aui. por dar algo por alquiler: ut tu locasti mihi domum. mulam.

Conduco. is. xi. por tomar algo por alquiler. ut tu cōduxisti a me tabernā.

Suadeo. es. si. por induzir y traer por razōes: ut ego suasi tibi honesta.

Persuadeo. es. si. por induzir cō effecto. ut ego persuasi tibi turpia.

Dico. is. xi. por dezir o hablar artificiosamēte. ut tu dixisti mihi sententiam.

Edico. is. xi. por mandar como juez o principe: ut p̄tor ediuit omnibus legem.

Indico. is. xi. por denunciar con solenidad: ut Romani indixerunt Veiis bellum.

Credo. is. didi. por prestar o confiar: ut tu credidisti decoctori nummos.

Cōmendo. as. aui. por encomendar: ut rogo cōmēdes regi hominem.

Cōmitto. is. por cometer o encomendar o confiar: ut committe mihi hæc.

Consulo. is. ui. por consejar algo a alguno: ut cōsule filio utilia.

Facilio. is. feci. por hazer lo que passa en materia de fuera ut feci tibi opus.

℃ Quarta uerborū actiuorum species est. que præter accusatiuum principalem construuntur cum altero accusatiuo minus principali. qualia sunt quæ sequuntur.

Doceo. es. cui. por enseñar: ut tu docuisti me grammaticam & dialecticam.

Dedoceo. es. por demostrar ser falso lo enseñado. ut ego dedocebo te uitia.

Moneo. es. por amonestar aconsejando: ut tu monuisti me iusta.

Admoneo. es. por traer algo ala memoria de otro. ut ego admonui te utilia.

Suadeo. es. inter suadere ⁊ ꝑsuadere illa ē differētia: ꝙ suadere est rōnibus ⁊ autoritate aliquē exhortari vt aliqd faciat: quemadmodū dissuadere est ne aliqd faciat. Persuadere ṽo est impetrare vt illd̓ ipm qd̓ suadamꝰ efficiatur. Dico dicis. inter dicere ⁊ loq illam differentiam nōnulli eē voluerūt: vt dicamꝰ ea q̄ ex arte ꝓferimus. loquamur ṽo natura. Edico tm̄ qd̓ a dico est cōpositum ad magistratibꝰ ꝑtinet. vnde dr̄ edicta p̄torꝫ ⁊ illd̓ ex euangelio. Exijt edictum a Caesare Augusto. Indicere ṽo est cū quadā solēnitate denūciando imperare. Hora. j. bino vetri indico bellū. Credo. dis. est cōmodare alicui vel mutuare nō positis pignoribꝰ: sꝫ tm̄ fide obligata. cuiꝰ ꝯtrariū est debeo debes. vnde ab hoc debitores ab illo creditores sunt appellati. Credo vero neutrum secundi ordinis est alicui fidem habere: nam credo in deum ⁊ similia inusitatum est in sermone latino. Commendo commendas notę significationis ṽbum actiuum est huius speciei. vt Martia. peccat q cōmēdandū se putat esse suis. at vero cōmendare apd̓ aliquē est illū laudare. vt ego te apd̓ p̄ncipes nr̄os cōmendaui. Oui. v. fasto. illa datores fasces commēdat. i. cōmēdabiles facit. In eadē ꝓpe signōe repit̃ cōmitto. is. cū duobꝰ ṽbis supioribꝰ hoc est credo et cōmēdo. vt apd̓ ṽg. j. geor. debita qua sulcis cōmittas semina. Repit̃ q̄ꝫ ꝓ eo qd̓ in pugnā inducere. Mar. victores cōmitte Venꝰ. Luca. in. j. exiguū dn̄s cōmisit asyllū. Cōmitto ṽo absolutū: seq̄nte clausula cū vt cōiūctiōe peccare sigt̃. Cice. ij. de oratore. neqꝫ cōmittam vt ineptū me esse iudices. ꝯsulo ꝯsulis ꝯsului. huiꝰ speciei esse pōt. vt ego ꝯsului tibi vtilitatē. i. vtile consiliū tibi dedi. Cōsulere ṽo aliquē hoc est p̄mae speciei esse ꝯsiliū ab illo petere. vt ṽg. vij. aeñ lucosqꝫ sub alta cōsulit albunea. Cōsulo tibi. i. cū est neutrū scd̓i ordinis accipit̃ ꝓ eo qd̓ est ꝓuideo. Ouid̓. in epi. penelopes. sed bene ꝯsuluit casto deꝰ aequꝰ amori. Cōsulo boni neutrū est scd̓ae speciei. Qui. institutionū oratoriū. li. j. Cōsul ingt a ꝯsulendo d̓r vel a iudicādo. nam hoc ꝯsulere veteres vocarunt. Vnde adhuc manet illud. rogat boni consulas. i. bonum iudices. Plinius. libro. viij. quaeso vt legentes boni consulant. Plau. in truculento. quicquid autem erit boni consulas. Vergilius. in priapeia. Quis pauca domus cōsule poma boni. Ouidius. j. de ponto. ad me peruenit: consuluitqꝫ boni. Idē in. v. eiusdē. tu tm̄ haec q̄so ꝯsule missa boni. Cato apd̓ Gelliū li. ix. noctiū atticarꝫ. ea fieri bonis bono genere natis boni consulitis. Seneca in epi. hanc cog ac pistoris moram boni consulo. Apuleius. vij. meta. meta. quod a me retenta custoditaqꝫ non fueris: optimi consule. Facio facis. huius ordinis verbum notam habet significationem. ⁊ ꝙ ab ago agis differat. supra me morauimus. Dicimus quoqꝫ facio te certiorem ⁊ non certum: pro eo qd̓ in libros digestorꝫ certioro ⁊ certifico legimꝰ. Nam qd̓ Vergiliꝰ. iij. aeneidoa. dicit Anchisen facio certum: necessitate carminis excusari potest quod si diceret certiorem: fuisset syllaba breuis inter duas longas. facio praeterea pro aestimo: quod cum genitiuo posset construi: pauloante diximus. Reperitur etiam neutrū secūdi ordinis. vt bene facio tibi. male facis mihi. nisi mauis male ⁊ bene aduerbia esse pro nominibꝰ posita. vnde est bene fit. male fit. Reperitur ⁊ absolutum pro eo quod est conuenio. Ouidiꝰ in epistola. hypsiphyles. Medae faciunt ad scelus omne manus. et in epistola sapphus: non facit ad lachrymas barbitos vlla meas. ⁊ Horatius mecum facientia iura.

℃ Quarta verborum actiuorum species est. doceo et dedoceo. Horatius secūda carmi. populumqꝫ falsis dedoceret vti. Cicero. primo de finibus geometriam docere maluisset quam illam dedocere. Moneo mones. Terentius in andria. habeo pro illa re quod illum moneam probe. Admoneo quod ab illo componitur cum genitiuo potius post accusatiuum principalem construitur. Tibu. libro secundo admonuit dominae deseruit Venus. Ouidius. iij. de ponto. ecquid ab ijs ipsis admonerere mei. Idem. xv. metamorphoseos. quod possit equorum admonuisse.

Oro oras. vt oro te rem honestā. dicimusq3 oro a te rem honestā. Vg. xj. eñ. ipm obtestemur: veniamq3 orem⁹ ab ipo. Gel. lib. xvj. orauit a suis amicissimis impēse. Rogo. as. Hora. ij. car. otium diuos rogat in patienti prensus aegeo. Vg. ii. viij. sanctū mihi numē arma rogo genitrix nato. possum⁹ etiā dicere rogo a te. Plau. qua ɔfidētia rogare tu a me argētū audes: interrogo q3 eodē modo posse ɔstrui quo suū simplex dubiū nō est. Flagito flagitas. Hora. ij. car. nec potētē amicū largiore flagi o. Oui. j. de amatorib⁹. qđ det amatorē flagitet añ suū. Posco. is. Verg. iiij. eñ. tu mō posce deos veniā. Idē in. xj. pacē te poscim⁹ oēs. Postulo. as. qđ ppriè est p tribunali & nō alibi petere vt inqt iurecōsult⁹ in titulo de dāno infecto. l. cui⁹ initiū ē dies. Cū abltō & ppositione a iūgit psalmographo⁹ dicens. interpte Hiero. Postula a me & dabo tibi gentes. Peto. is. apud Cice. fere semp hoc modo cōstruitur. Induo. is. Vg. iij. aeñ. androgei galeā clypeiq3 insigne decor induit. Construit etiā cū dtō. Idē. xj. aeñ. hac vnā iuueni supmū moest⁹ honorē induit: & cu3 septimo casu. vt idē in eodē. indutusq3 iubet trūcos hostilib⁹ armis. Eodē mō vestio. Vg. ij. georgi. quaecq3 suo viridi semp se gramine vestit. Exuo q3 eodē modo cōstruit: & q̄ sunt filis figtionis. Exigo te pecunia3 & a te dici pōt. Coecili⁹ apđ Gelliū li. xiiij. ego illđ mun⁹ nihilo exigor portoriū. Metell⁹ numidic⁹ apđ eūdem. socios ad senatū q̄stū flentes venisse sese maximas pecunias exactos esse. sed ex figura graeca dictū esse Gellius affirmat: illi eīn exigo te argentum. dicūt Hierony. in Iouinianū. j. noli mirari si inter titillationes carnis & incentiua vitior angelor vitam non exigimur: sed docemur. & paulo īfra. maioris gratiae est offerre qđ non debeas: q̄ reddere qđ exigeris. ¶ Quinta verborum actiuor spēs est. Dono. as. aui. de ɔstructiōe hui⁹ verbi in tertia specie verbor actiuor dixim⁹. Spolio. as. Vg. vj. aeñ. postq̄ illum vita victor spoliauit Achiles. Satio. as. & saturo. as. differunt. teste Valla. q satiare ad omnes sensus pertinet: saturare ad solum gustū vt ego satiabo te spectaculis. & saturabo te pane. Onero. as. aui. Cice. in epi. homines neq̄ssimi q̄bus te onerarūt mendacijs. Exonero. as. Oui. iij. trist. attamē hanc odijs exonerare fugam. Peto. is. p eo qđ est percutio. Verg. in buc. malo me galatea petit lasciua puella. Afficio. is. verbū est in hac ɔstructione freq̄ntissimū apud oratores. vt Cice. in epi. magno me dolore affecissent lr̄ae tuae. i. magnū mihi dolorē fecissent lr̄ae tuae. Muto. as. aui. p eo qđ aliā rem alia pmutare. Vg. j. georgi. chaoniam pingui glādē mutauit arista. Hora. diruit. aedificat mutat quadrata rotundis. Persi⁹. mercibus hic italis mutat sub sole cadenti rogosu3 pip: & pallētis grana cimini. Priuo. as. Cice. in epi. graui teste priuatus sum patre tuo viro clarissimo. Leuo. as. pro eo qđ subleuo siue alleuo. Vg. ego hoc te fasce leuabo.

¶ Sexta species verborum actiuor est. Audio. is. iui. actiuū hui⁹ speciei est sermonē alteri⁹ intelligendi grā percipere: vt audiui ex te vel a te vel de te. Audio pmg speciei est vocem tantum audire siue animalis siue alterius rei sonum. Exaudio eiusdem ordinis est quod audio facere. Audio vel inaudio tibi neutrum secundi ordinis p eo quod est obedio: quod ex ob & audio componitur. Plautus in captiuis duobus: cu3 dicto haud audiebat: facto nunc laedat licet: frequentius tamen in hac significatione reperitur ab illo participiu3 praesentis temporis. Plau. in aphi. ego sum Iouis dicto audiens. Cice. in philipi. vt audiens esset huius ordinis. Idem pro Deiotaro rege. aut qui dicto audientes in tanta re non fuissent. et in lege illa vulgata duodecim tabular. filiū minus dicto audientem liceat abdicare. Inaudio quoq3 p obedio hui⁹ ordinis reperitur. Affrani⁹ apđ Marcellū. nouis dictis queso ne ille inaudiat. Male audio cū est absolutū hoc ē neutrū

Oro. as. aui. por rogar al mayor. ut miseri orāt principes ueniam.

Rogo. as. por rogar al ygual/ ut amicus rogat amicum opes.

Interrogo. as. aui. por preguntar/ ut interrogas me quæstionem arduam.

Flagito. as. aui. por demādar con inportunidad. ut flagito te libros.

Posco. is. poposci/ por demādar lo honesto. ut posco te rem honestam.

Postulo. as. aui. por demandar requiriendo en juyzio. ut postulo te pecunias.

Peto. is. iui. por demandar rogando/ ut peto te rem factu facilem.

Induo. is. Vestio. is. por uestir. ut uestiam te induam te diploidem.

Exuo. is. exui. Spolio. as. aui. por despojar. ut exuā spoliabo te uestem.

Cingo. is. xi. Accingo. is. xi. Succingo. is. xi. por ceñir. ut cinxisti me ensem.

Calcio. as. por calçar. ut calciabo te soleas: cothurnos: calceos.

Excalcio. as. por descalçar. ut excalciabo te omnia q̄ alius calciauit.

¶ Quinta species uerbor actiuor est: q̄ p̄ter accusatiuū construuntur cū abltō sine ppositione uł potius cū effectiuo: qualia sunt hæc.

Dono. as. aui. por dar īsignias de honrra. ut ego donabo te corona laurea.

Spolio. as. aui. por despojar de algūa cosa: ut tu me spoliasti exuuiis.

Satio. as. aui. Saturo. as. por hartar. ut ego te satiaui cibo & saturaui pane.

Onero. as. por cargar. Exonero. as. por descargar. ut ego exonero te fasce.

Peto. is. pro percutio. is. por herir: ut malo me Galatea petit.

Afficio. is. eci pro eo quod est in bonum siue malū aliquid facere.

Afficio te uoluptate: yo te hago plazer: afficio te muneribus. yo te hago beneficios.

Afficio te molestia: yo te hago pesar. afficio te iniuria. yo te iniurio.

Muto. as. aui. por trocar una cosa con otra. ut mutauit glandem arista.

Priuo. as. aui. por priuar o quitar algo. ut tu me priuasti multis bonis.

Leuo. as. aui. subleuo. as. aui. por aliuiar: ut ego hoc te fasce leuabo uel sublcuabo.

¶ Sexta uerborū actiuor species est: q̄ præter actm

ꝗnti ordinis ſigt infamari. Cice.ij.de oratore opimiꝰ ꝯſularis:q adoleſcẽtulꝰ male audiſſet.idẽ ꝓ M.cęlio. vicinũ ei ⁊ mulieris mirarís male audiſſe. Idẽ.v.thuſ.ſed aliꝺ moleſtiꝰ:qꝺ male audiebat.Terẽ.vulgꝰ mulier:qꝺ male audit.Oui.v.triſtiũ indolui.nec tã mea qꝺ fortũa male audit.Mar.gẽtibꝰ in lybicis vxor tua Galle male audit. Abſtineo.es.⁊ ꝯtineo.es. ꝟba ſunt huiꝰ ordinis:differũt tñ autore Valle ꝙ abſtinere ẽ ab aliena vl' exteriori re.vt abſtineo me ab iniuria.abſtineo me a mũeribꝰ.Cõtinere ꝟo ẽ a ꝓprijs voluptatibꝰ.vt ꝯtineo me a libidie a coitu a cibo.Cic. qꝺ bñficiũ ẽ ſi te abſtinueris ab alieno ſcelere.⁊ Lucill. manꝰ abſtinere a muliere.meliꝰ ẽ. Cõſtruit ẽt figurate cũ gtõ vel potiꝰ ex idiomatis graeci imitatiõe.vt Hora.mox vbi luſit ſatis abſtineto dixit irarũ. ꝟg.ꝑpoſitioné ab ſuppſſit.vij.aeñ.dicẽs abſtinuit tactu pater: auerſuſq; refugit. Accipio.is.quo differat a ſumo.is. diximꝰ in ꝑma ſpẽ actiuoꝝ. Recipio.is.ꝑter alias ſigtiones quas hꝫ cũ eſt neutrũ ſcꝺi ordinis: ſigt ꝑmittere.quo ꝟbo Cice.freqnter vtit in eplis maxime.Suſcipio.is.eſt aliqd in curã atq; fidẽ ſuã accipe. Eripio is.⁊ reliqua ꝟba ſeparationẽ ſigntia huiꝰ ordinis ſũt. ꝟg.ij.aeñ.teq; bis ait eripe flãmis.⁊ in eodem:eripui fateor laeto me ⁊ vincula rupi.nã vtrobiq; ſubīt.telligit ab vel ex.q̃ eiuſdẽ eſt ſigtiõis. Amoueo.es.idẽ eſt qꝺ aufero auferre.atq; vtrũq; huiꝰ ordinis admoueo. es.tertiae eſt ſpeciei ꝯtrariae ſigtiõis. vt admoueo tibi manũ.amoueo a te manũ. Auerto.is eodẽ mõ differt ab aduerto.vt aduerte oculos ad me.i. ꝯuerte ad me. auerte oclos a me.i.remoue.eodẽ mõ differũt auerſus ⁊ aduerſus:ꝙ aduerſus ẽ faciẽ oñdẽs ex oppoſito.aduerſus terga ꝟtẽs.vel oclos ab aliqua re declinans. vt ꝟg.j.aeñ.diua ſolo fixos oclos auerſa tenebat.

construuntur cum abltõ & prepositione a uel ab qualia sunt.

Abstineo.es.por se refrenar delas injusticias. ut ego abstineo me ab injuria.

Cõtineo.es.por se refrenar delos deleytes. ut fac ut contineas te a uoluptate.

Accipio.is.accepi.por recebir como qera.ut accepta te cõmoda & incõmoda.

Suscipio.is.por tomar a su cargo.ut omnia tua negocia suscipio a te.

Recipio.is.por recebir o recobrar.ut ego recepi a te libros omnes.

Eripio.is.por librar o arrebatar.ut tu eripis me a malis & ego a te pecunias.

Amoueo.es.por quitar de algũa cosa.ut amoue obsecro a me manum.

Aufero aufers.por aquello mismo.ut aufer a me opprobriũ & contemptum.

Auerto.tis.auerti.por boluer se de alguna cosa. ut auerte oculos a uanitate.

ℭ De uerbis passiuis. Cap.ii.

Passiuum uerbum est illud quod desinit in.or. & habet actiuum in.o.& exigit ante se nominatiuum pro persona patienti.& ablatiuum cum præpositione a uel ab uel datiuum pro persona agenti uel facienti.ut deus amatur a me uel mihi. Eius tot sunt species: quot diximus esse in uerbo actiuo. Sed animaduertendum est ꝙ cum mutamus uerbum actiuum in passiuũ casus cũ quo uerbum construitur post accusatiuum principalem: non mutatur ut impleo granarium frumenti uel frumento.granariũ impletur a me fruméti uel frumento. do tibi pecunias. pecunię dantur tibi a me. Doceo te grammaticã. tu doceris a me grãmaticã. Dono te corona.tu donaris a me corona. Audio ex te grãmaticã. Grãmaticã anditur a me ex te.

Aiaduertẽdũ ẽ quoq; uerba reciproca & q̃ dñr uocatiua q̃lia sunt.scribor.habeor.iudicor.ꝑdicor.agnoscor.dicor.uocor.noĩor.appellor.nuncupor.

De ꝟbis paſſiuis. Cap.ij. Queadmodũ ꝟbum actiuũ diffiniuimꝰ paſſiuo dicentes. Actiuũ eſſe qꝺ in.o.deſinit ⁊ habet paſſiuũ in.or. ita nunc ediuerſo paſſiuum diffinimus quod in.or.deſinit et habet actiuũ in.o.in quo differt a deponẽti ⁊ cõi:quia nõ habent actiuũ in.o.⁊ exigit ante ſe ntĩn ꝓ pſona patienti: in quo differt ab actiuo qꝺ exigit ntĩn ꝓ pſona agẽti: ⁊ faciẽti ⁊ abltm̃ cũ ꝑpoſitione.a.vel.ab.vel datiuũ ꝓ pſona agenti vel faciẽti:in quo differt a deponẽte.naꝫ cõe eodẽ modo ꝯſtruit quo ꝟbũ paſſiuũ.vt deꝰ amat mihi vel a me.eiꝰ hoc ẽ ꝟbi paſſiui tot ſunt ſpẽs quot diximꝰ eſſe in ꝟbo actiuo.ſunt eñ ſex queadmodũ ex ſupiori capite colligi põt.Sed aiaduertẽdũ ẽ.duo notanda eſſe dicit.Primũ ꝙ cum ꝟbũ actiuum paſſiuo mutare volumꝰ:actm̃ pſonae patientis in ntĩn:et ntĩn pſonae agẽtis vel faciẽtis in abltm̃ cũ ꝑpoſitione.a.vl' ab.vel dtĩn vertere debemꝰ. Ca ꝟſus o ille cũ quo ꝟbũ actiuũ poſt actm̃ ꝑncipalẽ ꝯſtruit:mutari nõ debet id qꝺ ꝑ oẽs ſpecies obſeruandũ eſt.vt in ſcꝺa impleo granariũ frumẽti vel frumẽto.granariũ implet a me frumẽti vel frumẽto. ꝟg.j.aeñ.implent veteris bacchi pinguiſq; ferinae. Alteꝝ quod notandũ eſſe dicit: eſt qꝺ ꝟba reciproca ⁊ q̃ dñr vocatiua in voce paſſiua reciprocant:hoc eſt poſt ſe ꝯſtruunt cũ eodẽ caſu:cum quo ante ſe ꝯſtruebant.vt Hora.j.car. ſcriberis vario fortis ⁊ hoſtiũ victor.habeor indoctꝰ.predicor ignauꝰ iudicor ſapiens vocor Antonius Nebriſſenſis. dicor grammaticus. Non eſt hoc in loco diſſimulandũ qꝺ Seruius annotauit in illud Verg.vij.aeñ. optato conduntur tybridis alueo.eſſe q̃dam verba q̃ nulla ratione mutant ex voce paſſiua in actiuã.vt ſacerdotes creari.virgines capi. vnde ⁊ captae dicebant qm̃ a pontifice de manu patris non minores decẽ annis capiebant:neq; eñ dici poſſet ꝙ põtifex illas capiebat. Eodẽ modo dicit Seruiꝰ condi proprie illos q ſibi ſtatuũt ciuitatẽ.condunt ergo tybridis alueo dixit Verg.ꝓ ſedẽ ſtabilẽ locant. Pari rõne dicimꝰ ego linquor animo ꝓ exanimor.q loq̃ndi modꝰ freq̃ns eſt apud Plini.non tñ recte dixerimꝰ.animꝰ lingt me. Eodẽ modo conſternor animo ꝓ eo qꝺ eſt terreor.vt apꝺ Saluſt.eque ſine terroribꝰ conſternant.⁊ Oui.ij.meta.conſternant eque.non tñ dici poſſet ꝙ aliqs conſternat equos. dicimus q̃ꝫ ex numero noſtroꝝ militũ decẽ ſunt deſiderati in ꝑlio.i.mortui ſunt ⁊ defuerũt. Caeſar in commentarijs. deſiderati ſunt eo die ſagittarij circiter ducenti:non tñ recte diceret:nos deſiderauimꝰ ducentos ſagittarios. Dicimus preterea interdico tibi aqua ⁊ igni:non aquã ⁊ ignẽ.at in voce paſſiua dicimꝰ aqua ⁊ ignis iterdicit tibi a me.dicimꝰ quoq; aqua ⁊ igni interdicit tibi.a me aũt vix dici poſſet:q2 interdicit eſt impſonale ab hoc ꝟbo neutro interdico. Cicero.

de senectute: male rē gerētib⁹ bona interdici solēt. Apul. in .iiij. floridoꝝ dtm̄ vocis actiue in ntm̄ passiuae ꝯuertit: cū scribit: diues ille cibo interdicaṫ: ⁊ in digest. ti. de curatore furiosi. l. j. inqt duodecim tabulaꝝ ꝓdigus interdicitur: ⁊ ibidem: mulier q̄ luxuriose viuit: bonis interdici pōt. dtm̄ quoqꝫ in ntm̄ vertit Hora. in poetria dicens: ego cur acquirere pauca si possum inuideor. Idē alio in loco. haec ego ꝓcurare ⁊ idone⁹ imperor. Eadē quoqꝫ rōne dicim⁹ in actiua ego iubeo tibi: ⁊ in passiua tu iuberis a me: ⁊ ego sum iussus a te. Dicim⁹ p̄terea mutuo tibi pecunias. foenero tibi nūmos. In voce tñ passiua non dicim⁹ pecuniae mutuāṫ tibi a me: aut nūmi foeneranṫ tibi a me: sꝫ tu mutuaris a me pecunias: ⁊ foeneraris a me nummos. Dicim⁹ etiā ego delecto te sꝫ tu delectaris a me nō dr: sꝫ tm̄ delectaris. qꝛ mutuo foenero delecto actiua sūt: mutuor foeneror delector deponētia: mlta nāqꝫ vt diximus supra: ṽba sunt actiua desinētia in .o. q̄ non hn̄t passiuū in .or. ¶ De ṽbis neutris. Cap. iij.

Ponit in p̄mis ṽbi neutri diffinitionē dicēs. q̄ ṽbū neutrū ē qd̄ desinit in .o. ad differētiā passiui deponētis ⁊ cōis. et nō hꝫ passiuū in .or. ad differētiā ṽbi actiui. quē tñ casum añ se ⁊ post se regat nō dicit: sed adde tu q̄ ṽba neutra signtia actionē exigūt añ se ntm̄ ꝓ ꝑsona agēte vel faciēte vt ego viuo. q̄ ṽo passionē illatā: aut idio pathiā. i. passionē innatā: exigūt āte se ntm̄ ꝓ ꝑsona patiēte. vt ego vapulo. ego frigeo. post se ṽo cū oib⁹ obliq̄s pōt ꝯstrui: aut absolutū est. Hoc loco repetēdū est qd̄ supra cū de ṽbi actiui diffinitiōe agebaṫ diximus: ꝓpriū esse ṽbi actiui cū actō construi: atqꝫ hr̄e passiuū in .or. esse tñ ṽba q̄ ⁊ si cū actō in voce actiua ꝯstruunṫ. nō tñ hn̄t passiuā in .or. itaqꝫ partī actiua partim neutra esse dicendū. Careo. es. cū abltō freq̄ntius ꝯstruiṫ antiq̄ores etiā gtō iūgebāt. vt Terē. in heautō. oēs mihi labores fuere leues. p̄terq̄ tui carēdū qd̄ erat. ⁊ Neui⁹ apd̄ Gel. li. xviij. noc. atti. carēdū tui est inqt. qd̄ ipse exponit ꝓ te. Actō qꝫ iūgebant. vt turpilli⁹ apd̄ Marcel. meos inqt careo. Sꝫ abltō vt diximus freq̄nter iūgiṫ. vt Iuue. caritur⁹ tuture magno. Pli. in epi. carēt iure togę. qb⁹ aqua ⁊ igni iterdictū ē. Egeo. es. indigeo es. hui⁹ eē speciei atqꝫ cū gtō ēt posse iūgi ꝯtra Philaletē. imo ṽo ꝯtra philapseudō dicim⁹ ṽg. x. ęn̄. nec te rōnis egētē abstulit atra dies. Horati⁹ mācipijs locuples eget ęris capadocū rex. Idē. j. ser. atq̄ tātulo eget quāto est op⁹. Cice. ꝓ roscio. nā ꝓ deum immortalē qd est in hac causa qd̄ defensiōis idigeat? ⁊ Lucill⁹ apd̄ Noniū marcellū. quaꝝ abūdemus rex: ⁊ quarū indigeam⁹. de ablatiui ꝯstructiōe passim exempla repies. Abundo. as. Cice. ꝓ cluētio. mulier inquit abūdās audacia ṽg. in buc. q̄ diues niuei pecoris: q̄ lactis abūdās. ⁊ illd̄ qd̄ ex Lucil. afferebamus. quarū abūdemus rex: ⁊ quaꝝ indigeam⁹. Sto stas. ⁊ ꝯsto. as. cū aliqd p̄cio esse emptū signt hui⁹ ordinis sunt: sed de illoꝝ ꝯstructiōe plura diximus in scd̄a ṽboꝝ actiuoꝝ spē. Satago. is. ꝓ eo qd̄ est curiosum atqꝫ solicitū esse. absolutū plerūqꝫ repiṫ queadmodū ⁊ satis ago. ꝓ quo poniṫ. Caesar in cōmentarijs q satagentibus inqt celeriter occurraṫ. Gel. lib. xviij. plorantibus oibus nr̄is: atqꝫ sentina satis agentibus. Teren. tñ in heautontimorumeno gtō iunxit dicens. ⁊ si is quoqꝫ suaꝝ rex satagit. Pēdeo ⁊ infastidio Plau. in mercato. dissolue iam me. nimis diu animi pendeo. Idem in aulu. fastidit mei. qꝛ videt me suā amicitiam velle. ℂ Secūda species verboꝝ neutroꝝ. Cedo. is. cessi. Verg. v. aeñ. cede deo: hoc est: da locum ⁊ fatere te eē victum. aliquando etiam exprimitur locus: ⁊ tunc est actiuum tertiae speciei. Papi. in achilleide. hortantur cedūtqꝫ locum. vnde ⁊ Cice. participium futuri vocis passiuae protulit de cla. ora. gratiosi inquit scribae sint in dando ⁊ in cedendo loco. Cū actō etiam iunxit. ṽg. li. xj. dicens cedat ius ꝓprium regi. in qua signtione saepe apd̄ iureconsultus repitur. vt in digest. de lega. iij. l. si mulier. si vsu fructum inqt mortis causa cessero. ⁊ in ti. de acqrenda possessione: cedere possessionē dixit. Nam ⁊ Diomedes grāmaticus in idiomatis annotauit recte posse dici: cedo possessionem et cedo possessione. Pareo. es. obedio. is. obtempero. as. huius ordinis verba idem ꝓpe signt. sed cū actō etiam iunxit. Papi. in achilleide dicens. non adeo parebimus oia matri. ⁊ Gel. lib. ij. q̄dam inqt nō esse parendū: q̄dam nō obseq̄ndum. Cōsulo. is. de hoc in scd̄a ṽboꝝ actiuoꝝ spē diximus. Prouideo. es. ⁊ ꝓspicio. is. vt ego ꝓuideo mihi. ⁊ prospicio tibi. ṽg. j. aeñ. grauiter cōmotus ⁊ alto ꝓspiciens: repiunṫ etiā actiua. vt Luca. in. iij. haec vbi sunt ꝓuisa duci. ⁊ ṽg. tris littore ceruos ꝓspicit errantes. Caueo. ꝓ eo qd̄ est ꝓuideo hui⁹ speciei verbū apd̄ iureconsultos frequēter reperitur. Cice. in epi. melius te ei cauere volo q̄ ipse alijs solet. Cū actō ṽo signt fugere. Iuue. cauet hūc quem coccina

& similia cōstrui post se cū eodē casu cū quo ante se cōstruuntur. ut scribor fortis. uocor Antoni⁹.

ℂ De uerbis neutris. Cap. iii.

Neutrū uerbū est illud qd̄ desinit in. o. & non habet passiuū in. or. ut seruio. seruis. Eius cōplures sunt species.

ℂ Prima species uerborum neutrorum est quę post se construuntur cum genitiuo uel ablatiuo. ut careo pecuniarum uel pecuniis. Cuiusmodi sunt q̄ sequuntur.

Careo. es. por no tener lo que desseamos. ut ego careo tui. tu cares pecuniis.

Egeo. es. Indigeo. es. ui. por auer menester. ut egeo salutis uel salute.

Abundo. as. Redundo. as. por abundar. ut abūdo diuitiaꝝ & diuitiis.

Sto. as. Cōsto. as. por costar. ut hic liber stat tāti quāto p̄cio tu emisti.

Satago. is. por estar solicito y cōgoxoso. ut hic satagit reꝝ suaꝝ & rebus suis.

Abstineo. es. por se refrenar. ut abstineo irarū & ab iracūdia.

ℂ Secunda species uerborum neutrorum est. quae post se construūtur cum datiuo. qualia sunt quae sequuntur. ut

Cedo. is. cessi. por dar a otro la uentaja o mejoria. ut cede maiori.

Pareo. es. Obedio. is. Obtempero. as. por obedecer: ut paret amor dictis.

Consulo. is. Prouideo. es. Prospicio. is. Caueo. es. por ꝓueer. ut pater cōsuluit filio.

Placeo. es. por aplazer. Displiceo. es. por desagradar. ut ego placeo tibi.

Occurro. is. obuio. as. por salir al encuentro y a recebir. ut ego occurram tibi.

Faueo. es. Studeo. es. Aspiro. as. por fauorecer. ut tu faues mihi.

laeta vetari iubet. Placeo ⁊ displiceo: occurro ⁊ obuio eiusdem ordinis sunt fere semper. Seruio ⁊ iseruio eo differũt qd seruire ꝓprie seruorum est aut eorum q̃ sub tyranno viuunt. in cui⁹ verbi sigtione plurimũ Hispani labunt sequntes lingue suae idioma dicẽtes se esse ſuitores ⁊ se paratos esse seruire cũ serui nõ sint. ꝓ eo qd deberẽt dicere se paratos eẽ inseruire hoc est obseq ⁊ morẽ gerere. Parco.is. ⁊ ignosco.is. tũ hui⁹ ordinis tũ actiua repiunt quarte speciei. Vg.vj. aeñ. parcere subiectis ⁊ debellare supbos. Idẽ in.x. auri memoras q̃ multa talenta natis parce tuis. Gell.xv. vitam modo sibi vt parcerent orauisse. sed his in locis ꝓ seruo.as. Plau. in amphitrione. velatis manibus orant ignoscam⁹ pctm̃ suũ. Eodẽ mõ ignosco.is Quinti. in declama. ignoscite malorum periculorum metus ignoscite humana discrimina. Piso frugi apd Prisci. qdcũqz deliqsset ignoscitur affirmabat. Vg.iiij. geor. ignoscẽda qdẽ scirent si ignoscere manes. q̃q̃ Serui⁹ in eo loco dicat: ignoscẽda participiũ esse sine verbi origine: perinde ac si ignosco nõ esset nisi neutrũ hui⁹ speciei. Noceo.es. officio.cis. q̃ etiam actiua repiunt. vt Apule. j. meta. cum multa inqt nocerent: publicit⁹ inqt indignatio percrebuit. ⁊ in psalmo.xxxiiij. Judica dñe nocentes me: expugna impugnãtes me. Lucre. quoqz quasi ab actiuo dixit officiunt vti cogant tardius ire. Doleo.es. hui⁹ quoqz est ordinis nisi qd q dolorẽ patitur: ponit in dtõ. qd dolorẽ infert: in ntõ. Mar. si qua fides vuln⁹ qd feci non dolet inqt: sed qd tu facies hoc mihi. Poete dolet. Teren. in eunu. dolet dictuz impudenti adolescenti ⁊ libero. Nam qd Hiero. interprete dr caput meũ doleo: poeticũ est atqz figuratũ ea figura: q̃ orationi solutae nõ est pmissa. Licenti⁹ tamẽ alia figura dr vicem tuam doleo. Salu. in catilina. quasi dolẽs ei⁹ casum. cũ gtõ etiã iunxit Oui.ij. meta. dicẽs successorũqz mineruae indoluit. Indulgeo.es hui⁹ ordinis freqntius repitur. Vg.iiij. aeñ. indulge hospitio causasqz innecte morãdi. Idẽ.ij. geor. indulge ordinibus. Terẽ. in heau. nimiũ illi Menedeme indulges. dicim⁹ quoqz indulgeo operã lris. ⁊ Juue. cũctis narratur ephebis mollior ardẽti sese indulsisse tribuno. Cũ actõ tñ Lucill. apd Marcel. tu inqt q iram indulges nimis. Insto.as. institi. Juue. instantem regi armenio parthoqz cometẽ. Vg.j. aeñ. instans opi regnisqz futuris. Idẽ in.viij. heu quantae miseris caedes laurẽtib⁹ instant. Idẽ in eodẽ. parte alia marti currum rotasqz volucres instabat: dtõ actm̃ iunxit: sed figurate: pro eo qd est instanter faciebat. Supplico.as. Terẽ. in ãdria. ipm orabo huic supplicabo. Priscia. dicit etiam actõ iungi posse: sed non ꝓbat. Haereo.es. ⁊ adhaereo.es. eiusdem significationis vnius speciei sunt. Vgi.ij. eñ. haerent parietib⁹ scalae. cũ vero est absolutũ: ponit ꝓ eo qd est dubito. Juue. haeres ⁊ dubitas alta chionem deducere sela. Idem haerem⁹. dicat ipsa. ab hoc freqntatiuũ haesito.as. semp in hac vltima significatione reperitur. Cice. in acade. dubitant. haesitant. reuocant se interdũ. Illudo.is. ⁊ insulto.as. Vg.iiij. geor. neqz oues haediqz petulci florib⁹ insultent. Idẽ in.viij. huic capiti insultans tot ferro saeua dedisset funera. Serui⁹ dicit insultare esse aliquem irridere. eiusdẽ significationis est illudo.is. Vg.ij. aeñ. certãtqz illudere capto. Idẽ in.iiij. ⁊ nris illuserit aduena regnis. iungit etiam cũ actõ Terẽ. satin supbe illudis me. Inuideo.es. Juue. haud tñ inuideas vati quẽ pulpita pascunt. apud antiqores actiuũ ordinis tertij repit freqntius. Vg. in buc. liber pampineas inuidit collib⁹ vmbras. Idem.j. geor. iampridẽ nobis coeli te regia Caesar inuidet. ⁊ in.xj. aeñ. te ne inqt miserande puer cũ laeta veniret: inuidit fortuna mihi. Impono.is hui⁹ ordinis verbũ est decipe. Juue. facile est barbato imponere regi. Mar. callid⁹ imposuit nup mihi caupo rauenae. in libro quoqz Geñ.xxix. Hieronymo interpte: quare inqt imposuisti mihi: Geneß.xxvij: dixitqz Abimalech. quare imposuisti nobis? hinc impostores dicti sunt ⁊ impostura. alias cũ actõ ⁊ dtõ iungit. Vg.iiij. aeñ. puppib⁹ ⁊ laeti nautae imposuere coronas. Incesso.is. pro eo quod est inuado.is. Vg.iiij. geor. regib⁹ incessit magno discordia motu. Vale. maxi. in pri. nec mihi cũcta cõplectendi libido incessit. i. inuasit vel inuadit. cum actõ iunxit Sillius Italicus dicens: tunc pceps ruit in mediũ teluqz fatigat flaminũ incessens. Dicimus p̃terea inuado tibi ⁊ inuado te. Varro apud Marcellũ. tanta inuasit cupiditas honorum plaerisqz. sed videt in hac constructione pro incesso acceptum. Incumbo.is. autore Quinti. huius ordinis est: dicimusqz incumbo huic rei. antiquiores tamen incumbo in hanc rem dicebant: vt idem autor ait. Volo vis. vt volo tibi bene. sicut ⁊ cupio tibi bñ. Ennius. non bene tibi vult: qui te falso criminat. Catullus. cogor amare magis: sed bene velle minus. Teren. in andria. vel qd ipsi bene cupio Glycerio. Dicimus etiã volo hanc rem. ⁊ cupio hanc rem. volo legere. ⁊ cupio legere.

Seruio.is. por seruir como sieruo. ut seru⁹ frugi seruit dño fideliter.

Inseruio.is. por hazer lo que alguno quiere. ut fac inseruias mihi.

Parco.is. Ignosco.is. por perdonar. & ego parco tibi ut ignoscas mihi.

Noceo.es. Officio.is. por empecer. ut nõ noceas mihi ne ego officiam tibi.

Doleo.es. lui. por doler lo q̃ trae dolor. ut hoc nullus non dolet mihi.

Indulgeo.es. indulsi. por dar obra o regalar. ut indulgeo literis & filio.

Insto.as. institi. por dar priessa. ut noli instare mihi.

Supplico.as. por rogar humilmente. ut ego supplico tibi & tu regi supplica.

Hæreo.es. Adhæreo.es. por se allegar. ut ego hæreo tibi tu adhæres mihi.

Illudo.is. Insulto.as. por burlar escarnecido. ut tu illudis capto.

Inuideo.es. por auer embidia. ut omnib⁹ inuideas inuide nemo tibi.

Impono.is. por engañar. ut facile est barbato imponere regi.

Incesso.is. incessi. por acometer. ut regibus incessis magno discordia motu.

Inuadeo.is. por aquello mesmo. ut tanta inuasit cupiditas plærisq;.

Incumbo.is. por poner las fuerças en algo: ut ualidis incumbite remis.

Volo uis. cum bene iunctũ. por querer bien. ut non bene tibi uult qui accusat.

Cupio.is. cum bene iunctum. por quere. biẽ. ut qd bene cupio Glycero.

Timeo.es.⁊ metuo.is.hui⁹ speciei ꝟba sunt:⁊ ē timere ne qd mali alicui eueniat. ꝟgi.j.geor.aut inopi metuens formica sene tae.Hora.ii.car.te suis mřes metuūt iuuēcis.Enni⁹ apd Diom.metuo igt legiōib⁹ labē:⁊ sic videt eē actiuū tertiae speciei. Quintae qꝫ speciei repit apd Terē.i ādria.metuo igt a Chryside.Cice.ad herē.a quo sibi nō iniuria summū piculū metuebat.Apule.vij.meta.ēt cū de ꝑpositiōe iūxit.de me igt metuētes sibi.Idē de timeo.es.dicēdū ē.ꝟg.ij.aeñ.suiꝙ eiuꝫ pariter comitiqꝫ oneriqꝫ timētē.aliqñ ēt actō iūgim⁹.Idē i eodē. ⁊ q̄ sibi qsqꝫ timebat.

¶ Tertia ꝟboꝝ neutroꝝ spēs ē.Flagro.as.aui.qd ē iflāmari.vt Oui.ij.meta.flagratqꝫ cupidie curr⁹. Fragro.as.p.r.ē odorē ex se emittere.vt i cā icis salomōis Ubera tua fragrātia vnguētis optimis.ꝟgi.j.geñ.thymo fragrātia mella.Ardeo.es.arsi.nā qd ꝟgi.in buc.dixit.Corydō ardebat Alexim.figuratū ē.Aestuo.as.nā Hiero.vt supra memorauim⁹.noua quadā rōne dixit.i medio ignis nō suꝫ aestuat⁹.Caleo.es.calui.frigeo.es.xi.palleo.es.pallui.⁊ reliqua.oia ꝟba sigtiōis quā graeci idiopathiā.i.ꝓpriā passionē appellant:oia sunt absoluta:nisi qd pñt ꝯstrui cū septimo casu signi instrm quo act⁹ ille ex igenitis ꝑncipijs excitat.vt dom⁹ flagrat igni:hō ardet ira:mulier ꝯstuat calore.puer calet febri.puella friget imbri.aīalia algēt frigore.⁊ eodē mō de reliqs silib⁹.Mano.as.⁊ fluo.is.hui⁹ ordinis ꝟba pñt eē.Dicim⁹ nāqꝫ fons manat aqua.⁊ fōs fluit aqua ⁊ rursus aqua manat ex fonte.aqua fluit ex fonte vel de fonte.Scateo ⁊ scaturio. Plaut⁹ i aulula. inter bibere sola si vino scateat.Corinthiēsem fontē ⁊ pirenē pōt. ¶ Quarta ꝟboꝝ neutroꝝ spēs ē:hec neutra passiua dñr a grāmaticis:neutra qr non hñt vocē passiuā in.or.passiua qr passionē signt:atqꝫ ad silitudinē ꝟboꝝ passiuoꝝ ꝯstruūt:hoc est añ se cū ntō ꝓ ꝑsona patiēti post se cū abltō media ꝑpositiōe.a.vł.ab.vt ego exulo a rege.Sūt aūt hui⁹ speciei pauca verba. Exulo exulas.a quo duo tm̄ repiunt participia exulās ⁊ exulatur⁹. passionē qꝫ signtia.Cice.iij.thuscu.Telamonē pulsuꝫ patriaqꝫ exulātē.Iustin⁹ li.xxv.ille quasi i ꝑpetuū cū viris exulaturae.atqꝫ eodē mō vapulās vapulatur⁹.Quīti.li.j.adde qd mlta vapulātib⁹ dictu deformia.Ueneo venis hui⁹ ordinis ꝟbū ē.qd ab antiqs veneor veneris decliabat.Plau.ego ne illi venear Titan⁹ apd Diom.de agricultura nā id meli⁹ emitur qꝫ veneat.ab hoc cū supinū sit venū i participio pteriti nō dicim⁹ ven⁹ nec venit⁹ sꝫ vendit⁹ eodē Diom. autore:neq; vllū aliud hꝫ participiū. Fio fis.⁊ ab eo ꝯposita cōfio ꝯfis.defio defis.Collu.li.ij.sterc⁹ ingt: qd ex pecudib⁹ cōfit.Macro.li.j.satur.diē q ex quadrātib⁹ ꝯfit.ꝟg.in buc.lac mihi nō aestate nouū non frigore defit.Terē.in eunu.nil cū est:nil defit tm̄.Antiqores fior fieris declinabāt.Cato i thermū.post ingt fitur diutius.Idē.gracco ritu fiebāt saturnalia.haec Pris.li.viij.participia fact⁹ ⁊ faciēd⁹ a facio mutuat: fiens ⁊ fiendus nusqꝫ legi.Liceo.es.inter supiora nūerat.Sūt q huic ꝟboꝝ ordini addāt nubo nubis.sed ego nescio an satis latine dicat ꝟgo nubit viro a pře.qd antiqores actiuū fuit.Unde ⁊ in euāgelio Mathei legim⁹ interpte Hieronym⁹.neqꝫ nubēt neqꝫ nubentur:quod idē exponens ait nubūt viri;nubunt fortasse foeminae qꝫuis ⁊ mulieres nubere dicant:sed ⁊ viri ꝑ abusionē nubere dñr:cū in ꝯiugiū sub minori ꝯditione veniunt.sic Martia.dixit.vxori nubere nolo meę.⁊ Oui.ij.tibi nubere nympha volentis votis cede dei.ab hoc sunt tria participia nubēs nupt⁹ nupturus. Repiunt quoqꝫ ꝟba in voce actiua passionē signtia.Praecipito.as.turbo.as.ingemino.as.tondeo.es.verto.is.insinuo.as.accingo.is.Plau.intrinummo:nam q in amore ꝑcipitabit peius petit qꝫ si saxo saliat.Uerg.ij.aeñ.⁊ iam nox humida coelo ꝑcipitat.ꝓ ꝑcipitat. Idē in.iiij.tum flumina mēto ꝑcipitāt senis.ꝓ ꝑcipitant vñ ⁊ participiū pñtis passionē signare repit.vt supra memorauim⁹.ꝟg.tepidi turbant septē ostia nili.ꝓ turbant.⁊ ab eo compositū ꝯturbo.as.ꝓ eo qd est decoquere.Mar.cicero.Postea ingt ꝯturbauerat q boues vendiderat.ꝟg.j.geor.ingeminant austri ⁊ densissim⁹ imber.ꝓ ingeminat. Idē in eodē ciniphij tondēt hirci in canaqꝫ mēta ꝓ tondent.Idē in eodē.⁊ totae solidā in glaciē vertere lacunę.ꝓ versę sunt.Idē in.j.aeñ.tū ꝓra auertit ⁊ vndis dat latus.qd Ser.exponit ꝓ auertitur.quemadmodum ⁊ illud ꝟg. tum vero tremefacta nou⁹ ꝑ pectora cūctis insinuat pauor.ꝓ insinuat.Idē in eodē.accingūt oēs opi.ꝓ accingūtur.

Timeo.es.ui.por temer q̄ no uenga mal a otro: ut pater timet filio.

Metuo.is.por aquello mesmo.ut inopi metuēs formica senectæ.

¶ Tertia uerboꝝ neutroꝝ species est.quæ post se cōstruuntur cum abltō sine ꝑpositione uel poti⁹ cū effectiuo.ut.

Frago.as.por oler dando olor.ut redolētqꝫ thymo fragrantia mella.

Flagro.as.aui.por encenderse.ut flagratqꝫ cupidine currus.

Ardeo.es.arsi.por arder.ut ardet amore pari q scit se amari.

Exardeo.es.exarsi.por mucho arder.ut his dictis subitas exarsit in iras.

Aestuo.as.por auer calor.ut ocean⁹ lūarib⁹ æstuat horis.

Caleo.es.por escalentarse.ut ego caleo febri:tu uero cales amore.

Frigeo es. Algeo.es.por enfriarse.ut tu friges dio.ego algeo pluuia.

Fluo.is.Mano.as.por correr o manar.ut loc⁹ fluit lacte & fons manat aqua.

¶ Quarta uerborum neutrorum species est. Quæ post se cōstruuntur cum abltō & ꝑpositiōe. a. uel ab.ad similitudinē uerboꝝ passiuorū in persona agente uel faciente.ante se uero exigunt ntm̄ personæ patientis. Qualia sunt.

Exulo.as.por ser desterrado.ut homicidiæ exulant a prætore.

Vapulo.as.por ser herido. ut discipuli uapulant a magistro.

Veneo.is.ueniui.uel ueni.por ser uendido ut serui ueneunt a mangone.

Fio.is.factus sum.por ser hecho.ut templum fit ab architecto.

Liceo.es.por ser puesto en ꝑcio o en almoneda. ut liber licet a me.

Quinta verboꝝ neutroꝝ spẽs est. hec sunt q̄ a grāmaticis dr̄r absolutiua q̄ in cōstructione casus nō admittũt nisi media ꝑpositiōe. vt Iuue. viuat gabijs viuat fidenis vt vixit in vrbe. Uiuo viuis. xi. qd̄ cũ actō etiā pōt construi sed figurate quēadmodũ paulopost dicturi sumus. Eodē quoqȝ modo dego. is. vt apud Uer. iiij. eñ. vitā degere morte fe re. Eo. is. iui. sed eo inficias dicimus. pro inficior siue nego. Exeo. is. cũ actō construitur ratione prepositionis extra. ⁊ cũ abltō ratione prepositionis ex: cũ quibus cōponitur. Solinus postq̄ȝ tatius inquit hoiem exiuit. i. diē suũ obijt.

¶ Quinta uerborũ neutrorum species est: que post se cum nullo casu construuntur nisi media præpositione. ut ego uiuo in urbe. qualia sunt.

Viuo. uis. por biuir. ut uiuat gabiis. ut uixit in urbe

Eo. is. iui. por. ir. Adeo. is. por yr a lugar o a ꝑsona. ut eo ad urbem: adeo Antonium.

Obeo. obis. por morir. Exeo. is. por salir de lugar. ut obiit & exiuit de uita.

Nato. as. por nadar. Enato. as por salir a nado. ut natat in flumine & enatat.

Sto. stas. por estar en pie. Sedeo. es. por estar assenta do. ut ego sto. tu sedes.

Salio salis. por saltar. Salto. as. por baylar o dāçar. ut ego salio. tu saltas.

Ambulo. as. por andar. Deambulo. as. por passear se. ut ante cœnam deambulo.

Incedo. is. por andar con pompa y aparato. ut ego quæ regina deum incedo.

Sapio. is. por saber. Desipio. is. por enloquecer. ut modo sapit. modo desipit.

Resipisco. is. por tornarse a su seso el que enloq̃cio ut resipiscit ex phreniti.

Contendo. is. Certo. as. Pugno. as. por pelear y cō tender ut contendo tecum.

Concurro concurris por encontrarse con otro. ut noli concurrere mecum.

Constituo. is. constitui. por concertarse con otro. ut ego constitui cum illo.

Attineo. es. Pertineo. es. por pertenecer. ut hoc atti net siue pertinet ad me.

A iaduertendũ est hoc uerbum sum es fui post se cō strui cum ntō. ut ego sum antonius. cum gtō. ut

Uerg. v. eñ. corꝑe tela modo atqȝ oculis vigilātibꝰ exit qd̄ Macrobius in saturnalibus ⁊ Seruius exponũt ꝓ vitat. Lucanus. exeat aula qui vult esse pius. Adeo a dis. rōne ꝑpositiōis ad cũ qua cōponit̃ iũgit sibi actm̃ Ug. adit oppida pastoꝛ. aliqñ ꝑpositio ēt actō iũgit̃ vt Terē. in andria. adeo ne ad eũ: Rōne ꝑpositiōis etiā di cimus obeo mortē. ꝓ morioꝛ. ⁊ obeo. is. absolute posi tũ. Sulpitius ad ciceronē. Paulo inqt ante lucē Mar cellũ diē suũ obijsse. Nā cōposita ab eo. is plerũqȝ acti ua reperiũtur. Nato. as aui. qd̄ videtur esse frequētati uũ a no. as. naui. natũ. sed nō seruauit simplicis quāti tatē. enato. as. aui est natādo ad littus siue ripā pueni re. Mar. ad votũ Diodorus enatauit. Uer. vj. eñ geli das enauit ad arctos. Sto. as. steti. est in hoibus pedi bus insistere. in q̃drupibus a motu cessare cũ gradiun tur. in his q̄ fluũt nō labi. in inanimatis erectũ esse. Se deo. es. est cōtractus cruribus in nates desidere. Salio. is. est saltũ facere salto. as. est tripudio. as. ab hoc est sal tatio. ab illo saltus. Uerg. ij. geoꝛ. vnctos saliere pvtres. Hora. ij ser. saltat milonius vt semel ictus accessit fer uoꝛ capiti. Repitur salio actiuũ pro eo qd̄ est femininā inire. Oui. in. ij. de arte. leta salitur ouis. hinc salaces di cuntur libidinosi: ⁊ salacitas ipsa libido. Salto quoqȝ actō iungitur. sed figurate: si modo saltationē ipsam q̄ salta ur exprimat. Hora. j. ser. pastorē saltaret vti cyclo pa rogabat. Iuue. chironomō ledā molli saltante batyl lo. Ambulo. as. est tantũ pedibus ire. Incedo. is. est cũ fastu ⁊ magno apparatu. Uerg. j eñ. ast ego que diuũ in cedo regina iouisqȝ. Idem in eodē. regina ad templuȝ forma pulcherrima dido incessit magna iuuenũ stipā te caterua. Differentiā tñ hoꝝ verboꝝ Seneca notauit dicens. tenero ac molli passu gradũ suspendimus. nec ambulamus: sed incedimus. Deambulare est volupta tis aut exercicij causa ambulare: qd̄ ⁊ spaciari dicit̃. nō possum dissimulare Philalete tarditatē: ne dicā stultici am: qui putauit in illo Ualerij maximi qd̄ in pricipio sui operis scripsit: nec mihi cuncta cōplectendi libido incessit: ab eo quod est incedo. is. esse preteritũ cũ sit ab incesso. is. quod verbum ipse non agnouit neqȝ apud Salu. legit: qd̄ in catilinario scripsit tanta cupido gloꝛie incesserat: quē locũ Ualerius emulari visus est. Incessere au tem vt supra diximus: est inuadere. Uirg. regibus incessit magno discoꝛdia motu. Lucanus. in. viij. gemitus tacitos incessere fata. Oui. xiiij. meta. seuisqȝ parant incessere telis. Sapio. is. est sapiens sum. Mart. quisquis plus iusto non sapit: ille sapit. Desipio. is. est a cōi sensu sapientiaqȝ minus habeo. vel quod meo sensu destituoꝛ. Resipiscere vel resi pere est ad prioꝛem mentis statũ redire. Teren. me foꝛtissimũ puto esse nate: cũ te intelligo resipijsse. Sapio. is. cũ actō est sapoꝛem aliquē pre se ferre. Mar. qd̄ sapit hyblam atticosqȝ floꝛes: etiam absolutũ huius significati est. Idem vt sapiant fatue Fabꝛoꝝ prandia bete. Contendo. is. certo. as. pugno. as. concurro. is. cōstituo. is. huius oꝛdinis verba sunt. vt ego contendo tecũ. pugno cũ Cesare. certo cũ Pōpeio. cōstituo cum Antonio Repeciũtur etiā apud poetas secũdi oꝛdinis hoc est cũ datiuis cōstructa. Uerg. ij. geoꝛ. nec cellis ideo cōtende falernis. Idē in buc. mōtibus in no stris solus tibi certat amyntas. qd̄ Ser. vsurpatũ esse dicit pꝛo eo qd̄ est certat tecũ. Idē. in. ij. geoꝛ. argitisqȝ minoꝛ cui non certauerit vlla. Idē in eodē. laudibus Italie certent non bactra neqȝ indi. Proper. tu caue ne tristi cupias pug nare puelle. Oui. j. meta. frigida pugnabant calidis humentia siccis. sed statim iunxit ablatiuo media prepositione cũ dicens: mollia cum duris sine pondera habentia pondus. Idem. xij. meta. ⁊ qm̄ concurrere cominus hosti non da tur. Iuue. hic vbi nocturne numa constituebat amice. Attineo. es. pertineo. es. cum actō media prepositiōe ad cōstru untur. Teren. ad te attinere oēm hanc rem. Mar. hoc ad te pertinet ole: sed quid agas ad me pertinet ole nihil. Aiad uertendũ est. quoniā hoc verbum sum es fui per oēs verboꝝ neutroꝝ species spargitur: visum est illud hoc in loco ponere. nam ⁊ potest esse absolutum. vt est locus hesperiam graij cognomine dicunt. potest ⁊ post se construi cum ca su simili precedenti. vt homo est animal. potest ⁊ cũ gtō. vt virtus est hominis: pecudis vero voluptas. pōt ⁊ cũ duo bus dtīs. vñ ⁊ Diom̄. inter idiomata latina hec ponit exēpla. gloꝛie mihi est pr̄ia. testimonio tibi sum. auxilio tibi sũ gaudio mihi est aduersariꝰ. bono mihi ē ꝓitas. oneri mihi ē hec res. coꝛdi mihi est amicitia. doloꝛi mihi ē iudiciũ. cu re mihi est doctoꝛ. miserie mihi est laboꝛ. infamie mihi est amoꝛ. sic Terē. dixit i andria. aut tibi he nuptie sunt coꝛdi.

Cõstruit̃ etiã cũ septimo casu qñ ponit̃ cũ gtõ. Vg. j. aeñ. sunt mihi bis septẽ pstãti corpore nymphae. quarũ q̃ forma
pulcherrima delopeia. p corporis pstãtis ⁊ formae. qd vero subiũgit cũ hoc noĩe opus. Diomedis eiusdẽ est pceptum
q̃ inter idiomata scribit vsitate dici opus est mihi monito. apud veteres tñ inueniri p oẽs casus pter vetiũ. atq; addit
pro eo q graeci dicunt habeo opus: habui opus ex ratione idiomatis latini nõ posse dici nisi opus est mihi. opus fu
it mihi. Hieronymus igitur sermonis graeci proprietatem secutus dixit in euangel. dñs opus habet his. Sum. es. fui
cũ re verbi pro ipso verbo. vt Plautus in amphy. qd
tibi hanc rem curatio est verbero. pro curas. Idem in
asinaria. quid tibi huc receptio est meum virum. idest
cur recipis. Idem in aulularia. quid tibi nos mendi
ce homo tactio est. idest cur nos tangis. Sunt preterea
proprie verbum substantiuum vnum est tantum. sum
sum es fui. quod substãtiã significat: qd q; ob idipsũ
dei ppriũ est qui mera est substãtia ipo dicẽte in exodo.
q est misit me ad vos. sunt tñ ⁊ alia verba q̃ possunt di
ci ppemodũ substãtiua. vt sisto. existo. exto. fio. maneo
viuo. quae post se aeque regũt casum similem pcedẽti.
Cicero in li. de amicitia. existit hoc loco quaestio subdi
ficilis. Idẽ de senectute ipsius apij extat oro: potes eni;
addere ad illud disputanda. disserẽda. adhuc pulchra.
elegãtissima artificiosa. Eodẽ mõ dicimus fio senex.
Hora. iiij. carmi. fis anus: ⁊ vis formosa videri. ma
neo immortalis. Verg. iiij. aeñ. at genus immortale ma
net. Idẽ in iij. aeñ. viuite foelices: qbus est fortuna pa
cta. Pari modo cõstruunt̃ vba q̃ cũ sint intrãsitiua in
obliquos casus: reciprocant̃ tñ vt incedo tristis. sicut
Verg q̃ diuũ incedo regina. ambulo laetus. sicut Ho
ra. nocturnus obambulat. Praeterea verba illa. de his
multa diximus in pñcipio huius libri. Illud tñ hoc in
loco tantũ repetimus nihil obstare quo minus hec ver
ba sint actiua: nisi qd putãt aliq iccirco dici non posse:
q; veritati repugnat. Neq; enim oĩno Prisciano assen
tior multis in locis dicẽti significatiõis causa aliqd nõ
posse dici. Neq; eñ q; nõ est nisi vnus mũdus. vnus sol.
vna luna: iccirco nõ possem dicere deũ momento posse
creare innumerabiles mũdos. cõplures soles. multas
lunas. aut q; nõ possum aratro arari. ligonibus pasti
nari: prohibeor dicere ego nõ aror neq; pastinor sed ne
q; possum arari nec pastinari. Qd ⁊ de verbis ad solã
naturã ptinẽtibus dici põt: sed illa fateor nõ oia posse
ad vsus nros acõmodari. vt ego nõ sereno. at posset di
cere Jupiter: qui vultu coelũ tẽpestatesq; serenat. Prae
terea nullũ esse verbũ actiuũ. hinc multi arguũt verbũ
impersonale ab oĩbus verbis etiã actiuis posse pueni
re: quãdoquidẽ nullũ est verbũ actiuum: qd nõ possit
esse neutrũ. sed nos de cuiusmodi verbis loqueremur:
exposuimus. Praeterea verba neutra posse construi cũ
actõ rem verbi significante: vt ego viuo vitã. ⁊ vita viuitur a me. Oui. xij. metamor. vixi annos biscentum. iam ter
tia viuitur aetas. Alia tamẽ figura Juue. dixit. qui curios simulant ⁊ bacchanalia viuunt. idest more bacchantium.
Ambrosius ad herentianũ. iam enim non vitam nostrã sed Christũ viuimus. Eo iter siue viã. Cicero pro murena.
hanc viam dico ite viam. Verg. iiij. aeñ. sola incomitata videtur ire viã. Ambulo viã in sacris literis saepe legimus
vt in libro sapientiae. ambulauimus vias difficiles. Seruio seruitutem. Gell. li. ij. Diogenes cinicus seruitutem serui
uit. Furio furorem. Vergi. ij. aeñ. sine me furere ante furorem. Plautus in trinummo. tuis seruiui seruitutem impe
rijs ⁊ preceptis pater. Certo certamen. Paulus in epistola. ij. ad Timothaeum bonum certamen certaui. Pugno pu
gnam Gellius libro. iij. qui vnam atq; alteram pugnam prospere pugnasset. Idem lib. ix. aliquot pugnas populus
Romanus prospere pugnasset. Pecco peccatum. Hieremias in threnis interprete Hieronymo. Peccatum peccauit
Hierusalem: ideo instabilis facta est. Praeterea nullum esse verbum. Regula haec ad omnia verborum genera
pertinet. Neq; obseruanda est illa differentia. quam multi facere voluerũt vt per actm̃ tẽpus iuge atq; ppetuum
significemus. per ablatiuũ vero aliquid fieri per temporũ interualla intelligamus. Nam si per actm̃ tpis continuitas
significaretur frustra Verg. j. aeñ. dixisset hic iam tercentum totos regnabitur annos. Et in quarto georgicorum. sep
tem illum totos perhibent ex ordine menses. aut si dicis totos ideo adiecisse Vergilium vt temporis continuitatem
quae alias erat implicita: exprimeret: cur e diuerso si ablatiuus interualla temporum significat. Ouidius in quinto
tristium dixit. pene decem totis aluit peantius annis. ⁊ Terentius in adelphis. sex totis mensibus olfecissem? Ergo
quemadmodum diximus: indifferenter tres annos ⁊ tribus annis docui te grammaticam dici potest. vt Cicero
in principio officiorum q̃q̃ te. M. fili iam annum audientem Cratippum. neq; enim filius Ciceronis per totũ tẽ
pus annum quo fuit athenis Cratippum philosophũ audiuit. nã ⁊ obiter legit. aut caenauit. aut deniq; dormiuit.

uirtus est hominis. cum datiuo. ut tu es mihi magister. cum septimo casu. ut est uir singulari eloquentia. Cum hoc nomine opus omnibus fere casibus iungi potest.

Sunt pręterea quędã alia uerba: quæ dicuntur substantiua: desiderantia post se casum similem præcedenti. ut existit inutilis. extat incorruptus. manet immortalis. uiuit fœlix & similia.

Sunt & alia quæ cum sint intransitiua: reciprocantur tamen. ut incedo tristis. ambulo lætus. euado doctus.

Præterea uerba illa q̃ dicũtur neutra trãsitiua iudicio meo nihil habere quod illis repugnet cur nõ dicamus actiua: cũ etiã si natura repugnaret: sermo iccirco nõ deberet esse mancus. Nam si recte dicitur comederũt Iacob: & domus tuę zelus comedit me: recte quoq; dicet Iacob. ego sum comesus: sicut & Iuuenalis dixit. & cito rapturus de nobilitate comesa quod superest.

Pręterea uerba q̃ dñr ad solam naturã ptinere ego non uideo cur non recipiant oẽs numeros & psonas. ut ego non sereno: ego non grandino.

Præterea nullum esse uerbum actiuum: quod non possit esse absolutum si post se cum nullo casu cõstruatur. ut si dixeris ego amo.

Præterea uerba neutra posse construi cum accusatiuo rẽ uerbi significante. ut ego uiuo uitã. eo iter ambulo uiam. seruio seruitutem. furio furorem. certo certamẽ. pugno pugnã. peccato peccatũ.

Præterea nullum esse uerbum: quod non cum accusatiuo uel ablatiuo significante tempus indifferenter construi possit. ut docui te grammaticam tres annos uel tribus annis.

Praeterea complura esse verba. figurate: quia nullū verbum cū accusatiuo cōstrui potest: nisi sit actiuū. Cū igitur depereo absolutū sit verbum: figurate dixit Gell. lib. vj. cum eam penitus deperiret. & Apuleius. iij. met. quendā Boetium iuuenem afflictū deperiret. pro eo quod esse deberet ꝑdite amaret. sic Hora. iiij. car. non sola comptos arsit adulteri crines. & Vg. in buc. formosum pastor Corydon ardebat alexim. pro ardenter amabat. Idem. j. aeñ. nec vox hominem sonat: pro eo ꝙ sonando reddit. sicut in eodem personat aurata docuit que maximus atlas. i. personando cecinit

Praeterea cōpluta esse uerba neutra absoluta: quae figurate accusatiuo iungi possunt. ut depereo uirginem: & quod Vergi. dixit Corydon ardebat alexin. illa quoq; ex idiomate sermonis latini dicūtur. hoc latet me. nescio quis me manet exitus. & olet unguentum. sapit picem. & similia.

Omnia etiā uerba neutra posse iungi datiuo significanti illū cuius uoluptati aut molestiae: dāno aut commodo aut deniq; cuius gratia aliquid fit Vergilius. Cui pendere sua pateris in arbore poma.

¶ De uerbis deponentibus. Cap. iiii.

Deponens uerbū est illud quod in or. desinit: & non habet actiuū in. o. retinetq; tamen actiui significationem. ut ego loquor uerba. Eius cōplures sunt species.

¶ Prima species uerborum deponentium est: quae post se construuntur cum genitiuo. qualia sunt q̄ sequuntur.

Misereor. eris. por auer misericordia: ut miserere animi non digna ferentis.

Obliuiscor. eris. oblitus sum. por oluidarse. ut quis non malorum obliuiscitur.

Reminiscor. eris. Recordor. daris. por recordarse. ut reminiscere bonorum.

¶ Secunda uerborū deponentiū species est. q̄ post se construuntur cū datiuo. Qualia sunt haec.

Opitulor. aris. Auxilior. aris. por ayudar. ut opitulare mihi: auxiliabor tibi.

Suffragor. aris. por ayudar conel uoto. ut rogo te suffragare mihi.

Refragor. aris. por estoruar cōel uoto. ut peto a te ne refrageris mihi.

Patrocinor. aris por defender en iuyzio. ut ego patrocinabor tibi.

Adulor. aris. Assentor. aris. Palpor. aris. por lisongear: ut ne aduleris malo.

Et in buc. formosam resonare doces amaryllida syluas i. resonando ex vocis repercussione reddere nomē amaryllidis. Eadem ratione accusatiuo iunguntur illa stupeo. es. paueo. horreo. tremo. & similia. Vergili⁹. ij. aeñ. pars stupet innuptae donum exitiale Mineruae. pro admiratur cum stupore. Hora. ij. car. nec muliebriter expauit ensem. pro eo quod cum pauore timuit. Ouid. ij. metamor. vrsaq; conspectos in montibus horruit vrsos. i. cū horrore formidauit. Seneca in hercule furentē. thalamos tremisco. capta nunc videor mihi. i. cum tremore recuso. Illa quoq; gemo lugeo. fleo & similia. nisi figurate actō iungi nequeūt. Iuue. tunc gemimus casus vrbis. & Liuius. matronae brutum anno luxerunt. Figurate quoq; dnr̄ illa olet vnguenta. sapit thymbrā. callet grāmaticā. Iuue. affert misero tibi caulis: olebit laternā. i. imitabitur talis olei odorem. Hora. pastillos ruffillus olet: gorgonius hircū. Idem. j. epistola. vina fere dulces oluerūt mane camoenae. Notat Oui. Diomedes: qđ dixerit: perq; locos sacros & olentia sulphure fertur. nec Verg. cum Oui. facere cum in. j. aeñ. dixit. redolentq; thymo fragrantia mella. nam thymo cum fragrantia nō cū redolent iungi debet. Ergo oleo aut absolutū est: significatq; odorem emittere: aut figurate cum accusatiuo construitur significante odorem illum: quē res illa que olet euaporat. pro eo quoq; qđ est olfacio olfacis. hoc est odorē naribus capio: alio modo dicimus: olet mihi haec res per datiuum. Plautus in aulularia. aurū inquit huic olet. pro hic olfacit aurū. Omnia verba etiam neutra. qđ in prima specie verborū diximus: nullum esse verbū: qđ non cū datiuo possit cōstrui: idē quoq; nūc de verbis neutris dicimus. & ponit exēpluz ex buc. Verg. Cui pēdere sua pateris in arbore poma. nā pendeo absolutum est: sed dixit cui. s. ad cuius vsuz atq; vtilitatē aut voluptatē. Idē. ij. georg. tibi res antiq laudis & artis ingredior. i. ad tuā laudē. Idē in eodem. nemorumq; ioui que maxima frondet aesculus. i. in cuius Iouis honorem. Idem. v. aeñ. quo tantū mihi dexter abis: hoc est in cuius ꝑniciem atq; damnum.

De verbis deponentibus. & ponit in primis verbi deponentis diffinitionem dicens: qđ verbum deponens est illud quod desinit in. or. ad differentiā actiui & neutri: & non habet actiuum in. o. ad differentiā verbi passiui. & retinet tantum actiui significationē ad differentiam cōis qđ vtramq; habet. Eius cōplures sunt species. colligit autem sex: Prima eorū q̄ cōstruūtur cū gtō. vt misereor innocentis. Ver. in buc. nil nr̄i miserere. Idē. ij. aeñ. oro miserere laborum tantorum. miserere animi non digna ferentis. cū datiuo constructum hoc verbum nō reperitur. cū actō non misereor sed miseror. aris. iūgitur. Idē. iiij. aeñ. aut miseratus amantem est. Obliuiscor. eris. recordor. aris. & reminiscor. eris. actō etiā iūguntur. Hora. in epodo. quis nō malarū quas amor hʒ curas haec inter obliuiscit. Vg. ij. aeñ. q̄squis es amissos hic iā obliuiscere graios. ¶ Secunda verborū deponentiū species est. Opitulor. aris. Cice. in epistolis opitulare collegae. subueni patrię. Salust. in catil. inopiae suae opitulati sunt. Auxilior. aris. qđ Priscia. actō vel datiuo posse iūgi dicit. Cū gtō etiam reperitur in sacris literis cōstructū. Esaiae. xlviij. Hiero. interprete. in tēpore inquit placito exaudiuit te: & in die salutis auxiliatus sum tui. Suffragor. aris. qđ est puncto atq; sentētia alicui fauere. Refragari vero iisdem modis alicui aduersari. Cicero. in. j. de legibus. mihi em̄ videris fratrem laudando suffragari tibi. Refrago in voce actiua cum accusatiuo Sisena apud Marcellum protulit dictaturam inquit omnibus animis & studiis refragauere. pro eo quod est dictaturae refragati sunt. Adulor adularis. assentor assentaris. palpor palparis. blandior blandiris cum datiuo construi nemini dubium est. Reperitur tamen adulo adulas. cum accusatiuo in voce actiua. vt Valerius Maximus. si Dionysium inquit non adulares. ista non esses. & Actius apud Marcellum pennata cauda nostrum sanguinem adulat. Cicero. j. officiorum cauendum est ne assentatoribus patefaciamus aures neq; adulari nos sinamus. Eodem modo palpor palparis. cum datiuo reperitur palpo palpas cum accusatiuo. Horatius. ij. sermonum. cui si palpere recalcitrat. Iuuenalis. quem munere palpat carus.

Blandior.iris.Quintil.blādiar paulisper iudices calamitatibus meis.Gratulor gratularis est:vt Ualla inqt: testari nos gaudere de foelicitate alterius apud eū ipsum qui ea fortuna affectus est.& cōstruitur cū dtō.aliqñ supprimit dtūs cū tñ intelligat.Oui.gratulor aechaliā titulis accedere nrīs.subaudi tibi.Idē in.iij.de arte.egome nunc deniqz natū gratulor.subaudi mihi.Reperit & gratulari pro gratias agere:sed tm̄ dijs immortalibus.vt Affranius apud Priscia. sexte frater mi salue.cū saluus venis:gratulor dijs.Gratari idē ,ppe est qd̄ gratulari.nisi qd̄ magis est poeticum.Uerg. iiij.aeñ.inueni germana viam gratare sorori.sed cōstruitur etiam cū accusatiuo.Idem in.v.gratatur reduces.Gratificor.aris.qd̄ est gratū facere etiā datiuo iūgitur.Cicero p Cornelio.nō alicui gratificabat hoī aut ordini.Salust.etiā actō iunxit in Catilina.potētię paucorū decus atqz libertatē suam gratificare.Cicero quoqz ad Uale.cur enim tibi hoc nō gratificet.Irascor irasceris Terētius.tibi pol iratus sum Philomena.Assentior.iris.Cicero in epist.senatus mihi assensus est.Idē alio loco.qbus assentior solicitā & periculosam iusticiā non esse sapiētis.Sisena assentio.tis.putauit eē dicēdū:quē deinde multi sunt secuti:vt autor est Quinti.li.j.orato.& Gellius.li.ij.noctiū atticarū.Cicero tñ assentior semper fere dixit:atqz actō iunxit.vt in.j.de oratore.caetera inquit assentior Crasso.Idē in.ij.quere tibi Antoni vtrūqz assentior.¶Tertia verborū deponentium spēs est.Solor solaris qd̄ est rebus solatium afferre.Consolor.aris.tm̄ verbis alicui consolationem adhibere.ab illo est solatium.ab hoc cōsolatio.Execror execraris.abominor aris.detestor.aris.auersor auersaris.idē ,ppe significant:atqz huius ordinis verba sunt.sed auersari est vultū ab ea re quam detestamur auertere.Uerg.iiij.aeñ.non auersata petentem.Oui.j.fastorum.officioqz leuem non auersatus honorem Plinius li.xxx.terram orbitis depressam auersantur.hoc verbo frequēter Hieronym⁹ vtitur in sacris litteris:sed fere semper legitur mendose aduersor pro auersor.Sequor.eris.cum suis cōpositis huius ordinis est verbū p̄terq̄ obsequor obsequeris.qd̄ ad supiorē speciē pertinet.Prosequor tamē elegantissime p̄ter actm̄ etiam septimo casui iungit:vt prosequor te muneribus.,psequor te lachrymis.Plini⁹ in epl'is.prosecutus eram viatico secedentē.Cicero i epistolis.quā tu ipse omnibus lętis ,psequeris.Consequi est rē q̄ fugiebat assequi.Fateor.eris.& confiteor eo differunt:qd̄ fatemur sponte:cōfitemur coacti.diffiteri vero est negare:aut non fateri qd̄ fatēdum erat.Precor.aris:manifestam habet significationem.deprecor quoqz idē significat qd̄ precor.habet tñ aliam reconditiorē significationem qd̄ est detestari & abominari.Oui.j.de ponto.saepe precor mortem:mortem quoqz deprecor idem Lucanus in.ix.non depcor hosti seruari.Salusti.inimici imperium & cruciatus corporis deprecor.Quid autē sit deprecari Gellius copiose lib.vj.disputat.Imperca ri est malum alicui precari.Demereor.eris.quod est aliquem sibi beneficijs obnoxium facere.Quintil.lib.j.simul vt demererer amantissimos mei iuuenes.Suetonius in othone:nec minus alium alia via demerebatur Idem in vitellio.ne qua non arte demereretur claudium.Ouid.in epistola phillidis.crimine te potui demeruisse meo.illiterati dicunt demereri pro non mereri.et demerita pro non merita. Causor causaris.pro eo quod est causam siue occasionem afferre.Horatius in epistolis:locum immeritum causatur inique.Ouid.ix.metamorphoseos.visaqz causatur.Apuleius pro magia.vim meam quā voluntatē suam causari maluisse.Causo causas quo imperiti vtūtur pro efficio.is.non dicitur latine.Aemulor.aris.pro eo quod imitor in bonam partem accipitur.nam pro eo quod est inuidere datiuo iunxit Hieronymus in psalmo.Noli aemulari malignantibus.Ad hanc speciem referenda sunt verba que preter accusatiuum construuntur etiam cum datiuo vt loquor tibi verba precor tibi multa mala.& quae praeter accusatiuum desiderant etiam septimum casum vt muneror muneraris.dignor dignaris.Horatius in epodo.certantem & vuā purpurae qua muneret te priape.Uergili.j.aeñ.haud equidem tali me dignor honore.Apud antiquiores digno dignas fuit.Cicero apud Priscia. in aeconomico:ex eo inquit numero hominū:qui apud nos hoc nomine dignantur idest digni habentur.hinc Uergilius.iij.aeneidos.dixit coniugio Anchisa veneris dignata superbo.¶Quarta verborum deponentium species est.

Blādior.iris.por aquello mesmo o halagar.ut cur blandiris potentiori.

Gratulor.aris.por auer plazer del bien del otro.ut gratulor tibi fortunis aucto.

Irascor.eris.por se enseñar de otro.ut tibi pol iratus sum Philomena.

Assentior.iris.por sentir y consentir con otro.ut senatus mihi assensus est.

Insidior.aris.por assechar a otro.ut lupus īsidiatur ouibus.

Obsequor.eris.por obedecer.ut ego obsequor tibi ut obsequaris mihi.

¶Tertia uerborū deponentiū species est:q̄ post se construuntur cum accusatiuo.Qualia sunt.

Solor.aris.Consolor.laris.por consolar.ut solare egenum consolare orbum.

Execror.aris.Abominor.Detestor.Auersor.por maldezir.ut execror te.

Sequor.eris.secutus sum.por seguir.ut i sequere Italiam uentis.

Consequor.eris.consecutus sum.por alcançar.ut consequor ego quod uolo.

Fateor.eris.por confessar por su uolūtad.ut fateor fatenda.

Confiteor.eris.por confessar sin su uoluntad.ut cōfiteor confitenda.

Diffiteor diffiteris por no confessar o negar.ut diffiteor neganda.

Precor precaris precatus sum.por rogar.ut sæpe p̄cor mortem.

Deprecor.aris.por rogar o abominar.ut mortem quoq; deprecor idem.

Demereor.eris.erui.por obligar por beneficios.ut demereor amicum.

Causor.aris.por traer ocasion o achaque.ut locū immeritum causatur.

Aemulor.aris.Imitor.aris.por remedar.ut aemulor patrem.Imitor matrem.

¶Quarta uerborum deponentium species est.quę post se construuntur cum ablatiuo siue septimo casu.Qualia sunt.

Lætor lætaris. Delector. aris. por se alegrar. ut lætor meis rebus & delector tuis.

Vtor uteris. por usar. ut rogo te utere meis om̄ibus rebus.

Potior potiris. por alcançar lo desseado. ut optata Troes potiuntur arena.

Vescor uesceris. por comer. ut capræ uescunt̃ frondibus.

Fūgor. eris. por usar de oficio ut fūgor meo mūere.

Fruor frueris. por gozar de algo. ut fruimur honestis & quæ sunt ꝓpter se.

¶ Quinta uerboꝝ deponentium species est: q̄ post se cū nullo casu cōstruūtur nisi media p̄positiōe. Qualia sunt.

Iocor iocaris. por burlar de palabras. ut cicero iocatus est in Antonium.

Grassor grassaris. por saltear para robar. ut Clodi⁹ grassabatur per urbem.

Castrametor castrametaris. por assentar real. ut Cæsar castrametus est in Alpibus.

Labor laberis. por caer o resualar deslizando se. ut caue labaris in lubrico.

Rusticor rusticaris. por estar enel cāpo o en heredad ut rusticatur in otio.

Philosophor. aris. por estudiar en filosofia. ut philosophatur in urbe.

Tumultuor. aris. por fazer bollicio. ut mumultuat̃ in castris.

Cachinor cachinaris. por reyr demasiado. ut cachinatur in cōuiuio.

¶ Sexta uerboꝝ deponentiū species est: quæ post se cōstruuntur cum ablatiuo & p̄positiōe. a. uel. ab. Qualia sunt.

Orior oreris uel. iris. por nacer. ut ortus a patribus honestissimis.

Nascor. eris. por nascer. ut natus a clarissimis maioribus.

Patior. eris. por padecer. ut rustici patiunt̃ a ciuib⁹.

¶ De uerbis cōibus. Cap. v.

Commune uerbum est qđ desinit in. or. & nō habet actiuum in. o. & retinet actiui & passiui significationē. ut ego amplector te tu amplecteris a me. Pauca hui⁹ geueris repiūt̃ hæc fere.

Complector. eris. amplector. eris. por abraçar y ser abraçado. ut cōplector te & a te.

Osculor oscularis. por besar y ser besado. ut ego osculor te: tu oscularis a me.

Criminor criminaris. por acusar y ser acusado. ut ego criminor te: & tu a me.

Experior. iris. por experimētar y ser experimētado: ut ego experior illum: & ille a me.

Veneror. aris. por honrrar y ser hōrrado. ut ego ueneror deos: & dei a me.

Interpretor. aris. por declarar y ser declarado. ut ego interpretor obscura: & illa a me.

Largior. iris. por dar y ser dado. ut largior pecunias & pecuniæ largiuntur a me.

Laetor. aris. Vergi. vj. aeñ. apud superos furto laetat⁹ inani. Idem tamen. xj. lib. genitiuo iunxit dicens. veterum memini laetor de maloꝝ. Utor vteris qđ antiquiores etiam actō iungebant. Varro apud Priscianum. vtile vtamur potius q̄ȝ a rege abutamur. Potior potiris cum gtō ⁊ abltō construi potest. sed ⁊ cum actō apud ātiquiores iungebatur. Salustius in iugurtha. priusq̄ȝ legatos conueniret ad Herbalis potiretur ⁊ infra: si eius oppidi potitus foret. ⁊ ibidem Romani signoꝝ ⁊ armoꝝ potiti sunt. Cicero secundo inuēcti. rerum potiri volunt. Verg. j. aeñ. optata Troes potiuntur arena. Terentius in adelphis. ille alter sine labore patria potitur cōmoda. Plautus in amphi. contigit vt salui potiremur domum. Vescor vesceris. Vergilius vescitur Aeneas simul ⁊ Troiana iuuētus perpetui tergo bouis. quod etiam actō iunxit Actius apud Marcellum. Facinus inquit oculi vescuntur. et in Leuitico Hieronymo interprete: afferat pro se duos passeres: quos vesci licitum est. Idē numeri. xiij. erat autem tempus quando iam p̄coquae vuae vesci pn̄t. Fungor fungeris actō quoqȝ iunxit. Terenti⁹ in adelphis dicens neqȝ boni neqȝ liberalis functus est officium viri. Plautus in Menechmis. nam Parasitus octo hominum munus facile fungitur. Fruor frueris quod est finis: quemadmodum vter vteris eorū quae sunt ad finem: Unde vtimur pecunijs. fruimur autē virtute. Quinta verborum deponentium species est, ad hanc speciem reduci possunt etiā quae in sexta specie posita sunt.

¶ De verbis communibus.

In primis dicit verbū commune esse illud quod desinit in. or. ⁊ non habet actiuum in. o. qđ etiam verbum deponens habet a quo differt: q̄m deponens actiuam tantū habet significationem: commune vero actiuam ⁊ passiuam. Apud antiquiores quemadmodum Priscianus ⁊ Marcellus colligunt: multa hui⁹ generis fuerunt verba. vt auxilior auxiliaris. adulor. adularis adminiculor. aris. adhortor. aris. auspicor. aris. abhominor. aris. adorior. iris. abutor. eris. attestor. aris. aspernor. aris. architector. aris. assector. aris. assequor. eris. argumentor. aris. arbitror. aris. adipiscor. eris. blandior. iris. consolor. aris. conspicor. aris. comminiscor. eris. calumnior. aris. carnificor. aris. confector. aris. ꝯtestor. aris. despicor. aris. demolior. iris. dominor. aris. depeculor. aris. dilargior. iris. dignor. aris. exordior. iris. experior. iris. exequor. eris. frustror. aris. forfaris. hortor. aris. metor. aris. morigeror. aris. miror. aris. machinor. aris. mentior. iris. obliuiscor. eris. queror. eris. solor. aris. Quae omnia tametsi inter deponentia numerantur: tn̄ aliq̄n passiue repiuntur ꝑlatata ⁊ ab eis participia p̄teriti passionē significātia. Sed etiam ab his nonnunq̄ȝ vox actiua reperit̃: vt si vero simillimum fuisse haec olim actiua.

DE verbis diuerſorum generum. Sunt quędam verba quae reperiuntur diuerſis modis cõſtructa. de quibus per ſingulas generum ſpecies aliquid attigimus. quae nunc iccirco repetimus vt ſub vna facie per ordinem alphabeti poſſint lectori occurrere. Abſtineo abſtines de quo in ſexta actiuorum verborum ſpecie diximus.

Adeo. adis. in quinta verborum actiuorum ſpecie.

Adulor. adularis. in ſecunda depomentium ſpecie.

Amoueo amoues. in ſexta actiuorum ſpecie.

Auerſor. auerſaris. in tertia deponentium ſpecie.

Audio audis. in ſexta actiuorum ſpecie.

Aſſentior. iris. in ſecunda deponentium ſpecie.

Caueo caues. in ſecunda ſpecie neutrorum.

Committo cõmittis. in tertia ſpecie actiuorum.

Credo credis. in tertia ſpecie actiuorum.

Conſulo conſulis. in tertia ſpecie actiuorum.

Commendo cõmendas. in tertia ſpecie actiuorum.

Certo certas. in quinta ſpecie neutrorum.

¶ De uerbis diuerſorũ generũ: atq; ſub eodẽ gñe diuerſarum formarum. Cap. vi.

ABſtineo me ab iniuriis. no hago iniuria a otro actiuum ſextæ ſpeciei.

Abſtineo manũ a muliere. por no tocar a muger. actiuum eiuſdem ſpeciei.

Abſtineo irarum. por no enſeñarſe. neutrum primę ſpeciei.

Adeo domum. uel ad domum. por yr a caſa. neutrum quintæ ſpeciei.

Adulor tibi uel adulor te. por liſongearte. deponẽs ſecundæ & tertiæ.

Admoueo tibi manum: yo llego la mano a ti. actiuum tertiæ ſpeciei.

Admoueo a te manum. yo quito la mano de ti actiuum ſextæ ſpeciei.

Aduerſor tibi. yo te contradigo o ſoy te contrario. deponens ſecundæ ſpeciei.

Auerſor te. yo huyo de ti. & abominor te. deponẽs tertiæ ſpeciei.

Audio te. audio uocẽ. por oyr el ſonido tuyo. actiuum primæ ſpeciei.

Audio a te: uel ex te uel de te. por oyr tu doctrina. actiuum ſextæ ſpeciei.

Audio tibi uel inaudio. por obedecerte. neutrum ſecundæ ſpeciei.

Audio male abſolutum. por ſer infamado. neutrũ quintæ ſpeciei.

Aſſentior tibi. uel aſſentior tibi hoc. por conceder. deponens ſecundæ & tertię.

Aſſentio tibi. uel aſſentio tibi hoc. por aqllo meſmo. neutrum & actiuum.

Caueo tibi. yo te proueo. caueo te. yo huyo de ti. neutrum & actiuum.

Careo te uel careo tui. por carecer de ti. neutrũ primæ & tertiæ.

Cõmitto tibi libros. por encomendar te los libros. actiuum tertiæ ſpeciei.

Cõmitto prælium uel milites. por trauar pelea. actiuum primæ ſpeciei.

Committo ut non colam parentes por peccar. neutrum quintę ſpeciei.

Credo tibi. & credo tibi hoc. por creer. neutrum ſecundæ & actiuum tertię.

Credo tibi pecunias por preſtarte los dineros. actiuum tertiæ ſpeciei.

Conſulo tibi. por proueerte o darte cõſeio. neutrũ ſecundæ ſpeciei.

Cõſulo te. por demãdarte cõſeio. actiuũ primę ſpe.

Conſulo boni. por echarlo o iuzgarlo a buena parte. neutrum ſecundæ ſpeciei.

Commendo te regi. por encomendarte al rey. actiuum tertiæ ſpeciei.

Commẽdo te apud regem. por alabarte delãte del rey. actiuum primæ ſpeciei.

Certo tibi uel certo tecum. por contender cõtigo. neutrum ſecundæ & quintę.

Contendo tibi uel tecũ. por aq̃llo mesmo. neutrũ secundæ & quintæ.
Congredior tibi uel tecum. por encontrar contigo deponens secundæ & quintæ.
Constituo tibi uel tecũ. por concertar contigo. neutrum secundæ & quintæ.
Do tibi pecũias. por darte los dineros. actiuũ tertię
Do tibi literas ad amicũ. para q̃ se las lle (speciei. ues. actiuum eiusdem speciei.
Do ad te lr̃as. pa q̃ ẽ ausẽcia las leas. actiuũ pri. spe.
Do tibi pecunias dono. por darte los dineros gra- ciosos. actiuum tertię.
Dono tibi pecunias. por aquello mesmo. actiuum tertiæ speciei.
Dono te corona. por darte corona en señal de hon rra. actiuum quintæ.
Dolet mihi caput proprie. Doleo caput figurate neutrum secundæ.
Doleo uicẽ tuã. pesame de tu fortũa y desdicha. fig.
Dego. is. absolute. uł dego uitã. por biuir. neu. qntę
Exigo te pecunias. uel exigo a te pecunias. actiuum quartæ & sextæ.
Exeo domũ: uel exeo domo por salir de casa. neu- trum quintæ.
Facio tibi iniuriã. por hazerte iiuria. &c. acti. tertię.
Facio te maximi. por estimarte ẽ mucho. acti. scdę.
Facio te certiorẽ. por auisarte. actiuũ primę speciei.
Facio tecũ. por cõuenir y cõcertar contigo. neutrũ quintæ.
Induo te uestem. por uestirte la uestidura. actiuum quartæ speciei.
Induo te ueste. por aq̃llo mesmo. acti. qnte speciei
Induo tibi uestem. por aquella mesmo. actiuũ ter- tiæ speciei.
Ignosco tibi. uel ignosco tibi peccatum. por te per donar. neutrum & actiuum.
Inuideo tibi. uel inuideo tibi uestẽ. por tener te em- bidia neutrum & actiuum.
Illudo tibi. uel illudo te. por hazer de ti burla. neu- trum & actiuum.
Indulgeo tibi. por regalar y tratar delicadamente. neutrum secundæ.
Indulgeo operam literis. por dar obra alas letras. actiuum tertiæ.
Impono tibi onus por ponerte carga acuestas. acti uum tertiæ.
Impono tibi. por engañarte. neutrũ secũdę speciei.
Incesso tibi. iuado tibi. por tẽtar o acomet̃ ne. scdę
Incesso te inuado te. por aquello mesmo. actiua pri mæ speciei.
Lætor malorum uel malis. por alegrarse cõ males. deponens primæ.
Manat aqua ex fonte. uel fons manat aqua. por ma nar. neutrum quintæ tertię.
Moneo te rẽ hõestã. por amõestarte lo honesto. acti
Admoneo te honestorũ. por traerte (uũ quartę. ala memoria. actiuum secundæ.

Contendo contendis. in quinta specie neutrorum.
Constituo constituis. in quinta specie neutrorum.
Do das dedi. in tertia specie actiuorum.
Dono donas. in tertia specie actiuorum.
Doleo doles. in secunda specie neutrorum.
Dego degis. in quinta specie neutrorum.
Exigo exigis. in quarta specie actiuorum.
Exeo exis. in quinta specie neutrorum.
Facio facis. in tertia specie actiuorum.
Induo induis. in quarta specie actiuorum.
Ignosco ignoscis. in secunda specie neutrorum.
Inuideo inuides. in secunda specie neutrorum.
Illudo illudis. in secunda specie neutrorum.
Indulgeo indulges. in secunda specie neutrorum.
Impono imponis. in secunda specie neutrorum.
Incesso incessis. in secunda specie neutrorum.
Inuado inuadis. in secunda specie neutrorum.
Laetor laetaris. in quinta deponentium specie.
Mano manas. in tertia neutrorum specie.
Moneo mones. in quarta actiuorum.

Misereor misereris.in prima deponentiũ specie.	Misereor innocẽtis.por auer misericordia del innocente.deponens primæ.
Misereor miseraris.in tertia deponentium specie.	Misereor innocentẽ.por aquello mesmo. deponẽs tertiæ.
Miseret.in quarta impersonaliũ specie.	Miseret me innocentis.por aq̃llo mesmo.impersonalæ quintæ.
Metuo metuis.in secũda neutrorum specie.	Metuo tibi.por auer miedo q̃ te uenga mal.neutrũ secundæ. Metuo te.por auer miedo de ti.actiuũ primę speciei
Noceo noces.in scđa neutrorum specie.	Noceo tibi uel noceo te.por empecer te.neutrũ secundæ & actiuum primæ.
Oro oras.in quarta actiuorum specie.	Oro te uel a te rem honestam.por demãdar te lo honesto.actiuum quartæ & sextæ.
Oleo oles.in quinta neutrorum specie.	Oleo unguẽtũ.por oler a unguẽto neutrũ figuratũ Olet mihi unguẽtũ.por oler me el unguento. neutrum secundæ. Olfacio unguentũ.por oler yo el unguento.actiuũ primæ.
Obliuiscor.eris.in prima deponentium specie.	Obliuiscor tui uel te.por oluidar te.deponẽs primæ & tertiæ.
Palpor.aris.in secunda deponentium specie.	Palpor tibi.por lisonjear te:o halagar te.deponens secundæ. Palpo te.por aq̃llo mesmo.actiuum primæ speciei.
Pugno.as.in secunda neutrorum specie.	Pugno tibi uel pugno tecũ.por pelear cõtigo. neutrum secundæ & quintæ.
Prouideo.es.in secunda neutrorum specie.	Prouideo tibi.por ꝓueer te y mirar por ti.neu.scđę Prouideo te.por mirarte de lexos. actiuũ p̃mæ spe. Parco tibi.por perdonar te los errores.neutrũ secũdæ speciei. Parco tibi pecunias.por guardar te los dineros.actiuum tertiæ speciei.
Pareo.es.in secunda neutrorum specie.	Pareo tibi uel pareo tibi omnia.por obedecer.neutrum secundæ & actiuum tertiæ.
Postulo.as.in quarta actiuorum specie.	Postulo te uel a te debitũ.por demandar te la deuda.actiuum quartæ & sextæ. Postulo te repetundarum.por demãdar los cohechos actiuum secundæ.
Peto.is.in quarta actiuorum specie.	Peto a te uł te libros.por demãdar te los libros.actiuum quartę & sextæ. Peto te lapide.por herir te cõ piedra. acti.q̃ntæ spe.
Potior.iris. in quarta deponẽtium specie.	Potior uirgine.yo alcanço la donzella q̃ desseaua. deponens quartæ. Potior rerum.por alcançar el imperio delas cosas. deponens primæ.
Reminiscor.eris.in prima deponẽtium specie.	Reminiscor tui uel te.por recordarme de ti. deponens primæ & tertię.
Salio salis.in quinta neutrorum specie.	Salio salis.por saltar:Salto saltas.por dãçar.neutra quintæ. Salit ouem aries por saltar sobre ella.actiuum primæ speciei.
Timeo times.in secunda specie neutrorum.	Timeo tibi.por auer miedo q̃ te uenga algun mal. neutrum secundæ. Timeo te.por auer miedo de ti.actiuũ primæ speci.
Vescor.eris.in quarta deponentium specie.	Vescor panem uel pane.por comer pan. deponens tertię & quartę.
Vtor.eris.in quarta deponentium specie.	Vtor panem uel pane.por usar de pan.deponẽs tertiæ & quartæ.

E verbis impersonalibus. Posteaq̃ in superioribus de verborum personaliũ constructione disseruimus: cõsequẽs est vt de impersonalibus disputet. Cũq3 impersonaliũ gña sint duo. hoc est actiuae vocis: ⁊ passiuae vocis. primũ agit de verbis impsonalibus vocis actiuae: q̃ rursus in quinq3 species diuidit. Prima verborũ impsonaliũ. Si bene horũ verboꝝ naturá constructionemq3 excutias: psonalia sunt: qm̃ supposiũ habẽt aut expsũm aut implicitũ. Cice. pro Plantio. si quid mea minus interest: id te forte magis delectat. Idẽ pro

De uerbis impersonalibus. Cap. vii.

Erbum impersonale est duplex: actiuæ uocis quod est simile tertiis personis uerbi actiuæ uocis. ut miseret pudet. passiuæ uocis quod est simile tertiis personis passiuæ uocis: ut curritur. statur. de quo paulopost dicemus. Sed uerborũ impersonaliũ actiuę uocis complures sunt species.

Prima uerboꝝ impersonalium actiuę uocis species est quæ ante se exigunt genitiuum & post se infinitiuum & sunt duo. interest & refert. ut præceptoris interest docere. senatoris refert administrare rẽ publicã. Construũtur uero cum ablatiuo generis fœminini numeri singularis horum pronominũ. mea. tua. sua. nostra. uestra. adde etiam ab hoc nomine quis uel qui cuia. ut mea interest legere. tua refert audire. cuia interest profiteri eius interest salarium percipere.

Secũda uerborũ impersonaliũ actiuę uocis species est: quę ante se exigunt datiuum & post se infinitiuum. ut

Accidit mihi febrire. acontece me tener fiebre.
Contingit mihi ire. acontece me yr.
Euenit mihi docere. acontece me enseñar.
Conuenit mihi audire. conuiene me oyr.
Placet mihi legere. plaze me leer.
Licet mihi amare. yo puedo amar.
Expedit mihi proficisci. es me utile partir.
Vacat mihi dormire. uaga me dormir.
Cõstat mihi te insanire. es me cierto q̃ tu eres loco.
Patet mihi te esse ignarũ. es claro que tu eres necio.

eodem. non solum quid cuiq3 debeam sed quid cuiusq3 intersit. Idem pro Sylla. vestra enim hoc maxime interest. Q̃d si cum infinitiuis haec verba construantur: quis non videt infinitiuum qui pro nomine rem verbi significante plaerumq3 ponitur: posse illis dare suppositum: Tantum namq3 valet mea interest legere quantum lectio ad me pertinet. tua refert audire: quantũ auditio est tua. vel vt paulo post ex verbis Sipontini dicemus: in re tua est auditio. hac quoq3 ratione dicim9 senatoris est vel interest remp. gubernare: pro eo q̃d gubernatio reipu. est senatoris. vel est in re senatoris. vel. pertinet ad senatorem. Itaq3 q̃d diximus haec verba cõstrui cum genitiuo ante se: si clausulam resoluas: cum genitiuo post se construi recte dixeris. Affert laurentius rationẽ cur dicimus mea. tua. sua. nostra. vestra. cuia. refert vel interest. ⁊ non mei. tui. sui. nostri. vestri. cui9 refert vel interest cum in reliquis omnibus genitiuo vtamur. Nam quemadmodum ex illius autoritate li. j. diximus. ego. tu. sui. pronomina duplices apud antiquissimos habuere genitiuos. ego mei vel mis. tu tui vel tis. sui vel sis. quorum priores genitiui significant passionem: posteriores vero actionem. qui tamen cum ab vsu recessissent: in eorum locum substituta sunt pronomina illa possessiua. meus. tuus. suus. que aeque actionem significant. Itaq3 cum illa verba interest ⁊ refert exigerent vt cum genitiuo significationis actiuae construerentur: genitiui autem illorum pronominum qui extant. passiue significarent: recurrendum fuit ad pronomina possessiua: quae vt diximus: actionem significant: quandoquidem in locum actiuae significationis genitiuorum: qui non extant: substituta sunt. ⁊ pro eo q̃d esse debuit interest mis legere. refert tis audire. dicimus interest mea legere. refert. tua audire. quia vt diximus: non potuimus dicere interest mei legere: refert tui audire: accipimus autem mea. tua. sua. necessitate qua diximus coacti. nostra. vestra. cuia ad illorum proportionem affinitatemq3 quam inter se habebant. Potuimus namq3 recte dicere interest nostrum legere. refert vestrum audire: cuius vel quorum interest docere eius vel eorum refert salarium accipere: videlicet quia nostrum ⁊ vestrum cuius vel quorum actiue accipi possunt. Sed cur genitiuus in ablatiui terminationem foemininam commutatus est. Valla putat esse hanc rationem ꝙ ablatiuus in significatione proximus est genitiuo ⁊ q̃d terminatio foeminina media est trium generum vel suauitatis gratia ne durum videretur dicere meo interest. vestro refert. Putat quoq3 mea. tua. sua. nostra. vestra. cuia. substantiue esse accipienda. Huius commenti Valla se inuentorem esse gloriatur. Sed in hac posteriori ratione ego magis Sipõtino assentior dicenti: quod interest componitur ex in ⁊ re ⁊ est. refert ex res ⁊ fert. nihil enim aliud est interest praeceptoris legere quam in re praeceptoris est legere. hoc est lectio. ⁊ refert discipuli audire. i. res discipuli fert audire. interest mea docere: hoc est in re mea est docere. refert tua mercede soluere: hoc est res tua fert mercedem soluere. pro eo quod esse debuit in re mis est docere. ⁊ res tis fert mercedem soluere. Sed vt ad Laurentij inuentũ redeamus: quoniam ablatiui illi pronominum possessiuorum pro genitiuis primitiuorum qui non extant suppositi sunt. si adiectiuum superuenerit: genitiuis potius qui subintelliguntur: quam ablatiuis qui explicãtur iungendũ est. vt mea solius interest legere. quasi dicerem mis solius interest legere. tua vnius interest audire. ac si diceretur tis vnius interest audire. Si vero substantiuum fuerit illud quod additur: quia vix esset tolerabile si genitiuo iungeretur: in aliam dicendi formam cõmutari debet. itaq3 rectius dixerim mea qui sum Antonius interest legere: q̃ȝ mea Antonij Sed de hoc satis multa in principio huius libri diximus. Secũda verborũ impersonaliũ ⁊ haec in infinitiuo q̃d loco nominis ponitur suppositũ habet vt accidit mihi febrire. pro febricitatio mihi accidit. contigit mihi ire: pro iter mihi contingit. euenit mihi docere. pro doctrina mihi euenit. conuenit mihi audire. pro auditio mihi conuenit. placet mihi legere pro lectio mihi placet. licet mihi amare pro amor mihi licet. expedit mihi proficisci pro profectio expedit mihi. vacat mihi dormire pro dormitio mihi vacat constat mihi te insanire. pro insania tua mihi constat. patet mihi te esse ignarum. pro ignorantia tua mihi patet. liq̃t mihi te esse mendacẽ. p mẽdaciũ tuũ est mihi liquidum. Et eodem modo de similib9. haec eñ verba alias psonalia sunt: vt q̃d Apostolus Hieronymo interprete dicit omnia licent: sed non omnia expediunt.

Tertia v̄boꝝ impſonaliũ: haec quoqꝫ pſonalia ſunt hñtqꝫ aeque ſuppoſitũ in īfinitiuo. vt delectat me audire. ꝑ auditio delectat me. nã delecto actiuũ ē. Iuuat me cãtare. i. cant⁹ iuuat me: qm̃ iuuo actiuũ etiã eſt. v̄g. in buc. non oẽs arbuſta iuuãt humileſqꝫ myricę. Decet me legere. hoc ē lectio decet me. Nã ꝛ Oui. in. j. de reme. dixit lude decẽt aios mollia regna tuos. Oportet ẽt qꝺ impſonale videt̃ eſſe: pſonale fuit aliqñ. vt Ceci. apꝺ Priſ. vt ea q̃ oportuerint facta nõ ſint. Quarta v̄boꝝ impſonaliũ. hui⁹ ordinis v̄ba manifeſtũ eſt eſſe pſonalia: q̄uis a nõnullis inter impſonalia numerent̃. hñt aũt ſuppoſitũ in īfinitiuis. q vt dixim⁹ loco noim ponunt̃. vt incipit me taedere vitioꝝ hoc ē taediũ vitioꝝ īcipit me iuadere. ꝛ eadẽ rõne de reliqs. Quinta v̄boꝝ impſonaliũ Poenitet. v̄g. in buc. nec te poeniteat calamo triuiſſe labellũ. apꝺ antiqores pſonale fuit actiuae vocis. vt Acti⁹. nũc poenitebãt libenter liberi. Sed Hiero. quaſi actiuũ ꝓtulit in eccliaſtico poſt factũ inqt nõ poenitebis. ꝛ quaſi deponẽs ī euangel. Mar. poenitemini ꝛ credite euãgel. ꝛ ī actib⁹ aplorũ. poenitemini ꝛ ꝯuertimini. Participia q̄ꝫ repiũtur poenitẽs ꝛ poenitur⁹. Acti⁹ apꝺ marcellũ. neqꝫ queq̄ arbitror poenituꝝ tuae laudis. Piget. Plau. ī pſeudolo pſonale ꝓtulit. qꝺ pudet inqt facilius fert̃. q̄ id qꝺ piget. in p̄terito pigitũ ē dicim⁹. Gel. li. xij. pigitum eſt cũctos ſaltẽ eſſe penulatos. Silli⁹ li. vij. puni. nec pigitũ puoſqꝫ lares gerũdio q̄ꝫ vſus ē Cice. ꝺ claris orato. ad miaꝫ iqt īducit̃. ad pudẽdũ ad pigẽdũ. Participiũ q̄ꝫ futuri vocis paſſiuae. Prop. poſuit li. iiij. hoſtis ab inuita v̄ba pigẽda lyra. Pudet q̄ꝫ actiuũ ẽt fuiſſe Luca. teſtat̃ cũ dicit. ſemꝑ metuit quẽ ſaeua pudebunt. in p̄terito puduit ꝛ puditũ eſt facit. Plau. in bacchidib⁹ neqꝫ me neqꝫ te tuis int⁹ puditũ eſt factis. Apu. ꝓ magia. nõne vos puditũ eſt haec crimina tali viro obiectare. Gerũdio vſus ē Cice. ī. j. de orato. nõ inqt pudẽdo ſed nõ faciẽdo id qꝺ nõ decet. Participia q̄ꝫ repiũtur pudẽs puditurus ꝛ pudend⁹. ꝛ in p̄terito pude factus Pli. li. xxxvj. tã q̄ pudituꝝ eẽt extinctos. Gel. li. j. neqꝫ pudenda dico aut poenitenda. Cõpoſita q̄ꝫ ſunt ab eo diſpudet ꝓ valde pudet. ꝛ depudet ꝓ nõ pudet. Apu. ꝓ magia. nõ vos tot calũniaꝝ tãdẽ diſpudet. Oui. depuduit. ꝓfuguſqꝫ pudor ſua ſigna reliqt. Miſeret. V̄gili. vij. aeñ. o genitor nec te miſeret nataeqꝫ tuiqꝫ: nec mr̃is mi̇̄ret. in p̄terito miſ̄tũ ē facit. Miſereſcit q̄ꝫ impſonalr̃ repit̃. Terẽ. atqꝫ inopis iqt te miſereſcat mei. Taedet a quo ē ꝯpoſitũ ptędeo. qꝺ ī p̄tõ ptęſuꝫ ē facit: cũ dtõ ꝯſtruxit Gracch⁹ apꝺ Diom̃. vſqꝫ adeo iqt mihi ptęſum eẽ. Gelli⁹ ẽt pſonale ꝓtulit li. j. noc. v̄bis iqt ei⁹ defatigati ptęduiſſent. Pertęſus participiũ freq̄ns ē ſed omiſſa ſui verbi origine cum actõ ꝯſtruitur. Sue. in iulio. ptęſ⁹ inqt ignauiã ſuã. Idẽ in tiberio poſtremo ſemetipo ptęſ⁹. idẽ ī auguſto. ptęſ⁹ moꝝ puerſitatẽ.

¶ Tertia uerborum impersonalium species est quę ante se construuntur cum accusatiuo. & post se cum infinitiuo. ut

Delectat me audire: plaze me oyr.

Iuuat me cantare. plaze me cantar.

Oportet me docere. conuiene me enseñar.

Decet me legere. es me honesto leer.

¶ Quarta uerborum impersonalium species est: q̄ cum iungũtur infinitiuis uerborum impersonalium proprie sic dictorũ: impersonalia sunt: alias uero personalia. ut

Incipit me tædere uitiorum. comiença auer enojo delos uicios.

Desinit uos pudere. uos dexays de auer uerguença.

Non potest illos pœnitere. no pueden tener pesar.

Solet bonos pigere. suelẽ los buenos auergõçarse.

Debet malos pudere. deuẽ los malos auergõçarse.

¶ Quinta uerborum impersonalium species est: q̄ ante se construũtur cũ accusatiuo: & post se cum gtõ uel infinitiuo: & hæc sunt proprie impersonalia: si ulla sunt. ut

Pœnitet me uitæ. pesa me dela uida.

Piget me patris. uerguença he de mi padre.

Pudet me peccati. uerguença he del pecado.

Miseret me pauperis. misericordia he del pobre.

Tædet me ciborꝭ. enojo he delos manjares.

Verba impersonalia passiuæ uocis semper significant actionem cum quadam generalitate. suntq; proprie a uerbis neutris absolutis. ut curritur. cõcurritur. statur. pugnatur. itur. certatur. transfigurantur tamen: ut dicit Diomedes: a uerbis neutris quæ datiuum casum in seriem orationis recipiunt. ut nihil mihi noceri potest.

Verba impſonalia. Nullus ē in arte mea locus: q tm̃ nouitatis videat̃ attuliſſe: tantumqꝫ mihi obtrectatoribus meis inuidiae ꝯflauerit. quantũ hic in quo de v̄bo impſonali vocis paſſiuae ꝯtra oim fere p̄cepta diſſerui. Nã eum plaeriqꝫ oẽs grãmatici tam ex veterib⁹ q̄ ex iunioꝛib⁹ ſcribãt: v̄bũ impſonale vocis paſſiuae ab oibus verbis actiuis poſſe deduci: atqꝫ ad imaginẽ paſſiuoꝝ admittere abltm̃ cũ p̄poſitione a. vel ab. ꝓ pſona agẽte vel faciente: q̄ inſolẽtia: ne dicã intẽperies fuit: vt ꝯtra cões alioꝝ p̄ceptiones a v̄bis tm̃ neutris abſolutis originẽ hr̃e: ꝛ cũ nullo cõſtrui caſu dicerem⁹: ego vt teſte ꝯſciẽtia mea veꝝ fatear. antea q̄ hoc documẽtũ ſcriberẽ: diu mlt̃ũqꝫ cogitaui quos potiſſimũ autores ſeq̄rer: cũ apud Phocã ꝛ Diom̃. grãmaticos nõ ꝯtemnẽdos legiſſem v̄bũ impſonale vocis paſſiuę figurari tm̃ a v̄bis neutris abſolutis: vel q̄ dtm̃ caſum in ſeriẽ oꝛonis admittũt: apꝺ reliquos v̄o oẽs grãmaticos poſſe etiã a verbis actiuis deriuari. Sed cũ imponẽdis exẽplis vidiſſem vtroſqꝫ nunq̄ vſos niſi v̄bis impſonalib⁹: q̄ a neutris deriuant̃: coepi mecũ acrius reputare. an vſpiã apꝺ autores reperiret̃ v̄bũ impſonale qꝺ a v̄bo actiuo deſcenderet: qꝺ cũ non facile occurriſſet atqꝫ ecõtrario mille loci veniſſent in mentẽ. in qb⁹ erat a v̄bis neutris impſonale deductũ: coepi pedib⁹ manibuſqꝫ in phocae atqꝫ Diom̃. ire ſententiã: ſecutuſqꝫ ſunt illud maxime p̄ceptuꝫ: qꝺ multis alijs in locis vſurpaui: ꝛ repetẽtes iteꝝ iterũqꝫ monebo: regulas artis grãmaticae limitãdas eẽ potius q̄ ampliandas queadmodũ eñ ex p̄cepti ꝯtractione ẽt circa terminos ab arte ꝑmiſſos nihil ꝑiculi timet̃: ita ex laxitate illa nimia in multos errores ꝛ linguae vitia incurram⁹ neceſſe eſt. Quare de nobis exiſtimare nemo debet: qꝺ hanc p̄ceptionẽ ex errore aut ignorãtia quadã ſcripſerim⁹: cũ in explicãdis quattuor ꝯiugationũ formis cõem ſim doctrinã ſecutus: ꝛ in v̄bis actiuis q̄ declinãda pueris ꝓpoſuim⁹: vt ex illoꝝ ꝓportione reliqua declinare poſſent: nos quoqꝫ v̄ba impſonalia vocis paſſiuae adiecim⁹. amat̃. docet̃. legit̃. audit̃. Sed qm̃ illic pueros lr̃aꝝ rudes erudiebamus: laxandae fuerunt habenae: vt in vna verbi poſitione tres ſimul voces agnoſcerent. actiuam impersonalem. paſſiuam.

Nunc ꝟo cũ incipiũt aliqd sape.ꝯpescẽdi sunt atqꝫ luxuries illa ꝟboꝝ quasi falce quadã coercẽda est. Idqꝫ fecim⁹ ꝑsuasi ei⁹ ipsius quẽ citauim⁹ Diom.exẽplo q in explicãda ꝟboꝝ ꝯiugatiõe scripsit ꝟba imꝑsonalia amaṫ.doceṫ.legiṫ.audiṫ.postea ꝟo cũ de illis cepit disserere inqt. Passiua impꝑsonalis declinatio figuraṫ ex ꝟb q̃ absolutiua sũt.i.neutralia.q̃ certas ꝑsonas nõ admittũt passiuae declinatiõis.qm̃ sunt neutralia.nihilominus tñ tertiã personam admittũt passiuã.ꝛ declinãtur passiua declinatiõe more imꝑsonali.vt pugnatur.certatur.viuitur.itur.ꝛ seqtur. Sũt ꝑterea ꝟba q̃ cũ sint imꝑsonalia ab actiua declinatiõe.in ꝑsona tñ patiẽti imꝑsonali mõ figurãtur.ea sunt q̃ dtõ casui cohaerẽt.vt maledico tibi.inuideo tibi.ꝯsulo tibi.ꝓuideo tibi.noceo tibi.haec oĩa in passiua declinatiõe nõ recte dicim⁹ tu malediceris a me.sed malediciṫ tibi.inuidetur tibi.ꝯsulitur tibi.ꝓuidetur tibi.noceṫ tibi.ꝛ silia.nõ.n.dicimus noceor noceris.hmõi.n.ꝟba passiuã naturã nõ hñt.haec Diom. Cui astipulatur eadẽ ꝓpe sentiẽs. Phocas sunt inqt ꝟba imꝑsonalia q̃ a ꝟb neutri gñis trãsfigurãtur vl' actiuis.q̃ dtm̃ casũ in seriẽ orõnis admittũt. Et qualia ꝟba sint exẽplis declarat.vt sedetur.ãbulatur.statur.pugnatur.itur studetur,noceṫ.suadetur. Illud qꝫ mirabile ẽ.cur Pris.de ꝟbo imꝑsonali disserẽs scripsit posse illud deriuari ab oĩb⁹ ꝟb actiuis ꝛ neutris.sed nulla deinde alia subdit exẽpla.q̃ꝫ q̃ Diom.ꝛ phocas adiecerũt. Nimiꝝ q: apud autores idoneos illa tñ reꝑta sunt.ergo aliud sentire videtur cũ ꝑcepta scribit.aliud cũ exẽpla subiũgit. Sed qd immoramur in re q̃ nõ argumẽtis atqꝫ rõnib⁹.sed vsu ꝛ autoritate clarissimoꝝ in ſmõe latino viroꝝ cõprobãda ẽ.atqꝫ vnius maxime ꝟgilij extra oẽm hũani ingenij sortem poetae castigatissimi apud quẽ nemo unq̃ꝫ legit ꝟbũ imꝑsonale a ꝟbo actiuo.sed passim a ꝟbis neutris ꝛ ab solutis.vt in.j.aeñ.hic iã tercẽtũ totos regnabitur ãnos.ꝛ in eodẽ.stratoqꝫ sup discũbitur ostro. Idẽ in.iiij. Anna vides toto ꝑperari littore circũ. Et in.vj.itur in antiq̃ꝫ siluã stabula alta feraꝝ. Et in.x.macte noua ꝟtute puer sic itur ad astra.ꝛ in.xij.nũc totis in vulnera viribus itur. Idẽ in.vij.stãt belli causae pugnatur comin⁹ armis.ꝛ in.x.certaur limine in ipo ausoniae. Et in eodẽ sꝫ in muros tota discurritur vrbe. Idẽ i.iij.geor.heu male tũc Libyae solis erratur in agris. Et in.iiij.eiusdẽ.post vbi iã thalamis se ꝯposuere siletur i noctẽ. Sed ꝛ alij autores vno omniũ ꝯsensu idẽ obſuant. Hora.j.ser.ꝯcurritur horae momẽto. Flacus.viij.argonauticae.gramineis ast inde toris discũbitur olim. Iuue.curritur ad vocẽ iucũdã.idẽ.clamatur nullo gemit haec tibicina cornu.ꝛ alio loco.surgitur ꝛ misso ꝓceres exire iubẽtur ꝯsilio. Oui.iij.fast.seu quod ad vsq̃ꝫ decẽ nũero crescẽte venitur. Flacus.v.argonauticę.surgiṫ in somnos.seqꝫ ad sua lumina flectũt. Idẽ in.j.paretur molli iuuenes fundũtur in alga. Papi.ij.thebaidis summisqꝫ insiditur astris Apuleius.iij.Floridoꝝ sed vbi diutius equo sedetur.ꝛ li.regũ.iij.Hiero.interpte.domũcla in qua sedebatur ad iudicandũ. Terẽ.qd fit:qd agitur:statur. Iuue.stat ꝯtra stariqꝫ iubet. Oui.j.met.viuitur ex rapto.ꝛ Persius.nec voto viuitur vno ꝛ Claudius.viuitur exiguo melius. Cice.in epi.qd agas sic viuitur.ꝛ i alio loco.laboratur vehementer. Quin.li.j.sed ꝯpositiõe peccatur q̃ iã ſmõis ẽ.nimis audacter. Apu.in.j.flori.spatiũ in qt pluitur ꝛ ningitur.ꝛ.iiij.meta.idẽ.morietur.fletur.lamẽtaṫ.quod a deponẽti duꝝ ẽ.quẽadmodũ sit illd Plau.i captiuis duob⁹.quasi cũ calletur.cochleę in occlto latẽt. Trãsfiguratur tñ vt dicit Diom.ꝛ cũ illo Phocas a ꝟb neutris q̃ dtm̃ casũ in seriẽ orõnis recipiũt q̃ꝫq̃ꝫ illi neutralia actiua dicũt.vt Cic.nihil mihi noceri põt. Apu.in lib.j.de philosophia.ijs rebus nocetur q̃ sunt viliores.ꝛ ibibidẽ cũ noceri alteri maloꝝ omniũ maximũ sit. Mar.nõ bñ crede mihi ſuo ſuitur amico Oui.in epi. Didus.si mihi nõ parcis puero parcatur Iulo.idẽ.j.meta.vix nũc obsistitur illis. Papi.iij.theba.ꝑficitur bello.ni mauis effectiuũ eẽ. Flacus in.ij.argonauticae.vella legũt remis insurgitur.ꝑ in remos.sicut ꝟg.i voce actiua dixit.v.eñ.nũc nũc insurgite remis. Hectorei socij. Sũt ẽt ꝟba qdã ãbigua q̃ vtꝫ disseruimus in diuersis gñibus repiũtur quo res poterit imꝑitiores turbare.vt ecce timeo te actiuũ ẽ.timeo tibi neutrũ. Ab hoc igitur posteriore dixit Seneca in Medea.timetur vrbi. Dicimus ẽt vindico te ꝛ vindico in te.sed illud actiuũ hoc neutrũ.a quo Salu.dixit.vinpicatũ fuit in noxios.ꝛ Apu.in.j.meta.vt in eã die altero saxoꝝ iactatiõib⁹ vindicareeur.ꝛ in.iij.dixit qn ẽt in vr̃m ciuẽ vindicaretis.nã vindicare in aliquẽ autore Diom.ẽ illũ punire. Pręterea credo tibi pecũias actiuũ ẽ.ꝓ fidei tuae ꝯmitto.credo tibi ꝓ eo quod est fidẽ habeo neutrũ.sic Iuue.ab eo dixit haec eadẽ nob sꝫ ꝛ laudare sed illis creditur. Cano quoqꝫ actiuũ ẽ.vt arma virũqꝫ cano.sed canere ꝓgressui ꝛ receptui quo saepe vtũtur historici neutrũ ẽ scdi ordinis.ab hoc igitur dixit Macro.li.ij.in somnũ Scipiõis ad bellũ ꝓgressui atqꝫ ẽt receptui canitur. Ludo ẽt tũ actiuũ.tũ neutrũ absolutũ.tũ ẽt neutrũ trãsitiuũ repitur. Vñ ꝛ a Diom.inter ãbigua nũeratur.hoc ẽ q̃ in.o.terminata ꝛ actiua pñt eẽ ꝛ neutra. Nã vt ille ait.ꝓ irrideo actiuũ ẽ.ꝛ apd ꝟg.j.eñ.qd natũ toties crudelis tu quoqꝫ falsis ludis imaginib⁹.sꝫ ab absoluto ꝓ eo quod ẽ aleã exercere. Iuue.dixit.posita sꝫ luditur arca.a neutro Persius tibi luditur effluis amẽs. Nã ꝓ illuditur positũ ẽ:qd vt alio loco dixim⁹:tũ actiuũ tũ neutrũ trãsitiuũ repitur:vt apud ꝟg.iiij.aeñ.ꝛ nostris illusit aduena regnis. Nã cu ꝟbũ ꝓ alio ꝟbo ponitur:ẽt illi⁹ ꝯstructionẽ cũ sigtiõe mutuatur.vt Coridõ ardebat Alexin.ꝓ amabat.ꝛ Papi.an achileide:quo fugitur ꝑ plana gradui.i.curritur.neqꝫ eñ fuga sed cursus significabatur. Sũt tñ apud autores plaerũqꝫ ꝟba passiua:q̃ videtur imꝑsonalia:cũ suppositũ in ntõ nõ habeãt:sed aũt ꝟbũ infinitũ aut clausulã integrã.vt apud ꝟg.j.aeñ.cur dextra iungere dextrã nõ datur:vbi iũgere nomẽ est infinitũ:ꝛ ꝓ ꝯiunctio dexteraꝝ ponitur.ꝛ in eodẽ.si datur in Italiã socijs ꝛ rege recepto tendere.i.iter ad Italiã.ꝛ in.vj.sed nõ añ datur telluris operta subire.i.descẽsus ad opaca terrae.ꝛ in eodẽ.nec ripas datur horrẽdas ꝛ rauca fluẽta trãsportare ꝑus.i.trãsportatio ripaꝝ.atqꝫ iteꝝ datur ora tueri nate tua.i.intuitus tui oris. Idẽ in.vj.nõ dabitur esto regnis ꝓhibere latinis.i.ꝓhibitio regnoꝝ.ꝛ in.ix.Maria añ exurere Turno q̃ꝫ sacras dabitur pinus.i.exustio maris.ꝛ in.xj.coeãt in foedera dextra qua datur.subaudi coire.i.coitio siue cõiunctio dextraꝝ.ꝛ in.j.geor.multa forẽt q mox coelo ꝓperãda sereno maturare datur.i.maturatio ꝓperãdoꝝ. Sile ẽ illud Pli.iunio.in eplis ꝛ quatenus denegatur illis diu viuere.i.vita diuturna.nã hoc loco diu viuere tã nomẽ est q̃ꝫ in illo Persij.ꝟsu nostrũ illud viuere triste aspexi.ꝓ nostrã illã vitã tristem. Eadem rõne efficiũtur impersonalia qdã ꝟba vocis actiuae vt ꝯuenit mihi docere.i.doctrina.expedit mihi legere.i.lectio. Sꝫ ꝛ oratio integra põt dare verbo passiuo sudpositum.vt apud Ouidius.xv.meta.q̃ritur interea quis tantae pondera molis sustinere queat.nam pro

Cum actõ uero nullo modo cõstrui pñt:sed neq̃ꝫ cũ abltõ cum ꝑpositiõe a uel ab:nisi generalitatẽ illã explicet.ut ab omnibus reclamatur.hoc est quod omẽs reclamãt. Quod si uspiãm apud autores reperiatur exemplũ.quod huic ꝑceptioni

supposito huiꝰ ꝟbi q̃rit totũ illud positũ est:qs q̃at sustinere põdera tãtae molis. Eodẽ mõ dixit in ij. eiusdẽ. ne veꝑces aīos ⁊ ꝟba p̃cãtia flectãt posse loq eripit.i.potestas loquẽdi. Hora.j.epi.quo mihi fortuna si nõ cõcedit vti subaudi fortuna.i.vsus fortunae. Macro.in.j.satur.eũdẽ esse Jouẽ ⁊ solẽ claris docet īdicijs.⁊ in eodẽ.qd ĩ cõe seruilis fortũa ꝓfuerit.nõ paucis docet. Neq3 audiẽdꝰ ẽ Ser.grãmati.q inani q̃dã rõne ductꝰ in carmine illo ꝑmi buc.vsq3 adeo turbamur agris.nã suo tpe vt ipse fatet illa fuit lectio ⁊ qdẽ meo iudicio verissima:expũcto verbo turbamur:illius loco substituit turbat:q̃si turbamur illo ĩ loco nõ aptius q̃ turbat q̃dret. Quid qd si turbat ꝟbũ esset ĩpsonale:cũ semp actionẽ cũ quadã gñalitate significet exponẽdũ erat oẽs aut plaeriq3 turbãt siue expellũt: qd est cõtrariũ sensui poetae:q2 nõ oẽs ciues expellũt a totis agris:sed potius expellũtur:neq3 sum ignarꝰ. Quiđ hũc versum ita legere vsq3 adeo turbat agris: s3 ego ꝑfectẽ iurarẽ. Verg.nõ turbat: sed turbamur scripsisse. Sũt p̃terea q̃dã verba q̃ cũ sint actiua rõne cõstructionis quodãmõ neutra efficiũtur vt si dicã disputat de re subtili.agit de re p̃clara.q̃ritur de substãtia elemẽtorũ:docet de natura deoꝝ. Cice.in epi.de pãthe. agit diligẽter.ĩtelligit enĩ res aut negociũ de pãtheris:qd in alia ep̃la exp̃ssit dicẽs.res agitur p eosdẽ creditores: quẽadmodũ. ꝟg.vij.aeñ.supp̃ssit dicẽs.stipitibꝰ duris agitur sudibꝰ ve p̃ustis. Macro.j.satur.ĩter illos de rebus arduis disputat. Jdẽ in primo ĩ somnũ scipiõis. ĩ hac ĩterrogatiõe de aĩae ĩmortalitate tractatur. Cice.in topicis diffinitio est orõ:q̃ id de quo q̃ritur ostẽdit. Quin. li.x.de psonis iudicatur sed de rebus cõtẽditur. Quẽadmodũ igitur ago de hac re in actiua voce dicimꝰ: ꝓ ago hanc rẽ:ita agit de hac re in voce passiua.ꝓ haec res.ac si mauis dicere:ago de hac re neutraliter dictũ esse agitur de hac re verbũ impsonale erit. Sed de his satis multa diximus:⁊ q̃ possint etiã pertinaces in nostrã sñiam adducere. Jn eo vero qd scripsi cũ actõ nullo modo cõstrui põt:cũ vno tm̃ Alexãdro illiusq3 sectatoribus mihi certamẽ est: qui putauit latine posse dici Mattheũ legitur.psalmos erat ante legendũ:qui lequẽdi modus inauditus est: atq3 latino sermoni incognitus. Qd vero addidi sed neq3 cũ abltõ ⁊ p̃positione a vel ab.nisi generalitatẽ illam explicet: contra oẽs in cõe artis grãmaticae preceptores me scripsisse fateor. Sed mea ratio fuit ab illoꝝ ratione diuersa.illi namq3 nullis aut per q̃ raris exemplis precepta tradiderũt:quibus dici posset:curritur a me.itur a te.pugnatur ab illo: quod posse latine dici non ausim affirmare. Ego vero qui nihil asseuero nisi qd optimis autoribus probare possum:non pmisi abltõs cũ prepositione a vel ab.nisi generalitatẽ illã verbi impsonalis exprimerẽt.vt Cicero.in.epi vehemẽter ab oibus reclamatũ est.⁊ Luc.in.j.tibi numine ab omni cedet. Certas vero res pro psona agẽte vel faciẽte recipe nõ posse vel exẽplis illis quibus supioribus vsi sumus:facillime ꝓbari potest:ne oporteat nos alia ingrere. Mirũ.n. est in tã frequẽti vsu verbi impsonalis nunq̃ reperiri constructũ cũ abltõ:qualẽ isti dicũt.faciliusq3 ego concederẽ verbũ impsonale posse a verbis actiuis deriuari:q̃ hmõi abltõ iũgi. Quid qd ex illoꝝ scriptis cogemꝰ eos vera cõfiteri: q̃q̃ sui ipsoꝝ obliti aliud scripserint. oẽs enim fatẽtur verbũ impsonale ad cũctos aut plaerosq3 ptinere.quẽadmodũ Diom.currit.hoc est oẽs currũt.⁊ Ser.cũ male vergilianũ illud exponit:vtq3 adeo turbatur agris. Qd si verũ est: ego nõ video quẽadmodũ res q̃ ad multos ptinet:ad vnũ cõtrahi possit.vt dicatur curritur a me ꝓ ego curro.itur a te ꝓ tuis. pugnat ab illo ꝓ ille pugnat. Qd si vspiã apud autores repiatur exẽplũ qd huic nostrae p̃ceptioni dissentire videat:illud erit per q̃ rarũ.⁊ qd nõ possit vsum ⁊ cõsuetudinẽ efficere:q̃ vt ait Quin.est cõsensus eruditoꝝ. Jmitãti vero nõ qd ab vno atq3 altero scriptore singulari exẽplo atq3 ex licẽtia dictũ est:sed semp optima ꝓponẽda sunt:⁊ in q̃ ex autoribus plaeriq3 oẽs cõsentiũt. Habẽt verba.hoc nemo vnq3 dixit primusq3 oim admonuit me Alphõsus Aluarez ille cuius alijs in locis meminimus:id qd postea ex multa lectione q̃ verissimũ esse vidici. Nã cũ dico itũ est in viscera terrae.⁊ illd iã sol inclinat eũdũ est .quis nõ videt ab eo qd est itur.ibatur.ibitur.esse deriuatũ? ⁊ quẽadmodũ haec impsonalr dicũtur:ita ⁊ sua participia p q̃ circũloquimur p̃teritũ indicatiui cũ sex alijs tpibus.q̃ sequũtur illud.vt itũ erat. itum erit.itũ esset.itũ fuerit. Nã q̃ro a te itũ ⁊ eũdũ q̃ ptes orõnis sunt? nõ quidẽ participia vocis passiuae cũ a verbis absolutis hmõi nõ sint.nõ gerũdia aut supina:cũ significẽt cũ tpe.ergo verbi impsonalis:cũ silĩa sint in significatiõe. Et quẽadmodũ Oui.viuit ex rapto dixit:sic Juue.viuẽdũ recte tũ ꝓpter plurima.vt ⁊ Pli.dixit.terrae partitum est: ⁊ Oui.puero parcat Julo:sic Juue.parcẽdũ est teneris.sic ab eo qd Terẽ.dixit ignotũ est ⁊ mãsu3 oportuit: ignoscẽdũ est ⁊ manẽdũ est dicimus.sic a sto.as.stãdũ est.a doleo.dolẽdũ.a certo certãdũ.a dormio.dormiẽdũ. a venio. veniendũ:⁊ a verbis deponẽtibus absolutis etiã si nõ habẽt verbũ impsonale.vt a morior moriendũ est oibus dixit Cice.⁊ idẽ illud mihi laetandum est.ab eo qd est laetor.⁊ Terẽ.ab eo qd est morigeror morigerandũ est Thaidi.

repugnet:illud erit p q̃ rarũ: & qđ nõ possit usũ cõsuetudinẽq3 efficere:atq3 ex cõsequẽti neq3 in artem redigi. Habent uerba ipersonalia sua pticipia silia pticipiis uocis passiuæ in neutro gñe q̃si substãtiue posita.ut itum est. eundũ est ab eo qđ est itur. ibat. ibitur.

De infinitiuo. Cap.viii.

INfinitiuꝰ dicit.qa nõ hẽt determinatos nũeros & psonas. & cõstruitur ante se cũ actõ psonę patiẽtis in actiua significatiõe: & ĩ passiua psonę patiẽtis. post se uero cõstruitur cũ casu uerbi a quo descẽdit. ut me amare deum pium est. me amari a deo fœlicissimum est. me carere uoluptatibus: & ĩseruire amicis. & misereri innocentis: iucundum est. Dicimus tamen uolo esse doctus. & natura beatis omnibus esse dedit: sed non dicimus uideor mihi esse

De infinitiuo. Cap.viij. Jnfinitiuũ modũ qdã nomẽ infinitũ.alij ꝟbũ ĩfinitũ.alij ĩdefinitiuũ vocauerũt:quo ab impsonali distet alio in loco diximꝰ.cõstruit aũt infinitiuꝰ ante se cũ actõ ĩ actiua significatiõe psonę agẽtis ⁊ ĩ passiua psonę patiẽtis:post se ꝟo ꝯstruit eo mõ q̃ finiti modi ꝯstruunt. vt me amare deũ. me amari a deo. ⁊c. Quoties tñ infinitiuꝰ actiuę sigñtiõis cũ duobꝰ accusatiuis cõstruit altero a pte ante altero a pte post. amphibologica est ꝯstructio:q̃ tãq̃ vitiosa fugiẽda est:nisi de industria velis vti vt aliũ decipias:q̃le est oraculũ illd Apollinis.aio te aeacida romanũ vicere posse.ãbiguũ erat vter eẽt victurꝰ:an pirrhꝰ rex epirotaꝝ an ppl's ro. Estq3 illud aĩaduertẽdũ qbꝰ in locis hmõi cõstructio repit:actm̃ p̃positũ infinitiuo sigre psonã patiẽtẽ. postpositũ ꝟo poni ꝓ psona agẽte. Cũ infinitiuo tñ huiꝰ ꝟbi sum.es.fui. varia est ꝯstructio.aliqñ nãq3 nomẽ qd sequit rñdet supposito ꝟbi qd infinitiuũ determinat:vt ego volo esse doctꝰ.tu cupis esse magister. Oui.xiii.met s3 enĩ q2 retulit Aiax eẽ Jouis ꝓnepos. ⁊ Luc.in.x.tutũq3 putauit iã bonꝰ esse socer.aliqñ rñdet dtõ p̃cedẽti.vt claudianꝰ.natura beatis oibus esse dedit:si qs

docto sed doctus. & uolo me esse poetam & non poeta.

Verba infinitiua uolunt determinari a uerbis uolū-tariis quæ greci proæretica dicunt. qualia sunt. uolo. cupio. desidero. opto. debeo. habeo. & similia. Iunguntur tamen aliquando etiam aliis uerbis & nominibus adiectiuis: sed figurate. aut ad imitationem grecorum. ut uideo illum sapere & iampridem a me illos abducere thestilis orat illud quoq; & cātare pares & rñdere parati.

Circumloquimur futurū infinitiui modi uocis actiuæ per hoc uerbum ire & primū supinum. Verbi impersonalis uero & passiuæ per hoc uerbum iri & idem supinum. ut spero me amatum ire deum uel deum amatum iri.

Alio modo circumloquimur idem futurum per participium futuri in rus. & hoc uerbum esse in actiua: & per participium futuri in dus. & idem uerbum esse in passiua. ut spero me amaturū esse deum: uel deum amandum esse a me.

cognouerit vti. vt Hora. j. sermo. atqui licet esse beatis. subaudi nobis. ⁊ Martia. nobis non licet esse tam disertis: q̃ musas colimus seueriores. aliqñ non respondet dtō precedenti sed actō implicito. vt Teren. in heau. nobis esse bonas non licet. ⁊ Oui. in ep̄la hypermestrae. quo mihi quo fato non licet esse piam. illic eñ subintelligit̃ nos. hic me. quod si actūs p̄cedens fuerit exp̄ssus: nihil dubiū est seq̄ntem illi debere rñdere. Verba infinitiua siue modꝰ infinitiuꝰ cū ab eo dicat̃: ꝙ infinitiuꝰ ⁊ indeterminatꝰ sit: vult determinari maxime a v̄bis q̃ graece proęretica latine volūtaria dñr. aut si verbū ex verbo interpretari volumꝰ electiua dicenda sunt. nam ęreticos graece latine est electiuꝰ: ⁊ ęresis electio interp̄tatur. vt volo legere. cupio audire. desidero amari. opto doceri. debeo ire. habeo nauigare. Cicero. in p̄mo de diuinatione. haberetq; in aīo nauem conscendere. Nam qđ idem ad vxorē scribit. cū in animo haberē nauigandi. subaudiendū est voluntatem. nam gerundiū genitiui vt statim dicemꝰ a verbo regi nō potest. Determinat̃ aliqñ etiam a verbis alteriꝰ diuersęq; sig̃tionis. vt Teren. in adelphis. vt video illū sapere et intelligere in loco. V̄g. in buco. iampridē a me illos abducere thestilis orat. Idem. xj. aeñ. cūcti se scire fatent̃. q̄q̄ ⁊ hęc electiua dici p̄nt quemadmodū ⁊ illa doleo. laetor. timeo. memini qđ cū presenti infinitiui modi p̄pe semper reperit̃ constructū aut freq̄ntius q̄ cū preterito. Teren. in andria. memini me videre quo ęquior sum. Pamphilo. Apuleiꝰ pro magia. memini me apđ Varro. philosophum hoc etiam legere. Verg. in buco. de coelo tactas memini predicere quercus. ⁊ in. j. aeñ. atq; equidem teucrum memini sidona venire. Idem tamen. iiij. geor. etiam praeterito iunxit. d. namq; sub oebalię memini me turribus altis corícium vidisse senem. vbi Ser. notat vtrumq; posse dici. memini me videre ⁊ vidisse: sicut Macrobiꝰ. libro. ij. satur. dixit hos Platonis versiculos legisse me memini. sed quemadmodum diximus frequens vsus hoc habet vt cum presenti construatur. Nam illa non veni soluere legem: sed adimplere. ⁊ illud Praeibis ante faciem domini parare vias eius. Illud quoq; illuminare ijs qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedent: ex figura gracca dicta sunt. quia graeci gerundia non habent. et infinitiuis pro gerundijs nostris vtuntur: quos in hoc si latinae linguae idioma sequi volumus: imitari non debemus. Itaq; rectius atq; magis latine noster interpres dixisset. ad soluendum. ad implendum. ad parandum. ad illuminandum. Verbis tamen preceptiuis quibus datiui iuguntur. possumus vel datiuos vel accusatiuos copulare infinitiuis sequentibus. vt precipio tibi legere vel precipio te legere. impero tibi vel impero te audire. iubeo tibi vel iubeo te ambulare. Determinatur etiam infinitiuis verbis impersonalibus actiuae vocis. vt conuenit mihi legere. pudet me audire. sed de hoc cum de impersonalibus ageretur: disputauimus. Soleo soles. semper cū infinitiuo construitur: atq; ab eo vix separari potest: quemadmodum spero speras. futuro eiusdē modi: nam quod Martialis dixit: spero me secutum in libellis meis tale temperamentum. spero. pro credo positum est: sicut Cicero in epistolis spero amicitiam nostram non egere testibus. Adiectiua quoq; certe cuiusdam significationis ⁊ participia possunt infinitiuum determinare. vt laetus. dignus. simplex. par: paratus. ausus. Neuius apud Cicero. laetus sum laudari abs te. Ouidius. ij. metamorpho. nec tu meus esse negari dignus. Vergilius. ij. georgico. nec modus inserere aut oculos imponere simplex. Idem in buccoli. ⁊ cantare pares ⁊ respondere parati. Idem primo aeneidos. ausus et afflictus melius confidere rebus. Sed plaeraq; ex figura graeca magis dicta esse videntur. nam quod Vergiliꝰ. dixit modus inserere aut oculos imponere simplex. pro gerundio genitiui positum est: at vero cantare pares pro gerundio accusatiui. Sunt vero quedam adiectiua: quae cum gerundio genitiui atq; cum infinitiuo construi possunt. vt certꝰ ire ⁊ certus eundi. Vergilius quarto aeneidos. illa dolos dirumq; nefas in pectore versat certa mori. Idem in. v. ęxcelsa puppe iam certꝰ eundi. Circūloq̄mur futuꝝ. latinꝰ sermo futuro infinitiui nō vtit̃. p̄terq̄ in hoc v̄bo defectiuo forem fore. p̄ futuꝝ esse. Itaq; duobꝰ modis illđ circūloq̄mur. Primo modo per supinū: qđ q2 vt paulopost dicturi sumꝰ. nunq̄ potest iūgi nisi verbo significanti motū ad locū: necessitate adducti accepit illđ ad qđ hmōi significationē magis habet in promptu. hoc est. eo. is. non qđ in ea syntaxi qcq̄ significet: sed qđ cū supino iunctū exibet nob futuri temporis infinitiui sensum. Nam cum dico spero me amatū ire vxorē: non intelligo me ire aut p̄ficisci aliquo. vt vxorē amē. sed tñ ꝙ illam sum amaturus. Quod si constare volumus in ijs q̃ de verbo impersonali cū oībꝰ fere grāmaticis digladiati scripsimus: cum circumloquimur futuꝝ infinitiui vocis ⁊ sig̃tionis passiuae: nullo modo posset dici ego spero me amatū iri a deo. nam amatū iri actionem non passionem significat quandoq̄dem vt capite in seq̄nti dicturi sumꝰ: primū supinū actionē significat: ⁊ iri qđ est impersonale passiuā non habet atq; actionē ęque sig̃t q̃ a plaerisq; oībus proficiscit̃. Itaq; cū dico spero me amatū iri impersonale est: me aūt a supino illo amatū regit̃ a partē post ex verbi vnde deriuat̃ sig̃tione: quare tñ valet ac si diceres: spero qđ omnes me amabunt: quare posses recte dicere: spero me amatum iri ab omnibus: non autem me amatum iri a deo: sed de hoc plura cum de verbo impersonali disputauimus: illud tñ admonentes proprie nullum esse futurum infinitiui vocis passiuę sed v̄bi tñ actiui ⁊ impersonalis. Scđo modo circūloq̄mur idē futuꝝ actiuę vocis p̄ participiū futuri i rus. passiuę p̄ participiū futuri i dus. vt spero mę amatuꝝ esse deū. ⁊ amandū esse a deo. Quo in loco non possemꝰ dicere amatuꝝ fore vel amandum fore si Laurentio credimus ne duo futura: vt illi dici: inculcaremꝰ. Mar. tñ mergite me fluctus cum rediturus ero: dixit.

Posuimꝰ pterea. Queadmodū Gel. li. j. noc. att. scribit: est ṽbū infinitū sile pticipio futuri in rus. Nā hmōi locutiones amatuꝝ. doctuꝝ. lectuꝝ. audituꝝ: nō participia eē putat sed ṽba īfinita. ait em de illis neq ꝑ pticipio posita sunt sed ṽba sunt indefinita q̄ grēci a parépbata vocāt: neq nūeris: neq generibꝰ pseruiētia. itaq non putat ꝑ illa ⁊ hoc ṽbū esse circūloqa fieri futuri īfinitiui: sed ꝑ seipsa ṽba eē libera ⁊ impromiscua. Nos ēt cū Gellio dicimꝰ esse verbū infinitū futuri tpis quo iā nō vtimur iūgiturq oibꝰ generibꝰ vtriusq nūeri vt Cice. in Verrē. sed quocūq venerit hāc sibi rem sperāt psidio futuꝝ. Plau. in cassina. cū de puella loqreť. altero te occisuꝝ ait: altero vilicū. Laberius in gemellis. nō putauit inqt hoc eā factuꝝ. en tibi cū foeminino nūeri singlaris. Quadrigariꝰ apud Gel. dum ij ꝯciderenť: hostiū copias ibi occupatas futurū. Idē Quadrigariꝰ. est qd speremꝰ deos bonis bn̄ facturum. Valeriꝰ antias apd eūdem aruspices dixerūt oia ex sententia ꝓcessuꝝ. en tibi cū oibꝰ tribꝰ generibꝰ nūeri pluralis. in voce quoq passiua. Vergi. ⁊ pacē Troiano ab rege petendū. ⁊ Lucretius. aeternasq poenas morte timendū.

Posuimus præterea proprium infinitiui futurum simile participio futuri in rus. in uoce actiua. & participio futuri in dus. in uoce passiua. iungiturq omnibus generibus utriusq numeri. eo tamē nō utimur. ut spero uirginem nupturum tibi. & uirgines nupturum uiris. & spero fœminā amaturū uiros & uiros amandū fœminis.

¶ De gerundiis. Cap. ix.

Gerundia sunt qui uerbis annumerent/quia regunt casus: sunt qui nominibus quia habeant casus: sunt qui nomina participialia esse dicant: quod in quibusdam nomini: in quibusdam participio similia sint. Nobis tamen (ut captiones euadamus) dicendum est esse aliam partem orationis quæ tamen maxima habet similitudinem cum nomine. neq id mirum uideri debeat alicui: cum alii plures alii pauciores q̄ octo partes orationis posuerint.

Vlo de trigita āni sunt ex quo pmas itroductiones grāmaticas Hispanię reipub. vsui publicaui: vsi quantū vtilitatis sit ꝯsecutū: alij meliꝰ icorruptiusq iudicabūt. Interim tn̄ nunq̄ destiti admonere eos q hāc artē ꝓfitebanť: vt si qd iuenirēt: qd opi nr̄o posset ꝯducere: me pus ꝯsulto suis i locis adderēt. Atq in pmis Alphōsum Aluarē nō vulgaris igenij virū: quo cū in ijs studijs qbꝰ ego delector. fuit mihi iucūdissima ꝯsuetudo. Is retulit ad me quosdā locos: q sibi videbanť cōmodiꝰ in arte tractari posse: quā sunt a me pscripti. vt qd de īfinitiuo mō atq de comparatiuis ⁊ suplatiuis i hac parte subieci: q̄ q2 nō fuit mihi tps dijudicādi: alioꝝ iudicio examināda reliquo. Mihi certe pma fronte summopere placuerunt: atq alijs proinde placitura spero. Infinitiua inqt aut noia sunt. aut ṽba. aut participia. noia cū i casu posita cum tpe nō significant. vt scire tuū nihil ē pticipia cū ⁊ sunt i casu: ⁊ cū determinato tpe signt. vt miseꝝ est nunq̄ fuisse: iucūdū est didicisse. ṽba ṽo cū sine casu ⁊ cū tpe signt. Ex ijs q̄dā impsonalia sunt vt poenitere. pugnari. q̄ in ꝯstructiōe nihil ꝓrsus a suis ṽbis dissentiūt: nisi q eoꝝ nr̄o ipfecta ē: idigetq alteriꝰ adminiclo vt pfectū sensū significet: vt reliq̄ īfinitę orones. Infinitiua ipsonalia vnica voce oēs nūeros ⁊ psonas ꝯplectūť: est em amare tribꝰ vtriusq nūeri psonis cōe. sed ideo infinitū appellatū est: qd ꝑ se ꝓlatū paꝝ determinatas habeat psonas: determinať tn̄ per adiunctionē suppositi. vt me amare deū pmae psonae nūeri singlaris ē. te amare deū scdae psonae eiusdē nūeri ⁊c. Determinať quoq ṽbuz infinitiuū a ṽbis volūtarijs ⁊ passiuis reciprocis ⁊ qbusdā violentiā aut impiū signtibꝰ. hęc em trahunt infinitiuū ad suū numeꝝ ⁊ psonā. vt volo legere. nolo mori. Plato dr oim sapiētissimꝰ fuisse. iubeor in senatū venire. iureiurando cogor vera dicere. Cōstruunť infinitiua psonalia ante se cū actō in actiua sigtione psonę agētis. i passiua psonae patientis: post se ṽo exigunt casus quos ⁊ ṽba a qbꝰ descēdūt. Infinitiua ṽo a ṽbis substantiuis atq reciprocis poscunt post se casum similē pcedēti. vt volo eē poeta. cupio dici sapiēs. volo te eē poetā. cupio te dici sapiētē. licet oibꝰ eē beatis. tametsi posset q dici licet oibꝰ esse beatos. Infinitiua oia tpa habuerunt. vt amare. amauisse. amatuꝝ in actiua voce. in passiua amari. amatū. amandū. pugnari. pugnatū. pugnandū. Sed nunc his vocibꝰ nō oibus vtimur: circūloqmur em pteritum passiuae vocis ꝑ participium pteriti ⁊ ṽbū esse vel fuisse. vt pugna dr cōmissa esse. ⁊ dicūt pugnaz cōmissam esse. ⁊ audio pugnatū esse. Circūloqmur quoq futuꝝ eiusdē modi vtriusq vocis ꝑ suum cuiusq participium futuri cū hoc ṽbo esse. vt hic crediť venturꝰ esse. ille dr accusandꝰ esse. vel hūc dicūt ventuꝝ esse. illum ṽo accusandū esse. ⁊ spero mihi melioꝝ ꝯditiōe viuendū esse. Circumloqmur q idē tps passiuae vocis ꝑ pmum supinū cuz hoc ṽbo iri. vt spero me amatum iri. ⁊ suspicor inter nos pugnatum iri. Vtimur pterea futuro infinitiui verboꝝ deponentiū ⁊ quorundā neutroꝝ simile participio ṽbi impersonalis. vt scio moriendū esse mihi. ⁊ carendum esse sensibus. i. me moriturum ⁊ cariturum esse.

De gerundijs. Diu grammatici miserandū in modū se torsere. in illa q̄stione perq̄ inutile: sint ne gerundia noia an ṽba propterea qd aliqd ab vtrisq acceperit. nos ꝯsideratiōnē illā nihili fecimꝰ. Et q̄q̄ potuissemꝰ ātiquoꝝ grammaticoꝝ autoritate gerūdia ad verboꝝ modos referre: vt vltra illos qnq essent quoq alij duo gerundiuus et supinꝰ: vt tn̄ nos vno verbo ab illoꝝ nodis euolueremꝰ: diximꝰ esse alias quasdam orōnis partes: q̄ neq sint nomia neq verba neq participia. Poni aūt a nobis plures aut paucioꝝes q̄ octo orōnis partes nemo mirari debet cum de illaꝝ numero quemadomū li. j. atq iteꝝ tertio diximꝰ: inter autores non conueniat. Gerūdia ⁊ supina Diome. ⁊ fere omēs grammatici antiqores participialia ṽba appellant: qd in determinatione participijs silia sunt. gerūdia. participio futuri tpis passiuae vocis. supia participio pteriti tpis eiusdē vocis. Verba Diome. sunt. participialis ṽboꝝ modus dictꝰ est/qd eiusmodi ṽba sunt participijs silia. nec tn̄ participia sunt. vt legēdi. legēdo. legēdū. lectū. lectu. hęc eadē sunt inqt qua Probꝰ supia appellat: ⁊ merito. qm̄ nec certū habent numeꝝ nec psonam nec sigcatum. Diom. igiť ⁊ Probꝰ ꝯfundūt vno appellantes noie. q̄ nos cū posterioribꝰ grāmaticis distinximꝰ. vt illa sint gerundia: haec ṽo supina. Gerundia q ab eo dicanť: qd gerant verbi sigtionem nemini dubium est. at vero supia vnde dicta sunt: fateor me nescire: sed neq memini me legere. Nam qd probꝰ atq Diome. aiunt: supia appellari quod neq certum numerum habent nec personam nec sigcatum: non plene mihi satisfacit: qm̄ nihil sile est iter verbum supinum ⁊ rem supinam nisi forte supinum aliam habuit reconditiorē significationē: quā sit illa q̄ est in proptu: a qua supina dicta sunt.

[Handwritten marginal note:] [G]erundium est pars orationis declinata per casus suos verbi exigens [...] administrationem significans. [illegible] gerundium [...] [illegible] quod duo gerat hoc est significationem [...] actiuam et passiuam

Gerundia ante se casum non regunt. nam inaudita est in sermone latino constructio illa in conuertẽdo dominus captiuitatem syon. & illud indeficiẽdo ex me spiritum meum illud quoq; in cõuenien do populos in unum. post se uero regunt casum uerbi a quo descendunt. ut tempus est carendi uoluptatibus. inseruiendi amicis. amandi deum.

Gerundia aut sunt substantiua: aut adiectiua. gerundia adiectiua omnia genera & numeros & casus habent. & iunguntur substantiuis significantq; semper passionem. ut uoluenda dies en attulit ultro. i. uolubilis. hoc est quæ uoluitur. iusiurandũ hoc est quod iuratur. est mihi cura iuris dicundi. & do operam iuri dicundo. & ueni ad ius dicũdũ. & delector iure dicundo. Gerundia substantiua tantummodo reperiuntur substãtiua in genitiuo accusatiuo & abltõ generis neutri: quorum noĩatiuus est amare cum pronomine usurpatur. ut est mihi cura soluendi pecunias. uenio ad soluendũ pecunias: & delector soluendo pecunias. Reperiẽ etiam gerundium datiui: ut ego non sum soluendo: nescio tamen an post se cum accusatiuo casu possit construi.

Gerundia substãtiua a uerbis actiuis significãt actionem & passionem: pterq̃ q̄ gerundium genitiui semper significat actionem.

Gerũdia añ se. queadmodũ li. j. diximꝰ: gerũdia post se regũt casum ṽbi a quo descẽdũt. vt duxi vxorẽ causa illam amãdi. ⁊ illã amãdo delector. ⁊ ad illã amãdũ ducta ẽ a me. Añ se ṽo casuz nõ regũt: qn potiꝰ ipa regũt a noĩe vel ṽbo. Qd ṽo i psal. cxxv. dictũ ẽ. In ꝯuertẽdo dñs captiuitatẽ siõ. facti sumꝰ sicut ꝯsolati: ex figura vl' potiꝰ idiomate greco dictũ ẽ. Greci nãq; gerũdia nõ hñt: sz illoꝝ loco ĩfinitiuo cũ articlis ⁊ ꝑpositioĩbꝰ vtunẽ. Nã ꝑ eo qd nos dicimꝰ amãdi: illi dicũt huiꝰ amare. ꝑ eo qd nos amãdo. illi i hoc amare. ꝑ eo qd nos amãdũ: illi ad hoc amare. Cuz ṽo ĩfinitiuꝰ apd illos: queadmodũ apd nos añ se cum actõ ꝯstruaẽ: interp̃s figurã grecã secutꝰ ĩfinitiuũ gerũdio mutauit: actiũ ṽo nõ mutauit. itaq; ꝑ eo q̄ septuagita iterp̃tes i psal. cxlj. grece dixerẽt i dficere ex me spm̃ meũ: nr̃ ṽtit i deficiẽdo ex me spm̃ meũ. ⁊ ꝑ eo qd illi graece i ꝯuenire pplos i vnũ: nr̃ i ꝯueniẽdo pplos i vnũ dixit i psal. cj. illd audaciꝰ. q̄ ꝑ eo q̄ septuagita ṽterũt i ꝯuertere dñz captiuitatẽ siõ: nr̃ iterp̃tatꝰ ẽ. i ꝯuertẽdo dñs captiuitatẽ siõ, vt queadmodũ dicunt ãphibologiã ĩfinitiui modi peculiarẽ fugeret: cũ nusq̃ minꝰ eẽ possit q̃ eo i loco. neq; eñi qsq̃ erat adeo stupidꝰ q putaret a captiuitate siõ dñz eẽ ꝯuersuz. At q̃nto melꝰ dixisset: ꝯuertẽte dño captiuitatẽ siõ: ⁊ deficiente ex me spũ meo: ⁊ ꝯueniẽtibꝰ pplis i vnũ. Aut si hoc duꝝ nimis cuiq; videẽ: qd ẽ vsitatiꝰ apd iterp̃tes ꝑ subiũctiuũ hoc mõ: cũ ꝯuerteret dñs captiuitatẽ siõ. ⁊ cũ dficeret ex me spũs meꝰ: ⁊ cũ ꝯuenirẽt ppli i vnũ. q̄ idẽ etiã Hiero. stati obſuauit. nã ꝑ eo q̄ septuagita dixerẽt ⁊ reges ĩſuire dño: ipe vt ſuiãt dño iterp̃tatꝰ ẽ. ⁊ i euãgelio ꝑ eo q̄ grece scriptũ ẽ. nato iesu i bethleẽ: ṽtit cuz natꝰ eẽt iesus i bethleẽ. sic Boetiꝰ ꝑ eo q̄ Porphyrius ꝑncipio isagogõ i Aristo. cathegorias scripsit. existẽte necessario: ꝯuertit. cũ sit necessariũ. ꝑ eo qd Arist. i ꝑncipio. ij. ethicoꝝ libri scripsit: duplici ṽo existẽte ṽtute. Leonardꝰ aretinꝰ ꝯuertit: cũ ṽo duplex sit ṽtꝰ. Qd ṽo dixit. post se regũt casuz ṽbi a quo dscẽdũt de gerũdio substãtiuo actiue significatiõis itelligẽdũ ẽ. Nã passiuum siue illd sit substãtiuã siue adiectiuũ cũ abltõ ⁊ ꝑpositiõe a vl' ab ꝯstrui nõ pt̃. vt si velis dicere. causa exulãdi a rege venisti ad curiã. Gerũdia aut sunt substãtiua. añ Laurẽtiũ vallã quẽ vnũ i hac gerũdioꝝ disputatiõe nõ mõ ego veꝝ etiã oẽs post illũ grãmatici secuti sunt: nullus fuit autor qui gerundia nominauerit nisi tãtum illa substãtiua in di. do. dum. terminata. Ille igit fuit ꝑmus neq; sua gl̃ia fraudandus est: q gerundia adiectiua iduxit: atq; ꝑ oĩa gñ̃a numeros ⁊ casus variauit. vt Verg. voluenda dies en attulit vltro. voluenda adiectiuũ gerundiũ est: nõ participiũ futuri. neq; eñi sig̃t q̃ volu eẽ sed q̃ assidue vertẽ siue volubilis est. aut voluens si modo voluens passionem significaret more graecoꝝ: q hñt participium p̃ñtis tp̃is quod sig̃t passionem etiã in ṽbis actiuis. ad quoꝝ imitationem. Verg. ij. geor. dixit tardaq; eleusinae mr̃is voluentia plaustra. i. volubilia: ⁊ q̃ assidue voluunẽ. Idem. j. aeñ. olim voluentibꝰ ãnis. i. volubilibꝰ: nõ q voluendi sunt: sed q voluunẽ assidue. Sic p̃terea dicimꝰ iusiurãdum non qd iurãdum est aut iurabiẽ: sed q̄ iurabile est: iuraẽ aut iurari ꝯsueuit. Et eodem modo ꝑ alios casus. vt est mihi cura iuris dicundi antiqui sic dicebãt ꝑ eo qd est dicendi. nã ⁊ antiquoꝝ more mlta nunc dicimꝰ: vt finium regundoꝝ. ⁊ de cõi diuidundo. Gerundia substantiua: q̃ vt diximꝰ antiqores agnouerunt: sola substantiue accepta inueniunẽ tm̃ in gñe neutro ⁊ adiectiuoꝝ more substãtiuanẽ in gñe neutro. Sed in gtõ actõ ⁊ in abltõ freq̃nter repiunẽ. in dtõ raro. vt Cice. in philippicis: nec soluẽdo eras: hoc est vñ solueres debitum non habebas. Quinti. pᷓ paupi soluendo non sumus. Cice. de pfecto oratore: cum est inficiãdo reus: accusatori duo ꝑmo sunt. Apuleius. vij. meta. cum ꝑmum charitate nubendo maturuisset. Verg. xij. aeñ. simul aptat hñdo ensemq; clypeumq;. ⁊ rubrae cornua cristae. Pli. li. xiij. emporetica charta inutilis scribendo. quoꝝ ntũs est amare. Gerundia substãtiua. Gerundia genitiui substãtiua si deriuenẽ a ṽbis actiuis ⁊ neutris actionẽ significãtibꝰ: semꝑ sig̃nt actionem. vt causa amãdi deum ⁊ inseruiendi voluptatibus. hoc Vallae p̃ceptum plaerumq; veꝝ est. repiẽ tñ gerundium genitiui in significatione passiua. vt apud Tranqllum in claudio. harpocratem cui lectica ꝑ vrbem vehendi ius tribuit. A verbis neutris passionem significantibus passionẽ sig̃nt. vt tp̃s exulandi. ratio excalescendi. A communibus ⁊ deponentibus q̃ sig̃nt actionem: gerundia quoq; actionem sig̃nt. quę vero passionem passionem. vt vocandi gratia. philosophandi causa. laetandi ratio. tristandi finis. ⁊ ꝯstruunẽ semꝑ fere cum nomine substantiuo aut adiectiuo certe cuiusdam significationis. Vergil. iiij. georgico. cecropias innatus apes amor vrget edendi. Idem. j. aenei. ⁊ coram data copia fandi. ⁊ iterum in eodem. veniendi querere causas. ⁊ alio loco. finem dedit ore loquendi. Gerundium ablatiui a verbis actiuis deriuatum actionez ⁊ passionem significat. vt cantando. i. dum canto ⁊ dum cantaẽ. Verg. id buc. an mihi cantando victus non redderet. i. dum cãtamus certantes inuicẽ. Idẽ in eodem ope. Frigidꝰ in pratis cantando rũpiẽ anguis. i. dũ cantaẽ. Idẽ. iij. geor. aliẽ vitiũ crescitq; tegendo. i. dũ tegitur. ⁊ ibidẽ. vritq; videndo foemina. i. dũ videẽ. Quinti. memoria excolendo augeẽ. i. dum excoliẽ Sed aiaduertendũ q̄ haec gerũdia qñ passionem sig̃nt ponuntur sine prepositione ⁊ quasi in ablatiuo absolute. neq; regere possunt ablatiuum cum prepositione. a. vel. ab. vt si velles dicere. foemina vritur videndo a maribus.

A uerbis neutris actionem significantibus gerundia significant actionem tantum a neutris passionem significantibus passionem tantum. a communibus & deponentibus actionem & passionem.

Inter gerundia adiectiua & participia hæc est differentia: quod gerundia significant rei administrationem siue habitum sine tempore: saltem determinato ad futurum. resoluunturq; in gerundia substantiua. ut est mihi cura iuris dicundi idest dicendi ius: & delector iure dicundi idest dicendo ius. Participia uero significant tempus futurum in actu sine rei administratione. ut ius dicendum est a me. idest dicetur: causa est a me oranda idest orabitur.

Gerundia accusatiui iunguntur frequenter his præpositionibus. ad. ob. propter. inter. ante. ut ad numerandum uel propter numerandum pecunias ueni. propter orandum causas studeo. inter agendum capras. ante domandum boues. Gerūdia uero ablatiui iunguntur cum his præpositionibꝰ inde. ex. a. ab. ut in nauigando uenti posuerunt. & est libellus Hieronymi de uiuendo deo. & ex defendendo quam ex accusando maior gloria cõparatur.

Aduertendum etiam est ꝙ gerundia adiectiua in accusatiuo semper iunguntur præpositionibus illis ut ad numerandas. uel ob numerandas. uel propter numerandas pecunias ueni: præterq̃ cum his uerbis loco. cõduco. mando. curo. habeo. pro debeo. ut ego. locaui faciendam sepulturam.

A verbis neutris actionẽ significantibꝰ actionẽ significãt. a passionẽ significãtibꝰ passionẽ. ⁊ eodẽ mõ de cõibꝰ ⁊ deponẽtibꝰ. Plau. i aulula. ꝓ vapulãdo hercle ego mercedẽ petã. Vg. ij. eñ. fando aliqd si forte tuas ꝑuenit ad aures. Idẽ. xij. eñ. exuꝑat magis egrescitq; medẽdo. qđ Seruiꝰ exponit dũ ei medeť a passiua significatiõe. Accusatiui q̃q; gerũdiũ a verb. actiuis actionẽ passionẽq; significat. vt tu es facilis ad discẽdũ libros: ⁊ libri sunt faciles ad discẽdũ. A v̄bis actionẽ significãtibꝰ significat actionẽ. a passionẽ significãtibꝰ passionẽ. D. ponẽtiũ vero ⁊ ꝯmuniũ eadẽ ratio ẽ q̃ de supiorıbꝰ diximꝰ. neq; põt ꝯstrui cũ abltõ ⁊ ꝓpositiõe. a. vł ab. in ꝑsona agẽte cũ passionẽ significat quẽadmodũ ⁊ de gerũdio ablatiui diximꝰ. Qđ vero Seruiꝰ i illđ Vg. xj. eñ. scribit alia arma latinis q̃rẽda: aut pacẽ Troiano ab rege petẽdũ: petendũ eẽ gerũdiũ facile refelliť a Ualla q2 petẽdũ ntũs ẽ. gerũdia aũt substãtiua nusq̃; in ntõ repiũť. Sed neq; ẽ actũs: q2 gerũdiũ in hoc casu nũq̃; ẽ sine ꝓpositiõe vt stati dicturi sumꝰ. ex qbꝰ necessario refert petẽdũ nõ eẽ gerũdiu: sed neq; ꝑticipiũ cũ sit v̄bũ ĩfinitũ qualia supra diximꝰ esse illa amatuꝝ doctuꝝ lectuꝝ audituꝝ ne vllo mõ ꝯtra oẽs grãmaticos antiquos ⁊ iuniores dicamꝰ gerũdiũ substãtiuũ etiã in ntõ repiri. Sȝ dicẽdũ potiꝰ ẽ eẽ ꝑpũ futuꝝ infinitiui modi passiue vocis. quẽadmodũ illa amatuꝝ doctuꝝ lectuꝝ audituꝝ actiue. Itaq; pacem petẽdũ ꝓ petẽdã eẽ posuit. ⁊ qđ Lucre. dixit: penas eternas i morte timẽdũ. ꝓ timẽdas eẽ dixit. Sed vt paulo ãte disseruimꝰ cũ de ĩfinitiuo ageret: his futuris non vtimur: sȝ illoꝝ circũloquijs. Inter gerũdia ẽ tãta ꝯueniẽtia i gerũdiũ ⁊ participiũ futuri tpis termiatũ i dus. tũ in voce tũ etiã significatiõe: vt nõ possit qs facile discernere alterutrũ ab altero itaq; iter vtrũq; ponit duas differẽtias. Prima ẽ ꝙ gerũdia significãt rei administrationẽ hoc ẽ ꝑ modũ officij siue habitũ illũ: quẽ philosophi dicũt actũ ꝑmũ. Arist. v̄o. appellat entelechiã. vt cũ dico: cura legẽdoꝝ libroꝝ tenet me. ĩtelligo qđ illđ ẽ meũ offm̃ atq; habituꝰ. nõ tñ in tpe đterminato saltẽ ad futuꝝ: sȝ qđ illos lego ⁊ legere ꝯsueui. Participia v̄o signt tps futuꝝ i actu subaudi secũdo quẽ greci vocãt energiã. sine rei administratiõe. i. nõ ꝑ modũ habitꝰ siue officij. vt si dixero libri legẽdi sunt a me: ĩtelligo iqt qđ tpe futuro legẽť a me: nõ qđ ꝑ habitũ siue administrationẽ siue offm̃ habeã qđ illos legere ꝯsueui. Altera differentia ẽ ꝙ gerũdia adiectiua pñt resolui i gerũdia substãtiua: vt veni causa legẽdoꝝ libroꝝ. i. legẽdi libros. ⁊ veni ad legẽdos libros. i. ad legẽdũ libros. Cice. in. j. officioꝝ. orõnẽ latinã legendis nr̃is efficies pleniorẽ: hoc ẽ legẽdo nr̃a. Itaq; vt i summa dicã gerũdiũ a ꝑticipio distat qđ illud signt ꝑ modũ officij ⁊ rei administrationẽ sine tpe: hoc ẽ tps sine officio ⁊ rei administrationẽ. Illđ ꝑ modũ habitꝰ ⁊ entelechie: hoc ẽ actꝰ ꝑmi. hoc ꝑ modũ actꝰ ⁊ energie: hoc ẽ actꝰ scđi: ⁊ qđ illđ resolui põt i gerũdiũ substãtiuũ: hoc vero i tẽpꝰ futuꝝ. Idq; fieri qm̃ gerũdio tps nõ accidit: participia v̄o accidere manifestũ ẽ. Gerũdia accusatiui. Gerũdia ablatiui vt paulo añ dicebamꝰ: tũ iũcta ꝓpositionibꝰ tũ separata repiunť. aut v̄o gerũdia accusatiui semꝑ copulata ꝓpositiõibꝰ repiunť: nõ tñ oibꝰ sed his tm̃. ad. ob. ꝓpter. iter. añ. vt hõ debȝ esse velox ad audiẽdũ: tardꝰ aũt ad loq̃ndũ. ⁊ ego veni ad legẽdos vel ꝓpť legẽdos libros. Aug. xiij. de trinitate. ꝓpť eruendũ hoies de diaboli ꝑtãte. verg. in bucoli. age tityre ⁊ inter agendum occursare capro cornu ferit ille caueto. Idem tertio georgicorum de equis: namq; ante domandum ingẽtes tollẽt animos. Ablatiui gerũdia his ꝓpositiõibꝰ iũgunť i. de. ex. e. ab. a. vt in nauigãdo vẽti posuerũt. i. flare desierũt. vt apđ v̄g. ij. eñ. tũ vẽti posuere oĩsq; repẽte resedit flatꝰ. ⁊ ẽ libellꝰ Hieronymi ad eustochiũ de viuẽdo deo. i. quẽadmodũ deo ⁊ nõ mũdo ĩseruire debeamꝰ. ⁊ titulꝰ ille q est i libris digestoꝝ de edẽdo. ⁊ Cice. tu qđ cogitas de trãseũdo i epiꝝ. ⁊ illđ qđ oẽs asserũt exẽplũ ex defendẽdo q̃ ex accusando maior glia ꝯparať. nã ⁊ Cice. defendit mltos ⁊ accusauit neminẽ ꝑter vnũ verrẽ: qđ ipe i diuinatiõe fateť. Pli. i eplis. sermoibꝰ dies trãsigebat: cũ a scribẽdo vacaret. Cice. i quo nos isti iurisconsulti impediunt. a discendoq; deterrent. Quiti. etiam ꝓpositioni cum adiunxit. orato. isti. lib. j. sed ratio inqt recte scribendi iuncta cum loq̃ndo est. Aduertendum ẽ q2 paulo añ dixerat gerũdia accusatiui substantiua semꝑ asciscere sibi ꝓpositionẽ. nunc etiã dicit gerũdia adiectiua i actõ eãdem ꝓpositionẽ desiderare: ꝑterq̃ cum paucis verbis his fere. loco. as. conduco. is. mando. as. curo. as. habeo. es. ꝓ eo quod ẽ debeo. es. Seruius sulpicius i eplã quadã ad Cice. vt faciendã inqt sepulturã locarẽt. i. darẽt certa mercede architecto faciendam. Cice. ij. de diuinatione. Redẽptores columnã illã de cotta ⁊ torquato ꝯduxerãt faciẽdam. Suetonius in vita Cesaris. gladiatores inqt notos vi rapiẽdos reseruãdosq; mãdabat. Pli. in eplis. petis vt libellos meos emẽdandos recognoscendosq; curem. Idẽ in eplã ad saturnium. ꝑsertim cum enitendũ haberemus. idest deberemus eniti. Tranquillus in vita Cesaris. vt consolandos eos magis imperator quam puniendos habuerit.

Animaduertēdū quoqȝ est. cōtra pceptū illud de couenientia adiectiui cū subst ātiuo hoc est obseruatū. Plautus in captiuis duobus. noiandi tibi istorꝝ magis erit q̄ȝ edūdi copia. Terē. date crescēdi copiā nouarꝝ: q̄ spectādi faciūt copiā Cice. ij. de diuinatiōe. dolebis tū stoicos nr̄os epicureis irridēdi sui facultatē dedisse. sui em̄ gt̄us est pluralis: quia ad stoicos referꝰ. Liui. xxj. ab vrbe nō em̄ vereor ne quis hoc me vr̄i adhortādi causa magnifice loqui existimet. Sueto. in august. exacta iocādi licētia diripiēdiqȝ pomorꝝ ꝛ obsoniorꝝ. Quid si dicas gerūdia illa substātiua esse in gt̄ō posita: regereqȝ post se genitiuū: vt sit nominādi istorū pro nominādi ista. ꝛc. illud vero Terētij qd̄ dixit crescēdi nouarū: quō defendi aut excusari possit non video.

Animaduertendū quoqȝ est gerūdiū genitiui singularis recte iūgi substātiuo plurali. ut Plautus. nominādi tibi istorū magis erit q̄ edundi copia.

¶ De uerbis supinis. Cap. x.

QVod de gerūdiis diximus: idē de supinis dici pōt: esse aliā ab octo partibus oratiōis: nisi q̄ gerundia participiis: supina uerbis annumerari possunt. Primum supinum semper iungitur uerbo significanti motum ad locum. ut eo deambulatum. uado uenatum. significatqȝ semper actionem nisi sit a uerbis neutris passionem significantibus. nam illa do filiam nuptū uenūdo seruos. spectatum admissi risum teneatis amici. motum in se continent: sicut & illa superiora.

Vltimū supinum semp iūgitur nomini adiectiuo: non tanq̄ substantiuum: sed tanq̄ uerbum. regiturqȝ ab eo: & significat passionem. ut est res horrenda dictu. i. ut dicatur. miserabilis uisu. i. ut uideatur. Ex quo sequitur q̄ neqȝ potest iungi uerbo: ut grāmatici indocti dicūt uenio lectu. Neqȝ ponitur pro nomine: ut Priscianꝰ dicit uenio uenatu: pro de uenatione. Neqȝ iungit sibi adiectiuum. Neqȝ recipit pręp ositionem.

DE verbis supinis. ca. x. Qd̄ in superiori capite disputatum est: que nos gerundia ꝛ supina dicimꝰ participialia verba antiquiores grammatici vnō nomine appellabant: propterea q̄ gerundia participio futuri supina participio preteriti similia sunt. Quę quoniam a grāmaticis iunioribus distinguūtur: qd̄ de gerūdijs diximus esse aliā ab octo partibus orationis: idem nūc de supinis dicimus esse aliam ab illis nouem. vt sint in doctrina nostra sermonis latini partes orationis decē: Qd̄ si in octonario partium orationis numero perstandum est: ad nomen gerundia: ad verbum supina reducenda sunt. vnde ꝛ Quintilꝰ illa appellat verba supina quemadmodum plaeriqȝ oēs grāmatici nomina participialia. Primū supinū. haec de supinis praecepta contra vulgus fere oīm grāmaticorꝝ Priscianūqȝ in primis excogitata sunt: qui putabant supina significare actionē ꝛ passionem: cum primum ab actiuis ꝛ neutris verbis actionem significantibus semper significet actionē: secūdum semper passionē. Qd̄ vero dicit primū semp iungi verbis significantibus motum ad locum: ea sunt q̄ non modo habēt motū explicitum: sed etiam implicitum. vt eo. is. vado. is. proficiscor. eris. venio. is. ago. is. mitto. is. Terē. in andria cur te is perditum. Vg. in. iiij. aeñ. venatū aeneas vnaqȝ miserrima dido in nemꝰ ire parant. Idem in. iiij. geor. venimus huc lapsis q̄situ oracula rebus. Idem in buc. huc ipsi potū venient p prata iuuenci. Idem ibidem. ꝛ potū pastas age tityre. Salust. in iugur. legatos inquit ad iugurtham de iniurijs q̄stum misit. ꝛ iterū ibidem. nō mea culpa ad vos oratum mitto. Motum quoqȝ dicit continere in se illa do filiam nuptum apud Terentium. i. vt eat nuptum. i. ad hoc vt nubat passiue. vt venū do seruos. i. vt venundentur etiam passiue. ꝛ illud Horatij in poe. spectatum admissi risum teneatis amici. i. recepti in domum vt veniatis spectatum. i. ad aspiciendum. Et significat semper actionē si veniat ab actiuis aut neutris actionē significantibus. nam a passionē significantibus passionē significat. vt eo exulatū. i. vt exulē. venio vapulatum. i. vt vapulem. Plautus in aulularia. coctum ego non vapulatum dudū conductus sum. Idem in mercatore. si opprimit pater quod dixit exulatum: abijt salus. Idem paulopost. certum est exulatum hinc ire me. ꝛ illa quae diximus do filiam nuptum: venūdo seruos. Post se vero construitur cum casu: cū quo construitur verbum a quo descendit. de supino a verbis actiuis actionem significātibus intelligit. vt quod ex Terentius attulimus. cur te is perditum? ꝛ ex Vergilius. lapsis quesitum oracula rebus: nam venio exulatum a rege: nescio an satis latine dici possit. Vltimum supinum. Non minori in errore ante hanc Laurentij preceptionem versati sunt grāmatici in vltimo supino: quaȝ fuerant in primo: cū putabant ita posse iungi verbo significanti motū: ꝛ significare actionē queādmodū ꝛ primū. Itaqȝ reliquis ambagibus omissis: ostendit primo quō construatur deinde qd̄ significet. nā cōstruitur inqt nō cū verbo significāti motū: sed cū noīe adiectiuo: nō tanq̄ substantiuū: q2 cū eo nō conuenit neqȝ couenire debet in genere numero ꝛ casu. sed tanq̄ verbū qd̄ desiderat ab illo adiectiuo determinari: a quo etiā regitur. ꝛ significat semper passionē: nō queādmodū alij dicebant actionē ꝛ passionē. vt est res horrenda dictu. i. vt dicatur. miserabile visu. i. vt videatur. miserabile dictu. i. vt dicatur. Verg. ij. geor. nec visu facilis nec dictu effabilis vlli. ꝛ in. iiij. eiusdē: subitū ac dictu mirabile monstrū. Idē in. j. aeñ. in breuia ꝛ syrtes vrget miserabile visu. Idē in. vij. aeñ. id vero horrendū ac visu mirabile ferri. Ex quo seqtur. ex cōditionibus q̄s dixit vltimū habere supinū: infert q̄s nō habet. ꝛ qbꝰ distinguiꝰ a noīe: cū quo terminationē hȝ cōem. nā supina filia sunt noībꝰ pticipialibus q̄rtę declinatiōis in actō ꝛ abltō. Prima itaqȝ cōditio est: q̄ nō iungiꝰ verbo: vt impiti grāmatici ante hac dicebāt: venio lectu p eo qd̄ est de legēdo: q2 vt diximus: semp iūgitur nomini adiectiuo. haec Laurentij preceptio cū mihi sederet in animo: inueni apud Catonē in lib. de re rust. clausulā: que illam maxime labefactaret. nam vbi de officio villici scribit. primus inquit cubitu surgat: vltimus cubitum eat: quis hoc loco non dicat cubitu surgat sic esse vltimum supinum. quemadmodum cubitum erat primū? Sed cubitu tam nomen est pro cubatione q̄ȝ cubitum supinum. ꝛ quod Papinius in. j. Achilleidos dixit. ꝛ tunc venatu rediturum in limine primo opperiens. illud pterea miror: quod Diomedes ait. lectu proficit supinum esse: cum manifestū sit lectu pro lectione in eo exemplo positum. Altera igitur conditio est: quod nō ponatur pro nomine: vt qd̄ Priscianus lib. viij. ꝛ post illū oēs grammatici dixerunt: venio venatu. i. de venatione. nam tunc nomen esset. ꝛ sic illud Catonis exponendum est cubitu surgat idest de cubatione. ꝛ illud Diomedis lectu proficit. i. lectione. Tertia conditio est: q̄ non iungat sibi adiectiuum. neqȝ enim dicere possemus est res horrēda humano visu. Quarta q̄ nō recipit prepositionem: vt est res horrenda in visu.

Quinta ꝙ non regit nomen. vt est res honrrenda visu hominum. ex quibus etiam infertur vltimum supinum nõ deriuari a verbis voce aut significatione passiua carẽtibus. qm̃ quidẽ in eã resoluendi sunt cũ passionẽ significent. vt si velis dicere est res horrẽda sonitu: ⁊ indigna locutu. ⁊ qḋ dixit Cicero. ij. thus. q̃stionũ grauia perpessu dixit. Deinde dicit cũ vltimũ supinũ simile sit in terminatione abltõ nominis participialis. qḋ si quispiã dixerit bonus ciuis est dignus gubernatu amphibologiã esse q̃ ex adiunctis debet tolli. vt est dignus gubernatu reipublicae: ⁊ est dignus magno gubernatu. ⁊ recessit ex gubernatu. ⁊ in gubernatu multum profuit: quibus in locis manifestum est gubernatu pro gubernatione poni: declinaturq; hic gubernatus gubernatus gubernatui.

Neq; regit nomen. Quod si dixeris bonus ciuis est dignus gubernatu. dubitaueritq; aliquis: gubernatu utrum sit nomen an uerbum supinum: ex adiunctis tolletur hæc ambiguitas. Nam cũ est nomen gtĩ regere potest. ut est dignus gubernatu reipu. & iungit sibi nomẽ adiectiuum: ut est dignus magno gubernatu. & recipit prepositionem. ut recessit ex gubernatu. Cum uero est uerbum supinum quemadmodum diximus: nihil tale habet: sed tantum a nomine adiectiuo regitur & in uerbum passiuum resoluitur.

¶ De cõstructione participii. Cap. xi.

Participiũ eodem modo iũgitur nomini & pronomini & uerbo quo nomẽ adiectiuũ: post se uero desiderat casum cũ quo cõstruitur uerbũ a quo descendit. ut amans filium. amaturus deũ. amatus a patre. amandus ab uxore. inseruiens amico. inseruiturus propinquis. carens uoluptatibus. cariturus turture magno.

Sũt noia participiis similia. ut amans. doctus. q̃ sola constructiõe discernũtur. Nam cum dico amãs uxorẽ participium est: amãs uxoris nomẽ est. Sed cũ sũt noia recipiũt cõparationẽ. ut amãtior uxoris. amãtissimus uxoris. doctior Cicerone. doctissimus omniũ. Tẽpore quoq; possunt discerni nã cum dico est amãdus a me: significat ꝙ a me amatur. Cũ uero tantũ est amandus: ꝙ est dignus amari. uix tamẽ sub hac forma recipit cõparationem. Nam quod quidam dicunt reuerendissim⁹ colendissimus: obseruandissimus: ego dicerẽ potius admodum reuerendus. perq; colendus. plurimum obseruandus. & alia simili modo.

¶ De nominis constructione cum alio casuali. Cap. xii.

Nomina quoq; cum casibus construuntur. quædam cum genitiuo. qualia sunt nomina adiectiua certæ cuiusdam significationis ut integer uitæ: sceleris purus. præceps animi.

De participij constructiõe. Participium eodẽ modo. Participium dupliciter cõsideratur: aut qua ratione est adiectiuũ: ⁊ sic debet cõuenire cũ suo substãtiuo in gñe numero ⁊ casu. vt vir doctus: aut qua trahit originem significationemq; ab aliquo verbo: ⁊ sic regit casum illius verbi a quo descendit. Nam quia a doceo. es. participia actiuae vocis sunt docens docturus. eadem ratione dicimus sum docens te grammaticam: ⁊ sum docturus te dialecticam: qua doceo te grãmaticam. doceo te dialecticam. ⁊ in voce passiua eadẽ ratione dicimus: ego sum doctus a te grãmaticã: q̃ ego doceor a te grammaticã. ego sum docendus a te dialecticam: qua ego docebor a te dialecticam. ⁊ pari modo de reliquis verbis: que varijs modis construunt. Sũt nomina. Participia poni pro nominibus posse lib. iij. dictũ est. nũc aũt vt aliquid addat. illud ipsum repetit: ostenditq; in quo distingui possit a nomine. Primo cõstructiõe: nã cũ participiũ vt paulo ante diximus: regat casum verbi a quo deriuatur: mutata constructiõe ponitur loco nominis: qḋ exẽplis demonstrat. de constructione tamẽ participij loco nois positi infra dicetur. Sz cum sint nomina recipiunt comparationez. hoc de participijs praesentis ⁊ preteriti intelligitur. vt amãs amãtior amãtissimus doctus doctior doctissimus. Participia futuri tpis loco nois posita cõparationẽ nõ recipiunt. neq; enim possemus dicere ab amaturus amaturior amaturissimus: ab amandus amãdior amãdissim⁹. Nam qḋ tẽpestatis nostre homines curiales dicũt atq; scribũt: reuerẽdissimus pater. colẽdissimus dñs. obseruandissimus ꝓsul: potius dicendũ esset per ipsum participiũ loco nominis positum ⁊ aliqḋ aduerbiũ: qḋ intẽsionẽ quãdã significaret: augeretq; significationem. vt Boetius in. j. de cõsolatione. cũ philosophiã describit: ⁊ vultus inquit admodũ reuerendi. Qḋ vero dixit participiũ futuri in rus loco nominis aliqñ poni ostendit Laurẽtius lib. elegan. j. nã cũ dixit Quin. neq; eniz huius rei meminit vsquã poeta: profecto non tacitur⁹ de tanta sua gloria. perinde est ac si alio modo dixisset rem sibi non tacendam: hoc est dignam taceri. Plinius quoq; iunior in epistolis: confero inquit quinquaginta millia nũmũ plus collaturus nisi a verecundia tua ⁊c. collaturus dixit non tam significans tẽpus: q̃ voluntatez ⁊ animũ conferendi. Omnia igiẗ quatuor participia transire possunt in vim nominis. sed qñ sunt participia: qñ nomina: quinq; modis dignoscimus. Primo constructione: vt amans vxoris pro amator vxoris. Scḋo tpis amissiõe. vt Oui. militat omnis amans ⁊ habet sua castra cupido. amans pro amator posuit. Tertio comparatione. vt amans amantior amantissimus. Quarto compositione: vt innocens. indoctus. neq; enim sunt verba. innoceo innoces. indoceo. es. a quibus deriuentur. Quinto significationis mutatione. vt diligens: non qui diligit: sed qui solers est.

De nominis constructione cũ alio casuali. Ca. xij. Posteaq̃ de cõstructiõe verboꝝ participiorũq; cũ alijs partibus orationis dictum est: hoc loco de cõstructione nois cũ alio casu disputabimus: ⁊ in primo cũ gtõ non de illa constructione q̃ notissima est: cum genitiuus construitur cum nomine substantiuo ex vi vel quasi possessionis. vt liber Vergilij. Vergili⁹ decẽ argentoꝝ: sed cũ nomen adiectiuũ vel participiũ in vim nois transiẽs. aut nomẽ verbale qḋ in. or. vel in. ix. desinit. construuntur cum genitiuo ex idiomate hoc est proprietate sermõis latini quo in loco imitati sumus precipue Diomedem grammaticum ne quis existimet haec a nobis tumultuarie fuisse precepta. Dicit igiẗ in primis ꝙ nomina adiectiua certae cuiusdam significationis ex ratione idiomatis latini gtõ iunguntur. Sũt autez illa potissimũ que habitum siue priuationẽ alicuius rei significãt. vt integer vitae. Hora. j. car. integer vitae scelerisq; purus. Verg. ix. aeñ. atq; integer aeui ascani⁹. Praeceps animi. Verg. ix. aeñ. ⁊ ꝓceps animi tmarius ⁊ mauorti⁹ hemõ.

Prodigus vitae. Hora. iij. car. aīaeq; magnae prodigū paulū ſupante poeno. Dubius itineris. Diomedis exēpluꝫ in idiomate gtī. Uer. iij. geoꝛ. nec ſum animi dubius verbis ea vincere magnū q̄ſ ſit. Tenax ꝓpoſiti Hora. j. car. iuſtū ꝛ tenacē ꝓpoſiti virū. Cupidus honoꝛis quoq; Diomedis exēplū eſt. Atq; eadē rōne dicim⁹ aemulus laudis. amēs animi. auidus pugnae. certus expimēti. incertus viae. cōſcius facti. inſcius aeui. pſcius vēturi: neſcius veri. ignarus rerū. ingratus ſalutis. inops animi. laetus laboꝛū. memoꝛ matris. maturus aeui. pſper frugū. reus voti. ſerus ſtudioꝝ.

Prodigus uitę. dubius itineris. tenax propoſiti. cupidus honoris.

Nomina preterea formā participiorum habentia. ut patiens laboris. negligens amicorum. fugitās litium. appetens alieni. profuſus ſui. doctus grāmaticę. uictus animi. expertus belli.

Nomina quoq; maſculina terminata in. or. quę formantur ab ultimo ſupino. u. mutata in. or. & foeminina terminata in trix. q̄ formantur a maſculinis. tor. in. trix. ut amator uxoris. amatrix uiri. doctor gentiū. expultrix uitiorum.

Et nomina ſuperlatiua conſtruuntur cū gtō ſed tātū plali niſi ſint noīa collectiua. ut doctiſſim⁹ grecorum. ſapientiſſimus philoſophorū. fortiſſim⁹ gentis danaum. Comparatiuū quoq; inter duo. ut aiacum fortior fuit telamonius.

Sūt quędam quę poſſunt iungi genitiuo. uel datiuo ut ſimilis pr̄is uel patri. fidus regis uel regi. ꝓximus tulii uel tulio. ꝓpinquus Cęſaris uel Cęſari.

ſecurus amoꝛū. veri vanus. animi vecoꝛs. Oui. vj. meta. vt tū exēplis intelligat aemula laudis. Uer. iiij. aeñ. iſq; amēs animi ꝛ rumoꝛe accēſus amaro. Idē in. ix. ergo auidū pugnae dictis ac numine phoebi. Macrobi⁹ in ſomniū ſcipi. hippocrates experimēti cert⁹ aſſeruit. Sene. in oedipo. an latera cura ſerpit icertus viae. Ugi. iiij. aeñ. teſtat moritura deos ꝛ cōſcia fati ſydera. Idēꝫ in. vj. pſcia vēturi da nō indebita poſco. Idē. iij. geoꝛ. etiāq; tremēs. ēt inſcius aeui. Oui. j. meta. veri q̄ſi neſcia q̄rit. Uerg. x. aeñ. pſpicit ignarus rerū ingratuſq; ſalutis. Idē. iiij. aeñ. ſaeuit inops animi totāq; accēſa ꝑ vrbē bacchat. Idē. in. xj. aeñ. q̄s illi laeta laboꝛū ipſa ſuis manib⁹. Idē. j. aeñ. at memoꝛ ille matris acidaliae. Idē in. v. aeñ. atq; aeui matur⁹ aceſtes. Hora. iiij. car. pſperā frugū celerēq; ꝓnos voluere mēſes. Uer. j. aeñ. ſecur⁹ amoꝛ germanae. Idē i v. aeñ. cōſtituā ante aras voti reus. Oui. xv. meta. ſpectarūq; agit legū reus. Cōſtātinus tū in q̄dā ſanctiōe. ne ſim⁹ inq̄t legib⁹ rei: q pugnādo fideliter de oībus gētibus meruimus eſſe victores. Hora. o ſeri ſtudioꝝ q ne putetis. Apu. iiij. meta. iā vecoꝛs animi tectū ſcādulare cōſcēdit. Uerg. x. aeñ. aut ego veri vana feroꝛ. Noīa p̄terea formā participioꝛum habētia. i. q̄ figurātur ex participijs p̄ſentis tpis ꝛ p̄teriti: poſſunt cōſtrui cū gtō. vt Uerg. ij. geoꝛ. patientes vomeris vnci. vt ab eo cōpoſitū impatiēs. Iuue. impatiēſq; moꝛae pauet. ꝛ praeputia ducit negligens amicoꝝ. Diomedis eſt in idiomatis. fugitās litiū. Terē. in phoꝛmi. herus meus liberalis eſt: fugitans litiū. Saluſt. in catilina. ꝓfuſus ſui. alieni appetēs. Participia nāq; ſi eſſent: actō iūgerētur diceremuſq; patiens laboꝛem. appetens pecuniam. negligens amicos. fugitans lites. Eodē modo ſi dixeris doctus grāmaticā. victus animū expertus bellū. participia ſunt. doctus grāmaticae. victus animi. pꝛofuſus ſui. expertus belli: noīa. Uerg. x. aeñ. expertos belli iuuenes: aſt ſilua trecētos. Idē. iiij. geoꝛ. immemoꝛ heu victuſq; animi. Hora. iij. car. doctae ſermonis vtriuſq; linguae. eadē quoq; ratiōe Uerg. dixit. j. aeñ. expediūt feſſi rerū. ꝛ Hora. j. car. inſanietis dū ſapiētiae cōſultus erro. Idē in. j. ſer. agricolā laudat iuris legūq; peritus. nā participiū eſt a perio: qd̄ in vſu non eſt in ſimplicitate: a quo eſt experioꝛ: ꝛ Apul. de repēte animi mutatus. Nomina quoq; verbalia. q̄ alij participialia vocant formata ab vltimo ſupino. u. mutata in. oꝛ. cōſtruuntur cū genitiuo. vt amatoꝛ vxoꝛis. doctoꝛ gentium. ꝛ foeminina que formātur a maſculinis. toꝛ. mutata in. trix. cū gtō etiam cōſtruūtur. vt amatrix viri. ꝛ que etiā irregulariter formātur: vt expultrix vitioꝝ: qd̄ ab expulſoꝛ fit. Et noīa ſuperlatiua. ſuperlatiuū cū plurali tm̄ genitiuo cōſtruitur. vt Hora. j. ſer. graecoꝛū lōge doctiſſimus poteſt etiā cū gtō ſingulari cōſtrui: modo ſit nomē collectiuū: hoc eſt in numero ſingulari multitudinē ſignificans. vt populus. gens. Uerg. j. aeñ. o danaū fortiſſime gētis tidide. Cōparatiuū quoq; quoties inter duos fit cōparatio: ad imitationē graecoꝛū poteſt cū gtō cōſtrui. vt iunioꝛes grāmatici dicūt: cū ponitur partitiue. vt ſi dicas: aiacū foꝛtioꝛ fuit telamonius. duo enim tm̄ fuerūt aiaces alter telamonius alter oilei filius. Nā ſi tres fuiſſent nō foꝛtioꝛ: ſed foꝛtiſſim⁹ dicēdū erat. ſicut dicim⁹ digitoꝛū medius eſt lōgiſſimus. manuū vero dextera eſt foꝛtioꝛ: loco etiā genitiui nonnunq̄ ponit ablatiuus cū ꝓpoſitione de vel ex. Oui. in ep̄la medeae. cū minoꝛe pueris iuſſu ſtudioq; vidēdi. duo enim erāt medeae filij Caeſar in cōmēta. haeres erat ſcriptus ex duob⁹ filijs maioꝛ. Illud nimis licēter dictū eſt qd̄ Paulus Hieronymo interpte ſcribit. Spes iq̄t fides charitas tria haec. hoꝝ maioꝛ eſt charitas ꝓ maxima. aut ſi charitas fidei ꝛ ſpei ſimul cōparatur. hoꝛū poſuit pꝛo his ad imitationē graecoꝛ. qui cū ablatiuū nō habeāt cōparatiuū cū gtō cōſtruūt: queādmodū ꝛ ſuplatiuū. illa mō inter illos differētia eſt: qd̄ cōparatiuū iūgitur cū gtō ſignificante vnū aliquid ſui generis vel diuerſi: ſuplatiuū vero cū gtō ſignificante plura ſui generis. Illud tm̄ hoc in loco nō eſt diſſimulandum: qd̄ Ualla notauit: qd̄ comparatio vnum gradum ſiue pꝛimum obtinet. ſuperlatio vero vltimum. nam vbi eſt ſuperlatio neceſſe eſt vt ibidem ſit comparatio: ſi enim plura ſint vaſa ad eandem magnitudinem facta ꝛ aliud ſit longe capacius: recte dixeris illud eſſe maius omnibus illis: quae ſunt inter ſe aequalia. quod ſi aliquod vas ſit maius alio: aliud mai⁹ illo. hoc comparatum illis duobus nō dicetur maius illis: ſed maximū illoꝛū: ſed de vtriuſq; gradus conſtructione Cap̄ xiiij. plura dicemus. Sunt que poſſunt. ſimilis patris vel patri: ſed eſt differentia teſte Diomede. quoniam ſimilis patris eſt in moꝛibus. ſimilis patri in coꝛpoꝛis figura atq; lineamentis. quod Iuuenalis expreſſit dicens quandoquidem ſimilem tibi ſi non coꝛpoꝛe tantum: nec vultu dederit moꝛum quoq; filius. Terentius in eunucho. domini ſimilis eſt nam quod Uergilius. in. j. aeñ. dixit os humeroſq; deo ſimilis ex opinione vulgi atq; epicureoꝛum dictum eſt: qui putant deos humanam effigiem habere. fidus regis vel regi. Uerg. xij. aeñ. preterea regina tui fidiſſima. nam genitiuus ille poſitiui eſt. Ouid ij. meta. tu tantū fida ſoroꝛi eſſe velis. pꝛoximus ſiue pꝛopinquus tulij vel tulio. vicinus Antonij vel antonio. Horatius. j. ſermonū. niſi nos vicina triuici villula cepiſſet cāpano pꝛoxima ponti. Eodē modo dicimus amicus Caeſaris vel caeſari. par Pōpeij vel Pompeio. Uerg. ꝛ amicū Cretea muſis. Idem in. j. gēs inimica mihi tyrrenum nauigat aequoꝛ. Lu. in. j. quem metuis par huius erat. Idem in. ix. par geminis chiron.

Quædam sunt quę possunt iūgi genitiuo uel ablatiuo ut diues agrorum uel agris: uacuus cerebri uel cerebro. plenus rimarum uel rimis. dignꝰ honoris uel honore.
Datiuo etiam complura iungūtur. ut facilis omnibus. difficilis nemini. charꝰ suis. iucūdus alienis. aptus bello. idoneus paci.
Verbalia quoq; in bilis. dtō iungi possunt. ut amabilis cunctis. uisibilis nulli.
Actō etiā iunguntur plura noīa adiectiua. sed ut diximus figurate: idq; apud poetas tm̄. ut flauus capillos: niger oculos. horridus barbam.
Abltō quoq; media p̄positiōe siue septimo casui cōplura iūgūtur. ut alienus a crimine. oriundus ex Affrica. diuersus a uitiis. alius ab humanitate. secundus ab hercule. tertius a Ioue. uir singularis igenio. excellens uirtute. insignis pietate.
Comparatiua quoq; cū ablatiuo siue septimo casu cōstruuntur. ut nemo est eloquentior Cicerone.
Ablatiuus siue septimus casus plærumq; ponitur absolute aut per duo nomina. ut rege Ferdinando Munda in deditionem christianorum uenit. aut per nomen & pronomen. ut me pręceptore didicisti literas. aut per nomen siue pronomen & participium. ut deo ducente ueniam ad te. me uenię te gaudebis.

Quaedam sunt q̄ possunt. diues agrorum vel agris. Verg. in buc. quā diues pecoris niuei. quā lactis abūdās. Idē. j. aen̄. diues opum studiisq; asperrima belli. Idē in eodē. ditissimꝰ agri phoenicū. nā gtūs ille agri ad positiuū: phoenicū ad suplatiuū refertur. Hora. j. ser. diues agris. diues positis in foenore nūmis. Vacuus cerebri vel cerebro. Salusti. in iugur. ager aridus & frugū vacuus. Iuue. vacuūq; cerebro iā pridem caput hoc ventosa cucurbita querat. Plenus rimarū vel rimis. Teren. in eunucho. plenus rimarū sum hac illac perfluo Ver. j. aen̄. que regio in terris nostri non plena laboris: Idē. iiij. geor. crura thymo plenae. Quin. tm̄. lib. ix. plenus inquit vini veteres dixerūt nos plenū vino dicimꝰ. dignus honoris vel honore. Plautus in trinūmo. nō ego sum dignus salutis. Vergi. xij. aen̄. magnorū haud vnq̄ indignꝰ auorū. Iuue. his epulis & tali dignus amico. Laurentius vix dici posse putat dignus honoris: quare illud ex euāgelio. Facite fructus dignos penitentiae: ex figura graeca dictum putat q̄r graeci abltō carēt. Dicimus etiā satur rerū & rebus. Terē. in adel. sed postq̄ intus sum omniū rerū satur. Oui. ij. meta. ambrosiaeq; succo saturos presepibus altis. Trūcus pedū vel pedibus. Verg. iiij geor. trūca pedū primo. Quid. xv. meta. & generat truncas pedibus. Oneratus frugū & frugibus. & refertꝰ cibi vel cibo. Pacuuius apud Noniū Marcellū oneratus inquit frugū & floris. Varro apud eūdē Marcellum. ipsa Italiae oppida sunt vastata. que fuerūt prius hoīm referta. Cicero p lege manilia. referto p̄donū mari. nā participia esse loco nominū posita ex eo patet: q̄d verba a quibus deriuātur: cū abltō nō cū gtō cōstrui solēt. Verg. j. aen̄. onerantq; auro. Cicero. ij. de oratore. peranguste refersit oratione sua. Datiuo cōplura iungūtur. sunt aūt: vt Priscianus ait: illa q̄ ad gratiā vel ad vtilitatē alicuius vel cōtra referūtur: vt facilis difficilis. & similia. Ver. ij geor. illā experiere colēdo & facilē pecori. Marti. difficilis. facilis. amicus. acerbus eisdem. Cicero i verrē. ita mihi velim deos ppitios. Verg. ij. geor. bis pomis vtilis arbos. Verbalia quoq; in bilis. illa sunt q̄ passionē significāt. vt amabilis cūctis. Ver. iij. geor. nec visu facilis: nec dictu effabilis vlli. Actō. etiam quemadmodum alijs in locis diximus noīa adiectiua cū actō construi possunt sed per figurā synecdochē tantū poetis p missam. vt Verg. j. aen̄. nuda genu. i. habēs genu nudū Idē in eodē os humerosq; deo similis. i. habēs os & humeros similis deo. Abltō quoq; media p̄positione siue septimo casui. De quo Diome. in idiomatis his verbis scribit. Multa sunt q̄ per abltm̄ casum Romani solēt efferre. imēsa est enim huius casus licentia: & vtūtur eo saepissime pro duobus casibus gtō & datiuo vt bellum varia victoria. homo mira eloquentia. magnis viribꝰ adolescēs. bona forma mulier q̄d elegantius dicitur q̄ si diceres bellū variū victoria. homo mirus eloquētia. adolescens magnus viribus. mulier bona forma. quē vero diomedis abltm̄ appellat: nos si constare nobis volumꝰ: septimū siue effectiuū casum appellamus. Abltūs aūt esset media prepositione. vt alienus a crimine. diuersus a vitijs. longinquus ab achaia. Diomedis exēpla sunt. Eodē modo dicimus alius ab humanitate. pro diuersus. oriundus a carthagine. pro originē trahens. tertius ab ioue subaudi distans. Cōparatiua quoq;. diximus comparatiuū quoties ponit partitiue: cōstrui cū gtō: nūc vero dicit q̄d siue cōparetur ad vnū siue ad plura sui vel diuersi generis cōstruit cū abltō siue septimo casu: nam vt alio etiā loco dicimus: quoties abltūs sine p̄positione ponit antiquiores septimū casum appellabāt. vt achilles fuit fortior aiace & hectore. at perinde reliquis oībus Troianis: possumus etiā dicere q̄d aiax telamonius fortior fuit aiace oileo. sed de cōparatiui cōstructione infra pluribus differetur. Ablatiuus siue septimus casus. illorū stulticia hoc in loco ridenda est: qui pro eo q̄d ego dixeram. Munda in deditionem christianorū venit: qm̄ eo anno quo introductiōes has aedidimus Ronda & Mūda & cōplura alia castella maurorū expugnata sunt ductu atq; auspicijs Ferdinandi omniū regū clarissimi: putantes munda adiectiuum esse nomen. deletis quibusdā literis atq; alijs adiectis: librario imprimendum dedere munda deditio christianitatis venit.

De constructione quarundam partium orationis. Cap. xiii.

Visq; semp iungitur suplatiuo. ut optimus q̄sq; sapiētissimus quisq;. Oīs & & cunctus positiuo & cōparatiuo. ut omnes boni. cūcti boni. oēs sapientiores. cuncti sapientiores.

E cōstructiōe q̄rūdā partiū oratiōis. puta q̄sq; p̄ticula q̄ nunq̄ positiuo aut cōparatiuo iūgit: sed tm̄ suplatiuo. atq; ecōtrario oīs positiuo & cōparatiuo: nunq̄ suplatiuo. q̄d cū apud castigatissimos autores p̄pe semp obseruatū repiat: iure Prisc. in pricipio sui opis a Valla rephēdit q̄d scripserit. oīm iudicio cōprobatur eruditissimorū: p eo q̄d esse debuit oīm eruditorū aut eruditiorū. Lactātiꝰ quoq; in libello de opificio hoīs: placidiora quaeq; aīalia vel nihil fellis oīno vel minꝰ hn̄t. p. eo q̄d esse debuit: oīa placidiora aīalia. Macrobiꝰ etiā in j. de somno. exteriori quaq; sphera quas interius continet ambiente. pro eo quod esse debuit extima quaq; sphera.

Si ꝟo positiuus cõparationẽ nõ recipit: ꝓpter asperũ lraꝝ cõcursum (vt q2 a pius ꝛ strenuus nõ dicimus pijor pijssimus: strenuior strenuissimus) possumus dicere pius quisq3. strenuus quisq3. Salus. in iugur. strenuus quisq3 aut ociderat in ꝑlio: aut grauiter vulneratus. aut q2 significatio positiui eiusmodi est vt non possit gradus comparatiõis recipere qualia sunt nomina numeroꝝ ordinẽ significãtia. vt primus scõs tertius possumus dicere primus quisq3 scõs qsq3. tertius qsq3. Cicero i philipicis. Primo quoq3 die cõsules ad senatũ referãt. tametsi primus suplatiuũ sit Idẽ ꝓ Rabirio tertio quoq3 ꝟbo excitabat. Trãqll⁹ i vita Cesaris. vn⁹ dies q̃rto quoq3 anno intercalaretur Iuue. septima q̃q3 fuit lux ignaua. Cũ vero hmõi nomina tũ vnũquẽq3 ex eo nũero tũ vltimũ significẽt iũcta cũ hac particula qsq3 idẽ quoq3 significãt vt q̃rtus qsq3 sit vel vn⁹ qlibet ex q̃tuor vel vltimus in ordine q̃tuor. nã cũ dico q̃rto quoq3 anno est ann⁹ itercalaris intelligo vltimũ quẽq3 ex nũero q̃tuor: ꝛ iudeis septim⁹ quisq3 dies est fest⁹: intelligo ꝙ vltimus ex nũero septẽ Q̃ꝺ vero Cesar in cõmentarijs dixit. cognoscit nõ dicimus quẽq3 esse relictũ militẽ sine vulnere: non significat vltimũ ex decẽ sed vnũ quẽlibet ex numero decem vel inter decẽ esse vulneratũ. Iũgitur ꝑterea qsq3 cum hoc noie ordinali quotus quota quotũ sed semp interrogatiue. Cicero ꝓ ligario. quotus eni qsq3 istud. Tantũ ꝛ quantũ positiuo iũgit adde etiã tu ꝛ ꝟbo vt quantũ potes tm̃ elabora. tãto ꝛ quãto suplatiuo. Cicero. q̃nto es maior tanto tegeras sum missius. neq3 enim latine posset dici quãtũ es maior tãtũ te geras summissius. Superlatiuo etiã iunxit Catullus tãto pessimus omnium poeta quãto tu optimus oim patronus. Verg. xij. eñ. o prestans animi iuuenis quantũ ipse feroci virtute exupas tãto me impẽsius equũ est cõsulere. Quin. in. j. quoꝝ cõcẽtus tãto est vehemẽtior quãtũ Romana in bellis glia ceteris ꝑstat. Ad vim quoq3 cõparatiuoꝝ ꝓxime accedũt illa aduerbia ante ꝛ post vt tãto ante ego veni quãto tu post venisti ꝛ illud nomẽ alius atq3 suũ aduerbiũ aliter. atq3 eiusdẽ significationis secus. Quinti. at quãto alius fuit ille infelicissimi iuuenis affectus. Terẽ. in andria verũ aliter euenire multo intelligit. ꝛ cicero multo secus euenit. Tã ꝛ q̃ꝫ eiusdẽ significationis positiuo ꝛ suplatiuo iũgi potest sed ꝛ cõparatiuo. ꝟgi. vij. eñ. tã magis illa fremẽs ꝛ tristibus effera flãmis q̃ꝫ magis effuso crudescũt sanguine pugne. Salustius. q̃ꝫ quisq3 pessime fecit tã maxime tutus est. qꝺ de tantum ꝛ quãtũ tãto ꝛ quãto diximus idẽ de aliquãtum ꝛ aliquanto multum ꝛ multo paulum ꝛ paulo dicendum est nisi qꝺ aliquanto ꝛ paulo suplatiuo iungi recusant queadmodũ multo desiderat. Cicero ꝓ lege manilia. Q̃ꝫ mihi frequẽs cõspectus vr̃ multo iucundissimus. hoc verbũ prestat q2 vim cõparatiui h3 multo iũgit. Salusti⁹. multo ꝑstat bñficij q̃ꝫ maleficij immemorẽ esse. Per semp iũgitur positiuo. vt perbonus perfacetus. q̃ꝫ suplatiuo. vt q̃ꝫ optimus. q̃ꝫ facetissimus. q̃ꝫ vero cũ pro quãtũ accipit positiuo iũgi vult. vt apud Terẽ. in andria. reiecit se in eum flens q̃ꝫ familiariter. Q̃ꝺ vero idẽ in eunucho dixit post illa tpa tu scis q̃ꝫ intimũ ꝛ si suplatiuũ est ab intra tñ ꝓ positiuo positũ est. sicut ꝓximus a ꝓpe vnde ꝛ cõparationẽ iterũ recipit ꝓximior vt suo loco diximus. sed hec ex elegantijs Valle petenda sunt nos tantũ admonuisse lectorẽ volumus. Hei. ꝛ ve. semp iungũtur dtõ. omnia sunt facilia.

At uero quisq tunc positiuo iungitur: cũ nõ recipit comparationẽ positiuus. ut strenuus quisq. septimus quisq. iungitur etiã quisq cum hoc nomine quotus: sed semper iterrogatiue. ut Cicero. quotus enim quisq istud fecisset?

Tãtũ quãtũ positiuo iũgit. ut tm̃ doct⁹ quãtũ facet⁹ tãto & quãto cõparatiuo & suplatiuo. ut tãto doctior quãto facetior. Idẽ quoq dicimus de aliqñtũ & aliquãto: multũ & multo: paulum & paulo.

Per semp iũgit positiuo. ut pbon⁹. pdoct⁹. Quã superlatiuo. ut quã optim⁹. quã doctissimus. Perq̃ positiuo. ut perquam bonus. perquam doctus.

Hei. & ue. semper iũguntur dtõ. ut hei mihi. ue tibi. heu & o accusatiuo. ut heu me miserũ. o te foelicẽ. En & ecce ntõ & accusatiuo. ut en Priamus. en ipse capellas. ecce homo. ecce hominem.

¶ De comparatiuo & superlatiuo. Cap. xiiii.

Vm de erotematis nõis ageremus: dictũ est comparatiua & suplatiua a q bus noibus positiuis & unde formarentur sed iniquis tunc spaciis exclusi quoniam alio properabamus: nõ diximus formationem illam in plerisq deficere. Idem quoq fecimus cum de partiũ orationis constructione nonnihil perstringeremus: ubi pauca interposuimus. Quare uisum est: quæ illic copiosius debuerant pertractari: hoc in loco supplere. Atq in primis de illorum irregulari formatione.

Bonus melior optimus.	Malus peior pessimus.
Magnus. maior. maxim⁹.	Paruus minor minim⁹
Nequã neqor neqssimus.	Maturus. maturrimus.

Cum de erotematis. Reddit causas cur cum de noim deriuatiuoꝝ differẽtijs ageret li. iij. nõ exacte disseruit de cõparatiuoꝝ ꝛ superlatiuoꝝ significatione ꝛ formatiõe: q̃ꝫ q̃ꝫ in cõmẽtationibus multa dixit de formatione illorũ graduũ maxime. A quibus noibus. nam cũ cõparatiuũ ꝛ superlatiuũ significẽt aliquid vltra suũ positiuũ. ab illis noibus nõ possunt deriuari q̃ icremẽtũ aut diminutionẽ suscipe nõ possunt. sed ab illis tm̃ quoꝝ significatio crescere põt. Sũt tñ ex his positiuis quedã cõparatiua ꝛ suplatiua que vsus nõ recipet. vt ab eo qꝺ est barbarus nemo diceret barbarior ꝛ barbarissimus. nec ab eo qꝺ est amandus amandior ꝛ amãdissimus. tametsi barbarus ꝛ amandus significationis incrementũ recipere possint. Sũt preterea q̃dã positiua ex quibus vlteriores gradus non procedũt. q2 ꝓpter cõcursum vocaliũ asperi⁹ sonarẽt. vt q̃ habẽt vocalẽ ante. is. vel. us. vt ab eo qꝺ est tenuis ꝛ arduus vix possis dicere tenuior ꝛ arduior. Que vero nõ significãt rẽ q̃ possit crescere aut minui nihiloplus possunt gradus recipere. vt luscus. ingẽs. omnipotẽs. summus. imus. vnicus. solus. nemo eñ luscus magis luscus esse potest. noia etiã nũeralia. vt prim⁹ scõs terti⁹. ꝛc. Et ꝓnoia. quãq̃ꝫ Plaut⁹ dixerit ipsissim⁹ est. Sed de his lib. iij. diximus. Iniquis spacijs. i. loci angustia. ex ꝟgi. iiij. geor. verꝫ hec ipse quidẽ spacijs exclusus iniqs ꝑtereo. In plerisq3 deficere. q̃ fere in hoc loco duximus explicãda cũ dicimus bonus. melior. optimus. ꝛc. De cõstructione. qꝺ paulo ante attigimus cũ de constructiõe gti ꝛ ablatiui ageremus. Sed aduertẽdũ cũ sint tres cõparatiõis gradus positiuus magis est similitudinis ꝛ eq̃litatis q̃ꝫ incremẽti. vt doctus plato queadmodũ Arist. nisi ꝑ adiectionẽ aduerbioꝝ ineq̃litas significet. vt magis

doctus.minus doctus. Comparatiuus vero ⁊ superlatiuus sunt iam inequalitatis ⁊ incrementi. est itaqȝ comparatiuum quod cum positiuo significat aduerbium magis. vt doctioꝛ magis doctus. ꝙ si non habet positiuum cũ aliquo participe sensus positiui significat quoqȝ magis. vt ocyoꝛ magis velox. citerioꝛ magis citra. Sed de his plura li. iij. Cõstruunt cõparatiua. dicit qđ cõparatiuũ duobus modis cõstruitur: cũ abltõ vel cũ alio casu simile alicui ex p̃cedẽtibus: quem coniunctio q̃ potest connectere. vt sum doctioꝛ antonio vel quam antonius. subintelligitur namqȝ verbũ est. ⁊ puto antoniũ doctioꝛem alijs vel q̃ alios. subaudi puto. Itaqȝ indifferẽter vti possumus alterutra harũ duarũ cõstructionũ. Est tñ cum casus coniunctionis vinculo copulatus non ratione comparatiui: sed aut positiui aut alicuius alterius particule in oꝛationis constructione ponitur. vt sum auidioꝛ honoꝛis q̃ pecunie. honoꝛis ⁊ pecunie non recte ponẽtur in abltõ qꝛ illi genitiui nõ ratione cõparationis: sed ex speciali significatione huius nois auidus qđ cũ gtõ cõstruitur in oꝛationẽ venerũt. Itẽ si dixeris. tanto fame sitis maioꝛ est q̃ virtutis. non recte dixeris virtute: qꝛ virtutis nõ ratione cõparatiui positũ est in hac serie: sed regitur ab illo noie sitis ex vi possessiõis. Illud quoqȝ Iuue. carioꝛ est dijs homo q̃ sibi: nõ recte diceres carioꝛ est dijs homo se qꝛ sibi nõ ratione comparatiui ⁊ q̃ coniunctionis sed ratione huius nois carus positũ est in datiuo. qꝛ dicimus homo est carus deo. Et qm̃ hec coniunctio atqȝ nonnunq̃ ponitur pꝛo q̃: vt si dixeris aliter ego feci atqȝ tu: potest etiã cõparatiuũ cũ illa construi. vt Hoꝛa. j. ser. non se peius cruciauerit: atqȝ hic. Persius quoqȝ qui tu ĩpunitioꝛ exis atqȝ hic ⁊ qꝛ ac coniunctio tantũdem pollet quantũ atqȝ: Hoꝛa. dixit. dicturũ suauius ac si q̃stoꝛ auus. Nõnunq̃ abltũs ille cõparatiõis nõ mutatur in aliũ casum: sed resoluitur in ꝟbũ vt tu eras doctioꝛ opinione mea. non dices q̃ opinio mea: sed q̃ ego opinabar. Hoꝛa. si quicquid vidit melius ve peius ve sua spe. i. q̃ sperabat. Illud vero qđ supꝛa diximus cõparatiuum posse cõstrui cum genitiuo cum partitiue teneretur: opoꝛtere autẽ partitionem fieri inter duo tantũ: posset dici gtm̃ illũ non ratiõe cõparationis: sed ratione partitionis venire in constructionem. Nam ⁊ citra comparationem dicimus quod manuum altera dextera est: altera sinistra: ⁊ quod aiacũ alter fuit telamonius alter oilei. Neqȝ tamen necesse est sequenti comparatiuo partitionem fieri inter duo. vt Pli. lib. xj. natu. histo. animalium inquit foꝛtioꝛa sunt quibus sanguis crassioꝛ. sapientioꝛa quibus tenuioꝛ. timidioꝛa quibus minimus. Quod si gtũs ille p̃cesserit: potest nihilominus cõparatiuũ constructionem pꝛopꝛiam retinere. vt aiacum telamonius foꝛtio fuit oileo: vel q̃ oileus: ⁊ manuum dextera robustioꝛ est sinistra vel q̃ sinistra. Illud quoqȝ Ciceronis oim̃ societatuȝ nulla est gratioꝛ: nulla carioꝛ q̃ ea que cum rep. est vnicuiqȝ nostrum. Et q̃q̃ recte dicimus: digitoꝛum medius est longissimus: nihilominus ⁊ recte dicetur digitoꝛuȝ medius est longioꝛ ceteris. Immo vero nullum est superlatiuum quod non possit paraphꝛasi verti in comparatiuum cum relatiuo diuersitatis. vt Romanoꝛum eloquentissimus fuit Cicero. vel ceteris romanis eloquentioꝛ fuit Cicero. Quid quod etiam sine relatiuo diuersitatis comparatiuum omnibus sui generis supferatur. vt apud Vergi. viij. eñ. sed cunctis altioꝛ ibat Anchises. Apuľ. quoqȝ hippias e numero sophistarum artium multitudine pꝛioꝛ omnibus ⁊ eloquentia nulli secundus. Iuuena. hedulus ⁊ toga grege mollioꝛ. Marti. totus volo rideas libellus ⁊ sis nequioꝛ omnibus libellis. Tametsi in his omnibus locis ⁊ similibus semper relatiuum diuersitatis subintelligitur. alioqui non diceres quod dicivolebas nam si cunctis altioꝛ ibat Anchises ⁊ se quoqȝ altioꝛ ibat. ⁊ si hippias omnibus sophistis erat pꝛioꝛ ⁊ se quoqȝ pꝛioꝛ erat quippe qui esset sophistes. Quare in his omnibus subintelligendum est reliquis aut alijs aut ceteris. vt constet autoꝛum sensus. Est tamen cum ablatiuus cum quo comparatiuum construitur: ad ntm̃ reduci non potest. vt cũ quis vel qui ponitur relatiue. vt apud Vergili. j. enei. rex fuit Aeneas nobis quo iustioꝛ alter. Idem tamen. vj. missenum eolidem quo non pꝛestantioꝛ alter. qbus in locis pꝛo quo nõ recte diceretur q̃ qui. Idẽ quoqȝ de noibus nega

Cõparatiuũ regularẽ hẽt
Magnificꝰ. cẽtior. cẽtissimꝰ
Munificꝰ. cẽtior. cẽtissimꝰ.
Mirificus. cẽtior. cẽtissimus.
Bñficꝰ. cẽtior. cẽtissimus.
Maleficꝰ. cẽtior. cẽtissimus.
Bñdicꝰ. cẽtior. cẽtissimus.
Maledicꝰ. cẽtior. cẽtissimꝰ.
Bñuolꝰ. lẽtior. lẽtissimus.
Maleuolꝰ. lẽtior. lẽtissimus.
Multiuolꝰ. lẽtior. lẽtissimꝰ.
Piꝰ piissimꝰ & piẽtissimus.
Comparatiuo caret.
Senex senior. Suplatiuo ca.
Iuuenis iunior.
Superlatiuo caret.
Vetus ueterrimus.
Cõparatiuũ reglarẽ hẽt
Dexter dextimus.
Cõparatiuũ regularẽ hẽt
Sinister sinistimus.
Cõpatiuũ regularẽ hẽt
Facilis facillimus.
Cõparatiuũ regularẽ hẽt
Agilis agillimus.
Cõparatiuũ regularẽ hẽt
Gracilis gracillimus.
Cõparatiuũ regularẽ hẽt

Humilis humillimus
Cõpatiuũ reglarẽ hẽt
Similis simillimus.
Cõpatiuũ reglarẽ hẽt
Multꝰ plimꝰ. cõpa. ca.
Multa plima. cõpa. ca.
Multum plus plurimũ
Multi plures plurimi.
In plurali itegrum est.
A uerbis.
Detero deterior. trimꝰ
Potior eris. potior simꝰ
Ab aduerbiis.
Extra exterior extimꝰ
Intra interior intimus
Vltra ulterior ultimꝰ.
Infra inferior infimus.
Cõpatiuũ reglarẽ hẽt
Citra citerior citimus.
Supra supior supremꝰ.
Prope pprior pximus.
Post. sterior postremꝰ.
Añ añrior. Suplati. ca.
Pridem prior primus.
Penitꝰ. tior. pẽitissimꝰ.
Ocyor ocyssimꝰ positiuo caret. nisi malis ab ocys formare.

Noia quorũ significatio crescere aut minui nõ põt nõ formãt ex se cõparatiua aut suplatiua. qualia sunt. ingens. oipotẽs. summus. unicus. imus. Et noia nũeralia siue sint distributiua siue ordialia. Et pnoia. q̈q̈ Plautus dixerit ipsissimus est. sicut Vergilius ab ingẽs ingentior fecit cõparatiuũ.

Construuntur comparatiua cũ abltõ uel cum alio casu quem cõiunctio quam poterit pro rõne uerbi subintellecti cõiungere. ut Plato fuit doctior Aristotele uel q̈ a Aristoteles. credo Platonẽ eloquentiorẽ Demosthene uel q̈ Demosthenem. & utor te benigniore patre meo uel q̈ patre meo. Dicimꝰ tñ sum auidior glorie q̈ pecuniæ & non pecunia: & similior patri q̈ matri & non matre. quia auidꝰ & similis cũ gtõ & datiuo cõstruũtur.

Construuntur preterea cum ablatiuo significanti excessum quo aliquid excedit aut exceditur. ut ego sum duplo maior quam tu. & tu dimidio minor.

Superlatiuū nomen est quod ad plures sui generis comparatum omnibus superponitur. uel per se ꝓlatum significat quantū positiuū cum hoc aduerbio ualde. ut Achilles græcorum fortissimus. & Achilles fortissimus. i. ualde fortis.

Superlatiuum construitur cū gtō numeri pluralis aut singularis sed noīs tantum collectiui: qui resoluitur in ablatiuū cum ꝑpositione ex. ut achilles fortissimus græcorum fortissimus gentis danaum. i. ex græcis. & ex gente danaum.

tiuis dicendū. Nā ⁊ si dici possit Cicero nemine fuit imbecillior: nō diceref recte Cicero fuit imbecillior q̄ȝ nemo. Ꝯstruit̄ ꝑterea ꝯparatiuū cū abltō significanti excessum vel defectū. Iuue. pares qᷦ vēdere possis pluris dimidio. Pli. li. xj. pulmo quadruplo maior bubulo. Curtiꝰ. Cū dimidio inqt ferme exercitꝰ maior eēt q̄ȝ in sicilia fuisset. qbꝰ in locis excessus sigt̄ur. defectꝰ ꝟo in Horatiano illo. forte nimis locuples vno quadrāte periret. Quare nō male diceret̄ multo ⁊ paulo cū ꝯstruunt̄ cū ꝯparatiuo noīa eē cū vulgo appellent̄ aduerbia: sigñt em̄ excessum. Solēt etiā aliqñ gradꝰ inter se ꝯparari. ⁊ pares paribꝰ referri. vt tuū ꝯsiliū tutū est magis q̄ȝ honestū. nō recte diceres honestius aut honestissimū. ⁊ tuū ꝯsiliū tutiꝰ est q̄ȝ honestiꝰ non honestū neqȝ honestissimū. ⁊ tuū cōsiliū est magis tutissimū quā honestissimū. Est ꝑterea qñ ꝯparatiuū nō regit abltm̄: sed desiderat adiūgi sibi orōnē vt incepta orō ꝑfectū habeat sensum. ut hic adolescens minor est quā vt graui supplicio puniri debeat. corruptior quā vt illi tm̄ negociū ꝯmitti debeat. Pōt tñ aliqñ ꝯparatiuū cū abltō ꝯstrui: sed cum q̄ȝ ꝯiunctione ⁊ ꝓ ꝑpositione. Curtiꝰ. maiorē quā ꝓ magnitudine silue sonū reddebat. Suplatiuū. suplatiuū nomē cū ab eo dictuȝ sit qᷦ superat̄ ⁊ excellat: recte pluribus ꝯparari debet: hȝ em̄ locū suplatiuū cū aut in tribꝰ aut in pluribꝰ vnꝰ illoꝝ caeteris antefert̄. vt Plato fuit doctissimꝰ philosophoꝝ. Sed qᷦ dr̄ ad plures sui gn̄is ꝯparari: intelligendū est de illis q̄ sub eodē noīe sunt: ⁊ de qbꝰ unum nomē cōe dici pōt. nō tñ qᷦlibet sed illud tm̄ qᷦ ex vi ꝯparationis a suplatiuo regit̄. vt plato doctissimꝰ philosophoꝝ ꝯparat̄ ad suū genꝰ q2 fuit philosophꝰ. Qᷦ si dicerē Plato doctissimꝰ romanoꝝ nō illū ad suū genꝰ ꝯparare qm̄ Plato nō fuit romanꝰ. nec si dicerē Plato poetaꝝ graecoꝝ clarissimꝰ qm̄ ⁊ si Plato graecꝰ nō tñ ē poeta: nec sic Plato philosophoꝝ romanoꝝ nobilissimꝰ: q2 tametsi ē philosophꝰ nō tñ est romanꝰ philosophꝰ. Qᷦ ꝟo de celeno. ꝟg. i. iij. eñ. dixit furiaꝝ ego maxima pādo. Idēqȝ i. vj. de fame furiaꝝ maxima iuxta accubat: intelligēdū ē ⁊ celeno ⁊ famē quodāmō furias fuisse. sicut si diceres aliquē stolidissimū asinoꝝ: intelligimꝰ illū quodāmō eē asinum. Nā qᷦ Valla Macrobiū in satur. carpit ex eo qᷦ dixit. age ꝟui oim nō mō adolescētiū q tibi aequi sunt sed ⁊ senuȝ q̄ȝ doctissime. posset dici sub illa voce oim oēs ⁊ senes ⁊ adolescētes ꝯtineri. ex qbꝰ cū Ser. vnꝰ eēt sub eodē gn̄e positus est. Illᷦ ꝑterea qᷦ idē Valla Priscianū taxat qᷦ in ꝑmo de octo partibꝰ orōnis volumie scripsit. Oim eoꝝ q diuidi pn̄t breuissimū est qᷦ diuidi nō pōt: dicēdū ꝙ gtūs ille oim nō ꝯparatiōis rōne sed possessiōis positꝰ est. cuiꝰ sensus est. eoꝝ q̄ diuidi pn̄t breuissimū. i. breuissima ps est ea q̄ diuidi nō pōt. vt demōstret dictionū q̄ diuidi pn̄t breuissimā partē esse lr̄am q̄ indiuidua ē. Vel absolute ꝓlatū. i. quoties nō ponit̄ ad quos fiat ꝯparatio. ⁊ tūc valet q̄tū positiuū cū hoc aduerbio valde. vt ꝟg. puer ascaniꝰ Veneris iustissima cura. i. valde iusta. Valla ꝓ maxime ⁊ nō ꝑ valde suplatiuū exponi debere dicit ꝙ nō male forte diceret̄ si suplatiuū ꝯparatiue accipiat̄. qᷦ si absolute poneret̄. cresceret eiꝰ sigtio vno gradu magis quā ab vllo ꝯcipit̄. foelicissimꝰ em̄ sic ꝯcipit̄ ab oībꝰ quasi multū foelix. aut nimiuȝ foelix. vt ꝟg. li. iiij. aeñ. dixit. foelix heu nimiū foelix: si littora tm̄. Maxime ꝟo plꝰ sigt̄ quā multū aut nimiū. nō igitur ꝑ maxime sed ꝑ valde resoluēdū est suplatiuū: ad qᷦ illa multū ⁊ nimiū referunt̄ qᷦ nisi fieret: nunq̄ȝ ꝯstare posset de sensu suplatiui: si ꝑ suplatiuū exponeret̄ qd em̄ magis ꝯstaret de exponēte quā de exposito? Sed idē vult ꝯparatiuū nō magis exponēdū esse ꝑ aduerbiū magis quā ꝑ vehemētiꝰ aut plꝰ aut silia. nō vidēs illa q̄ȝ resoluēda esse rursus in magis. Oportet em̄ in physicis corꝑibꝰ sic graduū resolutiōe eē aliqua velut elemēta ꝑma cōmunissima: q̄ ꝯstātia firmaqȝ sint: ⁊ in q̄ caeteri gradꝰ: ipsa ꝟo in nulla alia ꝑora resoluant̄. Qᷦ si oīa ꝟba ꝑscruteris: nullū inuenire possis ad qᷦ oīa incremēta tanq̄ȝ ad ꝑncipiū reducant̄. nisi magnꝰ ⁊ ab eo gradꝰ deducti hoc ē maior ⁊ maximus: q̄ cū sint adiectiua: iūgunt̄ substātiuis ad eoꝝ nō solū q̄titatis sed ⁊ qualitatis intēsionē significādā. Dicimꝰ em̄ magnū viꝝ. maiorē viꝝ. maximū viꝝ. magnū oratorē. maiorē philosophū. maximū impatoreȝ. Sed quēadmodū haec adiectiua substātiuis: sic eoꝝ aduerbia iūgunt̄ adiectiuis ad eoꝝ sigtionē ꝑ gradꝰ augēdā. vt valde doctꝰ. magis doctus. maxime doctꝰ. ad designādā magnā aut maiorē: aut maximā alicuꝰ doctrinā. Sȝ qᷦ valde sit a magno aduerbiū nemo diceret: nisi rōne sigtionis: ea veȝ rōne qua ab eo qᷦ est iupiter dicimꝰ in gtō iouis. hoc ē nō rōne vocis sed sigtionis. Nam cū ab eo qᷦ est magnꝰ nō sit in vsu latini ꝟmonis aduerbiū magne loco illius substitutū est valde ab eo qᷦ est valdus. a. um. ꝓ eo quod vsitatius dr̄ validus. a. um. sicut calidū ꝓ calido: ⁊ solidū ꝓ solido dicimꝰ. Itaqȝ cum dr̄ valde pugnat. valde currit. valde legit in ꝓpa sigtione accipiendū est. Extendit̄ tñ deinde ad alia qbus nō ꝓprie cohaeret. vt valde senex. valde aegrotus. valde infirmus. valde cupit. valde dolet. valde timet: qbus in locis nō tam valentiā q̄ȝ magnitudinē sigt̄ aetatis. aegritudinis. infirmitatis. cupiditatis. doloris. timoris. cū alioq ex ꝓportione dicendū eēt magne senex. magne aegrotus. magne infirmus: qᷦ q2 vsus nō recipit aliud nō aeq̄ ꝓpriū in locuȝ illius sustituit. hoc est valde ꝓ magne. Iam in caeteris gradibus nulla ꝯtētio est: qn ꝯparatiuus ꝑ magis ⁊ suplatiuꝰ ꝑ maxime exponendi sint: cū ꝯparatiue accipiunt̄. Que cū sint veluti elementa oim q̄titatis ⁊ qualitatis intensionū: ad quas explicādas gradus ꝯparationis inuenti sunt: in ea tanq̄ȝ ꝑma oēs gradus resoluendi sunt. ipsa ꝟo nō hn̄t alia ꝑora in q̄ resolui possint. Qᷦ si nulla fiat graduū ꝯparatio, vt paulo post dicemus: ꝯparatiuū nō multo plus valet q̄ȝ positiuū: ⁊ suplatiuū in positiuū cū aduerbio valde cōmodissime resoluet̄. Nomina suplatiua. cum gtō numeri pluralis ꝯstruitur superlatiuū: q2 nunq̄ȝ alterius ad alteꝝ fit ꝑ superlatiuum comparatio: sed semper ad multos cū vnus caeteris eiusdē generis antefert̄. vt Verg. viij. aeñ. maxime graiugenū cui me fortuna ꝑcari. Potest vero construi cum gtō singulari si fuerit nomē collectiuū. Idē. j. aeñ. danaū fortissime gentis tidide. Nam quod est apud eundem in eodē. ditissimus agri phoenicū: gtūs ille agri non ratione cōparationis: sed ex significatione sui positiui spe-

Liber quartus.

ciali regitur. Potest quoqz suplatiuũ cõstrui cũ ablatiuo ⁊ praepositione ex vel in. vel accusatiuo ⁊ ꝓpositione inter. vt fortissimus ex omnibus graecis est Achilles. ⁊ Verg. ij. aeñ. iustissimus vnus qui fuit in teucris: ⁊ seruãtissim⁹ aequi. vel qui fuit inter troianos iustissimus. Superlatiuũ a cõparatiuo. maxima inter hos duos gradus differẽtia est q̃ ex vtriusqz expositione colligitur. comparatiuum namqz: vt diximus exponitur per positiuuz cum hoc aduerbio magis ⁊ coniunctione q̃. vt Plato fuit sapientior Demosthene. i. magis sapiens q̃ Demosthenes. Plato fuit eloquẽtior oratoribus. idest magis eloquẽs q̃ oratores. in quo sermone non significatur plato esse in genere oratoruz. Unde Valla putauit oportere comparatiuuz ad diuersum genus comparari. sed quemadmodum non significat comparationis terminos esse eiusdẽ generis: ita neqz asserit esse generis diuersi: quare licet per comparatiuum esse vel eiusdem generis vel diuersi. Superlatiuus vero vt diximus exponitur per positiuũ ⁊ aduerbium maxime: vel praepositione ex cum ablatiuo. vt Achilles fortissimus graecorum. idest maxime fortis. i quib⁹ verbis Achilles significatur fuisse graecus. Unde factũ est vt superlatiuum dicatur ad suum genus: ⁊ nunq̃ aliter comparari. Quod cum Diomedes cũ caeteris autoribus praecepisset: contra suum praeceptum ille sic scripsit. Si tres inquit sint viri: eum quem superferimus caeterorum fortissimum dicimus: cum dicendum esset omnium fortissimum: aut per comparatiuũ caeteris fortiorem dicimus: nisi forte quod vero simillimum sit: in codice mendum legitur: vt pro virorum caeterorum sit positum. Diomedes enim eum quẽ superferebat fortissimum e tribus non intellexit. ac caeteri non tres sed duo sunt: in quibus superlatiuo non est locus. Item superlatiuo. Secunda differentia est quod superlatiuo non est locus inter duos. hoc est cum e duobus vnus in comparatione alterum superat. vt Achillem dicimus fortiorem Hectore: non fortissimum: plures enim quam duos esse oportet: in quibus superlatiuum locum habet. Tertium enim locum sortitur superlatiuum. non vt Laurentius putauit in gradu quantitatis vel qualitatis: sed in numero comparatorũ. Naz si decem sint naues eiusdem magnitudinis: vndecima quae alijs maior est ⁊ omnium maxima ⁊ caeteris maior dicetur. ⁊ cum Vergilius dixit sed cunctis altior ibat Anchises: non intellexit omnes fuisse pares quos Anchises superabat. ⁊ cuz idem dixit scelere ante alios immanior omnes: non omnes quibus pygmalion immanior fuit: aequalis sceleris fuerunt. Cumqz Martialis dixit: ⁊ sis nequior omnibus libellis: non intellexit de illis ꝙ pares inter se essent. Nam si graeci sint in quatuor fortitudinis gradus distributi: vt Achilles superet omnes alios illum sequatur aiax. tertius sit Diomedes. in extremo gradu caeteri constituantur: licebit vtiqz secundum ⁊ tertium ⁊ quartum gradum qualitatis possidere. vt Diomedes fuit fortissimus excepto aiace qui Diomede ipso fortior: ⁊ Achille qui omnium fortissimus fuit. aut sic. Diomedes fuit caeteris graecis fortior: excepto aiace qui omnium fortissimus fuit praeter Achillem: qui nõ modo alijs: sed etiam ipso aiace fuit fortior. Non igitur magnitudine sed multitudine superatur comparatiuum a superlatiuo: nec semper sed ꝙ comparatiuũ inter duos cadit: superlatiuum vero inter multos. sed comparatiuum quoqz inter multos cadere potest. Nam cum quaeritur vtrum potius aut quid potissimum: quid valet illa distinctio: nisi vt potius sit vnuz e duobus: potissimũ vnum e tribus vel e pluribus. Quare Priscianus excusari nulla ratione potest: qui existimauit suplatiuũ multo plus superare positiuum q̃ comparatiuum. vnde occasionem dedit alijs exponendi superlatiuum per multo magis. Et quemodo intelligent isti plautinum illud. miser homo est qui ipse sibi quod edat quaerit. sed ille miserior qui aegre quaerit ⁊ nihil inuenit. ille miserrimus qui cum esse cupit: quid edat non habet. miserrimus inquient: idest multo miserior: vt crescat gradus miseriae. sed non ita est sed miserior est qui quaerit et nihil inuenit eo qui tantum quaerit: sed inuenit. ⁊ ille omnium miserrimus: idest maxime miser: vt sit miserior eo qui quaerit et inuenit: et miserior eo qui quaerit nec inuenit. Quod etiam per comparatiuum possem sic dicere. sed ille caeteris miserior: qui cum esse cupit: quid edat non habet. quare non per multo magis sed nec per magis exponetur superlatiuum. postularet enim post se q̃ coniunctionem quae comparatiuis nominibus et aduerbijs tam familiaris est: vt ab eis separari non possit: sed exponetur per maxime: quod ex multis locis: sed ex illo potissimum Ciceronis maxime apparet: vbi quod superlatiuum durius erat posuit positiuum cum maxime in epistola ad Curionẽ. quod mihi inquit esset omnium maximum maximeqz necessarium. Illud vero quod Ouidius in. iij. metamorpho. dixit de Pyramo ⁊ Thisbe. E quibus illa fuit longa dignissima vita. ⁊ si qua alia reperiuntur huiusmodi: excusari possunt aut necessitate aut deniqz autoritate. Est ⁊ alia differentia. hoc manifestum est: nam quod dicitur per superlatiuum sine relatiuo diuersitatis licebit dici per comparatiuum cum illo. Quintilianus. pars vero rationalis cum ad examinationem dicendi tanto caeteris vberior quanto maior spiritu. Curtius. mare caspium dulcius caeteris ingẽtis magnitudinis serpentes alit. non est dubium quin possit dici tanto omnium vberrima. ⁊ mare caspium omniuz dulcissimum eodem sensu manente.

Superlatiuum a comparatiuo hoc differt: quod cõparatiuum exponitur per positiuum cum magis & q̃. superlatiuum uero per positiuum etiam cũ maxime & ex. ut est eloquentior Cicerone. i. magis eloquens q̃ Cicero. eloquentissimus omniũ. idest maxime eloquens ex omnibus.

Superlatiuo non est locus in comparatione duorũ. comparatiuo uero est duorum & plurium. ut aiacum telamonius fuit fortior: & non fortissimus. digitorum medius est longissimus: & digitorum medius est longior cæteris.

Est & alia differentia quod omne superlatiuum resolui potest in comparatiuũ cum relatino diuersitatis eodem sensu manente: non tamẽ omne cõparatiuum in superlatiuum conuertitur. ut poetarum nobilissimus est Homerus & caeteris poetis nobilior est Homerus.

Comparatiuum plus significat q̃ superlatiuũ si postponatur illi. ut Aristoteles est doctissim⁹: sed Plato doctior. Aliquando significat minus q̃ positiuum. ut Vergilius. tristior & lachrymis oculos suffusa nitentes. pro sub tristis. & fere quoties cõparatiuum non cõstruitur cũ casu illius ad quod fit comparatio: minus significat q̃ positiuum aut quantum positiuum.

¶ De diminutiuis. Cap. xv.

Iminutiua nõ habet certã rõnẽ, qua possint formari. Sed illd' tñ hoc loco dicendũ est exire in uarias terminatiões: sed plærũq; in ulus. a. ũ. ut frater fratercul⁹. soror sororcula. munus munusculũ. Aliqñ in. io. ut homo homũcio. senex senecio. Aliqñ in aster. a. ũ. ut pin⁹ pinaster. filia filiastra. apiũ apiastrũ. q propriæ nõ sunt diminutiua sed imitationẽ quãdã significantia. Aliqñ in olus. a. ũ. ut sergi⁹ sergiol⁹. corona corola. palliũ palliolũ. Aliqñ in ell⁹. a. ũ. ut tener. a. um. tenellus tenella tenellũ. Aliqñ in. illus illa illũ. ut tantus tanta tantum. tantillus tantilla tantillum. Aliqñ in leus. ut equus equuleus. Aliqñ in iscus. ut pan paniscus. basilius basiliscus.

¶ De relatiuis. Cap. xvi.

Relatiuũ est qd' rẽ antecedentẽ refert. Et est duplex. Substãtiæ & accidẽtis. Relatiuum substãtię est. qd' refert antecedẽs substãtiuũ qualia sunt. Qui. quæ. qd'. gtõ sui. Suus. a. ũ. Ipse. a. um. Ille. a. ud. Is. ea. id. Idẽ. eadẽ. idẽ. Alius. alia. aliud. Alter. altera. alterũ. Reliquus. a. ũ. Cætera. cæterũ. nam cæter uix reperitur. Horũ septẽ priora sunt relatiua idẽtitatis. Quattuor posteriora sunt diuersitatis.

Relatiuũ accidẽtis ẽ: qd' refert ãtecedẽs adiectiuũ Qualia sunt. Hic & hæc qualis & hoc quale. Quãtus. a. ũ. Plurali ntõ quot. Quotus. a. um. Hic & hęc quotẽnis & hoc quotenne. Quotuplus. a. ũ. hic & hæc & hoc quotuplex.

Relatiuũ accidentis cũ substantiuo seqnti debet cõcordare. ut est aĩal uarium: qualis est mulier templũ magnũ quantus est mons. Horatius tñ in epodo relatiuum accidentis antecedenti retulit. Sed incitat me pectus & mammæ putres equina quales ubera.

Relatiuũ uero substantiæ cum antecedenti plærumq; debet cõuenire. ut dedi tibi libros: sed illos a te acceperam. Si tñ quis uel qui ponitur inter duo substantiua: utriq; potest referri. ut est animal qd' appellant orygen: uel quẽ appellãt orygen:

Si tñ alterum ex duobus substantiuis est ꝓprium. semper ad illud referendum est. ut Salustius. est locus in carcere quod Tullianum appellatur. Verg. Est locus hesperiã graii cognomine dicunt. ubi Seruius dicit debere subintelligi quã & nullo modo quem.

¶ De noĩb⁹ patronymicis. Cap. xvii.

Patronymica masculina in nominibus primæ declinationis formantur a genitiuo. e. finali mutata in. des. ut æneæ æneades. In noĩbus secundæ declinationis fiunt a genitiuo addita. des. ut æac⁹. æaci. æacides. Quę tñ in eus. diphthongon terminantur cum duplicem habeant genitiuum in. ei. & in. i. formãt patronymicum a genitiuo secundo addita. des. ut pentheus penthei uel penthi. penthides. In nominibus tertię declinationis patronymica formãtur a datiuo addita. des. ut nestor nestoris nestori nestorides.

Sed non hæc regula est usquequaq; uera. Nam autores aliqñ addunt aliqd. aliqñ detrahũt. ut atlanti atlantiades ꝑ atlantides. Amphitryoni amphitryoniades. ꝑ amphitryonides. meneciades. ꝑ meneciades. meniades ꝑ menides. Aenides quoq; Verg. dixit ꝑ Aeneades li. ix. sit satis ęnide telis impune numanũ. oppetisse tuis. Idẽ quoq; scipiades formauit ꝑ scipiones. deucalides ꝑ deucalionides.

¶ Declinanturq; per primam nominis declinationem.

Patronymica fœminina fiunt a masculinis patronymicis ablata. de. ut ab æolides æolidæ. æolis æolidis. atheseides. theseis theseidis a pelides. pelias. adis. Declinanturq; per tertiã nominis declinationem. Reperiuntur pauca nomina patronymica fœminina in. ne. desinentia ꝑ primam nominis declinationẽ uariata. ut nerine filia nerei. adrastine filia adrasti. acrisione filia acrisii.

Cum patronymica proprie a nominibus patrum deriuentur aliquando trahuntur a nominibus matrum. aliquando ab auis paternis siue maternis. aliquando a fratribus aut sororibus. aliquando ab urbibus siue urbium conditoribus: de quibus passim exempla reperies apud autores.

¶ De aduerbiis localibus. Cap. xviii.

Aduerbia localia in quadruplici sunt differẽtia hoc est aut in loco. aut de loco. aut ad locum. aut per locũ. Vbi & ubinã q̃runt de loco in quo. ut ubi est Antonius?

Quo & quorsum quærunt de loco ad quem. ut quo proficisceris?

Vnde q̃rit de loco a quo: ut unde uenis o antoni?

Qua quærit de loco per quem. ut qua iturus es?

Interrogantibus per hæc aduerbia aut respondemus æque per aduerbia: aut per nomina propria locorum aduerbialiter posita. Si respondere uelis per nomina propria locorum interroganti ubi est aut fit aliquid: si ciuitas illa siue sit oppidum: siue municipium: siue castellum: siue pagus: siue uicus: declinatur per primam aut secundam nominis declinationem in numero singulari: tunc ponitur in genitiuo. ut est Salmanticæ. est Toleti. si per tertiam aut pluraliter declinatur: ponitur in ablatiuo siue ut uult Seruius in datiuo. ut est Hispali. est Septimancis. est Burgis. est trallibus.

Illa quoq; nomina appellatiua togæ. militiæ. domi ruri. rationem nominum propriorum sequuntur: ponunturq; aduerbialiter sicut illa.
Si per aduerbia: per unum ex iis quæ sequuntur respondere oportet. Fingamus igitur eũ quo cũ loquimur sit Hispali. & de quo loquimur sit Toleti. is. uero qui loquitur: sit Salmaticæ. Quærenti itaq; ubi est Antonius? respondebis hic id est Salmanticæ ubi ego sum.
Isthic idest Hispali ubi tu es.
Illic idest Toleti ubi aliquis est.
Vbi idest in loco ubi aliquis est.
Sicubi idest si in aliquo loco aliquis est.
Necubi idest ne in aliquo loco aliquis sit.
Alicubi idest in aliquo loco.
Vbiuis idest in quouis loco.
Vbiq; idest in omni loco.
Vbilibet idest in quolibet loco.
Vbi ubi idest in quocum loco.
Vbicunq; idest in quocunq; loco.
Ibidem idest in eodem loco.
Alibi idest in alio loco.
Ibi idest in eodem loco.
Ibidem idest in eodem loco.
Inibi idest in eodem loco.
Vsquam idest in aliquo loco
Nusquam idest in nullo loco.
Intus idest in interiori loco.
Foris idest in exteriori loco.
Supra idest in superiori loco.
Infra idest in inferiori loco.

Significantia ad locum.

Interroganti quo imus. si per urbium nomina respondemus: illa ponimus in accusatiuo aduerbialiter. ut eo Salmanticam. Toletum. Hispalim. Septimancas. Burgos. Trallis. Rus. Domum. Sed militiam & togam nõ dicimus. Sed per aduerbia respondemus.
Huc. i. Salmanticam ubi ego sum.
Isthuc. i. Hispalim. ubi tu es.
Illuc. i. Toletum ubi aliquis est.
Siquo. i. si ad aliquem locum.
Ne quo. i. ne ad aliquem locum.
Aliquo. i. ad aliquem locum.
Alio. i. ad alium locum.
Vtroq;. i. ad utrumq; locum.
Quoquo. i. ad quemcunq; locum.
Quouis idest ad quemlibet locum.
Eo idest ad eum locum.
Eodem idest ad eundem locum.
Intus idest ad interiorem locum.
Foras. i. ad exteriorem locum.
Sursum idest in superiorem locum.
Deorsum. i. in inferiorem locum.
Dextrorsum idest ad dexteram.
Sinistrorsum. i. ad sinistram.

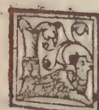
Significantia de loco.

Interroganti unde uenimus: si per urbium nomina respondemus: illa ponimus in ablatiuo aduerbialiter. ut uenio Salmantica. Toleto. Hispali. Septimãcis. Burgis. Trallibus. Rure. Domo. Sed non dicimus militia & toga. Sed per aduerbia respodemus sic.
Hinc. i. ab eo loco ubi ego sum.
Isthinc. i. ab eo loco ubi tu es.
Illinc. i. ab eo loco ubi aliquis est.
Sicunde. i. si ab aliquo loco.
Necunde. i. ne ab aliquo loco.
Aliunde idest ab aliquo loco.
Vtrinq; idest ab utroq; loco.
Vndiq; idest ex omni loco.
Vndelibet idest ex quolibet loco.
Vndeuis. i. ex quouis loco.
Vndeunde pro ex quocunq; loco.
Vndecunq; pro ex quocunq; loco.
Inde idest ab eo loco.
Indidem idest ab eodem ipso loco.
Intus idest a loco interiori.
Foris idest a loco exteriori.
Superne idest a loco superiori.
Inferne idest a loco inferiori.
Cœlitus. i. a cœlo.

Significantia per locum.

Interroganti qua profecturi sumus: si per urbium nomina respondemus: ponimus illa æque in ablatiuo. ut Salmantica. Toleto. Hispali. Septimancis. Burgis. Trallibus. Rure. Domo. Sed non dicimus militia & toga. si per aduerbia respondemus in hunc modum.
Hac idest per locum ubi ego sum.
Isthac idest per locum ubi tu es.
Illac idest per locum ubi aliquis est.
Siqua idest si per aliquem locum.
Nequa idest ne per aliquem locum.
Alia idest per alium locum.

LIBRI QVARTI FINIS.

Iber qntꝰ: q̄ est de scđa grāmatices parte. hoc est de ꝓsodia cui rn̄det syllaba. Qđ ad p̄sentē rōnē attinet syllabe ꝯsideratio quadripartita ē. Primo nāqꝫ de syllabaꝝ tpibꝰ disseremꝰ. Deīde de carminū pedibꝰ. q ex syllabis ꝯstāt. Tū de gn̄ibꝰ carminū: q ex pedibꝰ ꝯponūt. Postremo de accētu cuiusqꝫ syllabe. nā quēadmodū li. iiij. diximꝰ q̄ttuor accidūt syllabe. tenor. tp̄s. sp̄us. lr̄aꝝ nūerꝰ. de sp̄u ⁊ nūero lr̄aꝝ suo loco dictū est. nūc ꝟo in hoc q̄nto libro agit de tenore siue accētu: ⁊ de cuiusqꝫ syllabe tp̄e siue quātitate.

¶ Liber qntus q est de ꝓsodia. Capitulū primū in quo p̄mittit regulas generales.

Yllaba longa duo cōsumit tpa sed que
Dr̄ esse breuis: tp̄s sibi uendicat unum.
Ancipites ꝓfert uocales sermo latinꝰ.
Nam mō correptas: mō lōgas promit easdem.
V. sequitur post. q. semp: sempq́ꝫ liquescit.
At post. s. &. g. uim seruat: uimq́ꝫ remittit.
L. aut. r. aut. s. usu plærumq́ꝫ liquescunt.

Syllaba nāqꝫ: qđ ad p̄sentē rōnē attinet: duobꝰ modis ꝯsiderat̄: aut quatenꝰ hꝫ lōgitudinē vel breuitatē. aut quatenꝰ hꝫ altitudinē vel profunditatē. Longitudo ⁊ breuitas attendit̄ rōne tp̄is ⁊ duratiōis: quā syllaba in ꝓlatione ꝯsumit: altitudo vero ⁊ ꝓfunditas rōne accētus quo syllaba cleuatur aut dep̄mit̄. Sed qm̄ accētꝰ p̄supponit syllabaꝝ quātitatē: idcirco p̄us disserendū est de syllabarū tpibus: hoc est de illaꝝ lōgitudine ⁊ breuitate cum peduꝫ versuumqꝫ rōne p quos potissimū syllabe quantitas dep̄hēdit̄. Deinde in vltimo huiꝰ libri capite de accentu. hoc est cū de syllabaꝝ altitudine ⁊ ꝓfunditate disputabimꝰ. ¶ Syllaba longa. Incipit ꝓponere reglās: qbꝰ possumꝰ dignoscere syllabaꝝ quātitatē: ⁊ p̄mo p̄cepta q̄dā generalia. Tū decremēto noim atqꝫ v̄borū. Deinde de primis syllabis. medijs. ⁊ vltimis. Principio tm̄ p̄mittit q̄dam fundamenta ad cognitionē eoꝝ q̄ deinceps tradenda sunt. Primū est ꝙ syllaba longa siue ꝓducta: siue vt Quinti. appellat porrecta. est illa q̄ duo tpa ꝯsumit in ꝓlatione: hoc est dum ꝓnunciatur. Breuis vero siue curta: siue correpta. q̄ vnum tp̄s tm̄ ꝯsumit: p̄inde ac si breuis syllaba: siue tp̄s illud vnum in quo profertur. sit mensura tpis in ꝓlatione. ex memorabili p̄cepto illo Aristote. metaphysicoꝝ lib. x. in quolibet genere quātitatis esse aliqd vnum. qđ sit metrum ⁊ mensura ⁊ minimum in illo genere. Neqꝫ ignoro fuisse nonnullos: q hec scrupulosius inuestigauerint: atqꝫ posuisse quincuplicem quantitatis rationeꝫ in syllaba: vt sit vnum tp̄s: cum syllaba natura breuis est. vt vir. vnum ⁊ semis. cū syllaba natura breuis indifferens est ad breuem ⁊ longā. vt tenebre: cuius dictionis media communis est. Duo tpa. cuꝫ syllaba natura longa est. vt do. Duo ⁊ semis. cum post vocalem natura longam seq̄tur ꝯsonans. vt dos. Tria tpa cum post vocalem natura longaꝫ sequūtur due ꝯsonantes: vt mons. Sed mihi introductiones p̄sertim latinas componenti satis fuit numerosam illā partitionem ad duo integra reducere: vt q̄ syllaba vnum tp̄s ⁊ semis haberet: natura breuis ⁊ positione longa diceretur: q̄ vero duo ⁊ semis vt tria tpa longa esset. Illud quoqꝫ hoc loco addendū est. qđ ⁊ alias sepius dicet̄. syllabaꝫ longam ꝓ breui. ⁊ breuem ꝓ longa autoritate poetica nonnunq̄ꝫ poni. ¶ Ancipites: alteꝝ fundamentū est qđ apđ latinos oēs vocales medie sunt. siue indifferentes. siue ancipites. siue liquide. hoc est quod ꝓduci ⁊ breuiari possunt. apud latinos vero dixit qꝛ greci duas h̄nt vocales eternū longas. e. longū ⁊. o. mega. duas quoqꝫ semꝑ breues. epsilō ⁊ o micron. tres medias. alpha. iota. ypsilon. ¶ V. seq̄tur. vt aqua liquor. aduertendū est ꝓ cognitione eoꝝ q̄ paulo post dicēda sunt. ꝙ grāmatici dicūt lr̄am liq̄scere cū vim suam atqꝫ rigorem amittit ⁊ quodāmodo languescit. Qđ tribus modis ꝯtingere pōt. aut qꝛ vocalis q̄ in aliqua dictione longa est. pōt esse breuis in alia ⁊ hoc mō. Pris. dixit oēs vocales apud latinos esse liqdas. aut qꝛ lr̄a siue illa sit vocalis siue ꝯsonās aliqd de sua vi atqꝫ rigore amittit. nō tm̄ penitus in ꝓnūciatione exterit̄. quēadmodū cū post. q. seq̄tur. u. ⁊ post illā altera vocalis hac em̄ ratione vt dicit Quin. u. eliquat̄. Cōsonās quoqꝫ liq̄scit cū post syllabā natura breuē seq̄tur muta cū liqda. ⁊ remanet in sua vi muta. liqda quodāmodo euanescit. aut qꝛ in ꝓnūciatiōe lr̄a penitꝰ expūgit̄. veluti cū in carmine dictio finit̄ in. m. vel in vocali. seq̄turqꝫ altera dictio incipiēs a vocali. abijcit̄ em̄ vocalis illa vel. m. cū sua vocali. Itaqꝫ cū dixisset vocales esse medias ⁊ liqdas p̄mo liq̄scētie modo: subiūgit ꝙ. u. post. q. semꝑ est liqda scđo liq̄scētie modo. post. g. vero ⁊. s. aliq̄n liq̄scit. aliq̄n vim suā retinet. Nam. u. lr̄a triplici fungit̄ officio: qꝛ aut est vocalis. aut ꝯsonās. aut liqda. Cum vero est liqda. neqꝫ pōt appellari vocalis. ꝙ non retinet vim suā. neqꝫ ꝯsonans. qꝛ non ferit vocalē seq̄ntē. poterit tm̄ cū adiectione vocalis liqda appellari scđo liq̄scētie modo. sed post. q. semꝑ. post. g. vero ⁊. s. plerūqꝫ. Nam cuꝫ dicimus lingua: sanguis restinguo. u. liqda est. Cū vero ambiguus. a. um. arguo arguis vocalis est. Preterea cū dicimꝰ suauis. suadeo. suesco. suetus. u. liqda est. Cū tm̄ dicimus suus. a. uum. suo. suis. sueuus sueui. u. vocalis est. Lu. i. pri. fundat ab extremo flauos aquilone sueuos. pōt etiā. u. liqda in vocalē mutari. Papi. j. theba. immo agite ⁊ positis quas nos inopina suasit. ⁊ Hora. in. j. ser. cum mihi non tm̄ fures fereqꝫ suete. V. quoqꝫ ꝯsonans aliq̄n in vocalem mutat̄. Oui. in epi. medeae. debuerant fusos euoluisse meos. euoluisse qnqꝫ syllabaruꝫ posuit: ꝓ euoluisse quattuor syllabaꝝ. Hora. quoqꝫ in. j. car. silue trium syllabaꝝ ꝓ sylue duaꝝ posuit dicens. nunc mare nunc siluae. Hoc loco admonendi sunt q. u. liqdam p̄inde ꝓferunt ac si esset vocalis. in quo nō minus itali errant ꝓferentes aqua. lingua suauis. ⁊ silia. u. vocali exp̄ssa. quā hispani cū illā in ꝓnūciatione omnino expūgūt cū illis in locis neqꝫ supprimenda sit. sed quasi liqda lāguidiori quodā sono raptim ꝓferēda. ¶ L. aut. r. aut. s. hoc est tertiū fundamentum. qđ ex numero ꝯsonantiū. l. m. n. r. s. liq̄scūt. sed. l. r. aut. s. freq̄nter. nā passim exēpla repies. m. n. raro. L. inq̄ꝫ. ⁊. r. ⁊. s. frequenter liq̄scūt hoc ē uim suā amittūt. neqꝫ cū mutis syllabicatae ꝓducūt vocalē q̄ p̄cedit: quā vim alie due ꝯsonātes h̄nt in carmine: quēadmodū paulo post dicturi sumꝰ: nā in ꝓsa orōne semꝑ liq̄scūt. vt atlas. recludo. pharetra. tenebre. sed in carmine aliq̄n amittūt: aliq̄n retinēt vim suā. Oui. i epi. deianirae. hercle supposito sydera fulsit atlas. Vergi. iiij. eneiđ. vltimus hesperidum locus est: vbi maximus atlas. Idē. j. enei. auxilioqꝫ viē veteres tellure recludit. Idem. ij. geor. ingredior sanctos ausus recludere fontes. Idem. j. enei. succinctā pharetra maculose tegmine lyncis. Idem in eodem. virginibus tyrijs mos est gestare pharetram. Idē in moreto. solicitaqꝫ manu tenebras explorat inertes. Idem in. v. eneiđ. ⁊ inhorruit vnda tenebris. in prioribus em̄ exemplis. l. ⁊. r. liquide sunt in posterioribus vero vim suam retinent. In diuersis quoqꝫ dictionibus eadem est obseruatio. Vergil. j. eneiđ. vinclis ⁊ carcere frenat. vbi. r. liquida est. Idem in primo georgicorū. tribulaqꝫ trabeqꝫ ⁊ iniquo pondere rastri. vbi. r. viꝫ suā retinet.

Liquescit quoqꝫ.m.tertio liq̄scentie modo:quẽadmodũ paulo ante diximus.atqꝫ e vestigio dicemus. idqꝫ freq̄nter raro tñ s̄cdo liq̄scentie modo quẽadmodũ cũ ponit̃ ante.n.vt apd Sidoniũ Georgio merula interp̄te.dulcia mnẽosine demirãs carmina sapphus.vbi.m.liq̄scit.vim tamen suã apd Catullũ retinet in hẽdecasyllabo phaleutico.dulce mnẽosynõ mei sodalis.vim quoqꝫ suã amittit in eadẽ dictiõe.Oui.v.fast.dissensere deę.quaꝝ polymneia cepit:et Hora.in.j.car.euterpe cohibet:neqꝫ polymneia.vbi rõne carminis asclepiadei qnqꝫ syllaꝝ ẽ polymneia sunt q̄ dicãt polyhymnia illis in locis legẽdũ eẽ.vt ratio carminis stare possit.sed hi non vidẽt qd cũ polymneia ꝑ ei diphthongon i penultima scribat̃:vterqꝫ autor diphthon gon soluit ꝙ plerũqꝫ in hmõi dictionibꝰ fieri ꝯsueuit.vt calliopeia ꝓ calliopia.penelopeia ꝓ penelopia.vim quoqꝫ suã retinet.t.lr̃e.subiecta apud Ouid.xj.meta.cũqꝫ choro meliore sui vineta tmoli.Jdẽ in.vj.deseruere sui nymphe vineta tmoli.vbi pleriqꝫ legũt timoli sed mẽdose:nisi forte eo modo dicamus ꝓ tmolus timolus quo ꝓ mna mina dicũt latini.M.qꝫ q̃ꝫq̃ꝫ raro liq̄scit in eadẽ dictione apud Martia.delectat mariũ si ꝑniciosus ichneumon.Sillius quoqꝫ italicus.nonnũq̃ꝫ affirmat terapneis ilion armis. Jn diuersis qꝫ dictiõibꝰ.vt Oui.x.meta.piscosamqꝫ gnidon.grauidãqꝫ amatũta metallis apud eũdẽ tñ vim suã retinet i epl̃a paridis.rure teradneo nata puella phrygẽ.S.p̄terea liq̄scit tertio liq̄scẽtie mõ apd ãtiqores freq̄ntiꝰ.ut apd Eniũ egregie cordatus homo catus aelius sextus.Jdẽ alio loco.oua parire solet pẽnis genus ꝯdecoratũ.in elius eñ ⁊ genus.s.lr̃a expũgit̃.Scl̃m tñ eruditius non vtitur hac licẽtia nisi pauci admodũ antiq̄tatis amatores.vt Lucre.arboribus veteres decidere falcibus ramos.falcibus eñ dactilus est.s.lr̃a extrita.hac eadẽ licẽtia Cice.freq̄nt̃ vtit̃ in arato:in quo oꝑe maiorẽ in modũ antiq̄tatis affectator deꝑhendit̃.Vg.adhuc audacius fecit in illo versu inter se coijsse viros:⁊ decernere ferro.neqꝫ eñ.s.lr̃am extriuit tñ:sed ⁊ vocalẽ illi adherẽtẽ.Jdẽ in.ix.eñ.⁊ p̄ceps animi tiarus ⁊ mauortibus hemon.sunt q̄ carmina illa aliter legãt ne Verg.tãte nouitatis autorẽ eẽ putẽt.Liq̄scit quoqꝫ.s.s̄cdo liq̄scẽtie modo in p̄ncipio dictionũ seq̄nti muta vl' muta cũ liq̄da.Hora.j.ser.ignoscẽt si q̄d peccauero stultus amici.Jdẽ in eodẽ.linq̄mus insani ridẽtes p̄mia scribe.⁊ alio in loco.si qd sit vitiũ non fastidire strabonẽ.Seq̄nti quoqꝫ.m.liq̄scit.vt apud Luc.i.x.terga sedẽt crebro maclis distincta smaragdo.⁊ Tibullus li.ij.oꝑeat q̄cũqꝫ legit viridesqꝫ smaragdos.

M.aut.n.raro.seruant quandoqꝫ rigorem.
Dictio uocali si desinat:atqꝫ sequatur
Altera uocalis:perimit synalœpha priorem.
Si finitur in.m.uocalis & inde sequatur.
M.perit ecthlipsi cum uocali præeunte.
Syllaba quam scribis diphtongo:longa notetur.
Quod si uocalis sequitur:breuiabis eandem.

¶Dictio vocali hoc ẽ quartũ fundamẽtũ qd in partes duas diuidit̃.Prima ẽ ꝙ si in carmine dictio finit̃ in.m.seq̄turqꝫ altera dictio incipiẽs a vocali:ne incurramus in metacismũ q̄ est barbarismi species:abijcimus.m.cuꝫ vocali illi adherẽte.Verg.j.eñ.ventuꝝ excidio libye.sic voluere parcas:vbi.ũ.syllaba.dispũcta scãdimus.venit̃ excidio libye.q̄ figura ecthlipsis dr̃.estqꝫ metaplasmi species.Altera pars fundamẽti ẽ ꝙ si dictio finit̃ in vocali.seq̄turqꝫ altera dictio incipiẽs itẽ a vocali abijcit̃ vocalis illa p̄or.ne p̄nũciationẽ.s.hiulcã facimus.Verg.j.eñ.cũ iuno eternũ seruãs sub pectore vulnus.vbi.o.vocali extrita dicimus.Cũ.iũ.eternũ seruãs.hec figura synaloepha dr̃:q̄ etiam est metaplasmi species.Fit quoqꝫ ecthlipsis ⁊ synaloepha ex fine versus p̄cedẽtis ⁊ ex initio seq̄ntis.Verg.ij.georgi.aut dulcis musti Vulcano decoq̄t humorẽ.⁊ folijs vndã tepidi despumat aheni.Jdẽ in eodeꝫ:inserit̃ vero foetu nucis arbutus horrida.⁊ steriles platani malos gessere valẽtes.Hora.quoqꝫ in.j.car.cũ in fine versus fecisset synaloephã:ex seq̄nti versu syllabã mutuatus ẽ dicẽs:labit̃ ripa ioue nõ p̄bãte vxorius amnis.est eñ illud carmẽ saphicuꝫ.hoc vero adonicũ.Apud antiq̄ssimos autores.m.seq̄nti vocali nõ abijciebat̃ aliq̄ñ.Ennius i nsignita forẽt tũ millia militũ octo:⁊ Pris.impihegesi ex dionysio.⁊ forma ꝯtra positaꝝ imagine coni.Juue.quoqꝫ qd apd autores adeo raꝝ est:ẽt.m.p̄ducit in fine dicẽs.viuẽdũ est recte tũ p̄pt̃ p̄lima,tũ is p̄cipue causis.põt tñ excusari:qd aspiratio aliq̄ñ hꝫ vim ꝯsonãtis.vt apud Verg.j.eñ.post habita coluisse samo.hic illiꝰ arma.Est q̄ñ nõ fit synaloepha:ẽt si post dictionẽ i vocali finitã sequat̃ dictio icipiẽs ab altã vocali qd si vocal' illa p̄or fuerit lõga:breuiat̃ rõne vocalis seq̄ntis.vg.i buc.⁊ longũ formose vale vale inq̄t iolla:nã ⁊ si p̄m vale vltimã p̄ducat:rõne tñ seq̄ntis vocalis illo in loco breuiatur.Jdẽ.v.eñ.victor apud rapidũ simoenta sub ilio alto.⁊ in buc.credimus an q̄ amãt ipi sibi somnia fingũt.Jdeꝫ in eodẽ oꝑe.te corydon o alexi.trahit sua q̄ẽqꝫ voluptas.vbi o particl'a breuiat̃ rõne vocalis seq̄ntis:cũ alias lõga repiat̃ vocali etiam seq̄nte.Hora.j.car.o ⁊ p̄sidium ⁊ dulce decus meũ.⁊ Oui.in epi.penelopes.o vtinam tunc cum lacedemona classe petebat.si vero vocalis syllabe p̄cedentis fuerit breuis:raro fit vt expũgatur.vt apud Oui.ij.fast.thure vacent are.stent sine igne foci.nisi quispiam fortasse legat stentqꝫ sine igne foci.Syllaba quam scribis.

¶Prima regl'a de quãtitate syllabaꝝ est ꝙ syllaba q̄ scribit̃ diphthongo est longa.meminisse aũt hic debes qd li.iij.scriptũ est:sex eẽ diphthongos in vsu apud latinos.ae.au.ei.eu.yi.oe.Animaduertẽdum tñ est nõ semꝑ vocales illas ex q̄bus diphthongus coalescit.diphthongo ꝯglutinari:q̄n potius in m̄ltis dictionibus solute repiunt̃.ae.vt i his dictionibus pasiphae.phaeton.danae.aer.nam pasiphae tetrasyllabũ esse tũ ratio demonstrat:qm̃ a grecis ꝑ ae solutas scribit̃:tũ poetaꝝ vsus.Phaeton quoqꝫ ⁊ danae semꝑ trisyllaba repiunt̃.Mar.li.v.deucalion.aut si nõ placet hic phaeton.Jdẽ alio in loco.q̄d tibi vis dipyrõ q̄ phaetonta facis.vtrobiqꝫ eñ est pẽtametrũ elegiacũ carmen.Hora.iij.car.inclusaꝫ danaẽ turris ahenea.qd est carmẽ asclepiadeũ.Juue.tũ sumḿꝰ vertit̃ aer.qd vero.M.manilliꝰ i li.astronomicõ.dixit:phoetontẽ p̄rio curru ꝑ signa volãtẽ:atqꝫ añ illũ Varro.cũ te flagrãti deiectũ fulmine phactõ.vt Quin.li.j.scribit.vitiũ est qd greci syneresim vocãt:nam si esset p̄sa orõ.easdẽ inq̄t lr̃as enũciare veris syllabis liceret sicut ecõtrario ꝑ diaeresim.Hora.j.epi.dixit.si recte facies.hic murꝰ aheneus esto.vbi ad soluẽdũ diphthõgõ.h.lr̃a interiecta ẽ.Au.p̄terea nõ semꝑ in diphthõgõ coit.vt in his dictiõibꝰ menelaꝰ.p̄thesilaꝰ.amphiaraꝰ.Oe qꝫ vt in his poeta.poema.Ei.vero ⁊ eu.⁊.yi.in dictiõibꝰ grecis semꝑ coeũt.qd vero subiũgit̃ p̄terq̃ꝫ si vocalis sequat̃:nõ vsqꝫquaqꝫ veꝝ ẽ:sꝫ quoties dictio finit̃ in diphthõgõ:seq̄turqꝫ altera dictio incipiẽs a vocali:aut in ipa iũctura dictionis ꝯposite.vt p̄uro.p̄eo.Verg.iij.eñ.insule ionio i magno quas dira celeno.Jdẽ in.vij.stipitibꝰ duris agit̃ sudibus vepustis.Et i.v.nec tota tñ ille p̄or p̄eũte carina.q̄bꝰ in locis diphthõgꝰ q̄ alias erat lõga:rõne seq̄ntis vocalis breuiat̃.Est tñ vbi diphthõgꝰ etiã vocali seq̄nte p̄ducit̃.vt apud Ver.vij.eñ.ardea crustumeriqꝫ:⁊ turrigere antẽne

Siue breuis seu longa. Secūda regula est: q̄ syllaba siue illa sit in pͥncipio siue in medio siue in fine dictionis: q̄ post vocalem duas hꝫ ꝯsonantes aut plures aut vnā vim duaꝝ hn̄tem longa est positione. Positione ꝓprie dr̄ syllaba ꝓduci q̄ cum sit natura breuis: rōne seq̄ntium duaꝝ vel plurium ꝯsonantiū ꝓducit̄: vt terra: qm̄ a tero dicta est: pͥmam debuit breuiare. sed rōne duplicis. r. eandē ꝓducit. eodē modo gens. qm̄ a gn̄e deriuat̄. in quo pͥma est breuis pͥmam q̄ debuit breuiare: ꝓducit tn̄ candē rōne duplicis ꝯsonantis hoc est. ns. Sed qꝛ nondū scimus distiguere syllabā natu-

Siue breuis seu longa tibi uocalis habetur:
Porrectam dices: si duplex consona sub sit.
Hæc tria sint elementa tibi geminantia uires.
Zeta ualet sigma cū delta. xi. cappa. sigma.
Atque duas inter uocales iota repertum.
Pro duplici nūera: modo sit tibi dictio simplex.
Syllaba si breuis est natura: & muta sequatur
Cum liquida: semper breuiabit sermo solutus.
At carmen poterit ꝓducere seu breuiare.
Si post uocalem uocalis & altera subsit.

ra longā a syllaba natura breui placuit iterim vtrumqꝫ ꝯfundere. vt ēt q̄ longa est natura. si sequant̄ duę ꝯsonātes. positiōe lōga dicatur. vim aūt duaꝝ ꝯsonantiū habent tres lr̄ae. x. z. et. i. in medio duaꝝ vocalium posita. nā vt dicūt oēs q de orthographia scripserūt. x. lr̄a i cōpendiū. cs. aut. gs. successit. ꝛ ꝓ eo qḋ antiq̄ssimi scribebāt pacs legs. ceptū est scribi pax. lex. quoꝝ genitiui pacis ꝛ legis idipm̄ arguūt. Praeterea. z. qua tm̄ in dictionib⁹ pegrinis vtimur. ꝓ. sd. aut ꝓ alterutra aut ꝓ duplici. ss. ponit̄. vt ezras ꝓ esdras. sdetus ꝓ zetus. mezētius ꝓ mesdēti⁹ patrizo ꝓ patrisso ponit̄. vn̄ et ꝓ eo qḋ graeci dicūt patrizo pitizo nos patrisso pitisso dicimus. J. quoqꝫ in medio duaꝝ vocaliū posita ꝓ duplici ponit̄ quā etiā vetustissimi vsqꝫ ad Cice. tp̄a duplicez scripserūt. quaꝝ pͥor ad vocalem p̄cedentem posterior ad seq̄ntem ptinebat vt maija. Pompeijus. Qḋ si in pͥncipio dictionū tres illae duplices literae ponunt̄. ꝓ simplicibus habendae sunt neqꝫ eīm habent vim p̄cedentem vocalem ꝓducendi. Luca. in. ij tumidū sup aequora xerxē construxisse vias. Uerg. iij. aen̄. iam medio apparet fluctu nemorosa. Zacynthus. Bijugus. a. um. quadrijugus. a. um. in qbus quemadmodū in simplici pͥma vim habet vnius ꝯsonantis. ita ꝛ in compositis. Vg. v. aen̄. non tam p̄cipites bijugo certamine campū. Deinde regulā limitat dicens. q̄ si post syllabā natura breuez ꝛ caetera. breuis eīm syllaba dr̄ natura q̄ semp est breuis nisi aliq̄n repiat̄ in carmine longa positione duaꝝ consonantiū. Naturale namqꝫ vt Aristo. lib. ethi. v. ait. est qḋ semp ꝛ vbiqꝫ eadem vim habet. vt ignis q hic ꝛ in psis vrit natura calidus est. Ergo contra naturam syllaba breuis ꝓducit̄ qḋ vitiū sola carminis licentia excusare potest. atqꝫ ideo in prosa orōne semper breuis ꝓferenda est. Illḋ q̄. notandū est q̄ de duaꝝ consonantiū seq̄la diximus. non solū in eadem dictione intelligendū esse. verūetiam in diuersis. Uerg. in buco. terrasqꝫ tractusqꝫ maris coelūqꝫ ꝓfundū. Idem. j. geor. tribulaqꝫ trahaeqꝫ ꝛ iniquo pōdere rastri. Juuena. occulta spolia ꝛ plures de pace triūphos. qḋ si aliqua syllaba fuerit longa natura ēt si muta cū liq̄da sequat̄ non potest esse breuis vt saluber salubris. october. is. aratrū aratri. ¶ Si post vocalem. Tertia regula est q̄ vocalis ante vocalem in eadē dictiōe breuis est. vt de⁹ me⁹. trabo veho. qḋ in dictionib⁹ latinis intelligendū esse dicit. Nam i graecis ꝛ barbaris haec regula nondū satis elucubrata est. tentandū tn̄ est illā quoad fieri potest explicare obseruato iter se ordine vocaliū latinaꝝ. Igit̄. a. ante alteꝝ. a. qḋ in dictionib⁹ quoqꝫ graecis rarū est. i barbaris freq̄nti⁹. semp breuiat̄. vt nausica a alciōi filia. phraates. abraam. baal. Uerg. i p̄ape. nausicaā plaeno saepe tulisse sinu. Mart. si mihi nausica a patrios donauerit hortos. Hora. i episto. ius imperiumqꝫ phraates caesaris accepit. Sedul̄. in paschali. nunc coluere baal. nunc elegere barabbam. A. ante. e. cū in diphthongon non coeūt aliq̄n breuis est. vt pasiphae. phaeton. danae. de qbus supra dixim⁹ cū de diphthongis disserebamus. aliq̄n producitur vt aer laertes. michael. Juuena. tūc summ⁹ vertit̄ aer. Oui. i episto. penelopes respice laertem vt iam sua lumina condas. Flac. in argo. hoc ꝛ odorat⁹ flagranti crine michael. A. ante. i. plerumqꝫ ꝓducit̄. vt thais. lais. nais: taigeta. Mar. thaida qntus amat quam thaida: thaida luscam. Proper. nō itaqꝫ ꝯplebant ephireę laidos aedes. Uerg. in buc. ecce ferunt nymphae calathis tibi candida nais. Idē. ij. geor. spchiusqꝫ ꝛ v̄ginib⁹ bacchata lacenis taygeta. ꝛ quoties ai diphthongus graeca soluit̄ a nr̄is. vt achaia. panchaia. Oui. in epist. paridis. ab quoties dices q̄ꝫ pauper achaia nr̄a est. Uerg. ij. geor. totaqꝫ thuriferis pāchaia pinguis arenis. In dictiōibus quoqꝫ latinis a. ante. i. ꝓducit̄ eadē rōne qꝛ. ae. diphthongus soluit̄ in ai. diphthongō grecā. vt aulai. aurai. pictai. Uerg. iij. aeū. aulai in medio libabant pocula bacchi. Idem in. vj. aethereū sensum atqꝫ aurai simplicis ignem. Idē in. ix. diues equū: diues pictai vestis ꝛ auri. Breuiant vero caic⁹ caistr⁹. calais. sais. Uerg. j. geor. dulcib⁹ in stagnis rimant̄ prata caistri. Idē in. iiij. saxosumqꝫ sonans hipanis missusqꝫ caicus. Oui. vj. meta. implumes pueri calais: zetusqꝫ fuerūt. Proper. lib. ij. mercurioqꝫ sais fert̄ babeidos vndis. Barbara q̄ꝫ iuenio semper nr̄os breuiasse. vt caiphas. caim. naim. A. ante. o. producit̄. vt aon. aonis. amithaon. onis. machaon. chaon. didymaon. imaō. phartaon. lycaon. Uerg. in buco. aonos i montes vt duxerit vna soror. Idem in. iij. geor. phyllirides chirō amithaoniusqꝫ melamp⁹. Idem. ij. aen̄. pelidesqꝫ neoptolem⁹. p̄musqꝫ machaon. Idem in. v. ꝛ clypeū offerri iussit didymaonis artes. Idem i. x. audijt illa de⁹: dū texit imaona a lesus. Oui. ix. meta. accipe me generꝝ dixi pthaonenatc. Idē i. j. eiusdem. truxerit insidias not⁹ feritate lycaon. ꝛ a. laos ꝯposita vt laocoon. laodomia. laomedon. Uerg. ij aen̄. laocoō ardens summa decurrit ab arce. Idem in. vj. euadneqꝫ ꝛ pasiphaē. his laodomia. Idem in. iiij. laomedontiadae sentis piuria gentis. Pharaon q̄ꝫ nr̄i ꝓduxerūt. vt arator. nec iam sua iura pharaon. Aegyptusqꝫ tenet. ediuerso Sedulius breuiauit gabaō in paschali dicens. sol stetit ad gabaō. Chaos q̄ꝫ ꝛ phaon breuiant. Vg. iiij. geor. atqꝫ chao densos diuū numerabat amores. Oui. in epi. sapph⁹. arua phaon celebrat diuersa tiphoidos etnae. A. ante. u. si nō coeat in diphthongon semp ꝓducit̄: vt amphiara⁹. ꝛ a laus cōposita. vt ꝓthesila⁹. menela⁹. archela⁹. Oui. iij. de ponto notus humo mersis amphiara⁹ erat. Idē in epi. laodomiae bella gerant alij ꝓthesila⁹ amet. Idē i epi. enones. ardet̄ amore tui: sic menelaon amauit. E. ante. a. in dictionib⁹ graecis q̄ p ei diphthongon scribunt̄ atqꝫ apḋ nos mutāt ei. in. e. longū ꝓducit̄ semp vt aeneias aeneas cythereia cytherea. deiopeia deiopea. penelopeia penelopea. calliopeia calliopea medeia medea, galatheia galathea. amaltheia amalthea: alexandreia alexandrea. plateia platea. choreia chorea. maleia malea. Uerg. j. aen̄. at pius aeneas p noctē plurima voluēs. Idē in eodē. parce metu cytherea manēt immota tuorū. Idē in eodē. quaꝝ q̄ forma pulcherrima deiopeia. Idē in p̄apeia. mēs erat in cūno penelopea tuo Idē in buc. orphei

calliopeia lino formosus Apollo. Idē in eodē ope. nerine Galatea thymo mihi dulcior hyble. Ouiđ. in epi. hipsyphiles. Medae medea forē: qđ si qs ab alto. Tibu. li. iij. qcqd amalthea: qcq́d marpesia dixit. Hora. iiij. car. portꝰ Alexādrea supplex platea. chorea. malea. tametsi apđ graecos p ei diphthongon scribūtur aliqñ breuiant. e. ante. a. Hora. ij. epi. purae sint plateae. Verg. vj. aeñ. pars pedibꝰ plaudūt choreas: ⁊ carmina dicūt. Idē i. v. ionioqȝ mari maleaeqȝ sequacibꝰ vndis. Longae etiā reperiūtur vt apđ Oui. viij. meta. immemores nostri festas duxere choreas. Luca. in. vj. ⁊ ratibꝰ lōge flexis donare maleae. Quae vero apđ grecos per. e. psilon scribūtur breuiant. e. ante. a. theatrū. boreas. artocreas. baleares, Verg. j. aeñ. hic portus alij effodiūt hic alta theatri. Idē in buco. hic tantū boreae curamꝰ frigora quantū Persiꝰ. oleum artocreasqȝ popello.

Illa prior breuis est: dum sint modo uerba latina.
Nam graeci uariant nec certa lege tenentur.

Verg. j. geor. stupea torq̄ntem balearis verbera fundae. E. ante. e. breuiaẗ: ut nemeae. es. leaena. ae. sȝ de neemes lstatura alio ingremꝰ loco. Verg. in buco. torua leaena lupū seqẗ. Aeę circe ⁊ nesae nympha diphthongo producūtur. E. ante. i. in dictionibꝰ in q́bꝰ ei diphthongꝰ graeca soluiẗ a nostris semper est longa: vt baccheiꝰ. priameiꝰ. phineiꝰ. perseiꝰ. theseiꝰ. cybelleiꝰ. cythereiꝰ. pegaseiꝰ. ⁊ hmōi possessiua. Verg. ij. geor. qd memorandū acq̄. baccheia dona tulerūt. Idē in. iij. aeñ. o felix vna ante alias priameia virgo. Idē in eodē. harpyaeqȝ collūt aliaeqȝ phineia postq̄ȝ. Oui. v. meta. sternitur ⁊ menaleus perseia castra secutus. Idem. xv. flenti thesejus heros siste modū dixit. Idē in. x. siquidēȝ cibeleius atys. Idē in. xiiij. tempestiuus erat coelo cythereius heros. Persius cantare credas pegaseium melos. Idēȝ quoqȝ de illis dicendū deiopeia. deiphobe. deiphobus. deidamia. deianira. Verg. j. aeñ. quarꝫ q̄ forma pulcherrima deiopeia. Idē in. vj. deiphobe glauci fatur q̄ talia regi. Idē in eodē. deiphobe armipotens genꝰ alto a sanguine. Papi. in achil. semper deidamiae primam produxit. Oui. in epi. deianirae. impia quid dubitas deianira mori? Eadem quoqȝ rōne echeneis pisciculus qui a latinis đr remora. ae. penultimā producit. Lu. in. vj. in medijs echeneis aquis Franciscꝰ philelpus putat legendū esse in medijs elechinus aquis. E. ante. o. breuiatur in dictionibus q̄ per. e. psilon. scribuntur: vt theodorus. cleopatra. neoptolemus. Iuuena. lautorꝫ pueros artem scindens theodori. Marti. nec tibi regali placeas cleopatra sepulchro. Quae vero per. e. longum scribuntur producunt. vt eous. eoa. eoum. Verg. j. aeñ. eoasqȝ acies ⁊ nigri mēnonis arma. E. ante. u. breuiatur: vt creusa. tartareus. Vergil. ij. aeñ. lachrymas dilectae pelle creusae. Idem in. vj. hinc via tartarei q̄ fert acherontis ad vndas. q̄ vero apđ graecos per ei diphthongon scribūtur: q̄ȝ nos in. e. vertimꝰ producūt: vel alpheꝰ. spōdeꝰ. choreꝰ. Pa. sicaniꝰ longe relegens alpheꝰ amore. Ruffinꝰ spōdeusqȝ grauis numeroqȝ aptissime paeon. I. ante. a. variā habet rationē: nam q̄ a graecis. p. i. iota scribuntur apud nos breuiant: vt sophia. philosophia. tragoedia. comoedia. elegia. symphonia. Mar. hic pius antistes sophiae sua dona ministret. Idē in alio loco. Cū tibi sit sophiae par fama ⁊ cura deorꝫ. Vg. in ciri. florētis sophiae virides cōplectitur hortos. atqȝ eadē rōne ꝯtra mltorꝫ vsum philosophia penltimā breuiat. Hora. Effutire leues idigna tragoedia vsꝰ. Idē. interdū tñ ⁊ voces comoedia tollit. Idē. vt gratas inter mēsas simphonia discors. Oui. flebilis indignos elegia solue capillos. Maria quoqȝ nomē ꝓpriū diui Christi Iesu genitricis ex literatura graeca breuiat penultimā: qꝛ p. i. iota scribiẗ. Claudianꝰ de nuptijs honorij: ꝑparat: ⁊ pulchros mariae sed luce minores. Seduliꝰ q̄ȝ in paschali qs fuit ille nitor Marie cū Christus ab aluo processit? Idē tñ altjs in locis ꝓduxit. Cōposita q̄ȝ ab archia. vt monarchia: tetrarchia: toparchia hierarchia. ⁊ inde deriuatū archias poeta quem Cice. defendit: ⁊ a machia. vt naumachia batrachomyomachia. gigantomachia. ⁊ a graphia: vt orthographia. cosmographia. chronographia. pseudographia: et a logia: vt theologia. astrologia. aetymologia. acyrologia. philologia. ⁊ a nomia: vt astronomia. antinomia. chironomia. multa quoqȝ alia q̄ vulgo in penultima acuto accentu proferūtur. vt melancholia. agonia. chyrurgia. vsia. Producunt vero q̄ apđ graecos per ei diphthongon scribūtur. vt argia. hippodamia. deidamia. laodamia. lāgia. lāpia. lebadia. thalia. Papi. xij. theba. q̄rit inops argia vias. Proper. q̄ȝ si dotatae regnū vetꝰ hippodamiae. Papi. in achil. deidamia dolos. Verg. vj. aeñ. his laodamia it comes. Papi. ij. theba. culta serūt quos pigra vado langia tacēti. Idē in. iiij. poene socer cadensqȝ vadis lampia niuosis. Idē in. vij. in valles lebadia tuas. Verg. in buc. nr̄a neqȝ erubuit siluas habitare thalia. Eadē quoqȝ rōne dicimꝰ magia. poedia. moechia. angaria. latria. idolatria. dulia. hiperdulia eugenia. hermenia. I. ante. e. partim breuis est: vt hiera. hyena. Vg. ix. aeñ. quos iouis eduxit luco siluestris hiera. Oui. xv. meta. passa marē non esse marē miremur hyenā. Partim producūt vt pierꝰ. pierides. Oui. v. meta. pierꝰ has genuit. Vg. in buc. ꝓgite pierides. I. ante. o. ꝓduciẗ in dictionibꝰ q̄ p ei diphthongon a graecis scribūẗ: vt arion. āphiō clio. hiperiō. ixiō. oriō. pādiō. echiō io. Vg. in buc. orpheꝰ in siluis inter delphinas ariō. Idē i eodē ope. amphiō dirceꝰ in acteo aracintho. Ouidi. j. de arte. nec mihi sunt visae clio cliusqȝ sorores. Idē. j. fasto. placeat equo ꝑsis radijs hyperiona cinctū. Idē. xij. meta. duxerat hippodamē audaci ixiōe natꝰ. Vg. j. aeñ cū subito assurgēs fluctu nymbosꝰ orion. aorion tñ ꝑ eodē breuiauit Catullꝰ dicēs. ꝓrimꝰ hydrochoi fulgere aoriō. Oui. vj. meta. hic dolor ante diē pādiona misit ad vmbras. Idē in. iiij. eiusdē. quqȝ superstitibꝰ: quorꝫ fuit vnꝰ echion. Idē in. j. ꝯstiterat quocūqȝ loco spectabat ad io. Enyo q̄ȝ martis soror ꝓduxit Mar. cū dubitaret adhuc belli ciuilis enyo. Quae vo p. i. iota scribūẗ breuiāt: vt iolas dione. Vg. in buc. phillida mitte mihi: meꝰ ē natalis iola. Idē in eodē ope. ecce dionei ꝓcessit cesaris astrū. I. ante. u. in dictionibꝰ q̄ apđ graecos p ei diphthongon scribuntẗ longa est: vt sperchiꝰ. lyciꝰ. aurius. bacchius. Vg. ij. geor. sperchiusqȝ ⁊ virginibꝰ bacchata lacaenis. Papi. tēpla lyciae dabis ⁊ ditia dona sacratis. Lu. in. iiij. hinc fortis ariꝰ. Ruffinꝰ. ꝓncipiū bacchiꝰ erit concludit iambꝰ: a trophiū quoqȝ ⁊ polliū cōposita. vt pistere trophiū. orphanotrophiū. miropoliū. ichthiopoliū. xenodochiū q̄ȝ ꝓ hospitio. qꝛ p ei diphthongō apđ graecos scribiẗ hac eadē ratione dius dia diū a dia insula ꝓducit. i. Breuiant vo q̄ apđ illos p. i. iota scribunẗ: vt archadius. boeotius. chiꝰ insula. Lu. in. viij. quas a fine cautes ⁊ quas chiꝰ aspat vndas. Hora. j. epi. qd tibi visa chiꝰ bullati notaqȝ lesbos. Possessiuū vo eādē ꝓducit. Idē in. ij. ser. cecuba vina ferēs alchō chiō maris expers. Mar. chia seni silis baccho q̄ȝ setia misit. Illa q̄ȝ breuiāt in qbꝰ supra dictū est ei diphthōgū aliqñ solui vt baccheiꝰ. ꝑameiꝰ. aeneiꝰ. theseiꝰ. ephireiꝰ. q̄ qdē diphthōgꝰ aliqñ etiā in ę diphthōgū vtiẗ vt thesęꝰ ephiręꝰ. Oui. vij. meta. soluere desierat thesęa laude tributū. Proper. non ita cōplebant ephyręę laidos aedes. O. ante. a. in dictionibꝰ q̄ a graecis p o micron scribunẗ breuiat. vt oaxes. coaspes. coastre. thoas. Vg. in buc. pars scythiā ⁊ rapidum cretae veniemꝰ oaxem. Proper. in. iiij.

vel regia lympha coaspes. Luca. In. iiij. ęthera tam gentes siluas liq̄re coastrę. Oui. xiij. met. hypsiphiles patria clarisq́ thoantis. q̄ vero ꝑ omega scribunt: ꝓducunt. vt troas troadis. Vg. in. v. aeñ. at ꝓcul in sola secretae troadas acta. Joannes hac rōne ꝑmam ꝓducit: quemadmodum ⁊ iuuencꝰ semꝑ ꝓducit. Sidoniꝰ tñ apollinaris breuiauit dicens qr nunc helias: nunc te iuuet ire ioannes. hymnographꝰ quoqꝫ solue polluti labij reatum sancte ioannes. sed hi nulla ratione defendi possunt. O. ante. e. si ꝑ omega scribit a grecis: longa est: vt typhoeus. aloeus. neqꝫ enim ꝑ oe diphthon-

Fio ꝓducit dissyllabum. Et genitiui.
Longa penultima sit quintę: cui iunge datiuum.
Sed breuiant tm̄ tria. resq́ spesq́ fidesq́.
Si gtūs erit quem dat ꝓnomen in ius/
Seu nomen: longam poteris ꝓferre breuemq́.
Corripit alterius: semper ꝓducit alius.
E. de. prae. se. di. componens non breuiabis.
Sed breuiant. si uocalis subit: atq́ disertus.
Tenditur. a. nostrum: sed graecis. a. breuiatur.
Re. breuiat semper: nisi duplex ꝯsona subsit.

gon in penultima scribitur typhoeus: vt quidam putauerunt: sed per eus diphthongon in fine. ⁊ per omega in penultima: q̄ cum. e. non potest in diphthōgon coalescere. Luca. in. v. conditus inarimes aeterna mole typhoeus. neqꝫ obstat cum Vergi. lib. ix. dixit inarimae Jouis imperijs imposta typhoeo. Nam syneraesis est freq̄nter in illo loco recepta. Quod si quis est qui graecae literaturae non credit: saltem Oui. versu illo ꝯuincatur qui in. j. fast. scribitur. quas quoties perflat: spirare typhoea credas. Nullum enim nomen scd̄ae declinationis mittit actm̄ in. a. nisi in eus diphthongon terminetur. De aloeo nemo vnq̄ꝫ dubitauit quin ꝑ o longum in penultima ⁊ ꝑ eus diphthōgon in vltima scribantur. Luca. in. vj. impiꝰ hanc ꝓlem superis immisit aloeus. Boeotia quō a latinis scribi debeat: nr̄i saecli docti q̄dam homines dubitant: nam cum a graecis per. oi. diphthongon scribatur: q̄ apud nos in oe diphthongon verti consueuit: boeotia post oe diphthongon omega hoc ē longa subiecta: non boetia o ⁊ e solutis ꝓferenda est. Qd̄ si q̄s dixerit diphthongum oi solui in oe quod q̄dam etiaꝫ in euboia fecerunt oi diphthongon in oe solutas conuersa scribentes atqꝫ proferentes euboea quattuor syllabarū esto concedamus illis hoc: sed qua licentia dispunxerunt alterum. ꝓ boeotia boetia dicentes. Si vero o micron a graecis scribatur ante. e. breuiatur. vt simoentis ⁊ pyroentis obliqui ab eo quod simois ⁊ pyrois. Verg. j. aeneidos. alma. Venus phrygij genuit simoentis ad vndam. Flac. v. argonauticae. ⁊ formidantem patrios pyroenta dolores. O. ante. i. eandem rationem seq̄tur: nam q̄ per o mega scribuntur producunt. vt zoilus. troilus. stoicus. lagois. Martia. zoilus aegrotat. faciunt hanc stragula febrem. Verg. j. aeñ. parte alia fugiens amissis troilus armis. Juuenal. stoicus occidit baream delator amicum. Hora. ij. ser. nec scarus: aut poterit peregrina iuuare lagois. Quae vero per o micron scribūtur breuiant: vt simois. pyrois. Troia vero ⁊ euboia in quibus a latinis oi diphthongus soluitur o producunt ratione. i. qd̄ habet vim duplicis consonantis: quoties inter duas vocales ponitur in dictionibus latinis: ⁊ in quibusdaꝫ graecis. vt Verg. iiij. aeñ. troia per vndosum peteretur classibus aequor: vbi troia duaꝝ syllabaꝝ est. q: i. consonans. Possessiuum Vo troius troia troium tametsi trisyllabum sit: atqꝫ ꝑ. i. vocalē scribatur: primā produxit: qm̄ a gręcis per o mega scribitur. Verg. j. aeñ. armaqꝫ fixit troia nunc placida compostꝰ pace quiescit. O. ante. o. breuis ē: vt laocoon. hippocoon. demophoon. bootes. Verg. ij. aeñ. laocoon ardens summa decurrit ab arce. Idem in. v. hirracide primus locus exit hippocoontis. Idem. j. georgi. non obscura cadens mittit tibi signa bootes. Oui. in epi. phyllidis. hospita demophoon tua te rhodopeia phyllis. O. ante. u. in dictionibus q̄ per o mega scribuntur: qualia sunt possessiua in ous. oa. oum. finita producitur: vt argous. a. um. cous. a. um. sardous. a. um. herous. a. um. eous. a. um. eadē quoqꝫ ratione achelous penultimam produxit. Papi. libro. vij. theba. inachus ante retro nosterqꝫ achelous abibit. Quae vero per omicron scribuntur breuiant. vt alcinous. antinous. V. ante reliquas vocales rara est apud graecos si tñ vspiam reperiat: q: ꝑ diphthongon ab illis scribit. longa est. ℂ Fio dissyllabum. dictionibꝰ latinis cū est dissyllabum ꝓducit vocalē ante vocalē seq̄ntē: nā cum plurium syllabaꝝ est: breuiat. Juue. nā tuus endymion dilecte fiet adulter. Idem. liceat modo viuere fient: fient ista palam. Persius. cras fiet hoc idem cras fiet. Genitiui quoqꝫ et datiui numeri singularis quintae declinationis. e. ante. i. finalem producunt: vt dies diei. progenies progeniei. Verg. in viro bono: omnia q̄ꝫ secum reputauerit acta diei. Excipiuntur huius ordinis tria nomina quae ijsdem in casibus. e. ante. i. breuiant. ea sunt res rei. spes spei. fides fidei. Octo quoqꝫ nomina primae ⁊ secundae declinationis nominum cum suis compositis q̄ mittunt gtm̄ in ius. ⁊ dtm̄ in. i. ⁊ tria pronomina scd̄ae pronominum declinationis. hoc ē iste ista istud istiꝰ isti. ille illa illud illius illi. ipse ipsa ipsum ipsius ipsi. in gtō habent ante. u. indifferentem. ¶ E. de. prae. se. di. Quarta regula est quod hę ꝑpositiones cum veniunt in compositione: producuntur. vt eligo. is. edo edis. educo. is. deligo. is. dedo dedis. deduco. is. ꝑpono. is. ꝑdico. is. ꝑbeo. es. seligo. is. seduco. is. separo. as. diligo. is. diluo. is. dijudico. as. Quod si vocalis sequatur breuiant vt deorsum: quod ex de ⁊ orsum componitur: dehisco quod ex de et hisco. is. dehinc quod ex de ⁊ hinc. Verg. iiij. aeñ. sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat. Idem. iij. aeñ. dona dehinc auro grauia sectoqꝫ elephanto. Praeuro. is. idem. vij. aeñ. stipitibus duris agitur sudibus ve ꝑustis. Seorsum. idem. in est ⁊ non alterutro: pariter nonnunq̄ꝫ. saepe seorsum. A di quoqꝫ composita duo breuiant dirimo. is. ⁊ disertus diserta disertum. Quod tametsi a dissero. is. deriuatur altero. s. stricto primam breuiauit. Oui. j. meta. hanc deꝰ ⁊ litem melior natura diremit. Horat. in epist. foecundi calices quem non fecere disertum? Illud quoqꝫ hoc in loco notandum ꝙ si de ꝑpositio componatur cum dictione incipienti vocali: ꝑterq̄ꝫ quod diximus breuiari: aliq̄n etiam reperitur produci. Horat. in poetica. cogitat vt dehinc speciosa miracula promat. Papi. xj. theba. deest seruitio plębes. Aliquando fit synaeresis siue collisio. vt Verg. in bucco. incipe Dameta tu deinde seq̄re. Menalca. Idem in eodem opere. vir gregis ipse caper deerrauerat: hic ego daphnim. Idem. vij. aeñ. diuitis vber agri troię ve opulenta decrit. Aliq̄n expungit vocalis a qua dictio cum qua componit incipit. vt debeo a de ⁊ habeo. debilis ⁊ a de ⁊ habilis. dego a de ⁊ ago. demo a de ⁊ emo. ℂ Tendit. a. nostrum. ꝙ a ꝑpositio latina in ꝯpositione ꝓducit vt amens qd̄ a mente desciscat. auius. a. um. quod via declinet. Verg. iiij. aeñ. isqꝫ amens animi ⁊ rubore accensus amaro. Ideꝫ. ij. geor. auia tunc resonant auibꝰ virgulta canoris sed a particula graeca priuatiua breuiatur vt atomus. adyta. orum. Vg. ij. aeñ. isqꝫ adytis haec tristia dicta reportat. ℂ Re. breuiat semꝑ. ꝙ re in cōpositione breuiat vt refero refers. repeto. is.

Reffert pro res fert: ſeu diſtat porrige ſemper.
Sed pro componens debes ꝓducere ſæpe.
His tñ exceptis ꝓficiſcor.ſiue ꝓfanus.
Profiteor addatur ꝓfor.atqꝫ ꝓfundo.ꝓfundus.
Et ꝓfugus.ꝓfugitqꝫ.ꝓcella.ꝓcuro.ꝓfeſtus.
Et ꝓpero.ꝓnepoſqꝫ.ꝓpertius atque ꝓneptis.
Quæque ꝓ uox greca componit corripiantur.
Compoſitū nomē ſi finit parte priori
In iota aut omicron: ſemper breuiabit eaſdem.

Qđ ſi reffert accipiat̃ ꝓ eo qđ eſt diſtat ꝓducit̃: quare ꝑ duplex.ff.ſcribendū vt producatur poſitione. Producunt ꝓ dictiões in qbꝰ poſt re ſuccedūt duae ꝯſonantes aut vna vim duarꝫ habens vt reſpondeo.es.reſcribo.is.reijcio.is.reieci. Nam cū re ppoſitio natura breuis ſit. ſi vſpiam in compoſitione longa reperiat̃ neceſſe eſt hoc fieri rõne duarꝫ cõſonantiū: aut vniꝰ vim duarꝫ habentis. Sed cū ſupra dixerimꝰ.i.conſonantem in ꝓncipio dictionū pro ſimplici poni: idqꝫ etiam in compoſitis debere obſeruari: in hoc verbo reijcio aliquando habet vim duplicis conſonantis: aliqñ ſimplicis. Duplicis vt apđ Uergiliū.iij. geor. reijce ne maculis iufuſcet vellera pullis. Idē.v.aeneidos.hęc fatus: duplicem ex humeris reiecit amictum. Papi.vj thebai.⁊ patria vigil arte lacon.hos reijcit ictus. Simplicis vt apđ Uerg.in bucco.tityre paſcentes a flumine reijce capellas. vbi teſte Ser. reijce ca. proceleumaticus eſt. Papi.libro.iij.theba.tela manu reijcitqꝫ canes vel potiꝰ dicendū eſt.i.conſonantem expūgi: quod in hoc verbo ſubijcio reperit̃.vt apud Papi.in Achille: ſubijcit gauiſus Ulyſſes. Luca.in.viij.crine iacet. ſubijcitqꝫ facē complexa maritum. Rettuli quoqꝫ praeteritum ab eo quod reffero cum longum reperit̃ per duplex.tt.ſcribi debet. Horat̃.ij.epiſtola rettulit acceptos regale numiſma philippos. Proper.rettulit ⁊ querulo iurgia noſtra ſono. Cum vero breuiatur per ſimplex.t.ſcribendum eſt.vt apud Sueuium in quodam edyllio: fera praeſta bello in perſas retulere. Sunt quoqꝫ qui illud Catulli.ſi reditum retuliſſetis.aut in tempore longo: retuliſſet legant. Eadem quoqꝫ ratione reffero.cum pro eo qđ eſt diſtet accipitur per duplex.ff.ſcribi debet quoniam produxit primam. Sed quemadmodum alio in loco diximus non a re praepoſitione ſed a res ⁊ fero compoſitum videtur. relatum in ſupino ab eo quod eſt refero. repperi ⁊ reppuli praeterita ab eo quod eſt reperio.reperis.repello repellis.cum hoc verbo reduco reducis prima indifferenti reperiuntur. quare tum ſimplici tum geminata conſonante poſt re ſcribi debent. Iuuena.dixerit aſtrologus: credent a fonte relatum hamonis. Luca.in.iiij denſaturqꝫ globus: quantum pede prima relato. Lucretiꝰ libro tertio.id rurſum coeli reiatum templa receptant. Teren.in phormione.quod ab illo allatum eſt: id ſibi rellatum putet. vbi ratione carminis.l. debere geminari Donatus teſtatur. Luca.reppulit a Libycis immenſum ſyrtibus aequor. Tibull'. Nam ciconumqꝫ manus aduerſis reppulit vndis. Ouidiꝰ in epiſtola Medeae: queqꝫ feros epuli doctis medicantibus ignes. Silliꝰ.libro xvj.puni.troiugenis reppulit poenos. Proper.ab pereat quicunqꝫ meracas repperit vuas. Auſo. at qui condiderat poſtqꝫ non repperit aurum. Aptauit collo quem repperit laqueum. Lucretius in primo reducit. Uenus reducta dedala tellus. Horatiꝰ.ij.ſermo.dij tibi dent capta claſſem redducere Troia. Idem in epiſto.palma negata macrum donata reducit opimum. Uergi.iiij.eiectam claſſem ſocioſqꝫ a morte reduxi. Relliquiae quoqꝫ ⁊ relligio.quorum alterū a relinquendo: alterum a religando dicitur in carmine. ſemper producta reperiuntur. Quare duplici.ll.ſcribenda ſunt. Uergi.primo aeneidos.troas relliquias danaum atqꝫ immitis achilli. Idem in.iiij.relliquias colerem: priami tecta alta manerent. Idem in ſecūdo relligione patrū multos ſacrata per annos. Idem in eodem.corpora perqꝫ domos ⁊ relligioſa deorꝫ. ¶ Sed pro componens.ꝙ haec praepoſitio pro in compoſitione producitur.vt prodo prodis. Breuiant vero q̄ hic excipiuntur. proficiſcor etſi Gelliꝰ libro primo.primam dicit habere breuem: longa tamen aliquando reperit̃.vt apđ Iuuenalem profectura domo ficula non mitior aula. Propertiꝰ libro ſecūdo. haec quoqꝫ profecto ludebat Iaſone Uarro. Uergiliꝰ tamen. vij. aeneidos.breuiauit dicens. Arcades his oris genus a Pallante profectum. Profanꝰ.a.um. Uergiliꝰ.vj.procul o procul eſte profani. Profiteor profiteris. Ouidi de remedio. vtilitas lateat ꝙ non profitebere fiet. Horatiꝰ in arte.inceptis grauibꝰ plaerumqꝫ ⁊ magna profeſſis. Profor profaris.hoc fatis eſt dixiſſe Iouem ſic ille profat̃. Uergiliꝰ.iiij.aeneidos.⁊ ſic accenſa profat̃. Profundo profundis.autore Gell'. primam indifferentem habet. Catullꝰ.has poſtqꝫ moeſto profundit pectore voces. Silliꝰ libro vndecimo punico.impia dementis vulgi: ⁊ vix tota profundit. Profundꝰ.a.um. Uergiliꝰ in buccoli.terraſqꝫ tractuſqꝫ maris coelumqꝫ profundum. Profugꝰ.a.um. Idem.j.aeñ. Italiam fato profugꝰ lauinaqꝫ venit littora. Profugio.is. Flaccus. vij. argonauticae contigit vix deinde mori: ⁊ ſic fata profugit. Columela in horto.ſed trepidꝰ profugit chelas ⁊ ſpicula phoebꝰ. Procella procellę. Uergi.primo aeneidos.ſtridens aqlone procella.⁊ ibidem.creberqꝫ procellis affricꝰ. Procuro procuras. Ouid.iij.faſto.riſis ⁊ his inqt facito mea tela procures. Uergi.tamen.ix.aeneidos.produxit dicens. qđ ſupereſt laeti bene geſtis corpora rebꝰ procurate viri.⁊ Horatiꝰ.haec ego procurare ⁊ idoneꝰ imperor. Profeſtꝰ profeſta profeſtū. Hora.ſecūdo ſermo.non ego narrantem temere aedi luce profeſta. Propero properas. Uerg.vndecimo ęneidos. ne properate meas teucri defendere naues. Pronepos. Ouid.xj.metamor.eſt neptunꝰ auus.pronepos ego regis aquarū. Proneptis. Perſi.patruelis nulla proneptis. Propertiꝰ. Martialis.accipe facūdi carmen iuuenile properti. ¶ Quaeqꝫ pro vox graeca. quod pro in compoſitione in dictionibꝰ graecis breuiatur.vt propontis.propino.prologus. Lucanus in.ix.paruo ruat ore propontis. Iuuenalis.quando propinat virro tibi. ¶ Compoſitum nomen. Hęc regula duas continet partes. Prima eſt ꝙ dictiones compoſitae ſiue ſint graecae ſiue latinae terminantes in.i.ꝑmam partem compoſitionis: breuiant illud.i.vt omnipotens: quod ab omnis ⁊ potens componitur. armiger.quod ab armis ⁊ gero.⁊ archigenes: quod ab archon ideſt princeps.⁊ genes genus. antitheton: quod ab anti contra ⁊ theton poſitum. Uergiliꝰ ſecūdo aeneidos. Iupiter omnipotens precibꝰ ſi flecteris vllis. Idem in eodem.armiger autumedon vna omnis ſcyria pubes. Iuuenalis aduocat archigenem: oneroſaqꝫ pallia iactat. Perſius.librat in antithetis doctus poſuiſſe figuras. Altera pars eſt ꝙ dictiones graecę terminantes in.o.primam partem compoſitionis breuiant illud.o.vt carpophorus: quod ex carpos et phoros.hoc eſt ferens fructum componitur. chriſtophorus eodem modo ferens chriſtum. democritus. demophoon. Iuuenalis.qꝫqꝫ et carpophoro facies tua computat annos. Idem.perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat Democritus. Ouidius.hoſpita demophoon tua te rhodopeia phyllis. A priori parte regulae excipiuntur vbiqꝫ ⁊ ibidem aduerbia quorum prius ab vbi ⁊ qꝫ: poſteriꝰ ab ibi ⁊ dem particula cōpo-

nitur. Vg.ij.aeñ.horror vbiq3 aīos simul ipsa silētia terrēt. Idē in.j.voluit̄ i caput. Ast illā ter fluct⁹ ibidē. Tibijcem quoq3 qđ ex tibijs ꝛ cano cōponit̄ duab⁹ breuib⁹ ꝑ synaeresin coeūtibus penultimā ꝓducit. Iuue. ꝛ lingua ꝛ mores ꝛ cū tibijcine chordas. Producūt quoq3 cōposita q̄ in priori parte ꝯpositiōis declinant̄. vt placriq3.vtriq3. q̄ntīcūq3 q̄licūq3. Meridies ēt qđ a medi⁹ ꝛ dies cōponit̄.d.mutata in.r.antepenultimā ꝓducit̄. Catullus.iube ad te veniam meridiatū. Est eñ carmē phaleuticū. Aduertēdū tñ est qđ si dictio cū q̄ cōponit̄ semis a vocali incipiat:ꝑ synaloephā

Sed producit ubiq3.tibiicen.iungis ibidem.
Omnia præterita profer disyllaba longa.
Findo fidi breuiat.scindo.scidi & dedit a do.
Et bibo dat bibit.& fero dat tulit.& stetit a sto.
Sed si uocalis præcedit:corripiatur.
Quod si præteriti geminetur syllaba prima.
Vtraq3 corripitur:nisi duplex consona tardet.
Cædo cecidi dat.cui iunges pedo pepedi.
Quæ componens ex his dispunge priorem.
Longa supina manent disyllaba sede priori.
Hæc breuiant primas.& quæ componis ab illis.
Et status atq3 datus.ratus & rutus & satus.hisq3
Et situs & litus & citus & quitus. atq3 itus addes.

exteritur.vt semūcia.qđ a semis ꝛ vncia. semhō.qđ a semis ꝛ hō semustus.qđ a semis ꝛ vstus. Persius. hae reat vt stultis breuis vt semuncia recti.verg.viij.aeñ.se mihoīs caci facies:an potius semhoīs caci facies.qm̄ i ꝯpositiōe lr̄ae q̄ nō pronūciātur:etiā nec scribunt̄. Matricida ꝓducit Ausonius dicēs. matricida nero ꝓprij vim ꝓtulit ensis.cur nō ꝛ fratricida quē Prudēti⁹ breuiauit:ꝛ homicida quē Iuue. ¶ Oīa ꝑterita duarū syllabarū producūt ex illis priorē. vt feci a facio.is. legi.a lego.is.moui a moueo.es.caui.a caueo.es.q̄uis enim prima verbi positio breuiet̄:nihilominus in ꝑterito ꝓducitur.praeterq̄3 in verbis sex:q̄ hic explicant̄ cū suis cōpositis.ea sunt bibo bibis bibi. adbibo. adbibis adbibi. Marti.dixit ꝛ ardentes auido bibit ore fauillas. Scindo.is.scidi.abscindo.is.abscidi. rescindo. is.rescidi. Papi.viij.theba.oraq3 pectoraq3 ꝛ viridē scidit horrida vestē. Luca in.iij.qua mare tellurē subitis aut obruit vndis aut scidit. Findo.is.fidi.diffindo.is.diffidi. Verg.in.viij.ꝛ media aduersi liq̄facto tēpora plūbo diffidit ac multa porrectū extēdit arena. Do das dedi.reddo.dis.reddidi.trado.is.didi. Ver.ij.aeñ.insidiae iā deiphoebi dedit ampla ruinā. Sto.stas.steti.obsto.as.obstiti.consto.as.cōstiti.resto.as.restiti. Idē in.v.his magnū alcidē contra stetit.his ego suetur us. Fero fers tuli circūfero circūfers.circūtuli.cōfero.fers.tuli. Oui.j.meta. ꝛ tulit ad climenē ꝛ paphi ꝯuitia matrē. Iuue.quoq3 ꝑteritū ab eo qđ est iuuo.as. Catullus ad orulū breuiauit dicēs:nō ita me diui vera gemūt iuuerit.sunt qui legāt iuerint.pro iuuerint.sed hmōi syncopes ratio inaudita est.habentia vero vocalē ante vocalē nihil dubiū est breuiare.vt ruo.is.rui.nuo.is.nui.luo.is.lui. ¶ Qđ si ꝑteriti.ꝑterita geminantia primas syllabas.de ꝑteritis pluriū syllabarū intelligit:nā de disyllabis superi⁹ regula tradita est:fuerunt aūt duo tñ do dedi ꝛ sto steti.oīa inq̄3 illa breuiant vtrasq3 syllabas.vt pario.is.peperi.disco.is.didici.tūdo.is.tutudi.pāgo.is.pepigi.pūgo is.pupugi.tāgo.is.tetigi.pelo.is.puli.tollo.is.tetuli.cano.is.cecini. Si vero post scđam syllabā sequant̄ duae consonātes producūt illā:vt mordeo.es.momordi.tōdeo.es.totōdi.spōdeo.es.spopōdi.pēdeo. es.pepēdi. posco.is.poposci.parco.is.pepci.pēdo.is.pepēdi.tēdo.is.tetēdi.fallo.is.fefelli.curro.is.cucurri. Caedo quoq3 ꝛ pedo tametsi nō sequūtur duae cōsonātes etiam producūt.vt cecidi.pepedi. Iuue.ebrius ꝛ petulās si q̄m q̄3 forte cecidit. Hora.ij. ser. nā displosa sonat quātū vesica pepedi. In cōpositiōe quoq3 eadē ratio seruatur.nā illa q̄ primā syllabā in cōpositione amittūt:alterā ꝓducūt aut breuiāt scđm ea q̄ dixit.vt fallo.is.fefelli.refello.is.refelli.cedo. is.cecidi.abscindo. is. abscidi.pello.lis.pepuli.cōpello.is.cōpuli.tundo.dis.tutudi.cōtūdo.dis.cōtudi. Hora.ij.epl'a.durā qui cōtudit hydrā.antiquiores tñ eādē ꝓduxerūt.vt Ennius.virosq3 valētes cōtudit crudelis hyems. ¶ Lōga supina. supina duarū syllabarū ꝓducūt ex illis priorē. vt lauo.as.lotū.moueo.es.motū.nuo.is.nutū. Breuiant vero eadē supina q̄ hic explicātur cū suis cōpositis. Do das datū.reddo.is.redditū.trado.is.traditū. Verg.j.aeñ.postq̄3 introgressi ꝛ coram data copia fandi Sto.stas.steti.statū. Luca.in.x.his ascripsit aquis quorū stata tp̄a flatus deriuata quoq3 eandē legē seruāt.vt statio.onis.status.us.statura.ae. Verg.ij.aeñ.nūc tñ sinus ꝛ statio male fida carinis. Oui.iiij fasto. hic status in coelo multos ꝑmansit in annos.staturus tñ hoc est participiū futuri in rus:semꝑ ꝓducit primā. Lucañ. in.vj. vnaq3 ꝑcussit pontū symplegas inanē ꝛ staturā redit. Cōposita vero q̄ mutāt.a.in.i.semꝑ breuiāt.q̄ vero nō mutāt: ꝓducūt.vt ꝑsto.as.ꝑstitū.atū.ꝑstatus ꝑstaturus.consto.as.consti.tutū.cōstatū.constaturus. Luca.in.ij. cōstatura fides superū. Cieo.vel cio cis ciui citū.aut est scđae cōiugationis:aut quartae.si scđae breuiat:si quartae ꝓducit. Oui. ij meta.obuius ire polis:nec te citus auferat axis. Cōposita vero tū breuia:tū ꝓducta repiuntur. vt excio. is. exciui excitum vel excitum.concio.is.iui.concitum.vel concitum.accio.is.acciui. accitum vel accitum. Papi.iij. thebai. excitus ꝛ longā iampridem indignantia pacē, Verg.iij.aeñ.excitum ruit ad portus ꝛ littora cōplēt. Flaccus.v. argo. ipse aūt tantis concita furoribus arma. Ver.j.aeñ.regius accitu chari genitoris ad vrbem. Sero.is.seui. satū ꝛ ab eo cōposita.vt consero.is.cōseui.sitū.assero.is.asseui.assitum. Verg.in buc.dulce satis humor. Oui.cōsitaq3 arboribus lycea reliq̄rat arua. Sino.is.siui.situm.ꝛ ab eo cōposita desino.is.desiui desitum. Idem.ij.meta.his situs est phaetō currus auriga paterni. Cicero ꝓ Cornelio.ceptū igitur ꝑ eos qui volebant desitum ꝑ hunc qui discessit. Ruo.is.rui ruitum facit in supinis:sed ab eo cōposita rutū:que omnia breuiāt:vt obruo.is.obrui.obrutum.diruo.is.dirui.dirutū.eruo.is.erui.erutum. Oui.in epistola.penelo.obrutus insanis esset adulter aquis. Idem in eadem diruta sunt alijs:vni mihi ꝑgama restāt. Lino.is.lini vel leui.litū.ꝛ ab eo cōposita.vt oblino oblitū.illino illitū. relino relitum. Ver.iiij.geor.paribus lita corpora guttis. Oui.in epl'a canaces.oblit⁹ a dñae caede libellus erit. Luca.in.viij.illita tela dolis:nec marte cominus vnq̄3. Eo.is.iui.itum.ꝛ ab eo cōposita.vt ꝑtereo.is.ꝑteritum.obeo.is.itū. Oui.j.meta. sed itū est in viscera terrae. Verg.viij.aeñ.o mihi ꝑteritos referat si iupiter annos. Idem.x. morte obita q̄les fama est volitare figuras. Ambio.is.qđ ab am ꝑpositione inseparabili ꝛ eo cōponitur:tū breuiare:tū ꝓducere reperitur: na3 ambitus.us.nomē breuiat. Luca.in.j.laetalis ambitus vrbi.ambitus.ita.ambitum participiū ꝓducit.vt Vale.v.argo.ambituq3 senē:ꝑmissaq3 vellera puppi. Oui.j.meta.iussit ꝛ ambitae circundare littora terrae. Queo quis quiui quitū.ꝛ ab eo cōposita nequeo.is.nequiui.nequitū. Teren.in ecyra.nā cū compressa est nata.forma in tenebris nosci non quita est. Reor.is.ratum. Verg.ij.aeñ.nos abisse rati ꝛ vento petijsse Mycenas:ꝛ ab eo deriuatu3 ratio breuiat.

¶Ex vi p̄terito. ꝙ ſupina pluriū ſyllabarū: nā de diſſyllabis paulo ante poſuit regulā: ſi formātur a p̄terito perfecto indicatiui modi terminato in.vi. vi. mutata in tū in quacūqꝫ cōiugatione ꝑducūt penultimā: vt amo.as.aui.atū. Pecto.is. quemadmodū li.ij. diximus qđ in p̄terito pectui fecit in ſupino pectitū penultimā breuiauit. Colu. verū vbi iam puro diſcrimine pectita tellus: ſed ſuplicamur ab alio praeterito hoc eſſe pectui qđ in vſu non reperimus. ¶Dictio compoſita. ꝙ tanta eſt vocalis in dictione deriuata ⁊ compoſita quanta fuit in dictione primitiua ⁊ ſimplici. haec regula patet latiſſime. Deinde regulam adhuc declarat dicens: ꝙ ſi vocalis in vocalem mutetur: nihilominus eadem quantitas manet. vt ab in ⁊ amicus componitur inimicus. a. mutata in. i. manente eadem cōſonāte. hoc eſt. m. ergo vtraqꝫ vocalis hoc eſt. a. in ſimplici ⁊. i. in cōpoſito breuiatur. Rurſus ab inimico deriuatur inimicitia manente eadem ſyllabarum quantitate. Diphthongus quoqꝫ eadem ratione in vocalem longā ſemper vertitur: ſicut caedo. occido. laedo. collido. plaudo explodo. claudo. includo. Quod ſi conſonans mutetur: aliā rationē ſequi debemus. nam eūdum eſt ad primas atqꝫ medias ſyllabas. Eſto exēpli gratia. iuuenis breuiat primam. iunio producit eandē ⁊ eodem modo iuuo cado. foueo. bis. nouē. decē primas breuiant ab illis tamē deriuata iucūdus. iumētū. caſus. fomes. bini. noni deni. quia mutant conſonantes producūt eaſdē. Habet tñ haec regula exceptionē. nā a ſupinis verborū primae coniugationis in atum exeuntibus frequētatiua deriuantur vel formantur potius. a. longa in. i. breuē mutata. vt ab imperatu imperito. itas. a minatu minitor. aris. a portatu portito portitas. Praeterea verba q̄ dñr meditatiua vel poti⁹ deſideratiua: formāturqꝫ ab vltimo ſupino qđ in. u. longū deſinit: addita rio. vt ab eſu eſurio. a mictu micturio. a partu parturio. in quibus. u. breuiatur. Iuue. eſurit intactā paridi niſi vēdat agauē. Idē noctibus hic ponunt lecticae. micturiūt hic. A no nas naui natū quoqꝫ prima lōga dicim⁹ a nato. as. eadē breui. Vg. in. v. aeñ. illū ⁊ labentē teucri ⁊ riſere natātē. ⁊ a noſco noſcis noui notū. prima lōga deriuatur a noto. as. eadē breui. Vg. in. buc. pta mee veneri ſunt munera nāqꝫ notaui. Agnit⁹ quoqꝫ ⁊ cognit⁹ a notus cōpoſita breuiāt. Iuue. agnitus accipies iubet a p̄cone vocari. Lucan⁹ in. iij. calida mihi cognit⁹ axis aegypto. Igitur ex breui ſyllaba plerūqꝫ fit lōga nō modo manēte eadē cōſonāte ſed etiā eadē vocali. vt a rego. gis. rex. ⁊ regula a lego. gis. lex. gis. a lateo. es. laterna. ae. a ſedeo. es. ſedes. is. a vomo is. vomis. eris. a voco. cas. vox vocis. a venio venis. vena venae. ab humeo. es. humor. oris. a rapio. pis. rapū. i. a ligo ligas ligula. ae. a macro macero. as. a vitio vitupero vituperas a iugero iugerū. i. ab italia italus. a. um. a Sicilia ſiculus. a. um. a cerere ceritus. a. um. a ſecus aduerbio ſecius ⁊ mutata vocali. ab homine humanus. a. um. Econtrario ex ſyllaba longa fit breuis. vt a dico dicax dicacis. a luceo lucerna. ae. ab areo ariſta. ae. a mole moleſtus. a chio chius. ab aſia aſius. a ſopio ſopor ſoporis. a frango fragor. oris. ⁊ fragilis. a ſagio ſagax ſagacis. a vado vadis vadum. i. a diſſero. is. diſertus. a. um. a iuro. ras. deiero. ras. peiero. ras ab equo. as. aqua. ae. a fido. is. fides fidei. ab odi. iſti. odium. ij. a titulo tutor. aris. a quatuor quater. a farre farina farinae. a tigno tigillus. a ſigno ſigillum. ab offa offella offellae. a māma mamilla mamillae. a lotus lotū loti. a fatu fatuus fatua fatuum. ab acer acerbus acerba acerbum. a femine femur femoris. ſed de his in primis atqꝫ medijs ſyllabis dicemus.

Ex ui. præterito. ui. in tum. faciente ſupinum.
Præter ſex tantū iam dicta penultima longa eſt.
Dictio compoſita deriuatiuaqꝫ ſimplis.
Et primogenitis æqualia tempora ſeruat.
Sed ſunt multa quibus nō ſeruit regula ſemper.
Illa tamen quæ ſint primas mediaſqꝫ require.

¶ De crementis ſingularis. Cap. ii.

Ex. a. mittit. atis. genitiuus: & eſt breuiandus.
Onis. &. enis ab. o. producit. inis breuiatur.
Al. alis. neutrum producit ſed breuiat mas.
Nomen in. el. elis. protendit: dic & hebræum.

De crementis nominū. Reliqui omnes artis grāmaticae praeceptores quos ego vnq̄ legi: quantitatē ſyllabarū nominis per declinationē primū: deide per regulas particulares quas de primis medijs atqꝫ vltimis ſyllabis ſcripſerunt ſparſiſſe video. fecerunt illi fortaſſe hoc recte: ſed ad puerorū eruditionē non ſatis cōmode. Nos tamen qui hanc curā ſuſcepimus: vt nil illis ediſcendū proponeremus: quod non illa aetas poſſit capere: ſeparauimus a declinatione hanc ſyllabarū perplexitatē: nec per numeroſas illas regulas ſparſim diffudimus: ſed in vnū quaſi conſpectum in hoc ſecūdo capi. cōpegimus: quod eſt de cremētis nominū. Crementū vero nois dicitur quoties genitiuus ſingularis creſcit ſuper primā nominatiui poſitionē. idqꝫ aut in ſingulari aut in plurali. Agit itaqꝫ in primis de cremento ſingulari ſed potiſſimū tertiae declinationis: q2 prima nō habet crementū niſi cū mittit gtm̄ in. ai. ſecundae tantū in r. deſinentibus: quae cū tertia declinatione confunduntur. quartae ⁊ quintae ad generalem regulā de habentibus vocalem ante vocalem referenda ſunt. ¶Ex. a. mittit. atis. in. a. igitur deſinētia: que omnia graeca ſunt mittētia gtm̄ in. atis. breuiāt ſyllabā quā ſuperat cremētū. vt dogma dogmatis. poema poematis. ſchema ſchematis. Onis ⁊ enis. in. o. exeuntia in. onis. vel in enis producunt: vt cerdo cerdonis. mango mangonis. anio anienis. nerio nerienis. Exeuntia vero in inis breuiant: vt virgo virginis. apollo apollinis. Nomina vero graeca in. on. deſinentia ſi ad declinationē latinā in. o. reducantur etiā breuiant ſi apud graecos breuiabant. vt agamennon agamenno. onis. Papi. in achileide. ſtimulatqꝫ agamēno volentes. In. c. duo tantū ſunt: lac lactis: quod poſitione producit. halec halecis. qđ natura. Mar. capparis ⁊ putri cepas haleci natantes. q̄q̄ pro piſce etiā poſſit accipi. Al alis neutrum. in al neutra ꝓducunt vt animal animalis. tribunal tribunalis. vectigal vectigalis. Maſculina vero breuiant: vt hic ſal ſalis. hannibal hannibalis. Verg. j. aeñ. vela dabāt laeti: ⁊ ſpumas ſalis aere ruebant. Iuue. expende hānibalem. qđ libras in duce ſummo. Valerius ꝓbus grāmaticus p̄ſtantiſſimus referente Gellio lib. iiij. hannibalis ⁊ haſdrubalis ⁊ hamilcaris ⁊ huiuſmodi nomina barbara ita pronūciabat: vt penultimā circūflecteret: quod niſi longa eſſet fieri non poterat. tamen vnum tantū Ennij poetae tetrametron attulit ex eo libro qui ſcipio inſcribitur. i. qui propter hannibalis copias cōſiderāt. vbi ſexta ſyllaba neceſſario debet eſſe longa quia tertius pes iambus eſt. Nomen in el. in el deſinentia oīa ſunt barbara p̄terq̄ duo monoſyllaba mel ⁊ fel. qđ ſi ad noſtrā declinationem. vt alio in loco dixim⁹ referātur. adiectione ſyllabae id fieri debet. vt michael michaelus. iſrael iſraelus. penultima longa. ſed q2 nři ſub terminatione barbara audent inflectere: merito debēt produci. quandoquidē in el. longa finiuntur ꝙ a graecis per. e. longū ſcribi cōſueuerunt. vt michael michaelis. gabriel. elis. mel vero mellis ⁊ fel fellis poſitione duplicis. l. producuntur.

Il breuiabit ilis.ul ulis.cui iungere debes.
Vnus in ol est sol.crementum porrigiturq;.
An.anis.produc.atq; en.si mittit in enis.
Quot si mittit.inis.breuiat.in porrigit.inis.
On modo producit:modo corripit.o.genitiui.
Si tenet.o.magnum producit.si breue curtat.
Nomen quod fit in.ar.genitiuq; protrahit aris.
Sed breuiat Cæsar cum nectare.parq; iubarq;.
Atq; arar & baccar.peregrinaq; nomina quædã.
Tertia quod nomen declinat siue secunda:
Si finitur in.er.breuiabis.Demis.iber.uer.
Græcũ nomẽ in.er.modo curtat.ut ęther & aer.
Et modo producit.ut crater atq; character.

¶ Il breuiabit ilis.in il breuiãt.vt vigil.lis.tanaql.qlis.¶ Vnus in ol est sol.in.ol.vnũ reperit tñ sol solis qđ ꝓducit.In.ul.breuiat.vt cõsul.lis.ꝓsul.lis.exul.lis.¶ An.anis.ꝓduc.in an.ꝓducũt.vt acarnã.nis.Oui.li.viij.meta.amnis acarnaũ lętissimus.Peã.nis.Vg.vj.aeñ.lętũ peana canẽtes.In.en.q̃ mittũt gtm̃ in.enis.ꝓducũt.vt ren renis.splen.nis.sirẽ.nis.Persi⁹.q faciã:sed sum petulãti splene cachinno.Horat.syrenũ scopulos & circes pocula nosti.In.inis.No breuiãt:vt numẽ.inis.volumẽ.inis.In porrigit.inis.in in p i latinũ vel in yn per y grecũ producunt:vt delphin.inis.salamin.inis phorcyn.ynis.Verg.in buco.orpheus in siluis:inter delphinas ariõ.Hora.j.car.teucer salamina patrẽq;.Ouid.iiij.meta.squallebant late phorcynidos ora medusae.¶ On modo producit.i.on partim breuiant partim producunt naz q̃ apud grecos mittũt genitiuũ in.onos.penultima per o micron breuiant.vt demon.onis.canon.onis.lycaon.onis.peon.peonis.amithaon.onis.agamennon onis.eson.is.amphion.onis.ixion.onis.partaon.is.sydon.onis.mennon.onis.emathion.onis.Oui.j.meta.foeda lycaonię referẽs cõuiuia mẽsae.Idem in.v.vel nos emathijs ad peonas vsq; niuosos.Vg.iij.gẽ.phyllirides chirõ:amithaoniusq; melampus.Idẽ.iij.gẽ.res agamennonias victriciaq; arma secutus.Ouid.vij.meta.& casu subito formosior esone natus.Idẽ.xij.meta.duxerat hippodamẽ audaci ixione natus.Papi.in achilleide.cunq; suo memorant amphione thebas.Ouid.x.meta.accipe me generũ dixi perthaone nate.Mart.quid torus a nilo quid sindone tinctus oleti.Vergi.j.aeñ.eoasq; acies & nigri mẽnonis arma.Quae vero apud graecos mittũt gtm̃ in.onos.per o mega penultimã producunt eandem:vt amidõ.onis.ancon.onis babylon.onis.citheron.onis.caulõ.onis.colophon.onis.cremyon.onis.cydon.donis.damon.onis.daphnõ.onis.dolon.onis.emathiõ.onis.helicõ.onis.lacon.onis.ladõ.onis.nasamon.onis.orion.onis.platanon.onis.porphiriõ.onis.peteon.onis.sason.onis.sinon.onis.sicyon.onis.salamon onis.triton.onis.trygõ.onis.Iuue.hic alta sycione:ast hic amidone relicta.Catullus quoq; ancona gnidũq; arenosam colis.Mar.assidu⁹ iactet nec babylona labor.Proper.saxa citheronis thebas agitata per artẽ.Verg.iij.aeñ.caulonisq; arces:& naufragũ scylaceũ.Luca.in.viij.& placidi colophona maris spumantia paruae.Oui.vij.meta.quodq; suã securus arat cremyona colonus.Luca.in.vij.illic & libyae numidas & creta cydonas.Verg.in buc.pastorum musam damonis & alphesibei.Mar.daphnonas platanonas & aereas cyparissos.Oui.in epi.penelo.retulit & ferro rhoseum dolonaq; cęsos.Verg.emathiona liger.corineũ sternit asilas.Idẽ.vij.aeñ.pandite nunc helicona deę cantusq; mouete.Papi.vij.the.tandez speratus nuda de plebe laconũ.Oui.j.meta.donec arenosi placidũ ladonis ad amnẽ.Sillius.li.vj.exanimẽ nasamona tyrã super ipse iacebat.Verg.iij.aeñ.armatũq; auro circũspicit oriona.Mar.& nomẽ prasini porphirionis habet.Papi.vij.the.& sulco peteona domant refluũq; meatu.Sillius.adriaci fugite infausti sasonis arenas.Vg.ij.aeñ.talibus insidijs periuriq; arte sinonis.Oui.ij.meta.ceruleos habet vnda deos tritona canorum.Mar.captabit tepiduz dextra laeuaq; trygona.Sunt quaedam nomina habentia indifferens crementum.vt sidon sidonis.egeon.onis.edõ onis.Verg.j.aeñ.atq; equidem teucrum memini sydona venire.in deriuatis tum producta tum breuis reperitur.qđ ipsum argumento fuerit in primogenio crementum fuisse medium tametsi semper longa reperitur.Vergil.j.aeñ.obstupuit primo aspectu sidonia dido.Idem in.iiij.sidoniam picto chlamydem circunda a limbo.& iterum in eodem:& quos sidonia vix vrbe reuelli.Aegeon quoq; Oui.ij.meta.produxit dicens.aegeona suis immania terga lacertis.Claudianus vero breuiauit cum dixit.nec centum gemini strictis aegeonis enses.Edon praeterea mõs siue promõtorium thraicae:qđ mediam habet secũdam qđ ex deriuatis licet cognoscere.vt apud.Verg.xij.aeñ.ac velut edoni boreę cũ spiritus alto.Ouidius quoq;.protinus in siluis matres edonidas omnes:vtrobiq; producitur.Idem tñ.ij.de reme.breuiauit dicens.ibat vt edonio referens trieterica baccho.& Luca.in.j.edonis ogygio decurrit plena lyaeo.& Sill.iiij.puni.edonis vt pangea super trieteride motu.¶ Nomen qđ in.ar.ꝙ nomina terminata in.ar.producũt crementum:vt cochlear.aris.puluinar.aris.torcular.aris.Breuiant vero Caesar.aris.& quae sequuntur.Vgi.in buc.ecce dionei processit cęsaris astrũ.Idẽ.j.aeñ.stipant & dulci distendũt nectare cellas.Idẽ in buc.& cantare pares & respondere parati.Idẽ.iiij.aeñ.it portis iubare exorto delecta iuuentus.Idẽ in eodem opere.aut ararim parthus bibet aut germania tigrim.Idẽ in buc.errantes hederas passim cum baccare tellus.Peregrinaq;.qđ quedaz etiam nomina propria barbarorũ breuiãt:vt amilcar.aris.aspar.aris.bostar.aris.balthasar.aris.sed haec quemadmodum diximus ex Gelij & Probi autoritate possunt producere:sed frequentior vsus habet vt breuientur.¶ Tertia quod nomẽ:ꝙ nomina in.er.desinẽtia siue sint scdae siue tertiae declinationis breuiant crementum:vt puer pueri.gener.generi.tener teneri.passer.eris.mulier mulieris.nemo vnquam dixit:ꝙ mulier in obliquis ꝓduceret:pter vnũ Prisc.neq; in locis illis quibus de hoc agebat:sed in libello de accẽtu:quẽ multi huius autoris esse nõ putãt.Alexandrũ vero quanti faciamus alijs in locis sumus testati.Producunt vero iber iberi:quãq; graecis potius annumerari debeat.Lucan⁹ in.iiij.gallorum celtae miscentes nomen iberis:& ab eo cõpositũ celtiber celtiberi.Mar.vir celtiberis non tacende gẽtibus.Producit quoq; ver veris.Vergi.j.georg.vere nouo gelidus canis cum montibus humor.Graecum nomen:ꝙ nomina graeca modo producunt modo breuiant crementum.Producunt vt byzer byzeris.brachionister brachionisteris.crater crateris.clyster clysteris.clymater clymateris.character characteris.cremaster cremasteris.halter halteris.luter luteris.physeter physeteris.pręster pręsteris.ser seris.soter soteris.Flaccus libro.v.argonauticę.byzeresq; vagi philyreq; a noĩe dicta littora.populi sunt ponti.Vergilius in bucolicis craterasq; duos statuam tibi pinguis oliui.Martialis.quid pereunt stulto fortes haltere lacerti.Ruffus in arato.delphinas virides et physeteras anhelos.Sed de his in declinatione graeca plura dicentur:ex graecis vero quaedam breuiant.vt aer aeris.aether aetheris.

Sed breuiat treuir & uir. cum martyre gadir.
Porrigit.oris.ab.or. Breuiāt sed marmor & ęquor
Et memor atqꝫ arbor. Græcū quoqꝫ iūgitur illis.
Et quod componit corpusqꝫ puerqꝫ decusqꝫ.
Vr breuiat semper. sed de fur dicito furis.
As atis. produc. Breuiant sed uas uadis & mas:
His addatur anas, & ados capientia græca.
Es breuiabit etis. uel. itis. Sed deme quietis.
Et magnes. locuplesqꝫ. græcum quod facit etis.
Merces mercedis illis iungatur & hæres.
Pesqꝫ pedis breuiat. nomenqꝫ quod ex sedeo fit.
Datqꝫ cæres cæreris. quod solū in ris breuiabit.
Nomen in.is. quod mittit. idis uel. eris. breuiabit.
Illud producit: quod mittit in itis. & iris.
Et quę dant inis. de sanguis sanguinis exit.
Protrahe nomen in.os. quod mittit in oris. & otis.
Custos custodis producit. bos bouis arctat.
Et q̄ componit potis & pote compos & impos.
Vs breuiabit oris. & eris. pecus hæc pecudisqꝫ.
De pus exit odis. tibi sit pro teste melampus.
Sed palus & subscus atqꝫ incus & quod in. utis
Tendunt obliquos. intercus. utis. tibi præbet.
Telluris uenerisqꝫ dabunt tellusqꝫ uenusqꝫ.
Si monosyllaba sunt. genitiuus porrigit uris:
Crementum breuiat.s. consona si præit illi.

¶ Sed breuiāt noia in.ir.tā scd̄ae q̄ȝ tertię declinatiōis: rara sunt ea fere q̄ hic explicantur ⁊ breuiant crementū. gadir vero apud Dionysiū qui perihegesim scripsit de situ orbis gadira in actō ꝓducte legitur. ¶ Porrigit. oris. qd̄ noia in. or. producūt crementū. vt amor. oris. dolor. oris. lector. oris. Breuiāt vero marmor. oris. Verg. vj. ęn. in lento luctant marmore tonsę. Aequor. oris. Verg. j. ęn. disiectam eneę toto videt ęquore classem. Memor. oris. Idem. j. ęn. at sperate deos memores fandi atqꝫ nefandi. Arbor. oris. Idē j. geor. cauat arbore linthres. Graecū quoqꝫ. qd̄ noia gręca etiam breuiant crementum. vt nestor nestoris. hector. oris. rhetor. oris. Et qd̄ componit: qd̄ nomina quoqꝫ cōposita a puero. corpore ⁊ decore breuiant. vt publipor. poris. marcipor. oris. lucipor. oris. tricorpor. oris. bicorpor. oris. indecor indecoris. dedecor. oris. Adortum breuiare tum producere Priscianus autoritate Enij probat dicētis: hic adoris dat primicias sibi sanguine libat. Idem alio in loco producit dicens. Emicat in nubes nidoribus ador adoris. ab eo quoqꝫ deriuatum Vergili. produxit. vij. ęneid. statuuntqꝫ dapes ⁊ adorea liba per herbam. ¶ Vr breuiat. quod nomina in. ur. siue sint secundae siue tertię declinationis breuiant: sed scd̄ae vnū tantum reperitur. satur saturi: tertiae vero plura. vt fulgur uris. sulphur sulphuris. murmur uris. Et quae faciūt in oris. iecur. oris. foemur. oris. ebur. oris. robur. oris. fur vero producit. Vergi. in buc. quid domini facient audent cum talia fures. ¶ As. atis. produc. ꝙ nomina tertiae declinationis finita in. as. producunt crementū. vt ciuitas. atis. bonitas. atis. honestas. atis. Breuiant vero vas vadis. Hora. j. ser. ille datis vadibus qui rure extractus in vrbeꝫ est. Mas maris. Persius. atqꝫ marem strepitum fidis intendisse latinae. Anas. atis. Martialis. ⁊ anatis habeas orophygium macrae. Est enim trimetrum iambicum habens in primo loco tribrachū. Ruffus in arato. lati pedemqꝫ anatem cernes excedereqꝫ ponto. Macer quoqꝫ anseris aut anatis mixta pinguedine tauri. vas quoqꝫ vasis crementum producit per regulam etiam si in. atis. genitiuus non exeat. nam per. as. atis. voluimus intelligi nomina in. as. tertiae declinationis ad differentiā eoꝝ que sunt. primae. Et ados. ꝙ nomina gręca tertię declinationis mittētia gtm̄ in ados: breuiant crementum: vt arcas. ados. pallas. ados. dryas. ados. ¶ Es breuiabit etis. vel. itis. ꝙ nomina tertię declinationis mittentia gtm̄ in. etis. vel. itis. breuiant crementum. vt paries. etis. seges. etis. stipes stipitis. miles. litis. Producit vero quies. etis. ⁊ ab eo compositum inquies. etis. ⁊ locuples. etis. Persius. in locuplete penu defensis pinguibus vmbris. Et nomina gracca mittentia genitiuū in etis. vt magnes. etis. tapes. etis. lebes. etis. dares. etis. Luca. in. iij. ⁊ magnetes equis. minye gens cognita frenis. Sill. iiij. puni. illud sidonio fulgentem ex aere tapeta. Oui. in epistola brіseidis: viginti fuluos operoso ex ęre lebetas. Vergi. v. aeñ. creber vtraqꝫ manu pulsat versatqꝫ dareta. Merces quoqꝫ mercedis ⁊ haeres haeredis producunt. Verg. ij. geor. cogendae in sulcum: ac multa mercede domandae. Sed caeres quod solum misit genitiuum in. ris. breuiat. Verg. j. aeñ. tū cererem corruptam vndis caerealiaqꝫ arma. Pesqꝫ pedis. Persius. numeros ille: hic pede liber. Nomenqꝫ. vt obses. idis. reses. idis. Oui. j. meta. obsidis vnius iugulū mucrone resoluit. Verg. iiij. aeñ. iampridem resides animos. ¶ Nomen in. is. qd̄ mittit. ꝙ noia desinentia i. is. q̄ mittunt gtm̄ in. idis. breuiant crementū. vt lapis. idis. cuspis. idis. cassis. idis. ⁊ nomina graeca. vt paris. idis. hyaspis. idis. tigris. idis. Breuiāt quoqꝫ mittētia gtm̄ in. eris. vt cucumis. eris. cinis. eris. puluis. eris. vomis. eris. Producūt vero exeūtia in. itis. vel in. iris. vt glis. iris. dis. tis. samnis. itis. lis. tis. quiris. itis. Verg. vj. aeñ. noctes atqꝫ dies patet atri ianua ditis. Oui. tñ in epl'a phyllidis breuiauit dicēs. Et pulsata nigri ianua ditis. quidam tñ pro ditis legūt dei. Et q̄ dant. inis. de noibus graecis intelligit hn̄tibus in ntō duas terminationes in. in. vel in. is. q̄ mittunt gtm̄ in. inis. penultima lōga. eleusin vel eleusis. inis. salamin vel salamis. inis. delphin vel delphis. inis. phorcyn vel phorcis. ynis. vnū tamē latinū reperitur sanguis. inis. qd̄ breuiat crementū. ¶ Protrahe nomen in. os. ꝙ nomina tertiae declinationis finita in. os. que mittunt gtm̄ in. oris. ⁊ in. otis. producunt cremētū. vt ros. roris. flos. oris. mos. oris. lepos. oris. sacerdos. otis. nepos. otis. rhinoceros. otis. monoceros. otis. phileros. otis. Quae vero mittūt gtm̄ in. ois. graeca quēadmodū supra diximus ꝓducūt crementū. vt minos. ois. heros. ois. thos. ois. Sed breuiāt bos bouis. ⁊ cōposita a potis ⁊ pote cōpos. otis. ipos. otis. ¶ Vs breuiabit eris. ⁊ oris. ꝙ noia tertiae declinationis desinentia in. us. q̄ mittūt gtm̄ in. eris. vel in. oris. breuiāt. vt genus. eris. funus. eris. tempus. oris. corpus. oris. quibus enumerari debet haec pecus. udis. Et noia graeca cōposita a pus podos qd̄ est pes. vt melampus. odis. i. habens pedes nigros. tripus. odis. decapus. odis. Producunt vero palus. udis. subscus. udis. incus. udis. ⁊ mittentia genitiuū in. utis. vt virtus virtutis. iuuētus. utis. salus. utis. senectus. utis. seruitus. utis. ex mittētibus vero in. utis. vnū breuiat intercus. utis. Monosyllaba quoqꝫ mittētia gtm̄ in. uris. ꝓducūt. vt mus muris. ius iuris. thus thuris. rus ruris. ¶ Crementum breuiat. ꝙ noia tertiae declinationis desinentia in. s. habentia consonantem ante. s. breuiant crementum. vt hyems hyemis. mops. opis. arabs arabis. scobs scobis. scrobs. bis. trabs trabis. q̄ȝ Iuuencus produxit lib. j. deripe sed proprio fallax de lumine trabem. cum apud autores semper breuietur. Ouidius. a trabe sublimi triste pependit onus.

Porrige seps & plebs diphthõgõ. Græca notētur
Tenditur ex illis pars quædam: pars breuiatur.
Sed capitis breuiat caput & sua compositiua.
Quod fit in. ax. nomen producit: fax breuiabit.
Ex græcis partim producūt pars quoq; curtat.
Nomen in. ex. breuiat. produc in gis duo rex: lex.
Et uibex. halex. & ueruex. Græca notentur.
Protrahit. ix. icis. Nonnulla tamen breuiantur.
Sunt ea coxendix. histrixq; filixq; larixq;.
Atq; calix & pix. & onyx. uaricisq; salixq;.
Bebryx atq; cilix & eryx. Natrix quoq; serpens.
His numeres in. gis. mittentia. nix niuis addes.
Ox. ocis. producit ut atrox. Gis breuiabit.
Cappadocis breuiat. & præcox iungitur illi.
Porrige nomen in. ux. quod mittit in. ucis. & ugis.
Quinq; tantum breuiant hæc. nux. crux. dux du cis. & trux.
Atq; uolux uolucis. de coniux coniugis exit.

¶ De cremento plurali.

A Plurale uel. o. crementum protrahit æque.
Sed breuis est. i. uel. u. patribus probat hoc ue rubusq;.

Producūt vero sẽps. pis. & plebs. bis. q: diphthõgo scribunt. nã seps sepis p quodã serpẽtis gñe breuiat. Graeca notẽtur. q: noia grẽca partim breuiãt. partim pducūt. nã q retinẽt o micrõ breuiãt. cecrops. opis. aethiops. opis. q vo hñt o mega pducūt. vt hydrops. opis. conops. opis. ciclops. opis. curops. opis. Sed de his cū de declinatiõe grẽca agetur plura dicem⁹. Griphs vo griphis pducit sed ciniphs. iphis. breuiat. ¶ Sed capitis. de noib⁹ desinẽtib⁹ in. t. vnū tñ repitur qd declinat caput. itis. qd breuiat cremẽtū cū suis cõpositis sinciput sincipitis & occiput. pitis. Cõposita vero a capite q desinunt in. ps. ex regula superius tradita diximus breuiare. vt biceps. cipitis. anceps. pitis. capriceps. itis. Qd fit in. ax. q: nomina desinẽtia in. ax. pducūt cremẽtū. vt audax. acis. cõtumax. acis. ptinax. acis. Breuiãt vero fax facis. Vg. in buc. mopse nouas incide faces. Ex graecis. qd nomina gracca in. ax. desinẽtia partim pducūt. vt trax. acis. aiax. acis. siphax. acis. Vgi. iij. aeñ. thraces arãt acri quondam regnata lycurgo: Idẽ in. j. vnius ob noxã & furias aiacis oilei. Juue. tolle tuū precor hannibalẽ victūq; siphacẽ. Oui. vj. fastoꝝ postera lux oritur superat masinissa siphacẽ. Claudianus tñ breuiauit dicẽs. cõpulimus durū siphacẽ. parti breuiant. vt abax. acis. a quo est abacus. i. atax atacis. dropax. acis. pharnax. acis. smilax. acis. storax. acis. Iuue. ornamẽtū abaci: necnon & paruulus infra. Hora. j. ser. hoc erat experto frustra Varrone atacino. ab atacẽ fluuio galliae sic cognominato. Mar. psilotro faciẽ lãuas & dropace caluam. Serenus necnon apposito curãtur dropace mẽbra. Luca. in. ij. tigranẽq; meū nec pharnacis arma relinquas. Oui. iiij. met. & crocõ in paruos versum cū smilace flores. Verg. in ciri. nõ storace ideo fragrantes picta capillos. Serenus. aut styracẽ tornes aut duri vulturis alam. ¶ Nomẽ in. ex. breuiat. qd nomina in. ex. desinẽtia siue mittant gtm̃ in. cis. siue in gis breuiant. vt iudex. icis. pollex. icis. pulex. icis. remex. igis. aquelex. egis. grex. gis. Producunt vero rex regis. lex legis. veruex. ecis. halex. ecis. vibex. icis. qd mutauit e. in. i. in obliquis: & nomina gracca. vt myrmex. ecis. scolex. ecis. quoꝝ quedã breuiant vt alopex. ecis. sed de his in declinatione graeca plura dicent. Protrahit. ix. icis. q: nomina desinentia in. ix. producūt vt perdix. icis. lodix. icis. foelix. icis. Breuiant vero coxendix. icis. Serenus. clausa acies inter geminae coxendicis vmbras. Hystrix. icis. calphurnius in aeglogis. venit & hirsuta spinosiõr hystricẽ barba. Filix. icis. Verg. ij geor. & filicẽ curuis inuisam pascit aratris. Larix. icis. Luca. in. ix. & larices fumoq; grauẽs serpẽtibus vrunt. Calix. icis. Hora. fecūdi calices quẽ nõ fecere disertū. Pix picis. Verg. j. atrae massam picis vrbe reportat. Onyx onychis. & ab eo cõpositū sardonyx sardonychis. Juue. sardoniches crispo numerantur pectine cordę. Varix. icis. a quo est varicus & varicosus. Juue. varicosus fiet haruspex. Salix. icis. Verg. in buc. florentem cithisum & salices carpetis amaras. Bebryx. ycis. Flaccus. li. ij. argonau. bebrycis & scythici procul in clementia saxi. Vg. v. eñ. bebrycia veniens amici de gente ferebat. Sillius tamẽ. iij. puni. produxit eandẽ dicẽs: possessus bacho saeua bebrycis in aula. Cilix cilicis. Juue. sic pugnas cilicis laudabat & ictus. Eryx. ycis. Verg. j. eñ. siue ericis fines regemq; optatis acestem. Natrix. icis. Lucillius. in. ij. saty. si natibus natricem impressit crassam & capitatam. Sed nomina exeuntia in gis. breuiant quoq; vt duronix. gis. ambiorix. gis. styx. gis. strix. gis. qd tum breuis tum lõga reperitur. Oui. vj. fast. sic fatus virgã qua striges pellere posset. Oui. in amoribus. vulturis in ramis & strigis oua tulit. De graecis tñ suo loco plura dicemus. vnū tamẽ qd extra oẽm proportionẽ misit gtm̃ breuiat: hoc est nix niuis. ¶ Ox ocis. producit: q: nomina desinentia in. ox. producunt: vt atrox. ocis. ferox. ocis. velox. ocis. quę omnia mittūt gtm̃ in cis. In. gis. vo qd faciat gtm̃ vnū reperio allobrox. qd breuiat. Juue. Ruffus qui toties Ciceronẽ allobroga dixit. ex facientibus in cis: duo quoq; breuiãt. Cappadox. ocis. p̄cox. ocis. Luca. in. ij. capadoces mea signa tenent. Calphurnius in ęglogis. insita p̄cocibus subrepere persica prunis. ¶ Porrige nomẽ in. ux. q: nomina desinẽtia in. ux. siue mittãt gtm̃ in cis. siue in gis. pducūt vt lux lucis. frux. gis. Breuiant vero nux nucis. Verg. in buc. sparge marite nuces. Crux. cis. Juue. iudice me dignus vera cruce. Dux ducis. Verg. j. aeñ. regia portabat tyrijs duce laetus achate: & ab eo compositum redux reducis. Vergi. j. aeñ. vt reduces illi ludum stridentibus alis. Trux. cis. vnde est trucido trucidas. Horatius. in artẽ poetica: nec coram populo natos medea trucidet. Volux volucis. proprium viri nomen qd Priscianus dixit breuiare. Coniux quoq; breuiat. Verg. in buc. coniugis vt magicis sanos auertere sacris.

A Plurale. crementū noim plurale dr quoties gtūs nūeri pluralis crescit sup gtm̃ nūeri singularis. Dicit igit q: a. & o. & e. in cremento partiū oratiõis q p casus declinãtur in plurali pducūtur. vt musa. ae. musarum. dñs dñi dñoꝝ. dies die. es. dierū. nã gtūs regularis quintae declinationis nõ est diei: sed die vel dies vel dij. vt in declinatione diximus. q: si gtūs pluralis nõ crescit sup gtm̃ singularẽ nõ dr habere crementū plurale. vt caesar caesaris cesarū. sermo. onis. sermonū. In illis vo q nõ habẽt singularẽ alioꝝ proportionẽ sequimur. vt athenae. arū. ambo. ae. ambo amboꝝ. arū. amborum. ambobus ambabus ambobus. Illa p̄terea q irregulariter declinantur sequuntur proportionem regularium: vt quis vel qui: cuius quorum quarum quorum. alter alterius alter alterorum alterarum alterorum. Bos quoq; bouis tametsi crementum non habet: nihilominus o produxit. Horatius in epodo. paterna rura bobus exercet suis. ¶ Sed breuis est. quod. i. & u. in cremento plurali breuiantur: quod probat exemplo.

De crementis verborum.cap.iij.Post formationē tempoꝝ ⁊ personarū nihil est in verbo magis necessarium q̄ȝ crescentium syllabaꝝ quātitas:vnde pendet accentus. Quare visum est hoc in loco crementis verborum regulas tradere. Sed quia haec pars est satis commode ab Alexandro pertractata nisi quatenus in subiunctiui praeterito ⁊ futuro nonnihil aberrauit quatuordecim illius versus mutuati sumus.caetera ex nostro adiecimus.

¶De crementis uerborum. Cap.iii.

Personā primi præsentis uerba secundam
Si numero uincunt:dicas crementa tenere.
Crementum uerbi primum dic quod posituram
Aequat.bis superans dicatur habere secundum.
Quod si ter uincit tria tum crementa notabis.
Nam finem uerbi specialis regula signat.
A.crescens uerbum producere debet ubiq̄ȝ.
Ex.do.fit.a.breuis cum primæ compositiuis.
E.nisi cum subit.r.debes producere semper.
Cū subit.r.curtā dat plurima:plurima longam.
Omne lego præsens breuiat.quartiq̄ȝ secundū.
Plusquā perfectū per quālibet est breuiandum.
Semper ero uel erim breuiabis.quæq̄ȝ sequūtur.
Curta sit in prima beris.& bere.siue secunda.
Longum passiuo reris.uel rere.notato.
E uerbum crescens alibi producit ubiq̄ȝ.
I.tibi producunt quartæ crescentia prima.
Primi præterito reperitur.imus breuiari.
Rimus.uel ritis.uerbum producit ubiq̄ȝ.
Sed primi pręsens breuiat.ri.præteritumq̄ȝ.
Atq̄ȝ erimus eritis ab ero semper breuiabunt.

Personam primi.Quid sit verbi crementū in primis ostendit dicens:ꝙ cū ratio verbū declinandi exigat.vt per vnam aut per duas aut tres syllabas crescat supra primā verbi positionem:tunc dicetur habere crementum.Quod si vna syllaba crescit:syllaba quae aequiparat secundam verbi personam erit in primo cremento.nam vltima semper sequitur regulas quae de vltimis syllabis traditae sunt.Secundū vero crementū erit cū duae syllabae superant positionem.Tertium cum tres syllabae superant eandem positionem.Positio autem illa dicitur:vnde nomen siue verbum incipit declinari:sed hic secundam personam praesentis indicatiui modi facimus positionem:quia prima persona in verbis secundae tertiae ⁊ quartae coniugationis.in o purū desinens vna syllaba vincit secundam personam.vt doceo doces.cupio cupis.audio audis. ¶A.crescens verbū.ꝙ a in omnibus tribus crementis ⁊ in omnibus omnium coniugationū temporibus semper producitur:vt amamus.bamus.ueramus.Excipitur primū crementum huius verbi do das.⁊ ab eo compositorum ꝙ breuiant si sunt primae coniugationis.vt damus.dabam.dabo.darem.dare.venundamus.venundabā.venundabo.venundarem.venundare.⁊ in voce passiua eodē modo.In alijs crementis regulā sequitur generalem. ¶E.nisi cum subit.r.quod.e.in crementis verborum nisi sequatur.r.littera semper producitur.vt amemus.docemus.legemus.audiemus.quod si vocalis sequitur ex regula generali breuiabit.vt doceam doceamus.Si vero sequitur.r.numerosior est ratio:nam aliquando.e.breuiatur.aliquando producitur.Omne lego p̄sens.Dicit igitur ꝙ lego.i.verba tertiae coniugationis.per quam hoc verbū lego.is.declinatur.si post.e.sequatur.r.breuiant omne p̄sens tā in voce actiua q̄ȝ in voce passiua.breuiāt quoq̄ȝ scđm quarti.i.p̄teritū impfectū ꝙ est tp̄s scđm q̄rti.i.subiūctiui qui est in ordine modoꝝ quartus.vt vtinā legerē cū legerer ⁊ in voce passiua legeris vel legere in praesenti indicatiui.legere legat in p̄senti impatiui.vtinā legerer in praesenti optatiui.cū legerer in p̄terito imperfecto subiunctiui.Plusquā perfectū quoq̄ȝ in omni cōiugatiōe breuiat.e.sequenti.r.vt amauerā.docuerā.legerā.audiueram. ¶Sēper ero.ꝙ tēpora in ero.vel in erim.desinētia.hoc est futurū indicatiui ⁊ subiūctiui:⁊ p̄teritū perfectū optatiui ⁊ subiūctiui:⁊ q̄ sequunt.i.sequētes psonae cū futuro impatiui breuiāt illud.e.vt amauero.amauerim.eris.erit.⁊ erā.i.p̄teritū impfectū indicatiui a sum.es.fui. ¶Curta sit in prima.qđ futurū primae ⁊ scđae cōiugatiōis vocis passiue breuiat.e.ante.r.vt amabor.beris.vł amabere.docebor.eris.vł.bere. ¶Longū passiuo:ꝙ in voce passiua reris.vel rere.producit.e.ante.r.qđ fit in p̄senti optatiui ⁊ p̄terito impfecto subiunctiui vt vtinā amarer.eris.vel amarere.cum amarer.eris.vel amarere. ¶E verbū crescēs.ꝙ in oībus alijs locis ab ijs qui supra notati sunt.e.in cremēto.semp producit.cū vero sequit.r.nā si nō sequit supius iā regula tradita est:vt i p̄senti optatiui ⁊ p̄terito impfecto subiūctiui vocis actiuae.vt vtinā docerē cū docerē.⁊ in p̄terito impfecto indicatiui vt amauerūt vel amauere:⁊ alijs in locis qui superius notati nō sunt. ¶I.tibi pducūt.ꝙ.i.in primi cremēto ꝟboꝝ q̄rtae cōiugatiōis pducit.vt audim⁹ auditis audiui audite audirē.Deinde dicit ꝙ in ꝟbis q̄rtae cōiugatiōis quoꝝ p̄teritū nō superat positionē in prima psona plurali nisi vna syllaba cū debuerit produci crementū illud breuiatur.vt vincio.cis.vinxi vinximus.sancio.cis.sanxi.ximus.venio.is.veni venimus.Itaq̄ȝ partim est exceptio regulae superioris.partim est regula p se.qm̄ in oībus cōiugatiōibus in p̄terito pfecto indicatiui illud.i.breuiatur in penultima.vt amauimus.docuimus.legimus.audiuimus.Rimus ⁊ ritis.qđ vbicūq̄ȝ in cōiugatione reperit rimus ⁊ ritis.illud.ri.debet produci.hoc est in scđo futuro indicatiui.⁊ in futuro impatiui.⁊ in p̄terito optatiui ⁊ subiūctiui.⁊ in futuro eiusdē modi q̄bus in locis eadē est vox ⁊ idē accētus.Deinde dicit ꝙ in praesenti ⁊ in p̄terito pfecto indicatiui nō producitur rimus ⁊ ritis.sed sequūtur regulā generalē.vt quęro quęris quęrimus q̄ritis.gero geris gerimus geritis.pario paris peperi peperimus.curro.is.cucurri currimus.qđ de verbis tertiae cōiugationis intelligendū est.nā de verbis quartae iam tradita est regula qđ pducūt in p̄senti.vt esurimus.parturimus.nā tertiae oīa breuiāt primū crementū.vt curro currimus curritis.furio furim⁹ furitis.fero ferimus feritis.pario parimus paritis.tero terimus teritis.verro verrimus.itis.vro vrimus vritis.sero serimus.itis.⁊ deponētia q̄rimur.orimur.morimur.Breuiant quoq̄ȝ erimus eritis.ab ero eritis.Quod vero illud.i.pduci debeat oēs grāmatici qui modo eo noīe digni sunt testant.Prob⁹ de p̄terito pfecto subiūctiui quē ipse adiūctiuū appellat.in omnibus inq̄t quatuor coniugationū modis primā secundamq̄ȝ personā plurales penultima semp producūt.⁊ subdit exēpla.vt clamauerimus clamaueritis.monuerimus monueritis.audierimus audieritis.dixerimus dixeritis.Idē quoq̄ȝ vbi de breuibus pro longis.⁊ longis pro breuibus agit.Vergilius inquit cū dixit egerim⁹ nosti.ri.inq̄t syllabā praeter naturā corripit Verg.metri causa q̄r aliter non poterat stare versus.Seruius quoq̄ȝ in illud Verg.vj.aeñ.egerimus nosti ⁊ nimium meminisse necesse est.ri.inquit syllabam metri causa Vergili.corripuit.

Nã qđ Diomꝰ. ait vocalẽ illã in p̃terito ꝑfecto subiũctiui debere ꝓduci in futuro v̄o breuiari ego illi queadmodũ de p̃terito facile astipulor ita de futuro dissentio: aut ostẽdat mihi vbi eadẽ sit breuis cũ apud autores semꝑ lõga reperiatur: nisi metri gr̃a vsq̃ repiatur breuis ꝑ lõga. Ennius nõ mi aurũ posco. nec mi p̃ciuꝫ dederitis. V̄g. in priape. vtilis haec arã si dederitis erit. Oui. v. meta. vitã dederitis in vndis. Jdẽ. iij. de põto. ⁊ maris ionij cõtigeritis aq̃s: atqꝫ iterꝫ in eodẽ ꝯsulis vt limẽ cõtigeritis ait. Prudẽ. quoqꝫ in ꝓemio psychomachię: si qd trecentis bis nouenis additis possint figura nouerimus mystica. qđ est trimetrũ iãbicum hñs in quarto loco necessario iãbũ. Catullus quoqꝫ in carmine phaleutico. ⁊ cũ milia multa fecerimꝰ. Excusatur tñ Oui. in. ij. meta. eadẽ ratiõe qua V̄g. cũ dixit. Nu per honoratas summo mea vulnera coelo videritis stellas. ¶ Jnqꝫ velim. ꝙ velim ⁊ sim in futuro optatiui ⁊ i p̃senti subiũctiui producũt cremẽtũ. vt vtinã simꝰ sitis cũ velimus velitis. vtinã simus sitis. cũ simus sitis. ¶ J breuies alijs. ꝙ in alijs locis ab ijs qui supra notati sũt. i. semꝑ est breuis: vt legimus. itis. legite legito legimini amamini. qđ vero dixit nisi. u. cõsona subsit: iã dictũ est de preteriti ꝑfecti incremẽto in q̃rta cõiugatiõe qđ ꝓducitur. vt audiui dormiui stabiliui. nũc vero de alijs cõiugatiõibꝰ idẽ esse dicẽdũ p̃cipimus. vt cupio. is. iui. sapio. is. iui. q̃ro q̃ris q̃siui. ¶ O cresces. o ꝙ in crementis verborũ semꝑ ꝓducitur. vt amatote docetote. u. v̄o semper breuiatur. vt volumus quesumus sumus.

Inq̃ uelim produc crementa priora uel in sim.
I. breuies aliis: si non. u. consona subsit.
O. crescens semper producitur. u. breuiatur.

De primis syllabis. Cap. iiii.

A Ante. b. breuis est: ut strabo. onis. Trabes. is. labo. as. Producunt uero Abel. Crabo. onis. Flabrum. i. Flabellum. i. Fabula. æ. Labicum. i. Labor. eris. Labes. is. Nabis. is. Pabulum. i. Sabura. æ. Sabus. i. Tabraca. æ. Tabes. is. Tabi tabo. Et uerbalia in. abilis. ut nabilis. fabilis. Breuiant stabilis habilis.

A. añ. c. breuis ẽ: ut academia academiæ. achantis. idis. acer. eris. ꝓarbore. macer. a. ũ. Producũt uero

Propositis regulis gñalibus de syllabarꝫ quãtitate. ꝓsequit̃ regulas speciales: ꝑ q̃s qđ in illis nõ potuit cõprehẽdi supplebit̃: atqꝫ nonnunq̃ regulae ipsae gñales magis explicabũtur: ⁊ primo agit de primis syllabis. tũ de medijs: postea de vltimis. Jtaqꝫ si dictio: cuius quãtitatẽ syllabarũ scire cupis: fuerit monosyllaba: in vltimis illam requires: si disyllaba: primã in primis: vltimã in vltimis: si polisyllaba: primã in primis: vltimã in vltimis: mediã siue illa sit vna siue plures: in medijs repies. ¶ A igitur ante. b. in primis syllabis breuiatur. vt strabo. onis. Hora. j. ser. si qđ sit vitiũ. non fastidire strabonẽ. Verulanus cui stipulatur Maturãtius: dixit primam producere: sed non probauit. Labo. as nã labor. eris. producit: vt statim dicemus. Verg. ij. aeñ. custodes sufferre valẽt labat ariete crebro. ⁊ ab eo cõposita. vt labefacio. is. labefacto. as. breuiat quoqꝫ Abraam. Arator p̃cipiũ meminisse iuuat deus inquit abraã. Grabatũ etiã breuiat q̃uis graeci per. t. duplex scribant. Verg. mẽbra leuat sensim vili dimissa grabato. Trabes. is. ẽt breuiat nõ obstãte Juueco dicẽte. deripe sed proprio fallax de lumine trabẽ. V̄g. j. aeñ. aere trabes foribus cardo stridebat ahenis. siue sit a trabes siue atrabs. is. Producũt vero Abel nomẽ proprium viri. Prudentius. pastorem sternit in Abel Crabro. onis. qđ ideo suspicamur primam producere natura: q2 nunq̃ breuis reperitur. Verg. iiij. geor. aut asp crabro imparibus se immiscuit armis. Oui. iij. fasto. milia crabronũ coeunt. ⁊ vertice nudo spicula defigunt. Jdem. xi. meta. spicula crabronum spissa ceruice gerenti. Jdem in. xv. pressus humo bellator equus crabronis origo est: in sacris litteris pro crabro corrupte legitur scrabro. Potest tamẽ fieri: vt syllaba illa natura sit breuis: sed tutius est vt illaꝫ interim pro longa relinquamꝰ: quoad exemplo alicuius autoris ꝓbetur esse breuis: id qđ in multis alijs dictionibus est a nobis factum. Flabrũ. i. pro spiritu siue vento Verg. ij. geor. non flabra nec ignes conuellunt. Jdem in. iij. horrescant flabris: summaeqꝫ sonorem dant siluae. Ser. dicit tantũ in plurali flabra. orũ. declinari. Primam autem natura longam esse: probatur autoritate. Proper. cũ li. ij. inquit ⁊ modo pauonis cauda flabella superba. ⁊ Mar. iiij. epi. supina prasino cõcubina flabello. qđ est carmen trimetrũ habens iambũ in. v. loco. Clau quoqꝫ in eutropiũ hannibali pyrrhoqꝫ togas flabella perosi. Oui. tamen in. j. de arte breuiabit dicens: profuit ⁊ tenui ventos mouisse flabello: erit ergo indifferens. Fabula. ae. Hora. j. ser. non longa est fabula diues. Jdẽ. j. epistola: fabula qua paridis propter narrat̃ amorem. Labicũ. i. oppidũ proprie romã vetustissimũ fuit: a quo via labicana dicta est. Mar. j. epi. labicana leui cespite velat humus. Verg. tamẽ cũ de ijsdẽ populis loq̃retur. vij. aeñ. dixit: ⁊ picti scuta labici. Labor. eris. V̄g. v. aeñ. labitur infoelix: cessis vt forte iuuencis: ⁊ ab eo deriuata vt labes. Jdem. ij. aeñ. hinc mihi prima mali labes. Nabis nomen propriũ viri. Sil'. li. xv. fatidicus nabis veniens. Pabulũ. Verg. j. aeñ. pabula gustassent troię. Sabura. ę. nomẽ viri. Sill'. li. xv. stridentẽ sabura cornũ. Tabraca. Juue. vmbriferos pãdit vbi tabraca saltus. Sil'. tabraca tũ tyriũ vulgus. Tabes ⁊ tabi. Lucre. imbribus vt tabe mẽbrorũ arbusta vacillent. Verg. iij. aeñ. ⁊ terrã tabo maculãt. Et quedaꝫ noia propria. vt apud Sil'. li. iiij. pars laudes ore canebant sabe tuas ⁊ apud Clau. trabigi trabigilũ tumidũ: ⁊ verbalia terminata in abilis. nabilis flabilis. Verg. iij. aeñ. nec visu facilis: nec dictu affabilis vlli. Oui. j. meta. sic erat instabilis tellus: ⁊ innabilis vnda. Ab habeo tamẽ habilis ⁊ asto stabilis breuiant Verg. j. aeñ. nãqꝫ habilẽ de more humeris suspenderat arcum. Luca. in. iij. conseritur stabilis naualibus area bellis. ¶ A. ante. c. breuis est: vt academia: hoc exẽplũ iccirco posuimus q2 Verul'. dixit primã producere cũ Hora. ij. epi. in primitiuo breuiauerit dicẽs: atqꝫ inter siluas academi q̃rere verũ: nã qđ Verul'. effert ex Pli. li. xxxij. natu. hist. carmẽ. laureę tulij ciceronis liberti atqꝫ academiae celebratã noie villã. Atqꝫ rursus eiusdẽ Ciceronis: inqꝫ academia vmbrifera viridiqꝫ lycio: non magis pro illo q̃ pro nobis facit. Tolerabiliusqꝫ est in dictiõe presertim graeca. i. ante. a. produci q̃ duas syllabas natura breues facere longas. Achantis quoqꝫ putauit primã producere cũ sit breuis: qm̃ ab achanto. i. spina deriuat̃. Ver. in buc. ⁊ molli circũ est ansas amplexus achanto: ⁊ in eodẽ opere mixtaqꝫ ridẽti colocasia fundet achãto: qđ vero defensores Verula. asserũt illud. Ver. geor. littoraqꝫ alcyonẽ resonant achantida dumi. ego nescio cur vergiliano codici tanta injuria debeat fieri: vt pro defensione falsitatis detracta ⁊ cõiunctiõe velint illũ corrũpere: nã in oibus libris legitur ⁊ achantida dumi. Acha nomen propriũ viri de quo in li. Josue. Pruden. in psychomachia: cum victor concidit achã. Acer quoqꝫ ideo posuimus: qm̃ pro arbore primam breuiat. facitqꝫ in genitiuo aceris. Oui. x. metam. ⁊ platanus genialis acerqꝫ coloribus impar. ⁊ ab eo deriuata acernus. Vergiliꝰ. ij. aeñ. praecipue cum iam hic trabibus contextus acernie.

Acer acris. Acis.is.flu. Brachiũ.ii. Brachæ.arũ. Cacus.i. Cacabo.as. Cacabus.i. Dacus.i. Facundus.a.um. Gracito.as. Machina. æ. Macero.as. Pacuuius.ii. Pachinus.i. Placo. as. Racipolis.is. Trachyn.inis. Thrace thraces. Vacia uacię. Vacienus.i. Vacinium.ii. Vacillo uacillas.

A.ante.d.breuis est.ut uadũ.i.gradior.eris. Producũt uero Adam. Caduceus.i. Clades.is. Fadus.i. Gades.iũ. Ladon.onis. Rado.is. Radix.icis. Spadix.icis. Suadeo.es. Trado.is. Traduco.is. Vado is. Gradiuus indifferentem habet.

A.añ.f.breuis est:ut uafer.a.um. Afer uero pducit.

A.añ.g.breuis ẽ.ut ago agis. plagę.arũ.p reti. & p regiõe plaga.æ.pducunt Agea.ę. Agalma agalmatis. Bragada.ę. Fagus fagi. Flagito. Flagitiũ Fragũ.i. Fragor.garis. unde suffragor & refragor. Lagus.i. Magalia magaliũ. Mago magõis.

Acer.cris.pducit vt statim dicemus Macer quoq; p exẽplo ideo positũ est:q2 ab illo deriuatũ macero.as.pducitur. Verg.heu heu q̃ pingui macer est mihi taurus in eruo. Producũt vero acer acris acre p fortis & vehemẽs. Vg.v.ẽñ. acer anhelati filis. Acis vir & fluuius. Oui.xiij.met. acis erat fauno nymphaq; simethide cretus. Clau. tñ breuiauit de raptu. lucus erat ppe flumẽ acis. Bacharo nomẽ ppriũ viri apud Mar. & Ausoniũ. Brachiũ.ij. Idẽ. xv.cõcaua littorei si demas brachia cãcri. Brachae.arũ. Mar. q̃ veteres brachae britonis paupis & q̃. Cacabus.i.p olla coquinaria dicta a feruoris sono. Papi.in siluis. alboz calicũ atq; cacaboz. Nã carmẽ est phaleuticũ. Cacus.i. Oui.j.fast.cacus auentinae timor atq; infamia siluae. Verg. quoq;.viij.aeñ.semp produxit. Oui.tñ idẽ li.ix.meta. breuiauit dicẽs his cacus horrendũ tiberino in gurgite mõstrũ. Cacabo.as. Oui.de philomena. cacabat hinc pdix.hinc gracitat in pbus anser. Dacus.i. Luca in.j. hinc dacus pmat:inde getes. Vg.ij.geor & cõiurato descendẽs dacus ab istro. Daces vel daca idẽ autores alijs in locis breuiarũt. Vg.viij.aeñ. Indomitiq; dacae et pontẽ indignatus araxes. & Luca.in.vij.& vetitos errare dacas in moenia ducat. Potest tñ illis in locis legi dahas:qui sunt populi scythiae asiaticae. Põponio. Plinio. Syllio. Facũdus.a.um.& facũdia Iuue. cui9 erant mores q̃lis facũdia. Gracito.as. Oui.de philo.hinc gracitat improbus anser. Machina.ę. Verg.iiij.aeñ.minę q; muroz ingẽtes.aequataq; machina coelo. Macero.as. Lucre. macerat inuidia ante oculos illũ esse potẽtẽ. Hora.j.car.quã lentis penitus macer ignibus. est enim carmẽ asclepiadeum. Prisc.tamẽ in perihegesim breuiauit dicẽs:frangitur hircino maceratus sanguine tantũ. Pacuui9.ij. Persius.sunt quos Pacuuius & verrucosa moreł antiope. Pachynus.i. Oui xiij. meta.quibus imbriferos vsus pachyn9 ad austros. Vgi. tñ breuiauit in.iij. ẽñ.pstat trinacrij:metas lustrare pachyni. Idẽ in.vij.aeñ.dardaniã siculo psperit ab vsq; pachyno. Placo.as. Idez in.ij.aeñ.sanguine placastis vẽtos & virgine cęsa. Racipolis nomẽ ppriũ viri. Lucanus in.v. gelidae dñm racipolim orae. Trachin.inis. Oui.xj.meta.herculeam trachina iubet. Thraca.ae.vel thrace.es. Hor.j.epist.thraca ne vos ebrusq; niuali compede vinctus. Vacia & vacienus. Mar.doctri patria narbo vacieni.est eni carmẽ phaleuticũ. Vaciniũ.ij. Verg.in buc.alba ligustra cadũt:vacinia nigra legunł. Vacillo.as. Oui.spes mea vacillas. Lucre.in.j.imbribus vt tabe membroz arbusta vacillent. zazcharias. Ausonius.zachariae iusti linguã.p.l. ¶ A ante.d. breuis est:vt vadum: qd est a vado vadis in quo prima producitur. Verg.j.aeñ. illiditq; vadis:atq; aggere cingit arenae. Adrastus. verg. vj.aeñ.parthenopeus & adrasti pallẽtis imago. Breuiat quoq; q̃drupes. Ennius.deniq; vi magna q̃drupes equus atq; elephanti Vergilius positione produxit dicens quadrupes & frena iugo concordia ferre. Spado spadonis. Iuueñ. cum tener vxorem ducat spado. Arator cardinalis produxit dicens:preuius hic spado est. Producũt vero Adã prim9 generis humani parens. Sedul.in paschał.gaudia longa metam:nam qui deflemus in Adam. Ausonius tamen breuiat dicens:deceptumq; adiunxit Adam nos sera nepotum. Adria pro mari adriatico semper quod legerim producit primam. Lucanus in.v.sonat ionio vagus adria ponto. Caduceus:& caducifer. Oui.viij.meta. positis caducifer alis. Iuue.breuiauit dicens.violato poena caduceo. Georg.valla cadurco legit. Clades.is. Verg.ij aeñ.quis cladẽ illius noctis:quis funera fando. Fadus nomen propriũ viri apud Verg. Et fadũ hebesumq; subit. Gades.iũ. Lucan9 in.iij.oceanũq; negat solus admittere gades. Ladon.onis.fluuius arcadiae. Oui.j.meta. donec arenosi placidum ladonis ad amnem. Rado.is. Verg.v.aeñ.radit iter laeuũ interior.atq; ab eo deriuatum radix radicis. Idem.ij.geor. truditur e sicco radix oleagina ligno. Spadix.icis. Idem.iij.geor.honesti spadices.glauciq; color deterrimus albo. Suadeo suades. Idem in buc.saepe leui somnum suadebit inire susurro. Trado.dis. Idem in eodem opere. non verum egonis:nuper mihi tradidit egon. Traduco traducis. Idem in.iij.geor.post partum cura in vitulos traducitur omnis Gradiuus.i.tum prima longa reperitur. Verg.iij.aeñ.gradiuũq; patrem:geticis qui praesidet aruis. Iuuena. haec tetigit grandiue tuos vrtica nepotes. Lucanus in.j.quid tantum gradiue paras. tum eandem breuiat: vt apud Oui.vj.metamor. Et genus a magno ducentem forte gradiuo.& Valerius flacus in.iiij.argo. magnoq; exorta gradiuo. ¶ A.ante.f.breuis est:vt vafer vafra vafrũ. Persius.omne vafer vitium ridenti flaccus amico. Affranius quoq; breuiat. Ausonius quam toga facundi scęnis agitauit affrani. Afer afra afrum.sunt qui per.f.scribunt & producit primam. Martialis.rideris multoq; magis traduceris afer.nos vero per.ph.semper scribimus. ¶ A.ante. g. breuis est:vt ago agis:& plaga pro reti. Verg.iiij.georg.retia rara plagae lato venabula ferro. & plaga pro regione. Idem in.j. aetherea quos lapsa plaga iouis ales aperto. Pro vulnere vero vt statim dicemus primam producit. Agrippa. Manilius libro.j.aules agrippa sitae.venerisq; ab origine proles. Producunt vero agea ageae: quamq̃ ab agendo dicatur.significatq; nauium foros. Ennius.multa foro ponens ageaq; repletur. Agalma agalmatis. Martianus habitu qui agalmata firmant. Bragada.ae.fluuius aphricae. Luca.in.iiij. qua se bragada. Fagus fagi. Verg.in buc.tytire tu patulae recubans sub tegmine fagi. Flagito flagitas. Verg.in.xij.notumq; efflagitat ẽnsem. Flagitium flagitij. Hora.ij.ser.consistit sumptus neglectis flagitium ingens. Fragum fragi. Verg.in buc.qui legitis flores & humi nascẽtia fraga. Fragor fragaris.qd verbum non est in vsu. sed ab eo composita suffragor suffragaris:& refragor refragaris. Verg.in priapeia.copia me perdit:tu suffragare rogatus:& ab eo deriuatum suffragium. Oui.ij.de ponto. grata quidem haec sunt animo suffragia nostro. Lagus lagi. Iuue.ad pharon & nilum famosaq; moenia lagi Magalia. ium. Verg.j.aeneid.miratur molem aeneas magalia quodã. Mago.onis. Sillius libro.v. soceriq; miser magonis inire.

Pagus.i.Pagina.ę.Plaga.ę.pro uulnere.Sagꝰ.i.Sa ga.æ.Strages.is.stragulum.i.tragula. æ. uagio.is.uagina.æ.

A.ante.l.breuis est:ut malus.a.um.alo. is. Producunt uero. Ala alæ ales.itis. alea. æ. alecto. us. Alia.æ.flu.Balena.æ.Balista.æ.balo.as. Calo. onis.caligo caligas. halo.as.halex.cis. Malus arbor.malum pomum.Mala mandibula.Palatiū.ii.Palus.i. Palor. aris. Pala.ę. Qualus.i. Qualis quale.Talus.i.Talis.e.Palatum mediam habet.

A.ante.m.in dissyllabis producitur.ut fama famę. Breuiant uero amo amas. Chlamis chlamidis. Fames.is.Samos.Tamen.Et polisyllaba.ut Namilla.æ.Amita.æ. præterq̄ Amentum.i. Amineum.i. Damœtas.æ.lamina.ę.Lamentor.aris. Mamercus.i.Mamertinus.i.Mamura. æ. & mamurius.i.& Bamura.æ.Hamus.i.indifferentem habet.

A.añ.n.in dissyllabis ꝓducitur:ut sanꝰ.a. ū. planꝰ. a.ū.Breuiant uero Anas.atis. anus.us. Canis.is.

Pagꝰ.i.Hora.j.epi.qs circū pagos ⁊ circū ꝯpita pugnax.Pagina.ę.Mar.lasciua ē nob pagina:vita ꝓba ē.Plaga ꝓ vulnere siue ictu.Vg.iiij.geor.multa reluctāti obstruit plagisqꝫ pēpto.Sagus.a.ū.vñ est ꝑsagꝰ.a.ū.ꝓ eo qđ ē diuinꝰ ⁊ ꝑsagire diuinare.Hora.ij.epi.somnia terrores magicos miracl'a sagas.Luca.in.ij.aut te ꝑsage maloꝝ antoni.Sagana tñ qđ videt ab eo qđ ē saga deriuari.Hora.j.ser.breuiauit dicēs.cū sagana maiore vlulātē:pallor vtrāqꝫ.Strages.is.Vg.vj.eñ.ꝓcubuisse sup ꝯfuse stragis aceruū.Stragulū.i.Mar.zoilꝰ ęgrotat.faciūt hāc stragula febrē.Tragula.ę.Sil.iiij.puni.cui tragula semꝑ fulmineā.armabat celebratū missile dextrā.Uagio.is.Oui.x.met.reddit onꝰ vagitqꝫ puer.Idē in ep'la canaces.vagitꝰ dedit ille miser.sensisse putares.ē eñ vagire puerorū:cū ꝓ leporū est:ꝑmā breuiat:vt idē de Philomeno:glucitat ⁊ Catullꝰ:sꝫ lepores vagiūt.Uagina.ę.Oui.vagina decipit ensem.Flagro.as.flagrātia ⁊ flagrū natura breuiare inde ītelligere licet:qđ flagellū breuiat.Hor.j.ser.nec scurrica dignū horribile sectere flagello.¶A.añ.l.breuis ēt vt malꝰ.a.ū.ꝓ nō bonꝰ.nā in alijs sigtiōibꝰ ꝓducit.vt ecuestigio dicemꝰ.Tales.etis.Iuue.mite thaletis ingeniū.Sidoniꝰ ꝓduxit.d.Thales hoc ēt nūeris ingrit ⁊ astris sociꝰ.Quartꝰ anaxagoras thaletica fuat.Producūt ꝓo ala.ę.Vg.iiij.eñ.hic ꝑmū ꝑtibꝰ nitens cyllenius alis.Ales.itis.idē in moreto:excubitoqꝫ diē cātu ꝑdixerat ales.Alea.ę.Hora.ij.ser.ꝓraro hęc alea fallit.Alecto.us.Vg.vij.eñ.luctificā a lecto diraꝝ a sede sororꝝ.Alia.ę.flumē italię.Idē quousqꝫ secās i faustū interluit alia nomē:sunt q ꝑ duplex.l.scribūt allia.Balęna.ę.Iuue.q̄tū delphinis Balęna Britanica.Balista.ę.Sil.j.puni.phocais effundit vastos ballista molares.sunt q l'raturā grecā secuti ballista ꝑ duplex.l.scribāt.Balo.as.Vg.j.geor.balatūqꝫ gregē fluuio mersare salubri.Oui.de philo.at pia balat ouis.Calo.onis.Hor.j.s.hūc ꝑminxere calones.Caligo.as.⁊ ab eo deriuatū caligo.ginis.Vg.ij.eñ.caligat nubē eriolā.Iuue.⁊ genꝰ hūanū dānat caligo futuri.Nā qđ qdam ex Sil.li.xij.afferūt.ac iuxta caligāte situ.legēdū est ꝑpostere iuxta ac calligāte situ.Frustra qꝫ excipiunt qdā callū.i.⁊ ab eo ꝯposita.⁊ callisto ⁊ alia a callos.eos qđ est pulchritudo ꝯposita cū ꝑ duplex.l.scribāt.Halo.as.a quo ē halitus.us.Mar.halat ⁊ immodico sexta Nerone calet.Vg.in.vij.talis sese halitꝰ atris faucibꝰ effūdēs.Halex.ecis.⁊ halec.ecis.Mar.capparis ⁊ putri cepas halece natātes.Hora.j.ser.siser halec fecula coa.Malꝰ.i.ꝓ arbore pomifera vel ꝓ arbore nauis.Vg.ij.geor.foelicis mali:quo nō ꝑstantior alter.idē.v.eñ.ingēti manu malū de naue seresti.Malū quoqꝫ ꝓ pomo.Idē in buc.malo me Galathea petit lasciua puella.Mala.ę.ꝓ mādibula.idē.vij.eñ.⁊ violare manu malisqꝫ audacibꝰ orbē.Palatiū.ij.qđ tū ꝑma longa:tū breui reperit.Breui vt apđ Vg.j.geor.q̄ thuscū tiberim ⁊ Romana palatia seruas.Oui.j.meta.haud timeā magni dixisse palatia coeli longa.Papi.in.j.siluarū dū noua cōtemptis surgant palatia flammis.Mar.inde sacro veneranda petes palatia cliuo.Sed haec autorū differentia potest esse ex eo qđ sunt q putent palatiū a balatu ouiū esse dictū.sunt q a pallante.q ergo producūt per duplex.l.pallatiū scribere debent.Palus.i.Iuuena.aut qs non vidit vulnera pali.Palor.aris.Uerg.v.aeñ.demoleus cursu palantes troas agebat naꝫ hoc verbū multis in locis Liui.expressit vt lib.v.ab vrbe.vagiaqꝫ per agros palant.Pala.ae.Columela in horto ꝟ.fetur robore palae.Palliū quoqꝫ positione duplici.l.ꝓducit:neqꝫ obstat qđ qdam afferūt illđ Ausonij.Molle aurū pallijs graecia texe tuis.nam synaeresis est duplicis.i.aut potiꝰ legendū est pallis ab eo qđ palla.ae.Qualꝰ.i.Uergi.ij.geor.tale dabit specimē:tu spissos vimine qualos.⁊ Colum.ipse ferens holitor deductos pondere qualos.Cuiꝰ diminutiuū Proper.breuiauit dicens.lib.iiij.⁊ iniquis pensa quasillis.Qualis.e.Uerg.j.aeñ.qualis in eurotę ripis aut ꝑ iuga cynthi.Talus.i.Hora.j.ser.quarū subsuta talos tegit instita veste.Talis.e.Uerg.j.aeñ.talis erat dido:talem se lęta ferebat.⁊ ab eo deriuatū talio.onis.Mar.corrūpit sine talione caelebs.¶A.ante.m.in dissyllabis ꝓducitur.Breuiat vero amo.as.⁊ ab eo deriuata amor.amicꝰ.Chlamis.idis.Uerg.v.aeñ.victori chlamidē auratam:quam plurima circū.Fames.is.Idem in.vij.haec erat illa fames.Hamus.i.apđ Iuuena.breuis reperitur:cū apđ reliquos autores sit longa ait eñ dispositis ꝑdiues hamis.sunt q dicant poetam fecisse ecthlipsim abiecta.s.cū vocali:qua ratione supra diximꝰ.Samos.i.Idem in.j.post habita coluisse samo.Tamen.Iuuena.non tamen inuideas vati.Lamꝰ viri propriū breuiat.vnde lamię dicti.Hora.Aelij vetusto nobilis a lamo.Et noīa polisyllaba vt mamilla.Iuuena.in merore crassa maiorem infante mamillam.nam mamma a quo est diminutiuū per duplex.m.scribitur.Amita.ę.Persius.iam reliqua ex amitis patruelis nulla ꝓneptis.Scamander.Cutullꝰ tectis erit magnis virtutibꝰ vnda scamandri.Homeri tamen interpres ꝓduxit.d.fluxus qđ geminis scamander fontibus exit.Producūt vero amentū.amēti.Sill.ix.punico.⁊ velut amento contorta hastilia turbo.Amineū vinū.Uerg.sunt aminę vites firmissima vina.Ausonius.q solus chieū miscet ⁊ amineū.Lamina.ae.Uerg.j.geor.tū ferri rigor atqꝫ argutae lamina serrae.Lamentor.aris.Idem.ij.aeñ.troianas vt opes ⁊ lamentabile regnū.¶A.ante.n.in dissyllabis producitur.vt planus.a.um.planus tamen nomen viri propriū breuiat vt statim dicemus.Manes quoqꝫ pro animis siue inferorum dijs.Lucre.tamen breuiauit dicens.⁊ nigras mactant pecudes manibusqꝫ deisqꝫ.Anus pro podice producit.Anulꝰ quoqꝫ ⁊ anellus.Breuiant quoqꝫ anas ⁊ anatis.Martialis.tota quidem ponatur anas.sed pectore tantum.Anus.us.Idem cuꝫ sis anus coniux:et sint tibi mortua membra.Canis.is.Uergil.in buco.notior vt iam sit canibus non Delia nostris.

Cano.is.Canis.flu.Manus.us. Planus.i.pro ne/bulone.& ab ana præpositione græca composi/ta:ut Analecta.orum. Anaglyphum.i. Et poli/syllaba:ut Animus.i. Anubis.idis.præterq̃ Anu/lus.i.Canabis.is.Danubius.ii.Ganeo.onis.quæ producunt.

A.ante.p.breuis est.ut apis.is.napus.uapid⁹.a. um. Producunt uero Apis bos. Apulus. a. um. Apu/lia.æ.Apœninus.i.Apidanus.i. Aphrica.æ.Cra/pula.æ.Capetus.i.Pape.Papilio.onis.Papo.as. Rapum.i.Sapo.onis. Sapis.is. fluuius. Saperda.æ. Vapulo.as.

A.ante.q.breuis est.ut aqua.æ.Laqueus.i.

A.ante.r.breuis est:ut arista.ę.Haruspex icis. Hara æ. Producunt uero Ara. æ. pro altare. Arados. Areo.es.Area.ę.Barium.ii.Baris.idis.Caria.æ. Carica.æ.Glarea.æ.Larius.ii.larissa larissæ. Nares narium.Naricia.ę.Pareo pares. Et nomina adiectiua in.arus.a.um.ut clarus. a. um. Varus. a.um.

A.añ.s.breuis est.ut asia.æ.casa.ę.Producũt Asius. a.ũ.Asis.idis. Asopus.i.Basiũ basii.Caseus casei:

Cano.is.Idẽ.arma virũqz cano. Canis flu.Sil.li.viij.ꝛ canis ꝛ rubico.Man⁹.us.Vgi.in.ij.ecce man⁹ iuuenem. Plan⁹.i.ꝑ seductore.Hor.j.epi.nec semel irrisus triuijs attollere curat fracto crure planũ. Breuiãt q̃z ab ana ꝑposi/tiõe gręca ꝯposita. vt ana lecta.oꝝ.Mar.ocia sꝫ scopis nũc analecta dabũt.Anaglypha.oꝝ. Idẽ ꝛ mẽsis anaglyphs de paternis. Et polisyllaba vt anim⁹.i.anubis.idis.Producũt vo Anul⁹.i.Juue.anul⁹ si demẽs:ꝛ sęuas curre ꝑ al/pes. Canabis.is.Persi⁹.tibi torta canabe fulta coena sit in trãstro.Danubi⁹.ij.Oui.de põto.cedere danubi⁹ se tibi ni le negat.Ganeo.onis.Iuue.sꝫ laudẽ siliquas occult⁹ ga neo pultes.Prudẽtius tñ breuiauit in psycho. laxa ga/neonũ lege teneri.Idẽ in amarti.vegetãqz gulã ganeo nis inescẽt.Janua ideo ꝓducit:q2 a Jano deriuat. ¶A.añ.p.breuis ẽ:vt apis ꝓ volucri ex insectis.naꝫ ꝓ api boue ęgyptio ꝓducit.vt statim dicem⁹. Oui.xiiij. met.nõ apis inde tulit collectos sedula flores. Aplis. Mar.in mẽsem rogo differas aplẽ. Apricus.a.ũ.Horatius.gaudet eqs canibusqz y aprici gramine campi. Aplustriũ Manili⁹ ꝑ.icipit argiuãqz ratẽ ꝑ aplustria summa.Daphne.es.Petroni⁹ ꝛ baccis redimita daph ne tremulaqz cupssus.Producũt vo apis bos. Luca. in.ix.ꝛ sacer in cineris magni mactabit apis. Apul⁹. a.um.Idẽ in.v.apul⁹ adriacas exit gargan⁹ i vndas. Hora.j.ser.sequor hũc Lucan⁹ an apul⁹ anceps.Apu/lia ę.Idẽ in eodẽ.incipit ex illo montes apulia notos. Idẽ tñ in.iij.car.breuiauit dicẽs. nutricis extra limen apulię.est eñ carmẽ alcaicũ ꝯstãs ex pẽtemimeri iãbi/ca ꝛ duob⁹ dactylis.Sũt q appulus ꝛ appulia cũ ꝓdu citur duplici.p.scribãt. Apoenin⁹. Vgi.xij.eñ.vertice se attollẽs pr apoenin⁹ ad vndas. Apidan⁹.i. Proper. qualis in herboso ꝯcidit apidano.Aphrica.ae.qð vo ꝑmã natura lõgã habeat:argumẽto ẽ.apher.a.ũ.Vgi. iij.geor.armẽtarius apher agit tectũqz larẽqz.Crapu/la.ę.Serenus.at male digestis si crapula saeuiet escis. Capetus.i.Oui.iiij.fast.ꝛ tuus est idẽ capete fact⁹ au⁹. Idẽ tñ.xiij.meta.breuiat dicens ex illo post hũc cape/tusqz capsoqz.Papilio.onis.Oui.xv.meta.ferali mu tat cũ papiliõe figurã.Papo.as.ꝛ papas apð Persiũ ꝛ Juue.ꝓducũt.ꝛ Papus apð Lucretiũ ideoqz ꝑ duplex.p. con sueuit scribi.Papos interp̃tat auus:ꝛ papa.ae.ꝓ pontifice maximo qð inde videtur deriuatũ.Papius quoqz vnde lex papia ꝛ papinius ꝓducũt.Ausonius:papia lex placuit Julia displicuit. Sidonius. ne qd papinius tuus meusqz. Rapũ.i.Martia.haec tibi brumali gaudentia frigore rapa.Sapo.onis.Serenus.attrito sapone genas purgare me/mento.Saperda.Persius.en saperdas aduehe ponto.nec obstat qð a sapore in quo prima breuis est.autore festo deri/uatur.Vapulo.as.Juuena.si rixa est:vbi tu pulsas ego vapulo tantũ. ¶A.ante.q.breuis est:vt aqua.ae.tametsi ab aequus.a.um.deriuatur laqueus.laquear.aquila.aquilo.¶A.ante.r.breuis est:vt arista.ae.q̃q̃ ab arendo deriuat. Vg.in buc.post aliquot mea regna videns mirabor aristas.Ares qð interp̃tat Mars apð graecos indifferentem ha/bet.Mar.sed graeci qbus est nihil negatũ ꝛ quos ares ares decet sonare.Charites quoqz breuiat ꝛ charistia festa q̃q̃ inde carus.a.um.ducatur.Oui.ij.fasto.proxima cognati dixere charistia chari.Haruspex quoqz ab hara ꝛ aspicien do componitur.Juuena.Commendare volet.varicosus fiat haruspex.Producũt vero areo.es.Vg.aret ager vitio moriens sitis aeris herba.ꝛ ab eo deriuatũ area.ę.ara.ę.Vg.j.geor area tũ ꝑmũ ingenti est aequanda cylindro.Idẽ.j. aeñ.saxa uocant itali medijs q̃ in fluctibus aras.Bariũ.ij Hora.j.ser.via peior adusqz bari moenia piscosi. Baris. idis.Propertius.baridos ꝛ contis rostra liburna sequi. Caria.ae. Manil.iiij.astro.arcades antiqui celebrataqz ca/ria fama.Carolus Aretinus breuiauit dicens:cũ caria antiquo fuerit spoliata sepulchro. Carica.ę. Oui.j.fasto.quid vult palma sibi:rugosaqz carica dixi.Glarea.ae.Vg.ij.geor.nam ieiuna qdem cliuosi glarea ruris.Larius.ij. Idem in eodem.qd memorem lacus:te lari maxime teqz.Larissa.ae.Hora.j.car.nec tam larissę percussit campus opimę.Na res nariũ.Verg.vj.aeñ.auribus ꝛ trũcas inhonesto vulnere nares.Naricia.ae.Oui romechiũqz legit:caulonaqz na/riciamqz.Verg.iij.aeñ.hic ꝛ naricij posuerũt moenia locri.Pareo.es.Idem in.j.paret amor dictis carę genitricis. Smaragdus a Martia.producitur.dicens.sardonicas smaragdus adamantas hiaspides vno.Alij breuiant vt Lu/ca.in.ix.viridi distincta smaragdo.Et Papi.ij.theb.florentes igne smaragdos.Et noia adiectiua.vt clarus.a.ũ.gna rus.a.um.rarus.a.um.varus.a.um.ꝛ ab eo deriuatum varicus.a.um.ꝛ diuarico.as.ꝛ ꝑuaricor.aris.nam varico/sus a varicibus dictus est.Persius.fallit pede regula varo.Ouidi.de arte ingentes varica fertqz gradus.¶A.ante.s. breuis est:vt asia.ae.Vg.j.aeñ.europa atqz asia pulsus.Idem in.iij.postq̃ res asiae priamiqz euertere gentem.Produ/cunt vero ab asia deriuata.vt asis.idis.asius.a.um.asiacus.a.um.Oui.v.meta.iam super europeꝫ sublimis ꝛ asida terram.Idem in.ix.ꝛ in aside terra moenia constitutus.ꝛ in.xij.asiacas casus aspicis arces.Vergilius.j.geor.asia cir cũ dulcibus in stagnis rimant prata caistri.Ego nescio an sit vlla palus:q̃ vocetur asia:vt voluit Seruius ibidem.et rursus in.vij.aeñ.in illud Verg.dant per colla modos:sonat amnis ꝛ asia longe pulsa palus.ꝛ post illum reliq oĩes hoc tamen compertum habeo ꝑmitiuum asia primam breuiare.deriuata vero ꝓducere.esse autem asius.a.um.posses/siuum ab asia nemo est q non intelligat:vnde prata asia dixit Vg.in geor.ꝛ palus asia in aeñ.ꝛ in.iiij.geor.atqz ephy/re:atqz opis ꝛ asia deiopeia.Asopus.i.Luca.in.vj.aecipit asopos cursus:phoenisqz melasqz.Basiũ.i.Martia.esse quid hoc dicam quod olent tua basia myrrham. Caseus.i.Vergilius. pinguis ꝛ ingratae premeretur caseus vrbi

Nasus.i. Naso.onis. Phasis.idis. Pasithea: Sason sasonis.

A.ante.t.breuis est:ut quater & quaterni. Nato natas. Producunt uero. Atagen atagenis. Atina.ę. Atys atyos. Atella atellæ. Ater atra atrum. Catillus.i. Chratis chratidis. Crates.is. Crater crateris. Clatrus.i. Frater fratris. Fatum.i. Gratus.a.ũ. Latus.a.um. Laterna.æ. Latona.æ. Mater.matris. Materia.æ. Maturus.a.um. Matutinus.a.ũ. Pratum.i. Patagia.æ.fluuius. Saturnus.i. Vates.is. Vaticanus.i.

A.ante.u.consonantem breuis est.ut Auis. Producunt uero Auius auia auium. Claua clauæ. Clauis.is. Clauus.i. Dauus.i. Flauus.a.um. Gnauus.a.um. Gauisus.a.um. Lauinium lauinii. Mauors mauortis. Mauis a malo. Nauis.is. Pauo.onis. Prauus.a.um. Suauis.e. Suauius.

E Ante.b.breuis est:ut Trebia.æ. Nebris.idis.pducũt uero. Creber.a.ũ. Crebren⁹.i. fluuius.

Nasus.i. vñ Oui.naso cognoiat⁹ ẽ. Mar. ꝛ pueri nasum rhinocerotis hñt. Oui.q mõ nasonis fueram⁹ qnqꝫ libelli. Phasis.idis.flu. Idẽ.vij.met.ꝯtigerãt rapidas limosi phasidos vndas. Pasithea. Papi.lib.ij.the.nõ hoc pasithea. Sason.onis. Luca.i.ij.ꝓfundiꝛ ęquore sason. ꝛ iteꝝ in.v.nõ humilẽ sasona vadis. ¶ A.añ.t.breuis ẽ: vt quater aduerbiũ.qd̃ tametsi a q̃ttuor deriuaꝛ: extrita altera.t.lr̃am ꝑmã breuiauit. Vg.ij.aeñ. substitit:atqꝫ vtero sonitũ quoter arma dedere. Atrax.flu.thessalię. Catull⁹ smirna canas atracis penit⁹ mitteꝛ ad vndas. Atrox.li.ij.pu.instat atrox terga increpitãs fugiẽtia victor. Atlas. Oui.hercule supposito sydera fulsi: atlas. Atreu⁹. Oui.xv.met. Hęsit i aduerso grauis hasta minoris atridę. Natrix q̃ꝫ breuiat apud Lucillũ.d. Si natrib⁹ natricẽ impssit crassam ac capitatã.nã Luca.positiõe pduxit.dicẽs ꝛ natrix violator aq̃. Producũt vo Atagẽ siue Atagena. Mar.ionicarꝫ gust⁹ atagenarꝫ. Atina.ę. Vg.tela nouãt atina potẽs. Atys. Oui.x.meta.siqdẽ cibelei⁹ atys. ꝛ Persi⁹.berecynthi⁹ atys.de alia tñ aty Oui.v.met.dixit. erat indus atys:quẽ flumine gange ꝛ a cata ꝓpositiõe graeca ꝯposita.vt cathedra catholic⁹. Sidoni⁹ tñ ꝛ Prudẽti⁹ ꝑmã pduxerũt. Catena quoqꝫ.q̃q̃ Marti. dixit expectant curę catenatiqꝫ labores. Atella.ę. Sil.in.x.puni.iamqꝫ atella suos iãqꝫ ꝛ gallogręcia adegit: vñ atellanus.a.ũ. Iuue.rustic⁹ ex odio risum mouet atellanae. Ater.a.ũ. Vg.j.aeñ.teucrorũqꝫ alios:ater quos aequore turbo. Catill⁹.i.viri nomẽ. Sil.viij.puni.hic tibur catille tuũ. Chratis.idis.flu.calabriae. Ouid.xv.meta.chratis ꝛ hinc sibaris nr̃is ꝯterim⁹ oris. De alio eiusdẽ nois ꝑma breui dixit in.iiij.de ponto.huc lyc⁹:huc sagaris.penusqꝫ hispanisqꝫ chratisqꝫ. Crates.is. Vgil.j.geor.arbutęq crates ꝛ mystica vannus iacchi. Crater.eris. Idem in.j.acñ.crateras magnos statuunt: ꝛ vina coronãt. Clatrus.i. Hora.in poe.obiectos cauęq valuit si rumpere clatros. Frater.tris. Vg.j.ęñ.frater vt ęneas pelago tuus oĩa circum. Fatũ.i.qd̃ ideo pducit:qꝛ a participio hui⁹ vbi faris vel fare deriuaꝛ. Gratus.a.um.a quo deriuaꝛ gr̃a gratulor ꝛ grator. Vg.populus alcide gratissima vitis iaccho. Latus.a.um.qd̃ videꝛ esse participium: a fero atqꝫ ideo producere primã. Idẽ.j.aeñ.littoraqꝫ ꝛ late populos sic vertice coeli. Laterna.ae.qd̃ licet a latendo deriuaꝛ:nihilomin⁹ primã producit. Martia.dux laterna viue nunquid sum fuscior. Latona.ae. Verg.j.aeñ.latonę tacitũ pertentant gaudia pect⁹. Mater.tris. Idem in eodẽ.cui mater media sese tulit obuia silua. Materia.ae. Idem in aeñ.iacet oĩs ad vndã materies. Maturus.a.um. Idẽ in buco.maturae vinitor vuae. Matutinus.a.um. Idem in viij.aeñ. ꝛ matutini volucrũ sub culmine cant⁹. Natus.i.pro filio:nata pro filia ꝛ natalis ꝛ natura ideo producũt.qꝛ a participio natus.a.ũ.deriuanꝛ. Pratũ.i. Verg.in buco.huc ipsi potũ venient per prata iuuenci. Patagia.ae.flu.siciliae. Verg.iij.aeñ.viuo ꝓteruehor hostia saxo patagiae non patagia:vt dicit Serui. ꝛ post illũ fere oẽs:sed patagiae: vt Geor.merula. Saturn⁹.i. Idẽ.j.geor.frigida saturni quo sese stella receptet. Statera.ae.qd̃ nomen verulanus dicit ꝑmã pducere:non ꝑsuadet mihi cũ Mar.lib.x.in carmine phaleutico scribat:nõ ergo est man⁹ ista sed statera. Vates.is. ꝛ ab eo deriuata vaticinor ꝛ vatican⁹ ꝛ vaticiniũ. Vg.iiij.aeñ.heu vatũ ignarae mentes:qd vota furẽtẽ. Iuue. ꝛ vaticano fragiles de monte patellas. ¶ A.ante.u.ꝯsonantẽ breuis est: vt auis.tametsi ab a via ꝯpositũ videaꝛ:quẽadmodũ ꝛ aui⁹.a.um.sed hoc pducit.illd̃ vero breuiat. Vg.ij.geor.auia tũc resonant auib⁹ virgulta canoris. Claua.ę. Clauis.is.atqꝫ ab vtroqꝫ clauiger:tam is q clauã q̃ꝫ q clauẽ gerit. Oui.xv.met.clauiger alloqꝛ lapidosas aesaris vndas. Clau⁹.i. Vg.v.aeñ.hortaturqꝫ viros clauũqꝫ ad littora torquet. ꝛ Iuue.clau⁹ mihi militis haeret. Dauus.i. Hora.intererit multũ dauus ne loquaꝛ an heros. Dauid q̊ꝫ Seduli⁹ in paschali pduxit dicens: caecatos clamare viros fili inclyte dauid.nos tñ lib.ij.breuiam⁹ cũ in tertia declinatione scripsim⁹.nostri dixere dauidis. Flauus.a.um. Vg.j.geor.flaua ceres alto ne q̃c̃q̃ spectat olympo. Gnauus.a.um. Oui.j.de ponto.det mihi formosa gnaua iuuenta manu. Inde ignauus.a.um. Vg.hyems ignaua colonis. Gauisus.a.um. Propertius.non ita dardanio gauisus atridę triumpho. Lauinia.ae. ꝛ lauinium.ij. Vg.vij.aeñ. ꝛ iuxta genitorem astat lauinia virgo. Idem in.j. Italiam fato ꝓfugus lauinaqꝫ venit. Idem tamen in eodem breuiauit dicens. Imperio explebit vrbemqꝫ a sede lauini transferet. Mauors.ortis. Oui.vj.met.cecropia pallas scopulũ mauortis in vrbe. Oui.sic ego sic posita dixit mihi casside mauors. Verg.iij.aeñ.terra procul vastis colitur mauortia campis. Mauis scd̃a persona ab eo quod est malo.i.magis volo. Hora.pri.ser.an tibi mauis insidias fieri:preciumqꝫ auellier ante. Nauis atqꝫ ab eo deriuata nauita ꝛ nauigo. Vg.j.aeñ.nauibus infandum amissis vnius ob iram. Idem.vj.aeñ.nauta sed tristis nunc hos nunc accipit illos. Idem quoqꝫ.j.aeñ.tyrrhenum nauigat aequor. Pauo.onis. Claudianus.patricius roseis pauonũ ventilat alis. Iuuena. ꝛ crudũ pauonẽ in balnea portas. Prauus.a.um. Hora.in poeti.non magis esse velim q̃ꝫ naso viuere prauo. Suauis.e. Vg.in buc. Suaue rubens hyacinthus.

E Ante.b.breuis est: vt trebia.ae.nebris nebridis.haec duo posuimus qꝛ trebiam cum trebula Seruius cõfundit hanc ideoqꝫ posuimus in exceptione.illam vero regulae exemplo.nebula nebulae.ebulus ebuli.lebes lebetis.ebenus ebeni. Gebennae.arũ. Ausonius ꝛ Lucanus breuiant. Idem tñ Ausonius produxit dicens.niguida pyrenes et pinea gebennarum. Hebrus quoqꝫ breuiat. Seneca in poeta. ꝛ hydra vires posuit ꝛ notos hebro. Vergi.positione pduxit.d.volucremqꝫ fuga peruertitur hebrum. Producunt vero Creber.a.um. Vergi.v.aeneid.creber vtraqꝫ manu pulsat versaqꝫ dareta. Crebenus.i.flu. Oui.xj.meta.aspicit exerien patria crebenida ripa:hoc est crebeni filiam.

Debeo debes debilis.e.Flebilis.e.Gleba.æ.Hebe hebes hebesus.i.Rhebus.i.Sebethus.i.Trebula.ę.thebe.arum. Thebe.es. immo omnia græca q̄ per eta scribuntur.

E.ante.c.breuis est:ut secus. pecus. Producunt uero Secius pro minus.Securus secura.um.Græca quoq3 quæ per eta scribuntur omnia producunt. ut Echo echꝰ.Cecubum.i.Lecythꝰ lecythi.Theca.æ.& ab eo composita.ut Dactylotheca. Pinacotheca.

E.ante.d.breuis est:ut Sedeo.es.. Producunt uero. Cedo.is.cessi.Pedo.is.Sedulus. a.um. Sedes.is. Seditio.onis.Et gręca q̄ per eta scribūtur. ut medea.ę.Media.Rheda.æ.

E.ante:f.breuis est.ut nefas nefandus. nefariꝰ.

E.ante.g.breuis est:ut lego legis.rego regis. tego.is.Producunt uero Lego legas.Pegasus.i. Regula.æ.Regulus. i. Regina reginę. Rhegiū.ii. Tegula.ę.

E.ante.l.in dissyllabis longa est:ut chela.æ.Breuiant uero Chelys.ys. Celer. is.e. Gela.ę. Gelu.indeclinabile. Lelex lelegis. Helix. licis. Et a meli hoc est melle:& a melam quod est nigrum composita & deriuata.ut Melilothos.i.Melanthium. ii.Scelus sceleris.Telon telonis. Velim.is.uelit.

Debꝛo ꝛ debilis ideo ꝑducūt:qꝛ a de ꝑpositiōe ꝛ habeo ꝛ habilis ꝯponunt vtß dixi.Flebilis quoq3:qꝛ seqꝛ ꝑportionē verbaliū in ebilis desinētiū.vt delebilis.explebilis.ꝛ qꝺ mō diximꝰ debilis.Gleba.ę.Vg.j.aeñ.terra ātiqua potēs armis atq3 vbere glebae.Hebe.es.Oui.ix.met.hoc illi dederat iunonia mūeris hebe.Rhebꝰ.i.n.p.equi.apꝺ Vgi.x.ęñ.rhebe diu:res si qua diu mortalibꝰ vlla ē.sunt q ꝑ oe diphthōgō scribāt rhoebꝰ.Sebethꝰ.i.flu.Papini.j.silua.eubois ꝛ pulchra gaudēs sebethꝰ alūna.inde Vg.vij.ęñ.sebethis.idis.fecit dicēs.oebale quē generasse telō sebethide nympha.Trebula.ę.oppidū in agro reatino ꝛ eiusdē nois iuxta crustumimū colonia romāoꝝ.Mart.v.epigra.humida qua gelidas summittit trebula valles.ꝛ iterū in distichis.Trebula nos genuit.ꝯmēdat gr̄a duplex.Thebę.aꝝ.ꝑ boetiae vrbe.vñ est thebanus ꝛ thebe.es.vrbs Aegypti:ꝛ vñ thebeꝰ.Ebrius.a.um.ꝛ febris.is.ideo suspicamur ꝑductā habere ꝑmā:qꝛ semꝑ longae repiunꝛ.Nebris Vo ꝑmā breuiat:qꝛ ꝑ.e.psilon scribiꝛ a graecis:qꝺ si in carmine longa repitur:illꝺ erit positione nō natura:vt Frācīscꝰ maturantius putauit.

¶E.añ.c.breuis est:vt secus ꝑ aliter.pecus pecoris vel pecudis.decet.iecur.Echion Vo vnus ex supstitibꝰ terrigenis apud Oui.breuiar.iij.met.ꝛ cognois eiusdem apud Juue.accipis vxorē de qua citharoedus echion apud eundem tñ Oui.v.met.ꝑductum legiꝛ.echiōq3 sagax quondā ventura videre.Producunt Vo Seciꝰ Vg.ij.geor.indulge ordinibus:nec secius omīs in vnguem.secus tñ vt diximꝰ breuiat.Idem.xij.aeñ.haud secꝰ accenso gliscit violentia turno.Securꝰ.a.ū.ideo ꝑducit:qꝛ a se ꝛ cura ꝯponiꝛ.vt sit securꝰ q est seorsum.Mecū.tecū.secū.qꝛ ꝯponunꝛ ex me.te.se.Graeca Vo ꝑ eta oēs ꝑducūt.vt Echo.us.Persi.reparabilis assonat echo.Cecubū.i.Mart.cecuba fundanis generosa coquunꝛ amyclis.Theca.ae.a theca ꝯposita:vt bibliotheca.dactylotheca.pinacotheca.Mart.ruris bibliotheca delicati.Cecrops Vo ꝑmā h3 mediā.Lucre.finibꝰ i cecropis funesto reddidit agros.nisi legas finibꝰ cecropijs extrita.s.lr̄a.Producūt ēt q̄ ꝑ diphthōgō scribunꝛ.vt cęcꝰ.gręcꝰ.moechꝰ.oeconomꝰ.¶E.añ.d.breuis est.vt sedeo.es.cedo ꝑ dic.Producūt Vo credo credis.qꝺ acretū ꝛ do ꝯponitur.Vergil.vj.aeñ.ꝑpetibus pennis ausus se credere coelo.Cedrus.i.Persiꝰ.ꝛ cedro digna locuti.Hora.breuiauit dicens.posse linenda cedro.Cedo.is.cessi.Idē in buc.oīa vincit amor ꝛ nos cedamꝰ amori.Cędo.is.cęcidi.ꝑ.ae.diphthōgō scribiꝛ.Cedo Vo ꝑ dic.vt diximꝰ ꝑmā breuiat.Juueñ.post minor ꝛ aliā credas:cedo si breue parui.Pedo.is.Mar.pedere te malim.nāq3 hoc neq3 inutile dicit. Sedulus.a.ū.sedo.as.seditio.onis.ideo ꝑducūt qꝺ a se ꝛ dolus ꝑmū.a se ꝛ do das scꝺm a se ꝛ itio tertiū interposita.d.euphoniae causa cōponiꝛ.Pedor Vo paedia.ae.ꝛ paedico.as.q̄ a pęs qꝺ est puer graece deriuanꝛ ideo ꝑducūt:qꝛ.ae.diphthōgō habēt.et graeca q̄ ꝑ eta.vt Oui.in epi.medeae medea forē qꝺ si qs ab alto.Et inde medꝰ.i.ꝛ media regio ꝛ medica herba ꝛ medicū pomū.Rheda q̄3.nam graeci suū esse putant.cū tñ Quin.dicat Gallicū esse.Juue.hic dū tota domꝰ rheda ꝯponitur vna.¶E.ante.f.breuis est:vt nefas:ꝛ inde nefastꝰ:nefariꝰ ꝛ nefandꝰ.¶E.añ.g.breuis est:vt lego legis.rego.gis.tego.is.Tegmessa quoq3 breuiat.Hora:forma captiuae dn̄m tegmessae.est eñ sapphicū carmen.Oui.positiōe ꝑduxit dicens odimꝰ ꝛ moestas tegmessam diligat aiax.Producūt vero lego.as.pro eo quod est legatū aliquo mittere et testamento ꝑter solidā haereditatē aliqd alicui relinq̄re.Pegasus.i.equꝰ alatꝰ.Oui.iiij.meta.pegason ꝛ fratres matris de sanguine natos.Regula.ae.tametsi a rego.is.deriuetur:in quo vt diximus prima breuiatur.Vergilius.in more.nec sumptꝰ erat illud opus sed regula curae.Regulꝰ ꝛ regina ideo primam producūt:qꝺ a rege deriuanꝛ in quo ꝑma longa est cremento.Sedulīꝰ breuiauit primam reguli dicens.post regulꝰ nato quidam moriente rogabat. Rhegium.ij.brutioꝝ ciuitas.Ouidi.iiij.meta.liq̄rat ꝛ zāclē aduersaq3 moenia rhegi.Tegula.Juuena.vltimꝰ ardebat:quem tegula sola tueꝛ.¶E.ante.l.in dissyllabis longa est.vt chela.ae.Verg.j.geor.q̄ locꝰ erigonem inter chelasq3 seq̄ntes.Breuiant vero chelys.ys.Ouid.in episto.sapphus.inde phoebo chelyn communia munera mittam.Celer.eris.e.Vergil.v.aeñ.protinꝰ aeneas celeri certare sagitta.Gela.ae.ciuitas ꝛ flumen Siciliae:Verg.iij.aeñ.immanisq3 gela fluuij cognomine dicta.Gelu indeclinabile siue gelū geli.Lucre.lib.vj.demittit quasi sępe gelū quod continet in se.Lelex.gis.Ouid.viij.metamor.illa troezenius heros parte lelex alia.Helix.icis.hederae species:de qua Plin.lib.xvj.est candida et nigra hedera ꝛ tertia quae vocatur helix.cuius prima syllaba breuis a theocrito ponitur in primo edyllio.Et a meli hoc est a melle composita ꝛ deriuata vt melimelum.melilothos.melos.Martia.infanti melimela dato fatuasq3 mariscas.Ouid.iiij.fasto.pars thyma.pars rorem.pars melilothon amat.Lactan.de Christi resurrectione.fitq3 repercusso dulcior aula melo.Homerus tamen in hymnis primam produxit.vt illud Persij.cantare credas pegaseiu3 melos:etiam defendi possit autore homero.Hermolaus in fine.xxxij.lib.natura.histo.Et melam qꝺ interpretatur niger.vt melanthion.melampꝰ.Columella.melanthia grata cymino.Verg.iij.geor.phillyrides chiron amithoniusq3 melampꝰ.Scelꝰ.eris.Juuena.qꝺ scelꝰ admisit q̄ nam hic culpa puellae est.Telon.onis.Verg.vij.aeneidos.oebale quē3 generasse telon sebethide nympha fertur.Velim velis.velit.Luca.in prima accipiam cirrhea velim secreta mouentem

Velut.uti.Et nomina polisyllaba.ut melior.Pro ducunt uero belua.æ.Delibutus.a.um. Delicię.arum.Delubrum.i.Elisium.ii. Electrum..i. Helios:& ab eo composita:ut Heliades.Peligni.orꝝ Pelusium.ii.Pelion.ii.Pelias.adis. Pelamis.idis. Spelunca.æ.Spelæum.i.Telephꝰ.i.Telegonꝰ.i. Telemachus.i.Telemus.i. Velabrum.i.

E.ante.m.breuis est.ut emo.is.Producũt uero cremẽtũ.i.demum aduer.demo.is. Et a demos cõposita ut demosthenes. emathia. æ. emolumentum.i.eminus aduer.Femen.is.& ab emis quod est semis composita.ut hemina.æ.Hemiciclus.i. Hemus.i.Nemo.inis. Phemonoe.es. Remus.i. Schema.atis.& a semis composita.ut semita. æ. Temo.onis.

E.ante.n.longa est:ut uena. æ. uenio. is. Breuiant uero bene aduer.Benignus.a.um. Enyo.us.Enipeus.i.n. coniunctio. Fenestra. æ. & a genes qđ interpretatur genus.& a geno. is. deriuata & cõposita.ut genesis.eos.genus. eris. menalippus. i. Menapi.orum. Menander.i. Phrenitis.is. Penes prepositio.Penitus aduer. Penetro. as. Penates.ium. Penus.us.uel.oris. Senex.is. Seneca.æ. Senon.onis.Sthenelus.i.Teneo.es.Tenor.oris.Tenuis.e.Tenus præpositio. Venafrum.i. Venilia. æ.Venetus.a.um. Venia.æ.Venus ueneris. Venenum.i. Venio uenis.Xenium.ii.

¶ Velut ⁊ veluti.Vg.in.j.aeñ.ac veluti magno in pplˀo cũ saepe coorta est.Et nõia polisyllaba:vt melior siue sit ꝯparatiuũ siue ꝓpriũ viri.Mar.en vocãt ad cœnã melior te classice rectã.Producũt vo belua.ae.qꝫq̃ sunt q p.e.diphthõgon:sunt q p duplex.l.scribãt.Juu.nimirꝝ ꝯstat leuiori bellua sumptu. Dulubrũ.Vg.ij.aeñ.hic pmũ ex alto delubri culmine telis.Elisiũ.ij.Jdẽ li.vj.mittimur elisiũ ⁊ pauci laeta arua tenemꝰ.Electrũ.Jdẽ in buc.pinguia corticibꝰ sudẽt electra myricae.Jdẽ tñ.viij.aeñ.liqdo ve potestur electro dixit pma breui.⁊ i ciri.lachrymoso parauit electro.Helios id est sol cũ ꝯpositis.Mar.flentibꝰ heliadũ ramis.Peligni.orꝝ.Mar.nõ haec pelignis agit̃ vindemia pͥlis.Pelusiũ.vñ pelusiꝰ pelusia pelusiũ ⁊ pelusiacꝰ.a.ũ. Jdẽ in disticho.accipe niliacã pelusia munera lentez.Vg.j.geor.nec pelusiacę curã aspnabere lẽtis.Peliõ.ij.Luca.i.vj.peliõ opponit radijs nascẽtibus vmbras.Sil.tñ.iij.puni.breuiauit.Ossaqꝫ cũ pelio cũqꝫ hemo cesserit othris.Sũt q nõ pelio sꝫ imido legãt apđ Papi.Pelias.adis.Oui.de reme.vulneris auxiliũ pelias hasta tulit.Pelamis.idis.Juu.⁊ vas pelamidũ aphrorũ.Spelũca.ae.q̃ dr graece speleũ.i.Vgi.vj.aeñ.spelũca alta fuit vastoqꝫ imanis hiatu.Jdẽ in buc.certũ ẽ in siluis inter spelęa ferarꝝ.Selibra.ae.Mar.saturnalicię ligulã misisse selibrae.Telephꝰ.i.Juu.telephꝰ aut summi plena iã margine libri.Telegonꝰ telegoni.Oui.de põto.telegoni ve parẽs vertẽdis nata figuris.Telemachꝰ.i.Hor.haud male telemachus ꝓles patiẽtis vlixi.Telemꝰ.i.Oui.xiij.meta.telemꝰ eurimedes quẽ nulla fefellerat ales.Velabrũ.i.Hora.ij.s.cũ velabro oẽ macellũ.¶ E.añ.m.breuis ẽ.vt emo.is.fremo,is.foemur oris.nemꝰ.oris.Producũt vo.cremẽtũ atqꝫ ab eo cõpositũ incremẽtũ.Vg.in buc.chara deũ soboles magnũ iouis incremẽtũ.Demũ.aduer.idẽ.vj.eñ.sic demũ lucos stygios regna inuia viuis.Demo.is.ꝓpterea primã ꝓduxit:qđ a de ꝓpositiõe ⁊ emo ꝯponit̃.Cõposita q̃ꝫ a demos qđ iterptat̃ ppl̃s.vt demosthenes.democritꝰ.demophoõ.Juue.eloqum ⁊ famã Demosthenis aut Cicerõis.Emathia.e.Vgi.j.geor.emathiã ⁊ latos hemi piguescere cãpos.Emolumẽtũ.i.Juue.nullꝰ in vrbe locꝰ nulla emolumẽta laborꝝ.Eminꝰ aduer.Oui.xiij.met.eminꝰ igẽti resupinũ vulnere fudi.Femẽ.inis nã qđ Seruiꝰ illđ.Vg.x.eñ.legit ocyꝰ ensem eripit a femine:magis placet vt cũ Prisc.legamꝰ ocyꝰ ensem eripit a femore:qm̃ hoc pmã breuiat:illđ vo ꝓducit eandẽ.Ab hemis q̃ꝫ ꝯposita ⁊ a semis qđ ab hemis interptat̃ aspiratiõe mutata in.s.vt hemina.ę.hemitritꝰ.i.semideꝰ.i.semiuir.i.Persius.fregerit heminas areti aedilis iniquas.Mar.vxi tõgiliꝰ male dr hemitriteo.Oui.j.met.sunt mihi semidei:sunt rustica numina fauni.Vg.iiij.⁊ nũc ille paris cũ semiuiro comitatu.Hemꝰ.i.Vg.j.geor.emathiã ⁊ latos hemi pinguescere cãpos.Nemo.inis.Jdẽ.ix.eñ.turne qđ optãti diuũ ꝓmittere nemo.Phemonoe.es.Lu.in.v.phemonoẽ errore vagã curisqꝫ vagãtẽ.Remꝰ.i.quo nauis ipellit̃.Vg.j.aeñ.frãgũt remi tũ prora auertit ab vndis.nã p romuli fratre pmã breuiat.Jdẽ in eodẽ.cana fides ⁊ vesta remo cũ fratre qrinꝰ.Schema.atis.qm̃ p.e.lõgũ a graecis scribit̃.Et a semis vt diximꝰ ꝯposita.vt semita.Vg.iiij.aeñ.castigatqꝫ moras.ope oĩs semita feruet.Temo.onis.Vg.j.geor.huic a stirpe pedes temo ꝓtentꝰ in octo.¶ E.ãte.n.lõga ẽ.vt vena.ae.veneo.is.Vg.iiij.aeñ.vulnꝰ alit venis.Juue.summula ne peat qua vilis tessara venit.venor.aris.Breuiãt vo bene ⁊ benignꝰ.a.ũ.Hora.si bene te noui.Jdẽ qppe benignꝰ erat.Enyo.us.Mar.cũ dubitaret adhuc belli ciuilis enyo.Enipeꝰ.i.Lu.in.vj.sanguine romano q̃ turbidꝰ ibit enipeꝰ.Eñ ꝯiũctio.Vg.hic tibi fabor eñ qm̃ haec te cura remordet.Fenestra.ae.Juue.cũ pateãt altae caligãtesqꝫ fenestrae.Et a genes siue geno.is.ꝯposita ⁊ deriuata.vt Genes.archigenes.geniꝰ gñõ genꝰ.Phrenitis.Juue.cũ furor haud dubiꝰ cũ sit manifesta phrenitis.Penes ꝓpositio.Hora.quã penes arbitriũ ius est ⁊ norma loq̃ndi.nã pene aduer.pmã ꝓducit.Penitꝰ.Vg.j.penitusqꝫ ꝓ cacibꝰ austris.Penetro.as.Jdẽ in.vij.dardanꝰ idęas phrygiae penetrauit ad arces.Penates.idẽ in.j.iliũ in italiaꝫ portans victosqꝫ penates.Penꝰ.us.vel penoris.Jdẽ in eodẽ.cura.penũ struere.Hora.j.epi.portat frumẽta penusqꝫ.Senex senis.vnde senior ⁊ senectꝰ.Jdẽ in.vj.iã senior sed cruda deo viridisqꝫ senectꝰ.Seneca.ae.Juuenꝭ.a seneca q̃ piso bonꝰ q̃ cocta solebat.Senun.onis.Luca.in.j.nos pmi senonũ motꝰ cymbrũqꝫ furentẽ.Sthenelꝰ.i.Vgi.thersandrus sthenelusqꝫ duces ⁊ dirꝰ vlysses.Teneo.es.idẽ in.j.sed mihi sorte datũ tenet:ille immania saxa.Tenor.oris.Vgi.aliũ ve habuisse tenorẽ.Tenuis.e.idẽ in.iiij.geor.in tenui labor:at tenuis non glia:si quẽ.Tenus ꝓpositio.idẽ.ij.aeñ.capulo tenus abdidit ensem.Venafrũ.i.Mar.haec tibi Cãpani sudauit bacca venafrũ.Venafranꝰ.Juue.ipse venafrano piscẽ ꝓfundit oliuo.Venilia.ae.Vg.in aeñ.cui pilũnꝰ auꝰ:cui diua venilia mater.Venetꝰ.a.ũ.Juue.contentusqꝫ illic veneto crassoqꝫ cuculo.Venꝰ.eris.Vg.j.aeñ.sic venus ⁊ veneris contra sic filiꝰ orsus.Venia.ę.idẽ in.iiij.tu modo posce deos veniã sacrisqꝫ litatis.Venenũ.i.idẽ in.j.occultũ inspires ignẽ fallasqꝫ veneno.Venio.is.idẽ in.iiij.audiã ⁊ haec manes veniet mihi fama sub imos.Xeniꝰ.qđ interptat̃ hospes.vñ xeniũ ⁊ ꝓxeneta.Mar.oĩs in hoc gracili xeniorꝝ turba libello.Jdẽ vaciniorꝝ ꝓ nexeta sartorꝝ.est eñ trimetrũ iambicũ:inde quoqꝫ axenos.i.inhospitalis.

E.ante.p.breuis est:ut lepus.oris.Nepa.ę.Producũt uero cepa.æ.cephisus.i.Epirus.i. Repo.is. Sepe.is.Sepia sepiæ.

E.ante.q.breuis est:ut nequeo nequis.neq̃.Producunt uero.Nequam. Nequitia.æ. Nequaq̃. Nequis.Sequana.æ.

E.ante.r.breuis est:ut ferum.i.herus.i. Producunt uero.Beryllus.i.Beritus.i.Cerusa.æ.Cerinthe.es.Cera.æ.Clerus.i.Eridanus.i.Eretum.i.Eruca.æ.Feralis.e.Feronia.æ.Feriæ.arum.Geriones.is. Hæres hæredis. Heros.ois. Herodes.is. Meriones.is.Neritos.i.Neris.is.Nerio.enis. Pera.æ. Pero.onis. Serus.a.um. Seres.um. Spero.as.Seria.æ.Seria.orum.Theron.onis.Thera.æ. Tereus.i.Verus.a.um.Veratrum.i.Verona.æ. Et a xeros hoc est siccus composita.ut xerampelinus.xerolophus.

E.ante.s.longa est.ut theseus.i.Breuiant uero. Sesostris.is.Thesis.Vesulꝰ.i.Veseuꝰ.i.Vesuuius.ii.

E.ante.t.producitur.ut meta.æ.thetys.yos.Breuiant uero etiam coniunctio.Fretum freti.Getes getæ.Hetruria.ę.Meto.is.Metuo metuis.Metallum.i.Metaurus.i.Metopon.u.& a metros siue meta cõposita & deriuata ut metreta.metaphora.Retro aduerbium.Tetricus.a.um.

¶E.añ.p.breuis est:vt lepꝰ.oris.epulũ.i.Producũt ṽo Cepa.ę.Vg.cepa rubẽs sectiq3 famẽ domat area porri.Cephisus.i.Luca.in.iij.quos impiger ãbit fatidica cephisus aqua.Epirꝰ.i.Vg.iij.eñ.littoraq3 epiri legimꝰ.Repo.is.Hora.in poe.vex ope in lõgo fas ẽ irrepe somnũ.Repens tñ z repẽtinꝰ z repẽte q̃ a repo vident deriuata:pmã breuiant.Oui.j.fast.Bina repẽs oclis obtulit ora meis.Sepes sepis.Vg.in buc.hinc tibi q̃ semp vicino ab limite sepes.Sepia.ę.Persi.nigra qȝ infusa vanescat sepia lympha.¶E.añ.q.breuis ẽ:vt equus.i.sequor.eris.neq̃o.neq3.Producũt ṽo nequã z ab eo deriuatũ neqcia siue neqcies.Hora.ij.s.illũ aut neqcies aut vafri inscitia iuris.Neqcq̃.Vg.ij eñ.sed qd ego aut hęc neqcq̃ ingrata reuoluo.Neqs nequa nequod vel neqd.Idẽ in.iij.hic tibi nequa more fuerint dispẽdia tãti.Sequana z sequani ppli.Belgarũ illius fluminis accolę.Luca.in.j.optima gẽs flexis in gyrũ sequana frenis.¶E.añ.r.breuis ẽ:vt ser.i.Vg.iij.geor.acrẽq3 molosum pasce sero pingui.Serꝰ.a.um.pducit vt statim dicemꝰ eodẽ mõ herus.i.pmã breuiat:heros.oris.eandẽ pduxit.Producũt ṽo Beryllos.i.Iuue.heliadũ crustas z inęquales beryllos.ẽ eñ spõdeus in qnto loco.Sill.ij.punic.z solitũ digito beryllon adederat ignis.Prudẽtius tñ i psycomachia breuiauit dicẽs:hinc tibi sapphirũ sociauerat inde beryllũ.Beritꝰ.i.vrbs phoenicię vulpiani iure consulti pria.Pris.in pihegesi.antiquãq3 tyrõ beriti z moenia gratae.Cerusa.ae.vñ cerusatꝰ.a.um.Mar.z cerusata cãdidiora cute.Idẽ alio loco cerusata timet fabulla solem.Cerinthe.Vg.iiij.georgicõ.trita melisphylla z cerinthe ignobile gramẽ.Cera.ę.qȝ ideo pducit.q2 p.e.longũ scribit a gręcis:a plęrisq3 tñ latinorũ p.ę.diphthõgõ.Cleros q̃3 qȝ interptat sors a grecis p.e.longũ scribit.Eridanꝰ.Vg.iiij.geor.eridanꝰ quo nõ alius p piguia culta.Eretũ.i.Idẽ.vij.eñ.ereti manꝰ ois oliuiferęq3 mutiscę.Eruca.ę.idẽ in moreto.intibaq3 z venerẽ reuocãs eruca morãtẽ.Feralis.e.tametsi a ferꝰ.a.um.deriuari videt.Oui.xv.meta.ferali mutat cũ papiliõe figurã.Feronia.ę.Horat.j.ser.ora manusq3 tua lauimꝰ feronia lympha.Geriões.is.Vg.vij.eñ.z forma tricorpis vmbrę geriões.Hęres.edis.Mar.haeredem Fabius labienũ ex asse reliqt.Heros.ois.Vg.j.eñ.littora trinacrio:dederatq3 abeuntibus heros.Meriones.is.Oui.xiij.meta.nec minꝰ idomeneꝰ patriaq3 creatꝰ eadẽ meriones.Nereꝰ.idẽ in buco.tũ durare solũ z discludere nerea põto.Neritos.i.Vg.iij.aeñ.z neritos ardua saxis.mõs ẽ ithacae.Neris.is.mõs ẽ argiuorũ.Papi.iiij.the.neris z ingẽti turritae mole cleonae.Nerio.enis.vxor mřis cuiꝰ pmã multi pduxert.Gell.tñ.xij.noc.atti.dicit eos q pbe locuti sunt pmã breuiasse.nã z nero cũ quo symbolũ h3 pmã breuiauit.Pera.ae.Mar.in disticho.cuiꝰ titulꝰ est pera.dormiat z tetrico cũ cane pera rogat.Pero.onis.Vg.vij.aeñ.instituere pedis crudꝰ tegit altera pero.inde peronatꝰ perone calceatꝰ.Serꝰ.a.ũ.idẽ in.iiij.seraq3 terrifici cecinerũt oia vates.Seres ppli.vñ sericꝰ.a.ũ.idẽ.ij.geor.velleraq3 vt folijs depectãt tenuia seres.Spero.as.idẽ.j.aeñ.at spate deos memores fandi atq3 nefandi.Seria.ae.Persiꝰ sub rastro crepet argẽti mihi seria dextro hercule.Seria.orũ.z serio aduer.i.nõ iocose.Hora.j.ser.sed tñ amoto q̃ramꝰ seria ludo.Thera.ae.vrbs ppe syrtẽ minorẽ in aphrica Callimachi poetae pria de qua dicit ipe.noie callisto fuerat:s3 postmodo thera dicta fuit tellꝰ vrbis origo meae.Tereꝰ.i.Vg.in buc.aut vbi mutatos terei narrauerit artꝰ.Verꝰ.a.ũ.idẽ in.iij.aeñ.vera ne te facies:verꝰ mihi nũcius affers.Veratrũ.Persiꝰ.ebria veratro.nõ qcqd deniq3 lectis.Verona.ae.Oui.mãtua Vgilio.gaudet verona catullo.Et a xeros qȝ interptat siccꝰ.a.ũ.cõposita:vt xerolophũ.xerolibya xerãpelinꝰ.a.ũ.Iuue.z xerãpelinas vestes donauerit illi.¶E.añ.s.lõga ẽ:vt thesẽꝰ.i.rhesus.i.Breuiant ṽo sesostris.is.Lu.li.vij.venit ad occasum:mũdiq3 extrema sesostris.Vesulꝰ.i.Vg.x.aeñ.actꝰ aper multos vesulꝰ quẽ pinifer ãnos.Veseuꝰ.i.Vg.ij.geor.talẽ diues arat capua:z vicina veseuo:dr q̃3 veseuiꝰ z p abscisionẽ vesuiꝰ.Mar.hic ẽ pãpineis viridis mõ vesuiꝰ vmbris.Ctesiphõ in pmã pduxit:tũ p regulã tũ q2 apȝ graecos p eta lõgũ scribit.Sidonius tñ apollinaris breuiauit dicẽs.haec tessera castris in ctesiphonta datur.¶E.añ.t.pducit vt beta.ae.bethis.is.seta.ae.meta.ae.Breuiant ṽo.etiã cõiũctio siue aduerbiũ affirmãdi.Vg.in buc.illũ etiã lauriq3 etiã fleuere mirice.Fretũ.i.Idẽ in eodẽ ope.in freta dũ fluuij current dũ montibꝰ vmbrae.Getes.ae.Luca.in.j.hinc dacus:pmat inde getes.Hetruria.ae.hetruria licet ab aethra vel ab aethria oppido duci videat:nõ tñ p.th.nec p.e.sed ad hũc modũ scribi solet etruria.z etruscus p.e.breue in pncipio.Mar.quantũ sollicito fortuna parẽtis etrusco.Vg.ij.geor.hanc remus z frater sic fortis etruria creuit.Meto.is.Idem in.iiij.purpureosq3 metunt flores z flumina libant.Metuo.is.atq3 inde metus.Idẽ in buc.ne saeuos metuẽt armẽta leones.Metallũ.i.Oui.x.meta.grauidãq3 amathũta metallis.Metaurus.i.Luca.in.ij.in leuũ cecidere latꝰ veloxq3 metaurus.Et cõposita siue deriuata a metros.vt metreta.ae.geometra.ae.dimeter.a.um.Mar.plurimus hispanas mittet mihi nauta metretas.Iuue.grãmaticus.rhetor.geometra.pictor.aliptes.sunt q alia rõne legant geometres.Composita quoq3 a meta ppositione graeca.vt metaplasmus.i.metaphora.ae.metamorphosis.Retro.Oui.v.meta.acta retro naris medioq3 est fixa palato.Tetricus.a.um.a tetrico monte sabinorũ.Verg.vij.aeñ.qui tetricae horrentis rupes.montemq3 seuerũ.Martial.z quamuis tetrico tristior ipsa viro.

Thetis.idis.& a tetra cōposita:ut tetrarcha. Veto.as.uetus.eris.ueternus.i.Et habentia.p.añ.e. ut petra.ę.peto.is.

E.ante.u.consonantem longa est.ut leuus.a.um. leuis & leue ꝓ tersus & planus.breuiant uero breuis & breue.Leuis & leue pro non grauis. Seuerus.a.um.

I Ante.b.breuis est.ut liber.i.Producunt uero. Fibula ę.Hibernus.a um.Ibis.idis.Liber.eri. pro baccho & homine libertatem habente.Libethrū op.Libo.as.libum.i.Scribo.is. Sibilo.as. Scibilis.e.Tibia.ę.Tybur.is.Tribulum.i.nam tribul⁹ breuiat.uiburnum.i.uibex.icis.

I. ante. c. breuis est. ut Dicax. acis. Siculus. a. um. Producunt uero.Dico.is.Ficus.i.Icatus.i.Icon. onis.Ico.icis.Lycas.ę. Lycium.ii. Myca.ę. Nice.es.i.uictoria. Phycus. untis. op. Pica. æ. Picus.i.Picænum.i.Sica.æ.Sicut coniunctio.Sicilia.æ.Sicania.æ.Sichæus.i. Spica. æ. Spiculū.i. Ticinus.i.Trica.æ.Triceni.æ.a. Viceni.ę.a. Vicies & tricies. Vicus.i. Vicinus.a.um.

Thetis.idis.ꝓ mr̄e achillis ꝟg.v.aeñ.leua tenet thetis ⁊ melite panopeaq̄ ꝟgo.scribiturq̄ ꝑ th.in ꝓncipio:⁊ ꝑ.i.iota.in scd̄a.Tethys ꝟo ꝑ.t.subtile in ꝓncipio.⁊ th.aspiratū in scd̄a.⁊.y.psilō ꝓ vxore oceani ꝓmā hꝫ indifferētē.breuem apd̄ ꝟg.in buc.q̄ tentare tethyn ratib⁹:q̄ cingere muris.lōgā apd̄ Luca in.j.tethios vnda vagae lūarib⁹ ęstuat horis.Idē in.ij.ocean⁹ mea signa tenet tethynq̄ fugacē.Et a tetra qd̄ iterp̄taꝰ quattuor ꝯposita.vt tetrarcha.ę.tetrastichū.i.Hora.j.ser.mō reges atq̄ tetrarchas.Ueto.as.ꝟg.iij.aeñ.fariq̄ vetat saturnia iuno.Uetus.eris.idē in.iiij. agnosco veteris vestigia flāmę.Ueternꝰ.i.idē.j.georgi.nec torpe graui pass⁹ sua regna veterno.Et hn̄tia.p.ante.e.vt peto.is.petra.ę.Petr⁹.i.petrin⁹.a.ū.Seduli⁹in pas.forte petri valide torrebat lāpadis aestu febris āhela socrū.Hora.j.epi.iter miturnas sinuesanūq̄ petrinū.E.añ.u.ꝯsonantē lōga ē.vt leu⁹.a.ū.leuis.e.qd̄ a plerisq̄ ꝑ.ae.diphthōgō scribiꝰ ad differētiā leuis qd̄ sigt̄ nō grauē.i quo ꝓma syllaba breuiaꝰ vt statim dicem⁹.Breuiāt ꝟo breuis ⁊ breue.ꝟg.j.ęn̄.i breuia ⁊ syrtes vrget miꝭabile visu.Leuis nō grauis.Idē i buc.añ leues ergo pascēꝰ i ęthere cerui.Seuer⁹.a.ū.ꝟg.vij.eñ.q̄ tetrici horrētis rupes montēq̄ seuez.

I Ante.b.breuis ē.vt liber ꝓ cortice siue libro scripto de aliqua re.ꝟg.i buc.ne siccū moriens alta liber aret in vlmo.Mar.cū tibi parue liber scrinia nr̄a vacēt.Producūt ꝟo fibula.ae.ꝟg.iiij.aeñ.aurea purpureā subnectit fibula vestē.Ibis.idis.Iuue.ps hacc illa pauet saturā ꝟpētib⁹ ibim.Hibern⁹.a.ū.ꝟgi.iiij.aeñ.q̄lis vbi hibernā lyciā xantiq̄ fluēta.Libanus.i.Seduli⁹ i pascha.semꝑ hn̄s frōdes:⁊ tāq̄ libana cedr⁹ Liber.eri.ꝓ baccho.ꝟg.j.geor.liber ⁊ alma ceres vr̄o si mūere tell⁹.Liber.a.ū.⁊ Liberi liberoꝝ ꝓ filijs et libertas.atis.⁊ reliq̄ symbolū hn̄tia.Libo.as.⁊ libum.ꝟg.j.aeñ.oscusa libauit gnatae.Idē i.vij.⁊ adorea liba ꝑ herbā.Scribo.is.Hora.scribim⁹ idocti doctiq̄ poemata passim.Sibilo.as.⁊ sibil⁹.i.ꝟg.i buc.nā neq̄ me tm̄ venientis sibil⁹ austri.Scibilis.e.ex ꝓportione ꝟbaliū in bilis.desinētiū:vt audibilis.visibilis.Tibur.uris.Hora.Romae tybur amē vētosus tybure Romā.Tibia.ae.Papa.vij.theba.tibia cui teneros suetū ꝓducere manes.Tribulū.i.instrm̄ rusticū.ꝟgil.j.geor.tribulaq̄ trahaeq̄ ⁊ iniquo pōdere rasti.nā ꝓ herba spinosa breuiaꝰ.Oui.loliū tribuliq̄ fatigāt.Uiburnū.i.Idē in buc.quantum lenta solēt inter viburna cupressi.Uibex.icis.Pers.si puteal multa caut⁹ vibice flagellas.Fibra ꝟo ⁊ hibris.idis.semꝑ ꝓducere repi.cū forte natura breuiēt ꝓmā.quare ut alias dixi:quo ad nos ꝯstiterit esse breuē in illis ꝓma quasi longa vtemur.I.ante.c.breuis est:vt dicax.acis.q̄q̄ a dico.is.deriueꝰ in quo ꝓma quoq̄ ꝓducitꝰ.⁊ sicul⁹.a.ū.cū a Sicilia deriueꝰ:in quo ꝓma quoq̄ ꝓduciꝰ vt statim dicem⁹:cycn⁹ siue cygn⁹ vt scribūt latini.Mar.q̄ capta est alio nuda lacaena cycno.⁊ ꝯposita a cyclo.i.circulo.vt cyclops.ꝟg.aeñ.li.iij.manib⁹ fabricata cyclopū.Cyclas.adis.Sene.in tragoedijs:⁊ vasta calpe sonuit:⁊ voces cyclas:est nāq̄ iābus.Ichneumō.Mart.delectat mariū si pniciosus ichneumō.Lichas.ꝟg.inde lychā ferit extinctū iā mr̄e pempta.Idē tm̄ ꝓduxit alibi dicēs ꝓtin⁹ anteū ⁊ lichā prima agmina turni.Producūt ꝟo dico.is.ꝟg.dicite qn̄qdē in molli ꝯsedim⁹ herba.Fic⁹.i.Mar.cū dixi ficos rides quasi barbara ꝟba.Icar⁹.i.ꝟg.vj.aeñ.partē ope i tāto(sineret dolor)icare haberes.hic icari⁹.a.ū.⁊ icariotis.Icō.onis qd̄ magno interp̄taꝰ.ideo ꝓmā ꝓducit qm̄ ꝑ ei diphthōgō a graecis scribiꝰ.Ico.is.ꝓ ferio.is.Lucre.ex hic corpus ꝓpellit ⁊ icit.Cap tm̄ putat breuiare ⁊ aqd̄ Lucreciū icit p̄teritū eē atq̄ ideo ꝓducere qd̄ duaꝝ syllabaꝝ ē.Liciū.ij.ꝟg.i buc.terna tibi ꝓmū triplici diuersa colore licia circundo.Mica.ae.Mar.mica vocor qd sim cernis cocnatio parua.Nice q̄ qd̄ iterp̄taꝰ victoria ⁊ ab eo ꝯposita vt niceteriū.ij.niceros.otis.Iuue.⁊ ceromatico fert niceteria collo Martia.nymbis ebria nicerotianis.Phyc⁹.ūtis.Luca.li.ix.meritū phycunta ruinas.Pyca.ae.Mar.i distichis pica loquax certa dn̄m te voce saluto.Pic⁹.i.⁊ ꝓ viro.⁊ ꝓ aui.ꝟg.vij.aeñ.accipim⁹ fauno pic⁹ pr̄ isq̄ parētē.Picēs.ētis.Picaenū.i.picētin⁹.a.ū.Mar.picētina ceres niueo sic nectare crescit.Iuue.tūc picēs accipe dixit.Sica.ae.Mar.qd̄q̄ tibi tribuit subula:sica rapit.ide est sicari⁹.Hora.j.ꝟmo.si qs erat fur aut sicari⁹ alioq.Sicut Iuue.sicut in āplexu subitū ⁊ miserabile longū.Sicilia.ae.a quo deriuata tū producere tū breuiare reperiunꝰ.nam Sicelis.idis.semꝑ producit.Uerg.in buco.sicelides musae paulo maiora canam⁹.Oui.i epi.sapph⁹.sicelidesq̄ matres sicelidesq̄ murus.Siculus.a.um.semper breuiat Uerg.j.aeneidos vix e conspectu siculae telluris in altum.Idem in eodem.sunt ⁊ siculis regionibus vrbes Sicania quoq̄ primam producit.Oui.xiij.meta.sicania tribus haec excurrit in aequora linguis.Ex deriuatis tamen sicani⁹.a.um.producit.Sican⁹.a.um.breuiauit Uerg.iij.aeñ.sicanio p̄tenta sinu iacet insula contra.Idem in.v.fida reor fraterna aerycis portusq̄ sicanos.Sichaeus ꝓmam habet mediam.ꝟg.j.ęn̄.huic coniunx sichaeus erat ditissimus agri.Idem in.iiij.haud grauiora timet quam morte sichaei.Spica.ae.⁊ spicus.i.⁊ ab eis deriuata vt spice⁹.a.um.ꝟg.j.geor.spicea iam campis cum messis inhorruit Idem in moreto allia cū fractis spicis.Cice.in ara.spicū illustre ferens.Spiculū.i.Uerg.iiij.geor.⁊ spicula caeca relinquūt.Ticinus.i.flu.Silli⁹.j.puni.dū Romana tuae ticine cadauera ripae.Trica.ae.Mar.sunt apinae tricaeq̄ ⁊ si qd villi⁹ istis.Triceni.ae.a Mar.bis tibi triceni fuim⁹ mancine vocati.Uiceni.ae.a qb⁹ tricies ⁊ vicies aduerbia Uerg.in aetna:vicenos persaepe dies iacet obruta moles.Martia.non plenum modo vicies habebas.Uicus.i.vnde est vicinus.i.⁊ vicinia.ae.Hora.ij.sermo.vnguentarius ⁊ thusci turba impia vici.Iuuenalis.quam si me laudet tota vicinia pago.

I.ante.d.lóga eſt:vt idé in gñe maſculino.Vg.viii.idé atlas generat:coeli q̄ ſydera to q̄t.Phydias.Iuue.phidiacũ viuebat ebur.Auſo breuiabit dicés.cuiꝰ opꝰ phidiae q ſignũ palladoſ ciꝰ.Breuiãt vo cydó.onis.vrbs cretae.vnde cydoniꝰ.a.ũ.Mar.ſi tibi cecropio ſaturata cydonia melle.Silliꝰ.ij.pu.crebra cydenio fundebat ſpicula cornu.Vg.in buc.ire libet partho torq̄re cydonia cornu.Cydon tñ nomé viri inde fictũ idé ꝑma lóga ꝓtulit.xj.aeñ.dũ ſeq̄ris clyciũ infoelix noua gaudia cydõ.Statius tñ alteriꝰ viri nomé breuiat dicés.hoc regi ꝓmiſſa cydó.Cydóias.adis.ꝓduxit ét Oui.in.j.de arte.illũ gnoſiades cydóiadeſq; iuuécae.Didimꝰ.i.qđ interꝑtať geminꝰ ſive ſit ꝓpriũ viri nomé ſiue appellatiuũ.Mar.quales nec didymi ſciũt puellę:eſt eñ carmé phaleuticũ.Seduliꝰ i paſchali.cui didymꝰ cognomé erat.Dydime.es.iſula in mari Siculo.Ouid.viij.meta.olearos dydimeq;.Fidis.is.ꝓ chorda.Vg.vj.aeñ.threicia fretꝰ cythara fidibuſq; canoris.Fides.ei.Idé in.viij.accipe daq; fidé:ſed fidus.a.ũ.⁊ fido.is.ꝑmã ꝓducũt.q̃ꝗ cũ fide ſymbolũ habere videanť.Fidenae.arũ.Iuue.ꝓduxit.viuat ſi denis ⁊ agello cedo paterno.Idé.an fidenarũ gabiorũq; eſſe ꝑtãs.Vg.tñ.vj.aeñ.breuiauit dicés:hi tibi nomentũ ⁊ gabios vrbéq; fidenã.Gnidos.i.Oui.x.meta.piſcoſamq; gniden grauidãq; amatunta metallis.Hydaſpes.Vg.iij.geor.lydia nec ppli parthorũ aut medus hydaſpes.Hydrꝰ ⁊ hydra.Seneca in tragoedijs exedit artus virꝰ vt fama eſt hydrae:eſt eñ iambus in fine.Idem in gñe neutro.nam vt pauloante diximus in maſculino ꝓducitur.Mar.⁊ q̄reris qđ non marce bibamus idé.Idume.es.Luca.in.iiij.⁊ arbuſto palmarũ diues idume.Silliꝰ.iij.puni.palmiferãq; ſenex bello domitabat idume.Idoneus.a.um.Hora.haec ego ꝓcurare ⁊ idoneus imperor.ideo.Vg.ij.geor.rhetica nec cellis ideo ꝯtende falernis.Quidé ꝯiunctio a quo ſunt equidé ⁊ q̃nquidé ⁊ ſiquidé idé in buc.non equidé inuideo.miror magis.Iuue.q̃nquidé inter nos ſctiſſima diuitiarũ.Video.es.Vergi.ij.aenei.q̄ ſit rebus fortuna videtis.Vidua.ae.Iuuena.Reſcripſit vidua eſt locuples q̄ nu dſit auaro. ¶ I.ante.f.nunq̃ fere niſi in compoſitis reperiť.tũc eñ quemadmodũ ſupra diximus breuiatur vt bifer.a.um.bifidus.a.um.biformis.e.bifrons.ontis. ¶ I.ante.g.breuis eſt.vt figulus.i.rigeo.es.Migro.as.quod primam habet breuem ne quis putet producere natura.Manilius libro.iij.naſcentũ acciperent proprias ſigniſq; migrarent.Nam poſitione produxit Verg.cũ dixit veteres migrate coloni.⁊ alibi migrantes cernas. Signum quoq; breuiat Lucretius.nil tamen eſſe ſigni miſtas potuiſſe creari.Tigris etiã breuiat.vt Manilius lib.iiij.⁊ tigris ⁊ rubri radiantia littora ponti.ꝓducunt vero bigae.arũ.Vg.vij.aeñ.aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.Figo.is.idé in buco.atq; humiles habitare caſas:⁊ figere ceruos.Fligo.is.qđ raro eſt in vſu:ab illo vo ꝯpoſita frequenter.affligo is.confligo.is.infligo.is.Oui.xiiij.meta.affligi ſociorũ corpa terrae.Vg.ij.aeñ.ꝯfliguntq; zephyri.Frigꝰ.oris idé in buc.⁊ fontes ſacros frigus captabis opacũ:⁊ quae cũ illo ſymbolũ habent vt frigidꝰ.a.ũ.frigeo.es.Frigilla.ę.frigutio.is.Mar.⁊ ſturnos inopes:frigilla rũq; quaerellas.Gyges.ę.rex Lydiae a quo gygeus.a.um.Proper.Lydia gygeo tincta puella lacu.Vg.tamen.xj.aeñ.alteriꝰ gygae primã ꝓduxit dicens:⁊ ſucciſo poplite gygen.Pyga.ę.Hora.j.ſer.ne nũmi pereant:aut pyga:aut deniq; fama.⁊ ibidé.de pygis:naſuta ⁊ latere ac pede lógo eſt.Pygardus.i.Iuue.lepus ac caper ⁊ pigardus.Strigilis.idé.ſtrigilibus pleno componit linthea gutto.Hora.tamen breuiauit dicens furtiua mutat ſtrigili q ꝑlia vendit.⁊ Perſiꝰ I puer ⁊ ſtrigiles criſpini in balnea defer.Sũt q apđ Iuue.ꝓ ſtrigilibꝰ legant ſtrigibꝰ q̄ ſunt ex olerũ genere.Stigo.as.veſtigo.as.a quo compoſita magis ſunt in vſu.inſtigo.as.Vgil.in gena preſſoſq; inſtigant agmine ventos.Idé in.vj.ergo alte veſtiga oculis riteq; repertũ.Triginta.idé.j.aeñ.triginta magnos voluédis mẽſibꝰ orbes.Viginti quoq; eadé rõne ⁊ vigeſis.Mar.amphora vigeſis modus datur aere quaterno. ¶ I.ante l.lóga eſt:vt iliſſus fluuiꝰ,atticę cuiꝰ primã Papi.breuiauit dicés:anfractu riparũ incuruꝰ iliſſos.ſęuus bonos fluuio ſtygias luſtrare ſeueris eumenides.alibi tñ ꝓduxit dicens celauit geticos ripis iliſſus amores.Hyle qđ ſilua interꝑtatur ꝑmam ꝑ regulam ꝓduxit.hylei quoq; populi ſarmaticae ꝓducunt eandé.Val.Flaccꝰ mouit ⁊ hylea ſupplex cũ gente ſerenem.hyle quoq; oppidũ eſt boeotiae cuiꝰ primã homerꝰ ꝓducit.Papi.tñ eandé breuiauit dicens.q breue litus hyles.Pileus.i.qđ exéplũ ideo quoq; poſuimꝰ ne qs putet a pilo deriuari:vt quidam ſomniant:in quo:vt ſtatim dicemus:prima breuiatur ſed ab eo q graece dr pileon.Perſiꝰ haec mera libertas:hanc nob pilea donant.Pila quoq; ꝓ ſtructili colũna primã ꝓduxit.Et pila ꝑ mortario vbi tunduť fruges.⁊ pilium ꝓ ipſo inſtruméto:a quo pilũnꝰ auus turni de quo Vg.x.aeñ.cui pilũnꝰ auus cui diui venilia mater.Pilatꝰ ſub quo ſaluator eſt paſſus in ambiguo eſt an a pilo teli genere an pila luſoria dicať.Itaq; a iuuéco ꝓduciť:ab aratore breuiať.Silenus.Vg.in buc.ſilenũ pueri ſomno videre iacenté.Et paulopoſt breuiabit dicens.quantũ ois mũdꝰ gaudet cãtãte ſileno.ſunt q dicant illud nó eé Vgilij carmé.Breuiãt vo Ciliũ.ij.a quo ſupciliũ ꝯponiť.Iuue.illa ſupciliũ madida fuligine tinctũ.Cylindrꝰ.Vg.j.geor.area tũ primũ ingẽti eſt aequãda cylindro.Cylidrꝰ.i.Luc.ix.cherſidrꝰ tractuq; via fumãte cylidri.Cilix.icis.idé.o nũq̃ pacate cilix.Filix.icis.Perſiꝰ ſed tñ iſta filix nullo mãſueſcit aratro.Hilaris.e.⁊ ab eo deriuatũ hilaro.as.Vg.in buc.⁊ multo in ꝑmis hilarans ꝯuiuia baccho.Ilerda.ę.Lu.in.iiij.ſurgit ilerda manu.placidis ꝑlabitur vndis.Lilea.ę.ciuitas boeotiae.Papi.vij.theba.coriciũq; nemꝰ ꝓpellentemq; lileam.Lilibeum.i.ciuitas ⁊ promontorium Siciliae.Vgili.iij.aeñ.⁊ vada dura lego ſaxis lilibeia caecis.Milium.ij.vergi.j.geor.accipiunt ſulci:⁊ milio venit annua cura.Milo.onis.Lu.Pompeiana reum clauſerunt ſigna miloné.

I.ante.d.longa eſt.ut idem in genere maſculino. Breuiant uero Cydon.onis. Didymus.i. Dydime.es.Fidelia.æ.Fidis chorda.Fides.ei. Fidenæ arum Gnydos.i. Hydaſpes.is. Hydrus.i. Idem in genere neutro.Idume.es.Idoneus.a.um.Ideo coniunctio.Quidem coniunctio.Video.es. Vidua.es.

I.ante.f.non reperitur niſi in cõpoſitis & breuiatur.

I.ante.g.breuis eſt:ut figulus.i.Producunt uero Bigæ.arum.Figo.is.Fligo.is. Frigus.oris. Frigilla.æ.Gyges.æ.Pyga.æ.Pigardus.i. Strigilis.is. Striga.æ.Stigo.as.Trigæ.arum. Triginta. Viginti. Vigeſis.

I.ante.l.longa eſt.ut iliſſus fluui.gile.es.pileus.i. pila.æ.pro columna. Silenius.i. Breuiant uero Cilium.ii. Cylindrus.i. Cylidrus. Cilix cilicis. Filix filicis.Ilaira.æ. Hilaris.e. Ilerda.æ. Lylea. æ. Lilybeum.i. Milium.ii.Milo.onis.

Pila pilæ qua ludimus. Pilus pili. Pylos.i. Philos i. Philera. æ. Pylene.es. Siler sileris. Silex silicis. Syla. æ. Sileo siles. Siligo siliginis. Siliqua. æ. Silurus.i. Stilus.i. Tilia æ.

I.ante.m in disyllabis lōga est: ut Limus.i. Breuiāt uero Fimus.i. Hymen.inis. Mimas.antis. Nimis aduerbium. Simon.onis. Simul aduerbiū. Thimus.i. Polysyllaba quoqꝫ: ut similis. e. Producūt uero Simius.ii. Simia. æ. Simulus.i. Hymera. æ. Chimerinos.i. Timæus.i. Dimidium.ii.

I.ante.n.longa est: ut Linum lini. Sinum.i. pro uase. Breuiant uero Cynapes cynapis fluuius. Cynedus.i. Cinis cineris. Cyniras cyniræ. Cynicus. a.um. & a cynos composita. Inula æ. Inuus.i. Linus.i. nomē proprium. Lino.is. Minerua. æ. Minium.ii. Minius.ii. fluuius. Minio.nionis. Miniæ populi. Mina. æ. Minister.tri. Minæ. arum. Minor.aris. uerbum. Minor.oris. nomen. Minuo.is. Miniscor. Ninus.i. Sinapis.is. Sine præpositio Sinister.a.um. Sino is. Sinon.onis. Sinopis.opis Sinus.us. Sinuessa.ę. Tinea.eę. Et a syn præpositiōe græca composita. ut Synagoga synagogę. Synhedra synhedræ.

Pila.ę.pro spherula qua ludimus. Hora.j.serm. nāqꝫ pila lippis inimicū ⁊ ludere crudis. Pilus.i. ⁊ ab eo deriuata. vt pilosus.a.um. pilo.as. Mar. nūc sunt crura pilis ⁊ sunt tibi pectora setis horrida. Pilū.i. ꝓ telo ꝓducit. Luca: ⁊ pila minātia pilis. Pilos.i. Oui. in ep̄la pene. nos pilō antiquā neleia nestoris arua. Philos qđ interp̄tat̄ amicꝰ. ⁊ ab eo cōposita: vt philippus. pāphilus. Hora.j. ep̄la strenuus ⁊ fortis causisqꝫ philippus agendis. Pilene.es. vrbs aeto. Papi. belli fama viros misit scopulosa pilene. Siler.eris. virgulti genus. Uerg.ij.geor. molle siler lentęqꝫ genistae: ⁊ ꝓ fluuio: Luca.ij. radensqꝫ salerni culta siler. Silex.icis. Idē.j.aeñ. ac primū silicis scintillā excudit achates. Sileo.es. Idē in buc. ⁊ nūc omne tibi stratū silet aequor et oēs. Siligo.inis. Iuue. sed tener ⁊ niueus. molliqꝫ siligine factus. Siliqua.ę. idē sed laudē siliquas occultus ganeo pultes. Silurus.i. Idē. vendere municipes fracta de merce siluros. Stilus. Hora.j.ser. saepe stilū vertas. Idē in.ij. sed hic stilus haud petit vltro. Tilia.ae. Uerg.j.geor. caeditur ⁊ tilia ante iugo leuis altaqꝫ fagꝰ. Sere. tñ ꝓducit dicēs: fraxinea in flāmis q̄ fundit tilia succū. ¶ I.ante.m. in dissyllabis lōga est: vt rima.ae. limus.i. Breuiāt vo fimus.i. Vg.j.georg. ne saturare fimo pingui pudeat sola: neue. Hymē. tum breuiat tum producit. Oui. in. heroi. adfuit ⁊ certis tēpora vinctus hymē. Catull. ꝓduxit: hymenaeus breuiat. Vg. iiij.eñ. hic hymeneus erit: nō auersata petētē. Catull. hymen o hymenaee hymen ades o hymenaee. Mimas.antis. mons minoris Asiae. Oui.ij.met. ⁊ tandē rhodope niuibus caritura mimaiqꝫ: a quo bacchi sacerdotes dicti sunt mimalonides ⁊ mimaloneus.a.um. Persius: torua mimaloneis implerunt cornua bombis. Nimis aduerbiū: ⁊ nimiū qđ ab eo deriuatū esse videtur. Simul aduerbiū. Uerg.iiij.aeñ. q̄ simul ac tali ꝑsensit peste teneri. Thymus.i. Idē in.j.aeñ. feruet opꝰ redolētqꝫ thymo fragrātia mella. Polysyllaba quoqꝫ: vt silis.e. silia ae. chimera.ae. q̄q̄ apud graecos ꝑ ei diphthōgō in ꝑncipio scribat̄ placrūqꝫ eādē ꝑmā breuiat: autor hermo. in. Pli.lib.v. Didymus quoqꝫ breuiat. Mar. q̄les nec didymi sciūt puellae. Arator ꝓduxit dicēs: ꝓbrās modo didyme discis. Producūt vero simius.ij. Martia. callidus emissas eludere simius hastas. Simia.ae. Iuue. cuius supplicio nō debuit vna parari simia. atqꝫ perinde simulus viri nomē apud verg. in moreto. simulus exigui cultor cū rusticus horti. Hymera.ae. fluuiꝰ q mediā Siciliā diuidit: vt dicit Liuiꝰ. xxiiij. ab vrbe cōdita. Silliꝰ. xiiij. punicorꝫ. armauere suos: qua mergit̄ hymera ponto. Chimerinos qđ interp̄tat̄ hyemalis. Mar. horrida si brumae sidera chimerinos. Timęus.i. viri ꝓpriū nomē. Sedulius in paschal. dū residēs coctus timei filius illud. ¶ I.ante.n. lōga est: vt linū.i. finis.is. Sinū ꝓ vase. Uerg. in buc. sinū lactis ⁊ haec te liba priape quotānis. ꝓ sinu vestis siue maris breuiat vt statim dicemus. Hinulus quoqꝫ ꝓducit apđ Horatiū dicēs: vitas hinuleo me silis cloe Proper. tñ breuiauit dicēs: atqꝫ hinuli pellis totos operibat amātes. Breuiāt vero Cynapes.is. fluuius. Oui. in.iij. de pōto in partheniusqꝫ rapax: ⁊ voluēs saxa cynapes. Cynedus.i. Iuue. inter socraticos notissima fossa cynedos. Cinis.eris. Idē quorū flaminia tegitur cinis atqꝫ latina. Cyniras.ae. rex fuit cypri. Oui.x.meta. inter foelices cyniras potuisset haberi. Cynicus.a.ū. qđ interpretat̄ caninus: ⁊ reliqua a cynos qđ interpretat̄ canis cōposita: vt cynoglossa herba: cynocephalꝰ i. cynorhodos.i. Inula.ae. Hora. atqꝫ acidas mauult inulas. Linus.i. Uerg. in buc. vt linus haec illi diuino carmine pastor. Lino linis: vel linio.is. Iuue. nā qui plura linit victuro dolia musto. Minae.arū. Vgi.iiij.aeñ. pēdent opa interrupta minaeqꝫ: inde est minor minaris. Minerua.ae. Iuue. seruauit trepidā flagrāti ex aede Mineruā. Minium minij. Uerg. in buc. sanguineis ebuli baccis minioqꝫ rubentē. ⁊ habētia cū illo symbolū: vt minius.ij. fluuiꝰ Hispaniae. Minio minionis fluuius Italiae. Myniae populi thessaliae. Vg.x.aeñ. qui sunt minionis in aruis. Ouiđ. vij. meta. iamqꝫ fretū myniae pagasea puppe secabāt. Mina.ae. genus monetae. Priscia. de pōderibus: accipe ꝑterea paruo quā noie graij minā vocitāt. nostriqꝫ minā dixere priores. Minister ministri ministro ministras: ⁊ inde deriuata. Vg.j.aeñ. totidēqꝫ pares aetate ministri. Minor minoris. Iuue. ad vos iā veniet minor altilis. Inde est minus ⁊ minuo minuis. ⁊ minimus. Miniscor.eris. a quo reperitur compositum reminiscor reminisceris. Vg. dulces reminiscitur argos. ⁊ eodem modo cōminiscor cōminisceris. Ninus.i. rex fuit assyriorꝫ. Oui.iiij.metam. conueniant ad busta Nini lateātqꝫ sub vmbra: ꝓ vrbe quoqꝫ q̄ in sacris lr̄is đr niniue. Luca. in.iij. ⁊ foelix sic fama ninus. ventosa damascus. Sinapis.is. Columel. seqꝫ lacessenti fletū factura sinapis. Sine praepositio Uerg. in.v. haud equidē sine mēte reor sine numine diuū. Sinister.a.um. Idem in buco. ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix. Sino.is. Idem in eodem opere. atqꝫ hāc sine tempora circum. Sinon.onis. Uerg.ij.aeñ. talibus insidijs piuriqꝫ arte Sinonis. Sinopis.is. vrbs pōti: vnde sinopaeus sinopaea sinopaeū. Oui.j. de pōto. nō doluit patria cynicus ꝓcul esse sinopaeus. Sinꝰ.us. Vg.j.aeñ. inqꝫ sinꝰ scindit sese vnda reductos: hic ꝓ sinu maris: ⁊ pro sinu vestis. Idē in eodē. nuda genu: nodoqꝫ sinus collecta fluentes. Sinuessa.ae. Hor.j.ser. plotius ⁊ varius sinuessae Vgiliusqꝫ. Tinea.ae. Iueñ. tinea pertūde libellos. Oui.xv.meta. agrestes tineae res obseruata colonis. Serenus tñ producit dicens. Natura interno cum viscere tinea serpens: ⁊ a syn composita: vt Synagoga.ae. Sedulius in pascal. iamqꝫ capharneae synagogā intrauerat vrbis. Synhedra.ae. qđ interpretat̄ consessus. Lucanus in.viij. ad profugum collecta ducem paruisqꝫ synhedris.

I.ante.p.breuis eſt:ut Stipes ſtipis. Typhoeꝰ typhoei
Scyphus.i.Producũt uero Gryphes. Gryphus.i.
Iphitus.i.Pipo.as.Pipilo.as.Rhiphoei.orũ. Ri/
pa.æ.Sipho.onis.Stipes.itis.Stipo.as.Scrypulus
ſcrypuli.Sipharium.ii.Sipus ſipuntis. Typhis.is.
Thiphon onis. Vipera uiperæ.
I.añ.q.breuis eſt.ut liqueo.es.liquo liquas.ſiqdem
Producũt uero Liquetium.ii. Liquor liqueris. Li
quor liquoris. Liquidus. a.um. mediam habet.
I.ante.r.lõga eſt.ut lira pro ſulco. A chir qd' eſt ma
nus deducta partim breuiát.ut chiragra. æ. parti
ꝓducũt.ut chirurgus.i.chironomõ chironomõ/
tis. Breuiant uero Dirimo.is. Hyrie.es. Hirudo.
inis. Hirũdo.inis. Lyra.æ.Miron.onis. nomẽ ꝓ/
priũ uiri. Myron qđ interpretatur unguẽtũ. Ni/
reus.i. A pyr qd' eſt ignis deriuata partim breuiát
ut pyra.pyragmõ.onis.Pyretrũ.i. Pyropus py/
ropi.partim ꝓducũt:ut Pyramus pyrami. Pyra/
mis.idis.Pyrene.es. Pyrous.i. Pirus.i. Pirum.i.
Quirinꝰ.i.Syrꝰ.a.ũ.Syracuſę.arũ.Tyrꝰ.i.Tyrã/
nꝰ.i. Viridis. Vireo.es. Viriatꝰ.i. Viroſus a uiro.

¶I.ante.p.breuis eſt.vt ſtipes.pis.ꝓ gñe quodã pecunię.Oui.j.faſ.dulcia cor denk video ſtipis adijce cauſam.ſtipẽdi
um ꝟo qꝺ a ſtipe videt deriuatũ,ꝓducit Catull'.idomito nec duro ferẽs ſtipẽdia tauro.ꝟg.in diris.aut inter varios
veneris ſtipẽdia flores.Cyprus quoqȝ breuiat.vt Hor.j.car.ſic te diua potẽs cypri.Niphates ẽt ꝙꝙ ꝑ ei diphthõgõ
a grecis ſcribat breuiat.Iuue.quoſdã facit iſſe niphatẽ in pplos.Typhoeus.i.Luc.i.iiij.cõditus inarimes eterna mo
le typhoeꝰ.Typhõ ꝟo ꝓducit:vt apud eũdẽ in.vij.antraqȝ loetiferi rabiẽ typhonis anhelãt.Scyphus.i.qꝺ ideo po
ſuimus:ne qs cũ Ioãne tortelio decipiat:qꝛ in ꝟſu illo
Verg.vij.aeñ.hoc pr anchiſes auro libabat ad aras:ꝑ
auro legit ſcypho:ꝑinde ac ſi primã ꝓducat.Producũt
ꝟo gryphꝰ.i.ꝙ a gryphe detracta aſpiratiõe deriuat:i
quo prima cremẽto ꝓducit.ꝟg.in buc iũgẽtur iã gry/
phes eqs quoqȝ ſequẽti.Pipo.as.ꝛ qꝺ ab eo diminuti
uũ eſſe videt.pipilo.as.Ouiꝺ.de philo.accipiter pipat
miluꝰ hiãſqȝ lipit.Catullus.de paſſere ad ſolã dñaȝ vſ
qȝ pipilabat.qꝺ ẽ carmẽ phaleuticũ.Riphoei.orꝫ.mõ/
tes ſcythiae:vñ Riphoeus.a.um.ꝟg.j.geo.mũdus vt
ad ſcythiã riphoeaſqȝ arduus arces.Ripa.ę.Idem in
buc.aut numeꝝ lupus aut torrẽtia flumina ripas.Si/
pio.onis.Luca.in.ij.ſcipio lucerie quãqȝ firmiſſima
pubes.Scipho.onis.Iuue.effigiẽqȝ deę lõgis ſiphoni
bus implẽt.Stipo.as.ꝟg.j.aeñ.ſtipãt ꝛ dulci diſtẽdũt
nectare cellas.Scrypulus.i.Oui.ꝺ medicamine faciei.
Quiqȝ parãt marathri ſcrypula myrrha nouẽ.Sypha/
riũ.ij.Iuue.cõſumptis opibus vocẽ damaſippe locaſti
ſyphario:ſunt qui nõ ſyphario:ſed ſuppario legãt.Si
pus.untis.Luc.i.vij.quas recipit ſalapina palus ꝛ ſub
dita ſipus.Typhis.is.ꝟg.in buc.alter erit tũ typhis ꝛ
altera q vehat argo.Typhõ vero ſupra diximus ꝓduce
re.Vitupa.ę.Iuue.tu ne duos vna ſęuiſſima vitupera
coena.I.añ.q.breuis eſt:vt liqſco.is.liquo.as.eliquo.
as.ꝟg.in buc.limus vt hic dureſcit:ꝛ hęc vt cęra lique
ſcit.Idẽ in more.ſubſidit ſincera:foraminibuſqȝ liqua
tur Perſiꝰ.eliquat ꝛ tenero ſupplãtat ꝟba palato.Pro
ducũt ꝟo liquor.eris.Verg.j.geor.liquit:ꝛ zephiro putris ſe gleba reſoluit Liquetiũ.ij.fluuius venetię eſt teſte Ser/
uio in illud.ꝟg.ix.aeñ.q̃les aerię liquetia flumina circũ.ſunt qui legãt liquẽtia a liquor.eris.Liquor.oris.Lucr.in.j
pondus vti ſaxis:calor ignis liquor aquarũ.ꝛ ibidẽ:fiet vti cibus oĩs ꝛ aridus ꝛ liquor ipe.Liqdus.a.um.qm̃ a liqo.
es.vel a liquor.eris.põt deriuari:tũ prima breui:tũ eadẽ lõga repit:qꝺ vno ꝟſu Lucr.li.iiij.oñdit dicẽs:craſſaqȝ cõ/
uenĩũt liqdis.ꝛ liqda craſſis.I.ante.r.lõga eſt:vt lira ꝓ ſulco:vñ eſt lirare ꝛ delirare ꝛ delirꝰ Auſoniꝰ.ꝛ ſi pierias pati
tur liare ſorores.vñ eſt delirare.Hor.j.epl'a.qcqd delirãt reges plectũtur achiui.Idẽ in arte poe.delirꝰ ve ſenex.Nã qꝺ
Lucr.li.j.dixit qꝺ facit hic idẽ ꝑ delyrꝰ eẽ videt:atqȝ aliubi.qꝺ mihi tũ vanũ tũ delyꝝ eẽ videt vbi.m.nõ abijcit:põt
ꝛ nõ abijci.vt ſit a lira ꝓ ſulco.nã ꝓ inſtrumẽto muſico lyra.ę.ꝑmã breuiat.vt ſtati dicemꝰ.Achir qꝺ iterꝑtat manus
cõpoſita parti breuiãt.vt chiragra.e.Hora.poſtq̃ illi iuſta chiragra.Perſius ſed cũ lapidoſa chiragra.Mar.ſȝ nil pa
trono porrigie.hec chiragra eſt.parti ꝓducũt:vt chirurgꝰ.i.Mar.chirurgꝰ fuerat nũc eſt veſpillo diaulus.ꝟg.i pria/
peia.chirurgãqȝ manũ miſer timirẽ.Chironomõ.ontis.vel chironomos.i.Iuue.ꝛ chironomõta volãti cultello.I/
dẽ chironomõ ledã molli ſaltãte batyllo.Breuiãt ꝟo dirimo.is.Oui.j.meta.hãc deus ꝛ melior litẽ natura diremit.
Hyrie.es.Idẽ in.vij.inde lacus hyries vidit.Hyrudo.inis.Hor.i poe.nõ miſſura cutẽ niſi plena cruoris hirudo.Hi/
rũdo.inis.Oui.i.ij.faſt.fallimur:an veris ꝑnũcia venit hirũdo.Lyra e.ꝓ inſtrumẽto muſico.Miron.onis.Mart.
qs labor i phiala docti myos an ne mironis.Myrõ.i.ꝓ vnguẽto:vñ eſt myropola.ae.myropoliũ.ij.Myrobolanũ.i.
myriſticꝰ.a.ũ.Nireꝰ.i.Oui.ij.de arte.ſit licet antiquo nireꝰ adamatꝰ Homero.Hor.iij.car.q̃lis aut nireꝰ fuit:aut a/
quoſa raptꝰ ab ida.A pyr qꝺ interꝑtat ignis deriuata parti breuiãt:vt Pyra.ae.ꝟg.iiij.aeñ.at regina pyra penetrali i
ſede ſub auras.Pyracmõ.onis.Idẽ in.viij.brõteſqȝ ſteropeſqȝ ꝛ nudus mẽbra pyracmõ.Pyretrũ.i.Oui.ij.de arte.
tritaqȝ in annoſo flaua pyretra mero.Pyropꝰ.i.Idẽ.ij.meta.clara micãte auro:flãmas imitãte pyropo.partim ꝓdu/
cũt vt pyramus.i.ꝓ viro ꝛ ꝓ fluuio.Oui.iiij.met.pyramus ꝛ thiſbe iuuenũ pulcherrimꝰ alter.Pyramis.idis.Mar.
barbara pyramidũ ſileat miracula mẽphis.Iacobus cõſtãtinus nõ a pyr ſed a pyro hoc eſt tritico deducit qꝺ in pyra
midibus illis aegiptijs triticũ adſeruabat.Idqȝ ꝓbus ex ratiõe quãtitatis ſyllabae pyrene quoqȝ ꝛ pyrenaeus variat.
Claudianus in ſtili.pyrenea tegit lapidoſis frõdibus ilex.Luca.in.iiij.iãqȝ pyrenęs quos nunq̃ ſoluere tuã.Pyrus.i.
ꝛ pirũ.i.Verg.in buc.inſerenũc melibee piros.Idẽ.ij.geor.cruſtumijs ſyrijſqȝ pyros.Quirinus.i.Verg.j.aeñ.remo
cũ fratre quirinus:vñ quirites dicti.Oui.an ſi pulſaſſem minima de plaebe quiritẽ.Syrus.a.uȝ.Luca.in.vij.viuãt
galataeqȝ ſyriqȝ:vnde etiã ſyrij ꝛ aſſyrij dicti ſunt.Syrus quoqȝ inſula vna ex cycladibꝰ q̃ patria fuit pherecidae ſyri
primã ꝓducit apud Homeꝝ q eius meminit.Scyros quoqȝ ꝓducit.ꝟg.ij.aeñ.vna oĩs ſcyria pubes.ꝛ Papiñ.palla/
di littoreae celebrabat ſcyros honorẽ.Sidonius apollinaris autor nõ contẽnẽdus ſed graccarũ lrarum ignarus breui
auit dicens.vel ſcyrias vacuaſſe colos vel ſerica fila per cãnas torſiſſe leues.Syrius vero pro ſtella ꝓducit primã.Ver
gi.iij.aeñ.tum ſteriles exurere ſyrius agros.Syracuſae.arum.vnde ſyracuſius.a.um.Idẽ in buc.prima ſyracuſia di
gnata eſt ludere verſu.Tyrus.Idem.j.aeñ.ſed regna tyri germanus habebat.Tyrannus.i.Idem in.vij.pars mihi
pacis erit dexteram tetigiſſe tyranni.Viridis viride.Idem in.vj.iam ſenior ſed cruda deo viridiſqȝ ſenectus.Vireo.
es.viretum.i.viriditas.atis.eandem rationem ſequuntur.Viriatus viriati.Sillius.iij.puni.hos Viriatus agit.

I. añ. s. lõga est. vt nisus. i. ꝓ rege Megarẽsi si in accipitrẽ ꝟso. Vg. j. geoꝛ. apparet liq̃do sublimis i aere nisus. Breuiant ꝟo. bison. ontis. Mart. illi cessit atrox bubal⁹ atq3 bison. Cisiũ. ij. Auso. vel cisio trijugi. Isara. ae. flu. galliae. Luca. in. j. bi vada liq̃rũt isarae q̃ gurgite duct⁹. Isaurus. i. Idẽ in. ij. crustumiũq3 rapax ⁊ iũcto sapis isauro. Miser. a. um. Vg. j. aeñ. ⁊ magno miserae dilect⁹ amoꝛe: ⁊ q̃ cũ eo symbolũ hñt miseria. ae. misereoꝛ. eris. Nisi cõiũctio. Ouid. v meta. o nisi te ꝟt⁹ opa ad maioꝛa tulisset. Ptisana. ae. Mar. ptisanã fabãq3 solebas. vñ. ptisanariũ. ij. Hoꝛ. hoc ptisanariũ oꝛizae. Ptisis. is. Iuue. ptisis ⁊ vomicae putres ⁊ dimidiũ crus. Siser. is. Colu. iã siser assyꝛio venit q̃ semine radix. Sisimbriũ. Oui. date grata sisimbꝛia mitto.

I. ante. s. longa est: ut Nisus. i. Breuiant uero Bison ontis. Cisium. ii. Disertus. i. Isara. æ. Isaur⁹. i. Miser. a. um. Nisi coniunctio. Ptisana. æ. Ptysis. is. Siser. eris. Sisimbrium. ii.

I. ante. t. breuis est ut Italus. a. um. Mitra mitræ. Citrũ citri. Vitrũ. tri. Britãnia. æ. Vitiũ. ii. Littera. lr̃æ. Producũt uero Bythinia. æ. Britõ. onis. Clitella. ę. Clitũnus. i. Clytori⁹ ii. Clitõ clitonis. Dito ditas. Ditesco. is. Fritinio. is. Italia. æ. Ithyre⁹ a. um. Mitis. e. Mitylus. i. Nitor niteris. Pythagoras. ę. Pytheus pythei. Python. onis. Pythi⁹. a. ũ. Pyteleon. ontis. Pytisma. atis. Pituita indifferentẽ habet Ritus. us. Rito ritas. Scitor scitaris. Sithon. onis. Triticum. i. Triton tritonis. Tytirus. i. Titan. anis. Titillo. as. Vita uitæ. Vitis. is. Vito uitas. Vitupero uituperas. Zithum. i.

I. añ. u. ꝯsonãtẽ lõga ẽ: ut liuor liuoris. uiuo uiuis.

O Ante. b. lõga est. ut Gobius. ii. Robur. oris. Breuiant uero Globus. i. Obesus. a. ũ. Obel⁹ obeli. Obolus. i. Obex. cis. Probus. a. um. Probo as. Probum. i. Soboles. is.

I ante. t. breuis est. vt mitra: qđ ideo primã breuiare dicimus: q2 eius diminutiuũ mitella breuiat. Vg. in copa. copa syꝛisca caput graia redimita mitella. Vitrum. i. Mar. ꝯdanť parco fusca falerna vitro. Britannia. ae. vñ est britãnus. a. ũ. V. in buc. ⁊ penit⁹ toto diuisos oꝛbe britãnos. Lucre. tñ in. vj. ꝓduxit dicẽs: nũquid britãnis coelũ differre putam⁹. Apud grecos q3 indifferẽter ꝓferť brettanos ⁊ bretanos. Vitiũ. ij. Iuue. oẽ animi vitiũ tãto cõspecti⁹ in se. ⁊ q2 si a vito. as. dicereť obstaret syllaba: sunt q malint a voce declinare siue potius a voco. as. vñ vox deriueť. Lr̃a quoq3 breuiat qđ ex eius cõposito liq̃t oblittero. as. Auson. quos fama oblitterat ⁊ quos. Producũt ꝟo bythinia. ae. vñ bythinus. a. ũ. Mani. li. iiij. astro. cappadocũ armeniẽ iugis bythinia diues. Flac. in. iij. argo. bythinio phꝛygiõe satũ: sed quẽ sua voto. Iuue. tñ breuiauit dicẽs: q̃q̃ ⁊ cappadoces faciãt eq̃tesq3 bythini. Brito onis. Idẽ. quã nec terribiles cymbri nec britones vnq̃. Mart. quã veteres brachae britonis paupis ⁊ quã. Clitella. ę. Hoꝛa. j. ſm. hic muli capuae clitellas tpe ponũt. Clitũn⁹. i. Vg. ij. geoꝛ. hinc albi clitũne greges ⁊ maxima taurus. Clytoꝛius. ij fons est arcadiae. Oui. xv. meta. clytoꝛio qcũq3 sitim de fonte leuauit. Clitõ. onis. flu. arcadiae. Papi. iiij. the. ⁊ rapidus clitõ ⁊ q te pithie iadon. Dito. as. ⁊ ditesco. is. Hoꝛa. in poe. sermonẽ patriũ dita uerit. Idẽ. ij. serm. q̃ rõne possis ditescere. Italia. ae. Vg. j. aeñ. italiã fato ꝓfug⁹ lauinaq3 venit. Idẽ in eodẽ: italiã dixisse ducis de noie gẽtẽ. Italicus quoq3 ⁊ italis. idis. Oui. xv. meta. grata qs italicis autoꝛ posuisset in oꝛis. Vg. in. xij. italides quas ipsa decus sibi dia camilla. Italus. a. um. tñ breuiare tũ ꝓducere repiť. Idẽ in. iij. ⁊ saepe Hesperiã saepe itala regna vocare. Idẽ in. ix. cõiecto sternit iaculo volat itala coꝛnus. Idẽ in. viij. hinc augustus ages italos in ꝑlia caesar. Hoꝛa. j. serm. at graecus postq̃ est italo perfusus aceto. Mitis. e. Vg. in buc. frõde sup viridi sunt nobis mitia poma. Mitylus. i. pisciculus. Mar. surgiť inciso mitylus oꝛe mihi. Nitoꝛ. eris. Vg. iiij. hic primũ parib⁹ nitẽs cillenius alis. Pythagoꝛas. ae. Iuue. pythagoꝛas cũctis aialib⁹ abstinuit q. Pythe⁹. ei. Oui. vij. met. nã me pelopeia pythe⁹. Idẽ in epl'a phedrae. hic tecũ troezena colã pytheia regna. Pythõ onis Idem. j. met. strauim⁹ innũeris tumidũ pythona sagittis: a quo pythius. a. ũ. Luc. in. vj. vñ ⁊ thessalicae veniũt ad pythia laurus. Pyteleon. ontis. Hoꝛa. rhodio qđ pyteleõti. Pytisma. atis. Iuue. q lacedaemoniũ pytismate lubricat oꝛbẽ. Angelus tñ politian⁹ pytilismate legẽdũ esse cõtẽdit. Pituita. ae. indifferẽtẽ habet lõgã apud Catul'. mucusq3 ⁊ mala pituitanasi: ⁊ apud Pers. sõnia pituita q purgatissima mittũt: breuẽ vt apud Hoꝛ. j. epist. ꝓcipue sanus nisi cũ pituita molesta est. sunt q apud Hoꝛa. faciãt ex duab⁹ vocalibus synaeresin: vt sit pituita syllabaꝝ triũ. Ritus. us. a quo est rite. Vg. vj. aeñ. riteq3 reptũ carpe manu: nãq3 ipse volẽs facilisq3 seq̃tur. Rito. as. a q̃ repiunť ꝯposita irrito. as. ⁊ poꝛrito as. Oui. j. met. tu fasce nescio q̃s esto cõtẽt⁹ amoꝛes irritare tua. Colume. ⁊ pelusiaci ꝓritet pocula zythi. Scitoꝛ. aris. Vg. ij. aeñ. suspẽsi eurypilũ scitatũ oꝛacula phoebi: ⁊ ibidẽ. tñ ꝟo ardem⁹ scitari ⁊ q̃rere causas. Sithõ. onis. mõs thꝛaciae: vñ sithoni⁹. a. um. ⁊ sithois. idis. Vg. in buc. sithoniasq3 niues hyemis subeamus aquosae. Ouid. in epl'a phylli. nec vehit actaeas sithois vnda rates. Triticũ. i. Vg. j. geoꝛ. at si triticeã in messem robustaq3 farra. Tritõ. onis. de⁹ marinus. Idẽ. j. aeñ. cymothoẽ simul ⁊ tritõ annixus acuto. Tritõ quoq3 ꝑ lacu in affrica: a quo pallas tritonia dicta est dicẽte Luc. i. viij. ⁊ se dilecta tritonia dixit ab vnda. Vg. ij. aeñ. nec dubijs ea signa dedit tritonia mõstris. Tytirus. i. Idẽ i buc. tytire tu patulae recubãs sub tegmie fagi. Titã. anis. Oui. null⁹ adhuc mũdo ꝑbebat lumia titã. Titillo. as. Hoꝛa. j. serm. ꝓterea ne vos titillet gl'a iure. Vita. ae. Vg. in. vj. aeñ. nate mihi quõdã vita dũ vita manebat. Vitis is. Idẽ in buc vitis vt arboꝛib⁹ decoꝛi est vt vitibus vuae. Vito vitas. Iuue. illi⁹ occursos etiã vitare memẽto. Vitupo as. tametsi a vitio cõpositũ esse videať. Zithũ zithi. vt qđ pauloante attulimus ex Columela. ⁊ pelusiaci ꝓꝛitet pocula zithi. I. ante. u. cõsonãtẽ lõga est: vt viuus viua viuũ. viuo viuis. priuus priua priuum. priuo priuas.

O Ante. b. lõga ẽ. vt gobi⁹. ij. robig⁹. i. robur. oꝛis. Breuiãt ꝟo glob⁹. i. Vg. ix. aeñ. qs glob⁹ o ciues caligie voluiť atra. Obesus. a. ũ. qđ ab ob ⁊ esus. a. ũ. ꝯponiť. Idẽ. iij. geoꝛ. breuis alu⁹ obesaq3 terga. Obel⁹. i. qđ iterptať veru ideo breuiat: q2 ꝑ omicrõ a graecis scribiť. Auso. pone obelos igiť. ab eo ꝑ diminutionẽ fit obeliscus. i. Vg. i rosis: hęc apit primi fastigia celsa obelisci. Obolus. i. Prisc. de mẽsuris: semi oboli duplũ est obolus: quẽ põdere duplo grãma vocãt. Obex. icis. si in recto repireť breuiaret ꝑmã: q2 ab ob ꝓpositiõe cõponiť: ⁊ in obliq̃s si nõ h3 i. cõsonantẽ etiam breuiat. vt apud Silliũ. iiij. puni. ⁊ fidos certẽt obices accersere silua. Probus. a. um. ꝓbitas. atis. ⁊ probo. as. ⁊ ab eo cõposita. vt improbo. as. reprobo. as approbo. as. probrũ. i. a quo opprobꝛiu3 cõponitur. ⁊ exprobo. as. Hoꝛa. ij. ser. opprobꝛijs dignũ latrauerit integer ipse. Soboles. is. Vg. in. buc. chara deum soboles: magnũ Iouis incrementum.

O.añ.c.breuis ē: vt pceres pcerũ. pcꝰ.i. voco.as. tãetsi vox vocis cremẽtũ pducat: vt suo loco diximus. Producũt vo cocytꝰ.i. Vg.vj.aeñ. cocytusq; labẽs sinu circũuenit atro. Crocalꝰ.i. Oui.viij.meta. ⁊ sumptis p supplice crocalꝰ armis. Focale.is. illud qd collo circũducit. Mar. hoc focale tuas asserat auriculas: nã a faucibꝰ deriuat. au. diphthõgo in.o. lõgũ õuersa. Hora. tñ breuiauit dicẽs. fasciolas cubitale focalia potus. Et videt inclinari a foco. Locusta.ae. Iuue. instituitq; rudes melior locusta ppinqs. Oceanꝰ.j. Vg.iiij.geor. oceanũq; patrẽ rerũ nymphasq; sorores. Ocyor ⁊ ocyꝰ ab eo qd est ocys: qd interptat velox. Oui.j. meta. fugit ocyor aura illa leui: vñ ⁊ ocymũ dictũ: hoc est a celeritate crescẽdi. Phoca.ae. Vg.iiij.geor. sternunt se somno diuerso in littore phocae. Phocus.i. Oui.vij. meta. ⁊ ples tertia phocus. scz aeaci filiꝰ. Phocis.idis. Idẽ in.j. separat aonios diuersis phocis ab aruis. Procerꝰ.a.ũ. Vg. in buc. corticis atq; solo proceras erigit alnos. Poculũ.i. Idẽ in eodẽ. insanire libet qm̃ tibi pocula ponã. Vocalis.e. qd nõ a voco.as. sed a voce deriuatur. Oui.viij.meta. regia turris erat vocalibus addita muris. O.ante.d. lõga est: vt rodo.is. clodius.ij. lodix icis. sodes qd est blãdiẽtis. Hora.j.epist. roscia dic sodes melior lex an puerorũ. Breuiãt vo fodio.is. Vg.vj aeñ. aut spumãtis equi foderet calcaribꝰ armos. Modꝰ.i. vñ est modestus: moderor ⁊ modulor ⁊ modicꝰ. Hora. est modus in rebꝰ sunt certi deniq; fines. Modo aduerbiũ. Vg.iiij.aeñ. si mõ qd memoras factũ fortũa seqtur. Odor.oris. odorus.a.ũ. odoror.aris. Vg.j.geor. nõne vides croceos vt tmolus odores. Odiũ.ij. Oui. i epistolis. exerces pciosa odia. Et a pus podos: qd interptatur pes: cõposita ⁊ deriuata. vt podalyrius.ij. podagra. Oui. de remẽ. quãtus apud danaos podalyrius arte medẽdi. Mar. litigat ⁊ podagra diodorus: flacce laborat. Cõposita quoq; ⁊ deriuata a rhodos qd iterptat rosa. vt rhododaphne.es. Vg. in culice. laurus itẽ phoebi decus exurgens rhododaphne. Rhodus insula. Hora.j.car. laudabãt alij clarã rhodõ aut mytilenẽ. Rhodope es. Vg. in buc. nec tm̃ rhodope mirat ⁊ ismarꝰ orphea. Rhodanus.i. Prop. in.ij. testis arar: rhodanusq; celer: magnusq; garumna. Sodalis.is. Hora. audieris haeres ergo nũc dama sodalis. O.ante.f. breuis est: vt ofella.ę. diminutiuũ ab offa. sed in primogenio pducitur: atq; ideo p duplex.ff. scribit: in deriuatiuo vero alterũ.f. exterit vt sit breuis. Iuue. solueret ⁊ patruo siles effunderet offas. Idẽ. ⁊ q nõ egeãt ferro structoris ofellae. Mar. me meus ab subitas inuitet amicꝰ ofellas. Tofus.i. sunt q p.ph. sunt qui per.f. scribãt: sed semp pducit. Vg.ij geor. ⁊ tofus scaber: ⁊ nigris exesa chelydris. Iuue. herba nec ingenuũ violarẽt marmora tofum. O.ante.g. lõga est: vt cogo.is. Breuiãt logos qd interptat sermo. ⁊ ab eo cõposita ⁊ deriuata. vt logicus dialogus aretalogus. Iuue. mouerat vt mẽdax aretalogus in mare nemo. Sidoniꝰ qui plerũq; in grecis fallit lõgam posuit scdam in syllogismo. Argumẽtosis dat retia syllogismis. Rogus.i. Idẽ. ⁊ minor igne rogi. Rogo.as atq; ab eo cõposita. vt interrogo.as. arrogo.as. irrogo.as. Toga.ę. Iuue. qd faciãt comites quibꝰ hinc toga calceus hinc est. O.ante.l. breuis est: vt colõ qd interpretat mẽbrũ: scribit eñ a grecis p omicrõ: vnde ⁊ ab eo cõposita ⁊ deriuata breuiant: vt monocolõ dicolõ tetracolõ. Poples quoq; breuiat ex Lucre.li.iiij. brachia palpebręq; cadũt poplitesq; cubanti. Nã positione Vg. pduxit dicẽs: succiso poplite gygẽ. Producũt vero boletus.i. Iuue. boletus dño sed qlẽ claudiꝰ edit. Bola.ę. Vg.vj.aeñ. castrũq; inui bolãq; coraq;: vnde bolanus.a.um. ⁊ bolanus nomẽ viri pprium. Hora. o te bolane cerebri foelicẽ aiebã. Colũ instrumẽtũ quo aliqd colatur. Verg.ij.geor. colaq; prelorũ fumo sis deripe tectis: hinc ē colo.as. Colyphiũ.ij. Iuue. luctant pauci comedũt colyphia pauci. Georg. Merula per duplex.ll. scribi debere putat quia deriuatur ab eo quod est collix qui est panis subcinericius. Dolium.ij. Iuue. tanq̃ alta in dolia lõgus deciderit serpẽs bibit ⁊ vomit. Dolõ.onis. Oui. in epła penelopes. retulit ⁊ ferro rhoesum dolonaq; caesos. Idem tñ.iiij.meta. breuiauit dicẽs: ausum eadẽ q̃ vos phrygia de gẽte dolona. Dolo quoq; pro genere teli: qm̃ a dolo deriuatur primam breuiat. verg.vij.aeñ. sanosq; gerũt in bella dolones. Moles.is. Verg.j.aeñ. miratur molẽ aeneas magalia quõdã: inde est molior.iris. ⁊ amolior.iris. Idẽ in eodẽ: moliriq; arcẽ ⁊ manibus subuoluere saxa. Moly.yos. herba ab Homero celebrata. Verg. in priape. quẽ cur moly vocat: mẽtula moly fuit. Oui.xij.meta. moly vocant superi: nigra radice tenetur. Nola.ae. Sil.xiiij.puni. hinc ad chalcidicã transfert citus agmina nolã. Nolo nõ vis. Mar. splẽdida sit nimiũ sordida nolo cutis. Olearos insula ppe euboeã. Vg.iij.aeñ. olearõ niueãq; paron sparsasq; p aequor. Olenos.i. oppidũ boeotię. Papi.iij.theb. olenos ionijs ⁊ fluctibus hospita portu. vnde Ouid.iij.meta. dixit: olenię sidus pluuiale capellę. Olim aduerbiũ. Vg.j aeñ. certe hinc romanos olim voluẽtibus annis. Prolixus.a.ũ. Idẽ in buc. hirsutũq; supciliũ prolixaq; barba. Proles.is. Idẽ in.iiij.aeñ. nec prolẽ ausoniã ⁊ lauinia respicit arua. Polypus.i. ⁊ polydamas.antis. primã pducũt: cũ reliq a poly qd interptatur multũ cõposita breuiãt: vnde ⁊ a quibusdã per.ll. duplex scribũtur. Oui.iiij.meta. vtq; sub aequoribus deprensum polypus hostẽ. ⁊ pro morbo. Hora.j.ser. delectat veluti balbinũ polypus agnę. Persius. nec mihi polydamas ⁊ troades labeonẽ. ⁊ Oui.xij.meta. sed neq; deiphobũ neq; polydamãta nec ipsum: q̃q̃ tũc greci nõ p omicrõ: sed p.o ⁊ ypsilõ diphthongõ scribũt pulypus ⁊ pulydamas: vt pducãtur diphthõgo: atq; eodẽ mõ pulycletus p polycletus dicũt: vt Prudentius in romano forceps myronis pulycleti malleus. nam trimetrum iambicum est. Solus.a.um. Verg.iiij.aeneid. sola domo moeret vacua stratisq; relictis.

O.ante.c.breuis est.ut. Proceres.ũ. Voco.as. Producũt uero Cocytus.i. Crocalus.i. Focale.is. Locusta.æ. Oceanus.i. Ocyor & ocyus. Phoca.æ. phocus.i. Phocis.idis. Procerus procera procerũ Poculum poculi. Vocalis uocale.

O.ante.d.lõga est: ut Clodius clodii. Lodix lodicis Rodo rodis. Breuiãt uero: Fodio fodis. Modus modi. modo aduerbium. Odor odoris. Odium: odii. Et a pus podos hoc est pes. Et a rhodos qđ est rosa: cõposita & deriuata. ut podalyrius podalyrii Rhododaphne.es. Rhodus.i. Rhodope.es. Rhodanus rhodani. Sodalis.is.

O añ.f.breuis ẽ. ut ofella. Producũt uero Tofus.i.

O.ante.g.longa est: ut cogo.is. Breuiant uero logos: & ab eo composita & deriuata: ut theologꝰ. rogus.i. rogo.as. toga.æ.

O.ante.l.breuis est: ut colõ mẽbrũ. Producũt uero Boletus boleti. Bola.æ. Colũ.i. Colyphiũ.ii. doliũ dolii. Dolõ.onis. Moles.is. Molior.iris. Moly.yos. Nola.æ. Nolo uerbũ. Olearus.i. Olenos oleni. Olim aduerbium. Prolixꝰ.a.ũ. Proles.is. Polypus.i. Polidamas.antis. Solus.a.um.

Solor solaris. Soler.tis. Solēnis.ne. Spoletiū spoletii. Tmolus.tmoli.

O.ante.m.longa est.ut Doma domatis.uomer uel uomis uomeris.como.mis..comessor.aris. Breuiāt uero Bromius.ii.coma.æ.comes.itis.chromis.is.comedo.is.dn̄s.i.domus.us.domo.mas.glomero.meras.homo hominis. Homerus. ri. nomas.adis.omasum.i.omitto.is.stomachus.i.tomos & ab eo composita & deriuata. ut Atom⁹ i.prototomus.i.tomacula.uomo uomis.

O.ante.n.breuis est. ut bonus.a.um. moneo.nes. Producūt Conor conaris.cone cones. conopęū i.conus coni.donum doni.donec. monychus.i. nonus.a.um.nonæ.arum.pronus.a.um. pono. is.pone præpositio & aduerbium zona.æ.& gonia quod interpretatur angulus. & phone quod est uox.& ab eis composita & deriuata. ut trigonus trigona trigonum.phonascus phonasci. De quibus in mediis syllabis dicetur.

O.an̄.p.breuis est. ut Popul⁹.i. opis.opē. ab ope & in plurali opes.sopor.oris.Producūt uero copa.æ.n.p foeminę.copia.piæ.copula.æ. copo.onis coppos.i.surdus.dropax.dropacis.opis.is.nympha.opilio.onis.pp̄ls.i.p arbore.popeanū.i.pro pago pro uite.propino.as.indifferentem habet.

Solor.aris. Idē in.j.solabar fatis cōtraria fata rependēs. Solers.ertis.a quo est solertia.⁊ solēnis.a plaerisqꝫ per duplex.ll.scribūtur. Tibullus. primus aratra manu solerti fecit osyris. Oui.ix.meta.huc licet ex toto solertia cōfluat orbe. Uer.v.aen̄.annua vota tn̄ solēnesqꝫ ex ordine pōpas. Tmolus.i. Idē.j.geor.nōne vides croceos vt tmolus odores Oui.x.meta.iudice sub tmolo certamē venit ad impar. Spoletiū.ij. vn̄ spoletin⁹.a.ū. Mar. spoletina data est:sed quā siccauerat ipse. O.an̄.m.lōga est.vt doma.atis.qd interptat tectū:qꝫuis dom⁹ breuiet. Uomer.eris.tametsi a vomo.is.in quo prima breuis est: deriuet. Uomica ēt breuiat Iuue.⁊ phthisis ⁊ vomicae putres ⁊ dimidiū crus. Sere.produxit dicēs.vomica q̄lis erit:vel idē proxima q̄dā. Como.is.qd ideo posuim⁹:ꝗ coma.ę.cū quo symbolū habere videbat primā breuiat. Comessor.aris.qd graecū est.ne quis putet a comedo.edis.deriuari. Breuiant bromius.ij. Luca.in.j.mōs phoebo bromioqꝫ sacer. Ug.in copa.est hic mūda ceres: est amor ⁊ bromi⁹. Coma.ae. Mar.tā lōgae bromio q̄ꝫtibi phoebe comae. Comes.itis. Uerg.ij.aen̄.sit comes ⁊ longe seruet vestigia cōiux. Chromis.is.nomē ꝓpriū. Uerg.in buc. pergite pierides:chromis ⁊ mnasilus in antro. Comedo.is. Iuue.ꝓclaris vna comedūt patrimonia mēsa. Dn̄s dn̄i. Uerg.iiij.aen̄.reppulit ⁊ dn̄m aeneā in regna recepit. domo.as. Idē in.vj.os rabidū fera corda domans. Domus.us. Idē in.viij.⁊ dom⁹ herculei custos primaria sacri. Glomero.eras. Idē in.ij.sed glomerare manū bello ⁊ cōcurrere in arcē. Homo hoīs. Idē in.j.mortalis nec vox hoīem sonat:o dea certe. Homerus.i. Iuue.rex pily⁹ magno si quicq̄ꝫ credis homero. Nomas.adis. Mart.cui diadema daret marmore picta nomas eadē est numidia. Omasum.j. Hora. seu pingui tentus omaso. Omitto.is. Idē.ij.ser.artēne illusus omittas. Stomachus.i. Iuue. ardēti stomacho: nā q̄ meritoria somnū. Tomos.qd interptat incisio. Mart. scriptura quāti constet ⁊ tomos vilis. hic pro parte libri accipit. est ⁊ tomos locus in pōto:de quo Oui.in.iij.de tristib⁹ inde tomos dictus locus hic:q̄r fertur in illo mēbra sororis fratris consecuisse sui. vnde idē autor fecit tomites.ae.⁊ tomitanus.na.num.a tomos tomacula ⁊ pro totomos quoqꝫ breuiāt. Uomo.is. Iuue.cōuomit hic iter nautas ⁊ prandet ⁊ errat. O.ante.n.breuis est:vt conon cononis.bonus bona bonum.progne quoqꝫ breuiat.petroni⁹ atqꝫ vrbana progne:que circum gramina fusae. Uergil' positione produxit dicens: ⁊ manibus progne pectus signata cruentis. Producunt conor.aris.vnde est conatus.us. Ouid.de remedio.sed quid precipue nostris conatibus obstet. Cone cones.insula istri flu. Luca.in.iiij.barbara cone sarmaticas vbi perdidit aquas. Conopaeum.i. Iuuen̄. vt testudineo tibi lentule conopaeo.est enim spondeus in quinto loco. Conus.i. Oui.iij.meta. tegmina mox capitum picto mutantia cono.⁊ pro cyparissi galla:vnde coniferae dictae sunt a Uergilio. Donum.i Uergi.in buc.phystulā damoetas dono mihi quā dedit olim. Donec. Uerg. in buc.cogere donec oues. Monychus.i. vnus ex centauris Iuue. quantas iaculetur monychus ornos. Nonus.a.um.⁊ inde nonae nonarum. Uergi.v.aen̄.ꝑterea si nona diem mortalibus almū. Oui.j.fast.nonarum tutela deo caret omnibus istis. Pronus.a.um. Ouid.j.met.misera ne prona cadas. Prono.is. Uerg.in buc.quoniam tibi pocula ponam. Pone prepositio ⁊ aduerbium. Idem.ij.aen̄. pone legunt sinuantqꝫ immensa volumina terga. Zona.ę. Hora.ibit eo quo vis:qui zonam perdidit inquit. A gonia.qd interpretatur angulus cōposita ⁊ deriuata:ideo producūt q̄r per omega scribūtur:nā a gonus:qd est genus siue genu breuiant:vt in medijs dicetur:sed a phone qd interptatur vox ideo ꝓducūt:q̄r per omega scribuntur:vt phonascus. Sidoni⁹ Apollinaris tamen breuiauit in morte Claudiani dicens. Psalmorum modulator ⁊ phonascus:quare antiphona penultima longa ac in eodem accentu acuto vel circūflexo ꝓferenda. Nā a phonos qd est mors breuiauit:vt tisiphone/persephone. O ante.p.breuis est:vt opis opem ab ope.opis vero pro nympha producit:vt paulopost dicem⁹. Sopor soporis.⁊ soporo soporas.breuiant:cum sopio sopis producat vt statim dicetur. Producunt vero copa copae. nomen foeminae apud Uergiliū celebratae:opere quod illius nomine inscribitur. Copia copiae. Idem.j.aen̄. postq̄ꝫ introgressi ⁊ corā data copia fandi. Copula copulae. Ouid.vij.metam. copula detrabitur canibus. Copo coponis. Martialis. callidus imposuit nuper mihi copo rauenae. Cophos.quod interpretatur surdus. Idem. quattuor ⁊ cophon paula prosopon amat. Dropax dropacis. Martialis.psilotro faciem lauas ⁊ dropace caluam. Opis nympha. Uergilius.iiij georgicorum.atqꝫ ephyre atqꝫ opis atqꝫ asia deiopeia. Opilio opilionis. Uergilius in bucolicis. venit ⁊ opilio tardi venere subulci.dicitur etiam ⁊ vpilio vpilionis.immo opilio debuit breuiare:vpilio vero producere. Opperior opperiris ⁊ opportunus opportuna opportunum. per duplex.pp. scribuntur. Populus populi.pro arbore. Uergilius in bucolicis.populus Alcidae gratissima vitis Iaccho. Popeanum popeani.fucus quidam. Iuuenalis. pane tumet facies aut pinguia popeana.est enim spondeus in quinto loco. Propago pro filio breuiat. Uergilius.vj. aeneidos.vobis Romana propago.⁊ Ouidius.ij.metamor.per quae tua vera propago.pro vite producit Uergilius.ij. georgicon. pressos ꝓpaginis arcus expectant. Propino propinas.tum breuis reperitur:vt apud Iuuenalē.quando propinat virro tibi sumitqꝫ tuis contacta labellis.tum longa:vt apud Martialem.coenat:propinat:poscit:negat:innuit:vna est.

Psophis.idis.scopæ.arum.sopio sopis.stlopus.i.

O.ante.q.breuis est:ut loquor loqueris. Coquo coquis quoq3.

O.ante.r.breuis est:ut Chorᵒ chori.cora.ę.oppidū Italię. Producūt uero corus cori:pro uento argeste. Coram præpositio & aduerbium. corycus i. coritus.i.coralium.ii.chloreus.i.doris.idis. doricus.a.um.dorion.ii.doron:hoc est donū siue palmus. hora.ae.morᵒ.i.morio.onis. noricū i.ora oræ.oro oras.orithia.ę.orion.onis.oricos: oppidum.prora proræ.sora soræ.soracte.actis.sorex icis.thorax.acis.Et habentia.l.ante.o. ut lorum lori.gloria gloriæ. ploro ploras.

O.ante.s.longa est.ut Moses.is.prosa.æ. Breuiant uero cosæ.arum. cosyra.æ. dosis: hoc est datio. mosa.æ.osyris.idis.proseucha.æ. prosymna.æ. posui a pono ponis.rosa rosæ.

O.ante.t.breuis est:ut notus uentus. nothus.i.spurius.nota notę:& noto.as.botrus.i.Producūt uero cloto.us.lotos.i.poto.as. Proteus. i. sotades. is.totus.a.um.Et a protos:quod interpretatꝛ primus composita:ut Protogenes.is.

O.ante.u.consonantē breuis est: ut ouis. nouus noua nouum. Producit uero ouum oui.

Psophis.idis.Oui.v.meta.vsq3 sub orchomenō psophidaq3. Sopio.is.Vg.j.aeñ.hūc ego sopitū somno sup alta cythera:cuiᵒ cōpositū semisopitus.a.ū.eandē breuiat.Oui.ij.amoꝝ.purpureo iacuit semisopita toro.nisi forte legēdū est semisopora sono. Idē in epl'a ariadnes.thessea ꝑssuras semisopita manus:ex quo suspicamur primā habere indifferentē. Itaq3 de industria breuē posuimus quodā in loco: vbi patriā salutauimᵒ:hic fuerāt cunae q̄ me sopiere iacentē. Stlopus.i.Pers.nec stlopo tumidas intēdis rūpere buccas. Scopae.aꝝ ū.Mar.iapophoretis in ꝓcio scopas testatꝛ palma fuisse. O.añ.q. breuis est.vt loquor.eris.coquo. is. O.añ.r.breuis est.vt chorus:cū significat multitudinē coquoꝝ:qđ ideo posuimus:qꝛ ꝓ vēto q̄ spirat ab occidēti ęstiuali:primā ꝓducit:vt statim dicetꝛ. Cora.ę. quoq3 antiquissimū italiae oppidū primā breuiat dicēte Verg.vij.aeñ.bolāq3 corāq3:nā corā ꝓpositio siue aduerbiū ꝓducit. Idē.j.aeñ.postq̄ introgressi ⁊ corā data copia fandi. Corus.i.pro vēto qui etiā caurus dicitꝛ. Idē.v.aeñ.cōdūt vbi sydera cori Colume. frigoribus gelidis iracq3 obnoxia cori. Corycus.i.oppidū ⁊ mōs ciliciae.vnde est corycius.a.ū. Luca.in.iij. coryciūq3 patēs exesis rupibᵒ antrū. Corytus.i.ꝓ pharetra. Ver.ix. aeñ.corytiq3 leues hūeris ⁊ loeti ser arcᵒ. Sil.vij. puni. paruulus ex humero corytus ⁊ aureus arcus. Coraliū. ij. Oui.iiij.met.nūc quoq3 coralijs eadē natura remansit. Idē in.xv.sic ⁊ coraliū quo primum cōtigit auras. Claudianᵒ tamē breuiauit dicēs.mergit se subito vellitq3 coralia chloe. Sidō.quoq3:lactea puniceo sinuantꝛ colla corallo. Chloreus.n.p.viri apud Vergil'. Doris. idis.dea marina. Verg.in buc.doris amara suā nō intermisceat vndā. Doricus.a.ū. Idē.ij.aeñ. pādūtꝛ portae iuuat ire ⁊ dorica castra. Doriō.ij oppidū magnesię. Luc.in.vj.doriō ira flebile pieridū. Papi.iiij. thegetico quos flebile vati doriō. Et a dorō qđ interꝑtatur donū siue palmᵒ cōposita.nā dori qđ interꝑtatur hasta a quo est doriphorus primā breuiat. Hora.ae. pars diei xij.siue noctis. Vg.in moreto.iā nox hybernas bis quiq3 pegerat horas. Morus.i.ꝓ arbore. Oui.iiij. met.ardua morus erat niueis vberrima pomis.⁊ ꝓ pomo Hora.qui nigris prandia moris finiet. Morio pro tardo ⁊ stolido natura Mar.morio dictᵒ erat viginti milibᵒ emi. Morari quoq3 prima lōga est hmōi quēpiā esse Suetoniᵒ in nerone de claudio: morari eū inter hoies desisse ꝓducta prima syllaba iocabatꝛ:hoc est morionē esse. Noricum.i. regio macedonię dalmatię cōtermina. Vg.iij.geor.tū sciat aerias alpes ⁊ norica si quis. Ouid xiiij.meta. durior ⁊ ferro qđ noricus excoquit ignis. Ora.ae.pro extremitate. Vg.troiae qui primus ab oris. Oro.as. Idē in eodē. Oramᵒ ꝓhibe infandos a nauibᵒ ignes. Orythia.ę.erichtei regis athenarū filia. Verg.iiij georg.atq3 gete atq3 ebrus atq3 actias orythia. Orion.onis. Luca.in.j.armatūq3 auro circūspicit oriona. Flaccᵒ.j.argo.nō meᵒ oriō nec sacuus pleiade taurus. Vg.vij.aeñ.vbi oriō hybernis tūditꝛ euris. Idē tū breuiauit in primo dicēs:cū subito assurgēs fluctu nymbosus oriō. Et i.iiij.dū pelago dſęuit hyēs ⁊ aquosus oriō. Oricō. Luca.i.iij.tū q̄ dardaniā tenet oricō Prora.ę. Vg.i.j.frāguntꝛ remi:tū ꝓra auertit ab vndis. Sorex.icis. Serenᵒ.si ꝑgnās artᵒ captiui soricis edit. Thorax.acis. Vg.xj.aeñ. bis sex thoraca petitū ꝑfossumq3 locis. Et hñtia.l.añ.o.vt lorꝫ.⁊c. O.añ.s.lōga est:vt moses. Iuue.tradidit arcano qđcūq3 volumine moses. Apud Siliū moses alter.li.xv.breuiatꝛ:decidit ense mose. Prosa.ae. Ausonius. ꝓsa aliq̄ in causis nūeros imitata choroꝝ. Breuiāt Vo cosę.aꝝ.vrbs thuscię. Vg.vij.ęn.qq3 vrbē liq̄re cosas. Cosyra.ae.insula in mari siculo. Oui.iij.fast.fertilis ⁊ melite sterili vicina cosyrae. Dosis qđ iterꝑtatur datio.nā p.omicrō scribitur a gręcis. vñ est antidosis ꝓ ātidoto. Mosa flu.galliae. Sidō. rhenus arar rhodanᵒ mosa matrona sequana ledus. Osyris.idis. Tibullᵒ.ꝑmᵒ aratra manu solerti fecit osyris. Proseucha.ae. Iuue.ede vbi cōsistas in q̄ te q̄ro ꝓseucha. Prosymna. ae.vrbs thessaliae. Papi.li.iiij.theba.hinc armat larissa viros hinc celsa ꝓsymna. Posui ꝑteritū a pono.is.cuius in ꝑsenti prima fuit longa. Verg.iij.aeñ.hinc ⁊ naricij posuerunt moenia locri. Rosa.ae. Idē in rosis:ambigeres raperet ne rosis tūc aura rubore. O ante.t.breuis est:vt notus.i.vētus a meridie spirās:q̄ latine dꝛ auster. Vg.j.aeñ.tris notus abreptas in saxa latētia torq̄t. Nothus quoq3 interꝑtatꝛ spuriᵒ. Oui.in epl'a phedrae. cur nisi caperes regna paterna nothus. Noto.as. Vg.in buc.parta meae. Veneri sunt munera nāq3 notaui:q̄ exēpla ideo posita sunt:qꝛ notus.a.ū.participiū a nosco.is.primā ꝓducit ex regula generali supinoꝝ duas syllabas hñtiū gotus quoq3 breuiat. tametsi apđ gręcos per.tt.duplex vltimo aspirato legatꝛ. Breuiāt quoq3 botrus.i.⁊ botryo.onis.qꝛ prima p omicrō scribitꝛ Gothus i. Ausonius.hic possem victos idē referre gothos. Producūt vero clotho clothus. Iuue. haec exēpla para foelicibus at mea clotho. Cote siue cotes.oppidū mauritaniae producit primā:qꝛ p.o.longū a graecis scribitur. vt Pli.li.v. et Strabo. Cotidianᵒ quoq3 ꝓducit. Cōiugis in culpa flagrabat cotidiana. Mart. tū breuiauit dicēs:cultus sindone non cotidiana. Et alibi leuis dropace tu cotidiano. Lotos.i.arbor ⁊ nympha in illā versa. Ouid.ix.meta. florebat aquatica lotos.⁊ ibidē:lotos in hanc nymphae fugiēs obscoena priapi. Proteus.i. Hora.quo teneam vultus mutantē prothea nodo. ⁊ a protos qđ interꝑtatur primus cōposita:sic vt protogenes protomartyr protoclitus Sotades.ae. Mar.periclitatur capite sotades noster Totus. Idē.tota mihi dormitur hyems. O.ante. u. consonantem breuis est: vt ouis.is. nouus noua nouum. producit vero ouum oui. Horatius. longa quibus faties est ouis illa memento.

V Ante.b.breuis est.ut ruber. a. um. Producunt uero bubulcus.i.bubo.onis. bubalus i.bubastus.i.iubilus.i.lubricus. a.um. nubes.is. nubo.is.pubes.is.rubigo.inis.suber.eris.subula. ae.tuber.eris.uber uberis.

V.āte.c.lōga est:ut duco.is.luceo.es. Breuiāt uero. cucufas.atis.cuculus.i.cuculo.as. cucullus.i. cucuma.ae.cucumis.eris.cucurbita.ę. cucurio.is. ducēti.ę.a.duceni.ę.a.iucūdus.a.ū.lucerna.ę.lucrū lucri.lucumo.onis.lucellū.i.sucerda.ę.

V.ante.d.longa est.ut rudo.is ludo.is.Breuiāt uero pudor.oris.pudet pudebat.rudis.de. rudis.is. uirga pretoris.rudens.tis.sudes.is.studium.ii.tuder tuderis.tuders tudertis.

V.ante.f.longa est.ut ufens.tis.bufo.onis. breuiat uero rufę.arum.

V.ante.g.longa est.ut iugerum.i.nugæ.arū. Breuiant uero fugio.is.fuga.æ.iugum.i.iugis.e.pugil.ilis.tugurium tugurii.

V.añ.l.breuis ē.ut fulix.icis. Producūt uero culꝰ.i. dulichiū.ii.fuligo.inis.iuliꝰ.ii. mulus. i.mula.ę.

V Ante.b.breuis est:vt ruber.a.um.Jubeo.es.tuba.ae.Producūt vero bubulcus.i.Ouid.iiij.de pōto.p medias histri plaustra bubulcus aquas.Bubo.onis.auis nocturna.nā Uer.iiij.aeñ.solaqꝫ culminibus ferali carmine bubo.Bubalus.i.animal.Mar.illi cessat atrox bubalus atqꝫ bison.Bubastus.i.oppidū aegypti.Oui.ix.met. inde foemininū possessiuū formauit dicēs:sanctaqꝫ bubastis varijsqꝫ coloribus apis.Jubilus siue iubilū. Sil.iiij. puni. ⁊ laetus scopulis audiuit iubila cyclops.Lubricus.a.ū.Hora.lubrica nascētes iplēt conchilia lunae. Sed pōt fieri ne positiōe producaṫ.Nubes.is.⁊ nubilus.a.um.Uerg.j.aeñ.eripiūt subito nubes coelūqꝫ diēqꝫ.Idem in.iiij. turbida tranat nubila.Nubo.is.Oui.si qua voles apte nubere:nube pari.inde cōponiṫ obnubo.is. in alia significatione.Uerg.xj.aeñ.arsurasqꝫ comas obnubit amictu.Innuba tñ ⁊ pnuba semp breuiāt: etsi a nubo cōposita sint.Papi.iiij.theb in vultus cecidere greges tūc innuba mātho.Oui.xiiij.meta.innuba pmaneo sꝫ iā foelicior aetas.Uerg.iiij.aeñ.deueniūt prima tellus ⁊ pronuba Juno.Idē in.vij.⁊ bellona manet te pronuba nec face tñ.Cōnubiū vero tū breui tū lōga reperiṫ. Idē in.j.cōnubio iūgā stabili propriāqꝫ dicabo. Idē in.iiij.cuiqꝫ loci leges dedimus cōnubia nr̄a reppulit. Pubes.is.Idē in.j.haud aliter pubesqꝫ tuae pubesqꝫ tuorꝫ.⁊ deriuata ⁊ cōposita.vt pubertas. pubesco. impubes.is.Rubigo.inis.pro vitio frumēti ⁊ ferri. Uer. j.geor.vt mala culmos esset rubigo.Hor.ij.ser.iuppiter vt pereat positū rubigine ferrū. p linguae mordacitate Mar.breuiauit dicēs:vteris ore aliter nimiaqꝫ rubigine captus.nisi forte debuit p rubigine esse erugiē.Pru. i psyco.cōdere vagina gladiū ne tecta rubigo. Suber. eris.Uer.vij.aeñ.raptus de subere cortex. Subula. ae. Mar.quodqꝫ tibi tribuitqꝫ subula sicca rapit.Tuber. eris.p foetu terrae.Juue.o lybiae disiunge boues dum tubera mittas.pro tumore quoqꝫ cutis. Horati. qui ne tuberibus pprijs offendat amicū.pro arbore ⁊ pomo. Mar.breuiauit dicens.tuberes ⁊ apirina ramis.Uber.eris.Uerg.j.aeñ.atqꝫ vbere glebae.U.ante.c.lōga est:vt duco is.⁊ ab eo cōposita:vt deduco.is.induco.is.sed educo.as.breuiat ⁊ si a duco.is.cōpositū videtur.Uergi.in. ix.aeñ. quattuor hic iuuenes totidē quos educat vfens.Luceres quoqꝫ producit.Oui.v.fast.quosqꝫ vocāt rānes luceribusqꝫ simul.Proper.tñ breuiauit dicēs.rānesqꝫ viri luceresqꝫ coloni.Breuiant vero.Cucufas.atis.Pru. carmeli contēptorqꝫ necis cucufas.Cuculꝰ.i.p aui.⁊ cuculo.as.p eo qđ est ipsam auē canere.Ouj.de philo.⁊ cuculi cuculāt:fritinit rauca cicada.Cucullꝰ.i.⁊ cuculla.ae.p capitis tegmiē.Mar.illinc cucullo pspicit caput tectꝰ.est eñ trimetrū iābicū.⁊ alio loco in carmine phaleutico.⁊ thuris pipisqꝫ sis cucullus.Cucuma.ae.Idē ad q̄rtū cucumā fecit octacilius.Cucumis.eris.Vg.i copa.⁊ pēdet iūco ceruleꝰ cucumis.Cucurbita.ae.Juue.iāpridē caput hoc vētosa cucurbita q̄rat.Cucurio.is.Oui.cucurire solet gallꝰ.Ducēti.ae.a.⁊ Duceni.e.a.Hor.j.ser.hēbat saepe ducētos saepe decē seruos.Jucūdꝰ.a.ū.qđ a iuuo nō a ioco deriuaṫ.Juue.nā p iucūdis.a.q.d.d.Lucrū.i.natura primā breuiare ex diminutiuo cognoscimꝰ.Hora.j.ep.qd pure trāqllet honos an turpe lucellū.Lucrinū qꝫ eadē rōne breuiat. Mar. ostrea tu sumis stagno saturata lucrino.nā positiōe Vg.pduxit.ij.geor.an memorē portus lucrinoqꝫ addita claustra.Lucerna.ae.tāetsi a luceo.es.deriueṫ.Juue.haec ego nō credā venusina digna lucerna.Lucumo.onis.Auso.samij lucumonis acumē.Sucerda.ae.Luci.hic in stercore humi stabulis fimo atqꝫ sucerdis. U.ante.d.lōga est.vt rudo.is. Pers. findiṫ arcadiae pecuaria rudere credas.Oui.i fast.itēpestiuo cū rudit ille sono.Uer.vij.aeñ.breuiauit dicēs: sera sub nocte rudētū.vbi Ser.inqt:rudo naturalr̄ lōgā hr̄e primā:systolē ergo fecit.Rudēs.tis.qꝫ p fune. Idē breuiauit in.j.dicēs.insequiṫ clamorqꝫ virū stridorqꝫ rudētū.Breuiat vero pudor.oris.⁊ pudet.ebat.Vg.iiij.aeñ.añ pudor q̄ te violē:aut tua iura resoluā.Rudis.e.p re noua.Oui.i epl'a penel.q tñ lanas nō sinit eē rudes:hic est erudio. is. q̄si extra ruditatē pono.Rudis qꝫ p vga ptoris breuiat.Hor.j.epi.spectatū satis ⁊ donatū iā rude q̄ris.Sudes.is.Vg.vij. aeñ.stipitibꝰ duris agiṫ sudibꝰ ve pustis.Studiū.ij.Oui.singula dū narrat cursu studioqꝫ loq̄ndi.Tuder.eris.op.italiae.Tuders.ertis.possessiuū ab eo.Sil.iiij.pū.⁊ gradiui colā celso de colle tudertē.Idē in.vj.deuexū lateri pēdet tuder.U.añ.f.lōga est.vt Ufens.tis flu.italiae.Vg.vij.aeñ.atqꝫ i mare ꝯdiṫ vfens.Idē qꝫ in alio loco p noie pprio viri posuit.Bufo.onis.Idē.j.geor.iuē:usqꝫ cauis bufo:⁊ q̄ plima terrae.sunt q buffo.onis.p duplex.ff.scribāt. Breuiat rufae.arꝫ.Vg.vij.aeñ.qqꝫ rufas batabūqꝫ tenēt.U.añ.g.lōga est:vt iugerꝫ.i.nugae.arꝫ.ruga.ae. Breuiāt vo fugio.gis.⁊ fuga.ae.Uir.i buc.quē fugis ah dmēs.Jugū.i.q̄ boues iūgūṫ:⁊ p mōtis sūmitate:⁊ p nauiū trāstro:⁊ ptelae axe.verg.i buc.aspice aratra iugo referūt suspēsa iuuēci.Jugis.e.p eo qđ ē subiugo.vñ iugo.as.⁊ bijuges q̄driiuges.Nā iugis p assiduꝰ primā pducit.vt Hor.ij.ser.vicinꝰ iugis aq̄ fons.iugulꝰ quoqꝫ breuiat pmā:vñ iugulo.as. Hor.vt iugulēt hoies surgūt de nocte latrones.Pugil apđ Sidoniū pmā breuiat dicēs.Sparta terapnea pugilē cum gymnade pinguē.Pru.in symmachū pduxit dicēs.vnctis pugilibꝰ miles pugnabat ethruscis:⁊ Juu.nec pugilares defert in balnea raucꝰ.Hymnographꝰ quoqꝫ in dimetro iābico breuiauit dicēs:mūdū pugillo ꝯtinens. Tuguriū.ij. Juu.paupis ⁊ tuguri cōgestū cespite culmē. U.añ.l.breuis ē:vt fulix.icis.siue fulica.ae.Auienꝰ i arato.⁊ cū parua fulix trepido volat arua volatu.verg.j.geor.i sicco ludūt fulicae.Producūt vero culꝰ.i.Mar.nō culū neqꝫ eñ culꝰ est q nō cacat oli.Dulichiū.ij.Vg.iij.aeñ.dulichiūqꝫ samosqꝫ ⁊ neritos ardua saxis.Fuligo.inis.Vg.in buc.semper ⁊ assidua postes fuligine nigri.Julius iulij.Idem.i.aeneid.iulius a magno demissum nomen iulo. Mulus.i. mula.ae.

Puleiū Seren⁹.ꝑducit dicēs.puleiū ve potēs vna ſup aure locabis.Mar.q̄drima nigri nec corona puleij.Pulex.icis Idē in diſt.mordēte moleſto pulice.vel ſi qd pulice ſordidius.Thule.es.inſula q̄ ab alijs dr thyle.Vg.j.geor.tibi ſeruiat vltima thule.Uligo.inis.Vg.ij.geor.at q̄ pinguis hum⁹ dulciq3 vligine laeta.Pulipus ꝑ polypus ⁊ pulidamas ꝑ polydamas.⁊ pulixena ꝑ polyxena legim⁹ apud poetas:vt ſyllaba breuis ꝑducat̃. U.ante.m.lōga eſt: vt humor oris.Humidus.a.ū.q̄ ideo poſuim⁹:qr ab humo in quo prima breuis eſt deriuata vidētur.Vg.j.geor.atq3 exudat inutilis humor.Idē in eodē: humida ſolſticia atq3 hyemes optate ſerenas agricolae.Humanus quoq3 tāetſi ab hoie deriuatur.in quo prima breuis eſt primā producit.Iumentū.Iuue.ſed iumēta vocāt.Breuiāt vero cumulus.i.Uerg.j.geor.cumuloſq3 ruit male pinguis arenae.Crumena.ae.Iuue.te deficiēte crumena.Humus.i.Uerg.ij.geor.at quae pinguis humus dulciq3 vligine laeta.Humerus.eri.Idē.j.aeñ.os hūeroſq3 deo ſilis.Numa.ae.rex romanoꝝ.Iuuena.hic vbi nocturnae numa cōſtituebat amicae.Numanus.i.nomē viri apud Uer ix.aeñ.celebratū.ſit ſatis aenide telis ipune numanū.Nūerus.i.Uerg.in buc.nūeros memini ſi verba tenerē.Numiſma.atis.Hora.rettulit acceptos regale numiſma philippos.Rumex.icis.Vg.i more.foecūduſq3 rumex:maluae violaeq3 rubebāt.U.ante.n.lōga eſt:vt iuno.onis.funus.neris.munus.neris.Breuiāt vero cune⁹.ei.Iuue.digna tuo cuneis an habēt ſpectacula totis.Uer.j.geor.nā primi cunei ſcindebāt fiſſile lignū.Cuniculus.i.tam pro lepuſculo q̄3 pro via ſubterranea.Mar.gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris.Tunica.ae.Iuue.tunicā mihi malo lupini.U.ante.p.breuis eſt:vt lupus.i.Cupio.is.Supin⁹ quoq3.Oui.de triſt.nec mādata dabo: nec cū clamore ſupremo.Producūt vero cupa.ae.iupiter iouis ſiue iupitris:q̄3q̄3 ſunt qui vtrūq3 ꝑ duplex.pp.ſcribāt.Nuper aduerbiū.Uerg.in buc.nō verū egonis nup mihi tradidit egō.Pupus.i.⁊ pupa ⁊ pupula ⁊ pupill⁹ ⁊ pupilla.Mar.dicit ſe vetulā cū ſit caerelia pupa.Perſius.nēpe hoc qd veneri donata a virgine pupa.Pupula.ae.pro eo qd quidā dicūt pupilla.ae.Oui.de amore.ſuſpicor ⁊ fama eſt oculis quoq3 pupula duplex.Pupillus.i.Iuue.pupilli proſtrantis:at hic dānatus inani.Rupes.is.Uergi.in buc.nec tantum phoebo gaudet parnaſia rupes.Supparus.i.⁊ Stuppa a plaeriſq3 per duplex.pp.ſcribuntur:quia producunt primam:ſed ideo poſuimus quia de ortographia non ſatis cōſtat.Scrupus.i. vnde ſcrupulus.i.⁊ ſcrupeus.a.um.Uerg.vj.aeñ.ſcrupea tuta lacu.Sed primā natura breuiari probat Priſcianus de pōderibus dicens:drachma vocāt ſcrupulū noſtri dixere priores.A.bu.particula q̄ in cōpoſitione magnū apud graecos ſignificat ꝑducūtur cōpoſita:vt bupaeda.bupalus.bucentaurus.bupreſtis. vpilio quoq3 ratione pauloante dicta ꝑducit̃.Vgili.in buc.venit ⁊ vpilio.U.ante.r.lōga eſt.vt curio.onis.nomē viri.Luca.curio ſicanas trāſcēdere iuſſus in vrbes.Breuiāt vero curius.ij.Iuue.qui ſimulāt curios ⁊ bacchanalia viuūt.Cures.ium.oppidū ſabinorū. Uerg.vj.aeñ.curib⁹ paruis ⁊ paupere terra.Curetes.tū.ppl'i ſunt dalmatiae.Luca.in.iiij.illic bellaci confiſus gente curetum.Nā pro cretae populis producit.Uerg.iiij.geor.curetum ſonitus crepitantiaq3 aera ſecutae.Curulis.e.a curru. Luca.in.j.vacuaeq3 loco ceſſere curules.Iuue.ſellas donare curules.Durius.ij.fluuius Hiſpaniae.Sillius in.j. hinc certant pactole tibi duriuſq3 taguſq3.Furio furis.ſiue furo furis.⁊ furor.Lucanus.quis furor o ciues.Muria muriae.Hora.j.ſer.quod pingui miſcere mero muriaq3 decebit.Nurus.us.Uerg.ij.aeñ.dardanis ⁊ diues Ueneris nurus.Spurius.ij.Auſonius.quiq3 notas ſpurijs verſibus appoſuit.U.ante.s.longa eſt:vt puſio puſionis.Iuue. qd tecū puſio dormit.Buſiris longa ⁊ breuis reperitur.Uerg.neſcit buſiridis aras. Papiñ. lib.xij non trucibus monſtris buſiri infandumq3 dediſti.Breuiant vero fruſino.onis.oppidum italiae.Iuuena.aut fabrateriae dom⁹: aui fruſinone paretur.Puſillus.a.um.pro paruus.Hora.dij.bene fecerunt inopem me quodq3 puſilli.Suſurrus.i. Uergilius in bucolicis.ſaepe leui ſomnum ſuadebit inire ſuſurro.Suſanna foemina in ſacris litteris q̄3q̄3 videtur a ſuſis dicta:Claudianus in epigrammatis breuiauit.ſancta Suſanna ſua.U.ante.t.longa eſt:vt vtor.Gluten q̄3q̄3 Uergilius de Mecoenatis obitu breuiauit dicens.conglutinantur aquae.Breuiant vero cutis.is.Martia.de cute quid faciat ille vel ille ſua.Frutex.icis.Ouidius in.iij.de arte.hos ego qui canēt frutices violaria vidi.Futuo.is. Auguſtus apud Martialem.quod futuit glaphyram Antonius hanc mihi poenam.Fuluia conſtituit ſe quoq3 vti futuam. Lutum luti.Hora.j.epiſtola.vixiſſet canis immundus vel amica luto ſus.Mutina mutinae.Lucanus in primo.his caeſar peruſina fames:mutinaeq3 labores.Mutilus.a.um.Ouidius.iij.de arte.turpe pecus mutilum turpis ſine gramine campus.Muto.onis.a quo mutoniatus.niata.niatum.Martia.dormis cum pueris mutoniatus: eſt enim carmen phaleuticum.Horatius tamen primo ſermonum producit dicens.huic ſi mutonis verbis mala tanta videntis. Puteus putei.Iuue.hortulus hic puteuſq3 breuis nec reſte mouendus.Putus.a.um.ſi Gellio credimus qui a puto.as.declinat lib.ix.noctium atticarum.Putris.e.qd primam habere breuem oſtendit.Oui.in.j. de ponto dicens. eſtur vt occulta vitiata putredine nauis.Idē.xv.meta.putrefacta eſt ſpina ſepulchro.Puto.as.ſiue pro eo quod eſt cogito. as.ſiue pro eo quod eſt arbores purgo.Ruteni.orum.populi Germaniae.Luca.in.j.ſoluuntur flaui longa ſtatiōe ruteni.

puleiū.i.pulex.icis.thule: thules: uligo uliginis.
V.ante.m.longa eſt.ut humor.oris.humidus.a.ū.humanus.a.um.iumentū.i. Breuiāt uero cumulus.i.crumena.ę.humus.i. humerus.i. numa. æ. numantia. æ. numanus .i. nomen propriū uiri. numerus.i.numiſma.atis.rumex.icis. tumeo tumes.tumulus tumuli.tumultus.us.
V.ante.n.lōga eſt:ut Munus muneris.Breuiant uero cuneus.ei.cuniculus cuniculi. tunica tunicæ.
V.ante.p.breuis eſt.ut lupus.i.Producunt uero cupa cupæ.Iupiter.nuper aduerbium. pupus.i. pupa.ę.Pupula.ę.pupillus.i.rupes.is. ſcrupus.i. ſuparus.i.ſtupa ſtupę.
V.ante.r.longa eſt:ut curio.onis. Breuiāt uero curius.ii.Cures.ium.oppidū. Curetes populi.curulis.e.Durius.ii.fluuius.furio furis.muria muriæ. nurus nurus. ſpurius.ii.
V.ante.s.longa eſt:ut puſio puſionis. Breuiant uero Fruſino fruſinonis. puſillus puſilla puſillum. Suſanna ſuſannæ.ſuſurrus.i.
V.āte.t.lōga eſt:ut utor.eris.Breuiāt uero cutis.is.frutex.icis.futuo.is.futut⁹.a.ū.lutū.i.mutina.ę.mutilus.a.um.muto.onis. nutrio nutris. pute⁹.i.putus.a.um.putris.e.puto.as.Ruteni populi.

Rutilus.a.um.Rutuli.po.rutrũ.i.rutuba rutubæ fluuius.Rutupe oppidũ. Vter utra utrũ. uter uteris.uterus uteri.utica uticæ.uti coniunctio.

V.purum ante.u.consonantem lõgum est.ut uua. quod si consonans p̃cedat breuiatur.ut fluuius.ii. iuuo.as.pluuia.æ.

¶ De mediis syllabis. Cap.v.

A Ante.b.in mediis syllabis breuis est. ut Calabria.æ.syllaba.ę. Producunt uero Atabul⁹.i. & uerbalia in albis desinentia.ut amabilis.e.& in abundus.a.um.ut populabundus.a.ũ.& in abulum.ut incunabulũ.i.uenabulũ.i.tintinabulũ.i. & in abrũ.ut uelabrum.

A.ante.c.breuis est:ut alacer.cris. Producunt uero Benacus.i.cloaca.æ.iracundus.a.um.meracus. a.um.mustaciũ.ii.nouacula.ę. opacus.a.um.pastinaca.æ.pistacium.ii.portulaca.æ.retinaculũ. i.sarracum.Et nomina deriuata in acrum.ut lauacrum.simulacrum.ambulacrum.uel in aculũ ut gubernaculum.i.Et in aceus.a.um. uel acius. a.um.ut ordeaceus.a.um.gallinaceus.a.um.uinacium.ii.

A.ante.d.breuis est.ut bragada flu. producit uero cicada.

A.ante.g.longa est:ut imago. inis. jndago. as. uel indago.inis. Breuiant uero aruitagus.i. asparagus.i.chiragra. æ. lalage. es. mandragora. æ. massageta.æ.patagia.æ.pelagus.i.podagra. æ. uertagus i.Et nomina composita ab agorazo. quod est emo.is.ut Pythagoras.Anaxagoras.Et ab ago:qđ est duco:ut pædagogus.synagoga.ę. paragoge.es.Et a frango.ut naufragus. Et a uagus.a.um.ut noctiuagus.

A.ante.l.breuis est. ut menalus.i.italus.i. Producunt uero canalis.Omphale.Sardanapal⁹.Stymphalus.sandaliũ. Et in .alis. desinẽtia. deriuata a noibus uel a uerbis.ut animalis.e.uenalis.e.

Rutilus.a.um.rutilo.as.Vg.haec modo q̃ toto rutilauerat igne comaz. Rutuli ppli Italiae antiq̃ssimi.Idẽ.i.aeñ. ternaq̃ trã sierint rutulis hiberna subactis. Rutul⁹ viri nomẽ tũ breui tũ lõga legit.Oui.vj.fast.hęc tibi pposito me morãt dixisse rutuli.Mar.famae ritulũ suae relinquas. Rutuba rutubae.flu.Italiae.Luca.in.ij.vnda facit rutubã q̃ cauũ dilabit inde. Rutrũ.i.qđ ex rutello colligit.Lucil.frumẽtari⁹ est modiũ secũ atq̃ rutellũ. Rutupe oppidũ Britãniae littorale.Idẽ rutupinaq̃ littora feruẽt.ꝛ Iuue.rutupinoue edita fundo. Vter.a.ũ.ꝛ ab eo cõpositũ vterq̃ vtraq̃ vtrũq̃. Vter vteris.qđ tametsi in declinatione p̃ma longa posui:idcirco suspicor p̃mã habere natura breuẽ.qđ ab eo vterus deriuatũ breuiat. Vg.ij.aeñ.ingemuit stetit illa tremẽs vteroq̃ recusso. Vtica.ę.oppidũ Affricae.Luca.in.vj.nõ vticae Lybiae clades. Vti ꝛ ab eo cõposita:vt vtiq̃.vtinã.veluti. V.pur.añ.u.cõsonantẽ longa est:vt Vua.vuidus.a.um.Vg.in buc. aut custos gregis aut maturae vinitor vuae.Idẽ in eodem.vuidus hiberna venit de glande.Menalcas. qđ si cõsonans p̃cedat.u.breuiat.vt Fluuius fluuij. Pluuia.ae.Iuuo iuuas.

A Ante.b.in medijs syllabis breuis est:vt calaber.a.um.alabãdae.ar. Producũt vo atabul⁹.i.vẽtus Apuliae peculiaris.Hor.in.j.ser.ostẽtare mihi quos torret atabul⁹ ꝛ quos. Barabas. Sedulius in pascali.tũc coluere baal nũc elegere barabã. sed potius dicẽdũ est p duplex.bb.scribendũ esse. interp̃tatur eñ fili⁹ p̃ris.qđ si p.b.simplex scribat breuis repit:vt apđ Marullũ in clausula pẽtametri. mulciber ẽ barabas. Et vbalia i abilis.vt amabilis.penetrabilis.ꝛ in abũdus.vt populabũd⁹.amorabũd⁹.errabũd⁹.Vg. i buc. errabũda bouis vestigia.ꝛ in abulũ finita vt venabulũ.i.icunabulũ.i.tintinabulũ.i. Vg.in.iiij.aeñ.lato venabula ferro.Idẽ.Iouis incunabula cretã. Iuue.tot tintinabula dicas. In abrũ q̃ p̃duci debere suspicor. q̃ semp repio longã.vt velabrũ cãdelabrũ volutabrũ, de dolabra nihil dico:q̃ dolabella reperit breuis. A.ante.c.breuis est:vt alacer. Producunt vo benacus.i. lacus Italiae.Vg.ij. geor. fluctib⁹ ꝛ fremitu assurgẽs benace marino. Cloaca.ae. Iuue.pinguis torrẽte cloaca. Iracũdus.a.um.Hora.in poe.impiger iracundus inexorabilis acer. Merac⁹.a.um. Idẽ.ij.epist.expulit helleboro morbũ bilemq̃ meraco. Mustaciũ.ij. Iuue. coenã ꝛ mustacia p̃des labẽte officio crudis donãda, Nouacula.Mar.vel saeua nouacula nudet. Opacus a.um. Iuue.tanti tibi non sit opaci. Pastinaca.ae.ꝛ p pisce ꝛ p radice hortensi.Macer.est pastinacae virtus in semine tm̃. Pistaciũ.ij.ex nucũ genere arbor. Palladius de arbor insitiõe:qn ꝛ amygdaleos subeũt pistacia ramos. Portulaca.ę.Macer. Andrachenes graece q̃ portulaca latine. Sarracũ.i. Iuue.frigida circũagũt pigri sarraco bootae:in acrũ finita semp p̃ducere iuenio.vt simulachrũ.ambulacrũ.Et noia in aculũ.vt tabernaculũ.i.retinaculũ.i.gubernaculũ.i.crepitaculũ.i.ꝛ in aceus.a.um.vel acius.a.um.vt ordeaceus.a.ũ. arũdinaceus.a.ũ.gallinacius.a.um.vinaciũ.ij. A.ante.d.breuis est:vt bragada flu.Aphricae.Luca.in.iiij.bragada lentus agit siccae sulcator arenae. Producit vero cicada.ae.Vergi.in buco.sole sub ardenti resonant arbusta cicadis. A.ante.g.longa est. vt imago.inis.carthago.inis. Breuiant vero aruiragus.i. Iuue.ꝛ de temone britanno excidet aruiragus.rex fuit Britanniae. Asparagus.i.Idẽ. asparagis qua despiciat conuiuia cauda. Chiragra.ae.Martial. sed nil patrono porrigit haec chiragra est. Lalage.es.nomen proprium foeminae.Martia.desine iam lalage tristes ornare capillos.lalages quoq̃ cuiusdam meminit. Horatius in odis.Mandragora.ae.Colu.mandragorae pariat flores moestamq̃ cicutam.Massagete. Luca.in.j. massagetem scythicus non alliget hister.Patagia.flu.Vergili⁹.iiij.aeneidos lataeq̃ sonantem patagiam. Pelagus.i. Vergili.non illi imperium pelagi saeuumq̃ tridentem. Podagra.ae.Martialis litigat et podagra diodorus flacce laborat. Vertagus.i. Idem in distichis.non sibi sed domino venatur vertagus acer. A.ante l. breuis est:vt Menalus.i. Producunt vero hic aqualiculus. Persius.pinguis aqualiculus propenso sesquipede extat.hic canalis. Vergilius quarto georgicorum currentem iliginis portare canalibus vndam. Omphale.es. Propertius libro. iij. omphale in tantum famae processit honorem. Sardanapalus. Iuuenalis.ꝛ Venere ꝛ coenis ꝛ plumis Sardanapali. Stymphalum.vnde stymphalides. Claudianus.audieram memorandae tuas stymphali volucres. Sandaliũ. Vergili.de obitu Mecoenatis.argentata tuos etiam sandalia talos. Et in alis.vt vbalis.e.vocalis.e.sacerdotalis.e.maialis.e.

A.ante.m.breuis eſt:ut calamus.i.thalamus.i. Producunt uero dictamū.i. Et uerbalia in amen ſiue amentū finita:ut ſolamen. iuuamē.iuuamentū. Et hebræa ad declinationē nr̄am reducta:ut adā adamus.i.abraā abraamus.i.

A.ante.n.longa eſt.ut inanis. Breuiant uero Apidanus.i.balanus.i.clibanus.i.drepanū.i.dardanꝰ.i. eridanus.i.galbanū.i. hypanis.is. hippomanes. laganū.i.libanꝰ.i.raphanꝰ.i.rhodanꝰ.i. Et noia græca in phanos uel phanes deſinētia:ut Stephanus.i.epiphanes.is. Ariſtophanes.is. ſicanus.a.ū. & cyane indifferentē habet.

A.ante.p.breuis eſt:ut alapa.æ. terapne.es. Producunt uero anapis.is.meſapus.i.priapus.i.ſerapis.is.ſinapis.is.

A.ante.q.breuis eſt:ut tanaquil. Producūt uero nequaꝗ̄ & utraqꝫ in abltō.& uſqꝫquaqꝫ aduerbiū.

A.ante.r.breuis ē:ut cithara.æ.barbarus.a.ū. Producunt uero Amaracus.i.amarꝰ.a.ū.auarꝰ.a.ū. cochleare.is.denarius.ii.tiaras.æ. Et denoīatiua in.aris.uel arius.a.ū.ut auxiliaris.e. antiquarius.a.um.ſextarius.ii.ſacrariū.ii.

A.ante.s.breuis eſt:ut petaſo.onis.carbaſus. Producunt uero.agaſo.onis.amaſis.is.omaſum.i.

A.ante.t.breuis eſt:ut cyathus.i.calathus.i. Producunt uero acathes.æ.ꝑ lapide.aratꝰ.i.aratrum.i. egathes inſulæ. Et ꝓpria nomia in ates.ut phraates.is.euphrates.is.mithridates. Et denoīatiua in atus.ut ſenatus.

A.añ.u.conſonantē longa eſt:ut cadauer.eris.papauer.eris. Breuiāt uero Batauus.a.ū.patauium.ii.

A.ante.m.breuis eſt:vt calamꝰ.i. Producūt ꝟo dictamū.i. ꝟg.xij.aeñ.dictamū genitrix dictaea carpit abida. Et nomina ꝟbalia in amē exeuntia:vt velamē.inis.certamē.inis.⁊ exeuntia in entū.vt armētū.i.nucamentū.i.firmamētum.i. Uelamē. Juue.clari velamē honoris.inde velamentū. Luca.in.viij.fluxu viroꝝ velamēta vides. Armamentū.i.vincit ⁊ nudis auertit armamētis. Jnde armamētariū. Juue.qcq̄d hn̄t teloꝝ armamētaria coeli. Et noia hebrea ad nr̄aꝫ declinationē extēſiōe ſyllabaꝝ reducta:q̄ q̄ i fine acuunt:in cadē ſylaba retinēt accētū.⁊ ex ꝯꝯi rōne latina eādē ꝓducūt.vt adā adamꝰ.i.abraā abraamꝰ.i roboā roboamꝰ.i. A.añ.n.lōga ē:vt inanis.e.romanus.a.um. garganꝰ.i.neqꝫ eñ vſq̄ꝫ breuiat:vt qdā delirant. Breuiant ꝟo apidanꝰ.i. Luca.in.vj.apidanꝰ nunq̄ꝫ celer niſi mixtꝰ enipeꝰ. Balanꝰ.i.atqꝫ inde balanatus.a.ū. Hora.iij.car.nec p̄ſſa tuis balanꝰ capillis. Perſiꝰ.balanatū gauſape pectis. Clibanꝰ.i.qꝺ nomē graecū ē:interp̄taturqꝫ fornax. Drepanū.i.ꝟg.iij.aeñ.hinc drepani me portꝰ ⁊ illactabilis ora. Dardanꝰ filiꝰ Jouis.ꝟg.vij.aeñ.dardanꝰ idaeas phrygiae penetrauit ad vrbes. Eridanꝰ.i.ꝟg.in.vj.plurimus eridani ꝑ terrā voluit amnis. Galbanū.i. Juue.cerulea indutꝰ ſcutulata aut galbana raſa.ꝟg.iij.geor.galbaneoqꝫ agitare graues nidore chelydros. Hypanis.is.ꝟg.iiij.geor.ſaxoſumqꝫ ſonās hypanis myſuſqꝫ caicꝰ. Hyppomanes. Jdē in.iiij.geor.hyppomanes lentū diſtillat ab inguine virus.⁊ Juue.hyppomanes carmēqꝫ loquar coctumqꝫ venenū. Laganū.i. Hora.j.ſer.refero laganiqꝫ catinū ⁊ ibidē laganū portātes oenophorūqꝫ. Libanꝰ. Sedulius in paſ.ſemꝑ hn̄s frondes ⁊ tanq̄ꝫ libana cedrus. Raphanꝰ.j. Catul.intrabūt raphaniqꝫ mugileſqꝫ. eſt eñ carmē phaleuticū. Rhodanꝰ.i. Oui.ij.meta.heſperois amnes rhenū rhodanūqꝫ padūqꝫ. Sathanas mediā ꝓducit rōne ſupius dicta:qm̄ ꝺr a ſathan. Et noia graeca in phanos vel phanes deſinētia:vt ſtephanꝰ.i. diaphanꝰ.a.ū.epiphanes.is.ariſtophanes.is. Hora.j.ſer.eupolis atqꝫ cratinꝰ ariſtophaneſqꝫ poetae. Sicanus.a.ū.mediā hꝫ indifferentē.longā vt apud ꝟg.v.aeñ.fida reor fraterna erycis portuſqꝫ ſycanos.breuē vt apꝺ Oui.in ibin.plurima q̄ flāmas ſicanꝰ etna vomit. Cyane quoqꝫ indifferētē hꝫ.breuē apꝺ Oui.i.iij.de pon.q̄ꝫq̄ꝫ ſuis cyanē miſcet anapis aqs Mar.ſic minimas intrāt cyaneaſqꝫ nates.lōgā apꝺ Juue.cyanes plenos ⁊ tēpeſtatibꝰ vtres. Oui.ix.meta.cognita cyane p̄ſtanti corꝑe nympha. A.añ.p.breuis eſt.vt alapa. Terapne.es.oppidū laconiae.nā breuiare Sılliꝰ Jtalicus oñdit vt diximꝰ alias.cū dixit:nōnunq̄ꝫ affirmat terapneis iliō armis. Oui.in epi.paridis poſitione ꝓducit dicēs. Rure terapneo nata puella phrygē. Producunt ꝟo anapis ſiciliae fluuius. Oui.xiiij.meta.⁊ cyanes ⁊ anapis ⁊ ortygia aretuſa. Meſapꝰ.i nomē eſt viri ꝓpū a ꝟg.in aeñ.celebrati. Priapus.i. Jdē in buc.ſinū lactis ⁊ haec te liba priape quotannis. Serapis.is.deꝰ aegyptiorū. Marti.vincebant nec q̄ turba ſerapin amat. Sinapis.is. Columel.ſeqꝫ laceſſenti fletum factura ſinapis. A.ante.q.breuis eſt:vt tanaquil. Juuena.ante tñ de te tanaql tua qñ ſororē. Nequaq̄ꝫ ꝟo ꝓduxit ⁊ vtraqꝫ in ablatiuo. nam in ntō ⁊ actō breuiat. A.ante.r.breuis eſt:vt cithara.ae.barbarus.a.ū.iſmarus.i.tartarus.i. Producunt ꝟo amaracꝰ.i.ꝟg.j.aeñ.idaliae lucos vbi mollis amaracꝰ illū. Amarꝰ.a.ū. Jdē.j.geor.⁊ amaris intyba fibris. Auarus.a.ū. Hor.ſemꝑ auarus eget. Cocleare.is. Mar.mittere cū poſſis vel cochleare mihi.⁊ in diſtichis nunqd ſcis potiꝰ cur cochleare vocer. Denarius.ij. Mar.vnus ſaepe tibi tota denarius arca. Jdem tñ alio loco breuiauit dicens. Denarijs tamē hanc non amo baſſe tribus. Tiaras.ae.ꝟg.vij.aeñ.ſceptrū ſacerqꝫ tiaras.⁊ Juueñ.phrygia veſtit bucca tiara. Et denoiatiua in arius.a.um.atqꝫ etiā ſubſtantiue accepta in arius.⁊ ariū.vt ſextarius.ij.ſacrariū.ij.armariū.ij.veſtiarium.ij.roſariū.ij. Juue.de quo ſextarius alter. Jdem aut apꝺ iſiacae potius ſacraria lenae. A.ante.s.breuis eſt:vt petaſo.onis.carbaſus.i.pegaſus.i. Producunt ꝟo agaſo.onis. Perſ.hic dama eſt nō treſſis agaſo. Amaſis.is. Luca.i.ix.nō mihi pyramidū tumulus euulſus amaſis. Omaſum.i. Hora.ceu pingui tentus omaſo. A.ante.t.breuis eſt:vt cyathus.i.lapatus.i.carpatus.ta.tum. Producunt ꝟo aratus.i.poeta graecus. Germanicꝰ in aratū.a Joue principiū magno deduxit aratꝰ.⁊ Oui.cū ſole ⁊ luna ſemꝑ aratꝰ erit. Achates.ae.n.p.viri celebrati ⁊ lapidis:cuius meminerūt Pli.atqꝫ Solinus.ꝟg.j.eñ.ipe vno gradit comitatus achate. Aratrū.i.cuiꝰ mediā natura eē lōgā vel ex eo colligimus qꝺ apꝺ idoneos autores ſemꝑ lōga reperitur.tametſi a graecis aratrō ꝑ omicrō ſcribat:⁊ Petrꝰ Riga quodā in loco breuiauerit. Egathes inſulae in mari lybico. Sil.li.j.puni.flore virēs auet egathes abolere parentum dedecus:⁊ in eodem opere ſaepe. A.ante.u.ꝯſonantē longa eſt.vt cadauer.eris.papauer.eris. Batauus.a.um. Juueñ.hic petit euphratem iuuenis domitiqꝫ bataui.⁊ Mar.in diſt.⁊ mutat latias ſpuma bataua comas. Luca.tamē in.j.breuiauit dicens. Uangiones batauiqꝫ truces quos aere recuruo. Patauium.ij.ꝟg.j.aeñ.hic tamen ille vrbē patauí.

E Ante.b.breuis est.ut tenebrę.arum. erebus.i. Producunt uero Corebus.i.Ephœbus.i.Perrhebus.a.um.

E.ante.c.longa est:ut imbecillus. a. um. & a theca composita.ut bibliotheca.apotheca. Breuiāt uero illecebræ illecebrarum. Seneca.æ. Senecio.onis.

E.ante.d.longa est. ut teredo.inis. Breuiant uero Andromeda.æ. Essedum.i. Lebedos.i. Macedo macedonis.Peucedanum.i. Tenedos.i. Vnedo unedonis. Et ab hedra composita.ut cathedra.synhedra.exhedra.& a medeo. quod est impero composita.ut diomedes.& a cles quod est gloria. ut Empedocles.

E.añ.f.indifferens est:ut tepefacio.is. calefacio.is. Producunt uero Veneficus.i. Venefica.æ.

E.ante.g. breuis est:ut elegia elegiæ. telegonus.i. Producit uero Cethœgus.i. Aliqui diphthongo scribunt.

E.ante.l.breuis est.ut obelus.i.sepelio.is.Producūt uero phaselus.i.philomela.ę.Et deriuatiua i elis. ut crudelis.& in ela.ut tutela.æ.Cybele indifferētem habet.

E.ante.m.longa est.ut eremus eremi.Breuiant uero Artemis.idos.i.diana & ab eo composita.Elementum elementi.Ptolemæus.ei.Tlepolemꝰ.i. uehemens.tis.

E.ante.n. producitur. ut uerbena.æ. Breuiant armenia.æ.ebenus.i.helenus.i.Helena.ę. iuuenis. is.ingenium.ii.ingenus.a.um.olenus.i.orcomenos.porsena.æ.Et composita a uenio.is.ut aduena.æ.Et a genes.hoc est genꝰ.ut archigenes.antigenes.diogenes.hermogenes. menogenes.origenes. prothogenes. & a stenos. hoc est robur. ut antisthenes.callisthenes.demostenes.Et a parthenos quod est uirgo. ut parthenius parthenii.

E Ante.b.breuis est:vt erebꝰ.i.terebintꝰ.i.celebris.e.muliebris.e.Producūt ꝟo corebꝰ.i. ꝟg.ij.eñ.iuuenisq̨ corebus mygdonides.Ephoebꝰ.i. Juue.armeniꝰ zalates cūctis narraꝛ ephoebis.Perrhębꝰ.a.ū.a prhębe vrbe thessalię:sed p.ę.diphthōgon scribiꝛ.Oui.xij.met.corpe nō lęso prhębū cenea vidi:cenea perrhębū.E.añ.c.lōga ē:vt imbecillus.a.ū.qꝺ ex in ⁊ bacillus ꝯponiꝛ:in quo pͥma breuiaꝛ.Breuiāt ꝟo illecebrę.Claudianꝰ in Ruffinū.illecebris capiꝛ nimiū.Seneca.ae.Juue.a Seneca:q̄ piso bonꝰ q̄ cotta solebat.Senecio.onis.eadē quoq̨ rōne breuiat.E.añ.d.longa ē:vt teredo.inis.veredo.inis.albedo.inis.Breuiant ꝟo andromeda.ę.Oui.i epi.sapph.andromedę pr̄ię fusca colore suae.Essedū.i. ꝟg.iij.geor.belgica vł molli meliꝰ feret esseda collo.Lebedos.Hora.scis.lebedos qd sit.Peucedanū.Macedo.onis.Luca.in.v.in macedū terras miscēs aduersa scꝺis.Tenedos.i.ꝟgl.ij.aeñ est in ꝯspectu tenedos notissima fama.Et ab hedra hoc ē sede ꝯposita:vt cathedra.ae.synhedra.ae.exhedra.ae.Mart.x.epigrā.cū cathedraticos portet tibi rheda ministros.Unedo.onis.ideo breuiat:q2 ab vnꝰ ⁊ edo ꝯponiꝛ.Et a medeo.i.impo.vt laomedō.alcimedon.Et a cleos glīa.vt empedocles.sophocles.E.añ.f.indifferēs ē:vt tepefacio.liq̄facio.is.Hora.ij.ser.mr̄is iugulo ferꝝ tepefecit acutū.tepefecit scꝺa breui.posuit longā Catullꝰ posuit dicēs.Alta tepefaciet pmixta flumina cede.ꝟg.ij.eñ.illos patefactꝰ ad auras.⁊ Prop.nec flenti dn̄ę patefiāt nocte fenestrae.Ueneficꝰ semp ꝓducere repꝛ:sed id forte efficiꝛ qm̄ si plures syllabę breues ꝯcurrerēt:vix posset recipi in haec gn̄a carminū:q̄ sunt magis in vsu:aut q2 in veneno scꝺa producitur.E.añ.g.breuis est:vt telegonꝰ.i.elegꝰ.i.vcalegō.onis.Producūt ꝟo cethoegꝰ.i.nomē ꝓpꝛiū viri romani.tm̄ diphthōgo oe.scribiꝛ.Juue.clodiꝰ accuset moechos catilina cethoegū.E.añ.l.breuis ē:vt obelꝰ.i.qꝺ breuiare ex eo manifestū est:qꝺ a graecis p epsilō scribitur.⁊ qꝺ in diminutiuo illiꝰ a ꝟgilio in rosis breuiaꝛ cū dicit:haec apit summi fastigia celsa obelisci.Sepelio.is.Persiꝰ.iampridē hūc sepeli:tu restas:pge tacebo.Producūt ꝟo phaselꝰ.i.Juue.Paruula fictilibꝰ solitū dare vela phaselis.Cybele tū breuiare tū ꝓducere repiꝛ.ꝟg.iij.aeñ.hinc matris cultrix Cybeles Corbantiaq̨ aera.cū vero ꝓduciꝛ p duplex.ll.scribi ꝯsueuit.Luca.in.j.⁊ lotā paruo reuocant almone Cybellen.Barbara ꝟo in.el.finita q̄ ad nr̄am declinationē syllabae extensiōe reducunꝛ:ꝓducunt.vt Michael.elus.i.Jsrael Jsraelus.i.E.añ.m.lōga est:vt eremꝰ.i.n.ā p.e.lōgū in scꝺa scribiꝛ a graecis:in quo peccauit hymnographꝰ cū in carmine sapphico scripsit:ꝑpotēs martyr eremiq̨ cultor.Racemꝰ.i.vindemia.ae.Breuiāt ꝟo Artemis.i.Diana.vn̄ Artemidorꝰ.Artemisia.Elementū.i.Hora.j.ser.doctores elementa velint vt discere pͥma.Ptolomaeus.i.Luca.in.ix.te Ptolemęe feram frustra ciuilibus armis.Tlepolepomꝰ.i.Oui.in epi.Penelopes.sanguine Tlepolemi Lyciā tepefecerat hastā.Uehemens.tis.Prudentius.ꝑceptor vehemens eundo.E.ante.n.ꝓducitur.vt verbena.ae.murena.ae.catena.ae.alienꝰ.aliena alienum.Breuiant ꝟo armenia.ae.Uergi.in buc.Daphnis ⁊ Armenias curru subiungere tigres.Ebenus.i.Uerg.j.geor.fert ebenum solis est thurea virga sabeis.Helenus.i.Helena.ae.Uergil.iij.aeñ.hos Helenus monitus.Jdem in pͥmo.ornatus argiuae Helenae quos illa mycenis.Juuenis.is.Jdē in.ij.iuuenes fortissima frustra.Ingeniū ingenij.Hora.ingeniū Graijs musa dedit ore rotūdo.Ingenuus.a.um.Juue.ingenui vultꝰ puer ingenuiq̨ pudoris.Olenos.i.oppidū Aetoliae:alterū fuit Beotiae.Papi.iiij.theb.olenos ionijs e fluctibꝰ hospita portu.Seneca in troade.olenos tectis habitata raris.Porsena.ae.rex Hetruscoꝝ.Mart.hanc spectare manū porsena nō potuit.ꝟg.tm̄ in.viij.aeñ.autoritate sua ꝓduxit dicēs:nec nō Tarquinū eiectū Porsenna iubebat.atq̨ ideo p.nn.duplex scribi ꝯsueuit.Breuiant quoq̨ a venio.is.ꝯposita:vt aduena.ae.ꝯuena.ae.Et a genes qꝺ interꝑtatur genꝰ:vt Archigenes.Juue.aduocat archigene onerosaq̨ palliaq̨ iactat.Antigenes.ꝟg.in buc.nō tulit Antigenes ⁊ erat tū dignꝰ amari.Diogenes.Ausoniꝰ.Diogenes obijt nō obijt sed abijt.Hermogenes.Hora.ij.ser.inuideat quod Hermogenes ego cāto.Menogenes Mar.menogenē omni tu licet arte velis.Origenes.is.Hora.j.ser.vt quondam marseꝰ amator origenis ille.Jmperiti huius rōnis dicūt hermogenes ⁊ origenes penultima longa.Protogenes.Juueñ.Protogenes aliqs vel disphilus auterimanthus.Breuiant etiam a sthenos hoc est robur ⁊ valentia cōposita.vt antisthenes.is.Callisthenes.is.Demosthenes.Jdem.Eloquiū ⁊ famam Demosthenis ⁊ Ciceronis.Et a parthenos:quod interpretatur virgo composita ⁊ deriuata.vt Partheniꝰ mōs Arcadiae.ꝟg.i buco.frigora parthenios canibus circundare saltus,

Parthenope.parthenopeus.Et in mene uel menes finita:ut Climene climenes. Nyctimene.es. Periclimenes periclimenis.Achæmenes.is. Philopomenes.

E.ante.p.breuis est.ut telephus telephi. Producunt uero. Asopus.i.Asclepius asclepii. Iosephus.i. p̄sepe.is.

E.ante.q.breuis est.ut die quarti.die quinti.

E.ante.r.breuis est:ut cerberus.i. Producunt uero abdera abderæ.austerus.a.um. chimera chimeræ.cithera.orum.citheron.onis.cyperus.i.galerus.i.Homerus homeri. Et a hieros composita. ut hiera.æ.hierapolis.Iberus.i.machera.ę.megera.æ.mysterium.ii. niceterium.ii. panthera.æ. poderis.is.syncerus.a.um.seuerus.a.um. trieteris:idis.

E.ante.s.breuis est:ut apesas apesantis. æresis. Producunt uero carchesium carchesii.diœcesis.eos. galesus.i.halesus.i.Iesus.lyrnesus.i.milesius.a.ũ marpesus.i.magnesia.æ.mathesis.eos.poesis.is. synteresis.is.Et ab esus.a.um.composita.ut obesus.a.um.

E.ante.t.longa est. ut moretum.i. Breuiant uero Amethistus.i.arethusa.æ.chrysendetum.i.iapetum.i.lampetiæ.macetes.æ.pharetra pharetræ. pheretrum.i.pyretrun.i.phaeton.ontis. phaetusa.æ.taygeta taygetæ.taygetus.i.triquetra.ę.triquetrus.a.um.temetum temeti.uenetus. a. um.

Parthenope Neapolis Italię ciuitas.Idē.iiij.geor.illo Vgiliū me tp̄e dulcis alebat parthenope. Parthenopeꝰ. f.rex arcadię.Idē.vj.eñ.parthenopeꝰ ⁊ adrastri palletis imago.In mene q̄z siue menes finita vt climene,es.melpomene.es piclimenes.is.achęmenes.is.Oui.j.met.⁊ tulit ad clymenē epaphi ꝯuitia matrē.Hoř.iiij.car.quē tu melpomene semel:ē eñ carmē pherecratiū.Idē.ij.car.hūc tu q tenuit diues Achęmenes.Oui.xij. met.mira piclimenes mors ē cui posse figuras. E.añ.p.breuis ē:vt Telephꝰ.i. Producūt Vo Asepꝰ.i.fluuiꝰ.Pris. in pihegesi ex dionysio. atqz malos lemures qd̄ pellit munꝰ asepi.Asclepiꝰ. ij. medicus fuit p̄stātissimū.scribiturqz a graecis p.e.longū. Macer.nō modicū sanos asclepiꝰ asserit illas. Josephꝰ q̄z pducit rōne a nob̄ saepiꝰ dicta.de noib̄ꝰ barbaris ad latinā declinationē reductis. Juuencꝰ vrgeť monitis Marię puerūqz Josephꝰ.Pręsepis.is.vel p̄sepe.is.vł p̄sepiū.Vg.in buc.cū p̄mū pasti repetēt p̄sepia tauri. E.añ.q.breuis ē:vt die quartę vel die quarti. die q̄ntę vel die q̄nti:vt autor ē Gel.li.ix.noct.att.aduerbia sūt siḡntia diē quartā diē q̄ntā futurā:vt cras pendie q̄ ex die ⁊ quarti ⁊ q̄nti ꝯposita sunt.eodē tñ autore illd̄.e. breuiat qd̄ erat alioq longū.E.aū.r.breuis ē:vt cerberus.i. vterꝰ.i.patera.ae.iter aduer.Producūt Vo abdera.ae.oppidū thraciae.vñ est abderitanꝰ.a.ū.Mar. abderitanae pectora placbis habes.Austerꝰ.a.ū.Hoř. ij.ser.mollit austez studio fallēte laborē. Cythera.oꝝ. vñ est cythereꝰ.a.ū.⁊ venꝰ cytherea dicta Vg.j.eñ.hūc ego sopitū somno sup alta cythera. Idē in eodē parce metu cytherea manēt immota tuoꝝ.Cyperus.i.iunci odorati species est:⁊ viri nomē ppriū apd̄ Mart.celebratū.Galerꝰ.i.Juue.sed nigrū flauo crinē abscōdente galero.Hiera.ae.Vg.ix.aeñ.quos Jouis eduxit luco siluestris hiera Homerꝰ.Hora.Enniꝰ ⁊ sapiēs ⁊ fortis ⁊ alter Homerꝰ.Iberꝰ.i.fluuiꝰ hispanię. Luca.in.iiij. q p̄stat terris aufert tibi nomen iberꝰ. Mysterium. ij. Ouidi.pandimꝰ interdū doctis mysteria reꝝ.Niceteriū.ij.Juuena.⁊ ceromatico fert niceteria collo.⁊ alia noīa graeca in terion desinētia:q̄ apd̄ illos p eta scribūtur.vt psalterion phylacterion apodyterion coemiterion baptisterion: nā latina huiꝰ formę breuiāt.vt magisteriū ministeriū.Poderis genꝰ vestis talaris:cuius meminit diuꝰ Joannes in apocalypsi:ideo pducere diximꝰ:q₂ p.e.longū a graecis scribiť.Syncerꝰ.a.ū.qd̄ a syn ⁊ cera ꝯponiť.Hora. syncez est nisi vas qd̄cūqz infundis acescit.Seuerꝰ.a.ū.Idē. adimā cātare seueris.Trieteris.dis.⁊ trietericꝰ.a.ū.Papi.iiij.theba.Ludus ⁊ atra sacrā recolet trieteris opheltē.Vgil.iiij.aeñ.thyas vbi audito stimulā trieterica baccho.E.ante.s.breuis ē vt gresis.is.athesis.is.flu.Producūt vero carchesiū.Vg.iiij.geor.mater cape moeni carchesia bacchi.Dioecesis scrib̄a per diphthongon:q₂ p.oi.a graecis scribiť:⁊ penultima per.e.longū:q₂ per eta longū ab illis scribiť. duplex a iunioribꝰ in hac dictione committiť error litteraturae videlicet ⁊ accentꝰ.Galesus.i.Verg.iiij.geor. quam niger humectat flauentia culta galesus.Halesus.i.flu.Siciliae.Colum.⁊ q̄ Siccani flores legistis halesi.Jesus q̄ñ est trisyllabum. vt apd̄ Juuencū semp q seqť graecoꝝ.q.i.consonantem non habent.Lyrnesus oppi.phrygiae.Verg.vij.aeñ.lyrnesi domꝰ alta:solū laurente sepulchrū.Milesius.a.um.Idem.iiij.geor.sensit eam circū milesia vellera nymphae.Marpesus.i.mons pari.vt Seruiꝰ inqt.Verg.vj.aeñ.quam si dura silex aut stet marpesia cautes.Magnesia.ę.⁊ magnesius.a.um.regio thessaliae.Mathesis.eos.q̄m per.e.longū in penultima scribiť.Poesis quoqz eadem ratione producitur. Hora.in poe.vt pictura poesis erit.Synteresis penultima longa:q₂ per.e.longū a graecis scribiť per.t.non per.d.in secūda:ergo duplex quoqz error a nostris committitur in hac dictione alter litteraturae:accentus alter.Alia quoqz reperiuntur complura produci:quia per.e.porrectam a graecis scribūtur: vt hebesus.monesis.vogesus. Et ab esus.a.um.composita.vt adesus.a.ū.obesus.a.ū.E.ante.t.longa est:vt moretū.i.pinetū.i. facetus.a.ū.Breuiant vero amethistus.i.Mar.cum potest amethistinos trientes:est eñ carmen phaleuticum.Aretusa.ae.Verg.in bucco. extremum hunc aretusa mihi concede laborem.Chrysendetum.i.Idem.si videre potes miseri chrysendeta cinnae.Japetus iapeti.Ouid.j.meto.Quam satus iapeto mixtam fluuialibus vndis.Lampetiae.Idem.candida lampetiae.Macetes.ę. Papi.in achil.quo macetae sua signa citent.Pharetra.ae. Vergil.j.aeñ.succinctam pharetra:aut maculosae tegmine lyncis.Pheretrum.i.Idem in.xj.Sed venit in medium pheretro pallante reposto.Pyretrum.i.Macer.est pyretrum calidum.Nam positione produxit.Ouid.in.ij.de arte dicens.tritaqz ⁊ annoso flaua pyretra mero. Phaeton.ontis. Mar.qd tibi vis dipyron q phaetonta facis.Phaetusa.ae.Oui.ij.meta.aequis phaetusa soroꝝ.nam per.e.diphthōgon non scribi alibi testati sumꝰ.Taygeta.ae.vna ex pleiadibꝰ.Oui.iij.fast.maiam ⁊ lectram taygetamqz Joui.Taygetꝰ.i.mons laconiae q taygeta. Verg.ij.geor. virginibꝰ bacchata lacenis taygeta.Triquetra.ae.p Sicilia.⁊ triqtrꝰ.a.ū.Nam positione Hora.pducit in.ij.ser.dicēs qd militibꝰ p̄missa triqtra.Temetū.i. Juue.de corcyra temetū deduxerat vrna.Venetꝰ.a.ū.Idē.ꝯtentusqz illic veneto duroqz cuculo.Mar.in venetis sint lauta licet cōuiuia terris.

Vietus.a.ū.Hor.in epodo.q̄s sudor vietis ꝛ q̄z mal⁹ vndiq̄z mēbris.Lucre.tñ ꝑportionē secut⁹ lib.iij.de rez natura pducit dicēs:nec supra caput eiusdē cecidisse vietū.nā a vieo.es.vieui participiū eē videt̄.est aūt viet⁹ lāguid⁹.Breuiant q̄z denoiatiua in etas exeūtia.vt a piu3 pietas.a vari⁹ varietas.a nimi⁹ nimietas.a satis satietas.Et ab arete qd̄ interp̄tat̄ virt⁹ deriuata ꝛ cōposita:vt panaretos qd̄ interp̄tat̄ oim v̄tutū plen⁹:quo noie a qbusdā dict⁹ ē liber q ecclesiastic⁹ appellat̄.Est etiā viri nomē ꝓpriū apud Mar.arguto madidus pollice panaret⁹.Aretalogus hoc est v̄tutis sermo vel narrator.Iuue.nouerat vt mēdax ar.talog⁹ in mare nemo.Alij ab aretos qd̄ est placidus deducunt quasi placida loq̄ns.

Vietus.a.um.Et denominatiua in etas:desinētia ut pietas.atis.uarietas.atis.Et ab arete.hoc est uirtute cōposita:ut panaretos.i.arctalogus.i.

I Ante.b.breuis est:ut sensibilis.e.alibi.

I.ante.c.breuis est.ut rusticus.amycus.nomen proprium uiri. Producunt uero:amicus.a.um. Apicius.ii.apricus.a.um.aricia.æ.caicus.i.canicula.æ.craticula.æ.cuticula.æ.cuniculus.i.conuicium.ii.ceruical.alis.equicolus.i.febricula.æ.formica.æ.labicum.i.lectica.æ.lorica.æ.lumbricus.i.myrica.æ.marica.æ.mendicus.a.um:meretricula.æ.multicium.ii.nasica.æ.nouicius.a.um.numicius.ii.palicus.i.periculum.i.posticus.a.um.posticus.i.pudicus.a.um.pedico.as.pediculus.i.phoenicopterus.i.redimiculum.i.rubrica.æ.triuicus.i.tibicen.nis.tegeticula.æ.uesica.æ.umbilicus.i.urtica.æ.ustica.æ.uaticanus.i.uiticula.æ. Et a nice.hoc est uictoria.composita: ut polynices.is.olimpionices.e. Et nomina barbara in icus.ut alaricus.i.theodoricus.i.fredericus.i.

I.añ.d.breuis ē:ut liuidus.a.ū.cupid⁹.a.ū.pducunt uero abydos.i.acidalia.ę.desidero.as.fastidio.is

I Ante.b.breuis ē:vt sensibilis.e.credibilis.e.terribilis.e.alibi aduerbiū.Oribasus apd̄ Oui.canis nomen ꝑducit q̄r p.ei.diphthōgō scribit̄.dicit enim.Doric⁹ ꝛ oribasus arcades ois.I.añ.c.breuis ē:vt rusticus.a.um.vrbicus.a.um.Amycus.i.nomen viri a Vg.celebratū in.i.eñ.nūc amyci casum gemit ꝛ crudelia lecū.Idē in.v.bebrycia veniēs amyci de gente ferebat.Producūt vo amic⁹.a.ū.ꝛ amicitia.ę.ꝛ amico.as Apicius.Iuue.q̄ miser ꝛ frugi nō fecit apicius.Apricus.a.um.Vg.in buc.duceret apricis in collib⁹ vua colorē.Aricia.ę.Hor.j.ser.egressum magna me coepit aricia Roma.Caic⁹.i.nomē viri ꝛ fluuij.Vg.j.eñ.aut capyn aut celsis in puppib⁹ arma caici.Idē.iiij.geor.saxosumq̄z sonās hypanis mysusq̄z caic⁹.Canicla ę.Persi⁹.scire erat in voto dānosa canicula quantum.Craticula.ę.Mar.parua tibi incurua craticula sudet ofella.Cuticula.ę.Persi⁹.semꝑ ꝛ assidua curata cuticula sole.Cuniculus.i.Mar.gaudet in effossis habitare cuniculus antris.Conuitiū.ij.siue p.t.siue p.c.scribat̄.Oui.j.meta.ꝛ tulit ad clymenē epaphi ꝯuicia matrē.Ceruical.alis.Mar.tinge caput nardi folio ceruical olebit.Eqcol⁹.i.ppli sunt italię.Vg.ix.eñ ꝛ pl'cher eqcolus armis.Febricula.ę.cui⁹ deriuatū.Catul.posuit dicēs:vez nescio qd febriculosi.Formica.ę.Vgi.i.iiij.ac velut ingentē formicę farris aceruū.Labic⁹.i.Idē.vij.eñ.ꝛ picti scuta labici.ꝛ Sil.xij.iāq̄z adeo est agros ingressus ꝛ arua labici.Lectica.ae.Iuuena.is.quadrantes lectica petit sequiturq̄z maritum.Lorica.ae.Verg.vij.aeñ.loricam quam demoleo detraxerat ipse.Lumbricus.i.Serenus lumbrici quoq̄z terrestres nascentur oliuo.Myrica.ae.Vg in buco non cēs arbusta iuuāt humilesq̄z myricae.Maryca.ae.nympha ꝛ silua eiusdē nominis in italia.Vg.vij.aeñ.hunc fauno ꝛ nympha genitū laurente marica.Mendicus.a.um.ꝛ mendico.as.Hora.j.ser.mendici mimi balatrones hoc genus omne.Iuue.digito mēdicat pollio nudo.Meretricula.ae.Hora.ij.ser.meretricula Dauum.Multicium.ij.Iuuena.tu multicia sumas.et ibidē:quęro an deceant multicia teste.Nasica.ae.n.p.viri romani qui cognoiatus est.Publius Scipio Nasica.Nouicius a.um.Idē.tetrumq̄z nouicius horret.Numicius.ij.fluuius italiae.Vg.vij.aeñ.tyrrhenū ad tibrim ꝛ fontis vada sacra numici.Palicus.i.stagnū ꝛ puer.Vg.placabilis ara palici.Periculū.i.Persi.nil ne pudet capiti nō posse pericula cano.Posticus.a.um.Idem.occipiti cęco posticę occurrite sannae.Posticus.i.Hora.atria seruantem postico falle clientē.Pudicus.a.um.ꝛ pudicitia ae Iuuena.credo pudicitiam satnrno rege moratam.Pedico.as.ꝛ pedico.onis.Mar.pedicatores fellat linus.hoc quid ad te?Idem.confidis natibus:non est pedico maritus.Pediculus.Mart.ꝛ iuuenti dñs pediculosi.Phoenicopterus.i.Iuuena.ꝛ phoenicopterus ingens.Ridimiculū.i.Iuuena.paulatim q longa domi redimicula sumunt.Rubrica.ae.Persius.non secus ac si oculo rubricam dirigat vno.Horat.ij.sermo.ꝑlia rubrica picta aut carbone.Triuicus.i.vicus.Apuliae.Hora.ij.sermonum.nunq̄ērepsemus nisi nos vicina triuici.Tibijcen.inis.sed quemadmodū supra diximus duplex.j.breue in vnam syllabam longam per synaeresin coit.Iuuena.saltatur nigro tibijcine qualiacunq̄z.Tegeticula.ae.Martia.dat tibi securos vilis tegeticula somnos.Vaticanus.i.Mar.in vaticanis cōdita musta cadis.Viticula.ae.Vg.in diris.dulci namq̄z tumet nondum viticula bacchο.fortasse ꝛ alia diminutiua reperias q̄ ad hoz ꝓportionē ꝑducantur.Vesica.ae.Iuue.nūc via ꝓcessus vetulę vesica beatae.Vrtica.ae.Idē haec tetigit gradiue tuos vrtica nepotes.Vmbilicus vmbilici.Vgil.in priape.delphos pythius orbis vmbilicus.est eñ carmen phaleuticum.Vstica vsticae mons.Hora.j.carminū.valles ꝛ vsticae cubantis.Et a nice qd̄ interp̄tatur victoria composita:vt polynices polynicis.Papi.xij.theba.heu mihi nunq̄s adest thari polynicis ad ignes.Veronice.es.Iuuena.deinde adamas notissimus ꝛ veronices.Et nomina barbara in icus.vt rodericus.i.enricus.i.ludouicus.i.theodoricus.i.alaricus.i.Claudianus de bello in alaricum.sed nunq̄ tantū Mauors contraxit in arctum res alarice tuas.Barbaras aūt diximus:non vt quidā qui de omnibus ꝓprijs regulā tradiderunt.nam vrbicus castricus.eutycus.pannichus ꝛ reliqua noia q̄ a graeco siue latino sermone deducta sunt breuiant.Iuuena.vrbicus exodio risum mouet atelanes.Martia eutycus ille tuū castrice dulce latus.Idē horrida sed mens est panniche volsa tibi.I.ante.d.breuis est:vt liuidus.a.um.viuidus.a.um.fetidus a.um.Producunt vero abydus.i.Vergi.j.georgico.pontus ꝛ ostriferi fauces tentantur abydi.Acidalia Venus.Vergi.j.eneidos.at memet ille matris Acidaliae.ꝛ pestis animae septima accidia.i.incurria vel negligentia.Fastidio.is.ꝛ fastidium.ij.Idem in buccolicis.inuenies alium:si te hic fastidit Alexis. Idem in eodem. matri longa decem tulerunt fastidia menses.

Formido.as.trucido.as.Et noia in ido exeũtia.ut crepido.inis. cupido. inis. formido. inis libido. inis. Et nomina patronymica masculina a nominibus in eus diphthongon desinentibus.ut a prometheus.ei.promethides. A tideus.ei.tidides. Nã reliqua fere omnia breuiant:ut a priamo priamides.a nestore nestorides. ab agamemnone agamemnonides.

I.añ.f.unum reperio productum.allifæ.aꝝ.

I.añ.g.breuis est.ut litigo. Producunt uero auriga.æ.caligo.as.castigo.as.fatigo.as.fastigiũ.ii.Et a fligo.is.cõposita.ut affligo.is.infligo.is.instigo as.lestrigones.um.pstigiæ.aꝝ.salpyga.æ.origanum.i.quadrigę.aꝝ.uestigo.as.uectigal.alis.Et nomina exeuntia in igo.ut caligo.inis.uertigo.inis.uligo.inis.

I.añ.l.breuis est:ut massilia.Producunt uero asilꝰ.i.asylum.i.asylas.æ.nomen propriũ uiri. aprilis.is.ædilis.is. crocodilus.i. Eriphile.es. exilis.æ.massylus.a.um.pamphilia.æ. petilia.æ.qntilis.is.sextilis.is.subtilis.e.uenilia.æ. Et noia neutra in.ile.desinentia.ut cubile.sedile. Et adiectiua a noibus deriuata.ut a puero puerilis.a sene senilis. Breuiant tamen ab humo humilis.a pari parilis.a dape dapsilis.

I.ante.m.breuis est.ut optimus.a.um. Producunt uero ariminum.i. discrimen.inis. enthymema.atis.opimus.a.um.quadrimꝰ.a.um.sublimis.e. Et nomina a uerbis quartæ cõiugationis in imẽ.exeuntia.ut a munio.is.munimẽ.inis.a lenio.is.lenimen.is.a farcio.is.farcimen.inis. & q̃ ex imẽ exeunt in. entum. ut uestimentum. pauimẽtum.

Formido.as.Juue.in gremio mr̃is formidat rusticꝰ infans. Trucido.as.Vg.ij.eñ.fit via vi rũpũt aditꝰ pmosq̃3 trucidãt. Infidꝰ.a.ũ.ideo ꝓducit.q2a fido.is.deriuat̃:i q̃ pma lõga ẽ.nã pfidꝰ.a.ũ.q2a fides.ei.in q̃ pma breuis ẽ ꝯponit̃.eãdẽ breuiat. Cõsidero q̃3 ⁊ desidero q2 ex sidero.as.ꝯponũt̃ ꝓducũt.Et noia i.ido.exeũtia siue a noie siue a Vbo deriuẽt̃.vt cupido.inis.formido.inis.libido.inis.Crepido.inis.Juue.nulla crepido vacat.Producũt pterea nomina patronymica masculina i.ides.q̃ formãt̃ noibꝰ i eus diphthõgõ desinẽtibꝰ.vt a theseꝰ.ei.thesides.a peleꝰ.ei.pelides.a tyrrheꝰ.ei.tyrrhides.tideꝰ tidides.atreꝰ atrides. a coroneꝰ.ei.corõides ab aristeꝰ.ei aristrides.a ꝓmetheꝰ ei.ꝓmethides. Vg.ij ge.pmiaq̃3 igẽtes pagos ⁊ cõpita circũ thesidę posuere. Idẽ.ij. eñ pelidę gẽitori illi mea tristia facta.idẽ i.vij.tyrrhidę pueri quẽ mr̃is ab vbere raptũ nutribãt tyrrheusq̃3 pr̃. Oui.iiij.fast.nulla coronides causa doloris erat. Idẽ.ij.de trist.iũxit aristides millesia carmia secũ. Idẽ.j.meta. inde ꝓmethides placidis epimethida dictis:ab ęnea q̃3 satis licẽt̃. Vgi.ix.eñ.finxit ęnides dicẽs:sit satis ęnide telis ĩpune numanũ ⁊ a lycurgo Oui.i ibim lycurgides. qq̃3 lycurgidẽ lętauit ab arbore natũ. Euclides q̃3 qꝺ formã hẽt patronymici ꝓduxit.vt apꝺ Mar.li.v.epigrã. dũ sibi redire de patrẽ sibꝰ sũdis ducẽta clamat coccinatꝰ euclides.Est eñ trimetrũ hipponacticꝰ hñs i tine spõdeũ Pherecydes. Serenꝰ. s3 qs nõ paueat pherecydis fata tragoedi. Euripides.Sidoniꝰ.orchestrã q̃rit alt̃ euripidis. Nã reliq̃ fere oia patronymica in ides breuiãt. vt priamides.ęacides.hirtacides.nestorides. ãtenorides. In oides q̃3 gręca q̃ silitudinẽ signt:qm̃ ꝑ ei diphthongõ in penultia scribũt̃:eãdẽ ꝓducũt.vt daphnoides. I añ.f.vnũ repio ꝓductũ.allifę.aꝝ.oppidũ italię.Silli.viij allifę ⁊ clamor ꝯtẽptę semꝑ acerrae. Inde allifana vasa.Hor.ij.ser iuertũt allifanis vinaria tota. I.añ g breuis ẽ.vt litigo.as.mitigo.as.remigo.as.ꝓducũt Vo auriga.ę.Oui.ij.meta. hic sitꝰ ẽ phaetõ cureꝰ auriga paterni.Caligo.as.Vg.ij.eñ.caligat nubẽ eripiã tu neq̃ parẽtis.Castigo.as.Juu.tristibꝰ obscoenis castigas turpia cũ sis.Fastigo.as.Vg.ix.eñ.terga fatigamꝰ hasta.Fastigiũ.ij.Oui.ij.meta.cuiꝰ ebur nitidũ fastigia summa tegebat.Et a fligo.is.ꝯposita:qꝺ Vbũ nõ ẽ in vsu.vt affligo.is.ꝯfligo.is.Instigo.as.Vg.in ętna.pꝛ soq̃3 istigãt agmie vẽtos.Lestrygões.Oui.ij.de põ.qs nõ ãtiphatẽ lestrygõa deuouet aut qs.Origanũ i.ꝓducere dicimꝰ:q2 ꝑ ei diphthõgõ a gręcis scribit̃:ꝙ nicãder ĩ theriacis scꝺa3 i carmie lõgã posuit.nam ꝙ apꝺ Mar.legit̃:int̃ lactucas origanũq̃3 liber:potiꝰ oxygaꝝ legẽdũ.Pręstigię.aꝝ.Plau.ĩ ãphi.hęc pstigiatrix mulier ⁊c.q̃drigae.aꝝ. Vg.j.ge.vt cũ cercerisbꝰ sese effudere q̃drigae. Salpyga.ae.Luca.i.ix.metuat salpyga latebras. Vestigo.as.⁊ vestigiũ.ij.Vg.i more.vestigiatq̃3 focũ loessus quẽ deniq̃3 sensit.Seduliꝰ excusari põt in eo qꝺ dixit vestigijs calcare suis qm̃ duplex.i.coit ꝑ synaeresin. Vectigal.alis.Hora.ij.ser.iurgat̃ verbis ego vectigalia magna.Producũt quoq̃3 noia exeũtia in igo vt caligo.inis.vertigo.inis.fuligo.inis.siligo.inis. I.añ.l.breuis est.vt massilia oppidũ galliae narboñ.Luca.in.iij.massiliaeq̃3 suae donatur libera phocis.Nam massyꝰ.a.um.ꝓducit vt statim dicemꝰ.Producũt vero asilꝰ.i.Vg.iij.geor.plurimum alburnũ volitãs cui nomẽ asilo.Asylũ.i.Idẽ.ij aeñ.⁊ iã porticibꝰ vacuis iunonis asylo.Asylas.ae nomẽ viri a Vgi.celebratũ.vt corineũ sternit asylas.aplis Oui.iiij.fast.caesar in aprili qꝺ tuearis habes.Aedilis.is.Pers.fregerit hemínas areti aedilis iniquas.Aufilena apꝺ Catullũ.Petilia.Vg.iij.aeñ.subnixa petilia muro.Crocodilꝰ.i.Juue.aegyptus portẽta colat crocodilõ adorat.Eriphyle.es.Idẽ occurrẽt multae tibi belydes atq̃3 eriphyle.Exilis.e.verg.i moreto.cruribꝰ exilis spaciosa ⁊ ꝓdiga plãta.Massylus.a.um.Idẽ.iiij.aeñ.massyliq̃3 ruũt eqtes ⁊ odora canum vis. Quintilis.is.atq̃3 eadẽ rõne sextilis.Hora.j.epi.sextilẽ totũ mendax desiderorr.qntilis ⁊ qntilianus ⁊ sextilia breuiãt. Subtilis.e.ꝑ eo qꝺ est tenuis.nã sutilis ꝑ re ꝯsulta breuiat.vt verg.vj.aeñ.gemuit sub põdere cymba sutilis.Et noia neutra in ile desinentia.vt cubile.sedile.monile.hastile.ancyle.Et adiectiua a nominibus deriuata.vt a puero puerilis.a viro virilis.a sene senilis.ab anu anilis.ab hoste hostilis.nam verbalia in bilis breuiant.vt amabilis.⁊ quae ab scisa sunt ex his vt docilis pro docibilis.nobilis pro nos ibilis.habilis.debilis.nubilis ⁊ similia. Nomina quoq̃3 participialia in silis vel tilis vel xilis.vt a fusis fusilis.a sensus sensilis.a sutus sutilis.ab apertus apertilis.a tortꝰ tortilis.a nexus nexilis. I.ante.m.breuis est.vt optimus.a.um.infimus.a.um.Producunt vero Ariminũ.i.Luca.in.j.vicinũq̃3 minax inuadit ariminũ.Discrimẽ.Juue.tãq̃3 famae discrimẽ agat̃.Enthymema.Idẽ torq̃at enthymema. Opimꝰ.a.ũ.verg.j.aeñ.gẽitor tũc belꝰ opimã.Quadrimꝰ.a.ũ.Hor.j.car.deprome.quadrimũ sabina otallarche merũ dyota.Sublimis.e.Verg.j.geor.apparet liq̃do sublimis in aere nisus.cõponit̃ eñ ex sub ⁊ limꝰ:quemamodũ ⁊ illimis ex in ⁊ limus.in quo pma ꝓducit̃.Et noia a verbis quartae cõiugatiõis ⁊c.vt munimẽ atq̃3 inde munimẽtum.

I. ante. n. longa est. ut clandestinus. a. um. pachinus. i. Breuiant uero Acinus. i. Amineum. ei. Apirinum. i. Ariminum. i. Asinus. i. asine. es. op. Buccina. ę. Catina. æ. Circinus. i. Ciminus. i. mons & lacus Italiæ. Cominus aduer. Destino. as. Dominus. i. Eminus aduer. Euphrosyne. es. Eleemosyna. æ. Fiscina. ę. Fuscina. æ. Fuscinus. i. Foemina ę. Frusino. onis. Inquino. as. Licinus. i. nomen proprium uiri. Lamia. ę. Machina. æ. Mutina. æ. Morinus. a. um. Nundinę. arum. Pagina. æ. Patina. ę. Panpinus. i. Proserpina. ę. Protinus aduer. Ruspina. ę. Sasina. ę. Sarcina. ę. Sabina. ę. Statina. ę. Sophrosyna. ę. Ticinus. i. Trutina. ę. Et quędam nomina adiectiua ab aduerbiis temporalibus deriuata. ut crastinus crastina crastinũ. diutinus. a. um. hornotinus. a. um. pristinus. a. ũ. perendinus. a. um. serotinus. a. um. Alia tamen producunt: ut matutinus. uespertinus. Et a nominibus materiam significantibus deriuata ut oleaginus. a. um. faginus. a. um. tiliaginus. cerrinus. Et a nominibus colores & lapillos siue odores & unguenta significantibus: ut adamantinus a. um. Amethystinus. a. um. Amaracinus. a. um. Amigdalinus. a. um. Bombycinus. a. um. Bissinus. a. um. Crystallinus. a. um. Grocinus. a. um. Coccinus. a. um. Carbasinus. a. um. Glaucinus. a. um. Gausapinus. a. um. Hiantinus. a. um. Hyacintinus. a. um. Myrrhinus. a. um. Prasinus. a. um. Smaragdinus. a. um.

Vergi. ij. georgi. vrgerent hoc effusos munimen ad imbres. Lenimen. Hora. car. dulce lenimen mihi cunqz salue. ¶ I. ante. n. longa est. vt pachinus. i. Vg. iij. aen. pstat tinacrij metas lustrare pachyni: ⁊ in. vij. Siculo ꝓspexit ab vsqz pachyno. Pris. in peribege. Ex dionysio breuiauit. d. cum procul effusis pachini disceditur oris. Clandestin⁹. a. ũ. q̄d ab omnib⁹ fere putatur penultimã breuiare: ꝓduxit Sillius. ceu clandestino traheretur tpe bellum. Manilius. j. astro. ⁊ clandestinis surgentia fraudib⁹ arma. Breuiant vero Acinus. i. Hora. ij. ser. aridũ ore ferens acinũ semelaqz lardi. Catu. acina gñe foeminino dixit. ebriosaqz acinę ebriosioris. Amineum. Vg. ij geor. sunt etiã aminee vites firmissima vina. Auso. solus qui chium miscet ⁊ amineum. apud quosdan producitur. Apirinuz. i. Mar. in dist. non tibi de lybicis tuberes ⁊ apirina ramis. Ariminũ. i. op. Italiae. Luca. lib. j. vicinũqz minax inuadit ariminũ ⁊ ignes. Asinus asini. ⁊ Asina. ę. ⁊ Asine. es. op. Arcadię. Luca. in. viij. quas asinę cautes: ⁊ quas chios asperat vndas. Buccina. Iuue. surda mihi gemeret graue bucina q̃rimus vt sit. Catina, ę. op. sicilię. Sill'. xiiij. punicoꝝ. tum catinę ardenti nimiũ vicina typhoco. Ciminus. i. lacus ⁊ mons hetruriae. Vg. vij. aeñ. cimini cũ mõte lacũ lucosqz capenos. Nam ꝓ herba per. y. psilon. scribitur ⁊ ꝓducit. Horatius. pallerem casu: biberẽ exangue cyminũ siue cuminum. Cominus aduerbium. ꝓ eo quod ꝓpe. Vgi. vij. pugnatur cominus armis. Circinus. i. ⁊ circino. as. Oui. ij. meta. ⁊ easdez circinat auras. Destino. as. Vgi. ij. aeñ. me destinat arę. Eminus aduerbium. ꝓ a longe Oui. iij. meta. eminus ingenti resupinum vulnere fudi. Euphrosine vna fuit ex charitibus. cuius penultimam Orpheus in theogonia breuẽ posuit. Eleemosyna quoqz eandẽ breuiat. Fiscina. ae. Vg. j. geor. nũc facilis rubeat texatur fiscina virga. Fuscina. ae. Iuue. vicit ⁊ hoc monstrũ tunicati fuscina gracchi. Fuscin⁹. i. lacus Italiae. Martia. fuscinus ⁊ pigri taceantur stagna neronis. Foemina. ae. Verg. j. aeñ. dux foemina facti. Frusino. onis. Iuue. aut fabrateriae dom⁹ aut frusinone paretur. Inquino. as. Lucanus in. iiij. facinus quos inquinat aequat. Licinus licini. Idem. pallante ⁊ liciniis expectent ergo tribuni. Machina. ae. Vergil'. murorum ingentes aequataqz machina coelo. Mutina. ae. Lucanus in. j. his Caesar perusina fames mutinaeqz labores. Morinus. a. um. populi sunt Galliae. Vg. viij. extremiqz hominum morini rhenusqz bicornis. Nundinę. arum. ⁊ nundinor. aris. quod ab eo deriuatur. Pagina. ae. Marti. saepe duplex vnum pagina tractat opus. Patina. ae. Iuue. debetur magnus patinae: subitusqz prometheus. Pampinius. i. Verg. j. geor. heu male tum mites defendit pampinus vuas. Proserpina. ae. Idem in. vj. hoc sibi pulchra suum ferri proserpina munus. Pachynus. Priscia. in peribegesi. ꝑcurrens pachyno longe claustrisqz pelori. sed freq̃ntius ꝓducitur. Protinus aduerbium. Idem in buco. ꝓtinus aeger ago: hanc etiam vix tityre duco. Ruspina. ae. opdidum aphricae. Silli. iij. puni. quaeqz ꝓcul cernit nos aequos ruspina fluctus. Sasina. ae. oppidũ Italię. Martia. nec tua baianas sasina malit aquas. Sarcina sarcinae. Iuue. speculũ ciuilis sarcina belli. Sibina. ae. genus teli est. Ennius apud Festum. illyrici restant siccis sibinisqz. Statina. ae. insula Campaniae. Papi. iij. siluaꝝ. aenariaeqz lacus medios statinasqz renatas. Sophrosina. ae. nomen ꝓprium foeminae eadem rõne breuiat qua euphrosine. Ticinus ticini. Sillius. adde etiam ticini spumantes sanguine ripas. Trutina. ae. Persius. castiges trutina nec te quaesiueris extra. Et nomina quaedam adiectiua ab aduerbijs tp̃alibus deriuata: vt a cras crastinus. a. um. A diu diutinus. a. um. Ab horno hornotinus. a. um. A pridie pristinus pristina pristinum. A perendie perendinus perendina perendinum. A sero. serotinus. a. ũ. alia tamen ꝓducunt. matutinus. vespertinus. Breuiant quoqz noĩa q̃dam possessiua a noĩbus materiam significantibus deriuata. vt oleaginus. a. um. faginus. a. um. Vg. ij. geor. truditur e sicco radix oleagina ligno. Idem in buc. fagina celatum diuini opus alcimedõtis. Et a noĩbus colores quosdã aut lapillos siue odores ⁊ vnguenta significantibus vt adamantinus. a. um. Proper. colchis flagrãtes adamãtina sub iuga tauros. Amethistinus. a. um. Iuue. causidicum vendũt amethistina ꝯuenit illis. Amaracin⁹. a. um. ⁊ amaracinũ vnguentũ ex amaraco. Lucre. sicut amaracini blandũ statesqz liquorẽ. Amygdalin⁹. a. um. Seren⁹. fertua amygdalinae succ⁹ nucis esse bibend⁹. Bombycin⁹ a. um. Iuue. delicias ⁊ paniculus bombycin⁹ vrit. Bissin⁹. a. um. atqz eadem rõne carbasin⁹. a. um. Crystallin⁹. a. ũ. ⁊ myrrhinus. a. um. Iuue. grandia tolluntur crystallina: maxima rursus myrrhina. Crocinus. a. um. Proper. ⁊ crocino nares murrhe⁹ vngat onyx. Coccinus. a. um. Hyantin⁹. a. um. Mar. coccina famosę donas ⁊ hianthina moechę. Glaucin⁹. a. ũ. Idẽ. pallia donabit glaucina cosme tibi. Gausapin⁹. a. ũ. Idẽ. mẽse vel augusto sumere gausapinas. Hyacintin⁹. a. ũ. Pers. aliqs cui circa humeros hyacithina lena ẽ. Prasin⁹. a. ũ. Mar. si prasino veneto ve faues q coccina sumis. Smaragdin⁹. a. um. Prudentius in psycomachia. has inter species smaragdina gramine verno.

Sandicinus. a. um. Tyrianthinus.a.um. Et q̄dā noia greca in rinos.desinentia.ut earinos.Oporinos.Therinos.chimerinos.

I.ante.p.breuis est:ut demipho.onis.antipho.onis Producunt uero Euripus.i. Euripides tamē apud Sidonium breuiat.Seriphos.Colliphium.ii. Obstipus.a.um.

I.ante.q.longa est:ut antiquus. a. um. ubiq̧. Breuiant uero Reliquis a. um. Siliqua. æ. Vndiq̧. Vtiq̧.

I.ante.r.breuis est:ut zephyrus.i. Producunt uero Busiris.idis.Cercira.æ.Camiros.i. Corcyra.æ. Cosira.æ.Collyrium.ii.Cyprus.i. Delirus.a.um Epirus.i.Ithyreus.a.um.Magyros.i. Nisyrus.i. Papyrus.i.Podalirius.ii.Saphyrus.i. Semiramis idis.

I.ante.s.longa est:ut anchises.Breuiāt uero Cithysus.i.Elisus.a.um.

I.ante.t.breuis est:ut digitus. i.lecythus. Producūt uero Aconitum.i.Architas.æ. Beritus.i. Catamitus.i.Cocytus.i.Coritus.i. Hermaphroditus. i.Idolothytum.i.Irrito.tas.Lusitania.æ.Margarita.æ.Mauritania.ę.Pituita.ę.Parasitus.i.Thersites:æ.Valitudo.inis.Et nomina græca in.itis. desinentia:ut phrenitis. Pluritis & a nominibus ꝓpriis uirorum siue locorū deriuatiua in.itis. uel ita.ꝓ masculinis.in.itis.pro fœmininis desinentia.ut leuites ul' leuita leuite:leuitis leuitidis.moabite uel moabita.moabitis moabitidis.

Sandicinus.a.um.Tyrianthinus.a.um.Mar.vrbica lingonicus tyrianthina bardocucullus.Et quaedam nomina graeca vt earinos.Oporinos.Therinos. Chimerinos.Idem.si daret autumnus mihi nomen oporinos essem horrida si brumę sydera chimerinos.dictus ab ęstiuo therinos tibi mense vocarer:tpa cui nomē verna dedere.qd est? subaudi earinos.qđ ipse in alio epigrammate exp̄ssit dicens.dicunt earinon tū poetae.sed graeci qbus est nihil negatū. ¶ I.ante.p.breuis est.vt demipho.onis.antipho.onis.antipus.odis.Producunt vo seriphos.i.insula vna ex cycladibus.Iuue.inclusus tanq̄ gyaro paruaque seripho.

Colliphium.ij.Idem.luctantur paucę comedūt colliphia paucę.Obstipus.a.um.ꝓ obliqs.Hora.ij.s. stes capite obstipo multum siliis metuenti.sunt qui per duplex.p.scribant. Euripus.i.Luca.in.v.Euripiumq; trahit cursum mutantibus vndis.Euripides. Sidonius.orchestram quatit alter euripidis.alij breuiant.

¶ I.ante.q.lōga est:vt antiquus antiqua.ū.obliquus. a.ū.vbiq;.Breuiāt vo aliqs aliqua aliqđ. qđ ex ali⁹ & qs componit.Reliquus reliqua reliquū.Persius iā reliqua examinis patruelis nulla ꝓneptis.Siliqua.ae. vg.j.georgicon grandior vt foetus siliquis fallacibus esset. Undiq; & vtiq; ex regula generali breuiantur.

¶ I. ante. r. breuis est : vt zephyrus zephiri ephyræ.es. Producunt vo Cercira & Camiros.q2 per.ei. diphthongon scribuntur. Strabonis interpres claramq; camiron dixit. Busiris.idis. vg.ij.geor.aut qs illaudati nescit busiridis aras? Corcyra.ę.insula Dalmacię Lucanus in scđo.portus corcyra tuos:seu lęua petat. Cosyra.ę.insula in mari siculo.Oui.iij.fasto.fertilis ē melite sterili vicina cosyrę.Collyrium.ij. Iuue.angulus inspecta genesi collyria poscit. Cypirus.i.eadē ratione ꝓducit qua cyperus.vt diximus. Delirus delira.um.quasi a sulco deuians.nam lira p̄ma longa sulcus est transuersarius.Delyrus delyra. um. per ypsilō breuiat:q2 a lyra instrumento musico componitur. vt sit delyrus quasi dissonus. Lucre.in.j.qđ facit hic idē perdelyrus esse videtur.Epirus.i.vgi.j.geor.eliadum palmas epiros equarum.Ithyreus.vg ij.geor.ithyreos taxi curuantur in arcus.Luca.quoq;.ithyreis cursus fuit inde sagittis.Magiros.i. quod interpretatur coquus. Iuue.finxerunt pariter librarius archimagiri. Podalyrius.Martia.enterocelarum fertur podalyrius hermes.Papyrus.i.Idem.crescit multa damnosa papyro.& in distichis:ꝑdite miliacas musę mea dāna papyros. Sapphyrus.i. Prudentius in psycomachia.hinc tibi sapphyrū sociauerat inde beryllon.Semiramis.Iuue.qđ neq; in assyrio pharetrata semiramis orbe. ¶ I. ante. s. longa est. Nemo vnquam mirabitur si quid immutauerimus in re tā varia & difficili & cui nullus adhuc finem imposuerit:quare hāc regulam aliter posuimus in alijs nostris aeditionibus. Nunc vero illam inuertimus:quia i.ante.s. frequentius reperitur longa quā breuis. Ideo dicimus q̄.i.ante.s.longa es:vt anchises.ae.Aruisium.ij.Breuiant vero Cythisus cythisi. Elisus elisa elisum.Vergi.in buco.florentem.cythisum & salices carpetis amaras.Lucanus in.iij.sedibus elisijs campoq; expulsa piorum.¶ I.ante.t.breuis est vt digitus.i.dignitas dignitatis.Producunt vero aconitum aconiti.Iuuen. sed nullis aconita bibuntur fictilibus.Architas.ae.Hora.j.car.mensorem cohibent archita. Berytos quoq;:vt dixim⁹ in primis syllabis cum de.e.ante.r.agebamus:autoritate Prisciani:atq; etiam Dionysij poetae vnde opus illđ interpretatum est:secundam quoq; produxit ait eñ antiquamq; tyron beryti & moenia grata. Catamitus catamiti. Ausonius.A.i.e.tu catamitus eris.Cocytus cocyti.Vergilius,vj.aeneidos.cocyti stagna alta vides stygiamq; paludē. Corytus coryti. Idem in.x.corytiq; leues humeris & loetifer arcus. Corythus vero penultima breui & per.th.oppi.fuit Italiae a rege sui nominis conditum.Idem in.vij.hinc illum corythi tyrrhena a sede profectum.Hermaphroditus hermaphroditi.Oui.iiij.metamorphoseos:hermaphroditus ait:nato date munera vestro. Heraclytus penultimam ideo produxit:q2 per ei diphthongon apud grecos scribitur.Sidonius tamen apollinaris breuiant dicens.Quicqd pythagoras democritus heraclitusq;.Idolothytum.i.quo verbo vsus est diuus Ioannes in apoca.significatq; dijs immolatum. Irrito.as.quod in primis syllabis diximus quod a rito.as.compositum est:nam irrito.as.ab in & iratus.a.um.componitur.significatq; inanio.is.& irritus.a.um.ꝓ eo quod est inanis penultimam breuiat. Lusitania. Silli.li.iij.puni.hos variatus agit Lusitanūq; remotis.Margarita.ae.ideo producit.q2 ab eo qđ est margaris.itis. deducit:in quo crementū ꝓducitur.Mauritania.Manilius.iiij.astrono.exiccat populos & mauritania nomē. Orithia.vg.iiij.geor.& actias orithyia.Pituita.ae.qđ in p̄mis syllabis ꝓbauim⁹ penultimā ꝓduxit.Parasit⁹.i.Iuuen. ad coenā quoties parasit⁹ venerit infans Thersites.ae.idē.malo pr tibi sit thersites:dū modo tu sis. valitudo. inis. Hora.ij.ser.dura valitudo iciderit:seu tarda senect⁹.Et noia gręca &c.vt hic leuites vel leuita leuitis leuitidis.hic tesbites vel tesbita.ę.tesbitis.idis.hic israelites vl' israelita.israelitis israelitidis s; de his in gñe nominū plura diximus.

Et denoiatiua ꝛc. vt aurit⁹.a.ū. Vg.j.geoꝛ. auritosq3 seq lepores. Turrit⁹.a.ū. Jdē.i.vj. iuebit curru phrygias turrita p vrbes. Crinit⁹.a.ū. Jdē i.j. cythara crinit⁹ ioppas. Uerba quoq3 freqntatiua. vt doꝛmito.as. Hoꝛ. in poet. qñq3 bon⁹ doꝛmitat Homer⁹. Noia participialia.i.q̄ sunt silia participijs p̄teriti tpis vocis passiuae. vt auditus. us. tinnitus.us. mugitus.us. seruitus tñ q̄uis a seruio.is. seruitū. in supino penultima longa veniat breuiauit. J. ante.u. consonantē longa est: vt saliua.ę. oliua.ę. rediuus.i. gradiuus.i. Breuiat rediuiuus in syllaba scda: nā in tertia pducit. Juue. ac velut exhausta rediuiuus pullulet arca.

Et denoiatiua in itus.a.um. exeūtia. ut auritus.a.ū. turrit⁹.a.ū. Verba quoq3 freqntatiua & noia participialia: q̄ formant a supinis uerboꝝ q̄rtæ cōiugatiōis in.itū. penultima lōga terminatis. ut dormio.is.itū. dormito.as. audio.is.itū. audit⁹.us. ꝑuit⁹ tñ a seruio.is. penl̄timā breuiat: et seruitiū.ii.

I. ante.u. consonantem longa est. ut saliua.ę. breuiat rediuiuus.a.um.

O Ante.b. breuis est: ut orobus.i. niobe.es. Producunt Iacobus.i. October.bris.

O. ante c. breuis est: ut colocasia. Et noia in ochus siue lochus ut Archilochus. Antioch⁹. Producūt triochala: patrocinium.

O. añ.d. lōga est. ut erodi⁹.ii. Herodes.is. orodes.is Et noia gręca i odes finita: ut geodes.i. terrenus. Capnodes.i. fumosus. Et ab ode q̄d est cāt⁹ cōposita. ut epodos. nā composita ab hodos q̄d est uia: breuiant. ut exhodus.i. perhiodus.i. synhodus.i.

O. ante.g. breuis est: ut composita a logos quod est sermo. ut theologus. astrologus. aretalog⁹. Producunt uero ab ago: quod interpretatur duco: cōposita. ut pædagogus.i. Isagoga.æ. Synagoga.æ. Paragoga.æ. Bagogus.i.

O. ante.l. breuis est: ut obolus.i. soboles.is. Producunt uero Aetolia.æ. Capitolium.ii. Cimolus.i. Idolum idoli. Mediolanum mediolani. Pactol⁹ pactoli. Et a poleo hoc est uendo composita. ut pharmacopola.æ. Bibliopola.æ.

O. ante.m. longa est. ut amomum.i. Breuiant uero Sodoma. Salomon & Salome. Et a stomos cōposita. ut Chrysostomus.i. & a dromos. ut catadromos. & a tomos. ut atomus.

O. añ.n. lōga est. ut corona. bellōa. breuiāt Abrotonū.i. Apon⁹.i. Ausoni⁹.a.ū. Coctonū.i. Edonis.idis. Geryones.is. Hermione.nes. Mycone.nes. Mattrona.æ. fluuius. Et a gonos siue gone: quod est genus: composita. ut antigonus.ni. Erigone.es. Et a phonos quod est mors. ut thisiphone.es. persephone.es. Leontophonus. Nebrophonos. Nā a gonia: q̄d est angulus: pducū. ut trigona figura aut tetragona. pētagona. & a phone: quod est uox. ut symphona. antiphona. aphona.

O Ante.b. breuis ē: vt oꝛob⁹. nā a gręcis p. ōmicrō scribit. Niobe.es. Juue. atq3 eadē scropha Niobe foecūdioꝛ alba. Producūt vo Jacob⁹.i. q̄ rōne sępe a nobis dictū ē. Claud. in epigrāmatis qd laceras vsus dux Jacobe meos? Mar. octobꝛes age sentiat kls. Dolobella.ę. Juue. i de Dolobella ē. ab.a. O. añ.c. breuis ē. vt colocasia. Vg.i. buc. mixtaq3 ridēti colocasia fūdet acātho. Jn och⁹ qd̄ est gręce cohoꝛs: vt antioch⁹, p cohoꝛte. Juue. nec erit antioch⁹: nec erit mirabilis illic. siue loch⁹ qd̄ est vehiculū: vt archiloch⁹. Hoꝛ. archilochū ,pꝛio rabies armauit iābo. scribūt eñ p. omicrō. Producūt vo triochala. Silli⁹ li. xiiij. vastata triochola bello. Patrociniū. Oui.j. tristiū. causa patrocinio nō bona. m.e. ꝛ silia. vt tyꝛociniū. latrociniū. lenociniū. O. añ.d. lōga est. vt Erodi⁹.ij. qd̄ in scda p. omega scribit apd̄ illos Herodes.is. Hoꝛ. p̄ferat Herodis palmetis ludere ꝛ vngi. Oꝛodes.is. Vg. carmine celebrat: vt jacet altus Oꝛodes. Et noia gręca denoiatiua in odes desinētia. vt geodes hoc est terren⁹. thoides hoc est sulphureus. ꝛ cōposita ab ode qd̄ est cātus. vt epodos. Ausonius. dactylicos elegos. choꝛiābū carmē epodo. Breuiāt vo cōposita ab hodos qd̄ est via: vt exhod⁹ synhodus pihod⁹ methodus exhodiū q̄si ab hodo. Juue. breuiauit dicēs: tādēq3 redit ad pulpita notū exhodiū. Sipōtin⁹ ab ode dicit cōponi. O. añ.g. breuis est: vt composita a logos q̄lia sunt. astrolog⁹ theologus aretalogus. Syllogismus Sidonius Appollinaris ,pduxit dicēs. argumentosis dat retia syllogismus. Cōposita vero ab ago qd̄ interp̄taꝛ duco ,pducūt: vt pędagogus ductoꝛ pueroꝝ. Jsagoga.i. introductio. synagoga.i. cōuētus. paragoga.i. adductio. Bagogus apd̄ Oui. nomē celebꝛe. O añ.l. breuis ē: vt obolus.i. capꝛeolus.i. caseolus.i. Producūt vo ętolia.ę. Oui. iij. de amoꝛibus. nec tanti calidō. nec tota ętolia tāti. Capitoliū.ij. Vg. in. viij. stabat p tēplo ꝛ capitolia alta tenebat. Cymolus.i. insula in mari Aegeo. Ouid. vij. meta. hinc humilē myconē cretosaq3 rura cymoli. vnde dicta est creta cymolia. Jdolū.i. nā a graecis per. omega scribitur. Miroꝛq3 Sedulium virum alioqui doctissimum breuiasse cum in paschali suo dixit idola dilexit: simili nam moꝛe furentes. Pactolus.i. fluuius lydiae. Juue. quod tagus ꝛ rutila voluit Pactolus arena. Mediolanum. Ausonius ꝛ Mediolani mira omnia. Et nomina cōposita a poleo. qd̄ interp̄tatur vendo. vt pharmacopola.ae. bibliopola.ae. myropola. Hoꝛa.j. sermo. ambubaiarum collegia pharmacopolae Mar. sed que me vendit bibliopola putat. O. ante.m. longa est: vt amomum.i. cynamomum.i. aroma.atis. idioma.atis. condyloma.atis. Breuiant vero Sodoma.ae. ꝛ a stomos quod interpꝛetatur os composita: vt chꝛysostomos.i. pseudostomos.i. Salomon quoq3 et Salome a iunioꝛibus breuiantur. O. ante.n. longa est: vt coꝛona.ae. obsonium.ij. Breuiant vero abꝛotonum. Hora.ij. episto. abꝛotonum aegro non audet nisi que didicit dare. Aponus.i. locus iuxta Patauium Lucanus in.j. colle sedens aponus terris vbi fumifer exit. Mart. censetur apona liuio suo tellus. Ausonius.a.um. Uergi. in. aeñ nec tecū ausonium quicunq3 est quaerere tybꝛim. Coctonum.i. Juue. aduectus Romam quo pꝛuna ꝛ coctona vēto. Edonis Bacchi sacerdos a Lucano in.j. breuiatur. Edonis ogygio decurrit plena lyaeo: sed per systolen. Nam per.o. mega scribitur. Uergi. ac velut Edoni boꝛeae. ꝛ Papinius. ꝛ alij. Geriones.onis. Uerg. viij. aeñ. gerione extincto tyꝛinthius attigit arua. Matrona fluui⁹ Galliae. Sidoni⁹ rhen⁹ arar rhodan⁹ mosa matrona sequana ledus. Mycone.ones. vel myconos. Uerg. ij. aeñ. errātē mycone celsa giaroq3 reuinxit. Et a gone siue gonos qd̄ est genus ꝛ a phone qd̄ est moꝛs. Nā a gonia qd̄ interp̄taꝛ angulus cōposita ,pducūt. vt trigon.onis. trigon⁹. tetragonus. pentagonus. agonus.

O.ante.p.breuis est:vt oesopū.i.Oui.in.iij.de arte:oesopa qd redolēt q̃uis mittant athenis.alij legūt osypa.Producūt ꝟo anthropos.qꝛ p omega scribit a graecis.Asopus.i.fluuius achaiae.Luca.in.vj.accipit asopus.curiꝰ phoenix qꝫ melasqꝫ.Aesopꝰ.i.Hora.filiꝰ aesopi detractā ex aure metellae.Canopꝰ.i.Iuue.ꝓdigia ⁊ mores vrbis dānante canopo.Conopeū.i.Idē.vt testudineo tibi lētule conopeo.Crotopꝰ.i.nomē ꝓpriū viri a Papi.lib.j.thebai.celebrati:ꝑquirēs nr̄i tecta haud opulēta crotopi.Europa.ae.Vg.j.aeñ.europa atqꝫ asia pulsus nec plura querēte.Hysopus.i.ideo ꝓducere dicemus:qꝛ p omega scribit a graecis.Iopas.Vg.j.aeñ.an cithara crinitus Iopas.Metopon.i.qd interp̄tatur frōs.Prisc.in perihegesi.ꝓminet europae hūc criu dixere metopon.Pyropus.i.Oui.j.meta.clara micāte auro flāmas imitāte pyropo.Sinope.es.Prisci.in perihegesi.alterius syriae q̃ tendit ad vsqꝫ sinopē.O.ante.r.breuis est:vt cōposita a chorus.i.philochorus.i.Et ab agoreo qd est mercor:vt pythagoras.ę.anaxagoras.ę.⁊ a phoro qd est fero:vt carpophorꝰ.doryphorus.producūt vero aurora.Vgi.iiij.aeñ.humētēqꝫ aurora polo dimouerat vmbram.Anthores.is.nomē viri a Vg.celebrati in.x.aeñ.herculis anthorē comitē qui missus ab agris.Cytorus.i.mōs paphlagoniae.Vg.ij.geor.⁊ iuuat vndantē buxo spectare cytorū.Diores.is.Idē.v.eñ.regius egregia priami d stirpe diores.Elorus.i.fluuius siciliae.Idē.iij.eñ.exupo ꝑpingue solū stagnantis elori.pelorus.i.Idē in eod.⁊ angusti rarescēt claustra pelori.Et noia in orus.a.ū.desinētia.vt decorus.a.ū.canorus.a.ū.odorus.a.um.Et a dorō.qd interp̄tat palmꝰ siue donū cōposita.vt polydorus.i.theodorus.i.heliodorus.i.apollodorus.i.arthemidorus.i.isidorus.i.calliodorus.i.Vg.iij.aeñ.nā polydorus ego hic cōfixū ferrea texit.Iuue.lautoꝝ pueros artem scindens theodori.Idē tonsoris tm̄ dāno rapit heliodorus.Mart.apollodoro gaudet imbrifer nilus.Idem arthemidorus amat calliodorus arat.ex quo manifestum est quāto in errore sunt iuniores qui Isidorus penultima breui ꝓferūt.Et a moros qd est fatuus.vt sycomorus.qꝛ moros p omega scribit.vnde est morus arbor ⁊ morio.onis.⁊ moror.aris.ꝓ infatuari.O.ante.s.lōga est.vt hircosus.a.um.Breuiant vero Ambrosius.ij.Ambrosia.ae.Iuue.aut glaphirus fiat pr̄ ambrosiusqꝫ choraules.Vg.j.aeñ.ambrosiaeqꝫ comae diuinum vertice odorem.Et graeca.vt mnemosyne.mnemosynon.euphrosyne.eleemosyne.quia omicron habent.O.ante.t.longa est:vt aegrotus.a.um.asarotum asaroti.Breuiant vero a dotos quod est datus composita.vt zenodorus.i.Herodotus.i.Antidotum.i.

V.Ante.b.breuis ē.vt coluber.rutuba.ę.fluuiꝰ Italiae.Producūt ꝟo Ambubaia.Hora.j.ser.ambubaiaꝝ collegia pharmacopolę.Anubis deus aegyptioꝝ Vg.viij.aeñ.omnigenūqꝫ deū mōstra ⁊ latrator anubis Saluber.bris.Oui.iiij.fast.phoebe saluber ades.Volubilis.Hora.j.ep̄la.labit ⁊ labetur in omne volubilis aeuū.Atqꝫ eadē rōne solubilis.a nubo breuiant innuba ⁊ pronuba.V.ante.c.lōga est:vt eunuchus.i.eruca.ae.sambuca.ae.Breuiāt vero volucer.cris.cre.⁊ haec volucris.is.Vg.⁊ matutini volucrū sub culmine cantus.V.ante.d.lōga est.vt hirudo.inis.Hora.in poet.nō missura cutē nisi plena cruoris hirudo.Erudio.is.qꝛ a rudis cōponit breuiat.Dryudae ꝑpl̄i galloꝝ.Luca.in.j.sacrorūqꝫ dryudę.V.añ.f.breuis ē.vt cucufas.Pru.carmeli cōtēptorqꝫ necis cucufas.V.añ.g.lōga est:vt salsugo.inis.ferrugo inis.Vg.j.geor.cū caput obscura nitidū ferrugine texit.V.añ.l.breuis est:vt anulus.i.hortulus.i.Producūt ꝟo adulor.aris.vnde ⁊ adulator.Iuue.caecꝰ adulator dirusqꝫ a pōte satelles.Amulius.ij.rex albanoꝝ.Oui.in fast.cōtēptor amulius eq.Apulia.ę.Hor.j.ser.icipit ex illo mōtes apulia notos.Edulis.e.Hora.ij.ser.vinea submittit capreas nō semꝑ edules.Getulia.ę.⁊ getulus.a.ū.Vg.iiij.aeñ.hinc getulae vrbes genus itractabile bello.Peculium.ij.Idem in buc.nec spes libertatis erat nec cura peculi.Torcular.aris.Pris.i.iiij.lib.i.ar.inqt desinētia deriuata si cōsonātē habeant añ.ar.penultima syllaba ꝓducit:vt a torq̃o torcular.Tribulis.Hora.ij.ser.vt cū pilcolo soleas cōuiua tribulis.Thrasibulus.Ausoniꝰ.arma supueheris ꝙ thrasibule tua.V.añ.m.lōga est:vt acumen.inis.Breuiant vero autumo autumas.Hora.ij.sermo.autumat haec populus:haec magnos formula reges.Columen.inis.ꝓ culmē.Sillius lib.xv.punicorum.Ausonij columen regni.inde incolumis.e.Iuuenalis.incolumi Troia Priamꝰ venisset ad vmbras.

O.ante.p.breuis est:ut caropus.i.œsopum.rhodope.Producūt uero anthropos.Asopus.i.æsopus.Canopus.i.Canopeum.i.Crotopus.i.Europa.Europę.Hysopus.i.Iopas.ę.Metopon.Piropus piropi.Sinope sinopes.Sinopis sinopidis.

O.ante.r.breuis est:ut pacorꝰ.Et cōposita a chorꝰ:ut mesochorus.philochorꝰ.& ab agoreo:qđ est mercor.ut Pythagoras.æ.Anaxagoras.æ.& a phoro qđ est fero:ut carpophorꝰ.i.doriphorus.i.Producūt uero Aurora.æ.Anthores.is.Cytorꝰ.i.Diores.is.Elorus.i.Pelorus.i.Et denoiatiua in orus.a.um.ut decorus.a.um.odorus.a.um.Et a doron:quod interpretatur palmus siue donū:cōposita.ut Polydorus.i.Theodorus.i.Isidorꝰ Isidori.Et a moros:quod est fatuus:ut Sycomorus.

O.ante.s.longa est.ut hircosus.dolosus.alosa.metamorphosis.seos.Breuiant uero Ambrosia.æ.Ambrosius.ii.Theodosiꝰ theodosii.& græca habentia omicron:ut mnemosyne.

O.ante.t.longa est.ut ægrotus.a.um.Breuiant uero a dotos:quod est datus:composita:ut Antidotum:antidoti.Herodotus herodoti.

V Ante.b.breuis est:ut coluber.rutuba.æ.delubrū.i.Producunt uero Ambubaia.Anubis.idis.Saluber.bris.solubilis.uolubilis.a nubo nubis composita breuiant duo pronuba.innuba Connubium uero indifferentem habet.

V.ante.c.longa est:ut eunuchus.i.caducus.a.um.Breuiant uero Volucer.cris.cre.Volucris.is.

V.ante.d.lōga est:ut hirudo.inis.testudo.inis.Breuiat uero Dryuda.æ.

V.ante.f.unum reperio nomen proprium uiri Cucufas:quod breuiat.

V.ante.g.longa est:ut salsugo.inis.ærugo.inis.

V.ante.l.breuis est:ut anulꝰ.i.ęmulꝰ.a.um.Producūt uero adulor.aris.Amulius.ii.Apulia.æ.Curulis.e.Edulis.e.Getulia.æ.Peculiū.ii.Torcular aris.Tribulis.e.Et a bule:qđ est cōsiliū:cōposita:ut Trasibulus.i.Aristobolus.i.Cleobolus.i.

V.añ.m.lōga est:ut Acumē.inis.Alumē.inis.Breuiāt Autumo.as.Autumedō.ōtis.Columē.inis.

Columella .p parua colũna. & .p gutturis parte vulgera. & pro seruo. Mar. irridẽs carmen illud Lucilli. Lucilli columella est hic situs metrophanes. Irrumo. as. Mar. q̃ faciat duo sunt irrumat aut futuit. Documentũ. Ouid. j. meta. & documẽta damus q̃ simus origine nati. Emolumẽtũ. i. Iuue. nullus in vrbe locus: nulla emolumẽta laborũ. Lucumo. onis. Auso. samij lucumonis acumẽ. Monumẽtũ. i. Vg. in. vj. illa hacc monumẽta reliquit. Qđ si Prisc. regula vera est q̄ noia in mentũ eãdẽ retinẽt syllabã quã habẽt in penultima p̃teriti pfecti. errauit Prud. in amartigenia cũ

Columella. æ. Documentum. i. Emolumẽtũ. i. Irrumo. as. Lucumo. lucumonis. Monumẽtum monumenti. Et a tumeo cõposita. ut contumax acis. contumelia. æ.

V. ante. n. longa est: ut fortuna. æ. Breuiat uero al bunea. æ.

V. añ. p. breuis est: ut upupa. ę. cẽturupe. cẽturupes.

V. ante. r. longa est: ut silurus. i. ligurio. is. Breuiãt uero bituri. orum. camurus. a. um. cẽturio. onis. lemures. urum. luxuria. æ. mamurius. i. massuri⁹ ii. Mercurius. ii. purpura. ę. sabbura. æ. tuguriũ. ii. Et uerba desideratiua quę formanť ab ultimo supino addita. rio. ut ab Esu esurio esuris. A partu parturio parturis.

V. ante. s. producitur. ut cerusa. Creusa. æ Breuiãt uero Brundusium. ii. blandusia. æ. canusium. ii. Perusium. ii. Volusius. ii. Venusium. ii.

V. ante. t. lõga est: ut cicuta. æ. p̃putiũ. ii. cõfuto. as. refuto. as. Breuiãt arbutus. i. defrutũ. i recutitus. a. um. & a quatio quatis cõposita. ut cõcutio. is.

V. ante. u. consonantem breuis est: ut diluuiũ. exuuiæ. exuuiarum.

¶ De ultimis syllabis. Cap. vi.

A Terminalis longa est: ut ama. supra. Breuiant uero. ita. puta aduerbium. quia. postea in differentem habet. Nominatiuus quoq;: accusatiuus: & uocatiuus utriusq; numeri: preterq̃ nomina nũeralia i ginta desinẽtia. ut trigita q̃dragita.

dixit. indumẽta nouis texẽtẽ plumea telis. & arator quibus indumẽta pudoris: atq; ex hac ratione assumẽtũ breuiabit. Sed quid dicendũ q̄ argumẽtũ .pducit: Vgi. argumẽtũ ingẽs. Et a tumeo cõposita. vt contumax. acis. cõtumelia. ę. Mart. sed tu syllaba contumax repugnas. Idẽ alio loco. nec te barbara cõtumeliosi. V. ante. n. longa est. vt fortuna. ę. lacuna. ę. breuiant vero albunea. ę. silua in agro tiburtino. Ver. vij. ẽñ. contulit albunea nemorum que maxima sacro. V. ante. p. breuis est. vt centurupe oppidũ Siciliae. Sillius lib. xiiij. nec non vertice largo centurupe. V ante. r. longa est. vt censura. ae. scaturio. is. ligurio. is. Prudent. petra dei iussu potũ largita scaturit. Hora. ij. ser. tractauit calicẽ manibus dũ furta ligurit. Breuiãt vero bituri. orum. populi galliae. Lucanus in. j. & bituri longisq; leues saxones in armis. Camurus. a. um. Verg. iij. geor. pes etiam camuris hirtę sub cornibus aures. Cẽturio. onis. Mar. en colpus domini centurionis amor. Sedulius in dimetro iambico breuiauit dicens flexus genu centurio Lemures. urum Hora. ij. epistola. nocturnos lemures portentaq; thessalarides. vnde lemuria. Ouid. in fast. appellauit dicens. ritus erat veteris nocturna lemuria sacri. Luxuria. ę. Vg. j. georg. luxuriam segetũ tenera depascit in herba. Mercurius. ij. Idẽ. iiij. ẽñ. tũc sic Mercuriũ alloquitur ac talia mãdat. Mamurius. ij. Oui. iij. fastorũ. Mamurius morum fabre ne exactior artis. Marsurius. Persius. excepto si quid Masuri rubrica notauit. Purpura. ę. Iuue. sed tamen hoc ipsis est vtile purpura vẽdit. Sabbura. ae. praefectus exercitus Iubę regis. Luc. in. iiij. vt sibi cõmissi simulator sabbura belli pro nauis libramento producit. Tuguriũ. ij. Idẽ in buc pauperis & tuguri congestũ cespite culmen. Et verba desideratiua quae alij meditatiua appellant. vt esurio. is. parturio. is. Iuue. noctibus hic ponunt lecticas micturiũt hic. Ver. in buc. nũc omnis parturit arbos.

V. ante. s. producitur. vt cerusa. ę. creusa. ę. arethusa. ę. telethusa. ę. Ebusus. Prisc. ex dionysio in perihegesi. hinc frangitur aequore ebusos. Sillius tamen lib. iij. pun. breuiauit dicens. iamq; ebusus phoenissa mouet: mouet artabrus arma. Breuiant vero brundusium. Lucanus. brundusium geminis iubet hanc contingere castris. Blandusia. Hora. o fons blandusiae. s. u. Canusiũ. Idem. Ser. oppidius canusi duo p̃dia diues. Perusium. Luca. in. j. hic caesar perusina fames Volusius. Iuue. quis nescit volusi bithynnicae. Venusium & siracusae indifferentem habent. V. ante. t. longa est. vt cicuta. ae. Preputium. ij. Iuue. nil praeter gelidas ausi conferre cicutas. Idẽ. impatiensq; morae pauet & praeputia ducit. Confuto. as. & refuto. as. Verg. xii. aeñ. quod si fors dicta refutet. Breuiant vero arbutus. j. Verg. in buc. & q̃ vos rara viridis tegit arbutus vmbra. Defrutum. Mart. & nigri syra defruti lagena. Recutitus. Mart. nec recutitorum fugis inguina iudaeorum. & a quatio. is. cõposita. vt cõcutio. is. discutio. is. percutio. is.

De vltimis syllabis. Cap. vj. A terminalis. q̄ dictiones in. a. terminatę .pducũt syllabã illã finalem. vt ama. narra. vltra. supra. Breuiant vero ita. Verg. ix. aeñ. non ita me genitor bellis assuetus Opheltes. Puta. Persius. hoc puta non iustum illud male rectius istud. Quia. Hora. j. sermo. non quia Moecenas lydorum quicquid hetruscos. Postea. indifferentem habet. Oui. j. fastorum. postea mirabar cur non sine litibus esset. vbi postea breuis est. reperitur alias longa, vt Hora. in eppodo. romanus heu postea fugabitis. vbi duae posteriores syllabae iambicum faciunt. pari quoq; ratione vltimam producunt. antea. praeterea. interea. Vltra quoq; serenus breuiauit dicens. curaq; nil prodest nec ducitur vltra cicatrix. Et frustra. Auienus in arato. ima vehunt coeli luxit dũ frustra frequenter. Breuiant quoq; ntũs accusatiuus & vocatiuus vtriusq; numeri. vt haec musa o musa: plurali haec tẽpora o tẽpora. qđ etiã in cõpositione seruatur. vt vtraq;. plęraq;. & cadem q̃ in his casibus breuiant in ablatiuo producũt. Lucanus in iiij. vtraq; frugiferis est silua nobilis aruis. Verg. v. aeñ. creber vtraq; manu pulsat versatq; dareta. Hora. in poet. placraq; differat & praesens in tempus omittat. Verg. ij. georg. non eadem arboribus pendet vindemia nostris. Oui. iij. meta. at nõ duricia iaculũ quoq; vicit eadẽ. Reperiť etiã placrũq; in abltõ breuis. Verg. in. x. aeñ. vna eadẽq; via sanguis animusq; sequũtur. Propertius in. iiij. hac eadem rursus lygdame curre via. Calphurnius in eglogis. rupe sub hac eadem quam plurima pinus obumbrat. Sed producunt numeralia in ginta desinentia. vt triginta. quadraginta. quinquaginta sexaginta. septuaginta. octoginta. nonaginta. Vg. j. aeñ. triginta magnos voluendis mensibus orbes. Idẽ in. vij. triginta capitũ foetus enixa iacebit. Petronius arbiter sanguine romano sexagintaq; triumphos.

Qđ vero apđ Mar. legit. sexagintaq; teras cū limina mane senator. ⁊ alio in loco: mutua q̄đ nobis ter q̄nquaginta de
disti: ego suspicor vitio scriptoꝝ esse factū: vt ꝓ sexagena sexaginta: ꝓ q̄nquagena q̄nquaginta scriberet: quēadmodū
ꝓ eo qđ Iuue. scripsit q̄drīgēta dedit gracchus sestertia dotē: nōnulli afferūt ad huius regulę euersionē q̄dragita de
dit gracch⁹. q̄si q̄drīgēta milia sestertiū nō sit summa q̄ eq̄tes ex lege Roscia cēserētur. vt idē Iuue. quadringēta ti
bi si q̄s deus aut filiis diis. ⁊ Mar. quadringēta tibi nō sunt cherestrate surge. ⁊ alio loco q̄drīgēta secat q̄ dicit syca
merice. Producit p̄terea vctūs a noībus grecis in. as.
vel in. es. desinētib⁹ q̄ ad primā nois declinationē lati
nā referūtur. vt eneas o enea. anchises o anchisa. ⁊ a no
minib⁹ grecis in. as. terminatis q̄ ad tertiā declinationē
nr̄am reducūt. vt pallas. antis. o palla. calchas. antis. o
calcha. Vg. x. en̄. enea vigila: ⁊ velis immitte rudentes.
Idē in. iij. cōiugio anchisa veneris dignate supbo. Idē
in. x. teq; iuuat palla. sed bellis acer alessus qđ si hmōi
vcti breues reperiunt a terminatiōe potius latina veniūt.
vt Hora. ij. ser. ne q̄s humasse velit aiacē atrida vetas.
cur ntūs nō atrides sed atrida fuit. Prop. nō ita darda
nio gauisus atrida triūpho. Ntūs quoq;. ꝓducūt etiā
noia greca q̄ nō hn̄t accētū in an̄penultima. vt theolo
gia. phia. nā q̄ habēt in an̄penultima breui. it. vt egina.
Mna ꝓducit circūflectiturq;. E terminalis breuis est.
vt hoc mare. lege. legite. legere. Producunt vero me ab eo
qđ ē ego mei. Vg. ix. en̄. meme adsum q̄ feci in me con
uertite ferrū. Te ab eo qđ est tui. Idē in. iiij. te ꝓpter ly
bicę gētes. te vero particula q̄ huic ꝓnomini adijcit bre
uis est. Lucre. in. j. accipe p̄terea q̄ corpa tute necesse est.
Se ab eo qđ est sui. Vg. i. vj. ⁊ magno se corpore miscet.
Et noia greca foeminina q̄ apđ grecos in. e. lōgū finiun
tur. vt penelope. es. neq; id solū in recto: sꝫ etiā in reliq̄s
casibus illi cōterminalibus: q̄q̄ Iuuen̄. autoritate
sua abltm̄ a calpe. es. breuiauit dicēs: sed lōge calpe reli
cta. Sed hic casus pōt eē ab altera declinatiōe. s. calpis.
is. a calpe: sicut ⁊ Vg. p̄neste sub ipsa dixit: ab eo qđ est
p̄nestis. Et plr̄ declinata. vt tēpe. cete. mele. Oui. j. meta.
siluę vocāt tēpe p̄ q̄ peneius ab imo. apud Lucretiū. cy
gnea mele ⁊ muse a mele. Et vctūs abltūsq; a noib⁹ gre
cis terminatis in. es. ꝓducta: siue sint primae declina
tionis: vt anchises o anchise ab anchise. siue tertiae eo
rū p̄sertim q̄ apđ illos in eus diphthōgō terminātur. vt achilleus. pseus. vlysseus. achilles o achille ab achille. pses o pse
a pse. vlyxes o vlyxe ab vlyxe. Et abltūs a nominib⁹ q̄ntae declinatiōis. vt dies a die. ꝓgenies a ꝓgenie. Fames quoq;
quia teste Gel. lib. viij. nocti. per quintam declinationē apud antiquiores inflectebatur. fecitq; in genitiuo (vt ille ait)
fami vel fames more quintae declinationis. abltm̄ quoq; in. e. longū terminauit. Vg. vj. aen̄. obijcit ille fame rabida
tria guttura pādens. aut q̄r vt Pri. li. vij. scribit. in quibusdā nominibus q̄ abltm̄ in. es. ꝓducti terminātia pares cū
gtō habēt syllabas: in tertia declinatiōe solebāt antiq̄ores ꝓducere abltm̄ more quintae declinationis. vt haec moles a
mole. tabes a tabe. Lucre. imbribus ⁊ tabe mēbrorū arbusta vacillāt. Et gtūs regularis. Vg. j. aen̄. libra die somniq; pa
res. Oui. iij. meta. prima fide vocisq; ratae. Et scđa psona. ⁊c. vt doce. mone. Vg. vij. aen̄. tu vatē tu diua mone: dicaꝫ
horrida bella. Quod vero Prop. dixit. tu caue ne tristi cupias pugnare puellae. ⁊ Hora. tu caue ne minus: tu ne maius
facias. Id non est ab eo qđ est caueo. es. sed ab eo qđ est cauo. is. quēadmodū in tertia cōiugatione diximus: cū de pre
teritis verboꝝ in. uo. desinētibus agebamus: nā illud Oui. in. j. de trist. idq; qđ ignoti faciūt vale dicere saltem: aut q̄
si nomē breuiauit: aut morē aegre discedentiū ostēdit: qui verba vix integra proferūt. Vg. vero in buc. aut hac rōne:
aut illa potius breuiauit. q̄ vocalis sequebatur cū dixit. ⁊ lōgū formose vale. vale inquit iola. aut ab eo qđ fuit vallo.
is. sic persius. vide sis quasi a vido. is. breuem posuit. Et aduerbia illa. fere. ferme. quare. Iuu. nulla fere causa est in
qua nō foemina litē. Idē mobilis ⁊ varia est ferme natura maloꝝ. Mar. vxorē quare telesinā ducere nolo. Ne quoq;
pro vt nō siue nō ꝓducitur: vt apud Verg. ij. aen̄. ne recipi portis aut duci in moenia posset. ne vero ꝓ certe p. ae. diph
thongō scribit: quēadmodū ⁊ ve dolētis interiectio. Producūt vero etiam ohe ⁊ pape. Mar. ohe iā satis est ohe libel
le. Pers. pape marco spondente recusas. Et aduerbia e nominibus adiectiuis nō quidē omnibus: sed scđae declina
tionis deriuata. vt a docto docte. a pio pie. a iusto iuste. A bono vero bene: ⁊ a malo male breuiāt. Oui. in epl'a helenes.
nā male qđ suades vtinā bene cogere posses. Qđ vero quidā dicūt apprime quoq; breuiare: idq; autoritate Verg. ij.
geor. confirmat cū dicit: flos apprime tenax. ea lectio mēdosa est: nam Verg. nō apprime sed apprima scripsit. ꝓ appri
me: hoc est nomē pro aduerbio figura apud poetas vsitatissima. I. terminalis lōga est. vt gūmi. amaui. si. ni. Breui
ant vero nisi. Vg. in buc. qđ nisi me quacūq; nouas incidere lites. Quasi. Ouid. ⁊ quasi discedens oscula nulla dedi.
Auiennius tamē in arato. singulari exemplo longum posuit. Datiuus quoq; ⁊ vocatiuus graecus breuiant. vt Pa
pinius in achilleide. palladi littore celebrabat scyros honorem. Catullus. morte feror thesei qualem minoidi luctum.
Sabinus in epistola demophoontis. phyllidi demophoon patria dimittit ab vrbe. palladi namq;. minoidi ⁊ phylli
di datiui sunt graeci. nam latini producerentur. Vergilius in bucol. mirabar quid moesta deos amarylli vocares. O
uidi. in epistola chana. prima mihi nutrix eeoli dixit amas. Idem in epl'a hele. bella gerant alij: tu pari semper ama.

Et a nominibus græcis in. as. & in. es. productas
desinētibus uocatiuus in. a. ꝓducitur. ut æneas. o
ænea. anchises o anchisa. Ntūs quoq; a græcis
plærumq; producitur. ut nemea. æ. tegea. æ.
E. termīalis breuis est. ut hoc mare. lege. legere. Pro
ducūt uero acti triū ꝓnominū ego me: tu te: sui
se. Et noīa greca foeminina q̄ ad primā declina
tionē nostrā referūtur: ut penelope in ntō: datiuo
uctō & abltō. Et noīa græca pluraliter declinata
ut mele: cete: tēpe. & uctūs abltūsq; a noībus græ
cis terminatis ī. es. ꝓductā: q̄ ad primā & tertiā de
clinationē latinā referūtur. ut anchises o anchise
ab anchise: ulyxes o ulyxe ab ulyxe. Et abltūs sin
gularis a noībus q̄ntæ declinatiōis: ut dies a die.
Et gtūs regularis q̄ntæ declinatiōis in. e. ut dies
die. Et scđa psona singularis p̄sentis imperatiui
modi scđę cōiugatiōis: actiuę uocis. ut doce. mo
ne. aude. Et aduerbia illa fere. ferme. quare ne ꝓ
nō. ne ꝓ certe. ue ꝓ hei. sed hęc duo diphthongū
hn̄t. Interiectiōes quoq; ꝓducūt illæ. pape. ohe.
Et aduerbia a noībus adiectiuis deriuata. ut a pul
chro pulchre. Breuiāt tn̄ a bono bn̄: a malo ma
le. Et præpositiones duæ. e. de producuntur.
I. terminalis lōga est. ut gūmi. amaui. Breuiant ue
ro. nisi. q̄si. Dtūs quoq; & uctūs greci in. i. desinē
tes a noībus q̄ntę declinationis illorū: q̄ ad tertiā

nr̃am referūt.ut palladi.phyllidi. o priami. o pa ri.Mihi uero.tibi.sibi ibi.ubi. indifferétē habēt.
O.terminalis idifferēs est.ut ego.ergo.sermo. onis amo.as.Producūt uero datiui & ablatiui singu/ lares scd̃ę declinatiōis:ut dn̄o a dn̄o. & aduerbia datiuis similia.ut falso.certo. Et nomia gręca foe minina in.o.desinētia.ut sapphó.alectó. clió. Et dictiōes monosyllabæ.ut.o.do.p̄. Breuiāt tn̄ ce do ,p̄dic.cito.ilico.modo.& duo.& ambo.Gerū dia uero:datiui & ablatiui indifferenter desinūt.
V.terminalis longa est.ut cornu:gelu.
B.terminalis breuis est.ut ab.ob.sub.Barbara uero producunt.ut iacob.aminadab.
C.terminalis lōga est.ut hoc.dic.duc.sic. Breuiant uero fac.lac.nec.donec. Hic,p̄nomē idifferēs est.
D.terminalis breuis est.ut ad.apud.sed.illud.istud.
L.termialis breuis ē:ut tribunal tribunalis. Produ/ cūt uero nil ideclinabile.sol.solis. Et noīa barba ra.ut Baal.Michael Michaelis. Israel Israelis.
M.terminalis ab antiquioribus breuis ponebatur: sed in usu autorū aut abiicitur: aut cum sequenti consonante uocalem pręcedentem producit.
N.terminalis longa est.ut pæan.anis.nō.quin.Bre uiant uero.an.forsan.forsitan.tamē.in. Et ex iis composita.ut attamen.exin.dein.proin.

Nomina quoqꝫ graeca.vt meli qđ interpretatur mel:qđ apud nos tantū in cōpositione reperitur.vt meli melū meli lothos melicratū hydromeli oximeli.Moly quoqꝫ radix ab Homero celebrata:cuius inuentio vt inquit Pli.li.xxv na.hist.Mercurio assignat̄.Vg.in priapeia.quē cur moly vocat:mētula moly fuit. Oui.xiiij.meta. moly vocant su peri:nigra radice tenetur.Pronomina vero illa.mihi.tibi.sibi.finalē indifferentē habēt.Vg.j.aeñ.tu mihi qđcunqꝫ hoc regni:tu sceptra Iouēqꝫ.Idem in eodē.mihi causas memora.Ibi quoqꝫ ⁊ vbi tū breuiare tum producere repe- riūtur.O.terminalis indifferens est.vt ego.ergo.Pro per.in.ij.frater ego tibi sim filius vnus ego.Horat.nil tāti est:ergo fungar vice cotis acutum.Augustus.ergo ne supremis potuit vox improba verbis. Producūt da tiui vel ablatiui singulares scđae declinationis.eodē ta- men qđ ab eo ⁊ dem particula cōponit̄:quēadmodum de eadē diximus:mediā habet indifferētē:Breuem. vt apud Vg.i buc.vno eodēqꝫ igni sic nr̄o Daphnis amo re.Idē.xij.aeñ.vno eodemqꝫ tulit partu.Properti⁹ in. j.hoc eodē ferro stillet vterqꝫ cruor.Longā Iuue. posu it.ne placeat curru seruus portatur eodem.⁊ Martial̄. cū steterit nullus vultu tibi talus eodem. Et noīa grae- ca foeminina in.o.desinētia.vt alecto.us.clio.clius.ar go argus.Vg.vij.aeñ.alecto toruā faciē ⁊ furialia mem bra.Oui.in.j.de arte.nec mihi sunt visę clio cliusqꝫ so- rores.⁊ dictiōes monosyllabae.vt o.do.pro. Vg.o regi na nouā cui cōdere Iuppiter vrbē.Mar.do tibi nau- machiā tu das epigrāmata nobis. Vg.p̄ma qđ ad Tro iam pro charis gesserat agris. Breuiāt tamē haec cedo pro dic.Iuue.cedo si breue parui.Cito.Iuue.⁊ cito ra- pturus de nobilitate comesa.Ilico Auso.ilico nō mar co.Modo.Vg.iiij.aeñ.si modo quod memoras fatum fortuna sequatur.Sero tum breue tum longū reperit̄. Tibullus.heu sero reuocatur amor seroqꝫ iuuēta. Pa- pi.sero memor thalami moestae solatia matris. Ambo quoqꝫ ⁊ duo breuiāt siue illa sint masculina seu foemi- nina in ntō plurali seu actō.Mar.elisium possidet am bo nemus.Vg.si duo p̄terea tales idea tulisset. ⁊ Hora. duo si discordia vexet inertes.Gerūdia quoqꝫ substan- tiua in do.indifferenter desinunt.Verg.in buc.frigid⁹ in pratis cantando rūpitur anguis.Idē in eodem.can tando tu illū?haud vnq̄ꝫ tibi fistula caera.Iuueñ.plurimus hic aeger moritur vigilando sed ipsum. Alphius apud Prisc.li.viij.spaciando paulatim trahit.est enim dimetrū iambicū habens necessario iambū in secundo loco. V.ter minalis longa est.vt cornu.gelu.a sensu.a manu.Breuiatur tamē quādo.s.littera liquescit.vt apud Enniū infanti- bus paruis.B.finalis breuis est.vt ab.ob.sub.idqꝫ non solum in appositione:sed etiam in cōpositione cū dictioni- bus incipientibus a vocali.vt Verg.Troiae qui primus ab oris.Idem.cūctus ob Italiam terrar̄ claudit̄ orbis.Idē quoqꝫ.fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrum.Barbara vero ideo producūtur:quia ad nostram declina tione reducta eandē syllabā longā retinēt.Iacob iacobus.Aminadab.aminadabus.C.terminalis longa est.vt dic. duc.huc.sic. Breuiāt vero.fac.⁊ merito:qm̄ abscisum est ab eo qđ esse debuit face.Oui.in epistola phylliđ.phylli fac expectes demophoonta tuū.nisi forte Oui.synaloephain fecit scribens:phylli face expectes demophoōta tuū.Lac quo qꝫ breuiare ab omnibus dr̄:⁊ si nullum mihi succurrerit exēplū apud Serenū tamen reperio produci. Lac asinae pla cidaeqꝫ bouis prodesse loquuntur Nec.Oui.in epistola sapph⁹.o nec adhuc iuuenis:neqꝫ iam puer:vtilis aetas.Do- nec.Idē in amoribus.donec eras simplex:animū cū corpore amaui.Hic pronomē indifferenter reperitur.Vgili.iiij. aeñ.solus hic inflexit sensum animūqꝫ labantē.Idē in.vj.hic vir hic est:tibi quē promitti saepius audis.Mart.hic est quem legis ille quem requiris.Idem.hic est pāpineis viridis modo vesuius vmbris.Hic aduerbium semper pro ducitur.Verg.j.aeñ.posthabita coluisse samo:hic illius arma.Hoc scđm Prisc.breuiat.qđ si ,p̄ductū repias duplex. c.debere subsequi putat.vt Vg.hocce erat alma parēs.Persius.hocce est q̄ palles.cur quis nō prādeat hocce est.D.ter minalis breuis est.vt ad.apud.sed.Verg.j.aeñ.alma Venus phrigij genuit Simoentis ad vndā.Iuue.aut apud isia cae potius sacraria lenae.L.terminalis breuis est.vt tribunal.alis.vigil.ilis.Oui.in amoribus.qđ faciet magnae tur pe tribunal opes.Producūt vero nil indeclinabile Hora.j.epistola.nil oriturū alias ortū nil tale fatentes:nihili vero breuiat.Sol solis.Oui.sol aditus qđ quaeris ait:ne vana labores.Et nomina barbara.vt nicol.michael israel.q̄ꝫ q̄ꝫ Si donius apollinaris breuem posuit dicens.israel appēsi per concaua gurgitis iret:nisi forte per synaeresim proferas.⁊c. quēadmodū Varro cū te flagranti deiectum fulmine phaeton.M.terminalis ab antiquissimis poetis breuis aliquā do ponebatur sequenti dictione q̄ inciperet a vocali.vt Ennius.insignita forent tum milia militū octo. vbi non fecit ecthlipsim.Iuniores quoqꝫ aliq̄ñ sibi hanc licentiā vsurparūt.Sed de hoc in principio huius libri diximus plura. N.terminalis longa est.vt paean paeanis.syren syrenis.delphin.inis.daemon daemonis.quin cōiūctio.Vg.iiij.aeñ. quin etiā hyberno moliris sydere classem.Breuiāt vero an cōiūctio interrogatiua.Iuue.accipit ⁊ madidae facies di cetur:an bulcus?Forsan.Vergilius.j.aeneidos.mittite forsan ⁊ haec olim meminisse iuuabit.Forsitā.Iuuenalis.for sitan expectes vt gaditana canoro.In.praepositio ⁊ ab in composita.vt proin.dein.exin.Vergilius.j.aeneidos:socios partitur in omnes.Tamen ⁊ ab eo composita.vt attamen veruntamen.Oui.Nil mihi rescribas:attamen ipse veni.

Et noia græca in.on.finita.&c.vt iliō ilij.peliō pelij.Vg.iliō & omnis fumat neptunia Troia.Luca.pelion opponit ra/dijs nascētibus vmbras.Actūs quoqȝ &c.vt aegina æginā.Papi.in theba.qppe ferūt raptā patrijs æginam ab vndis. Cilla cillā.Oui.xiij.meta.me tenedō chryseqȝ & cillā apollinis vrbes.Menelaos menelaon. Idē in epl'a oenones. Ar/det amore tui:sic & menelaon amauit.Pylos pylō.Idē i epl'a penelopes.nos pylō antiquā neleia nestoris arua. Daph nis daphnin.thyrsis thyrsin.Prop.thyrsin & attritis daphnin arūdinibus. Et nomina latina in.en.desinentia:q̄ mit/tunt gtīm in.inis.vt nomē.inis.nā græca vt syrē.enis.& latina mittētia gtīm in.enis.vt ren renis.pducunt. Ui/den in fine abscissum pro videsne breuiatur. Uerg.vj. gū.viden vt gemine.s.d.u.c. Catullus viden vt veloci ter exiluere? R.terminalis breuis est.vt cæsar.aris.ama tur.legitur.per.nup igitur.Quod vero quidaȝ autore Beda producūt puluinar. torcular. cochlear & huius/modi.nō probāt:cū ediuerso Iuue. puluinar breuiarit dicēs.foeda lupanaris tulit ad puluinar odorem.Pro ducūt vero far farris.Oui.in fastis.far erat & puri luci da mica salis.Par.is.Hora.ludere par impar: equita/re in arundine lōga.Nar.ris.fluuius. Italiæ. Vgi.vij. aeñ.sulphurea nar albus aqua fontesqȝ velini.Iber.eri Luca.in.vj.si tibi durus iber:aut si tibi terga dedisset. Uer veris.Oui.j.met.ver erat æternū placidiqȝ tepenti bus auris.Cor cordis.Oui.in epl'a Sapphus.mille me um leuibus cor est violabile telis.Idem tñ breuiauit.v. meta.inqȝ cor hamata pcussit arundine ditem.& Mar. dotatae vxori cor arūdine fixit acuta.Fur furis.Persi⁹. fur es ait pedio:pedius quid?crimia rasis.Cur aduer biū.Oui.cur opus affectas ambitiose nouū? Beda tor cular & puluinar & silia pducit ex obliquorū analogia. Et noia graeca in.er.desinētia q̄ apud illos p. eta lōgū scribūtur:vt aer aeris.æther ætheris.Claudianus tamē breuiauit aer dicēs.lucid⁹ vmbroso miscebitur aer a/uerno Sūt tñ qui nō aer sed axis legāt hoc in loco pro/duxit tñ Ouid.j.fastorū.lucidus hic aer:q̄ duo corpora restāt.Idē.audiet hoc aether:& si deus vllus in illo est. & q̄ incremēto diximus mittere gtīm in.eris.penultima lō ga.vt crater.eris.stater.eris.As. terminalis pducit vt aestas aestatis.amas amabas.Breuiāt vero noia grae/ca mittētia gtīm in adis vel in ados.vt arcas.cadis. vel ados.pallas.adis.vel ados.Oui.ij.met. arcas adest ter quinqȝ ferēs natalibus annos.Idē.vt vidit vult⁹ pal/las in amne suos.Et actūs &c.vt arcas actō arcadas.me nas menadas.troas troadas.Mar.ad matrē fugiet pen theus ad menadas orpheus.Oui.in epl'a. Troadas in/uideo q̄ sic lachrymosa suorū.In.es.vt ples prolis.dies diei.spes speciei.ames.leges.Prudētius nimis licenter fames & lues breuiauit in psychomachia.spoliatqȝ suos fames impia natos.Idē in eodē ope. stupuit lues ipro/ba castis.Breuiat vo.es.scda psona a sum.es.fui cū su is cōpositis.vt Vg.ij.aeñ.qsqs es amissos hinc iā obli/uiscere graios.Idē in buc.huc ades o formose puer ti/bi lilia plenis.Reperit tñ es aliqñ producta. Flaccus.vij. argona.tu supplice digno dignior es & fama meis.Pro perti.si puer es alio traijce tela tua: sȝ hoc forte ex ratiōe caesurae. Penes ppositio.Hora.in poe.quē penes arbitriū ius est & norma loquēdi.Seges.etis.qđ a seco secas.& teges etis.qđ a tego tegis deriuat:teste Prisci.vltimā breuiāt.Inquies quoqȝ q̄ꝙ a quies quietis cuius vltima lōga est cō/ponitur:teste tñ Probo finalē breuiat.Indiges quoqȝ & caetera que sequūtur breuiant autore Prisc. Et nomina mittē tia gtīm in itis vel in.idis.vt miles.itis.obses.idis.Pes pedis.bipes.tripes.quadrupes.compes.nā breuiari autor est Prisci.astipulās Probo.Qđ si reperitur producta hoc erit ratione caesurae.vt Uergi.x.aeñ. arrectū q̄drupes & calci/bus auras.Idē in.iiij.aeñ.stat sonipes & calcib⁹ auras.Ntūs quoqȝ & vctūs plurales a noib⁹ graecis q̄ ad tertiā nois declinationē latinā referunt.vt arcas arcades.vascō.ones.Vg.i buc.arcades inuidia rūpant vt ilia codro. Iuue.va/scones vt fama est alimētis talib⁹ vsi.Is.terminalis breuiat.vt panis.legis.amatis.legitis.Producūt vero dis ditis. lis litis.samnis.itis.qris.itis.glis gliris.Oui.in epl'a paridis.lis est cū forma magna pudicitiae.Pyrois quoqȝ & simo is qm̄ a graecis p ei diphthōgō scribūtur producūt.Oui.ij.meta.interea volucres pyrois eous & aethon. Idē in episto la penel'.hac ibat simois:hic est sigeia tellus.Et nomia graeca mittētia gtīm in.inis. vt salamis vel salamin. inis.eleusis vel eleusin eleusinis.delphis vel delphin delphinis.& hñtia ypsilō ante.s. vt tethys. Uerg.j.geor.teqȝ sibi generum te/thys emat oibus vndis.Quae vo in ydos exeunt breuiant. vt chlamys chlamydos. Pap. chlamys horrida pendet.

Et noia græca in.on. finita: q̄ ad secūdā nois de/clinationē latinam referūtur.ut iliō.ii.pelion.ii. Accusatiuus quoq; primę declinationis a noibus græcis in.a.breui terminatis. Et secundæ in.os. & tertiæ in.is.ut ægina æginam.menelaos mene laon.daphnis daphnin.Et noia latina in.en. desi nētia q̄ mittūt gtm̄ in.inis.ut nomē.inis.fulmen. inis.Et dictiones compositæ cum hac particula. ne.interrogatiua:quæ in fine abscindunt:ut egō pro egone?uiden pro uidesne?

R.terminalis breuis est.ut Cæsar cæsaris.producūt uero far farris.par.ris.nar.ris.uer.ueris.iber iberi cor cordis.fur furis.Cur.aduerbium.

Et noia græca in.er.mittentia gtm̄ in. eris. ut aer. aeris.æther ætheris.caracter characteris.

As.terminalis pducitur. ut æstas.tis. Breuiāt uero græca mittētia gtm̄ in.adis.uel ados. ut arcas ar cadis uel arcados.Actūs quoq; pluralis a nomini bus græcis q̄ ad tertiam nominis declinationem referuntur.ut arcas arcadas.menas menadas.

Es.terminalis longa est.ut proles prolis. leges. Bre uiant uero.Es a sum es fui cū cōpositis. Penes p̄/positio.Seges segetis. Teges tegetis.Indiges in/digetis.perpes perpetis.interpres interpretis. te/res teretis.præpes præpetis.hebes hebetis. inqui es inquietis.Et mittentia genitiuum in. itis. uel idis.ut stipes stipitis.obses.idis. & pes cum suis cō positis:ut bipes:tripes.Et nomina græca quintæ declinationis quæ ad nostram declinationem re feruntur in ntō & uocatiuo plurali: ut arcades o arcades:peliades o peliades.

In.is.breuiant.ut panis:legis.Producunt uero. dis ditis.lis litis.samnis.itis. quiris quiritis. glis gli/ris.pyrois.entis. simois.entis. Et similia quæ per ei.diphthongon a græcis scribuntur. Et græca mittentia genitiuum in inis ut salamis salami/nis.delphis delphinis.Et græca per ypsilon mit/tentia genitiuum in.yos.ut tethys tethyos.eryn nis erynnios.

Datiuus quoqȝ ⁊ abltūs pluralis primae ⁊ scđae declinatiōis. vt musa musis a musis. dn̄s dn̄is a dn̄is. adde etiā tu nomina greca in. a. desinētia q̄ datiuū ⁊ abltīū nūeri pluralis in atis. mittūt. vt epigrāma. atis. ab epigrāmatis. Accusatiuus quoqȝ p̄lalis tertiae declinatiōis cū in. is. exit quēadmodū in tertia declinatiōe diximꝰ. vt oīs. tris. Vgi. j. gñ. omnis vt tecū meritis ꝓ talibꝰ annos. Idē in eodē. dorsum immane mari summo tris eurus ab alto. Vis quoqȝ nomē qđ in ntō atqȝ ēt in gtō Pris. teste ꝓducif. Vis p̄terea scđa psona ab eo qđ est volo: ⁊ fis ab hoc vbo sum es fui cū cōpositis. Hora. ij. ep̄la. cuilibet argilla qd vis imitabiē vda. Vg. in. vj. q̄uis elysios mireē graecia cāpos. Oui. fis argumētū maius an auxiliū. Idē. tu quoqȝ fac ꝑsis intra tua claustra iacēti. Hora. lenior ⁊ melior fis accedēte senecta. Idē in. iiij. car. audiuere lyce fis anus. vbi fis anus dactylus est. Scđa quoqȝ psona singularis p̄sentis indicatiui modi quartae coniugationis. vt audio. dis. venio. is. nescio. is. Proper. nō audis ⁊ verba finis mea ludere cū iam. Vg. ij. aen̄. expectate venis: vt te post multa tuorū. Reperif tn̄ breuis apud Sedul'. in pascha. cū dixit. puenie ad christū: nō christus peruenit ad te. nisi forte est a venio. is. tertiae cōiugatiōis: quēadmodū supra in verbis diuersarū cōiugationū diximꝰ.

Datiuus quoqȝ & abltūs pluralis primę & secūdę declinatiōis. ut musa musis a musis. dn̄s dominis a dn̄is. Et accusatiuus tertiæ declinationis quādo exit in. is. ut omnis. tris. Vis etiam in ntō & genitiuo. Vis quoqȝ in secunda persona a uolo: uelis quoqȝ & nolis. & sis a sum es fui. & fis a fio. Et secunda persona singularis presentis idicatiui modi quartæ coniugationis. ut audio audis. uenio uenis. nescio nescis.

Os. terminalis producitur. ut ros roris. sacerdos sacerdotis. Breuiant uero os ossis. nam os oris producitur: ut compos compotis. impos impotis. Et græca quartæ declinationis desinentia in. os. q̄ ad secundam declinationem latinam referūtur. ut abydos. i. chaos. i. & genitiuus grecus in. os. ut tereus tereos. arcas arcados.

Vs. terminalis breuis est. ut dominus. amamus. palus paludis mediā habet. Producūt uero tellꝰ telluris. incus incudis. subscus subscudis. Et nomīa monosyllaba. ut grus gruis. thus thuris. Et quæ mittūt genitiuū in. utis. penultima longa. ut uirtus uirtutis. Et nomina græca mittentiā gtīn in. untis. uel in. odis. amathus. untis. melāpus melāpodis. Et nomina q̄ habent apud illos. oy. diphtongō. panthus panthu. Iesus Iesu: & genitiui synerizati a nominibus fœmininis desinentibus in o. ut sappho sapphus. manto mantus. Genitiuus quoqȝ singularis & ntūs & accusatiuus & uocatiuus quartę declinationis. ut manus. sensus.

T. terminalis breuis est. ut caput: amat.

Omnis syllaba in fine carminis aut prosæ oratiōis clausula indifferens est: quia longa pro breui: & breuis pro longa inuicem ponuntur.

Os. terminalis producitur. vt ros. mos. dn̄os. Breuiant vero os ossis. vt autor est Prisc. sȝ autoritate nō ꝓbat. ex cōposito tn̄ ꝓbari pōt si de simplici non constet. Lucre. li. iij. exos ⁊ exāguis. Compos. Oui. post modo compos eris. Os oris. producit Vgi. j. aen̄. virginis os habitumqȝ gerens ⁊ virginis arma. Idem in codeȝ. os humerosqȝ deo similis namqȝ ipsa decoram. Compos otis. ⁊ impos. otis. eodem autore breuiant. Et nomina graeca in. os. desinentia. vt abydos. chaos. samos. lesbos. Oui. in epistola lean. solueret in speculis omnis abydos erat. Vg. vj. aen̄. ⁊ chaos ⁊ phlegeton loca nocte silentia late. q̄ vero ad tertiā noīm declinationē latinam referuntur: aut declinatione attica mittunt in. o. gtīn ꝓducūt. vt ægoceros. otis. rhinoceros. otis. apollos apollo. athos atho. Androgeos. o. Vg. ij. aen̄. androgeos offert nobis. Iuue. velificatus athos: ⁊ quicquid graecia mendax. Gtūs quoqȝ graecus cū exit in. os. breuiaē vt tereus tereos. Mart. flet philomena nefas incesti tereos ⁊ q̄. Arcas arcados. Oui. j. meta. arcados hinc sedes ⁊ inhospita tecta tyrāni. Vs. terminalis breuis est. vt dominus dn̄i. corpus corporis. palus paludis mediā habet. apud Hora. breuiatur cū dicit: sterilis palus aptaqȝ remis. Vg. vj. aen̄. tamē dixit stygiaqȝ palus innabilis vnda. Quint. lib. j. vbi de grammatica simpliciter produci debere dicit palus paludis: sic palus. i. breuiari. Producūt vero tellus telluris. Vg. iiij. aen̄. deueniūt prima ⁊ tellus ⁊ pronuba Juno. Incus incudis. finalē ꝓducere ex obliquis coniectamus. Et nomina monosyllaba vt grus gruis. sus suis. thus thuris. ius iuris. Mart. in ius o fallax atqȝ infitiator eamus. Et q̄ mittunt gtīn in utis. penultima lōga. vt virtus virtutis. nā intercus qm̄ in obliqs breuiat in recto quoqȝ breuiare suspicamur. Et nomina græca mittētia gtīn in. untis. vel in. odis. vel in. u. qm̄ a graecis in. oys. diphtongō q̄ apud nos vtiē in. us. terminanē. vt amathus amathūtis. Verg. x. aen̄. est amathus est celsa mihi paphos atqȝ cythera. Et noīa q̄ habēt apud illos. oy. diphthōgon: vt panthus. Verg. in. ij. aen̄. panthus otriades custos phoebiqȝ sacerdos. atqȝ eadē ratiōe iesus ꝓducif. Et gti synaerizati. vt sappho sapphus. manto mantus. Vg. x. aen̄. fatidicae mantus ⁊ tusci filius amnis. Gtūs quoqȝ singularis. ⁊c. vt gtō sensus. ntō plurali sensus. actō sensus. vocatiuo o sensus. Sedulius nimis licenter in gtō singulari. us. produxit dicens. sexus ⁊ aetatis satiauit quattuor illic. nam quod alibi dixit dicemus sancti coniuncto spiritus actu: legi potest pro spiritu flaminis aut pneumatis. Illud nullo modo excusari potest quod dixit: primosqȝ necans vagitus ⁊ audens. T. terminalis breuis est. vt amat. caput. sicut: quod intelligendum est si non præcedat alia consonans aut diphthongus. vt amat. ast. aut. In abscisis vero producitur: vt cū dixit Vgili. iij. aen̄. fumat neptunia Troia: pro fumauit: vt exponit Seruius: positum est sed hic producif positione. Iuue. quis nescit aut quis non vidit vulnera pali. sed dicet quispiā hoc loco semipēthemimerim esse. quid q Martiani autoritate dictiones in t. desinentes indifferētes esse possunt: q̄uis in vsu autoꝝ ꝑpe semp breuiātur. Omnis syllaba. huius regulae autores sunt Cicero ⁊ Quintilianus. Ruffinus quoqȝ de pedibꝰ oratoꝝ sic inquit. breuis vltima claudet: lōga sit an breuis nullū discrimen habetur: vt solet in metris doctus componere vates. Itaqȝ in fine carminis siue clausularū que prosa oratiōe cōscribunē: syllabae finales indifferēter poni possunt: hoc est lōga ꝓ breui: ⁊ breuis ꝓ lōga. Hora. j. carmi. iā satis terris niuis atqȝ dirae. in fine spondeū posuit ꝓ trocheo: est eni carmē sapphicū. ecōtrario Vg. j. aen̄. Italiam fato profugus lauinaqȝ venit: trocheum posuit pro spondeo. trocheus eī̄ nō reperitur in versu heroico: vt putauit Alexander.

Dictiones barbarae. haec regula colligitur ex ijs quae multis in locis a nobis sunt repetita. Dicit igitur q dictiones barbarae: quales sunt hebraicae. vt iacob. abraham. ioseph. & gothicae. vt theodoric. alaric. roderic. frederic. & Hispanae. vt isabel. leonor. guiomar. & teutonicae. vt manric. enric. federic. que accentu acuto proferuntur: in quacunq3 litteram desinant vltimas syllabas producunt. Cuius signum est quod cum ex ratione declinationis latinae syllabam adijcimus: accentus remanet in eadem quod non faceremus nisi syllaba illa esset longa. vt iacob iacobus. abraam abraamus. ioseph iosephus. theodoric theodoricus. alaric alaricus: roderic roderic⁹. isabel isabela. leonor leonora. guiomar guiomara. manric manricus. enric enricus. frederic fredericus.

Dictiones barbaræ: q̃ accẽtu acuto in fine ꝓferunt in quãcunq; litterã desinãt: ultimas syllabas ꝓducunt. ut Iacob. Ioseph. Alaric. Leonor. Enric.

Longæ pro breuibus.

Pro breuibus longas posuerunt sæpe poetæ.
Pro longis contra correptas sæpe dederunt.
Matri longa decem tulerunt fastidia menses.
Obstupui steterũtq; comę: & uox faucibus hęsit.
Posthabita coluisse Samo. hic illius arma.
Vnius ob noxam & furias aiacis oilei.
Ipsius ante oculos ingens a uertice pontus.
Cum subito assurgens fluctu nimbosus orion.
Egerimus nosti & nimium meminisse necesse est.
Hi tibi nomen tũ & gabios urbemq; fidenam.

Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauinaq; uenit.
Exercet diana choros quam mille secutæ.
Troas relliquias Danaum atq; immitis Achilli.
Relligione patrum multos seruata per annos.

De pedibus qui syllabis constant.

Cap. vii.

Pes est sublatio ac positio duarum amplius ue syllabarum spacio comprehensa.
Duarum syllabarum pedes sunt quattuor.

De pedibus. cap. vij. Pes est sublatio. hucusq3 disputatum est a nobis de quantitate syllabarũ: nũc vero consequens est: vt de pedibus dicam⁹ qui eo modo syllabis constant: quo syllabae ex litteris conficiuntur. Principio itaq3 ponitur pedis diffinitio ex Diomede sumpta. pes inquit est sublatio ac positio. idest cõstat ex sublatione ac positione: comprehensa spacio duarum aut amplius: hoc est plurium syllabarum. quia ex vna syllaba non potest esse pes. etiam si lõga sit. Sublatio namq3 & positio non in temporibus: sed in syllabis debet fieri. Addit quoq3 idem autor aliam differẽtiam ijsdem pene verbis. pes inquit est poeticae dictionis duarum amplius ve syllabarum ex certa temporum obseruatione modus recipiens arsin & thesin. i. qui incipit sublatione: & finitur positione: nam arsis graece interpretatur eleuatio. thesis vero positio. Dicti sunt autem pedes quia quemadmodum nos pedibus ambulamus: ita & versus pedibus incedunt: ad quod videtur respexisse Vg. cum in. j. geor. scripsit: ferte simul fauniq3 pedẽ dryadesq3 puellae. Aut pedes dicti sunt: q2 illis eo modo versus mensurantur: quo nos spacia pedibus metiri cõsueuimus. Nã Aristo. x. meta. autore: i quolibet genere quantitatis est aliquid vnum quo reliqua metimur: & est minimum in illo genere quemadmodum in numeris vnitas. in vocibus diesis. in quãtitate cõtinua digitus. aut vlna. aut pes. aut passus aut aliquid simile. Hinc igitur traslatum est vt versum ita pedibus metiremur: queadmodũ arcae. cubiculi. atrij. coenaculi aut cuiuscunq3 spacij longitudinem latitudinemq3. Accidunt autem pedi sex. numerus syllabarum. tempora. sublatio. & positio. inter vtramq3 proportio. figura. ordo. Syllabae in pede vt parum debent esse duae: vt pauloante diximus. Itaq3 pedis cuiusq3 syllabae aut sunt duae. aut tres. aut quattuor. aut quinq3. quanq̃ pedes qui sunt pluriũ q̃ trium syllabarum compositi sint: vt paulopost dicemus. Tempora in pede aut sunt duo. vt in pyrrhichio: aut tria vt in iambo & trocheo aut quattuor. vt in spondeo & dactylo. & eodem modo de reliquis. Sublatio siue arsis est qua pedis tempora in priori parte eleuantur. positio siue thesis qua pedis tempora in posteriori sua parte deprimũtur. Nã cũ pedis tempora in duas partes diuidantur: prior arsi eleuatur: posterior thesi deprimitur. Proportio quoq3 accidit pedis partibus illis inter se comparatis. Est enim proportio cum duas quantitates inter se comparamus proportio itaq3 intercuiusq3 pedis partes aut est aequa. aut dupla. aut tripla. aut sesquialtera. aut sesqtertia. Aequa diuisio est quoties sublatio pedis in temporibus par est positioni. vt in pyrrhichio. spondeo. dactylo. anapesto. proceleumatico. dispondeo. coriambo. horum enim arsis tantum in se habet quantum & thesis. Dupla vero est quoties pedis sublatio duplo maior aut duplo minor est q̃ positio. vt in trocheo iambo & duobus ionicis. Nam in trocheo arsis duo habet tẽpora. thesis vero vnũ. Econtrario in iambo arsis vnum tempus habet. thesis duo. In ionico a maiori arsis duo habet tempora. thesis vero quattuor. Econtrario in ionico a minori arsis quattuor habet tempora: thesis vero duo. Tripla vero est quoties sublatio triplo maior est q̃ positio: quod soli amphibracho contingit. Sesquialtera proportio est quoties arsis cõtinet tm̃ tpis quantũ & thesis & vltra hoc illius dimidiũ: aut econtrario. vt in bacchio & amphimacro & quattuor paeonibus. q pedes cũ tpibus quinq3 cõstent. si cõparẽtur tria sublationis ad duo positiõis: aut econtrario sesquialtera proportio resultabit. Sesquitertia proportio est: quoties arsis se habet ad thesin in epitrita proportiõe: vt in epitritis: qui cũ sint tempoꝝ septẽ si cõparent quattuor ad tria: fit proportio sesquitertia quã gręci epitritam vocant: a qua & quattuor pedes epitriti sunt appellati. Figura etiam in pedibus reperitur: quoniã alij sunt simplices: vt illi qui constant binis vel ternis syllabis: alij compositi vt qui constant quaternis aut quinis aut pluribus syllabis: nam ex duobus simplicibus componuntur. vt proceleumaticus ex duobus pyrrhichijs. choriambus ex choreo & iãbo. pyrrhianapestus ex pyrrhichio & anapesto. Ordo praeterea accidit pedibus. quoniam in versu alij alijs in locis siue regionibus disponuntur: vt in sapphico trocheus in primo loco. spondeus in secundo. dactylus in tertio. trocheus in quarto. & iterum trocheus in quinto. & eodem modo de reliquis: quemadmodum capite in sequenti differemus. Duarum igitur syllabarum quoniam diximus numerum syllabarum pedi accidere: atq3 esse duas aut tres aut quattuor aut deinceps. Primo ponit pedes qui duabus syllabis constant. & sunt tantum quattuor: qui numerus ex eo colligitur q aut vtraq3 est breuis & est pyrrichius: aut vtraq3 longa & est spondeus. aut prima breuis & altera longa & est iambus. aut ediuerso prima longa & altera breuis & est trocheus.

Pyrrhichiꝰ itaqꝫ ꝯstat duabꝰ syllabis breuibꝰ totidēqꝫ tꝑibꝰ. vt deꝰ. furor. amat. docet. hic a grecis dibrachꝰ appellat̃ qꝛ duas syllabas hꝫ breues. dr̄ ēt periābꝰ ⁊ egeō. Pyrrhichiꝰ vt autor ē Diom̄. dictꝰ a pyrrhichia saltatiōe. vl̓ a pyrrho achillis filio: a quo metrū pyrrhichiū ē cognoīatū. alij a cōcitatiōe quadā ignea qua mouet̃ pyrrhichiū appellatū esse dicūt. Spōdeꝰ pyrrhichio cōtrariꝰ cōstat ex duabꝰ syllab lōgis ⁊ q̄ttuor tꝑibꝰ. vt mōtes. heros. audis. dictꝰ vt autor ē Diom̄. ꝙ in tēplis hoc pede q̄dā carmina spōdētes hoc ē libātes decātabāt. spōde eñ libamētū interp̄tat̃. Numa Pōpiliꝰ: vt idē autor inqt: rei diuię deditꝰ hūc pedē pōtificiū appellauit.

Pyrrhichius duabus syllabis breuibus ꝯstat. ut deus. furor. amat.

Spondeus constat duabus syllabis longis. ut mōtes. gentes. audi.

Iambus ꝯstat ex breui & longa. ut dies. amant.

Trocheus siue choreus constat ex longa & breui. ut tempus.

℄ Trium syllabaꝝ pedes sunt octo.

Tribrachꝰ ꝯstat ex tribꝰ syllabis breuibus. ut dn̄s.

Dactylus constat ex prima longa & duabus breuibus. ut tempora.

Anapestus ꝯstat ex duabꝰ breuibꝰ & longa. ut dn̄os.

Bacchius ꝯstat ex breui & duabus longis. ut athenę.

Antibacchius ꝯstat ex duabꝰ longis & breui. ut natura.

Amphimacer ꝯstat ex lōga. breui. & lōga ut aureos

Amphibrachus constat ex breui. longa & breui. ut amoris.

Molossus ꝯstat ex tribus syllabis longis. ut Aeneas.

℄ Quattuor syllabaꝝ pedes sunt. xvi.

Proceleumaticus constat ex duobus pyrrhichiis. ut ariete.

Dispondeus ꝯstat ex duobus spondeis. ut oratores.

Iābꝰ ꝯstat ex ꝑma breui ⁊ scd̄a lōga tꝑoꝝ triū. vt dies. amas. doces. dictꝰ vt Diom̄. ait: a iābizin hoc ē a maledicēdo. est eñ pes ꝟsibꝰ maledicis aptissimꝰ. vl̓ a iābe celei ⁊ menalinę vxoris famula: q̄ cererē dū ꝓserpinā q̄reret ad eos delatā maledictis isectata ē. Hūc pedē appuli a dauno duce suo dauniū appellart. Alij gradalē mārtiqꝫ gradiuo sacrū: ꝙ gradarię pugnę huiꝰ effectu moueret̃. De q̄ inqt Hora. i poe. syllaba lōga breui subiecta vocat̃ iābꝰ pes citꝰ. vñ ēt trimetris accedere iussit. Trocheꝰ q ⁊ choreꝰ cogniat̃: iābo ꝯtrariꝰ. ꝯstat ex ꝑma lōga ⁊ scd̄a breui. triū tꝑoꝝ vt sāguis tꝑs. audit. dictꝰ ē aut a trechin hoc ē a currendo. vel a trocho. i. rota. qꝛ in ꝟsu rotatim ac volubiliter fluit. Hūc a mercurio reꝑtū ferūt. Arūci ꝟo italię ppli hūc pedē rutulū a rutulis italię pplis appellarūt. Triū syllabaꝝ pedes octo sunt: aut eñ oēs tres sūt breues ⁊ appellat̃ tribrachꝰ. aut ꝑma ē lōga ⁊ duę breues vocat̃qꝫ dactylꝰ. aut ꝑmę duę breues ⁊ tertia lōga ⁊ vocat̃ anapestꝰ. aut ꝑma breuis ⁊ duę lōgę ⁊ vocat̃ bacchiꝰ. aut ꝑma ⁊ scd̄a lōga ⁊ tertia breuis ⁊ vocat̃ ātibachiꝰ. aut ꝑma lōga scd̄a breuis ⁊ tertia rursꝰ lōga: ⁊ vocat̃ āphimacer: aut ecōtrario ꝑma breuis ⁊ scd̄a longa ⁊ tertia iteꝝ breuis ⁊ vocat̃ āphibrachꝰ. aut oēs tres sūt lōgę ⁊ vocat̃ molossꝰ. Tribrachꝰ igit̃ ꝯstat ex tribꝰ syllab breuibꝰ totidēqꝫ tꝑibꝰ. vt dn̄s. aīa. legimꝰ. dictꝰ ē aūt tribrachꝰ q̄si tribreuis. qm̄ tres syllabas hꝫ breues. Dactylꝰ ꝯstat ex ꝑma lōga ⁊ duabꝰ breuibꝰ q̄ttuorqꝫ tꝑibꝰ vt tꝑa. audiat. Appellatꝰ ē autē dactylꝰ a tactu digitoꝝ q ꝑter pollicē ternis internodijs siue articlis cōstat. gręce nāqꝫ dactylꝰ latine digitꝰ ē. Uel vt alij putāt ab ydeis dactylis cretae pplis: q iouē infantē in ida silua cretae educarūt. atqꝫ huiꝰ pedis rhithmica compositiōe ⁊ tympanoꝝ atqꝫ aeris tinnitu vagitū pueri occultauert. Anapestꝰ dactylo cōtrariꝰ ꝯstat ex ꝑma ⁊ scd̄a breuibꝰ ⁊ tertia longa q̄ttuorqꝫ tꝑibꝰ. vt dn̄os. aīos. docui. dictꝰ anapestꝰ ab anapin hoc ē repcutiēdo: qꝛ sono reciproco recurrēdo dactylū repcutit. vñ a graecis ātidactylꝰ ē cognoiatꝰ. Bacchiꝰ ꝯstat ex ꝑma breui ⁊ reliqs duabꝰ lōgis tꝑibusqꝫ qnqꝫ. vt athenę. sacerdos. amaui. dictꝰ bacchiꝰ qꝛ bacchātibꝰ dithyrābi hoc ē ꝟsus in laudes liberi p̄ris hoc pede ꝯpositi ꝯueniebāt. Antibacchiꝰ bacchio ꝯtrariꝰ ꝯstat ꝑmis duabꝰ lōgis ⁊ tertia breui. tꝑibusqꝫ qnqꝫ. vt natura. fortūa. audiret. dictꝰ ab āti qd̄ ē ꝯtra ⁊ bacchiꝰ qꝛ vt diximꝰ bacchio ē ꝯtrariꝰ. vñ ab alijs palimbacchiꝰ ē appellatꝰ: qꝛ pali gręce rursus siue ecōtrario iterp̄tat̃. Hūc pedē alij latinū alij saturninū appellart. Amphimacer ꝯstat ex ꝑma lōga ⁊ scd̄a breui ⁊ tertia iterū longa tꝑibusqꝫ qnqꝫ. vt aureos. dęmones. audiūt. appellatus est aūt ab amphi qd̄ est circū ⁊ macros longus: qꝛ syllaba breuis vtrinqꝫ duabus longis claudit̃. hic quoqꝫ pes creticus est appellatus qꝛ cretes saltādo eius rithmica cōpositione vtebant̃. Amphibrachus syllabaꝝ ordine supiori contrarius constat prima breui scd̄a longa ⁊ tertia rursus breui: quattuorqꝫ tꝑibꝰ. vt amoris. carina. amauit. dictꝰ ab amphi circū ⁊ brachys breuis: qꝛ syllaba lōga a duabꝰ vndiqꝫ breuibus ꝯtinet̃. hunc alij scoliū appellabāt: ꝙ scolio q̄ erat cytharae species conueniebat. Molossus constat ex tribus longis tꝑibusqꝫ sex. vt aeneas. anchises. audiui. dictus qꝛ molossi hoc est epirotae ad bellū ꝓcedentis huius pedis modulata compositione vtebant̃. hippius quoqꝫ dictus est hic pes: qꝛ equestri pugnae conueniebat: hippos enim equus interp̄tatur. Quattuor syllabaꝝ pedes sunt sedecim: oēs eñ quattuor sunt breues: ⁊ vocatur proceleumaticus. aut oēs quattuor sunt longae ⁊ vocat̃ dispōdeus ⁊c. sed quēadmodū supra diximꝰ quattuor atqꝫ amplius syllabarū pedes ex duaꝝ aut triū syllabaꝝ pedibus cōponunt̃: itaqꝫ maior illoꝝ pars ab illoꝝ coniugatione noīa sortiunt̃. Proceleumaticus igit̃ pes ex duobus pyrrhichijs conficit̃: estqꝫ tꝑoꝝ quattuor. vt ariete. pariete. abiete. tenuia. sed est aīaduertēdū id qd̄ ēt Seruiꝰ notauit in illud ꝟg. j. geor. tenuia nec lanae p coelū vellera ferri. ꝓceleumaticꝰ inqt est ꝓ dactylo: quā rem quotiescūqꝫ facit ꝟg. seruat locū syneraesi. vt in buc. tytire pascentes a flumine reice capellas. ⁊ in. ij. aeñ. sectaqꝫ intexūt abiete costas ⁊ in eodem labat ariete crebro ⁊ iteꝝ in eodē. haerēt parietibus scalae. ⁊ in. v. genua labāt vastos quatit aeger anhelitꝰ artꝰ. vñ in reice cadellas ex duabꝰ vocalibꝰ. e. i. ꝯficit̃ lōga. itaqꝫ erit dactylꝰ i abiete ariete qm̄. i. e. in vnā syllabā longā coalescūt: ꝯficiturqꝫ amphibrachꝰ: q positione tm̄ syllabaꝝ a dactylo differt. dictus ē aūt ꝓceleumaticꝰ hic pes vt autor est valeriꝰ a ꝓceleuo hoc ē hortor: qꝛ ij q se ad aliqd̄ opꝰ faciēdū siue molem impellendā vel attollendā hortant̃: hoc pede ob nimiā celeritatē syllabaꝝ vtunt̃. vñ Mar. lentos tingitis ad celeuma remos. ⁊ Hiero. in epi. quadā ad heliodoꝝ: qm̄ e scopulis enauigauit oro. iam epilogi celeuma cantandū est: sic enim appellatur cātus ille nauticus: quo proreta remiges hortat̃ vt simul ⁊ quasi vno ictu siue impulsu remoꝝ incūbentes nauē impellāt. Dispōdeus ꝯstat duobus spōdeis: hoc ē quattuor syllabis lōgis tꝑibusqꝫ octo. vt oratores. moecenates. audiuissent. dictus est autem dispondeus a dis quod est bis ⁊ spondeus: qꝛ ex duobus spondeis compositus est.

Dichore⁹ ꝯstat ex duob⁹ choreis siue trocheis: hoc ē ex pͥma lōga. scda breui. tertia lōga q̄rta breui tꝑibusq; sex vt cātilena. audiem⁹. dimicare. appellatusq; ē dichore⁹ siue ditroche⁹ ꝙ ex duob⁹ choreis siue trocheis ꝯponit̄. a qbusdā ēt catatroche⁹ dr. Diiāb⁹ supiori ꝯtrari⁹ ꝯstat ex duob⁹ iābis: hoc ē pͥma breui. scda lōga. tertia breui. q̄rta lōga tꝑibusq; sex: vt ꝓpingtas. ꝓpagines. amauerāt. dict⁹ ē aūt qm̄ ex duob⁹ iābis ꝯponit̄. Choriāb⁹ ꝯstat ex choreo: hoc est trocheo ꝛ iābo. i. pͥma lōga. scda breui. tertia breui ꝛ q̄rta lōga. tꝑibusq; sex. vt nobilitas. armipotēs. audierā. dictus: qm̄ ex choreo ꝛ iābo cōstat. Antipast⁹ supiori ꝯtrari⁹: ꝯstat ex iābo ꝛ trocheo: hoc ē ex pͥma breui. scda lōga. tertia lōga ꝛ q̄rta breui. tꝑibusq; sex. vt medulina. salonin⁹. legebam⁹. dict⁹ antipast⁹ ab anti cōtra. Pęones q̄ttuor sunt: cōstātq; singli tꝑib⁹ qntis. syllabis q̄ttuor: sz trib⁹ breuib⁹ ꝛ vna lōga q̄ si pͥmo loco ponat̄ erit pęon pͥm⁹: q ꝯponit̄ ex trocheo ꝛ pyrrhichio: vt tꝑib⁹. corpibus. si syllaba lōga scdo loco ponat̄ erit pęon scds qui ꝯstat ex iābo ꝛ pyrrhichio: vt colōia. amaueris. Si syllaba lōga ponat̄ in tertio loco erit pęon terti⁹: q ꝯstat ex pyrrhichio ꝛ trocheo. vt catamit⁹. legerim⁹. Si syllaba lōga ponat̄ q̄rto loco. erit pęon quart⁹: q constat ex pyrrhichio ꝛ iābo. vt facilitas. docuerāt. dicti sunt aūt pęones a pęonib⁹ ꝓplis: q forte illis pedib⁹ in carmine vtebāt̄. Epitriti pedes q hippij appellāt̄ quattuor q̄q; sunt: ꝯstātq; singli tꝑib⁹ septenis. syllabis quattuor: sz trib⁹ lōgis ꝛ vna breui: q̄ si pͥmo loco ponat̄ erit epitritus pͥm⁹: q componit̄ ex iābo ꝛ spōdeo. vt sacerdotes. amauerunt. Si syllaba breuis ponat̄ in scdo loco. erit epitrit⁹ scds: q ꝯponit̄ ex trocheo ꝛ spōdeo. vt cōditores. audiert. Si syllaba breuis ponat̄ in tertio loco erit epitrit⁹ tertius: q ꝯponit̄ ex spōdeo ꝛ iābo. vt discordię audierāt. Si syllaba breuis ponat̄ in quarto loco. erit epitrit⁹ quart⁹. q cōponit̄ ex spōdeo ꝛ trocheo. vt oratores. audiuistis. Dicti sunt aūt epitriti vt diximus: q2 arsis ꝛ thesis hoꝝ pedū i epitrita hoc ē sesquitertia proportiōe sunt. Ionici pedes duo sunt: ꝯstātq; singli tꝑibus senis ex quattuor syllab. duab⁹ lōgis totidēq; breuibus. ꝙ si duę syllabę breues ꝓcedāt totidēq; lōgę sequāt̄. erit ionicus a maiori: q ꝯponit̄ ex pyrrhichio ꝛ spōdeo. vt diomedes. docuissent. si ꝟo duę syllabae lōgae ꝓcedāt totidēq; breues sequāt̄. erit ionic⁹ a minori q cōponit̄ ex spōdeo ꝛ pyrrhichio. vt demetrius audiuerat. dicti ꝙ iones i carminibus eo pede vtebāt̄. Sūt ēt qnq; syllabaꝝ pedes ex simplicibus q̄; cōpositi nūero triginta duo. vt orthius ex pyrrhichio ꝛ tribracho: hoc ē qnq; syllabis breuibus. Periābus ex trocheo ꝛ tribracho. hoc ē ex lōga ꝛ quattuor breuib⁹. ꝛ relīq de qb⁹ Diom̄. disseruit: q ad rōnē pedū simpliciū reducēdi sunt: ꝛ raro apud autores nominantur. praeterq̄; ꝙ dochinī crebra fit apd autores mētio. Cōstat autē dochīnus ex bacchio iābo. de q̄ Ruffinus rhetoricas pulcher structuras dochinus ornat. pͥncipiū bacchius erit: cōcludet iābus. Atq; idē iteꝝ. syllaba pͥma breuis cū syllaba lōga scda. tertia lōga. breuis quarta: ꝓducta qnta. Fit ēt hic pes ex iābo ꝛ cretico siue amphimacro. de quo idē Ruffinus. pͥmus iābus erit cū finē creticus explet. pͥma breuis. lōgaeq; duae. breuis vltima lōga. exēplūq; artis dabit̄ respublica nobis: quā Cicero casu gtō ponere gaudet.

Dichore⁹ siue ditroche⁹ ex duob⁹ choreis. ut cātilēa
Diiābus ꝯstat ex duob⁹ iābis. ut ꝓpinquitas.
Choriābus ꝯstat ex choreo & iābo. ut nobilitas.
Antipastus ꝯstat ex iābo & trocheo. ut medulina.
Pæō prim⁹ ꝯstat ex choreo & pyrrhichio. ut tꝑib⁹.
Pæon scd's ꝯstat ex iābo & pyrrhichio. ut colonia.
Pæon tertius ꝯstat ex pyrrhichio & trocheo. ut catamitus.
Pæon q̄rt⁹ cōstat ex pyrrhichio & iābo. ut celeritas.
Epitritus primus constat ex iambo & spondeo. ut sacerdotes.
Epitrit⁹ scd's ꝯstat ex trocheo & spōdeo. ut ꝯditores.
Epitrit⁹ terti⁹ ꝯstat ex spōdeo & iābo. ut discordiæ.
Epitrit⁹ q̄rt⁹ ꝯstat ex spōdeo & trocheo. ut audiuistis
Ionic⁹ a maiori ex pyrrhichio & spōdeo. ut diomedes.
Ionic⁹ a miori ex spōdeo & pyrrhichio. ut demetri⁹

Quinq; syllabarum pedes sunt. xxxii.

Orthi⁹ ꝯstat ex pyrrhichio & tribracho. ut aīa mea.
Periambus ex trocheo & tribracho. ut tp̄a tua. Reliqui quoq; pedes q ex superiorib⁹ cōponūtur. de qbus Diom̄. multa.
Est quoq; huius ordinis pes constans ex bacchio & iambo: appellaturq; dochinus. de quo apud autores crebra fit mentio. de illo Ruffinus scribit.

Rhetoricas pulcher structuras bachinus ornat.
Principium bacchius erit. cōcludet iambus.

¶ De metris qui ex pedibus componuntur. Cap. viii.

Metrū est pedū iunctura nūero modoq; finita denoiat̄ aūt ab autorib⁹. ut alcaicū. archilochiū. hipponactū. sapphicū. alcmaniū. simonideū.

De metris. Cap. viij. Metrū est pedū. queadmodū pedes ex syllabis cōstāt: ita metra ex pedibus conficiunt̄. Primo igitur ponit metri diffinitionē ex Diom̄. sumptā dicēs ꝙ metrū est iūctura pedū finita numero ꝛ modo. Metrū graece dr qd interp̄tatur mensura. Latine ꝟo ꝟsus siue carmē potius dr. Est aūt ꝟsus. vt idē Diom̄. diffinit. legitima partiū dispositio ꝛ pedū apta copulatio. cōsonāti specie metricā exhibens regulā. acsi dicat. metrum constat partibus orōnis legitime dispositis: quaꝝ syllabas metiut̄ pedes: vñ resultat cōsonātia ꝛ q̄dā carminis volubilitas. Dictus ē aūt ꝟsus aut a ꝟtendo: ꝙ tādiu verti debet quoad recte cōstituat̄: dicēte Hora. in poe. ꝛ male tornatos incudi reddere ꝟsus. vel ab eo potius qd vno ꝟsu finito ad ꝓncipiū seq̄ntis reuertimur. tractuq; videt̄ a sulco: q ex eo ꝟsus dr. vt apd ꝟg. iiij. geor. ille ēt seras in ꝟsum distulit vlmos. Uersus ēt teste Uarrone in. j. de re rustica. erat terrę spaciū centū pedes quoquo ꝟsus quadratū. Carmen dr a canendo qd tū vnū tantū ꝟsum sigt. vt apud ꝟg. iij. aeñ. Rem carmine signo: ꝛ subiecit vnum tantū ꝟsum aeneas haec de danais victoribus arma. subaudi posuit. aliqñ totum poema siue opus ꝟsibus cōpositū carmē appellatur. vt tota aeneis Uergilij metamor. Ouidij. pharsalia Lucani. Sed cū vnicus ꝟsus est. monostichum dr. cum duo ꝟsus distichū. cū quattuor tetrastichū. cū vero versus dimidiū hemistichium dr. Metra igitur siue carmina siue versus aut denominantur ab autoribus: vt alcaichum ab Alceo poeta Mitylenaeo. aut archilochium ab Archiloche. aut hipponacticum ab Hipponacte. aut pindaricum a Pindaro. aut anacreontiū ab Anacreonte. aut asclepiadeum ab Asclepiade. aut bachilidiū a Bachilide. aut alcmanium ab Alcmane. aut stersichorium a stersichoro. aut ibicum ab ibico. aut sapphicū a sappho. aut homericum ab Homero.

Aut a materia.ut heroicum.elegiacum.lyricum tragicum comicum. Aut a pede frequentiori. ut iambicum.trochaicum.spondaicum.dactylicū. anapesticum. Aut a numero pedum.ut hexametrum.pentametrum.tetrametrum. Aut a numero syllabarum. ut tetrasyllabum. pentasyllabū. heptasyllabum. octosyllabum. duodecasyllabum.

Præterea aut deficit una syllaba.& dicitur catalecticum.aut deficit duabus syllabis. & dicitur brachycatalecticum. aut abundat una syllaba uel pluribus & dicitur hypercatalecticum siue hypermetrum. aut neqꝫ abundat neqꝫ deficit.& dicitur catalecticum. Qualia sunt omnia carmina regularia.

Constat præterea carmen unico genere uersus & dicitur monocolon. ut eneis Vergilii. metamorphosis. Ouidii. Pharsalia. Lucani. Aut constat duplici genē uersus.appellaturqꝫ dicolon.ut Ouidii opera præter metamorphosin. Tibulli quoqꝫ & Propertii elegiæ. & carmina sapphica mixta adonicis. & asclepiadea mixta glyconicis. Aut constat triplici genere carminis appellaturqꝫ tricolon.ut q̄dam odæ Horatii poetæ.

Præterea carmē aut est distrophō. hoc est cū tertius uersus primo similis est.& quartus scd'o ut in carmine lego qd' ex distichis constat.

Tristrophon carmen est cū quartus uersus similis ē primo.quintus scd'o.sextus tertio:ut apd' Prudētium in p̄fatione cathemerinon.

Tetrastrophon carmen est cū quintus uersus primo secundo sextus.tertio septimus. quarto octauus. similes sunt.ut in carmine sapphico.quod per tetrastica.i.per quater nos uersus digeritur.

Aut a materia vt heroicū:quo heroū res gestae cū laude scribunt.tragicū quo heroū fortūa in aduersis. elegum quo res flebiles quales sunt amatorꝫ ⁊ mortuorꝫ. Bucolicū quo res pastoriciae. Georgicū quo res rusticae canunt. Lyricū: qd̄ in materia diuersa ad lyrā canebat. Satyricū:quo vitia hoim taxant:cui r̄ndet apd̄ graecos comoedia prisca. Jābicū:quo maledicim⁹ inuehimur in aliquē. nā comoedia noua est qua res atqꝫ psonae humiles ꝯphendunt. Est aūt ⁊ hęc multiplex. q̄ aut est togata:q̄ hꝫ argumentū latinū.aut palliata:q̄ hꝫ argumentū gręcū.aut p̄textata:in qua eorū psonę q p̄textę togę vsum hn̄t inducunt.aut atteliane:i qua introductę psonę iocis qbusdam lasciuis se lacesse bāt. Planipes:in qua mimi inducebant. Aut a pede freqn̄tiori:a quo nouē metrorꝫ gn̄a denoiant. Jābicū trochaicū.dactylicū anapesticū choriambicuꝫ pęonicum.ionicū a maiori.ionicū a minori.antipasticum. Sed nos illa tm̄ in quolibet gn̄e degustabimus:q̄ sunt magis in vsu apd̄ autores. Curiosos vo ad Seruiuꝫ Diomedem. Theodosiūqꝫ remittim⁹: ⁊ si q sunt qui hac de re copiosius scripserūt. Aut a numero pedū:vt hexametrū:qd̄ sex hꝫ pedes dactylos siue spondeos indifferenter.pētametrum qd̄ qnqꝫ. tetametrum quod quattuor.vt in iambico octonario:in quo duo pedes p vno computant.trimetrum:qd̄ tres vt in iambico senario.dimetrum qd̄ duos:vt in iambico quaternario. Aut a numero syllabarꝫ vt endecasyllabum:quod syllabas vndecim ꝯtinet:quale est phaleuticū ⁊ sapphicum. Pentasyllabū:quale est adonicū. aut heptasyllabū quale est glyconicū. Pręterea aut deficit.aliud pręsupponit documentū ꝙ vsus aut deficit vna syllaba ⁊ dr̄ catalecticus:aut duab⁹ ⁊c. de qbus in quolibet genere vbi op⁹ fuerit singulatim dicem⁹. Cōstat p̄terea carmē.dicit quemadmodū inter se supiora vsuū gn̄a iungant. Naꝫ ⁊ si quolibet simplici gn̄e vsus poema ꝯfici potest:inueniunt tn̄ apud autores aliqn̄ pmixta. non qdem oia passim:sed q̄dam cum aliqbus. Jtaqꝫ carmen qd̄ vnico gn̄e vsus ꝯponit:monocolon idest vnimembre dr̄:quale est heroicum vt Vergilij ęneis. bucolica ⁊ georgica eiusdē. Oui.meta. ⁊ phaleuticum. vt cōplura Catulli atqꝫ Martia.epigrāmata. Aut est dicolon idest bimembre:hoc est duplici gn̄e vsus constans:quale est carmen elegū in quo vsus pentameter hexametro subijcit:⁊ sapphica pmixta adonicis. Aut est tricolon idest trimēbre:hoc est triplici gn̄e vsus cōpositum qua figura sunt ꝯplures odę apd̄ Horatium qualis est illa apd̄ eundē in p̄mo libro carminū. cuius initiū est.qs multa gracilis te puer in rosa:pfusus liqdus vrget odorib⁹.grato pyrrha sub antro.cui flauam religas comam. Cōstat eni duobus asclepiadeis ⁊ tertio pherecratio ⁊ quarto glyconico. Praeterea carmen aut est distrophon.hoc est duos pedes conuersionē habens ad p̄mum.dis eni bis interpretatur:⁊ strophe cōuersio. Aut tetrastrophon hoc est cum post quattuor pedes in orbem fit reditus ad primum:quod tetra quattuor interpretatur:et strophe.es.vt diximus est conuersio:exempla vtriusqꝫ generis passim reperies. Hexametrum carmen. Principio igitur de verso hexametro disserit.hexameter dicitur:quia sex pedibus constat heroicus a materia:quoniam vt diximus hoc genere carminis res gestae heroum describi maxime consueuerūt:vt a Vergillo Aeneae.a Lucano Caesaris ⁊ Pompei.a Ualerio Flacco argonautarum.a Sillio Jtalico Romanorum.dicente Horatio in poeta.res gestae regumqꝫ ducumqꝫ ⁊ tristia bella:carmine quo scribi possent monstrauit Homerus. Homerus namqꝫ iliada atqꝫ odysseam hoc versu scripsit:vnde et homericus a quibusdam appellatur. Sed deinde receptum est vt aliae quoqꝫ res hoc genere carminis describerentur.vt a Lucilio Horatio Persio et Juuenale satyrae. A Lucretio natura rerum.a Manilio astronomica.a Vergilio bucolica et georgica.ab Ouidio metamorphosis. Dicitur etiam hic versus pythius hoc est appollineus:quoniam apollo pythius a pythone sagittis confecto sic appellatus eo versus genere per sibyllas responsa dare consueuit:atqꝫ vt autor est Eusebius Pamphili ⁊ Phemonoe prima ex numero Sibyllarū hexametris versibus futura cecinit. Appellatur ⁊ spondaicus:quia in omnibus aut plaerisqꝫ locis spondeum habere potest.quin potius vt Diome.autor est eius initium spondeis constitit. Nam vt ait:cum apollo in vltionem Latonae matris pythona serpentem necasset:incolae carmen sex spondeis fecerunt:quod deinde soluta spondei posteriori syllaba manente eadem quantitate dactylum recepit. Priscianus. econtrario dactylicum appellat: quia dactylis aut spondeis qui in dactylos soluuntur:constat. Epicus quoqꝫ appellatur.atqꝫ ipsum poema quod eo versu describitur epos. Est autem epos carmen:quo res diuinae.humanae atqꝫ heroicae continentur:quod apud Latinos primus omnium Liuius Andronicus scripsit.

Hexameter itaq; versus: q ⁊ senarius dici potest: constat dactylo vel spondeo indifferenter: nisi ꝙ in quinto loco frequentior est dactylus: vbi etiam nonnunq̄ reperitur spondeus. vt apud Vg. in buc. chara deū soboles magnum Jouis incrementum. Et in. iij. aeñ. cornua velaturū obuertimus antēnarū. ⁊ alio loco. aut leues ocreas lento ducūt argento. In sexto quoq; loco semp fere est spondeus: nisi in qbusdam versibus hypermetris hoc est superabundantibus: quā redundantiā excipiunt versus q sequuntur a vocali incipientes: facta ecthlipsi aut synaloepha. Itaq; vitium qd̓ erat in fine versus: continuatio sequentis emendat. Vgil. ij. geor. Inseritur vero ex foetu nucis arbutus horrida. vbi in sexto loco dactylus est: sed exteritur vltima syllaba: quia sequitur versus incipiens a vocali. ⁊ steriles platani malos gessere valentes. Idem in eodem. in sexto loco antibacchium siue molossum posuit dicēs. aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem. sed dispūgitur syllaba finalis: quia sequitur versus a vocali incipiens: aut folijs vndam tepidi despumat aheni. Reperitur etiam dactylus in sexto loco: sed duae syllabae breues resoluuntur in vnam longam: efficiturq; spondeus. Verg. in buco. Nec tantum rhodope miratur ⁊ ismarus orphea. Idem. j. aeñ. Atria dependent lychni laquearibus aureis. Itaq; versus hexametri summa constant quattuor ⁊ viginti temporibus. cum dactyli ⁊ spondei quaterna habeant tempora. Nam quod qdam dixerat posse in fine recipere trocheum: cū de vltimis syllabis ageremus explosum est: quia vt diximus apud poetas vltima syllaba versus: ⁊ apd̓ oratores vltima clausulae indifferens est. atq; vt ratio carminis exigit aut prosae: longa pro breui ⁊ breuis pro lōga ponitur. Quod etiam in penthemimeri plaerūq;: in hephthemimeri nonnunq̄: in semipenthemimeri sed raro reperit: vt statim dicemus. sed excusatur vitiū qm̄ silentiū illud quo fit in caesura supplet tempus quo syllaba breuis erat minor. Recipit quoq; versus hexameter alios pedes non earundem syllabarum: sed eorundem temporum vt proceleumaticum: qui dactylo vel spondeo in tpibus aequalis est: de quo suo loco diximus. Recipit pterea anapestum q etiā dactylo vel spondeo spatio tempoꝝ aequiparatur sed raro vt apud Vgil. j. geor. fluuioꝝ rex Eridanus camposq; per omnes vbi in prima regione anapestus collocatur. Potest aūt habere oībus in locis dactylos. vt apud Vgilium panditur interea domus oīpotentis olympi. ⁊ illud eiusdem quadrupedante putrem sonitu quatit vngula campū. Potest habere ⁊ spondeos omnes pterq̄ in vna regione. vt apud eundem. j. eñ. tu ne ille Aeneas quem Dardanio Anchisae. Et in tertio. armatumq; auro circūspicit oriona. nam carmen quod sex spondeis constat nusq̄ reperitur. nisi qs de industria faciat. vt si quis vno vbo mutato ex carmine Vgiliano dixerit. aut leues peltas lēto ducūt argēto. Quare vt Prisc. de duodecim carminibus ait: versus hexameter duas ⁊ viginti figuras habere potest: q̄ colliguntur ex varietate dactyli ⁊ spondei in sex regionibus vario modo positorum quam rem ideo in psentiarum omittamus: quia facilis est atq; etiam inertissimo cuiq; obuia ⁊ exposita. Illud tamen non est omittendum hoc genus carminis tres posse recipere caesuras. q̄ graeci commata vocant: hoc est penthemimerim hepthemimerim. Nam trochaicā omittamus: q̄ fit cum in tertio pede dictio trocheo terminatur. vt apud Verg. in buc. nil nostri miserere mori me deniq; cogis. Igitur penthemimeris hoc est semiqnaria diuisio est. cum post duos pedes inuenitur syllaba partem oratiōis terminans. vt arma virumq; cano. post duos namq; dactylos nō syllaba caesuram versus fecit. dicta est autem penthemimeris a pente qd̓ interptatur quinq;: ⁊ hemis semis. ⁊ meri diuisio: quasi diuisio semiquinaria. naȝ duo pedes ⁊ semipedes q vna syllaba constat: dimidium est quinq; pedum. Dicitur aūt penthemimeris heroica. qm̄ ex dimidio qnq; versuum carminis heroici constat. Hepthemimeris. i. semiseptenaria diuisio est cū post tres pedes syllaba dictionem aliquam terminat. vt arma virumq; cano Troiae. post duos namq; dactylos ⁊ vnum spondeum. ie. syllaba caesuram fecit. Dicitur aūt hepthemimeris ab hepta septē: ⁊ hemi semis: ⁊ meri diuisio quasi diuisio semiseptenaria. qm̄ tres pedes ⁊ semis dimidiū septē pedū est. Hemipenthemimeris est cum post pmum pedem inuenitur syllaba dictionem terminans. vt musa mihi causas memora. post dactylum em̄. hi. syllaba caesuram fecit. Dicitur aūt hemipenthemimeris ab hemi semis ⁊ penthemimeris quasi semiquinaria diuisio: q2 syllaba illa in media regione duoꝝ pedū et semis reperitur. His in locis syllaba breuis p longa nonnunq̄ ponitur: sed in penthemimeri raro. in hepthemimeri rarius. in hemipenthemimeri rarissime. de pmo. Vergil. ij. aeñ. nostroꝝ obruimur: oriturq; miserrima caedes. de scd̓o. Idem in. xij. congredior: fer sacra pater: ⁊ concipe foedus. de tertio. Luca. in. ij. duȝ sanguis inerat dum vis materna peregi. ⁊ illud Juue. quis nescit aut quis non vidit vulnera pali? Sed quemadmodum hoc metrū oēs tres caesuras potest recipere: ita necesse est vt vnā ex illis recipiat penthemimerim maxime: aut saltem hepthemimerim: alioqui versus esset retorridus ⁊ insulsus. Carmen igitur heroicū sic examinabis. Arma virumq; cano Troiae qui primus ab oris. versus est hexameter. i. sex habens pedes. heroicus siue pithius siue homericus siue epicus: habensq; duas caesuras penthemimerim ⁊ hepthemimerim. constatq; tribus dactylis totidemq; spondeis. vt Arma vi. rumq; ca. no Tro. iae qui. primus ab. oris. Itali. am fa. to profu. gus la. uinaq;. venit. omnes tres caesuras habet ⁊ tres dactylos totidemq; spondeos. Pentametrū elegiacū. dicitur autē hic versus pentameter a numero pedū quinq;. elegiacum vero dictū est ab eleos graece qd̓ interptatur miseratio: ꝙ veteres miseriā ⁊ lamentationes suas elegis decantabant. postea vero etiā res aliae eo genere versus describi coeptae sunt: dicente Hora. in poe. versibus imparibus iunctis querimonia primū: post etiam inclusa est voti sententia compos. Pentametri versus inuentionē quidā in Theoclem. Nariuȝ referunt: qui cū per insaniā vociferaret: eum effecit. ⁊ elegiacus (vt dicūt quidam) vocatus ab eo elegiro est insanio.

Hexametrum carmen quod etiam heroicum appellatur: constat dactylo & spondeo indifferenter. nisi q; in quinta regione frequentior est dactylus. in sexta uero spondeus. In quo genere carminum scribuntur gesta heroum clarissimorumq; uirorum. Debetq; habere unam ex tribus cæsuris saltem. hoc est penthemimerim. i. semiquinariam. hepthemimerim i. semiseptenariam. hemipenthemimerim. i. semiquinariæ dimidiam. ut in hoc uersu. arma uirumq; cano Troiæ qui primus ab oris. arma uirum. hemipenthemimeris est. arma uirumq; cano. pentemimeris est. arma uirumq; cano Troiæ. heptemimeris est. Quod si nulla harum trium cæsurarum interuenit. uersus erit retorridus.

Pentametrū elegiacū ꝯstat primis duobus pedibus

Cõstat itaqȝ ꝟsus pẽtameter elegiac⁹ ex duplici pẽthemimeri heroica. prior ex dactylo vel spõdeo indifferẽter: ⁊ sylla ba ꝗ semipedẽ facit. posteriori ꝟo ex duob⁹ dactylis atqȝ iterꝝ semipede. ⁊ in summa sint pedes qnqȝ q̃ttuor integri ⁊ duplici semipede vn⁹: oĩno tpoꝝ viginti. Scãdit̃ quoqȝ hic ꝟsus aliter ꝑ pedes ĩtegros qnqȝ: vt duo ꝑmi pedes sint dactyli vel spõdei indifferẽter. deinde vn⁹ spõde⁹. tũ duo anapesti. semꝑ tñ post duos ꝑmos pedes dȝ subijci syllaba ꝗ dictionẽ terminet: vt fiat pẽthemimeris heroica. ꝗ si breuis sit excusat̃ vitiũ ea rõne q̃ diximus in hexametro. Appellat̃ aũt pẽtametrũ elegiacũ qm̃ hexametro subiũctũ ꝯstituit distichõ: ex quo poema elegiacũ scribi consueuit: quo oĩa Ouidii opa ꝑter metamorphosim. Tibullij. Proptii. atqȝ Mart. plęraqȝ epigrãmata scripta sunt. Scãdit̃ aũt sic. nil mihi. rescri. bas. attñ. ipe ve. ni. aut sic nil mihi. rescri. bas. at. tamẽ ip. se veni. Phaleuticũ carmẽ dictũ autore Diom. a phaleutico illi⁹ inuẽtore. pẽtametrũ a nũero qnqȝ pedũ. endecasyllabũ a nũero vndecim syllabaꝝ. ꝯstat spõdeo. dactylo. ⁊ tribus trocheis. vt paster. deliti. um. me. ę. pu. ellę. ⁊ ẽ carmẽ Catu. poetae veronẽsis q eo gñe ꝟsus ꝯplura epigrãmata scripsit. Mar. quoqȝ Auson. atqȝ ꝟg. in ꝑapeia. Sapphicũ carmẽ a sappho illi⁹ inuẽtrice dictũ. pẽtametrũ a nũero pedũ: endecasyllabũ a nũero syllabaꝝ: ijsdẽ pedib⁹ ꝯstat qb⁹ phaleuticũ: sȝ alio ordine dispositis. hoc ẽ trocheo. spõdeo. dactylo. ⁊ duob⁹ trocheis. vt nocte. surgen. tes vigi. lem⁹. oẽs. Recipit hic ꝟsus caesuram post duos pedes. q ꝺ Hora. in odis fere semꝑ obꝟuat. Catull⁹ nõ multũ id curat: nã ab vtroqȝ hoc genus carminis celebrat̃. Alij hoc metrũ aliter scãdũt. hoc ẽ per epitritũ ꝑm. choriãbũ ⁊ bacchiũ sic. nocte surgẽ. tes vigile. m⁹ oẽs. Adonicũ carmẽ ab autore quoqȝ appellatum pẽtasyllabũ ẽ: ꝯstatqȝ dactylo ⁊ spõdeo. vt Boet. nubib⁹ atris ꝯdita nullũ fundere pñt sydera lumen. Cõsueuit hic ꝟsus post tres sapphicos plęrũqȝ poni: vt claudat tetrastichõ: qꝺ trib⁹ sapphicis ⁊ adonico cõstat. Repiunt̃ ⁊ adonici sine sapphicis ⁊ sapphici sine adonicis impmixti: vt apꝺ Senecã i tragoedijs. Asclepiadeũ. ab autore Asclepiade cognoĩatũ duodecasyllabũ: hoc ẽ duodecim syllabaꝝ ẽ: cõstãs ex pẽthemimeri heroica. ꝗ ex spõdeo. dactylo. semipede ꝯficit̃: ⁊ deindẽ duob⁹ dactylis. vt apꝺ hymnographũ. Sãcto. rũ meritis. inclyta. gaudia. Alij alter scãdũt ꝑ spõdeũ. duos choriãbos ⁊ pyrrichiũ sic. Sãto. rum meritis. inclyta gau. dia. Glyconicũ ab autore quoqȝ cognoĩatũ octosyllabũ ẽ: ꝯstans ex spõdeo ⁊ duob⁹ dactylis. vt autor hymnoꝝ. victo. rũ gen⁹. optimũ. Pherecratiũ ab inuẽtore cognominatũ heptasyllabũ ẽ: ꝯstãs spõdeo. dactylo atqȝ iterꝝ spondeo. vt Hora. in. j. carminũ. grato pyrrha sub antro. Scãdit̃ aũt sic. grato. pyrrha sub. ãtro. Phaliscũ a phaliscis italiae pplis q in cãtionib⁹ eo vtebãt̃. tetrametrũ ẽ: ꝯstat eñ quattuor vltimis pedib⁹ ꝟsus heroici: hoc ẽ ꝑmo ⁊ scꝺo dactylo vel spõdeo indifferẽter: tertio dactylo: ⁊ quarto spõdeo. vt Hora. j. car. aut ephesum bima. ris ue co. rinthi. Alcaicũ ab Alcco poeta dictũ endecasyllabũ ẽ: ꝯstãs ex pẽthemimeri iãbica: ꝗ ꝯficit̃ ex spõdeo. iãbo. ⁊ semipede: in quo fit ꝟsus caesura. deinde duob⁹ dactylis. Idẽ Hora. in. j. car. O ma. tre pul. chra. filia. pulchrior. Alij scãdunt ꝑ hippiũ siue epitritũ tertiũ ⁊ semipedẽ choriãbũ ⁊ iambũ: sic. o ma. tre pul. chra. filia. pul. chrior. Alcaicũ etiã alterꝝ: quo idẽ autor vsus ẽ: ꝯstat ex hippio siue epitrito scꝺo ⁊ duobus choriãbis ⁊ bacchio. vt Hora. in eodẽ. te deos o. ro sybarim. cur ꝑperes amando. Anacreontium ab Anacreonte dictũ heptasyllabum est: ꝯstans ex choriambo ⁊ bacchio. vt Hora. ibidem Lydia dic. ꝑ oẽs Sapphicũ hexdecasyllabum: quod Diom. etiam archilochium appellat: ꝯstat spondeo. tribus choriambis ⁊ pyrrichio. vt Hor. in eodem. nullã. vare sacra. vite prius. seueris ar. borẽ. Archilochiũ carmen ab archilocho denominatũ constat parte carminis heroici ꝗ appellatur bucolice: hoc est dactylo vel spõdeo in ꝑmis tribus pedibus ⁊ dactylo in quarta regione: deinde tribus trocheis. vt Hora. j. carmin. soluitur acris hy. ems grata vice. veris. ⁊ fa. uoni. Bucolice autẽ appellatur prior pars huius ꝟsus: qm̃ in carmine buc. Theocritus poeta semꝑ illud obseruat: vt in quarto loco dactylum collocet. qꝺ ꝟg. illi⁹ alioq imitator negligit. Supioribus carminũ generib⁹ raro autores vtuntur. Hora. in odis

uersus heroici. hoc est dactylo uel spondeo indifferenter & cæsura. tum duobus dactylis atq̧ iterꝝ cæsura uel potius syllaba terminans uersum. ut nil mihi rescribas attñ ipse ueni. Est aũt cęsura syllaba terminans dictionẽ in medio carminis. ꝗ cũ post duos pedes carminis heroici uenit. pẽthemimeris heroica dicitur. Iambica uero dicitur cum alteruter ex illis pedibus est iambus. ut apud Horatium in primo carminum. O matre pulchra filia pulchrior. ubi post spondeũ & iambum sequitur cæsura.

Phaleuticũ carmẽ ꝯstat spondeo. dactylo. & tribus trocheis. ut passer delitiũ meæ puellæ.

Sapphicum constat trocheo. spondeo. dactylo. & duob⁹ trocheis. ut nocte surgentes uigilem⁹ oẽs.

Adonicum constat dactylo & spondeo. ut dulciter hymnos.

Asclepiadeum constat spondeo & duobus choriambis & pyrrichio. ut Sanctorum meritis inclyta gaudia.

Glyconicũ ꝯstat spõdeo & duob⁹ dactylis. ut hymnographus. Victoꝝ genus optimum.

Pherecratiũ ꝯstat spondeo. dactylo. atq̧ iterꝝ spondeo. ut Horatius. Grato pyrrha sub antro.

Phaliscũ ꝯstat ultimis quattuor pedib⁹ uersus heroici. ut idẽ. Aut ephesum bimaris ue corinthi.

Alcaicum constat spondeo. iambo. cæsura. & duobus dactylis. ut Horatius. O matre pulchra filia pulchrior.

Alcaicum alterum constat ex hippio secundo siue epitrito. duobus choriambis & bacchio. ut idem Hora. Te deos oro sybarim cur ꝑperes amãdo.

Anacreontium constat choriambo & bacchio. ut Lydia dic per omnes. & sequitur. Te deos oro sybarim. &c.

Sapphicũ alteꝝ hexdecasyllabũ ꝯstat spõdeo. trib⁹ choriãbis & pyrrichio. ut Hora. Nullá uare sacra uite prius seueris arborem.

Archilochiũ ꝯstat parte uersus heroici. ꝗ uocat̃ bucolice. hoc est primis tribus pedibus dactylo uel spondeo. deinde dactylo quo bucolice clauditur postea uero trib⁹ trocheis. ut Soluit̃ acris hyems grata uice ueris & fauoni.

freq̄nter: quare si plura exēpla voles inde petēda sunt. Dimetrū iambicū. in carmine iambico illud est cōe qḋ duo pedes ꝓ vno ꝯputant. vnde dimetrū quattuor hꝫ pedes. trimetrū sex. tetrametrū octo. hoc aūt fit qꝛ in vno quoqꝫ metro siue pede ictus seu mora qdā fit. illḋ quoqꝫ his ꝟsib⁹ cōe est: qḋ in locis paribus semꝑ hn̄t iambū in imparibus ꝟo indifferenter iambū siue spōdeū: vnde a iambi freq̄ntia iambici dicti sunt. Uersus itaqꝫ dimeter iambicus q a latinis quaternarius dr̄ ꝯstat duobus metris: vnde dimeter dr̄. ⁊ quattuor pedibus vnde quaternarius. octo syllabis: vnde octosyllabus dici potest. vt in hymno q ad ꝑmaz dici horā in re diuina canit. Jam lucis orto sydere. Jā lu. spōde⁹ est. cis or. iābus. to sy. spōde⁹. dere. iāb⁹. qm̄ vt saepe diximus: finalis indifferēs est: quare hoc in loco breuis ꝓ longa posita est. Hoc gn̄e carminis maior pars hymnoꝝ ꝯposita est: apḋ reliquos autores raꝝ vt apḋ Martialē ⁊ Auso. quale est hui⁹ poetae epigramma ad Theonē grāmaticū. Aut adsit interpres tuus. Aenigmatū q cognitor Fuit meoꝝ cū tibi Cadminigellas filias. Melonis albā paginā. Notasqꝫ furuę sepiae. Gnidiesqꝫ nodos ꝑdidit. Hi versus oēs iambici sunt acatalectici: qm̄ ī illis nihil deficit: nihilqꝫ rursus redundat. Est ⁊ dimeter iambic⁹ catalecticus qui vna syllaba deficit: qualis est apud Senecā in tragoedia q̄ Medea inscribitur. Quo nam cruenta menas: ⁊ q sequūtur. scandit aūt sic. Quo nam. spondeus est. cruen. iābus. ta me. iambus. nas. syllaba: qḋ si dixeris menades integrū ⁊ acatalecticū erit dimetrū iambicū. Est ⁊ dimetrū iambicū brachicatalecticon hoc est duabus syllabis deficiens: quale voluit esse illud Aue maris stella. sed nō cōstitit nisi in principio. scāditur autē sic. Aue. iambus est. maris. iteꝝ iambus. stella. spōde⁹: qꝛ in fine breuis ꝓ longa potest poni. quod si adiecisset placens: fuisset dimetrū acatalecticū. Trimetrū iambicū archilochiū quē Uarro Tullius ⁊ Quintilian⁹ senariū appellant. ꝯstat tribus metris vnde trimetrum dictū est: ⁊ sex pedibus. vnde senariū. iambo. s. in locis paribus: hoc est scd̄a quarta ⁊ sexta regione: ⁊ spondeo vel iambo indifferenter in primo. tertio. ⁊ sexto loco: vt apud Mar. in. j. epigram. vir celtiberis nō tacende gentibus. scandit aūt sic. vir cel. spōdeus est. tibe. iāb⁹ ris nō. spōde⁹. tacen. iābus. de gen. iābus. tib⁹. iābus. nam finalis breuis ꝓ longa ponitur. Est ⁊ aliud gen⁹ trimetri iābici. qḋ appellat hipponacticum. differtqꝫ ab archilochio ꝙ hipponacticū in fine hꝫ spōdeū: archilochiū ꝟo iambū. vt Persi⁹ in ꝓlogo suaꝝ satyraꝝ. nec fonte labra ꝓlui caballino scandit aūt sic. nec fon. spōdeus est. te la. iāb⁹. bra pro. iāb⁹. lui. iābus. cabal. iābus. lino. spōdeo huius reptor fuit Hipponax poeta: q loco iābi inducto spōdeo ꝯtra legē trimetri iābici metrū innouauit. Itaqꝫ archilochiū rectū: hipponacticū claudū appellat: a graecis ꝟo tū cylliābos tū choliābos tū scazō appellat. Mar. mollē debilitate choliābon. Idē in alio loco. Apollinarē ꝯueni meū scazon. De quo Ruffin⁹. ponit aūt scazon. spōdeum finis habebit. Sed archilochio tragoediae maxime scribunt. hipponactico magis vtunt Catull⁹ ⁊ Mar. Recipit tn̄ hic ꝟsus freq̄nter tribrachū ꝓ iābo: ⁊ anapestū ꝓ spōdeo. qꝛ ⁊ si nō sunt earūdē syllabaꝝ: sunt tn̄ eorūdē tpoꝝ. Persi⁹ nec in bicipiti somniasse Parnasso. Est eñ tribrachus in scd̄a regione. Idē memini me vt sic repente poeta ꝓdirem. vbi anapestus est in primo loco. Apud eos quoqꝫ q hoc carmine licentius vtūtur in locis paribus recipit ⁊ anapestū: in imparibus ꝟo trocheū ⁊ anapestū. Repitur etiā trimetrū iambicū catalecticū. vt apḋ Hora. mea renidet in domo lacunar: qḋ si dixeris lacunare erit trimetrū absolutū. Repit quoqꝫ iābicus septenarius teste Diom̄. q Uarronē induxit. ⁊ fit quoties ad trimetrū iambicū trisyllabus pes addit. vt apud Terē. nā si remittāt qppiā philomenę dolores. scandit aūt sic. nā si. spōdeus est. remit. iābus. tant quip. spōdeus. piā. iābus. philo. pyrrhichius ꝓ iābo. menae. spōdeus. dolores. trisyllabus pes est. Tetrametrū iābicū octonariū ꝯstat metris quattuor. vnde tetrametrū dictū est. octo pedibus. vnde octonarius. in locis imparibus vt de dimetro ⁊ trimetro diximus iambo vel spondeo. in parib⁹ ꝟo iambo. Sed hoc gn̄e carminis poetae tantū Comici vtūtur: nimis tn̄ licenter. nam alios pedes ita crebro recipiūt vt multi putauerūt nō esse carmina. vt Plautus in amphytrione. q me alter est audacior homo: aut q confidentior. scanditur aūt sic. q mal. spondeus est. ter est. iambus. auda. spondeus. cior. iambus. homaut. iambus. q con. spōde⁹. fiden. spondeus. tior. iambus. Terentius quoqꝫ: eñ vero Daue nihil loci est segnitiae neqꝫ socordiae: scanditur autē sic. Enim. iambus est. vero. spondeus ꝓ iambo. Daue. trocheus ꝓ spondeo. nihil. iambus. locest. iambus. segni. spōdeus. cię. iambus. neqꝫ. pyrrichius ꝓ iambo socor. spondeus. diae. iambus. Sed quēadmodū ait Quintilianus. latini in comoedia claudicarūt: cū apud graecos comoediae certa lege scribātur. Dimetrū anapesticū pindaricū constat duobus metris. quod duo pedes ꝓ vno cōputātur. quēadmodū in iambicis cōstat aūt plerūqꝫ quattuor anapestis: recipit tn̄ vel dactylū vel spondeū in locis imparibus. in paribus ꝟo spondeū. qualia sunt multa in Senecae tragoedijs. vt in herculis furentis primo choro. Turbine magno spes sollicitae. scāditur aūt sic. turbine. dactylus est. magno. spōdeus. spes sol. spōdeus. licitae. anapestus. nam ⁊ anapesticū dr̄. etiam si nullū anapestū recipiat.

Dimetrum iambicum constat spondeo uel iambo indifferenter in primo & tertio loco. & iambo necessario in scd'o & quarto loco. ut iam lucis orto sydere. Deum p̄cemur supplices.

Dimetrum iambicum catalecticū deficit una sylla/ba a superiori. ut Prudentius in hymno ante somnum. Ades pater supreme.

Trimetrum iambicum archilochium constat spō/deo uel iambo indifferenter in locis imparibus. hoc est. primo. tertio & quinto: & iambo necessario in locis paribus. ut Martialis. uir Celtiberis non tacende gentibus. Videbis altam Liciane Bilbilim.

Trimetrum iambicum hypponacticum qd' & sca/zon & choliambon & golliambon dicitur: eadē lege currit qua & archilochiū: nisi ꝙ ultimi duo pedes permutantur. iambus pro spondeo & spondeus pro iambo: ut Persius. Nec fonte labra pro/lui caballino.

Tetrametrum iambicum constat iambo uel spon/deo in locis imparibus. in locis uero paribus iambo qualia sunt multa apud Plautum & Teren/tium.

Dimetrum anapesticum pindaricum constat quat/tuor pedibus: qui plærumqꝫ sunt anapesti. recipit tamen & alios pedes. ut Seneca. Turbine magno spes sollicitæ.

Tetametrum trochaicum archilochium catalecticum constat octo pedibus minus una syllaba: unde & catalecticum appellatur. habetq; in locis imparibus trocheum. in locis uero paribus trocheum uel spondeum indifferenter. ut Scande coeli templa uirgo digna tanto foedere. Lustra sex qui iam peracta tempus implens corporis. Quod si dixeris. tempus implens corporale. erit catalecticum.

Alcmanium dactylicum trimetrum hypercatalecticum constat tribus dactylis & semipede. ut Prudentius in hymno ante cibum. O crucifer bone lucis sator.

Partheniacum anapesticum dimetrum catalecticū constat tribus pedibus & syllaba. recipitq; in primis duobus locis anapestum & spondeum indifferenter: in tertia autem semper anapestū. ut Prudentius in exequiis defunctorū. Deus ignee fons animarum.

Euripidium dimetrum catalecticum constat tribus pedibus & syllaba: qui omnes plærumq; sunt trochei. ut Prudentius in operis sui coronide. Dona conscientiæ.

¶ De accentu. Cap. ix.

Accentus nobis dicta prosodia grecis.
Atq; tonus. quem Romani dixere tenorem.
Accentus lex est qua tendit syllaba sursum.
Vel qua deprimitur. uel qua signatur utrumq;.

Tetametrū trochaicū archilochiū. Carminis trochaici gñia sunt ꝯplura: sed ideo ex illis tm̄ archilochiū posuimꝰ: qḋ reliqs obsoletis: hoc solū qḋ ego sciā apud autores ⁊ qdē rarissime repit̄. ꝯstat aūt quattuor metris. vñ tetrametrū dr̄ ⁊ trocheis in locis imparibꝰ. vñ trochaicū appellat̄: nā in paribꝰ spōdeū q̄ȝ recipit. Est aūt catalecticū qm̄ a tetametro integro vna syllaba deficit: vt apud Martianū Capellā. Scāde coeli tēpla v̄go digna tāto foedere: te socer subi re cesa poscit astra Jupiter. scādit̄ aūt sic. scāde. trocheꝰ ē. coeli. spōdeus. v̄go. trocheꝰ. digna. trocheꝰ. tāto. spōdeus foede. trocheꝰ. re. syllaba. qḋ si dixisset foederata. fuisset integrū tetametrū trochaicū. Sextꝰ tm̄ pes vt ait Pris. necessario debet eē spōdeꝰ. adducitq; Terētiani carmē huius gñis ad ꝓbādū ꝙ alteriꝰ pōt penultimā ꝓducere. vt suo loco diximꝰ. Carmē aūt est. Sescuplos vel vnā vincet alterius singulū. Hoc q̄ȝ gñe v̄sus ꝯpositus est hymnus ille. Pāge ligua gl̄iosi p̄liū certaminis. Ex qua rōne ꝯuincit̄ mēdū illud quod i recognitiōe hymnoꝝ notauimus: vbi vulgo scriptū repit̄. agnꝰ i cruce leuat̄ immolādus stipite. Nā ꝓ cruce crucis reposuimꝰ: qm̄ in tertio loco necessario debet eē trocheus: ⁊ ꝯtextꝰ q̄ȝ ratio exigit vt crucis dicamus: eritq̄ȝ ordo. agnꝰ leuat̄ imolādus istipite crucis. Alcmaniū ab alcmane poeta vno de nouē lyricis apud grecos. dactylicum quoniaȝ tribus dactylis constat. hypercatalecticum qr̄ vna syllaba supabūdat. Et ponit exēplū eiusdē Prudentij in hymno anteq̄ȝ cibus sumat̄. cuius initiū ē: o crucifer bone. Partheniacū ab autore. anapesticū a pede freq̄ntiori. catalecticū qr̄ supabūdat vna syllaba: ⁊ ponit exēplū eiusdē in exequijs defunctoꝝ. Euripidiū ab euripide poeta tragico: cuius ponit exemplū ex eodē Prudentio. ¶ De accentu. Cap. ix.

Cum i reliqs grāmatice partibus nr̄i scl̄i homiēs mltū aberrarint: tū maxime circa vocū accētus ita turpiter lapsi sunt: vt quo minꝰ vitiū latere pōt: eo magis culpādi eē videat̄. Quāq̄ȝ sunt iudicio meo venia dignissimi ꝙ eiꝰ rei ꝯsideratio nō tā lcōne q̄ȝ viua (vti aiunt) p̄ceptoris voce ꝯstare debet. Hoc igit̄ i loco nob̄ repetēdū est qḋ in p̄ncipio huiꝰ libri annotauimꝰ syllabā quātū ad p̄sens negotiū attinet duplicē habere ꝯsiderationē. aut eīm cōsiderat̄ quātū ad tp̄is lōgitudinē in qua ꝓfert̄: qua de re hactenꝰ est a nob̄ disputatū. aut quātū ad illiꝰ altitudinē siue ꝓfunditatē: de qua i hoc capite qḋ iscribit̄ de accētu dissercmꝰ. ¶ Principio itaq̄ȝ dicit q̄ȝ greci ꝓsodiā appellāt latie iterp̄tari tū accētū tū accentiunculā tū notā vocis tū moderamētū tū voculationem. Totum hoc a Gellio noctiū atticarū lib. xij. translatū est. Sed ⁊ Quin. autor est ab eo quod tonos greci dicūt antiquos nostros accentū etiam vocasse tenorem. Verba illiꝰ in lib. j. sunt difficilior obseruatio est ꝑ tenores: quos qdem ab antiqs dictos tenores comperio: vcȝ declinato verbo a graecis q tonos dicūt. Sed si verbū ex v̄bo interp̄tari velimꝰ: quam graeci prosodiam dicūt latine interp̄tabimur accentū a pros qḋ est ad p̄positio ⁊ odecantꝰ. erit igit̄ accentꝰ quasi cantus: quemadmodū lib. iij. diximꝰ. Accentus est lex. ponit diffinitionē accentus ab antiqs atq̄ȝ ēt iunioribus grammaticis celebratam dicens: ꝙ accentus est certa lex siue regl'a siue p̄ceptio accommodata ad syllabaȝ eleuandam: cū scȝ acuit̄. vel deprimendā cū grauat̄. adde etiam tu ad eleuandā dep̄mēdāq̄ȝ: cū scȝ circūflectit̄ hoc est eleuat̄ deprimiturq̄ȝ. Estq̄ȝ accentus triplex. ex diffinitione superiori colligit̄ ꝙ accentꝰ est triplex: hoc est acutꝰ grauis ⁊ circūflexus. Nam omnis syllaba dictionis cū pronūciat̄ aut acuit̄ tantū aut grauat̄ tantuȝ aut circūflectit̄. i. partim acuit̄ partim grauat̄. Sed cū de accentu loqmur per excellentiam de acuto vl' circūflexo intelligimꝰ: quem tū p̄dominantem tū principalem appellamꝰ. Itaq̄ȝ tam apḋ latinos q̄ȝ etiam graecos atq̄ȝ reliquas nationes barbaras in qualibet dictione vnꝰ est tm̄ accentꝰ p̄dominans q aut est acutꝰ aut circumflexus neq̄ȝ habere potest aut plures acutos: aut plures circūflexos: aut alterū acutū ⁊ alterū circūflexum. Nam cū sit accentus ille p̄dominans velut anima vocis vt Diom̄. ait. nont modo vnus esse debet verūetiam efficit vt dictiones inter se distinguant̄. Omnis eīm res (vt philosophi tradunt) a forma habet quod sit vna. Cū vero accentus circūflexus in syllaba lōga debeat collocari q̄ duo tempora in prolatione consumit: primū tp̄s accentu acuto: alteꝝ accentu graui profertur. ⁊ sic colligit̄ accentus circūflexus ꝗ compositus est ex acuto ⁊ graui. De quo qd nos sentiamus statim dicet̄. si prius stultitiam illoꝝ coarguerimus qui accentū nescio quem moderatū finxere. Cuius inuenti artifex quantū ego suspicari possum fuit Alexāder a villa dei: ꝗ nescio qbus laruis exagitatus sibi persuasit esse apud latinos quartū illū accentū latinis inauditum: quem idcirco moderatum appellauit: ꝙ inter acutū ⁊ grauem quodammodo sit medius: qḋ nemo vnq̄ȝ ante illū sed neq̄ȝ post illū q̄sq̄ȝ sane mentis nō modo nō dixit: sed nec suspicatꝰ qdem est. Sed iam video quid illū deceperit. Nam cum videret homo natura musicus quippe qui Gallus erat dictiōes quasdam barbaras hebraicas maxime vehementiore quodaȝ sono ⁊ plusq̄ȝ latinae linguae ratio patitur in fine acui: syllabas illarum terminales accentu acuto debere proferri putauit. Quae vero secundum latini sermonis regulam accentu acuto proferendae erant: ipse noua quadam rōne et a

Primus acutus erit. quo syllaba surgit in altum.
Rursus & ille grauis quo syllaba p̄ssa deorsum.
Est circūflexus quo surgit deprimiturq̧.
Sed circumflexus & acutus dicitur esse.
Verboꝝ accētus. grauis est quo syllaba ꝯstat.
Quæ monosyllaba sit natura dictio longa.
Circūflectetur: si non: ꝓfertur acute.
Syllaba si duplex fuerit. suspende priorem.
Quę si natura lōga est. curtaq̧ sequatur.
Circūflectenda prior est. reprimesq̧ scd'am.
Si polisyllaba sit uox. atq̧ penultima longa.
Natura. sequiturq̧ breuis: tunc flecte priorem.
Si fuerit lōga prior & tunc lōga sequatur:
Est acuenda prior. q̄ si breuis est. acuetur
Antepenultima. sed nō semp regula seruit.
In primis fallit. ut sit distinctio uocum.
Vt puta. pone. palam. porro. ergoq̧. una. aliasq̧.
Quę circūflectit. sed & illa in fine acuūtur.

se p̄mū excogitata moderato accentu ꝓferandas esse dixit q̄ quēadmodū ipse putat tm̄ vincet ab acuto: quātū grauis ab illo supat. Qd̄ si tantope alexander dictionib⁹ barbaris ꝓspicere volebat: vt cū suo illo vehementi sono vł stridore poti⁹ latino sermoni miscendas esse putauerit: nō ex antiquoꝝ p̄ceptis q̄ sunt de accentu tradita qcq̄ immutare debuit: sed dictionib⁹ barbaris accētū a se nup excogitatū accōmodare appellās illū hypoxiā .i. supacutū: aut hyperboliā .i. transcendentē: qñqdē supra latinū accentū finales illarū dictionū syllabę ꝓferūtur. Sed vide obsecro q̄ in pniciem alexandrina hęc licentia euaserit: vt cū nos voces barbaras accētu latino mollire debuerimus imitatores istius vel potius alexandri admiratores e diuerso conati sint accentu barbaro dictiones latinas afferre. Sed quemadmodū in eo sermone diximus in quo est a nobis de vi ⁊ potestate lrāꝝ satis prolixe disputatum multa fuerūt in vsu apd̄ maiores nr̄os: quoꝝ neqꝫ vestigiū qdem vllū nostro saeculo vidim⁹: cuiusmodi est qd̄ de accentu circūflexo in p̄sentiarū agit̄: q̄ cū ab antiqoꝛib⁹ aeque fuerit atqꝫ acut⁹ ⁊ grauis ꝓlatus: nemo est hodie q̄ illū aut enūciet: aut si ab alio fuerit ꝓlat⁹ q̄ illū auditu pcipiat sensuqꝫ dijudicet. Neqꝫ id mirū cuiq̄ videri debet cū in re huic cognata atqꝫ germanissima tale aliqd acciderit. Nam cū legamus tria musices genera fuisse apud veteres: chromaticū, enharmonicū ⁊ diatonicū, duo illa priora sic oblitterata sunt: vt nemo sit hodie q̄ p̄terq̄ in diatonico genere possit canere: sed neqꝫ si alius qspiam in chromatico vel enharmonico genere caneret: posset consonantias perpendere atqꝫ de illis recte iudicare. Quemadmodum igitur non ratione aliqua sed poti⁹ maioꝝ nr̄oꝝ negligentia duo illa musices genera fundit⁹ interierūt: fortasse qd̄ in illis ꝯsonātijs ratio erat aliquāto scrupulosior: idez quoqꝫ ego suspicor accentui circūflexo accidisse: q̄ ex eo qd̄ in syllaba p naturā longa sedere amat. neqꝫ oēs q̄ ea sit facile intelligūt ex incuria vel ignoratione poti⁹ nr̄i scl̄i coepit in desuetudinē abire. Qd̄ ỽo qdā existimāt eundē esse circūflexū quē ipsi moderatū appellāt nimiꝝ in eo fallunt̄. Neqꝫ eñ q̄ alter ab vsu recessit, alter nuperrime inductus est eundē esse putare debem⁹ cum p̄sertim circūflexus in vltima tm̄ ⁊ penultima syllaba: moderat⁹ ỽo su⁹ in penultima ⁊ antepenultima tm̄ collocet̄. Sed q̄q̄ ꝓpter rei difficultatē in p̄mis introductiōib⁹ nr̄is p̄ceptū sit ꝯfundere circunflexū cū acuto qppe q̄ iam inde ab initio testati sum⁹ nos pueroꝝ eruditiōi tm̄ introductiōes scribere: nihilominus tn̄ regulas ab antiq̄s traditas ꝓponem⁹. Sed circūflex⁹. quemadmodū supra dixim⁹ duo sunt accent⁹ p̄dominātes: acutus vcꝫ ⁊ circūflexus q̄ ꝓprie dn̄r accent⁹ vñ ⁊ accent⁹ dictionū appellant̄. grauis ỽo nō accent⁹ simplex sed accentus syllabae dr̄. Est tn̄ cū accēt⁹ grauis est accēt⁹ dictionis hoc est in ꝯseq̄ntia q̄ graeci vocāt sinapiā. sed de hoc alias.

¶ Quę monosyllaba. incipit tradere regłas accēt⁹ ⁊ p̄mo de dictiōib⁹ monosyllabis dicēs. qd̄ dictio vni⁹ syllabę si est natura lōga circūflectit̄. vt ros. mos. ⁊ subdit. qd̄ si nō, subaudi est natura lōga: sed aut breuis aut positiōe lōga acuit̄ vt sal. gēs. sed q̄ sint natura longae p regulas supius traditas scire possum⁹. q̄ ỽo sint natura breues ⁊ positiōe longae non satis liq̄t. ¶ Syllaba si duplex. scd̄a regula est. qd̄ si dictio est duaꝝ syllabaꝝ fueritqꝫ aut vtraqꝫ breuis: aut vtraqꝫ longa. aut p̄ma breuis ⁊ altera lōga. p̄or ex illis acuit̄: vt de⁹. musae dei. qd̄ si p̄or fuerit lōga ⁊ sequat̄ breuis: p̄or circūflectenda est. vt musa in ntō ⁊ vctō. ¶ Si polysyllaba. tertia regula est. qd̄ si dictio est pluriū syllabaꝝ. ꝯsiderandae sunt duae vltimae ⁊ si vtraqꝫ fuerit lōga p̄or acuet̄: vt romanos. si p̄or lōga est ⁊ posterior breuis: p̄or circūflectet̄: vt romanus, o romane. sed si vtraqꝫ fuerit breuis: aut p̄or breuis seq̄nti lōga transfert̄ accēt⁹ in antepenultimā: vt anim⁹ animi. Et subdit ꝙ hę regulae nō vsqꝫquaqꝫ sunt verę: nam aliqñ patiūtur exceptionē: nam in sex casib⁹ fallūt. In p̄mis fallit. dicit ꝙ regulae supiores fallūt p̄mo distinctione hoc est differētiae causa: ponitqꝫ aliquot exempla in qb⁹ autores differētiae causa mutarūt accent⁹. vtputa ꝓ sicut. ne putet̄ secūda persona impatiui modi hui⁹ ỽbi puto. as. acuit vltimam. P̄ris. hoc puta non iustū illd̄ male recti⁹ istd̄. Pone ꝓ eo qd̄ est retro ne putet̄ esse p̄sona secūda imperatiui modi hui⁹ verbi pono. is. Verg. ij. aeñ. pone legūt sinuantqꝫ immensa volumina terga. Palam ꝓ eo qd̄ est publice. ne putet̄ esse actūs ab eo qd̄ est pala instrumēto rustico. Porro ꝓ eo qd̄ est deinde. ne putet̄ esse abltūs siue dtūs ab eo qd̄ est porrū .i. vt illd̄ ex euangelio: porro vnū est necessariū. Ergo ꝓ causa: ne putet̄ esse coniūctio illatiua. vt apud. Vgi. vj. aeñ. illi⁹ ergo venim⁹. Vna ꝓ eo ꝙ simul. ne putet̄ esse ntūs generis foeminini ab eo qd̄ est vn⁹. a. ū. Alias ꝓ alio loco ⁊ tempore: ne putet̄ esse actūs pluralis ab ali⁹. a. ud. qd̄ Priscia. dicit vltimam circūflectere cū superiora illa in fine acuant̄. In alijs vero particlis in qb⁹ autores non assignauerūt hanc accent⁹ differentiam: nec nos assignare debem⁹. Qd̄ si autores in his voluerūt facere distinctionem: cur non ⁊ in illis falso. sedulo. modo. forte. repente ⁊ similib⁹ ne putēt esse casus obliq̄ ab eo quod est falsus. sedulus. modus. fors. repens. Sed respondebūt opinor differentiam in illis tātū esse faciendam in qb⁹ autores facere voluerūt. Priscia quoqꝫ lib. xv. scribit composita ab inde. vt deinde, perinde, subinde antepenultimā habere acutam. Sed esto essentiamur Prisc. atqꝫ illius sęculi grammaticis in ijs q̄ antiqores siluerūt: qd in illis alonge. delonge. deinceps. deorsum: etiam ne accentū corrūperemus: facessat obsecro vos tm̄ dedecus a sermone latino: ⁊ nisi vbi nos necessitas maioꝝ autoritate definita coegerit: nunq̄ ab accentu regulari discedamus atqꝫ illam foeditatem in p̄mis fugiemus: quam voces latinae reformidant cum accētu illo superacuto proferūtur. Atqꝫ vt semel dicam qd hac de re sententiam semper in accētu dictionum latinarum latina regula est obseruāda: p̄terq̄ vbi optimi autores aliter censuerunt esse faciendum. Quos autem velim optimos intelligi iam a p̄ncipio hui⁹ operis testati sumus. Quod cum autoritate: vt saepe diximus: faciendum sit: non tamen ita fieri debet quemadmo-

dū isti putāt: vt accētus acutꝰ grauē supet sesqtono: sed semitono vel potiꝰ diesi: hoc est nō suo illo acuto q latinis iau
ditus est: sed clemēti atq3 modico accētu: ⁊ fere q̄lis ille est quē ipsi moderatū appellāt. ¶ Dictio ꝑterea. fallit ꝑterea ac-
cētꝰ latini regula in qdusdā dictiōibꝰ abscissis q̄ in eadē syllaba retinēt accētū ꝑcipalē in q̄ erat ante abscissionē quē
admodū in noibꝰ ꝓprijs scdae declinatiōis terminatis in ius. q̄ apud antiqores fecerūt vctiū. us. mutata i. e. vt hic ꝟ
giliꝰ o ꝟgilie. hic mercuriꝰ o mercurie antepenultima acuta. abiecta deinde. e. finali o ꝟgili o mercuri penultima acu

Dictio præterea si sit concisa manebit
 Integer accentus in eadem sede locoq3.
Cum coniunctiuæ uoces & prępositiuæ
 Dissimulētq3 tonos semp: sempq3 grauētur:
 Si postponantur: retinebit finis acutum.
Attrahit accentum uox attractiua prioris
 Particulæ finalem acuendo. quatuor hæc sunt.
 Cum. q3. ne. ue. sed cum si sit pronomine iunctū

ta q̄q̄ sit breuis qd est cōtra regulā latinā de dictiōibꝰ
polysyllabis. q̄q̄. P. Nigidius vir sui seculi ꝑter vnū
Ciceronē oīm eruditissimꝰ putaverit in casu vocandi
huiꝰ nois Valeriꝰ ꝑmā accētu acuto esse ꝓferēdā. Qd
⁊ si Gel. li. xij. noctur. atti. scribit nō dfuisse q irriderēt
ego tm̄ Nigidio tribuo: vt libētiꝰ veli cū eo errare q̄ cū
oībꝰ grāmaticis verū dicere. Et noīa gētilia terminata i
as. vt hic haec hoc arpinas: larinas. tolosas. ꝓ quibꝰ an
tiquiores dicebāt. arpinatis. te. larinatis. te. tolosatis te.
acuunt in fine. vel potiꝰ autore. Priscia. circūflectūtur:
qd ēt de duobus illis ꝓnoibus nr̄as ⁊ vr̄as intelligēdū
est q̄ ⁊ ipsa quodāmodo gētilia sunt. Abscissa quoq3 sunt illa donec ꝓ quo antiquiores di[c]ebant donecū quod apud
Plau. multis in locis legimus. huc. adhuc. istuc. illuc. ꝓ quibus hucce. istucce. illucce. illi dicebant. ⁊ cōposita a dic.
duc. fac. q̄ vidētur abscissa a dice. duce. face. vt bn̄dic. maledic. deduc. educ. bn̄fac. q̄q̄ de cōpositis a facio nō liquet
quo accētu quibusdā in locis ꝓferri debeāt. Nā latina regula exigit. vt bn̄fac. malefac. ⁊ bn̄facis benefacit. malefacis
malefacit. ⁊ similia antepenultima acuta ꝓferamus. De illis eñ q̄ in cōpositione mutant. a. in. i. nihil est dubitandum
nisi qd accentū regularē sequūtur. Sed nescio q̄ de causa iunioribus grāmaticis placuerit priuilegio quodā vti in cō
positis ab hoc verbo facio. is. cū in cōpositione. a. nō mutatur in. i. vt in scda ⁊ tertia ꝑsona presentis indicatiui mo
di numeri singularis penultima accentu acuto proferatur. vt benefacis benefacit. tepefacis tepefacit. cum penultima
breuis sit. Pari licētia vtūtur in cōpositis ab illius appendice fio fis cum ratione declinationis monosyllabū efficit
in fine nāq3 accētu acuto efferūtur. vt tepefis tepefit. calefis calefit. Quid qd video grāmaticis quibusdā placuisse.
vt quoties ꝑsens indicatiui ꝓ preterito eiusdē ponitur: q2 tertia ꝑsona singularis pauciores h3 syllabas quasi abscissa
in fine circūflecteretur. vt audit pro audiuit fumat ꝓ fumauit. E diuerso barbara noīa in fine acuta: q̄ syllabae extēsio
ne latina efficiūtur: in eodē loco habēt accentū quo erat cū essent barbara. vt iacobus. sathanas. iosephus. ⁊ ex Hispa-
nis ysabel ysabela. leonor leonora. ¶ Cū cōiunctiuae. fallit quoq3 accētus regula cū ꝑpositiones postponūtur suis ca
sualibus. qd est cōtra illarū naturā. cū. n. ꝑpositiōes oībus syllabis grauētur. atq3 vt autor est Quin. ita casui iūgant:
vt dissimulata distinctione sub vno accētu cū eo enūciētur: ⁊ veluti in vna dictiōe vna tm̄ syllaba sit acuta vel circū-
flexa: si postponūtur: aut ꝑ se ⁊ absolute pronūcient: regularē seruāt accētū. hoc est ꝙ monosyllabae accētu acuto: dis-
syllabae vero priore acuto ꝓferri debēt. vt Verg. v. aeñ. trāstra ꝑ ⁊ remos. ⁊ in septimo. decus impiumq3 latini te pe-
nes. aut si dixeris penes q̄ pars orōnis est: aut ꝑpositiōes acti sunt ad. apd. ante. Differētiae tm̄ causa ꝑpositio postposi-
ta qn̄q3 acuit in fine. ꝟg. j. aeñ. errabāt acti fatis maria oīa circū. vbi Seruiꝰ inquit accētū poni contra morē latinū:
s3 corrupte hoc fieri: q2 ꝑpositio postposita corrupta est. In quo ego Pris. potius assentior q̄ Seruio: neq3 eñ vltima
ob eā rōnē acui debuit q2 postponit nā ea rōne oēs ꝑpositiōes dissyllabae acuerent in fine cū postponūtur: sed differē
tiae causa qd ⁊ Quin. scribit nōnullis grāmaticis placuisse: vt dictiōes q̄dā ꝓpter vocū discrimina acuto sono in fi
ne ꝓferrent. vt apud Verg. iiij. aeñ. q̄ circū littora circū piscosos scopulos. vt si nō acuerēt circus circi videret: sed id
sibi nō placere ōndit: qm̄ vt diximus ꝑpositio ꝑposita oībus syllabis grauat. Est tm̄ eodē Pris. autore qn̄ ꝑpositio post
posita grauat oībus syllabis: hoc est si gtūs sequat redditꝰ supraposito casuali vt si dixeris virtutem ꝓpter imꝑatoris.
aut si alterū casuale sine cōiūctiōe sequat. vt ꝟg. iiij. aeñ. te ꝓpter eūdē extinctus pudor. Qd si media fit cōiūctio: nihi
lominus seruit regula. vt qd ex ꝟg. attulimus. trāstra ꝑ ⁊ remos. At vero ꝑpositio cōposita in vnū corpus coalescit
cū ea dictiōe cui ꝑ cōpositionē adhaeret itaq3 cū ea vnū h3 accētū ꝑdominātē vt ꝑficio ꝑficis ꝑfeci. In prima. n. ⁊ vlti
ma ꝑgrauat. in media acuit. Qd si postponat: aut soluta est: ⁊ ꝑ se vt diximus accētū h3: aut cōposita ⁊ tūc aduerbiū
ex vtraq3 dictiōe cōficit. vt hactenus q̄tenus. Nā si tenus cōposita nō esset: priorē syllabam acueret. Cū quoq3 ꝑposi
tio postposita illis ꝓnoibus me. te. se nobis. vobis. cōposita esse intelligit. itaq3 semp cū illis grauat. Sūt tm̄ qui dicāt
encliticae particulae vim tūc habere: ⁊ ideo attrahere accētū ad syllabā ꝑcedētē. Qd de ꝑpositiōe diximꝰ ēt de cōiun-
ctione dici pōt. nā ꝑpositiua vel cōis si postponat finalē syllabā acuit. vt si dixeris currit: mouet igit. alias oībꝰ sylla
bis grauat. ¶ Attrahit accētū. qd ꝑticulae attractiuae q̄s graeci encliticas. i. inclinatiuas appellāt attrahūt siue incli-
nāt ad se accētū syllabae ꝑcedētis hoc est attrahēdo siue inclinādo ad se eādē acuūt. ꝟg. j. aeñ. o qui rex hoiumq3 deo
rūq3. syllaba. ū. vtrobiq3 acuit. nō quēadmodū imꝑita multitudo solet acuere: sed modice atq3 vt supra diximꝰ sono
quodā moderato. Sūt aūt ꝑticulae iclinatiuae q̄ttuor. cū. q3. ne. ve. s3. q3. ne. ve cōiūctiōes sunt. cū ꝟo ꝑpō cōtra natu
rā suā postposita iclinat ad se accētū in qnq3 tm̄ abltis ꝓnoim hoc est mecū. tecū. secū. nobiscū. vobiscū. Sed de. q3.
ne. ve exēpla sunt in ꝓptu. Illud tm̄ aduertēdū qd ēt obseruat a grecis: vt quoties vltima dictiōis syllaba rōne par
ticulae encliticae acuit nihilominꝰ dictio illa suū accētū retinet: ita vt cōtra id qd supra diximꝰ vna dictio duos accē
tus acutos habeat. aut circūflexū ⁊ acutū. qd ⁊ Aldū Manutiū obseruasse video in illis codicibꝰ quos ex imꝑssione
ad nos cotidie mittit. Et quāquā ex cōi ꝑcipiēdi mō ꝑticulas illas dixerimꝰ encliticas. i. inclinatiuas siue attractiuas
ex eo qd ꝑcedētis dictiōis vltimā syllabā acuēdo ad se inclinēt siue attrahāt: graeci aliter dicūt qd ve3 dn̄r encliticae
ex eo qd illarū accētꝰ inclinet ⁊ remittat ad vltimā syllabā dictiōis ꝑcedētis. Nā cū particulae illae sint cōiūctiōes il-
ludq3 sit cōiūctionū ꝓpriū: vt postpositae habeāt accētū: illae tm̄ q̄ dn̄r encliticae nō hn̄t accētū: sed remittūt vt dixim
illū in dictionē ꝑcedētē. Hoc quoq3 sentit Priscianꝰ i examinatiōe primi carminis Vergiliani. q3. inqt ⁊ aliae duae
cōiūctiones ne ve3 ⁊ ve sunt apud latinos inclinatiuae q̄s graeci encliticas vocāt. solēt eñ suos accētus in extremā3
syllabā ꝑcedētis dictionis remittere. siue igitur hoc sit siue illud in idem recidit qd ad rationem proferendi attinet.

¶ Finales acuit. quinto deficiunt regulae ſuperiores: quoniam vltimae ſyllabae clauſularum q̃ interrogatiue proferuntur habẽt accentũ. Sed interrogationis genera duo ſunt altera nãqꝫ dicitur percunctatio altera nomine generis dicitur interrogatio. Atqꝫ vt Auguſt. in. iij. li. de doctrina chriſtiana notat: inter percũctationẽ ⁊ interrogationẽ hoc intereſt. qđ ad percunctationẽ multa reſponderi poſſunt: ad interrogationẽ nõ poteſt reſpõderi niſi aut nõ. aut etiã: vt ſi dicas quis nouus hic noſtris ſucceſſit ſedibus hoſpes: poſt percunctationẽ multa poterũt rñderi. At cum dr. aut quid in euerſa vidi crudelius vrbe. vnũ tantũ potuit rñderi hoc eſt nihil. Hebreae voces. ſexto deficiunt regulae ſuperiores idiomate. hoc eſt cũ dictiones peregrinae cũ ſua literatura in ſermonẽ latinũ transferuntur. peregrinas aũt hoc in loco itelligim⁹ hebraicas ⁊ graecas. Itaqꝫ de hebraicis tradit primã regulã. qđ placerũ qꝫ hoc eſt pro maiori parte acuunt vltimã nõ tñ ſemp id qđ Alexander a Villa dei putauit: qm̃ complures acuũt penultimã ⁊ nõnullae in tertia a fine acuuntur. Nã quemadmodũ in repetitione illa quã fecimus nuper pluribus eſt a nobis diſputatũ: ꝙ dictiones hebraicae q̃ in veteri ac nouo inſtrumẽto continẽtur: nã de alijs impſentiarũ nõ curamus nõ excedũt numerũ qnqꝫ miliũ ex qbus quadringẽtae aut nõ multo plures acuũt penultimã. Tertia vero a fine multo pauciores ſexaginta opinor aut vt multũ octoginta q̃s licebit videas in ſuo loco. Sed qđ de dictionibus hebraicis diximus intelligẽdũ eſt de illis que nõ declinãtur graeca aut latina inflexiõe. Nã ſi graece declinãtur: accentũ quoqꝫ graecũ habebũt: ſi latine accentũ latinũ. vt ee. e abia ſi nõ declinet accẽtũ hꝫ in fine. ſi declinetur graece abias abiu accentum habet in penultima: quia vltima eſt longa ſi latine abias abiae accentum in antepenultima. quia penultima eſt breuis. Sed de hoc in memorata repetitione plura. ¶ Si caſus graecos. ſubiungit alteram partem de dictionibus graecis: dicitqꝫ quod ſi ex declinatiõe graeca latini aliquos caſus vſurpauerint neceſſario accẽtu graeco ſunt ꝓferendi. Haec regula ab omnibus in commune doctis pariter ⁊ indoctis recepta eſt: nondũ tamẽ ab aliquo quod ego ſciam elucubrata. Nos tamen in praefata repetitione pro virili noſtra hanc partem enucleauimus: hoc etiã in loco tantum admonuiſſe lectorem duximus eſſe ſatis. deinde ſubdit. quod ſi dictio graeca declinatione latina inflectatur accentu quoqꝫ latino eſt proferenda. Ado exempli cauſa: lampas in recto caſu graeca eſt ſimul ⁊ latina. Sed a graecis in fine a latinis in penultima acuitur. In genitiuo lampadis latine accentu in antepenultima. lãpados graece in penultima profertur. In datiuo quoqꝫ lampadi vltima longa accentu in antepenultima profertur a latinis. Sꝫ lampadi vltima breui accentu in penultima profertur a graecis. In accuſatiuo praeterea lampadem ⁊ lampada: ſed lampadem latine lampada graeci vtriqꝫ ſuo accentu proferunt. Vocatiuus ſimiliter vt nominatiuus. Ablatiuus: quia mere latinus eſt accentu latino tantum profertur. In plurali nominatiuo lampades a graecis. es. correpta terminatur: atqꝫ proinde ab illis accentu in penultima profertur. Latini tamen eandem producunt quare ſuo accentu hoc eſt in antepenultima acuto enunciabunt. In accuſatiuo plurali lampades quia mere latinus eſt accentu latino profertur. lampadas vero quia graecus: graecum quoqꝫ accentum habebit: hoc eſt in penultima. Sed de his ad ſufficientiã in repetitione idẽtidem repetita diſſeruimus.

Finales acuit: percunctas teqꝫ rogansqꝫ.
Hebreæ uoces plærumqꝫ in fine acuuntur.
Non tamẽ & ſemper: quia ſepe in fine grauãtur.
Id quod Alexander deceptus forte putauit.
Si caſus græcos uſurpet ſermo latinus.
Accentu græco talis uox eſt referenda.
Græca ſit at ſi uox: ſed declinata latine:
Accentus noſter caſus moderabitur illos.

Donati grammatici barbariſmus incipitur.

Arbariſmus eſt una pars orationis uitioſa in communi ſermone in poemate uero metaplaſmus.
Item barbariſmus in noſtra loquela: in peregrina barbara lexis dicitur. ut ſi quis dicat maſtruca. cateia. magalia. acinacis.

Donati grammatici. hic eſt ille Donatus quo pceptore multis in locis diuus Hieronymus gloriatur: extat eiuſdem opuſculum de octo partibus orationis. enarrationes quoqꝫ in Terentium ⁊ Vergi. ſcripſit etiam in Lucam referente Hieronymo. Opus autem inſcribitur barbariſmus non quod de ſolo barbariſmo hic agatur: cũ multo plura dicenda ſint de ſoloeciſmo de metaplaſmo. de figuris. de tropis: ſed quod in titulis librorum aliquando plura promittuntur aut pauciora quam poſtea reddantur. aut quod eſt conſuetudo nominandi libros ex ipſorum initio quemadmodum apud hebraeos quem appellamus nos geneſim ipſi vocant bereſit quod interpretatur in principio: quia liber ille ſic incipitur. In principio creauit deus coelum ⁊ terram. ⁊ eodem modo elleſemoth exhodum. vaicra Leuiticum.

Arbariſmus. inter barbariſmum ⁊ ſoloeciſmũ eſt differẽtia: qđ barbariſmus eſt vitium in vna parte orationis. ſoloeciſmus in contextu partiũ orationis: ſed aduertendum eſt hoc in loco id quod Seruius annotauit in. v. aeñ. libro inter barbariſmũ ⁊ lexim: hoc eſt latinã perfectãqꝫ locutionẽ eſſe metaplaſmũ q i vno verbo fit ratione vitioſus. hoc eſt quod quanq̃ ſit vitiũ: ratione tñ defenditur excuſaturqꝫ. Inter ſoloeciſmũ rurſus ⁊ ſchema. i. perfectam ſermonũ cõnexionẽ eſſe figuram: quae fit in contextu partiũ oratiõis rõne vitioſa. i. vt ſtatim diximus qđ quanq̃ ſit vitium: ratione tamẽ quadã excuſatur. Ergo metaplaſmus inquit ⁊ figura media ſunt: diſcernũtur peritia ⁊ imperitia. dicit igitur ꝙ barbariſmus eſt vna pars orationis vitioſa. i. vitiũ qđ contingit in vna parte oratiõis. In cõi ſermone. i. proſa ſiue oratione ſoluta ⁊ pedeſtri vbi non relinquitur locus excuſatiõi niſi defendatur vitiũ vſu ⁊ autoritate. In poemate. i. apud poetas quibus licet multa facere q̃ nõ licet hiſtoricis ⁊ oratoribus. ſed de metaplaſmo infra diſputabitur. Itẽ barbariſmus. ponit differentiam inter barbariſmum ⁊ barbaralexim. Nã barbariſmus eſt vitiũ partis alicuius in eadem lingua. vt ſi dicas dñi pro dñs. Barbaralexis eſt cũ dictio peregrina aſciſcitur in ſermonem noſtrum. vt maſtruca quod eſt genus veſtis ſardorum. i. ſardiniae incolarum: quo vocabulo vtitur Cicero in oratione pro Scauro. Cateia genus teli germanorum. de quo Verg. in aeñ. teutonico ritu ſoliti intorquere cateias: Magalia domus paſtoriciae aphrorum. Vergilius. j. aeñ. miratur molem aeneas magalia quondam. Acinacis Medorum gladius. de quo dixit Hora. j. carmi. vino ⁊ lucernis medus acinacis.

Barbarism⁹ aũt. diuidit barbarismũ in duo gña: hoc est eius qd fit scripto ⁊ eius qd ꝓnũciatione: quoꝝ qd libet rursus diuidit in q̃tuor gña. scz: additione. detractiõe immutatione. trãsmutatione: lrẽ. syllabẽ. tpis toni aspirationis. ⁊ ita colligũtur quadraginta barbarismi spẽs: hoc est viginti ex scripto ⁊ totidẽ ꝓnũciatione. de qbus statim ponit exẽpla. Per additionẽ lrae. Vg. j. aeñ. troas relliquias danaũ atqꝫ immitis achilli. Nã relliqae a relinquẽdo sunt appellatae prima vtrobiqꝫ breui: sꝫ poeta ꝓduxit: ideo. l. lrã ẽ adiecta: excusatur aũt vitiũ carminis necessitate. Per additionẽ syllabae fit barbarism⁹: vt qd ponit exẽplũ pro abisse abijsse. ex Vg. ij. aeñ. nos abijsse rati ⁊ vẽto petijsse mycenas. imo detractio est syllabẽ abiisse ꝓ abiuisse: cõmodiusqꝫ exẽplũ esset illud ex Juue. ⁊ barbarus induperator. interiecta syllaba. du. ꝓ imꝑator. Per additionẽ tpis. vt Vg j. aeñ. Italiã fato ꝓfugus. nã prima ꝑ naturã breuiat̃. Idẽ in vij. antiq̃ ex cedro Italusqꝫ p̃rqꝫ Sabin⁹. Per detractionẽ lrae: vt infantibu paruis. ꝓ isfantibus paruis. ⁊ est opinor Lucilij exẽplũ. Per detractionẽ syllabae. vt salmẽtũ ꝓ salsamẽtũ. ⁊ est poetae cuiuspiã antiq̃ssimi. Per detractionẽ tpis. vt Ver. j. aeñ. vni⁹ ob noxã ⁊ furias Aiacis oilei. cũ vni⁹ penultima ꝓducta ꝓferri debeat. Per imutationem lrae. vt Vg. j. aeñ. olli subridẽs hoim sator atqꝫ deoꝝ. ꝓ illi subridẽs Per imutationẽ syllabae. vt q̄ dicit ꝑnuces ꝓ ꝑnicies: sꝫ hoc exẽplũ nõ facit nisi ad mutationẽ lrae: sed cõmodius exẽplũ esset illud Catulli: quoi dono lepidũ nouũ libellũ. ꝓ cui. Per imutationẽ tpis. vt Vg. viij. aeñ. feruere leucatẽ: penultima breui. cũ feruere ꝑ scdam penultimã ꝓducere debeat. tãetsi feruo. is. ꝑ tertiã declinetur. Per trãsmutationẽ lrae. vt Vg. xj. aeñ. haec mea magna fides: at nõ Euãdre pudẽdis. q̃q̃ Euãdre possit eẽ ab eo qd est Euãdrus. vt idẽ: tũc rex Euãdrus Romanae cõditor arcis. Syllabae. vt displicina ꝓ disciplina. ⁊ est forte exẽplũ ab aliq̃ autore sumptũ Tpis. vt si lõgã pro breui ⁊ breuẽ ꝓ lõga posuisti. vt qd ponit exẽplũ deos: cui⁹ prima syllaba ẽ breuis ⁊ vltima lõga. Toni quoqꝫ sup̃i⁹ tm̃ posuit exẽpla de additiõe li ac imutatiõe trãsmutatiõe lrae vel syllabae vel tpis. vñ colligunt̃ duodecim spẽs barbarismi in ꝓlatiõe totidẽqꝫ i scripto: nũc dicit qd ẽt ꝑ accẽtus pñt fieri q̃tuor spẽs barbarismi i ꝓlatiõe: ⁊ q2 ẽt accẽt⁹ ꝑ apices designãtur totidẽ ẽt species colligẽtur ex scripto. Tpa quoqꝫ in ambiguis per apices debere notari Quint. ꝑcipit. q̃re barbarismi species circa tp̃s dupl̃r erũt: hoc est scripto ⁊ ꝓlatione: ⁊ sic habem⁹ duas ⁊ triginta barbarismi spẽs. Totidẽ ẽt modis. octo quoqꝫ aliae spẽs barbarismi colligũtur circa aspirationẽ. nã ⁊ ipsa potest addi: vt si tm̃ scribas ꝑ. th. Detrahi. vt si thalamus scribat̃ sine aspiratiõe. Jmmutari. vt si tethys vxor oceani scribat̃ in secũda ꝑ. t. exile. Trãsmutari. vt si eadẽ scribat̃ primo aspirato ⁊ scdo exili. Itaqꝫ ex scripto suboriunt̃ q̃tuor barbarismi species. ⁊ quia sic proferre debemus quemadmodum scribimus: ⁊ scribere vt proferimus: colliguntur aliae quattuor species ex prolatione aspirationis: aut saltem si non est prolatio: erit quaedam spiritus expressio: ⁊ sic resultant q̃draginta: quas diximus barbarismi species: de quibus hactenus dictum est. Fiunt autem. sunt alia vitia in sermone puta hiatus per concursus plurium vocalium: aut collisiones per concursus plurium consonantium: illarum maxime quae duriores sunt. vt. f. r. flagro. frango. quemadmodũ in illo versu quẽ affert Hora. postq̃ ferratos postes portasqꝫ refregit. ⁊ illud Vergilij. post tergum nodis fremet horridus ore cruento. Sunt etiam vitia malae compositiõis: quam graeci vocant cacosyntheton: vt quod per. m. litterã fit cũ sequitur vocalis. nam. m. magis videtur sonare cũ vocali sequẽte q̃ cũ precedente. vt si dixeris venturum excidio Lybiae. ⁊ dicitur metacismus. i. vitium circa. m. lram ea figura qua barbarismus. Lãbdacismus fit ꝑ. l. litterã: q̃ñ vcꝫ aut nimis sonat aut parũ sonat qd ⁊ circa aliae lras cõtingit. nã quẽadmodũ Quint. ait: sonus literarũ neqꝫ debet esse oppressus neqꝫ expressus. Iotacism⁹ fit ꝑ. i. lram q̃ a graecis dr iota. ꝑ quã frequẽter oratio fit hiulca. q̃ omnia subaudi vitia sonantia plus aut minus aequo. i. eo quod oportet qd vitiosum est. nã vt dixi ex Quintiliani autoritate sonus litterarũ neqꝫ debet esse opp̃ssus neqꝫ exp̃ssus hoc est neqꝫ nimiũ neqꝫ parũ sonare. Sed quãtũ litterae debeant sonare nõ est cuiusqꝫ iudiciũ: sed illius tm̃ qui est eruditus. nã vt est in prouerbio: caecus male iudicat de coloribus. ⁊ hoc est quod Quintil. dixit: neqꝫ eniꝫ cuiusqꝫ auris est exigere litterarũ sonos: non magis hercle q̃ neruorum. Nos cauenda. sensus est: an huiusmodi vitia sint barbarismi spẽs: an sub alio genere reponi debeant nihil refert: neqꝫ in eo multũ est disputandum. nobis satis sit admonuisse lectores vt fugiant huiusmodi vitia: sed quid fugere aut sequi debeãt: iã nõ est cuiusqꝫ: sed vt dixi eius qui est erudit⁹.

Barbarismus aũt fit duobus modis. scripto & pronũciatione. His bipartitis quatuor species supponũtur: additio: detractio: imutatio: trãsmutatio: literẽ: syllabẽ: temporis: toni: aspirationis.

Per additionem literæ fiunt barbarismi. ut relliquias Danaum: cũ reliquias per unũ. l. dicere debeamus. Syllabæ ut nos abiisse rati: pro abisse. Temporis. ut Italiam fato cum Italiam correpta prima dicere debeamus.

Per detractionem literæ: ut infantibu paruis. pro infantibus. Syllabẽ: ut salmentum pro salsamentũ Temporis: ut unius obnoxam: correpte pro unius producte.

Per imutationẽ lrã: ut olli pro illi. Syllabæ: ut pnuces ꝓ pnices. Tpis: ut feruere leucatẽ: cũ feruere sit scdæ coniugationis. & producte dici debeat.

Per transmutationẽ litterẽ. ut Euandre ꝓ Euander. Syllabẽ: ut displicina pro disciplina. Temporis: ut si quis deos producta priori syllaba & correpta posteriori pronunciet.

Toni quoq̃ similiter per has quattuor species commutantur: nam & ipsi adiiciuntur: detrahuntur: mutantur. & transmutantur: quorum exempla ultro se offerunt si quis inquirat.

Totidẽ etiam modis per aspirationẽ deprehẽditur barbarismus: quẽ quidã scripto: quidã ꝓnũciationi iudicant adscribendum propter. h. s. quã alii literam: alii aspirationis notam deputant.

Fiunt aũt barbarismi ꝑ hiat⁹ & collisiones: & sunt etiã malẽ cõpositiones cacosynthetõ: q̃ uitia non nulli barbarismũ esse putãt: in qbus sunt metacismi: labdacismi: iotacismi: hiat⁹: collisiones. quæ oia plusẽquo min⁹ ue sonãtia ab eruditis aurib⁹ respuuntur. Nos cauenda hæc omnia uitia prẽlocuti controuersiam de nomine pertinacibus relinquamus.

DE soloecismo. Soloecism⁹ dictus est a ciuitate Cilicię soloe soloꝝ. quã solõ Salaminus cõdidit: cuius incolę cũ essent semigraeci ꝛ semibarbari sermonẽ graecũ corrũpere cœperũt. ꝛ inde a loco soloecismus dici coeptus: quẽadmodũ barbarismus a barbaris. hoc vitiũ ab Asinio pollione iparilitas: ab alijs str:biligo appellaẗ. i. oratiõis q̃dã detorsio. Soloecismus igiẗ est vitiũ in cõtextu partiũ oratiõis. nã eo differt a barbarismo: qui est vitiũ in vna tm̃ dictiõe. Sed hoc vitiũ cõmittiẗ quoties quis peccat cõtra regulas artis grãmaticae. puta de conueniẽtia nti cũ verbo adiectiui cum substantiuo relatiui cum antecedẽte prepositionis cum suo casuali verbi cum casu cum quo debet construi: ꝛ eodem modo de reliquis. Inter soloecismum. ex diffinitione barbarismi ꝛ soloecismi iam patuit haec differentia. Discrepantes. i. disconuenientes. vt si dicas vir bona legunt lectionis. inconsequentes. vt si dicas vir lectionem legit bonus. nam licet partes orationis in ordine permutari possint: est tamẽ quędam incompactilis iunctura que admitti non debeat. Scriptis aut p̃nũciatis. ꝛ hoc dictũ est: vnde barbarismi species duplicatae sunt. Quanq̃ multi. questionem quandam soluit an in vna tantum particula orationis possit soloecismus fieri. respondetq; posse fieri si particula illa habeat implicitam vim contextae orationis. ꝛ ponit exẽpla. vt si quis quereret a te quis fecit hoc: ꝛ respõderet vno verbo hic: oro esset pfecta. subintelligitur nãq; vir fecit. quare si rñderet haec barbarismus non erit: sed soloecismus: ac si explicite diceret. haec vir fecit hoc aut hic foemina fecit hoc. Respondeamus romae pro Romam. Aut vnum. hoc soloecismi vitio sermo Hispanus frequens est. quod nulla ratione defendi potest: sed solo vsu: q2 docti simul ꝛ indocti ita loquũtur: ꝛ loquendum esse vt plures sentiendũ vt pauci Aristo. autor est. Multi etiã. quadrigae. arũ. ꝛ scopae. aꝝ. in numero tm̃ plurali posse declinari Caesar in libris de analogia. Au. Gellius. Phoca. Diom̃. atq; alij testantur. Igitur cũ Plin. lib. xxxiiij. dixit quadriga regitur ab Alcibiade. erat dubium: sed in vno verbo tm̃: ex diffinitiõe vtriusq; vitij esse potius barbarismũ cõstat. Soloecismus fit duobus modis. duo soloecismi gña põit: alterũ qd̕ fit p partes oratiõis cũ alia pars p alia poniẗ. vt nomẽ pro aduerbio ꝛ ecõtrario aduerbiũ pro noĩe. aut cũ eadẽ pro seipsa: sed aliter accipitur. alterũ genus est quod fit p accidentia partiũ orationis: cuius tot sũt species quot sunt accidentia cuiusq; dictionis. Deinde ponit exemplũ vtriusq; generis. ꝛ primo prioris mẽbri. vt Verg. vij. aeñ. Toruũq; repente clamat. toruum nomen posuit pro torue aduerbio. sub hoc genere est alia soloecismi spẽs cũ eadẽ pro seipsa. sed aliter posita accipiẗ. vt apud Verg. vj. aeñ. cui tm̃ de te licuit. p in te. nã casus est p casu. i. abltũs pro actõ. nã qd̕ ppositio de p in poniẗ supioris mẽbri exẽplũ est. Per accidẽtia. alterius gñis qd̕ fit per accidẽtia partiũ orationis ponit exẽpla. ꝛ primo de qualitate que in nomie est: illud per qd̕ nomẽ propriũ distinguiẗ ab appellatiuo. vt Vgi. iiij. aeñ. hauriat hũc oculis ignẽ crudelis ab alto Dardan⁹. Nã propriũ nomẽ eius qui Troiã cõdidit hoc est filiũ Iouis pro Dardanius posuit. qd̕ est appellatiuũ ꝛ omnibus Troianis cõpetere põt. Per gña fiũt soloecismi. vt si dicas validae silices. forte validae ꝛ silices dixit alludens ad illud Vgi. in buc. ab silice in nuda connixa reliquit. sicut qd̕ sequitur eiusdẽ Vg. in eodem. Tum Phaetõtiadas musco circundat amarę corticis. nã silex ꝛ cortex foeminina sunt. ꝛ Plautus in captiuis: collus caret collaria. pro collum caret collario: sed hoc vitium potius ad barbarismum pertinet cũ nõ fit in contextu orationis: sed in vno tm̃ verbo: sed validae silices ꝛ amarae corticis sub soloecismo. Per numeros fiunt soloecismi: vt si dicas illud ex Vgi. j. aeñ. pars in frustra secant. nã pars nõ iungitur nisi vitiose cũ verbo plurali secant: sed in carmine habet excusatiõẽ: in prosa oratione hoc vitiũ excusabile nõ est. Per cõparationẽ fiũt soloecismi qm̃ Donatus ꝛ Diomedes cõparatiõẽ inter nominis accidẽtia numerant. ꝛ ponũt exẽplũ alicuius poetae qui non extat: puta Ennij aut Lucilij. Rñdit Iuno saturnia sancta dearũ pro sanctissima. hoc est positiuũ pro suplatiuo. Per casus fiũt soloecismi si ponatur casus p casu. vt Vg. j. aeñ. vrbẽ quã statuo vr̃a est. p vrbs. hoc est actũs p ntõ. Per modos vboꝝ. p accidẽtia quoq; verborũ fiunt soloecismi puta p modũ qd̕ est vnũ de verbi accidẽtib⁹: ꝛ ponit exẽplũ ignoti cuiusdã poetae Itis paratis arma q̃ primũ viri. p ite parate arma. indicatiuũ p impatiuo. Per significatiões verboꝝ q̄ ẽt verbi accidẽs est fiũt soloecismi. ꝛ ponit exẽplũ cuiusdã icogniti poetę: expoliãẗ eos ꝛ corpa nuda reliquũt. hoc est p actiua significatiõe passiuã posuit.

De soloecismo.

SOlœcismus est uitiũ in cõtextu partiũ orationis cõtra regulã artis grammaticę factum. Inter solœcismũ & barbarismũ hoc interest: q solœcismus discrepantes aut incõsequentes inter se dictiones habet. Barbarismus autẽ in singulis uerbis fit aut scriptis aut pronunciatis. Quanq̃ multi errent: qui putant in una parte orationis etiam fieri solœcismum: ut si demonstrantes uirum hanc: aut fœminam hunc dicamus. Aut interroganti quo pergamus: respondeamus romę. Aut unũ salutantes: saluete dicamus. Cum utiq; præcedens demonstratio uel interrogatio uel salutatio uim contextæ orationis obtineat.
Multi etiã dubitauerunt utrum quadrigæ: scopæ: solœcismus an barbarismus esset: cum. s. id genus dictionis barbarismum esse uel ipsius uitii diffinitione possit agnosci facile.
Solœcism⁹ fit duob⁹ modis: aut p ptes orõnis aut p accidẽtia ptiũ orõnis. Per ptes orõnis fit cũ alia ps p alia poniẗ. ut toruũq; repẽte clamat: p torue nomẽ p aduerbio poniẗ. Fit etiã in eadẽ parte orõnis hoc uitiũ: cũ ipsa p se nõ in suo loco neq; ut cõsueuit ponitur. ut cui tantũ de te licuit pro in te.
Per accidẽtia ptiũ orõnis fiũt tot modis solœcismi quot sunt accidẽtia partiũ oratiõis: sed in his pp ter cõpẽdiũ idest breuitatẽ pauca mõstrabimus.
Per qualitates nominum fiunt solœcismi. ut hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardan⁹. proprium pro appellatiuo posuit.
Per genera. ut ualidę silices pro ualidi: & amarę corticis pro amari: & collus collaria caret.
Per numeros: ut pars in frustra secant. pro secat.
Per casus. ut urbẽ q̃ statuo ur̃a ẽ: p urbs. quã statuo.
Per modos uerborũ. ut itis paratis arma q̃ primum uiri. pro ite parate arma: idicatiuũ pro impatiuo.
Per significationes uerboꝝ. ut expoliãtur eos & corpora nuda relinquunt. pro expoliant.

Per tp̃a fiũt soloecismi·cũ tp̃s qđ est vnũ de accidẽtibus ṽbi ꝓ alio tp̃e ponit̃. vt ṽgi.iij.aeñ. ceciditqꝫ supbũ iliũ ⁊ oĩs humo fumat Neptunia Troia.fumat.i.p̃sens posuit ꝓ p̃terito fumauit. Per personas fiunt soloecismi cũ alia ꝑsona pro alia accipitur ⁊ ponit exemplum.vt Danai qui parent Atridis q̃ꝫ primũ arma sumite.pro qui paretis: hoc est tertia persona pluralis pro scđa eiusdem numeri. Per aduerbia fiunt soloecismi:vt si dicas eo intus pro intro: qꝛ intus significat in loco.intro ad locum:sed alterum pro altero ponitur hoc in loco. Italia venio non dicimus:sed de Italia.⁊ qđ ṽg.in ꝑncipio ꝑ.dixit. Italiã fato profugus Lauinaqꝫ venit littora.qꝛ noĩa vrbiũ ponũtur aduerbialiter sine p̃positiõe. Noĩa aũt regionũ ⁊ ꝓuinciarũ nõ ponunt̃ aduerbialiter·ideo iũgi debẽt p̃positiõibus. Ad Romã vado nõ dicimꝰ:sed Romã qꝛ ponit̃ aduerbialiter. Separatim addẽda.i nõ ꝑ cõpositionẽ sed ꝑ appositionẽ.qđ cũ aduerbio nõ põt facere:sed cũ dictiõe casus habẽte. Per p̃positiões fiũt soloecismi cũ alia ꝓ alia ponitur.vt verg.sub lucẽ exportãt calatis.ꝓ ante lucẽ:immo circa lucẽ. Illud quoqꝫ eiusdem in.j.aeñ.siluis te Tyrrhene feras agitare putasti. ꝓ in siluis subintellige. Per cõiũctiones quoqꝫ fiũt soloecismi cũ altera ꝓ altera ponit̃. vt ṽg.ij.aeñ.subiectisqꝫ vrere flãmis:qꝫ copulatiuã posuit pro disiũctiua ve siue vel. ⁊ hic soloecismus fit ꝑ significationes cõiunctiõis. Per ordinẽ cõiunctionũ quod est vnũ ex illius accidẽtibus fit soloecismus cũ cõiũctio p̃positiua ponitur pro postpositiua aut ecõtrario:vt si dixeris:aũt fieri nõ debet: pro fieri aũt non debet.autẽ nãqꝫ cõiunctio est postpositiua. Fiunt p̃terea.pluribus alijs modis potest fieri soloecismus q̃ꝫ superius est disputatum: cum omne vitium circa oratiõis structuram in soloecismum cadat: quod multipliciter potest contingere. Sed notãdus est non vt imitemur:sed vt fugiamus. Soloecismus est ĩ prosa:quemadmodum metaplasmus diximus esse medium inter barbarismum ⁊ lexim: ita nũc dicimꝰ schema esse inter soloecismum ⁊ rectam locutionẽ: sed schema excusatur ratiõe carminis: soloecismus vitium est inexcusabile.

Per tẽpora.ut ceciditqꝫ superbũ Ilium: & omnis humo fumat Neptunia Troia.pro fumauit.

Per personas. ut Danai qui parẽt Atridis: q̃ primũ arma sumite.pro eo qui paretis.

Per aduerbia.ut intus eo: pro intro.& Italia uenio ꝓ de Italia.& ad romã uado.pro romã.cũ prepositio separatim noĩbus addẽda sit nõ aduerbio.

Per p̃positiones.cũ alia ꝓ alia ponitur. ut sub lucẽ ibãt.ꝓ ante lucẽ. Aut necessitate subtrahitur. ut siluis te Tyrrhene feras agitare putasti. ꝓ ĩ siluis.

Per cõiũctiones.ut subiectisqꝫ urere flãmis. qꝫ ꝓ ue.

Per ordinem coniunctionum.ut autem fieri nõ debet:pro fieri autem non debet.

Fiũt p̃terea soloecismi pluribus modis:quos reprehẽdẽdo potiꝰ q̃ imitãdo possumus adnotare. soloecismus est in prosa.in poemate schema dicit̃.

¶ Sequitur de decem uitiis.

Cum barbarismo & soloecismo decem uitia nominantur:hoc modo. Acyrologia. Cacemphaton. Pleonasmos. Perissologia. Macrologia. Tautologia. Eclypsis. Tapinosis. Cacosyntheton. Amphibologia.

Acyrologia est impropria dictionis positio : ut hũc ego si potui tãtum sperare dolorem.pro timere.

Cacẽphaton est obscoena pronũciatio uel in cõposita dictione:uel in uno uerbo. ut numerũ cũ nauibus æquat.& arrige aures Pamphile.

Pleonasmos est adiectio superuacua ad plenã significationem.ut sic ore locuta est.

Perissologia ẽ adiectio uerborũ supuacua sine ulla ui rerũ.ut ibãt q̃ poterãt:qua nõ poterãt nõ ibãt.

Macrologia est longa sententia res nõ necessarias comprehendens. ut legati non impetrata pace retro:unde uenerunt:reuersi sunt.

Tautologia est eiusdem dictionis repetitio uitiosa: ut ego metipse uenio.

Eclipsis est defectus quidam necessariæ dictionis: quam desiderat precisa sententia.ut hæc secum. deest loquebatur.

¶ De decem vitijs.

Cum barbarismo.decem vitia dicit esse cõmunia barbarismo ⁊ soloecismo.q̃ noĩatim primo deinde q̃ illa sint exponit singulatim. Acyrologia quae interpretatur improprietas.est cũ aliqua dictio ĩproprie ponitur:vt cum spes sit de bono futuro opinato : timor autẽ de malo futuro opinato:cum Verg.iiij.aeñ.li.dixit.hunc ego si potui tantũ sperare dolorem.acyrologiam commisit:quae improprietas q̃uis in vno verbo sit:qꝛ spero ponitur pro timeo:tñ nõ liquet de vitio nisi ex structura vtriusqꝫ particulae:hoc est sperare ⁊ dolorẽ. Cacẽphaton.qđ interpretatur mala siue turpis locutio.fit duobus modis.vel ex iunctura partium orationis:cũ vcꝫ ex fine precedẽtis dictionis ⁊ principio sequẽtis aliquis sonus durus aut turpis sensus sentitur Et ponit exẽplũ de dura compositione ex Vergi. j.aeñ. dicẽs.Et numerũ cũ nauibus aequat Nam rũ ⁊ cũ dure coeunt.de scđo. Mar.nunc in adoptiuis p̃sica cara sumus. Aut cõmitti̇t cacẽphatõ cũ ipsi verbo subest aliqua turpitudo.vt apud Teren.in andria.arrige aures pãphile.cũ arrectio proprie sit membri genitalis tẽtigo. Mar.arrigis ad vetulas fastidis Basse puellas. Pleonasmos interpretatur plenitudo siue superabundantia.⁊ fit qñ supfluit aliqđ verbũ sine quo sententia nihilominus erat perfecta.vt Verg.j.aeñ. sic ore locuta est.supfluit nãqꝫ ore particula:qꝛ sine ore loqui nõ possumus. Perissologia interpretatur sermonis superfluitas.nam perissos est superfluus.⁊ est quoties verba supflua adduntur:siue cũ eandem rem varijs modis diximus. vt ibãt qua poterãt.qđ vero additur qua poterãt nõ ibant:ociose adiectũ est qꝛ in superiori sermone intelligit̃ etiã si nõ dicatur. Macrologia interpretatur lõgus sermo siue lõgitudo sermonis.nã macros est lõgus:⁊ est qñ breuis sentẽtia multis verbis cõtexit̃.⁊ ponit exẽplũ ex Liuio lib.viij.ab vrbe.legati nõ impetrata pace retro vnde venerũt reuersi sunt.satis eñi fuisset dicere legati nõ impetrata pace redierunt. Tautologia interp̃tatur idẽtitas sermonis.a tautos qđ est idẽ:⁊ est qñ repetit̃ eadẽ res ꝑ diuersa verba.vt si dicas egometipse feci.met ⁊ ipse ociose adiecta sunt:saltẽ alterum illorum. Eclipsis interpretat̃ defectus ab eclipo qđ est deficio:⁊ est qñ particula necessaria in oratiõe deficit verbũ maxime:sine quo oratio imp̃fecta est:⁊ ponit exẽplũ ex Ver.j.aeñ. Cũ iuno aeternũ seruãs sub pectore vulnꝰ:haec secũ subaudi locuta est.

Tapinosis interꝑtaẗ humiliatio.nã tapinos est humilis.⁊ est qñ rẽ magnã verbo humili ⁊ minus significãti exprimi
mus.Et ponit exẽplũ Vg.ex.ij aeñ.Uterũqꝫ armato milite cõplẽt.Nã milite pro militibus minus dixit ⁊ plus intel-
exit.⁊ Dulichias rates idẽ virg.dixit in buc.pro naues Ulyxis:cũ ratis nõ sit nauis:sed lignorũ strues ad traijcien-
da flumina:additqꝫ tertiũ exẽplũ ex Hora.in.j.car.Pelidae stomachũ cedere nescij.i.Achillis nepotis Pelei iram ꝙ
nesciebat alicui cedere.ponẽdo igiẗ stomachũ pro ira partẽ ignobiliorẽ ꝓ nobiliori posuit.Cacosyntheton interpreta
tur male cõpositũ ⁊ est qñ partes inter se male coordinã
tur:qđ placrũqꝫ in carmine cõtingit.⁊ ponit exemplũ
ex Uir.ix.ẽñ.Uersaqꝫ iuuẽcũ terga fatigamꝰ hasta.hoc
est nos agimus.i.instigamus terga iuuencũ pro iuuen-
corũ.hasta Vsa.i.eadẽ hasta qua ferro pugnamus ver-
sa in stimulũ.Amphibologia interꝑtaẗ ambiguitas ser
monis siue amphibologia ambiguitas.ab amphibo-
los:qđ est ambiguus.⁊ est qñ sub eisdem verbis varij
sensus possunt intelligi qđ pluribꝰ modis fieri põt:po
nit aũt exẽpla quorũdã illoꝝ modoꝝ.⁊ in ꝑmis ꝑ acũ
cũ quo modus ifinitiuꝰ cõstruiẗ ante se ⁊ post se.nã du
biũ est vter illoꝝ sit positꝰ in ꝑsona agẽti aut patiẽti. vt
si qs dicat audio secutorẽ retiariũ occidisse: ambiguũ
est vter illoꝝ alterũ occiderit.fuit aũt ludus apud anti-
quos in quo secutor qui idẽ mirmillo dicebatur cũ re-
tiario cõfligebat:de cuiusmodi ludo multa apud Ju-
ue.Mar.Trãquillũ atqꝫ alios autores dñr. Aut ꝑ ver
bũ subaudi cõis significationis fit amphibologia. vt
Cato criminaẗ:cũ actionẽ ⁊ passionẽ significet:dubiũ
est an Cato accuset an accusetur.ꝙre ex adiũctis amphi
bologia est tollẽda:hoc est exprimẽdo quẽ aut a quo cri
minaẗ:⁊ eodẽ modo de vador vadaris qđ est vades da
re aut vades accipe. Fit etiã per synonyma hoc est per
ꝯquiuocationẽ alicuiꝰ verbi cũ vnũ nomẽ plura signi-
ficat.nã si simpľr ꝓferaẗ amphibologiã relinqt:cum le
ctor aut auditor nesciat in quã partẽ debeat accipe vo-
cabulũ illud.⁊ ponit exẽplũ de cane qđ tum animal no
bis familiare.tũ stellã notã.tũ piscẽ maleficũ significat
addit ꝓterea pluribꝰ alijs modis posse fieri amphibo-
logiam. ¶De metaplasmo.

Etaplasmus interpretatur transformatio : et
est qñ id qđ ꝓprie dicitur transformaẗ in aliã
speciẽ:qđ nõ potest fieri nisi ꝑ vitiũ:qđ quia
excusabile est ꝑ aliquã rationem dr metaplas-
mus:quẽ diximꝰ esse mediũ inter barbarismũ ⁊ lexim
ratio aũt ꝙ põt excusare hoc vitiũ est aut metri necessi-
tas aut ornatusqꝫ aliquid elegãtius diciẗ ꝑ figuratũ ꝙꝫ
ꝑ ꝓpriũ.aut necessitas cũ nõ habemus propriũ vtimur
mutuo aut accõmodato.Ponit aũt metaplasmi quin-
decim spẽs.de quibus singulatim disserit.Prosthesis i
terpretatur apposit o:⁊ est cũ in principio dictiõis ap-
poniẗ litera vel syllaba ⁊ de litera ponit exẽplũ ex virg.
j.aeñ. gnate meae vires mea magna potentia solus. pro
eo qđ esse debuit nate de nascor nasceris natus. De ad-
ditione syllabae non ponit exẽplũ sed possunt esse exẽ-
pla ex prepositionibus cum in compositione nihil sig-
nificãt.vt adsimilis adnoto.Epenthesis interpretatur
interpositio ab epi ⁊ en qđ est inter ⁊ thesis.⁊ est quan-
do in medio dictionis interponitur litera.vt redeo a re
⁊ eo interiecta.d.aut syllaba.vt Juue.graius ⁊ barba-
rus induperator:hanc alij parenthesin vocant ꝙ aeque
interpositio interpretatur. Paragoge interpretatur ad
ductio a parago qđ est adduco.⁊ est qñ in fine dictiõis addiẗ litera vel syllaba.vt magis ꝓ mage.Nã mage debet esse
ab eo quod magne.⁊ qđ Vg.viij.ẽñ.liqdo ve potestur electro.⁊ dñarier ꝓ dñari.Aphaeresis iterꝑtaẗ ablatio ab aphę
reome qđ est auferri:⁊ est qñ a principio dictiõis auferẗ litera vel syllaba.vt qui dixit.mitte arcana dei.⁊ quod Vg.j.
aeñ.qui tela typhoea tẽnis ꝓ cõtẽnis.Syncopa iterꝑtaẗ cõcisio a sin cõ ⁊ copto scindo:⁊ est qñ ex medio dictiõis iter
cidit litera vel syllaba.vt audacter ꝓ audaciter.i.litera dispũcta.⁊ illud Hora.in.ij.sermo. at illum qui me commo-
rit melius nõ tãgere clamo.ꝓ cõmouerit.Apocopa iterꝑtaẗ abscisio ab apo de ⁊ copto scindo ⁊ est quando ex fine di
ctiõis abscindiẗ lr̃a vel syllaba.vt Uergi.j.ẽñ.Relliquias Danaũ atqꝫ immitis Achilli pro Achillis: ⁊ si quis dicat
possis pro possitis : ⁊ potes pro potestis ⁊ mutu pro mutuo : ⁊ sunt forte exempla sumpta ex antiquis autoribus.

Tapinosis est hũilitas magnę rei:nõ id agẽte sentẽ-
tia qđ demõstrat.ut penitusqꝫ cauernas ingentes
uterũqꝫ armato milite cõplẽt.i. multę legiões ar
matorũ militũ ipleuerũt multas cauernas. Et du
lichias uexasse rates. & Pelidę stomachũ cedere
(nescii.
Cacosynthetõ est uitiosa dictionũ cõposi
tio.ut uersaqꝫ iuuẽcũ terga fatigamus hasta.
Amphibologia est ambiguitas dictionis ꝙ fit ꝑ ac-
cusatiuũ:ut si quis dicat:audio secutorem retiari
um occidisse. At per uerbũ.ut criminaẗ Cato:ua
datur Iulius:nec addatur quẽ uel a quo. Aut per
participiũ.ut uideo statuã aureã hastã tenẽtẽ. Fit
etiã per synonyma:ut si qs dicat aciẽ : neqꝫ addat
oculorũ:aut exercitus:aut ferri.Fit etiã pluribus
modis quos recensere omnes: ne nimis longum
esset:non oportet. ¶De metaplasmo.

Etaplasmus est trãsformatio ꝗdam re
cti solitiqꝫ sermonis in alterã speciem
metri :ornatus: necessitatis ue causa.
Huius sunt species quidecim. Prosthe
sis.Epenthesis. Paragoge. Aphęresis.
Syncopa. Apocopa. Ectasis. Systole. Dięresis.
Synæresis.Episynaloepha.Synaloepha.Ecthlip-
sis.Antithesis.Metathesis.
Prosthesis est appositio ꝗdã ad principiũ dictiõis lite
ræ uel syllabæ.ut gnate pro nate.rettulit ꝓ tulit.
Epẽthesis est interpositio quædam ad mediã dictio
nem literæ uel syllabæ.ut relliquias ꝓ reliquias.
Induperator pro imperator. Hanc aũt alii epen-
thesim:alii parenthesim uocant.
Paragoge est appositio quędam ad finẽ dictionis li
terę uel syllabę:ut magis pro mage. & potestur
pro potest. Hanc alii paralepsim: alii prolepsim:
idest præsumptionem uocant.
Aphæresis est ablatio de principio dictionis literæ:
uel syllabæ:contraria prosthesi.ut mitte pro di-
mitte.temno pro contemno.
Syncopa est ablatio de media dictione lr̃æ uel sylla
bę cõtraria epenthesi.ut audacter pro audaciter.
& commorit pro commouerit.
Apocopa est ablatio de fine dictiõis lr̃ę uel syllabæ
cõtraria paragogę. ut Achilli ꝓ Achillis possis
pro possitis.potes pro potestis.mutu ꝓ mutuo.

Ectasis interpretatur productio ab etanyo qd est produco. et est qn syllaba breuis ponitur pro longa siue producta: et ponit exemplum ex principio aen. Vergilianae. Italiam fato profugus lauinaqz venit littora. nā in primogenito breuiatur. Idem in. vij. Italus paterqz sabinus. et in possessiuo gentili semper breuiat eandem nisi necessitas vrgeat. vt in. viij. italos in prelia caesar. Sistole interpretatur contractio a systello qd est contraho: et est qn syllaba longa ponitur pro breui. vt apud Verg. in. j. aen. Cum subito assurgens fluctu nimbosus orion. Idem in. iiij. dum pelago desaeuit

Ectasis est extensio syllabæ contra naturam uerbi. ut Italiam fato profugus: cū Italiam prima syllaba correpta dicere debeamus.

Systole est correptio syllabæ contra naturam uerbi facta: contraria ectasi: ut aquosus orion. pro orion producte.

Dieresis est diuisio unius syllabæ in duas. ut olli respondit rex albai longai, pro albæ lōgæ. Et aulai in medio libabāt pocula Bacchi. pro aulæ. Et diues pictai uestis & auri. pro pictæ.

Synæresis est conglutinatio duarum uocalium in unam contraria diæresi. ut phæton pro phaeton & æripedem pro aeripedem.

Episynalœpha que & synęresis est: est duarū syllabarum in unā facta cōglutinatio. ut Ecce autem telis Panthus elapsus achiuum. pro panthoos.

Synalœpha est per interēptionē concurrentiū inter se uocalium lubrica quædā lenisqz collisio. ut atqz ea diuersa penitus dū parte gerūtur. Hæc a quibusdam synæresis uel colliso nuncupatur.

Ecthlipsis est cōsonantiū cum uocalibus aspere concurrentibus difficilis ac dura collisio. ut littora multum ille & terris iactatus & alto.

Antithesis est litteræ pro littera positio. ut olli subridens pro illi.

Metathesis est transformatio litterarum.

¶ De schematis.

Schemata lexeos & dianoeas sunt quedam figuræ uerborum & sententiæ. Sed schemata dianoeas ad oratores pertinet: ad grammaticos uero lexeos. Quæ cum multa sint: ex omnibus fere necessaria sunt quæ sequuntur. scilicet: Prolepsis: Zeugma: Hypozeusis: Syllepsis: Anadiplosis: Anaphora: Epanalepsis: Epizeusis: Paronomasia: Schesisonomaton: Paromœon: Homœoteleuton: Homœoptoton: Polyptoton: Hirmos: Polysyntheton: Dialiton: Antithetō: Hypallage: Climax.

Prolepsis est pręsumptio rerum ordine secutarum. ut Interea reges ingenti mole latinus. Procedūt castris Turnus. deinde Aeneas.

hyems et aquosus orion. nam o longa est et a graecis p omega vtrobiqz scribitur. Diaeresis interpretatur diuisio a diaereo qd est diuido. et est quando ex vna syllaba diphthongo conglutinata duae fiunt. vt Verg. iij. aen. aulai in medio libabant pocula bacchi. aulai fecit ab eo quod est aulae. Idem in. ix. diues pictai vestis et auri, p pictae. et posuit aliud exemplum ex poeta quodam antiquo. olli respondit rex Albai longai pro albae longae. Synaeresis est interpretata contractio et est conglutinatio duarum syllabarum in vnam: vt phaeton quod trisyllabicum est. P. Varro protulit disyllabum: vt autor est Quintilia. qui citat illius versiculum. Cum te flagranti deiectum fulmine phaeton. sic quoqz dicimus di pro dei et dis pro deis et ij ijs pro ei. eis. Vergi. quoqz. iij. georgi. fixerit aeripidem ceruam licet aut erimanthi. pro aeripedem. idest. velocem quasi ventum. Episynaloepha species est synaeresis immo synaeresis: vt patet exemplo quod ponit ex. ij. aeneid. Ecce autem tellis panthus elapsus achiuum nam ab eo quod est panthoos fit panthus hoc est duabus syllabis in vnam contractis. Synaloepha interpretatur coniūctio et est cum dictio finitur in vocali sequiturqz dictio aeque incipiēs a vocali quia tunc interimitur vocalis illa prior. Et ponit exemplum ex principio lib. x. aeneid. Atqz ea diuersa penitus dum parte geruntur. legendumqz est atqz a diuersa. haec a quibusdam synaeresis dicitur: quia videlicet ex duabus syllabis vna coalescit. Ecthlipsis interpretatur elisio ab ecthlibo quod est elido elidis: et est quando ex duro et aspero concursu consonantis cū vocali consonans exterenda est: et ponit exemplum ex Vergi. in principio aen. Littora multū ille et terris iactatus et alto. pro mult ill et terris iactatus et alto. hoc est extrita. m. littera ne fiat metacismus ille de quo supra diximus. Antithesis interpretatur pro alio positio ab anti pro et thesis positio. et est quādo alia littera pro alia ponitur. vt apud Verg. j. aen. Olli subridens hominū sator atqz deorum pro illi. hoc est. o. pro. i. Metathesis interpretatur transpositio et est quando litterarum ordo inuertitur. vt apud Vergilius lib. xj. aeneid. at non euandre pudendis. pro euander. qq̄ vt supra diximus euandre potest esse ab eo quod est euandrus: vt apud Vergili. tunc rex Euandrus Romanae cōditor arcis. quinimmo omnia nomina gracca terminata in bros. aut cros. aut dros. aut gros. aut pros. aut tros. possunt habere duplices recti termiatiōes. vt thymbros thymber vel thymbrus. teucros teucer vel teucrus. Alexandros alexander vel alexandrus. meleagros meleager vel meleagrus. capros caper vel caprus. Itaqz cuz Vergilius dixit decimo Aeneidos. at tibi thymbre caput Euandrius abstulit ensis. vocatiuus ille potuit esse ab eo quod est thymbrus.

De schematis. diximus metaplasmū esse mediū inter lexim et barbarismū. schema vero inter phrasim et soloecismū. Itaqz restat dicēdū de schemate. hoc est de figuris hoc est de vitijs que cōmitti cōsueuerūt in cōtextu partiū orationis et sunt excusabilia ratiōe aliqua sed ea vitia aut in verbis aut in sententia cōtingunt itaqz duo genera schematō hoc est figurarū esse dicit: qr aut sunt lexeos idest dictionis: aut dianceas. i. sententiae. nam lexis lexeos ē dictio: dianoea dianoes sententia. sed excusat se de tractatu figurarum quae ad sententiam pertinent: quoniam illae oratorum sunt magis propriae. figuras itaqz dictionis quae ad grammaticum pertinent dicit esse complures: sed ex illis frequentiores elegit. de quibus singulatim differit dicens. &c. Prolepsis interpretatur praesumptio. a pro ante et lepsis captio. et est quādo aliquid in genere praesumitur quod p partes postea explicatur. et ponit exēplū ex Ver. li. xij. aen. Interea reges ingēti mole latinus procedūt castris: deinde turn9: deinde aeneas.

Zeugma est unius uerbi conclusio diuersis clausulis apte coniuncta. ut Troiugena interpres diuũ qui numina Phœbi. Qui tripodas: clarii lauros: qui sydera sentis.

Hypozeuxis est figura supiori cõtraria ubi diuersa uerba singulis clausulis redduntur. ut Regẽ adiit: regi memorat nomenq́ genusq́.

Syllepsis est diuersarum clausularum per unum uerbum conglutinata conceptio. ut Hic illius arma hic currus fuit. Hoc schema late patet: & fieri solet non solum per partes orationis sed per accidẽtia partium orationis. Item syllepsis est in dissimilibus clausulis quãdo dictio singularis uerbo plurali adiungitur. ut Sunt nobis mitia poma. castaneæ molles: & pressi copia lactis.

Anadiplosis est geminatio dictiõis q̃ ex ultimo loco precedentis uersus & principio seq̃ntis iterať. ut Sequitur pulcherrim⁹ astur. Astur equo fidẽs.

Anaphora est relatio eiusdem uerbi per principia plurimorum uersuum. ut Gnate meæ uires: mea magna potentia solus. Gnate patris summi qui tela Typhœa temnis.

Epanalepsis est uerbi in principio uersus positi & in eiusdem fine repetitio. ut Multa sup Priamo rogitans super Hectore multa. Et alibi. Ante etiã sceptrum dictei regis & ante impia quam cæsis.

Epizeuxis est eiusdem uerbi in eodem uersu sine aliqua dilatione geminatio. ut Me me adsum qui feci in me conuertite ferrum.

Paronomasia est ueluti quædam denominatio. uel quoties aliud nomen efficitur de alio. ut Nam inceptio est amentium haud amantium.

Schesis sonomaton est multitudo nominum cõiunctorum eodem habitu copulandi. ut Marsa manus Peligna cohors. festina uirum uis.

Paromœon est qñ ab eisdẽ lr̃is diuersa noĩa sumuntur. ut O tite tute tibi tu tanta tyranne tulisti.

Homœoteleuton est cũ simili modo dictiões plurimæ finiũtur. ut Eos deduci quam relinqui: deuehi quam deferri malui.

Homœoptotõ ẽ: cũ in cõsimiles casus exeũt diuersa uerba. ut Mœrẽtes: flẽtes: lachrymãtes: comitãtes

Polyptoton est multitudo casuũ uarietate disticta. ut Littora littoribus cõtraria fluctib⁹ undas. Imp̃cor arma armis: pugnent ipsiq́ nepotes.

Hyrmos est series orõnis cõtinue tenorẽ suũ usq́ ad ultimũ seruans. ut Principio cœlũ: terras cãposq́ liquẽtes Lucentẽq́ globũ lunæ titaniaq́ astra.

Zeugma interpretať cõiũctio: ⁊ est qñ vnũ verbũ diuersis suppositis acomodatur. vt Verg. li. iij. aeñ. troiugena interpres diuũ qui numina phoebi. subaudi ex inferioribus sentis. qui tripodas etiã sentis. clarij lauros itez accipe sentis ⁊ qui sydera sentis. Hypozeuxis interpretať subiũctio: ⁊ est quãdo ecõtrario zeugmati vnũ suppositũ accomodatur diuersis verbis vt Verg. lib. viij. aeñ. Regẽ adijt. regi memorat nomẽq3 genusq3. vtrobiq3 namq3 intelligitur aeneas. Hypozeuxis aũt dr̃ ab hypo sub zeuxis iũctio quasi spẽs quaedã zeugmatis. Syllepsis interpretatur conceptio siue cõprehẽsio. a syn qd̃ est con ⁊ lepsis captio ⁊ fit cum per vnũ verbũ supposita diuersorũ numerorum colligimus: ⁊ ponit exẽplũ ex Vg in. j. aeñ. Hic illi⁹ arma hic currus fuit. nã in priori casso arma fuerũt debet subintellig. Sed dicit Donat⁹ hanc figurã latissime patere: ⁊ ad multa se extẽdere: fieriq3 nõ solũ per partes orationis: sed per accidẽtia partiũ oratiõis: immo syllepsis ppe semper per accidẽtia partiũ orationis. vt qd̃ genus masculinũ cõcipiat foemininũ. vt apollo ⁊ musa sunt docti. ego ⁊ tu sumus boni. aliquãdo quod foemininũ cõcipiat neutrũ. vt Lucanus. hinc leges ⁊ placbiscita coactae. aliquãdo qd̃ neutrũ concipiat masculinum ⁊ foemininũ. vt virga tua ⁊ baculus tuus ipsa me cõsolata sunt. Aliqñ ratione affinitatis qd̃ foemininũ concipiat masculinũ. vt vide virum ⁊ foemininam honestã. ⁊ per numeros fit plaerũq3 haec cõceptio: vt alijs in locis copiosius disputatur: hoc est vbi de figuris cõstructionis agiť. Anadiplosis est interpretata reduplicatio. ab ana praepositione quod est re. ⁊ diplosis plicatio: ⁊ fit quoties sequens versus incipit a verbo in quo desinit praecedens: ⁊ ponit exemplum ex Verg. lib. x. aeñ. vrbs Hetrusca solo sequitur pulcherrimus astur: astur equo fidens. Anaphora est interpretata relatio siue repetitio. ab ana re ⁊ phoreo fero. ⁊ fit quoties plures versus ab eadẽ dictione incipiũt. ⁊ ponit exẽplũ ex Verg. j. aenei. gnatae meae vires ⁊c. Epanalepsis interp̃tatur repetitio ab epi. ⁊ ana ⁊ lepsis. ⁊ est verbũ epanalãbano repeto: ⁊ fit haec figura quoties in eodẽ verbo incipit ⁊ finitur versus. vt Verg in calce primi libri aeñ. Multa super priamo rogitans sup Hectore multa. Aliud quoq3 exẽplũ ponit ex. ij. geor. antea etiã sceptrũ ⁊c. Epizeuxis interpretatur iniũctio: ⁊ fit qñ verbũ iteratur nõ interueniẽte alia parte orationis. ⁊ accipit exẽplũ ex Verg. ix aeñ. Me me adsum qui feci in me cõuertite ferrũ o rutuli. ⁊ haec figura frequẽs est in sermone familiari. ⁊ in sacris lr̃is. Paronomasia interpretatur denominatio. a para. de ⁊ onoma nomẽ. ⁊ est qñ nomen de nomĩe aliud significanti deducitur non per etymologiã sed per litterarũ similitudinẽ ⁊ ponit exẽplũ ex Terẽ. in andria nã incoeptio inquit est amentiũ haud amantiũ. Schesis sonomatõ interpretatur habitudo noĩm. nã schesis est habitudo ⁊ onoma nomẽ: ⁊ est cum singulis sua epitheta sunt adiuncta. ⁊ ponit exẽplũ ex poeta. marsa manus peligna cohors festina virum pro virorũ vis. Sũt aũt marsi ⁊ peligni populi Italiae notissimi. Paromoeon interpretatur ad simile. ⁊ fit cũ plures dictiones ab eadẽ litera incipiũt: ⁊ ponit exẽplũ ex Ennio poeta. quẽadmodũ refert Prisci. li. xij. cũ disputat de pronoĩe. O tite tute tibi. ⁊c. Homoeoteleuton interp̃tatur sil̃r desinens. nam homoeos est similis vel similiter ⁊ teleutao finio: ⁊ est quãdo plures dictiones similiter terminanť dũmodo id non fiat per casus. ⁊ ponit exemplum ex aliquo poeta aut autore antiquo. eos deduci q̃3 relinqui. que oĩa verba sunt similiter desinentia. Homoeptotõ interpretatur similiter cadens ab homoeos qd̃ est similis ⁊ ptosis casus. ⁊ est qñ plures dictiones per casuũ declinationẽ similiter desinunt. vt moerentes flentes. ⁊c. Polyptoton interpretatur multitudo casuum. a poly multũ ⁊ ptosis casus: ⁊ est quando diuersi casus sibi inuicẽ respondent ⁊ ponit exẽplũ ex Verg. iiij. aeñ. littora littoribus cõtraria. Hyrmos interpretatur tractus ⁊ est qñ oratio per lõgã verborũ seriẽ trahiť extẽditurq3: ⁊ ponit exẽplũ ex Vg. vj. aeñ. principio coelum ⁊c. vsq3 ad locũ spũs intus alit.

Polysyntheton interpretat multitudo casuū composita a poly multū ⁊ syntheton compositū. ⁊ est quando multae dictiones per coniūctiones iungunt: ⁊ ponit exemplū ex Verg. ij. aeñ. Athamasq; toasq; ⁊c. Dialyton interpretat dissolutū a dialyo: qđ est dissoluo: ⁊ est quando sine coniūctionib⁹ plures dictiones eiusdē generis proferunt. ⁊ est figura superiori contraria. ⁊ ponit exemplū ex Vg. in. iiij. aeñ. ite citi flammas: nam plura verba iungūtur non interuenientib⁹ coniūctionib⁹. A Cicerone dr articulus color: dr quoq; haec figura asyntheton qđ interpretat incompositū ab a particula priuatiua ⁊ theton positū: qr vt diximus plura verba iunguntur sine coniunctione. Antitheton interpretatur contrapositum, ab anti cōtra ⁊ theton positum ⁊ fit cum contraria contrarijs opponuntur: et ponit exemplū ex Oui. j. meta. vt frigida pugnabant calidis ⁊c. de hac figura dixit Persius. crimina rasis librat in antithetis. Hyppallage interpretatur submutatio. ab hyppo sub ⁊ allage mutatio: ⁊ est cum verba per contrarium intelliguntur. Verg. iiij. aeneidos. regina e speculis cum primum albescere lucem vidit. i. res omnes per lucem albescere: quoniam lux colorem non habet: sed per eam omnia colorantur. Climax interpretatur gradatio ⁊ est quando verba repetita progrediuntur: ⁊ ponit exemplū ex Vergi. in buco. torua leęne lupum sequitur. lupus ipse capellam. florentem cytisum sequitur lasciua capella.

Polysyntheton est dictio multis connexa coniunctionibus. ut Athamasq; thoasq; pelidesq; neoptolemus. primusq; machaon.

Dialyton siue asyntheton est figura superiori cōtraria carens cōiunctionibus. ut Ite: ferte citi flammas: date tela: impellite remos.

Antitheton est contra positum: & fit quando cōtraria contrariis opponuntur. ut Frigida pugnabāt calidis & humentia siccis: mollia cum duris sine pondere habentia pondus.

Hypallage est uerborum per contrarium intellectus: ut Regina e speculis ut primū albescere lucem uidit.

Climax est subscripta gradatio. ut Torua leæna lupum sequitur: lupus ipse capellam.

De tropis.

TRopus est dictio translata a propria significatione ad improperiam ornat⁹: necessitatisue causa. sunt autē quæ sequuntur. Metaphora. Catachresis. Metalepsis. Metonymia. Antonomasia. Epytheton. Synecdoche. Onomatopœia. Periphrasis. Hiperbaton tropus in suas species diuisus. Hiperbole. Allegoria tropus in suas species diuisus. Homœosis in suas species diuisus.

Metaphora est rerum uerborumq; translatio. hæc fit quattuor modis. Ab animali ad animale. Ab inamali ad inanimale. Ab inanimali ad animale. Ab animali ad inanimale.

Ab animali ad animale. ut Tiphyn aurigam celeres fecere carinæ. Nam auriga & gubernator nauis animam habent.

Ab inanimali ad inanimale. ut Vt pelagus tenuere rates. Nam naues sicut & rates animam non habent.

Ab inanimali ad animale. ut Atlantis cinctum assidue cui nubibus atris. Piniferum caput & uento pulsatur & imbri. Nam mons animam nō habet cui membra hominis attribuuntur.

Ab animali ad inanimale: ut Si tantum in pectore robur concipis. Nam robur animam non habet: cum Turnus cui hæc dnr aiam habebat. Scire autem debemus alias metaphoras esse reciprocas. alias autem esse partis unius.

Catachresis est usurpatio nois alieni. ut parricidam dicimus qui occidit fratrem: & piscinam q̄ pisces non habet. Hæc enim unde extrinsecus sumerēt uocabulum suum: non haberent.

De tropis.

MEtaplasmus vt diximus excusat vitium in vna dictione. Schema in ɔtextu partiū orationis. tropus vero nullū excusat vitiū qn potius ɔtra virtus q̄dam est. vnde a Quintiliano definit. Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cū virtute mutatio. Nam qđ Donat⁹ dicit causa necessitatis: illud est qñ nō habemus vocabulū ꝓpriū quo rem de qua loqmur efferamus. Ornatus vero cū verbū translatū significanti⁹ dicit rem q̄ propriū. Et subdit spēs tropi quas singulatim ꝓsequr. Metaphora interp̄tat trāslatio. a meta trās ⁊ phoreo phoro. cui⁹ subdiuidit rursus quattuor species scđm quattuor modos. qbus ɔtingit fieri translationē. Quorū p̄mus est quoties fit translatio a verbo significanti animal ad verbū quoq; aial significans vt tiphyn aurigā celeres facere carinae. Aurigā ponit ꝓ gubernatore cū auriga sit homo q regit curr⁹ hoc est bigas aut quadrigas. gubernator vero proprie fit q naues regit moderaturq; sed vterq; homo est. ergo trāslatio ab animali ad animale: sed vnus autoris sit hic versus nō liquet mihi. Ab inanimali ad inanimale fit trāslatio. vt si rates qđ significat lignorū struē ponatur ꝓ naui. vtrūq; namq; inanimatū est. ⁊ ponitur exemplū ex qnto aeñ. vt pelagus tenuere rates nec ampli⁹ vllę. Ab inanimali ad aiale vt cū atlas sit mauritaniae mōs dat illi Vg. caput hūeros mētū q̄ sunt aialiū mēbra. versus sunt illi⁹ ex. iiij. ęñ. Ad aiali ad inaiale. vt Vg. xj. aeñ. si tm̄ in pectore robur ɔcipis. Nā robur arbor est aia carens. Scire aūt debem⁹ ꝙ metaphorae q̄dā sunt reciprocae. vt qđ aequor ponat ꝓ cāpo ⁊ cāp⁹ ꝓ aequore: aut altū ꝓ ꝓfundo ⁊ ꝓfundū ꝓ alto: ⁊ pubertas ꝓ flore: ⁊ flos ꝓ pubertate. Aliae sunt metaphorae partis vni⁹. i. nō reciprocae: sed alteri⁹ tm̄ partis cuiusmodi sunt supiores. Catachresis interp̄tat ɔtra vsū. ⁊ ē quoties ponit v̄bū ꝓ eo qđ ꝓp̄e nō sig̃t. vt ecce parricida ꝓp̄e sig̃t parētū interfectorē qđ si qs dixerit fratricidā parricidā iproprie dixit. Praeterea piscina dr stagnum piscium receptaculum. quod si qs posuerit ꝓ loco vbi non sunt pisces catachresticos dixit. Deinde dicit huiusmodi improprietates venire in vsum propter necessitatem quoniam non habemus propria vocabula quibus rem illam significemus.

Metalepsis interpretat̃ transumptio. a meta qđ est trans ⁊ lepsis acceptio. ⁊ est cū aliqua dictio aliud a sua propria significatione designat ex ijs quae praecesserunt ⁊ sequuntur: ⁊ ponit exemplum ex Vergilio primo aeneidos. Sed pater omnipotens spelūcis abdidit atris ⁊c. pro cauernis ⁊ receptaculis siue domib⁹ ab atris enim speluncae nigrae intelligūtur. ⁊ ex nigris tenebras habentes. ⁊ ex buco. Post aliquot mea regna videns mirabor aristas. pro annos. neqꝫ enim ex iunctura aliud potest significare arista. Metonymia interpretatur transnominatio. a meta trans. ⁊ onoma nomen. ⁊ est quando vna dictio propter affinitatē quam habet cum alia ponitur pro ea: ⁊ quia hoc pluribus modis contingit subiūgit illius plures species quarum prima est cum continens ponitur pro contento. Vergili⁹ q̄nto aeneidos nūc pateras libate ioui. neqꝫ enim patera libatur: sed vinum qđ in patera ꝯtinetur: aut econtrario cū contentum ponit̃ pro continenti. Vergili⁹ primo aeneidos. Crateras magnos statuūt ⁊ vina coronant: neqꝫ enim vina coronant̃: sed pateræ in q̄bus vinum continetur. Est praeterea metonymia cum inuentor alicui⁹ rei ponitur pro illa re cuius fuit inuentor. vt apud Terentiū in eunucho sine cerere ⁊ libero friget Venus. quod videlicet ceres fuit inuētrix frumenti. bacchus vini. Venus dea est amorum ⁊ coitus. aut ediuerso cum rem ipsam pro inuentore ponimus. vt qui dixit vinumqꝫ precamur pro bacchum. ideo subdit namqꝫ id deus adest praesens. Est etiam metonymia cū efficiens ꝓ effectu ponitur vt tenebras explorat inertes. ⁊ contristat frigore coelum. cum praeterea materia ponitur pro re quae fit ex illa materia vt Vergili⁹. ij. aeneidos ferro accincta tenet. Antonomasia interpretat̃ pro nomine. ab anti pro ⁊ onoma nomen. hoc est qđ vice nominis proprij ponitur: ⁊ ponit tres illius species. Ab animo. vt magnanim⁹ anchisiades pro aeneas per excellentiam magnitudinis animi. qđ est bonū animi. A corpore. vt Vergili⁹ tertio aeneidos. Ipse ardu⁹ scilicet polyphem⁹. q alijs praestabat cyclopibus proceritate corporis. qđ est bonū naturae. Extrinsecus vt infoelix puer. i. infortunat⁹ pro Troilo ponit. ⁊ erat a bonis externis qualia sunt bona fortunae. Epitheton interpretat̃ appositio siue adiectio quo nomine graeci appellant nomen adiectiuū. Latini vero epitheton vocant adiectiuum quod additum nomini proprio vt dicit Donat⁹ aut etiā nomini substantiuo exprimit aliq̄d propriū ⁊ inseparabile. et ponit ex Vergilio exemplum ex tertio aeneidos quas dira coeleno harpyaeqꝫ colūt aliae. ⁊ alibi. dia camilla: ⁊ dicit fieri tot modis quot antonomasia. hoc ē a bonis animi a bōis fortūę. a bonis naturae. Vñ oratores consueuerūt sumere locos laudandi ⁊ a ꝯtrarijs vituperandi ⁊ iudicandi vt Diomedes inq̄t. Synecdoche interpretat̃ comprehensio. Cicero intellectionem vocat. et accipit hic synecdochen pro figura locutionis. nam de figura constructionis aliubi disputatum est. Sed cum plus minus ve significant verba quam intelligimus fit aut accipiendo partem pro toto aut pro parte totum. et ponit exemplum quo ponitur pars pro toto ex primo aeneidos. Pubes tuorum pro iuuent⁹: cum etiam essent viri senes et pueri. non tantum puberes. Ex eodem quoqꝫ libro ponit exemplum quo ponitur totum pro parte. vt ingens a vertice pontus. Nam pontū posuit pro vndam ponti. et illud ex Vergilio tertio aeneidos fontemqꝫ ignēqꝫ ferebant. neqꝫ enī ferebant fontem sed partem aquae fontanae. Sed cum in parte totū intelligimus dicit debere intelligi in parte illa multum totius illius partis. Onomatopeia interpretatur nominis fictio. nam componitur ex onoma quod est nomen. ⁊ pteo facio vel fingo. fit autem maxime cum ex sono vocis nomina fingimus. et ponitur exemplum ex Vergilio vndecimo aeneidos. it coelo clamorqꝫ virum clangorqꝫ tubarum. nam clamare a sono vocis in homine: et clangere a sono tubarum facta sunt. Tinnitus quoqꝫ aeris dicitur quod aerea vasa tinniant pulsata crepitare quoqꝫ fictum est a sono vocis. vt Vergilius primo georgicorū atqꝫ leuem stipulam crepitantibus vrere flammis. Periphrasis interpretat̃ circuitio siue circūlocutio. a peri circū et phrasis locutio. ⁊ fit quoties ornādę rei causa vtimur exaggeratiōe de

Metalepsis est dictio pergens gradatim ad id quod ostendit. ut Speluncis abdidit atris. Hoc metuens. Et post aliquot mea regna uidens mirabor aristas.

Metonymia est dictio quædam ueluti transnominatio. Huius autem multæ sunt species. aut per id quod continet id quod continetur. ut nunc pateras libate Ioui. aut contra. ut crateras magnos statuunt & uina coronant: aut pro inuentore quod inuentum est. ut sine cerere & libero friget. Venus: aut contra ut uinumqꝫ precamur. namqꝫ hic deus adest presens: hæc exempli causa posita sunt addiscentibus: reliqua monstrabit lectio.

Antonomasia est significatio uice nominis posita: q̄ fit tribus modis: ab animo: ut magnanimus anchisiades. a corpore. ut ipse arduus polyphemus. extrinsecus. ut infœlix puer atqꝫ impar cōgressus achilli.

Epitheton est suppositio dictionis cum proprio nomine. Nam antonomasia uicem nominis sustinet. epitheton nunquam est sine proprio nomine ut dira celeno. dia camilla. Fit etiam tribus modis. ab animo: a corpore extrinsecus. his duobus tropis uel uituperamus: uel ostendimus. uel laudamus.

Synecdoche est significatio pleni intellectus capax: cum plus minus ue pronunciat. aut enim a parte totum ostendit. ut pupesqꝫ tuæ pubesqꝫ tuorum. Aut contra partem a toto ut ipsius ante oculos ingens a uertice pontus in pupim ferit. & alibi fontemqꝫ ignemqꝫ ferebant. Meminisse autem debēmus quando fit a parte totum faciendum esse ab insigniori parte.

Onomatopeia est nomen de sono factum: ut clamorqꝫ uirum clangorqꝫ tubarum. Tinnitus æris. Atque leuem stipulam crepitantibus urere flammis.

Periphrasis est circumlocutio quædā quæ fit aūt ornandæ rei causa q̄ pulchra est: aut uituperandæ q̄ turpis ē. ut et iā prima nouo spargebat lumīe ter-

eadē re plura verba inculcando. ⁊ ponit exemplū ex libro. iiij. aenei. ⁊ iā prima nouo ⁊c. pro eo qđ satis erat dixisse ⁊ iā aurora illustrabat terras. ⁊ eodē modo causa vituperandae alicuiꝰ rei vtimur circuitione. i. longo verboꝝ ambitu sed non ponit exemplū huiꝰ speciei: sed alteriꝰ hoc est qñ rem turpē obscenāqȝ circuitione significamꝰ. vt Vergi. iiij georgicon. hoc faciūt ⁊c. ⁊ est sensꝰ ꝙ equabꝰ subducit pastꝰ cibusqȝ ne pinguescant quo tp̄e admittere debent equos ad foetꝰ procreandos: qđ fit ne meatꝰ excipiendi seminis obturent̄ prae pinguedine: vtiturqȝ trāslatiōe sumpta ab agro q̄ seminie spargendꝰ est cuiꝰ sulci debent esse apti ⁊ resoluti. Hyperbatō interp̄tat̄ transcensio ab hyperbeno qđ est trāscendo: ⁊ fit quoties in lōgiori clausula verboꝝ structura nō habet ordinē explicitū qui possit facile sensum prae se ferre. ⁊ ponit illiꝰ qnqȝ species: quas deinde ꝓseq̄t̄ singulatim. Hysterologia interp̄tat̄ posterior sermo vel verbū. hysteron ꝓteron interpretat̄ priꝰ posteriꝰ ⁊ est quoties q̄ oratio debuit postponi p̄ponit̄: ⁊ ecōtrario q̄ p̄poni postponit̄: ⁊ ponit exemplū ex p̄mo aeneidos ⁊ torrere ⁊c. Prius em̄ fruges erāt frangēdae saxo. i. molendae ⁊ in farinā resoluendae: ⁊ deinde torrendae flāmis. i. furno inferēdae vt coq̄rent̄. Anastrophe interp̄tat̄ inuersio ab ana re ⁊ strophe ꝯuersio. ⁊ est qñ dictio q̄ debuit p̄poni postponit̄: ⁊ e diuerso. differtqȝ ab hysterologia qđ illa in ordine p̄postero duaꝝ aut pluriū orationū est: haec vero in duobꝰ aut tribꝰ verbis: ⁊ ponit exemplū ex principio aeneidos. Italiā contra ꝓ ꝯtra Italiam. Parenthesis interpretat̄ interpositio: a para ⁊ en qđ est inter ⁊ thesis positio. ⁊ est quoties in aliqua clausula īterponit̄ aliq̄d extraneū vt Vergi. j. aen̄. Aeneas rapidū ad naues p̄mittit Achatē: ⁊ interposuit. neqȝ em̄ amor patrius passus est mentē consistere. i. q̄escere. Temesis interp̄tat̄ sectio siue incisio: a temno qđ ē incido: ⁊ fit quoties dictioni cōpositae diuisae in partes componētes interponūtur: aut vnū aut plura verba. vt illud est boreę regio septē subiecta trioni. ꝓ eo qđ ē subiecta septētrioni. antiq̄ nō modo dictiōes compositas ad hoc officiū diuidebant: sed etiam integras: vt q̄ dixit saxo cere comminuit brū. ꝓ comminuit cerebrū: interiecta vna particula cōminuit: ⁊ qđ seq̄tur. Massili portant iuuenes ad littora tanas. ꝓ eo qđ est portāt iuuenes ad littora Massilitanas subaudi p̄das: interpositis pluribus verbis hoc est portāt iuuenes ad littora. Sinchesis interp̄tat̄ ꝯfusio. a. sin con ⁊ chesis cōfusio. atqȝ vt dixit Donatꝰ est hyp̄baton hoc est oṙo ex omnī parte ꝯfusa. ⁊ ponit exemplū ex p̄mo aeneidos. Tris notus abreptas ⁊c. nā vt dicit ordo est. Tris naues abreptas: ⁊ notandū est in ordine ab actō posse incipi: vt frustra grammatici nescio quas ordinis regulas tradiderit. Hyperbole interpretatur transcensus: ab hyper trans ⁊ bole scansio: dicitqȝ fieri augendi aut minuēdi causa. Augendi. vt Vergilius in buccolicis. Candidior cignis hedera formosior alba. Minuendi. vt quod q̄spiam dixit tardior testudine: quia testudinis incessus tardus est. vnde Plautus in Aulularia testudineum istum grandibo gradum. Allegoria interpretat̄ aliena locutio. ab alleos quod est varius siue diuersus. et est quando id quod dicimꝰ aliud est quam quod voluimus intelligi. vt Vergilius in calce secundi georgicon. Et iam tempus equum fumantia soluere colla. ꝑ equum namqȝ intelligimus ingenium. vt Iuuenalis. per quem magnus equos aruncae flexit aruminus: idest exercuit ingenio per colla fumantia: idest prae sudore exhallantis laborem operis componendi finire. ⁊ subdit allegorię septem species de quibus singulatim dicturus est. Ironia interpretatur simulatio vel dissimulatio: qm̄ ironeuome est dissimulo siue cauillor. aris. ⁊ est qñ id quod dicimus ꝑ ꝯtrariū volumus intelligi: ⁊ ī hoc cū suo genere ꝯcordat: sed differt in eo quod ironia est simulatio q̄dam cauillatoria. vt Iuno apud Verg. iiij. eñ. ad Venerē. Egregiam vero laudem ⁊c. q. d. non est magna laus ꝙ tu ⁊ filius tuus qui estis duo magna numina: per dolos decepistis vnam foeminam. Itaqȝ si quis grauitate quadam pronunciauerit dicta ironice: verborum sensus in contrarium vertitur.

ras. Titoni croceū linq̄ns aurora cubile. & hoc faciūt nimio ne luxu obtusior usus sit genitali aruo & sulcos oblimet inertes.

Hyperbaton est transcensio q̄dam uerborū ordinē perturbans. cuiꝰ species sunt qnqȝ. Hysterologia siue hysteron proteron. Anastrophe. Synchesis. Parenthesis. Temesis.

Hysterologia siue hysteron proteron: est sententiæ cum uerbis ordo mutatus. ut & Cererem corruptam undis torrere parant flammis & frangere saxo.

Anastrophe ē uerborū tantū ordo p̄posterus ut Italiam contra: pro contra Italiam.

Parenthesis est interposita formatio diuersæ sententiæ ut Aeneas (neqȝ enim patriꝰ consistere mentē passus amor) rapidū aut naues præmittit Achatem.

Temesis est uniꝰ compositi uel simplicis sectio una dictione uel pluribus interiectis. ut septē subiecta trioni. & saxo cere comminuit brum. Et Massili portant iuuenes ad littora tanas: pro cerebrū & Massilitanas.

Synchesis est hyperbaton obscurū & ex omni parte cōfusum. ut tris notꝰ abreptas in saxa latētia torquet: saxa uocant Itali mediis q̄ in fluctibus aras. Est aūt hic ordo. tris naues abreptas notꝰ torquet in saxa: q̄ saxa in mediis fluctibꝰ latentia Itali uocant aras.

Hyperbole est dictio fidē excedens augendi minuēdi ue causa: augendi: ut niue candidior: minuēdi ut tardior testudine.

Allegoria est tropꝰ quo aliud significatur: aliud dicitur. ut: Etiam tempꝰ equum fumantia soluere colla: hoc est carmen finire. Hmōi species multæ sunt: ex quibꝰ septem eminent. Ironia. Antiphrasis. Aenigma. Chariētismos. Paroemia. Sarcasmos. Astysmos.

Ironia est tropus qui per contrariū conatur ostendere qđ dicit. ut egregiam uero laudē & spolia ampla refertis tuqȝ puerqȝ tuus. Hæc ubi grauitas ꝓnunciantis adinuenerit confiteri uidebitur quod negare intendit.

Antiphrasis interpretatur contraria locutio.ab anti quod est contra.⁊ phrasis locutio:⁊ est quando in vno v̄bo subest contrarium eius quod dicitur:cum ironia sit in pluribus verbis vt bellus quod est diminutiuum a bon⁹.a.um. vnde dicitur bellum per contrarium quod non est bonum.⁊ lucus qui est silua condensa per contrarium dicitur a luceo.es.quia ex arborum opacitate minime lucet. Aenigma interpretatur obscuritas sermonis:ab aenittome q̄ꝺ est obscure loqui.⁊ ponit exemplum illius qui induxit niuem loquentem:mater me genuit.⁊c.⁊ illud Cleobuli Lindij:est vnus genitor nati bona pignora bis sex:triginta cuius nati sed dispare forma:significat namq3 annu3 habere duodecim menses quorum quilibet hab3 dies triginta totidemq3 noctes. Charientismos interpretari potest gratiositas.a charis.entos.quod est gratiosum.⁊ est quando id quod durum dictu esset mitioribus verbis temperamus:vt si sacrilegum furem dicamus.⁊ eum qui sit strabo paetum.⁊ ponit exemplum. vt si quis dicat quaesiuit ne me quisq̄3: ⁊ respondeat quis huic interrogationi bona fortuna:cum debuisset respondere nemo te quaesiuit. Paroemia interpretatur prouerbiu3:⁊ est sententia longo vsu comprobata ⁊ experta ad id quod volumus efficiendum vsurpata.vt Terentius in Phormione aduersus stimulu3 calces subaudi non iacias.Idem quoq3 in adelphis. lupus est in fabula.quo significatur tacendū esse:quoniam is de quo erat sermo aduentat. Sarcasmos interpretatur derisio non quaecunq3 sed ea quae a capitali odio ꝓficiscitur.Qualis est illa ex euangelio:vah qui destruis templu3 dei ⁊ in triduo illud reedificas. deriuaturq3 a sarx sarcos quod interpretatur caro ꝙ qui ea vtitur vitam petit illius in quem inuehit̄.Vergil.xij.aeneid.En agros.⁊c.Iacens igitur.i.mortuus metire agros ⁊ Hesperiam cadauere scilicet strato terram premendo. Astysmos interpretatur vrbanitas quoniam astys est vrbs.dicitq3 Donatus hunc tropū multipliciter patere vt quicq̄d vrbaniter dicat̄ astysmo fiat.vt sunt illae facetiae de quibus Iu.Et salibus vehemens inter pomeria natis.Vergi.in bucco.Qui Bauium non odit amet tua carmina Meui cū vterq3 sit pessimus vir.atq3 alter illorum malus poeta.sed quod sequitur magis spectat ad vrbanitatem scilicet ꝙ iungat vulpes more puerorum qui plostello adiungunt mures.vt dicit Horatius.Et mulgeat hircos vnde non magis possis expectare lac quam ex gallo gallinaceo.vt inquit Plinius. Homoeosis interpretatur similitudo.⁊ est quoties minus notum comparatiōe ⁊ similitudine magis noti demonstramus.cuius tres subdit species quas ordine prosequitur. Icon interpretatur imago siue similitudo.⁊ est quoties res eiusdem generis comparantur. vt Verg.j.aenei.Os humerosq3 deo similis.quoniam pulchritudo aenae assimilatur pulchritudini alicuius dei.cum deus ⁊ homo secundum Epicurum maxime membrorum similitudine teneantur. Parabola interpretatur comparatio.⁊ est quoties res diuersorum generum inter se comparantur.vt cum Vergi.li.ij.aenei.comparat Laocoonta tauro sacrificādo qui excussit ex ceruice ictum sacerdotis impacta securi in collum.Estq3 sensus ꝙ talis erat Laocoontis mugitus ⁊ clamor qualis taurus ⁊c. Paradigma.atos.interpretatur exemplum quod solet accommodari dictis ⁊ factis. idq3 vt dicit hortandi aut deterrendi causa.hortandi.vt Verg.j.aenei.Antenor potuit medijs elapsus.Achiuis.q.d. antenor potuit ex medijs hostib⁹ in Italiam venire.⁊ aeneas q̄ antenore potior atq3 melior est non poterit? Dehortantis deterrentisq3 vt idem Vergi.vij.aenei.At non sic Phrygius ⁊c.⁊ est sensus ꝙ aeneas sic venit in Italiam vt raperet Lauiniam.quemadmodum Paris Lacedaemoniam vt raperet Helenam.

Antiphrasis est unius uerbi ironia.ut bellum qđ minime bellum est.& lucum quod minime lucet.

Aenigma est obscura sententia per obscurā similitudinē rerū.ut mater me genuit eadē mox gignitur ex me:significat em̄ aquā in niuē conuerti:& ex eadē rursus effluere.

Charientismos est.quo dura dictu gratius ꝓferuntur.ut interrogantibus nobis nūquis nos q̄sierit: responsum detur:bona fortuna.exinde intelligitur neminem nos quæsisse.

Parœmia est accommodatū reb⁹ temporibusq; prouerbiū:ut aduersis stimulū calces & lupus est in fabula.

Sarcasmos est plena odio atq; hostilis derisio. ut en agros.& quam bello Troiane petisti Hesperiam metire iacens.

Astysmos est trop⁹ multiplex numerosæq; uirtutis. Nam astysmos est q̄cq̄d rustica simplicitate caret & faceta satis urbanitate exponit̄. ut qui Bauiū non odit amet tua carmina Meui:atq; idē iungat uulpes & mulgeat hircos.

Homœosis est min⁹ notæ rei p̄ similitudinē ei⁹ quæ magis nota est demonstratio.Huius aūt tres sunt species.icon.parabola.paradigma.

Icon est personaꝝ per se uel eoꝝ q̄ personis accidūt comparatio.ut os humerosq; deo similis.

Parabola est rerū genere dissimiliū comparatio.ut qualis mugit⁹ fugit cū saucius aram taur⁹:& incertam excussit ceruice bipennem.

Paradigma est exēpli hortantis uel deterrētis enarratio.Hortantis.ut Antenor potuit mediis elapsus.Achiuis.Illyricos penetrare sinus.Deterrentis.ut At non sic Phrygius penetrat Lacedæmona pastor.Ledæamq; Helenam Troianas uexit ad urbes.

Finis libri quinti.

¶ Differētiae excerptae ex laurentio Valla ab Antonio Nebrissensi.

¶ De littera. A.

Abstinētia ē a reb⁹ alienis cohibitio.
Cōtinētia ē tm̄ a ꝓprijs voluptatib⁹.
Abdico filiū.i.viuēs a bonis expello.
Exheredo filiū.i.testamēto a bōis ꝓhibeo
Acus ē q̄ sarcinatores vestes sarciunt.
Acicula ꝟo q̄ mulieres vtūr ad ornatum.
Abhorreo ab omni humanitate.i.alienus sum.
Exhorreo inimicos.i.illos pertimesco.
Accessus est aditio siue appropinquatio.
Accessio est adiectio siue incrementū.
Actio causaꝝ recte dr̄ ⁊ nō actus
Actus comoediaꝝ recte dr̄ ⁊ nō actio.
Acta ⁊ actus sunt reꝝ priuataꝝ ⁊ familiariū.
Gesta sunt reꝝ publicaꝝ ⁊ magistratuū.
Actor est causidicus ⁊ alicuius rei repsentator.
Auctor est (vt ita loquar) alicuius rei factor.
Acini sunt grana in vnū racemū coeuntia.
Baccę ꝟo cū sint parua poma dispsius nascūt.
Aceruus est minutaꝝ reꝝ ꝯgeries.vt salis.
Strues est ꝓprie lignoꝝ compositoꝝ.
Strages est cadaueꝝ iacentiū multitudo.
Sarcina est vtensiliū:q̄ ad cultū ptinent.
Accola est q iuxta locū habitat.vt accola Ponti.
Incola est q in loco habitat.vt incola mōtis.
Inquilinus est q in aliena domo vel agro habitat.
Accusare est ōdere aliquem peccauisse.
Incusare ꝟo est mores alicui⁹ rephendere.
Excusare est excusationē accusanti facere.
Adeo ꝑ in tantū seq̄nti particula.vt.
Adeo ꝑ valde nō seq̄nti particula.vt.
Aduocatus ē q alteri adest vtcūqȝ illi faueat
Patronus est q agit causam maxime accusati.
Cliens ꝟo est cui⁹ causa a patrono defenditur.
Adorare fit etiā sine verbis cū genuū plicatiōe.
Supplicare fit sine genuū plicatiōe sola voce.
Addicere est in auctione aliquid vendere.
Liceri ⁊ licitari est pciū in auctione facere.
Adsum idest psens vel ꝓpe sum.
Adsum tibi.i.studeo ⁊ patrocinor tibi.
Aduersor tibi idest ꝯtrarius tibi sum.
Auersor te.i.vultū auerto a te.quē detestor.
Aduerto oculos.i.aliquo oculos ꝯuerto.
Auerto oculos.i.alicunde oculos ꝯuerto.
Admoueo manū vulneri.i.appono ⁊ applico.
Amoueo manū a vulnere.i.remoueo.
Ad votū mihi euenit.i.vt ego optabam.
Ex sententia mihi euenit.i.vt ego intelligebā.
Adulteriū est qd̄ in nuptā cōmittitur.
Stuprū est coitus ꝯtra legem violentus.
Aedes in singlari ⁊ in plurali ē tēplū ⁊ semp addit cui⁹.
Aedes in plurali domū ꝓfanā sigt̄.
Aestimare est taxare.qd̄ dicūt appreciare.
Existimare est ꝯsiderare.Extimare iudicare.
Aequalis est ęquus ⁊ coetaneus.
Aequabilis est ęqualis in priori significatione.
Aedilis est qui ędilitatē administrat.
Aedilicius vero q ędilitate ꝓfunctus est.
Affectus siue affectio est in animo.qd̄ mēs nō est.
Mens ꝟo siue ratio in aīo est.qd̄ affectus nō est.
Afficio te iniuria.i.facio tibi iniuriam.
Afficio te bn̄ficio.i.facio tibi bn̄ficium.
Agitur mecū pclare.i.bona ꝯditione sum.
Agitur mecū male.i.malo statu sum.
Actū est.semp in malā partē accipitur.
Agere gr̄as est ꝟbis gratitudinē ōdere.
Habere gr̄am vel gr̄as est in animo.
Referre gr̄am est re ipsa bn̄ficiū dissoluere
Aguntur aīalia a sessoribus ⁊ instigatorib⁹.
Ducūtur illa q̄ sponte ducē sequūtur.
Trahūtur q̄ per vim ⁊ raptando portātur.
Portare est ferre ⁊ suo corpore baiulare.
Vehi est equo.naui.curru.⁊ similibus.
Agere pter alias sigtiōes est reꝝ immanētiū.
Facere est reꝝ in materiā exteriorē exeuntiū.
Age aduerbiū cū singulari iungitur.
Agite cū plurali. Agedū cū singulari ⁊ plurali.
Ager modo est territoriū vrbi circūiectum.
Ager etiā est locus quē ruri colimus.
Aruū est qd̄ frumēto seritur.ab arādo.
Fundus ē agri pars.vt vinea oliuetū.pratum.
Prędiū est possessio rustica siue vrbana.
Cāpus est planicies terrę ampla ⁊ grandis.
Area est planicies angustior in agro vel vrbe.
Aliquātisper ⁊ paulisper ad breue tp̄s pertinet.
Tātisper ꝑ in tm̄ postulat adiūgi dū ꝑ donec.
Alter de duob⁹ dr̄ aut de scd̄o loco.
Alius de plurib⁹ dr̄:⁊ qn̄qȝ ꝑ diuersis.
Albani ex oppido Alba in Latio dn̄r.
Albenses ex oppido Alba ad Fuscinū lacū.
Alumnus nō q alit sed tm̄ qui alitur.
Ambitio in animo ē ei⁹ q cupit honores.
Ambitus in actu ei⁹ q pecunijs honorē habuit.
Amor ad oēs res pertinet.vt amor vini ⁊ vxoris.
Charitas ad hoīes tm̄ pertinet.
Caritas est penuria.quā indocti caristiā dicūt.
Amare est cū effectu ⁊ vehementissime.
Diligere est cū rōne ⁊ remissius.
Adamare est amatorie aliqd amare.
Amicus honesta res est.vnde est amicitia.
Amica si ad viꝝ referatur inhonesta res est.
Amator q modo amatorio amat.
An particula ꝯiunctio est per q̄ȝ interrogamus.
Aut ꝯiunctio quoqȝ est:sed per eā nō interrogamus.
Annuū tp̄s est.qd̄ per anni spaciū durat.
Annuū festū est qd̄ semel in anno ꝯtingit.
Antehac legi.i.ante hoc tp̄s legi.
Posthac legā.i.post hoc tp̄s legā.
Antiqui dn̄r ⁊ senes ⁊ veteres.
Senes dn̄r quantū ad ipsoꝝ vitā priuatā.
Veteres dn̄r q̄ alia ętate vixerunt.
Appeto cū affectu qualiacūqȝ illa sunt.
Expeto tm̄ honesta.vt ꝟtutes.
Apparare ad pompā tantū pertinet.
Pręparare ꝟo est aliqd ante parare.
Apparere alicui est illi ministeriū exhibere.
Apud me est liber psonā ⁊ locū significat.
Penes me est liber:personā ⁊ dominiū.
Argutus est q est acuta quadā solertia.
Argutus est sonorus.argutus quoqȝ breuis.
Armiger est q dn̄o arma in plio ministrat.
Armatus q armis ad pugnā instruct⁹ est.
Arcere est ꝓhibere ac vetare:vnde arx dr̄.
Abigere est a loco fugare.vnde abactores abiget.
Assurgere alicui est in honorē illius surgere.
Surgere ē quocūqȝ modo se erigere.
Assentari est falso laudare vtilitatis gr̄a.

Adulari vero est inseruire vt honorem mereamur.
Blandiri q̃ꝫ est tactus: ad animũ transfertur.
Asciscere est remotũ aliquid capere.
Consciscere semper mortem desiderat.
Desciscere est ab imperio alterius se subtrahere.
Asserere est affirmare ⁊ in libertatem vindicare.
Asseuerare est vim atqꝫ animi motũ addere.
Autem coniunctio postponitur huic negationi non.
Uero postponitur his: neqꝫ·tum·sane·iam·enim at.
Ausculto te dicimus sicut ⁊ audio te.
Ausculto tibi est obtempero tibi.
Audiens sum te: tñ valet quantũ audio te.
Audiens sum tibi nõ audio tibi. i. obediens sum.
Auis est q̃ parit oua pennisqꝫ praedita est.
Uolucris est q̃cunqꝫ volat. vt apis culex.

De littera. B.

Barba (vt inquit Seruius) est hominũ.
Barbae vero in numero plurali quadrupedum.
Mentũ vero est ipsa barba pilorumqꝫ sedes.
Benefactor est qui cuipiam benefacit.
Beneficiarius. in quẽ beneficiũ collocatur.
Bene aliqñ accipitur ꝓ valde: vt bene doctus.
Male aliqñ accipitur ꝓ non· vt male sanus.
Bellum est totum tempus quo in militia sumus.
Praelium ipsum tñ armorꝫ certamen.
Pugna etiam citra arma fit solis verbis.
Btũs est qui omnibus rebus ad vitae vsum abundat.
Foelix qui omniũ bonorꝫ compos est.
Bonũ genus est ad vtile·iucundũ·⁊ honestum.
Bonitas ꝟo idem est quod benignitas.
Bractea tenuis est ⁊ sua sponte plicatilis.
Lamina vero crassior: vt ex qua arma fiunt.
Bucca pars illa est q̃ inflatur vt in cornicine.
Mala est rotundũ illud quod est supra buccam.
Gena tum oculorꝫ tegmen est·tũ malã signt.
Ciliũ est ambitus genarꝫ·vnde supercilium.

De littera. C.

Cedo tibi ⁊ ꝯcedo tibi. i. nõ repugno tibi.
Cedo cecidi te. i. percutio ⁊ occido.
Catuli sunt ferarꝫ q̃ fere ex raptu viuunt.
Pulli vero cicurꝫ: vt asini ⁊ equi ⁊ auis.
Foetus generalius est: vnde foetificare ⁊ foetura.
Capitale odiũ quod ⁊ caput ⁊ vitã alterius petit.
Capitale vitiũ ꝓpter quod peccans puniatur.
Capere est sponte vel nõ sponte accipere.
Sumere est vltro ⁊ nõ sponte aliorꝫ cape.
Captare est velle capere ⁊ insidias parare.
Candet dicit Marcellus quod ignitũ est.
Candet etiã quod candidũ ⁊ albũ est.
Causari est causam rei gestae afferre in accusatione̾.
Causare nunq̃ꝫ apud idoneos inuenitur ꝓ efficere.
Caupona est taberna vbi vinũ venditur.
Caupona quoqꝫ mulier q̃ vinũ vendit.
Calũniari dicit Martianus ẽ falsa crimina intendere.
Praeuaricari·dicit Ulpianᵒ causas aduersarijs dare.
Ceruix in singulari est posterior colli pars.
Ceruices in plurali pro supbia ponũtur.
Colum oẽs partes in solidũ cõplectitur.
Jugulus ẽ anterior colli pars. vñ iuglare.
Celebris passiue ponit: vt locᵒ ⁊ homo celebris.
Freq̃ns actiue ⁊ passiue: vt vrbs ⁊ senatus.
Celebs ẽ qui nõ duxit vxorẽ legitimam.
Maritus ẽ qui vxorẽ per leges accepit.
Certũ est mõ accipitur ꝓ manifestũ est.
Certũ est ꝓ deliberatũ est iũgitur infinitiuo.
Censor est qñ administratiõe censurae est.
Censorius ẽ qui pfunctus est censura.
Circũstare ꝓ eo quod est circũdare.
Circũsistere ꝓ eo quod est circũuenire.
Circiter freq̃ntissime ad numerꝫ refertur.
Refertur q̃nqꝫ ad tempus ⁊ ad locũ.
Cõtinuo. Protinus. Statiꝫ notũ est qd sint.
Quod si addit negatio: valet ꝓ nõ ideo.
Cõmeatᵒ in singlari ẽ licẽtia (vt ita dixerim) ad tps.
Cõmeatᵒ in vtroqꝫ nũero ẽ alimẽta publica ⁊ puata.
Cõmendo te regi. i. cõmitto te.
Cõmendo te apud regẽ. i. laudo te.
Cõmentarius est in quo res nudẽ scribũtur.
Libri sunt in quos autorꝫ opa diuidũtur.
Uolumen ẽ minus q̃ꝫ liber.
Cõcilio amorẽ dicimus: sed nõ grãm.
Jnimus grãm: sed nõ inimus amorem.
Recõciliare ⁊ in grãm redire idem.
Cõciliamus nouos amicos. Recõciliamus veteres.
Comitari ẽ minores maioribus comitatũ pstare.
Affectari ẽ comitatũ alicui pstare quocũqꝫ mõ.
Deducere ẽ aliquẽ de illius domo comitari.
Reducere est illũ vsqꝫ in domũ comitari.
Coenaculũ est pars domus supior ad quoscũqꝫ vsus.
Coenatio ẽ locus inferior ad coenandũ.
Comes ẽ q alterius ductũ seqtur vtcunqꝫ.
Socius ẽ in negocijs·serijs rebus·⁊ laboribus.
Sodalis ẽ in leuioribus ⁊ iocosis ⁊ voluptuarijs.
Comis ẽ benignᵒ ⁊ q alijs inseruit. q festiuus dr.
Collis ẽ monticulus separatᵒ siue pars mõtis.
Jugũ est (vt sic dicã) ipsius mõtis arduitas.
Cliuus ẽ eadem arduitas sed clemens.
Promontoriũ est mons in mare pminens.
Coxa ẽ pars supra foemora vertebrumqꝫ ipsum.
Femora partẽ cruris exterioris signt.
Femina partẽ interiorẽ molliorẽqꝫ tñ.
Copia in singulari ẽ facultas ⁊ iũgitur do ⁊ facio.
Copia quoqꝫ ẽ abundantia·vt vini·olei.
Copiae in numero plurali ẽ exercitus.
Condictio ẽ denũciatio siue actio in psonã.
Conditio ꝟo fortunã dicit ⁊ ordinẽ.
Corpus in nob viuentibᵒ est: vnde corpulentus.
Caro ẽ cadaueris: q̃ ⁊ pulpa dr.
Cõsolor ⁊ ꝯsolatio ꝟbis fit in aliciũᵒ calamitate.
Solor ⁊ solatiũ rebus ipsis fit in alteriᵒ aegestate.
Solamẽ magis est poeticũ q̃ꝫ oratoriũ.
Corporeũ est existens in materia corporea: vt lapis.
Corporale ẽ existẽs ex materia corporea: vt domᵒ.
Complodere ẽ manus illisas inuicẽ collidere.
Explodere est cũ sonitu e manibus eijcere.
Supplodere ẽ pedem terrae incutere.
Cordi est mihi ire aliquo. i. placet mihi ire.
Jn animo est mihi ire aliquo. i. ꝯstituo ire.
Compertũ est et exploratũ est mihi. i. scio.
Constitutũ ⁊ deliberatũ est mihi. i. decreui.
Cõsulo te. i. ꝯsiliũ peto. vnde consultor.
Cõsulo tibi. i. ꝯsiliũ do. a. quo est ꝯsultus.
Conuenit mihi. i. decens ⁊ ꝯueniens est mihi.
Cõuenit inter nos. i. ꝯtrouersia nõ est inter nos.
Conflaui ęs alienũ. i. factus sum debitor.
Dissolui ęs alienũ. i. quod cõtraxi solui.
Consternere ad corpus tñ pertinet.
Cõsternari ad animũ cũ mens turbata est.
Cõsul ẽ: q in administratiõe ꝯsulatus est.
Consularis: q iam pfunctus est ꝯsulatu.

Crimē mō ꝑ delicto mō ꝑ criminatione.
Flagitiū ꝓprie ē in libidine quasi flagris dignū.
Crudus ē q aegre difficulterq3 conquoquit.
Crudus etiam ē:q tenet aspectū trucem.
Crudū etiam ē uuln⁹ qḋ ē recens ⁊ sanguinolentum.
Crudū etiā dr nō coctum ⁊ immaturū.
Crepitus ē sonit⁹ violent⁹ ex aeris impulsu.
Crepit⁹ ē etiā vētris vēt⁹ exclusus.i peditū.
Strepitus fit ex corporū ⁊ vocū collisione.
Fremitus ē strepitus vehementior.
Stridor ē acrior ⁊ quasi sibilans collisio.
Cōfero me ad Catonē.nō in Catonē.i.eo.
Cōfero bñficia in Catonē.nō ad Catonem.i.do.
Cū primū ꝯiūctio ē.vt cū primū veneris dabo librū.
Quā primū aduerbiū ē ꝓcito.vt q̄primū dabo.
Cumani dr̄r a cumis oppido Cāpaniae.
Comēses a Como oppido Galliȩ cisalpinȩ.
Culpa medici perit:q moriturus nō erat.
Defectu medici perit.cui medic⁹ nō affuit.
Cū ꝓpositio nunq̄ iungiꝛ rei notanti instr̄m.
Cū ꝯiunctio si referꝛ ad tū rei minori iungiꝛ.
Tum ṽo rei maiori.vt cū pecunias.tum vitam.
Tum ⁊ tum inter ȩqualia.vt tū pecunias tum libros.
Colorȩ vestes sunt q̄ natiuo sunt colore.
Uersicoloriae q̄ natiuū colorē mutarunt.

De littera.D.

Debellare ē bello vincere ⁊ bello cape.
Expugnare ē pugnādo vincere ⁊ cape.
Propugnare ē pugnādo vincere ⁊ defendere.
Impugnare ⁊ oppugnare est impugnando lacessere.
Dec⁹ ē honorificētia ex reb⁹ ꝓclare gestis.
Decor ē pulchritudo ex decētia rex ⁊ ꝑsonax.
Desipio ⁊ desipisco ē aliqd a sensu deficio.
Resipisco ē ad meliorē mentem redeo.
Descendo de monte.i.de alto ad imum.
Descēdo i certamē.i.de tuto i piculosū.
Deuenim⁹ in planū in vallē a loco altiori.
Deuenim⁹ in paupertatē.i.a maiori fortūa.
Despicio inferiores me loco ⁊ fortuna.
Suspicio supiores.i.admiror vl' aspicio.
Despicere ē circūspicere ⁊ ꝓuidere.
Diligere ē magis idoneū ad res gerēdas cernere.
Eligere ṽo ē ex multis ad nr̄am vtilitatē.
Coaptare ē eligere inter collegas ⁊ pares.
Declamator est q studet apud rhetorem.
Orator est q veras causas i iudicio agit.
Defunct⁹ officio ē:q suo officio ē ꝑfunctus.
Defunctus quoq3 vita.q vitam finiuit.
Deturbare ē violenter ⁊ deorsum deijcere.
Exturbare ē eodem mō:⁊ loca deijcere.
Disturbare ē dissipādo diruēdoq3 deijcere.
Depcor suppliciū.i.detestor ⁊ execror.
Depcor veniā.i.pcib⁹ veniam pcor.
Impcor ē alicui malū ⁊ infortuniū pcor.
Decuriōes sūt:q denis eqtib⁹ ex nobiliorib⁹
Centuriōes q centū ex inferiorib⁹ ꝑsunt
Depect⁹ dicit Uulpian⁹ q turpiter pact⁹.
Pactus ē:q quomodocunq3 pepegit.
Decedere ē ex officio abire:vnde dr decessor.
Succedere ē in offiñ ire. vñ dr successor.
Decedere e vita:ē officio vitae excedere.
Depositor ē q depositū alicui⁹ fidei credit.
Depositari⁹ vero cui depositū creditur.
Discere ē:vt aliqd intelligas qḋ ignoras.
Ediscere ṽo ē vt memoria cōplectaris.
Dediscere ē:quod didiceris obliuisci.
Dicere ꝓprie ē oratox ⁊ eleganter loqui.
Dictitare ē freqnti loco ⁊ tpe dicere.
Dictare ē alio ṽba excipiēte vt scribat dicere.
Docere discipulos notū est qd significet.
Dedocere ē qḋ alter docuit falsū oñdere
Dico sententiā in senatū quasi ꝯsiliarius:
Fero sentētiā in foro q̄si ptor siue iudex.
Dicere leges ē ad eos q bello supati sunt.
Ferre leges ē ad suos:vnde legū latores.
Dies ꝑ certo die generis ē masculini.
Dies ꝑ tpe foemininū ē caret plurali.
Domus qñ facit domi locū significat.
Dom⁹ cū facit dom⁹:aedificiū ⁊ familiā.
Do lr̄as tabellario ad aliquem ꝑferendas.
Do lr̄as ad amicū:vt eas legat.
Dono te corona est ꝓmij ⁊ honoris grā.
Dono tibi coronā notū ē qd significet.
Do tibi fidem i.ꝑsancte tibi iuro:⁊ ꝓmitto.
Habeo tibi fidem hoc ē credo tibi.
Dudū ⁊ iādudū de breui tpe dr.
Nuper.pridem.⁊ iampridē de lōgiori.
Diu ⁊ iamdiu ē per longum tempus.

De litera.E.

Epulae sunt cibi ministerio hominū comparati.
Epulū sunt cibi solēniores ⁊ ꝯuiuiū publicum.
Edicere ē magistratuū regūq3.vñ edictū ptoris.
Indicere ē denūciare.ut indico bellum hostibus.
Elogiū ē testificatio laudis vel infamiae.
En ntō ⁊ actō iūgiꝛ.vt en ꝑam⁹ en capellas.
Apḋ oratores exprobrādo cū ntō vt en hō.
Ecce apud ṽgiliū semp de re improuisa.
E republica.i.ꝑ rep.⁊ vtilitate reip.
E regiōe dom⁹ meae.ꝑ ex opposito dom⁹.
Ex tempore dixit.ꝑ ex improuiso dixit.
Ergo ⁊ igiꝛ breuiorib⁹ adhibēꝛ ꝯclusiōib⁹.
Quare.quapropter.q̄obrem.maiorib⁹.
Etsi.quāquā.in ꝓncipijs poscūt indicatiuū.
Quāuis.licet.tametsi in alijs locis subiunctiuum.
Euēt⁹.iussus.ꝓmissus in singl'ari quartae declinationis.
Euenta.iussa.ꝓmissa in plurali secundae declinatiōis.
Excubiae tam diurnae q̄ nocturnae dr̄r.
Uigiliae sunt tātūmodo nocturnȩ diuisȩ i quattuor.
Exemplū est quod sequimur aut vitamus.
Exemplar.ex quo simile aliqd facim⁹.
Existit.quod eminet ⁊ exurgit cū motu.
Extat.quod eminet ⁊ supstat sine motu.
Exprobare ē immemorem bñficij culpare.
Imputare ē citra rephensionē id facere.
Esse ꝑsens ṽbi infinitiui ē.Fore futuri.
Eodē modo differūt.adesse.Adfore. ꝓdesse. Profore.

De littera.F.

Facio te certiorem:non facio certum neq3 ago.
Facio rem gratam.rem diuinā.damnū non ago.
Facies magis ad corp⁹ pertinet:vt facies longa.
Uult⁹ ad animū referꝛ.vt vult⁹ tristis.
Factio ē diuisio ciuiū in diuersa studia.
Seditio cū pplo discorde res agitur.
Fama graece idem ē quod rumor latine.
Rumor ē tm̄ de re q̄ recēs ē ⁊ sine autore.
Fama vero etiā de antiqua dr:⁊ de alicui⁹ celebritate.
Fatuus ē insipiens tractū a sapore cibox.
Stolid⁹ q.ꝓxime ad naturā pecox accedit
Stult⁹ est:q improuidens ē ⁊ imprudēs.
Facile scribit pro eo qḋ est leuiter scribit.⁊ nō laboriose.

Facile pnceps orator ē.i.non dubie pnceps.
Fero auxiliū do auxiliū recte dr vtrūqz.
Do opē nō dr.sed fero opē.vñ Opitulor.
Fest° dies recte dr:τ nō festiu° vnde festum.
Festiu° homo.i.iucūdus.vnde festiuitas.
Ferus homo q animū ferinū obtinet.
Ferox homo.q animosus ē ad certandū.
Fessus ē fatigatus siue animo siue corpore.
Defessus τ fatigatus.q amplius fatigari non pōt.
Fic° fici vel fic° pro fructu τ arbore. generis foeminini.
Ficus fici genere masculino p morbo accipitur.
Filius.pater.mater magis ab oratorib° dr.
Gnat°.Genitor.Genitrix magis sunt poetar.
Figere dr:q formas ducit ex luto τ dr plastes
Effingere q ad alteri° formā aliqd fingit.
Flere ē lachrymas effundere in dolore.
Gemere ē prae angustia in sonū erumpe.
Plorare ē voce flebili dolorē suū aperire.
Plangere ē pcussione mēbror se affligere.
Eiulare ē alta voce flere:quod ē mulier.
Uociferari ē nō mō dolorē:sed indignationē ondere.
Lamentari ē ofone tristi cladē testari.
Foelix ē q prosperitatē recipit:vt hō foelix.
Prosper ē quod foelicitatē affert vt syd°.
Foelix etiam aliqñ ab effectu dicitur.
Foenero tibi dr sicut mutuo tibi τ promitto tibi.
Foeneror abs te sicut mutuor abs te τ stipulor abs te.
Foenus ē prouentus ex ipso solo:quod ē naturale.
Foenus quod ē vsura a priori significato defluxit.
Uectigal ex omni pdio ē vel publicū vel priuatum.
Frux ē:qcqd ex terrę fructu in cibū vertim°
Seges ē.ex qua ɔficit panis nō demessa.
Seges etiam ē terra sementi excipiendae subacta.
Frondes sunt tantū arbor.
Folia sunt etiā aliar rer. vt flor herbar.
Frui ē potiri aliqua re pp̄ter seipsam.
Fungi ē officiū munusqz agere.
Potior cū hoc noīe res gtō plurali iūgit.
Potior alias cū abltō:τ sigt obtinere.

De littera.G.

Gestus ē actio qdā τ corpis pnūciatio.
Gestio ē administratio qdā τ actio.
Gemmae sunt lapilli oēs pciosi pter margaritam.
Margarita ē:q in concha nascitur.
Unio vo ē:quū magnitudinem solitam excedit.
Gratus ē in aduersis. Jucūdus in psperis.
Jucūdus nō ē laet° sed q laetitiam affert.
Gratulari alicui ē vba testari se gaudere de illi° felicitate.
Gratari idē:nisi quod magis ē poeticū quam oratoriuz.
Gratificari ē beneficium minori conferre.
Gratum facere ē maioribus inseruire.
Graue ē:quod suapte natura ē pōderosum.
Graue etiā vir p translationem dicim°.
Gremiū ē intra cōplexū feminū in foeminis
Sinus ē intra pectoris brachiorumqz complexum.
Sinus etiā ē vestis flux° τ littor curuitas.

De littera.H.

Habeo rōnē salutis.i.habeo respectū.
Cōstat ratio.i.rationē legitimam esse ondo.
Habeo ofonem dicim° non facio ofonem.
Facio sermonē dicim° nō habeo smonē.
Hei semp iūgit dtō:vt hei mihi qualis erat.
Heu actō τ ntō nonnunqz.
Ue semp dtō iungit:vt vae tibi causidice
Histrio ē.q psonat° fabulas in scoena agit.
Mimus q quouis in loco gesticulationes exercet.
Hiare ē aliqd sua sponte vel externa vi.
Hiscere ē tm̄ oris τ qdem hūani.
Hortus ē vbi sunt olera qbus vescimur.
Horti sunt arborib° ɔsiti voluptatis grā.
Hospes ē q in aliena ciuitate ē.
Peregrin° ē q in ppria ciuitate non est.
Hic ad primā psonā vel ad res pmae personae pertinet.
Iste ad secūdam personā vel ad res secūdae personae.
Ille ad tertiam personam vel ad res tertiae personae.
Eodē mō differūt aduerbia ab eis tracta.

De littera.I.

Iam notū ē qd significet.vt iam venit.
Usurpat qz p tūc:vt si sedet tā nō stat.
Interdico tibi aqua τ igni:nō aquā τ ignē.
Interdicit tibi a me aqua τ igni.τ
Interdicit tibi a me aqua τ ignis.
Incūbo studijs vel in studia:vel ad studia.
Incūbo remis.non in remos vel ad remos.
Intercedit mihi tecū amor:idest:est amor inter nos.
Intercesserūt tribuni hoc ē se opposuerūt
Instituta sunt boni mores ratione sumpti.
Institutiōes sunt pceptiōes qb° docemur.
Indulgentia ē mollis τ delicata educatio.
Uenia etiā qñqz indulgentiā significat.
Infidus ē cui non ē fidendū.a fido fidis.
Perfidus ē.q fidem violat.a fides fidei.
Infensus ē vehementer irat° et odiū gerēs.
Infestus vehementer molestus τ nocens.
In diē viuo tm̄.i.diei p̄ntis rōnem habeo.
Indies senesco.i.quotidie magis efficior senex.
Inhibem° rē incoeptā:vt tela ihibete latini.
Prohibem° ante rē incoeptā:vt hospitio phibemur.
Inuertere ē rē aliquā in cōtrariū vertere.
Peruertere ē rē aliquā in malū vertere.
In manu mea ē negociū.i.in ptāte mea ē.
In manib° est liber.i.inter manus meas.
Ingredior for.i.intro in forū.
Ingredior.i.ambulo.vt si stas ingredere.
Interrogam° causa aliqd intelligendi.
Percontamur vero gratia argumentādi.
Sciscitamur.vt vox indicat sciendi grā.
Introduco te.i.interiorib° claudo.
Intercludo te.i.iter tuū claudo τ impedio.
Incedere ē ambulare cū fastu τ pompa.
Ambulare simpliciter pedib° ingredi.
Impendere est quasi supra caput in ruinam imminere.
Impēdere penultima breui ē quasi dare.
Perpēdere ē exacte pōderare τ examiare.
Appendere est suspendere τ ad lancem ponderare.
Inter coenandū venit.i.dū sum in coena.
Inter agendū dormio.i.dū suz in actiōe.
Impono tibi onus.i.iniungo tibi onus.
Impono tibi.i.decipio te vnde impostores dicti.
Inficiari τ inficias ire.i.negare. sic dr vt
Opem ferre τ suppetias ferre p auxiliari.
Indoles in pueris est signū futurę virtutis.
Indoles etiam in malū accipit:sed raro.
Joc° τ iocari pprie ad vba tantū pertinet.
Ludus τ ludere ad facta.vt ludere pila.
Iter facere ē:quod imperiti dicūt itinerare.
Uiam facere ē.vbi via nō erat aperire.
Munire viam ē reficere τ repurgare.
Iter habere ē iter aliquem esse factur.

De littera.L.

Labare aliquid est ruere & repente cadere.
Labi vero est leniter sensimque descendere.
Lacesso prouoco: quod est in certamen vocare: pleru̅que in bonu̅ nonnunquam in malum accipitur.
Latebrae hoim proprie dicuntur.
Latibula sunt ferarum: sed quandoque confunduntur.
Legere literas. legere libros. notum est quid significet.
Perlegere literas est vsque ad finem legere.
Eodem modo differu̅t vigilare & peruigilare.
Negare & pernegare. agere & peragere. & similia.
Leges sunt aut principis: aut populi alicuius liberi.
Rogationes dicebantur: quia populus rogabatur.
Leuo & alleuo est molestiam laboremque extenuo.
Subleuo est auxilium defensioneque presto.
Litera in singulari est vnum elementum. vt a. b.
Litterae in plurali est epistola que mittitur.
Libertus. est qui de seruo liber factus est: semperque habet relatione̅ ad cu̅ cuius est libertus. vt libertus caesaris.
Libertinus idem significat: nisi quod est absolutum.
Libertas aliquando in bonu̅ & in malu̅ accipitur.
Licentia vero est: cum quis libertate abutitur.
Libri sunt in quos autor opera diuidu̅tur.
Uolumina vero minora sunt quam libri.
Ludicru̅ substantiue est quacunque lusorium opus. vnde Ludicrus. cra. cru̅. non vt dicit Priscianus ludicre.
Lucus est silua cedua deo vel homini consecrata.
Saltus silua vbi pecudes hyemare aut aestiuare solent.
Nemora voluptatis causa constant arte siue natura.
Silua est vbicu̅que sunt arbores caedue vel inceduae.
Lues est morbus in hoies saeuiens & pecora & agros.
Pestis est pestilentia: que aut cito occidit aut cito abit.
Lubricus locus est: in quo nequeas insistere.
Lubrica est anguilla: que non potest retineri facile.
Lubrica aetas in qua qui sunt facile labuntur.
Luce & tenebris pro die ac nocte accipimus: sed prima luce et primis tenebris est principio diei & principio noctis.
Prima die. prima nocte respectu secundae dicitur.
Reperitur luci pro luce: vespi pro vespe: & ruri pro rure: carthagini pro carthagine. Sed Seruius vult hec noia verbiu̅ propria debere poni in dtõ. ¶ De litera. M.

Male de te sentio. existimo. iudico. no̅ errore̅ sentie̅tis: sed eius de quo sentimus vitiu̅ designat.
Male audio est mala̅ fama̅ habeo. i. infamor.
Magni. parui. ta̅ti. qua̅ti. in gtõ solu̅ iunguntur cum illis verbis interest & refert. vt magni interest parui refert.
Caetera in ntõ vel aduerbialiter: vt plurimu̅ interest: sex pronoia in abltõ. mea. tua. sua. nra. vra. cuia.
Malleolus est in modu̅ malei rostra hn̅s aptus plantationi.
Sarmentu̅ est arefactu̅: quod igni reseruatur.
Palmes est cum in vite frondes vuasque habet.
Marinu̅ est quod in mari est. vt piscis marinus.
Maritimu̅ est quod iuxta mare est: vt vrbs maritima.
Tra̅s marinu̅ est: quod trans mare est: vt bellu̅ tra̅s marinu̅.
Meditari preter eam significatione̅ quam habet in pro̅ptu: est etiam ad aliquid se exercere. vt ad palestram.
Memoria teneo recte dicitur: non memoriter teneo.
Memoriter recito. memoriter pronu̅cio: non memoria.
Memoria & memoriter complector. repeto recolo.
Memini pro recordor gtõ & actõ iungitur.
Memini pro mentione̅ facio gtõ & abltõ cum de.
Messis tum ipsa messio est: tum seges iam matura.
Sementis est satio: siue vt ita dicam seminatio.
Semen est quod in terram subactam iacitur.
Seminariu̅ est locus vbi pla̅tae ad tra̅spla̅ta̅du̅ seruntur.
Merere est mercede operari & in militia exerceri. vnde meritoria taberna. quo sine mercede non est aditus. & meritorius puer qui mercede prostat libidini.
Meritoria puella non dicitur: sed meretrix quae meret.
Mereor de te bene idest beneficium in te confero.
Mereor de te male. idest mala in te contuli.
Demereor amicos. i. bn̅ficijs illos obnoxios facio.
Emereor vnde est emeritus: a labore cessare.
Ministerium in singulari est ministri opera.
Ministeria in plurali pro ministris accipiuntur: eode̅ modo differunt seruitium & seruitia.
Mille in singulari substa̅tiuu̅ est. vt Cicero mille hoim versatur. vt mille nummu̅ expensum.
Milia vero in plurali ab eo quod est mille.
Mille in plurali adiectiuum est. vt mille viri.
Moratus ille dicitur qui bonis moribus est preditus.
Morigeratus est obseque̅s & obedie̅s a verbo morigeror.
Morosus qui est difficilis & pueru̅s moribus.
Mollis homo in vituperationem dicitur. i. effoeminatus.
Molle opus in laude̅. i. pulchre fabrefactum.
Moror te & maneo te pro expecto te: sed poetice.
Moror te. i. detineo te magis oratorium est.
Maneo pro eo quod futurum est. vt quis te manet exitus.
Munimenta sunt munitiones castrorum. vt vallum fossa.
Monumenta sunt sepulchra statuae. tituli. literae.
Murus est ambitus vrbis aut etiam castrorum.
Paries est ambitus ille domorum quo tecta fulciuntur.
Moenia & murum significant & vrbis aedificia.
Mulier ea dicitur que corrupta est. virgo que integra patitur tame̅ vtrumque aliquando exceptionem.
Munus teste paulo dicitur quod dono mittitur.
Alio modo munus est onus. vnde immunitas.
Munus preterea est officiu̅. vt militare munus.

De litera. N.

Natalis & natale substa̅tiue est dies natalicius.
Natales vero in plurali sanguinis conditione̅ significat.
Ne dica̅ substa̅tiuo prece̅de̅te vult post se actiu̅: vt Cicero crudelis castor. ne dica̅ sceleratu̅ & impium.
Secus au̅t sequente substantiuo. vt si dicamus. crudelis ne dica̅ sceleratus & impius castor.
Necatus generalem habet significationem.
Nectus non dicitur sine certo genere mortis.
Nedu̅ vno modo vtimur cu̅ vtra̅que sententia̅ vno claudimus verbo: vt fundere̅ pro te sanguine̅: nedu̅ pecuniam.
Altero quu̅ suu̅ vtrique sententie verbu̅ damus: sed affirmando quod est maioris mome̅ti preponimus: nega̅do vero contra quod est maius postponimus.
Ne cu̅ diphthongo pro valde vel certe accipitur.
Ne producte accepta pro non. ne correpte pro an.
Nisi quoties ponitur in principio indicatiuu̅ postulat.
Alias vero etiam subiunctiuo iungi potest.
Nihil ad caesaris equitatu̅. i. nihil ad conparatione̅ cesaris equitatus. Tere̅. nihil ad nram. i. ad conparatione̅ huius nrę.
Non me fallit: non me preterit. non me fugit. non me capit. est non ignoro. teste Quintiliano.
Noualis inquit paulus est terra prescissa anno cessans.
Ager restibilis. inquit Uarro quod restituitur.
Nunc aduerbiu̅ tps instans significat.
Nunc etiam sine tpis significatione vsurpatur. Cicero plura euenirent si ad quietem integri iremus. nunc vero onusti cibo & vino confusa & perturbata cernimus.
Nutare est male solidatae molis ruina̅ minari.
Titubare est pedibus non valentis insistere.
Uacillare est alterno motu inconstantem esse.
Nuncius est qui nu̅ciat: non quod nu̅ciatur. Quod enim dicit. Seruius nu̅ciu̅ esse quod nu̅ciatur. non est verum.

De littera. O.

O Uocatiuo & accusatiuo iungi potest. vt o me miserum. o te foelicem. aliquando supprimitur: sed in re leuiori. vt hominem indoctum qui haec ignoret.
Obseruo. i. custodio. a quo est obseruatio.
Obseruo. i. colo & veneror a quo est obseruãtia.
Obeo legationẽ. i. exequor mun⁹ & officiũ legatiõis. Sic obeo mortẽ exeq̃r offm̃ mortis: & obeo nõ addẽdo mortẽ sicut oppeto mortẽ & oppeto. defũct⁹ vita & defũct⁹.
Obuio tibi & obuius tibi fio. obuium me tibi fero.
Obuius tibi sum. obuiã tibi processi: idẽ significant.
Obses est qui traditur imperio alterius quasi pignus.
Uas est. qui est sponsor alterius in capitis periculo.
Fideiussor est: q spõdet i causis leuiorib⁹.
Otium ẽ vacatio a labore. cuius contrariũ est negocium
Otiũ quoq; pro studio literario accipit.
Occupare ẽ locũ tenere & vi capere: & etiam
Occupare ante capere. qđ dicunt praeoccupare.
Odor notũ ẽ qd significet in vtroq; nũero.
Odores i plurali nũero sunt odoramẽta.
Officium ẽ virtutis actio pro loco & tẽpore.
Officiũ ẽ bñficiũ & obsequiũ in amicos.
Officium quoq; est magistratuum & aliarum rerum.
Officina ẽ vbi opa fiũt. vnde sunt opifices.
Taberna est vbi opera venduntur: vnde tabernarij.
Opa vt dicit Ulpianus est diurnũ officiũ.
Opus est finis fructusq; opae. vt opus Ouidij.
Operae precium est fructuosum & ad rem pertinens.
Orare est verbis aliquam rem petere.
Exorare est orando & pcibus aliquid impetrare.
Oriundus a roma. i. cuius maiores fuerunt romani.
Ort⁹ romae. i. qui in vrbe roma nat⁹ est.
Ordo est digestio & suo cuiusq; rei loco dispositio.
Series est rerum quaedam continua progressio.
Orphanus ẽ qui caret patre. praesidioq; paterno.
Pupill⁹ ẽ qui caret pr̃e: sed tãtisper dũ est in ea aetate. cui dari consueuerunt tutores per leges.
Orbus ẽ. qui aliqua re chara priuatus est. vt filijs.

De littera. P.

P Arasitus ẽ qui ventris gratia nihil recusat ferre. et omnia loquitur ad voluntatem inuitantis eum.
Scurra ẽ q risum ab audiẽtibus captat sine differẽtia
Pastio est ipsa pascẽdi actio: q̃ ad pecudes pertinet.
Pastus homini cõpetit. & potius ad animũ pertinet.
Pabulũ est cibus pecorũ qui sine semine est vt palea.
Esca & hominum ẽ: & qđ captandis piscibus subdit.
Pasci pecudũ ẽ: & construitur cum actõ.
Uesci hoim ẽ: construiturq; cum abltõ.
Partior idẽ ẽ quod partes facio & distribuo
Partio raro reperitur: sed impertio frequenter.
Pacificatus sum. i. pacem feci.
Pacatus sum in pace sum. vel ab armis recessi.
Placatus sum. ab indignatione ad lenitatem redii.
Parẽ esse idẽ ẽ quod sufficere alicui operi.
Par esse idẽ ẽ quod esse cõueniẽs & decẽs.
Paria facere ẽ ꝙ alibi omissum ẽ compensare.
Patres inquit paulus vsq; ad tritauos proprie dici.
Qui sup tritauos sunt maiores debere appellari.
Minores dicit hui⁹ nũcupari q̃ties deficit nomẽ iposteris: sꝫ poti⁹ dicẽdũ ẽ esse maiores q nos pcesserunt.
Minores vero qui sequunt.
Penu continentur quae ad victum priuatum pertinent.
Penariũ est locus teste Uarrone vbi penu reponitur.
Cõmeatus dr: qui ad victum publicuꝫ pertinet.
Pecus significat oẽ aial qđ sub hoie ex pabulo terrae pascitur. Significat etiam multitudinem pecudum.
Pergameni ab oppido Asiae quod est pergamus.
Bergomẽses a bergamo galliae cisalpinae oppido.
Per in compositione cum nomine positiuo iungitur
Quã vero suplatiuo: vt p doctus quã doctissimus.
Per quam vero positiuo. vt perquam doctus homo.
Quam pro quantum semper positiuo adiũgitur.
Per aliquãdo in malũ accipitur. vt periurus. pfidus.
Aliquãdo accipitur quasi per mediũ. vt perspicuus.
Prae idẽ significat. sꝫ cũ alijs dictiõibus iũgit: q̃; p vt p clarus. praedulcis. praediues. non perclarus. &c.
Perinde vult post se acsi. vel atq;. vt fac perinde acsi tua res esset. vel atq; tua res esset.
Proinde idem est quod ideo vel ideoq;.
Subinde accipitur pro inde statim vel identidem.
Petere in bonum & in malum accipitur.
Posco ẽ proprie rem debitam & honestam peto.
Postulo ẽ quodammodo requiro. vt res postulat.
Expostulo ẽ cum querela amici officium desidero.
Flagito est vehementer & importune postulo.
Persequor in bonam partem & in malam accipitur.
Prosequor ablatiuo iũgitur. vt prosequor te oculis.
Peculium est quicquid labore nostro comparatur.
Peculatus est furtũ rerũ & ad rẽ publicam pertinentiuꝫ.
Sacrilegium est furtum rerum sacraruꝫ.
Pellex est q̃ cum eo cui est vxor miscetur.
Palaca ẽ concubina eius qui non habet vxorem.
Pluit caret supposito & ꝯstruit cũ ablatiuo
Ningit. Tonat. Serenat & similia vtrũq; respuunt.
Plura possunt esse duo. & est nomen comparatiuum.
Cõplura duo esse nõ possunt. & nõ est cõparatiuum.
Plaeriq; mõ maximã partẽ significat: modo nõnulli
Porro licet eiusdẽ significationis sit cuius vero & aũt. haec semper postponũtur. illud potest etiaꝫ praeponi.
Põdo teste Phoca singulari numero caret. dicimus tñ duo: tria pondo. non bina terna pondo.
Potior cũ hoc noie res in plurali gtõ iũgitur. cũ alijs vero noibus frequẽtius abltõ copulatur.
Potus vini: aquae: lactis. & similium recte dicitur.
Potio datur aegrotanti. qđ graeci pharmacũ dicitur
Pompa est spectaculũ in prosperis rebus & aduersis.
Spectaculũ vero est qđ spectatur & ipsa spectatio.
Locus etiam vnde spectamus spectaculum dicitur.
Proteruus. pcax. & petulans. aliud alio magis increscit tam in factis quam in dictis. significantq; quãdã lasciuiã. libidinẽq; & impudentiam.
Praesens non modo quod est huius temporis: sed alterius. vt Horatius praesens in tẽp⁹ omittat.
Presens quoq; subditus & nõ dilatatus in tẽpus: vnde psentissimũ periculum: & praesentaneum remedium.
Praeesse est rei administrandae praepositum esse. ab hoc fit praeses quod a verbi significatione recessit.
Praesidere est ad opem praestandam praecesse a quo fit pses: sicut a desideo deses. a resideo reses.
Praesidium est praecipuum auxilium.
Subsidium est quod in auxiliũ succedit.
Praestare praeter eã significationẽ quã praesefert: significat etiam prohibere ne alicui fiat incommodum.
Pridie & postridie genitiuo seruiunt & accusatiuo: vt pridie nonarum decembrium: & pridie nonas decẽbres.
Procul apđ q̃sdã autores actõ huit. vt curti⁹. pcul vrbẽ &c.
Prius vocaui te ad tempus referri debet.
Prior vocaui te ad psonã potius refertur. estq; inter duo sicut primus inter plura. vt ego prior quã tu veni domum. & ego primus omnium veni.

Eadem ratio ē de posterioꝛ posterius ꝛ postrem⁹.
Pꝛegnefero ē dicto vł facto q̄lē opinionē habeā quasi ip
sa frōte ꝯfiteri:in eadē sigtiōe sūt.ꝑmeduco.ꝑmegero.
Pꝛisca sunt q̄ pꝛioꝛib⁹ saeculis fuerunt.
Pꝛistina q̄ fuerūt pꝛioꝛibus annis.
Pꝛobꝛū idem ē qđ dedecus ꝛ ignominia.
Oppꝛobꝛium ē aliq̄ñ facto:sed freq̄ntius dicto.
Pulsare ē graui ꝛ vehementi ictu caedere.
Uerberare ē caedere instrumento longo ꝛ exili.
Pꝛaeuaricatoꝛes sunt q causam aduersarijs donant.
Tergiuersatoꝛes.q in totū ab excusatione desistunt.

¶ De littera.Q.

Quando quandoq̄dem idem ē qđ quoniam.
Quaten⁹ idem significabat Quintiliani saeculo.
Cicero tamen quatenus pꝛo inquantū vtitur.
Quaestus in plurali pꝛo querella.a queroꝛ quereris.
Quaestus etiā in singulari sigt lucrū nūmariū deriua-
turq̄ꝫ a v̄bo q̄ro q̄ris.
Quidē vno mō accipit̄ ad distinguēdū res ꝙ greci nimiū
faciūt.vt ali⁹ q̄dē bon⁹:alius vero non.
Altero mō ꝑ exceptionē illi⁹ ꝙ affirmes.vt
Quintilian⁹.toꝛq̄bis q̄dē filiū:sed fatebit̄ mater.
Tertio mō ponit̄ ꝯplectiue nō seq̄nte ei⁹.aduersatiua.
Quin mō ꝑ ꝯnctiā siue atq̄ꝫ etiā accipitur.
Quin ꝑ nō desiderat subiūctiuū. vt qn adeas.
Quin ꝑ cur nō semp interrogat ꝑ indicatiuum.
Quid substātiuū est.vt qd negocij est tibi?
Qđ adiectiuū.vt quod negociū est tibi?
Quisq̄ꝫ cū sup̄latiuo ꝯstruit̄.vt optim⁹ q̄sq̄ꝫ.
Cūct⁹ ꝛ oīs:positiuo iūgit̄.vt cūcti sapiētes.oēs docti.
At v̄o oīs ꝯparatiuo addit̄.
Que v̄o sup̄latiuo carēt ēt cū q̄sq̄ꝫ iūgūt̄.
Quotusq̄sq̄ꝫ semp interrogatiue accipit̄.

De littera.R.

Rhegini ex oppido calabꝛiae rhegio dn̄r.
Rhegiēses ex rhegio galliae cisalpinae oppido.
Retulit pōpei⁹ ad senatū.i.in ꝯsultationē posuit.
Refero tibi bn̄ficiū.i.ꝯfiteoꝛ me accepisse bn̄ficium.
Rixa:vt dixit Ulpian⁹ pōt eē inter duos.
Turba v̄o in multitudine ꝛ coetu hoīm tm̄.

¶ De littera.S.

Saluber cib⁹.saluber aer ē sanitatē ꝯferens.
San⁹ hō.sanū caput est sanitatem hn̄s.
Satiare ad oēs sensus ꝑtinet.atq̄ꝫ ēt ad animum.
Saturare ad vnū gustū ꝑtinet tantum.
Salio vñ salt⁹ deducit̄.est saltū facere.
Salto vñ saltatio fit.est tripudiū facere.
Scilicet ꝛ vcꝫ idem significare vident̄ qđ certe.sꝫ ꝑ ama
ritudinem quādā cū derisu mixtam.
Recētioꝛes vtūt̄ expositiue his particlis.
Sciēs feci.i.cū faciebā sciui me facere. Ignorās feci.i.
cū ignoꝛabā sciui me ignoꝛare. Sciēter feci ignoꝛanter
feci. i. cū sciētia vel ignoꝛātia feci.
Scđm particula notū est qd significet.Scđm ꝑterea acci
pit̄ ꝑ iuxta.ꝛ post. Scđm etiā ꝑ eo qđ est ꝑ.vt ꝑm me
iudicatū est.i.ꝑ me sententia est lata.
Senecta ꝛ senectus vtraq̄ꝫ est senilis aetas.
Iuuent⁹ nō mō aetas:sed multitudo iuuenum est.
Sin ꝑ si nunq̄ in ꝑma parte collocat̄.sed in scđa cum ꝑ-
cessit:si igit̄ exponendū est.sin ꝑ sed si.
Syncaer⁹ vt dicit Donat⁹ ē sine caera.vt mel simplex.
Sed poti⁹ dicēdū ē syncer⁹.i.īteger ꝛ icoꝛrupt⁹ quasi
cū caera ꝛ nulla parte fraudatū.hoc est diminutum.
Sit⁹ dicit Pꝛiscian⁹ est negligētia:sed poti⁹ ē soꝛdes illa
ꝛ illuuies dom⁹ diu nō repurgatae.
Sol⁹ ꝛ vn⁹ inter oīa adiectiua q̄ nō sunt superlatiua gtō
plurali iūgūt̄.vt solus oim vnus cūctoꝛ.
Stare ē nō ire in ijs q̄ sunt sine pedib⁹.vt nauis.
Stant q̄ recta sunt q̄diu nō cadūt:vt stat turris.
Stant q̄dā si nō eunt cū ire possint.vt equus.homo.
Sedere in hoībus notū est q̄uo fit.
Sidere ē pessuꝫ ire deoꝛsumq̄ꝫ descēdere.
Sto v̄bū absolutū est.sisto actiuū.vt v̄gili⁹.
Siste gradū.vtrūq̄ꝫ hꝫ supinū statum.
Stellae inq̄t Macrobius sunt singulares vt erraticae.
Sydera ꝯstant multaꝝ ꝯpositiōe.vt aries.
Astrū est signū ex stellis coactū.qđ nos dicimus sydus
q̄ differentia nō obseruat̄ semp.
Sup ꝯtiguitatē sigt.vt sedeo sup lapidem. Supꝛa spacij
interpositionē.vt nubes pēdēt supꝛa nos.
Suffragia sunt voces q̄ dantur in electione.
Unde suffragari ꝑ auxiliari plaerūq̄ꝫ inuenitur.

De littera.T.

Tantū abest post se hꝫ vt aut semel.vt Cicero tātū
abest ab officio:vt nihil officio possit magis eē cō
trariū.aut bis.vt Idē:tm̄ abest vt aliq̄ꝫ bonā gr̄am q̄-
sisse videar.vt mł̄tas ēt simłtates subeūdas itelligā.
Tāti ꝛ quāti:ꝛ ab eis ꝯposita tātidē ꝛ quātilibet.q̄ꝫticūq̄ꝫ
totidē.pluris.ꝛ minoꝛis.iūgūt̄ his v̄bis emo.venūdo.ve
neo.mercoꝛ.ꝯparo.ꝯstimo.taxo.liceoꝛ.addico.distra-
ho.metioꝛ.ꝯduco.loco.foenero.paciscoꝛ.pāgo.cōdē-
no.postulo ꝛ similibus v̄bis.
Ten⁹ semp postponit̄ atq̄ꝫ i singlari cū abltō tm̄.i plurali
etiā cū gtō.vt v̄g.cruꝝ ten⁹ a mēto palearia pēdēt.
Thebani a thebis.q̄ est vrbs in boeotia insignis.
Thebaeus a thebe vrbe antiq̄ssima in aegypto.
Timeo te.i.tanq̄ inimicū metuo te.
Timeo tibi metuo tibi tanq̄ amico.
Traijcio exercitū.i.trās mare.trās mōtes.trās flumē du
co.Traijcio mare.i.transeo mare.
Tricliniū a toꝛis mēsis ꝯ tripliciibus appellatū est.
Aula est graece.q̄ latinae atriū appellant.
Tollo aliq̄ñ ꝑ capio.vt tolle librum.
Tollo aliq̄ñ ꝑ educo accipi solet.vt sustulit filium.

De littera.U.

Ualde positiuo ꝛ v̄bo iūgit̄:sed nō lōge. vt val-
de doctus.valde legit.nō lōge doctus.lōge legit
nec valde ditioꝛ.valde ditissimus.
Uenio in suspicionē semp accipit̄ passiuae.vt veni in ob
liuionē.veni in vituperationē etiā passiue.
Ueni in opinionē actiue ꝛ passiue solet accipi.
Uectoꝛ vnū ex v̄balibus in.oꝛ.passionē sigt.i.eū q vehit̄
aliq̄ñ q vehit.
Uenale sigt rem venditioni expositam.
Uendibile:quod cito vendi potest.
Uendico.vt sic dicā.est appꝛopꝛio ꝛ meū esse dico.
Uindico est vlciscoꝛ.aliq̄ñ ab iniuria defendo.
Uentitare est freq̄nter venire ad locum.
Aduentare est ꝑmū esse vt veniat.
Uersicoloꝛia dn̄r q̄ natiuū coloꝛē mutant.
Coloꝛia q̄ coloꝛem hn̄t natiuum.

Uic⁹ vrbis ē pars.vicus pagan⁹ muris caret.
Castellū est.qđ muris cinctū est vndiq̄ꝫ.
Oppidū est oīs vrbs ꝑter Romam.
Uict⁹ appellatiōe ꝯtinent̄ hominī necessaria ad vitam.
Penus ē omne quo hoīes vescuntur.
Ultro citroq̄ꝫ ad dicta ꝛ facta referunt̄.
Usurpare est vti tum dicto tum facto.i.vsum capere.
Ut.ꝑ vtpote siue q̄ppe seq̄nti relatiuo.q̄ntilian⁹ nō dāno
vt q dixeri eē i oīb⁹ vtilitatis aliq̄d. ¶ Finis.

Eiusdem Antonij Nebrissē.

De nominibus numeralibus.

Nihil est in hac vita mortali magis necessarium cognitu: ⁊ quod min⁹ a nostri saeculi hominibus sciatur: quã tria illa in quibus sator rerũ idemq; mundi arbiter omnia disposuit. Oĩa inquit in mẽsura numero ⁊ pondere disposuisti. Omitto nũc põdus ⁊ mẽsurã sine qbus multae artes atq; in primis medicamẽtaria imo neq; ipsa hoim societas quã ciuitatẽ appellam⁹ cõstare põt. breui nãq; ijs de reb⁹ tradituri sumus certã rõnẽ aetati nr̃ae quãtũ ego existimo incognitã. venio ad numeros in quos põdera ipsa ⁊ mẽsurae referunt. quotusquisq; nouit latine numeros suis ꝓprijs vocabulis appellare: posteaquã a primis illis infantib⁹ etiã notis discesserũt? Refert Aristoteles in ꝓblematis esse q̃sdam nationes adeo imanes ⁊ barbaras: vt nesciãt cõputare vltra numerũ quaternariũ. quid si ego monstrauero eos q vulgo habeant sapiẽtes nescire quõ latine dicãt. Tres letras tuyas recebi en vn dia: ⁊ cada q̃tro dias recibo dos. q̃ de a los frayles q̃ andã emparejados de dos en dos cada quatro bueuos. Et hoc itra nũeros illos notos. qd si trãsgrediamur denariũ. quid si centenariũ. qd si millenariũ. qd si millionẽ? Sed cũ mihi semp fuerit in aĩo ꝓ virili Hispanis meis opẽ ferre in ijs potissimũ qbus maiorẽ in modũ opus est: libuit hoc in loco disponere in prima serie noĩa numeralia. atq; e regiõe scõo in loco noĩa ex nũeralibus diuidua siue distributiua. tertio noĩa ordinalia. quarto aduerbia nũeralia. Secutiq; sumus in hac parte tũ vsũ doctissimoꝝ: tũ rationẽ: tũ etiã ꝓportionẽ. Posuimus vero nũeros explicitos vsq; ad triginta. caeteros vero collegim⁹ in decuplatiões tm̃. ex qbus ⁊ simplis possumus cõponere medios quẽadmodũ fecimus a viginti in triginta. Prohibuimus aũt vicies bis ⁊ vicies ter ⁊ similia. qõ certos autores secuti in cõmẽtatiõib⁹ nr̃is dici posse putabamus. ꝓpterea qõ vicies bis potius q̃dragies. ⁊ vicies ter sexagies designãt ⁊ alia ad hũc modũ. Praeterea vltra cẽtũ nõ possumus dicere cẽties bis. sicut dicimus cẽtũ duo. ⁊ cẽteni bini ⁊ cẽtesimus secundus: propterea qõ centies bis potius significat ducẽties. ⁊ cẽties ter trecẽties. ⁊ similiter deinceps. Itaq; rationez secuti potius dicẽdũ esse crediderim cẽties ⁊ bis. centies ⁊ ter. aut bis supra centies ⁊ ter supra centies. ⁊c.

Aduertẽdũ tñ antiquiores post centũ milia potius cõsueuisse dicere bis cẽtũ millia. ter cẽtũ millia. quater centũ millia quã ducẽta trecẽta quadringẽta millia. Et pro eo qõ nos dixim⁹: vn cuẽto. decies cẽtũ millia. dos cuentos. vicies centũ millia. ⁊ deinceps eodem modo.

Illud quoq; est aiaduertẽdũ. qõ interrogãti quot pascit seruos. quot possidet agri iugera: rñdendũ est ꝑ noĩa nũeralia puta decẽ. centũ. Interrogãti vero quot dentes hñt hoies: rñdendũ est ꝑ noĩa diuidua siue distributiua puta crãteres binos. caninos quaternos. primores octonos. molares vicenos. Nã si diceres simpliciter: ꝙ homines hñt duos aut q̃ttuor. aut octo. aut viginti dẽtes. nõ dixisti qõ volebas. Interrogãti vero ꝑ quotus. a. um. respõdẽdũ est per noĩa ordinalia. vt quotus sedet in ecclesia cantor ab episcopo: respõdendũ est tertius aut quart⁹. aut quotam partẽ habent clerici ex frugibus: respondendum est decimam. idest vnam aliquam ex decem.

Sũt ⁊ aliae denoĩatiões a noib⁹ nũeralib⁹ q̃ dñr multiplicia: vt duplus. triplus. quadruplus. qncupl⁹. sexcuplus. septupl⁹. octuplus. nonuplus. decuplus. quattuordecuplus. quindecuplus. sexdecuplus. centuplus.

Caetera vero multiplicia cũ nõ habeãt ꝓpria noĩa p̃ q̃ possint designari: circũloquimur ea ꝑ nũeralia ⁊ ablm̃ huius nois tantus. a. um. vt si dixeris q surripuerit simplũ luat viginti tanto. aut mille tanto. aut mille quingenta tãto. Et eodẽ modo de multiplicibus illis que significant plicaturã. vt duplex. triplex. quadruplex. qncuplex. sexcuplex. septẽplex. octuplex. nonuplex. decuplex. vndecuplex. duodecuplex. tredecuplex. quattuordecuplex. quindecuplex. sexdecuplex. centuplex. vt Horatius. cõtra quẽ duplici panno patientia velat. Triplices quoq; ⁊ quincuplices tabellas apud Martialem legimus. ⁊ apud Ouidium. Surgit ad hos clypei dominus septemplicis aiax. vbi non possis dicere duplus. triplus. quadruplus. quincuplus. septuplus. Nã qõ Persius dixit: rem duplica. feci iam triplex. ⁊ Iuue. qui triplicem vsuram praestare paratus: manifestum est pro triplo posuisse.

Sunt ⁊ alia diuersarum significationum nomina a numeralibus composita ⁊ deriuata: quae vltra certos numeros non procedunt. vt biduo. triduo. quatriduo: sed non dicimus quinquiduo. sexiduo. ⁊c.

Biennio. triennio. quadriennio. quinquennio. sexẽnio. septennio. decennio. centennio. sed non dicimus. octonnio. nouennio. ducentennio. ⁊c.

Nudius tertius. nudius quartus. ⁊ Plautus. nudi⁹ quintus. nudius sextus. ⁊ Cicero. nudius tertius decimus. caetera exemplo carent.

Bimus. a. um trimus. a. um. quadrim⁹. a. um. ⁊ de nominatiua ab illis bimatus. us. trimat⁹. us. quadrimatus. us. caetera non leguntur.

Et aduerbia bifariam. trifariam. quadrifariam. omnifariam. multifariam. plurifariam. sed non dicimus quinquefariam. sextifariam. ⁊c.

Sũt ⁊ alia noĩa nũeralia nũeroꝝ triplicatiua q̃ nõ reperiũtur nisi a certis nũeris haec fere. binio. onis. pro eo qõ est bis duo bis. hoc est octo. ternio. onis. pro. ter tria ter. hoc est septẽ ⁊ viginti. quaternio. onis pro quater q̃ttuor quater. hoc est q̃ttuor ⁊ sexaginta. quinio. onis. pro quinquies qnq; quinquies. hoc est cẽtũ viginti quinq;. ⁊c. eodẽ modo possent ex ꝓportiõe formari: sed non leguntur nisi haec superiora. ⁊ qõ suspicor millionẽ dictũ quẽ vulg⁹ Hispane appellat million. hoc est millies mille millies.

Sunt quoq; alia nomia a diuiduis deriuata q̃ significãt illũ numerũ ad quẽ ptinẽt hr̃e: vt singularius vel singularis qõ vnũ cõtinet. binarius qõ duo. ternari⁹ quod tria. quaternarius qõ q̃ttuor. quinarius qõ qnq;. senarius qõ sex. septenarius qõ septẽ. octonarius quod octo. nouenarius qõ nouẽ. denarius qõ decẽ. vndenarius qõ vndecim. duodenarius qõ duodecim. tredenari⁹ qõ tredecim. quaterdenarius qõ quattuordecim. quindenari⁹ qõ quindecim. vicenarius qõ viginti. tricenarius qõ triginta. q̃dragenari⁹ qõ q̃draginta. quinquagenarius qõ quinquaginta. sexagenarius qõ sexaginta. septuagenarius qõ septuaginta. octogenarius qõ octoginta. nonagenarius qõ nonaginta. centenarius quod centum. millenarius quod mille. vt numerus binarius cõtinet duo. sexagenarius senex qui habet. i. vixit annos sexaginta.

Sunt praeterea quaedam ab ordinalibus denominata: q̃ significant ad illum ordinem pertinere aut esse ex illo ordine. vt secundanus miles qui est ex secũnda legiõe. octumanus ex octaua. decumanus ex decima. ⁊ decumana porta in castris. ⁊ aes decumanum apud Lucillum. ⁊ decumanum frumentum. quod ex decimis soluitur.

Tertiana quoq; febris quae die tertio contingit. ⁊ quartana quae quarto. Et ab his rursus denomiatiua: vt tertianarius. quartanarius. ⁊ alia eodem modo.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Unus vna vnum.	Singuli.ę.a.	Primus.a.um.	Semel.
Duo duae duo.	Bini.ę.a.	Secundus.a.um.	Bis.
Tres ⁊ tria.	Terni.ę.a.	Tertius.a.um.	Ter.
Quattuor.	Quaterni.ę.a.	Quartus.a.um.	Quater.
Quinqꝫ.	Quini.ę.a.	Quintus.a.um.	Quinquies.
Sex.	Seni.ę.a.	Sextus.a.um.	Sexies.
Septem.	Septeni.ę.a.	Septimus.a.um.	Septies.
Octo.	Octoni.ae.a.	Octauus.a.um.	Octies.
Nouem.	Noueni.ę.a.	Nonus.a.um.	Nouies.
Decem.	Deni.ę.a.	Decimus.a.um.	Decies.
Undecim.	Udeni.ę.a.	Undecimus.a.um.	Undecies.
Duodecim.	Duodeni.ę.a.	Duodecimus.a.um.	Duodecies.
Tredecim.	Tredeni.ę.a.	Tredecimus.a.um.	Tredecies.
Quattuordecim.	Quattuordeni.ę.a.	Quartus decimus.a.um.	Quattuordecies.
Quindecim.	Quindeni.ę.a.	Quintus decimus.	Quindecies.
Sedecim.	Sedeni.ae.a.	Sextus decimus.	Sedecies.
Septemdecim.	Septemdeni.	Septimus decimus.	Septindecies.
Decem ⁊ octo.	Octoni ⁊ deni.	Octauus decimus.	Octies ⁊ decies.
Duodeuiginti.	Duodeuiceni	Duodeuicesimus.	Duodeuicies.
Decem ⁊ nouem.	Noueni ⁊ deni.	Nonus decimus.	Nouies ⁊ decies
Undeuiginti.	Undeuiceni.ę.a.	Undeuicesimus.	Undeuicies.
Uiginti.	Uiceni.ę.a.	Uicesimus.	Uicies.
Uiginti vnus vel	Uiceni singuli.	Uicesimus primus.	Uicies semel.
Unus ⁊ viginti.	Singuli ⁊ viceni.	Primus ⁊ vicesimus.	Semel ⁊ vicies.
Uiginti duo.	Uiceni bini.ę.a.	Uicesimus secundus.	Uicies bis non dicitur.
Duo ⁊ viginti.	Bini ⁊ viceni.	Secundus ⁊ vicesimus.	Bis ⁊ vicies dicitur.
Uiginti tres.	Uiceni terni vel	Uicesimus tertius.	Uicies ter non dicitur.
Tres ⁊ viginti.	Terni ⁊ viceni.	Tertius ⁊ vicesimus.	Ter ⁊ vicies dicitur.
Uiginti quattuor.	Uiceni quaterni vel	Uicesimus quartus.	Uicies quater non dicitur.
Quattuor ⁊ viginti.	Quaterni ⁊ viceni.	Quartus ⁊ vicesimus.	Quater ⁊ vicies dicitur.
Uiginti quinqꝫ.	Uiceni quini vel	Uicesimus quintus.	Uicies quinquies non dicit.
Quinqꝫ ⁊ viginti.	Quini ⁊ viceni.	Quintus ⁊ vicesimus.	Quinquies ⁊ vicies dicitur.
Uiginti sex.	Uiceni seni vel	Uicesimus sextus.	Uicies sexies non dicitur.
Sex ⁊ viginti.	Seni ⁊ viceni.	Sextus ⁊ vicesimus.	Sexies ⁊ vicies dicitur.
Uiginti septem.	Uiceni septeni vel	Uicesimus septimus.	Uicies septies non dicitur.
Septem ⁊ viginti.	Septeni ⁊ viceni.	Septimus ⁊ vicesimus	Septies ⁊ vicies dicitur.
Uiginti octo.	Uiceni octoni vel	Uicesimus octauus.	Uities octies non dicitur.
Octo ⁊ viginti.	Octoni ⁊ viceni vel	Octauus ⁊ vicesimus.	Octies ⁊ vicies dicitur.
Duo de triginta.	Duodetriceni.	Duodetricesimus.	Duodetricies dicitur.
Uiginti nouem.	Uiceni noueni vel	Uicesimus nonus.	Uicies nouies non dicitur.
Nouem ⁊ viginti.	Undetriceni.	Nonus ⁊ vicesimus.	Nouies ⁊ vicies dicitur.
Undetriginta.	Triceni.ę.a.	Undetricesimus.	Undetricies dicitur.
Triginta.⁊c.similiter.	Quadrageni.ę.a.	Tricesimus.	Tricies.
Quadraginta.	Quinquageni.ę.a.	Quadragesimus.	Quadragies.
Quinquaginta.	Sexageni.ae.a.	Quinquagesimus.	Quinquagies.
Sexaginta.	Septuageni.ae.a.	Sexagesimus.	Sexagies.
Septuaginta.	Octogeni.ae.a.	Septuagesimus.	Septuagies.
Octoginta.	Nonageni.ae.a.	Octogesimus.	Octogies.
Nonaginta.	Centeni.ae.a.	Nonagesimꝰ.	Nonagies.
Centum.	Centeni singuli.	Centesimus.a.um.	Centies.
Centum vnus.	Singuli supra centenos.	Centesimus primus.	Centies ⁊ semel.
Unus supra centum.	Centeni bini.	Primus supra centesimũ.	Semel ⁊ centies.
Centum duo.	Bini supra centenos.	Centesimus secundus.	Centies ⁊ bis.
Duo supra centum.	Centerni terni.	Secũdus supra centesimũ	Bis ⁊ centies
Centum tria.	Terni supra centenos.	Centesimus tertius.	Centies ⁊ ter.
Tria supra centum.⁊c.	Ducenteni vel duceni.	Tertius supra centesimũ.	Ter ⁊ centies.
Ducenti.ae.a.vel	Bis centeni.	Ducentesimus vel	Ducenties vel
Bis centum.	Trecenteni vel treceni.	Bis centesimus.	Bis centies.
Trecenti.ę.a.vel	Tercenteni.	Trecentesimus vel	Trecentes vel
Tercentum.	Quadringẽteni vel.geni.	Tercentesimus.	Tercenties.
Quadringenti.ę.a.vel	Quatercenteni.	Quadrigentesimus vel	Quadringenties vel
Quater centum.	Quingẽteni vel quingeni.	Quatercentesimus.	Quatercenties.
Quingenti.e.a.vel	Quinquies centeni.	Quingentesimus vel	Quingenties vel
Quinquies centum.	Sexcenteni vel sexceni.	Quinquies centesimus.	Quinquies centies.
Sexcenti.ę.a.vel.	Sexies centeni.	Sexcentesimus vel	Sexcenties vel
Sexies centum.	Septingenteni vel.geni.	Sexies centesimus.	Sexcies centies.
Septingenti.ę.a.vel	Septies centeni.	Septingentesimus vel	Septingẽties vel

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Septies centum.	Octingentē vel.geni.	Septies centesimus.	Septies centies.
Octingenti.ae.a.vel	Octies cēteni	Octingentesimus vel	Octingēties vel
Octies centum.	Nongenteni vel nongeni.	Octies centesimus.	Octies centies.
Nongēti.g.a vel	Nouies centeni.	Nongentesimus vel	Nongenties vel
Nouies cētum.	Milleni.ae.a.vel.	Nouies centesimus.	Nouies centies.
Mille adiectiuū	Singuli milleni.	Millesimus.	Millies.
Unum mille.	Singuli milleni.	Millesimus	Millies.
Duo mille vel.	Bini milleni vel.	Bis millesimus.	Bis millies.
Duo milia.	Bis milleni.	Bis millesimus.	Bis millies.
Tria mille vel	Ter milleni vel.	Ter millesimus.	Ter millies.
Tria milia ꝛc.	Terni milleni.	Ter millesimus.	Ter millies.
Decē mille vel	Deni milleni.	Decies millesimus.	Decies millies.
Decem milia.	Decies milleni.	Decies millesimus.	Decies millies.
Uiginti mille.	Uiceni milleni.	Uicies millesimus.	Uicies millies.
Uiginti milia.	Uicies milleni.	Uicies millesimus.	Uicies millies.
Triginta mille.	Triceni milleni.	Tricies millesimus.	Tricies millies.
Triginta milia.	Tricies milleni.	Tricies millesimus.	Tricies millies.
Quadraginta mille.	Quadrageni milleni.	Quadragies millesimus.	Quadragies millies.
Quadraginta milia.	Quadragies milleni.	Quadragies millesimus.	Quadragies millies.
Quinquaginta mille.	Quinquageni milleni.	Quinquagies millesim⁹.	Quinquagies millies.
Quinquaginta milia.	Quinquagies milleni.	Quinquagies millesim⁹.	Quinquagies millies.
Sexaginta mille	Sexageni milleni.	Sexagies millesimus.	Sexagies millies.
Sexaginta milia.	Sexagies milleni.	Sexagies millesimus.	Sexagies millies.
Septuaginta mille.	Septuageni milleni.	Septuagies millesimus.	Septuagies millies.
Septuaginta milia.	Septuagies milleni.	Septuagies millesimus	Septuagies millies.
Octoginta mille.	Octogeni milleni.	Octogies millesimus.	Octogies millies.
Octoginta milia.	Octogies milleni.	Octogies millesimus.	Octogies millies.
Nonaginta mille.	Nonageni milleni.	Nonagies millesim⁹.	Nonagies millies.
Nonaginta milia.	Nonagies milleni.	Nonagies millesimus.	Nonagies millies.
Centum mille vel milia.	Centeni vel.es.milleni.	Centies millesimus.	Centies millies.

¶ De punctis clausularum.

Quēadmodū i ꝯmōis ductu necesse ē fieri q̄sdā silētij distinctiōes:tū vt auditor itelligat clausularū diuersitatē:
tū ēt vt is q loqr captato spū maiori acrimonia ꝓnūciet:idē q̄z faciam⁹ opz iscripto:vt p q̄dā signa ꝯfusionē
illā distiguam⁹.Estq̄z illō i ꝑmis aīaduertēdū duas tm̄ eē notas qb⁹ eruditi oēz ꝯtext⁹ ābiguitatē illā distigūt:dicēte
Hiero.i ꝓlogo Esaię:sz qd̄ i Demosthene ꝛ Tullio solet fieri:vt p collo scribāt ꝛ cōmata.Nā q q̄s appellāt piodos
cōma:qd̄ p duo pūcta designaꝛ:q̄ties ōronis tract⁹ eo ꝑuenit vbi ōro cū ꝟbo aut aliq̄ vi ꝟbi obtinēte finiꝛ:sz tm̄ aliā
quādā ōronē sibi adiūgi desiderat.vt ꝯuertēte dn̄o captiuitatē syō:vl' cū ꝯuerteret dn̄s captiuitatē syō.Cōma aūt dr a
copto ꝟbo greco qd̄ ē icido.vn̄ latie pōt appellari icisio:qm̄ suo loco icidiꝛ ōro.Colū cui⁹ nota pūct⁹ ē:pōiꝛ vbi clau
sula finiꝛ atq̄z qescit.vt cū ꝯuerteret dn̄s captiuitatē syō:facti sum⁹ sicut ꝯsolati.Sūt q̄dā loca i qb⁹ nescias an ōro q̄
seqꝛ ex supiori depēdeat.vt Dixit dn̄s dn̄o meo:sede a dextris meis.hoc loco cōma colūt potuit eē.Colū q̄z pōnim⁹ it
singlās ptes ōronis:q̄ p articulū aut dissolutū sine ꝯiūctiōe ānectūꝛ vt grāmatic⁹.rhetor.geometres.pictor aliptes.nā
tm̄ dissimulaueri oportunā eē notā iterrogatiōis i fine clausularū q̄s itrogatiue aut cū itrogatiōe admiratiue ꝓferim⁹.
vt hic pietatis honos:sic nos i scep̄tra reponis:Pretmittere ꝟo nullo mō possuz:q̄ video qntiliāo exactissimo harū
rez iudici placuisse:vt q̄ties dictio eēt ābigua vl' figtiōe vl' ꝯclinatiōe vl' mutatiōe i aliā ptē ōronis:ābiguitas illa sup i
posito apice tollereꝛ.esto exēpli grā.occidit si hz apicē i ꝑma syllaba:figt i ea eē accētū ꝑdominātē:seqntēq̄z eē breuē:p
ferriq̄z accētu graui:valetq̄z tūc occido.i.ꝑeo.qd̄ si sup scdaz ponaꝛ apex:figt syllabā illā eē lōgā i caq̄z ꝓferri accētū
ꝑdominātē.vt occido.valet ꝓ eo qd̄ interficio.

¶ De ordine partium ōronis.

Cum eēm cotidiano ꝓpe ꝯuitio reqsit⁹ tū ab amicis:tū ēt ab alienorib⁹ vt scriberē aliqd de ꝯstructiōe q̄z ipsi ap
pellāt:ego ꝟo ordie poti⁹ ptiū ōronis dixeri:nō potui negociū recusare qd̄ tātope efflagitabaꝛ.Ōro ꝟo a grāma
ticis nō ea lege ordiaꝛ q̄z iuniores putāt.vt ntūs sp ꝑcedat ꝛ ꝟbū sequaꝛ ꝛc.Sz ita ordināda ē vt qd̄ ē iuolutū ex
plicetꝛ:ita vt ex dispositiōe ptiū sens⁹ lcōnis possit pcipi ꝛ an ex ōronis serie aliq̄ dictio sit ociosa ꝛ ab ōrone soluta.Nō
tm̄ fuisse illū ordinē apd̄ ātiquos quē isti nūc desiderāt:lz videre apd̄ autores q plerūq̄z descēdūt ad ordinē lcōnis.vt
Donat⁹ i barbarismo cū de synchesi.hipbatō specie dissereret:citās illd̄ ꝟg.in.j.aen̄.Tris not⁹ abreptas in saxa latē
tia torq̄t.Saxa vocāt itali medijs q̄ in fluctib⁹ aras.Ordo inqt ē.Tris naues abreptas not⁹ torq̄t in saxa.q saxa i me
dijs fluctib⁹ latētia itali vocāt aras.En tib actm̄ ꝑpositū nō mō ꝟbo sz ēt ꝟbi supposito.ꝛ i medijs fluctib⁹ hoc est
ablm̄ cū ꝑpositiōe ꝑpositū participio:ꝛ in hūc modū alia.Sz vt his morē geram⁹:hūc ordinē seq poterit.
Igiꝛ posita añ oclos clausula:ꝑncipio ꝟbū ꝯtēplabimur.deide ꝟbi suppositū.ꝯseq̄nter cas⁹ cū qb⁹ ꝟbū ꝯstruiꝛ.
Ordiam⁹ ꝟo sic.Si fuerit vctūs ab eo faciem⁹ initiū.Qd̄ si nō fuerit.a ntō icipiem⁹.Deide ꝟbū seqꝛ.cui adiūgiꝛ ad
uerbiū.nā aduerbiū qd̄ ꝟbū determiat aut pticipiū aut nomē:ꝯtinuo post illas pticlās poni dz.quēadmodū ꝑpositio
āte suū casualē.ꝛ ꝯiūctio añ illd̄ qd̄ supiorib⁹ adnectit.Qd̄ si duo ꝟba aut plura fuerit in eadē clausula:a ꝑncipali ꝟ
bo hoc ē q̄ facit ōronē qescere icipiēdū erit.vt liber quē emisti erat me⁹.ꝟbū ꝑncipale ē erat.Tūc aponem⁹ dtm̄ aut
actm̄ vt cōmodius erit.tādē casuz q ꝑpositiōibus adiūgiꝛ siue effectiuū ponemus.Adiectiuū q̄z post substātiuū ꝛ re
latiuū post ātecedētē ꝛ gtm̄ post dictionē a qua regiꝛ ordiabimus.Praeponūꝛ quoq̄z particulae interrogatiue.vt qs.
nunqd.ꝛ negatiue.vt nemo.ꝛ vocatiuę.vt.o.heus.ꝛ exhortatiuę ꝛ optatiuae.

AELII ANTONII NEBRISSENSIS GRAMMATICI & rhetoris relectio noua de accentu latino aut latinitate donato. quam habuit Salmanticæ. iii. Idus Iunias. Anno. M.D.XIII.

T SI OMNES DISCIPLINAE QVE ACTIONE aliqua siue cōtēplatione terminātur: maxima ex parte circa res difficiles ambiguas incertasq̧ uersentur: tamē ꝓpēsiori quodā modo id quotidie in re literaria experimur. Atq̧ ut omittamus illa q̄ sunt nobis īspirata diuinitus: quibus nihil certius esse potest: quid est quod humana diligētia possit assequi: nisi allucinās & quasi p noctis umbras aliquid explorans? Iā illa q̄ primū certitudinis gradū obtinere dicitur metheseos doctrina: tātis hodie tenebris inuoluta est: ut pauca illius uestigia extent. Nam de physicis quota pars rerū est inuēta: quas natura in sinu maiestatis suæ reposuit? Excutiamus nūc artes illas quarū finis est actio. atq̧ ciuilē imprimis q̄ intra se oīa illa cōplectitur: quibus humana societas cōstat. Accipe quid de illa philosophorū maximus dicat. Iusta inquit & honesta de quibus ciuilis cōsiderat: tantā uarietatē & discrepantiā in se habēt: ut lege dūtaxat & cōsuetudine: nō aūt natura cōstare uideantur. Medicina quoq̧ siue sit illa methodica: siue clitica: siue empirica: nihil est incertius cū pro loci: pro temporis: pro ætatis: pro medicamentorū ratione labet: atq̧ subinde nouitatibus uicta mutetur. Nolo nunc cōmemorare aliarū artiū incōstantiā: uenio ad grāmaticē: cui ratio dicēdi coniuncta est: q̄ cū sit ex diuersorū tēporū autoribus aut ex contēporaneis discrepātibus collecta: nihil prope modū certi ac definiti de ea tradi potest. Quare illud unicū tantæ ambiguitatis remediū est nobis reliquum: ut optimi cuiusq̧ autoritati innitamur. Qui sint autē optimi ut qui aliis prestantes: alibi est a nobis copiosiꝰ disputatū. Sed cū sint alia cōplura que lōga desuetudine interciderūt: illud īprimis est ꝙ in proferēdis uerborū syllabis a plerisq̧ oībus peccatur: tū in extensionis quātitate: tū in acumine & grauitate. Nā cum inter alias syllabæ accidētias duæ potissimū sint necessariæ: extensionis quātitas & sublatio atq̧ depssio: nemo est hodie qui syllabas sua tēporis duratione proferat: hoc est breuē uno tēpore: lōgā duobꝰ: etiā si artis precepta calleat: que de hac ratione tradūtur. Quid quod neq̧ satis cōpertū est a grāmaticis de quibusdā longę ne an breues sint? Nā quis hodie scit qua tēporis duratione ꝓferatur inclytus: qua insanus in prima syllaba? Quia si dicis ꝙ breui quia per naturā semp breuiatur: etiā si positione sit lōga: quo modo nunq̄ in carmine repitur breuis: nisi cū uocalis sequitur. ut inanis: iners? Aut si lōga est natura sequēti cōsonante quomodo Cicero de orato. ad Brutū dicit ꝙ inclytus breuiat & insanus producit? Verba illius sunt. Inclytus dicimus breui prima: insanus ꝓducta: insipiēs breui: inhumanꝰ: infœlix lōga. Itaq̧ iā syllabarū quātitas ad nullos alios usus est necessaria q̄ ad examināda carmina & accētus rationē. ad extēsionē contractionēq̧ nihil prorsus: cū indifferēter lōgis pro breuibus & breuibus pro lōgis utamur. Sed cū in arte mea de accētu latino regulas ꝓponerē: cur cū lōge lateq̧ paterēt in angustias q̄sdā coarctaui? Aut quid mihi uenit in mētē: ut cū Quintilianus lib. i. institutionū oratoriarū latini accētus regulas simpliciter & sine ulla exceptione traderet: ego illas in arctū quēdā locum augēs artis difficultatē cōtraxerim? hoc est in nigrū cādida: uertere in tenebras splēdore cōspicua. Apud nos inquit ille: accētus latini ratio breuissima est. Nāq̧ in omni uoce acuta intra numerū triū syllabarū cōtinet siue hę sint in uerbo solę: siue ultimę: & in his aut ꝓxima extremę: aut a fine tertia. Triū porro de quibus loquimur media lōga aut acuta erit: aut flexa. eodē loco breuis utiq̧ tertiā acuet. Est aūt in omni uoce utiq̧ acuta sed nunq̄ plus una. neq̧ unq̄ ultima. ideoq̧ in disyllabis prior acuta. Præterea nunq̄ in eadē flexa & acuta: quia eadē flexa ex acuta. utiq̧ neutra clauder uocē latinā. Ea uero q̄ sunt syllabę unius: erūt acuta aut flexa: ne sit aliqua uox sine acuta. Quid aptiꝰ dici potuit: aut q̄d simplicius? Atq̧ ut eādē preceptionē nobis inculcaret: idē sępe sed aliis uerbis repetit. Est inquit in oī uoce acuta syllaba: neq̧ unq̄ ultima: ideoq̧ in disyllabis prior. Et subdit: ꝙ accētus acutus in penultima aut in antepenultima: circūflexus in ultima aut in ꝓxima a fine semp collocari debet. Idē quoq̧ autor libro eiusdē operis duodecimo ubi oratorē officio instruit: moribusq̧ informat. accētus inquit cū rigore quodā: tū similitudine ipsa minus suaues habemus: quod ultima syllaba neq̧ acuta unq̄ excitatur: nec flexa circūducitur: sed in grauē uel in duas graues cadit semp. Vides quēadmodū per abnegationē interponit decretū irritās: cū dicit neq̧ unq̄ ultima: & utiq̧ neutra claudit uocē latinā: sed in grauē uel in duas graues cadit semper. Quā generalitatē nullis coarctat limitibus: nulla exceptione contra hit: nullis p̄scribit finibus. Quid igitur sibi uoluit quod in calce nostrarū introductionū diximus accētus latini regulas tot modis fallere? Ac primo quidē distinctione: hoc est differētię causa. Secūdo abscisione. Tertio attractiōe. Quarto interrogatiōe. Nā de synepia hoc est de cōsequētia & de idiomate postea differemus. Ego tibi o amice: ut ingenue uerū fatear: quo tēpore rudimēta illa in uulgus aedidi: nō putarā tanto cōsensu oēs Hispanos meos in sententiā meā ituros. Itaq̧ nō fuerā ausus īmutare

quicq̄ ex iis uoculationibus quæ illorũ auribus iampridẽ insederãt: cũ presertim essent autores quib⁹ possent errata sua defendere. Nã quis mihi crederet: si iã inde a principio dedissem p̄ceptũ quod in cre mẽtis uerborũ p̄ferendũ esset. Amauerímus amauerítis. Docuerímus docuerítis. & similiter cadẽtia: accẽtu in penultima circũflexo. Atqui iã nemo est uel mediocriter doctus: qui sic non proferat: tm̄ po tuit efficere iuncta cũ ratione autoritas. Quod spero etiã futurũ in is uocibus: de quibus in p̄sentiarũ disputaturi sumus. Fallũt inquã regulæ supiores: & primo quidẽ distinctione: hoc est differentiæ cau sa. Idq; quosdã putasse debere fieri Quintilianus refert. Cęterũ iam scio inquit eruditos quosdam & nõnullos etiã grãmaticos sic docere ac loqui: ut propter quędam uocum discrimina uerbũ interim a/ cuto sono finiant: ut in illis. Quæ circũ littora circũ piscosos scopulos. ne si grauẽ posuerint secũdã: circus dici uideatur: nõ circuitus. Quod nullo modo posse dici Quintilianus statim ostendit dicẽs. Mi hi uidetur cõditionẽ mutare: quod in his locis uerba cõiungimus. Nã cũ dico circũ littora: tanq̄ unũ dico dissimulata distinctione. itaq; tanq̄ in una uoce una est acuta quod idẽ accidit in illo: Troiæ qui primus ab oris. Hæc Quintilianus. & subdit. separata uero hæc a p̄cepto nostro nõ recedẽt. quod per inde est ac si dicat. p̄positiones suo casui prepositas cũ illo coalescere: cõmunẽq; accentũ habere quan doquidẽ una uox utraq; particula cẽsetur: ita tamẽ ut p̄positionis syllabę oẽs grauẽtur & accẽtus accõ modetur dictiõi cui p̄positio illa deseruit. Quod si p̄positio separetur quod potest fieri cũ cõtra naturã suã postponitur: ut cũ Vergilius dixit: transtra per & remos. & alio in loco. Errabãt acti fatis maria om nia circũ. aut per se prepositio sine suo casu proferatur. ut cũ dico circũ præpositio iũgitur accusatiuo: palã uero ablatiuo: tunc Quintilianus dicit q̄ tales uoces a precepto suo non recedent. hoc est q̄ seq̄n tur regulas accentus latini perinde ac si essent per se dictiones. Quod uero Quintilianus ait distinctio nẽ illam siue differentiæ causam in aduerbiis tantũ uindicasse quosdã: id sibi non placere ostendit cũ regulas proponens nihil excipit. Sed neq; legi quemq̄ cuius autoritas admitti debeat: qui hoc scripse/ rit. Neq; audiui quẽq; uirum doctũ: qui huiusmodi loquẽdi ratione sit usus. Quod si quis mihi Priscia nũ obiecerit qui nõnihil huic preceptioni obstat: ut me aliq̄n tantis questiõibus explicẽ: principio nõ admittã libellũ: qui sub illius noĩe inscriptus de accentu uulgo circũfertur: idq; doctissimorũ consen/ su atq; cõpluribus argumẽtis facile cõprobatur. Nã q̄ de aduerbiis libro quintodecimo atq; de aliis par tibus oratiõis aliis in locis scripsit: nõ sunt multifaciẽda cũ habeã autores optimos quorũ testimonia possim illi opponere. Seruius in illud ex æneidis Vergilianę lib. vi. illius ergo uenimus. Ergo inquit coniunctio fuit: sed per accẽtus mutationẽ in aduerbiũ transit: & est sola particula q̄ habet in fine accẽ tũ circũflexũ. Quod si sola: igitur alias aduerbiũ loci & temporis nõ circũflectitur: id quod Priscianus putat. Idẽ quoq; pręcipit cõposita ab inde tertiam a fine debere acui ut déinde. éxinde: próinde: périn/ de. & a quando. ut alíquando: néquando: síquando. Quã pungendi rationẽ Aldus Manutius sequi/ tur. De quo quid nos sentiamus postea dicemus. Idem adhuc Priscianus asserit ab horsum cõposita. ut déxtrorsum: siníſtrorsum: déorsum: séorsum: & ab hac particula uersus cũ postposita cõponitur ut Italiám uersus. Siciliám uersus: eandẽ quoq; tertiã á fine acuere: nõ ob aliã rationẽ nisi ut sub uno accẽ tu, p̄lata demõstrẽtur esse cõposita. Nõ tñ in eadẽ p̄stat sentẽtia: sed affert adhuc aliã causam min⁹ ap/ tã quã sibi magis placere dicit: particulas uidelicet illas horsum & uersum habere uim quandã inclinã di ad se noĩa suprapoſita: quẽadmodũ & illa: q;: ne: ue: quas uocãt inclinatiuas ex eadẽ ratiõe de quib⁹ mox. Eandẽ cõpositionis causam esse dicũt cur illa mutent accentũ ex penultima in tertiã a fine déin ceps. de répẽte: de impróuiso & a p̄pter cõposita. ut cápropter: quápropter: & a longe. ut délõge: álon ge: & a circũ: ut circúmcirca: ídcirco: & cõplura alia ad hũc modũ. ut dúmtaxat: ex áduersus q̄ oĩa & Quintilianus & doctorũ usus excludit. Aiunt preterea differentię causa accentu acuto in ultima p̄fe/ renda esse illa p̄fectó: porró: immó: ne uideátur coincidere cũ datiuis quorũdam nominũ. Cur nõ & aduerbia illa q̄ ipsa datiui terminatione similia sunt quibusdam nominibus adiectiuis. ut falsó: certó: manifestó: consultó: crebró: auspicató: augurató: sedulò: precarió: meritó: raró: modó: citó. Ad qđ isti respondẽt id nõ debere fieri nisi in illis tantũ: ubi autores differentiam facere uoluerunt. Sed qui tã dẽ obsecro sunt isti autores? ubi latẽt? unde sunt petẽdi? Nõne cõmodius multoq; simplicius est Quin tiliani pręceptum: qui nihil tale nos curare pręcipit: sed tantum ut accentus latini regulas teneamus? Q. đ si ut ille ait consuetudo uicerit: uetus lex sermonis abolebitur: totumq; hoc negociũ quod gram maticẽ appellam⁹: nomẽ est inane. Sit apud gręcos accẽtus ratio difficilior: sit apud nos q̄ breuissima: habeát illi accẽtus magis uarios quia plures habẽt dialectos hoc est loquẽdi genera sit nobis unũ atq; simplex dicẽdi genus: sint illis quantũcũq; uolẽt accentus suaues atq; ipsa uarietate dulces dum nobis relinquant grauitatẽ atq; cõstantiã: qui Musas colimus seueriores. Maneat igitur nobis in hac parte fixũ indubitatũq; preceptum: siue fiat cõpositio ex diuersis particulis siue inuicẽ apponátur semper ob seruandos esse tenores propositis de latino sermone regulis: hoc est nunq̄ in fine acuendam aut circũ flectẽdã esse syllabã nisi in iis q̄ sunt syllabę unius. Neq; dicẽdũ cũ imperita multitudine. planẽ: sanẽ: unã: ponẽ: ferẽ: fermẽ: ergó: aliâs: ultima acuta aut circũflexa: sed ecõtrario priori acuta aut circũflexa

sequenti uero deiecta. Quod si penultima per naturā fuerit longa: in eadem accentū debere collocari. Neq; cū uulgo ꝓferas prima acuta ádprime siue apprime: sed media adprīme siue apprīme quia eadem est lōga. Nō enímuero siue á tuero antepenultima acuta: sed penultima enimuéro atuéro. Q đ si fuerit breuis: in tertiā a fine esse transferendū: si dictio sit composita: ut in illis ádmodum. quemádmodum: propémodū. póstmodū. póstmodo. quodámmodo. huíusmodi. istíusmodi. Si uero cōpositione non coalescant: suo quæq; accentu erunt proferenda: ut si tribus particulis solutis dico quemad modum. Idem quoq; dicendū de illis multómagis siue múlto mágis. quantómagis siue quánto mágis: multóminus siue múlto mínus paulóminus siue páulo mínꝰ. nihilómagis siue níhilo mágis: nihilóminus siue níhilomínus. Alióqui si cōponatur. accentu in penultima: si uero nō componat: sua q̄q; particula suum accentū habebit. Ex hac ratione tenus prepositione cū postponatur semp ꝯtra naturā præpositionis: si componitur remittit accentum ad syllabam præcedentem. ut hácтenus. quátenus. Si uero non componitur: suum per se accentum retinebit. ut crurum ténus. capulo ténus. pube ténus. Illa tamen quæ corrupta in compositionem ueniunt siue ita coeunt ut non possint separari: si penultimā hn̄t breuem: regulā accentus generalem sequuntur. ut alíubi. síciubi. ínibi. idéntidem. índidem. intereáloci. óbiter. & huiusmodi. Secundo inq̄ accentus latini regula fallit in dictionibus abscissis q̄ in eadem syllaba retinent accentum: in qua fuerat ante abscissionem: quemadmodum in nominibꝰ ꝓpriis secundæ declinationis in. ius. syllabas desinentibus. q̄. us. mutata in. e. apud antiquissimos formabant uocandi casum: ut hic Vergilius o Vergilie. hic Ouidius o Ouidie. hic Mercurius o Mercúrie antepenultima acuta: propterea quod penultima breuis est. Deinde. us. finalis abscissa sequēs atq; proinde sæculum eruditios protulit. o Vergíli o Ouídi. o Mercúri. accētu acuto in eadē syllaba hoc est in penultima quāq̄ sit breuis: qđ est contra latini sermonis regulā. Quis hoc dicit? Priscianus opinor in secundo de octo partibus orationis uolumine: cū de uocatiuo singulari declinationis secundæ agit. Atqui. P. Nigidius Figulus apud Gellium in libro noctiū atticarū duodecimo aliter sentit: reiiciendum esse uidelicet in tertiam a fine: quoniam penultima sit breuis. Nigidii uerba referente Gellio ex grammaticorum commentariorum libro quarto & uicesimo sunt hmōi. Voculatio inquit q̄ poterit seruari: si non scimus in nominibus ut Valeri utrum interrogandi an uocandi sint casus? Nam interrogandi scđa syllabo superiori tono est quā prima: deinde nouissima deiicitur. At in casu uocandi superiori tono est prima: deinde gradatim descenditur. sic q̄dem Nigidius præcipit. Sed si quis nūc inquit Valerium appellans in casu uocandi scđ'm præceptum Nigidii acuerit primam: non multum aberit quin rideatur. Hæc Gellius. Voculationem appellat Nigidius: quē nos accentū. Casum interrogandi: quem nos in gtī'n: quia per illum interrogamus cuius est aliqua res. Casum uocādi quē nos uocatiuum. Sed cur in uocatiuo Nigidius acuit tertiā a fine: & in gtō penultimam? illa nimirū ratio est: qđ uocatiuus. i. simplici gtūs. i. duplici scribitur. quæ prolatæ coalescunt in synerisim: retinent tamen propemodum uim suam. Sed dic mihi rogo te. uti magis credendū esse censes. Prisciano homini nouicio atq; omnium reprehēsioni obnoxio: an Nigidio omniū iudicio uiro eruditissimo? Nemo est uel mediocriter in re litteraria doctus: q̄ nō in Prisciano aliquid desideret: aliquid detrahat: aliq̄d scriptū negligētius existimet. Idq; iā uulgo ꝑsuasum est: ut illiꝰ autoritas nō admittat: nisi in iis q̄ aliorum testimonio probat: aut q̄ aliorum sententiæ dumtaxat non aduersentur. At de Nigidio Figulo audi quid Gellius in libri undeuicesimi calce scribat. Aetas inquit Marci Ciceronis &. C. Cæsaris ꝓstātes facundia uiros paucos habuit: doctrinarū autem multiformium uariarumq; artium quibus humanitas erudita est: culmina habuit Marcū Varronem. & Publium Nigidium. & q̄ sequuntur. Sed obiiciet mihi quispiā rursus: cur igitur cōtra Nigidium p̄ceptionē dedisti: qđ abscissione accētus latini regula fallit? Nimirū quia illud uulgo ꝓponebatur: sed quid ego de ea re sentirē in cōmentationibus in q̄bus cum eruditioribus loquor: manifeste ostendi. Quamq̄. P. Nigidius inq̄ uir sui sæculi p̄ter unum Ciceronē omniū eruditissimꝰ putauerit in casu uocādi huiꝰ noīs Valeriꝰ: primā accētu acuto esse ꝓferendam. Q đ & si Gellius scribit nō defuisse qui irriderent: ego tm̄ Nigidio tribuo: ut cū eo libentius uelim errare: q̄ cū omnibꝰ neotericis litteratoribꝰ uerū dicere. Scribit p̄terea Priscianus libro quinto ꝗ nomina in. as. desinētia si sunt latina & patria. debēt in fine circūflecti: ut arpinâs: suffensâs: capenâs affertq; eius rei causam: quia per syncopā ꝓferuntur: antiquissimi enim hic & hæc arpinatis & hoc arpinate ꝓferebant. Idem quoq; de ꝓnominibus illis nostrâs & uestrâs uult intelligi. Quintilianus certe nihil tale p̄cepit: neq; qđ ego legerim quisquam hoc scripsit: cuius modo autoritas sit recipienda. Nam qđ Probus grammaticus in illud Vergilii ex tertio æn̄. humo fumat neptunia troia: scribit exponendum esse fumat pro fumauit: atq; idcirco fumat ultimā debere circumflectere: merito a Seruio in eodē loco explodit: neq; ullo mō est admittendū. Sed neq; illa q̄ sunt a dico dicis: duco ducis: & facio facis cōposita: q̄ abiiciunt. e. literā finalē in secunda persona singularis ꝑsentis impatiui modi: alio modo sunt ꝓferenda: q̄ scđ'm regulas accentus latini. Sicut neq; aduerbia illa isthuc: illuc: isthic: illic: & similia. neq; obstat ꝙ sunt abscissa ab eo qđ est isthuce. illuce. iamdónec siue ex eo qđ est abscissum

ab eo quod donicum:ſiue ex regula de accẽtu latino tradita primã circũflectit. Tertio inquã accentus latini regula fallit attractione ſiue inclinatione:ex natura ut aiunt q̃rundã particularũ quas dicũt habere uim attrahendi ſiue inclinãdi ad ſe ultimã ſyllabã dictionis præcedentis. Græci tñ aliter dicũt appellari apud ſe quaſdã particulas encliticas hoc eſt inclinatiuas:non quod ad ſe inclinent ultimas dictionum præcedentium ſyllabas:ſed q̄ ad illas ſuos accentus remittant. Sed ſiue hoc ſiue illud ſit:qđ ad rõnem prolationis attinet:nihil refert. Sed hñt Græci huiuſmodi particulas inclinatiuas:quib⁹ eſt conſuetũ acuere ultimas dictionũ ſyllabas:idq; apud illos habere neſcio quã ſuauitatẽ. Quintilianus dicebat. Latini ſermonis cõſuetudo huiuſmodi accẽtus q̃ſi peregrinos penitus reformidat. Quis igitur præceptum illud primum induxit? aut unde factum eſt:qđ tã pertinaciter indoctorum animis inſederit:ut nihil ſit quod maiori contentione defendant? Quibus aſtipulãtur nõ infimæ cõditiõis homines:ſed maximi in re litteraria uiri. Atq; in primis Ald⁹ manuti⁹:q nunq̃ aliter pungit libros:quos per totũ orbẽ terræ diſpergit. Sed quid ſi Quintilianus nihil tale præcipit? Quid ſi nemo eſt hodie q uirum doctum ita loquentem audierit? neq; ut opinor Aldus ipſe unq̃ eſt locutus. Igitur Aldus q̃ſpiã dicet:aliud facit:aliud p̃cipit. Sic eſt ꝓfecto:plenaq; huiuſmodi erroribus eſt uita. Sed in hoc peculiare quiddã accidit ut contra falſum p̃ceptũ recte homines loquantur eruditi:aliis in rebus e diuerſo bñ p̃cipiãt & agãt male. Sed eſto ſyllaba inclinatiuæ particulæ incumbens acuenda ſit:id quod eſt in noſtris p̃ceptionibus traditum:num ita debet acui ut iſti faciunt? hoc ẽ excitato ac uehementi quodã ſono? Cur igitur dediſti nobis p̃ceptũ qđ erat dediſcendũ? Nimiꝝ quia illic cũ uulgo hoc ẽ cum pueris rudibus:cum p̃ceptoribus parum eruditis:cum ſacrificulis & æditu is res agebatur. Quod gen⁹ hoim nihil ꝓbat niſi qđ didicit:atq; plærumq; nouitatib⁹ offenditur. Quos cũ recta non poſſemus adoriri:dolis fuerunt circũueniendi. Dixim⁹ nãq; huiuſmodi ſyllabas nõ incitato illo accentu ꝓferendas quẽ latin⁹ ſermo recuſat:ſed clementiori & q̃lis ẽ fere quem ipſi moderatum appellabãt. Idq; teſtati ſum⁹ in cõmentationibus nr̃is in quibus non tã diſcipulos quã p̃ceptores artis litterariæ inſtituimus. Sed de his hactenus. nunc ad reliqua pergamus.

Diximus accentus latini regulã q̃rto deficere interrogatione:quoniã ultimas clauſularũ ſyllabas interrogãdo ſuſpendimus. Quod nimium eccleſiaſtici faciunt cum pſalmos:ꝓphetias:ep̃las:euãgelia:& doctoꝝ expoſitiones ꝑp̃lo audiente ꝓnunciãt:uel potius ſubobſcure cãtant:atq; uno ꝓpe ductu ſyllabas omnes efferunt:niſi q̃tenus dictionis grã q̃ſdã ſeſquitono:quaſdã diapente hoc ẽ tribus tonis cum dimidio ſubmittunt. At cum ẽ interrogãdum:quartã a fine deiiciunt ſemitono:tertiã ſeſquitono:deinde penultimã tono:atq; ultimã rurſus attollunt ſeſquitono:ut ſit ultima ſyllaba par quintæ præcedenti. Quã monotoniã:ideſt eiuſdem toni ſimilitudinem fugiendã eſſe in ꝓnunciatiõe. Quintilianus p̃cipit. Neq; enim omnia ſubmiſſo:neq; omnia elato neq; omnia medio quodã ſono:atq; ſub uno deniq; aſpectu ſunt ꝓferenda:ſed faciendi ſunt quidã dictionum ſyllabarumq; flexus:prout uerborum aut ſententiarum aut ad ſequentia trãſitus ratio exegerit. Aliter nãq; cæſum claudimus recitãdo Iuuenalis illud.

Semper ego auditor tm̃:nunq̃ ne reponã:
Vexatus toties rauci theſeide Codri? Aliter illud eiuſdem.
Nonne libet medio ceras implere capaces.

Quadriuio? illic nãq; acuimus finẽ:at hic grauam⁹. Itaq; nulla de his certa regula tradi magis poteſt:quã de interiectionibus:q̃s omnes ſcribunt ꝓ mentis nr̃ę affectu aut ꝓ arbitrio eſſe ꝓferendas. Audiui ego nuper Bernardum gentilem Siculum ordinis p̃dicatorum fratrem:qui carmina ſua quædã mihi recitãs accentu accuto omnes clauſulas non ſine decore ac uenuſtate finiebat. Deficiunt p̃terea latini accentus regulæ idiomate:hoc ẽ cum dictiones peregrinæ ſermoni latino miſcentur:de quo in calce introductionum latinarum diximus.

Hebreæ uoces plærumq; in fine acuuntur.
Non tamen & ſemper:quia ſæpe in fine grauãtur.
Id quod Alexander deceptus forte putauit.
Si caſus græcos uſurpet ſermo latinus.
Accentu græco talis uox ẽ referenda.
Græca ſit at ſi uox ſed declinata latine.
Accentus nr̃ caſus moderabitur illos.

Nam quemadmodũ in tertia repetitione diximus:de accentu latinarum dictionum multa a multis ꝓdita ſunt:at de Hebraicis & græcis cum in ſermonem latinum nõ mutata litteratura trãſferũtur:quo eſſent accentu proferendæ:neminẽ adhuc certi quicq̃ prodidiſſe. Quo in loco & ſi nõ nihil de accẽtu græco attigimus:atq; illa eadẽ ex parte coniecimus in quodã opus qđ cũ eiſdẽ introductionibus uulgo circumfertur:non tñ pigebit me nunc ea ipſa repetens iterum iterumq; monere. Neq; eñ fortaſſe ad rem tã inſuetã atque proinde plæriſq; ignoratã una uia perueniri poteſt. Sed antea q̃ ad grecarum

dictionũ accẽt⁹ ueniam⁹:reddẽdũ hoc in loco ẽ:qđ de synepia sum⁹ polliciti nos eẽ dicturos: qđ cũ di ctio hebraica siue greca finit in syllaba acuta:seq̃turq; ante cæsum siue clausulã aliq̃ uerborum series: dissimulat accẽtus ille acutus & ꝓ illo ponitur grauis.ut qđ in genealogia saluatoris nr̃i legim⁹ apud Mattheũ Liber gñatiõis Iesu christi filii Dauid filii Abraã. Abraã aũt genuit Isaac. in priori loco A/ braám accẽtu acuto in fine ꝓfertur:q̃a cæsum finitur. In sequẽti grauis ponitur ꝓ acuto:quia sequitur genuit Isaac. Idẽ est dicẽdũ de clausulis seq̃ntib⁹. Igitur hebraicis uocibus in aliud tp̃s reiectis:de græ carũ dictionũ accẽtu q̃ sermoni latino ĩtermisceri cõsueuerũt:pauca impræsentiarũ pstringem⁹. Hęc oẽs cũ apud illos quinq; declinatiões distribuãtur:a nobis in tres dũtaxat priores reducũtur. Nã p q̃rtã & quintã nullũ est græcũ nomẽ qđ inflectatur:sed neq; latinũ qđ quidẽ sit ꝓpriũ. Noĩa quoq; in q̃bus declinatio græca cũ suo accẽtu ab autorib⁹ usurpatur:maiori ex parte ꝓpria sunt uirorũ aut fœmina rũ siue locorũ. Quæ q̃m in alterã linguã nõ debẽt trãsferri:nõ sine causa interp̃tes cũ sua l'ratura plæ/ rũq; reliq̃runt. Id qđ est a septuaginta obseruatũ:q̃ ex hebræo in græcũ sermonẽ trãsferẽtes raro ex ꝓ priis noĩbus quicq̃ ĩmutarũt. Posteriores audacius ex Adã adámus:ex Abraã abraám⁹.ex Iacob iacó/ bus.ex Ioseph iosẽphus.atq; ad hũc modũ alia cõplura interp̃tãtes. Pari quoq; modo latini ex græco noĩa ꝓpria uertẽtes cũ sua l'ratura plærũq; reliq̃runt.nõnunq̃ illis declinationẽ suã cũ reliquis accidẽ/ tibus accõmodarũt. Hinc Quintilian⁹ de grãmatica disserẽs. Recẽtiores:inq̃t:instituerũt græcis noĩ bus græcas potius declinatiões dare:tñ ipsum nõ semp fieri potest.& subdit. Mihi aũt placet latinã rõ nẽ sequi quousq; patiẽ decor. Neq; eñ calypsonẽ dixerim ut iunonẽ:q̃q̃ secutus antiquos Cæsar utitur hac rõne declinãdi:sed autoritatẽ inq̃t cõsuetudo supauit. Phocas p̃terea ubi de graeca declinatione errant inquit q̃ didónis aut mantónis dicũt gtĩ:& uocũ asperitas & ueterũ autoritas eiusmodi decli/ nationẽ repudiauit. Quod si græcorũ noĩm græcam declinationẽ admittimus: & accẽtus quoq; græ cos cũ illis recipiamus necesse est:id qđ oẽs ad unũ tam antiqui q̃ recẽtiores grammatici cõfitenẽ. No minũ itaq; græcorũ aut eorũ q̃ p græcam declinationẽ inflexa latino sermoni miscẽtur : nñi termina/ tiones partim sunt mere grææ:partim mere latinę:partim gręcis atq; latinis cõmunes. Mere gręcas uoco illas.q̃ nõ admittũt casus latinos.mere latinas:q̃ nõ admittũt casus grecos.cõmunes:q̃ sub eadẽ græca terminatione possunt græce simul & latine declinari. Potest tñ fieri ut in quibusdã magis sint in usu casus gręci q̃ latini:atq; e diuerso in q̃busdam magis latini q̃ graeci. Mere gręce terminationes sunt illę quas grammatici declinationi latinæ nõ interposuerũt. Hæ sunt in a.longam q̃ ad primã de clinationẽ referũtur:ut neméa.as. In.e.lõgã q̃ ad eandẽ primã:ut Helẽne.es. In.o.lõgam q̃ ad tertiã: ut saphó saphóos.& p synęresin saphũs. In.os.& in.on.breues:q̃ ad secũdã:ut ílios uel ílion iliu. Mere latinę sunt q̃ græcos casus nõ admittũt:quẽadmodũ oẽs q̃ ex terminatione græca in latinam litteris immutatis sunt translatæ:ut ab helẽne.es.hélena.æ.ab atrídes.u.atrida.æ. Cõmunes sunt aliæ oẽs q̃ sub eadẽ terminatione græce & latine possunt declinari:nisi qđ ut paulo ante diximus latini aliis casi/ bus magis q̃ aliis utũtur:puta in tertia declinatione accusatiuis utriusq; numeri potiusq̃ genitiuis:& ge nitiuis q̃ datiuis. In secũda q̃ro q; actõ & uctõ frequẽtius q̃ gtõ & gtõ q̃ datiuo. Abltũs tñ quo gręci ca rent:semp erit latinus:ac ꝓinde accẽtu ac declinatione latina moderandus:p̃sertim si cũ latina termi natione coinciderit. Nam in mere gręca declinatione abltũs datiuo potius assimilabitur. Sed antea q̃ de singulis dicam:explodenda mihi est hoc in loco Aldi Manutii ratio:qua ex Quintiliani p̃cepto uti tur in accẽtibus p apices designãdis. Nam in terminatiõibus illis q̃ sunt græcis atq; latinis cões:ego nõ uideo cur grecos potius q̃ latinos sequatur. Nisi fortasse:quia magis fauet gręcę q̃ latinę lectioni:siue ut nos hoies latinos cõtemnati.gręcis se uocibus iactat. Quod si iam terminatiões illæ sunt latinitate donatæ:atq; omniũ consensu inter latinas receptæ numerãtur:q̃ tandẽ cacozelia est alienis q̃ patriis uti male? Igitur quẽadmodũ ego illi facile assentior in mere græca declinatione:ita in cõi penitus dis sentio. Itaq; ob hanc causam inter accentus graeci regulas proposita est a nobis uigesima his uerbis. Ntũs atq; proinde uocatiuus singularis terminationem habens cõem græcis & latinis: tametsi accen/ tũ greco & latino proferri potest:mixtus tamẽ sermoni latino secundũ regulas accentus latini profe/ rendus est. In sermõe uero græco accẽtus gręci regulas sequatur oportet. Esto exẽpli causa hoc nomẽ átreus:quod tã a græcis q̃ a latinis per eus diphthongõ ꝓfertur:quã terminationẽ latini suã fecere:at/ q; accẽtu acuto in prima ꝓtulerũt. Atq̃ Aldus mauult accẽtu acuto in ultima notare quẽadmodum & oĩa alia noĩa similiter cadẽtia puta péthéus.theséus. ꝓmethéus. Alia regula est qđ noĩa masculina aut fœminina aut duorũ generũ cõia quintæ declinationis q̃ ad tertiã nostrã referũtur. mittũtq; ntm̃ & uocatiuũ pluralis in.es.cõem græcis atq; latinis terminationẽ genitiui singularis utriusq; linguæ ra tionẽ sequũtur:illa mõ differẽtia est:qđ græci breuiãt latini uero ꝓducũt terminationẽ illã:ut q̃m apđ græcos noĩa terminata ĩ.as.recipiẽtia.d.in gtõ acuũt ultimã:penultima quoq; gti acuitur:atq; ex con seq̃nti aliorũ casuũ ex regula inferius tradẽda. Esto exẽpli causa arcás. arcádos. arcádi arcáda. o arcás In plurali quoq; arcádes. Apud latinos tñ q̃a hmõi noĩa in obliq̃s breuiãt penultimã:accẽtus transfer tur in tertiã a fine.ut árcas.árcadis.árcadi:árcadẽ.o árcas. Plurali ntõ & uocatiuo árcades. Cum itaq;

Vergi.in buco.dicit ambo florentes ætatibꝰ arcádes ambo.atq; ibidẽ:arcádes inuidia rũpãtur ut ilia
codro.quia utrobiq;.es.breuiatur.cõstat declinationẽ esse græcã & cõseq̃nter penultimã debere acui:
tametsi penl̃tima sit breuis.Accusatiui tñ pluralis inter græcos & latinos manifesta est differẽtia ex ter
minatione.qđ illi in.as.breuẽ nos uero in.es.longã terminamꝰ.q̃re illi arcádes penultima acuta:nos
árcades antepenultima ꝓferemꝰ.atq; pari modo de reliq̃s hmõi.Nunc ad singulas q̃nq; declinationũ
græcaꝶ & triũ latinaꝶ terminatiões accedamꝰ.Sed qd sibi uelit Quintilianꝰ de accẽtu scribens ait se
iuuene doctissimos quosdã senes ꝓferre solitos átreꝰ & noĩa hmõi prima acuta:ut necessario scđa eẽt
grauis:mihi nõ liq̃t.Nã si terminationẽ illã in.eus diphthõgõ ex sermõe greco in latinã declinationẽ
admittit:recte ꝓferebãt senes illi:si nõ admittit ꝑperã.Atq oẽs grãmatici illã admittũt.atq; inter scđæ
declinatiõis terminatiões cõnumerãt.Sed anteaq̃ ad singula descẽdã:repetẽdæ sunt adhuc ex eodem
loco regulæ duæ.Prima.ꝙ ultima dictiõis syllaba existẽte lõga nõ põt accẽtꝰ in tertia a fine collocari
sed in penl̃tima aut in ultima.Altera qđ in eadẽ syllaba collocat̃ accẽtꝰ in obliq̃s:in q̃ fuerat in recto.
Quæ regl̃a tribꝰ in locis deficit:primo si in recto accẽtꝰ sit in añpenl̃tima:in obliq̃s uero ultima sit lõ/
ga.tũc eñ ex regula supiori trãsfert̃ accẽtꝰ in penl̃timã.ut apóstolos.apostólu apóstolo.apóstolon.o
apóstole uel apóstolos.in ntõ.actõ & uctõ añpenl̃tima acuit̃ in gtõ & dtõ qa alter diphthõgo.alter o
mega terminat̃:in penl̃timã trãsfert̃.Deficit quoq; hæc regl̃a i noibꝰ q̃ ad tertiã nr̃am declinationẽ re
ferũtur:q̃ ꝓpterea qđ crescũt una syllaba in obliq̃s:si accẽtꝰ in recto est in antepenl̃tima:necesse est in
obliq̃s in seq̃nte trãsferat̃:qm̃ accẽtꝰ in q̃rta a fine collocari nõ põt.ut ǽnigma:habet in prima accẽtũ
enígmatos in scđa.Tertio deficit hæc regl̃a in dictiõibꝰ monosyllabis q̃ ad tertiã declinationẽ nr̃am
referũtur:quoꝶ gtũs in.os.acuit̃ trãsferturq; accẽtꝰ a prima in ultimã ut pán.panós.cres cretós.actũs
q freq̃nter usurpat̃ nominatiui accẽtũ seq̃tur.ut pána.créta:Primæ igitur latinæ declinatiõis una dũ
taxat est terminatio in.a.breui:recipit tñ & q̃ttuor græcas in.a.lõgã in.a.breuẽ in.as.& in.es.lõgas q/
bus omnes suos casus cõicat:recipit inq̃ ex prima declinatiõe græca duas in.as.& in.es.ut æneas.an/
chises:quaꝶ gtũs exit in.æ.diphthõgõ.cui sil̃is est dtũs.Actũs in.am.Vctũs in.a.breuẽ abltũs in.a.lõ
gã.Sũt q hos casus nõ a græca terminatiõe in.as.aut in.es.sed a terminatiõe latina i.a.breui deducãt
& illđ qđ Hora.in.ii.ser.scribit ne q̃s hũasse uelit aiacẽ atrida uetas cur.& illđ Oui.ex.iii.meta.Te tñ
o parui rector polydecta seriphi.illđ p̃terea Senecæ in agamẽnone.Aggrediar & te oresta furabor li
bẽs.Illđ quoq; Martia.Teréos aut cœnã crude thyesta tuã.nõ ab eo qđ est atrides.polydectes.orestes.
thyestes:sed ab eo potiꝰ qđ atrida:polydecta.oresta.thyesta eẽ deducta.Sed cur has duas latini magis
nõ recipiũt:q̃ alias de q̃bꝰ paulopost dicturi sumꝰ:nõ uideo.Sed qđ ad rẽ attinet:plæriq; latinoꝶ fallũ
tur:cũ audiũt græcos putãtes qđ illoꝶ uerba ita sunt enũciãda:quẽadmodũ ab illis ꝓferuntur.Nã cũ
apđ eos ultima existẽte lõga accẽtꝰ nõ possit in tertia a fine collocari:sed aut in eadẽ ultima aut in pe/
nultima siue illa sit breuis siue illa sit lõga:cũq; nomina in.as.& in es.desinẽtia ꝓducãt in hac declina/
tiõe:necesse est ut penl̃tima etiã si breuis sit.acuatur.Quare illi ex sua regl̃a dicũt andréas.pythagó/
ras.priamídes.pãthoídes.Nos uero qa penultima est breuis:trãslato accẽtu in tertiã a fine dicimꝰ án/
dreas.pythágoras.priámides pãthóides.Itaq; apđ Hora.in.ii.ser.qa ex declinatiõe græca legimꝰ py
thagórã per.n.in fine:penultimã accẽtu acuto ꝓferemꝰ.Qualia inq̃t uincũt pythagórã anitiq; reum
doctũq; plátona.Apud Vergi.quoq; in.iii.æñ.ex eadẽ rõne priamídẽ helenũ graias regnare p urbes.
& apud Hora.in pri.car.tartara panthoídẽ iteꝶ orco.In uctõ quoq; apđ eũdẽ in.in.ii.ser.O laertiáde
q̃c q̃d dicã aut erit aut nõ.Pari quoq; sunt in errore q obliquos:nã de rectis nolo nunc digladiari:horũ
nominũ esaíæ.ieremíæ.zacharìæ.& sil̃r desinẽtiũ:ꝓferũt in penultima accẽtu acuto:cũ sint omnino
casus latini habeãtq; penultimã breuẽ.Eadẽ p̃terea ratio nr̃os in errorẽ induxit:ut nomina greca scđę
illoꝶ declinatiõis in.a.lõgã desinẽtia penultimãq; breuiãtia:q̃ cũ apud illos eadẽ penultimã siue ulti/
mã acuãt:ipsi quoq; mutata etiã declinatiõe:quẽadmodũ illi ꝓferũt:cũ deberẽt ex accẽtus latini regu
la tertiã a fine acuere.& ꝓ eo qđ illi dicũt sophía.philosophía.theología.astrología.neméa penulti/
ma acuta:ipsi ꝓferre deberẽt.sóphia.philosóphia.theológia.astrológia.némea.accẽtu in tertia a fi/
ne ex rõne declinatiõis latinæ:q̃ ultimã ex lõga in.a.breuẽ cõmutauit.Quod si lõga uspiã repiat̃:in/
telligimꝰ:declinationẽ esse græcã:atq; ꝑinde accẽtu græco ꝓferẽdã.Quẽadmodũ apđ Papiniũ in.v.
theba.& facilis neméa latas euoluere uires Quẽ locũ Priscia.li.vii.citãs neméa inq̃t q̃a seruauit.a.ꝓ
ductã accẽtũ in penl̃tima retinet acutũ.Nõ deerũt fortasse q dicãt in Papinio legẽdum esse ꝓ nemea
nemée.aut p cæsurã poni ꝓ lõga:ut accẽtu latino ꝓferatur némea prima acuta.Sed nihilominꝰ regu
la utriusq; linguæ in uigore suo perstat.Iam uero q̃s etiam ex doctissimis q̃busq; nõ peccat in ꝓferẽdis
noibꝰ in.e.lõgã desinẽtibꝰ q̃ oĩa ex mere græca declinatiõe inflectũtur in illis p̃sertim q̃ hũt penl̃timã
breuẽ.Nã cũ deberent illam enũciare accentu gręco:ipsi latino proferũt:ut penélope pro penelópe.cal
líope pro calliópe.hélene pro heléne.erígone pro erigóne.dánae pro danáe.eurýdice pro eurydíce:
& fere ad hunc modum nomina propria fœminaꝶ p̃ter admodum pauca.ut agauẽ canachẽ.acuen/
tia ultimam.Nomina quoq; regionum.urbiũ & insulaꝶ ut líbye pro libýe.ásine pro asíne:sic hace pro

ithâce.mélite pro melíte.& nomina possessiua in ce.desinentia:q̃ acuunt ultimam.ut grammátice ꝑ
grammaticé.dialéctice ꝑ dialecticé.músice pro musicé.éthice ꝑ ethicé. A recto etiam in.a.breui.ter-
minato:cuius penultima producitur:acuiturq; antepenultima:accentus usurpatur.ut apud Papiniũ
lib.vii.theba. Namq; ferunt raptam patriis æginam ab undis.pro quo in eruditi dicerent ægínam pe
nultima acuta sine circũflexa.quoniam est per naturã longa. Secũda declinatio litteras quinq; habet
proprias terminationes in.er.ir.ur.um.us. Recipit quoq; unam græcis atq; latinis communẽ.in.eus.
diphthongon. Cuius nominatiuus quemadmodũ paulo ante diximus in sermone latino latinus po-
tiusq̃ græcus censeri debet.atq; idcirco proferendus est accentu latino: hoc est penultima acuta: cum
apud illos acuat. Ex hac terminatione latini omnes casus atq; proinde accentus græcos usurpant. ut
téreus.pro eo quod illi dicũt tereús. In genitiuo teréos penultima acuta. Martialis. flet philomena ne
fas incesti teréos & quę. In datiuo terî per synęresim quoq; sicut orphî. Idem in eodem opere. Orphî
calliopea lino formosus apollo. Nam órpheo & téreo latini eẽnt casus. In accusatiuo teréa & orphéa
penultima acuta. Iuuenalis. Alcinóen bacchi thebas & teréa fausti. Vergilius in bucco. Orphéaq; in
medio posuit: siluasq; sequentes. Téreum namq; & órpheum casus latini sunt. Vocatiuus fere semper
usurpatur a latinis: circũflectitq; ultimam: ut o tereũ.o orpheũ. Ouidius li.vi. meta. ut uoluere ambo
uoluisti tu quoq; tereũ. Verg.iiii.geor. Illa quis & me inquit miserã & te perdidit orpheũ.atq; ad hunc
modum reliqua in.eus.diphthongon desinentia: quæ sunt ꝓpe innumérat.ut týdeus. tydéos. tydéa.
tydeũ. peléus.peléos.peléa peleũ.theséus.theséos.theséa.theséu. achoréus.achoréos.achoréa.acho-
teũ.pẽthéus.penthéos.pẽthéa.pentheũ.prometheús.prometheós. promethéa. prometheũ. Recipit
etiam duas in.os.& in.on.longas: quas illi per tertiam Atticorum declinationem inflectunt ut ãdró-
geos.andrógeo.andrógeo.andrógeon.o andrógeos.áthos.átho.átho.áthon.o áthos. Hæc decli-
natio cũ suo accentu a latinis nõnunq̃ usurpatur. Verg.ii.æñ. Andrógeos offert nobis socia agmina
credens. Idem libro sexto. In foribus lœtum andrógeo: tum pendere pœnas. Nam androgeo geni-
tiuus est græcus Atticus. Iuuenalis. Creditur olim uelificatus áthos: & quicquid græcia mendax. Et
Vergilius primo georgicorum. Aut áthon: aut rhodópen. Hanc quoq; declinationem interpres usur
pauit in epistola ad corinthios prima. Ego quidem sum Pauli: ego autem ápollo: qui genitiuꝰ est græ
cus ab eo quod est ápollos. Idem in eadem. De ápollo autem fratre notum uobis facio. qui ablatiuꝰ
datiuo Attico similis est. Idem in epistola ad Titum. ápollo inquit solicite permitte. qui accusatiuus
quoq; Atticus est: habetq; accentum in tertia a fine: tametsi penultima sit longa: quod est declinatiõis
Atticæ proprium. De altera terminatione in.on.longam: non succurrit exemplum: quod usurpetur
a latinis. Recipit præterea & duas alteras in.os.& in.on.breues: quæ per quartam declinationẽ græ-
corum inflectuntur ut ilios uel ilion.nam in utraq; terminatione reperitur.& ab eo quod est iliõ. Ver-
gilius.iii. æneidos dixit. Ceciditq; superbum ilion: & omnis humo fumat neptunia troia. Ex hac termi
natione maxime in.os.latini frequenter casus rectos atq; ex obliquis accusatiuos usurpant cum suis
accentibus: qui sunt apud illos tam uarii.ut a nobis de illis nihil certi tradi possit. Nam & penultima
etiam per naturam longa existente reiiciunt accentum in tertiam a fine: quemadmodum in iis quæ
sequuntur Áglauros. Ácastos. Cáystros. Céphisos. Cýmolos. Cypárissos. Córinthos. Érasmos.
Épiros. Érimanthos. Éuandros. Hellésipontos. Hermaphróditos. Hyácinthos. Hyménæos. Líc-
chos. Léarchos. Léucippos. Mǽandros. Nárcissos. Ólympos. Péloros. Párnassos. Príapos. Polýphe
mos. Rhadámantos. Týrannos. Ábydos. Zácynthos. Quæ omnia rationis huius ignari accentu
in penultima proferunt: ex eo decepti quod sit longa. Nam quis apud Vergilius in.iii. æneidos. non
legit. Iam in medio apparet fluctu nemorosa zacýnthos. penultima acuta. pro zácynthos eadẽ gra-
uis apud Ouidium quoq; in hero.& quos tulit alta zacýnthos: pro zácynthos.& Apud Martiale. Cõ-
suluit nares an olerent œra coŕinthon: pro córinthon. apud Horatium tamen quia declinatione la-
tina usus est legimus: contingit adire corínthũ: penultima acuta. Ouidius in epistola Leandri. In spe-
culis omnis ábydos erat. atq; rursus ad Leandrũ hero. Si quis abýdo uenerit: aut quæro si ábydõ eat.
sed quia ablatiuus mere latinus est: accentu latino est proferendus abýdo quemadmodũ apud Vergi
lium i. georgi.& ostriferi fauces tentãtur abýdi. Nam quod Lucanus in.ii. dixit. festóq; admouit abý
do: q̃q̃ datiuus ille communis est græcis & latinis: nihilominus tamen ex iis quæ dicta sunt accẽtu la-
tino est proferendus. Atq; e diuerso complura sunt penultimam habentia breuem eandemq; acuẽtia:
ut a phago quod est comedo: & a phoreo quod est phero: & a phone siue phonos quod est cędes com
posita: cuiusmodi sunt. Pamphágos. Sarcophágos. Lotophágos. Doryphóros. Nicephóros. Car-
pophóros. Nebrophónos. Leontophónos. Myophónos. & ad hunc modum alia innumera quæ
sub regulam non cadunt. Ex sermonis præterea græci idiomate non pauciora sunt acuentia ulti-
mam.ut Iapetós. Oceanós. Sperchiós. Silenós. Rhodanós. Apidanós. Aeacós. & denominatiua ex-
euntia in mos. Barbarismós. Solœcismós. Pleonasmós. Isthmós.& nomina possessiua desinentia.in
cos.ut grammaticós. dialecticós. rhetoricós. dicticós. historicós. æ multa alia quæ numero compre-

hendere non est: quorum accentus cum terminatione in rectis & obliquis ab autoribus usurpatur. sed accusatiui ut paulo ante dixi frequenter: alii casus raro. ut apud cosmographos hesperúceras. i. pmótoriam hesperi. & heliutrápeza. i. solis mensa & in plurali theonóchema. i. deorum currus.

TErtia declinatio terminationes habet aliquáto plures q̃ græcorum quinta: quæ ad tertiam nostram referuntur: de quibus per ordiné nunc est differendú. Igitur in. a. desinentia que cõmunis est græcorum & latinorum mittentia genitiuum in. atos tertiam a fine acuunt in obliquis. ut dógma dógmatos. ǽnigma ænígmatos. diádema diadématos. Latini ex hac terminatione genitiuũ pluralé plærũq; usurpant: qui propterea quod. in. on. per. o. longũ terminatur quemadmodum & omnes aliæ partes orationis quæ per casus declinantur: acutum in penultimã attrahit: ut epigrámma epigrámmatos. & in plurali epigrámmata. ammáton. Martia. in. i. toto notus in orbe Martialis argutis epigrammáton libellis. & nomen illud dei quod est ineffabile tetragrammáton cognominatur. Clemés quoq; a nostris frequenter in libris peristromáton citatur.

In. i. latinũ siue. y. graecũ desinentia: quæ plerumq; barbara sunt: atq; apud græcos declinabilia sũt mittétia gtm̃ in. ios. uel. itos. uel. yos. accẽtum habent in prima syllaba. ut cómmi cómmios. stímmi. mios. cíci. ios. álphi. ios. éri. érios. tróphi. ios. ásty. ástyos. nápy. nápyos. méli. litos. móly. lýos. Cuiꝰ cõposita tetrahunt accentum in tertiam a fine. ut hydrómeli. œnómeli. oxýmeli. Polysyllaba quoq;. ut cinnábari. píperi. sínapi. quod nos latinum facientes in sinâpis penultima circũflexa uertimus. Latini ex hac terminatione casus tantum recto similes usurpant.

In. ω. mega desinentia quæ grecorum terminatio propria est generis fœminini ultimã acuũt: mittuntq; genitiuũ in. oos. aut in. us. per synæresin contractam accẽtu circunflexo. ut didó didóos uel didûs didói uel didî contractã didóa uel didó. o didó uel didî. & eodé modo. sapphó sapphóos uel sapphûs. mantó mantóos. uel mãtûs. chó chós. uel clíûs. erató eratóos uel eratûs. echó echóos. uel echûs calypsó calypsóos. uel calypsûs. spió spióos. uel spiûs. ió ióos. uel iûs. inó inóos. uel inûs. lampedó lampedóos. uel lampedûs. clothó clothóos. uel clothûs. Latini ex hac terminatione omnes fere casus synærizatos cum suis accentibus usurpant. Ouidi. in. i. de arte. Nec mihi sunt uisæ. clió. chûsq; sorores. Idem in heroi. An nisi legisses autoris nomina sapphûs. Vergilius. vii. enei. Fatidicæ mantûs: & tusci filius amnis. Idem quoq; in. iiii. accusatiuum usurpauit. Et nomine didó sæpe uocaturum. & in priape. Atlantidemq; calypsó. Hec de græcis nominibus in uocalibus terminatis: quę ad tertiam declinationem latinam referri possunt. Nunc de iis quæ desinunt in consonantes: non quidé omnes: sed in tres tantum liquidas. n. r. s. & unam duplicem. x Nam in. l. m. nullum græcum nomen terminatur: sicut neq; in aliquam ex mutarum numero.

In. an. igitur plerumq; ultimam acuunt. ut titán titános. pæán pæános. Pelecán pelecános. pán panós. Cuius genitiuum Vergilius. vii. aeñ. usurpauit dicens. panós de more lycęi. accẽtu acuto in fine ex regula superius tradita. Accusatiuum quoq; in bucolicis. Mecum una in siluis imitabere pána canédo. ex eadem regula accentu in prima.

In. en. per. η. acuũt ultimã plerumq; ut hymén hyménos. lichén lichénos. adén adénos. solén solénos. troezén troezénos. sirén sirénos. Nonnunquam penultimam acuunt. ut héllen héllenos.

In. in. per iota q̃ alterã quoq; habét terminationé in. is. ultimã acuũt. ut delphín uel delphís. delphínis. telchín uel telchís telchínis. salamín uel salamís salamínis. eleusín uel eleusís eleusínis.

In. in. quoq; per ypsilon penultimam acuentia eandem rationem sequuntur. ut phórcyn uel phórcis phórcynis. póltyn uel póltys póltynis.

I. on. per. ω. mega quędã acuunt finalem. ut sarpedón. gerión. amazón. antedón. chalcedón. carchedón. quædã acuunt penultimã. ut plátõ. zénon. théon. achéron. médon. laocóon. demophóon. hippocóon. quę tria atq; his similia circũflectunt ultimã: si duæ ultimę contrahũtur in unã per synęresim. ut laocôn. demophôn. hippocôn. Ex quibus aliæ mittunt gtm̃ in. ontos. ut achéron achérontos. médon médontos. laocóon laocóontos. demophóon demophóontos. hippocóon hippocóontos. Quædam in. onos. per. o. longum: ut pláton plátonos. zénon zénonos. babylón babylónos. théon théonos dáphnon dáphnonos. platánon platánonos. Quædam in onos. per. o. breuem ut dǽmon dæmonos. cánon cánonos. iáson iásonos. agamémnon agamémnonos.

In um. per. ου. diphthongon quanq̃ apud græcos sunt complura mittentia genitiuum. in. untos. hæc terminatio nunquam a latinis usurpatur.

In. ar. nunquam fere usurpantur a latinis: nam quod apud medicos frequẽter usurpatur hépar hépatos latinis uox est incognita: pro eo quod est iecur iecoris.

In. er. per. η. desinétia ultimã acuũt: ut sotér sotéros. aér aéros. æthér æthéros. cratér cratéros. charactér charactéros. cremastér cremastéros. climatér climatéros. physetér physetéros. spithér spinthéros. Iber uero íberos in recto penultimam acuit: in obliquis ante penultimam.

In. ir. per. i. iota aut. yr. per ypsiló rara sunt acuẽtia penultimã: ut gádir gádiros. mártyr mártyros.

In.or.per.ω.mega acuunt proximã a fine:ut néstor.néstoros.héctor.héctoros. rhétor. rhétoros. polyméstor.polyméstoros.

In.as.masculina penultimã acuũt:ut adámas adámátos.polydámas polydámátos.ábas ábantos. apésas apésantos.athámas athámátos.átlas átlátos.chálcas chálcátos.cýphas cýphantos.coríphas coríphátos.eléphas eléphátos.gígas.átos.pállas pállátos.períphas períphátos.phórbas phórbátos. tháumas tháumátos.thóas thóátos.Fœminina uero ultimã acuũt assumũtq; in gtõ.d.ut acrás acrádos.dyás dyádos.triás triádos.ogdoás ogdoádos.heptás heptádos.pallás palládos.lápás lápádos:q̃ rationé sequitur unũ ex masculinis.arcás arcádos.

In.es.per.η.masculina penultimã acuũt plærũq; ea q̃ mittunt gtm̃ in.etos.ut crátes crátetos.chrémes chrémetos dáres dáretos.círes.etos.láches láchetos.lébes lébetos.mágnes mágnetos.tápes tápetos.tháles tháletos.Et noĩa q̃dã latina q̃:in grecũ sermoné traducta amittũt.n.atq; rursus in obliq̃s resumũt.ut clémes clémétos.crésces créscétos.pũdes púdétos.prúdes prúdétos.uáles uálétos. Penultimã quoq; acuũt ea q̃ mittũt gtm̃ in.eos.ut ꝯposita a stenos qualia sunt.antisthénes antisthéneos. calisthénes calisthéneos.demosthénes demosthéneos.& agenos.ut átigénes.origénes.hermogénes & a telos.ut aristotéles.praxitéles.pyrgotéles.Cõposita uero a cleos synærizata circũflectũt ultimã. ut agathoclês.periclês.sophoclês.

In.is p.i.iota.polysyllaba fœminina nõ hñtia duas terminatiões q̃ mittũt gtm̃ in.idos. plærumq; acuũt ultimã.ut cnemís cnemídos.crepís crepídos.& patronymínica fœminina siue hñtia formã patronymicoꝝ.ut priamís priamídos.æneís æneídos.thebaís thebaídos.ꝓphetís prophetídos. poetís poetídos.calamís calamídos.eumenís eumenídos.salmacís salmacídos.biblís biblídos. Quedã tñ ex his acuũt penultimã.ut thémis thémidos.cýpris cýpridos.pháſis pháſidos.curétis curétidos.élis élidos. Quædã acuũt antepenultimã.ut síbaris.cháribdis.thámiris.ádonis.théognis:quoꝝ masculia mittũt gtm̃ in.idos.ut páris.idos.théognis theógnidos.ádonis.idos.

Aduertendũ tñ qđ mittentia gtm̃ in.idos.per.os.puꝝ pñt mittere gtm̃ in.ios.more ionico.ut páris páridos.uel pários.mémphis mémphidos.uel mémphios.

In.ois. mittẽtia gtm̃ in.entos.penultimam acuunt:ut pyróis pyróentos.simóis simóentos. opóis opóentos.

In.ys.p ypsilõ q̃dã circũflectũt ultimã.ut ichthŷs ichthŷos.q̃dã eãdé grauãt:ut bôtris bôtrios.q̃dã acuũt eãdé.ut chlamýs chlamýdos.tethýs tethýos.erinnýs erinnýos.

In.os.p.ω.mega desinẽtia tã hñtia penultimã breué q̃ mittũt gtm̃ in.otos.ut philéros philétos.rhinocéros rhinocérotos.quã hñtia eandé longã.q̃ exeũt in.oos.ut héros héroos.mínos mínoos.ꝓximã a fine acuunt. Actũs utriusq; numeri usurpatur a latinis.

In.us.q̃ per.ου.diphthõgõ scribunẽ synærizata a noib⁹ terminatis in.ois.solutas:mittuntq; gtm̃ in.untos.circũflectũt ultimã.ut simóis simûs.ûntos.opóis opûs. ûntos. phicóis phychûs. ûntos. hydróis hydrûs.ûntos..sipóis sipûs. ûntos amathóis.thûs.ûntos.iericóis.icûs.ûntos.Rectus & accusatiuus usurpantur a latinis.

In.ns.desinẽtia penultimã acuũt:mittũtq; gtm̃ in.nthos.ut týrins týrinthos.hélmins hélminthos. Actũs usurpatẽ a latinis.Papinius lib.iii.Suus excit in arma antiq̃ tyrintha deus.

In.ps.polysyllaba tã simplicia q̃ cõposita ꝓximã a fine acuũt:ut lélaps lélapos æthiops æthíopos. & q̃ in gtõ mutãt.p.in.b.ut áraps.árabos.chálybs.chálybos.Sed aduertendũ ꝙ omnia hñt o micron in recto p̃terq̃ hydrops & ꝯposita ab ops qđ é ocul⁹.ut cýclops cýclopos.mýops opos.mónops.opos. Nam ab ops qđ est uox regulã sequũtur.ut mérops méropos.Latini ex hac terminatiõe accusatiuos utriusq; numeri usurpant.

In.ar.q̃dã accẽtu acuto in penultima ꝓferũt:ut thórax thóracos.phǽax phǽacos.córax córacos. q̃dã circunflectũt penultimã:ut aûlax aûlacos.clîmax clîmacos.

In.ex.per.e.longũ.acuunt penultimã:seruãtq; illud.e.in obliquis æque longũ.ut mýrmex mýrmecos.narthex.ecos.scóles.ecos.Habentia tñ.o.longũ in penultima breuiant in obliquis illud.e.ut alópex alópecos.

In.yx.per ypsilõ.partim acuũt penultimã.ut bómbix bómbycos.bébrix bébricos.ónyx ónycos. sardónix sardónycos.cóccyx cóccygos.órtyx órtygos partim circũflectũt eãdã ut cêrix cêrycos.doêdyx doêdicos.Latini ex hac terminatione actõs utriusq; numeri usurpant.

In.ox.per.ω.mega rara sunt acuentia finalem.ut cyamotróx.ógos.a trógo quod est uoro & cyamos fama.

In.x.hñtia.g.ante.x.quã nos per.n.ex causa uni tm̃ mihi cõperta per.n.ꝓferimus & scribim⁹. penultimã acuũt.mittũtq; oĩa gtm̃ in.gos.ut phárynx pháryngos.lárynx láryngos.lŷnx lŷngos.

FINIS.

ANTONIVS AD LECTOREM DE LITTERIS GRAECIS.

Itterulas grę cas fluxerunt unde latinę:
Si quis noſſe cupit:longa terenda uia eſt.
Vt culmen teneas:ſubeundi mille labores.
Rara quidem res eſt:at precioſa tamen.
Maiores maiora petant:mihi parua ſecuto:
Sufficiat pueris prima elementa dare.
Illa modo ſine queis non conſtat ſermo latinus:
Et quę ſi ſpernas mox habeare rudis.

EIVSDEM ANTONII IN LITERAS GRAECAS PRAEFATIO.

VI LITERALIAS INTRODVCTIONES ANTE hac latinis tradiderunt:immo uero qui longiores commētationes ex inſtituto grammacitem profeſſi ædiderunt:nullam fere partem attigere:in qua non aliquid ex græcis deſumpſerint: ita tamen ſcripſerunt ut cum utriuſq; linguę gnaris & non cum pueris rudibus & indoctis loquerentur. Nam cum de literis deq; dictionum orthographia diſputant: cū de accentu atq; ſyllabarum quantitate: cum de nominum etymologia & declinatione:cum de partium orationis conſtructione:totam rationē inchoatam relinquunt:atq; nos ad gręcos autores mittunt. Græce uero literę qua uia noſtris hominibus tradi poſſint:non eſt in promptu:propterea ꝙ præceptorum non minor eſt penuria quam librorum: ſed quod magis obſtat eſt incredibilis hominum ueternus qui adeo ad hanc unam rem obtorpuerunt: ut iam monſtro ſimile habeatur:ſi quem uiderint græca legere:nedum loqui aut intelligere. Ego uero cū in meis introductiōibus multos locos ex gręco pendentes inchoatos reliquiſſem: cōmunicata re prius cum his a quibus:ſi quid uſquam eſt gręcarum literarum apud nos emanauit:auſus ſum facere:quod alius harum rerū peritior facere debuiſſet:non quidem nomina quę ſermo latinus ex gręco fonte deſiderat:ſed illa tantum ſine quibus introductiones noſtrę conſtare non poſſunt. Et quia tunc temporis non contigit nobis græcarum literarum typos omnes habere: & quod omnes quibus pręcepta noſtra ſcribuntur ignotę ſunt uſi ſumus magna ex parte latinis. Quę tametſi autore Plinio ſatis cōmode poſſunt gręcas omnes deſignare:non tamē ſemper id aſſequi poſſumus:cum ex diuerſis literis plęrumq; eadem uox efficiatur:& ex eadem uoce diuerſos ſenſus coniectare liceat: ut quod ι.η.υ pſilon. ει.&.οι.diphthongi eundem ſonum nobis exhibent:& alia ad hūc modum. Imprimis itaq; literas græcas & earum nomina græce & latine e regione deſcripta propoſuimus: & de illarum prolatione nonnihil adiecimus:tum de diphthongis & accentibus aliquid attigimus. de nominum deinde declinatione ſimul & accentu cuius rei gratia hunc laborem aſſumpſimus:ut pro captu noſtro hęc fuerint a nobis deguſtata. Qui ulteriora noſſe deſiderant:ad græcorum ſcholas illis eūdum eſſe moneo. nā ego is ſum qui neq; tardos opperior:neq; pręcedentibus inſto.

Α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω.

α	β	γ	δ	ε	ζ
αλφα	βητα	γαμμα	δελτα	εψιλον	ζητα
alpha	beta	gamma	delta	epsilon	zeta
a	b	g	d	e breuis	z
η	θ	ι	κ	λ	μ
ητα	θητα	ιωτα	καππα	λαμβδα	μι
eta	theta	iota	cappa	lambda	mi
e lõgũ	t	i	c	l	m
ν	ξ	ο	π	ρ	σ
νι	ξι	ομικρον	πι	ρο	σιγμα
ni	xi	omicrõ	pi	ro	ſigma
n	x	o breue	p	r	ſ
τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ταυ	υψιλον	φι	χι	ψι	ωμεγα
tau	ypsilon	phi	chi	psi	omega
t	y grecũ	ph	ch	pſ	o longum.

De diphthongi propriæ
αι. αυ. ει. ευ οι. ου.
æ. au. ei. eu. œ. u.

Diphthongi impropriæ.
ᾳ. ῃ. ηυ. υι. ῳ. ωυ.
a. e. ey. yi. o. oy.

¶ De litterarum prolatione.

Vattuor & uiginti litteræ ſunt in uſu apud græcos in hac ſerie.

α. Alpha quæ ab illis profertur eodem ſono quo nos illam proferimus.

β. Beta profertur ab illis quaſi per .u. coaſonantem noſtram & .i. uocalem .nos beta illã uocamus quia .η. ſemper uertitur in .e.

γ. Gamma eodem ſono profertur ab illis quo nos .g noſtrum proferimus .a. uel .o. uel .u ſequentibus. & quo cum reliquis proferri deberet.

δ. Delta eadem uoce profertur ab illis qua nos .d. enunciamus.

ε. Epſilon eodem modo profertur ab illis quo nos .e. breuem.

ζ. Zeta eodem ſono illi proferunt quo nos .z. noſtrum proferimus: ſed ab illis zita uocatur a nobis zeta quia .η. uertitur in .e. longum.

η. Eta ut dixim⁹ ab illis profertur ita quaſi per iota. nos quaſi per .e longum.

θ Theta eadẽ uoce illi ꝑferũt q̃ nos .th. ꝑferre deberem⁹. ſed ab illis thita a nobis theta dicitur .η. uerſo in .e. longum.

ι. Iota eodem ſono proferunt quo nos .i. noſtrum efferimus.

κ. Cappa eodẽ ſono illi ꝑferũt quo nos .c. nr̃m .a. uel .o. uel .u. ſeq̃ntib⁹ & quo cũ aliis ꝑferri deberet.

λ. Lambda eodem ſono illi proferunt quo nos .l. noſtrum.

μ. Mi eadem uoce illi pronunciant qua nos .m. noſtrum.

ν. Ni eadem uoce illi proferunt qua nos .n. noſtrum.

ξ. Eodem ſono profertur a grecis quo a latinis: ſed ab illis appellatur. xi. ita ut incipiat a ſeipſa & deſinat in .i. uocalem. a nobis litteris inuerſis ix. ita ut incipiat ab .i. uocali. & deſinat in ſeipſam.

ο. Omicron eodem modo profertur a græcis quo a nobis .o. breue.

π. Pi. eadem uoce illi proferunt: qua nos .p. noſtrum efferimus.

ρ. Ro. ĩ pricipio dictionũ & ĩ medio ſi geminet̃ ſemp̃ á grecis aſpirat̃: atq; eodẽ ſono ꝑfert̃ ab utriſq;.

σ Sigma eodẽ mõ ꝑfert̃ a grecis quo a latinis: ſed utriq; ꝑperã ꝑnũciãt: qđ alibi demonſtrauimus.

τ. Tau eodem modo profertur a græcis quo a latinis .t. exile. Sed a græcis appellatur tau. quaſi deſinat in .u. conſonantem a latinis tau: quaſi deſinat in .u. uocalem.

υ. Ypſilon eodẽ modo ꝑferri debet a grecis & latinis: ſed cuiuſmodi ille ſon⁹ debeat eſſe alibi dixim⁹.

φ Phi eodem modo pronunciatur a græcis quo a nobis proferri deberet: non quaſi nunc proferim⁹ hoc eſt quaſi per .f. literam.

χ Chi eodem modo profertur a grecis eta uel epſilo uel iota uel ypſilo ſequẽtibus. quo nos hiſpani .x.

litteram proferimus. alioqui non male pronunciant.

ψ. Psi eodē mō pnunciat a grecis quo latini ante suū antisigma pferebāt: & nūc. p.s. lras pnunciāt.

ω. Omega eodem sono illi proferunt quo nos. o. longum proferimus.

Aduertēdū tñ φ si post cappa siue lamba siue ni sequat iota aut ypsilō a græcis pferri uoce quadā i arti culata. cappa etiam eta uel epsilo sequentibus sono qualē nequeo mōstrare: at sentio tātū. lambda quasi nos. Hispani. ll. duplex. ni quasi. nn. duplex pronunciamus. Sed an recte illo modo proferant: ipsi uiderint: nos id non posse fieri asseueramus: propterea φ consonantes eque uires suas ad uocales sequentes perferant: nominatimq Quintilianus de cappa id dicat.

Aduertēdum quoq in scriptura greca quoties post gamma sequitur alterū gāma. uel cappa. uel chi. uel. xi. loco gāma debere pronūciari ni litteram. aut si proferatur ni: litteras illas loco ni debere scri bi. cuius rei causam attulimus in libello de ui & potestate litterarum cum de. n. littera ageretur.

Aduertēdū ptere a si post ni lrām sequat tau. loco tau debere pferri delta: ne fiat ut illi dicūt son² retor Si post. m. sequatur. p. p. profertur quemadmodum. b. latinum. ut pempo quod est mitto. (ridus.

Harū quattuor & uiginti literarū duo sunt genera. septē uocales. alpha. epsilon. eta. iota. omicrō ypsilon. ω mega. relique omnes sunt consonantes. Vocales rursus in partes diuiduntur: in duas semp breues. epsilō. &. o. micrō. in duas itē semp longas. ω. &. η. & in tres medias siue ancipites hoc est quæ possunt esse breues & lōgæ. a. i. y. psilō. Cōsonantes rursus in duo genera diuidūtur: in octo semiuocales. zeta. xi. psi. lābda. mi. ni. ro. sigma. quarū tres priores duplices dicūtur. zeta. pro. sd. xi pro. cs. uel. gs psi. pro. ps. quinq posteriores liquidæ. que etiā imutabiles appellantur. lambda. mi. ni. ro. sigma. Et in nouē mutas. beta. gāma. delta. cappa. pi. tau. theta. phi. chi. Quarū tres sunt exiles. cappa. pi. tau. tres aspirate. chi. phi. theta. tres mediæ. gamma. beta. delta.

π	τ	κ	exiles.
β	δ	γ	mediæ.
φ	θ	χ	aspirate.

Spirationis notā antiquiores greci in ordine aliarū literarū perinde ac si esset litera posuerūt: quēadmodū apud latinos nūc ponitur. deinde η. literæ figurā per lineā trāsuersam mediā diuidentes in hūc modū ⊢ ⊣ dexterā illi² ptē exilitatis: sinistrā uero aspiratiōis notā esse uoluerūt. Illā palæmō uicētinus exilē: Grillus leuē noiauit: idē q̄ aspitatiōis nota erat flatilē dixit. per priorē dictiōes a uocalib² incipiētes q̄ debeāt proferri exiliter notauerūt: p posteriorē q̄ debeāt aspirari. Iuniores eandē rationē secuti. o. mediā diuiserūt in hūc modū ʽ ʼ possunt aūt uocales oēs aspirari & nō aspirari p ter. y. psilō que semp in principio dictiōis aspiratur. causam uero cur notā illā ex litterarū serie tollētes uocalibus ipendere fecerint: hāc fuisse tradūt: ne spūs uidelicet ille extra uocalē esse putaretur: at φ occasionē daret putādi esse literā q̄ sequētē uocalē feriret: quēadmodū apud hebreos. he. litera q̄ inter literas numeratur: quod flatus ille suus quodāmodo sonat. Sed cū ex cōsonantibus quattuor a græcis aspirētur. cur theta. phi. chi. figuras accōmodarint: rho uero propriā figurā nō dederint: hanc fuisse causam putandū est φ in tribus illis aspiratio intra ipsas est. & cū ipsis erūpit. in rho potius extra est: & cum uocali sequēti coalescit.

De diphthongis.

Diphthongi propriæ dicte apud græcos sex sunt. αι. quæ apud illos profertur quo sono nos enūciamus. æ. nostram diphthongon: atq semper in eandem uertitur. ut αἴακος. æacus.

αυ. Que apud illos pfertur tali uoce quali nos aue. si auferas. e. finalē. hoc est per. u. consonantem. Hæc diphthongus apud nos semper uertitur in. au. ita ut. u. sonet quasi uocalis. ut αὐλη. aula.

ει Que apud illos tali sono profertur quali nos. i. longū proferimus: atq apud nos in. i. longum plærumq uertitur. ut βραβεῖον. brabium. aliquando in. e. longum. ut πηνελόπεια. penelopea.

ευ. Que apud nos tali uoce profertur quali eua. si auferas. a. finalem. hoc est quasi per. u. cōsonantem apud nos semp uertitur in. eu. diphthongō ita tñ ut. u. sonet quasi uocalis. ut πενθευς pentheus.

οι. Quæ apud illos tali uoce profertur quali nos. i. longum proferimus: apud nos in. œ. diphthongō semper uertitur. ut οἰκονομος. œconomus. φοῖνιξ. phœnix.

ου. Que apd illos tali uoce pfert q̄li nos. u. uocalē efferim²: atq in eādē sp apd nos uertit. Cū apd græcos. u. uocalis nō habeat: p hāc diphthōgō illā repsentat. ut δοῦλος. dulos. Per hāc quoq exhibēt. u. cōsonātē nostrā: sed illā q̄si uocalē pferūt. ut σιλουανὸς. psiluan². ut οὐεσπασιανός. p Vespasian².

Impropriæ diphthongi sex quoq sunt: quibus antiquiores græci utebātur sequentibus uocales minusculis literis. quasi significare uolentes quod surdū nescio quid sonabāt: quas deinde iuniores subscripserunt: ut antiquitatem illā designarent: & φ sonus ille subobscurus in desuetudinem abiit.

ᾳ. Alpha subscripto. i. paruo sonat apud illos quasi. a. longū. atq apud nos in. a. longū uertitur ut asma asmatos. atrax atracos thrascias. u. & in datiuis primæ declinationis. ut martha. theologia.

ῃ. Eta subscripto iota paruo apud illos sonat quasi. i. longum. Nos quoq in. e. longum uertimus. uti datiuis prime & secunde declinationis. ut anchises datiuo anchise. calliope datiuo calliope.

ῳ. Mega subscripto iota paruo apud grecos sonat quasi. ω. longum apud nos plærumq; uertitur in œ diphthongon. ut tragóedia. tragedia aliquando in. o. longum ut palinῳdia palinodia.

υι. Psilon abscripto iota paruo apud illos sonat. y. psilō longū: apud nos semp uertit̃ in. yi. diphthongon. ut harpỳia. cœnomýia. orithyia. & p. y. longum quemadmodum a græcis profertur.

ηυ. Adscripto ypsilō apud illos sonat tali uoce quali apud nos. profertur. iui. si. auferas. i. finalem hoc est per. u. consonantem. ut προσηύδα. apud nos transfertur in. eu. diphthongon:

ωυ. Mega adscripto. y. psilo ꝓfertur ab illis tali sono quali nos ꝓferimus oua. si auferas. a. finalé. hoc est q̄si p. u. cōsonātē: q̄ diphthōgo soli gręci Iones utūtur dicētes. ωὗτος ꝑ αὐτὸς. apud nos in uno tm̄ noīe hebraico scribitur in sacris lr̄is hoc est Moyses: ubi. y. nullū sonū habere debet: sed ꝓferendū est moses: quēadmodū Iuuenalis. Strabo. Plini⁹. Iustinus ꝓtulerunt: & ex nostris græci theologi ꝑpe oēs doctores. Ex latinis Iuuēcus in quattuor euangelia. Arator in apostolica historia. aut si contendas. y. psilon debere proferri quasi. u. proferendum esse ut in. au. &. eu. diximus.

De accentu.

Accentus apud græcos quemadmodū & apud latinos tres sunt. acutus. grauis. & circūflex⁹. Sed acutus & circūflexus dictionis sunt accentus: grauis uero syllabæ tantū. unde syllabicus accentus dicitur. Est tamē q̄n accētus grauis est dictiōis accētus: cū uidelicet in cōsequētia grauis pro acuto ponitur: idq; in fine tm̄ dictionis. Dico in cōsequētia hoc est cū oratio festinat ad clausulæ exitū alioqui nunq̄ grauis poneretur pro acuto. Latini nō cōsueuerunt accentus apicibus notare nisi tantum ex Quintiliani precepto in dictionibus ambiguis ratione accentus. At gręci passim illos in q̄libet particula imponunt hoc modo. Acutum apice tenui sursum ducto ita tñ ut paululum in dexteram manum declinet in hunc modum. ´ Grauem apice tenui deorsum ducto: ita tamen ut in sinistram paululū declinet in hunc modum. ` Circūflexū ex utroq; ductu cōponunt: ut partim ascendat partim descendat in hunc modū. ^ Grauis itaq; cū sit ut diximus syllabæ & non dictionis accentus in qualibet syllaba collocari potest pręterq̄ in qua prædominans accentus collocatur. hoc est acutus uel circumflexus. Acutus ultimum siue tertium a fine locum possidere potest. Circumflexus duas tantum obtinet sedes hoc est ultimam & penultimam.

Est animaduertendū præterea ꝙ dictio habens syllabam ultimā grauem a græcis dicitur barytona. q̄ uero ultimam acuit oxytona quæ penultimam acuit paroxytona q̄ antepenultimam proparoxytona. Quæ tamen ultimam circumflectit perispomene appellatur: properispomene quę penultimam. His ꝑlibatis propono regulas accentibus græcis deseruientes.

Prima regula.

Accētus acutus poni pōt in ultima syllaba: siue illa sit breuis: ut calós: sophós: agathós. siue sit lōga absq; synerǽsi ut pentecosté. parasceué. anatolé. nam si habet synerę sim circumflectitur.

Secunda regula.

Accentus acutus potest in penultima syllaba poni: nisi illa sit breuis sequēte altera breui. ut lógos: pónos ónos: siue sit breuis sequēti lōga per naturā. ut lébes lébetos: tápes tápetos: siue sit lōga sequēti altera longa. ut ǽther: Dáphne: Dióne.

Tertia regula.

Accēt⁹ acut⁹ pōt poni in antepenultima siue sequant̃ duę breues. ut dáctylos: apóstolos: ámpelos: siue sequātur lōga & breuis. ut ægiália. Polýdoros. Nā si breuis cū longa: aut duæ longæ sequātur: accētus in penultimā transfertur. ut díceos in ntō antepenultimā acuit: in gtō dicǽu penultimam.

Quarta regula.

Circūflexus accētus collocari pōt in ultima syllaba: modo sit natura longa uel ex syneræsi. ut pentecostês in gtō: & pētecostê in dtō. nausicâ ꝓ nausicáa. Demophôn ꝑ Demophóon. ex regula inferi⁹ tradenda sexto loco.

Quinta regula.

Circūflexus accentus poni potest in penultima per naturam longa: modo ultima sit breuis: ut mûsa mæ̂a. Sed aduertendum ai. &. oi. diphthongos græcas ꝙ ad rationem accentus attinet: pro breuibus esse habendas. ut musa in plurali penultimā circūflectit: q̄q̄ ultima sit longa diphthongo.

Sexta regula.

Syllaba ultima per synæresin cōtracta in qua debeat accētus circūflexus collocari: cōstare oportet ex acuta in penultima: & graui in ultima. ut qđ de nausicáa & Demophóon paulo ante diximus. Aduertendū tamen huiusmodi synæresin nōnunq̄ fieri ex duabus grauibus existente accentu in antepenultima. ut chrýseos chryssûs. argýreos argyrûs. chálceos chalcûs.

Septima regula.

Vltima syllaba existēte lōga p naturā: accēt⁹ acut⁹ nō pōt in antepenultimā collocari: sed aut manet ī eadē ultima: aut trāsfert̃ in penultimā. Quę regula ab oībus græcis ꝑterq̄ ab atticis obseruatur. Illi nāq; Menæleos & similia quæ per tertiam declinationem Græcam inflectuntur: accentu in antepenultima acuto proferunt: q̄q̄ ultima per. ω. mega scribatur: atq; ut paulo ante dixi. ai. & oi. di

phthongi in fine dictionis positæ pro breuibus habentur. quod ad rationem accentus attinet.

Octaua regula.

Diphthongus in fine dictionis habens. y. psilon in fine si suscipit tonum: circumflectitur. sunt autem huiusmodi diphthongi tres. αυ. ευ. ου.

Nona regula.

Monosyllaba neutra circumflectunt. ut pŷr. pân. scôr.

Decima regula.

Ntūs: accusatiuus: & uocatiuus absq; synæresi si in ultima suscipiunt accentū: acuūtur. ut calós calón calé calós. Quod si habēt synæresin: circūflectuntur. ut nausicâ. nausicân. o nausicâ.

Vndecima regula.

Gtūs & datiuus in longas desinentes si super se tonum habent circunflectuntur. ut timê. timês. timê. sophôs. sophû. sophô.

Duodecima regula.

Gtūs in. os dissyllabū desinēs acuit semper ultimā. ut bûs: boós. zéus. diós. crés. cretós. cár carós. grá/us. graós.

Tredecima regula.

Gtūs non desinens in. os. dissyllabum habet accentum in eadem syllaba: in qua rectus. ut agathós a/gathú. lógos lógu. léxis. léxeos. Quod si rectus accentum habeat in antepenultima. & genitiu⁹ in longam terminetur: transfertur accentus in penultimam per regulam septimam. ut díceos dicæu. Quod si genitiuus creuerit una syllaba: quod euenit in nominibus quintę declinationis: quia in. os breuem terminatur: accentus in sequentem syllabam transfertur ut maneat in antepenultima. ut ænigma ænígmatos.

Quartadecima regula.

Datiu⁹ gti tonū habet & tēpus. ut anchíses anchísu anchíse. timé timés timê. æas. æantos. æanti.

Quintadecima regula.

Accusatiuus in eadem syllaba tonum habet in qua gtūs pręterq̃ in nominibus: quorum gtūs est dua/rum syllabarum in. os. desinens: quem dicimus ultimam acuere: tunc enim accusatiuus penultimā acuit. ut bús bóos bóa. zéus diós día. crés cretós créta.

Sextadecima regula.

Actūs monosyllab⁹ in. n. terminat⁹ circūflectitur. ut clís clidós clîn. mén menós mên. hýs hýos hŷn.

Septimadecima regula.

Vocatiu⁹ in eodē loco accentū habet in quo rect⁹. ut lógos o lóge uel lógos. timé o timé. Excipiūtur nomina cōposita in. es. longū terminata in quibus ultima grauis est: aut ex synæresi circūflexa: in his nāq; retrocedit tonus una syllaba. ut Demosténes o Demósthenes. hoc est de penultima in ante/penultimā. itaq; per. e. breuem in uocatiuo scribitur. Et eodē modo antigénes o antígenes. aristoté/les o aristóteles. De circūflexis ex synæresi periclês: ex eo quod est pericleés o perícles. hoc est de ulti/ma in penultimam. Composita uero in on. per. ω. mega si uocatiuum terminant per. o. micron: ac/centum retrahunt una syllaba. ut Agamémnon o Agámemnon. Apóllon o ápollon.

Octaua decima regula.

Ntūs pluralis similē tonū atq; in eadē syllaba habet ntō singulari. ut lógos lógi. Fœminina uero quę ueniunt a masculinis illorū rationē sequūtur. Actūs & uocatiuus nti pluralis tonum suscipiunt.

Nonadecima regula.

Genitiuus pluralis in on per. ω. mega terminatur. Collocaturq; accentus in penultima aut in ultima syllaba. nam in antepenultima nunq̃ potest collocari: propterea q̃ ultima est longa. In æquisylla/bis si rectus acuit ultimam: & genitiuus pluralis in ultima acutum habebit. ut timé timón: si penulti/mam eodem modo in penultima. ut lógos lógon: si antepenultimam accentus in penultimā trans/fertur. ut ænigma ænígmatos ænigmâton.

Vicesima regula.

Nominatiuus atq; proinde uocatiuus singularis terminationē habens cōmunē græcis & latinis: tam etsi accentu gręco & latino proferri potest: mixtus tamen sermoni latino secundum regulas accen/tus latini proferendus est. In sermone uero gręco accentus græci regulas sequatur oportet.

Prima & uicesima regula.

Si accentus gręci ratio nobis fuerit incognita: tutius esse minusq; errori obnoxium: si per regulas lati/nas uocabula moderemur: q̃ si artis auxilio destituti feramur præcipites in id: quod se nobis igno/rantibus obiecerit

¶ De nominis declinatione.

Sermo latinus quemadmodum & aliarum nationum linguę non usq; adeo purus est. ut non aliquid sibi aliunde adsciuerit. Cum uero magna illius pars ex sermone græco dependeat: nō modo uo/cabulorū siluam ex eo detorsit: uerumetiam quosdam casus mere gręcos usurpant. Vnde Quinti/lianus. recentiores. inquit. instituerant græcis nominibus græcas declinationes potius dare. quod

tamen ipsum non semper fieri potest: & subdit. mihi autem placet latinam rationem sequi quousq patitur decor. Decoris autem illius nos iudices esse non possumus: neq aliunde nobis constare potest: q ex autorum usu. Veluti si uenerit in dubium an decentius per declinationem latinam inflectantur dido didonis. calipso calipsonis. io. ionis. ut antiqui declinabant: an potius didó didús. calipsó calipsús. ió iús. ut sæculum eruditius: quale fuit ætate Quintiliani: qui libro primo scribit. Neq enim calipsonem dixerim ut iunonem: quamq secutus antiquos. Cæsar utitur hac ratione declinandi: sed autoritatem: inquit: consuetudo superauit. Phocas preterea ubi de declinatione græca his uerbis scribit. Errant qui didonis aut mantonis genitiuum dicunt: & uocum asperitas: & ueterum autoritas eiusmodi declinationem repudiant. Quod si græcorum nominum græcam declinationem admittimus: & accentus quoq græcos recipiamus necesse est: quare de utrisq nobis hoc in loco agendum.

Habēt Greci partē orationis: qua Latini carent: arthron illi: nos articulum uocamus. Est autem articulus pars orationis quæ præposita nomini demonstrat cuius generis est. Genera uero apud illos quinq sunt. Masculinum: quod designatur articulo. ὁ. ut. ὁ. agathós. Fœmininum quod designatur articulo. ἡ. ut. ἡ. agath. Neutrū: quod designatur articulo. τό. ut τό agathón. Cōmune duorū quod articulo. ὁ. & . ἡ. ut ὁ. & . ἡ. ánthropos. Epicœnū: hoc est promiscuū: quod sub una uoce comprehendit animalia utriusq sexus. ut. ὁ. & . ἡ. aetós & chelidón. Articulus masculinorum in genitiuo est τοῦ. in datiuo τῷ. in accusatiuo τόν. Articulus fœmininorum in gtō τῆς. in datiuo τῇ. in accusatiuo. τήν. Articulus neutrorū in genitiuo est. τοῦ. in datiuo. τῷ. in accusatiuo. τό Vocatiuus articulo caret: cuius loco ponimus. ο. aduerbium uocandi. Græci ablatiuū nō habēt. Dualis & pluralis numeri articulos ideo non posuimus: propterea q latini dualem non habent: pluralem raro usurpant: nisi quatenus articulo genitiui pluralis τῶν. aliquando utuntur.

Declinationes Græcorū qnq sunt: q omnes ad tres latinas reducūtur: nā quartę & quintæ nullū grecū nomen reperitur. Quattuor priores declinationes sunt nominū æquisyllabicorum: quinta est crescentium una syllaba in gtō: illa isosyllabica: hæc uero peritosyllabica appellantur.

Prima declinatio.

PRima græcorū nominū declinatio: quę masculinorū est: duas habet nominatiui terminatiōes in. as. & in. es. per. η. quæ omnia mittūt gtm̄ in. u. æneas ænéu. anchíses anchísu. Sed in. as. desinētia faciūt dtm̄ in. a. in. es. uero desinētia faciūt in. e. utrobiq. s. nti ablata. ut ęneas ænéa. anchíses anchísæ. Actūs ab utraq terminatiōe fit. s. nti mutata in. n. ut ęnéas ęnéā. anchíses anchísen. Vocatiuus ab utraq terminatiōe fit ablata. s. noiatiui ut æneas o ęnéa. anchíses o anchíse. Sed Attici o ænéas & o anchíses faciunt: quemadmodum in nominatiuo. In. es. uero gentilia in. a. faciūt uocatiuū. ut hic scýthes o scýtha. hic cappádoces o cappádoca. hic pérses o pérsa. Sed quando est proprium nomen o pérse facit. Cōposita quoq a metro quod est metior: & a poleo quod est uendo. & a tribo quod est exerceo in. a. faciūt uocatiuū. ut hic geométres o geométra. hic bibliopóles. póla. hic pedotríbes o pedotríba. Sed cum uocatiui uocalis longa sit: quemadmodum & nominatiui in. tes. desinentia in. a. breuem terminant uocatiuum: ut hic prophétes o propheta. hic poétes o poéta. hic toxótes o toxóta. hic léstes o lésta. Aliqua tn̄ notātur in. e. ut æétes. o æéte. callipétes o callipéte. ænarétes o ænaréte. philotherśites o philotherśite.

In. as. desinētia q ad primā declinationē latinā referunt penultimā acuūt siue illa sit breuis siue longa: ut andréas andréu. pythagóras. góru. ænéas ęnéu. amyntas amýntu. Ex hac termiatiōe latini usurpāt actm̄ in. an. ut ænéas ænéā. pythagóras. górā. Hora. ii. sermo. Qualia uincūt pythagórā anitiq reū doctūq platona. Vctūs quoq usurpat: qn̄ in. a. lōgū definit: ut o andréa o pythagóra. Quod si uocatiuus in. a. breuem terminatur: accētus latini regulā sequitur. ut ándrea. pythágora.

In. es. p. η. q ad primā declinationē latinā referunt: oīa fere acuūt penultimā siue illa sit breuis siue longa. ut anchíses. oréstes. priamídes. páthoídes atq inde oīa patronymica masculina: reperiūtur tamē nōnulla acuētia finalē. ut sophistés. tympanistés. origenistés: & similia. Ex hac terminatione latini usurpāt actm̄ in. en. desinētē. nā in. an. latinū est. ut priamídes priamídē. páthoídes páthoídē. Vergi. iii. ęnei. Priamídē helenū graias regnare per urbes. Hora. i. car. Tartara páthoídē iterū orco. Vocatiuus quoq usurpatur: cū in. e. longū desinit. ut Hora. ii. sermo. O laertiáde quicquid dicā aut erit aut non. Vergilius. iii. ęnei. Coniugio anchise ueneris dignate superbo.

Nominatiuo ænéas. ænéu. ænéa. ęnéan. o ęnéa uel ęnéas.
Ntō anchíses. anchísu. anchíse. anchísen. o anchíse uel anchíses.

Secunda declinatio.

SEcunda grecorū noīm declinatio fœmininorū tantū est q in. a. uel in. η. hoc est. e. lōgū desinētia in. es. cōiter faciūt gtm̄. ut músa múses. callíope callíopes. Desinētia uero in. a. lōgū uel in da. uel in tha. uel in. ra. a nti. seruāt in obliqs. ut theología theologías. léda lédas. mártha márthas. he

méra heméras. Datiu⁹ fit a genitiuo ablata.es.ut múses múse.calliópes.calliópe.theologías theología.lédas.léda.márthas.tha.heméras heméra. Actũs fit a ntõ assumpta.n.ut músa músan.calliópe calliópen.theología theologían.léda lédan.mártha márthan.heméra.an. Vocatiuus similis est nominatiuo.ut músa o músa.calliópe o calliópe.

In.a.desinẽtia.quæ ad primã declinationẽ latinã referunt:q̃dã acuũt ultimã.ut agiá.amiá.anthraciá antipophorá.q̃dã acuũt penultimã.ut oĩa q̃ in.a.lõgam desinũt.ut sophía.theología.ecclesía.comœdía.Quædã acuũt ãtepenultimã.ut ægina.aréthusa.síbylla.scollopédra.Quędã circũflectũt ultimã q̃ patiũtur synæresin.ut nausicâ:ab eo qđ est nausicáa.argyrâ ab eo quod est argýreos.siderâ ab eo quod est sydéreos.chrysâ ab eo quod est chrýseos. Quædã circũflectũt penultimã.hoc est quæ desinunt in.a.breue:habentq̃ penultimam natura longam ut mûsa.glôssa.mæa.althêa.

Ex hac terminatiõe latini rectũ usurpãt.qñ scilicet lõga repitur:ut apud Papiniũ in.v.theba. Nec facilis neméa latas euoluere uires. Quẽ locũ Priscia.li vii.tractãs neméa inquit quia seruauit.a.productã accentũ in penultima retinet acutũ tametsi eadẽ breuis est. A recto quoq̃ in.a.breui usurpãt actũs in an.breuẽ quoq̃:ut apud Papiniũ.vii.theba. Nãq̃ ferũt raptã æginã ab undis.quare accentu gręco hoc est acuto in antepenultima proferendum:tametsi penultima sit longa.

In.η.hoc est p.e.lõgũ desinẽtia q̃ ad primã declinationẽ latinã referri possunt q̃dã acuunt ultimã:ut timé.es.parasceué.péthecoste. Quædã acuũt penultimã.ut dáphne.ptisáne.eleemosýne.sed noĩa ꝓpria fœminarũ:urbiũ:& insularũ:penultimã ꝑpe semꝑ acuũt.ut heléne.erigóne.calliópe.ithácé.parthenópe.asíne.melíte. Ex hac terminatione latini oẽs casus usurpãt:atq̃ ꝑinde accẽtu gręco illos ꝓferre debẽt. Aduertẽdũ quoq̃ noĩa possessiua i.ce.a noĩb⁹ masculinis in cos.desinẽtib⁹ ultimã semper acuere:ut grãmaticé.es.ab eo quod grammaticós.dialecticé.cés.ab eo qđ est dialecticós.

Nominatiuo músa.músæ.músan.o músa.

Nominatiuo calliópe.calliópes.calliópen.o calliópe.

Tertia declinatio.

TErtia declinatio græcorũ nominũ atticorũ masculinorũ fœmininorũ & cõium in.os.p.ω.mega declinãtur:& in.ων.neutrorũ abiecta.s.uel.n.faciũt gtĩn.ut hic menéleos.menéleo.hæc hálos hálo.hic & hæc éugeos.éugeo:hoc éugeõ éugeo. Dtũs silis est gtõ. Actũs fit a ntõ.s.mutata in n.ut menéleos menéleõ.hálos hálõ.éugeos éugeõ. Vctũs similis est ntõ:ut hic menéleos o menéleos. Sed quẽadmodũ pauloãte diximus q̃q̃.o.finalis sit lõga:nihilominus ex ratione atticorũ accentus in antepenultimã trãsfertur. Latini ex hac terminatiõe:quãq̃ raro.tñ oẽs casus usurpãt.ut Vergilius.ii.æñ andrógeos in recto posuit dicẽs. Andrógeos offert nobis socia agmina credẽs.ubi.os lõgũ est. Iuuenalis quoq̃.credit olim uelificat⁹ áthos & q̃cquid græcia mẽdax. gtõ quoq̃ Vergilius est in.vi.ænei. In foribus lœtũ andrógeo. Paulus quoq̃ Hieroñ.interprete in epistola ad corinthios prima. Ego quidẽ sum Pauli ego aũt ápollo:qui gtũs atticus est:neq̃ est indeclinabile ut quidã somniant. Idẽ quoq̃ Hierony.ablatiuũ posuit:qui datiuo similis est:in eadẽ epistola dicens. De ápollo aũt fratre notũ uobis facio. Actm̃ quoq̃ ex declinatione græca usurpauit in epistola ad Titũ dicẽs.zenã legisperitũ & ápollo solicite pręmitte.sicut Vergi.i.georgi. Aut átho aut rhodópẽ atq̃ alta ceraunia telo. Nã q̃.o.natura longam breuiauit:factum est ratione sequentis uocalis.

Nominatiuo hic menéleos.menéleo.menéleo.menéleon.o.menéleos.

Nominatiuo hæc hálos.hálo.hálo.hálon.o hálos.

Nominatiuo hic & hæc éugeos.éugeo.éugeo.éugeon.o éugeos.

Nominatiuo hoc éugeõ.éugeo.éugeo.éugeon.o éugeon.

Quarta declinatio.

QVarta græcorũ noĩm declinatio:q̃ masculinorũ & fœmininorũ & cõium duorũ generũ est i.os.p o micrõ terminat & neutrorũ in.on.etiã p omicrõ. Quorũ gtũs in.u.desinit.os.siue.on.nũ mutata in.u.ut hic lógos lógu.hæc hodós hodú.hoc xýlõ xýlu. Dtũs fit.u.gti mutata in.ω.mega.ut lógu lógo.hodú hodó.xýlu xýlo. Actũs fit.s.nti mutata in.n.ut.lógos lógõ hodós hodón.xýlos xýlõ.ex regula neutrorũ. Vocatiuus fit.os.nti mutato in.e.ut lógos lóge.hodós hodé.Secũdũ atticos uero uctũs similis est ntõ.ut hic lógos o lóge uel logos.hodós hodé uel hodós.

In.os.& in.on.desinẽtia:quæ ad secũdã declinationẽ latinã referuntur quędam acuunt ultimam.ut æacós.pleonasmós.astismós.solœcismós & omnia noĩa possessiua desinentia in.cos.ut grammaticós.grãmaticé grãmaticón.logicós.rhetóricos.catholicós. Quædã acuũt antepenultimã.ut árctos.lógos sóphos Quædã acuũt penultimã.ut cáminos.éphebos.æremos.épiros.cámelos. Quędam circunflectunt penultimam.ut eûros.oêstros.achelôos. Ex hac terminatione latini frequenter tres casus usurpãt nominatiuũ accusatiuũ & uocatiuũ. Ouidius.xiii.metamor. æacón agnoscit summũ prolemq̃ fatetur. Idem in epistolis. Solueret in speculis omnis ábydos erat. Idem. utq̃ rogem de te & scribam si quis abýdo uenerit:aut quæro si quis ábydon eat:sed abýdo quia ablatiuus

est accentum habet latinum hoc est in penultima ex declinatione latina abýdus abýdi. Vergili⁹.i. georgicorum.pontus & ostriferi fauces tentantur abýdi.

Nominatiuo hic lógos lógu.lógo lógon.lóge.uel lógos.

Ntõ hæc ábydos.abýdu.abýdo.ábydon. o ábyde uel ábydos.

Nominatiuo hoc xýlon.xýlu.xýlo.xýlon o xýlon.

QVinta declinatio græcorũ nominũ masculinorũ & fœmininorũ & neutrorũ & cõiũ duorũ q̃ ad tertiam declinationẽ latinã referũtur:diuersas habet terminationes nti: de quibus deiceps singulatim prosequemur.Quorũ gtũs exit generaliter in.os. ut ǽas ǽantos. Datiuus fit a gtõ.os. mutata in.i.ut ǽantos ǽanti. Actũs fit.i.datiui mutata in.a. ut ǽanti ǽanta. Vctũs plærũq; similis est ntõ.ut ǽas o ǽas attice:cõiter o ǽan. Ntũs pluralis qui frequẽter a latinis usurpatur: fit a gtõ singulari.os.mutata in.es.ut ǽantos ǽantes. Neutra tamẽ ex regula generali in a. desinũt.os.genitiui mutata in.a. ut epigrámmatos epigrámmata.Gtũs pluralis fit a genitiuo singulari.os.mutata ĩ.ω.mega.&.n.quare necesse est ut in habentibus accentum in antepenultimam mutetur in penultimam.ut ǽantos æánton.epigrámmatos epigrammáton.Datiuus non usurpatur a latinis. Accusatiuus pluralis qui frequenter usurpatur a latinis fit ab accusatiuo singulari addita.s.ut ǽanta ǽantas. Vocatiuus similis est nominatiuo eiusdem numeri.ut ǽantes o ǽantes.

De genitiuo quintæ declinationis.

IN.a.desinẽtia que nomina ad tertiam declinationem latinam referuntur breuiant illud.a.tam in ñto q̃ in obliquis:possuntq; habere accentũ acutũ in penultima: siue illa sit breuis siue lõga. ut dógma.dráma. Possunt & in antepenultima:penultima existẽte lõga . ut perísp ema. anádema. diádema.áthyrma.apóphthegma. ænigma. Quædam circũflectũt penultimã.ut hâema.âsthma. âsma. dôgma.zôma.pêgma.scômma.bêma. Quæ oĩa faciunt gtm̃ assumpta. tos. ut dógma .atos. dráma.atos.Latini ex hac terminatione gtm̃ pluralẽ frequẽter usurpant : sed mutant accentum in penultima propterea q̃ ultima est longa.quia scribitur per.ω.mega.ut grámma gramáton.epigrámma.áton.Martialis. Argutis epigramáton libellis.hinc illud ineffabile dei nomen quod ab hebræis quattuor litteris scribitur.iod.he.uau.he.pro quo ipsi legunt adonai. tetragrammáton a græcis dicitur.Clemens quoq; a nostris frequenter citatur in libris peristromáton.

In.i.iota.uel in ypsylon oĩa sunt græca:sed a grecis declinãtur:apud latinos indeclinabilia sunt. Dissyllaba accẽtũ habẽt in prima acutũ:ut móli.cíci.stímmi.cómmi.méli.sed ab eo cõposita in antepenultimã transferunt accẽtũ.ut hydrómeli.œnómeli. oxýmeli. Polisyllaba uero antepenultimã acuũt.ut píperi.cinnábari.sínapi.quáuis penultima sit longa.unde a latinis penultima circunflectitur in sinâpis & mittũt apud illos gtm̃ in.os. purũ.ut móly.yos.cíci cícios.stímmi.ios.cómmi.ios. méli.ios. Neutra uero a cõmunibus duorũ generũ in.is.terminatis antepenultimã acuũt : & admodum communium declinãtur.ut hic & hæc philópatris & hoc philópatri philopátridos. hic & hec phygópolis & hoc phygopóli phygopóli phygopólidos. Latini ex hac terminatione casus rectos similes usurpant.ut Oui. Móli uocant superi nigra radice tenetur.

In.ω.mega desinẽtia oĩa sunt generis fœminini:possuntq; reduci ad tertiã declinationẽ latinã. ut uoluit cæsar:habẽtq; accentũ accutũ in ultima:mittũtq; gtm̃ in.oos. ut didó didóos.sapphó.óos. clió clióos.calypsó.óos.erató eratóos.myrtó.óos.lãpedó.óos.mató mantóos.dtm̃ formãt.os.mutata in.i.accusatiuũ.os.mutata in.a.ut didói didóa.sapphói sapphóa. cliói clióa calypsói calypsóa. Per synæresim tñ mittũt gtm̃ in.us.hoc est.oos mutata in.us. in qua suscipiũt accẽtũ circũflexũ ut didó didûs.sapphó sapphûs.clió clîus.calypsó calypsûs.mantó.tûs. Latini ex hac terminatione nominatiuũ usurpãt & obliquos synærizatos.ut Ouidius in priapeia Penelopes primã didûs si primã sequatur. Idẽ in epl'a sapphûs. An nisi legisses autoris noĩa sapphûs. Idẽ in.i.de arte. Nec mihi sunt uisæ clîo cliûsq; sorores. Actm̃ quoq; usurpauit Vergi.iiii.ænei.& nomine didó sępe uocaturum:& Horatius.æoliis fidibus canentẽ sapphó.& Ouidius in pria. Atlantidéq; calypsó.

In.an.plerũq; sunt masculina acuẽtia finalẽ:assumũtq;.os.in gtõ retinẽtq; semper.a.longũ.ut titán titânos.pæán pæános.pelecán.cânos.acarnán acarnânos.pán panós.pro deo pastorũ. Nã pán neutri generis pro eo quod est omne pantos per.t.facit, Composita uero penultimã acuunt. ut hermópan hermópanos.eupéan eupéanos.Latini ex hac terminatione genitiuũ & accusatiuum utriusq; numeri usurpant.ut Vergi.viii.ænei. Panós de more lycæi. Idem in buco. Mecũ una in siluis imitabere pána canendo. Idem.vi.ænei. Lętum pæána canentes.

In.en.p.H.q̃ in.e.lõgũ uertit masculina reperiũtur & fœminina & cõia duorũ generũ q̃ partim acuũt ultimã:ut ex masculinis hymén.solén.lichén.adén.splén.zén.mén.& ex fœmininis sirén.troezén partĩ acuũt penultimã.ut hic hélẽ.hic & hec cársen.térẽ.q̃ oĩa.os.assumpta faciũt gtm̃. sed q̃dã retinẽt in obliqs.e.lõgũ.ut hic splén splenós.hic zén zenós.hic chén chenós.hic mén menós. hic da

mén daménos. hic solén. lénos. hic lichén. énos. hic héllé héllenos. hæc syrén. rénos. hæc troezén. énos. Quædam uertunt. e. longum in epsilon. ut hic adén adénos. hic auchén auchénos. hic poemén. énos. hic limén. énos. hic azén azénos. hic pythmén pythménos. hic & hæc ársen. enos. hic & hæc téren térenos. hæc phrén phrénos. hæc glén non declinatur. Latini ex hac terminatiõe accusatiuos utriusq; numeri usurpant.

In. in. per. i. iota masculina siue fœminina ultimã acuũt. habẽtq; plærũq; alterã terminationẽ i. is. mittuntq; gtm̃ i. inis. sup nti terminationẽ. os. assumpta. ut hic delphín uel delphís delphînos. telchín uel. is. telchînos. actín uel actís actînos. hec salamín. înos. eleusín uel. sís. eleusínos. rhín rhinós. Latini ex hac terminatione actm̃ singularẽ: & ntm̃ & actm̃ & uctm̃ plurales frequẽter usurpant. ut Oui. sensit delphína melantho. Vergi. in buco. Orpheus in siluis inter delphínas aríon.

In. yn. p ypsilõ gñis masculini siue fœminini penultimã acuũt: atq;. os. assumpta faciũt gtm̃ penultima lõga. ut phórcin uel. cis. phórcinos. mósyn. ynos. póltyn póltynos. hæc górtyn górtynos.

In. on. per. ω. mega q̃ ad tertiã nõis declinationẽ latinã referunt: q̃dã acuũt finalẽ. ut sarpedón. geryón. amazón. antedón. carchedón. chacedón. Quædã acuũt penultimã. ut zénõ. plátõ. théon. crótõ. demophoón. laocóon. achérõ. médõ. Quedã circũflectũt ultimã q̃ scilicet sunt cõtracta ex acuta & graui. ut demophôn p demophóon. posidôn p posidóon. lacôn p lacóon. Quæ si habẽt in penultima ancipites hoc est. a. i. ypsilõ lõgas per o micrõ in obliquis declinãtur. ut hic macháon macháonos. icetáon. onos. aretáon. onos. opáon. onos. apisáon. onos. alcmáon. onos. lycáon. onos. elicáon. onos. protiáon. onos. amitháon. onos. oríon. onos. ixíõ onos. amphíon. onos. hyperíon. onos. pádíon. onos. echíon. onos. dolíon. onos. dolopíon. onos. molíon. onos. nomíon. onos. iáson: onos. Habẽtia uero easdẽ ancipites. ante. on. correptas per. ω. mega declinãtur: ut amphitrýon amphitrýonos. perictíon. perictíonos pygmalíon. onos. eurytíon. onos. deucalíon. onos. erenthalíon. onos. endymíon. onos. actoríon. onos. anthemíon. onos. hippotíõ. onos. Habẽtia uero epsilõ ante. on. ω. mega seruãt. ut alcméon alcméonos. théon. onos. eléon eléonos. medéon. onos siméon. onos. Sed habẽtia. æ. diphthõgõ ante. on. ω. mega seruãt. ut ǽgrõ ǽgronos. mǽõ. onos. actæon onos. quod etiã aliq̃n actæónos per o micrõ facit. Exeũt quoq; nõnunq̃ in. ontos. ut achérõ achérõtos. laocóon laocóontos. Sed de his explicatius per uarias terminationes agendum est.

Latini ex hac terminatiõe plærũq; actõs utriusq; numeri usurpãt. ut achéro nachéronta. Vergili. Atq; imis achéronta affat auernis. laocóon laocóonta. Idẽ. illi agmine certo laocóõta petũt. demophóon demophóonta. Oui. in episto. Phylli fac expectes demophóonta tuũ. pláton plátona. Hora. Pythagórã anitiq; reũ doctũq; plátona. zénõ zénona. Martia. Democritos zénonas in explicitosq; plátonas. In. bon. desinentia. ω. mega seruant. ut bubôn. ônos. arrabôn. ônos.

In. con. siue. chon. desinentia. ω. mega seruant. ut glaúcon. onos. lácon láconos. glýcon. onos. Sed cýcon. onos. o micron habet.

In. don. desinentia. ω. mega seruãt ut sidón. ônos. calydón. ônos. Aliq̃n tamen o micron habẽt. ut sidón. onos. anthedón. ónos. aspledón. onos. macedón. ónos. carchedón. ónos. calcedón. ónos. chalidón. ónos. amydón. ónos. sarpedón. ónos. uel sarpedón sarpedóntos. ab. odus. composita per. nt. declinantur. ut chalcódon chalcódontos.

In. gon. desinentia. ω. mega seruant. ut ǽgon ǽgonos. agón agónos. aliquando o micron habẽt. ut trygón trygónos. lestrigón. ónos.

In. lon. desinentia. ω. mega retinent. ut dólon. onos. sólon. onos.

In. mon. desinentia. ω. mega retinent. ut símon símonos. ámmon. onos. tímon. onos. aliquando o micron. ut dǽmon. onos. lacedǽmon. onos. strýmon onos. ǽmon. onos. andrǽmon. onos.

In. non. desinentia. ω. mega retinent. ut daphnon. onos. platánon. onos. & similia. zénon. onos. sínõ onos. ménon onos. aliquando per omicron declinantur. ut agamémnon. onos. cánon. onos.

In. oon desinentia in. ontos. exeunt. ut laocóon. ontos. democóon. ontos.

In. pon. desinentia. ω. mega retinent. ut lámpon lámponos.

In phon desinentia. ω. mega retinent. ut trýphon. onos. typhôn. ônos. circũflexa per. nt. declinantur ut plurimum & seruant. semper. ω. mega: ut demophôn. ontos. xenophôn. ontos. aglaophón. ontos. ctesiphôn. ontos. cherphôn. ontos.

In. rõ. desinẽtia. ω. mega retinẽt. ut citherõ. éronos. chárõ. onos. trítõ. onos. chíron. onos. pleurón. (onos.

In. son. desinẽtia. ω. mega retinẽt. ut. ǽson. onos. thráson. onos. aliquando per. o. micron declinantur. ut iáson. onos. oloáson. onos.

In. ton. desinẽtia. ω. mega seruãt. ut plútõ. onos. pláton. onos. cátõ. onos. mýron. onos. crótõ. onos.

Nomina participialia per. nt. declinãtur. ut phaéton. ontos. cháron. ontos. ut calégon. ontos. médõ. ontos. créon. ontos. alcimédon. ontos. amphimédon. ontos. eurymédon. ontos. automédon. ontos. laomédon. ontos. phlegéton. ontos. pelágon. ontos.

Quæ synæresin nõ patiuntur.per.nt.quemadmodum sua synærizata declinantur:ut demophóon.ontos.democóon.ontos.hippocóon.hippocóontos.aglaophóon.ontos.

In.ar.hñtia penultimã naturã lõgã eãdẽ circũflectũt ut hẽmar.hẽpar.ũthar.ĩdar. Monosyllaba uero acuunt.ut cár carós.psár psarós.dissyllaba penultimã acuunt ut mácar.ónar.dámar.polisyllaba antepenultimã ut délear.óniar.áliphar cárear.In.ar.itaq; masculina & fœminina assumpta os faciunt gtĩn q si sunt monosyllaba pducũt.a.ut.cár carós.pár parós.psár psarós. Si supra syllabã breuiant illd.a.ut mácar.aros.ónar.ónaros.dámar.aros.neutra uero in.atos.faciũt gtĩn.a.quoq; breui si sint polysyllaba/ut délear deléatos.oníar oníatos.áliphar alíphatos.cárear caréatos.& dissyllabicoꝝ aliqua neutra lõga penltimãtia in.tos.quoq; faciũt gtĩn/ut hémar hématos. ídar atos hépar.atos.úthar.atos.Penltimantia uero in breui faciũt gtĩn in.ros. ut hýpar hýparos. thénar.aros.néctar.aros.phréar uero qd' ex hac ratione debuit facere phréaros.& stéar stéaros. phréatos.& stéatos faciunt.

In.er.per.eta.q̃ masculina sunt:q̃dam acuũt ultimã:ut monosyllaba:thér théros.fér féros.Et ex dissyllabis q̃dam ut sotér.ethér.aér.q̃dam acuũt penultimam:ut íber.Monosyllaba assumpta os.faciunt genitiuũ & seruant eta longũ in obliquis.ut thér theros.phér pheros.fér feros.cér cerós.Sed supra syllabã masculina acutisona si hñt.t.ante.er.retinent.e.longũ in obliquis.ut lutér luteros.sotér soteros.oletér oleteros.Excipiunt astér asteros.& patér patéros.q̃ uertunt.e.longũ in breue.Quod si nõ hñt.t.uertũt.eta.i.e.breue:ut ethér ethéros.aér aéros.daér daéros.anér.eros.Sphithér uero & eleuthér spinthéros & eleuthéros per eta lõgũ faciũt.In.er.grauisona si penultimã hñt longam uertunt.e.longum in breue.ut píer píeros.phráter.eros.Sed si penultimam habent breuẽ seruant longum.ut íber íberos.erίer.eros Panthér uero.n.p.simplicis seruat declinationem.Fœminina in.er.supra syllabam mutant.e.longũ in breuẽ. ut matér matéros.méter.ros.deméter.eros.thygathér.éros.In.er.neutra q̃ rara sunt appositione.os faciunt gtĩn.ut cér cerós.ab eo qd' est céar céaros.

In.ir.p.ei.diphthõgõ appositiõe.os.faciũt gtĩn:ut chír chirós.phthír phthíros.ír.irós.& ab eis cõposita antíchir antíchiros.Polýchir polýchiros.His adde mártyr mártyros.

In.or.desinẽtia apd' grecos oĩa scribunt p.ω.mega p̃ter hæc q̃ttuor ánor.cálor.áor.hñt aũt in:or.finita acutũ accentũ in ultima aut in penultima.Acutisona positione:os faciũt gtĩn.seruãtq;.ω.mega in obliqs:ut phór phorós:ichór.oros.Etiã grauisona hñtia l.ante.or.seruant.o. magnũ. ut célor céloros.pélor.oros.Sed si nõ hñt.l.uertũt.o.longũ in breue:ut néstor néstoros. héctor héctoros.méntor.oros.méstor.oros.mnéstor.oros.cũ propriũ est uiri nomen:sed mnéstor adiectiuũ.ω.magnũ retinent.

In.or.cõmunia hñt.o.micron in obliqs:ut hic & hæc apátor apátoros.amétor.éros.pandamátor pãdamátoros.

In.or.neutra.ω.magnũ retinẽt in obliqs:ut hélor.oros.técmor.oros Heteroclita uero sunt scór scátos & hídor hídatos.Ex desinẽtib⁹ i.r.latini freq̃nter actõs utriusq; nũeri usurpãt:ut ab eo qd' ẽ car.Oui.iiii.meta.lyciæq; ppinquos cáras adit:& ab eo qd' æthér. Vergi.in.i.geor.illa leuẽ fugiẽs raptim secat ethéra pénis.Idẽ:aéra p uacuũ ferri.Ex nominib⁹ terminatis in.or.ꝑpe semp actũs usurpat:ut héctor héctora:néstor néstora.rhetor rhétora.

In.as.q̃ ad tertiã declinationẽ latinã referunt:si sunt masculina penltimã acuũt:mittũtq; gtĩn in ãtos.ut ábas ábãtos acámas.ãtos.acrágas.ãtos.adámas.ãtos.æas æantos.álibas alíbãtos.ándrias ádríãtos.apésas.ãtos.áras ãtos.athámas.ãtos.átlas.ãtos.bíbas.ãtos.bábras.ãtos chálcas.antos.cánas.antos.cáras.ãtos.charídas.ãtos.chélas.ãtos.cýphas.tos.cýrbas.antos.coríphas coríphantos.eléphas.ãtos gígas.ãtos.ìmas ímãthos.lycábas.ãtos.mýdas.ãtos.oédas.ãtos.pállas.ãtos.pelécas.ãtos.períphas períphãtos.phídas.ãtos.pýlas.antos phórbas.ãtos.polydámas polydámantos.próphas.ãtos.sálgas sálgãtos:teléutas.ãtos.téuthras téuthrãtos.tháumas.ãtos thóas.antos.tólmas.ãtos. Fœminina uero ultimã acuũt assumũtq; in gtõ. d. ut acrás acrádos. lápás.ádos.pallás. ádos.pliás.ádos.monás.ádos.diás diádos.triás.ádos.hebdoóas.ádos.ogdoás.ádos. decás. ádos. arcás uero unũ de masculinis arcádos seqtur fœmininoꝝ terminationẽ.Latini ex hac terminatiõe gtõs usurpãt:ut Luca.in.ix. Pallãdos in medio ꝯfecit pectore gorgõ.Dtĩn quoq; ut Papi. in achilleide.Pallãdi littore celebrabat scyros honorẽ.& actĩn:ut Martialis. Pallãda p̃tereo:res agit illa tuas:& actũs semp ab autorib⁹ usurpat.ut ab eo qd' ẽ apésas. Papi.in.iii.theba.noie lernei memorant apésanta colõni.Et ab eo qd' ẽ chálcas. Verg.ii æñ.magno chálcãta tumultu ptrahit in medios.Reperiunt quoq; nõnulla q̃ mittũt gtĩn in.anos.ut mélas mélanos. tálas talantos.

In.es.cum.H.hoc est per.e.longum.masculina q̃ ad tertiam declinationẽ latinã referuntur:plærũq; acuunt penultimam:mitũtq; genitiuũ in.etos.& q̃ per.eta.ut cháres cháretos. chrémes chrémetos.cómes cómetos.crátes.etos.cútes cútetos.dáres dáretos.epiáles epiáletos. gýes gýetos. glóes

glóetos.ígnes ígnetos.láches láchetos.lébes lébetos.mágnes.etos.másses.etos.mástles.etos.mé/ges mégetos.méndes méndetos.mýces.etos.mýnes.etos.mórges.etos.néres néretos.pénes.etos.phráges phrágetos.pýdes pýdetos.pígres pígretos.pýdes pýletos.plánes plánetos tríges trígetos tápes tápetos.tháles.etos.Hæc aliqñ mittunt gtm̃ in.u.ut cháres charu.cómes cómu.dáres dáru.gýes gýu.mýces mýcu.pýdes pýdu.pýles pýlu.Monosyllaba quoqȝ acutisona in.etos.faciũt gtm̃.ut crés cretós.gnés gnetós.thés thetós.& acutisona pluriũ syllabaꝝ.ut argés.êtos.admés admê/tos.homithnés homithnêtos.Et nomina q̃dã latina q̃ in sermoné gręcũ traducta amittũt.n.quã rursus in gtõ resumunt.ut clémes clémětos.crésces.entos.prúdés prúdétos.písdes.entos.uáles uá/létos.Cõposita a cleos qđ est gloria circũflectũt ultimã mittũtqȝ gtm̃ in.eos.per.epsilõ.ut agatho/clês agathocléos.periclês pericléos.sophoclês sophocléos.Latini ex hac terminatiõe actm̃ utriusqȝ numeri usurpant.Sillius li.iiii.Illum sidonio fulgenté ardore tápeta Papini⁹.i.theba.altosqȝ in fer/re tápetas.Ouidi.in episto. Viginti fuluos operoso ex ære lébetas.Ausonius.Fictilib⁹ fama est coe/nasse agathocléa regem.

In.æs.diphthongon unum reperitur fœmininum dǽs.detós.& unum commune duorum pęs quod facit pædós.

In.eus.diphthongon q̃ ad secundã declinationé referuntur:ultimã semper acuunt mittuntqȝ gtm̃ in.eos.uel.ei.& datiuum in.ei.solutas uel per synæresin ꝯtractas.actm̃ in.ea.uocatiuum in.eu.s.nomi natiui ablata.Latini ex hac terminatione oẽs casus usurpant.ut penthêus.penthéos uel penthêi.pẽ/théo uel penthî penthéa.o pentheũ.Martia.Flet philomena nefas incesti teréos & quę. Vergilius in buco.Aut ubi mutatos teréos narrauerit artus.Idem in eodem.Orphî calliopéa lino formosus apollo.Iuuenalis.Alcinoẽ bacchi thebas & teréa fausti.Ouidi.vii.metamor.Vt soluere ambo uo/luisti tu quoqȝ tereû.sed.eu.circunflectitur per regulã octauã.qđ diphthongus finalis habens ypsi/lon in fine circunflectitur si tonum accipit.Vergi.iiii.georg.Illa quis & me inquit miseram & te ꝑ/didit orpheû.

In.is.omnia reducunť ad tertiã nominis declinationé latinã:quoꝝ q̃dã acuunt ultimã.ut crepís.cne/mís.auletrís.& oĩa fere patronymica priamís.eneís.thebaís. Quędã acuũt penultimã.ut páris.crátis.cýphis.thémis.thétis.mémphis.Quędã acuunt antepenultimã.ut síbaris.thámiris.ádonis.théognis.cháribdis.Sed in.is.ꝓpria masculina in.dos.faciũt gtm̃.ut ádonis adónidos.páris pári/dos.théognis.théognidos.Hñtia quoqȝ penultimã lõgã.ut euńís eunídos.gymnís gymnídos.lá/tris.idos.Et a polis qđ est ciuitas ꝯposita masculina sola uel cõia ut agesípolis agesipólidos.eupólis eupólidos.hic & hæc phygópolis.ólidos.ápolis apólidos.Est ꝯposita a mátis qđ est uates ut coscino/mántis coscinomántidos.prómátis ꝓmántidos.Et hñtia ante.is.unã ꝯsonanté.ut crátis crátidos.Sed hñtia duas immutabiles in.thos.faciũt ut órnis órnithos.mérmis mérmithos. Monosyllaba uero hñtia.i.longũ additiõe.o.in.os.faciũt gtm̃.ut cís ciós.lís liós.Appellatiua etiã & nõ denomi natiua q̃ penultimã hñt breué per.os.puꝝ mittunt gtm̃.ut échis échios.mántis mántios.óphis óphios.Et q̃dam ꝓpria.ut ágis ágios.agesípolis agesipólios.anácharsis anachársios.búsiris busírios gáozis gaózios.íphis íphios.séntis séntios.sýbaris sybários.thámyris thamýrios.zénis zénios.Quoꝝ aliqua per dos.plærũqȝ inflectũtur.ut ágis ágidos.thámyris thamýridos.agesípolis agesi/pólidos.búsiris busíridos.

In.is.polisyllaba fœminina nõ hñtia duas terminatiões per.dos.faciũt gtm̃ siue sint acutisona.ut cne mís cnemídos.& priamís priamídos.& hmõi patronymica fœminina.auletrís auletrídos.coro/nís coronídos.crepís crepídos.dorís dorídos.pagasís pagasídos.strategís strategídos.Siue circũ/flexa.ut bedîs bedîdos.molîs molîdos.Siue barytona.ut cýpris cýpridos.cítharis citháridos.des/pótis despótidos.éris éridos.mémphis mémphidos.ménis ménidos.polítis polítidos.toxótis to/xótidos Quę aũt sequũtur per.os.puꝝ declinãtur.ácris ácrios.ásthlibis asthlíbios.cárybdis caryb/dios.xóis.ios.císseris cissérios.dmóis dmóios.epictésis epictésios.géris gérios.hýbris hýbrios.la/chúsis lachúsios.nemésis nemésios.mégyris megýrios.panégyris panegýrios.sárdis sárdios.scép/sis scépsios.episcépsis episcépsios.sóis sóios.thamiáthis thamiátidos.& breui penultima ut có/nis cónios.spánis spánios.pólis pólis. Et ab eo composita fœminina solum.ut acropólis acropó/lios.Aduertendũ tñ ꝙ illa q̃ cõmuniter faciũt gtm̃ in.dos.more ionico.per.os.purũ declinari pñt.ut páris páridos.uel pários.ménis.ménidos uel ménios.thétis thétidos uel.ios.mémphis mémphi dos.uel mémphios.Latini ex hac terminatione oẽs casus usurpant.gtm̃:ut Iuue.Curritur ad uocé iucundã & carmé amicæ thebaídos.datiuũ ut Catull⁹.Morte feror thesei qualé minoídi luctũ.Sa/binus in epl̃a demophoontis ad phillída.phillídi demophóon patria dimittit ab urbe.q̃bus in lo/cis qa.i.terminalis breuiatur:accẽtu græco in penultima sunt ꝓferenda.Actm̃ quoqȝ ut Ausonius rex magis an regnũ minoída sollicitat grex.Verg.phillída mitte mihi meus ẽ natalis iolla.Papi.in calce thebaídos.neqȝ tu diuinam æneida tenta.Vocatiuũ quoqȝ ut idem in eodem loco.O mihi

bis senos multũ laborata per ãnos thebai. & Oui. in ep̃lis. Prima mihi nutrix æolí dixit amas. Ntũs p̃terea actũs & uocatiuus pluralis usurpãtur cum in. es. uel in. as. breues terminãtur. ut acheloídes uel acheloídas. cadmeídes uel cadmeídas. belídes uel belídas.

In. eis. diphthongõ per epsilõ & iota. & ois. per. oi. diphthõgõ quoq; q̃ sunt polysyllaba uni⁹ gñis siue triũ in. entos mittũt gtm̃. ut selĉis selẽentos. simóis simóentos. pyróis pyróentos. opóis opóentos. charíeis charíẽtos. timéis. entos. phonéis phonéentos. Monosyllaba uero masculina per. eis. diphthongõ per. enos. faciunt gtm̃. ut hés henós. ctís ctenós. dis denós. Et ab eo ꝯposita. ut medís medenós. udís udenós. Clís aũt clidós facit. & anthéris anthéridos. Latini ex hac terminatiõe ntm̃ & actm̃ freq̃nter usurpant. Vergil. i. æñ. ubi tot simóis correpta sub undis. Idẽ in. v. hectoreos amnes xantũ simóentaq; testor. Oui. ii. metamor. interea uolucres pyróis eous & ethon. Flac⁹. v. argonauticõ. & formidantem patrios pyróenta dolores.

In. ys. per ypsilon q̃dam circũflectũt ultimã. ut ichthŷs. & ex monosyllabis. mŷs. sŷs. q̃dã grauãt eãdẽ ut típhis. bótris. nécys. rhadámãtys. q̃ omnia masculina sunt. retinentq; in gtõ ypsilon & faciũt in. os. purum. ut ichthŷs ichthŷos. mŷs mŷos. sŷs sýós. típhys típhyos. bótrys bótryos. nécys nécyos. rhadámanthys rhadamánthyos. Acutisona. q̃ per tria genera declinãtur uertunt in obliq̃s ypsilon in epsilon. ut oxýs oxéos. thacýs thachéos. bradýs bradéos. ocýs océos. pachýs pachéos. Hoꝝ neutra in ypsilon desinentia masculinoꝝ seruant declinationem. Cõposita simplicib⁹ in. ys. eodẽ modo inflectuntur sicut sua simplicia. ut cállichthys callíchthyos. q̃m ichthŷs ichthŷos fecit. tríbrachys tribráchéos. q̃m brachýs brachéos. Sed si aliter cõponantur in. dos. faciũt gtm̃. ut épelys epélidos. neélys neélydos.

In. ys. fœminina grauisona per. os. mittũt gtm̃. ut pítys pítyos. chélys chélyos. génys gényos. Excipitur cômys cômythos. & córys córythos. Acutisona uero per. dos. declinantur. ut chlamýs chlamýdos. pelamýs pelamýdos. crocýs crocýdos. Oxytona p̃terea siue circũflexa hñtia solũ in nominatiuo. y. longũ: & in obliquis breue per. yos. puꝝ declinantur. ut erimnýs erimnýos. tethŷs tethýos. ophrŷs. ŷos. drŷs drýos. aglŷs tñ aglýtos facit. Latini ex hac terminatione gtm̃ usurpant. ut Lucanus in primo. tethýos unda uage lunaribus æstuat horis. & Vergi. actm̃ in bucolicis. q̃ tentare tethýn ratibus.

In. os. p. ω. mega monosyllaba acutisona siue hñtia. d. t. th. p. os. puꝝ faciunt gtm̃. ut dmós dmoós. trós troós. thós thóos. Quæ uero nõ hñt in. tos. ut crós crotós. phôs photôs. polysyllaba etiã oxytona. ut aptós aptótos. agnós agnótos. hidrós hidrótos. Et breui penultimãtia. ut monóceros monocerótos. rhinóceros rhinocerótos. gélos gélotos. éros érotos. Quæ longa penultima. p. o. purũ declinant. ut héros héroos mínos mínoos. Excipit̃ élos élotos. per. eta. q̃m élos erat per epsilõ. Attici uero héro. míno. élo. dicunt. s. nominatiui remoto.

In. os. duo sunt natura circunflexa mittẽtia genitiuum in. tos. phôs photós. & ôs ótos. Martia. ab eo quod est rhinóceros. actm̃ usurpauit in distichis. gestauit modo fronte me iuuenes: ueꝝ rhinocerôta me putabis.

In. us. q̃ per. oy. diphthõgon a grecis scribunt̃ circũflectentia ultimã. per. untos mittũt gtm̃. ut placûs placûntos. simûs simûntos. opûs opûntos: cerasûs cerasûntos. authemûs authemûntos phycûs phycûntos. hydrûs hydrûntos. hiericûs hiericûntos. trapezûs trapezûntos. q̃ omnia per synerẽsim contracta sunt ab. ois. in. us. opóis opûs. ceraſóis cerasûs. Acutisona in. os. purum mittunt gtm̃ ut bûs boós. nûs noós. chrûs chroós. chûs choós. Excipitur pus cum suis compositis. q̃ mittunt genitiuum in. odos. ut pûs podós. chytrápus chytrápodos. dípus dípodos. trípus trípodos. œdípus œdípodos quod & œdípu facit attice. declinant̃ etiam apud poetas œdipódes œdipódu. per primam declinationem. Excipitur quoq; odûs odóntos cum suis compositis: quæ omnia exeunt in. ontos. sicut & suum simplex. ut argíodus argíodontes. cynodus cynódontos. caulíodus caulíodontos. Latini ex hac terminatione: tum rectos: tum obliquos usurpare solent. Vergilius. x. æneí. est amathûs est celsa mihi paphos. Ouidius. x. metamorpho. at si forte roges fœcundam amathûnta metallis. Idẽ primo de ponto. cæde puer facta patroclus opûnta reliq̃t. Lucanus lib. ix. meritũ phycûnta ruinas. Curtius regionẽ inq̃t eam usq; ad trapezûnta defendere. Lucanus in. vii. & subdita sipûs montibus. Hinc sipûntos in gtõ & sipûnta in accusatiuo. ut de postea sipóntus siue sipûntos ea ciuitas in apulia dicta est.

In. ns. uel. rs. ls. grauisona sunt & per duas ꝯsonãtes in obliq̃s declinant̃ ut tyrins týrinthos. hélmins hélminthos. mácars mácartos. p. t. exile. nã hñtia. a. ante duas illas ꝯsonãtes. a. tos. mittũt gtm̃. nõ hñtia. a. in. thos. p. th. Itaq; ex hac rõne háls haltós debuit facere. Sed ut seruaret dasẽã nominatiui halós fecit. Omnis eñ uocalis p̃cedens liq̃dã si post eã sequat̃. d. uel. t. uel. th. tenuat̃. & q̃a obliq̃ similes ntõ spũs hñt: abiectũ est. t. & fecit halós. Papini⁹. in. iiii. the. ab eo q̃d' est týrins actm̃ usurpauit dicens: suus exit in arma antiquam týrintha deus.

In.ps.finita per.p.in obliquis declinatur.siue sint monosyllaba siue polisyllaba cõposita siue simplicia. sed polisyllaba penultimã acuũt.monosyllaba quoq; acuũtur.ut óps opós.thóps.opós.cyclops cýclopos.lælaps.apos.euryops.yopos.Excipiũtur hæc q̃ loco.p.suscipiũt.b.in gtõ ꝓpter hal̃ lr̃arũ affinitatẽ. Vnde & a latinis per.b.quoq; in gtõ ↄsueuerunt scribi.líbs.libós.níps nibós.phábs phabós.phléps.phlebós.áraps árabos.cálips.chálibos.chérnips chérnibos.tharyps thárybos. Et tria per ph.cínyps cínyphos.rathélips cathéliphos.scíraps scíraphos.sed aduertẽdũ est qđ in.ops.polisyllaba pet.o.micrõ scribũtur.ut æthíops æthíopos.mérops méropos.cécrops.opos.ænops æno pos.pélops pélopos.p̃terq̃ hýdrops hýdropos.cýclops cýclopos.mólops.lopos.cónops. opos.nyctálops.álopos.scólops scólopos.mýops.opos.cánops.opos.Et q̃cũq; deducũtur ab óps opós.qđ est oculus.ut helícops helícopos.sicut ecõtrario q̃ ab óps opós.qđ est uox.o.micrõ hñt.ut mérops méropos.Latini ex hac terminatione actõs utriusq; numeri cum ntõ plurali freq̃nter usurpãt.Hora.i.ser.pastorẽ salteret uti cýclopa rogabat. Verg.æñ.infandi cýclopes & altis montibus errant. Idem.xi.etneos uidit cýclopas ulysses.

In.ax.q̃dã accẽtu acuto in penultima ꝓferunt.ut thórax.phéax.ánax.phílax.córax.q̃dã circũflectũt penultimã.ut aûlax.clîmax.hýlax.cŷax.lŷax.q̃ in obliq̃s.c.hñt ut thórax thóracos.phæax.ácos. q̃ aliq̃ñ.t.cũ.c.accipiũt.ut ánax.ánacos.uel ánactos.astýanax.ánacos.uel astyanáctos. hippónax. ónacos.uel hippónactos.aûlax.áulacos.clîmax ímacos. Quæ uero a uerbis in.zo. desinẽtibꝰ deriuant.g.accipiũt i obliq̃s.ut ab arpázo qđ ẽ rapio.hárpax hárpagos.& a crazo.qđ ẽ uoco.cécrax cécragos.a spazo qđ ẽ iugulo.apósphax apósphagos sir̃ átrax átragos.lálax lálagos.sed dissyllaba masclĩna natura lõga penl̃timãtia hẽt.a.ꝓductũ.ut thórax thóracos.phæax.æacos.oéax.oéacos. ílas ílacos.plútax plútacos.Excipiũt hýlax hýlacos.& cýax.acos.positiõe uero lõga penultimãtia corripiũt.hárpax.agos.cécrax.agos.Néax aũt & phénax & córdax.a.ꝓducũt.sed cabax ĩdifferẽtẽ hẽt.Sup bysyllaba breui existẽte penl̃tima.a.ꝓducũt.ut hiérax.éracos.œcophýlax.ýlacos.asphálax uero asphálacos corripit.latini ex hac t̃miatiõe freq̃nt actõs utriusq; nũeri cũ ntõ pl̃ali usurpãt. Iu.uiridẽq; thóraca iubebit afferri minimasq; nuces.& Mar.accipe belligeræ crudũ thóraca mineruæ. Ver.vii.æñ.ũbonũ crates alii thóracas ahenos. Idẽ i.iii.puer astyánacta trahebat ad soceros.

In.x p.e.lõgũ.acuũt penl̃timã.seruãtq; illđ.e.lõgũ i obliq̃s.ut mýrmex.ecos.nárthex nárthecos.scòlex.lecos.pèlex.ecos.tálex.ecos.bèx quoq; becós.hýsplex uero & ab eo ↄpositũ antýsplex. hýsplegos & antýsplegos faciũt. Hñtia uero.ω.mega i penl̃tima uertũt e.lõgũ i breue.ut alópex. ecos.

In.ix.partim acuũt penultimã.ut pérdix.cílix.tértix.partim circũflectũt.ut choênix.phoênix.suscipiuntq;.c.in gtõ plærũq;.ut pérdix pérdicos.cílix.icos.choênix.icos.phoênis.icos.Tetrix uero tétrigos.& máltix máxtigos.per.g.facit:& ónyx únicos.per.ch.Cõia aũt q̃ a fœmininis fiũt:simpliciũ seruãt declinationem. ut hic & hæc callíthrix callíthricos.qa thríx thricóss fecit. homóstix homóstichos.qa stíx stichos fecit. In.lix.uero finita.i.correptũ hñt ubiq;.ut cílix cílicos.hélix hélicos homélix.homélicos. Latini ex hac terminatione usurpãt actõs cũ ntõ in plurali.ut cílix cílica. cílices.cílicas.phoênix phoênica.nices.nicas.

In.yx.p ypsilõ partim acuũt penl̃timã.ut bóbix.bébryx.ónyx.sardónis.cóccix órtyx.ptrtim circunflectũt eadẽ ut cêrix.doêdix.Masculina uero simplicia natura lõga penultimãtia.c.hñt i obliquis. ut cêrix céricos.doêdix.dicos.ætyx.ærycos.thránix.ánicos. Etiã positiõe lõga penultimãtia q̃ hñt in ultima syllaba.b.ul̃.g.ul̃.d.pt.ut bómbyx bycos. Et penultimãtia i.e.ut erýx érycos. Et hñtia i penl̃tima.a.siue.g.ut ádryx.ádrycos. Nã hñtia.g.p.g.declinant.ut phárygs phárygos. lárygx. yggos.q̃.nos.p.n.enũciamꝰ phárynx & lárynx.Sup bisyllaba quoq; penl̃timãtia i.a.g.hẽt ut tarbáryx.árigos.Et penl̃timãtia i.o.nõ illato.n.ul̃.b.ut cóccyx cóccygos.mórtyx.tygos.órtyx órtygos.qđ & órtycos fecit apđ philomenẽ. Itẽ q̃ a pheugo & zeugo ↄponũt:ut próphyx próphygos. homózyx homózygos. Sed hñtia.n.ch.hẽt i obliq̃s.ut ónyx ónychos.stónyx stónychos.

In.yx.fœminina multisyllaba.per.g.declinãtur:nisi alia ratio ꝓhibeat:ut ántyx ántygos.pópholyx óligos. ptéryx ptérigos. Sed monosyllaba acutisona plærumq;.g.hñt.ut stýx stýgos.nýx tamen nýcos & nyctós facit.æ ámpyx ámpycos.Sciendum autẽ q̃ in.yx.simplicia hñtia lõga natura uel positione in ntõ solo.y.natura corripiunt.in aliis autẽ casibus ꝓducunt natura. Cõposita autem & penultimantia breui ubi corripiunt.

In.ox.p.ω.mega rara sũt eaq; fere monosyllaba acutisona.hẽtq; i obliq̃s.c.ut ptóx.ocós.bóx.cós.excipit róx qđ p.g.facit rogós.& cyamótrox.ógos.qa a trogo qđ ẽ uoro ↄpõit.g.i obliq̃s accipit.

In.x.hñtia.g.añ.x.q̃ nos ut paulo añ diximꝰ q̃si.n.ꝓferimꝰ p.g.in obliq̃s declinantur. phárygx siue phárynx phárigos.lárygx siue lárinx lárygos.ménigx siue méninx ménigos.spýgx siue sphýnx sphýngos.sálpygx siue sálpynx sálpyngos.lýgx ul̃ lýnx lýngos.lýnx uero ꝓ fera lyncos facit.Habentia tñ aliã ↄsonantẽ ante.x.per.c.declinantur ut ólx olcós.sárx sarcós.

FINIS.

IN PROLATIONE QVARVNDAM LITTERARVM ERRARE GRAEcos & Latinos facile potest demonstrari ex diffinitionibus & principiis quæ ab omnibus grammaticis tam Græcis quam Latinis, tam antiquis, quam iunioribus admittuntur.

¶ Definitio prima.

ITTERA EST MINIMA PARS VOCIS HOC EST INDIVIDVA q̃ scribi põt. Hæc diffinitio ab omnib⁹ in cõe tam Grecis q̃ Latinis recepta ẽ. Q̃d' si uera est illa Prisciani differẽtia, q̃ in primo de octo partib⁹ orõnis uolumine ponit, q̄ lr̃a ẽ figura q̃ scribit̃, elemẽtũ uero qd' pronũciat̃: manifestũ est hoc in loco non definiri lr̃am: ed elementũ. Sed quia hæc differẽtia non obseruat̃ ab autorib⁹: sed nec ab ipso quidem Prisciano est obseruata: accipiam⁹ interim alteꝝ pro altero. Est igit̃ in lr̃æ diffinitione positũ in loco gñis pars uocis minima: uel poti⁹ uox: ut sit minima differẽtia idẽ ualẽs qd' indiuidua ut in uerbo dñs. do. est minima pars uocis: sed qa põt adhuc diuidi in .d. & .o. ut ꝯstituatur lr̃æ spẽs: subiũgit loco differentiæ indiuidua, qa neq; .d. neq; .o. ampli⁹ diuidi pñt: saltẽ in partes diuersoꝝ generꝝ. Alioqui .o. lõga diuisibilis est in duo tpa: atq; secundũ illos q̃ hanc partẽ scrupulosius inquirunt: in duo tpa cum dimidio atq; etiã in tria. Quia uerã sunt q̃dam uoces q̃ proferri q̃dem pñt: non tñ scribi: qa nõ sunt articulatæ: iccirco adiungit lr̃æ differentiã ultimã quæ ꝯstituit speciem dicens: q̃ scribi potest. Nam q̃ non possunt: inarticulatæ sunt: cuiusmodi sunt interiectiões, puta ridẽtis: ut ha, ha. dolẽtis: ut ah. imperãtis silentiũ: ut .st. q̃ licet scribi cõsueuerũt: nõ sunt tñ scriptiles: unde & indefinitiõe interiectiõis adiũgitur: quod significat mẽtis affectum uoce incõdita: hoc est cõfusa & in determinata.

¶ Secũda definitio.

VOcalis est uocis elementũ quod per se & sine alterius lr̃æ permixtiõe proferri potest. ut .a. e. i. Hæc nãq; differẽtia est inter uocales & ꝯsonantes: q̄ uocales pure & per se possunt enunciari: cõsonantes uero non pñt: nisi cum uocalib⁹ proferant̃: unde & illæ uocales dictæ: he uero cõsonãtes appellatæ: & uocales q̃dem pñt per se enũciari: quia epiglottide: hoc est lingua ꝑminẽte: nihil obstat quo minus uox libere per laryngẽ erũpat: sed ꝯfusa pri⁹ donec ex oris figura ad certã speciẽ redigatur. Sed quia oris figuræ innumeræ sunt: & uocaliũ certe nũerus in determinatus erit.

¶ Tertia definitio.

COnsonãs est elemẽtũ: qd' nisi uocali incũbat per se enũciari nõ põt. atq; ut paulo ãte dixim⁹. ex eo sibi nomẽ inditũ ẽ. Ex quo fit ut sine uocali syllaba ꝯstare nõ possit: mõ sit articl'ata. Nã q̄ Verri⁹ Long⁹ tradit inueniri syllabã sine uocali: qd' ꝓbat Comicoꝝ autoritate: apd' quos .st. uox imperantis silentiũ legit̃: dicendũ q̄ .st. interiectio ꝓculdubio est q̃ uoce incõdita ꝓferri debet.

¶ Quarta definitio.

MVta ꝯsonãs est: q̃ in tali oris parte format̃: ut interclusa uoce sine uocali nullo mõ possit enũciari: unde & muta noiatur. Nam qd' grãmatici dicũt: ideo mutas appellari: qa incipiũt a seipsis & desinunt in uocalem: inepta sane ratio: cum statim occurrat .f. lr̃a. q̃ incipiat a uocali: & desinat in seipsam: & nihilominus inter mutas numeretur.

¶ Quinta difinitio.

SEmiuocalis ẽ ꝯsonãs q̃ in tali parte oris effingit̃: in q̃ etsi nõ plene ut uocalis: q̃ddã tñ subobscurũ sonat: unde & semiuocalis appellat̃: & quẽadmodũ de mutis dicebat̃: inepta a grãmaticis afferẽ causa cur semiuocales dicãt̃. hoc ẽ: qd' incipiãt a uocali & desinãt in seipas. Esto ad inẽnoscẽdas utrasq; apd' latinos signũ illd' noĩb⁹ lr̃aꝝ sit accõmodatũ. Hebræi tñ & Greci nihil tale obseruarunt.

¶ Sexta definitio.

DIphthongus est cõglutinatio duaꝝ uocaliũ in eadẽ syllaba suã uim retinẽtiũ. Hec definitio tam græcoꝝ q̃ latinoꝝ est. Suã uim grãmatistæ interꝑtantur syllabæ extẽsionẽ: sed isti nõ intelligũt q̄ uis lr̃æ nihil aliud est q̃ ipsa ꝓnũciatio. Ex quo fit ut in diphthõgo utraq; uocalis ꝓferri debeat.

QVæ Græci uocãt axiomata. Varro tũ ꝓfata, tũ effata: tũ ꝓloqa. Cicero tũ ꝓnũciata: tũ dialecticæ: hoc ẽ disputatiõis fundamẽta. Iuniores tũ ꝓpositiões primas & immediatas, tũ uerbũ ex uerbo axiomata, ut dixim⁹, interꝑtati dignitates appellãt. Hæ qa demõstrabiles sunt atq; in cõi hominũ sensu ꝯcipiũtur, q̃si principia in omĩ disputatiõe supponẽda sunt. ut si q̃s ea nõ admiserit, bardus insensatusq; habeat̃, neq; dign⁹ cũ quo de ulla re disceptari debeat. Sit igitur.

¶ Axioma primum.

Eodẽ modo lr̃as scriptiles designare uoces: quo uoces ipsę ꝯceptus significant. Sit igit̃ primũ disputatiõis nr̃ę fundamẽtũ: in quo plæriq; oẽs facile ꝯsentiũt. lr̃as ea potissimum de causa fuisse excogitatas: ut p illas q̃si p q̃dã signa: tũ absentes uiui: tũ posteros morituri certiores facere possem⁹ iis de reb⁹ q̃ ad priuatã publicã ue utilitatẽ ptinerent. Nam quemadmodũ Aristoteles tradit: eo modo lr̃æ uerba humanis uocibus informata designant: quo uerba ipsa res mente conceptas: q̃ per ea significant̃. Quod si nõ quattuor hæc ex ordine sibi inuicẽ cõsentirent: dico, res, cõceptus, uoces, lr̃æ: interirent

utiq; cōmercia & publica fides: qua hominū societas ꝯtinet: interirent oēs artes & scientiæ q̃ uitā humanā cultiorē reddunt: interiret deniq; hic ipse sacrarū lrārū splēdor. qbus ad Christianā religionē instituimur & docemur. Hæc omnia eo pertinent. ut ostendamus illos ingentē erroribus fenestrā patefacere: quicunq; putant ortographiæ rōnem nō seuerissime in uerborū scriptione seruandā: aut uoces alias posse lrārum figuris accommodari: q̃ quæ cū primum fuerūt inuentæ: per illas repsentari cœperunt: cū omnis disputandi subtilitas in uerba: syllabas: lrāsq; quasi in qdam elementa resoluātur. Neq; em̄ minus erraueris. si aliud legis q̃ scriptum est: quasi aliud loquaris q̃ concepisti: quod est mendacii. & aliud concepisti q̃ se res habet: quod est ignorantiæ.

¶ Axioma secundum.

Ita scribendū esse ut loqmur: & loqndū ut scribim⁹. hoc principiū ex superiori pendet: nisi q desiderat magis explicari: ꝓpterea q ex certis qbusdā causis nōnunq̃ aliud scribim⁹ & aliud enūciam⁹. Qđ si hoc admittim⁹. ut aliud scribatur & aliud enūcietur: frustra lrāæ sunt inuentæ: cū ad hoc tantū lrārū figuræ sint excogitatæ: ut creditas uoces quasi depositū quoddā fidelissime custodiant: & cū opus fuerit: nulla ex parte decoctū reddant. Atqui dicet quispiā uidemus apud Hebræos iod & uau plærumq; ociosas: & nomē illud ineffabile tetagrāmāton quattuor lrīs scriptum: hoc est. iod. he. uau. he. in adonāi uoces diuersas ꝓferri. Videmus quoq; apud Græcos scribi gamma lrām seqntibus gāma: uel chi. uel cappa. uel xi: & ꝓferri ni: ut aggelus ꝓ angelus. Agchises pro Anchises: agcora pro ancora: phalagx pro phalanx. Et rursus post. ni. lrām sequenti: tau pro tau proferri delta: ut synderesis pro synteresis. & in diphthongis uocales alteras supprimi & alteras pronūciari: aut utrasq; in tertiam extraneā proferri: idq; non modo apud Græcos: sed etiam apud Latinos: apud quos etiā teste Seruio grāmatico in primo georgicorum. Caius. Cneius. Amurca scribunt per. c. lrām & ꝓnunciantur per. g. Gaius Gneius Amurga. Sed cur hoc fiat: suis in locis reddemus: partim excusando id fieri quadam rōne: partim accusando q sit ab ignorantia profectum.

¶ Axioma tertium.

Litteras nō ex diuersitate figurarū: sed ex diuersitate uocū distingui. Hoc axioma tametsi per se notū est: sic tū deduci pōt. Quod si Aleph hebraicū & Alipha punicū & Alpha græcū & A. latinū quattuor diuersis figuris repsentātur: unā tū eandēq; uocē reddūt hæ duæ posteriores per se: & illæ duæ priores cū suis apicib⁹. Qui ꝓterea ex arte nuper a magistro quodā Martino homine per q̃ ingenioso excogitata lrārū figuras ꝓ cuiusq; arbitrio ꝯstitutas legūt: nō multū curāt quo lrārū ductu uerba designentur: apđ quos mille characteres dummodo idē efficiant: ꝓ uno habētur. In alphabeto quoq; latino. c. k. q. qđ attinet ad figurā diuersæ lrę sunt: qm̄ uero eadē est illarū uox: unū tantū esse elementū oēs fatētur. Econtrario quoq; quia. i. & u. binas habent potestates: q tum quasi uocales: tum quasi ꝯsonantes enūciantur: nemo est qui neget illas duplici officio fungi: ut quamq̃ figuræ sunt duæ: quattuor tū elementa in numero lrārum sunt computanda.

¶ Axioma quartum.

Cōsonantes æqualiter uim suā in uocales seqntes pferre. hoc axioma facile quoq; per inductiōem ꝓbatur. nā. b. lrā eandē uocē exhibet cū. a. quā cum reliqs uocalib⁹: idq; nō solū in sermōe latino: sed in greco. hebraico. punico. Nā qđ aliqui ex latinis & græcis alio mō ꝓferunt. c. & g. seqntib⁹. a. uel. o. uel. u. quā seqntibus. e. uel. i. facile confutari pñt per ea q̃ dicta sunt in superiori axiomate: q quælibet illarū duplicē haberet uim: atq; ex conseqnti nō una sed duæ lrāæ essent: id quod de. i. & u. dicebamus. Quintilian⁹ ꝓterea disputans ꝯtra illos q dicebant. K. græcū scribi debere seqnti. a. uocali: alias uero. c. latinum: frustra dicit id fieri cum c latinum in locum cappa græci successerit. & c. lrā sit. q̃ ex ęquo uim suam ad uocales sequentes perferat.

¶ Axioma quintum.

Ex nouem mutis quas græci hñt: queq; ad tria genera reducūtur: earū scilicet q̃ inter labra formantur. ut. p. b. ph. & earū q̃ inter dentes admota lingua. ut. t. d. th. & earū q̃ ad epiglottida. ut. c. g. ch. primas esse exiles. ultimas aspiratas. medias uero participare naturā extremarū: quæ tū sunt eiusdē generis non differre uoce. sed aspiratione sola.

¶ Axioma sextum.

Lrārū siue illæ sint uocales siue ꝯsonantes nō esse certū numerū: sed determinari ex cuiusq; idiomatis rōne. Ex quo fit ut nō sit idē lrārū nūerus apđ oēs nationes: qa qlibet lingua habet ꝓprias uoces. Nā qđ ꝓhibet cū duarū uocaliū distantia sit in quātitate ꝯtinua: inter. a. & u. innumeras esse uocales: tū & si nō oēs sensu percipiant quēadmodū & in diapason ꝯsonantia octo uocū discrimina sentiunt cū tū intra diastema illud infinitas esse uoces intelligam⁹: qñquidem omne ꝯtinuū sine ullo termino secari potest. Eadē quoq; ratio est consonantium: q̃ ex diuersa oris figura possunt cōpluribus modis uariari. Sed de his paulopost copiosius disputabitur.

¶ Errores grecorum.

Quod sic pferūt. β. sicut nos latini. u. ꝯsonātē cū differat gñe: ut uita ꝓ beta uallista ꝓ ballista.
Q d' alio mō pfert. γ. seq̄ntib⁹. ε. epsilō. ι. υ. psilō: q̄ seq̄ntib⁹. α. ο. ω. ut ganymedes geryōes.
Quod pferūt. ζ. quasi sit lr̄a simplex cū sit cōposita ex sd: p quas debet enūciari. ut ζeth⁹ ꝓ sedet⁹.
Q d' pferūt. η. eodē sono quo iota cū nihil differat ab. ε. psilon nisi tp̄e solo. ut lida ꝓ leda.
Q d' alio mō pferūt. κ. seq̄ntib⁹. α. η. ι. υ. q̄ seq̄ntib⁹. ε. ο. ω. ut carpos copos ceras cer cerios. cyclops.
Q d' alio mō pferūt. λ. seq̄ntibus. η. ι. υ. & diphthōgis q̄ q̄si p iota pnūciāt: q̄ seq̄ntib⁹ aliis casibus.
Q d' alio mō pferūt. ν. seq̄ntib⁹. η. ι. υ. & diphthōgis q̄ q̄si per iota pnūciāt: q̄ seq̄ntib⁹ aliis uocalib⁹.
Q d' nō recte pferūt. γν. q̄si unā lr̄am uoce in articulata cū utraq; suis uocib⁹ enūciari debeat.
Q d' nō bñ pferūt. σ. q̄si per sibilū cū. habeat uocē hebraici. ס. aut anseris ūrepentis.
Q d' nō recte pferūt. τ. quoties seqtur post. ν. q̄si per. d. lr̄am ut synderesis ꝓ synteresis.
Q d' male pferūt. υ. psilō q̄si iota cū sint lr̄æ diuersoꝝ geneꝝ. ut lira per iota ꝓ lyra per ypsilon.
Q d' male pferūt. χ. seq̄ntib⁹. ε. η. ι. υ. uoce in articlata. q̄ seq̄ntib⁹ aliis uocalib⁹. ut charites. chersos
Q d' perperā enūciāt diphthōgos per unā uocalē: cū utraq; quamq̄ raptim pferri debeat.
Q d' nō recte pferūt. υ. psilon q̄si. u. ꝯsonantē cū in diphthōgis subiicitur. α. uel. ε.
Q d' p. ο. micrō & υ. psilō nō pōt designari u. uocalis nr̄a sed uoces q̄ p illas duas lr̄as raptū enūciāt.
Q d' p lr̄as suas nō pñt repsentare uoces. q̄ sūt latinoꝝ ppriæ. ut. f. & i. & u. cū p ꝯsonātib⁹ accipiunt.

Errores latinoꝝ.

Quod alit pferūt. c. & g. e. ul. i. ul. y. seq̄ntib⁹: q̄ si sequāt aliæ uocales. ut pica picæ. fuga fuge.
Q d' nō recte pferūt. gn. uoce q̄dā in articulata. i quo errore græcos quoq; uersari dixim⁹.
Q d' male pferūt. t. q̄si. c. quoties post. t. seqtur. i. & post. i. alia uocalis: ut prudēcia p. c. ꝓ prudētia p. t.
Quod nō recte proferūt. z. quasi lr̄a simplex: cū sit ꝯposita ex. sd. melius tñ quā græci per. s.
Quod ita proferūt. phi. græcū quasi. f. cū sit ut dixim⁹ hæc latinoꝝ propria: illa uero græcoꝝ.
Quod nō recte proferūt. ch. & th aspiratas quasi. c. & t. exiles. ut cor⁹ pro chor⁹. talam⁹ ꝓ thalam⁹.

¶ Fabianus artem patris alloquitur: atq; illa respondet alternatim.

O Soror ars: q̄m nr̄is succedere tectis
 Non dedignata es: q̄rere pauca libet.
Quid genitor ꝯdat iā pridē hoc scire laboro.
 Nam nil desidia turpius esse putat.
A. Mandat op⁹ chartis semp memorabile liguas.
 Quod canat: ut meli⁹ iā sibi fama parat.
Ocyus ut uolytet celeres nūc excutit alas.
 Rem tantā ut mundi spargat in oē latus.
F. Grata refers. o si lucis toleraret in auras
 Exire. inq; hominū scripta uenire man⁹.
Vt tñ ipsa uales limē digressa paternum?
 Nunq̄d barbaries exagitata fugit?
A. per loca per uarias peragraui nomine gentes.
 Sed solū indoctis lis mihi tota sonat.
Hinc a sunt: q acuūt ꝯtra p̄cepta tumultus.
 Et misera tundunt ambitiōe caput.
Nata mihi audieris q̄d sit ꝯtentio nugis:
 Arcadicos bipedes belle mouere scies.
Nam cū se indocto studeant iactare popello.
 In me rancidulus pmitur ore son⁹.
Submoueas si de lana certare caprina.
 His fient Hermæ marmora muta dei.
F. Quid phœbea cohors? A. laudat mirat amatq;
 Dictitat & grata uoce perenne sophos.
Iudicio quoꝝ Diomedis pagina. Phocæ.
 Donati nullo est anteferenda modo.
Musa negat nomē. recitentq; uolumina cuius.
 Iamq; neotericū cætera turba silet.
At qcunq; meas uires effingere tentat.
 Impar ingenii rumpere se poterit.
Alius & repetunt. crates Antonius ille:
 Non Latiæ linguæ cōmoda tāta parat.
Orbilius cedit. Cato. Iulius. atq; Palæmon.
 Vni mihi palmā uictus & ultro dabit.
Denicq; ab his nimiū dicor copiosa breuisq;
 Atq; freti medias pupe secare uias.
F. Quid capri mulgus agit: q cantabat Iberis.
 Nuper: cui nomē facta dedere bona.
Qui mamurra loquax? audax taxare beatæ.
 Diuitias Romæ: cui satis assiserat.
Quid rides? calcem q̄ſitis ponere perge.
 A. Rideo: sic lepido nomine utrūq; notas.
Ambo habitāt cæca tenebrosas nocte cauernas.
 Quod sua tam citius nænia pulsa perit.
Sola ego q̄d teneor seqtur mea regna disertus.
 Et q pieridū tangere sacra cupit.
Non patit bubo feralis lampada Phœbi:
 Noctua sic lucē nec ueniente die.
F. Quid facit interea liuor fœlicib⁹ obstās.
 Insidiis: nunq̄d libera carpis iter?
A. Hæc manet. hęc pestis regnat sempq; uigebit:
 Occiduas dū sol nat⁹ adiuit aquas.
Nemo tuos mores nescit iam zoile: cuius
 In bene facta q̄dē lingua uenena uomit.
Nonne sinus laceros post tergū dentib⁹ artis.
 Cernis. ut ipsa ferā: sed neq; obesse potest.
Tu germane tñ iuueni dū tp̄a restant:
 Multa rogo discas. uber e multa meo.
Vt si q̄n suā rabiē me absente reiectet.
 Tunc pro me possis dicere q̄ docui.
Iamq; uale. hinc abeo nomē dictura parentis.
 Δὴ κλέος αὐτοῦ εἰς οὐρανὸν ἦλθε μέγα.
Nam ueterem postq̄ me dudū iussit habere.
 Candorē: mittor non reditura lares.

FINIS.

De litteris hebraicis.

AELII ANTONII NEBRISSENSIS DE LITTERIS HEBRAICIS CVM QVIBVSDAM ANNOTATIONIBVS IN SCRIPTVRAM SACRAN.

a	aleph	אָלֶף	א
b	beth	בֵּית	ב
g	gimal	גִּימַל	ג
d	daleth	דָּלֶית	ד
h	heth	הֵא	ה
u	uau	וָיו	ו
z	zain	זַיִן	ז
hh	cheth	חֵית	ח
t	teth	טֵית	ט
i	iod	יוד	י
c	caph	כַּף	כ
ch	chaph	כף	ך
l	lamed	לָמֶד	ל
m	mem mem	מֶם מֶם	
n	nun nun	נון נון	
ç	çamech	סָמֶך	ס
h	hain	עַיִן	ע
p	pe	פֵּא	פ
ph	phe	פֵא	ף

ç	çaddic	צָדִיק	צ
ç	çadic	צָדִיק	ץ
q	quoph	קוף	ק
r	res	רֵיש	ר
ſ	ſin	שִׁין	ש
th	tau	תָּיו	ת
a	patha	פַּתַח	ַ
a	camez	קָמֵץ	ָ
e	çere	צֵירֵי	ֵ
e	çegol	סֶגּוֹל	ֶ
e	ſeba	שְׁבָא	ְ
i	chiric	חִירִק	ִ
o	cholem	חוֹלֶם	
u	ſurec	שׁוּרק	ֻ
u	ſurec	שׁוּרֶק	ף
pataph chateph		פַּתַח חַטֵף	ֲ
camez chateph		קָמֵץ חַטֵף	ֳ
çegol chatheph		סֶגּוֹל חַטֵף	ֱ

E duae atqꝫ viginti literarũ figurae oẽs p
ter primã designãt nobis lr̃as cõsonantes
Nã aleph nõ tã vocalis est: quã figura de
seruiẽs apicibus p quos hebrei vocalium
suarũ varietates distingũt: vnde neqꝫ iter
lr̃as numerari debet: qñ neqꝫ vocẽ p se vl
lã demõstrat. Harũ igitur vnius ꝛ viginti cõsonantiuꝫ
quattuordecim sunt mutae: qꝛ in tali parte oris fingũtur
q̃ nisi iuuẽtur a vocali: nullũ sonũ exhibẽt. Tres inquã
q̃ formãtur inter labra. pe. beth. phe. Tres inter dẽtes ad
mota ligua, teth. daleth. tau. Tres ad epiglottida siue cla
uẽ caph. gimal. chaph. Tres intra paristhmia siue tonsil-
las. he. heth hain. Hae quattuor triplicitates ita se habẽt
qꝺ si lr̃ae mediae prioribus cõparent: sint aspiratae. si po
sterioribꝰ: exiles. vt si beth cõparet ad pe sit aspiratior. si
ad phet sit exilis. Eodẽ modo si daleth cõparet ad teth: ẽ
aspirata: si ad tau exilis. Itẽ si gimal cõparet ad caph est
aspirata: si ad chaph subtilis. Eodẽ modo si heth cõpare
tur ad he est aspirata. si ad hain exilis. Est adhuc alia scru
pulosior differẽtia in q̃libet istaꝝ lr̃aꝝ triplicitate: atqꝫ ẽt
in semiuocalibꝰ de qbꝰ mox dicturi sumꝰ qꝺ q̃ habẽt da
gues sunt adhuc seipsis exiliores: ꝛ q̃ habẽt raphe aspira-
tiores: vt pe quã diximꝰ exilẽ: si accipiat dagues est adhuc
exilior: ꝛ si raphe: aspiratior. Et qꝺ beth adhuc cũ sit me
dia inter pe ꝛ phe põt accipe dagues ꝛ raphe: vt sit seipsa
exilior ꝛ aspiratior: ꝛ ita multiplicant innumerae intẽsio
nes vocũ in lr̃is: sed hoc iã nõ attinet ad nos scire: q vix
vmbrã quãdã huiꝰ linguae attigimꝰ: illud tñ admonu-
isse fuerit satis: qꝺ pũctũ in vẽtre lr̃ae qꝺ appellãt dagues
facit illã exiliorẽ: ꝛ virgula iacẽs in parte supiori facit il-
lã aspiratiorẽ. Sũt ꝑterea duae mutae graecis incognitę
hebraeis ꝛ latinis familiares iod ꝛ vau. q̃ ꝓculdubio cõ
sonãtes cũ sunt mutis annumerari debẽt: cũ ita enũcien
tur vt sine vocali nulla rõne ꝓferri possint. Reliq̃ conso
nãtes hoc est. mẽ. lamed. nũ. res. sin. ςadic. ςamach. zain.
q̃ ex. sd. composita est. semiuocales sunt appellatae. Quae
ideo semiuocales appellant. qꝺ aliquomõ vocẽ p seipas
reddãt: q̃q̃ de. mem. lr̃a. sit dubiũ mutis ne an semiuo-
calibꝰ cõnumerari debeat: ꝓpterea qꝺ qcqd illud est qꝺ
sonat: nõ p os sed p nares erũpit: quã ob cãm ꝛ Pliniꝰ i
ter mutas illã cõputat Est ꝛ illud aiaduersiõe dignũ qꝺ
ego primꝰ oim admirãtibꝰ hebraeis ostẽdi: cur haec lr̃a a
pud illos duplicẽ habeat figurã: adaptilẽ alterã q̃ vtũtur
in pricipio atqꝫ in medio dictionũ: alterã clausam: q̃ in fi
ne. Nã facile in hac lr̃a exprimur id qꝺ oẽs grãmatici te-
stant: habere scꝫ in principio ꝛ in medio sonũ plenũ in fi
ne vero surdũ: nescio qd ꝛ ꝓxime ad mugitũ bouis acce
dẽẽ. Sed de q̃ttuor reliqs q̃ apud hebraeos geminantur
cur duplices sint figurae: nõ aliã puto fuisse causaꝫ q̃ cõ
moditas apicis in principio ꝛ in medio supponẽdi. atqꝫ
ideo extẽsiões illę qbꝰ vtunt in fine dictionũ: i pricipio ꝛ
i medio i sinistrã obliquant. Est ꝛ illud sin lr̃ae ꝓpiũ: qꝺ
cũ in cornu sinistro pũctũ hꝫ: ꝓxime accedit ad sonuꝫ sa-
mach cũ vero in dextro cornu sui gñis sonũ repraesentat.

¶De he littera.

Ex his vnius ꝛ viginti cõsonãtibus tres sunt q̃s
appellãt pectorales: qbus nullũ apud gręcos ꝛ la-
tinos rñdet elemẽtũ. Quare interptes illas aut cũ suis a-
picibꝰ expũxerũt: aut illis expũctis apices tñ retinuere:
aut in finitimas trãstulerũt: vt he q̃ apud hebraeos in nu
mero lr̃aꝝ cõputat: qñ ꝛ vocales seq̃ntes frãgit ꝛ sonũ si
cut ꝛ cõsonãtes aliae reddit: qꝺ aspiratiõi graecae ꝛ lati-
nae nõ cõtingit. Igit he lr̃a aliqñ dispũgit in pricipio di-
ctionũ: vt in Abel filio Adã ex Eua vxore: ꝛ adurã filio
iectã: de quo Geñ. ca. x. ꝛ agar ancilla Abraã ex q̃ genuit
Ismael. ꝛ aleluia: qꝺ interptat laudate deũ id qꝺ in titu-
lis multoꝝ psalmoꝝ legimus. ꝛ ãmadatha pr̃e Amã de
quo multa in lib. Ester. ꝛ in eodẽ libro qꝺ ester cognomi
nata est edesa p he. in principio. Et emã filius Lothan: de
quo geñ. cap. xxxvj. ꝛ emã. per. n. in fine filius zarae filij
Iudae de quo. j. Parali. ca. ij. In medio ꝑterea dictionis
aliqñ dispũgitur retẽto apice: vt in Aaron fratre Moy-
sis: ꝛ in Iosue: qui hebraice appellat Iehõsua dispuncto
seba ex prima syllaba ꝛ he lr̃a ex scda: ꝛ duabꝰ syllabis po
sterioribꝰ in vnã cõpactis. Graeci ꝟo ex iehõsua nomen
Iesu cõflarũt. i. cõsonãte in vocalẽ ꝟsa: ꝛ he cũ apice ho
lẽ expũcta ꝛ ex duabꝰ lr̃is posterioribus p synęresim con
tractis in vnã Iesu accẽtu circũflexo fecerũt. Nã. s. nõis
est extẽsio: vt graecce declinari possit ad ꝓportionẽ huius
nõis pãthꝰ pãthu ꝛ siliũ. In fine dictionũ plaerũqꝫ he re-
perit ociosa: aut parũ itẽdẽs vocẽ. Nã si hꝫ pũctũ in me-
dio vẽtre: vox multũ itẽdit. qꝺ tñ nũquã euenit nisi pro
nomini foeminino tertiae psonae atqꝫ tũc appellat non
dagues: sed mapic: qꝺ interptat excitãs: qꝛ he lr̃am q̃ con
sueuit esse ociosa i fine viuificat: vt si dicas dabarath hoc
est ꝟbũ eiꝰ. ꝛ bethsah domꝰ eiꝰ: ita vt eiꝰ sit gñis foemini
ni.

¶De heth litera.

Heth lr̃a quã Hieronymus duplicẽ aspirationeꝫ
vocat: vna est ex quinqꝫ qbus nullũ apud grae-
cos ꝛ latinos elemẽtũ rñdet. Quare interptes illã plaerũ
qꝫ dispũxerũt cũ suo apice: aliqñ ipsaꝫ solã retẽto apice:
aliqñ verterũt in simplicẽ aspirationẽ. aliqñ in chi. grae
cũ hoc est. ch. aspiratũ. Dispũxerũt inquã in hoc nomie
Arã q̃ est ciuitas Mesopotamiae. vt geñ. c. xj. legimꝰ qꝺ
thare pr̃ Abraã venit vsqꝫ Arã. ꝛ habitauit ibi: ꝛ qꝺ se-
quit. facti sunt dies tharae ducẽtoꝝ quiqꝫ annoꝝ: ꝛ mor
tuus est in Arã. Ubi arã p heth lr̃am in pricipio scribit.
graeci tñ in peculiarẽ illã suã chi litterã verterũt: scriben
tes charã quã lr̃aturã latini ex graeco interptãtes obser-
uarũt: vt in aplica historia cap. vij. prius inqt q̃ morare
tur i charã. ꝛ in tobia: q liber ad nos ex chaldaico sermo
ne p graecũ venit cap. xj. cũ reuerteret inqt ꝑuenerunt ad
charã. Iosephus ꝑterea: q ꝛ ipse graeco sermõe scripsit i
primo antiqtatũ volumine. Thares inqt dũ odio habu
isset charã ciuitatẽ mesopotamiae migrauit. Eusebiꝰ quo
qꝫ in topographia locoꝝ sacrae scripturae interpte hiero
nymo: charã inqt ciuitas est Mesopotamiae trãs edessã:
q̃ vsqꝫ hodie charra dr: vbi romanꝰ caesus est exercitꝰ. ꝺ
q̃ Lucanꝰ assyrias latio maculauit sanguie charras. hęc
quoqꝫ nachor vrbs etiã appellat geñ. ca. xxiiij. ꝓfectꝰ in-
qt ꝑrexit in Mesopotamiã in vrbẽ nachor. quẽ locũ Ni-
colaus lyra ꝓperã interptat dicẽs: qꝺ qꝛ ciuitas illa sita ẽ
inter duo flumina ideo appellata est Arã fluuioruꝫ. q̃ ab
hebraeis dr Arã naraim a graecis Mesopotamia. est nã-
qꝫ Arã fluuioꝝ assyria inter duo flumina: hoc est tygriꝫ
ꝛ euphratẽ: scribit nãqꝫ in pricipio p aleph exilẽ ꝛ in fine
p. m. lr̃am. Arã itaqꝫ interptat syria in cõl. charã. ꝟo fo
ramina: hieronymo autore in illꝺ ezech. c. xxvij. vbi legi
tur Arã ꝛ chane negociatores tui. Dispũgit quoqꝫ i pri-
cipio dictionũ. vt in Abbacuc ꝓpheta. in Anna mr̃e sa-
muelis: in Eua oim mr̃e. in euila regiõe oriẽtali. in enoch
filio Seth. i emor eueo pr̃e Sichẽ. in Esrõ filio Ruben:
ꝛ alijs cõpluribꝰ: ꝛ in medio q̃ꝫ dictionũ exterit beth lr̃a
vt in giõ fluuio q est nilꝰ: ꝛ in Isaac filio Abraã. ꝛ i beth
leẽ ciuitate Dauid vbi natꝰ est xp̃s. ꝛ in Raab meretrice:
de q̃ in euãgelio. p q̃ apud graecos legimꝰ rachab. nã grę
ci vt diximꝰ plaerũqꝫ hãc lr̃am vertũt in aspirationẽ. vñ
hiero. in illud geñ. c. ix. Erãt filij Noae q egressi sunt de
arca sem chã iapheth. frequẽter inqt septuagita interptes
nõ valẽtes heth lr̃am q̃ duplicẽ aspirationẽ hꝫ ꝓferre. ch.
lr̃am graecã addiderũt vt docerẽt nos istiusmodi voca-
bula aspirari debere. vñ ꝛ in ꝑsenti loco chã trãstulerunt

p eo quod est hã. a quo vsq3 hodie egyptia lingua hã d2. Aliqñ vtit in aspirationẽ simplicẽ vel poti9 nr̃am. vt in Hãniel filio Ephot d tribu manasse de quo in lib. nume. cap. xxxiiij. r i hares mõte in tribu dã: de quo Judicũ capi. j. r in Hamarã filio Disan: de quo. i. paralipo. ca. j. p q̃ in Geñ. cap. xxxvj. legit Amdã siue Abdã: s3 corrupte vtrobiq3 ex causis diuersis. Et in hebrõ filio Caath filij leui a q̃ ẽ familia Hebronitar i li. nũeror. Et i hebrõ ciuitate Juda qua nihil ẽ illustri9 i sacris lr̃is: q̃ varijs modis scribi solet. Nã expũcta aspiratiõe scribit Ebrõ r hebron cũ aspiratiõe simplici r chebrõ p̃sertim apd grecos quor pecliaris ẽ chi lr̃a Jn fine q3 dictionũ heth lr̃a subiectio patha vtit i. e. accẽtu reiecto i penltimã syllabã: vt noah in noe sub q̃ diluuiũ fuit vniuersale. Tharath pr̃ Abraa qd vsu3 ẽ i thare. Jarah fili9 iectã i iare. Corah nomẽ celebre mltor i core. Salah fili9 arphacsad i sale. Balah fili9 bẽiamin i bale. Jephtha fili9 vn9 ex nũero iudicũ i isrl' in iephthe. Siloach loc9 i euã. Joã. p siloe. Pesah hebreorũ atq3 pinde festũ xp̃ianis celebre qd Hiero. interp̃tat9 ẽ phase i testamẽto veteri r i nouo vtit i pascha: r alia ɔplura in hũc modũ ab iterp̃tatib9 ex hebreo in grecũ r latinũ s̃monẽ interp̃tata.

¶ De hain lr̃a.

Q Uod de heth lr̃a q̃3 dixim9 eẽ vnã ex illis qnq3 qb9 apd graecos r latinos nullũ elemẽtũ r̃ndet: idẽ nũc de hain dicim9. Quare interp̃tes tã graeciq3 latini aliqñ penit9 illã extriuerũt: r qdẽ freq̃nt: vt i abarim mõte vbi mortuus ẽ moses deutero. c. xxxij. Amalec q3 p hain strictã i p̃ncipio legit: q fili9 fuit eliphaz. vñ sunt cognoiati amalecite ge. c. xix. r ãmõ fili9 loth ex minore filia a quo sũt dicti ãmonite geñ. cxix. r abdõ ciuitas sepata leuitis de q̃ i iosue. c. xxj. r accarõ ciuitas palestie q̃ cecidit i sorte trib9 iuda de q̃ iosue. c. xv. atq3 in eodẽ loco ei9dẽq3 sortis eder. vtit q3 i aspirationẽ simplicẽ: vt i noie hebal q fuit fili9 iectã ge. c. x. r. j. pa. j. r in eiusdẽ nois mõte: de quo iosue. c. viij. Per hai quoq3 scribit in p̃ncipio henã villa: de q̃ in li. nu. c. xxxiiij. r henada loc9 i tribu isaschar d quo iosue. c. xix. r helã fili9 sem filij noe r regio ab eodẽ cognoiata d qb9 ge. c. x. r inde dicti helamite r heber fili9 sale: de quo in eodẽ. c. x. r her fili9 iudae ex filia chananei suae vxore sua ge. c. xxxviij. r heri fili9 gad geñ. c. xlvj. et herã fili9 sutala filij ephrai nuñ. c. xxvj. r hadriel q duxit vxorẽ merob filiã saul. j. reg. c. xviij. Hain p̃terea vtit in g. lr̃am finitimã: vt in vbo Gomorra q̃ fuit vna ex qnq3 vrbib9 pẽtapoleos iudicio dñi submersa ge. c. xix. r gaza ciuitas eueor q̃ cecidit in sortẽ iuda iosuae. c. xv. r gader ciuitas cui9 regẽ occidit iosuae in eodẽ volumine. c. xij. r gothoniel q post iosue fuit iudex in isrl' iudi. c. iij. r gat ciuitas amorreor ppe bethel cui9 regẽ occidit q̃q3 iosue: de quo i eodẽ iosuae. li. c. vij. r. viij. Et qd de beth lr̃a i. c. supiori diximus id nũc de hain dicim9 in fine dictionũ subiecto patha plerũq3 vti in. e. accẽtu in penultimã syllabã reiecto: vt in iehosuah qd interp̃tes ex hebraeo trãstulerũt tũ in iosue tũ in iesus r beersabath qd interp̃tat pute9 septẽ siue iuramẽti qñ scribit p sin lr̃am r in beersabah qd interp̃tat pute9 saturitatis qñ scribit p sama lr̃am de qb9 legit i ge. c. xxij. r. c. xxvj. r bethsabah qd iterp̃tat filia septẽ siue iuramẽti: quo noie fuit vxor vrie p̃mũ r postea dauid regis: qd iterp̃tes vterũt i bethsabe. r suah pr̃ vxoris iude cananitidis: ex q̃ gẽuit tres filios ge. c. xxxviij. r balah fili9 bẽiami: de quo ge. c. xxvj. qd iterp̃s vtit i bale. et arbah qd iterp̃tat q̃ttuor r cariatharbah ciuitas eadẽ q̃ ebrõ siue mamre sic dicta qd q̃ttuor i eo loco fuerũt sepulti: iterp̃s vtit i cariatharbe r oseah pphã vn9 ex duodeci minorib9 p q̃ itp̃s vtit osee. r gelboah mõs r loc9 vbi saul supantib9 philisteis cecidit. j. re. c. xxviij. in gelboe vtũt.

¶ De sama sadich r sin hebraicis lr̃is.

S Lr̃a ex semiuocalib9 vltia teste martiano: a qbusdã autorib9 int lr̃as nõ ẽ ɔnũerata. Et pfecto. M. Messala q p̃pũ volumẽ huic lr̃e dedicauit: sibilũ q̃ndã poti9 q̃3 vocẽ hũanã reddere illã scp̃sit. S3 cũ apd latios hec lr̃a sigma greco r̃ndeat: i eãdẽ vnã tres hebraice hoc ẽ sama. sadich. sin. ɔfũdũt. quẽ vo sonũ apd grecos r latios hr̃e dbeat: nõ ẽ dictu facile. Ego certe q̃3tũ asseq possũ ɔiectura r rõnib9: in illi9 platiõe vtrosq3 aberrare puto grecos dico r latinos nr̃i scl̃i: nã cũ his mihi tm̃ ɔcertatio ẽ. eteñ qs audeat p̃scos illos dicere vl' in minimis fuisse lapsos: quos penes arbitriũ ius ẽ r norma loq̃ndi? S3 cũ hoc negociũ voce ɔstet: q̃ ex negligẽtia vl' poti9 ignoratiõe iũior nõ sp suis lr̃is reddit: afferã rõnes q̃ me i eã opinionẽ adduxerũt. Diu9 hiero. quo autore in ijs q̃ ad rẽ lr̃ariã ptinẽt null9 ẽ grauior s3 neq3 certior: in ope illo in quo dictiões hebraicas latine intp̃tat9 ẽ: cũ de vb ab. s. lr̃a incipiẽtib9 ageret: in calce sic scribit. Apd hebreos tres sũt lr̃e: vna q̃ d2 sama r simpl'r legit: q̃si p. s. nr̃a3 scribat lr̃a3. Alta sin. i q̃ stridor qdã nõ nr̃i s̃mõis instrepit. Tertia sadic: q̃3 nr̃e aures pẽit9 reformidãt. Cũ itaq3 tres ille lr̃e ab intp̃tib9 p̃mũ grecis in sigma: deinde a latinis in. s. nr̃3 ɔfusim v̄sae sint: cũq3 sadic r sin lr̃ar son9 vt hiero. tradit. vtriq3 s̃mõi hoc ẽ greco r latino sit incognit9: efficit vt sigma grecũ r. s. nr̃3 sama hebraico r̃ndeat: illũq3 apd grecos r latinos sonũ reddat. q nõ ẽ absilis ei: quẽ nr̃i scl̃i inscitia dat. c. lr̃e. e. vl'. i. seq̃ntib9. queadmodũ dictũ ẽ: cũ de. c. lr̃a agebat. Jdẽ autor p̃terea i libris hebraicar q̃stionũ expones illd ex ge. c. xxvj. vocata ẽ ciuitas beersabe: hoc ẽ pute9 saturitatis: l3 inqt supra ex vbo iuramẽti siue ex septẽnario nũero qd sabe d2 asseuerem9 beersabe appellatã: r nũc ex eo qd aq̃ ẽ iuẽta ad nomẽ ciuitatis q̃ ita vocabat alludẽs declinauit paululũ lr̃a3: r p stridulo hebreor sin a quo sabe incipit grecũ sigma: i. hebraicũ sama posuit. Hucusq3 hiero. Ex cui9 vb vtrobiq3 satis ɔstat sigma grecũ r. s. latinũ talẽ sonũ exhibere q̃lẽ sama hebraicũ apud illos reddit: nõ eũ quẽ tẽpestatis nr̃e hoies greci r latini hoc est sin hebraici pferũt. Qd si ad hec hiero. vba dixerit qspiã latinos recte suũ. s. r grecos suũ sigma. hebreos ppera suũ sama pferre: possẽ ego r̃ndere hãc litẽ iã nõ eẽ meã: s3 inter grecos r latinos ex alta pte: r hebreos ex alta dbere disceptari. nec minoris eẽ glie alterutros erroris ɔuincere. S3 hẽret hebrei rõnes alias: qb9 cã3 suã facerẽt pbabiliorẽ: atq3 illã in p̃mis q oẽs q de orthographia grece r latine vnq̃3 scp̃sere. z. lr̃am duplicẽ esse tradũt: atq3 ex. sd. lr̃is ɔstare. nũc vo ex sono quẽ. z. lr̃a reddit apd hebreos grecos poenos. atq3 in dictiõib9 quoq3 pegrinis apd latios nẽo ẽ q nõ intelligat quẽ sonũ debeat sigma greco r. s. latio accõmodare. qppe q nõ alia re distet a. z. lr̃a: nisi qd. s. simplex est. z. in. d. ex. s. delabat. Est r alia rõ q̃3q̃3 a librarior errore pfecta. s. lr̃am ex pte. z. sonũ hr̃e q cũ apd hebreos scriba legis ille noiatissim9 ezras p zain scribat: lr̃e eiusdẽ loco. sd. substituerũt scribẽtes esdras: pinde ac si. sd. tantũdẽ polleãt. q̃3tũ. z. Atq3 ediuerso p eo q apd hebreos legit asdod q̃ ẽ nobilissima ciuitas palestinae in greco atq3 i latino s̃mõe trãsfert i azotũ. Qd si ezras r azot9 p. z. r esdras r asdod p. sd. eãdẽ vocẽ reddũt: manifestũ ẽ si alterã ptẽ ɔpositiõis hoc ẽ. d. abstuleris: quẽ sonũ. s. lr̃e relinq̃s. S3 an licuerit librarijs siue intp̃tib9 id facere: cũ de. x. lr̃a disputabit: ondem9. Jllud quoq3 nõ mediocrẽ extorq̃nde vitati ɔiecturã facit qd oẽs grãmatici fatẽt intiectionẽ. st. aut si queadmodũ apd Terẽ. legit: st: q̃ silẽtiũ ipat a sono vocis eẽ fictã. Sex quoq3 fest9 põpei9 sileo inqt tacere sigt ficto vbo ab. s. lr̃a q̃ nota silẽtij ẽ. cũq3 itiectionũ voces ppemodũ naturales sint qppe q̃ neq3 locor distantia neq3 tpor diuturnitate mutãt ɔñs ẽ vt intiectio. st. r vbũ sileo apd ãtiquos illos quor imitatores nos eẽ pfitemur:

eodē mō ꝓfert̄ q̄ nūc hispane silētiū ipam⁹ ꝓfert̄: hoc ē: q̄ si p.ci. lr̄as sȝ vt ā demōstratū ē: male scriberet̄. Est ēt rō q̄dā nō inepta: ex eo sūpta: qd̄ ex hebręis viri doctissimi q̄dā factitarūt: q ex gręce ⁊ latino sermōe i suū ꝟtētes opa q̄dā i noīb⁹ ꝓprijs hoīȝ siue locoꝝ q̄ nō lȝ mutare: sp. s. lr̄aȝ ꝟterūt i sama: nō i sin aut i sadic. vt ātiochos: alexādros pōpeios: cęsar: q̄ nos p. s. illi p sama scribūt ac ꝓfert. nos ꝟo ꝓperā: si p sin hebraicū ꝓferam⁹ cū inter has lr̄as tāta sit distātia: q̄nta pōt eē int̄ q̄slȝ duas alias. Nā sin pori ligua ad palatū applicata effingit̄: sama ꝟo ad supnoꝝ dētiū radices ligua illisa sonū reddit. qd̄ d̄. s. lr̄a terētian⁹ ⁊ martian⁹ capella i philologię nuptijs scribit. Fuit tp̄s q̄ ⁊ putabā hāc lr̄aȝ tali sono d̄bere ꝓferri: q̄li nūc ipitū vlg⁹ enūciat: ⁊ q̄si i illi⁹ ꝓlatiōe d̄licias fieri ꝓhibȝ. Quiti ꝯiectabā illoꝝ eē q̄s vulgo hispāi ceceosos vocāt: nūc ꝟo his rōnib⁹ q̄s s̄ attulim⁹ ꝯuicti asseueram⁹ illos recte nos ꝓperā hodie hāc lr̄aȝ ꝓnūciar̄: vtq solebāt a nob d̄rideri: possint nos vicissiȝ iure suo eludere. sȝ nos illos hac vna i re supam⁹: qd̄ vtrāqȝ vocē possum⁹ efferre: illi ꝟo iemēdabil' oris ꝑuitate nō pn̄t: ill' fil's q erāt ex tribu ephrai: ⁊ occupātib⁹ galaaditis vada iordāis cū se vellēt ad suos recipe: iterrogati dic siboleth. hoc ē p sama. rn̄debāt siboleth p sin. De aliaꝝ lr̄aꝝ ꝯuersiōe ial's: vt qd̄ ponār̄ aspiratę ꝓ exilib⁹ ⁊ ecōtrario. ⁊ qd̄ alię ꝓ alijs diuersoꝝ gn̄rū silitudine figuraꝝ d̄cepti iterp̄tes posuert̄: aliubi copiosus disseret̄: nūc ad hebreicaꝝ vocaliū disputationē accedam⁹.

¶ De vocalib⁹ hebraicis q̄ p apices designant̄. Cap. j.

PRicipio fallūt̄ hebręi cū vl' hier. autore: putāt se duas tm̄ ⁊ vigiti lr̄as hr̄e. ꝓptea qd̄ a totidē figuris atqȝ elemētis. Iere. q̄ttuor lamētationū suaꝝ singl'os ꝟsiculos ichoauit. Quidā p̄terea psal'. cū ꝓuer salo. clausula eodē lr̄aꝝ nūero ꝯtexti sūt. Nā si ad lr̄aꝝ figuras respicis: p̄ter nouē apices ⁊ duas aspiratiōis ⁊ exilitatis notas septē ⁊ vigiti sunt: qm̄ ex illis qnqȝ duplicāt̄. chaph. chaph. mē. mē. nū. nū. pe. phe. sadich. sadich. Si ad voces te ꝯuertas ꝯspicuū ē: tot eē vocū differētias q̄t sūt figurarū diuersitates. Alioq si duę figurę eādē vocē designarēt: alt̄a eēt ociosa: aut vtraqȝ ꝓ eadē ꝯputaret̄: p axioma t̄tiū. Qd̄ ꝟo apices atqȝ aspiratiōis ⁊ exilitatis notę ⁊ scripto ⁊ ꝓnūciato lr̄is ānūerari d̄beāt: ex lr̄ę diffinitiōe satis ꝯstat. nā si apex patha mihi vocē illā d̄signat: q̄ a gręcis p suū alpha: ⁊ a latis p. a. lr̄ā d̄notari ꝯsueuit: ex eodē t̄tio axiomate nō min⁹ patha erit lr̄a. q̄ȝ alpha gręcū ⁊ a latinū: cū p̄ti d̄finitio lr̄ę patha apici ꝯueīat. qd̄ vcȝ ē mīma ps vocꝭ hoc ē idiuidua: ⁊ q̄ scribi p̄t: atqȝ idē d̄ reliqs apicib⁹ dicēdū q̄ cū sint. ix. nō solū figurꝭ veꝝ ēt vocib⁹ it̄ se distātes: fit vt sint apd̄ illos vocales. ix. nā aleph p se nō ē vocal' nisi aiet̄ ab vno ex. ix. apicib⁹. neqȝ vau neqȝ iod: nisi admoueas apices p q̄s. u. ⁊. i. vocales d̄signāt̄. Qd̄ ꝟo apices inuicē distinguant̄ hūc in modū ab illoꝝ doctissimis deducit̄.

Patha q d̄signat̄ p ꝟgulā iacētē hoc mō – siue aleph lr̄ę siue alicui ex ꝯsonātib⁹ subijciat̄ d̄mōstrat mihi. a. vocalē, q̄ recte ⁊ simpl'r ꝓfert̄. vn̄ ꝓtēta ꝟgula figurat̄: iterp̄tat̄qȝ adaptio: ꝓpterea qd̄ adaptili rectoqȝ ore ꝓnunciatur.

Cames d̄signat̄ p eādē ꝟgulā ꝓtētā sbiecto pūcto i hūc modū ⊤ ꝓfert̄qȝ ꝯtractiorib⁹ labris d̄clinādo paululū ab a. i. o. vt fiat ex vtraqȝ vocali son⁹ q̄dā medi⁹: ita tm̄ vt in eas resolui nō possit. tūc eñi nō lr̄a sȝ diphthōg⁹ hoc ē duarū vocaliū coagmētatio eēt. Interp̄tat̄ aūt cames pugn⁹ siue clausura: ex eo qd̄ ore vt dixim⁹ ꝯtractiori effingit̄.

Sere designatur per duo pūcta iacentia hoc modo ·· ꝓferturqȝ recte ⁊ simpliciter. e. vocalis. interp̄tatur aūt coadunatio: ex eo qd̄ vox illa in rectum protenditur.

Segol designatur per tria puncta in orbē circūducta in hūc modū ∵ ⁊ profertur sono quodā medio inter. e. ⁊. a. vel potius declinando paululū ab. e. in. a. interpretaturqȝ circulus: qd̄ tā vox q̄ȝ figura circūagitur.

Seba designatur per duo puncta sibi inuicem incidentia in hunc modum : Estqȝ illius duplex vsus alter cum inter duas vocales interponuntur duae cōsonantes sub quarū priori ponit̄ seba: ad designandū ꝙ illa cōsonans enūciat̄ cū vocali p̄cedēte: alter cū simpl'r subijcit̄ lr̄ę hoc mō: ⁊ ꝓfert̄ sono. e. vocalis tenui: iterp̄taturqȝ volutio.

Hiric designat̄ p vnū dūtaxat pūctū hoc mō ⁒ proferturqȝ sono simplicis. i. vocalis: neqȝ obliquatur quēadmodū dixim⁹ de. a. ⁊. e. interpretaturqȝ consumptor.

Holē d̄signat̄ p vnū pūctū alteri lr̄ę supimpositū: cū supiores sex apices alijs lr̄is subijciātur. ⁊ ꝓfert̄ recte ⁊ simpl'r. o vocalis. iterp̄tat̄qȝ robustū ⁊ forte: qm̄ sic enūciat̄.

Surec designatur per punctū in ventre vau lr̄ę appositū hoc modo ּו proferturqȝ simplici voce. u. vocalis. iterpretaturqȝ vacuū ex eo ꝙ vau littera ibi ociosa est.

Cibū designat̄ p tria pūcta scalariter sibi iuicē descēdēdo succedētia. hoc mō ⋱ ꝓfert̄qȝ medio quodā sono inter. u. vocalē. ⁊. i. vl' poti⁹ ab. u. vocali i. i. lr̄aȝ d̄clināte. iterp̄tat̄qȝ ꝯiūctio: q̄r vcȝ duaꝝ lr̄aꝝ voces ꝯiūgat. Ex qb⁹ ifert̄ vocales apd̄ hebręos eē nouē: q̄ designant̄ p nouē supra memoratos apices: q̄n̄q dē lr̄ę atqȝ vocalis d̄finitiōes cuiqȝ illaꝝ ꝯueniūt. Neqȝ assentior Ioāni phorcēsi neqȝ alijs si q sūt: q ei⁹ sn̄ię subscribūt putātes vau. he. iod. hai heth. vocalib⁹ debere annūerari. aleph p̄terea quēadmodū dixim⁹ nō tā vocalis q̄ȝ mortua q̄dā figura ē apicib⁹ tm̄ d̄seruiēs: sicut iod ⁊ vau: qñ ꝯsonātiū offō nō fūgūt̄.

¶ Q̄d. he. heth. hain. vocales non sunt.

SEd q̄r suspicor nō d̄futuros q huic assertiōi meę nolint assētiri: ꝯtēdātqȝ mecū sex lr̄as supiores oīno eē vocal': libȝ mihi hoc i loco paululū a ꝓposito digredi: vt ostēdam⁹ rōnes q̄ nos i eā sn̄iaȝ adduxerūt. Pricipio ꝯsiderādū nob ē: q̄ sit dr̄ia int̄ vocales ⁊ cōsonātes: q̄ manifestissime colligit̄ ex vtrarūqȝ diffinitiōe iā inde ab initio nob ꝓposita: ꝑspiciēdūqȝ ꝓfundiori q̄dā sensu vtra ex illis diffinitiōib⁹ sex lr̄is de qb⁹ agit̄ magis ꝯueīat. Qd̄ si vocal' ē q̄ p se ⁊ pura sine alteri⁹ lr̄ę pmixtiōe p̄t enūciari: videam⁹ an tres illę ex pulmōib⁹ p gargareō spū ad fauces alliso p se sine alteri⁹ lr̄ę adminiculo ꝓferāt̄: vt sint vocales. Nō he q̄ȝ hiero. simplicē aspirationē vocat: ⁊ q̄ nr̄ę q̄ȝ simillima ē: certe ex sermōe hebraico i eā sp ꝟtit̄: aut dispūgit̄ oīno. Illa mō differētia iter eas eē videt̄: qd̄ apd̄ hebręos vocē d̄signat: apd̄ latinos spūs tm̄ est nota. vtrūqȝ tñ ꝓferas nisi aliq̄ȝ ex vocalib⁹ feriat: nullo id mō possis efficere: vt p se pura enūciet̄. Nō heth q̄ȝ idē hiero. duplicē aspirationē appellat: ⁊ a gręcis ⁊ latinis tū i chi hoc est ch. aspiratū tū i simplicē aspirationē ꝟtit̄: q̄ vt paulo añ dixim⁹. tametsi nō est lr̄a. magis tñ ad vi ꝯsonātis q̄ȝ vocalis accedit. Nō hain. q̄ ꝯpressis faucib⁹ exp̄ssa p se nihil sonat: sȝ cū vocali p apicē d̄signata tm̄ erūpit: spqȝ apd̄ interp̄tes aut ꝓpt̄ illi⁹ vastitatē exterit̄: aut i. g. ꝯsonātē aut i. h. q̄si cōsonātē pmutat̄. Qd̄ si iterp̄tes has tres i cōsonātes ꝟterūt: igit̄ ⁊ ipse ꝯsonātes sunt. cū lr̄ę alicui⁹ linguę nō debeāt ꝟti nisi i lr̄as sui gn̄is aut i sibi cognatas affines. aut poenit⁹ dispūgi. Quid qd̄ illd̄ peculiare cōsonātibus est: vt sibi apices subijciāt̄ q vocales d̄signāt: aut vocales seq̄nt̄ q̄ p apices ꝯsonātib⁹ subiectos: aut p aleph. iod. vau. lr̄as ociosas ⁊ tm̄ apicib⁹ d̄seruiētes: notāt̄. Qd̄ vtrūqȝ trib⁹ illis de qb⁹ agit̄ lr̄is accidit: qm̄ aut apices subiectos hn̄t: aut apices cū sibi d̄seruiētib⁹ figuris subsequūtur. Est ⁊ alia palmaris rō cui nemo refragari possit. sumpta ex ꝯsonātiū ordie apd̄ hebręos obseruato. d̄ q̄ paulopost mltis disputabim⁹. Is aūt est. ꝙ si duę cōsonātes i medio dictiōis ponūt̄ iter duas q̄scūqȝ vocales. q̄ p apices designant̄. prior ex illis ptinet ad p̄orē vocalē posterior ꝟo ad posteriorē. Vñ ab hebręis ꝯsonāti p̄ori subij-

ciť apex seba ꝑ quē sigcať illā debere suspēdi atq̄ȝ cū vocali ꝑcedēti sonare. Atq videm⁹ freq̄nť ꝯsonātē aliq̄ȝ subiecto apice seba ꝑcedētē: subseq has tres de qb⁹ agim⁹. Sūt igiť ꝯsonātes aut des mihi necesse ē v̄bū in quo vocalis ꝯsonātē sequať: in qua apex seba sit subiectus. Cū ediuerso regl'a sit inter ortographos recepta: si in dictiōe simplici repiť ꝯsonās duab⁹ interiecta vocalib⁹: debere illā non ꝑori: sȝ posteriori iūgi. Qꝺ v̄o de he. heth. ⁊ hain lr̄is paulo añ dixim⁹ plerūq̄ȝ subseq ꝯsonātes q̄ apicē seba s̄biectū habeāt: reliquū ē vt exēplis ꝯprobem⁹. De he. i. j. pali. volumie. c. xxvij. Quit⁹ inqt mēse qnto ꝑnceps sābuth. Sic eñ scribiť apꝺ hebreos. hoc ē ꝑ sin patha seq̄nti mē: cū seba. Deide ꝑ he vau cū surec ⁊ i fine tau cū raphe. apꝺ nos vt in alijs cōplurib⁹ v̄b seba mutat⁹ ē in. a. ⁊. u. in. a. legimus samach. De heth ishac fili⁹ abraā. scribiť nāq̄ȝ apꝺ hebreos ꝑ iod seq̄nti sadic cū seba. deinde ꝑ heth subiecto patha ⁊ in fine coph: sed nos seba vt in m̄ltis v̄so in. a. ⁊ dispūcta heth lr̄a queādmodū aliubi dicem⁹. ex ishac fecimus isaac. De hain simhō celebre nomen in sacris lr̄is scribiť eñ ꝑ sin subiecto hiric seq̄nti mē cū seba deinde ꝑ ain siue hai seq̄nti vau cū holē ⁊ i fine nū: Greci tñ ⁊ latini apicē seba mutarēt i. e. ⁊ ain extrita dixerēt simeō vt in vno ex duodeci filijs iacob. ⁊ iust⁹ ille vir de q̄ in euā. lu. c. ij. q̄ r̄nsū accepat a dn̄o nō visur se mortē: vocat⁹ ē q̄ȝ simeō. Sȝ plerūq̄ȝ nō v̄tiť seba i. e. sȝ supp̄miť: sȝ freq̄nti⁹ i testamēto nouo. vt simō cognomēto petr⁹. simō fr̄ dn̄i. simō pr̄ iude ischariothe. simō cyrene⁹ crucis xp̄i baiul⁹. simō coriari⁹. ⁊ simō niger de qb⁹ lucas in ap̄lica historia ⁊ ne āplius in re ꝑ q̄ȝ manifesta immoremur: ꝑgam⁹ ad reliq̄.

¶ De nouē hebraicis vocalibus.

Vocaliū nō eē certū ac definitū nūer in axiomate qnto dictū ē. In lingua v̄o hebraica ex diuersitate apicū colligi nūer illar vt sint oīno nouē dictū ē cū de apicibus agebať: vbi ēt diximus aleph nō esse vocalē: q̄ certā hēat vocē sȝ apicibus distingui in vnā aliq̄ȝ ex illr nouē. quā qdē ꝯfusaneā mixturā necessariū fuit ꝑ certa q̄dā signa ꝺterminari. Apices v̄o ipos initio apꝺ hebreos nō fuisse ex monuimētis hebraicar lr̄ar q̄s vidim⁹ i marmoribus atq̄ȝ numismatis incussas dep̄hēdi pōt: id ꝙ ēt in suo pētatheuco ꝙ in abditis custodiūt ꝑtinacissime ad hāc vsq̄ȝ etatē hebrei retinēt: putātes opinor vl' ex eo sue religiōis ātiqtatē oñdere. Adiecisse deinde apices ꝑmus oīm ꝺr ezras ille scriba legis noīatissim⁹. Hiero. in ꝑlogo galeato nō apices apposuisse: sȝ q̄sdā lr̄ar figuras excognita tradit. Sȝ q̄cūq̄ȝ tādē is fuerit huius inuēti autor. rē ꝯmodissimā ac oīno hebreis atq̄ȝ ꝑinde hebraice lingue studiosis necessariā attulit: cū alioq̄ q̄si ꝑ notas ⁊ ꝯpēdia legēdū scribūdūq̄ȝ eēt: res qdē lubrica ⁊ m̄ltis erroribus obnoxia: si stāte eadē scriptura sensus diuersi ac cōtrarii plerūq̄ȝ possent intelligi. Aleph igiť queādmodū iter atq̄ȝ iter dixim⁹ ꝑ seipaȝ nūq̄ȝ exhibȝ sonū quē ipo noīe ꝑfiteť: sȝ cū ꝑtāte vim oīm hēat vocaliū ꝑ appositos apices ꝯgeries illa discerniť. Tale aliqd ⁊ in lingua punica vidimus q̄ hebraice ⁊ ꝑinde arameę atq̄ȝ egyptie finitima est nō mō in lr̄ar vocib⁹. ver ēt in ordine lr̄as disponendi. Oēs eñ hę q̄ttuor lingue punicā: dico hebraicā: arameā siue chaldaicā: ⁊ egyptiā: a dextra sinistrā v̄sus ꝑcedētes: hoc ē ꝑuerse: vt Herodot⁹ ⁊ Mela tradūt lr̄is vtūť. Cūq̄ȝ Hiero. Aug. Remi. autoribus instr̄m vetus ex hebraico arameo egyptio arabicoq̄ȝ s̄mone ꝯstet: hae quattuor lingue in vnā ꝑpe ꝯfundūtur. Habet inq̄ȝ lingua punica siue illa sit egyptia ꝑmā sui alphabeti lr̄am alipha. sic eniȝ appellant eodem ꝑpe sono quo hebrei suum aleph. neq̄ȝ habent aliam vocalem ꝑter illam quā tñ adiectis apicib⁹ axuclas siue haracas vt diximus. i. motrices illi vocant: omnes qnq̄ȝ latinas designant. queādmoduȝ ⁊ de aleph hebraico diximus. Qꝺ si q̄spiā dixerit duas ꝑterea reliq̄s eē apꝺ hebreos iod ⁊ vau: is ꝑfecto nō intelligit q̄s apꝺ illos hēant vires. Sūt eñ ꝑ se ꝯsonātes atq̄ȝ ꝯsonātiū offō fūgūť cū ⁊ vocales frāgāt ꝑposite: ⁊ apposite vocalib⁹ incūbāt: ⁊ in illa oris ꝑte formēť: vbi sine vocalib⁹ enūciari nō possim. Qꝺ si vspiā repiūť ꝯsonātiū vim nō h̄re: nec vocales qdē sūt: sȝ figure apicib⁹ tm̄ desuiētes. q̄re tūc ab hebreis naha. i. ociose ac supuacue dn̄r neq̄ȝ alios h̄ūt vs⁹ q̄ȝ q̄s in logistice siue arte ꝯputoria q̄ vocať sifra: q̄ ꝑ se sola nihil valet: ꝑstat tñ vt alie nūeror note mutent ordinē: atq̄ȝ ꝑinde aliū atq̄ȝ aliū nūer designēt.

¶ De seba hebraico apice.

Est apꝺ hebreos apex seba. q̄ subdi ꝯsonātib⁹ ꝯsueuit in varios vs⁹: inter quos vn⁹ ē vt subiect⁹ lr̄e finiat syllabā ꝑcedētē. Nā cū illꝺ sit hebraice lingue ꝑpriū: vt nūq̄ȝ due ꝯsonātes frāgāt vocalē seq̄ntē aut finiāt syllabā ꝑcedētē quoties veniūt in medio dictiōis: ꝑor ꝑtinet ad syllabā ꝑcedētē: posterior v̄o ad seq̄ntē. Qꝺ vt designatēt librarij ꝯsueuerūt ꝑori ꝯsonāti subijcere hūc apicē: q̄ suspēderet syllabā: atq̄ȝ ꝑcedēti vocali adiūgeret. Queādmodū in hac ꝑticla abrā. b. lr̄e subijciť seba. designatq̄ȝ illā debere iūgi. a. vocali ꝑcedēti. Apꝺ grecos tñ ⁊ latinos ex rōne ordinis ꝯsonātiū. b. illꝺ ꝑtinere ad syllabā seq̄ntē nisi eēt ꝯpositū ex ab. qꝺ interp̄tať pr̄: ⁊ rā excelsus. Nā si ꝯpositū nō ē vtraq̄ȝ lr̄a ad vocalē seq̄ntē ꝑtineret: vt i abra qꝺ interp̄tať ācilla: q̄ ꝑcl'dubio vox greca ē: q̄ freq̄nť vtiť interp̄s in libro Judith. Septuaginta v̄o ꝑmū atq̄ȝ deinceps q̄ sequuti sūt interp̄tes greci ⁊ latini in noīb⁹ hebraicis: q̄ nō potuerūt: sȝ neq̄ȝ debuerūt v̄tere: q̄lia sūt viror et foeminar atq̄ȝ locor ꝑp̄a noīa plerūq̄ȝ trāstulerūt silētiū illud siue intercisionē q̄ si fiebat ꝑ seba i vocalē: q̄ adnexa ꝯsonāti faceret syllabā: aliq̄ñ sequuti hebreos apicē illū dissimulauere: vt in hoc noīe absalō in. ij. reg. volumine freq̄nť legim⁹ absalō trisyllabū. In. iij. v̄o re. li. c. xv. abesalō q̄drisyllabū siue sit idē q̄ supior siue ali⁹ q̄spiā: nō facit ad rē: cū vtrobiq̄ȝ in hebreo eadē sit scriptio. Igiť interp̄tes aliq̄ñ v̄terūt seba in. a. vocalē: vt ꝑ eo qꝺ i. iij. reg. c. v. legiť acrō subiecto seba scꝺe lr̄e interp̄tati sūt acarō: q̄ fuit ciuitas palestine inter azotū ⁊ iānā respiciēs ad oriētē. ꝑ eo ꝙ iudicū. c. j. legiť achzib: q̄ fuit ciuitas in tribu aser v̄terūt achazib. vtrobiq̄ȝ seba mutato in. a. In li. tñ Josue. c. xix. achziba nihil ex hebreo mutātes reliq̄rūt. Pro eo qꝺ ge. c. xij. in hebreo legim⁹ assontamar hoc ē ciuitas palmarū in q̄ h̄itabāt. Amorrei iuxta eremū asasontamar interp̄tati sunt. Pro eo ꝙ ge. c. x. atq̄ȝ iter. xiiij. in hebreo legiť adma: q̄ fuit vna de qnq̄ȝ vrbib⁹ sodomor euersis: v̄terūt adama. Pro eo ꝙ ge. c. x. atq̄ȝ iter. j. pali. j. hebrei h̄nt arci q̄ fuit filius chā ⁊ ꝯdidit arcas oppidū ad radices libani mōtis: nr̄i v̄terūt in araceū: vñ fuit chusi amicus dauid regis: ⁊ postea trāsfuga absalō rex potito: vñ aracites dict⁹ de quo in. ij. reg. c. xvij. Pro eo ꝙ ge. c. xxxvj. atq̄ȝ iterū. j. pali. j. habeť apud hebreos bilhā: apud nos legiť balaā: q̄ fuit fili⁹ eser horrei. Pro eo ꝙ in li. nu. c. xxij. atq̄ȝ iter Josue. c. xiij. illi h̄nt bilā: q̄ fuit fili⁹ beor. nos habem⁹ balaā ꝑ. m. in fine. Pro eo ꝙ ge. c. x. atq̄ȝ iter amos. c. vj. illi h̄nt chalne q̄ fuit ciuitas regni nērod vbi turris edificata est: nos habem⁹ chalane: qb⁹ in locis oīb⁹ atq̄ȝ in alijs ꝯpluribus seba v̄sus ē in. a. vocalē. Aliq̄ñ seba ⁊ qdē freq̄nti⁹ v̄tiť in. e. vt ꝑ eo ꝙ in exo. ⁊ in li. nu. ⁊ in para. apꝺ hebreos legiť elazar: eleazar ꝯuerterūt. Et ꝑ eo ꝙ ē in li. reg. absalon queādmodū supra diximus: tū absalon tum abesalō interpretati sunt. Et pro eo quod in libro Judic. capit. xij. apud hebreos legiť absan bethleemites: q̄ fuit iudex i isrl̄. nos habem⁹ abesan. Et ꝑ eo ꝙ ge. xxvj. illi h̄nt basmath q̄ fuit vxor saul. ⁊. iij. re. c. iiij. iter basmath vtrobiq̄ȝ nos habemus basemath. Et ꝑ eo ꝙ in plerisq̄ȝ sacre scripture

locis illi hñt iezchiah, q fuit rex iuda: nos vbiqȝ habemus ezecias. et, p eo q̄ nos hēm⁹ aut hr̄e d̄buim⁹ iezeciel illi hñt ieezcel. Et p eo q̄ vl'go legim⁹ Hieremias pphā atqȝ alr̄ Jeremias pr̄ iechonię de q̄ Jere. c. xxxv. atqȝ alijs in locis apd̄ hebręos sp legit iermiau. Et p eo qd̄ illi dicūt ribca, p vxore isaac nos dicim⁹ rebeca. Et p eo q̄ hebręi dñt simō p filio iacob ex lia nos dicim⁹ simeō in testō nouo. tū simō tū simeō legim⁹: nā ⁊ simō petr⁹ ⁊ simō leprosus ⁊ simō cyrene⁹ ⁊ simō frater dñi ⁊ simō iudas iscariotes dicim⁹ ⁊ simeō ille: q apud Lu. puer iesū in vlnas accepit ⁊ de eo est vaticinat⁹. Et ne in singulis demoremus bina tm̄ exēpla pferem⁹ de trib⁹ vocalib⁹. i. ⁊. u. ⁊. o. q̄ sup sunt in q̄s seba v̄ti ɔsueuit: vt p eo qd̄ Exo. c. vj. legit in hebręo elsaphā: nos hēm⁹ elisaphā. Et p eo qd̄ ge. c. x. atqȝ alijs i locis illi hñt ninue. p. u. cōsonātē: nos hēm⁹ niniue. Et p eo qd̄ ge. c. xxxvj. hebręi hñt achbor apd̄ nos legit achobor. Et p eo qd̄ Josue. c. xv. ⁊ iudi. j. hebręi hñt athniel: nos habem⁹ othoniel. ¶D. pro. r. ⁊. r. pro. d.

Est p̄terea apd̄ hebręos iter daleth ⁊ res tāta lr̄aꝝ silitudo vt nō distiguant nisi i ipso cubiti flexu tenui ad modū discrimine. Vñ nemini mirū videri dȝ: qd̄ interp̄tes decepti alterā p altera acceperūt. Vt p eo qd̄ in. ij. re. volumie. c. viij. legit freq̄nter adadezer: q fuit filius roob rex soba: i codicib⁹ hebręis hr̄ adarezer. Neutrū dāno cū illd̄ testimoniū auxilij hoc pulchritudis auxiliū iterp̄tet: fieriqȝ possit: vt error sit i codicib⁹ hebręis ⁊ in nr̄is recta scriptio. Lego tm̄ apd̄ eusebiū atqȝ illi⁹ iterp̄tē Hiero. qd̄ masbath fuit ciuitas hostilis regis adarezer. adarezer inquā p. r. lr̄am q̄rtā: ex q̄ manifestū est in libris latinis poti⁹ errorē eē q̄ȝ i hebręis aut grecis. Hic p̄terea ort⁹ ē error vt eadē putet eē deblatha: q̄ reblatha siue rebla. Hiero. i illd̄ iezechiel. c. vj. ⁊ faciā inqt terrā eoꝝ d̄solatā ⁊ d̄stitutā a d̄serto d̄blatha i oib⁹ hitatiōib⁹ eoꝝ. a d̄serto iqt d̄blatha q̄ est i terra emath: q̄ hodie vocat epyphia syrię. In. iij. tm̄ nu. volūine. c. xxxiiij. d̄ sephama inqt d̄scendēt termini i reblatha ɔtra fōtē daphnē. In. iiij. p̄terea re. li. c. xxiij. vnxit inqt iochā pharao nechao i reblatha: q̄ ē i terra ematha. atqȝ iteꝝ. c. xxv. eiusdē. iiij. li. q̄s inqt tollēs nabuzardā p̄nceps militū duxit ad regē babylōis i reblatha. Jere. q̄ȝ. c. xxxix. cōprehēdert inqt sedeciā ⁊ captū adduxerūt ad nabuchdonosor regē babylōis i reblatha q̄ ē in terra emath. Est aūt sephama eadē q̄ apamia: emath q̄ epyphia. reblatha siue deblatha q̄ anthiochia ad daphnē tres vrbes syrię illustres atqȝ finitimę. ⁊ subdit idē Hiero. mlt̄i putāt eūdē eē locū reblatha d̄ q̄ i Jer. scriptū est ⁊ deblatha. de q̄ i iezeciel. ⁊ ppt nimiā inqt silitudinē daleth ⁊ res hebraicaꝝ lr̄aꝝ q̄ paruo apice distinguunt vl' deblatha vl' reblata appellari. Pro eo q̄ȝ qd̄ i. ij. re. li. c. xxiij. legit sēma d̄ arodi ⁊ elicha de arodi vtrobiqȝ in hebręo legit arori p. r. lr̄am in q̄rta. Pro eo p̄terea qd̄ i li. Josuę. c. xix. legim⁹ iedaba q̄ fuit ciuitas i sorte zabulō: i hebręo hr̄ ierala p. r. i tertio loco. Pro eo etiā qd̄ i iezeciele. c. xxvij. legim⁹ syr⁹ negociator tu⁹: i hebręo p syr⁹ positū est arā: q̄ i loco hiero. septuagita inqt iterp̄tati sunt hoies p arā p. r. lr̄aȝ legētes adā p. d. qd̄ iterp̄tat hō sint homies. Pro eo qd̄ i eodē pphā. c. xlvij. i hebręo hr̄ tamodu qd̄ iterp̄tat metiemini ab eo qd̄ ē metior. iris. ipsi tamoru: p. r. legētes pheniconos. i. palmeti v̄terūt. Hiero. p̄terea i illud eiusdē pphē. c. xxvij. filij dedā negociatores tui. p dedā inqt nescio qd volētes septuagita filios rhodioꝝ iterp̄tati sunt: nisi forte p̄mę lrę silitudie decepti p dedā legerūt redā p. r. lr̄aȝ q̄ i rhodas trāstulerūt. Pro eo ēt qd̄ i. ij. reg. volumie legit: tulit itaqȝ rex duos filios respha filię abia q̄s pepit saul armoni ⁊ miphiboseth. i hebręo admoni p. d. lr̄aȝ i scd̄o loco legit. Pro eo qd̄ i hebręo ge. xiiij. alegit thadal siue thidal i gręco hēt thargal. Pro eo ēt qd̄ i li. Josuę. c. xxij. ⁊. xlij. i libris latinis legit aseroth i hebręis hēt asedoth p. d. lr̄aȝ: qd̄ iterp̄tat effusiōes siue d̄cliuia. Illd̄ ad hęc i ābiguo relinquit qd̄ i p̄s. cix. legit. apd̄ hebręos hadre siue harere. nā ex altero Hiero. trāstulit ex hebraica v̄itate in mōtib⁹ sctis: ex altero Lucianus ⁊ alij in splēdorib⁹ sctōꝝ: hebręi tm̄ cōtēdūt astipulāte ēt scriptura chaldaica hadre poti⁹ esse legēdū: hoc est. p. d. lr̄aȝ. Sūt ⁊ alia cōplura eiusdē gñis q̄ se passim legētib⁹ offerent.

¶B. pro u. consonante.

Blram mediā esse int. p. ⁊. ph. i supiorib⁹ dictū est: atqȝ d̄mōstratū nulla alia re ab illis distare q̄ȝ qd̄ ē exilior q̄ȝ. ph. ⁊ aspiratior q̄ȝ. p. oēs tm̄ circa hui⁹ lrę vocez nōnihil peccāt. Ac p̄mū hebręi: q beth apposito raphe tali sono pferūt: q̄le nos. u. ɔsonāti accōmodamus. Nā si. beth. cū dagues hoc ē pūcto illo medio scribat: tūc ipsi fatent ɔpressis labris debere formari. Si v̄o cū raphe hoc ē aspiratiōis nota: tūc q̄si ęolicū digama eē pferendū: q̄si velim dicere. b. laxū ad. u. cōsonātē: p̄ssū v̄o ad exilis vocē pxime accedere. Hinc ort⁹ ē error ille freq̄ns i codicib⁹ latis. vt. b. lr̄a p. u. ɔsonāte: atqȝ e diuerso p. b. u. ɔsonās repiat scripta: ⁊ quēadmodū scripta ē pferat. Vt gesi. c. xiiij. codor laomor ⁊ alij reges: pcusserūt em̄ in sabe cariathai. i. in planicie. ⁊ paulopost: in valle inqt sabe q̄ est vallis regis: vtrobiqȝ sabe p. b. scribit: cū p. u. ɔsonantē scribi atqȝ pinde pferri deberet: q̄ñq̄dē apd̄ hebręos p vau cōsonātē scribit. In. lib. q̄ȝ ester sibā p. b. legit p siuā p. u ɔsonatē: estqȝ mēsis terti⁹ in āno hebręoꝝ. In. ij. q̄ȝ reg. volumie. c. xx. siba p. b. p siua p. u. scribit. Pręterea ge. c. xxxv. zabā fili⁹ aser p zauā legit. In. j. ēt pal'. li. c. iij. bethsabe legit p bethsue hoc ē. b. p. u. vocali. Subestqȝ mihi hoc in loco admiratio q̄dā vñ sit tāta hui⁹ nois in scriptura diuersitas: vt qd̄ vl'go legit bersabeę p d̄d̄ regis vxore illa q̄ quōdā fuerat vrię: ⁊ in vetustissimis codicib⁹ atqȝ pinde in gręcis bethsabe: apd̄ hebręos sp scribit p. b. lr̄aȝ in t̄tia syllaba: in vno tm̄ s̄ memorato loco. b. mutata in. u. vocalē legam⁹ bethsue. vt iā apd̄ latinos nō miremur: qd̄. b. ɔsonās aliq̄ñ mutet i. u. vocalē. vt aufero aufugio: q̄ ex ab p̄pōne ɔponi manifestū ē: sȝ haec alias. In errore pari videt eē greci: q eodē mō beta pferūt: q̄ hebrei suū beth cū raphe. Quos vtrosqȝ aberrare: ex ijs q̄ supra dicta sūt facile appet: atqȝ in hūc modū adhuc pōt deduci. Tres lrę eiusdē gñis effingunt int labra nō alia re int se distātes q̄ȝ exilitate ⁊ aspiratiōe. p. b. ph. due q̄ȝ supiori dētiū serie labro inferiori app̄ssa. nō alio differētes q̄ȝ q̄ autore Quintil'. f. lr̄a int dētiū discrimina efflat. u. v̄o cōsonās spū ad oris inanitatē reducto pfert. Ex q̄ efficit vt alia sit vox. b. lrę q̄ȝ. u. ɔsonātis: atqȝ ex t̄tio axiomate sub diuersis gñib⁹ posite: multoqȝ magis a se inuicē distātes q̄ȝ. b. a. p. ⁊. ph. lr̄is ⁊. f. ab. u. ɔsonāti. Igit nullo mō pñt altera p altera poni: nō magis q̄ȝ. b. p. c. aut. c. p. d. Atqȝ ex eodē t̄tio axiomate si. b. lr̄a. u. ɔsonātij sono pferri posset: eēt eadē lr̄a nūero cū illa: atqȝ passiȝ alt̄a p altera scribi ac pferri posset: qd̄ nemo vnq̄ȝ dixit: neqȝ dicturus est nisi ɔfessa atqȝ omniū ɔsensu recepta negare velit. ex quo infert q̄ latini mlto meli⁹. b. lr̄aȝ pfert: q̄ȝ greci suū beta: aut hebrei suū beth cū raphe: q̄ñq̄dē nō alio distet. a. p. lr̄a nisi breui admodū labroꝝ laxitate. Est ⁊ illa aduersus hebręos rō peculiaris q̄ cōuincit eos aberrare: qd̄ raphe q̄ nota ē aspiratiōis nunq̄ȝ mutat gen⁹ lrę cui imponit: neqȝ aliud q̄cq̄ȝ efficit: q̄ȝ qd̄ paululū laxat id quod erat p̄ssū. Atq vt ipsi nūc pferūt: nō mō mutāt speciē sȝ ēt gen⁹: q̄ñ quidē beth ⁊ vau sub diuersis generibus reponuntur.

¶Dictiones hebraicae in testamento nouo.

Reperiūt in sacris lr̄is in euāgelio maxime: pticule q̄dā q̄s interp̄tes incertis de causis nō ausi sunt ex hebręo in grecū aut latinū sermonē interp̄tari. Origenes

ꝓpter ꝟnaculū cuiuſqȝ lingue idioma nō potuiſſe verti putat: neqȝ ita apꝺ alios ſonare: vt apud ſuos dicta ſūt: ⁊ multo meliꝰ fuiſſe nō interꝑtata ponere ꝙ̄ vim eoꝝ interꝑtatiōe ſeruare. Cui aſtipulaṫ Augu. in .ij. de doctrina chriſtiana lib. hiero. in epi. quadā ad Marcellā: qm̄ inqt ꝑma ecclia ex iudeis fuerat ꝯgregata poſtea ꝙ̄ euāgelij dilatatus ē ſmo: nō potuerīt qdā ſemel ſuſcepta mutari: cuiuſmodi ſunt aleluia. Amē. oſanna. ⁊ ſimilia.

חֲקַל דְּמָא Acaldema: ꝙ interꝑtaṫ ager ſanguis ex euā. mat. c. xxvij. vocatꝰ ē inqt ager ille acaldema hoc ē ager ſanguis vſqȝ in hodiernū diē. Scribiṫ ꝗ acal ꝑ heth ꝙ̄ extriuimꝰ ſubiecto patha. deinde ꝑ coph ſubiecto patha quē ꝓtimꝰ in .a. ⁊ in fine lamet. Dema ꝟo ſcribiṫ ꝑ daleth ſeba: deinde ꝑ mē cames ⁊ in fine aleph vtrobiqȝ accētu in fine. ⁊ ē vtraqȝ particla ex chaldeo ſmōe deducta. nā hebraice ſere adā diceretur.

הַלְלוּיָהּ Aleluia: qꝺ iterꝑtaṫ laudate deū ſiue dn̄z. nā ꝑ eo qꝺ i pſalmo nos hēmꝰ laudate dn̄m qm̄ bonꝰ ē pſalmꝰ: apꝺ hebreos legiṫ aleluia. Scribiṫ itaqȝ alelu. hoc ē laudate. ꝑ he diſpūctā ſubiecto patha: deide ꝑ lamed ſubiecto ſeba: quē ꝓtimꝰ in .e. qm̄ ſeqṫ alteꝝ lamed: deide ꝑ lamed: ⁊ i fine vau cū ſurec: ⁊ ibidē accētu acuto. deinde ia. qꝺ iterꝑtaṫ deꝰ: ⁊ ē vnū ex decē dei noibꝰ. Scribiṫ ꝑ iod ſubiecto cames: ⁊ i fine he cū mapic vt intēdat vocē qꝺ diximꝰ nūꝙ̄ fere niſi cū ꝓ noie foeminino eueniret. ⁊ in dictio ē monoſyllaba q̄ȝ iod ꝯſonās eſt.

אָמֵן Amē qꝺ ſeptuagita iterꝑtes ꝟterīt i geneto: hoc eſt fiat: ⁊ ita i fine libroꝝ qnqȝ i q̄s pſalteriū diuidiṫ trāſtulerīt amē amē amē i fiat fiat. Aqla amē ꝟtit i pepiſtomenos: hoc ē fidelr̄ ꝟbū ꝺductū ex fide. Scribiṫ ꝑ aleph cames: deide ꝑ mē ſere ⁊ i fine num: accētu acuto i eadē.

כֵּיפָא Cephas: ꝗ noie petrꝰ apl's cognoiatꝰ ē ioānis. c. j. tu es ſimō filiꝰ ioānis. tu vocaberis cephas qꝺ interꝑtaṫ petrꝰ. Hiero. i epi. ad galatas nō inqt aliud ſigt petrꝰ: aliꝺ cephas. ſȝ ꝙ ꝙ̄ nos latie ⁊ grece petrā: hāc hebrei ⁊ ſyri ꝓpṫ ligue vicinitatē cephā appellāt. Sȝ hebrei magis ſyriſcū ꝙ̄ hebraicū eē dicūt. Scribiṫ ꝑ caph ſere. deide ꝑ pe ſubiecto cames ⁊ i fine aleph. ⁊ i eadē accētu acuto.

אֵלִי אֵלִי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי Eli eli lama azabatani qꝺ inṫꝑtaṫ deꝰ meꝰ deꝰ meꝰ q̄re dereliqſti me. ⁊ ſūt ꝟba ſaluatoris nr̄i i cruce poſiti ſumpta ex pſal'. xxj. eli ſcribiṫ ꝑ aleph ſere deide ꝑ lamed hiric ⁊ in fine iod accētu ibidē. ⁊ eodē mō ſcribiṫ alteꝝ eli. Lama ſcribiṫ ꝑ lameth ſubiecto cames: deide ꝑ mē ſubiecto cames ⁊ i fine he. azabatani ſcribiṫ ꝑ hain extritam cū ſuo patha ſiue retēto patha ⁊ hain diſpūcto. deinde ꝑ zain ſubiecto patha ſeq̄nti beth cū ſeba q plerūqȝ ꝓtiṫ in .a. q̄ȝ ſeqṫ tau. deide ꝑ tau exile ſubjecto cames. deide ꝑ nū ſubiecto hiric ⁊ in fine iod accētu in penultima.

יִפְּתַח Epheta: qꝺ euāgeliſta iterꝑtaṫ apire: ait em̄ Marcꝰ. c. vij. qꝺ ieſꝰ ſuſcipiēs i celū igemuit: ⁊ ait ſurdo ⁊ muto epheta. qꝺ ē apire. Scribiṫ ꝑ iod ſubiecto hiric ſeq̄nti phe aſpirato cū ſeba: quē hoc in loco vt in pleriſqȝ ꝓtimꝰ in .e. deinde ꝑ tau exile ſubiecto patha ⁊ in fine he. eſt aūt iphta futuꝝ indicatiui modi non imꝑatiui: vt alij putant. nā ſi imperatiui modi eēt: hipata potiꝰ dixiſſet. accentu in fine.

גֵּיאהִנֹּם Gehēnō: vn̄ ſaluator nr̄ declinat gehēnā: iterꝑtaṫ vallis hēnō ſiue filioꝝ hēnō. cecidit aūt i ſortē tribꝰ bēiamin: de ꝗ in li. ioſue ⁊ li. re. ⁊ pali. Scribiṫ ꝑ gimal ſubiecto ſere ſeq̄nti iod ⁊ i fine aleph. deide ꝑ he ſubiecto hiric. deide ꝑ nū cū dagues: qꝺ ꝓtimꝰ i duplex. n. iposito holē ⁊ i fine mē. Hiero. i illꝺ Mat. c. x. q poteſt animā ⁊ corpꝰ ꝑdere i gehēnā. nomē inqt gehēne i veteribꝰ libris nō inueniṫ: ſȝ ꝑmū a ſaluatore nr̄o poniṫ. Querāmꝰ ergo ꝗ ſit ſmōis huiꝰ occaſio. Idolū baal fuiſſe iuxta hierl'm ad radicē mōtis ſiō in qbꝰ ſiloa fuit: nō ſemel legimꝰ. In tātā demētiā ppl's iſrl' venerat: vt deſerta tēpli vicinis: ibi hoſtias imolaret. ⁊ rigorē religiōis delitie vincerēt: filioſqȝ ſuos demonijs ibidē incēderēt ⁊ initiarent. Cōminaṫ deꝰ ſe locū illū impletuꝝ cadaueribꝰ mortuoꝝ vt nequaꝙ̄ voceṫ tophet baal: ſȝ voceṫ polyādrō: ideſt tumultus mortuoꝝ. Hinc ſaluator dr̄ gehēnā appellat locū in quem ſcelerati poenas ſunt daturi.

גֵּיא שְׁמָנֵי Geſemani locꝰ vbi ſaluator nr̄ aū paſſionem orauit: ⁊ eꝗ Hiero. in illꝺ Mat. ca. xxvij. venit ieſus in villā ꝗ dr̄ geſemani. Geſemani inqt interꝑtaṫ vallis pinguiſſima. Scribiṫ ꝑ gimal ſere ſeq̄nti iod ⁊ in fine aleph: deinde ꝑ ſin ſubiecto ſeba: deinde ꝑ mem ſubiecto patha: deinde per nū ſubiecto hiric ⁊ in fine iod. accentu acuto in eadem.

גּוּלְגּוֹלְתָּא Golgota inqt Euſebiꝰ locꝰ ē caluarie vt nō nulli putāt Adā in ꝗ ſaluator nr̄ crucifixꝰ ē ad ſeptētrionalē partē mōtis Siō. de ꝗ Mat. xxvij. interꝑtaturqȝ caluaria. Scribiṫ ꝑ gimal ſeq̄nti vau cū ſurec ꝙ̄ ꝓtimꝰ in .o. ſeq̄nti lamed cū ſeba. deinde ꝑ gimal ſequēti vau cū holem ⁊ lamed cū ſeba. deide ꝑ tau exile ſubiecto cames. ⁊ in fine aleph accentu in eadem.

מָרָאנָתָא Maranata ꝗ voce aplus Paulꝰ vtiṫ in ꝑma ad corinthios epl'a ca. vltimo. interꝑtaturqȝ dn̄s nr̄ venit. Scribiṫ ꝑ mē ſubiecto patha deinde ꝑ res ſubiecto cames. ſeq̄ntibꝰ aleph cū nū ⁊ ſeba. deinde ꝑ tau exile ⁊ in fine aleph: atqȝ accentu in eadem.

הוֹשַׁעְנָא Oſaana: ſiue oſiana ꝗ voce vtunṫ euāgeliſte: ⁊ ecclia vniuerſalis in re diuina: interꝑtaṫ ſalua obſecro. Na em̄ ſiue ana vt in epl'a ad damaſum papam Hiero. ſcribit: interiectio ē obſecrātis: ſicut vah inſultantis: ⁊ hei dolētis. Scribiṫ ꝑ he ꝙ̄ extriuimꝰ ſeq̄nti vau cū holem. deinde ꝑ ſin ſubiecto patha ⁊ in fine hain. na ſcribiṫ ꝑ nū ſubiecto cames. ⁊ in fine aleph.

רֵיקָה Raca ꝗ voce vtiṫ ſaluator Mat. ca. v. q dixerit inqt fratri ſuo raca. vbi Hiero. ait hoc ꝟbū hebreū eſt qꝺ interꝑtaṫ cenos: ideſt inanis aut vacuus. queȝ nos poſſumꝰ vulgata iniuria abſqȝ cerebro nuncupare. Scribiṫ ꝑ res ſubiecto ſere ſeq̄nti iod qꝺ nos ꝓtimꝰ i .a. deide ꝑ coph ſubiecto cames. ⁊ i fine he accētu in eadē.

רַבִּי Rabbi quā vocē ſepe in euāgelio legimꝰ: vt Mat. ca. xxiij. vocari ab hoibꝰ rabbi: vt Hiero. rabbi igt qꝺ latino ſmōe mgr̄ dr̄ ſiue mi maior. Scribiṫ ꝑ res ſubiecto ſeba ꝙ̄ ꝓtimꝰ i .a. deide ꝑ beth cū dagues: ꝙ̄ ꝓtimꝰ in .b. duplicē ſubiecto hiric ⁊ in fine iod. accētu in eadē.

רִבּוֹנִי Rabboni ꝗ vox ex lingua chaldea interꝑtaṫ maior dn̄e mi ⁊ qua vtiṫ Mar. ca. x. cecus dixit ieſu rabboni vt videā. Scribitur ꝑ res ſubiecto hiric quem ꝓtimus in .a. deinde per beth preſſum qꝺ ꝓtimus in duplex. b. impoſito holem cū vau. deinde ꝑ num ſubiecto hiric. ⁊ in fine iod accētu ibidem.

טָלִיתָא קוּמִי Talita cumi qbus vocibus uſus ē ſaluator cū ſuſcitaret filiam archiſynagogi. ⁊ euāgeliſta iterꝑtatur puella ſurge. Scribitur talia ꝑ theth exile ſubiecto cames. deinde per lamed ſubiecto hiric. ſequenti iod. deinde per tau exile ſubiecto cames ⁊ in fine aleph. ⁊ eſt ꝟbum arameū. cumi ſcribitur per coph ſeq̄nti vau cum ſurec. deinde per mem ſubiecto hiric. ⁊ in fine iod. accentu in priori ſyllaba.

טָבִיתָא קוּמִי Tabita nomē mulieris ꝙ̄ ſuſcitauit petrus apoſtolus. Scribitur eiſdē lr̄is qbꝰ talita ꝑterꝙ̄ qꝺ. b. ponitur ꝓ. l.

Vo tẽpoꝛe introdu-
ctiões grãmaticas i ſmonẽ latinũ ſcribe-
bam⁹ nihil magis pꝛe oculis habuim⁹ ꝙ̃
vt eſſentq̃ʒ ſimpliciſſimę: ne tenerã ętatẽ il
loꝝ quos íſtituere ꝓpoſitũ erat difficulta-
te mltiplici obꝛuerem⁹. id qđ fecerũt alij q ante nos ſcrip
ſerũt miſcẽtes gręca ꝛ barbara latinis: ꝛ q̃ nõdũ exploꝛa-
ta erãt ꝑ cognitis ꝑponẽtes Quare nos ꝛ graeca quoꝝ ẽ
vſus apđ latios: ꝛ hebꝛaca quoꝝ cauſa religiõis hñda fu
it rõ i aliũ locũ reiecim⁹. Cũ itaqʒ i calce illi⁹ opis vbi de
accẽtu agebam⁹ dixim⁹ accẽt⁹ latini regulas deficere idio
mate. ideſt linguae cuiuſqʒ pꝛopꝛietate: intulimus quod
ab omnibus artis grammaticae ſcriptoꝛibus aut fuerat
neglectũ aut de re ambigua praeceptũ confuſe traditum.
Ut quod Alexander a villa dei ſcriptum reliquit.
Omnia barbara vox non declinata latine.
Accentum ſuper extremam ſeruabit acutum.
Nos vero diſtincte magis.
Hebꝛaeae voces plaerumqʒ in fine acuuntur.
Non tamen ꝛ ſemper quia ſaepe in fine grauantur.
Id quod Alexander deceptus foꝛte putauit.
Sʒ reſtabat adhuc explicare: q̃ erãt illae dictiões q̃ hẽrent
accẽtũ i vltima: q̃ i penl'tima: ꝛ q̃ i tertia a fine. De q̃ i rele
ctiõe q̃dã mea: ꝙ̃ de ꝑegrinaꝝ dictionũ accẽt⁹ ſalmãticae
quõdã recitauim⁹ ml'ta ſũt a nob diſputata: q̃ tãetſi ex i-
pſſiõe in mlta exẽpla ꝓpagata i vulg⁹ ꝓdijt: qꝛ tñ iã fere
nuſq̃ꝫ iuenit̃ libuit illa eadẽ hoc i loco repetere. Dictiões
igit̃ hebꝛaeae q̃rũ i ſacris lr̃is ẽ vſus: aut noĩa ꝓꝑa ſũt lo
coꝝ aut ꝑſonaꝝ. Nã q̃ ſũt aliaꝝ rerũ: qꝛ i graecũ aut lati-
nũ ſermonẽ iã ſũt ꝯuerſae nõ ꝑtinẽt ad hãc ꝯſideratione
niſi q̃ten⁹ pauca q̃dã: q̃ ꝓpt̃ icertas cauſas nõ ſũt ab iterp
tib⁹ trãſlata: vt alla. amẽ. oſana. Noĩa igit̃ locoꝝ ſiue pſo-
naꝝ hoc ẽ hoĩʒ ſiue deoꝝ: aut nõ ꝺclinãt̃. ꝛ ꝑſtãt in greco
ꝛ latino ſmõe cũ ſuo accẽtu hoc eſt accẽtu acuto i vltima
ſyllaba ꝑter illa q̃ noĩatiʒ excepim⁹ hñtia accẽtũ in penlti
ma ſiue tertia a fine. Qđ ſi ꝺclinãt̃ ꝺclinatiõe greca accẽ
tu grẽco: ſi latina accẽtu latino ſũt ꝓferẽda: vt abia ſi nõ
declinat̃ accẽtũ hʒ in vltima: ſi declinat̃ grece accẽtũ hʒ in
penultima. qꝛ vltima eſt lõga. ſi latine accẽtũ hʒ i tertia a
fine: qꝛ penultima eſt bꝛeuis: ſʒ de his alias plura dixim⁹.

¶ De incipientibus ab. A. littera.

AAſbai pr̃ elipheleth de quo. ij. regũ. xxiij. accẽ. in pe.
Abdemelech i hebꝛeo abedmelec. ier̃. xxxviij. ac. i. p.
Abednago q lr̃is iuerſis dr̃ abdenago. dañ. i. ac. in añpe.
Abel filius adam ex Eua vxoꝛe: accentu in pꝛima.
Abel qđ intreptatur luctus in vltima habet accentũ: vt
Abel ceramin ideſt luctus vinearum de quo iudicũ. xj.
Abel beth maacha. i. luctus dom⁹ maacha: in libꝛis reg.
Abel maim ideſt luctus aquarũ de quo. ij. parali. xvj.
Abel meula. i. luct⁹ meula ſiue meola. iudicũ. xj. ꝛ alias.
Abelſathim locus in deſerto de quo nume. xxxiij.
Abela locus de quo in. ij. reg. libꝛo cap̃. xx. accen. in pe.
Abẽboen. i. lapis boen de q̃ in lib. Joſue. c. xviij. ac. i pe.
Abenezer. i. lapis adiutoꝛij de quo. j. reg. iiij. accẽ. in pe.
Aber cineus Jabel vir de quo iudicũ. c. iiij. accẽ. in ꝑma
Abeſalom q abſalõ filius dauid vtrobiqʒ: accẽ. in añpe.
Abiail nomẽ celebꝛe viroꝝ ꝛ foeminaꝝ: accen. in pe.
Abialbõ arbathites vir foꝛtis ſub dđ ij. re. xxiij. ac. i añ.
Abiaſaph fili⁹ coꝛe ꝛ alter fili⁹ elcana. accen. in antepe.
Abiazer nomen celebꝛe multoꝝ viroꝝ: accen. in pe.
Abigail vxoꝛ nabal ꝛ poſtea dauid regis accen. in pe.
Abimael filius iectan de quo Geñ. x. accen. in pe.
Abimelech rex gerara ꝛ alt̃ fili⁹ gedeõis iudex. ac. in pe.
Abinadab nomẽ celebꝛe multoꝝ viroꝝ: accen. in antepe.
Abinoem pr̃ barach iudicis de quo iudicũ. iiij. ac. in pe.
Abiſui fili⁹ ſaruie frater ioab de quo lib. ij. reg. ac. in pe.
Abiſue filius phinees de quo. i. paral'. vj. accen. in pe.
Acheldemac qđ interꝑtat̃ ager ſanguinis. accen. in pe.
Achimaas fili⁹ ſadoc ſacerdotis i lib. reg. ꝛ pal'. ac. in pe.
Achimelech fili⁹ abiathar ſacerdotis. ij. reg. viij. ac. i pe.
Achionẽ vxoꝛ dauid ex q̃ genuit amnõ. accen. in pen.
Achitophel gilonites de quo in libꝛis reg. ꝛ pal'. ac. in pe.
Achirami q ſunt gñe achirã filij beniamin. accẽ. in añp.
Acupha nathineus de quo in ezra ꝛ neemia. accen. in pe.
Adadezer ſiue adarezer rex ſoba đ q̃. ij. reg. viij. ac. in pe.
Adina vir de quo in libꝛo ezra et neemia: accentu in pe.
Aditaim ciuitas q̃ cecidit in ſoꝛtẽ iuda. ioſue. xv. ac. i pe.
Admatha vir ꝑnceps ſub aſuero rege de q̃ eſter. j. ac. i pe.
Adonai vnum de decem nominibus dei. accen. in pe.
Adonibezec rex fuit bezec ciuitatis de q̃. i. iudicũ. ac. i. p.
Adonicã de cui⁹ filijs legim⁹ in ezra ꝛ neemia. ac. i añpe.
Adonirã filius abda q̃ſtoꝛ ſalomõis. iij reg. iiij. ac. i añp.
Adoniſedec rex ſedec de quo in lib. ioſue ca. x. ac. in pe.
Adramelech idolũ aſſyꝛioꝝ in libꝛis reg. ꝛ in eſa. ac. i p.
Aendoꝛ ſiue endoꝛ. i. fons doꝛ in tribu manaſſe. ac. in p.
Abieſer filius ammiſadai de tribu dã num̃. j. ac. in pen.
Abiſamech idẽ q achiſamech de quo ſupꝛa ac. in antep.
Ain littera hebꝛeoꝝ pꝛopꝛia: accentu ſuper littera. a.
Ain ciuitas in tribu iuda ꝛ altera in tribu ſimeõ. ac. in p.
Alamath filius becoꝛ ꝛ ciuitas i tribu beniamin ac. i pe.
Aleph pꝛima lr̃a alphabeti apud hebꝛeos. accen. in ꝑma.
Amadatha vir pr̃ amã ſub aſuero rege i lib. eſter. ac. i pe.
Amain ciuitas in tribu iuda de qua ioſue. xv. ac. in pe.
Amaſai nomen celebꝛe viroꝝ apud hebꝛeos. ac. in pen.
Amatheus filius Canaan geñ. x. paral'. j. accen. in pe.
Amelech idem qđ amalech atqʒ accentu in eodem loco.
Ammadathi pr̃ amã ꝑncipis ſub aſuero in eſter. ac. i pe.
Amminadab viroꝝ apđ hebꝛeos nomẽ celebꝛe. ac. i añ.
Ammiaddai pr̃ abiezer de tribu dan num̃. i. ac. in pen.
Ammizadab vir de quo in. j. para. cap̃. xxvij. ac. in ante.
Amſai ꝑ quo nos habemus abiſai. j. paral'. xij. ac. in pe.
Anamelech idolũ aſſyꝛioꝝ de quo libꝛo reg. iiij. ac. in pe.
Anani nomẽ celebꝛe viroꝝ apud hebꝛeos. accen. in pen.
Aphaim filius nadab de quo. j. parali. ij. accen. in penul.
Apharaim ciuitas ſoꝛtis iſaſchar ioſue. xix. accẽ. in pe.
Apheca ciuitas in tribu ſoꝛtis ruben. accen. in pe.
Aphia vir a quo ducit oꝛiginẽ ſaul rex. j. reg. ix. ac. in pe.
Arach ciuitas pꝛincipiũ regni nemrod. geñ. x. acc. in pꝛi.
Aramathaim ſophin de qua in pꝛincipio reg. acc. in pe.
Area ſiue are de cui⁹ filijs in ezra ꝛ in neemina. ac. in pe.
Ared filius beniamin de quo in geñ. ca. xlvj. accẽ. in pꝛi.
Areth villa dauid de qua in. i. reg. cap̃. xij. accen. in pꝛi.
Areuna iebuſeus de quo. ij. reg. xxiiij. accen. in ſecunda.
Aridatha vn⁹ de duodeci filiis amã in lib. eſter. ac. in pe.
Aroſeth ciuitas ſiſare ꝑncipis iabis đ q̃ iudi. iiii. ac. i pe.
Aſaſõtamar ciuitas de q̃ geñ. xiiii. ꝛ aliis i locis. ac. i añ.
Aſerſual ciuitas in tribu iuda de q̃ ioſue. xv. ac. in añp.
Aſebaim ſiue ſebaim de quo ezras. ii. ac. in pe. vtrobiqʒ
Aſion gaber vna mãſio hebꝛeoꝝ nume. xxxiii. ac. in pe.
Aſſomtamar eadem eſt q̃ aſaſomtamar. ac. in antepe.
Aſtarte dea ſidonioꝛum de qua. iii. reg. xi. ac. in pe.
Atai filius roboã ex maacha đ quo. ii. para. xi. ac. in pe.
Aterſatha vir de quo in ezra ꝛ in neemia. accen. in pen.
Athalai vir de quo in libꝛo ezra cap̃. x. accen. in pen.
Athanai filius zara de quo. i. para. vi. accen. in pe.
Auothiair q̃ baſan de qua in deutero. accen. in antepe.
Azabtani ſiue azabtani qđ eſt dereliqſti me. accen. in pe
Azai ſiue azi vir de quo in ezra ꝛ neemi: accen. in penul
Azer filius ioſue de quo in neemia cap̃. iii. accen. in pꝛi
Azera ciuitas i ſoꝛte trib⁹ iuda de q̃ ioſue. xv. accẽ. in pe.
Azmaueth vn⁹ đ triginta foꝛtiſſimis ſub dauid. ac. i pe.

¶ De incipientibus a. B. littera.
Baal quod interpretatur idolū semper habet in prima.
Baali qđ interptat vir meus osee cap. ij. acc. in vltima.
Bale filius beor: siue sit fili⁹ beniamin: accentu in pri.
Barabbas latro insignis ex euangelio: accen. in pen.
Basemath vxor esau siue altera salomōis filia. ac. in añ.
Beera ciuitas de q̄ iudi. ix. siue vir de tribu rubē. ac. i pe.
Beel qđ ęque interptat idolū sicut baal. accentu in fine.
Beersabe loc⁹ celebris q; terminus palestinae. ac. in pe.
Bēaminadab pfect⁹ salomōis in nephador: ac. in ante.
Bēail vir pnceps sub iosaphath. rege. ij. pa. xvij. ac. i pe.
Bendecer pfect⁹ annone sub salomōe rege. accē. in pe.
Beneiacā māsio filioꝝ israel nuñ. xxxiij. accē. in añpe.
Bēgaber pfectus sub salomōe rege. iij. reg. iiij. ac. in pe.
Besai vir de quo in ezra ⁊ neemia fit mētio. accē. in pe.
Bethacarē qđ iterptat dom⁹ vince Jere. vj. ac. in añpe.
Bethauē loc⁹ celebris ad oriētalē plagā bethela. ac. in pe.
Bethbarai siue bethbara locus iudicum . accen. in pen.
Bethgader locus est de quo. j. paral. ij. accen. in penult.
Bethleē ciuitas Dauid in tribu iuda. accen. in pen.
Bethsemes ciuitas in tribu beiamin ⁊ i neptali. ac. i pe.
Bethsabe vxor vrię ⁊ postea dđ regis nō bersabe. ac. i pe.
Bethtaphua ciuitas i tribu iuda de q̄ iosue. xv. ac. in pe.
Bezec ciuitas in q̄ regnauit adonibezec. iudic. j. ac. i pe.
Booz iudex idē q̄ sit abisam de q̄ in lib. ruth. acc. in pri.
Boen de quo iosue. xv. ad lapidē boen. ac. in prima.
Bosor ciuitas de qua deutero. iiij. ⁊ iosue. xx. accē. in pri.

¶ De incipientibus a. C. littera.
Cale ciuitas quā aedificauit assur de q̄ geñ. x. accen. in p̄.
Canaā filius chā ⁊ regio eiusdē nois geñ. x. ac. in p̄.
Carnaim vñ astaroth carnaim cognominata. ac. in pri.
Cased nachor ex melcha fili⁹ de quo geñ. xxij. ac. in p̄ma.
Casleu mēsis hebreoꝝ non⁹ de q̄ in neemia. accē. in pri.
Cedmas vn⁹ de filijs ismaelis de quo geñ. xxv. ac. i pri.
Cedes nomē ciuitatis celebre in sacris lrīs. acc. in prima.
Celatha vna ex māsiōib⁹ filioꝝ israel. nuñ. xxxiij. ac. i pe
Cellai vn⁹ de filijs leuitaꝝ de q̄ in ezra ⁊ neemia. ac. i pe.
Celuhu vir de quo in libro ezra cap. x. accen. in pe.
Cenereth mare qđ est stagnū tiberiadis iosue. xix. ac. i pe
Cerē qđ iterptat cornu crebro legit. accen. in p̄ma.
Chale ab eusebio p ch scribit q̄ supra cale. ac. in prima.
Corazaim ciuitas galilee de qua in euangelio. acc. in pe.
Cibsaim ciuitas de q̄ iosue. xxi. iebsam mēdose. ac. in pe.
Cicatō qđ i iona pphēta hiero. iterptat hederā. ac. i pri.
Codorlaomor rex elamitarū de quo geñ. xiiij. ac. in pe.
Coeleth liber salomonis qui đr ecclesiastes. accen. in pe.
Core nomē celebre multoꝝ apud hebreos. ac. in prima.
Cores rex ab hebraeis đr q̄ sit nobis cyrus. ac. in prima.
Cutha ciuitas vnde cutheni. iiij. reg. xvij. acc. in prima.

¶ De incipientibus. a. D. littera.
Dabāseth ciuitas i tribu zabulō de q̄ Josue. xix. ac. in pe.
Daberath ciuitas q; in tribu zabulō iosue. xix. ac. in pe.
Dabira ciuitas i tribu dan de q̄ Josue. xij. accen. in pen.
Dabreiamin. j. paralip. lib. accentu in pe.
Danaba siue dnaba vbi regnauit balac fili⁹ beor. ac. i p.
Dariaues ab hebreis đr q̄ sit darius rex . accen. in pe.
Debelaim cognominat⁹ est pr gomer. osee. j. ac. in pen.
Deblathaim ciuitas de qua nume. xxxiij. accen. in pe.
Dodaim ciuitas de q̄ esaias in visiōe arabie. ac. in ante.
Dothaim ab hebraeis đr apud nos dothain. ac. in scđa.
Dudaiaboites vir de quo. j. paral. xxvij. accen. in pe.

¶ De incipientibus ab. E. littera.
Ebrona castra filioꝝ israel in deserto nuñ. xxxiij. ac. i pe.
Ecber ciuitas q̄ cecidit in sortē trib⁹ simeonis. ac. in pe.
Eden nomē celebre viroꝝ ⁊ p voluptate. ac. in pri.
Eder ciuitas sortis iuda ⁊ p grege vtrobiq;. ac. in pri.
Edrai vbi iterfect⁹ ē og. ⁊ ciuitas sortis nepbtali. ac. i pe.
Elai vnus ex maioribus in genealogia iudith. acc. in pe.
Eleb vn⁹ de triginta fortissimis viris sub dđ. ac. in pri.
Elec filius Galaad de quo in nume. cap. xxvj. ac. in pri.
Eleph ciuitas in sorte nephtali de q̄ iosue. xix. ac. in pri.
Eles phalonites de quo in. j. paral. xxvij. ac. in prima.
Eliezer nomē celebre multoꝝ hebreorū. accen. in antepe.
Elimelech vir de quo in principio libri ruth. ac. in pe.
Elioenai nomē celebre multoꝝ apud hebreos. ac. in pen.
Elioreph scriba filius sisa de quo. iij. reg. iiij. accen. in pe.
Elipheleth filius dđ ⁊ alioꝝ pluriū nomen. ac. in pe.
Elisa filius iauan. ⁊ regio ab illo dicta geñ. x. acc. in pen.
Elisama nomē celebre multoꝝ hebraeoꝝ. accen. in antep.
Elisaphā fili⁹ Oziel ⁊ alter filius pharnach. ac. in antep.
Elisaphat filius zechri centurio sub ioiada. ac. in añp.
Elisua filius dauid regis de quo lib. iij. reg. v. acc. in pe.
Emmanuel qđ est nobiscū de⁹ de q̄ esaie. vij. ac. in añpe.
Endor de quo iosue. xv. ⁊ psal. lxxxij. loc⁹ est. accē. in pri.
Engadi ciuitas palestinae ab occasu iordanis. ac. i añp.
Engalim locus de quo in iezedele. c. xlvij. ac. in antepen.
Enganim ciuitas in tribu Jsachar ⁊ iuda. accē. in añpe.
Ensemes qđ interptat fons solis iosue. xviij. acc. in pe.
Epher nomē celebre multorū hebreorum. acc. in prima.
Epheta qđ iterptat aperire Marci. vij. accentu in fine.
Ephraim fili⁹ ioseph: ⁊ mōs: ⁊ ciuitas. accētu in lra. a.
Ephratha regio bethleem vbi xp̄s natus es. accen. in pe.
Esem ciuitas in tribu iuda de qua iosue. xv. accē. in pri.
Eser fili⁹ seir horrei de quo geñ. xxxvj. ⁊. j. pal. j. ac. in pri.
Espatha fili⁹ aman de quo multa in libro ester. ac. in pe.
Esrai vn⁹ de triginta fortissimis sub dauid rege. ac. i pe.
Ethai siue etai nomē celebre apud hebreos. accen. in pen.
Ethbaal pr iezabel vxoris achab de quo. iiij. reg. ac. i pe.
Ethanim mēsis septim⁹ apud hebreos. iij. reg. ac. i añpe.
Ether ciuitas i sorte trib⁹ iuda de qua iosue. ac. in prima.
Eua prima hoim parēs etiā hebraice. accen. in prima.
Ezel lapis de quo loco. j. reg. xx. ⁊ alias sepe. ac in pri.
Ezel qđ interptat adiutoriū ⁊ filius phanuel. ac. in pri.

¶ De incipientibus. a. G. littera.
Gaal filius obed de quo in libro iudicū. c. ix. ac. in p̄ma.
Gaas mōs in tribu Ephraim vbi sepult⁹ est iosue. ac. i. p̄.
Gabaa siue gabee i tribu sortis beniamin. ac. in p̄ma.
Gabbai vir de quo legimus i neemia. cap. xj. acc. in pe.
Gabee eadē est q̄ gabaa sed gabee ēsa. x. ac. i añ.
Gaber filius suri de quo lib. iij. reg. ⁊. iiij. ac. in prima.
Gadderothaim ciuitas i sorte trib⁹ iuda iosue. xv. ac. i pe
Gai eadē est q̄ hai ciuitas iuxta beihel. ac. in p̄ma.
Galalai vir est de quo i neemia cap. xij. accē. in pe.
Gareb vir fortis sub dauid: ⁊ loc⁹ ppe ierusalē. ac. in p̄.
Gasiōgabar castra filioꝝ israel q̄ asiōgaber: accen. in pen.
Gazer siue gezer ciuitas in sorte ephraim. ac. i p̄ma.
Geba vir a quo dicta regio in neemia cap. xij. ac. in p̄ma.
Gelboe mōtes ⁊ vic⁹ vbi cecidit saul rex. accen. in pe.
Gerara ciuitas ⁊ regio trans iordanem: accen. in pe.
Gerson filius manasse ⁊ alioꝝ complurium. ac. in p̄ma
Gethaim q̄ ab hebreis đr gethaima ciuitas est: ac. in pe.
Gether filius aram de quo in geñ. ⁊ pal. ac. i p̄ma.
Gimal lra tertia in alphabeto hebreoꝝ. ac. i p̄ma.
Goata locus est de quo i Jeremia propheta. xxxj. ac. i pe.
Gomer fili⁹ Japheth ⁊ filia debelaim i osee: ac. i p̄ma
Gomor mēsura q̄dā i sacris lrīs frequēs: ac. i prima.
Gomora q̄ a nr̄is đr gomorra per duplex. r. accen. in añ.
Gosen regio egypti quā habitauit iacob cū filijs. ac. i p̄.
Gurbaal locus est de quo. ij. paral. c. xxvj. acc. in pen.

¶ De incipientibus ab aspiratione.
Hai ciuitas iuxta bethel quā diximus vocari gai. ac. i pri.
Hain littera hebreoꝝ q̄ Ain quoq; đr. ac. in prima.

Hares mōs in tribu dan de quo in libro iudicū.j. ac.i p̄.
Heber filius salę ⁊ alioꝝ cōplurimū hebręoꝝ:ac.in pri.
Helem vir de quo in Zacharia ꝓpheta ca.vj. ac.in p̄ma.
Helema loc⁹ de quo in.ij.regū ca.x.ac.in pe.
Heles nomē ꝓpriū viroꝝ apud hebreos:ac.in p̄ma
Heleph siue eleph vt s̄ diximꝰ i tribu nephtali.ac.in p̄ma
Hemmanuel siue emmanuel vt s̄ diximus.ac.in an̄pe.
Hereth vn⁹ ex regib⁹ palestinę de qb⁹ iosue.xij.ac.i p̄.
Hered filius balę a quo ē familia hereditaꝝ. ac.in p̄ma.

¶ De incipientibus ab.J.lr̄a.

Jaar filius reaia in lib.j.para.ca.iij.ac.in pe.
Jaath fili⁹ loboni de quo in p̄mo para.ca.vi.ac.in p̄ma
Janai vir de quo in p̄mo par.ca.v.ac.in pe.
Japhia filius dauid ⁊ ciuitas in tribu zabulō.ac.in pe.
Japhie rex lachis de quo in libro iosue ca.x.ac.in pe.
Jasa ciuitas in tribu ruben separata leuitis.ac.in p̄.
Jechuriel filius ezra de quo in.j.para.iiij.ac.in an̄pe.
Jemai filius thola filij iscar de quo.j.para.vij.ac.in pe.
Jerimai siue iermai vir de quo in libro ezra.x.ac.in pen.
Jeroboal q gedeon iudex de quo iudicū.vj.ac. i pe.
Jesce q̄ postea cognoiata sara vxor abraā.ac. in pri.
Jethbata castra filioꝝ isrl' in solitudine nūe.xxxiij.ac.i pe
Jethrai filius zara de quo in.j.para.vj.ac.in pe.
Jezabel vxor achab regis de quo in.iiij.li.regū.ac. in pe.
Joacim nomē celebre viroꝝ apud hebręos.ac. in an̄pe.
Joiada pr̄ banaię ⁊ alioꝝ nomē.ac.in p̄ma.
Joiarib vir de quo legit̄ in libro neemie ca.xj.ac.in p̄ma
Joadab fili⁹ rechab ⁊ alter fili⁹ sema vterq3.ac.in p̄.
Jonatham nomē celebre cōplurimū hebreoꝝ.ac. in p̄ma
Jorai vir de quo in primo para.v.accē,in penul.
Josaba filia iorā regis de q̄ li.reg.iiij.ca.xij.ac.in pe.
Josabeth filia iorā regis eadē q̄ supior.ac.in prima.
Josaphat rex fili⁹ asa ⁊ alioꝝ pluriū ac.in p̄ma
Josedec pr̄ iesu sacerdotis de quo i aggeo ꝓpheta.ac.i pe.
Jouę fili⁹ num q a grecis appellat̄ iesus naue. ac.in pe.
Jozabad nomē celebre cōpluriū hebreoꝝ.ac.in p̄.
Jozachar filius semathi de quo li.iiij.regū.xij.ac.in p̄.
Jssai siue isai.q a grecis d̄r iesse pr̄ dauid.ac.in pe.
Jsboseth filius saul regis de quo li.ij.reg.ii.ac.in pe.
Jsuaia vir de quo in p̄mo paral.iiij.ac.i pe.
Jtacasim ciuitas in tribu zabulō de q̄ iosue.xix.ac.in pe.
Jthai vn⁹ de triginta fortissimis sub dauid rege.ac.i pe.
Jthamar filius aaron ex elisabę vxore ac. in p̄ma.

¶ De incipientibus ab.L.lr̄a.

Laad filius iaad de quo p̄mo para.ca.j.ac.in p̄ma.
Lais pr̄ phalthi de quo in p̄mo reg.xxv.ac.in p̄ma
Laisa ciuitas q̄ postea cognoiata est dan.ac.in p̄ma.
Lama qd̄ interp̄tat̄ cur.vt in lama azabtani.ac.in p̄ma.
Lamech filius mathu sala de quo in ge.iiij.ac.in p̄ma.
Lamed lr̄a in alphabeto apud hebreos.accē.in p̄ma
Lasa siue lesa vna de qnq3 ciuitatib⁹ sodomoꝝ:ac.in p̄.
Lechi qd̄ iterp̄tat̄ maxilla loc⁹ de q̄ iudicū.xv.ac.in p̄.
Lesem ciuitas q̄ coeper̄t filij dan de q̄ iosue.xix..ac i pri.
Lodabar vnde fuit machir de quo in.ij.re.ac.in p̄ma.
Luza ciuitas quā postea iacob vocauit bethel.ac.in p̄ma.

¶ De incipientibus ab.M.lr̄a.

Maadai ꝓ quo ezras ca.x.legit̄ maadi:ac.in pe.
Maadi ꝓ quo nos legim⁹ in ezra maadai.ac.in vltima.
Maceda loc⁹ vbi iosue ꝯclusit qnq3 p̄ncipes.ac.in pe.
Machabai q̄ nos reuertim⁹ in eremū.ac.i pe.
Macharai vn⁹ de triginta fortissimis sub dauid.ac.i pe
Madaba siue medeba ciuitas arabię de q̄ nūe.xxi.ac.i p̄.
Madai vnus de septē filijs iaphet de quo ge.ac.in pe.
Maharai vn⁹ d̄ trigita fortissimis sub dauid rege.ac.i pe
Malalai vir de quo legit̄ in neemia.ca.xij:ac.in pe.
Malech siue melech qd̄ est rex cū cōpositis.ac.in p̄ma
Manaim qd̄ interp̄tat̄ castra ge.xxxij.accētu in pe.
Manceth filius sobal horrei de quo ge.xxij.ac.in penl.
Manue pr̄ samson iudicis israel.iudi.xiij.ac.in pe
Maonathi fili⁹ othoniel de q̄ p̄mo para.iiij.ac.i an̄p.
Maozim qd̄ interp̄tat̄ fortiū Daniel.xi.ac.in an̄pe.
Marai idē quod supra diximus maharai.ac.in pe.
Mardochai q mardocheus ⁊ nomē viri ezra.ij.ac in pe
Marez dux asueri regis de quo in lib.ester.j.ac. in p̄ma.
Maserai vir de quo in p̄mo paral.li.ca.ij.ac.in pe.
Matanai vir de quo in neemia ca.xii.ac.in pe.
Mathusala filius enoch de q̄ ge.v.⁊ lucę.iij.ac.in pe.
Mechnedabai vir de quo in lib.ezre.x.ac.in pe.
Medaba vrbs arabię q̄ supra dixim⁹ madaba.ac.i an̄pe
Mezabel vxor balanan regis in edō ge.xxxvj.ac. in pe.
Melcisedec rex salē de quo gen̄ xiiij.⁊ sępe alias.ac.in pe.
Melcisua filius saul de quo.j.reg.xiiij.ac.in pe.
Melech filia ismaelis vxor esau de q̄ gen̄.xxvij.ac.in pri.
Mephaath ciuitas beniamin ⁊ ruben ⁊ alias.ac.in pe.
Mered de q̄ p̄mo paral.iiij.fili⁹ fuit ezra nō scribe ac.i p̄.
Mezesabel pr̄ barachię de quo neemie ca.iij.ac.in pe.
Mesraim fili⁹ cham a quo egyptus cognoiata.ac.in pe.
Mezaab pr̄ mectabel vxoris balanā ge.xxxvj.ac.in pe.
Miphiboseth fili⁹ ionatha ⁊ alter saulis regis.ac.in pe.
Misael nomē celebre multoꝝ apud hebreos.ac.in pri.
Molecheth qd̄ interp̄tat̄ regina p̄mo para.vij.ac.in pe.
Moloth idolū moabitaꝝ de q̄ in leui:⁊.iij.re.ac.in pe.
Morasthi ciuitas vn̄ michenas propheta morasthites.accentu in antepe.
Moria mōs visiōis de q̄ ge.xxij.⁊.ij.para.iij.ac.in p̄ma.
Mosera eadē q̄ moseroth māsio filioꝝ israel.ac.in p̄ma.
Mosoch fili⁹ iaphet de q̄ in gen̄.x.⁊ iezeciel.xxv.ac.in p̄.

¶ De incipientibus ab.N.lr̄a.

Naad vir de quo in p̄mo para.ca.xxxj.ac.in p̄ma.
Naaratherothites de trigita fortissimis sub dauid.ac.i p̄
Naas nomē vrbis p̄mo paral.⁊ multoꝝ viroꝝ:.ac.in p̄.
Naath filius sapham ⁊ alter filius rahuel.accē.in p̄ma
Naim oppidū de q̄ in euāgelio lucę ca.xij.ac.in pe.
Napheth ciuitas in tribu manasse de q̄ exodi.vj.ac.in p̄.
Nebai vir de q̄ in neemia ca.x.ac.in pe.
Neceb q̄ adamnim in nephthali ciuitas.ac.in p̄ma
Nepheg.filius dauid de quo.ij.regū.v.⁊ p̄mo paralipo.ac.in p̄ma.
Nehescol qd̄ iterp̄tat̄ torrēs botri nūe.viij.ac.in antepe.
Neptoa loc⁹ de q̄ in lib.iosuę ca.xv.⁊.xviij.ac.in prima
Nethan melech eunuch⁹ de q̄.iiij.reg.cap̄.xxiij.ac.in pe.
Nethophati de quo.j.pa.ij.⁊ ieremię ca.xl.ac.in an̄pe.
Niniue ciuitas assyrioꝝ ⁊ alia ciuitas arabię.ac.in an̄pe.
Nobe ciuitas sacerdotū de q̄ nūe.xxxij.⁊.j.re.ac.in p̄.
Noe fili⁹ lamech sub q̄ diluuiū vniuersale fuit.ac.in p̄.
Noge fili⁹ dauid regis de quo.i.para.ca.iii.ac.in p̄.

¶ De incipientibus ab.O.lr̄a.

Oad filius simeō filii iacob de quo ge.xlvi.ac.in p̄ma
Obededon vir de quo multa.ii.re.vi.⁊ i pa.ac.in an̄pe.
Oldai vir de quo i zacharia ꝓpheta.⁊.ii.pa accē.in pe.
Ophel locus de quo in neemia ⁊.ii.para.xxxiii.ac in p̄.
Opher ciuitas q̄ cepit iosuę rege illius occiso.ac.i p̄.
Oronaim ciuitas moabitaꝝ de qua Esaias et Jeremias.ac.in pe.
Osaana qd̄ interp̄tat̄ saluifica matthęi.xxi.ac.in pri.
Osee ꝓpheta ⁊ nomē alioꝝ cōpluriū.ac.in pe.
Ozai vir de quo in.ij.parali.ca.xxxiij.accen in penul.

¶ De incipientibus ab.P.lr̄a.

Phacee rex fili⁹ romelię de q̄.iiij.regū.⁊ i esaia.ac.i an̄p.
Phaleg.fili⁹ Heber de quo in gel'.⁊ para.ac.in pri.
Phaleth fili⁹ ionathā filij iada de quo.i.para.ij.ac.in p̄.
Pharai vn⁹ de trigita fortissimis sub dauid rege ac.i pe.

Phares iude fili⁹ ꝛ alter fili⁹ machir .machabeo.j.ac.i ꝑ.
Phase qđ interptat̃ trãsit⁹ de quo in exodo.ac.in pri.
Phasea de cuius filijs ezra ꝛ in neemia legitur.ac.in pe.
Pharsadatha vn⁹ ꝺ duodeci filijs amã ester.ix.ac.in pe.
Pheltai ꝓ quo in hebreo legit̃ phelti neemie.xij.ac.in pe.
Phermesta vn⁹ de duodecim filijs amã ester.ix.ac.in pe.
Phese siue phasta vir de quo in ꝑmo paral.iiij.ac.in pri.
Phethmoab cui⁹ filij redierũt cũ zorobabel.ac.in ꝑ.
Phiarioth mãsio filioꝝ isrl̃ de qua in exodo.ac.in añpe.
Phinees fili⁹ eleazar ꝛ alter fili⁹ heli sacerdotis.ac.in pri.
Phorata vn⁹ de duodecim filijs amã ester.ix.ac.in pe.
Phutiel socer eleazar filij aarõ de quo exodi.vj.ac.in pri.
Phutiphar siue putiphar eunuchus pharaõis ꝛ socer mo sis accentu in ꝑma.

¶ De incipientibus ab. R. lr̃a.

Raab meretrix de qua multa in li.iosue ca.ij.ac.in ꝑma
Raam filius sama de quo ꝑmo para.ij.ac.in ꝑma.
Raddai fili⁹ iesai frater dauid regis ꝑmo para.ac.in pe.
Remathaim eadẽ q̃ supra aran athaim.ac.in pe.
Rebe vn⁹ de qnqꝫ ꝑncipib⁹ de qb⁹ nũe.xxxj.ac.in ꝑ.
Rebee dux de quo in li.iosue ca.xiij.ac in ꝑ.
Recem nomẽ ꝓpriũ viroꝝ ꝛ ciuiuitatis Beiami.ac.i ꝑ.
Reseph ciuitas syrie de qua li.iiij.re.ca.xix.ac.in ꝑ.
Ribai pr̃ etai de fortissimis sub dauid rege.ac.in pe.
Rogomelech de quo in zacharia ꝓpheta ca.vij.ac.in pe.

¶ De incipientibus ab. S. lr̃a.

Sanaaim ciuitas in tribu nephtali de q̃ iosue.xix.ac.i pe.
Saaraim ciuitas i tribu iuda ꝛ aliã i tribu simeõ:ac.i pe.
Sabathai de quo in li.neemie ca.xj.ac.in pe.
Sabe siue septẽ:siue iuramẽtũ:siue saturitas:ac.in ꝑma.
Sabee ciuitas in tribu simeõis de q̃ iosue.xix.ac.in ꝑma
Saber filius simeõ ꝛ alter filius Caleb.ac.in ꝑma.
Saddai vnũ de decẽ noĩbus dei:ac.in penl̃.
Sadi siue sade vna ex lr̃is alphabeti hebreoꝝ:ac.in ꝑma.
Salai siue salachi pr̃ azuba de quo.ij.re.xxij.ac.in pe.
Sale filius arphachsad ge.x.ꝛ luce.iij.accẽ.in ꝑma.
Saled filius nadab de quo ꝑmo paral.ij.ac.in ꝑ.
Saleph fili⁹ iectã de quo ge.x.ꝛ in paral.ac.in ꝑma
Salisa:scđm hebreos eadẽ est q̃ segor:accẽ.in penul.
Samaraim ciuitas i tribu bẽiami ꝺ q̃ iosue.xviij.ac i pe.
Sames siue semes qđ interptat̃ sol:ac.in ꝑma
Sammai filius onã de quo ꝑmo par.ij.ꝛ alioꝝ:ac.in pe.
Sammua filius dauid ꝛ alter de q̃ neemie.xj.ac.in pe.
Samsai vir de quo in ezra ca.iiij.ac.in pe.
Sara q̃ ꝑus dicebat̃ sarai vxor abraã ꝛ aliae:ac.in ꝑma.
Sara locus de quo in neemia ca.xj.ac.in vltima.
Sarai vxor abraã q̃ postea dicta est sara.ac.in pe.
Sarasar idolũ de q̃ in libro zacharie ꝓphete.vij.ac in pe.
Sarathasacar idest ãgustie matutine iosue.xiij.ac.in pe.
Sared filius zabulõ de quo geñ.xlvj.ac.in ꝑma.
Saredatha locus in regiõe iordanis.ij.pa.iiij.ac.in pe.
Sarepta ciuitas sidonioꝝ de qua.iij.reg.xvij.ac.in pe.
Sareth filius aphia idemqꝫ pr̃ bechor:ac.in ꝑma.
Sarona locus est de quo in ꝑmo para.xxvij.ac.in pe.
Saruia mr̃ ioab eademqꝫ soror dauid:ꝑ.u.vocalẽ ac.in fi.
Seba filius iectã de quo ge.ca.x.accẽ.in ꝑma
Sebaim siue asebaim de quo in lib.ezra.ii.ac.i pe.
Sebe vir de quo in ꝑmo para.ca.v.ac.in ꝑma.
Sebthai vir de quo in libro neemie ca.iiii.ac.in pe.
Sebboleth siue sibboleth qđ ẽ spica:iudiciũ.xii.ac.i pe.
Secel qđ interptat̃ siclus gen⁹ põderis:ac.in ꝑma
Secrona loc⁹ ẽ de quo libro iosue ca.xv.ac.in pe.
Sedada loc⁹ de q̃ nũeroꝝ.xxxiiii.ꝛ iezeciel.xxxvii.ac.i pe.
Sedec q̃ noĩe dicta ẽ ierl̃m iuxta hebreos:ac.in ꝑma
Segor eadẽ q̃ bale vna de ciuitatib⁹ sodomoꝝ:ac.in ꝑma
Seira siue seirath ciuitas iudicũ.iii.ꝛ.iiii.re.viii.ac.i ꝑ.
Seler vn⁹ de triginta fortissimis sub dauid rege:ac.in ꝑ.
Sellai vir de quo in libro neemie ca.ii.ac.in pe.
Selmai vir de quo in neemia ca.vii.an selmai:ac.in pe.
Seloph pr̃ anõ de quo in libro neemiae ca.iii.ac.in ꝑma
Semeber rex seboim de quo ge.ca.xiiii.ac.in pe.
Senier siue somer pr̃ iozabad de q̃.iiii.re.xii.ac.in ꝑma
Semes qđ interptat̃ sol:idẽ qđ sames:ac.in ꝑma
Semlai idẽ qđ selmai lr̃is inuersis vtrobiqꝫ:ac.in pe.
Semua fili⁹ zachur de tribu rubẽ:nũeroꝝ.xiii.ac.in pe.
Senasar filius ieconie de q̃ ꝑmo para.cap.ac.in pe.
Sephana termin⁹ iudee q̃ postea dicta apamia:ac.in pe.
Sephatha vallis ẽ de qua scđo paral.xiiii.ac.in pe.
Sepharuaim ꝑ.u.ꝯsonãtẽ loc⁹ in esaia:ꝛ.iiii.re.ac.i pe.
Sepher pr̃ ziza de q̃ in ꝑmo paral.ca.iiii.ac.in ꝑma
Seror ꝓauus saul regis de quo ꝑmo reg.ix.ac.in ꝑ.
Sereser vir ꝑnceps sb nabuchodonosor iere.xxxix.ac.i ꝑ
Sesai filius enac de quo iosue.xv.accẽtu in pe.
Sethrai saronites de quo ꝑmo paral.ca.xxvii.accẽ.in pe.
Siaa de cui⁹ filiis in libro ezra ca.ij.ac.in pe.
Sibboleth siue vt diximus sibbolet hoc ẽ spica:ac.in pe.
Sichima.or.ꝓ eo qđ ẽ sichem ciuitas nota:ac.in pe.
Siloe loc⁹ de quo in euãgelio ꝛ esaia ꝛ neemia:ac.in pe.
Sinai in solitudine mãsio filioꝝ in isrl̃:ac.in pe.
Sirasirim qđ interptat̃ cãtica cãticoꝝ:ac.in pe.
Sisai vnus de filiis enac ꝛ alii eiusdẽ noĩs:ac.i pe.
Sisara dux iabin iudicũ.iiii.ꝛ ali⁹ de q̃ ezra.ii.ac.i añp.
Soar filius simeõ de quo ge.xlvi.ac.in ꝑma
Sobai de cuius filiis scribit̃ in libro ezra.ii.ac.in pe.
Sobna scriba sub ezechia rege in.iiii.reg.ꝛ esaia:ac.in ꝑ.
Sobochai de vsathi vir de quo.iii.reg.ca.xxi.ac.in pe.
Soleth qđ ẽ silla de qua saepe in scriptura:ac.in ꝑ.
Somron ciuitas q̃ ab interptib⁹ đr samaria:ac.in prima
Sophai fili⁹ elcana de q̃ in ꝑmo para.ca.vi.ac.in pe.
Sopheret vir de cuius filius in ezra ca.ii.ac.in pe.
Sophtim qđ interptat̃ iudicũ liber:ac.in ꝑma
Sothai vir de cuius filiis in libro ezra ca.ii.ac.i pe.
Sue abraã ex cethura filius de quo geñ.ca.xxv.ac.in pe.
Suriel filius abiail ꝑnceps molitaꝝ nũeri.iii.ac.in ꝑma
Surisaddai pr̃ salumiel de tribu simeõ nũeri.i.ac.in pe.
Sutala filius ephraim de quo in nũeris ca.xxvi.ac.i pe.

¶ De incipientibus ab. T. lr̃a.

Taas filius nacor ex roma de quo ge.xxii.ac.in ꝑma
Taath fili⁹ asir de quo ꝑmo para.vi.ac.in ꝑma.
Taanmeth pr̃ saraia de quo.iiii.regũ ca.xxv.ac.in pe.
Tatanai vir ꝑnceps de q̃ in libro ꝑmo ezra ca.v.ac.i pe.
Tammata ciuitas q̃ alio noĩe thãma iudicũ.iiii.ac.in pe.
Tolmai rex gesur ꝛ vn⁹ ex filiis enac.ii.re.xiii.ac.in pe.
Togorma vn⁹ de filiis gomer de quo ge.ca.x.ac.in añp.

¶ De incipientibus ab. V. lr̃a.

Urias nomẽ celebre multoꝝ apđ hebreos:ac.in añpe.
Uaizatha vn⁹ de duodeciꝫ filiis amã i libro ester:ac.i pe.
Ucoca ciuitas in tribu neptali de qua iosue.xix.ac.in pe.
Uthai de filiis beggui cui⁹ in libro ezra ca.viii.ac.in pe.

¶ De incipientibus a. Z. lr̃a.

Zabbai vir de quo in libro ezra ca.x.ac.in pe.
Zacai pr̃ baruch de quo in libro neemie ca.iii.ac.in pe.
Zain lr̃ae nomẽ in alphabeto hebreoꝝ:ac.in ꝑma
Zanoa ciuitas in tribu iuda de qua iosue.xv.ac.in pe.
Zara nomẽ celebre multoꝝ hebreoꝝ:ac.in ꝑma
Zarai vir de quo in ꝑmo para.ca.xxvii.ac.in pe.
Zared torrẽs de quo deuterono.ii.nũeri.xxi.ac.in ꝑma
Zares vxor amã de qua multa in libro ester:ac.in ꝑma.
Zebeth de quo in psalmo.lxxxii.in hebreo zeba:ac.in ꝑ.
Zephrona termin⁹ iudee ad septẽtrionẽ numeri.xxxiiii.
Zoeleth nomẽ lapidis de quo.iii.regũ ꝑmo:ac.in ꝑmo.

¶ Finis.

Dictiones graecae et latinae quae per artem sparguntur in ordinem alphabetarium redactae.

Abacus.i.el aparador o tabla para cõtar.
Abas.antos.n.p.apud poetas.
Abax.acos.idem est quod abacus.i.
Abel filius Adam ex Eua.
Abdera.ae.por vna cibdad de Thracia.
Abderitanus.a.ũ.cosa de aquella cibdad
Abies.etis.el aluagze arbol peregrina.
Abidos.i.ciudad de asia cerca de hellespõto
Abies.etos.iterptat nõ missus vel iniectus.
Abrotonum.i.yerua lombriguera.
Academia.ae.lugar cerca de athenas.
Academus.i.vir fuit vnus ex heroibus.
Acamas.antos interpretatur irrequietus.
Acanthus.i.interpretat cardus
Acãthis.idos.el sirguerito aue.
Acarnan.anis.hõbre de Epiro.
Acastos.Peliç regis argiuorum filius.
Acidalia.ae.por la diosa Venus
Accino.is.por cãtar a otra cosa.
Accipiter.tris.el gauilan o açor o halcon.
Aceo.es.vel acesco.is.por azedarse.
Acer.cris.fuerte o ingenioso o agro.
Acer.eris.por el azre arbol.
Acetum.i.por el vinagre.
Acharis.interpretatur sine gratia.
Achates.ae.n.p.viri z piedra.
Achemenes.is.vn rey delos parthos.
Acheron.ontos.rio del Infierno.
Acinus.i.por el grano del razimo.
Acis.is.n.p.viri z rio de sicilia.
Aconitum.i.por el rejalgar.
Acras.ados.por el peruetano.
Acragas.antos.cibdad de sicilia.
Acris.idos.langosta o renueuo.
Acropolis.eos.la fortaleza dela cibdad.
Actaeon.onos.varon fue de thebas.
Acuo.is.acui.por aguzar.
Acumen.inis.por el agudeza.
Acus.i.por el aguja paladar pece.
Acus.us.por el aguja de hierro.
Acus.eris.por granças de trigo.
Adam por nuestro primero padre.
Adamas.antis.por el diamãte.
Adamantinus.a.um.por cosa de diamãte.
Adeps.ipis.por la grossura no suuo.
Adhibeo.es.por añadir a otra cosa.
Aden.enis.por la landrezilla.
Adigo.is.egi.por empuxar.
Adyta.orum.por el sagrario del templo.
Adimo.is.emi.por quitar.
Adipiscor.eris.por alcançar.
Admes.etos.interpretatur indomitus.
Adonis.idos amasiº veneris.
Ador.oris.por farro o escandia
Adorea.ae.por la gloria o paz.
Aduena.ae estrangero o estrangera.
Aeas.antos vir fuit z fluuius.
Aeacus.i.iouis ex aegina filius.
Aedes.por la casa morada.
Aedilis.is.por el fiel o alarife.
Aegeon.onis.vnus ex gigantibus.
Aegeon.onos.n.p.pastoris.
Aegina.ae.insula z foemina.
Aegrotus.a.um.por cosa enferma.
Aemon.onis.vir a quo dicta est aemonia.
Aenaretes.ae.vir simulator.
Aenigma.atos.interpretatur scirpus.
Aeneis.idos.opus Vergilij.
Aequor.oris.la llanura dla mar o dl cãpo.
Aeresis.interpretatur electio.
Aerugo.inis.por el moho de cobre.
Aes.eris.por cobre metal o moneda.
Aeson.onis.por el padre de Jason.
Aesopus.i.por vn philosopho antiguo.
Aestas.atis.por estio parte del año.
Aestuo.as.aui.por auer calor.
Aether.eris.por el cielo o ayre.
Aetiops.opis.por el varon de guinea.
Aethiopissa.ae.muger de guinea.
Aetolia.ae.vna region cerca de albania.
Afer.a.um.por cosa de africa.
Agalma.atis.interpretatur statua.
Agea.ae.por la tilla dela naue.
Agaso.onis.el harriero o recuero.
Agathos interpretatur bonus.
Agathocles rex fuit siciliae.
Age:agedũ:agite.aduerbia para exortar.
Agesipolis.n.p.viri apud graecos.
Agis.Lacedaemoniorum rex.
Agya.ae.interpretatur via.
Agito.as.aui.por aguijar o oxear.
Aglaophon.pictor nobilis est.
Aglauros.vna ex filiabus cecropis.
Aglis.ithos.interpretatur spica.ae.
Agnosco.is.agnoui.por reconocer.
Agonalia.orum.fiestas eran delos romanos
Agripa.ae.el que nasce de pies.
Ah interiectio est dolentis.
Aiax.acis.n.p.delos griegos.
Alacer.cris.cre.por cosa alegre.
Alaricus.i.por vn principe delos godos.
Alcman.anos.poeta fuit graecus.
Alcmeon.onos.amphiarai filius.
Alcymedon.uir apud Vergilium.
Albunea.ae.vn bosque cerca de Roma.
Alea.ae.por qualquier juego de fortuna.
Ales.itis.aue o cosa que buela.
Algeo.es.vel algesco.por enfriarse.
Algus.i.vel algor.oris.por el frio.
Alecto.us.por vna delas tres furias.
Alia.ae.por vn rio dela Italia.
Alibas.antos.vir apud Homerum.
Alifae.arum.por vna cibdad.
Alipes.edis.lo que tiene alas enlos pies.
Aliphar.atos.interpretatur vnguentum.
Allicio.is.alexi.atraher por halagos.
Allido.is.herir vna cosa con otra.
Allobrox.gis pueblos son de Francia.
Alopex.ecos.interpretatur vulpes.
Althea.ç.malu auisco yerua z meleagri mr.
Alueus.i.por el vientre mas baxo.
Amaracus.i.amoradux yerua.
Amaracinus.a.um.cosa desta yerua.
Amasis.is.por vn Rey de Egypto.
Amatus.untis.isla del arzapielago.
Amazon.onos.interpretatur sine mamma.

Ambiorix.igis.vn pncipe de Francia.
Ambrosius.ij.vn sancto deste nombre.
Ambrosia.ae.por el artemisa yerua.
Amens.entis.por loco sin seso.
Amentum.i.por amiento de dardo.
Amethystus.i.amethysto piedra pciosa.
Amethystinus.a.um.por cosa desta piedra.
Ametor.oros.interptatur carens matre.
Amia.ae.genus est pisciculi.
Amicus.i.vn varon deste nombre.
Amidon.onis.cibdad de macedonia.
Amygdalus.i.por el almendro arbol.
Amygdalinus.a.um.cosa de almendras.
Amicio.is.amicui.por cobrir o vestir.
Aminadab.n.viri apud Hebreos.
Amineum.i.vinum ex campania.
Amita.ae.Hermana del padre.
Ammon.onos.cognomen est iouis.
Amithaon.onos.cretei filius melampi pater.
Amnis.is.rio q̃ siempre corre.
Amomum.i.vnguento oloroso.
Amonita.ae.pplus palestinae.
Amonitis.idis.foemina ex illo.
Ampelos.u.interptatur vitis.
Amphisa.e.por vna cibdad d phocis
Amphitryō.oos.alcei filiꝰ alcmēe vir
Amphimedō.ōtos.penelopes pcus.
Amphiō.onos.filiꝰ iouis ex antiope
Amphrisus.i.vn rio de thessalia.
Amplustre.is.los ornamētos d la naue
Amulius.ij.rey delos albanos.
Anabis.is.fluuius est siciliae.
Anaglyphū.i.lo sinzelado
Analectica.or.interptat relicta.
Analectū.i.el relieue del manjar
Analogia.ae.interptat pportio.
Anapis.is.vn rio de sicilia.
Anas.ae.por guadiana rio
Anas atis.por el anade aue.
Anacharsis.sapiens vnus ex septem.
Anadema.atos.idē quod diadema.
Anatole.es.interptat oriens.
Anas.anactos.interptatur rex.
Anaxagoras.ae.vn filosofo notable.
Anceps.tis.por cosa dudosa.
Anchises.e.vn troiano padre d eneas
Andrias.antos.interptat statua viri.
Androgeos.o.minois ex pasiphe filiꝰ
Andromeda.ae.muger fue de perseo.
Ango.is.anxi.congoxar o angustiar.
Anhelo.as.aui.por acezar.
Anio.enis.por vn rio de italia.
Anomalon.interptatur irreglare.
Antes.ium.Los liños delas vides.
Anthedō.onos.oppidū.est boeotiae.
Antennae.ar.las antenas dela naue.
Anteris.idos.interptat obluctatio.
Anthracia.as.interptat pruna.
Anthropos.interptatur homo.
Antqores.is.vn varon enel Vgilio.
Antidotū.i.remedio cōtra pongoña.
Antichir.iros.interptatur pollex.
Antiae.ar.el copete delos cabellos.
Antigenes.is.n.p.de varon.
Antigonos.u.nomen celebre mlto r.
Antilochus.i.filius nestoris.
Antiochus.i.rey fue de siria.
Antipho.onis.n.p.viri.
Antiphona.ae.vox reciproca.
Antipophora.as.interptatur rēspōsio.
Antiquariꝰ.ij.amador de antiguedad
Antistes.itis.por el plado r perlada.
Antistia.ae.la muger perlada.
Antisthenes.is.filosofo notable.
Antyx.gos.interptat curuatura rote.
Anubis.idis.vn dios delos egyptios.
Anus.us.por la vieja.
Anxur.uris.cibdad de italia.
Aor.oros.interptatur ensis.
Apage apagesis.interiectio silendi.
Apes.is.el abeja.
Apes.edis.arrexaque o vencejo aue.
Aphona.ae.interptatur sine voce.
Apator.oros.interpretatur parens pre.
Apesas.antos.mons est nemeae.
Apidanus.i.vn rio de Tessalia.
Apirinum.i.por la granada çafari.
Apis.is.el toro dios de egypto.
Apisaon.onos.vir apud Homerum.
Aplustre.is.Los ornamētos dela naue.
Apoeninus.i.monte de italia.
Apocope.interpretatur abscisio.
Apollo.inis.el dios apollo.
Apophthegma.atos.interptat dicteriū.
Aponus.i.vn lugar cerca de padua.
Apostolos.u.interpretatur missus.
Apostrophe interpretatur conuersio.
Appello.as.aui.por llamar.
Appello.is.appuli por ar rimar.
Apricus.a.um.por cosa abrigada.
Apto.as.por atauiar y aparejar.
Aptos.otos.interpretatur non cadens.
Apulia.ae.region de italia
Apulus.a.um.por cosa de apulia.
Aposphax.interpretatur iugilator.
Aqualiculus.i.por el bajo del vientre.
Aqualis.is.por jarro de agua.
Aquilex.egis.pozero q̃ busca pozos.
Aquor.aris.yr por agua.
Arabs arabis.el varon de arabia.
Arabissa.ae.por muger de arabia.
Arados.i.insula adiacens phoeniciae.
Arar.aris.por vn rio de Francia.
Arbutus.i.por madroño arbol.
Aratus.i.por vn poeta griego.
Arcas.adis.varon de arcadia.
Arceo.es.apartar y arredrar de si.
Arcesso.is.por llamar.
Arctos.u.interpretatur vrsa animal.
Archigenes.is.n.p.de vn medico.
Archilocus.i.poeta Lyrico griego.
Architas.ae.vn filosofo Pytagorico.
Areo.es.vel aresco.por secarse.
Aretalogus.i.fingidor de nouellas.
Arethusa.ae.nympha y fuente de sicilia.
Arges.etos.interpretatur candidus.
Argia.ae.fija de lrey adrastro.
Argi.or.vna ciudad de grecia.
Argos.i.por aq̃lla mesma cibdad.
Argyreos.u.interpretatur argenteus.

Argiodus.i.habens dentes argenteos.
Argo.us.la primera naue de Jason.
Argiuus.a.um.por cosa de aquella naue.
Argutus.a.um.por cosa aguda z sotil.
Argutulus.a.um.diminutiuum ab argut⁹.
Argutiae.arum.las agudezas z astucias.
Aricia.ae.vna cibdad de italia.
Arista.ae.por la raspa dela espiga.
Aristobolus.i.nomen celebre multorum.
Aristophanes.is.vn poeta griego.
Armenia.ae.region de asia maior.
Armiger.i.el paje delas armas.
Arpinas.atis.cosa de arpino cibdad.
Arrabõ.onos.interpretatur pignus.
Arlen siue aren interpretatur masculus.
Arthron.u.interpretatur articulus.
Artifex.icis.por hazedor de arte.
Artus artuum los miembros del cuerpo.
Aruspex.cis.adeuino por sacrificios.
Aruiragus.i.rey de Inglaterra.
Aruisium.ij.vn cabo dela isla Chio.
Arx.arcis.fortaleza o alcaçar.
As assis la libra o heredad entera.
Ascisco.is.llamar y traer de lexos.
Asclepius.ij.vn medico celebre.
Asepus.i.vn rio de Troia.
Asia.ae.la asia maior o menor.
Asius.a.um.cosa destas dos asias.
Asis.idis.hembra de alli.
Asylũ.i.lugar priuilegiado como yglesia.
Asilus.i.moscarda o tauãno.
Asilas.ae.nõbre de varon enel vergilio.
Asine.es.vna cibdad de achaia.
Asma.atos.interpretatur canticum.
Asopus.i.vn rio de boetia.
Aspalax.acos.interpretatur talpa.
Aspar varon fue hijo de anibal.
Asparagus.i.esparago espina conocida.
Aspis idis.serpiente propria de africa.
Aspledon.onos.phocidis regionis ciuitas.
Assecla.ae.el que acompaña a otro.
Assero.is.eui.plantar cerca de otra cosa.
Assero.is.erui.afirmar o delibrar.
Assideo.es.assentarse cerca de otro.
Assilio.is.ui.por saltar hazia otra cosa.
Assisto.is.estar cerca de alguna cosa.
Assulto.as.por resurtir hazia otra cosa.
Aster.eros.interpretatur stella.
Asthma.tos.interpretatur anhelitus.
Astyanax.ctos.hectoris filius.
Astyšmos.u.interpretatur vrbanitas.
Astur.uris.hombre de asturias.
Asturica.ae.muger asturiana o astorga.
Atabulus.i.vn viento de apulia.
Ater.a.um.por cosa negra.
Athamas.antos.phryxi z helles pater.
Atheroma.atis.vna especie de vlcera.
Athyrma.atos.interpretatur ludus.
Atina.ae.cibdad de italia.
Atys.yos.vn moço que amo Cibeles.
Atlas.antos.vnus ex gigantibus.
Attagen.enis.el francolin aue.
Attagena.ae.por la mesma aue.
Attella.ae.cibdad de campania
Attingo.is.attigi.por alcançar.
Atomus est sine incisione.
Atrax.acos.ciuitas thessaliae
Atrox.ocis.cosa cruel.
Auceps.upis.caçador de aues.
Auchen.enos.interpretatur ceruix.
Audax.acis.cosa osada sin prudencia.
Audeo audes.por osar.
Auernus.i.lago de Italia o infierno.
Auius.a.um.por cosa sin camino.
Aufilena.ae.n.pro.foeminae.
Augur.uris.adeuino por aguero.
Augeo.es.por acrecentar.
Aulax.acos.interpraetatur sulcus.
Aule.es.interpretatur aula.atrium.caula.
Auletris.idos tibicina.
Auriga.ae.regidor del carro.
Aurigo.inis.por la itericia dolencia.
Auritus.a.um.cosa de grandes orejas.
Ausonius.a.um.por cosa de Italia.
Ausonius.ij.n.p.de vn poeta latino.
Austerus.a.um.por cosa aspera.
Autographũ.i.scriptura de propria mano.
Automedon.diorei filius armiger achillis.
Autumo.as.por dezir.rarum.
Axis.is.el exe del carro dela carreta.

Baal nomen daemonis est.
Bachar.aris.por el asarabacar.
Bacchanalia.orũ.fiestas eran de bacco.
Baetis.is.el rio guadalquiuir.
Baenacus.i.por vn lago de Lombardia.
Balanus interpretatur glans.
Balena.ae.por la vallena.
Baltheus.i.vanda o cinta.
Bamura.ae.n.p.viri.
Barathrum.i.vaso sin hondõ o infierno.
Barbitos.i.cierto instrumento musico.
Baris.idis.cierta especie de naue.
Barium.ij.barleta cibdad de italia.
Basium.ij.beso de enamorado.
Batauium.ij.vna isla del rio Reno.
Batauus.a.um.cosa de alli.
Bagogus.n.p.de vn varon.
Barytonon interpretatur grauis.accentus.
Bebrix.icos.nomen celebre apud poetas.
Bema.atos interpretatur gradus.
Bendis.idos.dea quae ex Thracia venit.
Benignus.a.um.por cosa liberal.
Belides danai filiae fuerunt a bello auo.
Bellona.ae.la diosa dela guerra.
Berillus.i.el beril piedra conocida.
Beritus.i.vna cibdad de Phenicia.
Bessis por ocho partes de doze.
Beta la segunda letra delos griegos.
Bex bechos.interpretatur tussis.
Biceps.tis.cosa de dos cabeças.
Bicolor.oris.cosa de dos colores.
Bicorpor.cosa de dos cuerpos
Bifrons.ontis.cosa de dos frentes.
Bigae.arum.el carro de dos cauallos.
Bijugus.a.um.por yunta de cauallos.
Bilis.is.por la colera.
Bini.ae.a.por cada vno dos.
Bipes.edis.cosa de dos pies.
Byrrhias.ae.n.pro.serui.

Beson.ontis.animal es no conocido.
Byssinus.a.ū.cosa de bisso specie de lino.
Bituri.oꝝ.los Burguñones pueblos.
Bithinia.ae.region de asia.
Bizeres pueblos son septentrionales.
Blandusia.ae.regio est sabinoꝝ.
Bogud.udis.vn rey de africa.
Bola.ae.vna ciudad antigua de italia.
Boletus.i.hongo q̄ nasce enel arbol.
Bombyx.ycis.el gusano dela seda.
Bombycinus.a.um.cosa de seda.
Bostar.aris.varon de africa.
Botrus.i.botrio.onis.el razimo.
Brachae.aꝝ.las bragas marineras.
Brachys.eos.interptatur breuis.
Bradys.eos.interpretatur tardus.
Brabion.u.quod certantibus ꝓponitur.
Bragada.ae.vn rio de africa.
Bryax.acis.vn entallador o platero.
Britannia.ae.inglaterra isla.
Briton.onis.breton de bretaña.
Bromius.ij.vno delos nombres de bacco.
Bubon.onis.interpretat̄ inguen
Bubo.onis.el buho.aue.
Bubalus.i.el bufano animal.
Bubastus.i.cibdad de egypto.
Bucolica.oꝝ.obra de ꝟgilio.
Buris.is.la cama del arado.
Burdo.onis.el burdiegano.
Bus boos.bos masculus aut foemina.
Busiris.idos.tyrannus aegyptioꝝ.
Butyꝝ.i.caseus ex lacte bouis.

Cabax.cos.interpretatur vafer astutus.
Cacabo.as.por cantar la perdiz.
Cacaturio.is.auer gana de aq̄llo.
Cacula.ae.el rapaz del escudero.
Cacus.i.hijo de vulcano q̄ mato hercules.
Cadauer.cris.el cuerpo muerto
Caduceus.i.la bara del embaxador.
Caducus.a.um.por cosa caediza.
Coedo.is.cecidi.por herir o matar.
Coelebs.ibis.el soltero o soltera no casados
Caicus.i.vn rio de misia o frigia.
Caistros asiae ꝓprie dictae fluuius.
Calabria.ae.vna region de italia.
Calendae.aꝝ.por el ꝓmer dia del mes.
Calydon.onos.ciuitas est etoliae.
Caligo.inis.por la escuridad.
Caligo.as.por escurescerse.
Calypso.us.nympha.atlantis filia.
Calix.icis.vaso para beuer.
Calyx.ycis.el eryzo dela castaña.
Calistenes.is.vn discipulo de aristoteles.
Callis.is.por camino hondo y estrecho.
Callithrix.icos.iterpretat̄ pulcher capill᷒.
Callichthys.yos.pulcher piscis.
Callipetes.e.n.p.viri.
Calo.onis.por leñador del real.
Calos.u.interpretatur bonus.
Caluo.is.ui.por engañar.
Calx.cis.por la cal para edificar.
Cambyses.is.vn rey ⁊ rio delas persas.
Caminos.u.interptatur fornax
Camiros.i.ciuitas est.in insula rhodo.
Camurus.a.um.por cosa retuerta.
Cannabis.is.por el cañamo.
Canalis.is.la canal por do algo corre.
Cancelli.oꝝ.las rexas del apartamiento.
Candeo.es.por emblaq̄scerse.
Cani.oꝝ.las canas dela cabeça.
Canis.is.perro o estrella o azar ēlos naypes.
Canicula.ae.perra pequeña o estrella.
Canon.onis.interpretatur regula.
Canopus.i.Damiata cibdad de egypto.
Canusium.ij.cibdad de apulia
Capesso.is.tomar pa gouernar
Capitoliū.ij.el capitolio mōte de roma.
Capistrum.i.por el cabestro.
Cappadox.ocis.hōbre de capadocia.
Caprile.is.por el aprisco de cabras.
Car.caros.vir ex caria regione.
Carbasus.i.especie de lino muy blanco.
Carbasinus.a.ū.cosa deste lino
Carceres.cuerda q̄ yguala los cauallos.
Carchesium.ij.la copa o gauia dela naue.
Carchedon.onos.carthago ciuitas.
Cardo.inis.por el quicio dela puerta.
Carex.icis.el carrizo o yerua conocida
Caria.ae.vna region de asia.
Cariar.atos.interpretatur caput.
Carica.ae.por el higo passado.
Caries.ei.por carcoma.
Carpo.is.carpsi.coger rompiendo.
Carpophorus.i.nombre de vn varon.
Carpos.interpretatur fructus.
Casses.iū.la red pa prēder algo.
Cassis.idis.el armadura dela cabeça.
Cassinum.i.por vna cibdad de italia.
Cassinas.atis.por cosa de aq̄lla ciudad.
Cassus.a.um.participium a car eo.es.
Castrum.i.por la villa cercada.
Castra.oꝝ.el real dela hueste.
Catelips.ipos.interp̄tatur scala.
Catadromus.i.por la corredera
Catillus.i.por el poblador de tibur.
Catina.ae.por catana cibdad de sicilia
Catamitus.i.idem est qui ganymedes.
Catholicus.a.um.iterp̄tat̄ vniuersalis.
Caueo.es.por huyr o proueer.
Cauillor.aris.por vsar de malicias.
Cauliodus.habens dentes exertos.
Caulis.is.la verça o tallo de yerua.
Caupo.onis.el tauernero o ventero.
Caupona.ae.por tauernera o ventera.
Cecrax.agos.interpretatur vocator.
Cecros.opis.ꝓmero rey de athenas.
Cedo.is.cessi.dar la ventaja o mejoria.
Cedo ꝑ dic secunda ꝑsona imperatiui.
Celor.oros.interpretatur vox.
Celeber.bris.bre.cosa famosa.
Celer.ris.re.por cosa ligera.
Celox.ocis.vna especie de naue
Celtiber.eri.vno q̄ mora cerca del ebro.
Censeo.es.por juzgar o pensar o cōtar.
Centaurus.i.n.p.de naue.
Centussis.por cien asses o moneda.
Centurio.onis.el capitan de ciento.
Cepa.ae.por la cebolla de comer.
Centurupe.es.vna cibdad de sicilia.

Cephisus.i.rio cerca de Parnaso.
Cer.ceros.interpretatur pestis.
Cer ceros interpretatur cor.
Cerasus.i.por el cerezo arbol.
Cerasus.untis.cibdad de capadocia.
Cerberus.i.el can portero del infierno.
Cercira.ae.por vn genero de naue.
Cercyra.ae.nombre fue de corintho.
Cercopithec⁹.i.por gato paue.
Cerdo.onis.por oficial mecanico.
Ceres.eris.por la diosa delas miesses.
Cerimoniae.arum.por las cerimonias.
Cerinthe.es.herba ex q̄ apes decerpūt mel.
Cerrinus.a.um.cosa de mesto arbol.
Ceryx.icos interp̄tat᷑ praeco.
Cerno.is.creui.mirar cō los ojos.
Ceruical.alis.la cabecera.
Cerusa.ae.aluayalde o blanquibol.
Cesena.ae.cibdad de lōbardia.
Cesenas.atis.cosa desta cibdad
Cespes.itis.cesped tierra con raizes.
Cete indeclinabile.por pescado grande.
Cethegus.i.vn varon romano.
Cethisus.i.vn rio cerca del monte parnaso.
Cetus.i.por qualquier pece grande.
Ceu aduerbium por assi como.
Chalceos interp̄tatur aereus.
Chalcoodon.ontos.habēs dentes aereos.
Chalybs.ibis.pueblos son de ponto.
Chalybissa.ae.por cosa hembra de alli.
Chaos.i.por la confusion delas cosas.
Character.eris.por la esculpidura.
Charijs.entos.interp̄tatur gratiosus.
Charybdis.is.cierto peligro de mar.
Charites.um.por las tres gracias.
Charon.ontos.portitor inferorum.
Chela.ae.por el braço del escorpion.
Chelidon.onos.interpretatur hirundo.
Chelis.dos.iterpretat᷑ cithara.
Chen.enos.interpretatur anser.
Chernyps.bos.interpretatur febrium.
Cherophoon.ontos.discipulus socratis
Chersos.interpretatur terra.
Chimerinos interpretatur hyemalis.
Chir chiros.iterp̄tat᷑ manus.
Chiragra.ae.la gota dela mano.
Chiron.onos centaurus saturni filius.
Chironomon.ontis.por el trinchante.
Chironomos.i.el que dança por personaje.
Chirurgus.i.por el cirugiano.
Chitrapus.odis.por olla de tres pies.
Chlamys.idis.por vestidura militar.
Chnus.oos.iterp̄tat᷑ lanugo.
Choenix interp̄tat᷑ semodiū.
Chordax.genus est choreae.
Chorus.i.por ayuntamiento de yguales.
Chratis.idis.vn rio de apulia.
Chremaster.eris.nerui testiculorum.
Chremes.etis.n.pro.de varon en terentio.
Chrysendetum.i.por plato o vaso de oro.
Chryseos interpretatur aureus.
Chryseus genus cometae cui color est aure⁹.
Chrisostom⁹ iterp̄tat᷑ os aureū.
Christophorus interp̄tat᷑ ferens christum.
Chronis.is.n.p.de varon.
Chronica.orum.la hystoria delos tiempos.
Chros.otos.iterpretatur corp⁹.
Cyamos.u.faba legumen.
Cyamotrox iterp̄tatur fabiuor⁹
Cyane.es.vna fuente de sicilia.
Cyane.es.vnas rocas del bosphoro.
Cyathus.i.por medida de sorbo.
Cibaria.orum.por el mantenimiento.
Cibele.es.la madre delos dioses.
Cicada.ae.por la cigarra.
Cicer.eris.por el garuanço.
Cici interpretatur galla.ae.
Cicō.onos.popul⁹.est thraciae.
Cicuta.ae.la cicuta yerua conocida.
Cyclops.opos.monstrum vnius oculi.
Cidon.onis.por vna cibdad de creta.
Cio.is.vel cieo.es.ciui.mouer o incitar.
Cylidrus.i.por vna cierta serpiēte.
Cylindrus.i.por coluna rolliza.
Cilix.icis.vn varon de cilicia en asia.
Cilissa.ae.por cosa hembra de alli.
Cilium.ij.por cuenca del ojo.
Cymbalista.ae.por el que tañe campana.
Cymbalistria.ae.por la que tañe campana.
Cymolus.i.vna isla del arzapielago.
Ciminus.i.vn monte ⁊ lago de italia.
Cinnabary.yos.interp̄tat᷑ minium.
Cinedus.i.por el puto que padesce.
Cynips.ipis.fluuius est in cirenaica.
Cynipes.is.por vn rio de pōto.
Cynicus.i.interp̄tat᷑ canin⁹.
Cyniras.ae.vn rey que fue de chipre.
Cynodus.ontis.interpretatur denscanin⁹.
Cynomia interp̄tatur musca canina.
Ciphas.antos.oppidum peloponnesi.
Cyperus.i.por la juncia olorosa
Cyparissos viri ⁊ ciuitatis est nomen.
Cypirus.i.por aquello mesmo.
Cypris.idis.dicitur venus.pulchritudo
Cyprus.i.por chipre isla.
Cytarus.i.monte de asia menor.
Circinus.i.por el compas.
Circiter.vn poco mas o menos.
Cirnus.i.por corcega isla.
Cis interpretatur vermis.
Cis praepositio por aquende.
Cisseris interpretatur pumex.
Cithara.ae.harpa instrumento musico.
Citharistes.por el que tañe harpa.
Citharistria.ae.por la que la tañe.
Citheron mons est Boeotiae.
Cithera.orum.por vna ciudad de chipre.
Cithareus.i.vn monte de paphlagonia.
Cytisus.i.cierta flor ⁊ yerua.
Citra praepositio por aquende.
Clades.is.por mortandad a hierro.
Clam praepositio por escondidas.
Clanculum aduerbium por ascondidillas.
Clandestinus.a.um.cosa a escondidas.
Classis.is.por flota de naues.
Clatrus.i.por la rexa de apartamiento.
Claua.ae.por la porra.
Cleobolus.i.vno delos siete sabios.
Clepo.is.clepsi.por hurtar.
Clerus.i.enfermedad es enla colmena.

Clibanus.i.por el horno.
Climater.eris.grado q̃ corta la vida.
Climax.interp̃tatᷓ scala
Climene.es.hija de Oceano ⁊ Thetis.
Clio.us.vna ex nouem musis.
Clis.idos.interp̃tatur clauis.
Clyster.eris.por el tristel ayuda.
Clitella.ae.por el albarda.
Clitorius.ij.fuente de arcadia.
Cliton.onis.nombre de varon.
Clitomnus.i.por vn rio de Italia.
Cloaca.ae.por el albañar.
Clodius.ij.por lo mesmo que claudio
Cloreus.i.auis est virideo interp̃tata.
Clotho.us.vna delas tres parcas.
Clunis.is.por la nalga.
Cnemis.idos.icterp̃tatur ocrea.
Coccinus.a.um.por cosa de grana.
Coccyx.gos.interp̃tatur cuculus.
Cochleare.is.por la cuchara.
Cocitus.i.por vn rio del infierno.
Cocles.itis.por el tuerto de vn ojo.
Coctonum.i.por vna specie de higos.
Codicilli.orum.el codicillo de testamẽto
Coenatio.onis.por la sala baxa.
Coenaturio.is.auer gana de cenar.
Coenonia.interp̃tatur cõmunicatio.
Coelites.um.los moradores del cielo.
Coepio.is.començar.verbo antiguo.
Coerceo.es.coercui.por refrenar.
Cognosco.is por conocer.
Cohibeo.es.por refrenar
Collido.is.por herir con otro
Colliphiũ.ij.pan cozido so la ceniza.
Colliriũ.ij.por vnguento pa los ojos.
Colocasia.ae.por la culcasia yerua.
Colon interp̃tatur membrum.
Colum.i.por el coladero
Colus.i.vel colus.us.por la rueca.
Columen.inis.por el altura.
Columella.ae.nombre de varon.
Comedo.onis.por comilon o gloton.
Comes.itis.conde o el q̃ acompaña a otro.
Comessor.aris.por ser combidado.
Cominus aduerbiũ por amantiniente.
Comys.ithos.interp̃tatur fascis.
Commi interp̃tatᷓ gummi.
Comminiscor.eris.por fingir o pensar.
Como.is.compsi.por affeytar.
Compar por cosa ygual cõ otra
Compendio.is.iui.impedir o embaraçar
Compes.edis.por la prision de pies.
Compendium.ij.por el atajo.
Compesco.is.por refrenar o retener.
Comperio.is.comperi.por hallar.
Compello.is.por costreñir.
Compello.as.por llamar.
Compingo.is.por aiuntar o componer.
Complodo.is.por disfauorecer.
Compos otis.por poderoso de alguna cosa.
Concerpo.is.por coger rompiendo.
Concido.is.por caer.
Concido.is.por herir o matar.
Concupisco.is.por cobdiciar.
Concutio.tis.por sacudir vno con otro.

Conchyle.is.por la concha del carmesi.
Concors.dis.por cosa cõcorde.
Conculco.as.por hollar y acocear.
Condyloma.atis.especie de almorranas.
Conis.ios.interp̃tatur puluis.
Cone.es.por vna isla del danubio.
Conor.aris.por esforçarse.
Confercio.is.por recalcar vno con otro.
Confiteor.eris.por confessar por fuerça.
Confringo.is.egi.por q̃brar.
Co[illegible]ato.as.destruyr los argumentos.
Congredior.eris.andar o encontrar con otro.
Coniunx.gis.por marido y muger.
Conniueo.es.inclinar la cabeça o ojos.
Conquinisco is.por aquello mesmo.
Connubium.ij.por el casamiento.
Conquiro.is.conquisiui.por buscar.
Conops opis.por el mosquito.
Conopeum.ei.pauellon para mosquitos.
Consciscere mortem.por matarse.
Consero.is.eui.por plantar en vno.
Consero.is.rui.por trauar en vno.
Consors.tis por compañero ygual.
Conticeo.es.por callar en vno.
Contrecto.as.por tratar entre manos.
Contumax.acis.por el porfiado.
Contumelia.ae.por la injuria.
Conuiciũ.ij.por el denuesto riñendo.
Conus.i.por el agalla de cipres.
Cooperio.is.ui.por cubrir.
Copa.ae.nõbre de muger en el Vergilio.
Cophos.interp̃tatur surdus.a.um.
Copiae.arum.por la hueste dela gente.
Copia.ae.por la abũdancia o facultad
Copo.onis.por el tauernero.
Copona.ae.por la tauernera o vẽtera.
Copos interp̃tatᷓ labor.
Copula.ae por ayũtamiento o traílla.
Coquo.is.xi por cozer.
Coralium.ij.por coral.
Cora.ae.vna ciudad antigua de italia
Corax.acos.interp̃tatur coruus.
Corbis por la goja para las miesses.
Corcira.ae.por vna isla del mar ionio
Cordax.acos.interp̃tatᷓ lasciua saltatio
Corinthos ciuitas celebris.
Coryphas.oppidum eolidis.
Corys.ythos.interp̃tatur galea.
Coronis.idos.interp̃tatur extremitas.
Corytus.i por el goldre para frechas
Cornicen.inis.el varon trompeta.
Cornicina.ae.por la muger trompeta.
Cornus.i.por cerezo siluestre.
Cornu por cuerno o trompeta.
Corus.i.por viento gallego.
Cos cotis.por la piedra aguzadera.
Coscinomantis.vates cribro diuinãs.
Cosa.ae.vna ciudad ãtigua d italia.
Cosyra.ae.vna isla de sicilia.
Coxendix.cis.por dõde juega el anca.
Cras aduerbiũ: por mañana otro dia.
Crabro.nis.el tauarro genero d abispa
Crapula.ae.por el embriaguez.
Crater.eris.por la copa.
Crater.eris.por la conca dela pila.

Crater.eris.n.p.philosophi.
Crates.is.por el garzo.
Craticula.por las parrillas para assar.
Cratis.idis.por vn rio de Achaia.
Creber.a.um.por cosa espessa
Crebenus.i.por vn rio.
Credo.is.por creer o confiar o prestar.
Crementum.i.por acrecentamiento.
Cremaster.el neruio delos testiculos.
Cremon.onos.vicus prope corinthon.
Creon.onos.mons lesbi est.
Crepis.idos.interpretat solea.
Crepis.idos.interpretatur fundamētuz.
Crepo.as.por sonar quebrando algo.
Crepundia.orum.por los dixes del niño.
Crescens.entos.n.p.apud latinos.
Cresa.ae.nombre de hembras fue.
Cres.etis.rey o varon de Creta isla.
Crimino r.aris.por acusar o ser acusado.
Crystallinus.a.um.por cosa de crystal.
Crocalus.i.por vn rey de Sardinia.
Crocis genus herbae.
Crocinus.a.um.por cosa de açafran.
Crocodillus.i.por la cocodriz de nilo.
Croto.onis.ciuitas italiae in sinu tarētino
Crotopus.i.n.p.de varon.
Crustumium.ij.vn rio de Italia.
Ctes ctinos.interpretatur pecten.
Ctesiphon ontos.n.p.viri et fluminis.
Cubile.is.por cubil de fiera.
Cuias.atis.por de que tierra.
Cuculus.i.por cuclillo aue.
Cuculo.as.por cantar el cuclillo.
Cucullus.i.la capilla o cogulla de frayle.
Cucuma.ae.cierto vaso de barro o arma.
Cucumis.eris.el pepino: melō o cogōbro.
Cucurbita.ae.por la calabaça o ventosa.
Cucurio.is.por cātar el gallo.
Cudo.is.por herir como en yunque.
Cudo.onis.por carquete de cuero.
Cunae arum por la cuna delos niños.
Cunabula.orum.por la criança dellos.
Cuneus.i.cuña o batalla o asiento.
Cuniculus.i.el conejo o madriguera.
Cures.etis.pueblos son de creta.
Cures.ium.cibdad delos sabinos.
Curulis.e.cosa de carro o corrida.
Currus.us.por el carro.
Curius.ij.nombre de varon romano.
Curio.onis.nombre de varon romano.
Cupido.inis.la codicia o dios de amor.
Cupio.is.por codiciar.
Custos.dis.guardador o guardadora
Custodia.ae.la guarda o guardadora.
Cuspis.idis.por la punta.
Cuticula.ae.por la pellejuela o cuero.

Dactylos.u.interpretatur digitus.
Dactylotheca.ae.por caxa de anillos
Daces.ae.pueblos son septētrionales
Dacus.i.por aquellos mesmos.
Daemō.onos.dr fortuna.sapiens deus.
Daes.tos.interpretatur fax.
Damar.aros.interpretatur vxor.
Dametas.n.p.de vn pastor.
Dama.ae.la gama de especie d cieruos.
Damen.enos.vnus fuit ex heroibus.
Damno.as.por cōdenar o obligar.
Danee fuit acrisij filia.
Danubius.ij.vn rio de vngria.
Daphne.es.nemus antiochiae.
Daphne.es.accēto in vltima.n.puellę.
Daphnon.onis por el lauredal.
Daphnis.idis.nombre de vn pastor.
Daps dapis.el manjar costoso.
Dardanus.i.hijo de Jupiter y electra.
Dares.etis.n.de vn varon en vergilio.
Dasipus.odis.por la liebre.
Dauid.idis.por el ꝓpheta et rey.
Debilis.e.por cosa debil et flaca.
Decas.adis numerus est denarius.
Decapus.odis.la medida de diez pies.
Decorus a.um.por cosa graciosa.
Decus.oris.por la honrra.
Dedecor oris.por la desonrra.
Decerpo.is.por coger rompiendo.
Dedoceo.es.desenseñar lo enseñado.
Decuns.cis.por diez partes de doze.
Defetiscor.eris.por cansar o dessallecer
Decussis.is.por diez asses.
Defraudo.as engañar o amenguar
Defrutum.i.vino cozido ala mitad
Degener.eris.lo q̄ no rīde a su genero.
Deglubo.is.por quitar el hollejo
Dego.is.degi.por biuir.
Dehisco.is.por henderse
Deiero.as.aui.por jurar mucho.
Deinceps aduerbium: por despues.
Delear.atos.illecebra esca ad decipiēdū
Delecto.as.aui.por deleytar.
Deleo.es.eui.por quitar o raer.
Delibutus.a.um.cosa vngida de olores.
Delicium.ij.delitię.arū.por el deleyte.
Deliteo.es.ui.por esconderse.
Delphin vel delphis.inis.el delphin.
Delirus.a.um.por cosa desuariada.
Delubrū.i.por el templo.
Demeter.ros.interpretatur ceres.
Dementia.ae.por la locura.
Demipho.onis.n.p.de varon.
Demo.is.dempsi.por quitar.
Democoon.ontos.priami filius nothus.
Demophon.ontos.thesei filius.
Demosthenes.is.orador fue griego.
Democritus.i.philosopho griego.
Demum aduerbium.por finalmente.
Denarius.ij.moneda q̄ vale diez asses.
Deni ae.de diez en diez o cada vno diez.
Denseo.es.por espessar.
Denso.as.por aquello mesmo.
Depeciscor.eris.hazer turpe pacto.
Deperco.is.por perdonar.
Depleo.es.por vaziar o menguar.
Desero.is.rui.por desamparar.
Deses.idis.el perezoso.a sedendo nimium.
Desideo.es.desedi.por emperezar.
Desilio.is.ui.por saltar abaxo.
Despondeo.es.por prometer.
Despotis.idos.interpretatur domina.
Destino.as.por deliberar o comprar.

Detero.is.detriui.por gastar por vso.
Deterior.oris.por cosa menos buena.
Deuns.cis.por onze onças.
Dextans.tis.por diez partes de doze.
Dexter.a.um.por cosa diestra.
Diadema.atos.por la diadema corona.
Diapason consonantia dupla.
Diatessaron.consonantia sexquinaria.
Dias.adis.por la dualidad.
Dicax.acis.por dezidor z parlero.
Dicaeos interpretatur iustus.
Dico.as.por dedicar o consagrar.
Dicio.onis.por el señorio.
Dictamum.i.por el dictamo yerua.
Dicticos interpretatur demonstratiuus.
Dicto.as.por dezir lo que otro escriue.
Dicto.as.por dezir amenudo.
Didymus.i.interpretatur geminus.
Didyme.es.por vna isla cerca de Sicilia.
Didus.us.la que poblo a Carthago.
Diffiteor.eris.no confessar o negar.
Differcio.is.recalcar por diuersas partes.
Digredior.eris.por se partir de otro.
Diluo.is.por desleir o deslabar.
Dindymus.i.vn monte de Frigia.
Dimico.as.por pelear.
Dimidium.i.por la mitad del entero.
Diptous.i.cosa de dos casos.
Dipus.odos.interpretatur bipes.
Diogenes.vn philosopho griego.
Diocesis.por la diocesis o juridicion.
Dione.es.venus siue illius mater.
Dionisia.orum.fiestas eran de Baccho.
Dionysius.ij.n.p.de vn varon.
Diores.is.vn varon en el Vergilio.
Diorix.chis.el fossado o caua.
Dirae.arum.por las furias del cielo.
Dirimo.is.por apartar.
Diruo.is.ui.por derribar edificio.
Discludo.is.por echar a defuera.
Discors.dis.por cosa discorde.
Discumbo.is.por assentarse ala mesa.
Discutio.is.sacudir por diuersas partes.
Disertus.a.um.por cosa eloquente.
Dispar.aris.por cosa desigual.
Dispergo.is.por esparzir en partes.
Dispertior.iris por partir en partes.
Dispesco.is.por apartar del pasto.
Displiceo.es.por desagradar.
Displodo.is.por dessauorecer.
Dispungo.is.por cassar la cuenta o raer.
Disquiro.is.buscar por partes diuersas.
Dissero.is.ui.por declarar con palabras.
Dissipo.as.por dissipar y destruir.
Dissulto.as.resurtir por partes diuersas.
Dius.a.uz.cosa diuina o digna de Jupiter.
Diutinus.a.um.por cosa de mucho tiẽpo.
Diuos.interpretatur seruus.
Dinois.idos.interpretatꝰ serua.
Documentum.i.por la enseñança.
Dodrans.antis.nueue partes de doze.
Dogma.atis.por decreto o ley.
Dolium.n.p.viri apud Strabonem.
Dolium.ij.por tinaja o cuba.
Dolobella.ae.n.p.de varones romanos.
Dolon.onis.por arma offensiua secreta.
Dolon.onis.varon fue Troiano.
Doedix.icos.interpretatur cocleare.
Dolopion.onis.hypseronis pater.
Doma.atos.domꝰ siue tectũ.interpretatur.
Doris.idis.helladis siue achaiae regio.
Doris.idis.por vna diosa dela mar.
Doricus.a.um.por cosa de Grecia.
Doryphorus.i.interpretatur ferens astam.
Doron.interpretatur donum.
Dos.dotis.por la dote dela muger.
Dosis interpretatur datio.
Datos interpretatur datus.a.um.
Draco.onis.por el dragon o sierpe.
Dracena.ae.por la dragona o sierpe.
Drama.atis.rei representatio.
Dryas.adis.la diosa delos arboles.
Dryudae.pueblos z philosophos en frãcia.
Dryx.yos.interpretatur quercus.
Drepanum.i.trapana cibdad de Sicilia.
Dropax.acis.por el atanquia para pelar.
Duco.as.aui.por guiar o capitanear.
Dulos.u.interpretatur seruus.
Dumꝰ.i.por maleza de matas.
Durius.ij.por duero rio de España.
Dux.cis.por la guia o capitan.

Earinus.interpretatur vernus.a.um.
Ebenus.i.por abenuz arbol.
Ebenum.i.por la madera del.
Ebur.oris.por el marfil del Elephante.
Ebusus.i.iuiça isla contra valencia.
Ecce aduerbiũ.por demostrar.
Echion.onos.vir thebanus.
Echis.ios.por la biuora.
Eccum aduerbium.para demonstrar.
Echo.us.el son que resurte dela boz.
Edo.is.edidi.publicar z sacar a luz.
Edonis.idis.foemina fuit ex thracia.
Educo.as.aui.criar cõ criança.
Educo.is.por sacar fuera o arriba.
Edulis.e.por cosa de comer.
Eleaemosyna.ae.est misericordia.
Electrũ.i.ambar o oro de.xviij.quilates.
Elegia est carmen flebile.
Elephas animal est z mõs aethiopiae.
Eleon.u.interpretatur oleum.
Eleusis vel eleusin cibdad cerca de athenas.
Eleuter.interpretatur liberator.
Elis.dis.regio est peloponnesi.
Elisa.ae.la mesma es que reyna dido.
Elisium.ij.lugar delos bienauenturados.
Elisius.ij.vn rio de atica regiõ.
Elor.ros.iterpretatur laceratio.
Elorus.i.vn rio de Sicilia
Elos.eos.interpretatur palus.
Emaneo.es.por quedarse en lugar.
Emathia.ae regiõ de thessalia.
Emblema atis.por el esmalte.
Emineo.es.ui.por estar ẽcima.
Eminus.aduerbiũ.por a lexos.
Emolumentũ.i.por la ganãcia.
Emo.is.por comprar.
Empturio.is.por auer gana de comprar.
En.aduerbium demonstrandi.he.

Endymion.onos.amasius lunae.
Enyo.us.hermana fue de Mars.
Enipeus.i.por vn rio de thessalia.
Enthymema.atis.argumento oratorio.
Epelis.idos.interptatur aduena.
Ephoebus.i.por el que comiença a barbar.
Epialea.is.febris létae genus.
Epicenos.u.interptat̃ pmiscu⁹.
Epiros.i.por Albania region de grecia.
Epictetis interptat̃ acquisitio.
Episcepsis.ios.interptat̃ fictio.
Epodos.u.interptat̃ incátatio.
Epos est carmen heroicum.
Epops.opis.auis est quae vpupa latine.
Epulum.i.por sala o combite publico.
Epulae.arũ. por los manjares.
Eques itis.por el cauallero.
Equiculus.i.pueblos fueron de Italia.
Erasinos.fluuius peloponnesi.
Erato vna ex nouem musis.
Erebus.i.por el infierno.
Erem⁹.i.por hiermo o desierto.
Erenum.i.vna ciudad antigua de Italia.
Eretum.i.oppidum est Italiae.
Ereuthalon.onos.vir apud Homerum.
Erga praepositio por cerca en voluntad.
Ergo assi que concluyendo por causa.
Eridanus.i.fluuius italiae qui dicit̃ padus
Erier.ros.interpretatur accommodatus.
Erigo.is.exi.por enhestar.
Erigone.es.icari filia in coelo posita.
Erinnys.furia infernorum.
Eriphile.es.muger fue de Amphiarao.
Erimathos.arcadiae mons.
Eris.idos.interptat̃ discordia.
Erix.icis.vn varon τ monte de Sicilia.
Eruca.ae.eruga yerua conocida.
Erodios.ij.aue es incierta
Eros.tis.no.pro.de vn varon τ amor.
Essedum.i.por el carro para cargar.
Esca.ae.por el mãjar o comida.
Esurio is.por auer gana de comer.
Ethica.orum.libros de philosophia moral.
Ethre.es.n.p.foeminae celebre.
Etor.oros.interpretatur cor.
Euandrus.i.rex.arcadiae.
Euentus.us.por la salida de lo que acõtece.
Euge aduerbium vel interiectio. para loar.
Eugeos.interpretatur fertilis.
Eunuchus.i.por castrado.
Eupean ab eu τ pean compositum.
Euphrosine.es.vna delas tres gracias.
Eupolis.idis.poeta comicus graecus.
Eurimedõ.fluuius pãphiliae.
Euryops.n.p.viri celebre.
Euripides.is.poeta fue griego.
Euripus.i.vn mar cerca de negroponte.
Eurytion.n.p.in Vergilio.
Euriops.opis.rey fue dela morea.
Euros.vẽtus ab ortu spirãs.
Exanguis.is.cosa sin sangre.
Excretus.a.um.cosa crecida.
Excello.is.por sobrepujar.
Excubiae.arũ.por las escuchas
Excludo.is.por echar a fuera.
Exculco.as.por hollar o cocear
Exculpo.is.por esculpir.
Excutio.is.excussi.por sacudir.
Execror.aris.por abominar.o maldezir.
Exequiae.aruz.por las exequas.
Exerceo.es.por exercitar o trabajar.
Exigo.is.por demandar por fuerça.
Eximo.is.exemi.por sacar a fuera
Exilis.e.por cosa feble o dlgada
Exodus.i.interpretatur exitus.
Exoletus.a.um.cosa que dexa de crecer.
Experior.iris.por experimẽtar.
Expergiscor.eris.por despertar.
Expes.por cosa sin esperança.
Explodo.is.por patear en dissauor.
Exta.orum.las assaduras del animal.
Exul.ulis.hombre o muger desterrados.
Exuuiae.arum.por los despojos.

Fabilis.e.a faris vel fare qđ est loquor.eris.
Facundus.a.um.cosa elegante.
Facetiae.arũ.por los donayres.
Facesso.is.por hazer molestia o enojo.
Facetus.a.um.por cosa donosa.
Faex.cis.por la hez o borra.
Fagus.i.por la haya arbol.
Faginus.a.um.por cosa de haya.
Falernum.i.vino de Cãpania.
Far.farris.por el farro simiẽte.
Farcio.is.farsi.por recalcar.
Farcimen.inis.morcilla o longaniza.
Fas indeclinabile.por lo licito en religion.
Fascis.is.por el haz o emboltorio
Fastigium.ij.por la cumbre o altura.
Fasti.orum.vel fastuum.por el kalendario.
Fateor.eris.por confessar por voluntad.
Fatisco.is.por henderse.
Fatigo.as.por acossar.
Faueo.es.aui.por fauorescer.
Fax.cis.por la hacha para quemar.
Femen.inis.por el muslo por de dentro.
Femur.oris.por el muslo.
Feralis.e.por cosa de fiera.
Fere ferme aduerbia.por quasi.
Feriae.arum.por las fiestas de guardar
Feronia.ae.por vna fuente de italia.
Fibula.ae.por la heuilla.
Fidelia.ae.por la olla.
Fidenae.arum.por vna ciudad de italia.
Fidus.a.um.por cosa fiel.
Figo.is.xi.por hincar.
Figulus.i.por el ollero.
Filix.icis.por el helecho.
Fimus.i.por el estiercol.
Fingo.is.xi.por fingir.
Fiscina.ae.por la encella.
Flabrum.i.por el moscadero o viento.
Flabellum.i.por el moscadero.
Flabilis.e.por cosa que sopla.
Flagitium.ij.por el pecado digno de castigo.
Flamen.inis.por el sacerdote.
Flamina.ae.por la sacerdotissa.
Flauus.a.um.por cosa ruuia.
Flecto.is.xi.por doblegar o inclinar.
Fleo.es.por llorar.

Fligo.as.a quo est profligo.as.
Fligo.is.a quo est profligo.is.
Fluo is.xi.por correr lo liquido.
Fluxus.a.um.por cosa floxa τ cayda.
Focale.is.por la beca.
Fodio.is.di.por cauar.
Foedus.eris.por la cõfederaciõ
Follis.is.por la bola o fuelle.
Fomes.itis.por las astillas dela madera.
Fori.orũ.por la tilla dela naue.
Formido.das.por auer miedo.
Formido.inis por el miedo.
Fornix.icis.por el arco o boueda.
Forpex.icis por las tenazas.
Forsan forsitã forte fortassis. por auentura.
Fors forte.por la fortuna.
Fortunae arũ.por las riquezas.
Fragor.aris.a quo suffragor.τ reffragor.
Fremo.is. por bramar.
Fretũ.i.por el estrecho del mar.
Frigeo .es.frixi.por se resfriar.
Frigo.is.xi.por freyr en sarten.
Friguilla.ae.aue ami no conocida.
Friguillo.as.por cantar ciertas aues.
Fritillo.is.por chillar la ciguarra.
Frico.as.cui por fregar.
Frit.por el grano menudo del trigo
Frõs.dis.por la hoja del arbol.
Frons.tis.por la frente.
Fraudo.as.por defraudar o menguar.
Frumentor.aris. por yr por trigo o ceuada.
Fruos.eris.por gozar de alguna cosa.
Frusino.onis.por vn lugar de Italia.
Frutex.icis.por mata menor quel arbol.
Frux.gis. por la frutra dela tierra
Fulcio.is.por sustentar.
Fulix.icis.por el aue cerceta.
Fulgeo.es.por resplandecer.
Fulgur.uris.por relampago.
Fullo.onis.por el q̃ laua los trapos.
Fullona.ae.por la que laua los trapos.
Funis.is.por la cuerda para atar.
Funus.eris.por el mortuorio
Furio.is.insaniui.por enloquecer.
Fustis.i.por vara para hostigar.
Furfures.um.por la caspa dela cabeza.
Fuscina.ae.por el arrexaque de tres puntas.

GAdes.ium.por la isla de Caliz.
Gadir.is.por vna ciudad desta isla.
Galbanũ por el galbano medicia conocida.
Galesus.i.vn rio de tarento en Italia.
Galerus.i.por el sombrero.
Ganeo.onis.por el q̃ come por tauernas.
Gargarus.i.por vn monte de Apulia.
Gargarus.i.por vn monte de Frigia.
Garrio.is.por gorgear las aues.
Garrulo.as.por gorgear amenudo.
Gausape.is.por vestidura vellosa.
Gausapinus.a.um.por cosa assi como vello
Gauisus.a.um.participium a gaudeo.es.
Gela.ae.por vn rio τ ciudad de Sicilia.
Gelos.otos.interpretatur risus.
Gelu indeclinabile por el yelo.
Genae.arum.por las maxillas o parpados.
Gener.i.por el yerno marido dela hija.
Genys.yos interpretatur barba
Geometres.ae.interp̃tatur terrae messor.
Geryones.is.por vn rey antiguo de españa.
Gerios.ios interp̃tatur vox.
Getes.ae.pueblos son de thracia.
Getulia.ae. por vna region de Africa.
Gibber.eri por el corcobado o corcobada.
Gigas.antis.interp̃tatur terrae filius.
Giges.is.por vn rio τ pastor de Lidia.
Gingiuae.aruz.por las enzias.
Gynis.idos.interp̃tatur foeminae vir.
Git idedinabile.por el axenuz.
Glans.dis.por la bellota o fruta siluestre.
Glarea.ae.por el cascajo y arena
Glaucoma.atis.por la ẽfermedad d̃los ojos
Gleba.ae.por el terrõ de tierra.
Glen.enos.interp̃taẜ pupilla.
Glico.onis.nomẽ viri celebre.
Glis.iris.por el liron animal conocido.
Glisco.is.por crecer o engordar.
Globus.i.por la redõdez o ouillo o pelota.
Glomero.as.por redõdear o deuanar.
Glossa.ae.interp̃tatur lingua.
Gluten.inis.por el engrudo.
Gnauus.a.um.por cosa industriosa.
Gnidos vna isla del alcapielago.
Gobius.ij.vel gobio.onis.por el gobe pece
Gonia.interpretatur angulus.
Gortin.os.interp̃tatur gortin.
Gracito.as.por graznar el ãsar.
Gradiuus.i.por el dios delas guerras.
Gradior.eris. por andar o passear.
Gramma.interp̃tatur litera.
Graus.interp̃tatur vetula.
Grecisso.as.por remedar a griegos
Grates.ium.por las gracias.
Grex.is. por la piara o manada d̃ ganados
Grypus.i.por el gryso.
Gripus.i.por la nariz corua o aguileña.
Gummi.por la gomma.

HAbilis.e.por cosa habile o ligera.
Haema.atos.interp̃tatur sanguis.
Halex.ecis.por el alache pece.
Halec.ecis.por la salsa que del se haze.
Halesus.i.por vn rio de sicilia.
Hallo.as.aui.por euaporear o vaziar.
Hallos.o.interp̃tatur area.
Hals.halos.interp̃tatur sal siue mare.
Halmiris.idos.interp̃tatur salsugo.
Halter.eris.por alcadera para saltar.
Hamilcar.aris.capitã delos carthaginẽses.
Hannibal.alis.hijo fue de Hamilcar.
Hamus.i.por el anzuelo para pescar.
Hara.ae.por la pocilga delos puercos.
Harpago.onis.interp̃tatur rapax.
Harpia.ae.por aquella aue de rapina.
Haurio.is.por sacar o recebir o herir.
Heautontimorumenos.idest se crucians.
Hebdoas.ados.interp̃tatur septima.
Hebe.es.por la diosa dela mocedad.
Hebes.etis.por cosa bota τ no aguda.
Hebesus.i.ciuitas est Lybiae.
Hedra.ae.interp̃tatur sedes sedis.

Helenus.i. propheta fue hijo de priamo.
Helena.ae.por la muger de Menelao.
Helicops.opos.i.nigros habens oculos.
Helios.ii.interpretatur.sol.
Helyx.cis.por vna specie de yedra.
Helyx.cos.interpretatur coetaneus.
Hellen.enos.interpretatur graecus.
Hellen.nis.filius.fuit Deucalionis.
Hellespontos.fretum celebre.
Helmins.inthos vermis lumbricus.
Helorus.i.fluuius siciliae.
Hemera.as.interpretatur dies.
Hemiciclus.i.por el semicirculo.
Hemina.ae.por media medida
Hemus.i.por vn monte de thracia.
Hepar.tos.interpretatur iecur.
Hermagoras.ae.por vn orador z philosofo
Hermaphrodit⁹.hijo fue d ven⁹ y mercurio
Hermopan compositum ex herme z pan.
Hermogenes.vn celebre philosopho.
Heros.ois.por el medio dia.
Heroina.ae.hija fue de algun heroe.
Herodes.is.por vn rey delos judios.
Herus.i.por el señor delos sieruos.
Hyacinthus por vna flor z piedra.
Hyacinthinus.a.um.por cosa desta color.
Hiacithin⁹.a.ũ.por cosa de color de violeta
Hyaspis.idis.vna piedra preciosa.
Hybris.idos.ex duob⁹ animalib⁹ genitus.
Hydaspes.is.por vn rio de Media.
Hydrops.opis.por la idropesia.
Hydromeli.por el aloxa.
Hydrus.untis.otranto ciudad de italia.
Hyerax.cos.interpretatur accipiter.
Hyericus.untis.la ciudad de hierico.
Hyera.ae.vna ysla cerca de sicilia.
Hilax.nomen proprium canis.
Hile.es.interpretatur materia.
Hymen.enis.el dios delas bodas.
Hymen.enis.la red en que nace el niño.
Hilaris.e.por cosa alegre.
Himera.ae.por vn rio de sicilia.
Hypanis.is.vn rio de Tartaria.
Hypar interpretatur reuera.
Hyperio.onis.vnus ex Titanibus.
Hyppomanes.sudor dela ingle de yegua.
Hipponax.atis.por vn poeta griego.
Hyppotion.onos.vir apud homerum.
Hyr indeclinabile.por la palma dela mano.
Hyrie.es.por vna ciudad de boecia.
Hyrcosus.a.um.por lo que hiede a cabron.
Hyrudo.inis.por la sanguisuela.
His.enos.interpretatur vnus vna vnum.
Hys.hyos interpretatur sus suis.
Hysopus.i.por el hisopo yerua.
Hystrix.cis.por el puerco espin.
Histrio.onis.por el repsẽtador dlas fabulas
Holus.eris.por la ortaliza.
Homerus.i.por vn poeta griego.
Homostyx homostygos.interptatur cõiux.
Homotinus.a.um.cosa del mesmo año.
Hospes.tis.por el huesped o huespeda.
Hulcus.eris.por la llaga con materia.
Humus humi.por la tierra.

I

Iacio.is.ieci.por alançar.
Iacob.hijo de rebeca z isaac
Iacobus.i.nombre proprio de varon.
Iacchos.idem qui bacchus.
Iader.eris.por vn rio de Esclauonia.
Ianthinus.a.um.por cosa violada en color
Iapetus.i.por vno delos gigantes.
Iapis.igis.viento proprio de Apulia.
Iazix.igis.pueblos son septentrionales.
Iber.i.por hombre de España.
Iberus.i.Ebro rio de España.
Ibis ibis aue propria en Egypto.
Icarus.i.nombre de varones fue.
Icetaon.onis.Laomedontis filius.
Ichor.oros.interpretatur sanies z cruor.
Ichthys.yos.interpretatur piscis.
Ico.is.ici.por herir.
Icon.onis.figura o imagen.
Ider.atos.esca vel cibus.
Idolũ.i.idolo imagẽ o estatua.
Idolothitum.i.sacrificio delos idolos.
Idume.es.region en iudea z arabia.
Idus.uum.cierta cuenta delos meses.
Ignosco.is.por perdonar o no conocer.
Iecur.oris.por el higado.
Iynx.torcicuello aue conocida.
Ilaira.ae.hija fue de Leucipo.
Ilerda.ae.Lerida ciudad de España.
Ilia ilium.por las tripas delgadas.
Ilico aduerbium.por luego ala hora.
Illecebrae.arum.los halagos.
Illex.icis.por el añagaza.
Illiberitan⁹.a.ũ.por cosa d granada ciudad
Illicio.is.por atraer con halagos.
Illido.is.por herir vna cosa con otra.
Ilios aut ilium.por la ciudad de Troia.
Ilisus.i.por vn rio cerca de Athenas.
Ilos.otos.interpretatur seru⁹.
Imas.antos.iterptatur scutica.
Imbrex.icis.por la teja.
Imbuo.is.por embeuer en otra cosa.
Ingruo.is.por hazer impetu.
Immaneo.es.por quedar en algun lugar.
Immineo.es.por estar encima de otra cosa.
Impedio.is.por embaraçar.
Impertior.iris.por dar parte.
Impetix.igis.por el empeine.
Impete.ablatiuus ab impetu.
Impingo.is.por empuxar.
Impos.otis.por cosa no poderosa.
Impubes is.el q̃ avn no tiene barbas.
Inater interptatur ianitrix.
Inculco.as.por recalcar vna cosa con otra.
Incubo.as.acostarse sobre algo.
Incunabula.orum.la criança de niñez.
Incus.udis.por la yunque.
Incuso.as.por quexarse de alguno.
Indecor.oris.cosa fea o sin honor.
Indiges.etis.el santo canonizado.
Indoles.is.señal de virtud enlos niños.
Induciae.arum.las treguas.
Ineptior.iris.hazer bouerias.
Inferi.orum.los dioses del infierno.
Inferiae.arũ.las ofrendas de los muertos.
Infero.ers.intuli.por traer adentro.

Inficias eo. negar lo hecho.
Infigo.is.imprimir apretádo.
Infringo.is.por quebrar.
Inguen.inis.por la ingle.
Inoleo.es.vel inolesco.por crescer.
Inops.opis.pobre o méguado.
Inuba.ae.muger no casada.
Inquies.etis.cosa sin holgáça.
Inquino.as.por ensuziar.
Insculpo.is.por esculpir.
Insideo.es.assentarse en algo.
Insidiae.arũ.por assechanças.
Instar.aris.por semejança.
Instigo.as.aui.por instigar.
Insulto.as.saltar para mal hazer.
Inter praepositio por entre.
Intercus.utis.cosa entre cuero y carne.
Intercipio.is.por entresacar.
Internodium.ij.por cañuto.
Interpres.etis.el faraute o trujaman.
Intra praepositio.por entre.
Intybus.i.la chicoria o endibia.
Innula.ae.la enula campana.
Inuus.i.por el dios Pan.
Iocus.i.por burla de palabra.
Ionium.mar entre Grecia y Italia.
Iosephus.i.vn caudillo delos Judios.
Iopas.ae.cantor enel Vergilio.
Iphytus.i.vn varon enel Vergilio.
Ir.iros.interpretatur procella.
Irrumo.as.est mentulam ori inserere.
Isagoga.ae.interpretatur introductio.
Isara.ae.vn rio de Francia.
Isaurus.i.vn rio de italia.
Isaurus.i.vna ciudad de cicilia.
Isidorus.i.nombre es de varõ.
Ismarus.i.vn monte de thracia.
Iste ista istud.por esse secunda persona.
Ithercus.ei.interpretatur directiuus.
Iubar.aris.interpretatur claritas.
Iubilus.i.por grita de alegria.
Iugum.i.el yugo o junta de bueyes.
Iugum.i.enxullo o vanco de galea.
Iuga.orum.la cumbre del monte.
Iugerum.i.por vna huebra de tierra.
Iupiter.iouis.aquel dios delos gentiles.
Iuratus.a.um.cosa juramentada.
Iustitium.ij.las vacaciones del juyzio.
Iusta.orum.las exequias delos muertos.
Iuuo iuuas por ayudar.
Iuxta praepositio por cerca.
Ixiõ.onis.Ixiõ q torquet apud inferos.

Labes.is.por la corrupciõ.
Labicum.i.vn lugar cerca de Roma.
Labo.as.aui.caer derrocando.
Labor.eris.caer deslizandose.
Laburnum.i.por vna specie de robre.
Lacedemon.onis.vir ex Lacedemone.
Lacer.a.um.cosa despedaçada.
Lacesso.is.desafiar o prouocar
Laches.etis.vn varon en Terécio.
Lacon.onis.varon de lacedemonia.
Lacena.ae.muger de lacedemonia.
Lactes.ium.por entresijo.

Lacto.as.aui.por amamantar.
Ladõ.onis.vn rio de Thessalia.
Laedo.is.laesi.por lisiar o dañar.
Lelaps.apis.interpretatur procella.
Laelaps.apis.vn can enel Ouidio.
Lestrigones pueblos fueron en italia.
Laeuis.e.cosa lisa sin pelos.
Laganum.i.por la lasana o hojuela.
Lagus.i.el padre de Ptolomeo
Lagoopus.odis.aĩal q̃ tiene pies de liebre.
Lalage.es.nombre celebre de muger.
Lalax.agos.interptatur loquax
Lamẽtor.aris.por llorar gritãdo.
Lamina.ae.la lama de metal.
Lampas.ados.interpretatur fax facis.
Lampedo.us.nomen celebre foeminarum.
Lãpo.onis.nomẽ viri celebre.
Lanista.ae.por esgremidor.
Laocoon.ontis.varon fue Troiano.
Larius.ij.vn lago fue de italia.
Larissa.ae.vna ciudad de thessalia.
Larix.icis.specie de pino arbol.
Larynx.gis.pro gutture.
Lassar lasseris.por el assar.
Latebrae arum.por escondedijos.
Latex.is.el vino o agua.
Laterna.ae.por la lanterna.
Latrina.ae.por priuada.
Latrix.idos.interpretatur ancilla.
Lauinium.ij.vna ciudad antigua de italia.
Latona.ae.la madre de apollo y diana.
Lauinia.ae.vna hija del rey latino.
Learchos.i.Athamantis filius
Lebes lebetis.el calderon de cobre.
Lecytus.i.por el azeytera.
Lectica.ae.las andas de biuos.
Lectito.as.por leer a menudo.
Lego.as.aui.por mandar o embiar.
Lego.is.legi.por leer coger o hurtar.
Lelex.gis.pueblos fuerõ de Thessalia.
Lemures.um.las fantasmas dela noche.
Lens lendis.por la liendre.
Lens lentis.por la lenteja.
Leontophonos.leonem necans.
Lepos.oris.la gracia enel hablar.
Lepus.oris.la liebre.
Lesbos lesbi vna ysla de nuestro mar.
Lestes.ae.interpretatur latro.
Lethes.ae.vn rio del infierno.
Leucaspis nomen celebre apud Vergilium.
Leui.leuiri.por el cuñado.
Leuus.a.um.por cosa siniestra.
Leucipos.virorum nomen.
Leuis.e.por cosa liuiana.
Leuites.ae.vel leuita.ae.vir ex tribu leui.
Leuitis.idis.foemina ex eadem tribu.
Libanus.i.vn monte de iudea.
Libertus.i.por el libre de esclauo hecho.
Liberta.ae.la libre de esclaua hecha.
Liberi.orum.el hijo o hijos o nietos.
Libethrum.i.oppidum.
Libye.es.quae latine dicitur Aphrica.
Libys.is.por varon de africa.
Libs libos.interptatur ventus Aphricus.
Libyssa.ae.vna muger de Africa.

Libido. inis. la luxuria o atoso
Libo. as. aui. por gustar sacrificando.
Libum. i. la offrenda que sacrificamos.
Libripens. dis. el que pesa la moneda.
Licabas. nomē. ppriū viri. apud Ouidius.
Lycaon rex Arcadiae.
Licas. ae. el q̄ lleuo a Hercules la camisa.
Lichen. enis. el vsagre o empeine.
Liceor. eris. poner en precio o en almoneda.
Licinus. i. vn varō Romano.
Licitor. aris. poner precio en almoneda.
Liceo. es. por ser vencido en almoneda.
Licium. ij. por el lizo dela tela.
Lyen. enis. por el baço.
Lyenteria. el fluxo del vientre.
Liger. eris. nōbre de varon enel Vergilio.
Ligo. onis. el açada o açadon.
Ligo. as. aui. por atar.
Lignor. aris. yr por leña.
Ligur liguris. varon o muger de Genoua.
Ligurio. is. comer dlicadamēte
Lilea. ae. vna ciudad de boecia.
Lilybeum. i. vn cabo de sicilia.
Limax. acis. el caracol o limaza
Limē. enos. iterp̄tatur portus.
Limes. itis. por la lide o senda.
Limus. i. por el limo dela tierra.
Lindos. ciudad de Rhodas ysla.
Lingo. is. por lamer cō lengua.
Linquo. is. por dexar.
Lino linis. por vntar.
Linum. i. por el lino yerua & materia.
Linus. i. poeta antiguo hijo de Apollo.
Linter. tris. la barca pequeña.
Linx. gos. interpretatur singultus.
Linx. cis. vn aīal no conocido.
Liqueo. es. liquesco. cis. por derretirse.
Liquo. as. aui. por colar.
Liquor. oris. lo que se derrite.
Liquidus. a. um. por cosa clara & liquida.
Lira. ae. por la tierra entre dos sulcos.
Lyra. ae. por vn instrumento musico.
Lyricen. inis. el que lo tañe.
Lyricina. ae. por la q̄ lo tañe.
Lirnesus. i. vna ciudad de Frigia.
Lis litis por la contienda.
Lirices. inis. por el trompetero varon.
Liricina. ae. la muger trompeta.
Literae. arū. la carta mensajera.
Litura. ae. por el borron o raedura.
Lixa. ae. por el aguador del real.
Loculi. orū. la bolsa o bolsico.
Locuplex. ctis. por el rico o rica.
Lodix. icis. por la manta.
Loetum. i. por la muerte.
Logos logu. interpretatur sermo.
Lorica. ae. por la malla o cota.
Lophos. u. crista siue collis.
Lorum. i. la cuerda o coyunda
Lothos. i. arbol proprio de Africa.
Lubricus. a. um. por cosa que se desliza.
Lucellum. i. por la ganancia pequeña.
Luceo. es. por resplandecer.
Lucumo. onis. pueblos fueron de Thuscia.
Luceres. ū. vna de tres p̄tes delos romanos.
Ludo. is. por jugar o burlar.
Lugeo. ges. por traer luto.
Lumbricus. i. por la lombriz.
Luo. is. por lastar o pagar pena.
Lues. is. por la mortandad.
Lupcalia. orū. fiestas erā del dios Pan.
Lusitania. ae. por portugal.
Lustrum. i. spacio de quatro años.
Lustra. orum. por la puteria o breña.
Luter. eris. vaso para nos lauar.
Lutum. i. por el lodo o cieno.
Luxuria. ae. la luxuria o demasia.

Macar. aros. interpretatur beatus.
Macars. artos. iterp̄tat̄ itē beatus.
Macedon. onis. vn varon de macedonia.
Macer. a. um. por cosa magra.
Macero. as. por curtir y remojar.
Macetes. tum. por los macedones.
Macte in vocatiuo. por acrecentado.
Macti in vocatiuo. por acrecentados.
Machina. ae. el ingenio o edificio.
Maea. as. quae a latinis maia.
Meandros fluuius est lydiae.
Moeon. onis. vir a quo dicta moenia.
Magalia. iū. las majadas delos pastores.
Magiros. interpretatur coquus. i.
Magnes etis. por piedra iman.
Magnes. etis. por vn varō de magnesia.
Magnetis. is. hembra de alli.
Magnesa. ae. aquello mesmo.
Magnesia. ae. vna region de Thessalia.
Menalus. i. vn monte de Arcadia.
Maiores. um. por nuestros antiguos.
Mala. ae. la maxilla dela cara.
Malus. i. por el mançano.
Malum. i. por la mançana.
Mamercus. i. prenombre es de romanos.
Mamertinus. i. populi sunt Siciliae.
Mamma. ae. por la teta dela muger.
Mamilla. ae. por teta pequeña.
Mamura. ae. nombre de vn romano.
Mamurius. ij. por vn herrero
Mādibula. ae. por la quixada.
Mando. as. aui por embiar o encomēdar.
Mando. is. mandi. por comer o maxcar.
Mandragora. ae. la mādragora yerua.
Maneo. es. mansi. por quedar o esperar.
Manes. ium. las animas del infierno.
Mango. onis. el que vende esclauos.
Mantile. is. pañezuelo de manos
Mantis. ios. vates diuinus.
Manto. us. Tyresiae filia.
Manubiae. arum. dinero del botin.
Mapalia. ium. por majadas de pastores.
Marcipor. oris. el esclauo de marco.
Margarita. ae. el aljofar o p̄la.
Margo. inis. la margen o ribera.
Marica. e. nem⁹ est italiae & nomē nymphe.
Marpesus. i. vn monte de Paros isla.
Mars. tis. el dios dela guerra.
Martyr. yris. iterp̄tatur testis.
Mas. aris. el macho de cada specie.
Mases. etos. vir de quo Homerus.
Massylla. ae. vna ciudad de Proencia.

Massylus.i.pueblos son de africa
Mastice.es.por el almaziga.
Mastix.ichis aquella mesma.
Mastix.gis.iterpretat flagellū.
Mastles.ae.iterpretat verbero.
Mathesis.eos.interpretatur doctrina.
Mauors tis.por el dios mars.
Mauritania.ae.la africa occidental.
Mecon.onis.interpretatur papauer.
Medea.ae.aqlla grā hechizera.
Medeon.onis.oppidum est Boeciae.
Medeor.ris.por melezinar.
Mediolanū.i.por milā ciudad de lōbardia
Medis.enos.interpretatur nullus.
Medon.onis.vnus ex procis penelopes.
Meges.etos.vir apud homerū.
Megeris.interptat cōgregatio
Meio.is.minxi.por mear.
Melan.anos.interptat nigrū.
Melas.anos.interptat niger.
Melas.ae.vn rio de lydia.
Melampus.odis.varon fue adeuino.
Melanthium.ij.por axenuz.
Melilotus.i.corona de rey yerua.
Melite.es.isula prope Siciliā.
Melos.eos.iterptat cātus seu membrum.
Memor.oris.cosa q̄ se acuerda
Memphis.is.ciuitas Aegypti.
Men menos.interptat mensis.
Menalip⁹.i.nomē viri celebre.
Menāder.i.vn poeta comico griego.
Menapi.orum.pueblos son de Francia.
Menas.adis.la sacerdotissa de baccho.
Menelaus.i.rex Laconū Helenae coniux.
Menis.idos.interpretatur ira.
Mendicus.a.um.cosa pedigueña.
Meninx.gis.la madre pia del meollo.
Menogenes.nombre de varō.
Menon.onis.aurorae filius.
Mens mētis.por el anima.
Mētor.oris.caelator nobilis.
Meracus.a.um.cosa pura.
Merces edis.la soldada o jornal.
Meretricula.ae.puta pequeña.
Merges.itis.por manojo.
Mergo.is.por anegar enel agua.
Mermis.intos.interptatur funiculus.
Meridies.ei.por el medio dia.
Meriones.is.por vn griego.
Merops.opis.el auejarugo aue.
Merops.opis.nomen proprium viri.
Messana.ae.mecina ciudad de Sicilia.
Mesapus.i.vn varon enel Vergilio.
Mesochorus.i.el principe del choro.
Mestor.oros.filius Priami.
Metallum.i.por el minero.
Metamorphosis.eos transmutatio.
Metaphysica.orum.vn libro de aristoteles.
Metaphora.ae.interptatur translatio.
Metaurus.siue metaurū.por vn rio d italia
Meter.eros.iterpretatur mater.
Metior.iris.por medir.
Methodus.i.iterptat doctrina.
Meto.is.por segar o cortar.
Metopon:interpretatur frons frontis.
Metreta.ae.por medida para medir.
Mica.ae.por miga o migaja.
Mico.as.aui.por resplandecer.
Mycos.i.interpretatur fungus.
Michol muger fue de Dauid.
Micone.es.por vna ysla del arzapielago.
Micturio.is.por auer gana de mear.
Mydas.ae.rex Phrygiae.
Mygdō.onos.vir celebris apud Homerū.
Miles.itis.por varon o muger armada.
Milesius.a.um.por cosa de mileto.ciudad.
Milo.onis.nombre proprio de varon.
Milium.ij por mijo legumbre.
Mimas.antis.por vn mōte de asia menor.
Mina.ae.por vna cierta moneda.
Minae.arū.por las amenazas.
Minerua.ae.por la diosa palas.
Mines.etos.filios Eueni apud Homerum.
Myniae.aruz.por pueblos de Thessalia.
Minio.onis.por vn rio de Italia.
Miniscor.eris.a quo reminiscor.
Minius.ij.por vn rio de Galizia.
Minium.ij.por el bermellon.
Minos.ois.por vn rey de Creta.
Minores.orum.por los nietos descēdiētes.
Myops.opos.interpretatur tabanus.
Myrica.ae.por xara o iniesta.
Mirmex.ecos.interpretatur formica.
Myrō.interptatur vnguētū.
Myron.onis.por vn platero o entallador.
Myrrhinus.a.um.por cosa de myrrha.
Mys myos.interpretatur mus.
Mysterium.ij.por el mysterio secreto.
Mytilus.i.por vn genero de concha.
Myton mytonos.nomē ꝓpriū viri.
Mitra.ae.por la cofia.
Mna mnae.idē est qd mina.e.
Mnemosyne.es.mater est musarum.
Moabites vel.bita.aliquis ex terra moab.
Moabitis.idis.por vna muger d aqlla tira
Moles.is.por muela o edificio
Molimen.inis.por el aparato del edificio.
Moly lyos.herba cētū capita.
Moliō onos.vir apud Homerum.
Molior.iris.por aparejar.
Molops.opos.interpretatur viber.
Moenia.nium.por los muros dela ciudad.
Monoptota.por cosa de vn caso.
Monas monadis.por la vnidad.
Monychus.i.por vno delos centauros.
Monile.is.por el collar de oro.
Monoceros.otis.por el vnicornio.
Monops.opos.interpretatur vnoculus.
Monumētū.i.por memoria de algo o sepultura.
Moretum.i.por el almodrote.
Morges.etos.vir et rex Italiae.
Morio.onis por el bouo.
Morini.pueblos son de brujas
Morus.i.por moral arbor.
Morum.por la fruta del.
Mosa ae fluuius est Galliae aquitanicae.
Mos moris.por la costumbre.
Moses.is.ꝓpheta y capitan de los Judios.
Mulceo.es.mulsi.por halagar.
Mulciber.bris.por el dios Vulcano.

Mulgeo.es.mulsi.por ordeñar.
Mulcto.as.aui.por penar en dinero.
Mulio.onis.por azemilero o mulatero.
Multicium.ij.por vestidura delicada.
Municeps.pis.por morador dela villa.
Municipium.pij.por villa con juridicion.
Munimen.inis.por guarnecimiento.
Munus.eris.por el don.
Muria.ae.por salmuera o salmorejo.
Mus.ris.por el raton.
Musa.ae.por la musa o inquisidora.
Muscus.i.por el almizque.
Muscus.i.por moho de arbol.
Mustaciũ.ij.por pã amassado con mosto.
Mutina.ae.por vna ciudad de Jtalia.
Mutilus.a.um.por cosa mocha.

Nabis.is.por la girafa aial peregrino.
Nabilis.e.por cosa q̃ se puede nadar.
Nãsciscor.eris.por alcançar y ganar.
Napus.i.por el nabo luengo.
Nar.ris.por vn rio de Umbria en Jtalia.
Narcissos.i.puer & flos.
Nares.ium.por las narizes.
Naricia.ae.por vna isla enel mar Jonio.
Nasica.ae.nombre proprio de vn romano.
Naso.onis.por hombre narigudo.
Nasus.i.por la nariz.
Narthex.cos.interpretatur ferula.
Natalis.is.por el dia del nascimiento.
Natales.iuz.por el estado en que nascemos.
Natu por el nascimiento.
Natrix.cis por cierta serpiẽte.
Naufragus.ga.ũ.por el q̃ se le q̃bro la naue.
Nausicaa filia Alcinoi.
Nebris.idis.por pelleja de gama.
Nebrophonos.interpta᷑ hinnulos necans.
Necys.yos.interpretatur mortuus.
Neco.as.aui.por matar.
Nectar.aris.por lo que beuen los dioses.
Necto.is.xui.por enlazar.
Neelys.ydos.nuper adueniens.
Nefas idelinabile.por illicito.
Nefandus.a.um.por cosa no licita.
Nefarius.a.um.por lo mesmo.
Nefrés.dis.por el cochino ð menos de año
Negligo.is.exi.por menospreciar.
Nemea.regio est Elidis.
Nemesis.dea indignatiõis.
Neniae.arum.por las endechas.
Neo.nes.por hilar.
Nepa.ae.por scorpion o alacran.
Nepos.otis.por el nieto.
Neptis.is.por la nieta.
Neoterici.por los autores modernos.
Neptunalia.orũ.por las fiestas de neptuno.
Nequam indeclinabile.por cosa luxuriosa.
Nequaquam.en ninguna manera.
Nequeo.is.por no poder.
Nequicia.ae.por luxuria o malicia.
Nequis.por ninguno.
Ne.aduerbium est negandi.
Nereº.ei.por el dios dela mar.
Nerio.enis.por la muger del dios marte.
Neris.idos.no.pro.apud papinium.
Neritus.i.por vn monte dela isla Jtaca.
Nestor.oris.por vn varõ griego
Nestorides.por vn hijo o nieto de nestor.
Nex.cis.por la muerte.
Nexo.as.ui.por enlazar o trauar.
Nexo.is.ui.por aquello mesmo
Nice.es.interpretatur victoria.
Niceterium.ij.por insignias del vẽcimiẽto.
Nyctalops.opos.interpretatur lusciosus.
Nicticorax.acis.por la lechuza aue.
Nyctimene.moça fue de Lesbo isla.
Nimirum aduerbium.por ciertamente.
Niniue.es.por la ciudad de niniue.
Niobe.es.por vna hija de Tantalo.
Ninus.i.por vn rey delos Assirios.
Nisyrus.i.por vna isla enla ribera de Caria.
Nireus.ei.por vn niño muy hermoso.
Nisus.i.por el alcotan o esmerjon.
Niteo.es.por resplandescer
Nitor.eris.por estribar o esforçarse.
Nix niuis.por la nieue.
Noctiuagº.a.ũ.por cosa q̃ anda de noche.
Noctu.aduerbium por de noche.
Nola.ae.por vna ciudad de Jtalia.
Nolo.non vis.por no querer.
Nomas.adis.pueblo es de Africa.
Nomion.onos.vir apud Homerum.
Nonae.arum.por ciertos dias del mes.
Nonagies.aduerbium nouenta vezes.
Nongenties.aduerbium nouenta vezes.
Nongies.por aquello mesmo.
Noricũ.i.por vna regiõ cerca de Dalmacia.
Nostras.atis.por cosa de nuestro vando.
Nota.ae.por la señal o letra escripta.
Noto.as.aui.por señalar.
Notus.i.por el viento de medio dia.
Notus.a.ũ.por cosa conocida.
Nothus.i.por el bastardo no legitimo.
Nouacula.ae.por la nauaja.
Noueni.ae.a.por de nueue en nueue.
Nouicius.a.um.por cosa nueua en arte.
Nouies.aduerbium.por nueue vezes.
Nubes.is.por la nube.
Nubo.is.por casarse la muger.
Nugae.arũ.por los desuarios.
Numa.ae.por el segũdo rey delos romanos.
Numanus.i.por varon enel vergilio.
Numantia.ae.por vna ciudad de España.
Numen.inis.por dios o poder diuino.
Numisma.atis.por el momo o moneda.
Numicius.ij.por vn rio de italia.
Nundinae.arum.por ferias de nueue dias.
Nunquid:aduerbium por auentura.
Nuo.is.por guiñar o hazer del ojo.
Nuper aduerbiũ.por poco ha.
Nuptiae.arum.por las bodas.
Nus noos.interpretatur mens.
Nutrio.is.por criar.

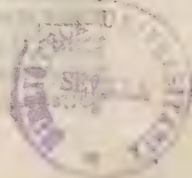
OB praepositio por enderredor.
Obelus.i.interpretatur veru.
Obeliscus.interpretatur veruculum.
Obesus.a.um.por cosa gruessa.
Obex.icis.por el obstaculo o estoruo.
Obijce.est obstaculum.

Obijcio.is.eci.por cōtraponer.
Oblecto.as.por alegrar a otro.
Obliuiscor.eris.por oluidar.
Obolus.i.por cierta moneda.
Obruo.is.rui.por poner so tierra τ agua
Obses.idis.por el rehen.
Obstipus.a.um.por cosa cabezcayda.
Obticeo.es.obticui.por callar.absolutum.
Obtrecto.as.por rephēder lo q̄ otro haze.
Ochema.atos.interpretatur currus.
Occido.is.penultima breui. por caer.
Occido.is.penultima longa.por matar.
Occino.is.por cantar en contrario.
Occiput.itis.por el colodrillo.
Ocys.interpretatur velox.citus
Octies aduerbium.por ocho vezes.
Octoni.ae.a.por de ocho en ocho.
Occulo.is.ui.por asconder.
Odus.ontos.interpretatur dens.
Oeax.cos.interpretatur temo.onis.
Oeconomica.orum.por la economica.
Oeconomus interpretatur villicus.
Oecophilax.acos.i.domi custos.
Oedipus.odis.por vn rey de Thebas.
Oenomeli.por la clarea de vino τ miel.
Oenops.opos.vir.Homero in odissea.
Oesopum.i.por la grossura de lana suzia.
Oestrus.u.interpretatur tabanus.
Ofella.ae.por carne sin huesso.
Ofa.ae.por aquello mesmo.
Offendo.is.por tropeçar.
Officio.is.eci.por empecer.
Ogdoas.ados.interpretatur octaua.
Ohe interiectio ridentis.
Olearos.i.por vna isla del arçapielago.
Oleaster.i.por el Azebuche.
Oleaginus.a.um.por cosa de oliua.
Olenos.por vna ciudad de Etolia o boecia.
Oleo.es.por oler echando de si olor.
Oleter.ros.interpretatur perditor.
Olfacio.is.por oler recibiendo olor.
Olim aduerbium.por en algun tiempo.
Olympionices.ae.por vēcedor en olympia.
Olympus.i.mons est multis in locis.
Oloason.onos.n.p.viri.
Olx.elcos.iterpretatur sulcus.
Omasum.i.por grossura enla barriga.
Omelix.interptatur coetaneus.
Omitto.is.por dexar.
Omostix.interpretatur coniunx.
Onar.ros.interpretatur somnium.
Oniar.interpretatur aeque somnium.
Onyx onychis.por la cornerina piedra.
Onos.u.interpretatur asinus.
Opa.ae.n.pro.foeminae.
Opacus.a.um.por cosa sombria.
Opaon.onis.no.pro.viri.
Operio.is.operui.por cobrir.
Opes.um.por las riquezas.
Ophis.ios.iterpretatur serpēs.
Ophrys.yos.interpretatur supercilium.
Opilio.onis.por el pastor de ouejas.
Opimus.a.um.por cosa fertil y gruessa.
Opis.is.por vna nympha.
Opis in genitiuo por ayuda.
Opis interpretatur retro.
Opois idē est q̄d opus opūtos.
Oporinos.interpretatur autumnalis.
Operior iris.por esperar a otro
Opifex.icis.por oficial de algun arte.
Ops opos.per o mega.est oculus.
Ops.opos.per o micrō est vox.
Optimates.ū.por los buenos ciudadanos.
Opus.untos.por vna ciudad de gracia.
Ora.ae.por la costa dela mar.
Orbis.is.por la redondez.
Ordior.iris.por ordir τ comēçar.
Orichalcū.i.por alatō morisco.
Orgentorix.igis.vn principe Frances.
Oricum.i.oppidum est Thraciae.
Origanum.i.por el oregano yerua.
Origenes.is.no.pro.viri.
Origenestes.ae.ex origenis secta.
Orion.onis.por vna cierta constellacion.
Orior.iris.por nacer.
Orithya.ae.n.pro.foeminarū.
Oryx.ygis.vn animal es no conoscido.
Ornix.ithos.interpretatur gallina.
Orobus.i.interpretatur eruum.i.eruo.
Orodes.i.por vn varon enel Vergilio.
Orthographia.ae.por la orthographia.
Ortyx.gos.interpretatur coturnix.
Os.otos.interpretatur auris.
Oscen.inis.por el que canta con la boca.
Oscina.ae.por la que canta con la boca.
Osyris.idis.por vn dios delos Griegos.
Ouis.is.por la oueja.
Oximeli potio ex aceto τ melle.
Oxys.interpretatur velox τ acutus.
Oxytonos interpretatur acentus acutus.

PAbulū.i.por el pasto q̄ no es grano.
Pabulor.aris.por yr a buscar pasto.
Pachinus.i.por vn cabo de Sicilia.
Pachys.ios.interpretatur crassus.
Paciscor.eris.por hazer pacto
Pacorus.i.por vn rey de parthia.
Pacuuius.ij.por vn poeta antiguo.
Pactolus.i.por vn rio de lydia.
Padus.i.por vn rio de italia.
Paean.anis.Apollo aut laus illius.
Paes pedos iterpretatur puer.
Paedagogus.por el ayo del niño.
Paedico.as.por hazerlo a moço.
Paedotribes.iterptatur exercitor puerorū.
Praegma.atis.interpretatur ludus.
Pagasis.idos.foeminita a Pagasa vrbe.
Pagina.ae.por la hoja del libro.
Pago.is.pepigi.por hazer pacto.
Pagus.i.por el barrio o aldea.
Pala.ae.por la pala o arbol no conocido.
Palatum.i.por el paladar.
Palinodia.as.interpretatur recantatio.
Pallas.antis.por el hijo del rey Euandro.
Pallas.adis.por la diosa Minerua.
Pallesco.is.por amarillecerse.
Pallicus.i.filius Iouis ex Thalia.
Palmes.itis.por el sarmiento enla vid.
Palor.aris.por buyr el desbaratado.
Palus.udis.por la laguna.

Palus.i.por el palo o picota.
Pamphagos interp̄tatur omnia comedens.
Pamphilia.ae.por vna region de Asia la menor.
Pampinus.i.por el pampano dela vid.
Pan panos.deus pastor.
Panaretos.est omnimoda laudatio.
Pandamator.oros.omnia domans.
Pando.is.por abrir o manifestar.
Panegyris panegyrios.interp̄tatur festum ⁊ laus.
Pango.gis.por plantar o componer.
Pansa.ae.por patudo de pies llanos.
Panther.eris.penultima acuta.no.p.viri.
Panther.eris.vltima acuta animal celebre.
Panthoos.us.vir Troianus.
Panthoides.ae.filius panthus
Papauer.eris.por la dormidera.
Pape.interiectio admirantis.
Papo.as.por comer papas.
Papas.ae.interp̄tatur auus.aui.
Papilio.onis.por la mariposa.
Par paros interp̄tatur par paris
Paradisus.i.est hortus.
Paragoge.es.interp̄tatur deductio.
Parasceue.es.interp̄tatur p̄paratio.
Parasitus.i.por el truhan por comer.
Parco.is.por perdonar o guardar.
Paris.idis.por vn hijo de priamo.
Parnasus.i.mons phocidis.
Parthenius.ij.por vn mōte ð arcadia
Partheni⁹.ij.por vn rio ð phalagōia.
Parthenope.es.ciuitas est neapolis.
Parthenopeus.i.por vn rey ð arcadia
Partior.iris.por partir.
Parturio.is.por auer gana de parir.
Pasco.is.paui.por apacētar el ganado
Pascua.ae.por el pasto o dehesa.
Passer.eris.por el gorrion
Pass⁹.us.por el passo o passada tēdida
Passum.i.por el vino bastardo.
Pastinaca.e.por çanahoria o cierto pece
Pateo.es.ptaui.por ser manifiesto.
Patagia.ae.por vn rio de Sicilia.
Patauium.ij por padua ciudad.
Patina.ae.por el plato.
Patrisso.as.por remedar al padre.
Patro.as.patraui.por hazer.
Patrocinium.ij.por el abogamiento.
Paueo vel pauesco.por auer pauor.
Paulatim.aduerbiū.por poco a poco
Pecten.inis.por el peyne a pendejo.
Pecto.is.por peynar.
Peculium ij.por el pegujal.
Pecus.oris.por el ganado.
Pecus pecudis.por la res como oueja
Pedes.itis.por hōbre o muger de pie.
Pediculus.i.por el piojo o ladilla.
Pedissequa.e.por la q̄ acōpaña a otra.
Pedo.is.pepedi por peer.
Pedo.onis.por el q̄ tiene grādes pies.
Pegasus.i.por el cauallo con alas.
Peiero.as.aui.por perjurarse.
Pelagon.onos.vir apud Homerū.
Pelamys.idis.por atun nueuo.
Pelyx interp̄tatur galea.
Pelecan.anos.auis est pelecanus.

Pelecas.antos.eadem auis est.
Peleus.ei.Eaci filius fuit.
Pelias.ae.hijo fue de neptuno y rey de Thessalia.
Pelias adis.por cosa hembra de pelion monte.
Peligni.orum.por pueblos de Italia.
Pelion.ij.por vn mōte de Thessalia.
Pellicio.is.lexi.por atraer cō halagos.
Pello.is.pepuli.por empuxar.
Pelops.opos.Tantali filius.
Pelor.oros.interp̄tatur magnū.
Peloros.idē q̄d pelorus.
Pelorus.i.por vn mōte cabo ð sicilia.
Peluis.is.por el bacin de pies.
Pelusiū.ij.por vna ciudad de egypto.
Penates.um.por los dioses de casa.
Pendeo.es.por estar colgado.
Pendo.is.por dar o pagar pinsion.
Penelope.es.filia icarij mulier vlyxis.
Penes p̄positio.por cerca en señorio.
Penes.etos.interp̄tatur pauper.
Penetro.as.por meter adentro.
Penitus aduerbiū.por del todo pūto.
Pentagonus.i.por de cinco rincones.
Pētaptotō.q̄d p qnq3 cas⁹ declinatur.
Pentecoste.interp̄tatur qnquagesima.
Pentheus.i.por vn rey de Thebas.
Penus.oris.por la p̄uision de comer.
Penus.us.aq̄llo mesmo.
Peperi.interp̄tatur piper.
Permaneo.es.p̄manecer hasta el cabo
Pera.ae.por el çurron o esclauina.
Perdix.icis.perdix auis.
Perendie aduerbiū.por trasmañana.
Percello.is.perculi.por herir.
Pergamū.i.vna noble ciudad ð asia.
Pergama.orum.la ciudad de Troia.
Pericles.is.capitan delos athenięses.
Periclimenes.e.hijo ð neleo rey ð pylo
Periction.onos.no.p.viri.
Periculum.i.por peligro o esperiēcia.
Period⁹.i.ē circuit⁹ finis aut termin⁹
Perimo.is.por matar.
Peripetasma.atis.el cielo dela cama.
Periphas.antos.n.p.apud vergilium.
Peripsema.atos.interp̄tatur purgatio.
Peristromaton.genus quoddam vestis.
Permessus.i.vn rio de Boecia.
Pero.onis.abarca de cuero crudo.
Pernicies.ei.muerte o destruycion.
Perpes.etis.cosa p̄petua ⁊ continua.
Perpetior.eris.por sufrir hasta el cabo.
Perpetro.as.por hazer en mala parte.
Perrhebus.a.um.cosa de Thessalia.
Persephone.es.proserpina diosa del infierno.
Perusium.ij.perosa ciudad de Italia.
Pessundo.as.por acocear.
Petaso.onis.por tocino.
Petilia.ae.ciudad dela Brucia.
Peto.is.herir o demandar.
Phęax.acos.aliquis vir ex pheacia.
Phaeton.ontis.hijo del sol ⁊ Climene.
Phaetusa.hija del sol ⁊ neera.
Phabs.bos.interp̄tatur palumbes.
Pharinx.gos.interp̄tatur guttur.
Pharmacopola.ae.boticario.

Phaselus.i.por la barca.
Phasis.idis.un rio delos Colchos.
Phalanx.gis batalla a pie.
Phemoneo.vna de diez Sybilas.
Phenax.acos.interpretatur deceptor.
Pheretrum.i.las andas de muertos.
Pher.eros.interpretatur fera.
Phicus.untos.ciuitas Aphricae.
Phygopolis interpretatur fugiens ciuitatem.
Phylax.acos.interpretatur custos.
Phyleros.otis.n.p.de vn varon.
Phylix.idis.vna reyna de Thracia.
Phylocorus.i.fue vn historiador.
Philopatris:amans patriam.
Phylopemenes vir celebris apud graecos
Philos interpretatur amicus.
Philothersites.ae.amans Thersitem.
Phylura.e.la teja arbol.
Physeter.eris.vna especie de vallena.
Physica.orum.vna obra de Aristoteles.
Phlius.untis.vna ciudad de achaia.
Phlegeton.ontos.fluuius inferorum.
Phlebs.ebos.interpretatur vena.
Phoca.ae.por el lobo marino.
Phocis.idis.por vna regiō de grecia.
Phocus.i.por vn hijo de Laco.
Phonascus.i.maestro q̄ adoba la boz.
Phoneis.entos.interpretatur vocalis.
Phoenicopterus.i.aue d̄ alas bermejas.
Phoenix.icos.vir a q̄ dicta phoenice.
Phoenissa.ae.por muger de phenicia.
Phor.oros.interpretatur fur.
Phorbas.antos.filius priami.
Phorcin deus marinus qui phorcus.
Phos.otos.interpretatur lumen.
Phos.otos.interpretatur vir
Phrater interpretatur tribulus.
Phrear atos.interpretatur puteus.
Phren.enos.interpretatur mens
Phrenitis nō phrenesis.la frenesia
Phryx.ygis.por vn varon de Frigia.
Phrygia.ae.por muger de Frigia.
Phthir.iros.interpretatur pediculus
Phtisis.is.por tisica dolencia.
Pica.ae.por la picaça.
Picenū.i.la marca de ancona.
Picentinus.a.um.cosa de alli.
Picus.i.varō fue buelto en aq̄lla aue.
Pydes.etos.n.p.viri.
Pyga.ae.interpretatur clunis.
Pygargos.i.specie de aguila τ cieruo.
Phryges.etos.nomen viri proprium.
Pyla.ae.la pelota para jugar.
Pileus.ei.el bonete o caperuça.
Pyla.ae.por el pilar para sostener.
Pylene.es.por vna ciudad de Etolia.
Piles.etos.no.p.viri.
Pylos.i.ciudad cerca de Thessalia.
Pilus.i.por el pelo dela cabeça.
Pipo.as.por piar el halcon.
Pipillo.as.por cantar el gorrion.
Piper.eris.por la pimiēta.
Pinso.is por batir el farro
Pyr pyros interpretatur ignis
Pireus.ei.por vn puerto de Athenas.
Pirus.i.por el peral.
Pirum.i.por la fruta deste arbol.
Pyragmon.onis.vno delos ciclopes.
Pyramis.idis.cosa q̄ sube en agudo.
Pyrene.es.por los mōtes pireneos.
Pyretrū.i.por el pelitre rayz conocida
Pyrgoteles.i.scalptor gemmarum.
Pyrois.ētis.vno d̄los cauallos d̄l sol.
Pyropus.i.el carbunco piedra.
Pistaciū.ij.el alhozigo arbol τ la fruta
Pistris.is.n.p.de vna naue.
Pitheus.vn rey de Trohezen.
Pituita.e la flema humor
Pytelcon.ontis.por varon griego.
Pitys.yos.interpretatur pinus
Pythmen.enos.interpretatur fundus
Pythagoras.e.n.p.de vn philosopho
Pythius.a.um.cosa de Apollo.
Pytisma.atis.interpretatur irroratio.
Pytilisma.atis.por aq̄llo mesmo.
Pythō.onis.la serpiēte q̄ mato apollo
Placuns.untos.interpretatur placenta.
Plaudo.is.fauorescer cō voz τ mānos.
Planos.enos.interpretatur deceptor.
Plaga.ae.por region o playa.
Plaga.ae.la red para tomar fieras.
Plaga.ae.por la llaga o herida.
Platanon.onis.lugar de platanos.
Plebs.ebis.por el pueblo.
Pleuron.onos.ciuitas est Aetoliae.
Plico.as.por plegar.
Plecto.is.por herir o punir.
Plutax.no.pro.viri.
Pneuma.atis.por el espū.
Podagra.ae.por la gota delos pies.
Podalirius.ij.medico hijo d̄ esculapio.
Poderis.is.vestidura hasta en pies.
Poesis.is.la poesia arte
Poema la obra del poeta.
Poemē.enos.interpretatur pastor.
Polis interpretatur ciuitas.
Politis.idos.ciuis foemina.
Polydamas.antos.vir Troianus
Polychir.iros.interpretatur multimanus.
Polydorus.i.vn hijo del rey priamo.
Polymnestor.oris.rey fue de Thracia.
Polynicies.n.p.viri.celebre.
Polyphemos.vnus ex Cyclopibus.
Polycletus.i.vn entallador o estatuario.
Polypus.i.pulpo pescado.
Pollex.icis.el dedo pulgar.
Pollix.inis.lo sotil dela harina
Pollux.cis.hijo fue de jupiter.
Poltin.inos.rex fuit Thraciae
Pompholix.lauadura de escoria.
Pompholix.igos.interpretatur bulla.
Pondo in plurali.por libra.
Pondus.eris.por la carga.
Pone ppositio τ aduerbium por tras.
Ponos interpretatur labor vel dolor.
Pontus.i.por el mar.
Popa.ae.la grossura del viētre.
Popeanum.cierto azeyte de mugeres.
Popisma.atis.herida de vna mano cō otra.
Poples.itis.la rodilla por de tras.

Populus.i.por el pueblo.
Porsena.ę.rey fue delos Ethruscos.
Portio.onis.la parte o racion.
Portulaca.ę.la verdolaga.
Posidon.onos.interp̄tatur Neptunus.
Posteri.orꝫ.los q̄ vernan despues.
Postis.is.por la puerta de madera.
Posticus.a.um.cosa trassera
Posticus.i.el postigo puerta de tras.
Postridie aduerbiū vn dia despues.
Potior.ris.alcançar lo desseado
Potis e.por cosa q̄ puede.
Poto.as.por beuer o dar a beuer
Prę p̄positio por ante.
Praeceps.itis.cosa p̄turbada o acelerada
Praecino.is.cantar delante
Praecipito.as.por derribar o caer
Praecipio.is.mandar enseñando.
Praecox.ocis.por cosa temprana.
Praecoquus.a.um.por aq̄llo mismo.
Praecordia.orꝫ.los telas del coraçon
Praecurro.is.correr delante
Praedo.onis.el robador
Praedico.as.por p̄dicar
Praedico.is.por dezir antes.
Praeneste.is.vna ciudad de italia
Praepedio.is.por impedir.
Praepes.etis.cosa ligera o q̄ buela.
Praeputium.ij.por el capillo del ꝛc.
Prędes.edis.el abonado en heredades
Praeripio.is.por arrebatar antes.
Praestigiae.arꝫ.juegos de passa passa.
Praesto indeclinabile.cosa p̄sente.
Praesul.ulis.perlado o perlada
Praeter p̄positio.por sacando a fuera
Presbyter.eris.interp̄tatur senior.
Prester.ris.cierta specie de sierpe
Prester.eris.llama del cielo
Prex.cis.por el ruego.
Priamus:rey de Troia hijo de Laomedon.
Priamides.ę.hijo o nieto de priamo
Priamis.idos.hija o nieta de priamo
Priapus.i.por el dios delos huertos
Pridie:por vn dia antes
Priamites.tum.los principales dela ciudad
Primores.orꝫ.aq̄llos mismos.
Pristin⁹.a.ū.cosas d̄ pocos dias passados
Proauus.i.por el bisauuelo.
Probrum.i.por el denuesto.
Probus.a.um.cosa buena ꝛ p̄uechosa.
Procella.ae.por tempestad
Proceres.um.los p̄ncipales varones.
Procerus.a.um.cosa grande en su specie
Proculco.as.hollar o tropellar
Procumbo.is.caer lexos
Prodigo.is.egi.por destruyr
Prodigus.a.um.cosa gastadora.
Prodo.is.manifestar o dar por traycion
Profanus.a.um.cosa no sagrada.
Profestus.a.um.cosa no de fiesta
Proficio.is.por aprouechar
Proficiscor.eris.partirse a algun lugar
Profiteor.eris.hazer p̄fession
Profor.aris.por hablar
Profugo.is.buyr a lexos.
Profundo.is.por derramar mucho.
Profundus.a.um.cosa honda
Profūd⁹.a.ū.el q̄ derrama mucho
Progenies.ei.por la generacion
Prohibeo.es.vedar ꝛ apartar
Proles.is.por la generacion
Proluo.is.lauar mucho
Promātis.idos.iterp̄tat᷑ vaticinās
Prometheus.ei.hijo de Japeto.
Promethides.ae.hijo de aqueste
Promineo.es.estar encima
Promo.is.sacar lo guardado
Pronepos otis.el bisnieto
Proneptis.por la bisnieta.
Pronuba.ae.la madrina de boda
Pronus.a.um.cosa cuesta ayuso
Propago.inis.la p̄uena dela vid
Prope p̄positio.por cerca en lugar.
Propertius.ij.nombre de vn poeta
P̄pino.as.por dar a beuer d̄lo q̄ beuiste
Propōtis.el mar cerca de ꝯstātinopla
Prophetes.ę.el p̄feta varon.
Prophetissa.ę.la p̄feta muger
Prophetis.is.por lo mismo
Propter p̄positio para dar causa.
Protinus aduerbiū por luego
Prosa.ae.la diosa q̄ endereça el parto
Prosa.ae.la oracion p̄sa
Proserpina.ae.la muger de pluton
Proseucha.ae.el ospital de pobres
Prosymna.ae.vna ciudad d̄ thessalia
Prosper.a.um.cosa q̄ da p̄speridad.
Proteus.i.vn dios dela mar.
Protegenes.is.por p̄mogenito
Prototypon.el original
Prudes.entos no.p.viri
Prurigo.inis.la comezō
Prunus.i.el ciruelo arbol.
Psallo.is.por cantar
Psaltes.ae.el cantor
Psaltria.ae.la cantora
Psar.aros.interp̄tatur sturnus
Pseudo in compositione:por falso.
Pterix interp̄tatur ala auis
Ptisana.ae.el ordiate o fresadas.
Ptolomaeus.nōbre delos reyes de Egypto.
Ptolemaeus:mathematico notable
Ptos.cos.interp̄tatur lepus.oris.
Pubes.is por el pendejo.
Publipor.oris.el moço de publio
Pudes.entos.n.p.viri
Pudicus.a.um.cosa casta
Pugil.gilis.luchador o luchadora
Pugillares:las tablillas para escreuir.
Pulex.cis.la pulga
Puls.tis.por las puches.
Puluinar.aris.estrado de almohadas
Puluis.eris.el poluo
Pungo.is.por punçar
Pupa.ae.la muñeca.
Pupus.i.el muñeco
Pupula.ae.la niñilla del ojo
Pupillus.i.por el pupilo.
Pus.uris.por la podre.

Quadrigae.ar.carro de quatro cauallos.
Quadrigies aduerbiũ.quarenta vezes.
Quadrans.antis.la quarta parte de doze.
Quadrim⁹.a.ũ.cosa de quatro años.
Quadrigenties.quatrocientas vezes.
Quaestus.us.por la ganancia.
Quaero.is.por ganar o buscar.
Qualus.i.por el canastillo.
Quater aduerbiũ.por quatro vezes.
Quaterni.e.a.por cada vno quatro.
Quatio.is.quassi.por sacudir.
Queror.eris.por querellarse.
Quercus.us.por el enzina arbol.
Quaeso.is.q̃sumus.por rogar.
Questus.us.por la querella o quexa.
Quies.etis.por la holgança.
Quinquatria.or.fiestas eran de minerua.
Quincunx.cis.las cinco partes de doze.
Quiquagies aduerbiũ.cincuẽta vezes.
Quingẽties aduerbiũ.qnientas vezes.
Quinquies aduerbiũ.por cinco vezes.
Quinqueni e.a.por cada cinco.
Quinquageni.e.a.por cada cincuẽta.
Quingẽteni.e.a.por cada quinientos.
Quirinus.i.romulo rey d̃los romãos.
Quiris.itis.por el romano.
Quisq̃l.e.ar.por frascas quasi nadas.
Quisquilia.ae.por la coscoja arbol.
Quintilis.is.por el mes de Julio.

Rabula.e.por el abogado idocto
Racipolis.is.rex fuit barbarus
Rapio.is.por arrebatar.
Rapũ.i.el nabo:raphan⁹.i.el rauano.
Rastrũ.i.el rastro o rastrũlo.
Raucio.is.por enrronquecer.
Rebellio.onis.por la rebeldia.
Recido.is.por recaer.
Recido.is.penultima lõga por cortar.
Reclino.as.por inclinar o recostar.
Recũbo.is.por acostarse.
Recuso.as.aui.por rehusar
Recutitus.a.ũ.circũcidado.
Recludo.is.si.por abrir lo cerrado.
Redigo.is.egi.por reduzir.
Redimo.is.emi.arrẽdar o redemir.
Redimiculũ.i.por el ornamẽto.
Reddo.is.por tornar a dar.
Redoleo.es.por oler bien.
Refercio.is.si.por recalcar.
Reficio.is.eci.por rehazer o restaurar.
Refringo.is.por quebrar.
Refuto.tas.aui.por redarguir
Releo.es.eui.por raer o quitar
Reliquie.ar.por las reliqas.
Remanco.es.si.por q̃dar.
Remex.igis.por remador o galeota.
Ren renis.por las renes o riñones.
Reor.eris.por pensar
Reperio.is.por hallar.
Repo.is.psi.por entrar no sintiẽdose.
Requies.ei.por la holgança
Requiro.is.iui.por buscar o reqrir
Residco.es.por estar mucho assentado
Reses.dis.el q̃ esta mucho assentado.
Resilio.is.por saltar atras.
Respuo.is.por menospreciar
Restis.is.por soga o ristra.
Resulto.as.aui.por resurtir.
Reticeo.es.por callar mucho.
Retinaculũ.i.por el retenedor
Rhadamantis.idos.filius iouis.
Rhamnes.etis.vn varon enel ṽgilio.
Rhebus.i.vn nombre de cauallo
Rheda.ae.por el carro o carreta.
Rhegiũ.i.vna ciudad de italia
Rhetor.oris.por el orador rhetorico.
Rhin.inos.interp̃tar naris.
Rhinoceros.otis.vn animal no conoscido
Righei.or.mõtes son septẽtrionales.
Rhodanus.i.el ros o rona rio de francia.
Rhodos.i.por la isla y ciudad de rhodas
Rox.gos interp̃tar acinus.i.
Rododaphne es.por el adelpho.
Rodope.es.por vn mõte de Thracia
Ringo.is.por reñir o rifar.
Ringor.eris.por lo mismo
Rito.as.a quo sunt prorito.as.irrito.as.
Ritus.us.la costumbre antigua.
Rogus.i.por el fuego.
Ruber.a.ũ.por cosa vermeja.
Rubigo.inis.por herrũbre o añubla.
Rubrica.e.por el almagra
Rubus.i.por la garça mata conocida.
Robur.oris.por robre o fuerça.
Rudens.tis.por la cuerda dela naue.
Rudis.e.cosa nueua o no labrada
Rudis.is.la vara del alcalde.
Rudo.is.rudi.por rebuznar.
Rud⁹ vel ruder.la suziedad o vassura
Rusę.ar.Cãpaniae oppidũ.
Rumex.icis.la romaza yerua
Ruo.is.por caer o derribar
Ruspina.ae.oppidũ aphricae.
Rusticus.a.ũ.por cosa del cãpo.
Ruteni.or.pueblos son de Alemaña.
Rutuli.or.pueblos son de italia
Rutulus.a.ũ.por cosa roxa o ruuia
Rutuba.ae.por vn rio de italia.
Rutupe.es.vna ciudad de sicilia.

Saburra.ae.vn capitan de africa
Sabus.i.vn rey delos sabinos.
Sagus.i.saga.e.el adeuino o adeuina.
Salami.inis.vna ciudad isla d̃ grecia
Sales.ium.por los donayres.
Salix.icis.por el salze arbol
Salmacis.nympha & fons.
Salio.is.por saltar.
Salomon.rey delos judios
Salome.es.muger judia.
Salpe.es.nõbre de vna muger partera
Salpiga.ae.cierta serpiente en africa.
Salpinx.gos.interp̃tatur tuba.
Salsugo.inis.por el sudor dela sal.
Salto.as.aui.por baylar o dançar.
Saluber.ubris.bre.por cosa saludable
Salum sali.por la mar.
Sambucistes.ae.el q̃ tañe sambuca.
Sambucistria.ae.por la q̃ la tañe.

Samos.i.insula maris ionij.
Samnis.itis.hombre de samnio en italia.
Sancio.is.xi.por establescer.
Sandix.cis.yerua para teñir colorado.
Sandicinus.a.um.cosa deste color.
Saperda.ae.por vn cierto pescado.
Sapis.is.por vn rio de lombardia.
Sapo.onis.por el xabon.
Saphirus.i.safir piedra pciosa.
Sappho.us.poetis mitylena.
Sarcina.ae.por carga o sarcia.
Sarcio.cis.por coser z surzir.
Sarcophagus.i.genus lapidis.
Sardis.ium.ciuitas est Asiae.
Sardonix.icis.cierta piedra pciosa.
Sarmates.ae.vn varon de Tartaria.
Sarmatis.idis.muger de aqlla tierra.
Sarpedon.onos.filius est Iouis.
Sarracum.i.por el carro.
Sarcina.ae.por vna ciudad de italia.
Sarx sarcos.interptatur caro
Sason.onis.isla entre Brūdusio y epiro
Saties.vel satias.por el hastio.
Satelles.el armado q̄ acompaña a otro.
Saturnalia.orū.fiestas eran de saturno.
Scabo.is.scabi.por rascar.
Scalae.arū.por las escaleras.
Scalpo.is.psi.rascar o esculpir.
Scando.is.por subir.
Scamnum.i.por el escaño
Scelus.eris.por grā pecado.
Scepsis.ios.interptatur excusatio.
Schema.atis.figura interptatur.
Scyphus.i.vaso era para sacrificar.
Scythes.ae.hombre de Tartaria.
Scythis.idis.por muger de alli.
Scitus.a.um.por cosa hermosa o sabia.
Sciscitor.aris.pguntar para saber.
Scolex.cos.interptatur vermis.
Scolopendra.herba est z animal.
Scolops.opos.interptatur palus.udis.
Scomo.atos.interptatur faceciae.
Scopae.arū.scoba pa barrer.
Scopo.is.por barrer con escoba.
Scor.atos.interptatur merda.
Scrobs scrobis.por el hoyo.
Scrupulus.i.por cierta pesa.
Scrupus.i.por la piedra.
Scrupulus.i.por la piedrezita o china.
Scurra.ae.por el truhan.
Sebetus.i.vna fuente de napoles.
Seco.as.por cortar.
Securis.por la segur o hacha de armas.
Securus.a.um.cosa sin cuydado.
Secus ꝑpositio por cerca.
Secus aduerbium.por en otra manera.
Secundum ꝑpositio.por segun.
Sedes.is.por el assiento.
Sedile.is.por silla de assentar
Seditio.onis.bollitio o alboroto.
Sedulus.a.um.por cosa diligente.
Seges.etis.por la miesse dela tierra.
Seleis.entos.ciuitas est homero.
Seligo.is.por apartar lo escogido.
Semel aduerbium.por vna vez.
Semis.issis.por la mitad de la libra.
Semis.aduerbiū.por medio dl entero
Senecio senecionis.por vejezuelo.
Senium.ij.por la vejez.
Senones.pueblos son de Francia.
Seorsum aduerbium.apartadamēte.
Sentes.iū.por las espinas.
Sensim aduerbium.por poco a poco.
Seps.is.por seto o cierta sierpe.
Sepes.is.por aqllo mismo
Separ.por cosa desigual.
Sepelio.is.por enterrar.
Sepia.e.por la xibia pescado.
Sepio.is.psi.por cercar de seto.
Septeni.ae.a por cada vno siete.
Sequana.ae.vn rio de Francia.
Sequani.orū.pueblos cerca deste rio.
Ser.eros.vir ex serica regione.
Serapis.dis.dios de egypto.
Seres.ium.ciertos pueblos orientales.
Sero.as.aui.por cerrar con cerradura
Sero.is.eui.por sembrar.
Seria.ae.por tinaja o vasija de barro.
Seria.orū.por las veras no burlas.
Sericus.a.um.por cosa de sirgo.
Serotinus.a.um.por cosa tardia
Seriphos.vna isla del argapielago.
Seria.orū.por las aguirnaldas.
Serum.i.por el suero dela leche.
Sestos.ciudad de europa.
Sextili.por el mes de Agosto.
Sextans.las dos partes de doze.
Sextarius.cierta medida.
Sesostris.is.por vn rey de egypto
Seuer⁹.a.um.cosa graue.
Sibilus.i.por el siluo.
Sibaris.ciuitas apuliae.
Sibina.ae.genus teli est
Sica.ae.la daga o copagorja.
Sicarius.ij.por el homiziano.
Sicania.ae.por la isla de sicilia.
Sicanus.a.um.por cosa desta isla.
Siculus.a.um.por lo mismo.
Sicomorus.i.la higuera moral.
Sicheus.i.el marido de dido.
Sidereus.interpretatur ferreus.a.um.
Sido.is.sidi.por hazer assiento.
Sydus.eris.la constellacion
Syla.ae.vn bosque de lucania.
Siler.eris.la vimbrera.
Siler.eris.vn rio de italia.
Silex.icis.la piedra pedernal
Siligo.inis.el escandia o trigo candial.
Siliqua.ae.la vayna dela legumbre.
Silurus.i.vn pescado de nilo.
Symbolum.i.la cōueniencia.
Simius.ij.el mono.simia.ae.la mona.
Simois.entis.vn rio de troya.
Simon.onis.filosofo de athenas.
Symplegas.adis.saxum iuxta bosphorū
Simphonia.ae por la consonantia.
Simulus.a.um.cosa roma vn poco.
Synagoga.ae.interptatur conuentus.
Sinapis.is.la mostaza o xenabe
Sinapi.quod latine sinapis.

Sincerus.a.um.por cosa limpia.
Sinciput.itis.por vn pedaço de cabeça
Sydō.onis.por vna ciudad ḋ fenicia.
Sindon.onis.lintheum ex serico
Singuli.æ.a.por cada vno
Singulis.is.por guadaxenil rio.
Synhedra.ae.interp̄tatur consessus.
Synodus.interp̄tatur consilium
Sinon.onis.por vn varon griego.
Sino.is.siui.por dexar.
Sinopis.is.por vna ciudad de Ponto.
Synteresis.interp̄tatur conseruatio.
Sinuessa.ae.por vna ciudad de italia.
Sinum.i.la barreña para leche.
Sinus.us.el seno o golfo.
Siphax.acis.por vn rey de Africa.
Simpharium.ij.por el velo pa sombra
Sipho.onis.el aguatocho
Sipꝰ.untis.por vna ciudad de apulia.
Syracusae.aꝝ.çaragoça de sicilia.
Syren.enis.animal aquatile.
Syrinx.gis.por la siringa o vna nipha
Sirus.a.um.cosa de siria.
Sys.yos.interp̄tatur sus suis.
Siser.eris.por cierta rayz hortense.
Sisimbrium el axedrea.
Sisto.is.estar q̄do o durar
Sisto.is.stiti.estancar o hazer estar.
Sithon.onis.por vn mōte de Thracia.
Siticē.inis el tañedor ḋlos mortuorios
Siticina.ae.por la tañedora assi.
Smaragdinꝰ.a.um.cosa de esmeraldo.
Smilax.cis.cierta especie de yedra.
Soboles.is.la generacion
Socer.eri.el suegro.
Sodoma.ae.ciudad de Palestina.
Soleo.es.acostumbrar.
Socors.dis.por cosa descoraznada.
Sodalis.is.cōpañero enlos plazeres.
Solen.enis.aq̄ductus siue piscis.
Soliū.ij.la silla real o caldero ḋ baños.
Soluo.is.por pagar o desatar.
Solox.ocis.lana grossera de cabras.
Sophia.grece est sapientia latine.
Sophocles.poeta tragicus
Sophistes.ae.philosofo fingido.
Sophos.u.interp̄tatur sapiens.
Sophrosyne.es.interp̄tatur modestia.
Sophos aduerbiū interp̄tatur sapienter.
Sopio.is.iui.por adormecer a otro.
Sora.ae.vna ciudad de italia
Soracte.is.vn mōte cerca de Roma.
Sorex.icis.por el sorze o raton.
Sorbillo.as.sorber a menudo.
Sordes.ium.la suziedad o auaricia.
Soror.oris.por la hermana.
Sortes.ium.la respuesta delos dioses.
Sospes.itis.sano y saluo hombre o muger.
Sospita.ae.por cosa hembra desta manera.
Soter.eris.interp̄tatur saluator.
Spado.onis.por el castrado.
Spadix.icis.por el razimo de datiles.
Spanis.ios.interp̄tatur raritas.
Spargo.is.si.derramar.
Specus.us.por la cueua.
Spelaeum.i.por aq̄llo mesmo.
Spelinx.cis.por spelunca.
Spelunca.ae.por la cueua.
Sperno.is.por menospreciar.
Spinx vel sphinx.gis.animal no conocido.
Spinter.eris.la trença dela vestidura.
Spiculum.i.por la lança saeta o caxquillo.
Spio.us.vna ex nymphis.
Spondeo.es.por p̄meter.
Spolia.oꝝ.por los despojos.
Spoletum.i.lugar de italia.
Sponsalia.oꝝ.los desposorios.
Sponte aduerbium: voluntariosamente.
Splen.enis.el baço dela asadura.
Spurius.ij.el bastardo no legitimo.
Stabilis.e.por cosa q̄ esta y p̄manesce.
Statiua.oꝝ.estancia del real para poco tp̄o.
Strabo onis.el turnio hombre.
Straba.ae.la muger turnia.
Strages.is.el strago de muertos.
Stragulū.i.repostero o silla o albarda.
Stather.eris.el peso o balança.
Sterno.is.por ygualar lo aspero.
Ster.atos.interp̄tatur saeuum.
Sterto.is.por roncar dormiendo.
Steatoma.atis.specie de vlcera
Sterpsiceros.otis.por vna especie de cieruo.
Sthenelus.i.hijo de capaneo y euadne.
Stigo.as.a quo sunt instigo.as.castigo.gas.
Stenos.interp̄tatur robur.
Stimmi.ios.por alcohol.
Stipo.as.por tupir y constribar.
Stilus.i.graphium.p or el punçon.
Stipes.itis.por el tronco.
Stirps.pis.por el arbol y generacion.
Stix stichos.interp̄tatur tricenturia.
Styrx.gis.aqua inferor.
Stlopus.i.por el sonido delos buchetes.
Stirax.cis.por el storaque.
Storax.acis.por aq̄llo mesmo.
Stoni.populi sunt Euganeoꝝ.
Strategis.interp̄tatur dux foemina.
Strepo.is.por hazer estruendo con los pies.
Strideo.es.por rechinar con los dientes.
Striga.ae.por el manojo.
Strigilis.is.por la sarten o estregadera.
Stringo.is.xi.por apretar.
Strimon.onos.fluuius est Thraciae.
Strix.gis.por bruxa o cierta aue nocturna.
Struo.is.por edificar o ordenar.
Strues.is.est lignoꝝ congeries.
Stupeo.pes.por pasmarse de espanto.
Stupidus.a.um.q̄ḋ motu ⁊ sensu caret.
Suadeo.es.por induzir con razones.
Sub p̄positio.por de baxo.
Suber.eris.por el alcornoque.
Subtus.por debaxo sin medio.
Subter.por aq̄llo mesmo.
Subscus.udis.por el tarugo o souiña.
Subcollo.as.por traer enel cuello.
Subula.ae.por el alesna.
Succumbo.is.por caer o ser vencido.
Sucerda.suis stercus.
Sudes.is.por vara para tirar.
Sueuus.i.populi germaniae.

Suffimen.inis.por el sahumerio.
Supellex.tilis.por el alhaja de casa.
Superstes.itis.por el q̃biue sobre otro.
Sup ꝓpositio.por sobre.
Suppetiae.arũ.por ayuda de gente.
Suppleo.es.por suplir.
Supparus.i.por la vela o tienda.
Supplex.icis.por cosa humilde.
Sus. suis.por el puerco o puerca.
Susurrus.i.por el zumbido.

Tabes.is.por la sangre corrompida.
Tabi tabo.por aq̃llo mismo.
Tabraca.ae.por vna ciudad de Africa.
Tachys.eos.interptatur velox.citus.
Taygeta.ae.vna ex pleiadibus.
Taenarus.i.por vn mōte de lacedemonia.
Taygetus.i.taygeta.orũ.mōs lacedemoniae.
Talas.interptatur miser.
Talpa.ę.por el topo animal.
Talus.i.por el carnicol.
Talio.onis.por la pena dl tāto por tāto.
Tanaquil por muger romana.
Tango.is.tetigi.por tocar.
Tātundē tantidē.por otro tanto.
Tapes.etis.tapete o alquatifa.
Tarbaryx.nomē ꝓpriū viri.
Tartarus.i.por el infierno.
Taumas.antis.vnus ex titanibus.
Tecmor.oros.interptatur finis.
Tegea.ae.oppidū arcadiae.
Teges.etis.por cabaña o choça.
Tegeticula.ae.por pequeña cabaña.
Tego.is.por cobrir.
Telchin.nos.ꝓplus cretae.
Telegonus.i.filius vlyxis.
Telephus.i.hijo fue d hercules ⁊ auge.
Telemachus.i.filius vlyxis ⁊ penelope.
Telemus.i.por vn ꝓfeta delos cicoplas.
Telos interptatur finis.
Telon.onos.interptatur publicanus.
Tellus.uris.por la diosa dela tierra.
Temetum.i.por el vino.
Temistocles dux atheniēsiū.
Temno.is.tēpsi.por menospreciar.
Temo.onis.por timon de aradro.
Tempe:por vn valle de thessalia.
Tēdo.is.tetēdi por estēder o endereçar.
Tenedos:por vna isla de frēte de troia.
Tenuis.e.por cosa sotil y delgada.
Tenus ꝓpositio por hasta.
Tepesco.is. por entibiarse.
Terapne.es.por el aldea d lacedemonia.
Teredo.inis.por gusano dela madera.
Teren.nos.interptatur tener.
Tereus.ei.por vn rey de thracia.
Terreo.es.por espantar.
Teres.etis.por cosa rolliza.
Termes.etis.por el renueuo del arbor.
Tergeo.es.tergo tergis.por alimpiar.
Terni.ae.a.por cada tres.
Tero.is.triui.por hollar o gastar.
Testudo.inis.por el galapago.
Tesqua sunt loca deserta ⁊ inculta.
Tethys.yos.por la diosa dela mar.

Tetra interptatur quattuor.
Tetragrāmaton.i.quattuor lrarum.
Tetrarcha.ae.por vno delos quatro ꝓncipes.
Tetricus.a.ū.por cosa seuera y graue.
Tetrix.gos.interptatur cicada.
Texo.is.texui.por texer
Thales.vnus ex septē sapientibus.
Thamyris.por vn cātor de thracia.
Tarips.bos.nomē ꝓprium viri
Thaumas.antis.vnus ex gigantibus
Thebais.idos.opus de thebis.
Thebę.arũ.por vna ciudad de boetia
Thebe.es.por vna ciudad de aegypto.
Theca.ę.interptatur capsa.
Thegmis.idos.dea vaticiniorũ.
Thenar.aros.interptatur vola manus.
Theodorus.i.nōbre ꝓprio de varon.
Theodoricus.i.por vn rey delos godos.
Theodosius.ij.por vn empador de roma.
Theognis.idos.por vn poeta celebre.
Theon.onos.nomē celebre multorũ.
Ther theros.interptatur fera.
Thera.ae.insula callimachi patria.
Therinus.a.ū.por cosa de estio.
Thermae.arũ.por los vaños.
Thersites.ae.por vn griego muy couarde.
Thes thetos.interptatur seruus.
Theseus.i.por vn rey de athenas
Thesis interptatur positio.
Thestylis nomē ꝓpriū foeminę.
Thetis.idis.por la madre de achiles
Thygater.eros.interptatur filia.
Tymus.i.por el tomillo mata.
Typhis.is.por vn gouernador dela naue de argo.
Typhon.onis.por vna specie de cometa.
Thoas.antos.rex lemni insulę.
Thomix cos.por la tomiza.
Thops.pos.interptatur adulator.
Thoras.acis.por las coraças o jubon fuerte.
Thos thoos.interptatur lupus canarius.
Thrace.es.por vna region de europa.
Thracin.inis.vna ciudad de Boecia.
Thranys.nos.interptatur sedes.
Thrascias ventus ex thrascie spirans.
Thrason.onos.nomē ꝓprium virorũ.
Thrax.acis.por varon de alli.
Threissa.ae.por muger de alli.
Thrasibulus.i.Lacon fuit.
Thrix.cos.interptatur capillus.
Thule.es.por vna isla septentrional.
Thus thuris.por el encienso.
Tiaras.ae.mitra regum.
Tibia.ae.por la flauta.
Tibicen.inis.por el q̃ la tañe.
Tibur tiburis.por vna ciudad de italia.
Tiburs tiburtis.por cosa de aq̃lla ciudad.
Ticinus.i.por vn rio de lombardia.
Tydeus.ei.fuit pater Diomedis.
Tydides.por hijo o nieto de tydeo.
Tilia.ae.por la teja arbol.
Times.e.interptatur honor.
Timis.entos.interptatur honoratus.
Timon.onos.vir atheniensis.
Timeus.i.por vn philosopho Pythagoreo.
Tympanistes.ae.por el q̃ tañe aduse o atabal.

Tympanistria.ae.por la q̃ los tañe.
Tingo.is.xi.por mojar.
Tipha.ae.por el centeno.
Tiphoeus.ei.por vno delos gigantes.
Tiphon vnus ex gigantibus.
Tyrianthin⁹.a.ũ.por cosa de color violado
Tyrins.intos.oppidũ est peloponensi.
Tyrus.por vna ciudad de phoenicia.
Titan, anis.sol aut vnus ex titanib⁹s.
Titillo.as.por hazer cosquillas.
Titillatus.us.por las mismas cosquillas.
Tityrus.i.nõbre ꝓprio de vn pastor.
Tmolus.i.mons lidiae.
Tlepolem⁹.i.por vn hijo de hercules ⁊ astiocha.
Tofus.i.por la toua o piedra arenisca.
Toga.ae.por la vestidura delos romanos.
Tolmasis.antos.viri nomẽ celebre.
Tollo.is.sustuli.por alçar.
Tomos.interp̃taꝛ incisio.
Tondeo.es por tresqllar.
Tono.as.tonui.por tronar.
Tonitruũ.i.por el trueno
Tonitru indeclinabile.por lo mismo.
Topica.orũ.libros son de logica.
Torcular.aris.por el torno de husillo.
Toreuma.atis.por el vaso fecho a torno
Torq̃o.es.por atormẽtar o torcer.
Torquis.i.por el collar de oro.
Torris.is.por el tizon.
Tot indeclinabile pluraliter.por tãtos
Toxotes.e.interp̃taꝛ sagittarius.
Toxotis.idos.sagittaria.
Trado.dis.tradidi por traspassar.
Traduco.is.por traspassar o acusar.
Tragoedia.ae.carmen est tragicũ.
Tragula.e.por el passado.
Traho.is.traxi.por arrastrar.
Trames.itis.por la senda o camino.
Trans ꝓpositio por allẽde
Trapezus.untos ciuitas est thraciae.
Trãsenna.ae.por ventana o finiestra.
Trebia.ae.vn rio de lombardia.
Trebula.e.vallis in italia.
Tremo.is.por temblar temiẽdo.
Tressis.por tres asses moneda.
Treuir.i.pueblos son de francia.
Trias.ados.interp̃tatur trinitas.
Tribulũ.i.por el trillo pa trillar.
Tribul⁹.i.por el abrojo.
Trib⁹.us.por el tribu linaje.
Tribachys.eos.interp̃taꝛ tribreuis.
Trica.ae.por cazcarria o enhetradura.
Trichae.arũ.por los cabellos.
Triceni.ae.a.por cada vno treynta.
Tricies aduerbiũ por treynta vezes.
Triceps.itis por cosa de tres cabeças.
Tricorpor oris.por cosa d̃ tres cuerpos
Tricuspis.idis.por cosa de tres pũtas.
Trieteris.idis.por spacio de tres años.
Triens.ẽtis.por la tercera pte de doze.
Trigae.arũ.por carro de tres cauallos.
Trigessis.por treynta asses moneda.
Trygõ.onos.por figura d̃ tres ricões.
Trygonus.a.um.por lo mismo.
Trygon.onis.por pelota dura.
Trygon.onis.por vn cierto pescado.
Triochala.ae.por ciudad de sicilia.
Tripes.edis.por cosa de tres pies.
Tryphõ.onos.nomẽ viri celebre.
Tripudiũ.ij.por corro o dança
Tripos.odis.por ataifor mesa de tres pies.
Triptoton.por cosa de tres casos.
Triton.onis.por vn dios dela mar.
Triquetra.ae.por sicilia isla.
Triquetrus.a.um.por cosa de tres rincões.
Triuicus.por vn lugar cerca de roma.
Troas.adis.por vna region de troya.
Troezen.enis.oppidũ atticae.
Tros troos.vir troianus ⁊ rex.
Trucido.as.por matar despedaçando.
Trudo.is.por empuxar.
Trutina.ae.por el peso o balança grande.
Trux trucis.por cosa terrible.
Tuba ae.por la trompeta.
Tubicen.inis.por el q̃ la tañe
Tibicina.ae por la q̃ la tañe.
Tuber.eris.por la turma dela tierra.
Tuder.eris.oppidũ est mediterraneũ vmbriae.
Tuders.tis.por cosa de aq̃lla ciudad.
Tueor.eris.por mirar o defender.
Tuguriũ.ij.por cabaña o choça.
Tumulus.i.por el cerro o sepultura.
Tumult⁹.us.por el alboroto.
Tũdo.is.por tũdir o herir.
Tunica.ae.por vestidura interior.
Tuor.eris.por mirar.
Turbo.inis.por torbellino
Turgeo.es.por hincharse.
Turritus.a.um.por cosa torreada.
Turtur.por la tortola aue.

Vacia.por el gancajoso.
Vacien⁹.i.por aq̃llo mismo.
Vacillo.as.por bambanear.
Vado.is.por yr camino.
Vaciniũ.ij.por violeta negra.
Vadũ.i por el vado del rio.
Vafer.a.ũ.por cosa astuta.
Vagio.is.por llorar el niño.
Valde aduerbiũ.por muy mucho.
Vales.ẽtos.nomẽ ꝓ.viri.
Valuae.arũ.por las puertas.
Vanus.i.por çaranda o harnero.
Vappidus.a.ũ.por cosa desuanescida.
Var⁹.a.ũ.por cosa tuerta.
Varix.icis.por el ñudo delas venas.
Vas vadis.por el fiador dela ꝑsona.
Vas vasis.por el vaso.
Vates.is.por el adeuino por instinto.
Vatican⁹.i.por vn mõte de roma.
Vber por cosa fertil o la fertilidad o teta
Vcalegon.onos.vir fuit troianus.
Vdis.interp̃taꝛ nullus.
Vectis.is.por la barra de hierro.
Vectigal.lis.por la rẽta de in portatis.
Vectis.insula est oceani britannici.
Vehemẽter aduerbiũ.por muy mucho
Veho.is.por lleuar acuestas o encima.
Vello vellis vlsi.por arrãcar o pecilgar
Vellus.eris.por el vellocino.

Fr Antonius Martinez Hybernius
[illegible] 1692

Velut veluti, cõiunctiones: por assi como.
Venafrũ.i. por vn lugar de Campania.
Veneficus.a.um. por hechizero con yeruas.
Veneo.is.iui. por ser vendido.
Venetus,a.um. por cosa parda o de venecia
Venilia.ae. por la nympha madre de turno.
Venus.eris. por la diosa delos amores.
Venusium.ij. vna ciudad entre Apulia y Lucania.
Ver veris: por el verano.
Veratrum.i. por el vedegambre
Verbena. por la grama ꝓpria
Vercingentorix.gis por vn ꝑncipe frances.
Verber.eris. por acote o vara.
Vereor.eris. por temer con verguença.
Verna.ae. por el sieruo q̃ nasce en casa.
Verus.a.um. por cosa ṽdadera.
Verona.ae por vna ciudad de Italia
Vepres.ium. por las spinas.
Verres.is. por el puerco berraco
Verro.is. por barrer o raer.
Versificor.aris. por hazer versos.
Versus ꝑpositio: por hazia.
Veruex.ecis. por carnero.
Veru indeclinabile: por el assador.
Vertagus.i. por el podenco can
Vertigo.inis. por el remolino o desuanecimieto.
Verto.is. por boluer alguna cosa
Vescuus. por vn monte de Campania.
Vesuuius.ij. por aq̃l mesmo monte.
Vesulus.i. por vn monte de Italia.
Vesper.eris. por la tarde o estrella.
Vestras.atis. por lo de vr̃a tierra o vando.
Veternus. por la idropesia.
Veto.as.ui. por vedar.
Vetus,eris. por cosa vieja.
Vfens.entis. por rio de Italia.
Vibex.icis. por señal de golpe.
Viburnum.i. por vna specie de vimbre.
Vicies aduerbium: por veynte vezes
Viceni.ae.a. por cada veynte.
Vicem a vice. por la vez o la fortuna.
Vicus.i. por el aldea.
Vidua.ae. por la biuda.
Vietus.a.um. por cosa marchita.
Vigesis.is. por veynte asses moneda.
Vigil.is. por velador o veladora.
Vinacium: por granillo dela vua.
Vinalia.orum. por las fiestas del vino.
Vincio.is. por atar
Virus.i. por hedor o ponçoña.
Viriatus.i. por vn varon de España.
Vis vim.o vis a vi. por la fuerça.
Viscum.i. por liga para tomar paxaros.
Viscus.eris. por la carne o entrañas.
Viso.is. por yr a ver.
Viticula.ae. por la vid pequeña.
Vlciscor.eris. por vẽgarse.
Vlcus.eris. por la llaga con podre.
Vligo.inis. por la humidad dela tierra
Vlyxes.is. por vn capitan griego.
Vltor.oris. por vengador.
Vltrix.icis. por vẽgadora.
Vltra ꝑpositio: por allẽde.
Vnedo.onis. por el madroño.
Vnguẽ.inis. por la grossura
Vnio.onis. por la perla.
Volucris.is. por el aue.
Volucer.cris.cre. por cosa ligera.
Voluo.is. por boluer en derredor.
Volubilis.e. por lo q̃ assi se buelue.
Volusius.ij. nomen ꝓprium viri.
Voluox.ocis. por el gusano rebolton.
Voluox.ocis. por vn varon de Africa.
Vomis.is.vel.eris. por la reja.
Vomo.is.vomui. por vomitar.
Voueo.es. por hazer voto
Vpupa.ae. por la abuuilla aue.
Vrbs vrbis. por la ciudad de edificios
Vro vris. por quemar.
Vrtica.ae. por la hortiga yerua.
Vrgeo vrges: por ꝯstreñir.
Vsq3 ꝑpositio por hasta
Vtica.ae. por vn lugar de Apulia.
Vthar.atos. interꝑtaẽ vber.
Vter.a.um. por qual de dos
Vter vteris: por el odre del vino.
Vtica.ae. por vna ciudad de Africa.
Vxor.oris. por la muger
Vulcanalia.orum. fiestas eran de vulcano
Vulnus.eris. por herida con sangre.
Vulpes.is. por la raposa.
Vultur vulturis: por el bueytre.

Xenios. interꝑtatur hospes.
Xeniũ.ij. por el pñte dl huesped
Xeros interꝑtatur siccus.
Xerampelinus.a.um. por cosa verde.
Xerolophos. por fossario de muertos.
Xylon.i. interꝑtatur lignũ.

Zacynthos: isula i mari ionio.
Zen zenos interꝑtaẽ Jupiter.
Zephyrus.i. por el viento occidental
Zelotipus.i. por el celoso.
Zeugma.atis. figura de grammatica.
Zeus.dios. interꝑtatur Jupiter
Zeta. por la vltima letra del alphabeto.
Zoma.atos. interꝑtatur cingulum.

¶ Finis.

¶ Aelii Antonii Nebrissen. grammatici: uiri disertissimi commentaria: introductionum suarum in grammaticam latinam nunc denuo Impressa. diligenterq; ad exemplare prototypum redacta. Multis locis repositis & restitutis: q̃ ex superioribus æditionibus erant deprauata. Impressum Hispali. In Aedibus Ioannis Varela Salmanticen. eiusdem ciuitatis tribunus. Anno Domini Millesimo Quingentesimo trigesimo secundo. pridie Kalendas Aprilis.

Antonij Nebrissensi.